Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones Thesauri noui de tempore

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461746

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

Quia igitur in iudeū hunc infidelē adhuc et perfidū sed cruce signatū ptātem suam ōmo/nes exercere non potuerūt. minus in fideles fide ꝛ virtutibꝫ decoratos ptātem habebūt. Patet igitur ex iā dictis quō hec ōnica noīa/tur ōnica rose. Ex quibꝫ eniaꝫ vlterius patet quō penitētes hodie gaudere dēt peccatores non tristari. nā illi bonoꝝ sunt restitutī et eu/charistia digni similiter ꝛ dīna refectōe quia deus suos reficit. isti vero hūs carēt. Item ꝛ pīs dr mica vocat de panibꝫ. eo ꝙ legit euā/gelium de quinqꝫ panibꝫ quibus refecit dīs turbā. quia ex his modicis q̄nqꝫ milia hoīm mirabiliter pauit. In hoc significās quō sem per panis est suos reficere. iuxta illud Act. iij. Ecce ego sto ad ostiū ꝛ pulso. si quis audierit vocem meā ꝛ aperuerit mihi ianuā intrabo ad illum ꝛ cenabo cū illo ꝛ ipe mecum. hoc eniaꝫ figuratū est Exo. xx. vbi legitur ꝙ miracu/lose iudeos. xl. annos pauit in deserto. Dic ꝛ hic in euāgelio ¶ Unde sciēdum bis legim⁹ dīm ꝓlīm sanasse. semel septē panibꝫ qui dicūtur fuisse tritici. ꝛ significāt refectoꝝ glorie. in qua quēlibet per septē dotes corpis et tres aīme reficiet. de hac refectōe hēmr Matth. xv. ꝛ Mar. viij. Secō sanauit ꝓlīm per quinqꝫ ordeaceos panes de quibus in ꝓ/posito. Et significāt refectionē que penitētes hic reficit. Item sciendū euāgelū de septem panibꝫ solū semel in anno legitur. quia qui se mel glām eternā apprehendit nunqꝫ priuabit/ea. pīs vero euāgeliū pluries in anno legit/ vt nunc ꝛ in fine ōnicarum. Ratio quia sepe in peccata labimur ꝛ per pīam resurgimus ꝛ quotiēscūqꝫ vere resurgimus de sua refectōe certi sumus. Unde vlteri⁹ sciēdum ꝙ quīq; panes intelligūtur quinqꝫ ꝗbus dīs vere pe/nitētes reficit in anima. Primus panis ē ver bum dei hic anime est valde necessari⁹. Mat. iiij. ꝛ Deutro. viij. Quia nō in solo pane vi/uit homo sed in oīi verbo quod ꝓcedit ō ore dei. hūc dīs per vniuersum mūdū portare ꝓ cepit ꝛ esurientibus impti Marci vltī. Eun/tes in mundū vniuersum ꝓdicate euāgeliuꝫ omni creature. Defectus hui⁹ panis ꝓcedit ex magna plaga dei. Ut̄ comiatur peccatori/bus dīs Amos. viij. Ecce dies veniūt dicit dīs ꝛ emittā famē i trā ñ famē panis neqꝫ sitī aque sed audiēdi verbū dei ¶ Iste panis iteget non accipitur sed ꝑ potentias aīe in tres ptes frāgitur. ita ꝙ quelibet pars in alia audientis magnū donū operat. Unde pria ꝓ intellectū illuminat ꝛ a peccatis mūdat Joh. xv. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. Secūda pars voluntatē in flammat ad bonoꝝ voliōnē ut figurat Luce vl. in euntibꝫ in emaus qui postꝫ audierunt verbum dei adinuicē dixerūt. Nonne cor nr strum ardens erat in nobis dum loqueret nr via ꝛ aperiret nobis scripturas. Tercia ꝓs me moriā nutrit ad cauēdum a peccatis similes. psal. cxviij. In corde meo abscōdi eloqa tua vt non peccem mbi. Unde ꝓpter has voces tes verbum dīi xpi corpꝰ ꝓparatur ꝛ ꝓ/per bnīm Aug. ꝛ hēmr in Cano. i. d. Jntro rogo. Ubi dicit Jnterrogo vos frēs ꝛ sorores tres dicite mihi quid vobis plus videtur. cor pꝰ xpi an verbum dei. Et subdit si verbum vultis rūdere hoc dicere debetis ꝙ nō sit ma/nus verbū dei q̄ corpus xpi. Ubi vidit glosa non minus vtilis est ꝓdicatio q̄ sit fuisse pis cramētū imo ꝓdicatio plures ꝓducit ꝛ plus hoiem ꝓpungi facit ita vt omia peccata ꝓ ea tollātur sed ꝙ corpus xpi tm venialia. Et fun/dit Aug. Et ideo quāta sollicitudine obseruā mus quādo nobis corpus xpi militaturi ꝓ/bil ex ipo de manibꝫ nostris in terrā cadat. ta sollicitudine obseruemus ne verbū dei ex nobis irrogamꝫ vtz aliud cogitamus aut lo quimur de puro corde ꝛ pcar. quia nō mi/reus erit qui verbū dī negligēter audierit q̄ ille qui corpus xpi sua negligēa in terrā ca/dere ꝑmittit. Secūs panis est sancte medi/tationis ꝛ bene seqtur postꝫ ꝓdicū. modici anq̄ ꝓdest verbū dī audire si homo nollet libi ma/ditari Lu. xi. Beati qui audiūt verbum dei ꝛ custodiūt illud per sanctā meditationē ꝛ ope/ris executionē. Hic panis est valde ꝓcurand⁹ quia ꝙ ipm veritas inuenit. Proverbi. xviij. Veritatē meditabit guttur meū. Hic enim panis integer nō accipit sed ꝑ tres ꝓtēias anime in tres ptes frāgitur. Prima ꝙs intel/lectū illūiat ad sui cognitionē vtpota qñ me ditamur in ōq̄ periculoso statu ꝑterito ꝛ ꝓ/sumꝫ. quia in peccatis multis vt sic hoc medi/tando de ꝑteritis voleamus ꝛ a malis fugere ꝓcaueam⁹. qz ꝛ hoc est ininū saluti⁹ nostre. Se/neca qui dicit epistola. vi. ad lucilium

Hec ꝑm argumentū est in melius translati/onē ꝓpria sua que ad huc ignorabat vidz Quōdā nāqꝫ egris gramlatio fit cū scip/os esse sensere. Et hinc est ꝙ dic̄ beruꝫ Junū saluus cognito peccati. nam qui pec/care se nolebat corrigi nō vult neqꝫ ꝓtest. Se cūda pars voluntatē ad filialē timorē excitat ꝛ quid sum⁹ de stam vite incertos et cito mo/riturꝫ. Jurta illud. i. Corin. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. ꝙ hoc ad filia/les timores excitamur. Tercia pars memoriā tangit ad ꝓfitendum in bono. Nā ēm me/moriam quō omnes nos pīnari oportz ante tribunal xpi. ut ait aplus ad Ro. xiiij. tūc ēm timores similamur ateqꝫ cogimur ad ꝑseueran/dum in bono. quicūm ꝑseuerauerit vsqꝫ in fi/nem hic saluus erit. Matth. xxiiij. Tercius panis est eucharistie. Nam postꝫ ꝙ sanctam penitentiā se purgauerit tunc digne ad hūc panem accedat. Ju huius figurā dīs ꝓius discipulorū pedes lauit. deinde ipis corpus suum ꝓtulit. Johan. xiij. Smōi enim dīs mensa nos ꝙuer. ix. Uenite comedite panē meū et bibite vinū quod miscui vobis. Hic panis ter tres potētias aīe ꝓdictas sub quibus sanctificādo continet trifarie diuidi tur. Et prima ꝑs intellectū a delictis et pec catis mundo purgat. Unde sicut ignis gut tas aque cōsumit. sic digna sumptio sacra/mēti eucharistie peccata venialia abstergit. ꝛ confessionē ꝓ eū omne crimen. Secūda ꝑs volūtatē in bono cōfirmat ꝑs. cij. Panis cor hominis cōfirmet. Tercia pars memoriaz ad/mittit passionis dīce memoriā habilitat. Lu. xxij. Hoc facite in meā ꝛmēoratoz ¶ Quartus panis est interne cōsolatōis et de/liciarum ꝓ dictum panē. vbi enim fit digna ꝛmēoratio dī sequitur interna consolatio. ut si Exo. xvi. vbi legitur de manna. Ec/ce ego pluā vobis panes de celo gustusqꝫ ei⁹ tanꝙm mel. Et Sapie. xvi. Panē tuū dulcissimū illis sine laboze omne delecta mentū ꝑbentem et omnis saporis sua/uitatis. Hic panis aīe est valde iocundus. ꝑ quē consolatōnes me letificauerūt ani/mam meā. Hic panis similiter in tres partes aurea tres ꝑtēias anime frangitur. Prima q̄ illuminat hominis in tribulatōne cō/

fortat vtilitatē tribulatōis infundendo. ut fi/guraꝫ Ruth. ij. vbi Boos ad ruth tribula/tam dixit. veni huc et comede panē et intin/ge bucellā tuā in aceto que ita fecit et satura/ta est pariter et cōfortata. Secūda pars vo/luntatē in tribulatiōes patienter sustinendo stabilitat et cōfirmat. qz ꝑ eas ad celū ꝑueni/mus. iij. Reg. xix. in helya qui comedit suc/ciericiū panem et ambulauit in fortitudine ci bi illius vsqꝫ ad montē dei oreb. Tercia ꝑs memoriā mutatōe tristicie in gaudiū conuer/tit. ¶ Quintus panis est cōsecutio regni celorū. hunc ꝓmisit Luc. xxij. Ego dis/pono vobis sicut dispouit mihi pater meus regnū vt edatis et bibatis sup mensam meā in regno meo. Et qui hunc panem cōsequit beatus est. Lu. xiiij. Beatus qui māducabit panē in regno dei. Iste panis iterū frāgitur i tres partes iuxta tres potētias aīe ita ꝙ beati ficat intellectū ex obiecto et fruitōne diuini/tatis. Johā. xvij. Hec est vita eterna ut cog noscant te solū verū deum et quē misisti ihūm xpm. Secūda pars viuificat voluntatē per fruitōem humanitatis xpi. Uerū. Magnuꝫ gaudiū quippe erit xpm ad dextrā patris sra/trem nostrū videre sedentē in humanitate. Nā si quis letat dū filius suus in ēm ecclē multo plus ibi ex charitatis ꝓfectōe letabiti/ Tercia pars letificat memoriā ꝙ nobilem so cietatē in maria et oībus scis. et q̄dquid ibi hō in se nō habet hoc in altero videt et gau/det de hoc ac si hēret in seipo. qz sm Aug. ista ciuitas charitatē nō minuit sed auget.

De eadem dominica Sermo. lxx.

Hijt ihūs trās mare galilee Johā. vi. ¶ Totū officiū illius dīi ce cōuenit quedā leta ꝛ noua. nā ma/tutinale officiū dic̄ de liberatōe ysrl̄itica popu li ab egiptiaca seruitute. Introitus vocat ec cleliā ad exultatōem leticie. d. Letare ihrlm kyrieleison paschale caniē et epla de glia ciui tatis celestis. Euāgeliū de refectōe vel satieta te mrbe. Hodie cōsuevit dari ꝓfecto roma/no rosa aurea plena musco a papa qñ ē rome Ad oñendū moraliter ꝙ pnia quā isto tpe facimus oīnia ista facit nobis. vidz liberatōez

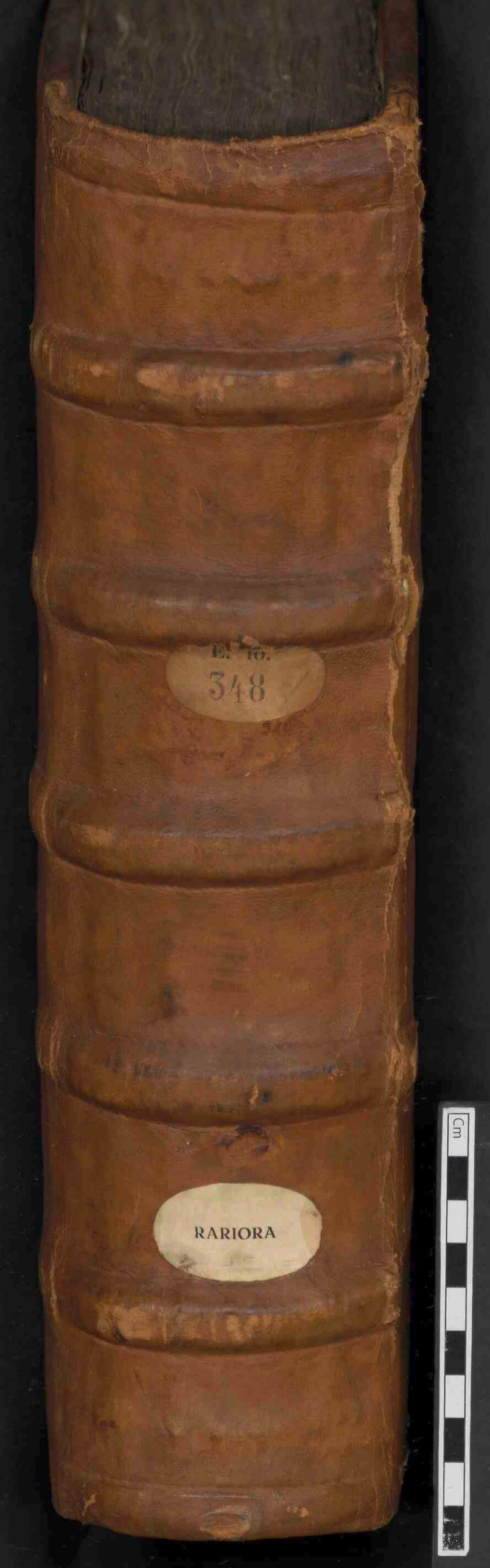
E. 10.
348
RARIORA
Cm

Cm

Cm

Cm

Cm

Theologia
Folio n°. 348.

606. **Petrus** de Palude, Sermones thesauri novi de tempore. Straatsburg, z. n. 1483. 2o. E. 2o. 348

Typen 1, 2 (volgens Proctor). — C II² 5410. — Pr. 419. — Zie over den drukker: E. Voulliéme, Die Inkunabeln ... der Stadt Trier (1910) p. III vlg. en Die deutschen Drucker des XV. Jahrh. (1916) p. 109 en 110 en BMC I p. 98.

Op het titelbl.: „Istum librum contulit conventui suo hassellensi Venerabilis pater frater iordanus iordani sacre theologie lector ac huius conventus prior, qui obiit a° 1537 18 September". — Uit de Maastrichtsche collectie. — In oorspr., herstelden led. stempelband, waaraan de sloten ontbreken. — In den catalogus van 1845.

Sermones Thesauri
noui de tempore aut Melius Thesauri
veteris

Tabula

Tabula sermonum de tempore Thesauri noui.

Abdicatio terrene occupatõis ad gratiã cõsequendam hominẽ dis/ ponit. sermone. xviij. S

Abrenunciatõnem mundi plura demonstrant. sermone. cxiij. E

Abrenunciare ꝓprie voluntati vtile est mul/ tis modis. cxiij. N

Acceptõne in psonarũ triplex est ordo consi derandus. clxx. N

Accedunt quatuor genera hominũ ad cristũ qui et gloriam impetrãt et grãm. clxxiij. k.

Accessus ad deum fit multis modis. cvij. S T V

Accidie malũ. cxliij. k

Accipe munera periculosum est quatuor de causis. clxx. O

Accipe munera ẽ rep̃hensibile tribus de cau sis. clxx. P.

Actus matrimonialis potest fieri sex modis xxxviij. V

Actus matrimonialis nõ est agendus quin ꝙ in temporibus. xxxvij. X

Actiui viri dicũt aridi ꝓter ꝙtuor. lxvij. R

Accusatores multi sunt hodie coram deo ac cusantes. cxxiij. T

Adam qualẽ dignitate creatus sit. cxlj. N

Adam in exordio sue creatõis indutus fuit quatuor virtutibus. Ibidem P

Adam in statu innocentie licet omnia nouerat que iuste scire debebat. tamen nõ nouit christum incarnandũ. iij. k.

Adducentes surdũ et mutũ ad ihm̃ fuerunt ꝛmendabiles in duobus. cxxvij. V

Adulteriũ ꝙle peccatũ sit. cxxvi. N. R S.

Adulterium puniendũ esse dicũt omnes le/ ges. xxxviij. R

Aduersitas plus confert gratie ꝙ prosperi/ tas. xxi. P

Aduersitatis vtilitas. cxxi. F

Adulatio quid sit. clxvij. T

Adulatõnis malum. clxx. J

Aduentus dñi multiplex est cã. vij. L. ꝓ totũ

Aduentus quare celebretur ꝓ quatuor ebdo madas. i. B.

Aduentus dñi est quadrupler. Ibidem.

Aduentus xpi in carnem ꝙ̃uis ꝑteritus. ec/ clesia tamẽ instituit pagendum quatuor de causis. i. C

Aduentus xpi in carnẽ ꝓsiderare multa com petit. sermõe. i. F. et ser sequentib9 ꝓ totũ.

Aduentus dñi bonis vtilis et malis damna tõis occasio fuit. vij. R

Aduentus gratie ꝑcellit alios duos aduẽtus in carnẽ et iudicium. xvi. Z

Aduentus xpi ad mortẽ bois. xxvij. O

Aduentũ xpi in carne reges et ꝓphete desi derauerũt videre et nõ viderũt. cxl. B

Aduentus xpi fuit multũ necessari9. ibidẽ.

Aeris intemperiẽ deus suscitat multis de cau sis. cxxxiij. N.

Affectus est triplex qui reuerentiã dei in no bis habendã efficit. clviij. S

Ager spiritualis est triplex. xlvij. C G H.

Agricole cõparat ihesus sex modis. liij. T.

Amoris alieni extirpatio confert gratiam. xviij. V

Amor sui qñ sit peccatum. xxx. R.

Amor diuinus est triplex. c. N

Amoris triplex gradus. cxvij. Z

Amoris ꝓgatiue. cxxix. Y

Amoris dei et carnalis dñtia. clvij. Z

Amor compatur igni. clx. C

Ambulandũ qualiter sit inter interꝑtatores bonorũ in malũ. cvij. Y

Amittit̃ res aliqua pluribus de causis. xxx/ iij. G H

Amicos nobis paupes facere dẽm9. cxxviij D ꝓ totum

Amicum sibi facere aliquẽ tria sunt necessa/ ria Ibidem E

Amicicia malorũ mala. cxxij. T

Amicicia est triplex. cliij. J

Ancille quid teneanẽ dñis et dñabus suis. xliij. T V X.

Ancillis et seruis tenemur tria. clxiij. H

Angelos malos ad redimendũ deus non re mit multiplici de causa. v. Z

Angelor̃ bonor̃ duplex ẽ meritum. l. E

Angelor̃ bonorum et malorum differentia. lxvij. S

Angelor̃ officiũ. ciij. L

Angeli gaudẽt de ꝙersiõe petõris. cviij. B

Tabula

Angelorum ordinem petens in tribus est examinandus. xir. G .
Angeli seruiũt nobis in tribus. cxxvi. N
Angelicis spiritibus christi aduentus fuit manifestus. iiij. J
Anima cupiẽs dei aduentũ debz esse libera a terrenis affectõibus triplici rõe. xviij. S.
Anima qñ sit vel nõ sit illuminata quomodo ꝯgnosci possit. xx. ante OJ
Anime mors est triplex. ibidem O
Anima visitatur a deo ꝙ gratiam sex modis xvi. O R S.
Anima desponsat a deo ãdupliciter. xvi. T
Alia ẽ inferior spõso xpo trib? modis. ibidẽ
Anime sponsus qualis sit. xl. G
Anima sponsa xpi tenet sibi triplicem seruare fidem. xl. OJ
Anima si a sponso suo coronari voluerit oꝑtet venire per tria. xl. T
Anime dotes. ibidem Vl
Anima compatur nauicule quinqz de cauk. xlv. L vsqz ad B
Anie nauis ꝙs merces portare debz. xlv. X
Anima compatur vinee. xlix. OJ
Aie ornatus in patria sunt septem. lij. N.
Aie maxima pena est ꝓscia mala. lxv. F
Anima tria nobilia nomina habet. lxviij. G
Alia reficit quinqz panibus spũalib?. lix. Z
Anima corpus egrediens graues patit̃ aduersitates. cxxx. C.
Anime oculi sunt duo. cxxix. S Vl X.
Anime nobilitas. clvi. E. clvi. Vl
Anima compatur nummo. clvi. R
Alia quõ sit ad sibilitudinẽ creata. ibidem T.
Aie nouem sunt dignitates. clxij. X Y
Animã suã multi homies paruipendũt et ꝓ nichilo habent. clxij. Z per totum.
Anima qñ dicitur esse defuncta. clxiiij. OJ.
Animus ut nõ delectet̃ in hoc seculo potest fieri ꝙ tria. lx. L vsqz ad finem
Anulus matrimonialis qualis sit. xxxvi. P
Antixpi aduentus. ix. B
Antixps quo tpe venturus sit. ibidem C.
Antixpi natiuitas. ibidem D
Antixps trahet ad se homines quatuor modis. ix. E
Appellatio in extremo iudicio non fit propter tria. xiij. X
Apostoli verbum. vicz. deinde nos qui viui
mus ꝛc. quid in se cõtineat. x. N
Apparuit ihesus post resurrectõem quinqz vices. lxxvi. J
Apparuit ihũs post resurrectõnem in triplici forma. lxxix. D E F
Apparuit ihũs in habitu peregrino ꝓpter tria lxx. O
Apparitõibus cõtingentibus qualiter quis se in talibus habere debeat. lxxxvij. R.
Apparitõe spirituali qualiter se ihũs quo ad nos habeat. lxxxvij. S T
Apis figurat xpi fideles. lxxviij. P T
Appropinquando christo quis efficitur discipulus eius. cviij. P
Appropiãre deo ãliter deamus. cviij. T Vl
Appropinãt nobis xps multipl'. cxxix. G.
Aqua et ignis quõ innouabunt̃ ante extremum iudicium. x. L
Aqua tribulatõis et tristicie quomodo vertitur in vinum ꝙsolatõnis. xl. O S
Aranee tela est medicinalis. cx. J
Arbitriũ liberũ requirit̃ ad ꝙsequendũ gratiam. xviij. P
Arbores sunt triplices. cxxij. G
Arbor bona ꝙgscit̃ multis modis. ibidẽ P J
Arbor mala excidet̃ multis modis. cxxiij. k.
Arcus yridis spiritualis. xx. P
Ardor diuin? vnde causatur. lxxix. J. et q efficiat. ibidem k
Arguitur mundus de peccato: iusticia et iudicio. xcij. J ꝙ totum
Aristoteles quomodo apparuit cuidam suo discipulo. cxxx. D
Arma generalia multa quibus se homo ad resistendum induere potest. lxij. G ꝙ totum
Asini natura. lxxiij. L et N
Ascensus spiritualis quomodo fit. clv. O P Q
Ascensum corpalem tria disponunt. clv. O
Attentio est tripler. xciij. S
Auaricie malum. clx. N. cl. E. cliij. J.
Auditus tria habet obiecta in vita eterna lij. k.
Auditus est trtpler. liij. C
Aures sunt duplices. cxxxvij. D
Beatitudinẽ quare oportz emere ieiunijs oratõibus et tribulatõib? . cxxviij R.
Beatificari omes petimus. cxxix. T

Alphabetica.

Beatitudo in q̄bus ꝯsistat .ibidē. ⁊.clv. Q
Beatitudo est vltimatus finis ꝓpter quem homo creatus est.cxlvij. J.
Benedictio est duplex.xxviij. Y
Benedictio sacerdotum nō est ꝯtemnenda. ibidem Z
Beneficioꝝ dei cumulus.cxxvij. X
Beneficia dei in quibus meditanda sunt. clxi. C
Beneficia quinq̄ quibus aīa pctōris mortua resuscitat̄.clxxiiij. O
Beniuolentie bonū.cxlviij. S
Blasphemie malū.clxvij. X
Bonoꝝ in finali iudicio glorificatio et multiplici eorum gaudio.xiiij. B C D
Bonū credit̄ quadruplici de cā.lxx. H
Bona triplicia r̄cepit diues ī vita sua.cv. r
Bona hoīs quot et q̄lia sunt.cxxiiij. U X Y
Boni dyabolū multipl̄r inq̄etant. lxvij. U.
Boni et mali ꝯueniūt in q̄tuor.cxxxiij. X
Boni et mali homines patiunt̄ penuriā septem de causis.cxlvi. H
Brachia longa ostendunt cōplexionis nobilitatem.cxxvij. S
Breuitas vite.cxxxij. Q
Cadere in pctm̄ mortale an faciliter p̄t cōtingi.xxvij. Q
Caritas matrimonialis qualis esse debeat.xxxvi. P
Caritas inter virū ⁊ mulierē.xxxvij. Y ⁊ Z A B
Caritas est triplex .lvi. E F G.lxxix. G H
Caritas dei qualiter ꝺr diffundi in cor ip̄i⁹ hominis.xcviij. X
Caritatis vtilitas.xcviij. A.clvij. Y.
Caritatis bonū.clvi. R
Caritatem quatuor inducūt ibidem S.
Caritate de dei tria ponunt̄ in scriptura .clvij. U
Caritas quanta debet esse ad deū.clvij. Y
Caritas dicit̄ vestis nuptialis.clxij. L
Carnalium delectationū refrenatio confert gratiā.xviij. U
Carnalis infectio compatur lepre.xx. H
Causa quadruplex resurrectōis vl̄is.x. P
Cautele tres sunt quibus munit̄ homo contra cogitationes malas.clxi. X
Ceci sunt in triplici dr̄ñtia.xx. k
Cecat̄ homo multis modis.lviij. J k
Ceci illuminatio.lix. M
Ceci in laude dei cōstantia.ibidem Q.
Cecus significat peccatorem quatuor de causis.ibidem R S T
Cecos et paupes quare deus diu permittit viuere sup terram.cxxxvij. L
Cenam duplicem fecit ihūs.cvij. E
Cena quare dicit̄ cena.ibidem
Cena magna quare dicit̄.ibidem F G
Centurionis humilitas.xliij. E
Centurionis fidem quare mirabat̄ ihesus ibidem F
Cēturionis puer significat pctōrē.ibid̄ G
Cereus figurat xp̄m.lxxviij. Q .et plura alia.ibidem S.
Chorea qñ sit peccatū.xxxiiij. M
Cibus est quadruplex.lxij. X
Cibus est tripler.clxxvij. Y
Cibatio panum ter habetur in euangelio et quare.ibidem
Cibo corporali tria genera hoīm diu carere non possunt.lxxxiiij. G
Circūitus p septem vicia destruunt̄.xxx. B C D F G H
Circuitus septē spūales.lx. A vsq̄ G
Circūstantie sunt tres que defedant oīa opa bona.xci. F
Citatio ex iure fit tripliciter.cxxiiij. Y
Citatio dei quomodo fit.ibidem Z
Ciuitatē ihrl̄m q̄liter vidit ihūs.cxxix. H
Cogitur ihūs quatuor modis.lxxxi. Y.
Cogitatōnuꝫ malaꝝ conditio.lxxxij. O P lxxxiij. S.lxxxiiij. C
Cogitatōes sunt multiplices clxi. P vsq̄ s
Cogitatōes crimīose fiūt multis modis .clxi. Q
Cogitatōnes male sunt reijciēde multis de causis.clxi. S
Cogitatōes male vñ hēant ortū.ibidē U
Cogitare malū quare ꝓniores sumus q̄ bonum.ibidem.
Cogitatōes male expellūt̄ p quinq̄. ibidē Y
Cogitatōnes male ꝯpantur radici et tinee ibidem ante Z
Cogitatōnes v̄tuose sunt q̄druplices.clxi. A per totum. §clxi. C
Cogitatōes ad dilectōem dei incitātes q̄ sūt
Colliriū spūale tripler.xx. k L.
Colliriū oculoꝝ spūaliū.cxxxix. ante Z

Tabula

Contritionē nō habere que sit causa. ⁊ que inducunt contritionē. xvi. A
Cōfessio sola nō sufficit ad salutē. xvi. D
Cōfessionē dyabol⁹ psequit̄. lxvi. T X Y Z
Cōfidendū nō est i multis. cxxxij. O J p totū
Cōfidentia est quintupler. clx. F vsq; L.
Cōfidere debemus in q̄tuor. clx. k vsq; O.
Confidentia de remissione pctō⁹ oritur ex tribus. clx. L.
Cōfidentia ō tēptatōnū ereptōe capit̄ ex tribus Jbidem O J.
Cōfidentia ꝓfectōis capit̄ ex tribus. ibiō k
Cōfidētia remūeratōis sumit̄ ex tribus. ibidem N.
Cōfidentia habita de deo ut nō frustret̄ requirunt̄ septem. Jbidem O
Cognitio ꝓpriorū ditōis humane est bona dispositio ad moriendum. ci. k.
Compassionis bonū. clxiij. B
Clementia xpi ꝓbatur tribus rōibus. lxx. k L. et. lxxiij. C
Corpis xpi formatio quare attribuatur spiritui sancto. ij. O
Corpi xpi cōuenies fuit subiacere infirmitatibus nostris ꝓpter tria. iij. Y
Corpa damnatorum qualiter puniant̄ in inferno. xiij. Z
Corpus nostrū in patria ser habet ornatus. lij. O J
Corpus xpi post resurrectōem quō potuit intrare ad discipulos clausis ianuis. lxxij. J
Corpus xpi post resurrectōem quō potuit esse palpabile. Jbidem R
Corpus distorū quis habens: et pulchrius videns quid cogitare debet. cxxxviij. P
Corpi nō quid reddere debemus. clxxij. E
Cor mundū et ꝓscientia pura quomodo cognoscatur. xvi. F
Cor homis dicit̄ habitaculū xpi. xxij. E. et quō debet ꝓpari. Jbidem ante H et H
Cor petit a nobis deus et nō aliud membrū pluribus de causis. xxij. F p totum
Cordis septē sunt exercitatōes. xxij. G.
Cor qualiter sursum dz leuari. lxix. Y.
Cordis figura quid significet. clxvij. O J
Cordis et dilectōis similitudo aliq̄lis. clxij. A
Corrigere est vtile et necessariū. xci. C
Corneilus q̄ fide opa bona fecit. cij. T
Conscia trāquilla que sit. xxij. H.
Cōsciētia est quitupler. xxvij. P.
Cōsciētia bona est multipler. xxvij. S
Conscientiā bonā duo faciūt Jbidem T.
Conscientie error orit̄ ex multis Jbiō Q R
Cōsciētia mala ꝓpat̄ vidue. cli. R
Cōscie nostre tria reddere dēm⁹. clxiij. F.
Cōsolatur nos deus nouē modis in deserto pnīe. lxi. T vsq; A
Cōsiliū bonū querēdū est a quatuor. clxx. L
Consiliū impior nō pmanet. cxxxij. O
Cōsistorū ꝓscie q̄liter sit celebrādū. cxv. L.
Contemplatōis amenitas nō diu stare ꝑt et quare. xxxv. D
Cōtemplatiuor ꝓmendatio. lxv. O P
Contemplatōnem diuinor ser inducūt ho/mini. cxij. A B.
Cōtēplatōis q̄tuor sunt spēs. Jbidē C D.
Cōtēplatōis ꝓprietas. clv. añ Q. clxij. Q.
Cōtēptus mūdi tribus exercicijs acq̄rit̄. clxvij. S. §A
Cōuersiōe pctōris gaudet tota trinitas. cxij
Cōuinia q̄ sunt bona et mala. cij. T U X.
Cōuiuia ut sint sine pctō req̄rūt plura. ciiij k p totum
Credere facilit̄ nō est laudabile. lxxxvij. R
Cristiani veri qui dicūt̄. cxj. E
Cristianitatis summa consistit in misericordia et pietate. cxxvij. S
Cristiani quō se habere debēt quo ad iudeos cxx. Z
Crux xpi apparebit i extremo iudicio. xij. J et alia passionis instrumēta Jbidem k.
Crucifigentes ihm an peccauerūt. lxxi. T.
Cura pctōris est culpā remouēdo. cxli. T
Custodes sepulchri dñici post resurrectōem qualiter allocuti sunt iudeos. lxxvi. I

Damnati resurgunt in grossis corpo/ribus suis. x. O
Damnati in instrumētis passionis xpi in finali iudicio punitōis obiectōez habebunt. xv. P
Damnatis nō est succurrendū nīis orōibus duabus de causis. cxxij. k.
Debitores nos omnes sumus deo. ix. A
Debitum nēm dimittit̄ p ser. clxvij. B
Debitorū quatuor sunt genera. cxv. F. cxvi. I
Decie iubent̄ dari in omi lege. cxxiij. A B
Dedit se nobis de⁹ multipliciter. cxxvi. P

Alphabetica.

Defectus nñi sunt triplices.iij.Y.
Dei voluntas est multipler.cxiij.O P
Delectatio est maior in pria q̄ in pnti vita. duplici de causa.lij.F.
Demones tēptāt hoies in agone forti? q̄ in vita.et hoc ꝓpter tria.xxiij.P
Demones q̄re vocent volucres.liij.X
Demōes hītāt i hoib? duob? modis lxvij.b
Demōes hītāt in corpibus būanis pntialiter et pmāsiue notē de causis Jbidē
Demoniū quale nomē sit.lxx.O
Demones gaudent de damnatōe pctōrum. sicut angeli de cōuersione.cvij.O
Demōes vt̄ velint oēs hoies dānari.ibidē
Denarius diurnus repntat eternā retributionē et quare.l.J k.lij.E
Deo qui caret oīni bono caret.xvi.B
Deo soli seruire obligamur septē de causis. cxliij.Q
Deo tenemur reddere tria.clxxij.b
Desideriū est tripler.xvij.G b
Desideriū spūale sex excitāt.xvij.J k L.
Descēsus p̄t capi dupliciter.xxxij.T.
Descēdit de? ad nos p.x.gd?.xlij.N O P
Desertū ihūs intrauit triplici de cā.lxi.Q
Desertū est tripler.Jbidem R O F
Desponsatio spūalis.xl.b
Despatio ozit ex tribus.xliij.O N et alia plura.xlv.F
Despās sex hz defectus.xliij.O p.q.R.s
Despare hoiem sex faciunt.lxv.J.k.L
Detractōis malū.lxx.o. clxiij.S.clxvij.v
Detraxerūt iudei xpō in tribus.lxx.E
Deuotio quid sit ām Richar.i.b
Deus q̄re elegit vnū hoiem et nō alterū.ij.n
Deus nō potuit videri a nobis nisi velamine humanitatis.iij.T
Deus vnde venit.iij.U
Deus quō descēdit.7 hoc triplr Jbiś.X Y
Deus ad quos venit Jbidem Z
Deus ad quid venit Jbidē A.
Deus quibus vīs venit Jbidem B
Deus venit in mundū p quinq̄ vias.iij.B L o E
Deus q̄n venit et quo tpe.iij.F.
Deus incarnatus est in fine tēpis propter sex causas Jbidem G.
Deus quō et q̄liter venit.iij.b L O N
Deus in carne venit in psona ꝓpria quintupliciter.v.O P vsq̄ S
Deus pater q̄re p se in carnē nō venit.v S
Deus laudat a duobus.vi.A.
Deum incarnari p se ꝓuenientes fuit ꝓpter tria.vi.E G b et J
De? inmotuit nobis q̄druplici vtute.viij.v
Deus quare pmittit antixpi psecutōes fieri ir.F
Deus pmittit malos cū bonis viuere pnīr tos multis de causis.xliij.L O N O P
Deus veniet ad iudiciū inuitatus: manifestus:terribilis:iratus:nō solus sed cū oībus sanctis.xi.Q R S
Deum nō iudicare bis in idipm quō intelligitur.xv.ante Q
Deus seminauit triplex bonum semē.xlvij. L E F
Deus quare dicit homo et diues cxliij.S
Deus differt nām exauditōnem triplici de causa.lxiij.A
Deus pmunicat se sm omnē dimensionem lxxvi.B.
Deus dilexit nos tripliciter.c.O N
Deum vnum et nō plures esse ꝓbat autoritate et ratione.ciij.X
De? recipit pctōres multiplr:cix.E F.
De? pt ostendit suā miaz multis modis.cx.S
Deus naturaliter 7 exprimētaliter est ad misericordiā pnus.cxxi.T
Deus vult saluos fieri omnes homines q̄ ostenditur in sex.cxxij.Q
Deus q̄re nos diformes creauit.cxxxviij.p
Deus dat omnibus entibus esse.clvi.L
Deus nō fuit efficiēs cā mortis.cl.E
Deuotōem impediētia.cvij.L
Dies extremus dicit dies ire tribulatōis angustie calamitatis miserie et tenebrarū.xiij T.et dies turbinis Jbidem U.
Dies sunt septē in ebdomada q̄ signāt septē q̄ nos disponūt ad mortē.xxvi.J k L O.
Diē festū nō obseruātes peccāt in setām trinitatē.xxxiij.J.
Diffidentie malū.clvi.E
Dignitates sacerdotū sunt notē.lxxv.L p totum
Digiti.v.in manu q̄d significēt.cxxxvij.B
Dilectōis vere tria sunt signa.c.L.
Dilectōnis diuine magnitudo patet ex multis.c.O P Q R

Tabula

Dilectōz dei plura inducūt homi. cxxiij. P
Dilectōis dei modificatio in q̄tuor. clvi. T
Dilectōis diuīe totalitas ē duplex. clvij. U
Dilectōis nccitas pz p q̄tuor. clviij. A
Dilectōis ⁊ cordis aliq̄lis silitudo. Ibidē.
Dilectio ꝯpatur igni. clix. C
Diligere deum dignū ⁊ iustū est ꝓpter duo clvij. X
Diligenda sunt quinqꝫ ſm ordinē caritatis clviij. A
Diliges deum quare dicit̄ in futuro ⁊ non i presenti. clix. D
Diliges dñm ꝛc. huius mādati incōpletio non ꝯstituit trāsgressores Ibidem E
Disceptatio que fit pctōribus in finali iudicio an sit mentalis an vocalis. xiij. H
Discipuli iohānis baptiste deficiebāt in tribus xvi. ante Z.
Discipuli eūtes in emaus laudauerūt dominū in tribus. lxxx. P
Discipuli quare turbati et territi in manifestatione ihū. lxxxij. H
Discipuli ihm̄ pluries loquentē nō intellexerunt duplici de causa. lxxxvij. U
Discipl̄i quare nō interrogauerūt ihm̄ quo vadis ascēdere volentē. xc. Z
Discipul⁹ xp̄i q̄ medio quis efficit̄. cviij. P
Discretōis vtilitas. xxix. U.
Discretio acquirit̄ p hūilitatē Ibidem.
Dispositio ad mortē. ci. k. p totum.
Dispensare qualiter debemus bona nostra. cxxiiij. U. X.
Diuitie dicunt̄ spine ꝓpter tria. liij. Z
Diuitias hr̄e in se nō ē malū. ciiij. C
Diuitiaꝝ abusus fit q̄druplicitet. cv. S
Diuitiaꝝ bonaꝝ q̄tuor sunt genera. cvi. Z. b
Diuitie bene acquisite quare dicunt̄ māmona iniquitatis. cxxvij. U
Diuitie largiter date adducunt amicos. cxxviij. D
Diuitie dicunt̄ māmona iniquitatis duab⁹ de causis. cxxviij. F
Diuitiaꝝ vanitas. cxxxij. Q. clxij. H.
Diuitie ad seruiendū deo valent multipliciter. cxlv. X.
Diuitijs quō quis seruit Ibidem.
Diuitibus quare deus nō dat multos pueros. cxxxviij. P
Diuitū tria sunt genera. ciiij. B. C. D. F.
Diues ille euāgelic⁹ a damnatōe sua se excusare nō potuit. ciiij. J
Diues ille mortu⁹ est triplici morte. ciiij. M
Diues ille fuit in diuersis penis qꝛ in diuersis fuit peccatis. ibidem H
Diues ille in nullo qd̄ postulauit fuit exauditus. Ibidem O
Dyabolus vocat̄ homo. xlviij. X.
Dyabolus qualiter nos impedire nitit̄ in bñ opando. lvi. D
Dyabolus tēptat incipiētes de duricia pñie lxi. B. ꝓficiētes auaricia. ibidem. E. ꝑfectos vana gloria. Ibidem G.
Dyabolus hoīem p se vexare sed nō vincere potest. lxiiij. Y
Dyabolus quare hoīs ꝯfessionē ꝑsequit̄. lxvi. T. X. Y. Z
Dyabolus hz manū cū quinqꝫ digitis quibus ꝯstringit guttur pctōris ne sua ꝯfiteat̄ peccata. lxvi. A. B C D.
Dyabolus ad tp̄us se subtrahit a quibusdā ut grauius p̄cipitet. lxvij. X
Dyaboli tres sunt custodie quas ꝑtrāsire debemus. lxix. ante T
Dyabolus ad decipiendū primū hoīem cur in aliena forma et p serpentē venit. cl. F.
Dyabolus valde delectat̄ in malis cogitatōibus. clxi. Y.
Dyabolo tria reddere debemus. clxxiij. C.
Doctor quilibet ꝯpatur soli. liij. O.
Doctrina alicuius p̄t esse occulta tripliciter Ibidem Q.
Dolere ꝓ peccatis nō sufficit sed aliud req̄rit̄. xvi. C.
Dñica letare q̄re in toto eiusdē officio legūt̄ v̄ba leticie. lxviij. A. lxix. Q.
Dñica letare tria habz noīa Ibidem B C
Dñica letare in peccatis adhuc iacētibus est multū flebilis. lxviij. H
Dñica prima post octauā pasce duo hz nomina. lxxxiiij. Z
Dñice diei dignitas. clij. B
Dñorum fidelitas ⁊ infidelitas quo ad ſuos suos. xliij. S.
Dñi tenent̄ seruis et famulabus suis q̄tuor xliij. Y et A B C
Dñi et serui sunt eq̄les in quatuor Ibidē Z
Dñi cōtrarij qui sint q̄bus nemo seruire p̄t cxliiij. N O P

Dona q̃tuor dat spõsus ihũs aĩe.xl.J k L.
Dona spũssancti figurant̃ ꝑ septẽ ꝓprietates ignis.xcix.F ꝑ totum.
Dotes aĩe et corꝑis.xiiij.D
Dotes anime.xl.Cl
Duo sũt que nos expectãt in futuro.clix.D
Ebdomade daniel' q̃l'r sumẽde sũt. xxv.Z
Ecclesia ꝯpat̃ nauicule.xliiij.H.
Ecclesia ꝯpat̃ regno celoꝝ.xlix.k.
Eccia sancta q̃re ĩ diebus carnisprinij nobis passiõem xp̃i ꝓponit.lvij.M ꝑ totum
Ecclesia vniuersalis quare sustineat bonos et malos.lviij.Y
Ecclesia quare ꝑ duas ebdomadas agat memoriã passionis xp̃i.lxx.C
Eccia q̃re ꝯtinet bonos et malos.cxxxiij.X.
Ecclesia quid sit.cxlvij.k
Ecclesia ꝯpat̃ sagene misse in mare.clxij.k
Egritudo lõga est mala ꝯsuetudo.cxxxvij.Y
Egritudo lõga pctĩ est aĩe mortis certitudo. clxxiiij.J
Elemosina ẽ duplex cordis ⁊ pecũie.xxxv.v
Elemosina ꝯpat̃ tele aranee.cx.J.
Elemosine necessitas et bonitas.cxxvij.S. T.et.cxxxiiij.G
Electos suos deus vult tribulari.lxxxviij. J ꝑ totum.
Electi in celo existẽtes an videãt pctã aliorũ cviij.C.
Electõis signa.clxiiij.Y Z ꝑ totum
Eloquentia vera nõ in verbis sed in veritate cõsistit.cxxxij.S
Emptores et vẽditores festa dei violãtes q̃liter peccent.cxxij.C
Emptio:venditio:negociatio:ĩ se bona sunt et homini necessaria.clxxviij.C
Eruce ꝓprietas.cxxij.B
Esse est triplex.clxxvij.Y
Etates sunt sex.xxxix.B .xlix.R ꝑ totum.
Eucaristiã irreuerẽter sumẽtes quibus mal' puniunt̃.lxxij.Z A
Euagatio mẽtis an sit pctm̃.xciij.R
Eua quare nõ horruit serpẽtem.cl.F
Eua quõ ꝑueĩt ad inobedientiã dei ibidẽ G
Euã q̃re dyabol⁹ primo aggressus ẽ.ibid̃ F
Euangeliũ illud erat ihũs eijciẽs demoniũ q̃re legit̃ dñica tercia q̃dragesime.lxvi.S
Euãgeliũ de demonio q̃re tribus dñicis legitur.lxvij.P Q.
Exaltãs se humiliabit̃ in trib⁹.cliij.ante H.
Exaudiri differt̃ nobis sepe vtiliter.xlv.G xcv.D per totum.
Excusare se dz si q̃s ĩfamat̃ ꝓpter tria.lxx.d
Excusatio iniq̃ inuitatoꝝ ad nuptias.cvij.L
Exequie mortuoꝝ q̃l'r sũt ꝑagẽde.cxlix.X
Exercitatio v̄tuose opatõnis ꝯfert gr̃am.xviij.X
Extremũ iudiciũ hẽbit q̃tuor ordĩes.xij.C
Exiuit ihũs tripliciter et qualiter seminauit liij.R S T
Exemplũ de comite qui leprosis hũanitatis opa exhibuit.xli.A.
Exemplũ de via salutis.xlij.ante R
Exemplũ de seruo pigro.xliij.ante F.
Exemplũ d̃ anastasio qui habuit cẽtũ demones ad obediẽtiã sibi.xlv.J.
Exemplũ ꝑueniẽdi ad spũalẽ vitã.liij.Z.
Exempla duo de ꝯtẽptu mũdi et diuitiarũ lx.F
Exemplũ magne peccatricis que saluata fuit nõ desꝑando.lxv.ante M.
Exemplũ vtile de ꝯfessione faciẽda.lxvi.E
Exemplũ de iudeo qui se signo crucis in tẽplo appollinis signauit.lxviij.L
Exemplũ ꝙ nõ est acceptibili⁹ seruitiũ deo q̃ꝫ suã passionẽ habere in memoria.lxx.O
Exẽplũ de nõ volẽte audire v̄bũ dei.lxxi.Q
Exemplũ cuiusdã deuote audiẽtis v̄bũ dei quõ expirauit p̃ deuotõe.lxxi.U
Exemplũ de resurrectõe xp̃i sepulchro clauso.lxxvi.F.
Exemplũ de heremita qui pascebat̃ cibo celesti qui ꝓpter cogitatões malas reprobus factus est.lxxxij.P
Exemplũ de opib⁹ amatoꝝ mũdi.cxliiij.S
Exẽplum de malis cogitatõibus repellẽdis. clxi.T
Exemplũ de eo ꝙ dyabolus delectat̃ in mal' cogitatõibus.clxi.Y
Exemplũ ꝙ nemo p̃t hic gaudere cũ mũdo et illic regnare cũ xp̃o.clxiiij.ante A
Exemplũ de infirmitatis vtilitate.clxv.H
Exẽplũ grauitatis penaꝝ purgatorij ibid̃ J
Exemplũ ꝙ valde meritoriũ est resistere tẽptatiõibus dyaboli.clxxiij.ante D.
Falsarij sunt multiplices.cxxij.C.
Falsarij quare sunt cauẽdi.ibid̃ D

Tabula

Fama est defendenda ꝓpter tria. lxx. D
Ferculū est triplex. cvij. F
Festū paschale rite celebrare volēs octo babz facere. lxxxiij. A p totum.
Festum spūssancti quatuor noibus decorat. xcviij. X
Festiuitatū trāsgressio ꝑt fieri q̄dr̄upliciter. clij. B L. clxxviij. F
Festiuitates violātes tripliciter puniunt. cxlij. D
Fictio qñ est pcm̄. lxxi. Y
Fides nr̄a tria habet fundamēta. xvi. Y.
Fidē triplicē reddere et ꝙare dēm̄ deo. xl.
Fides nr̄a q̄l esse dēat. xliij. J
Fidelū triplex bonū. xlvij. L
Fides nr̄a multis testimonijs est ꝓfirmata. xcvij. C
Fides ꝝa ꝓfitit in tribus. c. B L
Fidem vbis ꝓfiteri an necessariū sit ad salutem. c. L
Fide ꝓgnoscere est glorioſū meritoriū et laudabignum. cij. A
Fidei bonū. ibidem K B L
Fides triplicē impetrat salutē. clxxiij. k
Fiducia est habenda ad deū ꝓpter tria. xcij. O. clxxvij. Z
Fili? quare incarnatus est et nō alia ꝓsona in trinitate. v. B
Filius dei qualiter venit. v. L X
Filius dei ꝓpter q̄d venit. ibidem Z
Filius dei carnē et aiam sil' sumpsit. v. C
Fili? dei nō solū ꝓpter hoīes et bonos angelos venit sz etiā ꝓpter mālis dignitatē. vi. b
Filiū dei incarnari per se cōuenies fuit quo ad tria. vi. E.
Filius an solus iudicet in iudicio extremo. xi ante L
Filiū hoīs venire in nube q̄d sit. xv. L
Filius peccās in pēm̄ ꝺm̄ intra privat hereditate paterna. cv. O
Filius dei est nobis misericors triplr. cx. L
Fimbria saluatoris q̄ sanat pctōr. clxxv. O
Finē suū debitū vnaq̄q̄ res appetit. cxliij. m
Finis vite nr̄e ꝓpat litori maris. clxxij. X.
Flagella dñi patienter sustinēda sunt ꝓpter tria. cxlviij. O
Flent hoīes duplici de causa. lxj. L.
Fleuit ihūs sup ciuitatē et nō villā quare. cxxix. J
Fleuit ihūs quinquies. cxxix. k. vsq̄ O.
Flos cāpi christus est. lxxvi. E
Fons pietatis et misericordie diffusior est i nocte q̄ in die. cl. D
Foramina cerei paschalis figurāt. v. vulnera xp̄i. lxxviij. K
Fraternitas maior est inter deū et hoīem q̄ inter deū et angelos. i. C
Fragilitatis humane ꝺditio. cij. J
Fructus vinee spūalis. xlix. P
Fructū quē requirit a nobis deus. clxvij. O
Furatam rē sciēter emēdo grauiter peccat q̄l quinq̄ modis. clxxviij. F
Fures diuersis modis intrāt domos ut furent. ci. L D E

Galilea quid significet. clxij. G
Gaudere hīt tria genera hoīm in festo spūssancti. xcviij. X.
Gaudiū mōi ꝑt ꝙsiderari tripl'. lx. H J k
Gaudiū est triplex. lxxxviij. L d. xciij. Y 3
Gaudiū mūdi est ꝓtenendū triplici de causa. lxxxvij. L
Gaudiū mundiale et spūale dr̄īt quadrupliciter Ibidem E
Gaudiū spirituale nō est fallibile sed vez triplici rōe. Ibidem H
Gloria xp̄i est triplex. lxxxi. X
Gratie efficacia et virtus. ij. L.
Gratia triplex est in christo. ij K.
Gratia ꝓparat hīnī. xvi. C
Gratia quid sit. xix. Y
Gratia est triplex. ibidē. Y Z A B L
Gratie aduētus est in triplici dr̄ītia. xix. e
Gratie aduentus figurat in triplici apparitione xp̄i post resurrectōem. xix. F.
Gratie triplex effectus. xix. G H.
Gratia cognoscit p diuersa signa. xx. p totū
Gratie lux cōsistit in duobus. ibidē añ J.
Gratia in ala duodeciz opat. xxij. X p totū
Gratiā non mereri et gratiā demereri q̄ ad hominē quid sit. xxij. Y
Gratiā triplicē a deo accipimus. xxij. L
Grā et sapiētia ꝓficit duob? modis. xxix. L
Gratia ē thesaurus quo emit celū. xxv. L
Gratia sepe vtiliter subtrahit nobis pluribus de causis. xl. K.
Gratia spūssancti dicit ꝯmunis. xcviij. Y
Gratia qualiter dicit semp ꝑsto esse Ibidē
Gratiā recipe duo requirunt. c. O.

Alphabetica.

Gratiarū actōnes agere tria nos inducūt. crlij. D
Gratia dei impedit ꝑ quattuor. clxij. D
Gradus quindecim sunt quibus ascēditur ad celum. xxxv. X ꝑ totum vsq; D.
Gradus decem sunt ꝑ quos ad nos descendit ihūs. xlij. N O P
Graduſ pacie sunt duodecim. clxix. F ꝑ to.
Gula quiq; modis nos tēptat. lxij. O R.
Gule malū. ciij. D. cxlij. k. clxvi. ante N.

Hereticos quare deus ꝑmittit oriri inter catholicos. xlvij. O
Heretici sunt duplices Ibidē R.
Hereticus ꝓpatur ere. cxxij. D.
Heretici dicunt lupi Ibidem E
Heretici ꝓpant vipere Ibidem E.
Heretici quō sunt ꝓgnoscendi Ibidem F
Homo ꝓpatur pomo. i. A
Homo si non peccasset an deus incarnatus fuisset. vi. F
Homīa deo ꝑmittit iudiciaria ptās. xi. T
Hominū ꝑparatio ad iudiciū. xiij. G D
Homo indignū se reddens grām recipere sue agit quadrupliciter. xix. D E
Hō humiliare se dz triplici mō. xxv. E
Homo ut ꝑficiat requirunt plura. xxix. O N O P
Hō mortuos quare suscitare nō ꝑt. xli. Y.
Homo compatur pisci. xlij. I
Hoīs miseria et dignitas. xlix. G D J
Homīes in quibus dyabolus inhabitat sūt in septēplici dōa. lxvij. k vsq; P.
Hoīes sunt triplices in mūdo. lxi. P R.
Homines in triplici statu gaudent gaudio spirituali. lxxxvij. F G
Homo quō dicit nō habere grām. xcvij. Y
Homo nescit an amore vel odio dignus sit cuius triplex est ratio. Ibidem Z
Hominū tria sunt genera differēter se habē tia ad spiritūsanctū. xcix. E
Homo et nō angelus est redēptus quinq; ō causis. c. P
Homo de quibus teneat reddere ratōem in extremis. cij. k ꝑ totum
Homo que necessario dz ꝓgnoscere. ciij. P
Homo quidā dicit. et hoc triplr. cvij. D
Homīes gaudēt de puersiōe hoīs. cviij. C.
Hō bonus ꝓgnoscit multis modis. cxxij. D
Hō malꝰ excidet multis modis. cxxij. k

Homo ne a deo maledicet tria habet attendere. cxxiij. R
Hoīm diuersa genera qui pluſ ꝓfidūt in terrenis q̄ in deū. cxxxj. O J. ꝑ totum
Hoīem surdū et mutū faciūt plura. cxxxvij. X Y
Hominē deus creauit mutabilē quadruplici de causa. cxxxviij. E
Hominē quē deus sciuit casurū cur tentari ꝑmisit Ibidem
Hominū septē genera deū in hac vita videntium. cxl. G ꝑ totum
Hominū ser genera excusantia se de seruitō dei. cxlij. R
Hoīm quatuor genera qui ad xp̄m accedūt et gloriā impetrāt et grām. cxxij. k.
Homo ꝑ peccatum incidit in quinq; mala. cxli. O
Homīs vulneratio spūalis. cxli. O
Hoīs finis ad quē festinare dz. cxliij. O J.
Hominis nobilitas. cxlvi. E
Homo quare nō pascit absq; solicitudine et labore a deo. cxlvi. F. G
Homines quare mō sunt breuioris vite q̄ ante fuerūt est multiplex causa. cxlix. Y.
Hominē temptari cur deus ꝑmisit. cl. F.
Homo deuotus ꝓpatur aui. civ. P
Hominē quare deus ita magnifice dignificauit. clxxi. T
Homicidiū qñ est meritoriū. cxix. ante k
Homicidiū est duplex Ibidem k
Homicidiū corpale fit quatuor modis. ibiō
Homicidiū corpale voluntariū fit multis modis Ibidem.
Homicidiū spūale fit dupliciter Ibidē O J
Honorem nō debemus nobis impendi sed fugere. xv. O J
Hostes tres aiarum habemus. lxij. F
Hūilitas qualiter sit acquirēda. i. A
Hūilitatis ve decē sunt gd?. xv. I. X. N.
Hūilitas disponit ad mētis grām. xvij. O J
Hūilitatis ve ser sunt signa. xvij. N O
Humilis verus i dignitate eleuatus nō mutatur. xxv. Y
Humilitas Jobānis baptiste fuit in quatuor. xxv. D
Hūiliare nos dēmus quiq; de cauſ. cliij. F
Humiliās se exaltabit in tribus. ibidē G
Hūilitas vera stat in tribus Ibidem

Tabula

Actãtia vitanda ẽ pluribus de causis.cxxxiij.B
Jactãtia qñ ẽ pctũ mortale ibiõ C
Jeiuniũ factũ in peccato mortali valz ad tria lxi.k
Jeiuniũ q̃re institutũ sit.lxij. O J N O P
Jeiunium quare p quadraginta dies sit institutum .ibidem O
Jeiuniũ debet fieri quatuor modis. lxij. S T U
Jeiunare quis teneat.lxij.X
Jeiunare qui nõ obligant.lxij.Y Z A B
Jeiuniũ an ab vxoribus sit ptermittendum ꝓpter phibitõem viroꝝ.lxij.B
Jeiuniũ an redimi possit .ibidem.
Jeiunij vtilitas.lxj.C
Jeiuniũ q̃le esse debeat.cxxxiij.A
Ignis pmarimus pcedet faciem iudicis in extremo iudicio.x.N
Ignis et aqua quõ innouabunt ante extremum iudicium.ibidem L.
Ignis infernalis differẽter punit.xiij.Y
Ignis infernalis qualis sit.ibidem Z
Jhesus cur nõ remansit in ihrlm pentibus scientibus.xxi.U
Jhesus quare in duodecimo anno ẽ in templo inuẽtus in medio doctoꝝ.xxi. ante Z.
Jhesus in medio doctoꝝ quid interrogaut eos.xxi.Z
Jhũs mendicauit tribus dieb9.xxi.C
Jhũs pditur quinq; modis.xxxiij. G N O P
Jhesus inuenit a quatuor generibus hoim. xxxiij. P p totum.
Jhesus a quibus cõcipit: nascit: nutrit: et confortatur.xxxv.U
Jhesus absentat se ab homie tribus de causis.xxxv.E
Jhũs duplicẽ laborẽ hũit in mũdo.li.T
Jhũs q̃re ieiunauit q̃draginta dieb9.lij.L
Jhũs est mgr in q̃tuor.clxx.O J
Jhũs q̃d fecit in dẽsto p.xl.dies.lxiij.E
Jhesus quare reliquit iudeos et cõuertit se ad gentiles.lxiij.S
Jhũs q̃re chananee mlieri ñ rñdit.lxiij.Z.
Jhũs fuit iudeis specialr pmissus.lxiij.B
Jhesus maiorẽ se abrahã ꝓbat.lxx.N.
Jhũs ad mortẽ vadens quare sibi voluit regias laudes impendi.lxxiij.N
Jhũs cur fleuit in tali hõnore sibi exhibito. ibidem J
Jhesus post resurrectõez vbi fuit.lxxvi.C
Jhesus post resurrectõem quare nõ ptinue ꝑsatus ẽ cũ discipulis suis sic añ.lxxx.L
Jhũs q̃b9 apparuit p9 resurrectõz.lxxx.O J
Jhũs noluit ꝯnosci a duobus discipulis eũtibus in emaus ꝓpter tres rões.ibiõ N
Jhũs q̃uis oia nuda sunt oculꝭ suis. tñ ad discipulos fecit interrogatões ꝓpter tria. Ibidem O
Jhesus cur stetit et nõ sedit in medio discipulorum.lxxxij.k
Jhesus omnia nobis est.cxxi.S
Jherusalem quibus de causis fuit fleta a domino.cxxix.N
Jhrlm ser sustulit miserias.cxxx.T U.
Illuminari cupiens a cecitate spirituali q̃tuor in se habere oportet.lix.U p to.lx.A
Imitatio christi salutifera.cxiij.E.
Incarnatio xpi facta est in fine temporis propter ser causas.iiij.G
Incarnatõne xpi sanati sumus a lepra peccati.xlij.O J
Increpatõis ceci q̃tuor sunt cause.lix.N
Incipientiũ clamor est miserere.lxv.G.
Incipientes libenter debent audire verbum dei triplici de causa.lxxi.R
Indulgere inimicis nris quinq; nos induc̃unt.clxviij.C p totum
Infernus dicit quasi fundũ nõ bns.xiij.Y
In inferno aliquẽ cẽ itelligit dupl2.ciij.O
Infirmitas corpalis nos adorare et ad dei ire compellit.xli.X
Infirmus volens adipisci sanitatem debet facere tria.cxlij.U
Infirmitas est tolerãda patiẽter multis de causis.clxv.G p totum.
Infirmis seruire est maximũ opus misericordie.ibidem k
Ingratitudinis malũ.cxliij.L.clxviij.A
Ingratitudo multũ displicet deo.cxlij.D
Iniurias ledenti dimittere quomodo placeat deo.cxxvij.C
Immissio est duplex.xlvij.J
Innocẽtia est duplex.xli.N in fine.
Inobediẽtia rõnalis creature merito redarguitur.xlv.N
Instrumenta passionis xpi q̃re apparebunt

in finali iudicio.xv.O
Interrogauit ihūs cecū q̄tuor de caus.lix.o
Intentio qualis esse debeat in laborando pro vite necessarijs.cv.X.
Intentionis recte vtilitas.clxiiij.C
Interp̄tatores boni in maluz ꝑiculosi sunt. cviij.Y
Interrogatōes sex sunt morituris faciende xxvi.N
Inuidie malū.cxliij.J
Inuenire rem aliquā et nō reddere rapere ē ciiij.E
Inuitatorū ad nuptias excusatio ĩiq̄.cvij.L
Iocalia anime sponse xp̄i .xl.U
Iohānis bap.fuit hūilitas ĩ q̄tuor.xxv.D
Iohannes euangelista virgo an consenserit in actum carnalem.xxxvi.L
Ioseph d̄ arimathia qualiter locutus est iudeis post resurrectōem xp̄i. lxxvi.L
Ire ihm̄ ad patrem expediens fuit multis d̄ causis.xc.A ꝑ totum.
Ira octo modis fit. cxviij.C vsq̄ G
Ire malum.cxliij.J
Ira dei quid sit.clxij.J
Iubilus quid sit s̄m Gregoriū.xiiij.C.
Iudeoꝝ cecitas et ignorātia de aduentu messie non excusat̄ multis ꝓbatōibus.i.D.
Iudeoꝝ ꝑfidie sex sunt cause ibidem E
Iudeis multa fuerūt opa inhibita in die festo.xxxiiij. J k L
Iudei nouerūt xp̄m in iudea natū. quare eū samaritanum dicebant.lxx.k
Iudeorū principes post resurrectionem xp̄i qualiter inter se locuti sunt.lxxvi.L
Iudeos dominus noluit extirpare sed dispergere ꝓpter plures causas.cxxx.Y
Iudei sunt eccīe obs̄uati duplici de cā.ibidē
Iudeoꝝ pueri mortuis parētibus an sint baptisandi.cxxx.B
Iudex eternus est incorruptibilis.xij.H
Iudeis interrogare de xp̄o p̄ ceteris hoīb⁹ decuit triplici de causa.xxv.A
Iudiciū s̄m exteriora fallit.i.A
Iudicij extremi sunt triplicia signa. viij.X.
Iudicij extremi tp̄us.xi.O
Iudiciū faciēdo requirūt̄ tria .ibidem T.
Iudiciariā ptātem deus ꝯmisit hominib⁹. et quomdo.ibidem.U
Iudiciū extremū fit ĩ loco iosaphat.ibid̄ A.
Iudiciū extremū hēbit q̄tuor ordīes.xij.C.
Iudiciū extremū duo cōtinet. ibidem D.
Iudiciū gn̄ale q̄re de⁹ habere vult. ibidē E
Iudiciū ut sit iustū plura requirūt̄.ibid̄ G
Iudicium quibus modis corrumpit̄. ibidē
Iudiciū hominis finale p̄cedūt aliq̄ .xiij. L.
Iudiciū finale timēdū est ꝓpter tria.ibidem M P
Iudiciū est terribile ꝓpter tria.xcij.N
Iudicium capit̄ multis modis.cxi. Y Z A
Iudicium temerarium de cristo vnde ortū habeat.ibidem C
Iudicare ꝓximū de facili nō dēm⁹.ibid̄ D.
Iudicātes ꝓxīos multipl̄r peccant.cxi.B
Iudicium hūanū quatuor modis ꝑuertit̄. clxx.N
Iurare nō sed ꝑiurare ꝓhibet̄.cxv.H
Iustos q̄re de⁹ ꝑmittit tēptari.xlvi.Y Z B
Iusticiā hr̄e dēm⁹ ad q̄tuor.xcij.L ꝑ totum
Iusticie nobilitas.cxv.G.
Iusticie necessitas.ibidem.
Iusticia ꝯm̄dat̄ a natura ⁊ scriptura.cxv.J
Iusticia est necessaria in vita: in morte :et post mortem.ibidem k.
Iusticia est ꝓpinqua mercedi.benedictōni: et eterne saluti.ibidem L
Iusticia ad ꝓximū violat̄ in trib⁹.cxv.M.
Iusticie opus abundantius debet esse in cristianis q̄ꝫ in scribis et phariseis. et hoc in tribus.cxv.N O
Iusticia phariseoꝝ d̄fec̄ ĩ q̄tuor.cxv.O P
Iusticie descriptio s̄m Bern̄.cxvij.Z
Iusticia cōsistit in tribus.cxix.H
Iusticia de nostra nō est p̄sumendū quattuor de causis.cxxxij.U
Iusticia regni dei que sit.cxlvij.k
Iusticie vis est natural̄r hominibus insita. cxlviij.P
Iusticia q̄d sit.ibidē.et.clxvi.M.clxxiij.B
Iusticie vtilitas .ibidem.
Iusticie operatio.ibidem.O
Iuuenes mali cito moriunt̄ ꝓpter quatuor Icxxxvij.k
Iuuenes cur cito moriuntur.cxlix.Z
Iuuenes mali quare cito moriunt̄. ibid̄ A.
Laborare .v. inducūt.li.S vsq̄ Z
Laborare quis debet quintupliciter ut mercedē recipe mereatur.ibidez Z et A

Laboramus triplici incõmodo.cxl.B
Laborare in festiuitatibus et nõ peccare fit quatuor modis.clij.B
Lacrimarũ effectus.xxiiij.X
Lacrime sunt triplices.lxix.A
Lacrimaꝝ ꝓ pctis effusaꝝ vtilitas.cxxix.Q
Lacrimaꝝ fõtes hñt se ut fõtes terraꝝ.cxxxi G H
Lacrime multis de causis exiccãtur sicut fõtes.cxxxi.J
Lapis magnus quõ a sepulchro dñi fuit reuolutus.lxxvi.B
Lazarus mendicus largior fuit canibus diuitis q̃ diues sibi.ciiij.k
Lazari p̃conia et laudes Ibidem L
Latrie honorẽ exhibere cõtingit dupliciter. lxxxvij.S
Laudare se q̃s p̃t multis de causis.cxxxiij.C
Laudari qñ quis debeat.cxxxv.H
Legati corpalis et spũal' ꝓprietas.xc.S.
Leprosum q̃re et quõ ihũs tetigit cum sit in lege ꝓhibitum leprosos tãgere.xli.A
Leproso mundato quare inhibuit alijs dicere.xli.B.xlij.Q
Leprosi munera offerenda que sint.xli.ante C et H
Leprosus spũalis quõ mundat'.xli.E ꝑ totũ
Leprosi trina vice sũt mũdati a xp̃o.xlij.L
Lepra peccati mortalis ꝯpat' lepre corporali multis de causis.cxlij.Y
Leprã aĩe sanare sex req̃rũt'.cxlij.Z A
Leprosos quare deus eos se oñdi sacerdotibus fecit.cxlij.C
Lepre decẽ ꝓprietates.cxliij.H ꝑ totum.
Liber mortis vite et cõsciẽtie.ix.A
Lites et dissensiões q̃re de⁹ ꝑmittit.viij.X
Locutõis varia genera.clxvij.T U X
Locus triplex designat' ꝓfesso.cix.H
Loquacitas impedit ꝑfectõnem.xxix.T
Lunã mutari ĩ sanguinẽ q̃d sit.xv.ante O.
Lupi ꝓprietates.cxxij.E
Luxuriosus ꝯpat' leoni et de malo luxurie. liij.X.ꝛ ante A.cxl.D.cxliij.H.clxxv.Q
Magdalene quare ihũs post resurrectionem primo apparuit.lxxvi.J
Malũ est duplex pene ꝛ culpe.vi.J
Mali resurgunt in grossis corpibus suis nõ clarificatis.x.O
Mala non agere nõ sufficit ad salutẽ.xvi.E
Mala ꝑacta sepe puniunt' in his qui occasionem dederunt.xxxij.M ꝑ totum
Malũ nõ dz opari ex obediẽtia.xxxiij.añ T
Mali sepantur a bonis tripliciter.xli.D
Malum est triplex.xlvij.S
Mali homines sunt castra dyaboli et plura alia.lxv.N
Mammona quid sit.cxlv.U
Mãdata ꝯuãda sũt tripl'r.xcviij.Z.clxiiij.c
Mãdauit ihũs sua p̃cepta custodiri nimis. et quare.clix.E
Man⁹ pctõris ligãt' q̃tuor modis.clxij.M
Manus saluatoris est valida ad q̃tuor.clxxiiij.L
Manus christi quinq̃ habet digitos quib⁹ anima tacta curatur.clxxiiij.O
Mansiones in domo dyaboli diuerse ꝛ mlte sunt.xiij.Y
Maria virgo ut mater dei esset tripliciter se p̃parauit.vi.B
Maria quare tristabat' de ꝑditõe filij sciens eum esse deum.xxxi.Y
Maria in verbis suis ꝯmendat' multipliciter.xxxi.A
Maria maximo dolore afficiebat' dum ꝑdidit filiũ triplici de causa.xxxi.B D E
Maria q̃siuit pueꝝ.v.modis.xxxi.E ꝑ totũ
Maria ꝯmẽdat' de mr̃nali clemẽtia.xxxij.k.
Maria quõ sustinuit absentiã filij existentis quadraginta dies in deserto.lxiij.ante F.
Maria nõ iuit ad sepulchrũ cum ceteris mulieribus.et quare.lxxv.S
Marie tres querẽtes vngere ihm̃ significãt tres status.lxxv.U
Maris ꝯmotio tribus modis euenire solz. xliiij.k.
Mare triplex dẽmus ꝑtr̃nsire.lxix.R S T
Marthe sanatõem occultã quare xp̃us manifestauit.clxxv.P
Martiriũ marie virginis maius fuit q̃ aliorum sctõrum quatuor de causis.xxviij.F
Matrimoniũ q̃tuor reddũt bonũ.xxviij.G
Mr̃imonij cõiunctio est duplex.xxxvi.añ k.
Mr̃imonij ꝯct⁹ dignificat' ꝑ tria.xxxvi.k.l
Mr̃imonij debitũ an liceat denegari.xxxvi. M §xxxvi.P
Matrimonialis caritas qualis esse debeat.
Matrimoniũ quid sit descriptiue. Ibidem
Mr̃imonij ordo et status q̃lis sit.xxxvij.T

Alphabetica.

Matrimoniũ damnantes.xxxvij.F
Matrimonio deifico tria bona insunt.xxxvij G H
Matrimoniũ honorauit deus octo modis. xxxviij.J
Mrimoniũ triplex sacrm designat. ibiõ k.
Matrimoniũ male ptrahentes plures sunt xxxviij.L M N O R S T
Matrimoniũ ptrahendo multe plone sunt vitande.xxxviij.N O P Q
Matrimonialis actus pt fieri sex modis.xxxviij.T
Matrimonialis actus quincq tpibus nõ est peragendus.xxxviij.X
Mrimonij tria sunt bona.xl.M N O.
Medicus celestis veniens ad animã quatuor medetur.xxi.S
Mediũ tenuit ihũs ꝙdruplr.lxxxij.L
Mens nostra debet disponi ad tria.xxij. k.
Mentis diuisibilitas et instabilitas impedit pfectõem.xxix.Q S
Mẽtis trãquillitas causatur sex modis. xlv k L M
Mentis porte claudunt duplici repagulo. cxxxvij.D
Mensura bona: pferta: coagitata et supefluens quid sit.cx.T
Mercatoꝛ duodecim sunt genera q̃ damnãtur.clxxviij.C p totum
Meritum est triplex.vi.C
Merces eterne retributõis tres hẽ ꝓpietates laudabiles.lij.E
Mirabant pẽ et mẽ ibũ.et quare.xxviij.X
Miraculũ tria faciũt.xxviij.X
Misericordes quare esse debemus.ciij.D. clxiij.S
Misericordie diuine dignitas ⁊ vtilitas.cv iij.X
Miam facere multa nos mouere bñt.cx.k.
Misericordie vtilitas.cx.L M N
Misericordie ordo bñdus est.cx.O P Q
Miserẽdi formã dñs docet.cx.R
Miserer deus quadrupliciter.cxx.O p to.
Mificordiã dei non oñes capiunt. ibidẽ.
Misericordia dei non habet principiũ neq̃ finem.cxx.Q
Miscoiam dei nõ desiderare q̃d sit.cxxi.T
Misericordia dei compatur fonti.cxxi.T.
Miserer de? trib? gñib? hoim.cxxi.X p to.
Mificordie nobilitas et vtilitas.cxxvij.S
Misericordie impedimentũ est quintuplex. clxij.F vsq̃ J
Miseria hũana est triplex.cxxix.k
Miserie sex i hierusalẽ.cxxx.T V
Miseria humani generis triplex.cxl.B.
Modicum triplex.lxxxvij.Q.
Mons dicit celũ et ecõuerso.xlij. k
Mortuoꝛ resurrectio.x.M
Moꝛs anime est triplex.xx.O
Mortis meditatio valz ad mlta.xxv.E F g
Moꝛi bene ꝓcurãt septem.xxvi.k L M
Moꝛs hominis est duplex.xxx.J
Moꝛs hominis est triplex.cl.D H.
Moꝛtuos suscitare q̃re hõ nõ põt.xli.Y.
Moꝛtis memoria vtilis est.lxxxiij.B.cxlix V.cl.G
Moꝛtuos sepelire ẽ valde meritoꝛiũ.cxlix.X
Moꝛtui qualiter sint deflendi.cxlix.B C
Moꝛtuos tres suscitauit dñs.cl.D.⁊ quartum non. Ibidem H
Moꝛs venit ex quadruplici causa.lix.D
Moꝛtui in peccatis tribus modis põt suscitari a domino.cl.H
Moꝛs spiritualis est duplex.cli.N
Moꝛtis spiritualis et coꝛporalis cõditio.cli. N O P
Moꝛs peccatoꝛ pessima.cli.ante R.
Moꝛtuus in peccato mortali tãto facilius resuscitatur: quãto leuius moꝛtuꝰ est.cli.R
Moꝛtis signa in infirmitate spũali et coꝛporali.clvi.N p totum.clxxij.J
Mulieres pdicare nõ debent.xxviij.J
Mulierẽ chananeã q̃s vocuit suffragia xp̃i petere.lxiij.R
Mulier chananea ꝓmendat quatuoꝛ virtutibus pclaris. Ibidem V C D
Mulierũ feruens dilectio in obsequiũ xp̃i assiduitate.lxxv.R S
Mulieres primo annunciauerũt resurrectionem dominicã.lxxvi.C
Mulieres ꝓ diuersitate partus sunt multiplices.lxxxix.R
Mulier qualis esse debeat.cxviij.G
Multi sũt vocati pauci electi q̃ terribile sit I.R
Mundus quare purget igne ante extremũ iudiciũ.x.J
Mũdi dispositio post finale iudiciũ.xiiij.E

Mundi p̄ssure et tribulatōnes vnde veniāt xliiij.k
Mundus significatur ꝑ mare sex de causis. xlvi.O P Q R S
Mundus comꝑatur foro.xlix.R
Mundus significat̄ ꝑ hiericho.lx.Z
Mūdi gaudiū p̄t ꝯsiderari tripl'.lx.H J k.
Mūdi gaudiū ē ꝯtēnēdum triplici de causa lxxxviij.C
Mundus capit̄ tripliciter.xci.D
Mūdus arguit̄ de peccato iusticia et iudicio xcij.J per totum.
Mūdus assil'atur rote fortune.cv.P
Mūdus comꝑat̄ stagno genezareth. cxij.k
Mūdus multa mala infert.cxij.M
Mundi abrenunciatōem plura demōstrāt. cxiiij.E
Mūdo tria reddere debemus.clxxiij.D
Mūdi cōtēptus acq̄ritur tripliciter.cxlviij. S.clxxiij.ante E
Munus est triplex.cxix.N
Munera accipe est ꝑiculosū quatuor de causis.clxx.O
Munera accipe ē rep̄hensibile tribus de causis. Ibidem P
Munuscl'a recipe a iudeis an liceat.cxxx.A
Murmuratōis oꝑariorum vince duplex fuit causa.l.M
Murmurare sctōs quō fit. Ibidem N
Murmur est duplex Ibidem.
Murmurātes contra piam christi vocationem.cvij.J.cviij.X
Murmurātiū ꝯ deū fatuitas.cviij.Z
Murmurātes ꝯ diuinā dispositōem.cxxxvij J per totum
Mut⁹ efficit̄ q̄s multis modis.cxxxvij.Z A
Nauis dispositio moral'.xliiij.H J.
Nauis aīe quas merces portare debet.xlv.X.
Nauigare qui voluerit ne submergat̄ plura habet respicere.cxiij.U X Y
Nauis vite actiue et ꝯtēplatiue.cxiij.U Z
Necessaria ad vitā eternā parauit nobis pater in christo.cvij.G
Negociatio emptio et venditio in se bona et homini necessaria sunt.clxxviij.C
Negociatores an possint licite lucrū recipe. et carius vēdere q̄ꝫ emptū est Ibidem E
Nemo certitudinaliter scit an sit electus vl' p̄scitus.clxiiij.Y
Nicodemus post resurrectōem xp̄i intrepidus iudeis se ostendit.lxxvi.L
Nix designat gratiam.xvi.U
Nobilitas vnde ortum habeat.clxv.E.
Nobiles in quibus cognoscunt̄ Ibidem.
Noīa varia ihesu xp̄i.lxxiij.B
Nō esse aliquid intelligit̄ dupl'r.cxxxviij.G
Nouissimos quare deus equales fecit primis.l.O P
Nox nobis tria demōstrat.lvij.L
Nubere p̄t q̄s triplici de cā.xxxvi.R S
Nūcios siue legatos tres misit sctā ecclesia aduentū filij dei ad p̄parandū nos.vij.k
Nuncij spirituales mittunt̄ ad animā adulteram ut reuertat̄.xl.H
Nūcij q̄nq̄ꝫ qui ad laborē nos vocāt.lij.D.
Nuncij p̄mittendi ꝓ pace cum xp̄o impetrāda.cxxvij.A ꝑ totum
Nuptie facte in chana galilee cuius fuerunt xxxvi.J
Nuptijs īteresse dn̄t honeste ꝑsone.xxxvi.q
Nuptie sunt quītuplices. xxxix.A per totū.
Nuptie spirituales.xl.G
Nuptie sunt triplices ad quas inuitamur.cliij.E
Nuptie triplices criminose.cliiij.N in fine
Nuptie sp̄ūales quō celebrātur.clxij.E
Nuptias ad gr̄e vocam̄ dupliciter. Ibid̄ F
Nuptialis vestis caritas Ibidem L.
Obedientia qualis esse debeat.xxxiij U X Y
Obediētie vtilitas.xxxiij.Z A.cxliij.F
Obedire qualiter debemus.xxxiij.X
Obiecta sensuū nr̄oꝝ in p̄ria.lij.G ꝑ totū.
Occidere seip̄m an liceat. et an ꝓ talib⁹ sit orandum.cxix.H
Occidere aliquem in necessitate ne ip̄e occidatur an liceat Ibidem L.
Ociū q̄ꝫ ꝑiculosū sit.xlix.X.l.G.clxxiij.E.
Ociosi dicunt̄ stulti quintupl'r. v.B. vsq̄ꝫ ad finem.
Oculos suos ihūs q̄ter legit̄ leuasse.lxix.Y
Oculi anime duo.cxxxix.S U X.
Oculorū septē differētie.cxxxix.Z
Ocul' sp̄ūalib⁹ q̄tuor sunt vidēda.cxxxix.A
Occultare deus tria fecit et nemini dicere xlij.Q

Oculos suos leuauit ihũs tribus vicibus. clxxvij. U
Odores quinq̃ emanauerunt de q̃nq̃ vulnerib⁹ christi. lxxviij. R
Officium pastoris est triplex. ci. G
Officium regũ quale sit. cxlix. U
Olfactus in patria tria habet obiecta. lij. L
Oliua significat pacem. lxxiiij. P.
Onus suum quenq̃ portare oportet. cxxvij S
Opera christi qualia fuerunt. xvi. X
Operatio virtuosa disponit ad gratiã consequendam. xviij. X
Opera que ex necessitate fiunt an sint meritoria. xxxiij. B
Opera multa erant iudeis in die festo inhibita. xxxiiij. J k L
Opera diuina ꝑfectiora sunt opibus nature. xlv. H
Operari debemus frequẽter: sapienter ⁊ diligenter. cvi. Z
Opera dei sunt multiplicia que omnia benefecit. cxxxviij. E J
Opificem tria laudabilez faciũt. cxxxvij. T
Oportuit christum pati propter quattuor. lxxxi. U
Orandum est fideliter: humiliter: cõgruenter et sapienter. xli. F
Oratio que exaudiri debet plures debet habere conditões. xciij. O P per totum.
Orationis vtilitas. xcv. B
Oratõis exauditio sepe differtur multis de causis. Ibidem D per totum
Orationis bonum. cxxxij. L
Orare volens quatuor requiruntur. cxxxiij. Y
Orantis mens debet ascẽdere per tres gradus. Ibidem.
Orandum est in templo propter quatuor. Ibidem.
Oratio pharisei quatuor habuit mala. cxxxiij. Z.
Oratio decem leprosorũ ad christuz qualis fuit. cxlij. D
Oratio iustorũ pro alijs facta valida est. clxxiiij. H.
Ordinem recipere volenti septem sunt agenda. cix. F G.
Ordinem angelorum petentes in trib⁹ sunt examinandi. cix. G.
Ordo in operibus misericordie seruandus cx. O P Q
Ordo misericordie quo ad proximos seruãdus. Ibidem Q.
Ortus christi est diuersus bonis et malis. xxviij. U.
Orti cultura corporalis et spiritualis. lxxix. E F
Ostium sacre scripture non est omnib⁹ ap̃tum. et quare. ci. A
Ostendere debemus deo tria. clxxi. R
Oues spirituales qualiter obedire debeant suis pastoribus. lxxxvi. O
Ouile est multiplex. ci. Z B C H
Ouile ecclesie xp̃us intrauit duabus de causis. ci. F
Pacẽ cordis habere plura requirũt. lxxxiiij M N O.
Patientia dei est triplex. clxix. E.
Paciẽti duodecim sunt gradus. Ibidem F per totum
Pagani quare nõ saluant. ciij. T
Palme quare benedicentur. lxxij. X. Y
Palmarum die christo septem honores fuerunt exhibiti. et feria sexta post tot vituperia. lxxiiij. k
Palma quid significet. lxxiiij. P
Panem suũ diuersi diuersimode querunt et acquirunt. clxxvij. Z A
Parabole quare dicebantur a xp̃o. liij. Q. liiij. D
Parata sunt omnia et qualia. clxij. G
Parentes xp̃i assumpserunt eum cũ esset annorũ duodecim triplici d̃ causa. xxxi. S T
Parentes ihesu quare nõ habuerunt respectum super eum cum in iherusalem mansit xxxi. X
Parentes sex modis debent se habere ad filios. xxxij. L N O P Q S.
Partus necatur dupliciter. xxxviij. S
Partus corporaliter necatur quatuor modis. Ibidem.
Partus occiditur spiritualiter plurib⁹ modis. Ibidem T
Partus corp̃alis et sp̃ualis. lxxxix. R.
Passio xp̃i tp̃e carnispriuij ꝓpoĩt nob pl̃i-

bus de causis.lvij.M p totum.lviij.X
Passionem suam ihūs quare discipulis su//
is p̄dixit.lviij.C
Passus est xp̄s quintupl'.lxxiij.C p totū
Passio xp̄i quibus figurata sit.lxxxi.U
Pastor bonus deus plura bona exhibet oui//
bus suis.lxxxvi.C D L M N O
Pastorē bonū pl'a requirūt'.ibid E vsq; h
Pastores quatuor famosiores fuerūt in ve
teri testamento.lxxxvi.H vsq; k
Pastoris officiū est triplex.ci.G
Patimur tēptatōes varijs modis.xliiij.L.
Paupes deus diligit.cxxxviij.L
Pauperibus quare deus p̄ ceteris homini//
bus plures dat pueros.cxxxviij.O
Pauperum septē sunt genera.cv.T U
Paupes duob⁹ modis se nutriūt.cxxvij.s.
Pax figurat' p oliuam.lxxiiij.P
Pax vobis cur illud et nō aliud verbū xp̄us
manifestās se discipul' suis d.xit.lxxxij.H
Pax interior et exterior.lxxxij.M
Pax cordis nascitur ex tribus.lxxxiij.T
Pax est quadruplex.lxxxiiij.k
Pax habenda est cum tribus Ibidem
Pax triplex fuit in statu innocentie.cxli.M
Peccator languēs qualiter se ad medicinaz
celestis gratie disponere debeat.ij.J.
Peccatores ad increpatōnem iudicis in fi//
nali iudicio quid dicturi sunt.xiij.O
Peccata venialia īpediūt pfectōem .xxix.X
Peccatū est onus quod nec celum nec terra
nec deus portare potuerunt.xxxiiij.J.
Peccans in die festo dupliciter peccat.ibid
Peccator mortalis compatur leproso.⁊ hoc
varijs de causis.xli.C
Peccatores separant' a bonis tripl'.xli.D
Peccator tanq̄ leprosus mundatur quiq;
modis.xli.E per totum.
Peccatum cōmittitur tribus modis.xlij.L
Peccator ut saluet' tria hz facere.xliiij.P.
Peccatoꝝ remissiōem quatuor faciūt.lix.L
Pctōrū clamor ad deum vtilis est.lxv.G.
Pctm̄ mortale dicit' demoniū. Ibidem H.
Pctōr mortalis muto compatur.lxvi.S
Pctm̄ mortale ꝯpatur mltis instrumentis
Ibidem U
Peccator in peccatis iacens nō debet cessa//
re bonum agere propter quinq;.lxviij.J k.
Peccati malum.cxli.O.clvij.ante Y.clxi.
A.clxxvi.R p totum.
Peccare ñ potuit ihūs mltis de caus'.lxx.G
Peccatis intricati libēter audire debent v
bum dei triplici de causa.lxxi.R
Peccator compatur azino.lxxiiij.L
Pctōr insipiētior ē azino ī duob⁹. ibid M
Peccatum omne comp̄henditur sub trib⁹
peccatis.xci.E F G
Peccata aliena nouē sunt.xci.G H
Peccatū homini septem mala inducit.lxxx//
vij.Y.xcij.k.
Peccatorū remissio ut sortiat' effectum tri//
plex concurrit iudicium.lxxxv.S
Peccatū arguit' multis de causis.xcij.J
Pctōr inq̄tū pctōr nō exaudit'.xciij.P
Peccare in spm̄sanctū ꝯtingit tripl'.c.U.
Pctōr duo hz naturā et vicium.cviij.X
Peccata qualiter sunt puniēda.cxvij.B
Pctōri dant' tpalia nō solū ad necītatē .sed
et ad supfluitatem triplici rōe.cxxi.Y
Pctā triplicia abūdabāt ī ihrl'm.cxxix.R
Pctōꝝ structura instabil' et vana.cxxx.D.
Peccādi q̄tuor sunt modi.cl.H.
Peccator mortalis p se nō p̄t sibi ꝓmereri
gratiam quadruplici ratōe.clxiiij.N
Peccator ut resuscitetur a morte peccati se
ptē requirūt' necessaria.clxxiiij.O p totū
Pedes pctōꝝ ligāt' duob⁹ modis.clxij.M
Pena pñs est breuis et leuis.xlvi.A
Pena eterna q̄re datur ꝓ peccato tempali.
cxxxviij.R
Penitētia compat' vinee.xlix.L
Pnīe defectū dēm⁹ intrare ꝓpter tria.lxi.S
Pnīam differre est piculosum.lxi.H J
Penitētes hñt gaudere tripl'.lxviij.C D e
Penitētes reficiūtur p q̄nq; panes.lxviij.
M p totum
Penitentia ut nobis vtilis sit debet habere
septem conditōnes.lxix.S
Penitēs figurat' p asinā ꝓpter sex.lxxiiij.n
Penitēs ver⁹ q̄l'eē dēat.cxxxiij.D e p totū
Perfectōez sex impediūt.xxix.Q R S t v
Perfectōis q̄nq; sunt signa.xxix.Y Z
Perfectoꝝ ꝯmendatio.lxv.O.
Perfecti libenter debent audire verbum dei
triplici de causa.lxxi.T
Perfectorum diuersitas.cxvi.X
Perfectio est triplex. Ibidem Y
Peregrinatio nostra ut secura sit tria sunt

Alphabetica.

necessaria.lxxx.O
Petere debemus in noīe ihū multiplici rōe xciiij.T vsq; Y
Petēda sunt q̄nq; in noīe ihū.ibidem
Petere nobis est necessariū.xcv.A.
Petere nos cogūt multa Ibidem B C D
Pharisei oro q̄tuor hūit mala.cxxxiij.Z
Pharise⁹ iustior fuit mltis xp̄ianis.ibid A
Phariseoꝝ malicia notat̄ in sex.clxx.k p to.
Philippus de pascēda turba quare interrogatus fuit a xp̄o et nō iudas.clxxvij.Y
Phitonissas accedentes.lxiiij.U X
Pietas et misericordia differūt.xcix.G
Pisces duo ī euāgelio q̄d significēt.lxix.B
Piscis habet q̄tuor ꝯditiōes Ibidem
Piscatores duo sunt.cxij.O
Pisces quare nō capiunt̄ Ibidem S.
Plangent in finali iudicio omnes gentes. sed differēter.xiij.X
Porte mentis clauduntur duplici repagulo cxxxvij.D
Portatores q̄tuor in pctō mortuoꝝ.cli.Q
Posse dei est efficax in multis.xli.Y Z.
Potu an frangatur ieiuniū.lxij.Y
Preparatio ad mortē est necessaria tribus de causis.xxiiij.O
Premittēda ante mortē.xxvi.H
Preceptū est duplex.xlij.Q
Predestinatio et iustoꝝ vocatio differunt. clxiiij.U.
Predestinatōis error multiplex. Ibidē.X
Predestinatio tria cōtinet Ibidem
Predicatōis xp̄i efficacia.cxij F
Predicantiū regula. Ibidem ante O
Predicatiōis piscatores quare nō capiunt homines.cxij.R
Predicatores q̄ intētōe p̄dicare dn̄t.xvi.U
Prelatorum regula.cxij.N
Prelatis tenemur reddere tria.clxxiij.G
Presumptōis malum.cxxxij.P
Pressuram pati quid sit.xv.R
Prīcipū optīa doctrīa ut saluēt̄.clxxiiij.J
Promissiones nouē pñiam agētib⁹.lxi.A
Promissio est duplex.cxxv.F G
Proficere hoīem plura requirunt̄.xxix.M N O P
Proficientiū clamor est adiuua.lxv.M
Proficiētes libenter debent audire verbum dei triplici de causa.lxxi.S
Properare debemus ad xp̄m.liij.P
Procurare ꝓpriū ꝯmodū cū dispedio alterius an liceat.cxxxviij.H
Propiciatōem dei meremur multis ex causis.cxxxv.F p totum.
Prophete p̄cipue quatuor scripserūt de xp̄o. lviij.Z A B
Prosp̄itas ut ī plīmū ducit ī malū.cv.Q
Prosperitatis malū.cxxx.S.cxxxi.E
Prouidētie fiduciā debemus sumere ex tribus.clx.k.clxxvij.Z
Prouidētia dei errauerūt ātiqui.clxvij.R
Proximi sunt tres.cxx.P
Proxim⁹ hz se in triplici drn̄tia.clxxiij.G
Proximus malus adhuc est diligendus ꝓpter tria.clviij.A
Prudentia seculariū.cxxvij.T
Prudens quis dicatur.cxxx.S
Pseudo ꝓphete p̄cedēt extremū iudiciū ix.b
Pueri sunt in duplici drn̄tia.xxxij.R
Pueri quō sunt corrigendi. Ibidem
Pueri tenent̄ parētibus sex.xxxiij.C
Puer cēturiōis significat peccatorē.xliij.g
Pueri hebreoꝝ xp̄o quinq; decātauerunt. lxxiiij.Q.
Pulsus campanarum quare fit contra intēperiem aeris.cxxxviij.N
Punire pctm̄ ē deo alienū.cxxi.T
Quatuor sunt videnda spūalib⁹ oculis.cxxxix.A
Quatuor reges leguntur voluisse venire in paradisum et nō venerūt.cxl.C
Quadruplices sunt homīes qui nō ꝑueniūt ad beatam visionē dei.cxl.D E
Qualia sint nobis parata.clxij.G
Querentes in querendo frustrant̄ tribus d̄ causis.xxxi.E
Querere debemus deum pede.manu.oculo. et ore.xxxi.G
Querere per ciuitatem vicos et plateas q̄d sit.xxxv.G
Queritur xp̄us varijs modis.clxxvij.X
Quidam homo dicitur.et hoc tripliciter.cvij.D.
Quinq; sunt diligenda scd̄m ordinē charitis.clviij.B
Rationem reddituri prius cautionē id est ꝯscientiā respicere debemus. xv.J

predicare nō dn̄t multis xxviij.J

Ratõnem reddere exposcet deus a multis. c xxiiij. A per totum
Rõem reddere optet de quatuor. cxxv. F
Ratõis regimen ut bene gubernet̃ tria sunt necessaria. clxvi. L M
Ratio qualis sit que requiretur a nobis in die iudicij. clxvij. T per totum
Radices pctõrũ sunt tres. liiij. B
Radices tres sunt ex quibus agimus bonuz cvi. A
Rapina quale sit peccatũ. cxxxvi. L
Raptores peiores sunt dyabolo in tribus. c xxxvi. M N
Raptorũ preceptores et cõseruatores an teneantur ad restitutõem Ibidem.
Raptores deꝰ multipl̃r punit. cxxxvi. O p
Recidiuatõis periculũ. lxvij. Y
Recessus a deo fit mltis modis. cviij. Q R
Recipiũt̃ pctõres a deo multipl̃r. c x. E F
Recidiuatõis malum. cxlviij. R
Recõciliator q̃sq; duo in se dz hr̃e. vij. L
Recõciliandi modus. cxix. N in fine
Reddituri sumus rõem in finali iudicio de scriptura et cogitatõibus. xiij. P. de verbis et opibus. beneficijs et artificijs. ibidẽ Q. de opibus bonis omissis. scãdalis datis. tẽporibus neglectis. Ibidem R. et omnibus malis Ibidem S
Redire dẽmus ad deum quatuor modis. xc. T U X
Redde rõem quid insinuet. cxxv. E
Redemit nos deus nõ vna gutta sanguinis sui sed multis et quare. cxxxviij. Q
Reddere qd̃ suũ est tenem̃ tribꝰ. cxlviij. Q per totum
Reddere debemus dyabolo tria. clxxiij. C
Reddere debemus mũdo tria Ibidem D.
Reddere debemus corpi tria. Ibidem E
Reddere debemus cõsciẽtie nr̃e tria. ibid̃ F
Reddere debemꝰ p̃latis nr̃is tria. ibidẽ G.
Reddere debemꝰ ſuis ⁊ ancill̃ tria. ibid̃ H
Reddere deo tenemur tria Ibidem
Refrenatio carnaliũ delectationũ dispoĩt ad gratiam ꝯsequendã. xviij. U
Regi nouo aduenienti tria genera hoĩm occurrere solent. i. H
Regis nostri ihũ xp̃i laudabilia predicata. ij k O
Regnum dei in quo ꝯsistat. cxxvij. S
Regnũ dei est triplex. cxlvij. J k
Regnũ qd̃ ĩtra nos ẽ q̃druplr̃ q̃rit̃. ibid̃ M
Regnũ dei inuenit̃ in q̃tuor locis Ibid̃ N.
Regni dei fruitõem ad acquirendũ sex sunt agenda. Ibidem O
Regni dei acquisitio q̃d sit. cxlviij. P
Regũ officiũ. cxlix. U.
Reges quatuor voluerũt venire in paradisũ terrestrẽ et nõ venerũt. cxl. C
Remissiõem pctõrũ quatuor faciũt. lix. L
Remissiõem pctõꝝ sex agũt. lxvi. F G
Remissio pctõrum ut sortiat̃ effectũ triplex ꝯcurrit iudiciũ. lxxxv. S
Remediũ triplex ꝯ ĩgr̃ãtie errorẽ. lxxxvij. s
Remissionẽ offẽsaꝝ facilime facere plura inducunt. cxxvij. C
Rem aliquã ponderosiorẽ facere est magnũ peccatum. clxxviij. D
Rem furatam sciẽter emere peccat grauiter quinq; modis. Ibidem F
Res nulla est tã bona quin etiam possit esse damnosa. lxiiij. T
Resurrectio mortuorum. x. M
Resurrectio erit ꝑfecta ⁊ totalis. nõ tñ ĩ eadem quãtitate sed in eadẽ etate et suo ordine vnusquisq;. x. O
Resurrectõis vl̃is cã q̃druplex. ibidẽ P
Resurrectio aĩe et corpis ẽ duplex. xxx. J.
Resurrectio dñica primo ꝑ mulieres fuit annũciata et q̃re. lxxvi. C § Ibidẽ
Resurgere ihm̃ necessariũ fuit ꝓpter sex cãs
Resurrexit ihũs mltis modis. ibid̃ D ꝑ to.
Resurrectõnem suã q̃re ihũs distulit. lxxvi G H. lxxvij. M ꝑ totum
Resurrectio xp̃i ꝓbat̃ exemplis naturalibꝰ et figuralibus. lxxix. Z A B
Resurrectio est triplex. ficta imꝑfecta et vera. lxxix. C D
Resurrectio sp̃ũalis quomodo manifestari debet. lxxxiij T. ꝑ totum
Resuscitatio pctõris. cli. R § O P Q.
Rethe piscatoris dyaboli est sextuplex. cxij
Reuerẽtia dei est duplex. cxlviij. S
Rex magnus d̃r ihũs octo modis. i. G
Rex nr̃ xp̃us veniens ut clarius ꝯgnoscat̃ a nob̃ interrogãdꝰ est q̃nq; modis. ij. P ꝑ to.
Rex nr̃ venit cũ tribus. potẽtia sapiẽtia ⁊ clementia. vi. D
Rosa papalis quid significet. lxviij. F

Alphabetica.

Sabbati festiuitas est mutata ꝑ eccle
siã i diẽ dñicã q̃druplici ꝺ cã. clij. A
Sacramenta a malis sacerdotibus
tradita non sunt cõtemnenda. xxviij. Z
Sacerdotibus leprosis ihesus mãdauit se
ostendere. et quare. xli. B G
Sacerdos non habens spiritũ sanctũ an re
mittere possit peccatum. lxxxv. R
Sacerdotũ dignitates sunt nouẽ. Ibidem
T ꝑ totum
Sacerdos dicit̃ minister legis. cxli. R
Saluatur quis in vno statu qui in alio sal
uari non posset. cxvi. Q
Saliua xp̃i quid significet. cxxxvij. C.
Samaritanus custos interp̃tat̃. et significat
christum qui sex fecit. cxli. S
Samaria q̃d significet et vnde dicatur. cxl
iij. E F
Sãcti quomodo dicunt̃ murmurare. l. H
Sanctũ faciunt duo. cxiij. C
Sapĩa ⁊ gr̃a ꝓficit̃ duobus modis. xxix. L
Sathane voluntas semꝑ iniqua sed nunq̃
potestas iniusta. lxvij. H
Scriptura sacra aque comꝑatur. cxxi. R.
Scriptura sacra comꝑatur fulmini. xiiij. A
Secularium prudentia. cxxvij. T
Semen verbi dei in quibus fructificat. liij.
X ꝑ totum
Semen est triplex. lv. Z
Seminator est triplex. lvi. B
Saminãdo sex sũt ꝯsiderãda. lvi. C ꝑ totũ.
Semina tribus modis rigant̃. lvi. k
Sẽtẽtie ꝓlatio in iudicio finali. xiij. añ Y
Septem viri legunt̃ deum vidisse in hac vi
ta. cxl. F
Septem sunt genera hominũ videntiũ deũ
in p̃nti vita. Ibidem G ꝑ totum
Sepulchꝝ xp̃i mlt̃as habꝫ ꝯditões. lxxviij.
post T per totum
Serui q̃d teneãt̃ dñis suis. xliij. T U X
Serui et dñi sunt eq̃les in q̃tuor. xliij. Z.
Serui sp̃uales sunt angeli. xlviij. ante X
Seruire duob⁹ dñis nẽo p̃t tripl̃r. cxliiij. H
Seruientiũ duo sunt genera. cxliiij. P
Seruire deo soli obligamur septẽ de causis
Ibidem Q
Serui dei sumus tribus rõibus. clxvij. S.
Seruis nr̃is tenem̃ tria reddere. clxxiij. H
Sero est mors hoĩs vel ꝯsũmatio secl̃i. l. D
Serpentes quare plus mouent̃ carminibus
q̃ alia aĩalia. cl. F
Sex sunt ꝑ q̃ peccat̃ in sp̃m sctm̃. c. U X
Signa extremi iudicij futuri sunt triplicia.
scꝫ precurrentia. viij. X Y Z
Signa p̃cedẽt extremũ iudiciũ ꝓpter quinq̃
viij. A
Signa hmõi extremũ iudiciũ p̃cedentia ex
ponuntur tripliciter. Ibidem B
Signa generalia s̃m Iheroni. extremũ iu
dicium p̃uenientia. x. G.
Signa vere hũilitatis sunt sex. xvij. H O
Signa ꝑfectõis sunt quinq̃. xxix. Y Z
Signa vite corporalis et spiritualis sunt se
ptem. lxxxi. A ꝑ totum
Signa fidei mõ nõ sunt q̃renda. clxvi. L
Societas mala est vitãda. lxxxiiij. F
Societas dei et hoĩm differũt. cxxi. R S
Solis et lune splendor nec saluatis nec dã
natis erit in vsum. xiiij. F
Sol designat supiorẽ partẽ rõnis. xv. k.
Sol triplicia nobis signa ostẽdit Ibidem.
Solis ꝓprietas naturalis. lxxxvij. S T
Solis corꝑalis et sp̃ualis operatio. cxlix. T
Solis splendorẽ q̃tuor impediũt. clxij. D.
Solitaria ꝯuersatõ dispoĩt ad gr̃aꝫ ꝯseq̃ndã
Solicitudo est triplex. cxlvi. D §xviij. k
Solicitudo fit quadrupliciter Ibidem E.
Spes est nobis multũ necessaria. cij. M
Spes falsa est triplex. cl. L
Sp̃us malignus ꝺr immundus ꝓpter tria.
lxvij. J §lxvi. Q
Sp̃us malignus quare libẽter possidꝫ hoĩes
Sp̃m in sanctũ q̃s peccat tripl̃r. lxvi. F
Sp̃us septẽ nequiores qui sunt. lxvij. Y Z
Sp̃us quare nõ videt̃ a nobis. lxxxij. H
Sp̃ussanctus datus est discipulis post resur
rectionem. sed differenter. lxxxv. Q
Sp̃m sanctũ vt quis recipiat nouẽ requirũ
tur. xcvij. L M H
Sp̃ussancti officiũ Ibidem O R S T
Sp̃ussanctus dedit triplex exemplũ de xp̃o.
xcvij. T
Spiritussanctus quando veniat non est cer
ta regula danda. xcviij. B
Sp̃ussanctus ad quos veniat vel nõ veniat.
Ibidem C
Sp̃ussanctus venit in specie ignis et ꝯserua
tur ad modum ignis. xcviij D

Spũssancti dona compantur igni ꝓpter se
ptem.xcix.F ꝑ totum.
Spũalia et tꝑalia q̃liter ꝯtrariant̃.cxlv.T
Spolium dyaboli.lxvi.U
Sponsus xp̃s in sponsa sua anima querit se
ptem.xxi.U
Sponsus anime qualis sit.xl.G
Sponsus dat sponse anime quatuor dona.
xl.J k L
Sponsus anime ut eã desponsare possit plu
ra facit.clxij.E
Stadium quid sit.lxxx.N
Status tres saluandoꝝ significant̃ per tres
marias.lxxv.U
Statuum cõparatio adinuicem p̃latorum ⁊
subditoꝝ.cxvi.R S
Stellas cadere de celo quid sit.xv.Q
Stellas nõ lucere in die sed in nocte q̃d sit.
Ibidem R
Stultorũ q̃tuor sunt gñia.lxxx.R ꝑ totum.
Stulticia horũ dicentiũ .cur deus creauit
hominẽ quem sciuit peccatuꝝ.cxxxviij.F
Suꝑbi gloriant̃ de tribus.xxv.B
Suꝑbi compant̃ petre tripliciter.liij.Y
Suꝑbie malũ.cvij.L M.cxxxij.k L.cxxx
iij.A E.cxl.E.cxliij.H.clij.S
Suꝑbia est duplex.cxxxvi.J
Suꝑbia interior est quadruplex Ibidem.
Suꝑbia est cauenda inter cetera vicia mul/
tis de causis.cxxxvi.k
Surdus significat peccatorẽ.cxxxvij.X
Surditas spũalis causatur ex pluribus .ibi
dem.X Y
Surdi sanatio q̃liter facta sit.cxxxvij.B C
Surgendũ est cito a pctõ ꝓpter tria.clxxvi.
R ꝑ totum.
Taciturnitas est triplex.clij.Y.
Talentũ est quintuplex .xcvi.J.c
xxvi.L per totum.
Talenta quĩq; duo vel vnũ.cxxvi. ante R.
Tela aranee est medicinalis.cx.J
Tẽptat̃ hõ a demonibus in agone propter
tria.xxiiij.P
Tẽptatões demonũ sunt.v.ibidẽ P vsq;
U
Tẽptamur ab intra et ab extra.xliiij.L
Temptari voluit ihũs in deserto quatuor d̃
causis.lxi.O
Temptatio an sit appetẽda.lxiij.D.
Temptant̃ boni q̃tuor modis.lxvij.T
Temptationũ venti q̃tuor de stagno mundi
oriunt̃.cxij.k L M
Temptatõis modus primi hoĩs quis fuit.
cl.F
Temptat aliter deus.aliter homo.aliter mũ
dus.aliter dyabolus.clxxvij.B
Temptatio est duplex.Ibidem.
Tempus extremi iudicij.xi.Q.
Tẽpoꝝ xp̃i quĩq; differẽtie.xxxi.Q
Tempora q̃nq; sunt in quibus non licz red
dere debitum.xxxviij.X
Tempus est triplex.creatõis.deuiatõnis ⁊
exilij.l.B C
Tẽpus ꝯsolatõis et tribulatõis est modicũ
ꝓpter tria.lxxxix.P
Tẽpus missionis spũssancti nõ fuit determi
natum duplici de causa.xcvij.k
Tempus quadruplex a prĩcipio mũdi vsq;
ad finem.cxli.M
Tꝑalia an sint petenda.xciij.Q
Tꝑalia nõ nostra sed dei sunt .igit̃ largiter
erpendenda.cxxiiij.R.
Tẽporalia data sunt nobis ad sustentatõem
cxxvi.M
Tꝑalia multa quare aliquib⁹ a deo dantur.
cxxxviij.M
Tꝑalia et spũalia q̃lr ꝯriãt̃.cxlv.T
Tenemur quatuor ꝑsonis.cxvij.Z A B.
Testes cõtra peccatorez in extremo iudicio
sunt multi.xij.ante J.
Testimonium ꝑhibent om̃es ꝓphete de cri
sto.lxx.J
Thronus regis regũ quis sit.cxlvij.L
Timor dñi p̃ꝑat hominẽ ad letius standuz
in finali iudicio.xv.S.
Timor discipulorũ in periculo maris quare
redarguit̃ a dño.xlv.ante H
Timor dñi mandata dei seruat.cxxv.H
Timere deũ facile est ut oñdit̃.cxxv.H
Timoris vtilitas.Ibidem J k
Tormentoꝝ diuersitas.xlvij.T
Tractio ad xp̃m qualiter fit.ci.Y
Trãquillitas mentis stabilit̃ sex modis xlv
k L M
Trãsire volens ad ihrl̃m scz visionem eter
ne pacis tria debet facere.cxliij.E
Tria sunt que occultare dẽmus et nemĩ di//
cere.xlij.Q

Alphabetica.

Tria debemus ostẽdere deo. clxi. R
Tribulatio plus q̃ leticia ꝓfert gr̃az. xxi. p
Tribulatõis et ꝑsecutõis bonũ. lxxxvij. P
Tribulatões siue passiões aut sunt innatev̄ illate vel volũtarie assumpte. lxxxviij. J O.
Tribulatõem ꝓmus dyabolus et deus inferunt Ibidem k.
Tribulatõis mltipler effectus. ibiꝫ L O n
Triduum. xxxv. F G
Trinitatẽ scrutari nõ licet. ciij. C
Trinitatẽ vnũ deũ esse patrẽ et filiũ et spiritũsanctũ ꝓbatur in multis. ciij. X Y Z A
Trinitas tota gaudet de cõuersione peccatoris. cvij. A
Tristicia est tripler. lxxxvij. X
Tristicia que ex deo est oritur ex multis. ibidem Y per totum.
Tristanẽ electi dei de duobus. lxxxvij. B.
Tristanẽ tripliciter hoies. xcvij. P Q R
Tristicia matris filij vnici fuit magna multiplici de causa. clix. T C
Tube due spirituales. lxxxvi. F.
Turba est quadrupler. lxxiij. L p totum
Turrim edificare quid sit. cxxvij. X

Denditio: emptio: negociatio i se bona sunt et hoi necessaria. clxxiij. C.
Venditor vtꝫ teneat dicere viciuz rei Ibidem E
Vẽdit se hõ dyabolo dupliciter. clxvij. añ Z
Venit ihũs ad tria genera hoim differenter lxxi. Z
Venti temptationũ sex sunt. xlv. A B C D E F
Verbũ dei incarnari an necessariũ fuit ad reparatõem generis humani. vi. E
Verbum illud apli. deinde nos qui viuim? ẽ. quid in se velit. x. N
Verbi dei studiosa auditio cõfert gratiam. xviij. Q
Verbũ dei auditur tripliciter. xx. N
Verbum dei dicit semẽ sex de causis. liij. C liiij. E
Verbũ dei in quibus et in quibus nõ fructificat. liij. X p totum. liiij. F p totum.
Verbuz dei sepe subtrahit audientibus plurib̃ de causis. lv. k L
Verbi dei nobilitas oñditur in quatuor. ibidem. O.
Verbũ dei q̃liter audiendũ sit. ibiꝫ N O p
Verbum dei duodecim fructus facit in digne audientibus. lv. Q vsq̃ Z
Verbũ dei audiendi forma. lxi. A
Verbo dei nihil vtilius instrumentaliter ad salutem. lxi. P. lxxiiij. G. cxl. D
Verbũ dei sepius intellectu non ꝓcipimus duplici de causa. lxxxvij. C
Verbũ dei libẽter audientes veri xp̃iani dicunt̃ ciij. E
Verbũ dei quare libenter est audiendũ. ciij G H
Verbi diuini efficacia. Ibidem H J
Veritas qualiter ꝓnunciãda sit. xc. Z
Veritas est triplex. xcvij. S
Veritas triplex erat in xp̃o. clxx. N
Vestimẽta qualia deo ꝓsternere debemus. lxxiij. O
Vestiendo se hõ peccare põt multis modis. ciij. G
Via triũ dierũ quid sit. lxi. F
Vie ꝑparatio ad mortẽ est necessaria trib? de causis. xxiij. O
Viã ꝑ multiplicẽ iuit ihũs ad patrẽ. xc. Y
Via q̃ ducit ad vitã ãre dicit̃ arta. cxij. C.
Vie diuerse ꝑ quas itur ad regnũ celorum. cxiij. O J
Viciorum destructio. xxx. A
Vicia qualiter se palliãt sub specie virtutis xlviij. X p totum.
Vicia decem sunt que inficiũt animã lepre macula. cxlij. H
Vicijs tripliciter est resistendũ. cxlviij. Q.
Vicia quatuor pctõrem extra ciuitatẽ fidelium portãtia. cl. J k L O. cli. Q
Vidua qualis esse debeat. xxviij. H
Videre deũ quedã disponũt quedã impediunt. lxxxix. Q
Videre deũ duo requirũt̃. cxxix. ante Z
Villam superbie quidam emunt. cvij. L
Villici ꝓturbatio. cxxvij. S
Vinea est penitentia. et quomodo debet ꝓparari. xlix. L
Vinea anie q̃ꝫ elaborari debet. xlix. N O
Vinum dulcedinis gratie potest bibi sed nõ continuo haberi quatuor de causis. xl. R.
Vinũ spiritual gaudij et ꝙsolatõis. xlix. Q
Vini immoderata assumptio tria mala facit clxv. O
Virgo maria ut esset dei mater triplicer se ꝑ

parauit.vi.B
Vir circa vxorem ꝯtrahẽdam quatuor habet notare.xxxvij.T ꝑ totum
Vir vxorem suã ꝑcutiens an peccet mortaliter.cxviij.G
Virtutes celi moueri quid sit.xv.S
Virtus est merces p̃ciosa duplici de causa.xlv.V
Virtutes ex tribulatõibus generãt̃.xlvi.V
Virtutes que nos faciũt ditiores.cvi.B
Virtutes tres que nos custodiãt ab iniusticia.cxliij.E
Virtutibus quibus nobilis quisq̃ esse cognoscitur.clxv.E F
Visus in patria celesti quatuor habet obiecta et tres nobilitates.lij.F G H J
Visum tria delectant.cxxxix.V
Visio qua xp̃us videt̃ est triplex. ibidẽ V.
Visitauit saluator noster israel tribus modis et nõ cognouerunt.cxxx.X
Vita hominis post mortẽ remanet quinq̃ modis.xij.E
Vite longitudo quare ꝓmittit̃ pueris parẽtes honorãtibus.xxxiij.E
Vita virtuosa dicit̃ nauicula.xlv.V
Vita eterna labore mereat̃ et non datur gratis.l.E F G
Vita eterna comꝑatur denario.l.J k L
Vita eterna erit nobis omnibus equalis et inequalis.l.L Q
Vita ẽ duplex actiua et cõtẽplatiua.cxiij.T
Vitã actiuam meritorie ducere volẽs q̃ habeat respicere.cxiij.V
Vite breuitas.cxxxij.Q
Vnctionis q̃druplex est effectus.xxiiij.V
Vnctio extrema valet ad tria.xxvi.O
Vngentũ triplex.lxxv.V et X per totum
Vocatio iusti depẽdet a volũtate dei.ij.L.
Vocat nos deus multis modis.cvij.H
Vocat deus multa genera hoĩm.clxiij.N ꝑ totum
Vocatio iustoꝝ differt a p̃destinatõne.clxiiij.V
Volũtas dei est duplex.ij.O
Voluntatẽ patris facere debemus triplici d̃ causa.cxxiij.L
Volũtatẽ ꝓpriã sequũt̃ duo mala.ibidẽ O
Volũtati ꝓprie renũciare vtile est.ibidẽ N
Volũtas dei est multiplex.cxxiij.O P
Volũtas ꝑfecta ꝯsistit in tribus.cxlvij.O.
Voluptas maximũ impedimentũ salutis.cvij.O
Vox tube in extremo iudicio q̃d sit.x.P
Vsurarius est peior alijs peccatoribus ĩ multis.cxlv.Y.clxxvij.Z
Vsurarij sunt duplices. Ibidem Z
Vsurarij plectunt̃ a iure quadruplici pena. Ibidem Z.et.clxxvij.A
Vsura multis modis ꝯmittit̃.ibidẽ Z A
Vulnera sua ihũs ostendit in tribus locis.lxxxij.Q
Vulnerũ cicatrices quare ihũs reseruauit.lxxxiiij.H
Vulnera xp̃i ꝯꝑantur fonti.cxxi.X
Vulneratio spiritualis.cxli.Q
Vxor qualiter sit eligenda: corrigenda diligẽda et dirigenda.xxxvij.T ꝑ totum
Vxorem pulchram vel diuitem eligere an sit peccatum. Ibidem V
Vxor furando viro suo an peccet mortaliter.xxxvij.C
Vxor viro debet ostendere caritatem in tribus Ibidem D E
Xp̃us est amplexandus duobus brachijs.i.H
Xp̃us ẽ aĩaꝝ magnꝰ medicus.ij.J
Xp̃us quare dicatur vermis. Ibidem P
Xp̃us dicitur messias ꝓpter miraculoꝝ operationẽ.ij.S
Xp̃us principalius venit ad delendam originalem culpam q̃ actualem.iij.A
Xp̃us vicit sex modis.xl.L
Xp̃o cõpetit iudiciaria potestas scd̃m naturam humanam propter tria.xi.V
Xp̃us an meritis suis sit adeptus iudiciariã potestatem. Ibidem X
Xp̃ũs in qua forma iudicabit Ibidem Y
Xp̃us iudicabit in forma humana tribus de causis. Ibidem Z
Xp̃us iudicando apparebit in nubibꝰ.xij.B
Xp̃us q̃liter veniet ad iudicium.xij.F G H
Xp̃us p̃dicauit occulte et palã.xvi.ante X.
Xp̃us moriendo sex fecit.xxiiij.V X.
Xp̃s sol iusticie orit̃ diuersimode.xxviij.V
Xp̃us qualiter positus sit in ruinam et in resurrectõnem multorum.xxviij.A.xxx.k.
Xp̃us positus est in signum multis modis.xxviij.B C D E.xxx.L.per totum.

Xpi corpale incrementũ.xxix.k
Xpus an naturaliter profecerit sapientia et g̃tia.xxix.L
Xpus post baptismũ cepit miracula facere ⁊ non ante.xxxi.R
Xpus cum esset duodecim annoꝝ subditus erat parẽtibus triplici de causa.xxxi.S T
Xpus cognoscitur per effectus operũ suorũ. xxxvi.H
Xpus quare venit ad seruũ centurionis. et non ad filium reguli.xliij.D
Xpus traditus est a quatuor.lviij.D
Xps quatuor vicibus fuit illusus.ibid̃ E F
Xpus qualiter flagellatus et cõsputus fuerit lviij.G
Xpus qualiter illuditur et flagellatur a malis xpianis. Ibidem H
Xpus post resurrectõem quare rep̃hendit cogitationes incredulas.lxxxij.N
Xpo nullus fuit nec est nec erit sil̃is.cvi. Y
Xpus dicitur optimus artifex in ope creationis.cxxxvij.T
Ydrie sex q̃d significẽt in diuers nuptijs posite.xxxix.B D F.xl.P
Ydropici ꝓprietas.clij.Z
Ymaginem dei in nobis cõsiderare vtile est ꝓpter quatuor.clxxi.T U
Ymago dei relucet in tribus potẽtijs anime nostre Ibidem
Ypocrita compatur eruce .cxxij.B.
Ypocrite quare sunt fugiendi.cxxij.F
Ypocrisis malum.cxliij.k
Zelus est triplex.xxxvi.N O
Zelotes terrenus ob amorẽ puelle quam sibi cupit desponsari sex facit clxij.E
Zizania spũaliter q̃d sit.xlvij.D
Zizanie supbie et ceteroꝝ viciorum.xlviij. X per totum

¶ Continentia sermonum istius libri indicãs quõ quiuis in ꝓmpto reuoluat sermonẽ volituꝫ. et ut sciatur q̃t sint sermones de vnaquaqꝫ dñica totius anni. Frequenter em̃ ponitur in hoc libro .de eadem dñica. q̃d semp referendũ est ad dñicam immediate p̃cedentem. ¶ Numerus p̃cedens in hac tabula signat ordinẽ sermonũ istius dñice de qua agitur. sequens autẽ signat ordinem sermonũ totius libri.

¶ De Dominica.I.aduentus.

i.	Dicite filie syon.	i.
ij	Ecce rex tuus	ij.
iij	Ecce rex tuus	iij.
iiij	Ecce rex tuus	iiij.
v	Ecce rex tuus.	v.
vi	Benedictus qui venit.	vi.
vij	Ecce rex tuus.	vij.

¶ Dominica.II.aduentus

i	Tunc videbunt.	viij.
ij	Arescentibus hominibus	ix.
iij	In terris erit pressura gentiũ	x.
iiij	Tunc videbunt filium hoĩs.	xi.
v	Tunc videbunt filium	xij
vi	Arescentibus hominibus	xiij.
vij	Leuate capita vr̃a qm̃	xiiij.
viij	Ante iudiciũ para	xv

¶ Dominica.III.aduentus

i	Tu es qui venturus es	xvi
ij	Preparare in occursum	xvij
iij	Preparate corda vr̃a dño	xviij.
iiij	Preparate corda vestra	xix
v	Euntes renunciate iohãni	xx.
vi	Tu es qui venturus es an aliũ	xxi
vij	Missus est gabriel angelus	xxij
viij	Prepate corda vr̃a	xxiij.

¶ Dominica.IIII.aduentus

i	Dirigite viam domini	xxiiij.
ij	Cuius ego non sum	xxv.
iij	Preparare in occursum dñi	xxvi.
iiij	Tu quis es.	xxvij.

¶ Dominica infra octauas natiuitatis xp̃i.

i	Ecce positus est hic in	xxviij
ij	Puer aũt ihũs crescebat	xxix.
iij	Ecce positus est hic in ruinã	xxx

Tabula

¶ Dominica infra octauas Epiphanie.

i Fili quid feciſti nobis xxxi
ij Fili quid feciſti nobis xxxij.
iij Erat ſubditus illis. xxxiij.
iiij Remanſit puer ieſus xxxiiij
v Pater tuus et ego xxxv.

¶ Dñica. I. poſt feſtū Ephipbanie

i Manifeſtauit ihūs gloriā xxxvi.
ij Nuptie facte ſunt in chana xxxvij.
iij Vocatus eſt ieſus. xxxviij
iiij Nuptie facte ſunt in chana xxxix
v Nuptie facte ſunt in chana xl

¶ Dñica. II. poſt Epipbaniā

i Domine ſi tu vis potes me xli.
ij Domine ſi vis potes me xlij
iij Domine puer meus iacet in xliij

¶ Dñica. III. poſt Epipbaniā.

i Domine ſalua nos perimus. xliij
ij Aſcendente ihū in naviculā xlv
iij Ecce motus magnus factus xlvi.

¶ Dñica. IIII. poſt Epipbaniā

i Domine nonne bonum ſemen xlvij
ij Domine nonne bonum xlviij.

¶ Dñica Septuageſime

i Simile eſt regnū celorum xlix.
ij Quid ſtatis hic tota die l.
iij Voca oparios et redde illis li.
iiij Voca operarios lij.

¶ Dominica Sexageſime

i Exiit qui ſeminat ſeminare liij.
ij Natum aruit. qz nō habuit liiij
iij Natum fecit fructum lv.
iiij Exiit qui ſeminat lvi

¶ Dominica Quinquageſime

i Ecce aſcēdimus ihrlimā. lvij
ij Tradetur enim gentibus lviij
iij Reſpice. fides tua ſaluū lix.
iiij Factum eſt dum appropinqret lx

¶ Dominica Quadrageſime ſine Inuocauit

i Ductus eſt ihūs in deſertū. lxi
ij Et cum ieiunaſſet qdraginta lxij.
iij Ductus eſt ihūs in deſertum lxiij.

¶ Dominica Reminiſcere.

i Miſerere mei domine fili dauid lxiiij.
ij Miſerere mei domine lxv

¶ Dominica Oculi.

i Erat ihūs ejiciēs demonium et lxvi
ij Cum immūdus ſpiritus exierit lxvij

¶ Dominica Letare

i Letare ihrusalem et cōuentū lxviij
ij Abiit ihūs tranſ mare galilee. lxix.

¶ Dominica Judica

i Tulerunt lapides iudei ut iacerēt lxx
ij Qui ex deo eſt verba dei audit. lxxi

¶ Dñica Palmar. ſiue. Domine ne

i Benedictus qui venit in noīe lxxij.
ij Benedictus qui venit lxxiij.
iij Plurima autē turba ſtraverūt. lxxiiij

¶ Dominica Paſce

i Surrexit non eſt hic. lxxv.
ij Dixi ſcōo ſubiungitur lxxvi
iij Quinto ſurrexit potenter. lxxvij
iiij Emerūt aromata ut veniētes lxxviij

Et huic adiūgitur quidam alius ſermo q̄ ſimiliter incipit Emerunt aromata ſub eodez numero.

¶ Feria ſecunda paſce

i Surrexit dominus vere. et lxxix.
ij Surrexit dominus vere lxxx
iij Nonne oportuit xp̄m pati. et ſic lxxxi.

¶ Feria tercia paſce

i Pax vobis ego ſum. lxxxij.
ij Dixi ſecundo ſubiungitur lxxxiij.

¶ Dñica prima poſt paſca

i Gauiſi ſunt diſcipuli viſo lxxxiiij.
ij Accipite ſpiritū ſanctum lxxxv.

¶ Dominica ſecunda poſt paſca

i Bonus paſtor ponit animā lxxxvi

¶ Dominica tercia poſt paſca.

i Modicum et non videbitis lxxxvij
ij Mundus autem gaudebit lxxxviij.
iij Vos autem cōtriſtabimini lxxxix

¶ Dominica quarta poſt paſca

i Vado ad eum qui me miſit xc.
ij Cum venerit paracletus arguet xci.
iij Cum venerit ille arguet mundū xcij.

¶ Dominica Rogationum

Si quid petieritis patrem xciij.

¶ Feria ſecunda rogationum

Si quid petieritis patrē xciiij

¶ Feria tercia rogationum.

Petite et accipietis xcv

¶ Feria quarta rogationum

Petite et dabitur vobis xcvi

¶ Dominica poſt Aſcenſionem.

Mittam vobis ſpiritum xcvij.

Tabula

De spiritusancto.

i Si quis diligit me sermonē xcviij
ij Ad eum veniemus et man. xcix
¶ Feria scōa post festū spūssancti
Sic deus dilexit mundū. c.
¶ Feria tercia post festū spūssancti.
Ego sum ostiū p me si qs ci.
¶ De Animabus
Erat homo ex phariseis. cij.
¶ De sancta Trinitate.
Firmiter credimus et simpliciter. ciij.
¶ Dñica prima post Trinitatis
i Homo quidā erat dives. ciiij
ij Recordare fili.qr recepisti cv
iij Homo quidam erat dives cvi.
¶ Dñica.II.post trinitatis
Homo quidā fecit cenā magnā cvij
¶ Dominica.III.
i Dico vobis.gaudiū est angelis cviij
ij Hic peccatores recipit cix.
¶ Dominica.IIII
i Estote misericordes. cx.
ij Nolite iudicare et nō iudicabimi cxi
¶ Dominica.V.
i Cum turbe irruerēt in ihūm. cxij
ij Vidit duas naues cxiij
iij Relictis omnibus secuti cx.iij.
¶ Dominica.VI.
i Nisi abundauerit iusticia vra cxv.
ij Nisi iusticia vra abundauerit. cxvi.
iij Nisi iusticia vestra abūdauerit cxvij
iij Audistis qr dictū est antiqs cxviij
v Audistis quia dictū est .cxix
¶ Dominica.VII.
i Misereor super turbam. cxx
ij Cum turba multa esset cum ihū cxxi.
¶ Dominica.VIII.
i Attendite a falsis pphetis. cxxij.
ij Omnis arbor que nō facit fru. cxxiij
¶ Dominica.IX.
i Facite vobis amicos de cxxiiij.
ij Redde rōem villicatōis cxxv
iij Redde rationē villicationis cxxvi.
iij Facite vobis amicos de cxxvij.
v Facite vobis amicos de cxxviij
¶ Dominica.X.
i Videns ihūs ciuitatem cxxix.
ij Venient dies in te. cxxx.
iij Videns ihūs ciuitatem cxxxi
¶ Dominica.XI
i Non sum sicut ceteri hominū cxxxij
ij Duo homines ascenderūt in cxxxiij.
iij Descendit iustificatus cxxxiij.
iij Deus ppicius esto mihi cxxxv.
v Non sum sicut ceteri hoīm cxxxvi
¶ Dominica.XII
i Bene omnia fecit. cxxxvij.
ij Bene omnia fecit. cxxxviij.
¶ Dominica.XIII
i Beati oculi qui vident que cxxxix
ij Dico vobis qr multi pphte cxl
iij Homo quidā descēdebat cxli
¶ Dominica.XIIII
i Nonne decem mūdati sunt cxlij
ij Factum est ut iret ihūs cxliij.
¶ Dominica.XV
i Primū querite regnum dei cxliij.
ij Non potestis deo seruire et cxlv
iij Nolite soliciti esse dicētes cxlvi
iij Primū querite regnum dei. cxlvij
v Primū querite regnū dei cxlviij.
¶ Dominica.XVI
i Misericordia motus sup eā cxlix.
ij Accessit ihūs et tetigit loculū cl.
iij Ecce defunctus efferebat cli
¶ Dominica.XVII
i Cum invitatus fueris ad nup. clij
ij Cum invitatus fueris ad nup. cliij
iij Cum intraret ihesus. cliij
iij Amice ascende superius. clv.
¶ Dominica.XVIII.
i Diliges dñm deum tuum. clvi
ij Diliges dñm deum tuum clvij
iij Diliges proximū tuū sicut clviij
iij Diliges dñm deum tuū clix.
¶ Dominica.XIX
i Confide fili remittuntur tibi clx
ij Ut quid cogitatis mala in clxi
¶ Dominica.XX
i Multi sunt vocati pauci vero clxij
ij Multi sunt vocati clxiij.
iij Multi sunt vocati clxiiij.
¶ Dominica.XXI
i Erat quidam regulus cuius clxv.
ij Descende dñe priusq̄ clxvi.
¶ Dominica.XXII.
i Iratus dñs eius tradidit clxvij.

ij Serue nequam omne debitū clxviij
iij Patientiā habe in me et clxix

Dominica.XXIII.

i Quid me temptatis ypocrite. clxx
ij Ostendite mihi nūmisma clxxi
iij Cuius est hec imago et sup. clxxij
iiij Reddite que sunt cesaris clxxiij

Dominica.XXIIII

i Puella tibi dico surge clxxiiij.
ij Confide filia.fides tua te clxxv.
iij Puella tibi dico surge clxxvi.

Dominica.XXV

i Unde ememus panes ut clxxvij.
ij Unde ememus panes clxxviij

A° 1600. 1601. 1602. 1603.
1604. 1605. 1606. 1607. 1608.
1609; 1610

Incipiũt sermones

notabiles atq; puules. quib⁹ ab editore suo doctore et predicatore famosissimo nomẽ vt Thesaurus nouus intitulent indituꝫ est.

De dominica prima aduẽtus. Sermo. I.

Thema.

DIcite filie syon. ecce rex tuus veñit tibi mã suetus. Mathei. xxi.

Apli⁹ inquit. Plinius dicit in spẽculo naturali. Quanto pomũ altius in arbore situatũ fuerit. tanto minus est in ꝓpatõe ad inferiora. Ratio. qꝛ radij solares fortius tangunt supiora q̃z inferiora. Et sic ea plus exiccant et humidũ eoꝝ ꝓsumũt. ⁊ sic minora vident. Moraliter. p pomũ intelligit̃ hõ. naz sicut ab exteriori specie pomi veraciter iudicari nõ potest. Sic ⁊ aliq̃ exterius recens est. interius vero putridũ vl apparet dulce exteri⁹ quod tñ est interius ponticũ. Sic homo ꝑm exteriorẽ apparentiaz veraciter iudicari nõ potest. Nam q̃nq; quis apparet bonus exterius. qui tñ est malus interi⁹. Juxta illud. Eccli. xix. Est qui nequiter se humiliat ⁊ interiora eius sunt plena dolo. ꝓpterea ꝓhibet dominꝰ ꝑm exteriora iudicare nos quẽ q̃z. Johannis. vij. Nolite iudicare ꝑm faciẽ. Et apli. j. Corin. iiij. Nolite iudicare añ tẽpus q̃adusq; veniat dñs q̃ ⁊ illuminabit absc̃dita tenebraꝝ et manifestabit ꝓsilia cordiũ ⁊c. Modo quãto istud pomũ scz homo in arbore humane nature altius in sanctitate ⁊ dignitate fuerit. tanto per humilitatẽ min⁹ apparere debz. Eccli. iij. Quãto maior es hũlia te in oĩbus et coraz deo inuenies gr̃am. Et hoc fecit moyses. Exo. iij. qui tante sanctitatis fuit q̃ dñs in monte oreb ei apparuit in rubo ardente et vocauit eũ bis nomine suo ꝓprio vt educeret ꝓpl̃m de egipto. Moyses tñ q̃nquies excusauit se anteq̃z vellet ducatũ suscipe. Simile eñ habet̃ in iohanne baptista. Cui dñs dedit testimonium sanctitatis et dignitatis dicẽs. Math. xi. Inter natos mulieruꝫ nõ surrexit maior iohanne baptista. ⁊ tñ paruus apparuit in hũilitate cũ dixit. Joh. i. Cuius ego nõ sum dignus ut corrigiã calciamẽti eius soluã. Sic et nos ꝑm illud Ecclĩastici. vij. Humilia valde spm̃ tuũ Quã q̃dẽ humilitatem vocuit nos xp̃us dei filius ꝛbo et exẽplo. Verbo. Luce. xxij. Qui maior est in vobis fiat sicut mĩor. ⁊ q̃ ꝓcessor est sicut ministrator. Sil̃ exẽplo vocuit nos hũilitatez in hũanitatis susceptõne. Juxta illud apli ad phil̃. ij. Exinaniuit semetipm̃ formã serui accipies. De quo Berñ. sup Cãtica. Quis digne cõpẽiare põt quãte hũilitatis sit creatorẽ celi et terre hũana carne indui Memẽto q̃ deus ꝓ te homo factꝰ est. dñs ꝑuus. diues pauper. et dei verbũ filius hoĩs ꝓ te fieri non despexit. et si te de nihilo fecit. nõ te de nihilo redemit. sed in sua benignitate et hũilitate te redimere venit. De q̃ Thema. Ecce rex tuus venit tibi mãsuetus. In sũma verboꝝ duo innuũtur Primo aduentꝰ dignitas. Secũdo aduẽtus eius vtilitas. Primũ ibi Ecce rex tuꝰ. Secm̃ ibi. venit tibi mã suetus. De primo dicit. Ecce rex tuꝰ. B. Dico q̃ scĩẽdũ q̃ aduẽtus dñi celebraꝝ ꝓ quatuor septimanas. ad significãdũ q̃ quatuor fuit dñi aduẽtus. Primus est ad hoĩes. et ille est hũilis et amabilis. Secũs est in hoĩes. et ille est dulcis ⁊ laudabilis. Tercius est ĩ hoĩes. et ille ẽ amarus et terribilis. Quartꝰ est sup hoĩes. et ille est admirabilis et horribilis. Dixi primo q̃ primus aduẽtus est ad homines. qꝛ ad carnem. et ille est hũilis ⁊ amabilis. Hũilis. De quo ad philippen̄. ij. Exinaniuit semetipm̃ formã serui accipies in similitudinez hoĩm factus et habitu inuentus ut homo. Et est amabilis. qꝛ nobis ĩ mĩsterium. De quo Math. xx. Filius hoĩs venit ministrare et nõ ministrari. Reuera amabilis. qꝛ nobis ad salutẽ. De quo ysaie. xxxiij. Dñs ẽm iudex noster. dñs legifer nr̃ dñs rex nr̃ ipe saluabit nos. Ideo hortatur nos zacharias. ca. ij. dicẽs Lauda et letare filia syõ. ecce ego venio et habitabo in medio tui. Secũs ad

nēms est ī hoīnes. qz in mētē p grām. ⁊ ille est dulcis ⁊ laudabil'. De q̄ Cañ. v. Veniat dilectus meus in ortū suū. i. in aīaz per gr̄e infusionem. Et habet̄ Sapie. vij. In aīas sctās se trāsfert. De q̄ Johan. xiiij. Si q̄s diligit me ꝓmonē meū seruabit ⁊ pr̄ meus diliget eū ⁊ ad eū veniem⁹ ⁊ māsionē apud eū faciemus Tercius aduen⁹ est ꝺ hoīes. ⁊ ille est amar⁹ ⁊ terribil'. qz ad mortem. De q̄ Math. xxiiij. Vigilate qz nescitis qua hora dñs vēturus sit scz in mortē. Et bñ amarus. De q̄ Eccli. xli. O mors q̄z amara est memoria tua. Etiā ille aduēms est terribil' ꝺ naturalem affectū hoīs Vñ ethicoz. iij. 6z. Terribilissimū oīm terribiliū est mors. Ita q̄ xp̄s naturali affectu dixit Math. xxvi. Tristis est aīa mea vsqz ad mortez. Quartus aduentus est sup hoīes scz ad iudiciū cū venerit in nube. et ille erit admirabil'. De q̄ Luce. xxi. Videbūt filiū hoīs venientē ī nube cū ptāte magna et maiestate. Ille erit etiā horribil'. De q̄ Mal'. vl. Ecce ego mittā vobis heliā, pphetā aīaz q̄ veniat dies dñi magn⁹ ⁊ horribilis. Et Hala. iij. Quis potest cogitare diē aduēms eius. et q̄s stabit ad videndū eū. Ipe em̄ quasi ignis conflās ⁊c. Isti quatuor aduētus figurāt̄ p quatuor vsus in ꝓmo respōsorio dñice prime. Primus vsus est. Quicq̄ terrigene ⁊ filij hoīm simul ī vnū diues et pauper. ite obuiā. ⁊ respicit ꝓmū aduentū cui obuiare debem⁹ p gr̄az actiōes dicē do. bñdictus q̄ venit in noīe dñi. Secūs versus. Tollite portas principes vras ⁊c. Et respicit secūdū aduentū in mētē. Et vocat nos principes rōe liberi arbitrij. vt quo ad illū aduentū apiamus portas cordis nr̄i. vt pateat sibi introitus p gratiā. De q̄ Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. si q̄s audierit vocē meā. ⁊ aperuerit mihi. intrabo ad il'. Tercius vsus ē Qui regis isr̄l' intē de. et significat terciū aduētū ad mortē. quē debem⁹ attendere ⁊ ꝓ oculis hr̄e. Juxta illud Mat. xxiiij. Estote parati. qz qua nescitis hora filius hoīs venturus est. Quart⁹ ē Gl'a patri. et respicit quartū aduentū ad iudiciū. qz tunc veniet in gl'a et maiestate. Post hūc vsum reincipit Rem. ad designandū qz tūc oīa apparebūt in iudicio q̄ a principio vsqz in finem mūdi facta sūt. Juxta illud Eccl'iastes xl. Cūcta q̄ fiūt adducz dñs ad iudiciū, ꝓ oīi errato siue bonū siue malū sit. De q̄ bie ronim⁹. Erūt oīa fcā nr̄a in frontibus nr̄is qua si ī tabula depicta. Et sicut quarta hebdoma da raro hz finē. sic dñs veniet ad iudiciū ñ erit finis gl'e bonoz ⁊ pene maloz Et igit̄ simus de numero illoz tūc simus gran de ꝓmo aduētu in carnē quē hodie pagit eccl'ia. ℭ. Pro q̄ sciendū q̄ licet aduentus xp̄i in carnē diu ē ꝓteritus. tñ eccl'esia instituit hūc tpus celebrādū seu pagendū quatuor de caus. Primo vt bñficiū recolam⁹. Secūdo vt vanā gl'az respuam⁹. Tercio vt diligēn⁹ peccata vitem⁹. Quarto vt frequēnius gr̄as agamus. Dixi primo instituit est hoc tpus vt bñficiū recolam⁹ Nā hoc nos vltra angelos honorauit. De q̄ ad hebre. ij. Nusq̄ angelos apprehendit. hz semē abrahe apprehendit. Ex q̄ sequit̄ q̄ inter deū ⁊ hoīes maior est fraternitas q̄z inter deū ⁊ āgelos. Fr̄nitas quidē q̄ causat̄ ex altero pentz firma ē. hz q̄ causat̄ ex vtroq̄z maior ē ⁊ firmior. et angelus ē frater xp̄i ex pte pūis eterni bō vero ex pte pūis ⁊ mūis. Vñ xp̄s nunq̄z vocauit āgelos fratres scz hoīes. ps. xxi. Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis. g̃ magna dz esse nr̄a fiducia de misericordia saluatoris. qz caro et frater nr̄ est. De q̄ Bern̄. Nuto spernere me xp̄us nō pt. qz os de ossibus meis ⁊ caro de carne mea. Nā Gen̄. xlij. legit̄. Joseph in suo p uinio maiorē ptē dedit beniamin q̄ fuit frater eius ex vtroq̄z pente q̄z ceteris q̄ fratres eius erāt tñ ex altero parēte. Sic xp̄s duplicē refectionē dabit hoīb⁹ scz ī diuinitate ⁊ hūanitate Angelos aūt ī sua diuinitate letificabit. qz nō videbūt suā naturā assūptā a deo sicut nos Secūdo instituit ē hoc tpus vt de tāto bñficio gaudeamus in spū. vana mūdi gaudia respuētes. Unde dicit Aug. Mūdi gaudia sunt dyaboli venena. ꝓpter q̄d ꝑ tpe phibent̄ nuptiarū. et deponūt̄ cātica leticie. vt Te deū laudam⁹. Gl'a in excelsis. ad designandū tristiciā ⁊ desideriū patr̄. de dilatiōe hui⁹ aduentus. Cant̄ tñ alla. ad designandū eoz spez et gaudiosaz fiduciā et affectū quē habuerūt ad aduētū incarnatōis De q̄ zachar. ix. Exulta satis captiua filia sīō iubila filia ihr'lm ecce rex tuus veniet ⁊c. Merito g̃ debemus gaudere in spū. qz ille venit nobis principaliter quē anteq̄ spectabāt lōgo tpe desiderātes Vñ ysa. lxiij. Etiā dirruperes celos et descēderes. Et aggei. ij. Veniet desideratus cunctis

gētib⁹. Et moyses dixit. Exo. iiij. Mitte dñe quē missurus es. Et psal. Inclina dñe celos tuos et descēde. In signū huius dixit ihesus discipul⁹ suis. luce. x. Dico vobis q̄ multi reges ⁊ ꝓphete voluerūt videre q̄ vos videtis et nō viderūt. Ez revera qui illis lōge fuit nobis ꝑpe fact⁹ est. Ad Ro. xiij. Propior salus nr̄a est q̄ cū credidimus. i. Tbi. i. Fidel⁹ sermo⁊ oī acceptiōe dignus. q⁊ xp̄us ihū venit in hūc mūdū pctōres saluos facere Et g̃ gaudē dū merito ē. Juxta illō. ad phi. iij. Gaudete in dño. In dño ineq̄ nō i mūdo neq̄ in carne Q⁊ dicit Grego. Plemo pōt hic gaudere cū seculo et illic regnare cū xp̄o. Et idē. Seculi lenicia ad eēna lamēta pducit. Tercio ut dilig̃tius peccata vitem⁹. Unde Guilel. lugdunē. Hūc magis solicitari debemus⁹ vt naturā nr̄az ꝓuemus a peccato magis mūdā post incarnationē q̄ añ incarnationē erat. Una cā ertūc erat. q⁊ hō ad ymaginē dei factus est. Nūc aūt scda superaddita est q̄ naturā nr̄az assūpsit. Jdo Jnno. in sermōe Magnū est q̄ de⁹ creauit hoīez ad similitudinē et ymaginē suā. vt hēret silitudinē dei. Mai⁹ ē q̄ de⁹ fact⁹ est ad ymaginem ⁊ silitudinē hois. Aug. in ō vera reli. Demōstrauit nobis deus q̄ excelsiz locū inter naturas habeat hūana natura in de q̄ hoībus in vero hoie apparuit. Jdeo leo papa in sermōe. Agnosce o xp̄iane dignitatē tuam q⁊ divine ꝓsors factus nature. noli in veterez vilitatē degenerī ꝓuersatōne redire. Grego. Quid ē q̄ angeli añ aduentū redēptoris adorant ⁊ tacēt. postmodū vo adorari refugiūt nisi q̄ nr̄az naturā quā despexerāt sup se assūptā ꝓspicūt. Quarto ut eo fervēt⁹ grās agamus. i. ad Thes. v. In oīb⁹ grās agite. Unde bern̄. sup cant. Discе ad singula dona grās agere et principal⁹ de incarnatōe. Damas. in li. iij. sñiaz. In pncipio nihil est maius q̄ q̄ de⁹ hō factus est. Bern̄. in sermōe Opus mirabile opus singl⁹are et int⁹ oīa et sup oīa opa q̄ vbū ⁊ aīa in vnā ꝓuenerūt psonā. vere dignū est grās agere. Unde aug. de vbis apl̄i. Nō liberaret hō nisi de⁹ fierz hō. Et g̃ merito p̄ sua incarnatōe grās agere debem⁹. vt facit ecclia cantās. Gra. nūc om. redda. dño deo q̄ sua na. nos li. de vya. po. Q⁊ voluit ꝓphēta zacharias a q̄ vba thematis euāgelista assūpsit. Dicite filie syon. i. cuitati ihrl̄m ponē do ꝓnens p̄ ꝓtento p̄ antonomasiā hō est ꝓpl⁹o in ihrl̄m Ecce rex tuus veniet tibi iustus et saluator ⁊c. Ex q̄ habet⁹ q̄ nō excusant⁹ iudei deceō de cecitate et ig̃rātia sua. q⁊ nunciatū est eis et exprimento ꝓgnoscūt q̄ xp̄us verus messias venit. Q⁊ ꝓbat⁹ p multa ꝓphetia i scripturis. ¶ Dño ꝓbat⁹ p illud Gen̄. xlix. q̄ pātarcha Jacob dū moriturus esset ⁊ bñdicēret filijs suis int⁹ cetera dixit iude Nō auferet⁹ sceptrū de iuda nec dux de femore eius donec veniat q̄ mittēdus ē. Ibi trāslatio chaldaica hz. donec vēiet messias Fuit em̄ ablatū regnū et dñatio tpe herodis ascalōite. q⁊ ipe fuit alienigena in iudea. Pōt em̄ eius fuit ydumeus et mē arabita. ⁊ ipe herodes fretus auxilio romanoꝝ antigonū auxilio parthoꝝ in regno iudeoꝝ suffultū debellauit ⁊ hyrcanū extūc regē iudeoꝝ q̄ descēderat a Machabeis ⁊ omnē p̄lem regiā suasu sororis sue salome dolo occidit. et ita ab illo tpe vsq̄ nūc carverunt rege. Cū g̃ carverūt rege et ablatō regni fuit eis signū ꝑdictū de aduēm xp̄i. ex illo sequitur q̄ xp̄s venit. Deōo archāgel⁹ Gabriel instruxit Danielē de tpe aduētus xp̄i. dicēs Dañ. ix. Septuaginta hebdomade abbreuiate sūt sup ꝓplm meū ⁊ sup vrbē tuā sanctā vt ꝓsūmet⁹ p̄uaricatio. et finē accipiat peccatū. ⁊ dele at⁹ iniq̄tas. et adducat⁹ iustitia sempiterna. et impleat⁹ visio⁊ ꝓphēta. ⁊ vngat⁹ sanct⁹ sanctoꝝ Q⁊ dictū nō p̄t intelligi de ebdomadis diebus. q⁊ lxx. hebdomade diep nō faciūt vnū cō plemz ānū cū dimidio. Ez oportz intelligi ō ebdomadis ānoꝝ vt septē anni faciāt hebdomadā vnā. quēadmodū scriptura accipit Leui. xxv. vbi dic. Numerabis q̄z tibi septē hebdomadas annorū ⁊c. Que sūt faciūt quadringētos ānos ⁊ nonaginta nouē ānos. vt patet multiplicādo septuaginta p septē. ⁊ incipiūt isti āni a. xx. āno regni artharxerx⁹. Qui dedit licentiā reedificādi ciuitatē ihrl̄m et terminant⁹ quarto anno post passionē dñi. Et sic ē sensus ꝑm nicolaum de lyra. lxx. ebdomade q̄ ꝓnēt quadringētos nonagīta nouē annos abreuiate sunt. i. registrate sunt in diuina ꝓuidētia sup ꝓplm tuū scz iudaicū ⁊ sup vrbē tuā sanctā scz ihrl̄m ⁊ cōsumet⁹. i. terminet⁹ ꝑuaricatio. et finē accipiat ꝑctm scz p xp̄i passionē. et adducat⁹ iustitia sempiterna scz p ei⁹ ꝑdicationē. et impleat⁹ ꝓphetia et visio de

ipo ꝓdicta. ⁊ vngat̄ sanctis sanctoꝝ. i. xp̄us dñs qui ꝑm humanitatē vnctus est oleo gre sup̄ omnē creaturā aliā. Psal. xliij. ꝑs. Propterea vnxit te deus deus tuus oleo nō materiali. sed oleo leticie. i. donis spūs sci. p̄ cōsortibꝫ tuis. i. sup̄ oēs creaturas. Tercio ꝓbat̄ p̄ illud Aggei. ij. Veniet desideratus cunctis gentibꝫ. Et subdit. Magna erit gl̄a domus istius nouissime plus q̄ꝫ prime dicit dñs Ex qua autoritate p̄z q̄ xp̄i aduentus in carnez est p̄tritus. q̄z dr ibi in tertio. adhuc modicū ⁊c. et veniet desideratus cūctis gentibꝫ. ꝓpheta aggeus dixit ꝛ̄ scdo anno darij regis p̄sarum. ⁊ ab eodē āno vsq̄ nūc fluxerūt quasi mille nongenta anni. Tm̄ aūt tpus nō dr̄ in scripturis modicū. Relinquit̄ g̃ q̄ ia veīt. Etiā p̄z ex ꝛ̄ q̄d sequit̄ i autoritate allegata. Magna erit gl̄a dom⁹ huius nouissime plus q̄ꝫ prime. vbi ꝓpheta loquit̄ de tēplo seu de domo dñi edificata post reditū ꝑli de captiuitate babiloni ca ⁊ ꝑdixit gl̄az illius maiorē futurā q̄ꝫ fuit gl̄a domus prime p̄ salomonē edificate. Qđ nō ꝑt intelligi ꝓpter maiores diuitias honores cultū et edificia aut ꝑl̄m. cū in oīb⁹ istis fuerit scđa domus quasi nulli⁹ reputatiōis respectu prime. vt p̄z Esdre. v. Etiā in p̄mo tēplo fuit archa testamēti. de qua sūme gl̄abant̄. ⁊ nō legitur fuisse in scđo Propter q̄d optz intelligi de maiori gl̄a quā habuit ꝑm templuz ex aduentu istius desiderati cūctis gentibus scz xp̄i q̄ domū illā glorificauit sua p̄nia. q̄n̄ i ea ꝑdicauit et miracula fecit. scz cecos videre surdos audire. et etiā q̄n̄ a mre virgine fuit in eodem tēplo oblatus. De quib⁹ Malac. iij. Statim veniet ad templū suuz dñator quem vos q̄ritis. et angel⁹ testamēti quē vos vultis Et q̄ ptz q̄ xp̄us sua p̄nia glorificauit magis templū secundū q̄ꝫ primū fuit glorificatū Et q̄ illud tēplū ia dudū añ mille et quadringētos annos est destructū cōstat q̄ xp̄us añ mille quadringētos venit in hūc mūdū. Quarto ꝓbat̄. Iam añ xp̄i aduentū q̄n̄cūq̄ irascebat̄ populo iudaico ꝓpter pctā. nūc solū puniuit eos in tpalibus ut p̄ famē et lites et captiuitatē. sed nō deseruit eos in spūalib⁹. vt ptz in deserto vbi ex demerito vagabant̄. xl. āmis ⁊ adhuc habuerūt secū moysen ⁊ aaron et viderūt miracula multa. Pil̄r in captiuitate babilonica habuerūt ꝓphetas secū. ut Ezechiele. danielem. aggeū. zachariā Esdrā. neemiā Sz post aduentū xp̄i iā p̄ mille et quadringētos ānos nō habuerunt ꝓphetas qui ꝓpheta rēt de messia. ⁊ sic totaliter eos deseruit in spūalibus. De q̄ et ꝓphete locuti sunt. et nullaz interim cōsolationē habuerūt neq̄ p̄ reges neq̄ p̄ ꝓphetas nec mō hñt. et itē nec sacrificia nec hostias nec ciuitatē ibr̄l̄m nec templū. Relinquit̄ g̃ q̄ xp̄us iā venit ⁊ iam plebs iudaica nō est electus ꝑl̄us dei sed a deo reprobatus eo q̄ nō cognouerūt tpus visitationis sue. nā si nō venisset et esset ꝑl̄us dei electus in tanto tpe fuisset vtiq̄ aliq̄s a deo missus qui de eo et eius aduentu nūciasset Propter hoc g̃ nūc nō sunt in ecclesia. nec dicūtur iudei. ꝓfitentes sz negātes eū q̄ venit. de q̄ etiā locuti sunt ꝓphete. Quinto ꝓbat̄ ꝛ̄ mō. nā q̄n̄ cūq̄ antea fuerūt in dei sicut mō sunt afflicti captiuitate hoc sp̄ fuit ꝓpter eoꝝ pcca. q̄z añ captiuitatē in egypto peccauerūt decem trib⁹ in ioseph. ꝓpter q̄d i captiuitatē egipti ducti sunt. Sed captiuitatē babilonicā intrauerūt ꝓpter ydolatriā. et ꝓpter occisiones ꝓphetaꝝ eos a peccatis reuocantiū. ita q̄ vnus regū ciuitatē ibr̄l̄m repleuit sanguine ꝓphetaꝝ vt de manasse legit̄. iiij. Regū. xxi. Sz captiuitas in qua nūc sunt est maior oīb⁹ p̄rioribꝫ. g̃ peccatū maius. Et q̄d est illud. nisi occisio xp̄i in lege ꝑmissi. Iō cm̄ legit̄ q̄ post captiuitatez babilonicā ydolatrassent vel ꝓphetas occidissent sicut antea fecerūt. Sexto ꝓbat̄ xp̄m verū messiā venisse. q̄z sacra scriptura determinat tpus aduētus ei⁹. et locū natiuitatis eius. et modū veniēdi et moriēdi et miracula faciēdi De loco natiuitatis hēt Mich. v. Et tu bethleem nō es minima i p̄cipib⁹ iuda alias habet̄ paulus es in milib⁹ iuda. Ex te em̄ exiet dux qui regat ꝑl̄m meū israel De miraculis eius habet̄ Isa. xxxv. tūc aperient̄ oculi cecoꝝ et aures surdorū patebūt. et saliet claudus sicut cerua. Quis em̄ ꝓphetarū fecit ista miracula ꝑterq̄ xp̄s igit̄ ⁊c. Sed diceres que est cā p̄fidie iudeoꝝ. cū tñ venis testamentū et eloquiū ꝓphetaꝝ tā clarā veritatē catholicā testificant̄ et maxime de aduētu xp̄i. Rñdet nicolaus de lyra et allegat sex causas. Prima est timor penurie tpalium. Fuerūt em̄ valde cupidi et in lege eoꝝ ꝑmittit̄ abūdātia tpaliū. quod ipi solū litteraliter intelligūt. ideo sup̄ modū

abhorrent .huius ꝓtiũ scz penuriã. Scda cã
qz a cunabulis nutriũtur a suis senioribꝫ i o/
dio xpi et legis xpiane. ⁊ vt ait ¶ Iico. de lyra
Ipi omni die xpicolis maledicũt in suis sina
gogis. Illa aũt que hoibꝫ assueta sunt a pue
ricia sunt eis quasi in naturã vsa. Tercia est
difficultas et altitudo eoz q̃ in fide catholica
ꝓponunt̃ credenda. sicut est trinitas ꝑsonaz
in natura diuina. et duarũ naturaz vnio in v
na ꝑsona. et ꝓceptionẽ xpi ꝺ spũ scõ credere.
⁊ natiuitatẽ de ꝺ gine ⁊ sacmentũ eucharistie
Que eoz carnalis intellectus nullo mõ põt
capere. et ꝑ talibꝫ a fide catholica auertunt̃. et
plures baptisati ad vomitũ reuertunt̃ Quarta
causa .qz multe scripture loquunt̃ ⁊ dicũt ꝺ
scõo aduentu q̃ ipi intelligũt de ꝓmo Et qz il
la vaticinia q̃ ꝑspectãt ad iudiciũ nõdũ vidẽt
impleta credũt xpm nõdum venisse in carne
Quinta cã. qz credunt messiã venturũ in mũ
ꝺ esse regẽ magnum ⁊ tpaliter regnaturꝫ. q̃
eis restituet regnũ isrl̃ oibꝫ populis sue ditta/
tioni subiectis. qꝺ nõ est in xpo impletũ. ideo
nõ dicunt eũ messiã. sed in ꝺ est maxim⁹ error
¶ Iã scõus aduentus erit i ptate. sed primus
fuit in magna pauptate et hũilitate. vt ꝺr za
charie. ix. Exulta filia syon iubila filia ihrl̃m
ecce rex tu⁹ veniet tibi iustus et saluator ⁊ ipe
paup et ascẽdẽs sup asinã vt ipletũ fuit in die
palmarũ. Et ysa. liij. Quis credidit auditui
nõo et brachiu dñi cui reuelatũ ẽ. Et subdit
¶ lõ est spes ei neq̃ decor. et post paz. ¶ Nos re
putauimus eũ tanq̃ leprosũ ꝛc. Sexta cã est
qz omnẽ scripturã de liberatõe ꝑ messiã fiẽdã
et reedificatõe ihrl̃m et tẽpli credunt de libe/
ratõe de captiuitate romana loquentẽ. i qua
nũc sunt et fuerunt ꝑ mille quadringentos et
quadraginta ãnos. et signant̃ de reedificatõe
ihrl̃m et tẽpli materialis et corruptibilis Sz
scriptura loquit̃ de spũali scz de ecclesia fideli
um. vt clare doceat̃ Isa. lx. Ubi multa dicit
de reedificatõe ihrl̃m spũali et in fine capitu
li exponit ¶ lõ erit tibi sol amplius ad lucẽdũ
ꝑ diẽ neq̃ splẽdor lune illuminabit te. quod
vtiq̃ nõ põt intelligi de ciuitate t̃rena Sub
dit. Sz erit tibi dñs in lucẽ sempit̃nã ⁊ deꝰ
tu⁹ in gl̃iam tuã. Itẽ in eodẽ capitulo dicit
¶ lõ audiet vltra inimicꝫtas in terra tua. vastitas
⁊ ꝯtrito in termiis tuis. Qꝺ ꝺ ꝓmz ad etnã
vitã. et sic error ignorãte sacre scripture ẽ cã
induratiõis iudeoz. Qꝺ ꝓuidit zacharias et
vt euãgelista assumpsit dixit Dicite filie syõ
ecce rex tuus venit tibi ꝛc. q̃ sunt ꝛba thema
tis ꝓassumpti. ¶ Nota circa incarnationẽ dñi cõ
siderãda sunt multa. Primo ꝙs venit. Secꝺo
vñ venit Tercõ a q̃ vcit Quarto ad ꝙs venit
Quinto ꝓpter ꝙd vcit. Sexto q̃n venit. Se
ptimo ꝑ quã viam venit. Octauo quõ venit.
Nono ad ꝙd venit Decimo qualr̃ venit. Un
decimo quare venit. Duodecio cũ q̃ vel cum
quibꝫ venit. Tredecimo qbꝫ ꝓficit. ¶ Quã
tũ ad ꝓmũ Sancta mr̃ ecclesia nos paratos
esse cupiẽs iubet ꝓdicatoribus vt nõ sileat. sz
publice aduentũ filij ꝺei in carne vniuersali/
ter et singulariter ꝓnũciẽt. dicẽs. vos ꝓdica
tores dicite filie sion. i. cuilibet xpiano ⁊ aie fi
deli. Ecce rex tuus venit tibi. Ecce est vnus
aduerbiũ demõstrãdi. ꝑ qꝺ excitat devotas
mentes ne torpeat. sz vt repente inspiciẽt qs
sit ⁊ debitũ honorẽ sibi impẽdant cũ deũ ⁊ ho
minẽ eũ esse recognoscãt. Ideo dicit rex tu⁹.
Ipse est cui omnis ꝓphete testimoniũ phibẽt.
De q̃ Dauid. Gloriã regni tui dicẽt et potẽ
tiã tuã loq̃nt̃. Ipe est rex gl̃e cui ab oibꝫ cre
atur̃ debet honor De q̃. i. ad Tbi. i. Regi se
culorũ ꝛc. Ipse ẽ de q̃ ꝑs. Rex magnus sup
omnẽ terrã qui respicit terrã et facit eã treme
re. Ideo berñ. in sermõe de aduẽtu dic. Intue
nit quãtus sit iste qui ingredit̃ ad saluãdas
gẽtes Et subdit Si ꝑsonã aduenientis intue/
or nõ capio excellẽtiã sue maiestatis. ¶ Iã ipe ẽ
de q̃ Apoca. xix. Rex regũ et dñs dñantium
De q̃ psal. Rex magnus ⁊ excelsus sup oẽs
populos. Reuera magnus primo in potẽtia.
Eccli. xv. Fortis in potẽtia. ⁊ xvij. Magna ẽ
potẽtia dei solius. De q̃ Dan. iiij. Potãs eiꝰ
ptãs sempiterna Et .vij. Potãs eiꝰ ptãs eter
na q̃ nõ auferet̃ et regnũ eiꝰ qꝺ nõ corrũpet̃.
nã eiꝰ ptãs nõ ẽ dũtaxat in terra sz eẽ i celo et
i inferno. In celo. ps. Cui seruiũt ãgeli. De
q̃ canit eccha. Nue laudãt angeli adorãt dña
nõs tremũt ptãtes. Etnã eiꝰ potentia est in in
ferno. De q̃ philip. ij. Et in noie ihesu oẽe
genu flectat̃ celestiũ t̃restriũ et infernoz. At
tñ signa regalis maiestatis abscõdit sub hũa
na infirmitate sicut hamꝰ abscõdit sub vmi
culo ut capet dyabolũ. De q̃ ysa. xlv. Vere
tu es deꝰ abscõditus Secꝺo est magnus deus
in sapiẽtia. De quo aplus ad Colon̄. ij. In q̃

Thoma.

Magn.

Quia dixit, Rex est, quod tota Sacra con=
dione demonstratus.

Ecce venit.

Christus est rex magn. ꝑ totum

oēs thesauri sapie ⁊ scie sunt abscōditi. Et ps Sapie eius nō est nu. Tercio est magn9 i virtꝰ. puer. viij. Necū sūt diuine ⁊ gla opes supbe et iusticia. ps. Gla et diuine in do. eiꝰ. Ad Ro. x. Nā idē dñs oīm diues in oēs q̄ inuocāt illū Quarto ē magn9 in formositate De q̄ ps. Speciosus forma p̄ filijs hō. ita vt agnes glabat vicēs. Cuiꝰ pulcritudinē sol et luna mirāt qz amicꝰ lumīe sic vestimēto. ps. ciij. In quē vt bēt. i. pet. i. Desiderāt āgeli ꝓspicere Quīto ē magn9 nobilitate Luce. i. Et filiꝰ altissimi. Et iterꝝ Vocabit filius dei De cuiꝰ magnitudie scribit Ambro. sup luc. in hec vba. et ē dictū de iobe bap. Lu. i. Erit enī magnus corā dño. ꝛ iobes quasi hō magnus. hic vo rex nē quasi deꝰ magnus. Late enī diffūdit eiꝰ vtus. nō loco claudit. nō opi nōe ꝓpēdit. nō estimatōe ꝓcludit. hec ambro. Vñ ad idē dicē Orige. Vt de magnitudi nē saluatoꝛ quō i toto orbe diffusa est. ascēdē celos. vide quō celestia repleuit. Descēdē cogitatiōe in abyssū et vide eū illuc descēdisse. Si mūdū intuebeꝛis. cōsidera ope suo ipletū hic erit magnus. et bō nō intellige q̄ antea nō fuerit magn9. ꝛ qz magnitudinē sapie et scie quā filiꝰ dei naturaliꝛ habuit ab eterno. hō filiꝰ vginis ex tpe erat acceptuꝰ. vt vna sit ꝓsona deꝰ et hō. hec Glo. Vñ Bern. Ho ē ꝓbat dei filiū degenerē suspicari. Ꝛ qz eiusdē substātie est cū pē. necē est vt eiusdēꝛ altitudis et magnitudis penitus sit et dignitatis. Hec bern. Certo ē magn9 i actiōe. qz creatoꝛ oīm q̄ fecit celū et terrā et oīa q̄ in eis sunt. De q̄ Job. i. Oīa ꝑ ipm facta sūt. Septimo ē magnus in dñatōe. ipe enī dñat in celo et in tra De q̄ Isa. lxvi. Celū sedes mea est. et terra scabellū pedū meoꝝ Matth. xi. Data ē mihi oīs ptās i celo et in terra Jō ps. Excelsuꝛ pona illū p̄regibꝰ terre. ps. lxxxviij. Reuera ex cellit alios reges. Pāo in aliorū institutiōe. De q̄ puer. viij. Per me reges regnant ⁊ legum conditoꝛes iusta decernunt. quia ab eo est omnis ptās. Jō ait pilato Joh xix. Non hēres ptātē in me nisi data esset tibi desup. De q̄ ad ro. xiij. Nō est enī ptās nisi a deo. Nā ipe est q̄ deponit po. de se. ⁊ erat. hu. Lu. i. Octauo est magn9 dignitate. qz dicē ps. Dñs vtutū ipe ē rex glē. ps. xxiij. Audi si q̄ris de dignitate diuine nature tunc dꝰ Isa. liij. Ghīano nē eius q̄s enarrabit. Glo. ad plenū. dicē nāq̄ Aug. Ghīano diuīe dignitatꝭ tāta ē q̄ mens de ea cogitās deficit cū sit incōprēsibil'. nec sē sus recipit. cū sit inuisibil'. lingua nō explicat cū sit ineffabil'. tpus nō mensurat cū sit innūerabil'. locꝰ eū nō capit cū sit incarcūscriptibil'. Scriptura eū nō notificat. cū sit inestimabil' et vota trāsgredit. cū sit incōpabilis ⁊ q̄ finiri ad infinitū nulla est ꝓportō. Nā moyses postulabat scire dicēs Exo. iij Ego vadā ad filios isrl' ⁊ dicā eis. Deꝰ pīm vroꝝ misit me ad vos Si dixerit q̄ō ē nomē eiꝰ. q̄d dicā eis Rndit. ego sū q̄ sū. ⁊ ait sic dices eis. Qui est misit me ad vos. Sup illa vba dic s. Bern. Verito nomē eiꝰ dꝛ q̄ est. Nihil enī ꝓpētꝰ erinita ri q̄ deus est dicere potuit Si enī bonū est. si magnū. si sapiēs. si scīm. quicq̄d tale de deo dixeris in hāc vbo ꝓbendit'. Cōsidera igit' regē q̄ in carne venit q̄d sit sm Bern. in celo. q̄d i mūdo. q̄d in hoībus. quid in angel'. q̄d i bonis quid in mal'. q̄d in seipso. Est enī celi dñator mūdi gubernatoꝛ. āgeloꝝ restauratoꝛ. bonoꝝ sapoꝛ et oꝛ. maloꝝ terroꝛ ⁊ horroꝛ. in se pīcipiū et finis. et iō in celo ē laudabil'. i creaturis mirabil'. in angelis desiderabil'. in hoībus bonis amabilis. in malis tolerabil'. in seipo incōprēnsibil'. Et oīa ꝓpendūt in eiꝰ noīe q̄ō ē q̄ est. cū dixit. Ego sum qui sum. Et rōe illius debemꝰ reuerēnalē timoꝛē sue dignitati exhibere qz est de q̄ ps. Rex meꝰ ⁊ deus meꝰ ps. xliij. qz rex iō timēdus ē. Et qz deus ideo amādus. et cū obediētia ꝓceptoꝝ venerādus. De q̄ Eccliastes. xij. Deū time et mādata eiꝰ obserua. hō ē oīs hō. Idcirco euangelista nūciat aduēū illiꝰ magni et digni regis dicēs Ecce rex tuus venit tibi ꝛc. ❧ Est nanq̄ ꝓsuetu do vbi nouꝰ rex venit in regnū tunc solēt ei occurrere triplices boies. Primo male factoꝛes et ꝓscriptī petētes veniam. sic hodie pctōres insipiētes dñt xpo obuiare et aduē tui eius petētes veniā pctoꝝ. vt fecit Semey filius gera Dauid. ij. Regū. xix. Cui occurrit dicēs. Agnosco hodie peccatū meū ꝛc. iō hodie descēdi in occursū dño regi meo. Et sic peccatoꝛes debēt se ꝓsonaliꝭ coꝛā nouo rege xpo ꝓsternere et veniā peccatoꝝ petere. Hō dicit aplus in epla ad Ro. xiij. dicēs. Hora est iam nos de somno surgere. Et subdit Abiciamus opa tenebraꝝ. qz ipe vult nō vocare

iustos sed pctōres ad pñiaz. Scdo occurrūt
ciues cū muneribꝫ. sic hodie pficiētes cū bo⁊
nis opibꝫ. qz dic̄ Gre. nō sans ē mala nō age⁊
re nisi assit bonis opibꝫ insudare. De q̄ aplꝰ
ad ro. xiij. post q̄ dic̄. abijciamus opa tenebza
rū. i. pctā ut nō ambulemus in cmessatiōibus
7 ebrietatibꝫ. nō in cubilibꝫ 7 impudicicijs. ñ
in ptētōe 7 emulatōne. Tūc subdit. induamr̄
arma lucis. i. vtutis ut in die honeste ābule⁊
mus. Iſi. Sic corꝑ ornat̄ vestibꝫ sic aīa vtu
tibꝫ. Tercio occurrūt ei cogniti et singulares
amici ꝺ ē ꝓtēplatiui cū dulcibꝫ affectibꝫ 7 am
plexibꝫ 7 iclinatōibꝫ. Cañ. iij. Egredimī filie
ſyon. et videte regē salomonē. i. xp̄m. in dia
demate q̄ coronauit eū mr̄ sua. c̄. i. in carne.
Et cōtēplatiui dicunt̄ amici eius singulares
De q̄ Gre. xxv. moza. Sepe misericors deus
q̄s tenere diligit ab exterioꝛibꝫ actōibꝫ custo
dit. Hij dñt xp̄o regi occurrere et eū amplex
are duobꝫ brachijs. Primū brachiū sancte
meditatōis. Vñ bern̄. Omni errāti vel etiā me
ditāti nihil dulci⁹ atq; tutius p̄ponit̄ q̄ ima⁊
go diuine incarnatōis. Illā deuotio ℓm Richa
ar. ꝺ mistico somno. Est feruida mētis in deū
directio. Et illa oritꝰ ex meditatōe incarnatio
nis. De q̄ gre. Cōsidera eius hūilitatē 7 icar
nationē passionē et sanguis effusionē. et pen
sa p̄cij estimatōem. et poteries ad deuotionē
Illā sic̄ mel sugit̄ de fauo. sic ꝺ incarnatōe dñi
ca deuotio. Jō ꝓs. Gustate et videte q̄m sua
vis est dñs. ps. xxxiij. Cassio. sup psal. De q̄
to plus gustat̄ dñs de tāto plus appetit̄ 7 sua
uius degustat̄. Sic a petiit aug. dicēs. pre
cor te fac me dñe gustare p amorē qꝺ gusto
p agnitōem vt sentā p affectū qꝺ sentio p in
tellectū. trahe me in amorē tuū totū sicut te de
disti mihi totū scz p incarnatōem. Plus ibi
debeo q̄ meipm totū. sed nō plus habeo. nec
hocipm habeo qꝺ sum. Jō bern̄. Nō em̄ tam
deuote vniuersa eccia p̄sentē celebraret aduentū
nisi laterz̄ i eo magnū sacrm̄. qꝺ etiā saluatoꝛ
exp̄sit in vltima cena. Luce. xxij. Hoc facite
in meā ꝓmemoratōem scz incarnatōis in qua
cibus est anime fidelis.

De eadē dominica Sermo Secūdus

Ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹. vbi.
sup̄ Matbei. xxi. J Philaret⁹
in tractatu de naturis morboꝝ dicit.
In ortu solis sup̄ terrā medicina est sumēda
a languidis. Rō qz in aurora oīs morbꝰ fe
bris lāguescit. Spūaliter sic in ortu solis iusti
cie qui illūiat omnē hoiem venientē in hūc mū
dū Joh. i. quilibꝫ lāguēs pctōr ꝺz se dispo
nere ad medicinā gre celestis. Vñ dic̄ Aug⁹.
Magn⁹ venit medic⁹. qz vbiq; iacebat egro
tus. De q̄ Isa. i. Omne caput lāguidū et omne
coꝛ merēs. nō venit ut medicus. Vñ Isa. lxi.
Spūs dñi misit me ut mederer cōtritos coꝛ
de. i. pctōres. Qua ꝓpter dic̄ Ori. in li. de ti
tu eccliaꝝ. Per aduentū xp̄i in terris venit
medicina fidelibꝫ vniuersis. Et hec medicina
figurat̄. iij. Regū. xx. Ezechias infirmabat̄
et misit ysaiā dñs ut tolleret massam de ficis
et cathaplasmaret sup̄ vuln⁹. et sanaret̄. Et
ꝺdit ei signū sanitatis ut sol descenderet decē
gradibꝫ. Spūaliter p Ezechiā infirmū intel
ligit̄ q̄libet pctōr q̄ hic egrotat vsq; ad mor⁊
tē. et venit ysaias q̄ interpretat̄ salus dñi. i. xp̄s
portās massam ficoꝝ. i. corpus et aīam. posuit
sup̄ vulnus nr̄m dū nr̄am mortē et penalita⁊
tē assumpsit. De q̄ Isa. liij. Vere lāgores
ipe tulit et dolores nr̄os ipe por. i. Petri. ij.
Qui a pctā nr̄a ipe ptulit i coꝛpe suo ī signuz
nre sanitatis. sol. i. filius dei decē lineis descē
dit. i. infra nouē choros angeloꝝ. et vltra oēs
hoies se hūliauit. De q̄ greg. Cōtraria cōtrijs
curant̄. sanauit nr̄am superbiā p eius hūilitatē
De q̄ ad phil. ij. Exinaniuit semetipz formā
serui accipiēs. Sanauit auaritiā p eiꝰ volūta
riā pauptatē. Vñ. ij. Coꝛ. viij. Cum dīes
esset, ꝓpter vos egenus factus est ut vos illius
inopia diuites essetis. Sanauit inuidiā p ca
ritatē. Job. xv. Maiorē hac dilectōz nēo hz
q̄ ut aīam suā ponat q̄s p amicꝭ suis. Sana
uit iracūdiā p māsuetudinē 7 pietatē Matb.
xi. Discite a me qz mitis sum et hūilis coꝛde
De qua hūilitate dic̄ thema. Ecce rex tuꝰ ve.
tibi mā. In vbis p̄missis duo innuūt̄. Prio
excellēna dignitatis. ibi. ecce rex tuꝰ. Secdo
benivolentia charitatꝭ ibi. venit tibi. Dixi pri
mo innuit̄ excellēna dignitatis cū dr. rex tuꝰ
Audistis em̄ in prio sm̄one aliqua de eius di⁊
gnitate. attamē vt amabilius et deuotius pos
tremus suscipe hūc regem. R. Tunc est

sciendū q̄ hic rex q̄ venit in carne hz aliquas dignitates. i. dignas ꝓprietates seu cōditōes quas explicat ysa. ix. c. dicēs. Nomē eius admirabilis ꝓsiliarius deus fortis. pr̄ futuri seculi. princeps pacis. Prīo ē admirabil' in nr̄a cōuersiōe. Scōo est ꝓsiliari⁹ in sue volūtatis revelatōe. Tercio est de⁹ in peccaminū remissione. Quarto fortis. qz ꝓfortat in tribulatōne Quīto pr̄ futuri seculi in spei erectōe. Sexto princeps pacis in regni ꝓmissiōe. Prīo dico q̄ rex q̄ venit hz admirabil' in nr̄a quersione. Quid enī mirabilius q̄z ut scīs Tho. de aq no dic̄. mutare accidēs sine subiecto. viri⁹ enī r pctīa sūt accidētia hois. r in cōuersiōe pcōrū accidētia mutant' cū ex pctōre virtuosus effi cit'. ipo tn̄ hoīe in substāna nō mutato. Que mutatio et cōuersio fit p grām dei. Quid mirabilius q̄z q̄ deus vnū cōuertit et alū dereli qt. Ipo dicēte Ezo. xxxiij. Miserebor cui voluero et clemēs ero in quē mihi placuerit. Et aplus ad ro. ix. Nō ē volēt̄is sz hois sine grā dei neq̄z currēt̄is. i. opantis. sz miserentis dei quersio sz hois. qz hō est spūs vadēs et nō rediēs. ps. lxxvij. sz p se vadēs in pctīm. et nō rediens sine grā dei ad quersionē p se. Unde ipe p se p Osee m. ca. xiij. dic̄. Perditio tua ex te tm̄modo ex me auxiliū tuū. Et Joh. xv. Sine me nihil potestis facere ad vram cōuersionē. Et idē dicit aug. li. i. retra. c. xiij. q̄ volūtas impia nisi gra dei liberet' a fruitate dy aboli qua serua facta est. et nisi p grām ordi net' rce pieq̄z viuere nō pt. Ideo aplus ad ro. ix. dicit. ḡ cui vult deus miserē. Glo. grauā porrigēdo et quē vult idurat. i. idurari pmit tit un pccis suis qbz plus q̄z gre studet adhere re. L. Ubi p intellectū misso p lira i glo. sup vbo ꝓallegato aplī dic̄. q̄ licz in effectibz diuine ꝓdestinatōis p̄ sit cā posteriorz p mod disponētis et posteri⁹ poris p mod finis Sic ifluio gre est ꝓpter meritū sicut ꝓpter finez. r opus meritorū ꝓpter gl'am. et gra est princi piū opis meritorij et op⁹ meritorū fac dignū gratia tn̄ totius ꝓdestinatōis nō est alia causa nisi volūtas diuina qua ex mera libertate elegit eternal' ad gl'az tpaliter dat gratiā. Et sic isti oblatā a deo grām gratāter accipiūt. et iam ipo duce p merita bonorꝫ opum gl'am ad quā ꝓdestinati sunt ꝓsequūt. Sic etiā nō ele cti et reprobi nolētes pr̄iam sequi in pcīm ru unt nō ꝓpter gre dei defectū cū nō deficiat eis diuin⁹ instinctus ad opandū bonū et eo q̄ se pius eis de⁹ suā grām vt bñ agerēt obtulit. q̄ grā opans siue pueniēs dr. sz qz p affectū libe ri arbitrij nō accipiūt illos instinc⁹ ad bñ ope randū sz abijciūt. iō eis iuste gra coopans si ue subsequēs denegat' que bret cor mollifi care. et sic vlteri⁹ in pctīs suis ꝓfectēs indu rāmr ex malicia sua. qđ de⁹ ꝓmittit et digne. qz hmōi iflictū oblatū ad bñ opandū ꝓseq no luerūt Hij nō sine culpa grāz dei abijciūt r p dūt. et opibz suis mal' pati pnā merent'. Sz diceres ex q̄ a volūtate dei dependet vocatio iu sti et induratio pctōrū vt pz ex pdictis. Ergo iusticia siue peccatū nō sūt imputāda hoīi ad meritū vl demeritū qz ptān dei nēo pt resiste re. ut pz i lra ad ro. ix. Et sic vidr deo totū im putādū tā iusticia bonorꝫ q̄z iiusticia pccorū Rñdeo cū glo lire sup Paulū. i. ad Thi. ij. et in textu ibidē. Et cū Aug. sup Joh. c. vi. q̄ q̄z quā a volūtate dei oia dependēt tā cōuer sio bonorū q̄z obstinatio pmissiua malorū. de qbz dicit apls vbi sup. dico tn̄ q̄ de⁹ vult oēs hoīes salvos fieri. qz ipe venit in mundū q̄rere et salū facere qđ perierat. Math. ix. Sz pec catores nolūt qđ ipe vult. qz cōuerti nolunt qz pnias vult. et ut mala derelinquāt et bona faciāt. Sz qz ipi sunt indurati et obstinati sic se indignos gl'a et dignos pena cōstituūt. Et sic volūtas dei bona p volūtatez hoīs malā in effectu suo impedit'. ꝓpterea Aug. dic̄. Deꝰ q̄ te fec̄ sine te nō te saluabit sine te. Ubi oportet q̄ velis te salū fieri. sic deus te salū cu pit esse. ¶ Unde p intellectū pdcōrū est sciendū q̄ volūtas dei est duplex prima r scōa. vel simplex et cōditionata. Volūtas dei pria est et dr antecedēs r absoluta. et est pie tatis qua vult oēs hoīes salvos fieri. Sz vo lūtas dei scōa dr subsequēs et cōditionata. r est equitatis qua vult aliq̄d cōsideratis circū stātijs et ꝓditōibz pticularibz singulorꝫ. Ista volūtate de⁹ ñ vult oēs hoīes salvos fieri. qz hz repugnat sue iusticie et eq̄tati. ut saluaret il los q̄ de sua volūtate nolūt saluari. nec ex dei volūtate quā adimplere noluerūt salui volūt esse. Sed d. q̄ sunt isti. dico q̄ hij q̄ licz ex eo rū pria volūtate q̄ est volūtas aīe et rōis salui esse cupiūt. tn̄ p scōam q̄ est sensualitas et car nis tā voluntati dei prime q̄z sue peruerse vi uendo ꝓdicūt. et sic hō q̄z tū in se est p volūta tem suā scōam sz sensualitatē carnis ꝓpter cir

cũstantias pcõz q̃ ꝼm bñplacitũ eiusdẽ scõe volũtatis cõmisit .interimit volũtatẽ dei pri/ mã qua ipz cũ electis saluũ fieri voluit ad glo riã. et sic deus p volũtatẽ suã scõaz sz eqtatis reddit vnicuiqz iuxta opa sua. ut dic̃ aplus. i. ad Coř. iij. Unu squisqz mercedẽ .p. re. ꝯ suũ la. Et ps. Judicabit orbẽ terꝝ in eqtate et po. in iusticia. qz malos male pdz. Math. xxi. Et sic tã i elcis q̃z in reprobis fit volũtas. nã in elcis fit volũtas tã pña q̃z scõa. sed in reprobis tm̃ scõa Ulñ glo. sup. c. ix. ad ro. q̃ est lire vult primo et scõo suã glaz q̃ gla sic̃ manifestat p viã misericordie et pietatis in electis qua vocãt ad glam. ita p viã iusticie et vitatis et eqtatis manifestat in reprobis qua reseruãt ad penã Nã sic gla regis terreni nõ solũ relucet in palacio vbi habitãt milites sz etiã in patibulo vbi suspẽsi sunt et pumi malefici . sic volũtas diuina rõnabilr elegit aliqs ad beatitudinẽ. in qbꝫ relucz sua misericordia. et aliq̃s ad penã dimittit nõ eligẽdo ad glam q̃ ex seipis ruũt in pctm̃ et in culpã suã dei nõ sequẽtes volũtatẽ et in ipis suis culpis finalr moriũt. et iuste a deo puniunt. qꝝ punitio sic̃ et iustoz glifica/ tio cedit ad glaz dei ¶ Sz diceres qua re vnũ eligit et nõ alterꝝ. Ad hm̃ rñdz aug⁹. sup Joh. dicẽs. q̃ nõ est alia rõ nisi bñplacitũ dei et hec est rõ potissima quã etiã xpus reddidit. qz pr̃ in carnatois sue misteriũ abscõdit a sapi entib⁹ et reuelauit paruulis. ut dr Math. xi. et Lu. x. Quia sic bñplacitũ fuit coram te pr̃ Hoc idẽ sentit be. gre. xx. moza. ¶ Nẽo discutere audet cur alius trahit ex dono et alius repellit ex merito. nisi q̃ sic est dei bñplacitũ. qz iniustuz esse nõ pt qđ iusto dei placuit iudicio. Sz ad pdicta rñdet aug. Si nõ vis errare noli inter rogare. Cã esse pt iniusta esse nõ pt. ¶ Nã sic dicit lira glo. sup aplm ad ro. Irrõnabilr inter rogat ab hoie p illo qđ nõ pt intelligere vicz quare arboris folia sint tãte quãtatis . et tal figure et cõditois. multomin⁹ intelligere pt maiima opa dei. b qđ est bonoꝝ electio et maloꝝ reprobatio. Et vt dic̃ aug. sup Joh. c. vi vt in spãli in illis scz reprobis refulgeat ordo diuine iusticie et eqtatis. et in istis scz electis appareat immẽsitas diuine misericordie et pietatis. Et qđ oim rex rõe mirabilius et incõphẽsibilius q̃z q̃ ad vnã vocatois vocẽ alij emendant alij indurant. sic ab vno et eod̃ solis radio lutũ indurescit et cera liquescit (O) Secũdo rex q̃ venit dr psiliar⁹ in sue volũtatis reuelatõe. ¶ Nã postq̃z hoies p grãm et virtutẽ veteris hois a pctis cõuertũt necce est eis scire volũtatẽ dei ut ipaz impleãt ne ocio torpẽtes ad vicia relabãt. qz Aug. in ꝼmõe pño ad frẽs hẽremitas dicit. ¶ Nihil viris sctis ociosita te pei⁹. iõ Gre. in ome. dicit. Qui se a vicijs abnegare voluerint necce est eis exqrere vtutes in qbus crescãt. Et hec ẽ vra dei volũtas vt hõ p opa bona ꝯmeritoria attẽi⁹ q̃rat sctificatoz et salutẽ. ut hẽc. i. ad Thes. iiij. Hec ẽ volũtas dei sctificatio vra Cũ igit̃ si cũ sancto sanctus. et cũ electis electus esse cupis da locũ in te volũtati diuie. ut et tu qđ deus velit in te velis et idẽ tibi velle et nolle cũ deo sit q̃ nõ vult mortẽ tuã. Ezechi. xviij. Sed sctificatõe q̃ psistit in bonis opib⁹. q̃ nisi opatus fueris diuine volũtati q̃ tibi bonũ psulit ꝺdicis. et p cõsequẽs saluari nõ poteris ut supꝝ dictuz est p aug. Qui te creauit sine te ꝛc. Ideo dic cũ aplo Act. ix. Dñe qđ me vis facere. q. di. dic mihi voluntatẽ et ego obediã. ¶ Nã ut habẽt. ij. paralipo. xx. Cũ ignoramus qđ agere debem⁹ hoc solũ residui hẽmus ut oculos nros ad celũ leuemus. dicẽdo cum ps. Dñe doce me facere volũtatẽ tuã qz dꝰ me⁹ es tu. psal. cxlij. Tercio rex venit in carnẽ q̃ dr deus in pec catoz remissiõe. Cũ enim nullus pt p se pctã dimittere nisi solus dꝰ ꝼm rei hui⁹ exhibitõem dat⁹ est dꝰ. Unde semel ut habet Math. ix ibus dixit cuidã paliitico. Fili dimittunt tibi pec. t. Cogitauerũt scribe et phariſei intra se dicẽtes. Quis ẽ hic q̃ pctã dimittit. et qs põt pctã dimittere nisi sol⁹ dꝰ. Quito venit rex q̃ dr fortis. qz ipe fortificat nos in tribulatõibus nris. s. quas ñ, p ipo sz, p culpa nra sustinem⁹ quas et ipe nobiscũ portat vt leuẽ⁹ sufferam⁹ dicẽte. ps. cũ ipo sũ in t. Ulñ abacuc. iij Dñs dꝰ me⁹ fortitudo. m. ps. lxvij. Ipe dabit fort. et virtutẽ ple. sue. Jõ aplus ad phil. iiij. ait. Ota possũ in eo q̃ me cfortat. ¶ Nẽo g̃ se alicꝰ vntis ut Gre. ait. xvij. moza. existimet. qz si a grã diuina deseratur ibi enormiter cadit vbi se fortiter stare putauit. hec ille. Et iõ obsequũ suũ ipe deus iugũ seruitutis noiat. ex hõ qz nobiscũ suffert nras quas patim̃ tribulationes. Isa. xliij. Seruire me fecisti in peccatis tuis. pbuisti mihi laborẽ in iniquitatib⁹ tuis. Qua ꝓpter omni patiẽti ꝓpter cũ dr illud Eccli. xv ¶ Noli timere. qz ego protector tuus et merces

tua magna nimis. Et ysa. xliii. Noli timere q̄ redemi te. vocaui te nomine tuo. meus es tu. cū trānieris p aquas tecū ero et flumīa nō opient te. cū trānieris p ignē nō ꝓburēris et flama nō ardebit in te. Quīto rex q̄ venit ōr pī futuri seculi, ꝓpter spei erectōem cū iubeat se dici patrē Hiereme. iii. Patrē vocabis me et post me ingredi nō cessabis. Et g̃ nulli dubiū ꝺz esse q̄n ad hereditatē futuri seculi vite eterne nos velit ex pīna charitate ꝓmouere. Jō ꝺr Math. vi. Sic ergo orabitis. Pater nr̄ qui es in cel. vbi xp̄s patrē se magr̄ dici voluit q̄s dominū. ut daret nobis fiduciā sperādi in futuro seculo paternā hereditatē cū eo possidere. Sexto rex q̄ venit scz xp̄s ꝺr prīceps pacis. et ꝺ eterni regis pacifica ꝓmissiōe et possessi one q̄ nūc fit. q̄n ut aug. ait eccīa militāt vnicē triūphāt. nā ipe est pax nr̄a q̄ fec vtraq; vnū ad Eph. ii. Jō ipe dixit Joh. xvi. In mūdo pressurā hebitis in me aūt pacē. In his aūt notīcus ꝓfitit pīnis et future vite pfectio. Haz cū ꝓgnoscimus deū quis est ꝺ cogit nos a peccatis cessare. Dē q̄ Boeti. Magna est nobis indicta necītas cū sumus aīs oculos iudicī cū cta cernēnis. et cū ꝓgnoscimus deū q̄ ꝓ nobis incarnatus ē ꝺ cogit nos amare eū. nihil em̄ cogit nos ad amandū deū sic humanitas quā xp̄s ꝓ nobis accepit. et quā ꝓ nobis mori impendit. Itē si cognoscamus deū fm ea q̄ opatus ē in nobis ꝺ cogit nos imitare eū. exhortāte apl̄o qui dic. Imitatores dei estote sic filii carissimi. ad eph. v. Et hec tria. s. a peccatis cessare. deū amare. et ip̄m imitare. pfectiōē pīnis et future vite plenissimā admīstrat De q̄ Sapie. xv. Nosse em̄ te ꝓsūmata iustitia est scz hic honestatis et ibi felicitatis. Unde Job. xvii. Hec ē vita eterna ut cognoscāt te solū vez deū et quē misisti ihm xp̄m. Ut igit̄ possemus clarius cognoscere hūc regē quī venit īt rogem⁹ eū cū apl̄o paulo Act. ix. Dñe quis es. Et fīt debit illud Apoc. i. Ego sū alpha et o. ꝺ est pncipiū et finis. pncipiū i creatōe ad ro. xi. Ex ipo et p ipm et in ipo sūt oīa Jō dixit Jo. viii. Ego pncipiū q̄ et loq̄r vobis scz i creatōe. Finis est finis in glificatōe ad quē oē bonū nrm finalr reducit. fīt aug. Oē bonū nostr̄ aut deꝰ ē aut in deo ē. Jō ps. Tu es gl̄a mea tu es susceptor meꝰ. Scz si adhuc diceres interrogādo q̄s es dñe qui i carne venisti. rñdet illud. Ego sum vmis et nō hō. et ꝺ ꝓ assumptōem carnis. q̄ sicut vmis ex materia gñat terre. tñ eius formatio nō fit vt te terre scz solī. ut dic aug. in li. de va rel. Rex nē qui venit in carne sūpsit corpus et carnē ō terra scz vgine maria. Scz formatio eiꝰ corpis in virgine nō fuit vtute hūana scz virtute spūs scī. iō dicit. ego sum vermis et nō hō. i. nō sum vt alter hō ꝓceptus et natꝰ ꝓpagatōe seminis vñ canit eccīa. Nō ex viri semīe scz mīs. spi. i. virtute spūs sancti Jō Luce. i. Cū virgo interrogauit angelū quō fiet istud qm̄ virū nō ꝓgnosco. rñdit angelus. Spūs sctūs supue. in te et vir. al. ob. tu. Glo. i. ad purificādā carnē in te filio dei vnigēdā. q. d. Jō q̄ra ordinē naturalē cū natura trīsscēdant q̄ agūt in te

R. Sed d. tñ dicit aug. Opatō diuina ē cōis toti trinitati. q̄ opa trinitatis sūt indiuisa quare tūc formatio corpis xp̄i attribuit spūi scō. Rñdet san. Tho. pte. iii. Incarnatio xp̄i ꝓuenit ex amore. Unde aug. Si deus hoīes nō amasset de celis ad terrā nō descēdisset. Et iō ait Joh. iii. Sic deus dilexit mundū ut filiū suū vnigenitū daret. Scz in diuinis pīsonis spūs sanctus est amor pīs et filij. Cōueniens igit̄ fuit ut incarnatōis opus spūi scō attribuerēt. Et sic est vmis et nō hō. s. cōis scz singularis virtute spūs scī ꝓceptꝰ q̄ natꝰ. Tercio si q̄reres. quis es qui venisti in carne. Rñdz illud Cañ. ii. Ego flos cāpi q̄ lilium ꝓvalliū. s. ob gē plenitudinē et alīs ab ipo gē ꝓuicatōe. Sīlā sicut flos est plenꝰ succo. sic xp̄s in aīa q̄ i carne plenus est gratia et donis. De q̄ Joh. i. Vidimꝰ eū plenū grā. Itē sicut lilium longe et late spargit odorē suū. sic xp̄s nulli petenti denegat grāz. Unde iob. i. De plenitudie eiꝰ o. accepim⁹. R. Ideo aug. in li. de vera re. c. xiii. dicit. tripler ē grā in xp̄o. prima ē grā vnīois fm quā hūana natura nulli merit̄ pcedentib⁹ vnita fuit diuine in dei filio. in vnitate pīsone. De quo aug. sup Joh. In reb⁹ ꝓpa oīs illa summa est gratia q̄ hō vnit⁹ est deo in vnitate pīsone. Et hec gratia vnīois in xp̄o ē infinite liberalitatis et gratuitatis ita q̄ nullus eā meruit. ꝺ q̄ aug. i ome. xxvii. dicit Susceptōem illā hūanitatis nulla merita p̄cesserūt. Scz ab illa susceptōe cūcta merita incepērūt. Scōa ē gra singularitatis qua aīa xp̄i p ceteris scīs fuit diuinitate repleta. Unde ad Colo

cessi.i. In ipo ꝓplacuit sꝫ totꝫ trinitatꝫ omnez plenitudinē diuinitatis habitare corꝑaliter. Ihñ aug. ꝟ ꝓbare volēs q̄ xpo homi non sit datus spūs gre ad mensurā sic aliis sanctis. sꝫ oīs gre plenitudo dic̄. Sicut in singul' mē bris corꝑis est vnus sensus cōis sꝫ tactus. i capite vo sunt oēs sensus. Ita in capite xpo sunt oēs gre. Ideo aug. in li. de vera religiōe. c. xxviij. añ finē. Et totꝫ xpm i ipo instān sue cōceptōis accepit. q̄dquid ad rōez gre ptinere potuerat. De aliis scis dictū est. i. Cor. xij Diuisiones gratarū sunt. De xpo vo ꝟ Job. iij. Quē em̄ misit deus verba dei loquit. Non em̄ ad mensurā dat deus spm̄ ꝛc. Tercia grā ꝟ gra capitꝫ in xpo fm q̄ ab ipo gra redūdat in alios sic odor a flore sine sui diminutōe. iō dic̄ ille ꝟ Eccl. xxiij. Trāsite ad me oēs q̄ ꝓcupiscitis me ꝛ a gnatōibz meis adimplemi. Et Math. xi. Venite ad me oēs q̄ laborātis ꝛ onerati estis et ego reficiā vos. s. odore gre tan q̄ flos cāpi. Dicam⁹ igit̄ omēs illud Can. i. Curremꝰ i odore vngēn. tu. ¶ Quarto si q̄ris q̄s es dñe q̄ venisti. Rñdet tibi sic mlier circa fontē Job. iij. Ego suz messias qui loqꝛ tecū. et ꝟ ꝓp miracula opatōez. De q̄ bus Joh. iij. dixit Nicodem⁹. Nēo ꝑt hec sig na facere q̄ tu facis nisi deꝰ fuerit cū eo ꝛ p se dixit Joh. x. q̄remini iudeis. Si tu es xpus dic nobis palā q̄sq̄ aiam mā tollis. Rñdit Si nō facio opa pris mei nolite mihi credere Si aūt facio et si nō vultis mihi credere. opi bus tñ credite q̄ ego in pre et pr̄ in me ē. Qui to si queris. q̄s es q̄ venisti. Rsidet tibi illud Johan. viij. Ego sum lux mūdi. Cui testimo nū phibuit Jobes. i. c. Erat lux vera q̄ illūiat oēm hoiem veni. in hūc mūdū. Ad quā lucez iubz nos accedere ps. Accedite ad eū ꝛ illumi namī. Sup q̄ verba dic̄ Gre. Mens hois tot gressibz accedit ad eū q̄t bonis affectibz pficit et tot ab eo abscedit q̄t cogitatōibz vbis ꝛ o peribz peccat. O q̄t sunt hodie tales q̄ ꝓ affec tata malicia hāc lucē fugiūt. Qui ꝓquerimur Joh. iij. Venit lux in mūdū et dilexerūt pl⁹ hoies tenebras q̄z lucē. erāt em̄ eoꝝ mala opa illa oīs q̄ male agit odit lucē vt sunt petōres in mortali pcco torpētes q̄ adhuc sunt in opi bus tenebraꝝ. Jō dic aplus ad Ro. xiij. Abiaciamus opa tene. et indu. arma lucis. Et ob tinebimus hic grām post vitā eternam.

De eadē dominica Sermo Tercius

Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. ut supꝛ. ¶ Eidem⁹ nāq̄ q̄ sol nō ꝑt videri in sua rota nisi ꝓpter nubē p̄ nimia eius claritate. Sic spūalr xpus sol iusticie. De q̄ sole scribit Malach. vl. Orietꝫ vobis timentibz nomen meū sol iusticie. Sic sol in sua claritate diuinitatis ē inuisibilis oculis corꝑalibz. De q̄ Exo. xxxiij. Non videbit me hō et viuet. q̄ deus spūs ē. sꝫ corꝑalibus oculis nichil visibile est nisi color vel colo ratū qualis in se deus nō ē. q̄ nec corꝑalibz oculis visibilis. vñ. i. Joh. iiij. Deū nēo vidit vn q̄z nisi in nubilo hūanitatis. De q̄ Exo. xix. Jā nunc veniā ad te i caligine nubis. i. hūanitatis. Sic aduētus figuralr Exo. xxxiij. Moyse discēdente ꝟ mōte nō potuerūt filij isrl in tēdere in faciē eius nisi p velamē. Spūs em̄ deus descēdēs de mōte celi nō potuit videri a nobis nisi p velamē hūanitatis. Qꝟ p̄dēs Job dixit. c. xix. In carne mea videbo deū sal uatorē meū. Qꝟ ꝓgnoscēs zacharias ꝛ aduē tū eius esse mitē in carne dixit vt euangelista loco q̄ supꝛ tñsumpsit Ecce rex tuus venit tibi māsue. ꝛc. Audistis nāq̄ de dignitate huius regis. et q̄s sit q̄ venit in carne. Nūc videndū est vñ venit vel a q̄ venit. et ad q̄s venit. et ꝓpt quid venit. et p quā viā venit. ¶ Quo ad p̄mū. vñ vel a q̄ venit. Hoc describit Isa. c. xxx. Ecce nomē dñi venit de longinq̄. plal. xviij. A sūmo celo egressio ei⁹. sꝫ a celo eter nitatꝫ. ad q̄ ꝓpheta dauid exclamat ps. cxliij Dñe inclina celos tuos ꝛ descende. Et ysa. lxiij. Utinā dirūpes ce. ꝛ desc. Et sic nō venit tm̄ de celo sidereo vel aereo sꝫ trinitatis. De q̄ celo dixit lucifer Isa. xiij. In celū ascēdā et similis ero al tissimo. sꝫ contuit q̄ ꝟ celū ascēdere voluit. Ex inuidia vo hoiez quē in locū suū altissim⁹ ordinauit p⁹ casū supplātauit. Jō filius rēte dicere potuit ille ꝟ Exo. xxx. Vidi afflictiōez ppli mei q̄ ē i egipto. ꝛ clamorē eius audiui. et descēdi liberare eū nō p loci mutatōz sꝫ p carnis assūptōez. Sup q̄ aug. De sinu pris dignatus ē venire in vterꝫ mātis. Sed. d. deus est immu tabilis et oīb⁹ pns quō potuit descēdere. Rñdit sctus Thō. et mgr. in. iij. di. ij. Jō enim

Messiab

Lux

Vnde dicit. v. de p̄mo.

Venit de Longinquo.

descēdit sic q̄ fm diuinitatē p̄us solū fuerit i celo. et q̄ nunc in suo aduētu deseruerit celuz et cepit inferius esse solū in terra. Sed sic est intelligendū q̄ dei filius summū bonū se hūiliauit et inclinauit. ⁊ p nr̄a salute humanā natūrā recepit que est quasi puluis in p̄patōne diuine maiestatis. Exemplū. Si cesar duceret filiā ignobil' rustici diceremus eū descēdis se licet esset adhuc eque nobil' et potēs. et sic etiā dicit' venisse et visibil' apparuisse. q̄ prius natura diuinitatis erat inuisibil'. ⁊ Ter cio videndū est vñ venit ⁊ quō descēdit. Primo de mōte excellētissime diuinitatis in vallem abiecte hūanitatis. philip. ij. Qui cū in forma dei essz. i. vnū in essentia cū deo p̄e. se ipm exinaniuit formā ſui accipiēs. i. valde se hūiliauit ꝓpter nos. p̄ri obediēs vsq̄ ad mortē. mortē aūt crucis. Ec se hūiliauit ita q̄ p̄ceptis suis q̄ minorib⁹ obediuit. Lu. ij. Descēdit cū illis et erat sub. i lis. Bern̄. Quis quibus. Deus hoibus. Idez alibi. O nouissimū ⁊ altissimū. o hūile et sublime obprobriū hoīm. facta est gl'a angelor̄. Nā eius altitudo est in attingibil'. abyssus inscrutabil'. lōgitudo interminabilis. latitudo immēsurabil'. Hec extrema hūilitatis in se recepit. Matth. xi. Discite a me q̄r mitis sum ⁊ hūilis corde. Sc̄o descēdit de mōte potētie in vallē infirmitatis o magna eius potētia in diuinitate. p̄s. lxxi. Dñabit' a mari vsq̄ ad mare. Job. xli. Non est ptās supra terrā q̄ ꝓpare' ei qui factus est vt nullū timeret. ita q̄ dr̄. Hester. xiij. In ditione tua cūcta sunt posita ⁊ nō est qui tue possit resistere voluntati. Et tñ ita infirmus ꝓpter nos factus est ut et cepit esurire fatigari pati et mori. Hec oīa in hūanitate p nobis voluit sustinere. Isa. liij. Vere lāguores nr̄os ipe tulit. ⁊ dolores nr̄os ipe portauit. Etiā descēdit in vallē nr̄e miſie quā voluntarie assumpsit. Q̄ gē in iij. di. xv. Sicut em̄ ꝓpter hoīem hō factus ē ita ꝓpter eū hois defectus suscepit. Suscepit em̄ de nō vt de suo nobis tribueret. ut nēm tolleret. Suscepit em̄ nr̄az vetustatē ut suā nobis infunderet nouitatē. Duplā ille accepit vetustatē. i. pene. ut nr̄am duplā ꝓsumeret. i. pene et culpe. De q̄ sc̄us Tho. p. iij. q. xiij. ar̄t. i. dicit. Cōuenies fuisse corp⁹ assūptū a filio dei hūanis defectibus subiacere ⁊ infirmitatibus ꝓpter tria. Primo ad ꝓdignā pene satisfactionē. Nā vnus p̄ peto alteri⁹ satisfacit dū penā peti alterius debitaz in seipo suscipit. Hmōi aūt defectus corporales scz mors fames et sitis sunt pena peccati q̄d in mundū p adam ē introductū fm illd̄ Ro. v. Per vnū hoīez pec. intrauit in hūc mūdm ⁊ p̄ peti mors. Vñ ꝓue nies fuit q̄dā ad fidē i carnatōis q̄ hmōi penalitates i carne nr̄a suscipet vice nr̄a. fm illud Isa. liij. Vere lāguores nr̄os ipe tulit. Secūdo ꝓpter fidē incarnatōis astruēdā. Si em̄ sine defectib⁹ filius dei hūanā naturā assūpsisz videret' nō fuisse vera. hō nec verā carnē habuisse sz fātasticā vt māichei dixerūt. Jō phi. ij. Exinaniuit semetipm formā ſui accipiēs i similitudinē hoīm fa. ē ⁊ habitu inuēt⁹ vt hō. vñ ⁊ sā. Tho. q̄d̄ dr̄ vidim⁹ p aspectū vulnez ad fidē ē vocati⁹. Job. xx. Tercō ꝓpt exēplū pacie p̄tis dū sz in defectib⁹ nr̄is tribulatōib⁹ et passionibus. Vñ aplus ad hebre. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit a p̄ctoribus ꝑdictionē ut nō fatigemī animis vr̄is deficiētes. Dicit enim sanctus Tho. eadē. q. vbi sup̄. ar. iij. Defectus sunt triplices. q̄dā repugnāt pfectōi scie et gr̄e sic ignorantia et ꝓnitas ad malū et difficultas ad bonū. et tales nō suscepit deus. Jo hā. i. Vidimus eū plenū gr̄a et vitate. Alij sunt defectus qui nō ꝓsequūt' cōiter totā naturā hūanā ꝓpter peccatū ꝑmi p̄tis. Sz causant' i aliquib⁹ hoīb⁹ er quibus dā ꝑticularib⁹ causis. sicut lep̄ palsis febris cecitas. Qui q̄ dē defectus causant' q̄ñq̄ ex culpa hoīs ut ex p̄cto. ut ptz de Giezi. iij. Reg. v. et de Osia ij. paralip. xxvi. Aliq̄ñ ex inordinatōe victus. aliq̄ñ ex defectu vitiis formatiue. q̄z neutrū cōuenit xp̄o. q̄r caro ei⁹ de spū scō cōcepta est q̄ est infinite sapie et vtutis. errare ⁊ deficere nō valens. et ipe etiā xp̄s nil inordinati vite sue exercuit. Tercij defect⁹ sunt q̄ in hoīb⁹ oīb⁹ cōiter ex p̄cto primor̄ pentū inueniunt'. sic mors fames sitis. et hmōi xp̄us suscepit sic et verā naturā hūanā assumpsit. Vñ Aug. in ser. d̄ verbis dñi. xxxvij. Cū de⁹ h̄eat duo bona scz iusticiā et immortalitatē nos duo mala. s. iniq̄tatē et mortalitatē. vtrūq̄ malū nō suscepit. q̄ alias par nobis factus fuisset et liberatione nobiscum indiguisset. Vt igit̄ esset proximus nobis dispensatiue suscepit mortalitatē vt nobis daret immortalitatē. Vñ Bern̄. in sermone de aduētu domini. Illa summa ma

lestas in carne voluit mori ut viueremus. ser
uire ut regnaremus. exulari ut repatriaremus.
Et dicit sanctus Tho. pte. iij. q. i. ar. iiij. non
solū venit ad delēdū illud pctm̄ q̄ traductū
est originaliter a primis pentibo in posteros.
sed etiā ad deletōem omniū pctōr. q̄ postmo
dū superaddita sunt. Siqñ aūt non delent̄ b̄
est ꝓpter defectū hominuz q̄ xp̄o nō inhærēt p
fidem spem et charitatē. sm illud Johā. iij.
Lux venit in mundū et dilexerūt magis hoies
tenebras q̄ lucē. Tercio descēdit seu venit ō
mōte glorie in vallē ꝓfusibilitatis vt ait p̄s
Ego sum obprobriū hominū. et ab. ple. p̄s.
xxi. Nam plebs iudaica sibi in obprobriū tpe
passionis elegit barrabā et abiecit eū. ut hēt
Luce. xxiij. De q̄ dixit p hieremiā. xx. c. Cō
fusus sum et erubui. qm̄ sustinui obprobriuz
adolescentie mee. Revera multas cōfusiones
sustinuit et opprobria. q̄ dicebāt eū demonia
cum. Math. xij. et Johā. viij. Itē vorace po
tatorē vini. peccatoꝝ et publicanoꝝ amicum
Math. xi. Et impleat illud tota die verecūdia
mea ꝫ me ē. et cōfusio faciei mee cooperuit
me. p̄s. xliij. Et debuit opprobriū esse magnū
p q̄ō totius mūdi opprobriū deleret. Haz de
eo scriptū est Isaie. xxv. Opprobriū populi
sui auferet ab vniuersa terra. Et sic habes vñ
rex nr̄ venit q̄ de celo. et q̄ venit. q̄ in mūdū

3 Quarto videndū est ad q̄s venit. di
cit cm̄ zacharias. Luce. i. Visitauit nos oriēs
ex alto. Jusiurandum quod iurauit ad abra
ham patrem nostrum datur̄ se nobis. ꝛc. ve
nit ingz ille cuius nomē vocabit emanuel q̄ō
interpratur nobiscū deus. Isaie. vij. Propt
q̄ō dicit dauid. p̄s. xlv. Susceptor nr̄ deus
iacob. Et posteri. p̄s. cxiij. Dñs memor fuit
nr̄i et bñdixit nobis. Ideo nos qui viuimus
in gra bñdicimus dño ex hoc nūc et vsq̄ in se
culum. q̄ visitauit et fecit redemptōez plebis
sue. Luce. i. Un Bern. in sermōe de aduentu
dñi dicit. Venit vniuersitatis cōditor et crea
tor omniū ad creaturā. venit deus et hō ad ho
mines. et ꝓpt̄ homines. A Quinto
quenit scire ad quid venit. Et rñdet de seipo
xp̄us. Luce. ix. Filius hominis nō venit aīas
perdere ꝫ saluare. Et Math. xviij. Venit enī
filius hominis saluare q̄ perat. Et. i. ad Thi
mo. i. Christus hiesus venit in hūc mundū
pctōres saluos facere. Sed diceret q̄s mouē
do questionē. vtr̄ xp̄us principalius venerit
ad delendā originalē culpā in peccatoribo q̄ꝫ
actualez. Et rñdet q̄ verius ꝑ originali. q ō
primo p̄z p exemplū seu simile q̄ō nos ad in
telligēdū alia intelligibilia trahit atq̄ ducit
In sensibili enī atq̄ corpali medicina necesse
est ut medicus principalius occupet̄ ꝫ cām et
radicē egritudinis. ut eā si sit calida vel frigi
da ꝫrio suo expellat. Quia sm Gre. in omel.
Frigida calidis et calida frigidis ꝫtrianē. nā
medicus q̄ cām egritudinis ignoraret frustra
laboraret. vel si curaret nō nisi accidentalit sa
naret. Cā aūt actualis peccati est originale ꝫ
cū a primis pentibo. q̄ō fuit ꝫ bonū tot̄ hūa
ne nature. Un ad eius deletōez xp̄us rex nr̄e
mit principal̄. Itē secōo ꝓbat̄ sic. Actio sat̄
factōis dz ꝓportionari q̄ꝫtati culpe ex pte bo
ni q̄ō corrūpit̄ p culpā. nā bonū q̄ō corrūpit̄
p pctm̄ actuale est bonū vnius psone. sz pecca
tū originale in primis pentibo fuit ꝫ bonū tot̄
us nature humane Nō sm phm̄. i. ethicoꝝ.
Bonū gētis est diuinius q̄ꝫ bonū vnius hoīs
q̄ bonum q̄ꝫto ꝓmunius tāto diuinius. g̃ in
carnatio p quā est facta satisfactio principali
us ordinat̄ ꝫ originale pctm̄ q̄ꝫ actuale. Itē
tercio ad ꝓbationē sui dicit. ad satisfactionez
ꝓ peccato actuali sufficit vtualis actio vnius
cuiusq̄ hominis. sed ꝓ peccato originali pri
moꝝ pentū requirit̄ omnis actio totius hūa
ne nature pdñanz igit̄ ꝛc. Sed d. in opposi
tū. Quāto pctm̄ granius tāto ad illud requi
rit̄ remediū efficacius. sed actuale vtr̄ grauius
q̄ voluntariū igit̄ ꝛc. Dico g̃ cū mgr̄o in
sūs. li. ij. di. xxiij. q̄ peccatū actuale morta
le si ꝓparet̄ ad psonā ipm̄ cōmittentē tūc est
grauius. et ꝑ eo grauius hō q̄ꝫ ꝑ originali pu
niet̄ q̄ punit̄ pena dāni et etiā pena sensus. sz
ꝑ originali pena dāmni tm̄. et sine remorsu ꝫ
scientie. que multū affligit damnatos. Sed
mortale actuale si cōparet̄ ad totā hūanam
naturā non ita graue est sicut originale primo
rū parentū. quia non inficit nisi psonā q̄ ipm
cōmittit. Cristus aūtē rex nr̄ non venit vt re
dimeret solū vnā psonā sz totū gen̄ humanū
Idcircoprincipalius venit ꝫ originale pctm̄
q̄ꝫ mortale actuale. Quia tm̄ p mortē suā in
nocentissimā satisfecit de vtroq̄. ꝓpter b̄ vti
q̄ꝫ et ipe venit ut et pctōres de actuali ad pñiam
reuocaret Math. x. et Lu. v. Nō veni vocare

iustos sz pctōres ad pñiaz. dicit. glo. Justi ad
pñiam nō vocant. sed ad vitā eternā. sz pctō
res pr⁹ vocāt ad pñiaz vt pctis prius ꝑ pñiaz
depositis. introitu regni celoꝝ efficiant digni
Jtē venit vt ouē pditā q̄reret. i. hoiez. Ob̄ t
ps. petebat dicēs. Errauī sicut ouis q̄ ꝑijt q̄/
re seruū tuū ⁊c. psal. cxviij. Ull̄ ipe in pabola
Luce. xv. de se figural' loquēs significauit se
esse hoiem q̄ nonaginta nouē oues miserat ī
deserto. i. nouē angelo⁹ choros ī celo. q̄b̄ de
sertū fuit ab angelis peccātib⁹. venitq; ad ouē
cētesimā. i. hoiez q̄rendū. Ull̄ Hieremie. xij.
Reliq̄ vomū meā sz celestē. dimisi hereditatē
i. angelo⁹ societatez. dedi ꝑ te o hō dilectā
aiaz p⁹ quā corpus hēbat. imo t corpus dedit
in manus. i. ptātez inimico⁹ ei⁹. Et ꝺ fecit ut
hoiez quasi ouē centesimā quā pdiderat inue
niret. Jtem venit vt canit ecclesia in p̄mo rñ
sorio de natiuitate dñi ut hoiem pditū ad ce/
lestia reuocaret. Ull̄ glo. sup lucā. viij. c. dicit
sup ꝙbo illo exijt q̄ seminat ⁊c. Decent xp̄us
aduentū suū eritū vocat. Eramus q̄dez exclu
si a deo. t sic pdēnati rebelles t abiecti. Sed
xp̄us exijt ad nos ꝑ assumptā hūanitatez. no
bis loq̄ns t viaz vitatis oñdens donec nos
deo recōciliaret. Ull̄ Aug. Ut te hoiem re/
leuaret vñ ceciderās ibi dignat⁹ ē descēdere
vbi iacebas et ut nbi iuste redderet q̄d pdi
deras. ipse dignatus ē soluere q̄d debueras.
Jdeo descēdit suscepit sustinuit idemit vicit
t restaurauit. descēdit de celo in mūdū. suscē
pit mortalitatez t sustinuit passionē. redemit
hoiem et vicit dyabolū. hec Aug. Idcirco di
cit Aug. Ille iustus venit ad nos pctōres vt
ex pctōrib⁹ iustos faceret. pius venit ad impi
os ut nos faceret pios. būil' venit ad sup̄bos
vt nos hūliaret. Venit saluator ad pditos.
vt nos ī eternū saluaret. Ad idē dicit Aug.
in li. de spū et aīa. Propterea d⁹ hō factus ē
vt oīem hoiem in se beatificaret. ut tota hoīs
q̄uersio esset ad ipm. et tota eius dilectio esz
in illo. ita vt a sensu carnis videret ꝑ carnem
Al sensu mētis videret ꝑ diuitatis ꝓtēplatōz

B Sexto videndū est de semitis t de viis
ꝑ quas venit Pro quaꝝ inuestigatōne dice/
mus cū psal. ps. xxiij. Vias tuas dñe demō
stra mihi. et semitas tuas edoce. Edoce sz ꝑ
scripturas. Vias et semitas ꝑ quas venisti in
carnē. Ubi sciendū q̄ ꝑ quinq; vias venit ī
mundū Prio ꝑ viā misericordie et pietatis
quā inuocauit dauid dicens. Veniat sup me
misericordia tua. Et itez. Fiat misericordia
tua ut ꝙsolet me. Jt. Fac cū seruo tuo ſm mise
ricordiā tuā. Et iterum In misericordia tua vi
uifica me. ps. cxviij. Et in ps. xxxij. Fiat mise
ricordia tua dñe sup nos. Quē tā frequentē
clamorē dñs incarnari volēs exaudiuit. ut di
cit zacharias Luce. i. Per viscera misericor
die dei nr̄i visitauit nos oriēs ex alto. Apl's
ad Thim. iij. Cū aūt benignitas et hūanitas
apparuit saluatoris non ex opib⁹ iusticie que
fecimus nos sed ſm suā misericordiā saluos
nos fecit. Dicit nāq; ysaie. lxiij. Facti sum⁹
vt immundi omēs nos. et qua si pannus men
struate vniuerse iusticie nr̄e. q̄ oīs caro corru
perat viā suā sup terrā. Geñ. vi. Et q̄ oēs
declinauerūt simul inutiles facti sūt vt dicit
psal. ps. xiij. Nō est qui faciat bonū nō est vs
q; ad vnū. i. ad xp̄m qui venit ꝑ misericordiā
saluare nos. Unde dicit Aug. Quos nō po
tuit saluare ꝑ iusticiā saluauit ꝑ suā misericor
diā infinitā. Nā ipse est q̄ dicit ꝑ ꝓphetā osee
vi. et Matth. ix. Misericordiā volo t nō sacri
ficiū. ideo ipse est verus samaritanus. q̄ miser
tus ē vulnerato spoliato semiuiuo relicto. Lu
ce. x. q̄ misericordia motus infudit oleū t vi/
nū et linuit vulnera eius t ligauit. Jpe ē mi
serator t misericors. ps. lxxxv. Et iterū ps. c
xlvij. Miseratōes eius sup oīa opa ei⁹. Ideo
venit ꝑ viā miseratōis. q̄ nō vult mortē pec
catoris sz magis vt ꝙuertat' et viuat. Ezech.
xviij. et. xxxiij. Ipse ē qui dixit Job. xxxi. ab
infāna mea creuit mecū misericordia t ꝺ vte
ro matris mee egressa est mecū. Jō petere
debemus hāc viā dicēdo cū ps. Oñde nobis
dñe misericordiā tuā. ps. lxxxiij. Nā sicut ꝑ
viā mīcordie venit ad nos. sic t nos ꝑ eādē
debemus venire ad eū. De q̄ Eccl'. xvi. Mise
ricordia vnicuiq; ꝓparat locū ſm merita ope
rū. C Secꝺo venit ꝑ viā veritatis. Ull̄
ps. Vniuerse vie dñi mise. t vitas. ps. xxxiij
nā misericordia venire, pmisit sz vitas ꝓpulit
Quod ergo ꝑ viā veritatis venit dicit psal.
Viam veritatis elegi. ps. cxviij. ad hoc vt im
plcā ꝑ aduētū meū in carnē q̄ꝺ pmisi pūbus
iuxta illud psal. Que ꝓcedūt de labijs meis
non faciā irrita. ps. lxxxviij. Nā ipe promisit
abrahe. Geñ. xxij. Per memetipm iuraui

dicit dñs. q2 feciſti hāc rē. ⁊ nō pepciſti filio tuo, ꝓpter me. bñdicam tibi. et multiplicabo ſemē tuū ſicut ſtellas celi. Qō iuramētū ſolutū eſt q aduēnū xpi. Sicli mō ꝓmiſit dauid dicēs. Semel iurauī in ſancto meo ſi dauid mentiar. i. nō mentiar ſemen ei⁹ in eternū manebit. Et iterū. Jurauī dauid fuo meo vſq; in eternū ꝓparabo ſemē tuū. ps. lxxxviij. Qō aliter fieri nō potuit niſi p vniōz deitatis cū humanitate. ei⁹ ſcz q vbū caro factū eſt ⁊ habitauit in nobis. Et q2 oīe ꝓmiſſum cadit i debitū ex q ꝓmiſit ideo ꝓmiſſum tenuit. iuxta illud yſaie. xlv. In memetipo iurauī egredietur de ore meo verbū iuſticie. et venit ad nos per viā vitatis. et p hāc debem⁹ redire ad eū. Juxta illud ps. Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo. et rñdet. q loquit veritatez in corde
d3 ſuo. ·D· Tercio venit p viā puritatis. Ulñ Bern. in ſermone de aduēnu dñi i carne Virgo beata eſt via regia. p quā ſaluator ad nos venit, pcedēs ex ipius vtero tanq; ſpōſ⁹ d thalamo ſuo. Ulñ puer. iij. Vie ei⁹ vie pulcre. et oīs ſemite eius iuſte. ⁊ ſignū vite eſt hijs q appēdūt eā et tenuerint eā. Unde Bern. Cū deamuſ dilectiſſimi p eā viā aſcēdere q p ipaz ad nos venit. ſtudeamus p ipaz venire ad gram ipius q p eā in nraz venit miſeriam ſcz p viā veritatis. De qua Bern. in li. de duodecim gradibz hūlitatis. Inq̄rim⁹ veritatē in nobis noſmetipos diuidicādo. in primis eoz malis ꝓpriē do. ipam veritatē in ſuiipius natura mūdo corde ꝓtemplādo. Ulñ ſine cordis mūdicia veritatis viā attingere nō valemus. De q. ij. Regū. xxij. Dei immaculata via ei⁹. et merito q2 eſt candor lucis eterne et ſpeculū ſine macula. Sapie. vij. Sic ⁊ nos oportet p viā illaz ire. Ulñ pſal. ps. xxiij. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Et rñdet Innocēs manibz et mundo corde. Ideo Matthei. v. Beati mundo corde quoniā ipi deū videbunt. nō dicit mūdo corpe. q2 dicit Aug. de vginibz. Nō q̄rit deus pulcrā carnē ſed pulcrā mentem. nā q bñt mūdiciā corpis ⁊ nō mētis ſūt ſilles ſepulcris dealbatis que a foris apparēt hoibz ſpeciosa. int⁹ vo plēa ſūt omni ſpurcicia. Matth. xxiij. Ideo pnt pſal. Cor mundū crea in me deus. ps. l. Et docem Iſaie. i. Lauamini ⁊ mūdi eſtote. ps. Bcōz puritatē manuū meaz retribuet mihi. ps. xvij

eo q nihil coīnq̄natū intrabit in eū. Apo. xxi

·E· Quarto venit p viā hūilitatis. De 4
q Gre. in. i. moral. Et de⁹ ſuperbū hominē redimeret infinitā hūilitatez aſſumpſit. Ideo humilitas deū de celo traxit ad terrā. que q dē hūltas fuit in vgine maria ſicut dixit Luce. i. Reſpexit hūilitatē ancille ſue. Ulñ aug. in q̄dā ſmone de aſſumptōe dicit. Hūilitas deū hominibz dedit. vitā mortalibz ꝓbuit. celos iunouauit. padiſū reſeauit. aīas hoīm liberauit. Dācta ē marie hūlitas. ſcala celeſtis p quā deus deſcēdit ad terras. Illā vginitas et caſtitas deo nō placuiſſet. ſi nō hūilitas fuiſſet. Ipa enī p caſtitatem ornauit hūilitatez et p hūilitatez cuſtodiuit caſtitatē. Illā Gre. xxv. moza. dicit Sicut p ſuperbiā primi pentſ mors intrauit ita p hūilitatez marie ⁊ ieſu xpi filij eius vite introitus pādit. Sic nos p illā viā oportz puenire ad eū. De quo Aug. Qui vult venire ad altitudinē claritatis. ambulet p viā hūilitatis. Quia excelſa eſt ptia hūlis via. Et idez. Erubeſcat ſuperbire hūana infirmitas. cū ſe intantū depſſit diuina maieſtas. Quinto venit per viā charitatis. De q 5
Bern. Jn nullo ꝓmendauit ſic deus charitatem ſuā. ſicut in miſterio incarnatōis et paſſionis. Ulñ Aug. in li. de ſpū et aīa. Charitas eſt via dei ad hoies. ⁊ hoim ad deū. Illā p illā viā venit ad nos. et factus eſt hō. ſic nos per eandez viam ambulare debem⁹. Ulñ Hugo. Charitas eſt fons. de q nō cōicat alien⁹. Illaz ſine charitate nemo ſaluat. ⁊ cū charitate nemo damnatur.

Sermo Quartus

Ecce rex tuus venit tibi manſuetus. Matth. vbi ſup. Audiuiſtis nāq; de regis nri aduētu q̄s ſit. q̄s eſt q̄ venit. ⁊ vñ venit ⁊ a q̄ venit. ⁊ ad q̄s venit. ⁊ ꝓpter q̄d venit. ·F· Nūc videndū eſt ſexto qñ venit. et quo tpe. Et rñdet ſicut colligit ex ſcripturis q̄ nō venit in tpis iniō. nec in medio ſed in fine ſicut ſcriptū eſt Abacuc. ij. Appa- fi
rebit in fine ⁊ nō mentiet. Si moza fecerit expecta eū. q2 veniēs veniet ⁊ nō tardabit. Et ſic tpus aduētus ſui ē vltima etas in qua noſ ſumus. Juxta illud apoſtoli. i. Corinthioz x. Hec omnia in figura contingebant illis. Scripta ſunt autē ad correptionē nrām i q̄s

fines seculorum deuenerunt. Quasi diceret. Nos sumus in quos fines seculorũ deuenerũt. et. i. Johãnis. ij. Filioli nouissima hora ẽ i. etas vltima. hoc est sexta. qꝛ hominẽ quem sexta die formauerat de limo terre. redimere venerat in sexta etate. Item hoc tꝑus fuit tẽpus sui beneplaciti. sicut habet̃ Isaye. xlix. in tꝑe beneplacito exaudiui te. hoc est in die incarnatõis. et in die salutis adiuui te. hoc ẽ in die passiõis. Itẽ hoc tꝑus fuit plenitudo tꝑis De quo ad Gala. iiij. At vbi venit plenitudo tꝑis. i. tꝑus diffinitũ et decretũ a tota trinitate ꝓ hũana redemptiõe misit dñs filium suũ natũ de muliere. Glo. scꝫ in carnẽ. factum sub lege. Glo. vt legẽ adimpleret. ut dicitur Math. v. Nõ veni legẽ soluere sed adimplere. vt eos qui sub lege erãt redimerꝫ. id ẽ sub onere legis. Tꝑus plenitudinis dr̃ tꝑus gratie. qꝛ a xp̃o recepit exordiũ. Juxta illud Johannis. i. Gratia ⁊ veritas ꝑ hiesum xp̃m facta est. Glo. gr̃a sup̃ naturam. Veritas sup̃ figuram facta est per hiesum. Et hoc in fine tẽporis. in quo deum incarnari decebat. G

Nota decuit deũ incarnari in fine tꝑis ꝓpter sex causas. Primo ꝓpter diuine iusticie manifestationẽ. Scdo ꝓpter morbi efficaciorez cognitionẽ. Tercio ꝓpter delicti cognitionez Quarto ꝓpter egrotantiũ multiplicationem Quinto ꝓpter beneficij incarnatõis ꝯmẽdationem. Sexto ꝓpter desiderij intẽsionẽ. De quibus dicit sanctus Tho. pte. iij. q. i. ar. vi. Primo decuit ꝓtrahere incarnationẽ vsqꝫ ĩ finem tꝑm ꝓpter diuine iusticie manifestationem. Nã dei iusticia est vt dicit aug. ꝙ nullũ malũ impunitũ maneat. Et ideo peccatũ Ade prius puniuit. tantos clamores et tã frequentes vt sup̃ visũ est sustinuit. luctus ⁊ suspiria fieri ꝑmisit anteq̃ descẽderet. et adã cũ posteritate sua tanto tꝑe expectauit in lymbo. ⁊ de paradiso expulsus fuit. ut sic manifestaretur ꝑ diuinam iusticiã nullũ peccatũ inultũ dimitti. Juxta illud Aug. Non stat dedecus culpe sine decore iusticie. Scdo ꝓpter morbi efficaciorem cognitionẽ. qꝛ medicina non datur infirmis qui estimãt se fore sanos. nisi cognoscant se fore infirmos. Math. ix. Non ẽ opus valentibus medicus. sed male habẽtibꝫ. Nõ ipi a principio nõ cognouerũt magnitudinez infirmitatis. et sic fuit ꝯueniens differre salutis remediũ incarnationẽ scꝫ ꝓpter cognitionẽ peccati. vt cognoscerẽt ꝙ nec sacerdos nec leuita p̃t esse peccati medicus. nec lex nec ꝓphete nec sacrificiũ nec holocaustum. De q̃ psal. Holocaustũ ꝓ peccato nõ postulasti. tũc dixi ecce venio. psal. xxxix. Tercio ꝓpt̃ delicti cognitionez. qꝛ ex sup̃bia fuit transgressio. ideo necessariũ fuit vt hõ se hũiliaret. et vt cognosceret se liberatorez indigere. et sic cognita infirmitate ꝙ peccati iugũ lex excutere nõ potuit ut dicit Grego. xviij. moral. lex peccata iudicauit. sed nõ deleuit. homo humiliando se clamaret quasi gratia indigeret querẽs auxilium. Vñ dicit Bern̄. ꝑ sup̃biam a deo recessimus. ecõuerso ꝑ humilitatẽ appropinquam⁹ Vnde psal. Humiliatus sum et liberauit me. p̃s. cxiiij. Et oportuit deuꝫ incarnari post illa duo tꝑa. in quibꝫ homo ꝯuictus fuit de ignorantia et impotẽtia. ut in deo solo spes salutis haberet̃. Quarto decuit differri beneficium incarnatõis ꝓpter egrotantiũ multitudinẽ ita ꝙ tunc fieret qñ maxime est necessariũ Vnde Aug⁹. Magnus venit medicus. qꝛ ꝑ totum mundũ vbiqꝫ iacebat egrotus. qꝛ nõ fuit q̃sqꝫ hominũ. qui infirmitate originalis peccati non egrotaret. ideo om̃es tũc clamore valido postulabãt medicũ. de quorũ numero fuit dauid dicẽs. Miserere mei dñe qm̃ infirm⁹ suꝫ sana aĩaꝫ meã qꝛ peccaui tibi. p̃s. xl. q. d. O dñe tu nosti. qm̃ ego ip̃e me sanare non possuꝫ a morbo originalis culpe. ideo qꝛ in peccatis meis cõcepit me mater mea. Silr̃ Isayas in ꝑsona omniũ hominũ dicit. c. i. Om̃e caput languidũ et omne cor merẽs scꝫ fuit ante aduentũ xp̃i. Ideo dñs in fine tꝑm videns afflictionem hoĩm misit v̄bũ suũ scꝫ eternũ ꝑ incarnationem. ut sanaret eos sicut dixit Moyses Deuter. vij. Auferet a te de⁹ omnẽ languorem. sicut ꝓmisit deus ꝑ Isayã ca. liij. Vere languores nostros ip̃e tulit. ⁊ dolores nostros ip̃e portauit. Et sequit̃. Ip̃e vulnerat⁹ est ꝓpter iniquitates nr̃as. attritus ꝓpter scelera nr̃a. Cuius liuore sanati sumus. De quo et salomon Sapĩe. xvi. Misericordia enim tua dñe adueniens sanabat eos. Vt impleat̃ illud Hieremie. xxx. Abducã em̃ cicatricẽ tibi et sanabo te a vulneribus tuis dicit dñs. Quanto em̃ aliq̃d plus negatur et longius differt̃ tanto ampli⁹ desideriũ augmentatur.

Juxta illud ꝓuerbioꝝ.xiij. Spes que differ
tur affligit aiam ⁊ lignū vite desideriū veniēs
Vñ si cuiuslibet amici aduentus ex desiderio
expectat̄ merito hui⁹ amici qui oī tp̄e amicus
est cū desiderio expectari deberet Qui secum
affert thesauros oīm gr̄atum. vt Moyses di
xit Exodi.xxxiij. oñde mihi gl̄am tuā Rñdit
dñs. ostendam tibi omne bonū id ē filiū dei
in carne venientē. nam deus in carne veniens
tantum vnicuiq; se ⁊ gratiam suā ꝯtulit q̄tū
ad ip̄m desideriū eius dilatauit. Hinc est q̄
se Symeoni totū ad amplexandū cōtulit. q̄r
toto desiderio ei⁹ p̄ñtiam postulauit. dicens.
putas videbo. putas durabo. putas me inue
niat illa felix natiuitas. et sic aduentus in car
ne differri debuit ꝓpter augm̄tum desiderij.
vñ Aggei.ij. Ecce veniet desideratus cūctis
gentibus. Ideo Bern̄. inquit. Oportz ut ig
nis desiderij p̄ueniat ad oēm aiam ad quam
ventur⁹ est. Sexto decuit differri incarnatōz
ꝓpter bñficij incarnationis maiorē ꝯm̄datōez
quia q̄d ampli⁹ et diutius differt̄ cum dabit̄
p̄ciosius reputatur. Ideo Innocēti⁹ in s̄mōe
de aduentu dicit. Si fili⁹ dei subito p⁹ lapsuz
hominis venisset. ⁊ deꝑditos reduxissz. aliq̄s
videns se facile sanatū incidissz in ingratitudis
vicium. ⁊ maius vuln⁹ peccati ꝯtraxissz quasi
non multū medico indignisset. sed ꝓprijs vi
ribꝰ ⁊ industria nat̄ ali curatio sue salutis fut̄a
fuisset. p⁹ q̄z aūt diutina expectatōe grauitatē
morbi et curatōnis difficultatē cognouit. vi
dens omniū medicoꝝ sp̄ualium patriarchaꝝ
et ꝓphetarum nō sufficere medicinā. iō tandē
exclamādo ad deum cum psal. dixit. sana me
dñe q̄r peccaui tibi. psalmo.xl. hec Innocen
cius. Dicit nanq; Seneca vilescunt cito da
ta. et Grego. Bonū dei diutius differtur vt
carius habeat̄ et amabili⁹ possideatur. ne cō
tingat nobis ut filijs israel ꝓpter facilem ⁊ ꝯ
tinuū pastum māne. qui dixerūt Nūeri.xxi.
Aīa nostra iam nauseat sup̄ cibo isto lenissio
Ideo aduētus differri debuit. ut hoc dignissi
mum donū graciosi⁹ haberetur. (H) Se
ptimo videndū est quo ⁊ qual̄r venit. nā chri
stus venit in corpe latenter potēter clemēter
et hūiliter. Primo venit latent̄ ut dyabolo
aduentū suum occultaret. voluit enī diabol⁹
scire tp̄us incarnatōis natiuitatis et passiōis
sue. vt nr̄am salutē impediret. nam sicut dya
bolus deceptiōem p̄moꝝ parentū sub spē ser
pentis occultauit. ⁊ in s̄pente primū hominē
decepit. sic dñs deus rex nr̄ saluationē nr̄az
et diuitatis sue potētiā diabolo latere voluit
Thobye.xij. dicit̄ Sacramētum regis abscō
dere bonū ē. ⁊ iō bñdictā suā genitricē ioseph
desponsari p̄misit. dicit Origenes. vt dya
bolo celaretur incarnatōis misterium. Ideo
apl̄us p̄mo Coꝝ.ij. Loquimur dei sapiam in
misterio que abscōdita est quam nemo p̄nci
pum hui⁹ seculi. i. demonū cognouit. Glosa
Certitudinalit̄. Ideo sathan mlt̄is templati
onibus scire cupiēs an xp̄s filius sit dei eum
temptauit. Math.iiij. Si filius dei es dic vt
lapides isti panes fiant Item. Statuit eum
sup̄ pinaculū templi ⁊ dixit ei. Si filius dei
es mitte te deorsuz. Sz xp̄s in istis sic se exhi
buit. vt dyabolus ip̄um cognoscere ñ potuit
certitudīaliter et si cōiecturatiue. ⁊ h̄ ꝓpt̄ in
firmitatē carnis. vt dicit Maxim⁹ in sermōe
quā in ip̄o viderāt. Naz videbant eum flen
tem in p̄sepio. Ambro. Vagit infans inter ar
ta positus p̄sepia. Simil̄r fugientē in egiptū
math.ij. Et esuriētē in heremo ⁊ tñ ꝯiecturā
fortassis ñ nll̄az habuert̄. q̄ eēt de⁹ vidētes si
gna ⁊ ꝓdigia. que diuitus faciebat in pp̄lo.
vñ glo. s̄r illo Lu.iiij. Scio te q̄ sis sāci⁹ dei
id est vehement̄ opinor. Isaye.xlv. Vere tu
es deus abscōditus. De qua occultaōe Au
gustinus dicit. ī angusto vteri virginalis ve
lata est eius maiestas. in p̄sepio ⁊ pānorum
vilitate abscondita est diuiciarū immensitas
sub corpis infirmitate abscōdita est eius for
titudo et ei⁹ admirāda eternitas. Et merito
quia dicit apostolus.i. Corinth.ij. Si cogno
uissent nunq̄z dñm gl̄e crucifixissent. i. cruci
figi suggessissent. Ideo Raban⁹ s̄r illo v̄bo
Math.xxvii. Multa p̄ visum passa sum ho
die ꝓpter eum. dyabolus demuz intelligens
p̄ christū spolia se amissurū sicut primo dānū
et peccatum p̄ mulierē intulerat. ita nūc p̄ ml̄
ierem. ut impedimētum mortis christi ⁊ per
cōsequēs saluatōis nostre suggereret studiū
applicauit. vt xp̄m de māib⁹ iudeorū liberarz
(I) Sz diceres Nūquid angeli sciuert̄ chri
stū incarnādum. rñ det̄. licet aduentus salua
toris fuit oībus occultus. tñ fuit angelicis spi
ritibus manifestus. vt testat̄ apl̄s.i. ad Thi
motheū.iii. Magnū est pietatis sacmentum

quod manifestatū est in carne. iustificatum ē in spū apparuit angelis. ꝛc. vbi Augustinus Sic fuit hoc pietatis sacramētum abscōditū a seculis in deo. vt tm̄ innotesceret p̄ncipibꝫ et potestatibus in celestibꝫ. Huius rō est q̄a omēs sunt admīstratorij spūs. ad Hebreos p̄mo. Nōne oēs sunt admīstratorij spūs missi in ministeriū ꝓpt̄ eos qui capiūt hereditatē salutis. ꝛ h̄ fuit īcarnatōis misteriū vñ oportuit ip̄is misteriū huiꝰ aduentus a principio mā̄festari. Et hec mā̄festatio nō fuit quo ad oēs circūstātias in speciali. vñ dicit Dyoni. in de celesti gerarchia. Qui perfectius scire cupiebant sciebant illud. Isa. lxiij. Quis ē iste qui venit d̄ Edom tinctis vestibꝫ de bosra. Edom interp̄tat̄ sanguineꝰ bosra tribulatio. quia sanguinolentus in tribulatōe passionis apparuit. Ideo maxiꝰ dicit q̄ angeli cognouerūt futurā incarnationē non ē dubiū. sed latuit eos ininuestigabil̄ ꝯceptō dñi atꝫ modus qual̄r totus manebat in oībus. necnō in cellula virgīs. R. Sꝫ diceres. an adā sciuit in statu innocentie xp̄ꝫ incarnādū. Rñdit Augustinꝰ et anshelmus in libro. Cur qñ et qūo deus hō. ca. iiij. in hec verba. Qūo homini lapso subueniēdum foret. in ꝯsilio diuinitatis latebat. et solus deus nouerat. qui añ tp̄a disposuerat qualit̄ in tp̄e omnia fierēt Qua ꝓpter si adaꝫ oīa nouerat q̄ iuste scire debuit. diuine tñ incarnationis ꝯsiliū nesciuit. qd̄ illū añ culpam latuit. Et h̄ rōnabilit̄ illū videtur latuisse. qꝛ sicut sine cā nōduꝫ vulnerato medicina apponeretur. ita hoī nondū lapso frustra incarnatōis misterium oñderetur talis quippe fuerat. ut si non peccaret. nunq̄ꝫ gehennā intraret. sed in innocētia p̄manēte solū innocentes ꝓcrearet qui simul essent angeloꝝ choros ascensuri post finē seculorum. Si aūt ꝯtrio mō peccaret hō. In consilio trinitatis statutū erat verbū qd̄ añ secl̄a in sinu patris manebat. vt carnē ex hoīe ꝓpter hoīeꝫ assumeret qd̄ fieret quasi colliriū ꝛ medicina hūani generis. cū qua deus omnia genera reparet q̄cunq̄ꝫ in celo ꝛ ī terra erāt p̄dita Adā ergo ꝓpter inobedientiā morti addictus merito dolere potuit. sed multo grauiꝰ ꝛ miserabilius dolere potuisset. et lugere. si reparatōnis sue misteriū diutiꝰ ignorasset. sciebat enī bñ q̄ deus angelis delinq̄ntibꝫ non pep̄cit. sed irrecup̄abil̄r eos damnauit Ideo merito mlto minus sibi p̄cendū opinari potuerat Sic enim primus angelꝰ cū suis sup̄biendo grauem ruinā de celo p̄tulit. sic homo tangendo vetita tanto maiorē et incōp̄abil̄r grauiorem iacturam pateret̄ si nō aduentu dñico repationē sui ad instar angeloꝝ dānatoꝝ cognouisset. vñ diuina ꝓuidentia q̄ ab eterno lapso hoī manū porrigere disposuerat. cū vidit quoniā total̄r indiguit. vnde ad gratiā redeat insinuare voluit ꝛ quasi sub mlt̄is miserijs egrotātē spe recup̄ande salutis letificauit. ꝛ q̄ dammō pondus instantis doloris alleuiare curauit. Primo ergo aduentus verbi homī reuelatur. nō autem tempus. vt sicut merito d̄ instātibꝫ miserijs val̄d īdoluit d̄ lōgīq̄s salutis sue r̄medijs gaud̄ret. ꝛ filijs suis q̄bus sn̄iam mortis īduxerat. q̄si ꝯgratulādo eoruꝫ ereptionē p̄ aduētū dñi possꝫ ītimare veracit̄ Itaq̄ꝫ rōnē didicimꝰ. quare ab adā dñi p̄stolabat̄ aduētus. qꝛ nemo aduentu dñi redimi aut saluus fieri potuit. nisi qui venturū fide precognouit ꝛ credidit ꝛ in eo spēꝫ sue redēptionis habuit. Hec augustinꝰ ꝛ anshelmus

L. Secundo venit potenter. quia ipse est fortis robore deus cuiꝰ ire nemo p̄t resistere. ꝛ sub q̄ curuātur q̄ portant orbē. Job. ix. Nā ipse pugnator est et bellator. de q̄ Exodi xv. Dñs quasi vir pugnator oīpotens nomē eius. Iheremye. xx. Dñs mecū est tanq̄ꝫ bellator fortis. vñ Sapīe. xviij. Omīpotēs sermo tuus dñe exiliens de celo a regalibꝫ sedibus durus debellator in mediam exterminij terrā ꝓsilijt. Hic ē dauid manu fortis q̄ fortissimū goliam. i. dyabolū debellando vicit. p̄mo regū. xvij. Et ille etiā est fortōr iste. d̄ q̄ Math. xij. ꝛ Lu. xi. Qui d̄sup̄ veniēs d̄ celis scꝫ fortem armatū. i. dyabolū vicit potenter. arma eius in q̄bꝫ cōfidebat abstulit. ꝛ spolia eius distribuit. et sic non tm̄ ip̄e ē ille fortior sed ꝛ fortissimus. Job. ix. Si fortitudo q̄rit̄ robustissimus est. Nā primo vicit semetip̄ꝫ in incarnatione formā sui accipiens. Scd̄o ī natiuitate vicit angelicū ꝛ hūanum ītellc̄tm quia ip̄i ñ cognouerūt cogitationes dñi. et ñ intellexerūt ꝯsiliū eius. Michee. iiij. qꝛ Johānes baptista hō angelicus Johis. i. se dixit indignū soluere corrigiam calceamētorū. id est. indignū se intelligere vnionis modū

quo diuitas hūanitati sit coniuncta. Quis
vmq̄ audiuit fortius ⁊ maius miraculū q̄ q̄
deus sit d̄ virgine natus. Isaye vltīo. Quis
vmq̄ audiuit tale. aut quis vidit huic sil'e.
Tercio vicit dyabolū in tēptatōe. math. iiij.
Quarto vicit m'dm in fidei p̄dicatione. Jo.
xvi. Confidite ego vici mūduz. Quinto. vi
cit mortem in potentia. Osee. xiij. Ero mors
tua o mors. Sexto vicit infernum in patrū
liberatione. Osee vbi sup̄. Mors⁹ tu⁹ ero in
ferne. Et ysaie. xlv. Portas ereas conteram
⁊ vectes ferreos confringā Hinc est q̄ de ip
so scribitur Apocal'. xx. Vidi angelū de celo
descendentem. id est christū de quo Isa. ix.
scd̄m interp̄tationē septuaginta. vocabit̄ ma
gni ꝯsilij angelus. habēs clauem abyssi. id ē
potestatē inferni ad ligandum et cathenam
magnam in manu sua. id est penā pro malis
⁊ iusticiam ineuitabilez. qua constringit oīa
et apprehendit draconē serpentem antiquuz
qui est dyabolus ⁊ sathanas. Glo. Draco
dicitur ꝓpt̄ nocendi astutiā. serpens antiqu⁹
ꝓpter cōsuetudinē longaz q̄a ab initio nocere
cepit. Johānis. viij. Ille homicida fuit ab in
itio. qui est dyabolus deorsum fluēs. scz d̄ ce
lo ī infernū. Sathanas id ē aduersarius. qr
aduersatur omī bono. et ligauit eum id ē p̄ua
uit eū priori potestate Mille annis. i. toto tē
pore ab īcarnatione vsq̄ ad finē secl'i. vbi di
cit Glo. Sciendum q̄ simil'r in abraā ⁊ aliis
fidelibus ante tempus incarnationis diabo/
lus fuit ligatus. sicut in istis p̄ntibus. sed in
his ligauit spes fut'i christi. in istis ip̄e xp̄us
adueniens ligauit. Et misit eū in abissum id
est in infernū. Ido augu. in libro Cur qūo ⁊
quando deus homo factus. ca. vi. dicit. filius
dei voluit subtilē inimicū subtilit̄ expugnare
vt qui carnem vicerat. ⁊ quodāmodo licite
possidebat. carnem q̄ nil deberet illicite contin
gens quā iam possideret amitteret. ⁊ qui ho/
minē callid̄ illuserat ꝑ hominē sapiēter subij
ceretur. nam xp̄s ꝑ diuinitatē tanq̄ ꝑ hamū
sub carne absconditū piscem. i. dyabolum ca
piebat. M Tercio venit clemēt̄ vt nll⁹
hoīm d̄sperarz d̄ q̄ Math. xxi. Ecce rex tu⁹ ve
nit tibi māsuetus. id est clemens. mitis beni/
gnus et misericors. Et ideo nullus desperet.
nam omnes saluare venit. Prima thimotei
p̄mo. Fidelis s̄mo ⁊ omni acceptione dign⁹

quia christus ihesus venit in hunc mundum
peccatores saluos facere. vnde ad Tytuz. iij.
Apparuit benignitas ⁊ humāitas saluatoris
nr̄i ihesu christi. iō p̄s. lxi. Sperate in eū om
nes congregationes populi. effundite coram
illo corda vestra. p̄s. Sperantem aūt in do.
mīa circundabit. Vnde augustinus in libro
de spiritu ⁊ anima. Nemo de pietate dei diffi
det. quia maior ē dei misericordia q̄ q̄uis no
stra miseria. Propterea Chrisostom⁹ ī libro
de repatione ⁊ lapsu dicit. Non dubites neqz
desperes hō. deū te mutare in melius posse.
si enim tantū potuit diabolus ut a celestibus
virtutum fastigijs in profundum te duceret
malorum. quanto magis potest deus te ad
summū bonuz ⁊ ad virtutū apicem reuocare
vult etenim non solū te reuocare ⁊ restituere
qd̄ fuisti. sed ⁊ beatiorē multū q̄ prius vide/
baris efficere. Igitur in hūc regē qui clem̄s
venit clementer spera. Chrisostomus vbi su
pra. spes est nostre salutis anchora. vite nr̄e
fundamētum. dux itineris quo itur ad celuz
Ad romāos. viij. Spe enim salui facti sum⁹
N Quarto venit amāter diligit eī nos
amore ineffabili. Hieremie. xxxi. In charita/
te perpetua dilexi te. ideo attraxi te miserans
Et quia nichil erat in homine ꝓpter quod
se speraret diligenduz. propt̄ h̄ dure ceruicis
verbis credere non potuit. nisi transiret cha
ritas in effectum. qr ergo homo dei charita/
tem habebat suspectam. eatenus dominus
hanc suspitionē tulit de medio. ⁊ non ex ope/
ribus iusticie q̄fecimus nos. sed scd̄m suam
misericordiam saluos nos fecit cuz apparuit
benignitas et humanitas saluatoris nostri.
Ad thytum. iij. Et ideo Osee. xiiij. Diligaz
eos spontanee id est sine vllo merito eorum.
quia auersus est furor meus ab eis. Ideo ber
nardus in psona illorum. Homines creati ⁊
deo ingrati. tedio affecti. suspectas habebāt
ꝓmissiones. dicebant his qui dilectionez dei
a domino nunciabāt. quousq̄ tollitis animas
nostras. multifarie multisq̄ modis predicitis
pacem. et non venit.. ꝓmittitis bona. et ecce
tribulatio datis pacem. ⁊ non est pax. spon/
detis. ⁊ non exhibetis verbis ergo quomō
credemus. opus est manus et opera verbis
cōformare. ⁊ facere nuncios suos veridicos
si tamē eius amici sunt. vt ipsi sepe ꝓmiserīt.

Ut ergo dilectõem factis oñderet ipe in carne venit. in qua magnã dilectiõez nobis exhibuit. Bern. In nullo sic reuelat pietas. i nullo sic apparet benignitas ⁊ charitas q̃ in humanitatis susceptõe. Aug⁹ Quia deus hoiez ab eterno dilexit ideo i tempore humanitate assumpsit. Et hugo. O caritas quãtũ est vinculum tuum quo etiã deus ligari potuit. hoc vinculo deus tractus ẽ de celis. ad terraz descendit. ⁊ vsq̃ ad inferos. nullum vinculum euz tenere potuit.

De eadem dominica. Sermo quintus.

Ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuetus. ca. vbi sup. O Audiuistis nanq̃ de aduentu noui regis qualiter veit nunc igit videdum est quare in carne venit i persona ꝓpria. Et rñdetur qꝛ potuit. decuit. ꝓmisit. debuit. ⁊ quia dilexit. Primo qꝛ potuit. Nã nulla pura creatura satisfacere poterat pro natura hũana. Quia dicit scũs Thõas parte. iij. q̃stione p̃ma articulo. ij. Qz satisfactio ꝓ humana natura debuit habere quãdã efficaciã infinitã sicut peccatũ p̃mi hoĩs hũit infinitatẽ ex infinitate diuine maiestatis que ꝑ peccatum fuit offensa. quia tanta est culpa quãtus est ille in quem delinquit. Ideo satisfactio infinita esse debuit. Satisfactõ autem pure creature infinita esse nõ potuit. qꝛ nihil agit vltra gradũ sue ꝑfectionis. Perfecta ec satisfactione ⁊ condigna ꝑ quandam adequationẽ ad recompensationẽ commisse culpe hominis puri satisfactio sufficiens esse ñ potuit quia tota natura humana erat ꝑ peccatũ corrupta. nec bonum alicuius ꝑsone vl etiã plurium poterat per equiparãtiam totius nature detrimentũ recompensare Unde romanoruz .v. Per vnum hominẽ intrauit peccatum in mũdum. et ꝑ peccatum mors. et ita in omẽs homines mors ꝑtransijt. in quo omnes peccauerunt. ergo nullus purus homo hoc malum potuit per suũ bonum recupare. Romãoꝝ iij. Omnes eĩ peccauerũt ⁊ egent gratia dei Apocalips. v. Ego flebaz multũ. qm̃ nemo dign⁹ nuentus est apire librum. ergo ista satisfactõ non potuit esse homis sed dei. Ideo in simbolo niceno. Qui ꝓpter nos homĩes ⁊ ꝓpter nostram salutem descendit de celis. Augu. Non ipm de celo duxerunt nostra merita sed nostra ꝓeccata. Ideo canit eccl'ia O culpa nimium beata id ẽ occasio satisfactõis humane nature ꝓpter quam deus humanã naturã assũpsit. P. Secũdo decuit. quia in hoc q̃ in ꝓpria ꝑsona venit ad nr̃am redemptionem et satisfactionẽ. etiam hoc fuit ꝯueniens. scz deum incarnari. vt dicit scũs Thomas parte tercia q̃stione p̃ma articl'o. i. et Damascenus in tercõ sentẽtiaꝝ in principio. Per icarnatõnis misteriũ mõstratur simul bonitas ⁊ sapia iusticia et potentia dei vl virtus. Bonitas quidem quia non despexit ꝓprij plasmatis infirmitatẽ. Justicia vero qm̃ homine victo nõ fecit alium hominẽ tyrãnum vincere. neq̃ vi hominẽ eripuit ex morte. Sapientia vero qꝛ inuenit difficilimi p̃cij solutionẽ ꝺcentissimã ⁊ ꝑ suam sapientiã p̃dicando nobis mãifestauit celica verba q̃ incognita ꝑmãsissent. si ipsa eterna sapĩa naturã humanã in vnitate persone ñ assumpsissz. Potentia siue virt⁹ infinita innotuit. qꝛ nichil est maius q̃ deũ fieri hominẽ. ergo decens fuit deũ incarnari. Dicit nãq̃ Aug⁹. xiij. de trinitate. Uerꝝ ec oñdam⁹ ⁊ si alium modum fuisse deo possibilem cui⁹ potestati omnia subiacent equal'r. tamẽ sanãde miserie nr̃e vulnera. ꝯueniẽtiorem alium modũ nõ fuisse. nec esse oportuisse. Quid eĩ tam necessariũ fuit ad erigendã spem nostrã mẽtesq̃ mortalium ꝯditione ipsi⁹ mortalitatis abiectas ab immortalitatis desperatõne liberandas. q̃ ut ꝺmõstraret nobis. quãti nos penderet deus. q̃tum diligeret. Quid vero huius rei tanto isto iudicio manifestius atq̃ preclarius eẽ p̃t q̃ dei filius ĩmutabil'r bonus in se manẽs qꝺ erat ⁊ a nobis ⁊ ꝓ nobis accipiens quod non erat p̃ter nat'e sue detrimẽtuz nostꝝ dignatus ẽ in re consortium. Q. Tercõ venit qꝛ ꝓmisit ⁊ iuramẽto se astrĩxit patribꝰ daturum saluatorẽ ⁊ liberatorem vt abrae. Gen. xxij. Per me metipm iurauĩ dicit dominus. In semine tuo benedicentur omnes gentes. hoc iuramẽtum impletum est in incarnatione. Juxta illud psalmiste. Jurauit dominus et nõ penitebit eum. tu es sacerdos in eternũ. ps. cix. Nam illis duobus pro

misit scz abrae ⁊ dauid. Abrae vbi supra
Ad galath. iij. Abrae dicte sūt ꝓmissiōes
⁊ semini eius. nō dicit. ⁊ seminibꝰ quasi in
mltis sed quasi in vno ⁊ semini tuo qui
qui est christus. Etiā dauid ꝓmissio fa-
cta est cui dixit. De fructu ventris tui po-
nam super sedem tuaz ps. cxxxi. Quod i
pletum est in christo. de quo angelus di-
xit. Dabit illi deus sedem dauid patris
eius. ⁊c. Lu. pmo. Et ibidem. Recorda
tus est dñs misericordie sue. sicut locutꝰ
est ad patres nostros abraam ⁊ semī eius
in secula. et sic venit quia ꝓmisit. et quia
fidelis ꝓmissum soluit. Juxta illud psal
miste Fidelis dominus in omnibꝰ verbis
suis. ps. cxliiij. ¶ R ¶ Quarto veīt qꝛ
debuit ex eo ꝙ omne ꝓmissum licitū ca-
dit in debitū. vid sup. Quinto venit qꝛ
nos dilexit. Augustinꝰ. quia deus homi
nem ab eterno dilexit. ideo in tempe hu
manitatem assumpsit. De illa dilectōne
habetur Hieremie xxxi. In caritate ꝑpe-
tua dilexi te. ideo attraxi te miserans. q̄a
nihil in homine erat ꝓpter qd se diligen
dū speraret. ⁊ homo dure ceruicis vbis
credere nō potuit. nisi transiret charitas
in effectum. et quia homo dei charitatem
habebat suspectam. Ideo dñs hanc su-
spitionem de medio tulit. duz humanita
tem assumpsit. vnde Augustinus de ver
bis domini. Si deus peccatores ñ amas
set d celis ad terram nō descendissz. Ido
pma Johis. iiij. In h apparuit charitas
dei ī nobis. qꝛ misit filiuz suū ꝓpiciatōnē
pro peccatis nostris. ¶ S ¶ Sed dice
res ex q̄ deus pater dilexit hominē quare
ꝑ se non venit. sed misit filiuz suū et qua
re filius est incarnatus ⁊ non alia persona
in trinitate. Respondet sanctus Thōas
pte tercia questione. iij. articlo. viij. Q
ratio congruentie accipi potest ex peccato
primi parentis. cui per incarnatōez reme
dium adhibetur. peccauit eī primꝰ homo
appetendo scientiam. vt patet ex verbis
serpentis ꝓmittentis homini scientiā boni
et mali. Vñ conueniēs fuit vt ꝑ verbū
vere sapientie homo reduceretur in deuz
qui per inordinatū appetitū scie recesserat
a deo. Ipe enī filiꝰ ē cui scia attribuit. i.
Corinthiorum pmo. Nos autem predi-
camus christū dei virtutem ⁊ dei sapiam
Ideo ipe solus naturam humanā assum
psit. Magister vero in tercio sententiaꝝ
distin. i. Solus nanqz filius hoīem assū
psit. qd vtiqz congruo ordine atz alto dei
sapientia fecit consilio. vt deus qui ī sapi
entia sua mūdum condiderat. ꝑm illud
ps. ciij. Omnia in sapientia fecisti dñe.
que in celis sunt et que in terris. restaura
ret in eadem. Hec est mulier euangeli-
ca. Lu. xv. que accendit lucernaz ⁊ dra-
gmam decimā que ꝑdita fuerat repperit.
Sapientia scz patris q̄ testam humane ī
firmitatis lumīe sue diuinitatis accendit
perditūqz hominē reparauit noīe ⁊ yma-
gine regis insignitum. Sup quo Tho-
mas vbi sup. Verbum artificis id est cō
ceptus eius ē similitudo exemplaris eoꝝ
que ab artifice fiūt. Vñ verbum dei qd
est eternus conceptus eius. similitudo ē
exemplaris totius creature. Et ideo sicut
per ꝑticipatōem huius similitudinis cre
ature sunt in ꝓprijs speciebus institute.
sed mobiliter. ita ꝑ vnionez verbi ad cre
aturam non ꝑticipatam sed ꝑsonalem ꝯ
ueniens fuit repari naturam in ordine ad
eternam et immobilē perfectōem. Naz et
artifex per formā artis conceptā qua arti
ficiatum condidit. ipsum si collapsum fu
erit restaurat. Et itē ꝓ alia conuenientia
subdit. Verbū dei est conceptus eterne
sapientie. a qua omnis sapientia homini
deriuatur. ⁊ ideo ꝑ hoc in sapia proficit.
que est ꝓpria eius ꝑfectio ꝓut est rōnalis
qd participat verbum dei sicut discipulꝰ
instruitur ꝑ hoc ꝙ recipit verbum mgri
Vñ ⁊ ecclesiastici pmo dicit. Fons sapi-
entie verbuz dei in excelsis. ⁊ ideo ad cō
sūmatā homīs ꝑfectōem conueniēs fuit
vt ipsum verbū dei humane nature ꝑso
naliter vniretur ¶ Scdo respōdz ma
gister vbi sup. Q ideo filius missus est
non pater. quia cōgruentius mitti debe-
bat qui est ab alio q̄z q̄ a nullo est filius āt
a patre est. pater vero a nullo est. vt enim
ait augustinus in libro de trinitate. Nō eī

habet de quo sit. Sic ergo pater genui
filius genitus est. ita cōgrue pater misit
filius missus est. Ab illo enim conuenien
ter mittitur dei verbum cuius est verbum
Ab illo mittitur de quo natum est. mitti
tur qd genitum est. pater vero qui misit
a nullo est. ideoq pater missus nō est. ne
si mitteretur ab alio esse putaretur. Misi⁹
est ergo primo filius qui a solo patre est
deinde etiā spūssanctus. qui est a patre ⁊
filio. sed filius solus in carne missus est.
3° ñ spūssanctus sic nec pater. Et ꝓ tercia
conuenientia siue rōne subdit magister.
Qd ideo factum est. vt qui erat in diui
nitate dei filius. in hūanitate fieret hoīs
filius Nō pater vel spūssanctus carnem
induit. ne alius in diuītate essz filius. ali⁹
in humanitate. ⁊ ne idem esset pater ⁊ fi
lius. si deus pater de homine nasceretur
vnde Augustinus ī ecclesiasticis dogma
tib⁹. Non pater carnē assumpsit. neq spi
ritussanctus. sed filius tantū. vt qui erat
in diuītate dei filius. ipe fieret in homīe
homīs filius. ne filij nomē ad alterꝫ trans
iret. qui non esset eterna natiuitate filius
Dei ergo filius homīs factus est filius.
natus ꝑm veritatem nature ex deo dei fili
us. et ꝑm veritatem nature ex homine ho
minis filius. vt veritas geniti non adop
tione non appellatione sed in vtraq na
tiuitate filii nomen nascendo haberet. et
esset verus deus et verus homo. vnus fi
lius. vbi addit sanctus Thomas loco q
sup̄. Q, potest etiam accipi ratio huius
ꝯgruentie ex fine vnionis. qui est imple
tio p̄destinationis eoꝝ. scz qui p̄ordinati
sunt ad celestem hereditatē. que non de
betur nisi filijs. ꝑm illud ad Roꝝ. viij.
Q, si filij et heredes ⁊c. ⁊ ideo congruū
fuit vt ꝑ eum qui est filius naturalis. ho
mines ꝑticiparēt similitudinē huius filia
tionis ꝑm adoptionē. sicut apl'us ibidem
dicit. Quos p̄sciuit ⁊ p̄destinauit cōfor
mes fieri imaginis filii eius. Ex p̄dictis er
go vt et glosa ibidem deducit colligitur
q congruētius fuit filiuz dei incarnari q̄
aliam in diuinis ꝑsonam. qꝛ homo lapsꝰ
fuit appetendo supbe similitudinē ⁊ equa
litatem dei. et ideo specialiter peccauit cō
tra dei filium cui specialiter et ꝓprie attri
buitur equalitas. ⁊ ideo filio ꝯpetebat in
dulgentia cui facta est iniuria. Homo ec
reparari debuit ꝑ obediētiam. sicut ceci
dit ꝑ inobedientiā. et quia magis filio q̄
alicui aliarum ꝑsonaꝝ obedire ⁊ supplica
re patri cōuenit. Ideo etiā pre ceteris ma
gis congruit filium incarnari. ita vt iure
dicere potuit. illud Jone p̄mo. Propter
me orta est tempestas. mittite me ī mare
id est in mūdum. T. Nūc videndū
est qualiter venit. dico p̄mo cum mgr̄o
in iij. sententiaꝝ di. ij. ī principio. Q, ve
nit in tota natura hūana in vno tamē in
diuiduo. et hoc ideo qꝛ in principio tota
natura humana vicō corrupta erat. Ido
totam id est carnem ⁊ animā assumpsit.
vt totam curaret et sanctificaret. Q, aūt
humāe nature siue humanitatis vocabu
lo anīa et caro intelligi debeāt. apte doc
Hieronim⁹ in expositione fidei catholice
dicēs. Sic ꝯfitemur ī xp̄o vnā filij esse
ꝑsonam. vt dicamus duas ꝑfectas et in
tegras esse naturas vel substantias. vnd
psalmista in ꝑsona xpi dicit de carne sua.
Caro mea requiescet in spe. scz resurrecti
onis p̄s. xv. et de anīa dicit ibidem Non
d̄relinques aīam meaz in inferno. Et io
hannis p̄mo. Verbū caro factū est. Ido
christus de carne sua dixit. Johānis. vi.
Caro mea vere est cibus et sanguis me⁹
vere est potus. Lu. xxiiij. Palpate ⁊ vide
te quia spūs carnē et ossa non hz sicut me
videtis habere. Sed de anima eius Jo
hānis. x. Animā meā ponā ꝓ ouibus me
is. ⁊ potestatem habeo ponendi eam. ⁊ po
testatem habeo iterꝫ sumendi eam. ⁊ Ma
thei. xxvi. Tristis est anima mea vsq ad
mortē. ꝓpterea Johānes damascen⁹ ait.
Omīa q̄ in natura nr̄a plantauit dei ver
buz assumpsit. scz corpus ⁊ animā intelle
ctualem. Totus enī totum assūpsit me.
vt toti mihi salutem gratificet. qd enim
inassumptibile est. incurabile est. Igitur
vt dicit magister vbi sup̄. assumpsit dei fi
lius aīam et carnem. sed carnē mediante
anīa. vnituz est carni ꝑ mediū intellectuz

dei verbum Tante enī subtilitatis ⁊ simplicitatis est diuina essentia. vt corpori de limo terre formato vniri non congruerit. nisi mediāte rōnali essentia. Illa autem vnio incomp̄hensibilis est in intellectu et lingua inexplicabilis adeo vt etiam Johānes in vtero sanctificatus se n̄ dignū fatebatur corrigiam soluere calceamēti eius. Quia illius vnionis modum inuestigare aliq̄sq̄ explicare nō erat sufficiens. (U) Sz si q̄reret quis vtrum verbum carnem ⁊ animā simul assumpserit. vl' an animā prius q̄ carnem vel carnem prius q̄ animā. et vtrum caro prius fuit in vtero virginis concepta et postea assumpta. Ad hoc respondeo cum magistro in sententijs vbi supra. Verissime ⁊ absq̄ vlla ābiguitate dicit' et tenendū est quia ex quo deus hominē assumpsit totum assumpsit. simulq̄ sibi viniuit animā et carnē. nec caro pri⁹ fuit concepta ⁊ postmodū assumpta. sed in conceptione assumpta. et in assumptiōe concepta sicut vniuscuiusq̄ anima creādo infunditur et infundendo creatur. Unde sanctus augustinus in libro de fide ad petruz Frimissime teneas ⁊ nulla tenus dubites. carnem christi non sine diuinitate conceptā in vtero virginis p̄ usq̄ susciperetur a verbo. sed ipsum verbum deum sue carnis acceptione conceptum. ipsamq̄ carnem verbi incarnatione conceptā. Idem in libro de trinita. Non essz christus dei et hominū mediator. nisi esset idem deus ⁊ idem homo in vtroq̄ vnus et verus. quā seruilem formam a solo filio susceptam tota trinitas cuius vna est voluntas et operatō fecit. Non ergo in vtero virginis prius caro concepta est. et postmodū diuinitas venit in carnem. sed mox ut verbum venit in carnē. seruata veritate proprie nature factum est caro ⁊ p̄fectus homo. et in veritate carnis et anime natus est. De hoc etiam Gregorius in moralibus ait. Angelo annunciante et spiritusancto aduenientе mox verbum in vtero. mox intra vterum verbum caro. Diceret quis cū Augustino in enchiridion. Opera trinitatis sunt indiuisa. sicut enim trium personarum est vna essentia. ita vna opatio ergo opus incarnationis non conuenit vni persone sine alia. ⁊ p̄ consequens omnes tres persone sunt incarnate. Ad hoc respondeo cum Johāne euangelista in euangelio suo capitulo p̄mo qui dicit. Verbum caro factuz est. id est filius dei non pater nec spūssanctus. Item ad hoc dico quātum ad presens cum sctō Thoma in pte tercia questione tercia articl'o quarto. q̄ ad incarnationē duo concurrunt. Primo actio et q̄ ad hoc incarnatio est cōmunis tribus personis. eo q̄ sūt indiuisa opera trinitatis. vt dicit Augustinus in enchiridion. Secūdo suppositum subsistens quo ad incarnatiōem. et sic cōuenit vni persone sine alia. Exemplum si tres p̄sone vnam induerent inter se vestem. aliqua actio esset in tribus Indutio tamē tantum conueniret vni. soli ipsaz vestem induenti. ⁊ sic est in presenti. Unde magister in tercō distinctiōe scd̄a in fine dicit Quaz seruilē formā a filio solo susceptam tota trinitas cuius ē vna voluntas et operatō fecit. Et in fine prime distictionis inquit Nihil opatur filius sine patre et spiritusancto. sed vna est horum trium operatio indiuisa et indissimilis et tamen filius non pater vel spūssanctus carnem assumpsit. ipsam tn̄ carnis assūptiōez trinitas opata ē. (x)

¶ Secundo qualiter venit sciendum dico q̄ venit tanq̄ mediator. vt offensa dei reconciliaret qui prefiguratus est in Aaron. Nūeri. xvi. capitulo legitur. q̄ assūpto thuribulo et igne stetit int' mortuos et viuos orans cessare plagam ignis alieni. sic christus assumpta carne et anima stetit inter mortuos. i. hoīes p̄ peccatuz mortuos ⁊ viuos. i. deū oipoterē et angelos suos orans patrem pro nobis. et exauditus est p̄ sua reuerentia ad Hebreos p̄mo. Et sic cessare fecit plagā hominis. et iram dei patris. hinc aplus

prima ad thimotheū. i. Mediator dei et
hoīm homo xp̄s ihesus. qꝛ dedit semetip
sum in redemptōz ꝓ nobis oībus. Glo.
Per sufficientiā licz nō ꝑ efficaciā Hic si
quidē mediator mediū est. in q̄ duo extre
ma lōge a se distantia in vnū ꝯueniūt vt
deus et hō vn⁹ esset xp̄s. Vñ sctūs Tho.
de aquino ī tercio scripti distin. xix. ar. v.
et in. iij. pte. summe. q. xxvi. ar. i. Christ⁹
dei ⁊ hoīm dicit̄ mediator inq̄ntuz ꝓ oībꝫ
satisfecit. et nūc ꝓ eis intercedit ad p̄rem
et ea q̄ beatitudīs sūt hoībꝫ ꝯmūicat. ſm
q̄ d̄r Iob̄is. xvij. Claritatē di. glo. īmor
talitatꝫ quā dedisti mihi dedi eis Glo.
Dabo tecū ego deus. ⁊ vtrūqꝫ ꝯuenit ei.
qꝛ cum vtroqꝫ ꝯmunicat cū homībꝫ hūa
nitate. cum deo diuītate. et qꝛ deus dona
p̄ris trāsmittit hoībꝫ. Hic rex nr̄ q̄ ut me/
diator vēit. et reuera qꝛ mediū ſm ph̄m
sapit naturā vtrorūqꝫ extremoꝝ. vt deus
de deo ex substātia p̄ris añ secula genitus
et hō de homīe ex substātia mr̄is in secl̄o
natus. hic ē mediator in quē deus p̄r oēz
cām suam quā hūit aduersus hominē po/
suit. in quem et hō fiduciā sue recōciliati/
onis statuit ap̄d p̄rem. vt ait ꝓph̄a psal. xi
dicēs ex pte p̄ris Ponā in salutari causā
meam et addit ꝓ hoīe. fiducialit̄ agā ī eo
tanq̄ in salutari meo. Ip̄e itaqꝫ est medi
ator figurat⁹ ꝑ lapidē angularē. p̄s. cxvij
quem reꝓbrauer̄t edificantes ⁊ factus ē
in caput anguli. cōbinans duas ꝑtes id ē
duos ꝓpl̄os. hoc est iudeos et gentiles in
vnam fidē xp̄iane religiōis et ꝓfessionis
Et iō habet̄ ad Ephesios. ij. Ip̄e est pax
nr̄a inter nos ⁊ deū iudeos ⁊ gētes faciēs
vtraqꝫ vnū in fide et moribꝫ. ⁊ mediū pa
rietem obstaculū q̄d erat int̄ illos. Mace
rie qꝛ non stabil̄ vl̄ alicui⁹ roboris soluēs
inimicicias inter deum ⁊ hominē. Item
inter gentiles ⁊ iudeos. Qꝛ vt dicit glo
sa Lyre. Remouit a gentibꝫ ydolatriam
quā abhorrebāt iudei. ⁊ a iudeis circūci/
sione quā detestabātur gētiles. ⁊ sic abstu
lit inimicicias. s. ī carne sua assumpta ⁊ im
molata. per īmolationē enī carnis sue scz
in cruce. per quā destructa est ydolatria ⁊
cessauerūt legalia. ⁊ nobis indulta sūt pec
cata. ¶ Tercio venit rex nr̄ tanq̄ fid̄
lis fideiussor. qui ne dū sua sed ⁊ seip̄m.
ꝓ nobis ad penā quā disposuerat obliga
uit et obtulit. fideiussit eī vt hētur Ila.
xlvi. dicēs. Ego feci. s. hoīem creando ⁊
ego ferā mala eius ip̄z ad penitentiā expe
ctando. ego portabo penaz quā pc̄tis suis
meruit. ip̄m ꝓtegendo. Et saluabo si cō/
uersus fuerit ip̄um eternal̄r beatificando.
Soluit inq̄ ꝓ nobis penā q̄ñ ipse sñ cul
pa sed ñ sine cā suscepit penā. vt ait psal.
p̄s. lxviij. Que nō rapui tunc. s. in cruce
pendēs exsoluebā. Vñ apl̄s ad Hebre.
ix. Semetip̄um. s. obtulit immaculatū ꝓ
excessu in ꝑadiso facto. ⁊ ꝑ hoc emūdauit
ꝯsciētias nr̄as ab oīb⁹ opibꝫ mortuis. i.
mortalibꝫ peccatis. et habilitauit nos ad
ſuiendū deo viuenti ¶ Nūc vidēdū
est ꝓpter quid venit rex nr̄ in carnē. rñdet̄
q̄ vēit ꝓpter hoīes. ita canit eccl̄ia in sim/
bolo. Qui ꝓpter nos hoīes ⁊ ꝓp. n. sa. de.
d̄ cel̄. Vñ filius dei incarnatus ē ꝓpt̄ ho
mines liberandos et ꝓpt̄ angelos bonos
ad implendū eoꝝ ruinā. ⁊ nō ꝓpter ange
los malos. et hoc multis de causis. Pri
mo rōne occasionis. scd̄o ratione ꝑiclita/
tionis. tercio rōe cognitōis. quarto rōne
conditōis. quinto rōne dispositiōis. De
quo magister in scd̄o distinctōne. xxi. Et
glosa ibidem et sup̄ distin. v. eiusdem. ⁊
sctūs Thomas in tercio scripti di. i. q. i.
arti. ij. et Alexander de aleſ in scd̄a parte
questiōe. cx. ar. vij. Primo incarnatus ē
ad redim̄dū hoīes. ⁊ nō angelos rōne oc
casiōis. qꝛ hō occasionē hūit cadendi. iō
ꝑ gr̄am iuuari potuit ad veniā. vt q̄ ꝑ ali
um ceci d̄rat ꝑ aliū erigeret̄. ⁊ q̄ īcitatorē
hūit ad malū. nō iniuste hūit repatorez
ad bonū. dyabol⁹ v̄o qꝛ sñ tēptatōe alic⁹
pc̄cauit. vt surgerz ꝑ aliū adiuuari ñ debu
it. nec ꝑ se potuit. Id̄o irremediabile pec
catū eius extitit. Sz pctm̄ hoīs sic ꝑ aliū
hūit initium. ita ⁊ remediū. Scd̄o rōe ꝑi
clitatiōis. qꝛ āgelica nat̄a ñ perierat tota.
sz ex pte ꝑstiterat. hūana vero tota ꝑie/
rat. ideo ne penit⁹ ꝑderet̄. et angelica rui
na restaurarēt̄ est redempta. Tercio rōe
cognitōis. qꝛ intellectus hūanus tardus

est nec subito et liquide cognoscit q̄d sit faciendū vl' relinq̄ndū. Quarto rōe ꝯditionis q̄ hō est infirme cōditiōis. ⁊ peccauit ex īfirmitate q̄ corpi ꝯiūctus. angel⁹ vero ex malicia. q̄ vt innuit Greg. ī morali. li. v. ca. vij. viij. ⁊ ix. Angeloꝝ spūs irremissibil' peccauerūt q̄ robustius stare potuerūt. hō vero ꝓpter corp⁹ infirmū meruit veniā. Juxta illud psal. Propicius fiet pctis eoꝝ ⁊ nō accendet oēm iram suaꝫ. q̄ caro sūt. ps. lxxvij. Et sic quodā mō adam peccauit in prem. q̄ ex quadaꝫ infirmitate ⁊ fragilitate humana d̄liquit Eua peccauit ī filiū. q̄ ex quadā ignorātia femīa supbiuit. Dyabol⁹ v̄o peccauit in spm̄sctm̄. q̄ appetiuit dei potētiā. Isa. xiiij. In celū ꝯscēdā sup̄ astra d̄i exaltabo soliū meū. ⁊c. Ecc̄ dyabol⁹ peccauit ī spm̄ sanctū. q̄ ex ꝓpria malicia intumuit ꝯtra deum. ergo pc̄tum ei⁹ est irremediabile. vñ Math. xij. Quicūq̄ dixerit verbū ꝯ filium hoīs remittet̄ ei. qui aūt dixerit ꝯ spm̄scm̄ ñ remittet̄ ei neq̄ ī hoc sc̄lo neq̄ ī futuro. Quinto rōe dispositōis. q̄ hō se potuit ad gr̄am disponere. angelus v̄o ñ naꝫ ad hoc q̄ quis possit se ad gr̄aꝫ disponere duo exigūt̄. s. natura et status. Natura ut possit simul gaudere et dolere. vt pꝫ p Augustinū in li. d̄ pēitentia. q̄ verus penitens sp̄ dolet. et se dolere gaudet. Sꝫ q̄ angel⁹ malus simplex est q̄ non ē ꝯpositus ex carne ⁊ aīa. et sup̄ q̄dcunq̄ se diuertit totus se diuertit. et ita qñ gaudet si saltez gaudere p̄t totus gaudꝫ. ⁊ qñ dolet totus dolet. ideo ei nō ꝯuenit vt doleat de pc̄to. et gaudeat de dolore. sed hoī ꝯuenit vtꝝq̄. et sic angelus ñ hꝫ dispositiōem ad gr̄am rōne nature. status vicꝫ vt ille q̄ lapsus ē in tali sit statu vt se possit disponere et p̄pare ad veniā impetrandam ⁊ gratiā recupandā. Sꝫ dyabol⁹ p⁹ casum ñ est in tali statu. q̄ vt dicit sanct⁹ Thomas vbi sup̄. Hō nō pc̄cauit in termīo vie sue sicut angel⁹. cui ad primā electionē status vie finitus ē. Et hoc ꝯsonat verbo damascēi. qui di. Q̄d hoībꝫ mors est angelis est casus. q̄ sic̄ hoīes p⁹ mortē non pñt se ad gr̄am disponere. iō quia nō sunt in statu merendi. sic mali angeli qñ reciderant extra statū merēdi fuerūt. Etiaꝫ dicit Aug⁹. Angelus ī lapsu desperauit. igitur ad gratiaꝫ se disponere non potuit ꝓpterea dyabol⁹ post lapsuꝫ a deo finalit̄ sententiat⁹ fuit. q̄ deus sciuit eū nunq̄ posse resurgere. non sic aūt ē de homīe q̄a post peccatū fuit et est adhuc ī statu merēdi. q̄ ad hoc datū est hoī pñs tp⁹ vt peccatū plangat. scd̄a Coꝝ. vi. Ecce nūc tēp⁹ acceptabile. Etiam hō post pctūm nō desperauit sꝫ magis miaꝫ dei īplorauit ideo sententiat⁹ ñ fuit. q̄ deus sciuit eū posse resurgere. ḡ eū non dānauit. sed in hūanitate misericordit̄ redemit. et ita homo ad gratiā se disponere potuit. Ex hoc patꝫ q̄ vc̄it ꝓpter hoīes redimēdos ⁊ ꝓpter angelos bonos. vt p̄ homīes eoꝝ impleret ruinam. vñ Beda ī s̄mōe. Aduētus dñi in carneꝫ nō solum fuit salus hoīm in terra sꝫ etiā angeloꝝ ī celis. q̄ dū hoīes ī terra saluantur eoꝝ ꝓfecto numer⁹ q̄ sathana cadente minoratus fuerat reintegratur.

¶ Sermo sextus

Benedict⁹ q̄ vc̄it ī noīe dñi. mathe. xxi A Uidēm⁹ q̄ magni p̄ncipes laudāt̄ ex benignitate ⁊ largitate sic̄ laudat̄ Assuer⁹. Hester p̄mo eo q̄ fuit magnific⁹ et liberal' et magnificentiā suā officialibꝫ ⁊ cūctis p̄ncipibꝫ et ꝓpl'is suis exhibuit. Spūal'r. sic xp̄us rex regū dꝫ hodie laudari ex sua largitate et benignitate. sic̄ docuit angel⁹ Thobie. xij Bñdicite dñm celi et corā oībꝫ viuētibꝫ cōfitemī ei. s. tāq̄ bñfactori. q̄ fecit nobiscū mīam suaꝫ. Magnā eī nobis exhibuit ī creatōe. maiorē in oīꝫ creaturaꝝ dñatōe cū dixit Gen̄. i. dominamī piscibꝫ maris et volatilibꝫ celi et vniuers̄ animantibꝫ q̄ mouent̄ s̄r terrā Maximā v̄o miaꝫ exhibuit nobis in suiip̄i⁹ collatōe ad redēptōnē. Bern̄. In nll'o illuxit nobis ita xp̄i pietas ⁊ liberalitas. sic̄ in īcarnatōe. vñ augu. ī li. xiij. d̄ tri. ca. penl'tio In reb⁹ p̄ tp̄a ortis illa sūma gr̄a ē vt hō in vnitate p̄sone d̄o cōiūct⁹ ē ecce quō nos dignificauit ⁊ maxīa utilitas nobis ex īcarnatōe ꝓuēit

Augustinus sup psalmū. Filius dei fa
ctus est pticeps nostre mortalitatis ido
vt hō fieret pticeps sue diuītatis Idcir
co tenemur eum bñdicere. vnde Gre/
gorius i moralibus. xxix. ca. i. Tāto magis
homo dbitor di fuit qāto ipe pro illo idi
gna suscepit. idcirco Ecci. xliij. Benedi
cētes dñm exaltate illū quantū potestis
maior est enim omni laude. Et merito
Dicit nanq; Bernardus in sermone.
Tantam nobis dulcedinē dominus in
carne exhibuit. et durissimi cordis sit qs
quis q eū toto affectu ñ diligit ⁊ bñdicit
Idcirco oms dicam⁹ bñdictus qui vēit
in nomīe dñi. de q thema. B. Au/
distis nanq; de aduentu regis quare ve
nit scz qr ꝓpter homīes ⁊ angelos bonos
adhuc ē ratio scda quare venit ꝓpt vir/
ginis dignitatē. q ab eterno indiuidue
trinitatis ꝯsilio ad matrem verbi electa
fuerat. et pelecta id ē pre omībus alijs
hominibus electa. Juxta illd Ecclīasti.
xxiiij. Ab initio et añ secula creata suz. ⁊
Prouerbioꝝ. viij. Dñs possedit me ab
initio viaꝝ suaꝝ añq; quicq; facerz a pn/
cipio. ab eterno ordinata suz ⁊ ex antiqs
anteq; terra fieret. ⁊c. scz ad matrem dei
et ipsa pūenta diuina gra ad hoc op⁹ di
uine incarnacōis qāuis ipaz diuinā dispo
sitōem ignoraret. tñ ipsa gra dei adiūcta
vtutibus diuīe se ꝯplacentie sic ppauit.
vt eā deus ad incarnationis misteriū eli/
gerz. ⁊ mr verbi esset. Ipsa enī prepauit
se p tria ad hoc vt esset dei mat. pmo per
mūdiciā virgītatis. scdo p obediētiā hūi
litatis. tercō per diligentiam charitatis.
Primo p mūdiciam virgītatis vt mūd⁹
de munda nasceret. qui eī vēit tollere pec
cata mundi. concipi ⁊ nasci voluit de vir/
gine mūda. de cui⁹ mundicia dicit Euse/
bius. Ea puritate nitebat qua maior sub
deo intelligi nequit Et hō decuit. qr dicit
Origenes. Non p corruptam cōcipi vel
nasci debuit. qr si pticeps esset pcti. pecca
tum tollere nō potuisset. Ideo ambrosi⁹.
Deuz decuit hmōi natiuitas. vt si nasci
debuit tunc ex virgine. ⁊ si virgo ꝯcipere
et parere debuit. tunc deum pere debuit.

Scdo ppauit se p obediētiam hūilitatis
vt ipsa hūilis mr dei fieret dei omnipotē
tis. qui in vestiario sue hūilitatis hūilem
sue diuītatis vestem induit nre carnis et
corruptibilitatis. Nam ut dicit Grego.
xxvi. moraliū ca. xlvi. q per custodiā hu/
militatis ꝓuanda sint indicia castitatis.
Vñ Bern. Licet virgo beata ex vginita
te do placerz. tñ ex hūilitate mr dei fcta ē
ideo gloriat solū de hūilitate et ñ d alijs
virtutibus. Lu. i. Respexit hūilitatē an.
sue. Tercio ppauit se per diligentiam ca
ritatis. De q glosa sr tercō sñiaꝝ di. qrta
Quid ppauit virginem ad cōceptionez
q diuinus amor. nā dicit Hugo. Amor
dei ita ardenter ⁊ singularit in corde vgi
nis candebat. vt ⁊ in corpe eius miracla
faciebat. et qr dilectio dei in corpe eius ñ
suscepit socium. ideo in carne eius opatō
diuina nō habebat seqntem Vñ canit ec
clesia. Nec pmā similez visa est nec habe
re seqntem. C. Sed diceres vtruz
beata virgo p istam ppatōem meruit con
cipere xpm Rñdetur q triplex est meritū
scz meritum cōgrui quo pctor sibi meret
gram cum se disponit ad ipsam. ⁊ sic ex ꝯ
gruo confertur sibi a deo. Scdm est me/
ritum digni. scz cū aliquis iustus est. et p
augmento gre petit ⁊ meretur exaudiri.
Juxta illd Jacobi. iiij. Hūilibus dat gra
tiam. et Apocal. vltio. Qui iustus est iu
stificet adhuc. et sanctus sctificet adhuc
scz p gre augmtum. Terciū est meritum
condigni. qñ vicz ꝓportionabilitas est in
merito ⁊ pmio. vt cū quis ex tanta chari/
tate meret tm premiū vel donuz Modo
dico q btā virgo maria meruit concipere
xpm añ annūciatōem merito congrui. qr
ex sua puritate hūilitate ⁊ charitate se di
sposuit ad hoc q ꝯgrue essz mr dñi. post
annūciatōem vero qñ ꝯsensit. et spūsscūs
copiose in eā dscendit. tūc meruit merito
digni. Vt canit eccla. Regina celi letare
alla. qr quē meruisti portare alla. scz meri
to digni. Merito vero condigni mere/
ri non potuit. qr deū incarnari oē meritz
excessit. qr erat fūdamentum omis meriti
Vt dicit Aug⁹. Susceptionem illā hūili

tatis merita nulla p̄cesserunt. s. ꝯdigna sꝫ ab illa susceptōne cuncta merita initium ceperunt. D. Nunc videndū est cū quo vel cum quibus venit. rñdetur ꝙ venit cum sua potentia. sapientia ⁊ clem̄tia. Primo venit cum potentia vt infirmitatem nostrā adiuuaret. De qua potentia scribitur Sapie. xi. Misereris oīm. quia omnia potes. Unde dixit leprosus. Mathei. viij. Dñe si vis potes me mundare Reuera potēs est. vt dixit mater ei⁹ Lu. p̄mo. Fecit michi magna qui potens est hanc potentiā ostendit in miraculoꝝ opatione. nam ꝓpria virtute et solo nutu ⁊ v̄bo curauit homines. vt habetur Lu. vi. Omnis turba querebat eum tangere. qꝛ virtus exibat de illo. ⁊ sanabat omnes. Secundo venit cum sua sapientia. vt nostram ignorātiaꝫ informaret. Ut dicit p̄s Docebo iniquos vias tuas. p̄s. l. Et Isayas. xlviij. Ego dominus docens te vtilia. Venit nanq̄ cum sapientia cuius non ē numerus. p̄s. cxlvi. Et docuit marci. vi. in synagoga ⁊ multi audientes mirabantur de doctrina eius dicentes. vñ huic hec omnia. ⁊ Johannis septimo Quomō hic litteras scit cum nō didicit Tercio venit cū sua misericordia. vt scribitur Job. xxxi. Ab infantia mea creuit mecum miseratio. et d̄ vtero matris mee egressa est mecum. Ideo dicitur mathei ix. Misericordiam volo et non sacrificiū Unde augustinus. Deus vult saluare illos ꝑ suam misericordiam. quos non potuit per iusticiam. ⁊ Ambrosius super Lucam. Venit saluator in domū Simonis leprosi. id est ī hūc mūdum. vt per suam misericordiam maculas humani generis ablueret. et hoc est qd̄ dicit apostol⁹ ad Tytum. iij. Non ex opibus iusticie q̄ fecimus nos. sꝫ s̄m suā misericordiaꝫ saluos nos fecit. Quia ipse est de q̄ Johel. ij. Benignus et misericors est patiēs ⁊ mlte misericordie. ⁊ p̄stabilis super malicia Ideo boni sperare debēt. vt det eis donū gratie. mali v̄o vt eis det indulgētiā culpe dicit nanq̄ psal. p̄s. xxxi. Sperantem aūt ī dño misericordia circundabit

scꝫ illius regis qui venit māsuetūs. qui ꝑ suam potentiam. potuit. et ꝑ suam sapiāꝫ sciuit. ⁊ ꝑ suam clem̄tiam voluit misereri vt nobis in p̄nti dignaretur dare gr̄am et in futuro gloriam. E. Sed diceres vtꝝ necessarium fuit ad repatōnem humani generis verbum dei incarnari. respondet sctūs Thomas pte tercia q̄stione p̄ma arti. ij. Ad finem aliquem dicitur aliquid esse necessariuꝫ dupliciter. vno mō sine quo aliquid esse nō potest. sicut cibꝰ est necessarius ad conseruatōem humāe vite. Alio mō ꝑ qd̄ melius ⁊ conueniēti⁹ ad aliquē finem ꝑuenitur. sicut equ⁹ est necessarius ad iter ꝑagēdū. Primo mō deum incarnari necessarium nō fuit ad repatōem humāe nature. Deus enī ꝑ om̄i potentem virtutem potuit naturā hūanā multis alijs modis repare. Scd̄o autez mōnecessariū fuit deuꝫ incarnari ad humane nature repatōem. Unde augustin⁹ xiij. d̄ trinitate. Ostendamus aliū quidē modum deo possibilē defuisse. cuius potētie omnia equalit̄ subiacent. sed sanande nostre miserie ꝯueniētōrez alium modū nō fuisse nec esse oportuisse. Uñ cōueniētius fuit ꝑ se deū incarnari q̄ ad tria. s. ad ꝓmotōꝫ hoīs ī bono. ⁊ ad remotōꝫ a malo. ⁊ q̄ꝫtū ad caritarem. Primo conueniens ⁊ vtile fuit filiū dei ꝑ se īcarnari ꝓpt̄ ꝓmotōꝫ hoīs ī bono. qd̄ q̄d̄ bonū est duplex. s. bonū virtutis ⁊ bonū salutis. Bonum v̄tutis ꝯsistit in quatuor. s. in fid̄ spe dilectōe ⁊ opatione. et ad illa valꝫ nobis xp̄i incarnatō. Primo q̄ꝫtū ad fidez que magis certificat̄ ex hoc ꝙ deo loq̄nti credidit. Juxta illd̄ ad Hebre. i. Mltipharie mltisq̄ modis olim deus loq̄ns p̄ribꝰ in ꝓphetis. nouissime diebꝰ istis locutus est nobis in filio. ⁊c̄. Ido aug⁹. xi. d̄ ciui. d̄i. Ut hō fidenti⁹ in fide ambularꝫ ad v̄itatē. ipa veritas dei filius per se homīe assumpto ꝯstituit atq̄ fundauit fidē. Secundo conueniens erat ꝙ dei filius per se veniret ī carnem quantum ad spem. que per hoc maxime erigitur. Unde augusti. xiij. de trinitate. Nichil tam necessariū fuit ad erigēdā spez nr̄am q̄ꝫ vt d̄mōstraret̄

nobis quantum diligeret nos deus. quid enim huius rei isto indicio manifestius quam quod dei filius nature nostre dignatus est inire consortium. et quia suscepit nostram infirmitatem. ex hoc augmentatur spes et fiducia nostra. Unde augustinus super psalmistam. Ex quo suscepit malum tuum. spera quod communicet tibi bonum suum. Tercio fuit conueniens quantum ad charitatem. que per hoc maxime excitatur. vnde Damascenus libro. iij. ca. xxiij. Quid enim magis ad charitatem accendit quam quod deus filio suo proprio non pepercit. sed pro nobis omnibus tradidit illum. scilicet per incarnationem. in qua valde ostendit suam dilectionem. Que quidem dilectio fuit cum sui aduentus. Unde augustinus in libro de cathezizandis rudibus. que est maior cum aduentus domini quam ut ostenderet deus suam dilectionem in nobis. Et subdit si amare pigebat saltem reamare non pigeat cum prior ipse dilexit. F Sed diceres. si homo non peccasset vtrum deus incarnatus fuisset. Circa istam questionem sunt opiniones doctorum diuerse. ut sctus Thomas parte. iij. q. i. arti. iij. declarat attamen oppositum dicentes. dicunt quod sic. Et glosant sanctum Thomam et dictum augustini qui dicunt quod non. verum esset quod non assumpsisset carnem passibilem et mortalem. sed carnem simpliciter vt pro ratione illorum latius declarat Bonauentura super. iij. di. i. questione. ij. ar. ij. De numero vero tenentium quod sic. est Leo papa in libro de fide. qui dicit. Putant quidam casum hominis fuisse causam incarnationis qui simpliciter fallunt. quia ab eterno est predestinatum quod homo deificaretur. vnde si deus non incarnaretur. homo non deificaretur. et sic predestinatio dei mutaretur. Item conueniens fuit deum incarnari. etiam si homo non peccasset ratione felicitatis. cum homo ad beatitudinem sit creatus. et ante peccatum etiam pro statu innocentie si perstitisset. totus non fuisset perfecte beatus. quia solum secundum animam et partem intellectiuam. Nam beatitudo quantum ad partem intellectiuam est in intuitu deitatis assumentis. Et sic secundum Leonem. si homo non peccasset adhuc deus incarnatus fuisset. alias homo imperfecte beatus extitisset. quia sic non fuisset nisi secundum animam beatus. anima vero est pars hominis et non homo. et cum anima et corpus communicent sibi actiones et passiones conuenientius est quod communiter accipiant premia actionum et passionum. Et ideo sicut anima sanctificatur ex visione diuinitatis sic et corpus ex visione humanitatis. alias secundum Hugonem de sancto victore. perpetue in obprobrium exterioris hominis fuisset dictum vbi est deus tuus. Ideo augustinus exponens illud Johannis x. Ingredietur et egredietur et pascua inueniet et in libro de spiritu et anima dicit. propterea deus factus est homo. vt totum hominem beatificaret. vt siue homo ingrederetur intus per intellectum. siue egrederetur extra per sensum in creatore suo pascua inueniret. Pascua intus in agnitione deitatis. pascua extra in carne saluatoris. G Item conueniens fuit deum incarnari ad probationem dilectionis. quia vt dicit Johannis tercio. Sic deus dilexit mundum. vt filium suum vnigenitum daret. vbi Augustinus. Si deus homines non amaret de celis ad terram non descenderet. Et glosa super Matheum dicit. Sola caritas fecit deum incarnari. vnde planum est quod non minus dilexit innocentem naturam quam peccantem. Qua propter relinquitur quod eque bene fuisset incarnatus. vt dicit origenes. Si homo non peccasset. eque bene deus ex nimio amore hominis homo factus fuisset. Et idem vult Hendericus de Entho in questionibus psalterij allegans augustinum. xiij. de ciuitate dicentem. Alia multa sunt cogitanda in christi incarnatione preter absolutionem a peccato. Igitur dato quod homo non peccasset. propter alia deus incarnatus fuisset. vicz propter promotionem hominis in bono. scilicet fide. spe et charitate. H Quarto conueniens fuit dei filium per se incarnari quantum ad rectam operationem in qua se nobis in exemplum tribuit. Johannis. xiii. Exemplum dedi vobis vt quemadmodum ego feci vobis. et vos ita faciatis. vnde Augustinus in quodam sermone de natiuitate domini. Homo sequendus non erat. quia videri non

poterat. deus seq̃ndus erat qui videri non poterat. vt ergo exhiberet̃ homini. ⁊ qui ab homine videretur et quẽ homo sequeretur. deus homo factus est. Unde Augustinus sup Johãnem. Christus in hũanitate factus est nobis via ad suam diuinitatem. Quinto ad participationẽ diuinitatis. quod est bonũ salutis ⁊ glorie. que vere est homĩs beatitudo ⁊ finis humane vite. ⁊ ad illud valet christi incarnatio. Dicit enĩ Augustinus in q̃dam sermone. Factus est deus homo vt homo fieret deus. O q̃ magna salus venit nobis ꝑ incarnationem christi Unde anshelmus. Non est salus in mũdo quam non peperit humanitas saluatoris. nam ꝑ incarnationẽ eius impletũ est illd̃ Johis p̃mo. Dedit eis potestatem filios dei fieri. Ideo augustinus sup psalmum Factus est particeps nostre mortalitatis. vt homo fieret ꝑticeps sue diuinitatis. Scd̃m dictum apostoli ad Romãos. viij. Heredes dei coheredes aũt christi . J. Sexto Utile et conueniẽs fuit christum incarnari ꝓpter remotionẽ a malo quod ẽ mltiplex. scz malũ pene ⁊ malũ culpe. Primo propter remotõnem mali culpe. ne nosip̃os vilificaremus peccando. Nam augustinus ĩ libro de vera religione. Deus ĩ incarnationẽ nobis ostẽdit. q̃m excelsum locũ inter alias creaturas hũana natura habeat. in hoc ꝙ homĩbus in vero homine apparuit. Ideo leo papa in sermone O hõ christiane. dignitatẽ tuam agnosce et diuĩe ꝯsors factus nat̃ e noli ĩ veterẽ vilitatez degeneri ꝯuersatione redire. Scd̃o remotio mali culpe est vt tollat̃ in hoĩe p̃sumptio. q̃a nõ a nobis. sz ex mera gr̃a est saluatõ. Unde Augustin⁹ de trinitate. xiij. Gratia dei in nobis sine vllis p̃cedentib⁹ meritis in hoĩe xp̃o ꝯm̃datur. Juxta illud apl̃i ad Thytum. iij. Non ex opibus iusticie q̃ fecimus nos. sed s̃m suam misericordiã saluos nos fecit. Tercio remotio culpe est sup̃bia homĩs que maximũ impedim̃tum est salutis ne inhereat̃ deo. que redarguit̃ per tantã hũiliationẽ d̃i in carne. vt ibidẽ Aug⁹. ait et in libro de virginitate. Erubescat sup̃bire hũana infirmitas. cuz se ita dep̃ssit diuina maiestas. Quarto remotio mali est a s̃uitute dyaboli liberatõ. Juxta illud Augustini in verbis dñi Non liberaretur homo. nisi deus fieret homo. ⁊ J. h̃s viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Ideo augustin⁹ de trini. fieri debuit sic vt dyabol⁹ iusticia hoĩs ih̃u xp̃i supareť. q̃d factum est christo satisfaciente ꝓ nobis. vbi homo satisfacere debuit et nõ potuit. deus vero potuit ⁊ ñ debuit. vñ oportebat deũ ⁊ hominẽ esse Ih̃m christũ. Ideo leo pp̃ in s̃mone d̃ natiuitate. Suscipit̃ a diuina virtute infirmitas. vt q̃d nostris remedijs congruebat vnus atq̃ idem d̃i mediator ⁊ hominũ ⁊ mori ex vno et resurgere posset ex altero. nisi enĩ verus deus esset nõ afferret remedia. nisi enĩ essz homo verus non preberet exemplum. debuit ergo fore deus ⁊ homo. qui conferret remediũ ⁊ daret exemplum bonũ operandi. et malũ vitandi.

De eadem dominica Sermo. vij.

Ecce rex tuus vẽit tibi mãsuetus. ca. vbi sup̃ . R . Videmus quando aliquis rex vel princeps magnus ad aliquam ciuitatem est venturus. nuncij p̃mittũtur nunciantes regis aduentum ut ad ip̃m reuerenter ad suscipiendum se preparent. ⁊ disponant. Spiritualiter. Rex iste magn⁹ est Jhesus christus qui in isto tempe venturus est in carnẽ scd̃m ecclesie representationẽ Ideo nos debemus reuerenter p̃parare ad occurrendum et suscipiẽdum eum. De quo Amos quarto. Preparare in occursum dei tui israel. Id̃o sctã mater ecclesia hodie tres nuncios mittit et legatos qui nunciant istius regis aduentum. et ad susceptionez eius nos inuitant. scilicet apostolũ Paulum. zachariam prophetam Matheum euangelistam. Primo Paulus in epistola hodie legationẽ facit dicens. Quales debẽt esse illi qui iustũ regem debent suscipere. Primo debent vigilare ⁊ non dormire. De quo epl̃a ad Romanos. xiij. Hora est iam nos de somno surgere scilicet negligentie ⁊ torporis. De quo Gregorius Nemo in itinere incolatus huius torpeat. ne gloriam et gratiam perdat. Idcirco nos apostolus excitat Ad ephesios quinto. Surge qui dormis in peccatis. Dicit enim

Sermo

Augustinus sup psalmū. lxij. Somnus anīe est obliuio dei. O quot sunt tales qui nō recordantur nec memores sunt beneficij dei. q dies gratie appropinquabit per incarnationem. et q deberēt surgere a peccatis p gratiarum actionem quos arguit Salomō prouerbioꝝ. xx. Noli diligere somnuz. ne te egestas opprimat. quia dicit Leo papa. Nō torpentibus aut dormientibꝰ. sed vigilantibus et laborantibus promittitur p̄mium. Juxta illud ꝓuerbiorum octauo. Qui mane vigilauerīt ad me inueniēt me. Scd̄s nuncius est Matheus qui nunciat cām aduentus huiꝰ regis qui venit soluere asinam et pullū. vt habetur xxi. capitulo eius. hoc est iudeos ⁊ gentiles. vt patebit in ꝓcessu. Tercius nunciꝰ ē zacharias ꝓpheta qui nunciat eius dignitatez ⁊ vtilitatem ⁊ pietatem. Dicēs in capitulo nono Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. De quo thema. L. In sūma euāgelij tria innuūt̄ p̄mo īnuit̄ cā sui aduentꝰ q̄ est multiplex vt tāgitur in textu. Primo ꝓpter pacientiā ⁊ recōciliationē. de q̄ ad Ephe. ij. Ip̄e ē pax nr̄a q̄ fecit vtraqꝫ vnū. nā añ aduentū dñi discordia fuit inter deū ⁊ hoīem. qd̄ ꝯq̄ritur Hieremi. Sustinuimus pacem ⁊ nō venit ⁊ q̄siuimus bona. et ecce tribulatio in ca. viij. habet̄. dicētes. Pax pax ⁊ nō erat pax. Expectauimꝰ pacem ⁊ nō erat bonū. tempꝰ medele ⁊ ecce formido. In. xiiij. ca. Expectauimus pacē ⁊ nō est bonū et tp̄us curationis. ⁊ ecce turbatio et hō p seip̄m se deo recōciliare nō potuit. qꝛ omnes pctōres erāt. Juxta illd̄ ad romāos. iij. Om̄es peccauerūt et egent gr̄a dei. Jdo requirebat̄ mediator. hoc ē ihesus xp̄s. nam ad reꝯciliatorē requirūtur duo Primo ut hēat cōmunitatē. scd̄o auctoritatem. Primo cōmunitatē vt sit hō cōmunis hn̄s amiciciam vtriusqꝫ ptis. ne ad alterā ptez declinet. Secundo vt habeat auctoritatē. vt possit arguere illū si non vult satisfacere. vel istuz si ñ vl̄t satisfactionē suscipe. de quo Job. ix. Non est qui vtrūqꝫ valeat arguere. nec ponere manū suam in ambobus. Jdeo vēit in īcarnatione p̄sona cōmunis. que habuit cōueniētiā cū d̄o ⁊ cum homine. Unde ad galathas tertio. Mediator vnius non est. scilicz nat̄e. sed duplicis Uñ canit ecclesia. Gemine gygas substantie. ⁊ non potest esse a deo reiectus. qꝛ filius dei. nec ab homīe suspectus. qꝛ frater. vñ Psal. Deus dicit homī. ponam in salutari. fiducialr̄ agaz in eo. p̄s xi. Jdo p̄ma ad Thimoth. ij. Unꝰ mediator dei ⁊ hoīm ihesꝰ xp̄s Jdeo dicit q cū a ꝓppinquasset iherosolimā qd̄ interp̄tat̄ uisio pacis. qꝛ ꝓpt̄ pacē venit. Jdeo Salo. cañ. p̄mo. Osculet̄ me osculo oris sui. vñ osc̄lum ē signū pacis. ideo in natiuitate cecinerūt angeli. Lu. ij. Et in terra pax hoībꝰ bone volūtatis. M. Scd̄o venit ꝓpter nr̄am satisfactionē. nam in primis parētibus omnes excessimus. Eccs. vij. Nō ē homo iustus sup terram. qui faciat bonum ⁊ nō peccet. Et quia hō satisfacere debuit deo. ⁊ ñ potuit ex eo q nihil erat ī eo dignū satisfactione. quia a planta pedis vsqꝫ ad verticem non est in eo sanitas. quia nihil boni habuit vñ satisfacere potuit. Dicit nanqꝫ sctūs thomas pte. iij. q̄stione p̄ma. articulo ij. q satisfactio pro humana natura deberet habere quādam infinitatem sicut infinitū fuit primi hominis peccatū. p qd̄ offensa fuit īfinitas diuine maiestatis. quia tanta ē culpa quātus ille in quem peccatur. Satisfactio vero pure creature ē finita. igitur satisfactio puri hominis non potuit sufficere. Item etiā ideo qꝛ omnes erāt peccatores. Romāoꝝ. iij. Omnes peccauerunt et egēt gratia dei Jdcirco Jobes fleuit apocalips. v. Ego flebā mltm. qꝛ nemo dignus ē inuētus apire libꝝ ⁊ videre eū. ergo ista satisfactō nō potuit esse puri hoīs sed dei ⁊ homīs Jdeo dicit̄ in simbolo. qui ꝓpter nos homīes ⁊c. Uñ augꝰ. Non ip̄m de celo traxerūt nostra merita sed nr̄a peccata. Und̄ canit eccl̄ia. O culpa nimiū beata. i. occasio deificationis humane nat̄e ꝓpter quā deus hūanitatē assumpsit. qꝛ peccatū nostꝝ fuit inobediētia. De q̄ romanoꝝ. v. Sicut p inobedientiā vniꝰ homīs ꝯstituti sunt mlti peccatores Sic p obedientiā vniꝰ scꝫ xp̄i iusti multi constituent̄. et hoc figurat̄ cū d̄r venit bethphage qd̄ interp̄tat̄ domꝰ obediētie. qꝛ satisfecit p suā obediētiam. Ad philippē. ij. Factꝰ ē obediēs vsqꝫ ad mortē. Bern̄. Sicut ab inobedientia oē malum venit. sic ab obedientia oīs ꝓcessit virtus N. Tercio venit ꝓpter nostrā illūinationē vt illūinaret lumīe eterne veritatis. Jobis. i. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hominē veniētem in hūc mdm. hec lux dudū erat ꝯcupita

ps. Emitte lucem tuã et veritatẽ tuã. ps. xlij
Lux ista est xps. Job. xxiij. Ego sum lux mũ
di. qui sequit me non ambulat in tenebris. sz
habebit lumẽ vite. et hoc notat in textu cũ dr
ad montẽ oliueti. Sed heu plres hodie sunt
qui illuminationẽ cupiũt. sed lucem sequi refu
giunt. sicut conqritur xps. Johãnis. iij. Lux
venit in mũdum et dilexerut homines magis
tenebras qz lucem Augustinus de talibus
de cecis oculis. qui te eternũ lumen non vi
dent. de tenebris ad tenebras vadũt et nesci
unt q̃ vel vbi corruũt. ¶ Quarto ve
nit ꝓpter penitentie electionẽ. et nobis in exẽ
plum. nam ipe induit saccũ et cilicium q̃ sunt ar
ma pnie. id est corpus hũanum quo cgit peni
tentiam. Isa. liij. Vere languores nros ipse
tulit. et dolores nostros ipse portauit. nã omnis
xpi fuit penitẽtia ꝓ nobis acta. de q̃ Isa. liij.
Disciplina pacis nostre. id est flagellum q̃
deo et angelis reconciliati sum⁹ sup eum. quia
ipe ẽ pax nostra qui fecit vtraqz vnũ. ad ephe
sios. ij. Et hoc fecit et pulit vt essz nobis in ex
emplũ. Johã. xiij. Exemplũ dedi vobis vt et
vos ita faciatis. Vñ p disciplinam aduersita
tis timor. et ꝑ pacem reconciliatõnis amor no
bis insinuat. q̃ duo sunt quasi fundamẽtum
et radix penitentie ex quibus oritur in q̃bus fũ
datur. et in quibus nobis eius forma p̃figurat
Et simile notatur in textu cum dr. misit duos
discipulos dicens. Ite in castellũ qđ cõtra vos ẽ
id est conscientiã remordentẽ de peccato. Duo
discipuli sũt timor et amor qui debent soluere
asinã. i. peccatricẽ animã alligatã. Ideo psal.
vt iumentum facti sum⁹ apud te. ps. lxxij. Et iter
Cõparatus est iumẽtis insipiẽtibus. et si. fac. est
illis. Reuera peccatores stulti sunt asi
nis. Primo qz asinus cognoscit dñm suũ. ip
si vero ñ cognouit corde qz deus hõ fact⁹ pniam
egit eis in exẽplũ. Qđ conqritur. Isa. primo.
Cognouit bos possessorẽ suũ. et asinus p̃sepe
dñi sui. Israẽl me ñ cognouit. et ꝓphe me⁹ ñ
intellexit Et si qui eũ cognouerũt. nõ tamen
eũ vt deũ glorificauerũt. Ro. i. Qui cũ cog
nouissent deũ. ñ sicut deũ glificauerũt. aut gra
tias egerũt. sed euanuerũt in cogitationibus
suis. Secundo qz omnis patient⁹ suscepit. licz
graue. mõ aũt multi pctores leue onus nolũt
portare. Ideirco raro inuenit⁹ ver⁹ penitens.
Gregorius. Magis inuẽi qui fuerũt inno
centiaz qz qui veram penitentiã egerũt. opor
tet tamen ut quilis talis ꝑmaneat hic vel
in futuro. Augusti. Nullũ malũ impunitum
Deut. xxv. Pro mensura delicti erit pla
garum modus. Idcirco Bernã. Qui perfe
cte sensent onus peccati et anime lesionẽ. nul
reputabit corpis penã et laborẽ. Idcirco hor
tatur nos aplus hodie ad onus penitentie su
scipiendũ. Romanor. xiij. Hora est iam nos
de somno surgere. Et subdit non in comesati
onib⁹ et ebrietatibus nõ in cubilib⁹ et impudi
cicijs. Unde Job. viij. Tu tamẽ si diluculo
surrexeris ad deum et omnipotentem fueris
deprecatus. si mundus et rectus incesseris.
statim euigilabit ad te. Exodi. sedecimo Ma
ne colligebant mãna id est dei gratiam.

¶ Quinto ꝓpter peccatorũ saluationem
prima Thimoth. i. Fidelis sermo et omni acce
ptione dignus. quia christus iesus venit in
hunc mundũ peccatores saluos facere Ioh
Johãnis. iij. Non misit deus filiũ suũ in mũ
dũ ut iudicet mũdũ. sz ut mũdus saluet ꝑ ipz
Vñ Lu. ix. Dixit discipulis nescitis cui spũs si
tis. non venit filius hois animas perdere sed saluare
Et notat ibi si quis vobis aliqđ dixerit. di
cite. dñs his op⁹ hz. s. ad gre infusiõz et iusti
ficatõem. Vel ibi et sedit sup eã. quia sic sez ꝑ
gre iustificationẽ residet sup nos. Prouer.
xiij. In corde prudentis. i. iusti requiescz sapia
¶ Decimo venit ꝓpter scripturaz impletiõ
nem. quia in scripturis impleuit promissionem
incarnatõis. Deutro. xxx. Dominũ se pũbus
iurauit dñs. Ioh luce primo. Recordatus est
misericordie sue. sicut locutus ẽ ad pres nros
abraam et semini eius. Et notat in textu cum
dicit. hoc totũ factũ est ut impleret illud qđ
dictũ est ꝑ ꝓphetam dicentẽ. Dicite filie syõ
Ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedẽs sup
ram. ¶ Item notãdũ secõdo de ꝓfectu ad
uentus. Sicut enim bonis suus aduẽtus ꝓfi
cit sic malis maioris dãnationis occasio erit.
secm illud Johãnis. xv. Si nõ venissez et lo
cutus eis fuissem. peccatũ non haberent nunc
aũt excusatõem non hñt de peccato suo. et Lu.
ij. Dixit symeon ad mariã de ihesu. Ecce hic
positus ẽ in ruinã et in resurrectionẽ multorũ
in isrl. Unde quantũ elicit ex illa pte euãgelij
sermpliciter, ꝓficit ipius aduentus. Primo
oibus vere penitentib⁹ Ratio qz ꝓpter bos

maxīe venit in mūdum. Math. ix. Non veni
vocare iustos sed pctōres ad pnīam. et Luce
q̄nto. Penitētiā agite ⁊ appīquabit vobis
regnū celorū. Vñ beda sup Cañ sr̄ illo verbo
Veni in ortū meū. dicit in psona xp̄i Venio
vt errātes corrigā. ⁊ infirmitates adiuuē. ⁊
dubitantes in fid̄ ꝯfirmē. Et tangit̄ ibi. eun
tes discipuli ⁊c̄. Sicut enī abire est ab eo per
pctūm recedere. vt dicit. Glo. sup illud Jo.
vi. Abierūt retrorsum Sic ecōuerso adire ē
p penitentiam ⁊ p viam penitentie appīqua
re. Secundo pficit suis p̄ceptis obtempan/
tibus. ⁊ talib⁹ dat omne bonum. Deutro. xx.
viii. Si audieris vocem dñi dei tui vt facias
atq̄ custodias omnia mandata eius faciet
te dominus excelsiorem cunctis gentibus
que versantur in terra. ⁊ venient super te vni
uerse bñdictōes iste. ⁊ apprehēdēt te. si tñ p̄ce
pta ei⁹ audieris. Et veritas p se di. math. xix.
Si vis vitā ingredi s̄ua mādata dei. et tāgit̄
ibi Euntes aūt discipuli fecerūt sicut p̄cepit
illis ihesus Tercō pficit pctōribus compassi
onē hñtibus. ratō q̄ tales conformāt se q̄ntū
ad hoc xp̄o. vnd̄ legitur Lu. xix. Q̄ christus
fleuit sup ihrl̄m. vbi dicit fulgentius q̄ non
deflebat pulcritudinē non altitudinē turriuz
sed homines cito in aīabus et corpibus pe/
rituros. Vñ ad hoc hortatur apostolus ad
Romāos. xii. Flete cum flentibus. Et tāgit̄
ibi Adduxerūt asinā et pullum. q̄ aīalia alie
nis oneribꝰ opprimūtur p̄figurātes eos q̄ ex
dei ⁊ fraterno amore alienis miseriis ꝯpatiū
tur in quibꝰ dñs sedet p internam cōsolatōez
Quarto pficit paupibus ⁊ misericordiā fa/
cientibus. Rō q̄ tales in hoc imitantur pa/
trez celestē. Lu. vi. Estote misericordes sicut
et pr̄ vester misericors est. Que enī semina
uerit hō hec ⁊ metz. Ad galathas. vi. Qui
enim pce seminat. pce metet. ij. Corrin. ix.
Et hoc semen placet xp̄o qui est fons miscdie
Math. v. Beati misericordes. qm̄ ipsi mise
ricordiam conseq̄ntur. hec eī sola est. que pec
cata delet ⁊ abluit. Vñ dicit Luce. vndecīo.
Quod supest date elemosinā. ⁊ ecce omnia
munda sunt vobis. Et tangitur ibi. Et impo
suerunt sibi vestim̄ta sua. Dicit̄ notāter sibi
quia quidquid factū paupi fuerit sibi factum
reputat. Mathei. xxv. Quādiu fecistis vni
de his fratribus meis minimis michi fecistis

Quinto pficit in suis bonis opibus rectam
intentionē hñtibus vt in eis p̄ncipaliter q̄rāt
laudez dei. Rō q̄ in hoc imitāt̄ eum qui in
omnibꝰ opibus gloriā patris q̄siuit Johan.
viij. Ego honorifico patrē meū qui in cel̄ est
et hoc deo placet. non enī vult alteri dare glo
riam suaz. Isa. xlij. Gloriam meā alteri non
dabo Et tangit̄ ibi. et eū desup sedere fecerūt
vnde in hoc excludit vanā gloriam quā q̄daz
in suis opibꝰ querūt. d̄ quibꝰ scriptū ē math.
vi. Non eritis ypocrite qui amāt vt videātur
ab hominibꝰ. Amen dico vobis. receperunt
mercedem suā. Sexto pficit pacificis. Ratō
quia xp̄s ideo venit in mūdum ut nos cuz pa
tre pacificaret. Ephe. ij. Ipse enī est pax nr̄a.
qui fecit vtrūq̄ vnū. vñ math. v. dixit. Bti
pacifici qm̄ filij dei vocabūt̄ Et tangit̄ in hoc
verbo sedere q̄d est q̄escentis ⁊ pacem hñtis
cum dicit. et euz desup fecerūt sedere. ¶ T
¶ Tercio notādum ē de aduentu ip̄ius gr̄aꝝ
actione. quāq̄ enim tenemur ad gratiarū acti
ones p omnibꝰ bñficijs nobis impensis. scd̄z
illud p̄me Thesaloñ. v. In omnibꝰ gratias
agite. vnde Bern̄. sup cātica. Disce ad sin/
gula dona gratias agere deo. principal̄r tñ d̄
sua natiuitate. Vñ canit eccl̄ia. Grates nunc
om̄s reddam⁹ dño d̄o qui sua natiuitate nos
liberauit de dyabolica potestate. Pro q̄ scien
dū q̄ ad gratitudinē requirūt̄ p̄ncipal̄r sex ꝯ
ditiones. Prima est q̄ debet fieri de omnibꝰ
Ratio. q̄ hēmus ab alto oīa bona. Jacobi. i.
Om̄e datū optīm. ⁊ oē donū pfectū desursū
est descendēs a pr̄e luminū. Et tāgit̄ ibi pl̄i/
ma āt turba. In cuius figurā in p̄fatione in p
sona toti⁹ eccl̄ie p̄mittit̄ gr̄as agam⁹ dño d̄o
nostro. Scd̄a q̄ dz esse hūil̄ Rō q̄ in assūp
tione hūanitatis ip̄e se ad infimuz hūiliauit.
philippeñ. ij. Exinaniuit semetip̄z formā s̄ui
accipiēs. Bern̄. Non modica ⁊ simplex exi/
nanitō. sz vsq̄z ad carnē crucē ⁊ mortē. math.
xi. Discite a me q̄ mitis sum ⁊ hūilis corde
Et tangit̄ ibi sternebāt vestim̄ta sua in via. et
tal̄ multū placet deo. Vñ ad eā hortam̄. Lu.
xvij. Cū feceritis oīa q̄ p̄cepta sūt vobis dici
te inutiles s̄ui sum⁹. q̄d debuim⁹ facere feci
mus. Tercia q̄ dz esse hilaris. Rō. ij. Coꝝ.
ix. Hilarem datorē diligit deus. Et tangit̄
ibi. alij cedebāt rāos d̄ arboribꝰ. ⁊ sternebāt
in via. Ram⁹ cū floribꝰ significat hilaritatē.

Ad hanc hortamur Eccī. xxxv. In omni da
to hilarē fac vultū tuū. Bern. sup lucā. nihil
deo digne ꝓ sua incarnatione et passiōe refer
re possumus q̄ꝫ ꝙ gratias agamus. Seneca.
Nō est maius malū q̄ꝫ ad beneficia ingratitu
do. Quarto gratiarum actio debet esse bona.
Unde Bern. in quodam sermōe. Nō tantū
verbo sed etiam ope et veritate exhibeamꝰ nos
ipi grates. Sed heu aliqui ore et nō ope gra
tias agūt. De quibus ysaie. xxix. Math. xv.
Marci. vij. Hic ꝑplus labijs me honorat.
Mathei. xxiij. dicūt et non faciūt. Et tangit.
Turbe autē que preteribant et que sequebā
tur clamabāt. In duplci turba cor et linguā
pariter designat. i. Cor. i. dicēs. Gratias ago
deo meo. Et dicit notāter ago ⁊ nō cogito vl
dico. Quia dicit Bern. Nō gratiarū cogita
onem vel ꝓlationē. sed factionem et rationē
requiret a nobis deus. Quinto debet esse cō
tinua. rō Bern. qꝛ amantes vident bona sibi
collata a deo semꝑ adesse et nulla pericula tē
ptationis imminere. Et quia deus eis bene
facere non cessat. igitur et ipsi nō debent cessa
re a gratiarū actione. Et tangitur clamabant
Unde sicut dicit lucas. intantū clamauerūt
ꝙ quidā phariseorū dixerunt Luc. xix. Magr̄
increpa discipulos tuos. Qui respōdit. Di
co vobis. Si tacuerint tūc lapides clamabūt
Sic et nos ꝑm sententiā psal. Benedicā do
minū in omni tpe. ps. xxxiij. Quia in omni tē
pore beneficia eius nobis assunt. Ideo Hu
go de sacramētis. li. ij. Quāto sepius gratia
datur tāto nequior ingratitudo ꝓbatur. Id
circo debemus ꝯtinuare gratiarū actionem si
cut deus cōtinuat beneficiorꝫ suorū exhibitio
nem. Sexto debet esse manifesta. Ratio vt a
lij excitati similiter faciant. De quo Math.
v. Sic luceat lux vr̄a corā hominibꝫ vt vide
ant opa vestra bona. et glorificent patrē vr̄m
qui in celis est. Sed heu sunt aliqui. De qui
bus Seneca li. ij. de beneficijs dicit. Quidā
furtiue grās agunt. quasi a se haberēt. et nō a
deo. et hoc nō est placitū deo. Qꝛ dixit Mar
ci. viij. et luce. xij. Qui me cōfessus fuerit co
ram hoībus. cōfitebor et ego eum corā patre
meo. et sic fuerūt clamātes. Osanna filio da
uid. i. saluifica. qꝛ ꝑ incarnationē inchoata est
salus mundi. Ideo publice cū turbis p̄cedē
tibus. i. patribꝫ veteris testamenti et sequēti
bus. i. hominibus fidelibus noui testamēti di
camus. benedictus qui venit in noīe dñi. Et
merito. quia dicit ambro. sup lucā. Nihil deo
dignius ꝓ sua incarnatōe et satisfactiōe q̄ꝫ ut
gratias agamus. ⁊ ecōuerso. nihil deo displi
centius est q̄ꝫ bñficiorū suorum ingratitudo.
Qua ꝓpter scribit aug. in epl'a ad aureliū epi
scopū. Quid melius animo gerimus ⁊ ore ꝓ
mimꝰ et calamo scribimꝰ q̄ꝫ deo grās quo nec
dici breuiꝰ. nec audiri letius. nec intelligi grā
dius. nec agi pōt fructuosius.

Dominica secūda aduētus Sermo viij

Tunc videbunt filiū hominis ve
nientem in nube cū potestate ma
gna et maiestate. Luce. xxi. Vl
Dicit phus ꝙ rerū virtutes co
gnoscunt ꝑ earum opatōnes. Spūaliter. sic
nos ex opationibus possumus cognoscere eꝰ
virtutem scꝫ quadruplicē. potentiam insupa
bilem. sapientiā imꝑscrutabilem. clementiaꝫ
ineffabilē et iusticiā inflexibilem. Deus nan
q̄ꝫ sue potentie innotuit nobis in hūani gene
ris creatōne et omniū creaturarū que in celo
et in terra sunt. De quo Gen. i. In pricipio
deus creauit celū ⁊ terrā. Et ps. Omnia que
cūq̄ꝫ voluit fecit. ps. xciij. scꝫ in celo angelos.
in terra iumenta et hoīes. in aere volucres. in
mari monstra ⁊ pisces. Unde Joh. i. Omnia
ꝑ ipm facta sunt. Sup quo aug. Qualia sūt
et quantacūq̄ꝫ sunt ꝑ ipius verbū facta sunt.
Secundo eius sapīa relucet in omniū creatu
rarū nobilissima et sapientissima distinctōne.
vt cum separauit aquas ab arida. aquas appel
lauit mare et aridā terrā. et hec fecit in sua sa
pientia. iuxta illud psal. omnia in sapīa feci
sti. ps. ciij. De quo Eccī. i. Quis dimensus
est sapīam dei p̄cedentē oīa et quis eā inuesti
gauit. q. n. nullus. Tercio eius clementia pꝫ
in nr̄a redemptōe ⁊ saluatōe. De qua aplus
ad Thitū. iij. nō ex opibꝰ iusticie que fecimꝰ
nos ⁊c. Quarto restat insup ut appareat sua
iusticia in bonorū opm retributōe. qꝛ est tan
ta dei iusticia ut dicit aug. ꝙ nullū bonū irre
muneratū et nullū malū impunitū ꝑtransibit
Et hoc erit ī cōsummatione nouissimi iudicij.
De quo psal. Cū accepero tpus ego iusticias

iudicabo. ps. lxxiiij. Et hoc erit tūc quādo rex noster veniet ad iudiciū et incutiet hijs timorem qui nō p̄pauerunt se ad primū aduentuz p amorē. De quo thema. Tunc videbunt filiū hoīs ꝛc. · x · In summa euāgelij duo innuunt. Primo terribilis creaturaꝝ mutatio. ibi erūt signa in sole et luna. Scdo mirabilis manifestatio. ibi. tūc videbūt filiū hoīs Primo dicit. In illo tpe s. feria tercia p⁹ palmarum. cum xp̄us sedebat in templo. et quidaz dixerūt ei magister aspice quales structure. et respondens ait. Veniet dies vt non relīquet lapis sup lapidem qui nō destruetur. Et sic eo sedente sup monte oliueti accesserūt discipuli eius secrete dicētes. dic nobis qñ hec erunt signa aduentus et cōsummatōis seculi. Tunc inter cetera signa eius iudiciū precedētia dixit ista fore futura. Pro quo sciendum. sicut habetur in scripturis. tūc sunt quedam signa diem iudicij extremū p̄currentia. quedā concurrētia. et quedam sequētia. Primo sūt quedam p̄currētia iudiciū et sunt multa. Primum est qd scribit. s. lites et p̄lia. ut habetur Luce. xxi. cū videritis p̄lia et seditōnes nolite terreri. oportet primū hec fieri scz ante nouissimū diem. sed nondū statim finis. s. mundi veniet. de quibus p̄lijs et litibꝫ habet. Mat. xxiiij. Surget gens contra gentē scz gens iudeorū et aliorū infideliū cōtra gentē xp̄ianoꝝ Unde Gre. in prima omelia Gētē contra gētē exurgere. eorūqz p̄ssuras sup terram plus iam nostris tpibus cernimus qz in codicibus legimus. Unde vbiqz terrarum ab oriēte vsqz ad occidentē. a meridie vsqz ad septentrionem pacis fedus inter terrarū dños totalit est diminutum. ut p omniū terrarū discrimīa vix iam aliquis audet vias aut semitas pgere Si ergo tot lites nr̄is temporibꝫ sunt et p̄lia. quot erunt in futuro tpe antixp̄i qñ soluetur sathanas qui nūc ligatus est. ut habet Apocalipsis. xx. Sed diceres. quare de⁹ pmittit lites et dissensiōes fieri. Rñdet gre. ome. xxxiiij. sup lucam. Periturū mundum multa mala p̄currentia denūciāt vt eo minus pturbent venientia. Minus em̄ iacula feriunt q̄ p̄uidentur et nos tolerabilius mūdi mala suscipimus si contra prescientie clipeo munimur. hec gre. Ergo dñs et redemptor noster in aduentu suo ad iudiciū nos paratos inuenire desiderans. mundo que mala sequant denunciat. ut nos ab eius amore cōpescat. Inter que primū vt fiant lites et p̄lia. Sup quo verbo dicit be. Gre. Pensanda sunt verba saluatoris nostri p que nos aliud interius aliud exterius passuros denunciat. Bella quippe ad hostes ptinent. seditōes ad ciues. Ideo ostēdit nos exterius et interius turbādos. exterius p lites hostiū. interius p seditōes ciuium. Aliud nos fatet ab hostibus aliud a fratribꝫ perpeti. exterius hostiū opp̄ssionē. interius inuidiam fratrū. Et ergo dolēter refero qꝫ iam raro vel nunqz est aliqua ciuitas opidū vel villa. quin in ea ptes se odientes et opprimētes inueniātur. g bene dixit qꝫ ante generale iudiciū erūt lites et dissensiones. Unde gre. in ome. xxxiiij. Ultima tribulatio multis tribulationibus p̄uenitur et p crebra mala que p̄ueniunt indicantur mala perpetua que sequentur. Unde Grego. multa mala debent p̄currere vt mala sine fine valeant p̄nunciare. Et ob hoc dicitur Mathei. xxiiij. et Marci. xiij. et Luce. xxi. tradet frater fratrē in mortē. et pater filiū et cōsurgent filij in parentes. ⁊ morte eos afficiēt Sup que Gre. in omelia. xxxiiij. Minorem dolorem mala faciūt que ab extraneis ingerūtur. Pl⁹ enim ea in nos tormēta seuiūt que ab illis patimur. de quibꝫ minus p̄sumebam⁹ Quia cū damna rerū et corpis nos cruciant plus amissio charitatis. · y · Secundum signū p̄cedens iudiciū finale est fames nō solum panis materialis q̄ maxime ex litibus et p̄lijs generat sed etiā fames sp̄ualis panis. s. verbi diuini. De prima fame scz cibi materialis que orit ex litibus et p̄lijs pz Luc. xi. Oē regnū in se diuisuz desolabit. Et ambro. sup Lucā. Ex ꝯcordia parue res crescūt. ex discordia magne desolabunt. Nunc autē clari⁹ hec fames in mundo p̄t experiri. Nam dū inuicē dñi terrarum p̄liant alter alterius paupes et rusticos opprimit. scz spoliādo. ⁊ depauperatꝫ rusticis nō dux neqz miles colit arat seminat neqz metit. Et dum rustici p seip̄os ꝓpt dñorum lites et p̄lia depauperati hoc facere nō poterunt tandem ꝓhibente inopia nec fructus nec semina reperiūt. et quid deinde nisi fames orit et caristia nō modica. Sicut etiā ꝓpter litigantium dñorum delicta inter subditos sepe panis et frumenti fit magna penuria. Unde

ps.cvi. Posuit terrā fructiferā in salsuginē a malicia habitantiū in ea. Unde figuraliter et exemplariter veritas veteris testamenti ⁊ noui patet. Nonne filij iacob qui ioseph fratrē suum ysmahelitis vendiderūt fame septē annorum sunt pcussi. Genes.xli.et.ij. Et.ij. Regum.xxi. de fame que fuit in diebꝫ dauid regis in ibrlm tribus annis ꝓpter pctm saul. qui iniuste occiderat Gabaonitas. Et ibi dr ꝙ illi de cognatiōe saulis fuerūt graviter percussi. Similiter etiā ꝓpter peccatū achab et Gezabel vxoris eius maledicte tpe helye ꝓphete quattuor annis et sex mensibꝫ nec ros nec pluuia sup terrā descendit. et tunc fames facta est. vt habetur. iij. Reg. xvij. Propter quam famē helyas ex iussu dñi abijt in zarepta sidoniorū ut pasceretur a paupe vidua. Item ex obsessione hierusalē tanta fames facta erat ut etiā homines filios suos et nepotes ꝓmederent. ut dicūt Egesippus et iosephus in libro de iudaico bello. Sic in fumro tpe qñ dies nouissima iudicij appropīquabit ob peccata et demerita hoīm in terra fames orietur. Et nō solum fames corpalis. sed etiaz spūalis. scz verbi dei. et specialiter tpe antixpi De qua fame dicit Amos. viij. Ecce dies veniūt dicit dñs. et emittam famē in terram. nō famē panis neqz sitim aque. sed audiendi verbum dei. Tunc eñ iudei et gentiles cōuertent ad fidē. Et ut dicit ꝓpheta. ps. lviij. ad vesperam. i. in vltima etate et fine mundi famem patient ex desiderio audiēdi verbū dei. vt canes qui semp sunt famelici. et ideo circūibunt ciuitatē. i. totam fideliū cōmunitatem. Et si non fuerint saturati cibo spūali scz verbo dei. murmurabūt nō cōtra deū sz cōtra seipos Et hoc ideo. qz tpe fertilitatis quo pdicatores fuerunt nō sunt cōuersi ad deum p fidem

Tercium qđ pcedet iudiciū finale ut ex euāgelio colligit est pestis pestilentie que naturaliter venire pōt ex fame et caristia panis et cibi materialis. Nam qđ viuit indiget cibo. ut calor vitalis et humor radicalis in esse cōseruetur. Ideo qui cibo caret et fame torquetur ꝓ deperditōm hūidi radicalis ⁊ caloris naturalis infirmabit. attamē leui supueniēte infirmitate homo subito quasi ex pestilentia morietur. Item pestilentie etiam pmittunt a deo ꝓpter peccata hominū. ut habet Geñ. xix. et Luce. x vij. Subita mors velut pestilentia irruit sup sodomitas scz sulfur et ignis. Numeri. xvi. Chore datan et abyron qui peccauerūt alienū ignem offerētes ut dicit psal. ps. cv. Aperta est terra et deglutiuit dathan. Et sup congregatōem abyron ignis succensus est. et in sua goga eoꝝ flama cōbussit peccatores. Item. ij Regum viij. Propter peccatū regis dauid eo ꝙ iussit ioab contra voluntatē et bīplacitū dei pplm nūerare. ei supbia tria sibi ꝓposita sunt ut vnū eligeret. aut septem annos in terra sua pateretur famem et caristiam. aut tribꝫ mensibꝫ aduersarios suos fugeret. aut tribus diebꝫ in terra sua pestilentia grassaret. i. puniretur. Qui elegit pestilentiaz. Ideo immisit dñs pestilentiam in isrl a mane vsqz ad tempus constitutū. et mortui sunt de populo ꝓpt peccatum dauid a dan vsqz Bersabee. que fuerunt due ciuitates. lxx. milia virorꝝ. Sic eam ꝓpter peccatū factū in petrū ut ptz Actu. v. de anania et vxore eius qui defraudauerūt pecuniā de agro vendito mentientes Et subito intercierūt. Sic etiam tpe Gregorij roma ni ꝓpter peccatū plagati sunt cū peste iguinaria. Ideo psal. ps. lxxij. Subito defecerunt et perierunt ꝓpter iniquitatē suam. Et sic hodie sunt multe pestilentie. Sed multo magis in nouissimis diebus erūt cum abūdabit iniquitas et refrigescet charitas. Mathei. xxiij. Tunc videbunt hoīes mali qꝝ a deo nō pferet cito sententia vltōnis. ut habet Ecclesiastes viij. Et ideo absqz vllo timore ꝓpetrabūt mala. quibus malis mortem merebunt. non solum mortem tpalem. sed etiā eternā Juxta illud ad ro. vi. Stipendia peccati mors. qz dic psal. ps. liij. Uiri sanguinū non dimidiabūt dies suos et etiam implebit in eis illud Job xxi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernū descēdunt. Quartū quod pcedet diem nouissimū scribitur Luce. xxi. qꝝ post lites et plia sequetur fames post famē pestilēcia Et subiungit. Post hoc venturi sunt terrores de celo. Et hoc etiam prius factū est ꝓpter peccatū in veteri testamento. Geñ. xix. Non fuit terror modicus quādo ignis de celo cadens quinqz ciuitates cōbussit. Terror etiam fuit quando palpabiles tenebre erāt in egipto tribus diebꝫ et nocte ut homo nō videret fratrem suū. Exo. x. Nonne horror et terror fuit

magnus qñ helyas p̄cepit ut ignis de celo ca
deret et deuoraret quinquagenariū. et .l. vi
ros suos qui cū eo erāt. iiij. Regū. i. Et si h̄
est factū ꝓpter peccata hoīm multo magis fi
et in fine mundi ante diē iudicij ut impleat̄ il
lud psal. Fulgura multiplicauit et cōturbauit
eos. Quintū quod p̄cedet iudiciū erūt signa
in sole luna et stellis. A. Unde diceres
quare p̄cedent signa. Respondet̄ q̄ primo ꝓ
pter cōpassionē. Scdo ꝓpter vltionez. Ter
cio ꝓpter ire dei ostensionē. Quarto ꝓpter fi
nalem determinatōem. Quinto ꝓpter hoīm
p̄paratōem. Dixi primo p̄cedent iudiciū sig
na in creaturis ꝓpter cōpassionem Dicit eniz
Crisostomus vbi paterfamilias morit̄ omnis
familia turbat̄. et nigris vestibus se induit. et
sic erit in vniuerso ꝓpt̄ hūanū genus ꝓpt̄ q̄d
facta sunt omnia cū certo fine. Scdo erūt si
gna in creaturis ꝓpter vltōem. Unde ꝑ que
quis peccauerit ꝑ hec et puniet̄. Sed q̄ hō
peccauit abutēdo creatura. iō eadem creatura
suis signis eū torquebit. Vñ Grego. q̄ ī cū
ctis delinquimus. in cūctis ferimur. Nā ea q̄
recepimus ab vsu nature. ad vsum vertimus
culpe. nam pacē tp̄alem vertimus ad vsū p̄
ue securitatis. ita ut diligamus terrena plus
q̄ celestē patriā. Ideo subdit Greg. Iure re
stat ut simul nos omnia feriāt que simul vici
is nostris subiecta seruiebāt. ut de quibꝰ ha
buimꝰ illicita gaudia postmodū de ip̄is sentia
mꝰ tormēta. Tercio ꝓpt̄ dei oñsionē videmꝰ
nāq̄ īminēte guerra vbi rex vult se vīdicare
de inimicis. tūc oēs omagiales ꝑati se demō
strant ꝑgentes cū eo. et solet prius ad terren
dum hostes fieri armorū ostensio. Sic simili
mō ostendit creaturas minaces cōtra peccato
res exsup̄andos. Sapiētie. v. Et accipiet ar
maturā zelus illius. ⁊ armabit creaturā ad vl
tionem inimicoꝝ. Quarto erūt signa ꝓpter fi
nalem determinatōem. Nam sicut in mundi
exordio deus fecit duo luminaria magna. ut
habetur Gen̄. i. Luminare maius scz solez ut
p̄esset diei. et luminare minus scz lunā ut p̄es
set nocti. Et stellas posuit in firmamento vt
lucerēt sup̄ terrā. et sic mundū inceptū indica
rēt. Sic etiā in eis in fine mundi immutatio
nes fient ut mundū deficere demōstrēt. Quī
to ꝓpter hominū p̄paratōnem. De quo sanc.
Tho. Cristi iudiciū signa p̄cedent ut corda
hominū moueāt. Et signis cōmoti ad futurū
iudiciū p̄parētur. Ideo dicit. erūt signa in so
le. Unde Iohel. ij. Sol cōuertet̄ in tenebras
et luna in sanguinem anteq̄ veniat dies dñi
magnus et horribilis. Et iterū. Sol et luna
obtenebrati sunt. ⁊ stelle retraxerūt splēdorez
suum. Et Apoca. vi. Sol factus est niger sic
saccus cilicinus ⁊ luna tota facta est sicut san
guis. et stelle de celo ceciderūt sup̄ terram ⁊c.
Et Mathei. xxiij. Sol obscurabitur. ⁊ luna ñ
dabit lumen suū. et stelle cadent de celo ⁊ vir
tutes celoꝝ cōmouebunt̄. tunc parebit signū
filij hominis in celo. Ideo dicit Origenes.
q̄ ex fumo ignis eleuato sursum obtenebra
bit̄ sup̄ior pars aeris. Ratio s̄m Hieronimū
quia respectu claritatis solis iusticie nō vide
bitur claritas solis materialis. Simili mō et
luna defectū sui luminis patiet̄. Nam luna cō
ꝑatur ad solem. q̄ ab eo lumen recipit. De
quo Iohelis vbi sup̄. Luna cōuertet̄ in sang
uinē. Et etiā signa erūt in stellis. De q̄ Ma
theus vbi supra. Stelle cadent de celo. Ori
genes. non realiter. q̄ hoc est impossibile. ex
quo vna stella maior est tota terra. Et si cade
ret totā terram operiret. et interficeret omnia
viuentia sup̄ terrā. sed quo ad apparentiā. q̄
erunt exalatōes ignite similes purgatōnibus
stellarū que sic causant̄ etiā naturaliter. quia
sol calore suo et virtute radiorū in die attra
hit grossas materias sursum. que in nocte in
cendunt̄ ab igne. ⁊ ita cadūt sup̄ terrā ut mul
totiens vident̄ tales incensiōes in nocte de
scendere sup̄ terrā. Sed tunc tp̄is multiplica
buntur. ita vt innumerabiliter cadere videbū
tur. Et non solū in nocte sed etiā de die ꝑ di
uinā ordinatōem tales ardentes incensiones
cadent de aere. et nō solum in vno loco sed in
multis. ita q̄ iudicialis timor et tremor ope
riet hoīes in signū terribilis iudicij dei. In q̄
iustus iudex hiesus xp̄us flamis infernalibꝰ
omnes incendet peccatores dānabiles. Et ta
les incensiōes erunt magne quātitatis ut qua
si stelle videant̄ de celo cadere. B. No
ta q̄ p̄ter istum sensum adhuc ista signa pos
sunt tripliciter exponi. scz anagogice. tropolo
gice et allegorice Primo anagogice. Sol. i.
xp̄us obscurabitur. De quo sole Malachie
vltimo. Orietur timentibꝰ deum sol iusticie.
Nā s̄m Isido. sicut sol est fons totius lumīs

cuius illustratõe supiora ⁊ inferiora illuminã tur. sic xp̃us est lux vera que illuminat omnẽ hominẽ venientẽ in hunc mundũ. Johan. i. Hic sol obscurabit̃. i. pauci repientur xp̃m se quentes. sed implebit̃ illud apli ad Tit. i. Confitẽtur se nosse deũ verbis scz. factis autẽ negant. ut sunt falsi xp̃iani. De quibus aug. de doctrina xp̃iana. False nomẽ xp̃iani sortit̃ qui xp̃m minime imitat̃. qz talis habet nomẽ sine re. De quo Apoca. iij. Nomen habes q̃ vivas et mortu⁹ es. Quia scribit̃. i. Johã. ij. Qui dicit se manere in xp̃o. debet sicut ille ambulauit et ip̃e ambulare. Et luna conuer tet̃ in sanguinẽ. i. ecclesia p̃secutõem patiet̃. et fient in ea effusiones sanguinis. et stelle ca dent de celo. i. multi cõuersatõem celestẽ dese rent et cadent p̃ infidelitatẽ. et implebit̃ illud Luce. xxi. ⁊ Matth. xxiv. In tpe credunt et i tpe temptatõis recedunt. Secõo exponit̃ tro pologice. i. moraliter. sol obscurabit̃. i. cetus p̃latorũ vel ptãs spũalis que debet splendere virtutibus et sanctitate vite et alios illumia re ad cognitõem summi boni. Nã sicut a sole p̃cedit splendor. sic a spũalibus debet p̃cede re scientia dei. Juxta illud Malachie. ij. La bia sacerdotis custodiũt scientiã et legẽ requi rent ex ore eius. qz angelus dñi exercituũ est. Et hoc est quod dicit Hieronim⁹. Sacerdo tum est interrogantibꝫ de lege respõdere. hic sol obscurabit̃. qz eoꝝ dignitas non honorifi cabit̃ ita sicut docemur Ecci. vij. Honorifi ca sacerdotes. et da illis partẽ sicut mandatũ est tibi primiciarũ et purgatõis. Modo hoc iã non fit sed ptãs spũalis vilipẽdit̃. ⁊ gladi⁹ spũalis scz excõicatio non curat̃. Sicut multi indurati ⁊ p̃tuaces dicunt se incrassari ꝺ vul neratõe gladij spũalis. hoc est ꝺ excõmunica tione. videant tamẽ ne macerent̃ in anima cũ scriptum est ad ro. xiij. Qui resistit ptãi ordi nationi dei resistit. Idco dicit Crisostomus sup epl̃am ad Hebre. i. Et habet̃. xi. q. iij. ne/ mo. Nemo contemnat vincula ecclesiastica. quia nõ est homo qui ligat. sed xp̃us qui hãc potestatem dedit. et dños fecit homines esse tanti honoris. Matthei. xvi. Quodcũqꝫ liga ueris sup terram erit ligatũ et in celis. Simi/ liter Matthei. xviij. Si autẽ ecclesiam nõ au dierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Nam excõmunicatio facit hoc in re quod so/ nat in voce. Dicitur enim excõmũicatio quasi extra cõmunionẽ positio. Juxta illud Augu/ stini. et habetur. xi. q. iij. omis. Et est aug⁹. de verbis apli. sermõe. lxxix. Omnis xp̃ian⁹ di lectissimi qui a sacerdotibus excõmunicat̃ sa thane traditur. quia sicut in ecclesia est xp̃us sic extra ecclesiã dyabolus. a cꝰ hoc quasi dy abolo tradi dicitur. quia ab ecclesie cõmunõe remouetur. Qua ꝓpter dic̃ Aug. sup Johã. Nihil debet sic formidare xp̃ianus cꝫ a corpe xp̃i separi. ab ecclesia enim si segatur non est membrum eius. et si non est membrũ eius nõ vehitur spiritu eius. scõm illud ad Ro. viij. Si quis autẽ spiritum xp̃i nõ habet hic non est eius. Grego. Et habetur. xi. q. iij. c. sentẽ tia. Sententia pastoris sive iusta sive iniusta fuerit timenda est. Rationẽ dat Aug. sup ps. cij. Et hẽt̃ in canone. xi. q. iij. q. iusti⁹ vbi dic. Qui iustus est ⁊ iniuste maledicitur premiuꝫ sibi redditur. Hic et si nõ teneatur ligatus a/ pud deũ sententie tamẽ parere debet. ne ex su pbia ligetur qui prius ex puritate cõsciẽtie ab solutus tenebat̃. Postꝫ hic sol obscuratur hoc est spũalis potestas vilipendit̃. tunc sequi tur cꝰ luna. i. potestas mũdialis vertet̃ in san guinem. i. principes reges et mũdane dñati ones erunt offensores innocentis sanguinis sic vt iã plurimũ verificat̃ de principibꝫ illud Ysaie. i. Manus vestre plene sunt sanguine. scz de oppressionibꝫ sanguinũ. iuxta illud Ec/ clesiastici. xxxiij. Panis egentũ vita est pau perum. qui defraudat illũ homo sanguinis ẽ Et iterũ. Qui aufert in sudore panẽ quasi q̃ occidit primũ suum. O quot sunt hodie ta/ les de potestate seculari pauperes opprimen/ tes ut cõqueritur Ecclesiastes. iiij. Vidi calũ nias paupertũ et lacrimas innocentũ. et nemi nem consolatorẽ nec posse resistere eoꝝ violẽ tie cunctoꝝ exilio destitutos. De quibus ve rificatur illud Hieremie. ij. In alis tuis inuẽ tus est sanguis animaꝝ pauperũ et innocentũ Alle sunt potentie et diuitie a quibꝫ pauper opprimũtur contra doctrinã Joh̃. bap. Luc. iij. Neminem cõcutiatis neqꝫ calumniã facia tis. Sed principes et plati deberẽt alios a ca lumnia eripe. sicut fecit Dauid. i. Regũ. xxv et. xxvi. Et habetur in canone. xij. q. i. omnis. Omnis qui gemebat et vexabatur a saul fugi ebat ad dauid et liberauit eũ. Et hoc decet re/

ges et principes. Juxta illud. xxiij. q. v. c. Regu3. Et sunt verba Hieronimi sup Hieremiam. Regũ enim est facere iudiciũ et iusticia3 et liberare de manu calumniantiũ vi oppssos vt pegrino pupilloq3 et vidue qui facili⁹ opprimũtur a potestatibus pbere auxiliũ. Et ibidem in canone. Rex inquit cipr̃ianus. Rex debet furta cohibere. adulteria punire. impios de terra pdere. parricidas et piuros nõ sinere viuere. filios suos nõ sinere impie agere. S3 heu nunc omniũ illorum sunt socij sequentes pprietates animaliũ rapacium. Quod conq̃ritur zacharias. c. v. Habebãt alas quasi alas milui. Unde miluus est animal rapax. et designat potentes et diuites qui insidiant̃ pauperibus sm illud psal. Sedet in insidijs cũ diuitibus in occultis vt interficiat innocentem Oculi eius in paupe3 respiciũt. insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua. Insidiatur ut rapiat paupem ꝛc̃. psal. ix. Idcirco eis eueniet ut miluo. Nam cũ miluus capit̃ de intestinis eius pendulũ aliquid extrahit̃. quod videntes alij milui et putãtes q alterius cui⁹ dam intestina pdam ferat accedunt et omnia pcordia eius auferũt. Sic pariter cupido diuiti intestinũ extrahitur cũ cor eius ĩ bonis tẽporalibus ponitur. sm illud Ecclesiastici. x. Auaro nihil scelestius. nihil iniquius q̃3 amare pecuniã. hic enim et aĩam suã venalẽ hab3 quoniam in vita sua piecit intima sua. Et sic alij milui. i. alij diuites et potentes cõueniũt et consiliant̃ quõ congregata accipiãt. Et sic qui oppssit pauperes p potentiam et diuitias opprimetur a potentibus et diuitib⁹ ditioribꝰ vt scribit̃ Prouer. xxij. Qui calumniat̃ paupi ut augeat diuitias suas dabit ipe ditiori se et egebit. Ideo docet Salomon puer. xxij. Non facias violentiã pauperi q2 paup est. neq3 conteras egenũ in porta. q2 dñs iudicabit causam eius et configet eos qui cõfixerũt animam eius Et stelle cadẽt de celo. i. claustrales viri cadent de celesti vita et cõuersatõe ad terrena desideria et a spirituali vita in carnalem et mundanam. Unde ps. Cõmixti sunt intergẽtes et didicerũt opa eorũ. ꝛ seruierũt sculptilibus eorũ et factu3 est illis in scandalũ. ps. cv. Unde apparet de die in diem q stelle cadent de celo. i. claustrales exeũt de claustro p mundũ discurrentes ppter terrenas et mũdi vanitates et carnis voluptates. ut figuratur Exodi. v. Dispsus est popul⁹ israel p omne3 terram egipti ad colligendũ paleas. Spũaliter populus israel. i. populus cõtemplatiuus sc3 claustrales intellecti p israel. quod interp̃tatur vir videns deũ sc3 p eteruoꝝ contẽplationem. Hic dispsus est p terrã egipti. i. mũdi ad colligẽd̃ paleas. i. diuitias t̃rẽas et carnis voluptates ꝛ hominũ fauores. Quos arguit Hieronim⁹ in epl'a ad paulinũ ꝛ habet̃ in canõe. xvi. q. i. Si cupis esse monachus q̃d̃ diceris. quid facis in vrbibus. que vtiq3 nõ sũt solorum habitacula sed multorũ. Et ibidem in. c. placuit. dicit Eugenius. Placuit ꝯmuni nostro concilio ut nullus monachoꝝ p lucro terreno de monasterio exire nefandissimo ausu psumat. Sit claustro suo cõtentus. q2 sicut piscis sine aqua caret vita. ita sine monasterio monachus. Sedeat itaq3 solitarius et taceat. q2 mundo mortuus est. deo autẽ viuit ꝛc̃. Tales sunt stelle erratice et omnes igne eterne combustionis sunt cõburẽde sicut palee. Sed de bonis stellis in celo fixis. i. d̃ monachis fixis manentib⁹ in claustro in contemplatõe eternoꝝ in celesti cõuersatõne morum dicitur Judicu3. v. Stelle manentes in ordine et cursu suo pugnauerũt contra sisaram i. dyabolũ. Tercio exponit̃ allegorice. Erunt signa ĩ sole ꝛ lũa ꝛ stellis. Sol obscurabit̃. i. charitas refrigescet. Mat. xxiiij. Abundabit iniquitas et refrigescet charitas multorũ. et luna. i. fides deficiet. Juxta illud. j. ad Thimotheũ. iiij. In nouissimis quidem tpibus discedẽt quidã a fide. ita q dicit saluator Luce. xviij. Verũtamen filius hoĩs veniens putas inueniet fidem sup terram. et illud Hieremie. viij. Perijt fides et ablata est de ore eorum Quod tractans Gorra dicit. Falsa ẽ fides iudeorũ. corrupta hereticorum. mortua falsoꝝ xp̃ianorum. Et stelle cadent de celo. i. alie virtutes euanescẽt. Juxta illud Trenoꝝ i. Egressus est a filia syon. i. a fideli aĩa omis decor sc3 virtutũ. Quod cõquerit̃ Osee. iiij. Non est veritas. non est misericordia. nõ est scientia dei in terra sed maledictũ mendaciu3 homicidiũ furtũ et adulteriũ inundauerunt. ꝛ sanguis sanguinem tetigit. Glo. Peccatum peccato et noua veteribus addunt.

De eadē Dominica Sermo Nonus

A Rescētibus hominibus p̄ timore et expectatōe que supuenient vniuerso orbi. Luce.xxi · A · Uidemus q̄ debitor videns creditorē appropinquantem cum lr̄is ad iudiciū volētez eū iudicialiter cōuenire turbatur. Signanter si nō potest euadere. Spūaliter. Sic nos omnes sumus debitores clamātes. Dimitte nobis debita nr̄a i. peccata nostra. Nā ut colligitur ex san. tho. in scd̄a scd̄e. q. lxxxiij. ar. ix. peccata dicuntur debita. q̄d Raynerius in summa sua de orōe dn̄ica. c. xiij. ꝓbat autoritate rōe ⁊ similitudīe Et patet ex eo. quia inde peccata traxim⁹. q̄r debita non soluimus. i. nō fecimus q̄d debuimus. et ob hoc penā pati debuimus. Sicut qui non soluit pecuniā creditori suo ī statuto termino duplex incurrit debitū scz debitū culpe. ex eo q̄ non soluit debitori et debitū pene eo q̄ contra iusticiā egit. Sic in ꝓposito cum nos nō soluimus debituz nostrū incurrimus in duo mala scz peccatū ⁊ reatū. peccatū quantū ad culpā. reatū quantū ad penam. Ergo patet q̄ plus petitur cū dicit̄ dimitte nobis debita nostra q̄z si diceret̄. peccata nr̄a. q̄r remissionem culpe et pene. Nam remissa culpa adhuc manet reatus ad penam. Idcirco sumus debitores et creditor est deus qui veniēs cuz lr̄is consciētie ꝓbat debitū. De quo Hiero. Erunt omnia facta nr̄a in frontibus nr̄is quasi ī tabula d̄picta. Hec figurāt̄ Apoc. xx. libri apti sūt et alius liber aptus ē q̄ est vite et mortui iudicati sunt ex hijs que scripta sūt ī libris Liber vite dicit glo. est xp̄us qui tūc omnib⁹ apparebit potens. et suis dabit vitā. Uel p̄scientia dei. q̄r tunc apte scient mali se nō predestinatos ad vitā quā in mūdo existentes sibi ꝓmittebant. Sed libri sunt cōscientie vbi omnia scripta sunt. De primo p̄s. In libro tuo om̄s scribent̄. p̄s. cxxxviij. De scd̄o Danielis. vij. Iudiciū sedit et libri apti. Glo. ordo iudiciarius qui ꝓ merito et demerito in cōscientia cuiuslibet relucebit etiā si conscientia fuit erronea non excusabit. si nō habuit a quo informari potuit. Unde Aug. Si times iudiciū corrige conscientiā. q̄r dicit saluator Mathei. x. Nihil est optum q̄d non reuelabit̄. et occultū q̄d nō sciat̄. Et Ecclesiastes vl. Cūcta que fiunt adducet dn̄s in iudiciū. ⁊ tunc non erit de quo nō celebret̄ iusticia. sed q̄ nō habet in bursa luet in dorso. Tūc implebitur illud Job. xxi. Uidebūt oculi eius interfectionem suā et de furore omnipotētis bibet. Et c. xx. Reuelabunt celi iniquitatē eius. ⁊ terra cōsurget scz p̄bens testimoniū aduersus eum Idcirco merito eritis peccatores. De q̄ Thema. A rescentibus hominib⁹ ⁊c̄. · B · In summa euangelij duo innuunt̄. Primo mūdi turbatio incussiua. ibi. in terris erit p̄ssura gentiū. Audistis nāq̄z in sermōe primo. qualia signa p̄cedent iudiciū. scz lites fames pestilentie. et post pestilentiā terrores. Nunc vidēdum est sextū p̄ueniēs iudiciū quod fiet. scz pseudo ꝓphete. Nam sicut xp̄i aduentū multi viri et sancti ꝓphete p̄cesserūt. sic antixp̄i aduentū ad iudiciū multi falsi ꝓphete p̄current. ut habetur Math. xxiiij. Multi pseudo prophete. i. falsi p̄dicatores et doctores surgent. et seducent multos. q̄m abūdauit iniquitas refrigescet charitas multoꝝ quib⁹ applaudēt occulte in confessione. ⁊ nō corrigūt in p̄dicatione manifeste. Et exinde refrigescet multorū charitas scz sui ꝓximi et dei. Sui q̄r peccans seip̄m peccatis inijcit negligit damnat. atq̄z infamat. Proximi q̄r ip̄m offendit ledit et scandalisat. Itē dei. q̄r deū inhonorat cōtēnit. et ad irā ꝓuocat vltōis. Unde. ij. Petri iij. Uenient in nouissimis dieb⁹ ⁊ in tp̄e antixp̄i in deceptōe illusores. i. seductores iuxta ꝓprias cōscientias ambulātes quasi di. non s̄m veritatē et salutē ꝓximi ambulātes. s̄z magis ad eorū interitū. quos ꝑ falsam doctrinaz seducēt. Q̄d p̄uidens Isa. in spū dixit c. ix. Propheta docēs m̄dacium ip̄e ē cauda. i. finis añ nouissimū diē. ⁊ subdit. Et erūt q̄ btīficāt populū istū seducētes. et qui beatificantur p̄cipitati. Et Hieremie. v. Stupor et mirabilia facta sunt in terra. ꝓphete ꝓphetabāt mendacium. et sacerdotes applaudebant manib⁹ suis. et populus meus dilexit talia. Et ideo tales non sunt audiendi. Hieremie. xxiij. Nolite audire verba ꝓphetarū qui ꝓphetāt vobis et decipiūt vos. visiones cordis sui loquunt̄ nō de ore dn̄i. De quib⁹ Math. vij. Attendite a falsis ꝓphetis q̄ veniūt ad vos in. v. o.

Ubi glo. Firma tutela salutis est docere quez fugias. Propterea .j. Joh. iiij. Nolite omni spiritui credere .i. omni homi loquenti de spualibus. qz pphete antixpi de pfundis misterijs et spualibus loquent ut suā falsitatem palliare possint. qz nō erūt de simplicibus sz de sapientibus. Qua ppter magis piculosius simplices decipiēt. Unde sicut q se i primo aduētu xpi opposuerūt sanctiores et sapiētiores alijs videbātur scz scribe et pharisei. sic illi q in fine resistēt testibus xpi et pdicatoribus veritatis sapiētiores alijs in ecclesia apparebūt sed nō sunt neqz erūt. Ideo aplus .ij. ad Thi. iij. In nouissimis diebus instabūt tpa piculosa scz ppter multitudinē pseudo pphetarum. qz erūt homines seipos amātes veritati resistētes speciē pietatis hntes virtutē aūt eius abnegātes. et p hoc seducēt multos .ideo subdit. Et hos deuita. Nam ut dicit aug. et habet lxxxiij. di. in. c. nemo. dicit ius. Nemo qppe nocet in ecclesia di amplius qz q puerse agens nomen vel ordinē sanctitatis et sacerdotis habet. Delinquentē nāqz hunc redarguere nullus psumit. et in exemplū culpa vehementer extendit qn p reuerentia ordinis peccator honorat. Tales nāqz alliciūt corda hoīm et a veritate auertūt. sm illud apli. ij. ad Thi. iij. A veritate quidē auditum auertēt ad fabulas aūt conuertent. i. doctrinas deceptiuas. De quibus ps. Narrauerūt iniqui fabulatōes. sed nō ut lex tua. ps cxviij. Septimū signū pueniens dei iudiciū est antixpi aduētus. et eius psecutio. De quo apls. ij. ad Thes. ij. Nō moueamī a sensu vro neqz terreamini quasi instet dies dni. nec quis vos seducat vllo mō. qm nisi venerit discessio primū et reuelatus fuerit hō peccati filius pditōis. Unde dicit Nico. de lyra. aliqui thessaloniceñ. crediderūt iudiciū ppinquum eo q dixit aplus. i. Cor. xv. Oēs quidez resurgemus in momento in ictu oculi in nouissima tuba. canet em tuba et mortui resurgēt. Et .j. ad Thes. iiij. Qm ipe dns in iussu z i voce archangeli z in tuba dei descēdet de celo z mortui q in xpo sunt resurgēt pmi. deinde z nos q viuimus q relinqmur simul rapiemur cū illis obuiā in nubibus xpo i aera. Credebāt ergo hoc fieri tpe pauli .ideo scribit eis scdaz eplam dicēs ne terreamī nisi reuelatus fuerit hō peccati. i. totus peccato deditus. (C)

Idcirco videndū est quo tēpe venturus sit. Rn detur primo q tpe abūdantie pctōrum. De quo Danielis. viij. Cū creuerint iniquitates cōsurget rex impudēs facie et intelligēs ppositōes. et roborabit fortitudo eius sed nō i viribus suis et sup quā credi pt vniuersa vastabit zc. Et dignū est ut iniquus veniēs iniquitatē inueniat nō vnā sed plures. Unde Osee iiij. Nō est veritas et nō est misericordia z nō est scientia dei in terra. Maledictū mendaciū et homicidiū et furtū et adulteriū inundauerūt in terra et sanguis sanguinē tetigit. i. peccatū pctō noua veteribus addūt. Nā pctm vnū aliud impellet. et tūc veniet iniquus rex scz antixpus sup malos subditos. Quia sm Greg. xxv. mora. c. lix. sm merita subditorum tribuuntur a deo psone regentiū. Et. lx. c. Pro qualitatibus subditorum disponunt acta regentiū z sepe ex plebiū merito mutat vita pastorum. Et Math. xxiiij. Qm abundabit iniquitas refrigescet charitas multorum. Et qn sic creuerit iniquitas tūc veniet antixpus. Scdo veniet in tpe scismatis et discordie. z merito. qz saluator nr venit tpe pacis. qz ipe est pax nostra. q fecit vtraqz vnum nos deo reconciliando. ut patet ad ephe. ij. et Luce. ij. Exijt edictū a cesare augusto vt describeret vniuersus orbis. ita antixps qui erit ꝯ xpm in tpe scismatis veniet. Unde aplus. ij. ad thes. ij. Nisi venerit discessio primū ab ecclesia a fide catholica et a romano impio. Unde aug. Antixpus erit potens rex et impator. Dan. vi. Post hec aspiciebam in visiōe noctis. Et ecce bestia quarta terribil atqz mirabil et fortis nimis. Glo. hec ē romanū imperiū. decē erūt cornua eius. hec est x. reges erūt q regēt romanū impiū. z subdit Et alius ꝯsurget post eos et potētior erit prioribus. z tres hūiliabit. scz egiptiorum libicum et ethiopū. vbi dic glo. alijs interfectis alij colla submittūt victori. ut impleat illud ps. Regnū ipius omnibus dnabit. ps. cij. Glo. i. oēs reges supatur est vt solus regnet. Job. xli. Per girū dentiū eius formido. Et. c. xl. Strigit caudā suam quasi cedrū. Glo. que arbusta trāscendit. ita antixpus alios trāscendet. in gloria mundi et potētia. Ideo apls. ij. ad Thes. ij. Tantū ut q tenz teneat donec de medio fiat. dic glo. Tm restat vt qui tenz romanū impiū vel fidē xpi teneat donec de medio

fiat. hoc est donec fiat recessus a fide et roma
no impio. Tercio veniet antixp̄s in isti⁹ mū
di fine. s̄m illud Apoca. xx. Ligauit eū ꝑ ānos
mille ut nō seducat amplius gētes donec ꝯsu
mentur mille anni. Et post hoc oꝑtet illū solui
modico tp̄e. vbi aug. ꝑ mille ānos intelligit
totū tp̄us gratie vsq̄ ad antixp̄m. a iohanne
incipiēdo q̄ hec verba scripsit. et a siluestro q̄
dicit alexāder sup Apoca. ꝙ siluester baptisa
uit ꝯstātinū āno dñi. ccc. xl. mō sic mille anni
ꝑtrāsierūt. et antixp̄us nondū venit. et sic mil
le capit̄ hic ꝓ vniuersitate tp̄m. Sicut etiaz
capit̄ in p̄s. Memor fuit in seculū testamenti
sui. verbi q̄d mandauit in mille generatōnes
i. in oēs generatōes. Et tūc d̄r solui sathanas
q̄ crudelior erit ꝑsecutio antixp̄i hijs tp̄ibus
q̄ ante. De quo Isid. li. i. c. xxvi. Quāto tē
pus breuius restare sibi viderit vt dānetur.
tanto crudelius ꝑsecutōes exercet. ut qui se
continuo damnandū ꝯspicit socios sibi mul/
tiplicet q̄bꝫ gehenne ignibꝫ addicat̄. et h̄ erit
in fine. q̄ post mortē antixp̄i nō lōge iste mū/
dus finiet̄. Itē discipuli eius p̄ibunt eū sicut
discipuli xp̄i quos misit binos et binos ante
faciē suā in omnē ciuitatē et locū quo ip̄e erat
venturus. ut habet̄ Luce. x. et Mar. vi. Sic
discipuli antixp̄i multi p̄cedent eū De quibꝫ
i. Johā. ij. Et sicut audistis q̄ antixp̄s veit
nunc antixp̄i multi facti sunt. Et subdit infra
Quis est mēdax nisi is qui negat q̄m hiesus
est xp̄us. i. messias in lege ꝓmissus sicut iudei
faciūt. Et subdit. hic est antixp̄us qui negat
patrem et filiū. Itē alia glo. Antichristi sunt
oēs heretici et hij q̄ v̄bo fatent̄ fidez sed vita
destruūt et moribꝫ corrūpunt q̄ antichristus
d̄r ab anti q̄d est cōtra et xp̄us quasi cōtra cri
stū. Ideo quicūq̄ veritati ecclesie ꝯdicūt ⁊ ꝯ
mandatū eius faciūt hij oēs sunt antixp̄i. Vñ
Isi. li. i. de sūmo bono. c. xxvi. Oīs qui s̄m ꝓ
fessionis sue normā non viuit aut aliter docet
antixp̄us est. plerique aūt antixp̄i tp̄a nō visu
ri sunt. et tñ in mēbris antixp̄i inueniēdi sunt
Vñ ad p̄dicta subdit ibidē anteq̄ veniat an
tixp̄us multa iam eius mēbra p̄cesserūt ⁊ pra
ue actōis merito caput ꝓpriū p̄uenerūt. Re/
uera nam sicut caput bonoꝝ ꝓprie est christus
sic maloꝝ caput est et erit antixp̄us cū dyabo/
lo et angelis eius. D. Nunc videndum

est de natiuitate antixp̄i. Dicit nanq̄ s. Tho.
de aquino in suo ꝯpendio. li. vij. ꝙ antixp̄us
nascet̄ in babilōe. et dic̄ ꝙ nascet̄ de tribu dan
q̄ Gen̄. xlix. Dan coluber in via. i. antixp̄us
quem de tribu dan asserūt nascituꝝ. Vñ apo
ca. xiij. Vidi de mari bestiā ascendētē. i. de ba
bilone q̄d iacet secus mare. Glo. i. de vili gē
nere. et magnā exercebit crudelitatem. q̄ ad
magnā ꝑueniet potentiam. Cū enim aliquis
vilis est sublimatus crudelior om̄ibꝫ bñ natꝫ
efficit̄. Vñ poeta Asperius nihil est vili duꝫ
surgit in altū. Quia nō curat si quo mō ꝑdat
honorē quē prius nō habuit et nūc indignus
possidet. Item hic antixp̄us in vtero matris
meretricis adhuc positus replebit̄ spiritu dy
aboli. iuxta illud. ij. ad Thes. ij. Cuius aduē
tus est s̄m opatōem sathane. nā s̄m Damas.
nascetur ex damnato coitu. et vocat eū bastar
dum. Idē aug. in li. de gr̄ia. iudi. ad Silen.
Priusq̄ dñs veniat mundū iudicare ꝑ ignē
ex fornicatōe nascet̄ ille filius ꝑditōis in ba/
bilonia. Item nutrietur in ciuitatibꝫ Coroza
ym et Bethzayda De quibus dñs Math.
xi. Ve tibi Corosaym. ve tibi bethzayda q̄ si
in thiro et sydone que erāt ciuitates gentiles
facte essent virtutes que facte sunt in vobis ī
cilicio et cinere penitentiā egissent. Et vt scri
bit Damasce. Occulte puer nutriet̄ a magis
diuinatoribꝫ et incantatoribꝫ a quibus plene
replebitur arte magica et omni falsitate et ma
ligni sp̄us erūt comites et duces eius. Et p⁹
hoc veniet in hierusalem. et circumcidet se di
cens ego sum messias vobis missus. Iudei
ergo eum tunc suscipient. et credent in eum.
Et tunc implebitur illud Ecclesiastes quarto
ꝙ de carcere cathenisq̄ interdū quis egredi/
atur ad regnū et alius natus in regno inopia
consumatur. quia sic ad regnū gradiet̄ anti/
christus et acceptus erit. et cristus natus in re
gno fuit despectus. De quo Johan. v. Ego
veni in nomine patris mei et non accepistis
me. si alius venerit in nomine suo hoc est an/
ticristus qui ꝓpriam gloriā queret et non dei
dicens se esse xp̄m cum xp̄us non sit illū acci/
pietis. Nam suscipient illum iudei et ree/
dificabunt tunc templum a romanis destru
ctum Et sedebit ibi mendaciter. dicens se
esse christum deum. Et hoc ex superbia.

De quo.ij.ad Thes.ij. Qui sedebit in tẽplo et extollet̃ sup omne q̃ dicit̃ deus. Nam ipe congregabit reges totius terre. Juxta illud Apocalipsis.xvi. Cõgregabit reges ꝛ pr̃ cipes et populos multos .et hoc fiet in loco q̃ dr ebrayce armageddon. Apoca.xvi. Et congregabit illos in locũ qui vocabit̃ ebrayce armageddon.mons vbi fures habent refugiũ. Hiero.in interptatõibus. Mõs est latrunculis.et ipe eos offes acceptabit.sicut ad david fugierũt omnes qui oppssi fuerũt ere alieno.i.censu.i.Regum.xxij. Et factus est david eorũ pr̃nceps. Sic antixps erit pr̃ceps omniũ maloꝝ cum q̃bus sedebit et regnũ stabilitabit.ut habet̃ Apoca.xvij. Omnes gentes et reges terre et multi ppli cũ ea fornicati sunt scz male faciẽdo. loquit̃ de babilõe que interp̃tatur cõfusio significãs antixp̃m ꝛ quoslibet inimicos dei et ecclesie. iuxta illud psal. cxxx. Inimicos eius induam cõfusione. Hã sicut xps plenus fuit omni gr̃a et omnibꝫ vtutibus. sic antixps plenus erit omnibꝫ vicijs. Primo erit supbus. qz faciet homines ymaginẽ suã adorare.et destruet signa crucifixi. De quo apoca.xiij. Datũ est ei os loq̃ns ingẽtia.i.magna et blasphemiã. Et apiet os suum in blasphemias ad deũ.blasphemare nomẽ ei⁹ et tabernaculũ eius.et eos qui celo habitant ꝛ faciet vt quicũq̃ nõ adorauerit ymaginẽ bestie occidat̃r.et subdit. Et faciet omnes pusillos et magnos diuites et paupes liberos ꝛ seruos habere caracterẽ in manu dextra aut in frontibꝫ suis.et ne quis possit emere aut vendere nisi habeat caracterẽ noĩs bestie. Ecce q̃ta elatio ꝛ supbia. Secundo erit luxuriosus. De quo Dañ.xi. Erit in cõcupiscentijs feminaꝝ. Ideo aplus.ij.ad Thimo.iij. In nouissimis diebus instabunt tpa piculosa scz tẽpore ꝙpe aduent̃ antixp̃i.et erũt homines seipos amãtes cupidi elati supbi blasphemi ꝛc. Quia dicit glo. hoĩes ita manifeste peccabũt vt nõ erubescẽt adulterari.sic iam loq̃ aut ꝙmedere Hã qui in pñti gloriant̃ in suis malicijs .isti sunt p̃cursores antixp̃i. Sicut enim xps fuit hũilimus et castissimus. sic antixps erit supbissimus et luxuriosissimus. Et sicut xps habuit iobem bap. p̃cursorẽ in omni humilitate castitate et sanctitate.sic supbi adulteri sunt p̃cursores antixp̃i. Tercio erit blasphemus dei ꝛ sanctorũ. Unde Daniel.xi. Aduersus deum deoꝝ loquet̃ magnifica.ꝛ blasphemabit sanctũ euangeliũ Danielis.vbi sup̃. Cor ei⁹ aduersus testamentũ sanctũ. Ideo dicit glo.ij.ad Thes.ij. Sicut in xpo fuit plenitudo diuinitatis sic in antixpo erit plenitudo oĩs malicie neq̃cie et iniq̃tatis. Hã dic̃ mgr̃ in hystoria super Dañ.in.c.quarte visiõis. Licet antixps de seminibus parentum suoꝝ cõcipiet̃ tamen post ꝙceptũ ipius spũs malignus descẽdet in uterũ matris eius cui⁹ vnute puer dẽinceps nascetur alet̃ adolescet et filius pditõis dicetur. Istud intellige sic nõ q̃ dyabolus creabit eũ aut animã corpi infundet .aut obsidebit infusam. sz qz applicabit se ut custodiat eum sp quasi vas ꝙpriũ suggerẽs ei omnia q̃ volueritt. De quo aplus.ij.ad Thes.ij. Cuius aduentus est ꝟm opatiõem sathane. Quarto erit magnus seductor. Unde p̃s. Sedet in insidijs vt interficiat innocentẽ. ps .ix. Et erit simulator et blandus. Usñ Damascen⁹ In primordijs regni sui simulabit iusticiã suã vt possz simplices ad se trahere. Unde psal. vbi supra. Insidiat̃ ut rapiat pauperẽ dũ attrahit eum. Unde dicit glo. Cũ blãdicijs trahit eũ ad se. E. Unde sciendũ q̃ antixp̃us trahet homines quattuor modis ad se. primo p falsaz doctrinã. Unde p̃s. vbi supra. Insidiatur in abscondito quasi leo qz erit astutus ꝛ p̃dicabit legẽ nouã et antiquam que ad peccandũ cunctos licentiabit. qz sicut lex veritatis et salutis peccatũ ꝓhibet.sic sua lex iniquitatis peccatũ ꝓsuadet. Unde psal. p̃s.ix. Constitue dñe legislatorẽ. Dicit enim san. Tho. in summa theologice veritatis q̃ antixp̃us p̃dicabit et affirmabit falsis,pbatõibꝫ ante se nullum xp̃m. sz oĩs antixp̃os fuisse.et asseret legẽ xp̃i falsam ꝛ p̃dicatones.et p̃ vniuersas ptes mũdi discurret eãdẽ suã falsam doctrinã p̃dicans ꝛ seducet multos ut dicit glo. sup apoc. q̃ ipe plenus erit spũ maligno et dabit suis sequacibꝫ spm̃ malignũ.et reuelabit eis scripturam veteris et noui testamẽti quã dyabolus optime scit ꝟm textum sua falsitate exponere. vt impediat̃ veritas et nõ sicut sacra scriptura exponitur a catholicis doctoribus tunc implebitur illud psal. Diminute sunt veritates a filijs hoĩm. ps.xi. Et Isaie.xxix. Corruit in platea vitas ꝛ eqtas ñ potuit ingredi. dañ.viij

Prosternetur veritas in terra. Secūdo p̄ fal
sa miracula. De quo apostol⁹. ij. ad Thes. ij.
Cuius est aduentus ſm operationem sathane
in omni virtute et signis et prodigijs menda
cibus et in omni seductōe iniquitatis. Quia
non erūt vera sed falsa signa. Unde dicit san.
Tho. Arbores subito faciet florere ſm appa
rentiam et nō existentiā. et mortuos fallaciter
resurgere. Quia maligni spūs corpa mortu
orum intrantes in specie hominū qui aliquan
do vixerūt quasi a mortuis surrexerunt appa
rebunt. et dicent se ab antixpo suscitatos. Et
am dicit sanctus Tho. et alij doctores super
apocalipsim. q̄ ipe antixpus in sua magica ar
te faciet statuā ad imaginē suā adorari ab vni
uersis hominibus. et illa statua loquet̄ et pre
dicet futura et faciet signa. ut dicit Apocal.
xiij. Faciet signa magna. viz ignem de celo
descendere in terrā in cōspectu hominū. et se
ducet habitantes in terra per signa que data
sunt illi facere. Nam antixpus et sui sequaces
p̄ artem magicā. i. dyabolicam deceptōnez fa
ciet vt ymagines in ecclesia loquant̄ dicētes
se falsas fuisse. ut q̄ ymago petri loquet̄ ad po
pulū. vos estis decepti. et male credidistis. q̄
petrus non fuit sanctus nec est. sicut vos cre
ditis. et ymago beate virginis similiter. Et eti
am sub ymagine crucifixi occultabit̄ dyabol⁹
et loquetur ad xp̄ianos dicens. Vos decepti
estis a crucifixo. q̄ nō est filius dei. Similit̄
de calorio loquet̄ dyabolus. Ego non sum de
us et homo sicut vos creditis. Et multa alia si
milia faciet arte dyabolica. ita ut si fieri possz
etiam electi dei decipientur. Ideo scribitur
Danielis. xi. Applicabunt̄ eis plurimi frau
dulenter. et de erudītis ruent. id est de litera
tis. Et sicut dicitur de discipulis xp̄i Marci
vlti. Illi autē pfecti p̄dicauerunt vbiq̄ dño
cooperante et sermonē cōfirmāte sequentibo
signis. sic discipuli et apli antixpi predicabūt
vbiq̄ falsitatem. et signis falsis cōfirmabunt
falsitatem sermonis adiuuāte dyabolo. Ter
cio per dona. Unde dicit sanctus Tho. in cō
pendio. et glo. sup Danielem et sup Apoca
lipsim. q̄ antixpus inueniet thesauros absco
ditos et distribuet suis. De quo Danielis
xi. Dominabit̄ thesaurorū auri et argenti. et
in omnibus pretiosis egypti. et hoc p̄ auxiliū
dyaboli. quia omnes thesauros quos auari
homines fodерunt in terrā dyabolus ostendet
ei. Ex quo colligitur q̄ tales homines cōgre
gantes diuitias p̄ auariciam et fodentes eas
sub terram sunt ministri dyaboli et antixpi. et
faciunt se principes illius nequicie. eo q̄ anti
xpus per illas diuitias seducet multos. Un
de Danielis. xi. Dabit eis potestatez in mul
tis et diuidet terram gratuito. Ubi glo. Su
perabit auaricia quos non superare poterat po
tentia. De quo et Danielis. viij. In copia
rerū omniū occidet plurimos. hoc est in abū
dantia tpalium. quia sicut xp̄us venit pauper
sic ille diues. Quarto p̄ tormenta. q̄ quos
predictis non poterit peruertere. illos peruer
sis et diris supplicijs peruertet. De quo Daniel
vbi sup̄. Roborabitur fortitudo eius et supra
q̄z credi pōt vniuersa vastabit et prosperabitur
et faciet et interficiet robustos et populū san
ctum ſm voluntatē suam. Et in. xi. Veniet in
multitudine magna. ut conterat et interficiat
plurimos. Job. xxi. Post se omnē hominem
i. aliquos ex omnibus hoībus trahet ante se
innūerabiles (F) Sed diceres quare de⁹
permittit talia fieri. dico quia vt habet Daniel
viij. Robur autē datum est ei, p̄pter peccata
hominū. ut aplus. ij. ad Thes. ij. Cuius ē ad
uentus ſm operatōem sathane. in omni virtu
te signis et prodigijs mēdacibus ꝛc. Et addit.
hijs qui pereunt. Glosa. eternaliter. eo q̄ cari
tatem veritatis non receperunt ut salui fierent.
Ideo mittet illis deus operationem erroris.
i. antixpm ut credāt mendacio. ut iudicentur
scz iudicio damnatōis omnes qui nō credi de
runt veritati sed consenserūt iniquitati. Ma
xime autem psequetur sanctos et iustos. Da
nielis. xij. Aspiciebam et ecce cornu illud fa
ciebat bellum aduersus sanctos. id est qui vi
debantur esse sancti. et p̄ualuit eis et eleuabit̄
et magnificabitur aduersus omnē deū. et ad
uersus deum deorū loquetur magnifica. Da
nielis. xi. Unde. ij. ad Thes. ij. Non moueā
mini quasi instet dies domini. Nisi reuela tus
fuerit homo peccati scilicet antixpus filius per
ditionis scz eterne. qui aduersatur et extollit̄
super omne quod dicitur deus aut quod co
litur ita ut in templo dei sedeat ostendens se
tanquam sit deus. Glosa Augustini. Non
nulli rectius dici putant sicut in greco est.
Non in templo. sed in templum dei sedeat.

quasi ipse cum suis sit templuz dei. et tunc de
seret eum ex toto bonus angelus qui ip̄m vt
alium quemlibet hominem ab initio sue con/
ceptionis custodiuit. Vñ refert. s. Tho ī sum
ma theologice veritatis. q̄ angelus domini
bonus datus est sibi ad hoc ut non faciat tan
ta mala quāta vellet facere. attamē ista mala
que faciet deus p̄mittet iusto suo iudicio. q̄ꝫ/
uis ille faciat iniq̄ ꝯsilio. q̄ iustū dei iudiciū
ē ut credāt mēdacio q̄ v̄itati credere noluerūt
vt ait apl̄us supra. vt iudicent̄ omnes q̄ non
crediderūt veritati ⁊c. De q̄ et psal. p̄s. lxxx.
Dimisi eos s̄m desideria cordis eoꝝ ibūt in
adinuentōibus suis. nam sic̄ xp̄us venit mis/
sus. sic ille p̄missus. Dicit nāq̄ aug. xx. de ci
uitate dei. Si antixp̄us non veniret minus
appareret eius maligna potentia et bonoꝝ pa
tiētia Necesse ergo est ut appareat qui cū xp̄o
colligit et dispgit. Nam ut scribit̄ Ecc̄i. xxvij
Sicut vasa figuli ꝓbat fornax et hoīes iustos
tēptatio tribulatōis. De quo Grego. Qual̄
vnusquisq̄ apud se lateat illata cōtumelia ꝓ
bat. Et ut dicit̄ Math. xxiiij. Erit tunc tribu
latio magna qual̄ nō fuit ab initio mundi. q̄ꝫ
uis martires passi sunt plurima. hos tamē de⁹
confortauit p̄ miracula. Hic vero oppositum
erit. quia ip̄e tortor sc̄z antixp̄us miracula fa/
ciet. Pensemus ergo q̄ꝫta erit hūane mētis
turbatio cum martir corpus tormentis subijc̄
et tortor miracula facit. Nā p̄ falsa documēta
falsamq̄ expositōem scripturarū vincet sapiē
tes huius mundi. et p̄ scd̄m sc̄z ostensiōes si/
gnorum vincet simplices. p̄ terciū sc̄z muneꝝ
largitōem decipiet auaricie seruiētes. p̄ quar
tum vero sc̄z tormentoꝝ exhibitōem subiuga
bit pusillanimes ⁊ timentes. et sic antixp̄us
attrahet sibi multitudinē hominū ut d̄r Apo/
calipsis. xij. Cauda eius trahebat terciā partē
stellarum celi. et misit eas in terram. i. ad ter/
rena desideria. Trahet enim malos p̄ mūera
bonos p̄ tormenta. simplices p̄ falsam doctri
nam et miracula. Attamē nota sicut deus hu
ic mundo p̄uidit q̄ nunq̄ꝫ esset sine luminari
cōtra tenebras. nam de nocte lunā et stellas.
de die solē habemus ꝓ nostro adiutorio. sic ī
ecclesia p̄uidit deus q̄ nunq̄ꝫ deficiet electis
lumen gratie quo cōfortent̄ et illuminent̄ ꝯ
tenebras malicie. Et sicut tp̄e antixp̄i crudeli
ora tormenta instabūt sanctis. sic et sancti per
diuinam gr̄am fortiores erūt. et sine p̄ñtia ali
quorum sanctorū et ꝓboꝝ viroꝝ non erūt. sz
eis in adiutoriū deus mittet excellentissimos
viros sc̄z enoch et helyā de paradiso qui con
uertent p̄uersos iudeos ad fidem xp̄i. Juxta
illud Malachie vl. Ecce mittam vobis hely
am ꝓphetam anteq̄ꝫ veniet dies dñi magnus
sc̄z gaudio bonis et horribilis reprobis. et cō
uertet cor patrum ad filios. et cor filioruz ad
patres. ad suscipiendū fidem saluatoris. Vñ
iudei et xp̄iani qui nunc inter se discrepāt tūc
in xp̄m consentient. Et hoc est quod d̄r Hie
remie. xxiij. In diebus illis saluabit̄ iuda. et
israel habitabit cōfidenter. et tunc erit vnum
ouile et vnus pastor. Johan. x. Vñ Enoch
et Helyas p̄dicabunt omni populo. Apoca/
lipsis. xi. Dabo duobus testibus meis sc̄z E/
noch et helye sp̄m veritatis et p̄dicabūt mille
diebus ducentis et. lx. sicut xp̄us amicti sac
cis. Dicit glo. Predicātes p̄ñiam et exem
plo ostendentes. Et dicit duobus. Ideo em̄
sub binario ponitur. quia p̄dicabūt iudeis et
xp̄ianis principaliter. Et quia p̄dicabūt d̄ du
plici charitate sc̄z dei et ꝓximi. et de duobus
testamentis accipient quod p̄dicabunt. psal.
De medio petrarū dabunt voces. Petraruz
dicit vtriusq̄ testamenti stabilitatē insinuās
Et quia veritatem p̄dicabūt. et antixp̄i falsi/
tatem condemnabūt. Et quia in ore duoruz
vel triū testium stat omne verbū. Deutr. vij.
et Math. xviij. Et cum finierint testimoniuz
bestia. i. antixp̄us qui ascendit de abysso faci/
et contra eos bellum sc̄z disputatōnis et eos
vincet. non sapientia. sed potētia. quoniā ip̄i
veri testes erūt et irrefragabiles per tyranniā
suam eos occidet corp̄aliter. et corpora eoruz
insepulta iacebunt in plateis hierusalem per
tres dies et dimidium. nec quispiam ausus
erit eos deponere in monumentis ꝓpter timo
rem antixp̄i. ut dicit sanctus Thomas de aq̄
no. vbi supra. qui hoc non p̄mittet propter
odium populi christiani. ut quicūq̄ eos vide
rit formidare debeat. Tandem post tres dies
et dimidiū ut habetur Apocalipsis. xi. Spi/
ritus vite a deo. id est anime eoruz intrabūt
in eos. et stabūt super pedes suos viuentes.
immortales iam et impassibiles et timor ma
gn⁹ cadet sup eos q̄ videbūt eos ita gl̄ificatos
⁊ audiēt vocē de celo dicētē. venite huc. id ē

ad consortiū angelorum et sanctorū et ascē
dent in celum in nube sicut xp̄us Actuz. i
Et iustum ē. ut qui xp̄m imitati sunt in tribu
latione p̄dicatione et passione. conformentur
illi in ascensiōe. iuxta illud Math. xxiij. et Lu
ce. xiiij. et. xviij. Qui se humiliat exaltabitur
et cū ascendent vidēbūt eos inimici eorū scz
visione insolita. et cū magna admiratōe et ti
more. Et in illa hora scz post mortē eorum et
assumptōem in celū fiet terre motus magnus
et cadet decima ps ciuitatis hierusalē. Glo.
id est homo qui ad hoc cōstitutus videt ut de
cimus ordo restaureť. ut habeť in Apocalipsi
et in terremotu occident. Glo. destruent̄ om
nino in inferno. vel postea nō recipiēt nomina
hominū. i. nominati homines qui habebūt tantuz
nomen et nō rem. Dicit glo. Homīm quos de
us p̄sciuit ad mortē vt non terreant̄ quoquo
mō fideles. septē milia. Glo. Omnes p̄se
cti in malicia. Et reliqui sancti et electi in ti
morem dei fient missi. i. dimittēdi et non occi
dent̄. sed dabunt glām deo celi. Deinde vt
dicit sanctus Tho. vbi aquino vbi sup̄ ca. xi. in
fine q̄ antixp̄us post enoch et helye ascensuz
in celū regnabit. xv. diebus. et in istis diebz
magnā dyabolus p̄ antixp̄m tribulationem et
certe maximā exercebit in ecclesia. Nā ut dicit
Ysi do. vbi sup̄. Quāto breuius tpus restare
sibi viderit tanto maiorē terre p̄secutōez mo
uebit cōtra homines vt glorificent̄ iusti et sordi
dent̄ impij et iniqui. et vt dyabolo durior ac
crescat damnatōis sententia erit tūc vt habeť
Math. xxiiij. tribulatio magna ex vehemētia
tyrannice p̄secutōis quam antixp̄us exercebit
que talis erit qualis ab initio mūdi vsq̄ mō
nec postea imp̄petrū fiet. In illis diebus vt
habeť Apoca. ix. Aliqui ledent̄ p̄ heresim. ali
qui p̄ ypocrisim. aliqui p̄ violentiā p̄ antixp̄i
p̄secutionem. Et querēt homines mortē. i. desi
derabunt eorpa mori p̄ nimia tribulatōne et
terrore et nō inuenient̄ eā quia fugiet mors ab
eis. sicut Helyas. iij. Regum. xix. tpe p̄secu
tionis Jezabel ut habeť Mathei. xxiiij. Sur
ni pseudo. p̄phete surgēt. antixp̄us cū membris
suis et seducēt multos. Et iterū. Surgēt enim
pseudo xp̄i et pseudo p̄phete. et dabunt signa
magna. Glo. deorsum in terra et p̄digia sur
sum in celo. Hec magna signa erūt apparētia
et nō existētia. que fm glo. p̄missione diuina
fiēt virtute dyabolica ut p̄ tribulatōem p̄bent̄
electi dei. Et dr Mathei. xxiiij. Nisi essent ab
breuiati dies illi. Nō intellige q̄ dies tūc bre
uiores q̄z nunc sint. ut dicit lira. Sed dies
capiť hic p̄ tpe tribulatōis quod tēpus erit
breue. quia durabit dūtaxat p̄ tres annos cū
dimidio ut habeť Dañ. xij. cū inquit. Quia
in tpus et tpa et dimidiū tpis. i. dñabit̄ p̄ tē
pus anni et tpa duoz annorū. et dimidiū tē
pus. i. p̄ dimidiū annum. et nisi abbreuiati es
sent dies illi nō fieret salua omnis caro. i. hō
Item dicit san. Tho. de aquino q̄ post mor
tē enoch et helye antixp̄s regnabit. xv. diebz
et tūc dicet se vltra nō posse cū hoibz cōuersari
p̄ter peccata eoz. et finget se mortuū ut ha
beť Apoca. xiij. Vidi vnū de capitibz suis scz
antixp̄m quasi occisum in mortē. i. fingentem
se quasi mortuū. et sic latēs p̄ triduum postea
apparebit dicēs se suscitatū. Et discipuli eius
p̄dicabunt resurrectionē eius. et ipe mittetur
erit spūs malignū in specie ignis. iuxta illd. iij
Regū. xviij. Ego ero spūs mendax in ore oīm
p̄phetarū scz antixp̄i. Et applicabunt̄ eis plu
rimi fraudulenter. Danielis. xi. Quia voce
dyaboli loquent̄ varijs linguis sicut ex spiri
tu sancto loquebant̄ apli. Actu. ij. Tūc ut ha
beť Dañ. xi. Veniet antixp̄us in multitudine
magna et figet tabernaculū suū. i. tronū et so
liū sup̄ mōtē inclitū scz oliueti. et veniet ad su
mitatem eius. et nemo auxiliabit̄ ei nisi dya
bolica p̄tās. Glo. nisi p̄missiue. q̄z antixp̄s de
tali monte ut dicit glo. sup̄ Apocalipsim ar
te magica ac virtute dyabolica ascendet in ae
ra. ut symon magus cū demonibz. Tunc ut
habeť. ij. ad Thes. ij. Revelabit̄ ille iniquus.
q̄z nequicia eius et falsitas eius detegeť quē
dñs interficiet spū oris sui. Augustinus. id ē
virtute spūs sancti. Et haymo sup̄ eadem vo
ba. q̄ xp̄us interficiet eum spū oris sui. i. iusti
sione sua. Jurta illd Isa. xi. Spū labioz̄ ei⁹
interficiet impiū siue p̄ se siue p̄ michaelē ar
changelū Et iubente xp̄o demones p̄mittēt eū
ad terram cadere in cōspectu omniū hominū.
vt impleat illud psal. Vidi impiū supexalta
tum et eleuatū sicut cedros libani. et transiui
et ecce non erat. q̄siui eū et non est inuentus
locus eius. Post mortē autē antixp̄i ut dicē
glo. sup̄ apl̄z. ij. ad Thes. ij. Discipuli eius gau
debūt vxores ducētes et p̄uinia celebrantes

multa et diuersi generis solacia exercentes. ⁊ dicentes. licet princeps noster sit mortuus. Modo tamē pacē habemus et securitatē. et illis talia dicentibꝫ tūc ut habetur Job. xviij. Calcet sup eos quasi rex interitus. Unde ps liiij. Veniet mors sup illos scꝫ inopinate. et descendent in infernū viuentes. ut Dathan et abiron. Numeri. xvi. viuentes scilicet hic dyabolo mundo et carni. sed non viuentes deo mortui scꝫ peccatis. Itē post mortē antixpi non statim dñs veniet ad iudiciū. sed iudei ⁊ gentes ad fidem cōuertent. et fiet vnū ouile et vnus pastor. Unde Apoca. viij. dicit. Cū aperuisset septimū sigillū factū est silentium ī celo quasi media hora. Glo. quia post mortē anticristi pax erit in ecclesia hora modica. Nullam enim certitudinē habemus quantū illud tempus durabit nisi ꝓ. xlv. diebꝰ ꝓut in glosa sup danielē repitur. Qui dies concedent ad refrigeriū sanctorū. ⁊ ad penitentiā subuersoꝝ. sed quando dominus post hoc ad iudicium venturus sit nemo scit nisi solus deus.

De eadē dominica Sermo x.

In terris erit p̄ssura gentium p̄ confusione sonitus maris. Luce. vicesimoprimo (G) Audistis charissimi signa iudiciū p̄cedētia. post hoc erūt signa quindena diem iudicij p̄uenientia. De q̄bus dicit Hiero. ꝙ eos inuenisset in annalibus iudeorū. Sed an sint continui illi dies. an interpolati nō exp̄ssit. Primū signū prima die ꝙ mare se eriget. xl. cubitis sup altitudines montium. et erit quasi murus in loco stans. ⁊ omnia flumina similiter hoc faciēt. De q̄ ysa. v. Ego sum dñs deus tuus qui conturbabo mare ⁊ intumescent flumina eius. Illa exaltatio maris significat elatōem supboꝝ qui se ꝯ deum erexerūt ꝑ transgressionem decalogi. iō exaltatio maris erit eis in timorē et terrorem Unde ysaie. lvij. Impij quasi mare feruens qđ quiescere nō p̄t. Scđa die tm̄ in abyssum demergeť ꝙ vix videri possit. Unde Isa. xix. Arescet aqua de mari et fluuius desolabit atqꝫ siccabit. et deficient flumina attenuabunt et siccabunt riui aggerū. sic supbi et voluptuosi qui in delitijs vixerūt deprimenť. Iuxta illud Apoca. xviij. Quantum glorificauit se ⁊ in delicijs fuit tantū date ei tormentū et luctū Terciū signū tercia die erit ꝙ oēs bestie ⁊ belue marine cōgregabunť sup pelagus ⁊ dabūt mugitus suos vsqꝫ ad celū p̄ tristicia et angustia pccori ꝯpatiētes. Quarta die ardebit mare et omnes aque. Theofilus. Cū altabitur supior orbis et elementa inferiora merito cōpatienť ei. quasi ad cōfusionē peccatoris qui arsit in cōcupiscentia carnali. Quinta die ligna siluarum et herbe dabūt rorē sanguineū sic Sibilla p̄dixit. Unde poeta. Iudicij signuꝫ tellus sudore madescit. ut etiam habeť Iohel ij. In diebus illis effundā spm̄ meū et dabo ꝓdigia in celo et in terra. Sanguinem et ignem et vaporem fumi. Similiter habetur Isaie. xxxiiij. Inebriabitur terra sanguine. et h̄ ad ꝯfusionē hūane verecūdie qꝛ dies vltōis dñi ānꝰ retributōis iudicij siō. Ue tūc illi q̄ noluit flere sup se ꝓ pctis. Sexta die fiet generalis terremotus adeo magnus vt pene om̄ia edificia manu facta ruent. Apoca. xvi. Terremotus factus est magnus qualis non fuit ex q̄ hoīes fuerūt sup terrā. Et contritōe vel cōcussione conterenť quasi de cetero nolētes peccatores tolerare. Septima die omnes lapides scindenť ⁊ omnes mōtes adinuicē collidenť Michee. i. Et consumenť montes subtus eū et valles scindenť sicut cera a facie ignis sicut aque q̄ currūt in preceps. Unde psal. p̄s. xcvi Mōtes sic cera fluxerūt a facie dñi. et hoc ī redargutōꝫ obstinati cordis. Ecci. iij. Cor durꝫ male habebit in die nouissimo. Octauo congregabunť oīa volatilia in campis vnūq̄đqꝫ in suo genere. et hoc in cōfusionē hoīm q̄ cum essent p̄diti rōe. vix raro aut nunqꝫ habuerūt tractatum de salute aīe sue. Hiere. viij. Attēdi ⁊ auscultaui nemo qđ bonū est loquiť. Nona die fere de mōtibꝫ descēdentes cū homībꝫ manebūt ⁊ nulli nocebūt. et hoc in detestationem oppressoꝝ. qꝛ viduas orphanos et pauꝑes homines violenter opp̄sserūt. Decima die equabiť terra ad monstrandū ꝙ tp̄us veniet in quo iā equa fiēt oīa. ita ꝙ amplius nō sit dñs neqꝫ seruus potēs neqꝫ subditus diues neqꝫ pauper iuxta presentis vite statum. Undecima die homines de caueruis exibūt. in quibus latitabant arescentes pre timore et expectatione vt habeť. Luce. xxi. que sup

uenient vniuerso orbi. Duodecima. Stelle de celo cadent. non sm substantiã. sed sm apparentiã. quasi nõ velint lucere. Tredecima omnes viuentes morient̃. et cũ mortuis resurgent. Consument̃ inq̃ꝫ ꝑ ignem conflagrationis qui iudiciũ p̃cedet. de quo patebit infra. Quartadecima die celum et terra renouabunt̃ ꝑ ignem. cũ ardebit celũ et terra. Quintadecima die sꝫ nemo scit quõ nisi solus deus omnes mortui resurgent aduentũ iudicis prestolantes. ¶ Item nota p̃ter p̃dicta que dicta sunt que p̃cedent finale iudiciũ Tunc sciendum est ꝙ ignis ꝑmaximus p̃cedet faciem iudicij. Juxta illud psal. p̃s. xcvi. Ignis ante ip̃m p̃cedet scꝫ cõflagratõis. Nam virtute diuina omnis ignis qui in terris et sup terrã est cõcurret ad conflagratõem mundi. i. ad ꝯsummationem et combustionẽ omniũ rerꝫ que super terram sunt. qꝛ omnes res corꝑales cõbustibiles. ut ligna lapides et edificia. et omnia corꝑa iumentorũ et hominũ redigent̃ in cinerem. Vñ dicit sanctus Tho. ꝙ iste ignis ascẽdet tantum quantuꝫ aque diluuij vsqꝫ ad medium intersticiũ aeris in locũ demonũ ibi habitantiũ. Bonauentu. vero dicit sup. iiij. sententiarum ꝙ ascẽdet vsqꝫ ad vltimã sperã ignis. sed non vsqꝫ ad sidera. Et hoc dicit san. Tho. ꝙ iste ignis habebit virtutem quattuor ignium. Primo habebit officiũ ignis infernalis reprobos puniendo. Secundo habebit officiũ ignis terrestris omnia vegetabilia consumẽdo. et omniũ hominũ corꝑa incinerãdo. Quarto habebit officiũ ignis elementaris elementa subtiliando et ad innouatõem disponendo. Per illum ergo ignẽ tota facies terre exuretur. De quo Deut. xxxij. Ignis succensus est in furore meo et ardebit vsqꝫ ad inferni nouissima. Deuorabitqꝫ terram cũ germine suo. et montium fundamenta cõburet. sic ꝙ figura huius mũdi ꝑibit. sicut etiã factũ fuit ꝑ diluuiũ. Primum ergo dei iudiciũ ꝑ aquam fuit cõtra ardorẽ luxurie que tũc viguit. sic vltimũ iudiciũ ꝑ ignem cõtra teporẽ charitatis. que senescẽte mundo frigescit. Item in isto igne purgabunt̃ elementa. sic ꝙ separabitur ab igne vis combustibilis. ab aere obscuritas. ab aqua frigiditas. a terra ponderositas et opacitas. Vnde Basilius sup illd̃ p̃s xxviij. Vox dñi intercidentis flamã ignis di

ẽ

ꝙ calidum quia est adustiuũ et frigidũ glaciale et tenebrosum auferent̃. ꝑspicuũ aũt in aqua et lux in igne manebit. Quia sm aug. in omnibus elementis ignobile tendit deorsum ut ardor ignis. fetor terre. frigiditas aque obscuritas aeris Illa omĩa descendẽt in infernũ et associabunt̃ penis damnatorũ. De q̃ De utro. xxxij. Ardebit vsqꝫ ad inferni nouissima Et s. tho. iiij. di. xlvij. q. vi. dicit ꝙ iste ignis aget virtute naturali et supnaturali Naturali virtute similiter se habebit ad bonos ⁊ ad malos scꝫ vtrosqꝫ incinerando. Supnaturali vero virtute ꝓut scꝫ est instrumentum diuine iusticie aget dissimiliter quantũ ad sensuꝫ pene Nam per ip̃m cruciabunt̃ mali. boni vero nullum dolorẽ sentiẽt. sicut nec pueri senserant in camino ignis licet eorũ corꝑa nõ seruent̃ integra sicut puerorum. Sed diceres quare mundus eo modo turbabit̃. Respondet sanctus tho. iiij. scrip. di. xlvij. q. iiij. sententiarũ ꝙ mundus aliquo mõ ꝓpter hominẽ factus ẽ Oportet ergo qñ homo sm corpus glorificabitur ꝙ etiam alia mundi corꝑa ad statũ mutẽtur meliorẽ. ut sit ei locus conueniẽtior. et aspectus delectabilior habeat̃. Ad hoc autẽ ꝙ homo glam corꝑis consequat̃ oportet priꝰ remoueri illa que glorie opponũt̃. que sũt duo scꝫ corruptio nature et infectio culpe. qꝛ vt dicitur. j. Cor. xv. Neqꝫ corruptio incorruptelam possidebit. Et subdit. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem. ⁊ mortale hoc immortalitatẽ. Et etiam a ciuitate glẽ omnes immũdi foris erũt. ut habet̃ Apoca. vl. Et ergo oportet fieri purgationẽ ab infectione culpe. Vñ san. Tho. Quamuis res corꝑales non possunt esse subiecte infectõi culpe ꝓprie tñ ex culpa hoĩs quedã ĩcõgruitas ĩ rebus corꝑalibus et corruptis relinquit̃. Et q̃ꝫ tum ad hoc purgatõe indigent. et hoc merito fiet ꝑ ignem. ut dicit san. Tho. Quia ignis cũ sit nobilissimũ elementorum habet ꝓprietates similes ꝓprietatibꝫ glorie. ut patet in luce Secũdo quia ignis non recipit cõmixtionem extranei ꝓpter efficaciã virtutis actiue sic alia elementa. Tercio qꝛ spera ignis est remota a nr̃a habitatõe nec ita cõis ẽ nobis vsus ignis sicut terre aque et aeris. vnde non ita inficitur. Et preter hec maximam habet efficaciam ad purgandum et diuidendũ et subtiliandũ

Item postꝫ elementa purgabunt tūc sequi
tur celi et terre renouatio. et a statu veteri in sta
tum nouum mutatio p cessatōem motus. Et
sic mūdus innouabit et homo glorificabitur.
Vñ sanctus Tho. sup. iiij. sententiaꝝ. di. xlv
ij. ponit quandā cōuenientiā innouatōnis di
cēs oīa corpalia ꝓpter hominē facta dicunt et
credunt. iuxta illud ps. Oīa subiecisti sub
pedib⁹ ei⁹. ps. viij. Et ipa seruiūt homini du
pliciter. Uno mō ad sustentatōnem corpalis
vite. Alio mō ad pfectōem cognitōis diuine
inquantū hō per ea q̄ visibilia facta sunt inui
sibilia dei cognoscit. ut aplus Ad ro. i. Inui
sibilia eīus ipius a creatura mundi p ea que fa
cta sunt intellecta cōspiciunt. Innouabūtur
ḡ elementa cum mundo. qz primo ministerio
creaturaꝝ homo glorificatus in nullo indige
bit. qz eius corpus fiet incorruptibile diuina
virtute id faciēte p animā quam immediate
glorificabit. Innouatur etiā qz scōdo minis
terio non indigebit homo quantū ad cognitio
onem intellectiuā quia deū immediate illa co
gnitōe cognoscet. i. Cor. xiij. Non p speculuz
in enigmate sicut nunc. sed facie ad faciē. Dz
ad hanc visionē essentie vt dicit sanc. Tho.
oculus carnis attingere nō poterit. Et iō vt
ei etiā solaciū cōgruens de visione diuinitatis
tribuat inspicietur ab homine ipa diuinitas ī
suis effectib⁹ spūalibus et corpalibus in qui
bus manifesta indicia diuine maiestatis a pa
rebunt et pcipue in carne xpi. et post ī corpib⁹
beatorū. et deinceps in oībus alijs. Et hic im
plebit illud Isa. xlv. Ecce eīm ego creo celos
nouos et terrā nouā et non erūt in memoria
priora ꝛc. Ubi sanctus tho. hoc non est intel
ligendū quo ad substantiā. qz substantia celi
et re stabit ineternū. Iuxta illud psal. Fūda
sti terrā et pmanet. ps. cxviij. Et Ecclesiastes
i. Generatio ptransit et generatio aduenit. ter
ra aūt ineternū stat. scz quantū ad substantiā.
Et si terra que est ignobilissimū elementorū
ineternū stabit quantū ad eius substantiam.
multo clarius datur intelligi q̄ illa elemēta
que sunt nobiliora terra. ut aqua aer ignis sta
bunt ineternū. Ideo dicit sanctus Tho. q̄ il
lud Luce. xxi. celū et terra transibūt intelligen
dū est quo ad formaz. i. in aliam formā transi
bunt. De quo aplus. i. Cor. vij. Preterit e
nim figura huius mūdi Ideo Joban. Apoc.
xxi. dixit. Vidi celū nouū. i. innouatū p ignē
conflagratōis. et terram nouā. primū enim ce
lum et prima terra abijt. ¶ Sed diceres q̄
modo aqua innouabitur. exquo nō est cōbu
stibilis sed p oppositas qualitates omīno igni
contraria. Rñdet aug. licet aqua cōbustibilis
nō sit eua pdabit tamen p ignē sic q̄ deficiet
fm priorē statū. vnde de mari q̄ō est omīno
mater aquarū ex quo oīa flumina de ipo flu
unt dicit Apoca. xxi. Mare iam nō est. i. fm
priorem statū defecit. qz amaritudo maris et
grossitudo aquarū auferet et remanebūt fm
substantiā meliorate et innouate. ¶ Sed di
ceres quō ignis innouabit. si sic tūc omnino
deficiet. qz subtracta materia ignibili natura
lis deficiet ignis. iuxta illud poeticū. Subtra
he lignum foco ꝓtinus ignis abest. Sed con
stat q̄ tūc deficiet materia ignibilis. cū oīa
per ignem cōsumēt. Rñdetur fm Glo. sup
Apoca. Elementū ignis innouabitur p seipz
omne quod in ipo impurum est cōsumendo
et purgando. qm̄ ignis naturaliter habet vir
tutem purgatiuā. Et sic dicit sanc. Tho. q̄ ter
ra erit in superficie superiori plana et pura sic vi
trum vel cristall⁹. Tunc implebitur illd ysa.
xl. Omnis vallis implebit. omnis mons et
collis būliabitur. Et erūt prava in directa et
aspera in vias planas. Aqua fiet sicut cristall⁹
aer vt celum. ignis ut celi luminaria. Bruta
enim aīalia vt pisces et pecora. fm san. tho.
di. xlviij. q. ix. non manebūt. qz nō habent or
dinem ad incorruptōem. Hā cum innouatio
mundi ꝓpter hominē fiat. oportet q̄ innouati
oni hoīs conformet. Homo aūt innouatus
de statu corruptōis in incorruptōem trāsiet.
et ppetue quietis. Vñ. i. Corin. xv. Oportet
corruptibile hoc induere incorruptōem. Et iō
mundus hoc mō innouabit. ut abiecta omni
corruptōe et transmutatōe ppetuo remaneat
in quiete. Unde ad illā innouatōem nil ordi
nari poterit nisi q̄ō habet ordinez ad incorru
ptionem. Hmōi aūt sunt corpa celestia elemē
ta et homines. Corpa enim celestia fm sui na
turā sicut sol luna et stelle. etiam fm se totum
et fm partes. Elemēta vero sunt quidē corru
ptibilia fm partes. i. fm eorum ptias qualita
tes. hoc est scōm formā ut supra dixit. sed in
corruptibilia sunt scōm totum. i. substantiaz
Homines aūt corrūpuntur et scōm totum

quia ſepatur a corpore anima et ſm partes. ſz hoc ex parte materie nō ex parte forme ſcz aie rationalis que poſt corruptiōem hominis manet īcorrupta. Aialia aūt bruta et plāte et oia corpa mixta corrūpūt. ⁊ ſm totū et ſm partes et ex pte materie que formā amittit et ex pte forme que actu nō manet. et ſic nullo mō habent ordinē ad incorruptiōez. Cēlī in illa innouatiōe nō manebunt. Itē tercia rō innouatis elementoꝝ et mūdi eſt. qz in nouiſſimo die xp̄us venturus eſt ad iudiciū in claritate ineſtimabili. Et qz ut dicit Job. xv. Celi nō ſunt mundi in cōſpectu eius oportet ut mūdētur ab omni macula corruptiōis quā contraxerūt a peccatoribꝰ ut mundi appareāt in cōſpectu iudicis. Si celi et elemēta que rōem non habent ſic purgabunt̄ que et nec vitā habent et ſic p̄parabunt̄ in occurſum iuſti iudicis ut ne aliquid macule in eis appareat in quo diſplicere poſſint magno iudici xp̄o. Q multo magis nos oportet purgari ab omni macula peccatoꝝ ne in aduentu iudicis inueniamur immundi. De quo Ber̄. Nō ardebit celū et terra. vbi apparebūt ipij adulteri ebrioſi. q̄d infelices dicturi ſunt qui totiēs admoniti/ p̄ꝛiūtur impuni (Q) Hūc vero videndū eſt de mortuoꝝ reſurrectiōe que etiam p̄cedit aduentū xp̄i ad iudiciū. De qua reſurrectiōe dicit ſan. Tho. ſup quarto ſñiaꝝ. di. xlvij. q. i. in rōne p̄ncipali ad queſtiūculā ſcōaz. Q̄m vltimus finis quē etiā naturaliter homines deſiderant eſt eterna beatitudo. et hanc in hac vita homines cōſequi nō valebūt. Ideo neᷓce eſt ponere aliā vitā ſcz ꝑpetuam in qua hoīes ſuam vltimā pfectiōem cōſequant̄. Quā etiā reuera cōſequi nō p̄nt niſi prius moriant̄ corporaliter. oꝑter ergo homines p̄ꝛius mori aīq̄ reſurgent. De quo ſan. Tho. vbi ſupꝛa. q. uij. Ante reſurrectiōem mori ꝓuenit ſm ordinem nature. nā ſicut hūana natura ex peccato primi p̄ntis in defectū neceſſitatis moꝛiēdi deuenit nō erit reditus ad immortalitatē niſi morte mediāte. Nā ut ſcribit. viij. phiſicorū. Motus celi eſt cauſa vite omnibꝰ inferioribꝰ rebus. ſic motus cordis totius corporis quedā vita eſt. ſicut aūt ceſſante motu cordis omnia mēbra mortificant̄. ita ceſſante motu celi non pōt aliqđ viuū remanere in illa vita que ex influēcia illius motus cōſeruat̄. Eᷓnaz cōuenit diuine iuſticie que humanā naturā ꝑ peccato primi parēꝛis dānauit vt omnes qui ab eo originē ducerēt infectionē peccati originalis contraherēt. et p̄ oſequēs mortis debitores exiſterēt. Juxta illud Ro. v. Per vnū hominē peccatū intrauit in orbē et p̄ peccatum mors in omnes ptranſijt. ergo oēs hoiem neceſſe eſt mori anteq̄ reſurgāt. De q̄ apl's ad hēb. ix. Statutū eſt oīm hominī ſemel mori. (A) Sed diceres Quid vult hoc verbum apl's. i. ad Theſ. iiij. Deinde nos q̄ viuimus qui reſidui ſumus in aduentu dñi nō p̄uenientes eos qui dormierūt. Ibi aliqui dixerunt q̄ xp̄o veniente ad iudiciū aliqui reperientur viui. qui et ſine morte trāſferant̄ ad ſtatū immortalitatis. Sed hoc non eſt verū ut habetur. ij. Regū. xiij. Omnes morimur. Alij dixerūt q̄ illi qui in aduentu xp̄i ad iudiciuz viui reperientur. in raptu illo obuiā xp̄o in aera ſubito morianꝰ et ſtatim reſurgant. nec eſt hoc tenendū. Quia ut p̄dixi ignis cōflagrationis purgās elementa incinerabit corpa mixta ex elementis qui igniſ p̄cedet aduentū criſti ad iudiciū. Et ſic nulli homines repient̄ viui qui obuient chriſto venienti niſi prius ſuſcitentur p̄ xp̄m. Juxta illud apl̄i. j. ad Corin. xv. Sicut in adam omnes moriunt̄ ita ⁊ in xp̄o omēs viuificabuntur. Et hec eſt ſentēcia ſue. q̄ ſicut oēs morient̄ qui viuūt. ſic oēs ſimul reſurgēt qui mortui ſunt. ut dicit apl's omnes quidem reſurgemus ſcz et boni ⁊ mali in momento in ictu oculi. ſed differēter qz nō omnes immutabimur ſcz ad beatitudīs glām ſed ſolū electi reſurgent in corpibus glorificatis. ſed peccatores in ſuis groſſis corpoꝛibus ſup terra manebūt (Q) Sz diceres quō poteſt hoc fieri q̄ mali in groſſis corpibus tā cito in ictu oculi ab omnibꝰ p̄tibus mundi ſcz ab oriēte occidente meridie et ſeptēcriōe poſſunt venire ad iudiciū. Ad hoc reſpōdet ſctūs Thomas de aquino. q̄ mali p̄ āgelos dei portabunt̄ ad iudicium. ſicut abacuc portabatur ab angelo de iudea in babiloniā ad lacum leonum. Item reſurrectio fit ī eiſdem mēbris ⁊ corpoꝛibus que prius habebāt. Juxta illud Job. xix. In carne mea videbo deum ſaluatorem meū. Ubi dicit Grego. Dicit reſurrectio non p̄t niſi anima ad idē corpus redeat. nam reſurrectio eſt iterata ſurrectio. Eiuſdem eſt

est resurgere cuius est cadere. Unde resurrectio magis corpus respicit qđ post mortez cadit q̃ animā que post mortē viuit. et ita si n̄ esset idē corpus qđ anima resumeret tunc nō diceretur resurrectio. sz magis noui corporis assumptio. Item nota ꝙ resurrectio erit pfecta et totalis quo ad omnia que ptinēt ad humani corporis integritatē tam quo ad mēbra q̃ quo ad crines et alia. nam dn̄s dixit Mathei. x. Uestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Et luce. xxi. Et capillus de capite vestro nō pibit. Et. j. ad Cor. xv. Mortui resurgent incorrupti. i. sine defectu corpalis integritatis. quia in malis non erit defectꝰ mutilatōis et diminutōis membrorū sed bene qualitatis et simeitatis et nigredīs. vt dicit magister. Item licet omnes resurgent integris corpibus non tamē in eadē quantitate sed vnusquisq̃ resurget in illa quātitate vt dicit s. Tho. in. iiij. di. xliiij. q. i. ar. i. in qua fuisset in termino augmenti. si natura nō errasset in membrorū defectibus vel supfluitatibus. vel defecisset a termino ante mortē post vite consumptōem. Qđ autem supest vel deficit in homine reformabit diuina potentia et supplebit. Item licet nō resurgent omnes in eadem quātitate tamē resurgēt in eadem etate. Unde magister in. iiij. sentētiarū. di. xliiij. c. i. in lr̄a dicit. Nō eadem resurgentibꝰ assignatur statura sed etas. omnes em̄ illa etate resurgent in qua xp̄us mortuus est et resurrexit cuiuscūq̃ etatis mortui fuerint. De quo apl̄us ad ephe. iiij. Donec occurramꝰ omnes in virum pfectum in mensurā etatis plenitudinis xp̄i. ut iam nō simus paruuli. Ubi dicit aug. nō dicit in mensuram corpis vel staturam xp̄i sed etatis. qꝛ vnusquisq̃ suam recipiet mēsuram corpis quam vel habuit in iuuentute etiam si senex obijt vel fuerat habiturus si añ defunctus ē. Etas ꝟoerit illa ad quā puenit cristus sc̄z iuuenilis vt circa. xxx. annos. Triginta enim duorū annorū et triū mensiū erat etas xp̄i. in qua xp̄us mortuus est. Item nota ꝙ vnusquisq̃ resurget in suo ordine. Sz diceres. tū dicit apl̄us. i. ad Thes. iiij. Mortui qui in xp̄o sunt resurgent primi. Respondet̄ s̄m san. tho. ꝙ primū non dicit ordinē temporis sed dignitatis. qꝛ resurget martir ut martir apl̄us ut apl̄us. bonus ut bonus. malꝰ vt malus. et sic non est ordo tpis. Sz ut habetur. j. Corint. xv. resurgemus simul et semel in momento et in ictu oculi. i. in tpe valde breui et quasi impceptibili. Quia collectio cinerū et puluerum fiet ministerio angelorꝝ p motuz localem in tēpore quasi impceptibili. P

Sed diceres que est causa vniuersalis resurrectōis mortuorū. Respondet san. Tho. sup iiij. sententiarū. ꝙ quatuor cause cōcurrūt ad resurrectōem mortuorꝝ. sc̄z efficiens. formalis materialis et finalis. Prima causa efficiēs ē deus qui est causa omniū rerū qui principaliter et effectiue opabitur resurrectōem mortuorum tam bonorꝝ q̃ malorꝝ p vocem tube que in aduentu iudicis ab omnibus audiet̄. cuiꝰ virtute excitabunt̄ mortui de monumentis ⁊ resurgent. Unde p̄s. Dabit voci sue vocē virtutis. p̄s. lxvij. et Johan. v. Uenit hora in qua omnes qui in monumētis sunt audient vocē filij dei. et qui audierint viuēt et pcedēt q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite. De qua voce apl̄us. j. Thes. iiij. Quoniā ip̄e dn̄s in iussu et in voce archāgeli et in tuba dei descendet de celo. Unde san. Tho. Uox tube est imperiū xp̄i iubentis resurgere et dicentis. surgite mortui venite ad iudiciū. Unde dicit ī. iiij xliij. di. in fine ad lr̄am. Potest p hec tria ī iussu voce ⁊ tuba idem signari. ut illa vox dicat̄ iussus quantū ad virtutē. qꝛ ei corpa mortuorum obediēt. Uox archangeli. i. xp̄i qui ē prīceps angelorꝝ quantū ad dignitatē pferentis Tuba quantū ad euidentiā. Uel iussus refertur ad causam principalē sc̄z diuinā virtutem cui obediūt omnia. Uox archangeli ad mīsterium angelorū. Sed tuba ad opationē homīs xp̄i. Hec enim tria in resurrectōne opabūtur Hec tuba ut habet̄. j. Corin. xv. erit nouissima et notissima. i. manifesta om̄ibus et vltīa quia post eam nō erit alia. Ideo Gre. Tubā sonare nō est aliud nisi mūdo filiuz dei demōstrare qui erit causa efficiēs vniuersalis resurrectōnis. Secūda causa est materialis scilicz pulueres. in quos corpa mortuorū redacta sunt. De quibus pulueribus tanq̃ de materia deus resuscitabit mortuos. et reformabit corpa omniū hoīm s̄m veritatē nature et integritatem mēbrorꝝ. Quia si deus de nihilo potuit omnia creare. multo credibilius est ꝙ ip̄e deꝰ corpa hoīm eadē de materia p̄cedēti possit

reformare Etiaz humiditas corpis resurget. que ad integritatē ipius ptinebit. sed humiditas que est in recedendo a pfectōe sicut sudor vrina et alie humiditates supflue vel etiam illa que ante ordinabat ad ꝯseruatōez spēi sic semē nō resurget. Silr etiā humiditas q̄ ad actū nutritiuū ptinet sicut lac nō resurget. sed humiditas que est incorpata membris et que est de integritate corpis illa resurget Ex quo patet ꝙ nihil deficiet in materia quocūqz etiam puenerit quin resurget saltē quod ptinet ad integritatē corpis vel ornatū ut capilli et vngues. Tercia causa est formalis. ⁊ erit cōiunctio anīe et corpis. qz in resurrectōe nouissima anime electoꝝ dei cōiungent corpibꝫ suis. ut simul anīa et corpe glorificatis accipiant a iusto iudice gloriā eterne beatitudinis. similiter et anime damnatoꝝ associabunt corpibus suis ut simul in anima et corpe cruciētur eternaliter in inferno. Et merito sicut meritū et demeritum fuerūt simul in corpe et anima. sic gloria vel pena erit simul in corpe ⁊ aīa Quarta causa erit finalis que ē finis vniuscuiusqz. Finis enim electoꝝ erit eterna beatitudo in summo deo constituta qui dicit finis sine fine. ideo qz ibi terminabit omne desiderium iustorū. et implebit summo bono. et non erit vltra quod possit desiderari. sed finis reproboꝝ erit eterna damnatio in inferno cōstituta que dr finis maloꝝ. qz ibi oīs malicia implebit. Et est finis sine fine. qz eoꝝ damnatō eternaliter durabit. Sed hoc interest ꝙ resurrectio bonorū erit in claritate. iuxta illud apli ad phil. iij. Saluatorē expectamus dn̄m nostrū hiesum xp̄m. qui reformabit corpus hūilitatis nostre cōfiguratum corpi claritatis sue Mali aūt resurgent in corpibus grossis ⁊ palpabilibus sine omni mutatōe glificatōis. attamen resurrectio bonoꝝ adhuc erit different qz quidam maiorē accipient claritatē in corporibus suis quidā minorē iuxta exigentiā suorum meritorū. Unde aplus. i. Corint. xv. Alia est claritas solis. alia lune. et alia claritas stellarū. stella enim a stella differt in claritate sic et resurrectio mortuorū. Unde Mathei xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorum. nō est intelligendū ꝙ iusti solūmodo habebunt claritatē solis vel lune vel stellarū. sed aplus p hoc innuit ꝙ minima claritas sanctorū in eterna beatitudine inestimabiliter superat claritatē solis. ita ꝙ claritas solis supueniente claritate sanctoꝝ obtenebrabit. sic dicit magister in. iiij. sn̄iaꝝ. di. xlviij. Et dicit. s. Tho. in. iiij. scripti. di. xliiij. q. vij. ꝙ illa claritas causabitur ex redūdantia glorie anime ī corpꝰ. ⁊ iō sm̄ ꝙ aīa erit maioꝝ claritatis sm̄ maius meritū ita erit etiam dr̄a claritatis. De malis vero dicit mgr̄ in. iiij. di. xliiij. Et sunt verba aug. in enchiridion. Quicūqz ab illa pditōis massa que padā facta est nō liberabūt p xp̄m. resurgent quidē etiam ipi vnusquisqz cū carne sua ut cū dyabolo eiusqz angelis puniant. Utrū vero ipi cū vicijs et deformitatibus suorū corporū resurgant quecūqz in eis gestanerūt in requirēdo laborare quid opꝰ sit. Non enim fatigare nos debet incerta eorū habitudo quorū erit certa et sempiterna damnatio. Sup quo sanctus tho. in. iiij. di. xliiij. q. viij. Auctor qui naturā ꝯdidit in resurrectōe naturā corpis integre repabit. Unde quidqd defectus ex corruptōe vel debilitate nature siue principiorū naturaliū in corpe fuit totū in resurrectōe remouebit sicut febris lippitudo et similia. Defectus aūt qui ex naturalibꝫ pncipijs in vno corpe naturaliter cōsequuntur sicut ponderositas passibilitas et silia in corporibus damnatorū erūt. quos defectus ab electorū corpibus gloria resurrectōis excludit. vnde sicut resurrectio electoꝝ p differētia meritorum diuersificat in gloria. sic etiā resurrectio malorū differēter fiet sm̄ maioritatem demeritorū et culparū que quilibet gessit in corpore suo.

De eadē Dominica Sermo xi.

Tunc videbunt filiū hoīs venientem in nube. Luce. xxi. Q Audistis de hijs que p̄cedūt iudiciū nūc videndū est primo quod sit illud iudicij tpus. secūdo ꝙ ad iudiciū sit inuitatus a patribꝫ. Tercō erit manifestus om̄ibꝫ. quarto erit iratus peccatoribꝫ. Quinto stipatus celestibꝫ ciuibus Pro primo sciēdū est vicz. qd tpus sit iudicij vtrū nocte mane die vel sero aliq volūt ꝙ de die ex illo qd scribit. i. Coꝝ. xv. Dies em̄ dn̄i declarabit. qz ī igne reuelabit ⁊c. Et act.

i. Sic veniet quemadmodū vidistis eū. Ali
qui vero media nocte. ꝑm illud Math. xxv.
Media nocte clamor factus est ⁊c. Et sic pro
hoc tpe iudei dicūt ꝙ in egipto angelus ꝑcus
sit primogenita. et filij israel liberati sunt. Ex
odi. xij. Aliqui vero ꝙ mane. ps. Mane asta
bo tibi et videbo. ps. v. Sed nullū illoꝝ reor
certū. Marci. xiij. De die aūt illa vel hora ne
mo scit neqꝫ angeli in celo neqꝫ filius in hūa
nitate nisi pater. Actu. i. Nō est vestrū nosse
tpa vel momenta que pater posuit in sua ptā/
te. Ubi dicit san. tho. in. iiij. scripti. di. xliij.
q. iiij. ꝙ sicut dicit aug. in li. lxxx. q. Etas vl
tima humani generis que incipit ab aduentu
dñi vsqꝫ ad finē seculi quibꝫ generatōibꝫ cō/
putetur incertū est. sic etiā senectus que ē vl
tima etas hoīs cū qñqꝫ sola tantū teneat tpis
q̄ꝫtum relique oēs. Huius rō est qꝛ determi/
natus numerus futuri tpis sciri nō p̄t nisi per
reuelatōem vel ꝑ naturalē rōem. tpus autem
qd̄ erit vsqꝫ ad resurrectōem numerari nō p̄t
naturali rōne. qꝛ simul erit resurrectio et finis
motus celi. ex motu aūt celi nō p̄t cognosci fi
nis eius cū sit circularis. et ꝑm naturā possit
imꝑpetuū durare. Silr nec ꝑ reuelatōꝫ habe
ri potest. iō ut oēs sp̄ sint soliciti et p̄parati ad
xp̄o occurrendū. Et ꝓpter hoc aplis etiā de hꝰ
querentibus rñdit. ut supra actu. i. Non est
vestrum ⁊c. In quo ut aug. dicit. xviij. de ciui
tate dei. Oīm de hac re calcātiū digitos resol
uit et quiescere iubet. qd̄ enim aplis querenti
bus noluit indicare nec alijs reuelabit. oīes
eīm q̄ p̄dictū tpus numerare voluerūt. hucus
qꝫ falsiloqui sunt inuenti. Nō eīm expedit scire
hominibꝫ. Ideo aug. Salubriter diē aduen
tus sui dñs latere voluit ut sp̄ sic deberemus
viuere ac si semp̄ deberemus iudicari ut semp̄
timeamus deū. Quia scribit Deutro. xxxij.
Iuxta est dies ꝑditōis et adesse festināt tpa.
Qua ꝓpter dicit saluator Math. xxiiij. Vi/
gilate fratres qꝛ nescitis qua hora dñs vr̄ ven
turus sit. Ubi aug. in sermone. xxi. sup Ma/
theū. Nemo querat nouissimū diē qñ ventu/
rus sit. Sed vigilemus oēs bene viuēdo. ne
nouissima dies nos inueniat imparatos. qua
lis q̄sqꝫ eīm hinc exierit in suo nouissimo die
i. morte talis in iudicio apparebit. Iō Gre.
a nullo scit dies nouissima. i. est incerta ut sp̄
it suspecta. Ideo media nocte exponit ꝑ ma/
gistrū in. iiij. sententiarū. di. xliij. i. nullo scien
te. s. cū valde obscurū erit. i. occultū. qꝛ vt ait
aug. Media nocte nō ꝓ hora tpis. Sed dū
nō speratur tunc veniet dies nouissima Secū
do ad iudiciū iusticie est xp̄s inuitatus a p̄ribꝫ
ut fecit dauid rex et ꝓpheta grauipendens iniu
rias sibi ab inimicis suis illatas sciēs ī spiritu
dñm dixisse Deutro. xxxij. Mea est vltio. et
ego retribuā eis in tpe. Istud iudiciū sepe in
uocat in psal. dicens. Iudica iudiciū meū et
redime me. psal. cxviij. Et psal. xxxiiij. Expu/
gna impugnātes me app̄hende arma et scutū
et exurge in adiutorium mihi. Et p̄s. cxviij.
Qm̄ multi sunt q̄ ꝑsecunt̄ me et tribulāt me
scꝫ dyabolus et ꝓpria caro. Et ideo in psal. xl
ij. dicit. Iudica ergo me dñe et discerne cām
meā de gente nō sancta ab hoīe iniquo ⁊ dolo
so. i. carnis mee desiderio eripe me. qꝛ caro se
pe decipe me et attrahere ad peccatū attentat.
Eripe insup̄ me ab homīe malo. i. a meip̄o nā
quocūqꝫ me diuerto ibi vicia mea. ut dic̄ hu
go in li. de bono cōsciētie me cōsequūt̄. Et v/
bicūqꝫ vado cōscientia mea nō me deserit. sꝫ
cū vbiqꝫ p̄sens assit/qd̄ facio scribit. Ido in/
quit ꝓpheta regius. p̄s. xxxiiij. Exurge dñe et
intēde iudicio meo. scꝫ qd̄ ego facio de me ne
diiudicer. i. damner a te. p̄s. cxlv. Quoniam
tu es dñs faciēs iudiciū oībus iniuriā patien
tibꝫ. Et p̄s. lviij. Intēde g̊ ad visitandas oēs
in extremo iudicio generali quo spāli sigilla/
tim singulos nūc visitas tā ī vita q̄ꝫ in morte
et oēs gētes. i. tā fideles q̄ꝫ infideles. tā diui
tes q̄ꝫ paupes tā clericos q̄ꝫ laicos. Et quos
inueneris subditos et seruos male vixisse. et
p̄latos et dños male p̄fuisse et instruxisse non
miserearis oīibꝫ et spēaliter hijs qui nūc tu
am nō faciūt voluntatē nec affectāt misericor
diā. Unde hij sunt q̄ misericordiā dei nō affe
ctant ꝑm Crisost. q̄ui in peccatis ꝑmanēt. et
alios nequiter viuere ꝑmittūt. Etiā nō mise
rearis oīibꝫ qui opantur iniquitatē quasi d.
licet tu deus et dñs p̄latos negligētes ꝓpter
subditoꝝ vicia punias. Ezechielis. iij. Ego
sanguinē eoꝝ de manu tua requirā. nō tamen
subditi immunes erūt a pena. qꝛ Ezechi. xviij
Anima q̄ peccauerit ip̄a morietur. Item dñe ñ
miserearis omnibꝫ quicūqꝫ sunt quin puuias
in p̄ñti. Bonū enim sic est nō misereri. quia
melius est ut deꝰ quempiā hic ꝓ suis delicijs

et peccatis puniat. ut dicit Grego. q̄ꝫ ꝙ eum illic eternaliter damnet. sicut bonū est ut cirurgicus nō parcat carni putride sed abscidat putridā ut saluet sanā. ergo intende iudicio tuo ad visitādas omnes gētes. Unde lyra. Diuina ꝓuidentia extendit se ad oēs tam ad iustos q̄ꝫ ad iniustos ad reddendū eis ꝑm merita et demerita. Nō igit̄ miserearis omnibꝫ qui opant̄ iniquitatē ex certa malicia et obstinatōe. qꝛ tales sunt indigni misericordia. nō etiā miserearis omnibꝫ inaniter ꝑmanentibꝫ in peccatis. Itē nō miserearis omnibꝫ sed aliquibus miserearis. hijs nāqꝫ qui nūc pñiaꝫ agūt tunc miserebit̄. sed nō hijs tunc miserebit̄ qui nūc penitere ⁊ a pctō cessare ꝯtemnūt qꝛ tunc nō erit locꝰ miſicordie sꝫ solū iusticie in quo nulli parcet. ꝓuer. vi. zelus et furor illius nō parcet in die vindicte. nec acquiescet cuiusq̄ꝫ p̄cibus nec recipiet ꝓ redemptōe dona plurima. qꝛ iudiciū dei est et erit ꝑm veritatez. i. equitatē iusticie que iuxta sñiam saluatoris. Mathei. xxi. Malos male ꝑdet. Item vt xp̄us veniret ad iudiciū etiā in celo desideranter affectabūt sancti Apocalipsis. vi. Vidi subtus altare aīas interfectoꝝ ꝓpter verbum dei. et ꝓpter testimoniū quod habebāt. Et clamabant voce magna. i. affectu et desiderio magno. sicut fecit Moyses Exodi. xiiij. Et susanna Danielis. xiij. qui solū mētetenus clamabāt desiderātes. qꝛ desideriū hoīs est clamor hoīs apud deū quem deus exaudit. p̄s. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. p̄s. ix. Clamabant inq̄ꝫ dicentes. Usqꝫquo. i. ad tp̄us expectas dñe. Glo. ibidem. Et nō vindicas sanguinē nostrū de hijs qui habitāt in terra scꝫ separando bonos a malis. et ꝙ vterqꝫ vadat ad loca sua boni in celū. vbi ꝑatus est eis locus. Johā. xiiij. Vado ꝑare vobis locū. et Mat. xxv. Venite benedicti patris mei possidete paratum vobis regnū a cōstitutōe mūdi. et mali in infernū vbi ꝑatus est eis locus ꝑm eoꝝ demerita. Actu. i. Cū iuda traditore q̄ p̄uaricatus est vt abiret in locū suū. i. in infernū. Vñ abacuc. i. Usqꝫquo. i. q̄ꝫdiu clamabo dñe. et nō exaudies. vociferabor ad te vim patiens et nō saluabis. quare respicis contemptores et taces cōculcante impio iustiorem se Ecce quomō desiderium sanctoꝝ inuitat xp̄m venire ad iudiciū. Tercio veniet ad iudiciū omnibus manifestus. Unde p̄s. Deus nr̄ manifeste veniet scꝫ ad iudiciū. p̄s. xlix. In primo enim aduētu nō venit manifeste. sed sub nube carnis latuit. qꝛ licet fuerit absconditus deus vt habet̄ Isa. xlv. Vere tu es deus abscōditus. tñ hic deus nr̄ xp̄us. noster dico ꝓpter cōformitatē humane nature. hoc os de ossibꝫ nr̄is et caro de carne nostra venit manifeste. Juxta illud Math. xxiiij. Sicut fulgur exijt ab oriēte et apparet vsqꝫ ad occidentē ita erit aduentus filij hominis. i. xp̄i manifestus. Deus inq̄ꝫ manifeste veniet. deus noster ⁊ non silebit p̄s. xlix. sed se manifestabit cūctis. Prīo em̄ aduētu suo apparebat corā se īiuste iudicātibꝫ ut Caypha et pilato. ut p̄dixit Isa. liij. Ubi ꝓpheta de xp̄o loquens in spū dicit Quasi agnus corā tondente se obmutescet. non ex culpa ut dicit aug. sed ex pacīa et nō aperuit os suum. Mat. xxvi. et Luce. xxiij. Marci. xv. ⁊ Johan. xix. Non respōdit ei verbū. Silꝫ mō etiam deus quantum ad quosdā quos ꝑmittit viuere in lasciuijs et voluptatibus ꝓ licentia beneplaciti sui et nō dei. De quibꝫ p̄s. hec scꝫ mala et peccata fecisti et tacui. p̄s. xlix. Ab hoc silentio orat se ꝓpheta liberari in psal. xxvij dicēs. deꝰ meus ne sileas a me. glo. scꝫ me ñ increpando. et assimilabor ꝓpter pctā mea q̄ facio descendentibus in lacū inferni. qꝛ ut habetur zophonie. i. Dies ire dies illa dies tribulatōis et angustie dies calamitatis et miserie dies tenebrarū et caliginis dies nebule ⁊ turbinis dies tube et clangoris ⁊c. Et quāto magis modo tacuerit tāto fortius tunc loquetur in verbo aspo. Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. R Item manifestus veniet sicut manifeste ascēdit. Actuū i. Sic veniet quemadmodū vidistis eū euntem in celū. quasi sic videbitis eū ad iudiciuꝫ venire. Itē manifestus apparebit ut dic̄ mgr̄ ī. iiij. sen. di. xlviij. c. i. et. ij. in lr̄a. Quia in forma serui hūana scꝫ iudicabit. et glorificata ut mgr̄ ex verbis aug. ibidē in scdo. c. deducit. et oībꝫ apparebit ī iudicio vt videāt mali in quē pupugerūt Apoc. i. tā corꝑaliter occidēdo q̄ꝫ spūaliter offendēdo. qꝛ nō minus contemnūt eū qui p̄cepta cōtemnūt q̄ꝫ qui xp̄m crucifixerunt. Et forte magis qꝛ peccans facit qd̄ forte deus nō vult. sed qui xp̄m crucifixerūt fecerunt quod xp̄us voluit. Isaie. liij. Oblatus

est quia ipe voluit. Ideo tales solum humanitatē videbunt vt timeāt. diuinitatē vero ñ videbunt nec gaudebunt. Vñ Isa. xxvi. Tollatur impius ne videat glām dei. Diuinitas eñ vt dicit magister vbi sup in fine primi. c. sine gaudio videri nō potest quo gaudio mali ꝓpter eorū peccata sunt et erūt indigni quare diuinitatem iudicis scz xpi qui deus est nō videbunt. sed boni diuinitatis claritatē videbunt quia digni sunt et erūt. exquo sunt mundi corde et cōscientia pura. de quib⁹ Math. v. Beati mundo corde quoniā ipi deum videbunt. q⁹ erit ipis gaudium et vita eterna. Joh. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscāt te solum verū deum. Cognoscet enim ab omnibus scz bonis et malis nō eodem mō ut p̄dixi. Cognoscet inq̄ dñs iudicia faciēs ps. ix. Quarto vēiet ad iudiciū terribilis et iratꝰ peccatoribus. Ideo ps. ad eum in spū inqt. Tu terribilis es et quis resistet tibi. ps. lxxv. quasi diceret nullus. Ertūc scz in iudicio ira tua cōtra peccatores a ꝓparebit ut canit eccl'ia dies illa dies ire dies calamitatis et miserie. dies magna et amara valde scz malis et peccatoribus. qz ut habetur ad ro. i. In illa die revelabitur ira dei de celo sup omnē impietatez et iniusticiā hominū eorū qui veritatē dei in iniusticia detinent. Nolētes iuste viuere et a peccatis declinare. Unde magister vbi supra c. ij. in fine lre. Apparebit terribilis malis. et iustis mitis. Erit eñ terror malis et lumē iustis. Revera tunc terribilis et iratus appare/bit in die iudicij ut timeāt hij quorū p̄ oculis iam timor dei nō est quare ad multa pcta corruunt. Juxta illud prouer. viij. Beatꝰ homo qui semp est pauidus. qui vero mentis ē dure corruet in malū. et etiam sine timore dei iustificari nō possunt ut dicit Ecclesiastici. i. Qui sine timore dei est nō poterit iustificari. i. cum iustis habere mitē iudicē sed iratū. Itez qui i suo primo adventu mitis venit peccatoribus Mathei. xxi. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. qz venit vocare pctōres ad pñam. Mathei. ix. Sed quia inter malos qui nolūt intelligere ut bene agāt. ps. xxxv. aliqui sunt Jeremie. xviij. qui nō agūt ꝓ peccato suo penitentiā in hoc tpe mansuetudinis et gratie quibus peccatoribus iratus aduenet et terribil'. Ham inquit ꝓpheta. Si penitentiam egerit gens illa a malo suo agam et ego penitentiam sup malo quod cogitaui ut facerē ei. Si fecerit malū in oculis meis vt nō audiat vocē meam. penitentiā agam sup bono quod locutus sum ut facerē ei. et ideo quos sic inuenerit veste charitatis carere. ligatis manibus et pedibus cū funibus peccatoꝝ ut dꝛ. puer. v. Funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq̄ constringit proijci et in tenebras exteriores. Tunc quilibet peccator qui hic deū nō timebat dicet illud psal. ps. liij. Timor et tremor venerūt sup me. et contexerūt me tenebre scz culpe que sunt causa. De omnibus hijs dicit Greg. sup ezechielem. Redemptor hūani generis cū iudex apparuerit mitis et speciosus erit iustis. terribil' et iratus iniustis. quem eñ mansuetū aspicient electi pauendū et terribilē videbūt reprobi. Ideoq̄ electi nūc eum non terribilem videbunt. qz modo terrorē eius cōsiderare non cessant sed studiose considerant q̄ terribilis et iratus ad iudiciū veniet. ideo culpas suas deflent. et nūc amorem illius ante oculos mētis ponunt et quotidie bona agūt et mala pūescunt. ergo erit eis pius. Unde sanc. tho. dicit in. iiij. di. xlviij. Sicut amici gloria ē delectabilis et cōtrarijs illius odio habetur scz scz ūmicis. sic visio claritatis ipius humanitatis xpi bonis erit delectabilis quia in p̄miū. malis vero contristabilis quia in supplicium. Unde aug. Vallent reprobi omne tormentū potius sustinere q̄ faciem iratā iudicis videre. et implebit' in eis illud zacharie. xiij. Oculi contabescent in foraminibus suis. Quinto veniet ad iudiciū non solus sed cū celestibus ciuib⁹ vallatus. De quo Isaie. iij. Dominus ad iudiciū veniet cū senioribus populi sui et principibus eius. Cū principibus dico. i. ap'lis. qui sunt noui testamenti principes Juxta illud ps. Principes populorū congregati sūt cū deo abrahā. ps. xlvi. Et psal. xliij. Constitues eos principes sup omnem terrā. s. tecum iudicaturos et senioribus. i. principibus veteris testamenti hij omnes venīēt ad iudiciū cum xpo. De quo ꝓuerbiorū vltimo Nobilis in portis scz tam celi q̄ inferni vir eius ecclesie scz. i. christus q̄ sedebit in iudicio cum senatoribus terre. i. cū patribus veteris et noui testamenti. ¶ Item non solum cum hijs sed omnes angeli eius venīēt

cum eo ut habet Math.xxv. Cum aut venerit filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cū eo. vbi lyra dicit primo ꝓpter iudicis honorē. secundo ꝓpter peccatoꝝ accusatōem qꝛ angeli qui fuerūt nobis ad custodiā deputati tales erūt nostri accusatores. sciētes oīa mala que peccatores fecerūt ipos grauiter accusabūt. iuxta illud Job.xx. Reuelabunt celi iniquitatem eius. i. ꝑsone celestes scꝫ angeli. Tercio angeli veniēt cum eo ꝓpter iudicij executōem. qꝛ ministerio sanctoꝝ angeloꝝ deducentur electi in celū. ꝑ malos vero angelos q̄ sunt et erūt ministri iusticie dei ipi mali trahētur in infernū. Unde aug. de ciui. dei. Omnes angeli cū eo venient quos aduocabit de superioribus locis ad faciendū iudiciū scꝫ discretōis separando malos a bonis. De hoc etiā dic Crisost. in ome. Omnes angeli cū xpo erunt testantes ipi qualiter administrauerūt missi a dño ad hominū salutē. qui em̄ nunc eos non suscipiūt tanq̄ꝫ a patre missos tunc in iudicio patiēt eos aduersarios ut iudicis executores Quare audiat et sciat vnusquisqꝫ ut dei amore alliciat et faciat bonum. et timore iudicij t̄reatur ut fugiat malū. Maꝫ immēsa leticia erit bonis et bene opantibꝰ videre vultū creatoris et redemptoris tā serenū in quē desiderant angeli ꝓspicere. i. petri. i. In quem nūc quoqꝫ non vidētes creditis. credentes aūt exultabitis leticia inenarrabili et glorificata reportantes finem fidei vr̄e salutē animarū vr̄arū. ut dixit saluator Luce.xxi. Respicite et leuate capita vr̄a qm̄ appropinquabit redemptio vr̄a Ecōuerso vero immēsus dolor erit malis ad videndū faciē iudicis Malach.iij. Quis stabit ad videndū eū. Ipe enim quasi ignis cōflans. ita ut implebit in eis illud Apocal. vi. Dicūt mōtibꝰ et petris cadite sup nos. ⁊ collibus coopite nos. et abscōdite nos a facie sedentis sup thronū et ab ira agni. qm̄ venit dies magnus ire ipoꝝ. et quis poterit stare. Et nō mirū. nam Hester.xv. videns regē assuerū vestibus regalibus indutū q̄ erat terribilis aspectu. corruit ⁊ mutata est eiꝰ rosea facies in pallorē. quid de rege regū q̄ veniet ita seriose ad iudiciū. Item si Daniel ad aspectū angeli ita terrebatur ut omnes vires eiꝰ emarcuerint. Danielis.x. Similit ⁊ Johānes eua ngelista ut habet Apoca.i. in cōspectu angeli cecidit quasi mortuus. Silr et custodes sepulchri xpi p̄ timore angeloꝝ visione territi facti sunt velut mortui. Math.vlti. Multo magis erit terror malis de aspectu xpi in die iudicij cū apparebūt omnes angeli eius cū eo Ideo Malachie.iij. Quis poterit cogitare diem aduentus eius scꝫ p̄ timore Unde Mathei.xxiiij. Sicut enim fulgur exit ab oriente et paret vsqꝫ in occidentē. ita erit aduētus filij hominis ad iudiciū. Et dicit notāter filij hominis. i. virginis. De quo mgr̄ in.iiij. di.xlviij. Potestatē dedit ei iudiciū facere qꝛ filius hominis est nō q̄ ipe ex virtute hoīs sit iudicaturus. vel q̄ ipe solus sine patre et spū sancto iudiciū sit facturus. sed qꝛ ipse solus in forma serui iudicās bonis et malis videbit. Nā vt dicit aug. Licet opa trinitatis sunt indiuisa. ita vt qd̄ facit vna ꝑsona facit et alia et omnes tamē sicut solus filius carnē assumpsit humanam. ita solus iudicabit. De quo Johan.v. Pater nō iudicat quēq̄ꝫ sed om̄e iudiciū dedit filio. Ubi mgr̄ loco quo sup̄. Nō ita ē intelligendū quasi filius solus iudicet et nō pr̄. sed quia forma filij hūana cūctis ī iudicio apparebit. nō in forma infima sꝫ gloriosa. Iudicabit aūt ex virtute diuinitatis non sine pr̄e ⁊ spū sancto. Et merito potestas iudiciaria attribuit filio. T. Dicit nanqꝫ san. Tho. pte iij. q. lix. ar. i. Ad iudiciū faciendū requirunt tria. primo potestas subditos coercēdi. Eccī xvij. Noli querere fieri iudex nisi valeas vtute irrūpere iniquitates. ne forte extimescas faciem potentis ⁊ ponas scandalum in agilitate tua. Scd̄o zeli rectitudo. ut scꝫ nō ex odio vl liuore. sꝫ ex amore iusticie iudiciū et sententiā ꝓferat Iuxta illud ꝓuer.iij. Quē em̄ diligit deus corripit. et quasi pr̄ in filio cōplacet sibi Tercio requirit sapiētia s̄m quā format iudiciū Ecclesiastici.x. Iudex sapiēs iudicabit populū suum. sed qꝛ filius oīa ista habet. primo potestatē. Mathei vl. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Scd̄o habet veritatem et zeli rectitudinē quia ipe est veritas. Johā.xiiij. Ego sum via veritas et vita. Et Joh.xix. In hoc natus sum in mundū vt testimoniū ꝑhibeam veritati. Et ista duo p̄exigūtur ad iudiciū. Sed terciū ꝓprie est s̄m qd̄ accipit forma iudicij. qꝛ ipa ratio iudicij ē lex sapiētie et veritatis s̄m quā iudicat. Et quia

filius est sapiēa genita et veritas a patre pce dens et ipm pfecte repñtans. ideo ꝓprie iudi ciaria ptās filio attribuit. De quo aug. de ve ra religione. Filius est veritas incōmutabilis ⁊ ars omnipotētis artificis. ergo autoritas iu dicandi attribuit patri inquantū est principi um filij. Sed ipa rō iudicij attribuit filio q̄ ē ars et sapiēa patris. ut sicut pater omnia fe cit p filiū suum inquantū est ars eius et sapi ēa. ita eē iudicat oia p filiū snū inq̄tum est sapientia et veritas eius. et ita autoritas iu candi est totius trinitatis. Sed tamē p quen dam appropriatōem attribuit filio rōe artis. q̄ ipe est ars et sapientia patris. Et hoc dēsi gnat in Daniele. c. vij. vbi primo dr. q̄ anti quus dierū sedit. et postea subdit q̄ filius hoīs venit vsq̄ ad antiquum dierū. et dedit ei potestatē et honorē regiū. p quod dat intel ligi q̄ autoritas iudicādi est apud patrem a quo filius recipit potestatē. De quo Joh. v Pater omne iudiciū dedit filio q̄ filius hoīs est. ¶ Pro quo sciendū dicit san. tho. pte. iij. q. lix. ar. ij. Quamuis apud deū remaneat primaria autoritas iudicādi tñ hominib cōmittitur a deo iudiciaria ptās respectu eorū que eius iurisdictōi subjiciunt. Juxta illud Deutro. i. Quod iustū est iuste iudicate. et post parum subdit. q̄ dei iudiciū est cui⁹ au toritate vos iudicatis. Exquo efficit xp̄us in na tura humana est caput totius ecclesie et subie cit omnia sub pedibus eius. vñ ad eū etiā pti net fm naturā humanaz iudiciaria ptās. De quo aug. dicit. nō rōe nature bñane q̄ sic om nes homines haberēt hmōi ptātem. Sz quo ad gratiam capitis quā xp̄us in bñana natu ra rōe vnionis cū diuina suscepit. Unde xp̄o cōpet iudiciaria ptās fm humanā naturam ꝓpter tria. Primo ꝓpter cōuenientiā et affi nitatē ipius ad hoīes. Sicut enim deus per causas medias tanq̄ ꝓpinquiores opat effe ctus. ita p hominē xp̄m iudicat homines ut sit suauius iudiciū hominib et tolerabilius. Jō ap̄lus ad hebre. iij. Non habemus pontificē qui nō possit cōpati infirmitatib nostris tēpta tū p omnia p similitudine absq̄ pctō. Eldea m⁹ igit cū fiducia ad thronū gē ei⁹. Secōo q̄ in finali iudicō ut d. aug. sup Joh. erit resurre tio corpoꝝ mortuoꝝ que suscitat deus p filiū hoīs. sic p eundē xp̄us suscitabit animas in quantū est filius dei. Tercio q̄ sicut dic aug. de verbis dñi. rectū erat vt iudicādi viderent iudicē. sed boni et mali erūt iudicādi. restabit igit ut in iudicio forma serui bonis et mal' oñ deret. Forma vero dei solis bonis seruaret. Ideo magister in. iij. di. xlviij. tractās illud pater nō iudicat quēq̄. sed omne iudiciū de dit filio. dicit nō q̄ filius solus iudicet ⁊ non pater. sed forma filij hūana cūctis in iudicio apparebit. (x) Sed diceres an xp̄us meri tis suis adeptus sit iudiciariā ptātem. Rñdz sanctus tho. pte. iij. q. lix. ar. iij. dicēs. Nihil phibet vnū et idem debere alicui ex cauſ di uersis. sicut gloria corpis xp̄i resurgentis de bita fuit xp̄o nō solū ꝓpter cōueniētiā diuini tatis et cōgruentiā. et ꝓpter gl'am anime. sed etiā ex merito hūilitatis et passiōis eius. Sic similiter iudiciaria ptās homis xp̄o competit ꝓpter diuinā psonam et ꝓpter capitis digni tatem et ꝓpter plenitudinē gē habitualis. et cū hoc etiaz ex merito eam obtinuit sz ut fm dei iusticiā iudex essz qui p dei iusticia pugna uit et vicit Apoca. iij. Ego vici et sedi in thro no p̄tis mei. i. in iudiciaria ptāte. Secōm illō ps. xlv. Sedisti sup thronū qui iudicas iusticia am. De qua ad ro. ix. In hoc efficit xp̄us mortuus est et resurrexit vt viuis et mortuis dñet. vbi dicit Aler. Cristus p hūanitatē passiōis ꝓmeruit gl'am exaltatōis. et sicut iudicatus ē iniuste sic iuste iudicabit. (y) Sed diceres Jn qua forma xp̄us iudicabit. Rñdet sanct⁹ Tho. in iij. di. xlviij. dicens. Judiciū aliqō dominiū in iudicādo requirit. ad ro. xiij. Tu qs es q̄ iudicas alienū seruū. Et iō fm hoc xpo ꝓpert iudicare q̄ dominiū sup hoīes hz. Ipe aūt est nē dñs nō solū rōe creatōis q̄ dñs ipe est deus ipe fecit nos et nō ipi nos. ps. xcix. sz etiā rōe redēptōis q̄ ei ꝓpert fm hūanā na turā ad ro. xiij. Jn hoc xp̄us mortu⁹ est et re surrexit vt ⁊ viuoꝝ et mortuoꝝ dñet. Ad pre miū aūt vite eterne nobis creatōis bona nō sufficerēt nisi redēptōis bñficiū adderet ꝓp impedimētū q̄ō nature create supuenit ex pec cato primi pentis. Cū cū finale iudiciū erit p pter hoc ut aliqui ad regnū admittent et aliq excludent. ad regnū obtinendū nō sufficiunt dona creatōis sed requirunt dona recreatōis Et ergo ille q̄ est creator et redemptor iudica bit. xp̄us vero fm naturā hūanā est redēptor ergo iudicabit fm vtrāq̄ naturā. fm diuinaz naturā iudicabit aucte ordinaria. sed fm hūa

nã naturã iudicabit aũcte delegata. Ũñ act. x. Ipe est qui a deo iudex ꝓstitutus est viuoꝝ et mortuoꝝ. Et sic apparebit iudex ī forma humana. De q̃ dic aug. de vbis dñi. Forma illa iudicabit q̃ iudicata est. Sedebit iudex vt iudex q̃ stent sub iudice ut reꝰ. dãnabit veros reos q̃ factus est falsus reꝰ. De q̃ Job. xxxvi Cãm tua quasi impij iudicata est cãm iudiciũq; recipies. Ũñ merito in forma hũana iudicabit. et hoc multis de causis ¶ 3 ¶ Primo ad ꝓfusionẽ iudeoꝝ q̃ hic dixerũt eũ peccatorem Job. ix. Nos scimus q̃ hic hõ pctor est. Apparebit g̃ eis ī hũana forma ut cognoscãt eoꝝ falsitatẽ et in eis implebit illud Sap. v. Videntes turbabunt timore horribili gemẽtes ꝑ angustia spũs. Et tunc nõ q̃ret pilatus. ergo rex es tu. et iudei nõ dicẽt. si tu es xps dic nobis palã q̃ ꝓgnoscẽt tũc eũ deũ et hoiem. Ũñ s. tho. in. iij. licet nõ videbũt eius diuinitatem q̃ solũ hũanitatẽ ipi mali tñ ꝓgnoscẽt eũ deũ esse ꝑ signa et effectus. Secõdo ad pnã reprobor q̃ videbũt se iudicari nõ ab angelo sed ab hoie. De quo mgr. in. iij. sñiaꝝ. di. xlviij. dicit. malis in forma hũana apparebit ut videãt in quẽ pupugerũt. Tercio apparebit in forma hũana ad gl̃am electoꝝ. qz magna erit gl̃a electis q̃ videbũt naturã sui generis excellẽtissime exaltatã. Juxta illud ysa. xxvij. Regẽ ī decore suo videbit. O q̃ delectabil visio. De qua ps. Videbũt recti et leta. ps. cvi. Dicit ẽm mgr ī. iij. Mali diuinitatẽ nõ videbũt ne gaudeãt. diuinitas ẽm sine gaudio videri nõ pt. qz dicit aug. Visio beata est tota merces et vita eterna cõsistit in ea. Juxta illud Joh. xvij. Hec ẽ aũt vita eterna ut ꝓgnoscãt te solũ verꝝ deũ. et illa vita ꝓuati sunt mali ꝓpter immũdiciã pcĉi. qz solũ puri oculi diuinitatẽ pñt intueri. Juxta illud Matth. v. Beati mũdo corde qm ipi deum videbunt.

De eadem dominica Sermo duodecimus

Tunc videbũt filiũ hois venientẽ ī nube. Luc. xxi. ¶ 4 ¶ Audistis in qua forma veniet ad iudiciũ. Nũc videndũ est vbi et ī q̃ loco erit iudiciũ Ñdeꝝ q̃ ī valle iosaphat. iuxta illud Joelis. iij. Cõgregabo omẽs gẽtes et deducã eos in vallẽ iosaphat. et disceptabo cũ eis. i. districte iudicabo eos. Et ibi xps apparebit in nube sz maĝ iaĝ et ad iudiciũ descẽdet sic in nube ascẽdit ī celũ Act. i. Sic veniet q̃mad. vidi. eũ euntẽ in celum. Et illa nubes erit lucida ⁊ clara diuina vnte formata ⁊ nõ virtute nature. Jõ Apoc. i. Ecce venit cũ nubib. et merito. qz nubes tra irrorãt. et quasi lenificãt et etiã tonitruãt ⁊ fulminãt signficãtes dei mãam ⁊ iusticiã tãq; signũ visibile. misericordia eñ irrorãte cõsolabit iustus. Justicia vero terrẽte fulmiãbit ꝑ peccores. ut scribit Deutr. xxxij. Si acuero ut fulgur gladiũ meũ ⁊ arripuerit iudiciũ man⁹ mea reddã vltõem hostibus meis. i. infidelib. Et hijs q̃ oderũt me. i. malis xpianis retribuã sz pnã ꝓ pctis eoꝝ. De q̃ ps. Visitabo in vga iniq̃tatel eoꝝ ⁊ ī verbis pctã eoꝝ ps. lxxxviij. ¶ 5 ¶ Jt nota cũ xps appebit ī nubib tũc boni apparebũt ī aere. Juxta illud ī. Thes. iiij. Rapiem cũ illis in nubib obuiã xpo in aera. ⁊ sic sp cũ dño erim⁹. Sz mali stabũt in terra. Quia dicit ps. Cõgluti natis ẽ ī terra vẽter nr̃. ps. xlij. qz magis dilexerũt terrena q̃ celestia ideo ī terra stabũt circũquaq; circa vallẽ iosaphat. qz incredibile est q̃ pctores q̃ ab inicio fuerũt possẽt oẽs intrare vallẽ iosaphat. iõ circũquaq; stabũt videntes xpm. iuxta illud Apoca. i. Videbit eũ oĩs oculus. sup q̃ dicit bonauẽ. dr̃ter videbũt qz boni delectabiliter. mali terribiliter. Et ꝓpter ꝓscie remorsũ non poterũt sustinere eoꝝ vultũ. Et merito ī valle iosaphat erit iudiciũ ut ibi videat cũ gl̃a iudicaturus vbi fuit cũ ignominia iudicatus. ¶ 6 ¶ Ũñ ibi sic d. mgr ī. iij. sen. di. xlvij. erũt quatuor ordines in iudicio. duo ordines ex pte reꝓboꝝ ⁊ duo ex pte electoꝝ. Ex pte malo⁹ ali qui iudicabunt ⁊ pibũt. De q̃bus Mat. xxv. Esuriui et nõ dedistis mihi mãducare. Alij. s. scõi nõ iudicabunt et pibunt. ut illi q̃ fundam̃to fidei caruerũt. Ideo ipi ut rei dãnabuntur. Joh. iij. Qui nõ credit iã iudicatus ẽ. eo rũ enim dãnatio toti ecclesie nota ẽ. et iõ dicũtur tũc nõ iudicari. qz ad conspectũ districti iudicis cũ apta dãnatõe sue infidelitatis accedẽt. Tercij iudicabunt et regnabũt. et sũt illi q̃z bona fuerũt ꝓmixta mal. sz bona ꝑualuerũt. q̃ maculas pctoꝝ lacrimis abstergentes elemosinis et bonis opibus operierũt. Quibus iudex ad dextrã cõsistentibus dicet Mat. xxv. Esuriui et dedi. mihi man. Venite bñdi. ꝛc. Quarti nõ iudicabũtur. et regnabũt ac salua

bunt. ut illi quorum opa et merita fuerūt ita p/
fecta q nullis malis aut paucissimis fuerunt
pmixta. ut sunt homines pfecti et etiā paruu/
li p baptismū mundati qui decesserūt añ vsū
liberi arbitrij. et angeli sancti. De quibꝰ apl's
j. ad Corin. vi. Nescitis qm̄ sancti de hoc mū
do iudicabūt. Et iterū. Nescitis qm̄ angelos
iudicabimus q̄to magis secularia. Nam per
fecti iudicabunt alios. non sententiam feren/
do. sed iudici assistendo assessoria dignitate.
Math. xix. Vos qui reliquistis oīa in regene
ratōe cum sederit filius homīs in sede maiesta
tis sue sedebitis et vos sup sedes duodecim
iudicantes duodecim tribus isrl'. i. omnes ho
mines. Juxta illud Job. xxxvi. Iudiciū pau
peribus tribuit. Sup que verba dicit mgr̄ in
iiij. senten. di. xlvij. c. iij. modicū ante finez
Rc̄e pauperibꝰ iudiciū tribuit. quia quāto hu
ic mundo despecti sunt magna hūilitate tāto
tunc maioris culmine potestatis excrescēt Et
hec iuste erit mutatio dextre excelsi. De qua
p̄s. lxxvi. Quia hic diuites p suo libito iudi
cant pauperes sepius eos plus q̄ iusticia req̄
rit opprimentes et psequentes. Ideo in futu/
ro iudicio paupes iudicabunt diuites cū iu/
sticia ab ip̄is vindictam exigētes. Et sic tota
trinitas iudicabit ordinaria ptāte. Juxta illd
p̄s. Ip̄e iudicabit orbem terre in iusticia ⁊ po
pulos in equitate. p̄s. xcvij. Cristus vo dele
gata potestate Apl'i iudicabūt assessoria digni
tate. Sed omnes electi iudicabūt a pproban
do sententiā iudicis. Sapientie. iij. Judica/
bunt sancti nationes ⁊ dñabunt pplis Et mi
nus mali iudicabūt magis malos ꝯpatione.
ut habet Mat. xij. Viri niniuite surgēt cum
generatōe ista et cōdemnabūt eam q2 pniam
egerunt in p̄dicatōe Jone sed nō filij genera
tōis huius in p̄dicatōe xp̄i. et sic maiori pena
sunt digni qui sacramentorum abusi sunt gr̄a.
Quia dicit Gre. Qui male abutit gr̄a hūc
maior sequet culpa. et qui maiorem culpā ha
buerit maiorē si nō penitebit penā sustinebit.
Et idem. xxvij. moraliū dicit. Quo quis me
lius intelligit eo deterius delīquit. Et ideo in
extinguibiliter merebit suppliciū. q2 si voluis
set prudenter vitasset peccatū et opatus fuis/
set opus virtuosum. hec ille. Unde dicit glo.
sup lucam. Ubi maius donū scientie vel intel
lectus ibi transgressor maiori subiacet culpe.
Et ideo qui vincunt peccatum sedebunt cum
xp̄o a pprobantes iudiciū Apoca. iij. Qui vi
cerit dabo ei sedere mecū in throno meo. sic
et ego vici et sedi cū patre meo in throno eiꝰ
quia iudicandi principatū ex eius virtute re/
cipient. ideo in throno eius sedere dicuntur.

D. Sed diceres. nōne omēs iudicabū
tur. Respondetur sm̄ sanc. tho. di. xliij. q. iij.
duo ptinent ad iudiciū scz discussio meritorū
et retributio premiorū. Quantū ad retribu/
tionem omnes iudicabunt. ij. ad Corint. v.
Omnes enim nos manifestari oportet añ tri
bunal xp̄i vt referat vnusquisq; ppria corpis
put gessit siue bonum siue malū. sed nō oms
iudicabuntur quantū ad discussionē meritorum
q2 solū illi iudicabunt qui habent notabilem
admixtionem meritorum malorū scz cum bonis.
pfecti aūt quia non habent talem admixtionē
que discussione indigeret ideo non iudicabū
tur. Item infideles fundamento carēt salutis
quia in infidelibus nō est fidei fundamentū
quo sublato omnia opa sequentia pfecta recti
tudine intentōis carent. ergo nō habent boni
meriti admixtōem. ideo nō iudicabunt iudi/
cio discussionis. sed tantū alij duo ordines
vt p̄dictū est. Judiciū autē quod est penarū
retributio p peccatis omnibꝰ malis competit.

E Sed diceres quare vult habere gene
rale iudiciū cū quilibet iudicat in speciali pꝰ
mortem ut latro a dextris iudicatus est ad vi
tam. Luce. xxiij. Hodie mecum eris in para/
diso. Et diues iudicatus est ad mortē. Luce
xvi. Mortuus est diues et sepultus est in in
ferno. Et ergo frustra expectatur finale iudici
um. sicut scribitur Naum. i. Nō iudicabit bis
in idip̄m Inq̄t enim. Nō cōsurget duplex tri
bulatio. Ad hoc respondet sanc. Tho. parte
iij. q. lix. arti. v. Judicium de aliqua re pfecte
dari non p̄t ante eius cōsummationē ut iudi/
ciū de aliqua actōe qualis sit pfecte dari nō p̄t
anteq̄ sit cōsummata in se et in suis effectibꝰ
q2 multe actiones vident vtiles que ex effe
ctibꝰ sunt nociue. Sil'r ē de hoīe de q̄ iudiciū
pfecte dari nō p̄t quoadusq; eius vita termi
net eo q multipliciter mutari p̄t d bono ī ma
lū. et ecōuerso. Unde ad hebre. ix. Statutū
est hominibus semel mori. post hoc autem iu
diciū. Sic licz p mortē vita tpal' alicuiꝰ hoīs
terminet sm̄ se remanet tñ in effectibꝰ. Pri

mo remanet in memorijs hominū in quibus
etiā qñqꝫ ꝯ veritatem remanet bona fama vel
mala. ut multi dicūtur boni in mūdo qui ap-
parebunt mali in iudicio. De quo Luce. xvi.
Qd̄ hominibus altū est abhominatio est apud
deum. Secūdo remanet in filijs qui sunt ali
qualis ꝓportio patris. ꝑm illud Ecclesias. xxx.
Mortuus est pater illius et quasi non ē mor
tuus. similē enim sibi reliquit post se. Et sic a
liqui parētes vituperantur vel laudantur ex parte
filiorū. et tñ multorū bonorū sunt mali ꝟo fi
lij et ecōuerso. ⁊ hoc apparebit in finali iudicō
qd̄ nōdū apparuit. Tercio remanet in effecti-
bus suorum operum sicut ex deceptōe arrij.
et hus et aliorū hereticorꝫ pullulauit infideli
tas. et multos infecit et hodie inficit. et sic ef
fectuum hmōi delusionis nondū est finis q̄ꝫ
tacunqꝫ mala creuerunt ex eis. qꝛ timendum
ꝙ adhuc ampliora ex eis crescent. ex quibus
accidentalis eorū pena augmentabitur. Sic eti
am de bonis ut de paulo et alijs aplis. ex quo
rum doctrina fides ꝓfecit et adhuc proficiet.
ex quibus accidentale p̄mium augmentatur
eis in celo. et hoc totum apparebit in finali iu
dicio. et nondum apparuit. Quarto remanet
quātū ad corpus qd̄ aliquādo honorifice tra
ditur sepulture quādoqꝫ relinquitur insepul
tum. et tandem incineratum resoluitur omni-
no. Quinto quantum ad ea in quibus homo
suū affectum defixit. puta in quibusdam rebꝫ
temporalibꝫ quorū quedam citius finiuntur.
quedam diutius durant. et de hijs omnibus
ꝑfecte iudiciū haberi non potest in hoc tempe
Et ꝓpter hoc deus ꝑmittit finale iudicium ut
manifeste diiudicentur. (F) Item sciendū
est et videndum qualiter veniet ad iudicium
Respondetur in textu. cum potestate magna et
maiestate. Unde san. Tho. in. iiij. distinctōe
xlviij. q. ij. dicit. Sicut in primo aduentu ve
nit filiꝰ dei vt ꝓ nobis satisfaceret apud patrē
ita in scd̄o aduentu veniet ut iusticiaꝫ patris
exequatur apud homines et gloriā maiestatis
demonstret. et sic primus aduentus fuit in oñ
sione infirmitatis et venit sicut seruus. Se-
cundus vero aduentus erit in ostensiōe pote
statis et veniet ut dñs. De quo Isaie. xl. Ec
ce dominus cum fortitudine veniet et brachi
um eius dñabitur. Et dicit Lucas. xxi. ꝙ ve-
niet cū potestate magna et maiestate. vbi glo
sa. Per potestatem puniet malos. et ꝑ maie
statem consolabitur bonos. Ideo dicit Greg.
in omelia. Tunc eū in potestate et in maiesta
te visuri sunt. quem in humilitate positum au
dire noluerūt. tunc virtutem eius districtius
sentient. quanto nunc ceruicē cordis ad eius
patientiam non inclinant. Tunc implebitur il-
lud in textu. arescentibus hominibꝫ pre timo
re. Et dicit hominibus in plurali. qꝛ magna
erit multitudo que apparebit in iudicio. Ma
thei. xxv. Ante eum cōgregabuntur omnes gē
tes. i. tam boni q̄ꝫ mali. tam fideles q̄ꝫ infide
les. tam iudei q̄ꝫ pagani. Iuxta illud apli. ij.
Corinthe. v. et ad Ro. xiiij. Omnes nos
manifestari oportet ante tribunal xp̄i. vbi di
cit lyra. nec excludunt pueri qui in ꝓprio cor
pore nihil meruerunt nec demeruerūt. qꝛ iu-
dicabuntur ꝑm ea que circa eos ab alijs sunt
facta vel omissa siue sint baptisati siue nō. Iō
dicitur in simbolo Anastasij. ad cuius aduen-
tum omnes homīes resurgere habent cū cor
poribus suis. Tam grandem multitudinē iu
dicando dñs virtute diuina ꝑ angelos con-
gregabit. Mathei. xxiiij. Mittet dñs ange-
los suos cum tuba et voce magna et congre-
gabunt electos suos et reprobos a quattuor
ventis a summis celorū vsqꝫ ad terminos eo
rum. et Math. xxv. et separabit eos ab inuicem
sicut pastor segregat oues ab hedis. et statu
et oues quidem. id est bonos a dextris. et he-
dos. i. malos a sinistris Sicut a dextris cū oī
bus bonis veniet adam cū omni posteritate
sua bona ī deū credēte et eū colēte. Itē Noe
cum omnibus suis qui deum cū eo colebant.
Item abraham cum omnibus patriarchis.
Item Isaias cum omnibus veris ꝓphetis.
Item Dauid cum omnibus bonis regibus.
Item benedicta virgo cū omnibꝫ sanctis vir
ginibus. Item Anna vidua templi cū omni
bus bonis cōiugatis. Item Johannes bapti
sta cum omnibus sanctis patribus. petrus cū
apostolis. Stephanus cū martiribus. Mar-
tinus cū confessoribus. Et illa multitudo san
ctorū omniū quam nemo dinumerare pote-
rit. ut scribitur in Apocalipsi. vij. stabit a dextris
Sed a sinistris stabunt reprobi et mali. Ca
ym cū omnibus homicidis. lamech cū omnibꝫ
adulteris. Nemroth cū oībꝫ vsurarijs et rap
toribꝫ. Itē Jesi cū oībꝫ iniustis mercatoribꝫ

Simon cum omnibus simoniacis. Jezabel cū omnibꝫ meretricibꝫ. athalia cū omnibꝫ puerorū necatricibus. Judas ꝓditor xp̄i cū omnibus ꝓditoribus. herodes necator puerorū cū omnibꝫ iniquis regibus et principibus. barrabas cū omnibus latrōibꝫ. Istis om̄ibus erit ve in iudicio cū viderint filiū hoīs ī maiestate sua. i. in excellentia diuinitatis quā q̄dē diuinitatē videbunt in effectu licet non in essentia. Hec autem maiestas erit malis terribilis. quia veniet inq̄ꝫ primo ad iudicium cū ira implacabili. scd̄o cū sapiētia infallibili. tercio cū potentia insup̄abili. quarto cū iusticia ī explicabili. quinto cū verecūdia intolerabili. sexto cū testimonio inuincibili. Dixi primo ꝙ ad iudiciū veniet cū ira implacabili. ꝓuer. vizelus et furor nō parcet in die vindicte nec acquiescet cuiusq̄ꝫ p̄cibus nec recipiet ꝓ redemptōe dona plurima vt d̄r Hieremie. xiiij. Noli orare ꝓ populo isto in bonū. qꝛ gladio fame et peste ego consumā eos. Nam orōs sanctoꝝ ibi non erūt que si essent nō essent accepte ꝓ damnādis ut habet̄ Ezechielis. xiiij. Si fuerint tres viri isti in medio eius Noe daniel ⁊ iob. ipsi iusticia sua liberabūt aīas suas sꝫ nec filios nec filias liberabūt. qꝛ dicit Crisost. nec parentes ibi ꝓ filijs intercedēt nec angeli sic̄ solebant Isaie. xxx. Ardens furor eius ⁊ grauis ad portandū. Ideo scriptura ꝯpat seriositatem iudicis leoni furienti. ꝓuer. xix. Sicut fremitus leonis ita et ira regis. nam leo fremitu suo facit omnes feras timere et tremere sic xp̄us in aduētu iudicij Osee. xi. quasi leo rugiet et formidabūt filij maris. i. filij huius seculi. p̄s. Quis nouit potestatē ire tue. et pre timore tuo iram tuā dinumerare. p̄s. lxxxix. quasi diceret nullus. Ideo dep̄cat̄ iob. xiiij. quis mihi hoc tribuat vt ī inferno ꝓtegas me et abscondas me donec ꝑtranseat furor tuus. et p̄s. Dn̄e ne in furore tuo arguas me neq̄ꝫ ī ira tua corripias me. p̄s. vi. Nam hec est ira d̄ qua ꝓuer. xxvij. Ira nō habet misericordiā scꝫ liberantē. Secūdo veniet cū sapiētia infallibili quia scit omnia. Job. xlij. Scio qꝛ om̄ia potes. et nulla latet te cogitatio. Idcirco nihil p̄t abscondi ab oculis eius Hebre. iiij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eiꝰ. et ergo oīa reuelabuntur. Mathei. x. Nihil enim est opertum quod non reuelabitur. et occultū quod non sciatur. Tercio veniet cum potentia insuperabili cui nēo resistere p̄t vel effugere. De quo psal. p̄s. cxxxviij. Quo ibo a spū tuo. ⁊ q̄ a facie tua fugiam. Si ascendero in celū tu illic es si descendero ad infernū ades scꝫ ꝑ potētiam. Ideo Job. x. Non est qui de manu tua possit eruere. Heu quid faciet tunc peccator cum vt dicit Criso. nec erit resistendi virtus nec fugiēdi facultas. nec penitentie locꝰ. nec satisfactōnis tempus ex angustia omniū rerū nihil manet nisi luctus. Idcirco impotentes erunt mali respectu potentie iudicis. psal. Sicut cera fluit a facie ignis. sic pereant peccatores a facie dei. psal. lxvij. Et de eorum impotentia scribitur Isaie. i. Erit fortitudo vestra quasi fauilla stupe. et opus vestrum quasi scintilla. et succendet̄ vtrunq̄ꝫ simul. et non erit qui extinguat. Quarto veniet cum iusticia inexplicabili. Unde psal. Justus es domine et rectum iudiciū tuum. psal. cxviij. Quia om̄is rectitudo et iusticia sua aderit iudicio. et ab eodem om̄is iniusticie et falsitatis occasio procul erit mota. Dicitur enim Deutro. xvi. Et potest esse vox patris quo ad presens ad filium. iudica populū iusto iudicio Inquit em̄ Juste quod iustum est ꝑsequeris. G.

Nota bene et cum studio. ut ergo quodlibet iudicium sit iustum in hoc mundo oportet vt habeat specialiter ea que ad iudiciuꝫ ut iustū sit requiruntur que sunt plura. Quorū quedam iudicio debent adesse. quedam abesse. Et primo adesse debet illud vt quod iudex p̄cipit ip̄e faciat. Unde dicitur. In primis legem patere quam tuipse tueris. Et Sapientie. i. Diligite iusticiam in vobismetip̄is scilicet ꝓprie innocentie. qui iudicatis terram. id est homines in terra. ne in aliquo verificetur contra vos illud Roma. ij. In quo alterum iudicas teip̄m cōdemnas. Unde certe sepius cōtingit ꝙ magni fures paruos iugulāt ⁊ magni adulteri paruos ꝯdēnant. ꝓpter qd̄ iustū est ut iudiciū q̄libet īcipiat ī domo dn̄i ī seip̄o Sed heu pauci hoc faciūt sed magis ad cōtrarium declināt. De quibus dixit dn̄s Math. xxiij. Alligant em̄ onera grauia ⁊ importabilia. et ponūt sup̄ humeros hominū. digito autem suo nolūt ea mouere. ut sunt maiores ciuitatū qui varias mūdi exactōes nemorum custodias et valuaꝝ et alia hmōi sup̄ paup̄es

oparios statuũt. Sed ipi se ab eisdem exone/
rant extra iusticiã et equitatẽ dei. Secõo ut iu
dex ordinẽ iuris seruet et nõ pmittat nec pter
mittat. Deutro. xvij. de rege et iudice loquẽs
dicit. Post ꝙ sederit in solio regni sui nõ ele
uetur cor eius in superbiã neq; declinet in ptez
dextram vel sinistrã. Tercio ut causam verita
tis plene inuestiget. Job. xxix. Causam quaz
nesciebã diligenter inuestigabã. Quarto ut
psonam in iudicio nõ acceptet quod qui facit
male facit. puer. xxviij. Qui agnoscit in iudi
cio faciem ꝑz amici vel potẽtis non bene facit
iste ꝙ buccella panis deserit veritatẽ. Quin/
to ut ꝓtra veritatẽ clamori populoꝝ nõ credat
Exodi. xxiij. Nõ sequeris turbã ad faciendũ
malũ sicut fecit pilatus in suo iudicio cũ xpo.
Math. xxvij. nec in iudicio plurimoꝝ acqui
escas sentẽtie ne a vero deuies. Sexto ut nul
las pces in iudiciũ ptis a duerse admittat.
Berñ. Consilio non pce gerendũ est iudiciũ
vbi eñ mihi nõ licet facere qđ volo. ꝙs loc⁹
est rogandi. quasi diceret nullus. Unñ pter ea
que dicta sunt Isi. de summo bono in tercio
li. c. viij. et deinceps ponit. iiij. que humanuz
iudiciũ puertere et corrũpere consueuerunt.
Que igit̃ in humano nõ licẽt iudicio hec om
nino extremo in iudicio locũ nõ habebũt. nã
ut dicit ps. Judicia dñi vera iustificata in se
metipa Ideo diuino iudicio nõ inerũt. que
sepe in malis iudicibus rectũ iudiciũ puerte
re consueuerũt que sunt quattuor ut elicit̃ ex
Isidoro vbi sup̃. vicz timor cupiditas odi/
um et amor. Unde metrista. Quatuor ista
timor odiũ dilectio census. Sepe solẽt iudi/
cũ rectos puertere sensus. Primo humanũ
iudiciũ corrũpitur timore. dũ metu alicuiꝰ po
tentis veritatem iudex expauescit. ideo pau
dus esse iudex nõ debet. Secũdũ illud Eccl̃i
vij. Noli querere fieri iudex nisi valeas virtu
te irrũpere iniquitates. ne forte ptimescas fa
ciem potẽtis. et sic veritatẽ occultes. Unñ Isi
dorus vbi supra. c. lix. Qui metu ptãs veri
tatem occultat. iracundiã sibi celitus ꝓuocat.
qui plus ptimescit hominẽ q̃ diuinã trepidat
indignatõem. Secũdo humanũ iudiciũ sepi
us corrũpit̃ munere. Ecclesiastici. xx. Exenia
et dona excecãt oculos iudicũ. Ideo Exo. xx
iij. dicitur iudici. Nõ accipias munera que eti/
am excecãt prudentes et subuertũt verba iu
storum. Unñ aug. Heu vsq; huc adeo mole
uit cupiditatis malũ. ut iã ex cõsuetudine ven
dant̃ leges corrumpant̃ iura. sententia ipa
venalis sit. ideo apud malos iudices pl⁹ pla/
cet pinguis gallina q̃ iusticia. magis pecũia
q̃ innocentia. Unde dicit Isidorus. amore
cupiditatis iã iura nihil valent qz neq; puer
biũ mũdi dicit. qui habet dare habet et regna
re. Et aliud inde ꝙ puerbiũ. Qui caret numis
den hilfft nicht dz er from ist. Sed qui dat
summis der macht ivol schlecht das chron
ist. Ideo bene dicit Isidorus vbi sup̃. Di/
tes muneribus cito corrũpit iudicẽ. Pau
pat̃ dum nõ habet qđ offerat nõ solũ cõtem
nitur audiri. sed etiã contra veritatẽ opprimit̃
ergo quia auro iusticia violat̃ nullus reus p
timescit culpã quã redimere se nũmis existi/
mat. Unde idẽ ibidẽ. c. lv. Sepe mali iudices
cupiditatis cã aut differũt aut puertũt iudicia
nec finiũt certa partiũ negocia quousq; mar/
supia eorũ qui causant̃ exhauriãt. quia nõ cau
sam sed dona cõsiderant. Et sicut negligẽtes
sunt in discussione causantiũ sic in eorũ dam
no sollicitꝰ sunt. et male illis sed pius sibi. qz
Isidorus vbi sup̃. ca. lvij. dicit in principio.
Qui recte iudicat et pmiũ inde remuneratio
nis expectat fraudẽ in deum ꝓpetrat. qz iusticiã
quã gratis impartiri debuit acceptõe pecu
nie vendit. bonis enim male vtunt̃ qui iuste
ꝙ tpali lucro iudicãt. Et. c. lviij. dicit. Tres
sunt munez acceptões qbꝰ iusticiã hũana va
nitas mutat. fauor amiciciaꝝ adulatio laudis
q corpalis acceptio muneris. Facilius aũt p
uertit̃ animus iudicis corpali munere q̃ gte
laudisq; fauore. Tercio hũanũ iudiciũ corrũ
pit̃ odio et q̃rto amore. De hijs duobꝰ dicit
Crisost. in hec vba. Impfectus amor q odiũ
rectũ iudiciũ nõ ꝓgnoscũt. vñ iudicare digne
ꝺ subditis neq̃unt q̃ subditorũ causas odio se
quũt̃ vel amore. Judex eñ malus q̃ psonam
amici recipit vel inimici respuit hic quẽ odit
solũ accusatũ etiã anteq; cõuincat̃ ꝓtra ordi/
nem veritatis cõdemnat licet ius dicat. Non
ois qui accusat̃ sed q̃ conuict̃ reus est. Sz ira
et odiũ facit eũ ꝓcipitari in sniam anteq; ve/
raciter cognoscit cãm siue culpã. Unñ dic̃ Isi.
vbi supra. c. lvi. in hec vba. Furor iudicij inue
stigatõnez vi nõ vz attingere qz mẽs e⁹ turba
ta furore a scrutatõe alienat̃ iusticie. vñ poeta

Impedit ira animū ne possit cernere verū. nā
ꝑm gre. li. v. moral'. Per iram sapīa ꝑdit' vt
quid quo ve ordine agendū sit omnino nesci
at'. Et ideo talis qui cōtra inimicos furore fer
uet vl' seuit in iudicio ex odio illorū et preter
ius amicos nonnūq̄ ꝑ irratōnabilē patientiā
et minus iuste suis in excessib⁹ sustinet et con
tra iuris veritatē et iusticiā sepissime ꝑcit ⁊ ig
noscit. et in hoc facit cōtra dictū aristo. i. eth.
Si veritas et amicus inter se dissenserint ve
ritas est amico p̄ferēda. qꝛ duobus vt inq̄t ex
istentibus amicis sanctū est p̄honorare verita
tem. sed quicūq̄ iudex amicū p̄fert veritati
iudiciū rectū priuato corrūpit amore. Judex
aūt etern⁹ in suo iudicio vniuersali ⁊ extremo
nullo istoꝝ modorū potest corrūpi. Primo ñ
timore. qꝛ potentissimus est. ideo neminē ti
met. qꝛ nemo sibi resistere p̄t. Job. ix. Deus
iudex cuius ire nemo resistere p̄t. et sub q̄ cur
uantur qui portant orbem. Si fortitudo que
rit' robustissim⁹ ē. Job. xxij. Nūquid timens
arguet te et veniet tecū ad iudiciū. quasi dice
ret. ip̄e est fortis et potēs dñs in p̄lio ꝯtra ma
los iudices in iudicio. qꝛ fortiter egit et poten
tiā ostendit in celo angelū malū eiciēdo. Isa
ie. xiiij. et Luce. x. et de mundo ip̄m expellēdo
Johan. xij. Nunc princeps huius mūdi eijci
etur foras ⁊c. et in inferno ip̄m ligādo et capti
uando. Apoca. xx. et vinctos ab ip̄o in fortitu
dine educendo. Sic etiā suam potentiā forti t'
exercet ꝯtra peccatorem in iudicio. eo q̄ sibi a
patre data est omnis ptās in celo et in terra.
Math. xxviij. Ideo ad iudiciū nullū timens
veniet cū potestate magna et maiestate. Un
de quanto potētiores fuerint qui dānandi sūt
tanto seuiorē sententiā ꝓferet cōtra eos. Sa
piētie. vi. Potentes potēter tormēta patien
tur. Secūdo nō corrūpitur munere. qꝛ ditissi
mus est ut ait p̄s. Gloria et diuitie in domo
eius. p̄s. cxi. Et omnis terra est possessio eius
Quia domini est terra et plenitudo eius.
p̄s. xxiij. ergo ip̄e in suo iudicio Prouer. vi.
non accipiet ꝓ redemptōe alicuius damnan
di munera plurima. nā si vnus haberet omnes
mundi huius opes et diuitias minimā gr̄am
apud iustū iudicē ꝓ eisdem nō haberet. Nam
ut habet' ꝓuer. xi. Non ꝓderūt diuitie in die
vltōis. Et Osee. viij. Aurū et argentū suuꝫ
fecerunt sibi ydola vt interirēt. ⁊ ecclesiastici
viij. Multos em̄ ꝑdidit auꝝ et argentū. Ex
quo aurū et argentū nō valebunt liberare eos
scꝫ peccatores in die furoris dñi. quid tūc ꝓ
desset homini. ut habet' Math. xvi. si totū mū
dum lucret' anime vero sue detrimentū patia
tur scꝫ ī die nouissimo. Unde Bern̄. Veniet
dies illa in qua plus valebunt pura corda
q̄ verba acuta. et cōscientia pura q̄ marsupia
plena. ex quo iustus iudex ꝓ alicui⁹ redempti
one munera nō accipiat neq̄ dona. Tercio iu
stus eternus iudex a sua rectitudine nō dedu
cetur amore. qꝛ iustissimus est. Nō est em̄ ac
ceptio ꝑsonarū apud deū. ad Ro. ij. et Actu.
x. Ideo de xp̄o dicit Hieremias. xij. Justus
quidē tu es dñe. et quia amore nō corrumpi
tur. ideo ꝯtra fratres suos noīe et nō re scꝫ ma
los xp̄iāos sn̄iaꝫ durā ꝓmlgabit nec dabit pla
catōem aliquis sanctoꝝ ꝓ malis quem deus
suscipet. Sed tūc dicet ut habet' Isaie. i. Cū
multiplicaueritis orōes vestras nō exaudiam
vos. quia manus vestre plene sunt sanguine.
Quarto nō corrūpitur odio qꝛ optimus est.
ideo odiuꝫ ī eū cadere ñ p̄t et peccatores nō
puniet ex odio sed ex iusticia que ꝓ mercede
meriti nullū defraudabit. sed reddet vnicui
q̄ quod suū est. Math. xxi. Malos male per
det. et vineā eterne beatitudinis locabit alijs
agricolis. i. bonis et beatis. Ideo p̄s. Cogno
ui dñe quia equitas iudicia tua. p̄s. cxviij. et
merito dicit Bern̄. Nō fallitur verbis nec fle
ctetur donis. ꝓuer. xi. Non ꝓderint diuitie
in die vltōnis. iusticia aūt liberabit a morte.
Quinto videbūt eum cū verecūdia intolera
bili. cū em̄ videbunt in gloria apparere hūiles
abiectos et paupes. tūc erit illis verecūdia. s.
malis. De quo dicit august. in sermone d' ad
uentu dñi. In illo magno metuendo distri
cto q̄ iudicio stabūt nudi miseri contristati
humiliati cū metu inclinata facie lamentātes
cum rubore et in angustia gemētes et dicētes
illud Sapīe. v. Ecce hij sunt quos aliq̄n ha
buimus in derisum. et ī similitudinē impropе
rij. nos insensati vitā illorū estimabamus in
saniā et finem illorū sine honore. ecce nūc int'
sanctos sors illoꝝ ē. Et verecundabunt' q̄ ip̄i
in grossis corpib⁹ et illi in gl̄ificatis apparebūt
Juxta illud Sap. iij. Fulgebūt iusti et q̄i sci
tille in arūdineto discurrēt scꝫ rōe agilitatis.
Verecundabunt' etiā q̄ ip̄i in terra et boni ī

aere apparebunt. Unde Malachie vl. Calcabitis impios cū fuerint cinis sub plāta pedum vestrorū. Uerecundabunt etiam quia videbunt onus peccatorū suorū sup se. Hieremie ij. Quomodo cōfunditur fur qñ deprehendit. sic cōfundetur peccator. Itē cōfundent ut homicida qñ coram omnibus ad patibulū trahitur. Unde Ezechielis .xvi. Congregabo omnes quos dilexisti cū vniuersis quos oderas. et nudabo ignominiā tuā coram eis. et videbunt omnem turpitudinē tuā. Item cōfundentur ut leprosi de separatōne a mundis. Mathei. xiij. Exibunt angeli et separabūt malos de medio iustorū et mittent eos in caminum ignis ꝛc. psal. Erubescant impij et deducant in infernū. psal. xxx. Unde vrbanus secūdus dominico grāgrēsi patriarche. distinctōe. xxxij dicit. Erubescant impij et aperte intelligāt iudicium sancti spūs. Et loquit canon de clericis incontinentibus et cōcubinarijs. Itē cōfundantur sicut excōmunicatus qui ab ecclesia eijcit. Mathei. xxij. Amice quō huc intrasti nō habens vestem nuptialem. De qua confusione Hieremie. xx. Confundant vehementer. qꝛ non intellexerūt obprobriū sempiternum quod nunq̄ delebit. Sexto videbunt eum cū testimonio inuincibili. ps. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. psal. xcij. Sunt em̄ multi testes testimoniū contra peccatorē ꝑhibentes. Primus testis est cōscientia. Ad ro. ij. Testimoniū reddente illis conscientia eorum. Augustinus. Times iudiciū corrige cōscientiā. Unde scribitur Danielis vij. Sedit iudiciū et apti sunt libri cōscientie et iudicabit dñs ex hijs que scripta erunt scꝫ in conscientijs. Apl'us. ij. Corinthe. i. Gloria nostra hec est testimonium cōscientie nostre. Qua ꝓpter docemur. xi. q. iij. inter verba. nō hominū linguas sed cōscientias curare debemus. Secūdus testis est scriptura. Joh. v. est qui accusat vos moyses. i. lex in quo speratis. Terci⁹ testis sunt opa. Ecclesiastici. xi. In fine hominis denudatio opm eius. Apocalipsis. xiiij. Opa enim illorū sequūtur illos ps. Cognoscet dñs iudicia faciens et in opibus manuū suarum cōphensus est peccator. psal. ix. Ut herinacius cum venerit ad poma onerat se cū pomis. ꝛ cū venerit ortulanus nititur effugere et non pt onus excutere. Similiter et simea dicit habere duos fetus. vnum quem tenerrime diligit. alium quem minus. vnū vult habere p̄ oculis. aliū retro. sed veniente venatore dilectū accipit inter brachia. minus dilectū ꝓijcit retro sup humeros. appropinquante aūt venatore cū vult min⁹ dilectū ꝓijcere tūc capitur sub onere. qꝛ ille ita fortiter adheret ei ꝙ eū nemo pt abijcere. sic homo in ope peccati duo habet. volūtatē quā semp p̄ oculis vult habere et difformitatē vilitatem et penalitatem quā retro habet nō cogitans de eis. et cū penalitate voluptate relicta laqueis dyaboli irretiet. Quartus testis sunt vicini quibꝫ data sunt mala exempla. Ecclesiastici. xli. De patre impio querunt filij. qm̄ ꝓpter illū sunt in obprobrio. Mathei. xviij. Ue homī p quem scandalū venit. Ideo docet Crisosto. omnia ita agamus ne scandalisetur ꝓximus. Et hoc fecit apl'us. i. Corin. viij. Si esca scandalisat ꝓximū meū nō manducabo carnes ineternū ne fratrē meū scandalisem qd̄ et nos facere debemus vicꝫ scandalum vitando. ut docet ibidē. j. Cor. viij. Noli cibo tuo pdere illū ꝓ quo xp̄us mortuus est. Sic enim peccātes inqt in fratres ꝛ pcutientes cōsciētiā eoꝝ infirmā in xp̄m peccatis. Quinto accusabunt nos elemēta et que in eis sunt cōtenta. Crisost. Si queris q̄s te accusabit. dico ꝙ totus mūdus. Job. xx. Reuelabunt celi iniquitatē impij. et terra cōsurget aduersus eū. Ecce celū et terra quibꝫ abusus es accusabunt te. Ratio qꝛ dicit Grego. Offenso creatore offendit omnis creatura. Sexto accusabunt peccatorē passiōis xp̄i insignia. ut crux vulnera cicatrices claui lancea et spinea corona. Unde Cris. Non erit necessitas accusatoris cū viderint crucem et insignia passiōis. de quo canit ecclesia. Hoc signū crucis erit in celo cū dñs ad iudicandū venerit. et Saluator Math. xxiiij. Tunc apparebit signū filij hoīs in celo. i. signū crucis) J) Sꝫ diceres an materialis crux xp̄i ibi apparebit cū materiali lancea Respondet. quidā putāt ꝙ sic. Et rō eorū est. qꝛ ex quo elemēta et planete que nō fuerūt instrumenta redemptōis nostre eternaliter manebūt ꝟm suā substantiā ut prius dictū est. multomagis crux xp̄i claui lancea spinea et corona materialiter apparebūt ꝛ eternaliter ꝟm suā subāꝫ manebūt licet non ꝟm formam

Quia xp̄us suam benedictā crucē suos dul/
ces clauos. suam amabilē lanceā et regalem
coronaz trāsformabit de veteri forma in noui
tatem claritatis et clariores erūt q̄ splendor
h solis R Sed diceres. Quare crux xp̄i
et alia instrumēta passionis apparebūt. Rñ/
detur q̄ multiplicib⁹ de causis. Prima ē ꝓpt̄
diuinā iusticiā. ut iustus iudex illis qui grati
fuerūt merito sue passionis ⁊ victoriosa signa
venerati sunt in hac vita in illis etiā retribuet
eis eterna gaudia et malis et ingratis qui ob/
liti fuerūt beneficiorū dei. i. passionis xp̄i det
eterna supplicia. zacharie. xij. Aspiciēt ad me
quem ꝯfixerūt et plangēt eū plāctu quasi vni
genitum. Ideo aug. in li. de simbolo sup illd̄
Inde venturus est iudicare viuos et mortu/
os. Dñs in corpe seruauit cicatrices vulnerꝫ
suorum vt vulnera sanaret cordiū discipulo/
rum. et in iudicio hostib⁹ exprobraret dicens
Ecce hominē quē crucifixistis. agnoscite lai⁹
quod pupigistis q̄d ꝓpter vos aptū est. et in/
trare noluistis. Videte quō redempti estis p̄
cio mei sanguinis. Et sic ꝓpter cōfirmatōnem
iusticie et eternalis sentētie q̄tū ad gloriā ele
ctorū et damnatōem malorū seruabant̄ crux
claui lancea et alia instrumēta. Secūda cau/
sa ꝓpter inestimabilis dilectōis memoriā ut
diuina beneficia eis ostensa eternaliter habe
antur in memoria. et videant electi q̄ p̄ciose
sunt empti et redēpti. Tercia causa ꝓpter in/
nouatōem eternoꝝ gaudiorū. qꝛ qñ electi con
tinue videbūt illa amabilia signa passiōis xp̄i
cōtinue resultabūt ad noua gaudia eterne bea
titudinis ad que ꝑ crucem et passionē xp̄i per
uenerūt. Quarta causa ꝓpter attributōez ho
norum dei et gratiarū actionem. qꝛ videbunt
electi q̄ non ꝑ sua merita sed ꝑ passionē xp̄i
venerunt ad gaudia eterna. et p̄ nimio amore
quasi liquefacti resultabūt in gratiarū actōes
dicētes illud Apocal'. xi. Gratias agim⁹ tibi
dñe deus nr̄ omp̄s qui es et qui eras et q̄ ven
turus es. qꝛ accepisti virtutē magnā ad redi
mēdū nos. Ecōuerso vero habebūt impij ob
iectionē damnatōis et punitōis in seip̄is cū
apparebunt insignia passiōis. Unde Aug. in
sermone de passione. Crux tunc apparebit vt
cognoscant impij causam iniquitatis q̄ cruci
fixerunt dñm maiestatis. Tunc dicet̄ gentib⁹
⁊ iudeis ut dicit Hiero. Cerne iudee manus
quas fixeras. cerne latus romane q̄d foderas
et sic nullā iudei et gentiles habebunt excusa
tōis causam. Unde Hiero. Quid facies pec
cator cū cōtra te cōscientia ꝓpria loquet̄. scri/
ptura fatebit̄. accusabūt te elementa. armabi
tur contra te omnis creatura. crux xp̄i contra
te orabit. xp̄s ꝑ vulnera sua ꝯtra te allegabit
quid respō debis. Psal. Muta fiēt labia do
losa p̄s. xxx. Septimo accusabūt peccatorem
suscepta bñficia. Greg. Quāto magis q̄s ac
cepit in munere tanto magis obligat̄ in red/
denda rōe. qꝛ si crescūt dona crescūt et ratōes
donorum. ut habet̄ Math. xxv. et Luce. xij.
Omni aūt cui multū datū est multū queret̄
ab eo. et cui cōmendauerūt multū plus petēt
ab eo. Si igitur plura beneficia et dona natu/
ralia tp̄alia vel sp̄ualia tibi a deo sunt collata
tanto maior rō est reddenda. et gratiaꝝ actio
referēda. quod si nō feceris tunc te accusabūt
in iudicio ista beneficia. et sic fiet iudeis cōtra
quos dicit̄ Mathei. xij. et Luce. xi. Regina
austri surget in iudicio cū generatōne ista scꝫ
iudeorū et cōdemnabit eā. qꝛ venit a finibus
terre audire sapientiā salomonis. Et ecce pl⁹
q̄ salomon hic scꝫ xp̄s. Octauo accusabunt
peccatores dignitates et officia. De q̄ Sap̄.
vi. Audite reges et intelligite discite iudices
finiū terre p̄bete aures qui continetis multitu
dines et placetis vobis in turbis nationum.
Quoniā data est vobis potestas a dño et vir
tus ab altissimo qui interrogabit opa vestra.
et cogitatōes vr̄as scrutabitur. quoniā cū es/
setis ministri regni illius nō recte iudicastis.
nec custodistis legē iusticie. neq̄ ꝟm volunta
tem dei ambulastis. Idcirco subdit ibidem.
durissimū iudiciū fiet hijs qui p̄sunt quoniā
potentes potēter tormēta sustinebūt. Bern̄.
Veniet ad iudiciū dura allegatio pauperum
clamor pupilloꝝ et viduarū. tunc dicet̄ illis.
redde ratōnem villicatōis tue. Luce. xvi. No
no accusabunt peccatores maligni sp̄us seu d̄
monia. Apocalipsis. xij. Proiectus est accu/
sator fratrū nostroꝝ qui accusabat illos ante ꝯ
spectum dei nostri die ac nocte. Reuera accu
sator est dyabolus. De quo dicit aug. Pre/
sto erit dyabolus et obijciet nobis omnia que
fecimus in qua die peccauimus et ī quo loco
Quid opis temporisq̄ facere debuimus. Et
si tales quales ꝓbare nititur inuenti fuerim⁹

exultabit noster aduersarius et dicet. Equi
sime iudex iudica illū meum p culpā qui tuus
esse noluit p gratiā. tuus p creatōem. meus p
damnatōnem. tuus p passiōnē meus p abstra
ctionem. tibi inobediēs mihi obediēs. qui tu
am nō est secum̄s veritatē. sed meā falsitatē q̄
tecuz noluit habere vitā eternā. iudica ut me
cū habeat gehennā. Decimo accusabūt pecca
tores angelorū et sanctorū cōsortia a quibus
peccādo recesserūt. Sap. v. Stabūt iusti in
magna cōstantia aduersus eos qui se angusti
auerūt dicentes illud Apoca. vi. Usq̄q̄ san
ctus et ver⁹ nō iudicas et nō vindicas sangui
nem nr̄m de hijs qui habitāt in terra. Unde
cimo accusabūt pctōrem ꝓpetrata vicia q̄ nūc
sunt occulta sed tūc erunt apta Math. xi. Nil
bil enim ē opertū quod nō reuelabit̄ et occul
tum quod nō sciat̄. nam tinea vestimentoꝝ ac
cusabit supbū. erugo metalloꝝ accusabit ava
rum. merces defraudata paupm accusabit ty
rannū. Juxta illud Jaco. v. Diuite vē pu
trefacte iunt et vestimenta vra a tineis come
sta sunt. aurū et argentū vr̄m eruginauit. et e
rugo eoꝝ vobis in testimoniū erit et manduca
bit carnes vras sicut ignis. et infra. Ecce mer
ces operarioꝝ vroꝝ qui messuerūt regiōes ve
stras defraudan sunt. et clamor eorū in aures
dñi sabaoth introiuit. Ideo Ore. in. v. mo
ralū. Omnis iniquitas apud secreta iudicia
dei habet voces suas vbi peccatoꝝ de hijs q̄ ia
cōmisit accusat̄. Duodecimo accusabit pecca
torem iudicis assistēna. De quo Hiere. xxx.
Ego sum iudex et testis dicit dñs. Et Mala.
iij. Ego accedam ad vos in iudicio et ero testis
velox omnibus maleficis adulteris et piuris.
Nam ipe est qui dixit Psalm. iij. Reuelabo
pudenda tua in facie tua. et ostendā in gen
tibus nuditatem tuā et regnis ignominiā tuā.
rc. Ecce quanta cōgeries testiū adducet̄ ad
uersum peccatoꝝ collegiū.

De eadem dominica Decimo Tredecimus

Rescentibꝫ hominibꝫ p timore. Luce
xxi. (L) Cum homo dz sententia
ri ad mortem. tūc iuxta ꝓsuetudinez
aliquarū ciuitatū pulsat̄ cāpana pretorij vel
aliqua alia. et preco clamat q̄ ꝓuenīat ciui
tatem inhabitātes et in iudicio damnatōnis
pītes sint. et denunciat hoc p omnes vicos et
plateas. Hoc audiēs pplus cōgregat̄ in mul
titudine magna. aliqui venīt ut sententiā af
firment. aliqui veniūt ut respiciāt si damnatu
rus euadere vellet ut retineāt. ut seruī ciuita
tis. Aliqui expectāt sentēnā et gaudēt q̄ mor
tis causa in eis nō fuit inuenta. reus vo timz
et turbat̄. Spūaliter. sic peccator cū debet co
demnari et a xpo iudice sentēnari tūc auditur
cāpana. i. vox tube. i. ad Corin. xv. Canet essi
tuba et mortui resurgēt. Quā tubam oēs au
dient. Job. v. Quia venit hora ut omnes q̄
in monumentis sunt audiēt vocem filij dei. q̄
vox erit. surgite mortui et venite ad iudicium
Huic voci omnes ꝓparebimus ut figuratur
Exo. xix. Cū ceperit clangere buccina tūc ascē
dent in montem. i. omnes electi in aerē. tunc
mittent̄ nunciꝫ p totā ciuitatē huius mundi
cōuocantes populū et erūt angeli ut habetur
Math. xxiij. Mittet angelos suos cū tuba et
voce magna et congregabūt electos ei⁹ a qua
tuor ventis a summis celoꝝ vsq̄ ad termīos
eorū tunc omnes ꝓuenīēt. Aliqui venient vt
affirment sentēnam iudicis ut scabini et erūt
apli. De quibꝫ Math. xix. Sedebitis super
sedes duodecim iudicātes duodecim tribus
israel. Aliqui vero venīēt. ut si damnatus euā
dere vellet retineant. et erūt dyaboli. De qui
bus dicit ps. Tribulatōem et immissiones p
āgelos malos. ps. lxxvij. Aliqui venīēt et gau
debunt q̄ nō sunt inuēti debitores mortis. et
sic electi gaudebūt de opibus bonis et de vin
dicta pctōr. De quo ps. Letabitur iustus cū
viderit vindictā ps. lvij. Et tunc venet iudex
sedēs in alto ferens sententiā hoc est xpus in
nube. De quo Ecclesiastici. xxiij. Ego in al
tissimis habitaui et thronus meus in colūna
nubis. ibi dabit sententiam sup reos peccato
res. Qui timebunt et ꝓtremiscent. iuxta illd
psal. A iudicijs enim tuis timui. psal. cxviij.
Videntes se non posse resistere furori eius et
ire. Juxta illud Job. ix. Deus cuius ire nēo
resistere pōt. et sic formidabunt et arescent p
timore. de quo Thema. Arescentibus homi
nibus pre timore. (J) Audiuistis q̄ sunt
pcedentia iudicium finale. quis et qualis erit
iudex. et qualiter venturus est. et qui sint te
stes humanorū actuum. Nunc aūt videndū

est cur dei iudiciū timendū est. Est enim timē
dum primo ꝓpter disceptatōem. Secūdo ꝓ
pter seriosam rōem. tercio ꝓpter sententie ꝓ
latōem. Primo merito arescent peccatores
p̄ timore in finali iudicio ꝓpter disceptatōem
De quo Johelis. iij. Cōgregabo omnes gē/
tes et deducam eas in vallē iosaphat ⁊ ibi di
sceptabo cū eis. Illa aūt disceptatio erit q̄dā
increpatio et argutio. iuxta illud p̄s. Arguam
te et statuā cōtra faciem tuam. i. conscientiam
p̄s. xlix. Hieremie. ij. Arguet te ī malicia tua
et auersio tua increpabit te. Et hoc idem pro
bat iudas apl'us in canonica capitulo suo vni
co dicēs. Ecce veniet dn̄s in sanctis milibus
suis facere iudiciū contra omnes. et arguere
omnes impios de omnib⁹ operib⁹ impietatis
eorum. (N) Sed diceres. vtrum illa ar/
gutio seu disceptatio erit mentalis vel vocal'
Ibi aliqui dicunt ꝙ erit mentalis. sed postpo
sitis argumentis doctores magis cōcordant
dicentes ꝙ erit mentalis et vocalis. q⁊ xp̄us
qui iudicabit est deus et hō. ideo iudicabit di
uino mō et humano. et ex hoc erit magis gau
dium bonorū et dolor magis sensibilis repro
boꝝ. Sed disceptatio mentalis et increpatō
erit de omnibus opibus nō tn̄ in generali. q⁊
sicut dicit aug. xij. de ciuitate dei. virtute diui
na fiet. ut vnicuiq̄ opa sua siue bona siue ma/
la ad memoriā reuocent̄ et mentis intuitu mi
ra celeritate cernent̄. ut accuset cōscientia pec
catorem. Et de hoc d̄r. j. Corint. xv. In mo/
mento in ictu oculi in nouissima tuba. singuli
enim iudicabunt̄ testimoniū ꝑhibēte cōscien
tia eorū. Sed vocalis disceptatio vel incre/
patio erit singulariter et spēaliter de operib⁹
misericordie. De alijs enim opibus nō ē cer
tum. sed de illis satis patet. Math. xxv. Esu
riui et non dedistis mihi māducare. Vn̄ om̄i
bus apparet manifeste ꝙ illi qui peccata sua
iuxta cōsiliuz Daniel'. iiij. peccata tua elemo
sinis redime et iniquitates tuas misericordi
is pauperū non redimerūt indigni sunt ⁊ erūt
misericordia dei. p̄s. Dispiat de terra memo
ria eorū ꝓ eo ꝙ non est recordatus facere mi
sericordiā. p̄s. cviij. Et Jacobi. ij. Judiciuz
sine misericordia illi qui nō facit misericordiā
Insup tn̄ ut dicit aug. Cum dn̄s malos ob/
iurgando dicet in generali. Ego ꝓpter vos de
celo descendi. vr̄am carnem sine pctō suscepi
vobiscum. xxxiij. ānis cōuersatus sum. oppro/
bria multa et vitupia toleraui. captus ⁊ flagel
latus fui. ꝓpter vos duram passionē sustinui.
et hec omnia cognoscere noluistis. et si ꝯgno
uistis contēpsistis. et me peccatis vr̄is offēdi
stis. Et s̄m eundem aug. decimo sermōe d̄ ad
uentu xp̄i ad iudiciū. Christus veniēs dicet
cuilibet malo xp̄iano. Cur tabernaculū q̄d in
te mihi ꝯsecraueraz luxurie sordib⁹ polluisti.
cur opus meū illecebra turpitudine macula
sti. cur me criminū tuorū cruce afflixisti. Gra
uior enim apud me est pctōꝝ tuorum crux q̄z
illa in qua ꝓ te pependerā. in qua tibi miseri⁹
occidi mortē tuā. sed heu tu despexisti in hoīe
deum. in infirmo salutē in via reditū. in iudi
ce veniā. in cruce vitā. in supplicijs medicinā
volui tibi medicamenta p̄stare peccatoꝝ ⁊ no
luisti. ideo auditurus es cū cōplicibus tuis.
Discedite a me maledicti in ignē eternū.
(O) Sed diceres. quid dicturi sunt miseri
peccatores in illa disceptatōe et increpatōne
Respondet aug. in sermōe de aduentu xp̄i ad
iudiciū. poterint dicere nescimus te dn̄m deū
esse. te non vidimus. non misisti nobis ꝓphe
tas. nō dedisti patriarchas. exempla sanctoꝝ
nō legimus. ī humanitate tua in terra nostra
non fuisti. nec nobis aliquis apl'orū. quia nec
petrus nec paulus p̄dicauit. euāgeliste et mar
tires apud nos nō fuerūt q̄rū sequeremur exē
pla. futurum iudiciū nemo p̄dixit. vestire nu/
dum nemo mādauit. resistere libidini nemo
p̄cepit. respuere auariciā nullus ꝑsuasit. igno
ranter peccauimus veniā meremur in hijs q̄
gessimus nescienter. Hec p̄dicta possent di/
cere infideles et pagani. Sed hec verba eos
nō excusabunt nec iuuabunt. ut ibidem dicit
aug. Quia si opus esset q̄d tamē nō erit sur/
geret noe iustus. et diceret. Ego dn̄e ꝓpter
peccata eorū ne ꝑirent diluuiū p̄dicaui. ut isti
cognoscerent que esset innocentibus salus.
et que peccantib⁹ pena. Post hunc veniret a/
braham et diceret. Ego pater gentiū filiū me
um ysaac nō contradixi offerre ꝓ victima ut
isti cognoscerēt ut nihil sibi iniuste cōtra dn̄z
deberent reseruare. ideo vnico filio meo ꝓpt
deum parcere non statui. Ego te dn̄e iubente
terram meam et cognatōem deserui ut essz eis
in exemplū ꝓpter te deserere vicia et peccata.
Hinc moyses dicere posset. Ego dixi. Non

adulterabis neq; fornicatõem facies. ego di
xi. diliges ꝓximũ tuũ sicut teip̃m. ut charitas
ad te interius abundaret. et foris ꝑ opa mise
ricordie in ꝓximũ redundaret. Ego dixi. nõ
dicas falsum testimoniũ ut mendacia cauerẽt
ego dixi soli deo seruias ne ydolis ymolarẽt
et omnia alia salutis p̃cepta ex ꝑte tui ꝓposui
Post hunc veniret dauid dicens. Ego te do
mine ꝑ omĩa nunciaui. ego cũ rex essem p̃dit⁹
potestate cilicio indutus et cinere cõspersus
penitens oraui ꝓ peccatis meis vt istis exem
plum darem penitẽtie et humilitatis. Ego di
xi. beatus vir qui timet dñm et qui nõ abijt in
consilio impioꝝ ut te timerent. ego dixi. Ex
ultabunt sancti in gloria desideriũ peccatorũ
ꝑibit ut te cognoscerẽt et peccare desisterent.
ego inimicis meis qui me ꝑsequebant̃ peper
ci ut isti misericordiam imitarent̃. Post hec
tandem ut dicit aug. xp̃us diceret. Ego vo
bis regnum celorũ ꝓmisi. ego latronẽ in cru
ce in exemplũ penitentie suscepi. Ego pro vo
bis passus sum. ne dubitaret homo ꝓ seipso
pati et sustinere quod deus ꝓ homine ꝑtulit.
que omnia recipe neglexistis et labijs me in
honorastis. et opibus denegastis que tũc erit
excusatio miserorũ. quasi diceret nulla. cũ ta
men erit disceptatio ardua et varia. De quo
Job. xxxi. Quid faciam cũ surrexerit ad iudi
cium dñs et cũ quesierit. quid respondebo illi
(P) Dicit anshelmus Latere erit impos
sibile apparere ĩtolerabile. et subdit. O lignũ
aridum et inutile et eternis incendijs dignũ
quid respondebis qñ exiget̃ a te omne tp̃us
vsq; ad ictũ oculi. Tunc arescent p̃ timore co
gnoscentes illud ꝓuer. xxvij. Ira non habet
misericordiã nec erũpens furor. ⁊ impetũ con
citati sp̃us quis ferre poterit. Secũdo iudici
um finale timendũ est ꝓpter seriosam redden
di rationem. De quo Ecclesiastes. xij. Cun
cta que fiunt adducet dñs in iudiciũ. Reue
ra cuncta. Primo adducet omnẽ scripturam
quam transgressus es. De quo Mat. v. Jo
ta vnum aut vnus apex nõ p̃teribit de lege. iõ
Johan. v. Scrutamini scripturas q̃ vos pu
tatis in ip̃is vitã eternã habere. ille testimoni
um ꝑhibent de me. Scdo adducet omnẽ co
gitatõnem malã. Sapientie. i. In cogitatõi
bus impij erit interrogatio. Et Sapiẽtie. vi.
Cogitationes scrutabit̃. Unde Gre. Sic de
us vias nostras cõsiderat ut minutissime cogi
tatões indiscusse non remaneant. O qui tot
cogitatões vindicatiuas et luxurie et cuiusli
bet immundicie lubricas et alias prauas ĩ cor
de cum delectatõne deliberatõne et ꝓposito te
nuerunt. quõ respondebũt. ergo quilibet dz
custodire cor suum a prauis cogitatõibꝫ cogi
tans se de omni tali deo ratõem redditurum.
Hiero. in epl'a. Quidquid pudet dicere pu
deat et cogitare. nam sicut quis verecundat̃
in factis coram hominibꝫ. sic coram deo in co
gitatõibus. quia scribitur. i. Regũ. xvi. Hõ
enim videt ea que parẽt. deus aũt intuet̃ cor
ꝓuer. iiij. Omni custodia cõserua cor tuum.
q̃ ex ip̃o vita ꝓcedit. (Q) Tercio addu
cet ad iudiciũ omnia verba. Mathei. xij. Oẽ
verbum ociosum q̃d locuti fuerint homines
reddent rõem de eo in die iudicij. Ubi Hie
ro. Uerbum ociosum est q̃d sine vtilitate vl'
necessitate loquentis vel audientis ꝓfertur.
Et si de talibus ratio est reddenda quid tunc
de maledictis et scurrilibus turpiloquijs et v̄
bis mendacibus et detractionibꝫ. Ideo doc;
Math. v. Sit sermo vester est. est. nõ nõ. nã
memoria extremi iudicij debet esse custos lin
gue. p̃s. Dixi custodiam vias meas ut nõ de
linquam in lingua mea. p̃s. xxxviij. Et iterum
Pone custodiam ori meo et ostiũ circũstãtie
labijs meis Non declines cor meum in verba
malicie. psal. cxl. Quia dicit Seneca Leue ẽ
verbum. sed grauiter vulnerat. Math. xij. ex
verbis tuis iustificaberis et verbis tuis dam
naberis. Idcirco si quis cogitaret se rõez red
diturum de verbis suis nõ sibi displicere dz
silentium. Quarto adducet omnia opa bona
ad iudiciũ. similiter et mala. De bonis. psal.
dicit. Cum accepero tp̃us ego iusticias iudi
cabo. p̃s. lxxiiij. Hoc considerans Job dixit
ix. c. Uerebar omnia opa mea sciens q̃ nõ ꝑ
ceres delinquenti. Quinto adducet ad iudi
cium om̃ia beneficia homini impensa. Greg.
Quanto quis plura bona recepit in munere
tanto plus obligat̃ in reddenda rõne. Sexto
adducz ad iudiciũ omnia artificia quõ q̃q; ex
ercuerint se in hijs iuste vel iniuste. verbi gr̃a.
sicut sutor de sutoria. qui coriũ torruit et cre
mauit ut firmius appareret. Sartores qui no
uas adinuentões vestium adinuenerũt. pisto
es et fabri qui suũ artificium falsificauerunt

Institores qui male ponderauerūt. mercatores qui malum ꝓ bono scienter vendiderunt. pincerne qui mēsuras nō replēt. pannicide q̄ loca obscura querūt. et sic ꝓximos decipiunt pannifices qui pannos vltra mensurā extendunt et dilaniant. Carnifices qui malas carnes tabidas et pestilētes vendūt. rustici q̄ lac et butirū falsificant. Agricole qui infideliter agros colunt. carpentarij et muratores ⁊ alij qui ꝓ denario diurno seruiūt et tres dies laborant ꝙ vno vel duobus ꝑficere possent. Similiter serui et ancille qui infideliter dñis et dñabus suis seruiunt. quid omnes tales dicent. Cum quilibet deberet sic laborare ꝓxīo sicut vellet sibi fieri. ut habetur Mathei. vij. Omnia quecunq; vultis ut faciant vobis homines et vos eadem facite illis. Unde etiaꝫ Thobie. iiij. Quod ab alio oderis tibi fieri vide ne tu aliquando alteri facies. De quo ⁊ apl'us. i. Thes. iiij. Uidete fratres ne quis supgrediatur neq; circūueniat fratrē in negocō quoniā vindex est dñs de hijs omnibꝫ. Ubi ꝓhibet omnem fraudē ꝓxīo exhibendā (R) Septimo adducet ad iudiciū omnia opa bona omissa que facere debuimus et potuimꝰ sꝫ non fecimus. verbi gr̄a. Potuisti aliqñ ieiunare. missas et sermones audire. et sine cā ex pigricia neglexisti. Potuisti aliqua opera in diem feriatam trāsferre et in die celebri ꝑfecisti. Et opa misericordie pauꝑibus aliquādo exhibere potuisti et nō fecisti. De hijs omnibus queret̄ ratō. quia dicit Gre. Nō satis ē mala non agere nisi quis studeat bonis opibꝫ insudare. Juxta illud p̄s. Declina a malo et fac bonū. p̄s. xxxvi. qꝛ opa illorum sequuntur illos. Apocalip. xiiij. Octauo adducet ad iudiciū omnia scādala Ecclesiastici xli. De patre impio queruntur filij. quoniā ꝓpter illum dati sunt in obprobriū sc̄ꝫ scandali vel mali exempli. Math. xviij. Ue illi ꝑ quem scandalū venit. Nono adducet ad iudiciū omnia neglecta tpa. Bernar. Omne tpus nobis datū exigetur a nobis qualiter sit expensum. Nā quilibet redditurus est rōem de omnibꝫ annis mēsibus septimanis diebꝫ et omnibꝫ momentis quibus vixit Sed fortassis ꝑ. xxx. annos vel xl. annos vixisti. et nūq̄ deo ꝑ tres annos seruiuisti fideliter. quid respondebis mihi. cum dicit beatus Hieronimus. Sicut nō perit capillus de capite sic nec momentū de tempore Ideo quilibet debet tp̄us suū vtiliter expendere. Bern. Nihil p̄ciosius tpe. et heu nil hodie vilius inuenit̄. transeūt dies salutis. et nemo recogitat. nam etiā damnati in inferno ꝯquerent̄ de tpe gratie inutiliter expenso. De quo humbertus in tractatu de septuplici timore dicit ꝙ quidam hō deuotus existens in deuotōibus et orationibꝫ suis audiuit quandā vocem lugubrē et quesiuit quid esset respondit. ego sum vna aīa damnata. et ille. cur taꝫ amare fles. Rñdit. Ego et omnes aīe dānate de nulla re intantū dolemus sicut de tempore gratie q̄d inutiliter expendimus et peccando ꝯsumpsimus. vbi in vna hora potuissemꝰ eternam penā euasisse. (S) Decimo adducet ad iudiciū omnia mala. Naum. iij. Reuelabo pudenda tua in facie tua et ostendam īgentibus nuditatē tuam. et regnis ignominiam tuaꝫ quorū omniū malorū nulla erit misericordia. ut dicit dñs ꝑ Ezechielē ꝓphetam. Ego ꝯfrīgā et nō ꝑcet ocu. m. et nō miserebor Nam si prius ita seriosum fuit iudiciū ut totū mūdum deleuerit ꝑ diluuium. quinq; ciuitates ꝑ sulfur et ignē extinxit quid in iudicio exhibebit. cum omnia p̄terita simul collecta respectu furoris dñi in die iudicij fient sic̄ scintille respectu ignis magni. et sicut vna gutta respectu totius maris ita ꝙ implebitur illud in textu. Luce. xxi. Uirtutes celorū mouebūtur. i. angeli. Job. xxvi. Columne celi cōtremiscunt et pauent sc̄ꝫ timore reuerētiali ad nutū eius. vbi Hieronimus. Quid faciet virguncula deserti cū concutit̄ cedrus paradisi. Hunc diē tremebūdū cōsiderans ꝫophonias c. i. dixit. Dies illa dies ire dies tribulatōis et angustie dies calamitatis et miserie dies tenebrarū et caliginis dies nebule et turbinis dies tube et clāgoris. (T) De quo dicit Grego. Pensate fratres charissimi extremū diem iudicij sup corda reproborū quāta asperitate vidit ꝓpheta amarescere. quem tot appellatōibus non valet explicare. Dicit prīo dies ire. et merito. p̄s. Tu terribilis es et q̄s resistet tibi extunc ira tua. Secundo est dies tribulatōis et angustie. Danielis. xiij. Angustie sunt mihi vndiq;. Et sunt verba susanne de calumnia impostorū suorū ingemiscentis Unde Greg. et etiā anshelmus. O quante

angustie tunc erũt reprobis si respiciẽt sursuz
tũc vident iudicẽ iratũ. Si deorsum tunc vi
dent infernũ eis p̃paratũ. Si ad dextram tũc
congregationẽ bonoꝝ a qua debent separi. si
ad sinistrã tũc multiplicatõem demonũ cũ qui
bus debent eternaliter cruciari. Si foris tunc
mundum ardentẽ in quo nõ debent ꝑseuerare
Si intus tunc cõscientiã remordentẽ a qua ꝑ
petue debent puniri. Miser peccator sic appre
hensus vndiqꝫ erit in angustia positus. ut di
cit̃. i. petri. iiij. Si iustus vix saluabit̃ impi⁹
et peccator vbi ꝑebunt. Tercio erit dies cala
mitatis a calamo vacuo. qꝛ reprobi ibi erunt
vacui ex gratia et misericordia. Juxta illud
Math. xxv. Clausa est ianua scꝫ gr̃e et miseri
cordie. quia minimã guttulã gratie nec a deo
nec a sanctis possunt impetrare. Tunc imple
bitur illud Apoca. x. Quia tp̃us nõ erit am
plius tempus scꝫ gratie. Quarto erit dies
miserie. Job. xx. Omnis dolor irruet sup̃ eũ
eo ꝙ dicit Beda In inferno nõ est redẽptõ
nec mitigatio. sꝫ erit tristicia ꝯtinua. ꝟm illud
ꝓuer. xxv. Sicut tinea vestimento et vermis
ligno. ita tristicia viri nocet cordi. O quanta
miseria cũ deficiet omnis spes. Job. xviij. A
uellatur de tabernaculo fiducia eius. Magna
erit miseria memoria p̃teritoꝝ bonorũ et defe
ctus eoꝝ. Luce. xvi. Recordare fili. qꝛ recepi
sti bona in vita tua Et cõqueretur illud Sap̃.
v. Quid nobis ꝓfuit sup̃bia aut diuitiarũ ia
ctantia quid cõtulit nobis transierũt om̃ia ve
lut vmbra et tanq̃ꝫ nuncius p̃currẽs. Quin
to dicitur dies tenebrarũ. quia occultabitur
ab eis sol iusticie. i. xp̃us. luna misericordie. i
maria. et stelle celi. i. sancti. qꝛ post finalẽ sen
tentiam dicit magister in. iiij. nõ videbũt dã
nati bonos. quia Mathei. viij. mittentur ĩ te
nebras exteriores. Et ideo exteriores ut dic̃
magister in. iiij. di. l. Quia tunc mali penit⁹
extra lucem corp̃alem et sp̃ũalem scꝫ deũ erũt
Et postea subdit. Sꝫ post iudiciũ in ꝓfundio
ribus tenebris erũt impij et nullã dei lucẽ vi
debunt cui cõfiteantur. Vbi dicit sanc. Tho.
di. l. q. ij. arti. ij. ꝙ damnati ante diem iudi
cij videbũt beatos in gloria nõ hoc mõ ꝙ glo
ria eorũ qualis sit cognoscãt. sed solũ cogno
scent eos esse in gloria quadam inestimabili.
et ex hoc turbabunt̃. tum ꝓpter inuidiã dolen
tes de felicitate bonorũ. tum ꝓpter hoc ꝙ ipsi

gloriam amiserũt. Sap̃ie. v. Videntes tur
babuntur timore horribili. Sed post diẽ iu
dicij omnino visione beatoꝝ priuabunt̃. et
ex hoc eorũ pena augebitur. qꝛ memoriã habe
bunt glorie beatorũ quã in iudicio vel añ vi
derunt. et adhuc vlterius affligent̃ ꝙ vide
bunt se indignos reputari videre gloriã quã
sancti merent̃ habere. Et implebit̃ in eis illd̃
Job. xviij. Nonne lux impij extinguetur nec
splẽdebit flama ignis ei⁹. Lux obtenebrascet
in tabernaculo istius et lucerna que sup̃ eũ est
extinguetur. et illud zophonie. i. Ambulabũt
ut ceci quia dño peccauerũt. Et tunc cõquerẽ
tur illud thobie. v. Quale mihi gaudiuz erit
cum in tenebris sedeo et lumen celi nõ video
et respicient sursum ĩ celũ ad sanctoꝝ auxiliũ
et ad terram ad terrenũ auxiliũ. et vtrobiqꝫ
frustrabunt̃. De quo Isaie. x. Quid facietis
in die visitatõnis et calamitatis de longe ve
nientis. ad cuius confugietis auxiliũ. quasi di
ceret nullius. qꝛ nullus sanctus adiuuabit
V. Sexto dicitur dies turbinis. Hierem̃.
xxv. Turbo magnus egrediebat̃ a summitate
terre scꝫ finalis sententie. que erit amara ⁊ ter
ribilis ut sequit̃. dies magna et amara valde
Magna dicitur a magnitudine iudicis et iu
dicandorũ. amara valde quia scribit̃ Apoca.
viij. Ve ve ve habitantibus in terra. Ve. id
est amara est vox citatõnis surgite mortui. ve
i. amarior erit vox disceptatõis Esuriui et nõ
dedistis mihi manducare. Ve. i. amarissima
erit vox sentẽtie ꝓlatiõis cũ dicetur eis. Ite
maledicti in ignem eternũ. i. in vniuersalẽ pe
nam quam sustinebũt. ut dicit sanc. Tho. per
ignem qui est maxime corrosiuus. Flã in oculis
habebunt merorẽ. in auribus terrorẽ. in nari
bus fetorẽ. in omnibus membris intus et ex
tra dolorẽ. Et tunc plangent zachaxie. xij. in
illa die erit planctus magnus. reuera magn⁹
quia familie et familie seorsum. i. omnes pec
catores. X. Unde dicit Crisost. Plãgẽt
iudei qui xp̃m crucifixerunt. plangent gẽtiles
qui ydola adorauerunt. plangẽt mali xp̃iani
qui mundũ et ea que in mundo sunt plus q̃ꝫ
deum amauerũt. carnem plus q̃ꝫ animã. pecu
niam plus q̃ꝫ iusticiã. iniquitatẽ plus q̃ꝫ vir
tutem. plangent culpã quã cõmiserũt. bona q̃
omiserunt. stulticiã quam nõ correxerũt. gl̃az
quam amiserũt. penã quã meruerũt. Plãget

inq̃ q2 nulla erit eis virtus ad redeundũ nul
la facultas ad fugiendũ. nullus locus ad peni
tendũ. nullũ tp̃us ad satisfaciendũ. nulla iudi
cis misericordia ad subueniendũ. nulla retra
ctatio sententie ad reuocandũ nec ad appellã
dum alterius cuiuspiã supioris autoritas. q2
appellatio fieri nõ p̃t ꝓpter tria siue tribus de
causis. Primo ꝓpter iudicis excellentiã quia
nullus est iudex qui excellit illũ. Joh. v. Oẽ
iudiciũ dedit pater filio. Secũdo ꝓpter crimi
nis euidẽtiã. Hiero. ad pãmachiũ et oceanũ
Modo forsitan quidã videnť deo dissimilã
te peccare. Sed aderit illa dies in qua om̃ia
nr̃a facta quasi in quadam tabula depicta mõ
stranda sunt deo demonibus et angelis et hoĩ
bus vniuersis. O quãtis in illa die multum
expediuisset si in hac vita ⁊ mẽbrorũ sensu et
vigore viscerũ caruissent. O quãti tunc elin
gues et muti feliciores loquacibus e[illegible]it. O
quanti pastores et rudes tũc philosophis q̃ꝫ
ti simplices et rustici tunc oratoribus seu re
thoribus p̃ferenť. quanti sensu vel intellectu
hebetes tunc astutiores erũt argutijs cicerõis
hec ille. Tercio nõ p̃t fieri appellatio ꝓpter tẽ
poris deficientiã. Quia dicit apl̃us. i. Corin.
xv. In momẽto in ictu oculi ido statim iudex
xp̃us iustã sententiã suã executõi mandabit.
dicẽs electis. Venite benedicti ꝑcipite regnũ
qđ paratũ est vobis ab origine mũdi. Repro
bis vero dicet. Ite maledicti in ignẽ eternũ.
Math. xxv. Et sic implebitur illud p̃s. Eru
bescant impij et deducanť in infernũ. p̃s. xxx.
Erubescant tunc q2 nũc peccare nõ erubescũt.
et deducanť in infernũ qđ dicitur quasi sine
fundo. Quia dicit Gre. xxvi. mora. (y)
Recte infernus đr quasi fundũ nõ habens.
quia qui illuc trahiť seu rapiť nunq̃ꝫ inde li
beratur. et illa est pena damni scꝫ eterna carẽ
tia visionis diuine. Sed diuerse sunt ⁊ erũt
pene sensibiles ꝓ criminũ diuersitate. q2 idẽ
ignis magis et minus puniet ꝓ facinoꝝ quali
tate. Ideo dicit Isi. Silis culpe similis pena
cruciabit reos. ut supbi cũ supbis. auari cum
auaris. luxuriosi cũ luxuriosis. Nã sicut ĩ vna
domo dei multe mansiones sunt gaudioꝝ. sic
in domo dyaboli multe sunt mãsiones penaꝝ
que quidẽ pene indicibiles sunt et excogitari
nõ p̃nt. Quia primo ibi erit ignis inextingui
bilis. Isa. vltio. Ignis eorũ nõ extinguetur

Sanctus tho. in. iiij. dis. l. q. ij. ar. iij. dicit. ꝙ
quia ignis ẽ maxime afflictiuꝰ ꝓpter hoc ꝙ
abundat in virtute actiua. ideo nomine ignis
omnis afflictio designať ut sit vehemens. Et
dicit ibidẽ ꝙ damnati trãsibũt ex vehemẽtis
simo calore ad vehemẽtissimũ frigus. sine hoc
ꝙ in eis sit aliqđ refrigeriũ. q2 passio ab exteri
oribus nõ erit ꝑ transmutatõem corpis a sua
pristina naturali dispositõne ut ꝯtraria passio
ad equalitatẽ vel temperiẽ reducẽdo refrigeri
um causet sicut accidit nũc. sed erit ꝑ actõem
spũalem. ſm ꝙ sensibilia agunt ꝑ sensum pro
ut sentiũtur imprimẽdo formas illas ſm esse
spũale in organũ et nõ ſm esse materiale. Se
cundo vermis ĩmortalis. Isaie vbi sup̃. Ver
mis eorum nõ morietur scꝫ cõscientie. q2 nec
anima nec corpus morieť. Glo. Intus ꝑ do
lorem ardet cõscientia. foris ꝑ ardorem cruci
at gehenna. De illo dicit san. tho. vbi supra.
in rñsis q̃stiũcule. ij. Vermis q̃ in damnatis
poniť nõ debet intelligi esse materialis sed spi
ritualis qui est cõsciẽtie remorsus qui đr ver
mis inquantũ oriť ex putredine pcci et animã
affligit. Et anime damnatorũ dicunť carnes
eoꝝ ꝓ eo ꝙ carni subiecte sunt. vel ſm ꝙ pas
siones anime redũdãt in corpus. (3) De
gehẽna dicit aug. sermõe. xv. ad fratres here
mitas. Caueamus dilcissimi ne veniamꝰ ad
illũ ignẽ q̃ habet cruciatõem et nullã lumĩs ꝯ
solatõem. nec aliquã finalẽ terminatõem. vñ
idẽ ibidẽ dicit. licet corpa eoꝝ sunt passibilia
sunt tñ incorruptibilia. iõ ab igne patienť. et
tñ nõ ꝯsumenť. Vñ sicut salamãdra viuit de
igne materiali sic mali in igne infernali. Et e
rit ibi finis sine fine mors grauior omni morte
Sꝑ mori desiderãtes et tñ mori nõ p̃nt. Vbi
Hiero. Celũ ventilabit et exagitabit pctõres
suis fulmĩbus et tonitruis aer suis fulgoribꝰ
increpabit. terra suis motibꝰ excutiet eos non
valens ferre põdus grauissimũ peccatorũ. ma
re ꝑ suas tempestates euomet eos nõ valens
sustinere fetorẽ pessimũ pctõꝝ. Restat igitur
solus ignis et flama sꝑ cõburẽs ⁊ nũq̃ꝫ consu
mens O mors optãda q̃ꝫ dulcis tũc esses q̃
q̃nq̃ꝫ tã lamẽtabiles et amara fuisti. Te soluꝫ
desiderabũt illi qui te tã vehemẽter oderunt.
O quantus erit cõplosus manuũ. o quãtus
gemitus multoꝝ cordiũ. o immensus stridor
dentiũ et fremitus spirituũ. o ploratus et vlu

latus multus. o quãtus clamor et dolor in eternũ pmansurus qui spz renouabit et nunqz exhauriet. De illo plorato et fletu dicit Iaco. vbi supz in rũlis ad questiunculã. vj. In fletu corpali duo inueniũt. Quorũ vnũ est lacrimarũ resolutio. et qtũ ad hoc fletus corporalis in damnatis esse nõ pt. qz post diẽ iudicij quiescẽte motu primi mobilis non erit alia generatio vel corruptio vel corpalis alteratio. in lacrimarũ aũt resolutõe oportet eẽ illius hũoris generatõem qui p lacrimas distillat. Unde quãũ ad hoc in damnatis corpalis fletus esse nõ poterit. Aliud quod inuenitur in corpali fletu est quedã commotio et p turbatio capitis et oculoz. et qtum ad hoc fletus in damnatis bñ esse poterit post resurrectionem. Corpa enim damnatoz nõ solũ ab exteriori affligent sed etiam ab interiori prout qz corpus immutat ad passionẽ anime in bonuz vel malũ. Et quãtũ ad hoc fletus carnis resurrectõem indicat. et rñdet delcatõi culpe q fuit in anima et in corpe. Oculi eorũ nõ aliud videbũt nisi miseriã. nec amplius electoz gloriaz sq in spãli videbũt. Aures eoz nihil audient nisi ve et tristiciã. et dicẽt. heu heu cur hec mala maxima futura nõ puenimus cuz facultas affuit et tpus opportunũ erat. Nũc via salutis est nobis pclusa et misericordia denegata. et omnis spes nra ablata. Hã posito qz esset aliquis molaris lapis adeo magnus qz vndiqz contingeret circũferentiã celi. et qz alia auicula mune qtitatis post centũ mille milia annorũ veniẽs de pdicto lapide solũmõ auelleret p rostrũ qtũ est decima ps grammi. et iterũ p centũ milia annoz auelleret vnã particulã similis quantitatis de lapide isto ita qz in decies centenis milibus annoz nõ plus diminueret quantitas lapidis nisi in magnitudine vnius grani milij. adhuc essent grauiores damnati qz post tã longã cõsumptõem tot⁹ lapidis finẽ haberet pena eterne damnatõis. Ideo gre. in ome. xxix. Sic agẽda est pñs tpis lencia ut amaritudo sequentis iudicij numqz transeat a memoria. nã memoria dei iudicij inducit timorẽ sicut retributõ pene Sed retributio gle inducit amorẽ. Ihñ in vita patrũ dixit quidã frater semori. frater habeo cor durũ nõ possum emollire. Rñdit senior. ratio qz ñ hẽs iudicij memoriã. nã sic ferrũ calefit et liqscit ignẽ. sic induratus peccator iudicij meditatõe. Ecclesiastici. xij. Memorare nouissima tua et in eternũ nõ peccabis. Et hoc est qd dicit Hiero. siue comedo siue bibo vel quidqd aliud facio sp videor mihi auribus meis vocem illa terribilis ĩsonare. Surgite mortui venite ad iudiciũ Quotiẽs diẽ iudicij mẽte intueor totiẽs corde et corpe contremisco. Itẽ etiã debemus meditari pmiũ beatoz et gloriã. de quo in sermone sequenti dicẽt.

De eadem dominica Sermo. xliij.

Leuate capita vrã qm̃ appropinquat redẽptio vra. Luce. xxi. (A) Cõmentator de impssionibus in li. aristo. dicit. Fulgẽ qd oritur sole lucẽte raro nocet sz in nocte sepius nocet. Ratiõ qz lumẽ solis fulmiis virtutẽ distrahit. vmbra autẽ ipm vincit Spualiter. sic fulmẽ pmination̄is sacre scripture in pñti vita lucente sole misericordie nihil nocet. qz nũc lumẽ solis. i. misericordia dei mitigat iraꝫ eius et pmination̄em sacre scripture distrahit. vbi gra. est terribile vbũ qd dñs pminat Amos. ix. In gladio morient̄ omnes pccores pplꝰ mei. Hoc fulmẽ bẽbit virtutem in nocte iudicij. sz nunc in die gre distrahit p dei misericordiã. De qua Ezech. xxiij. Nolo mortẽ pctoris. dixit eñ dñs homi in hoc tpe liberũ arbitriũ qd si voluerit saluus erit. Eccli. xv. Apposuit tibi dñs aquã et ignẽ. i. glam refrigerij ac penã gehenne ad qd volueris porrige manũ. i. ĩ ptãte tua est elige bonũ vel malũ sic aũt ñ erit post hãc vitã in iudicio. nã q nũc est benignus tũc erit seriosus et terribil. ido respiciamus nũc ad eius benignitatẽ ut possim⁹ psequi eius misericordiã et gram. ad qd hortamur in verbis ppositis. Leuate capita vra. i. rõem que est caput mẽtis qm̃ appropiquat redẽptio vra. De q thema. (B) Audiui fratres carissimi de seriosa rõis redditõe et d sentẽtie platõe. et de malor dãnatõe. nũc in pñti sermone videndũ est de tribus. primo de bonoz glorificatõe. Secũdo de mudi post iudiciũ dispositõe. tercio de hoim quo ad iudiciũ pparatõe. Dixi primo videndũ est de bonorũ glorificatõe. Est eñ locus glorie et felicitatis eterne celũ. sic locus pene est infernus. quia

dicit aug. in li. de vera religiõe contrariorũ ꝓrij sunt effectus. Et q̃ sic virtus et viciũ bonum et malũ sunt ꝓria. idcirco generant ꝓrios effectus. ut sicut mali mole criminũ grauati descẽdunt ad infernũ. sic boni a malis omnib̃ alleuiati et alienati ascendũt in celũ. ad q̃d vocantur solẽni sentẽtia. Venite bñdicti ꝛc. Mat. xxv. O quantũ gaudium et exultatio erit eis. Primo gaudebũt q̃ debitũ mortis exoluerũt et temũ nõ morianꝫ. Apoca. xxi. Mors vltra non erit. Secõdo gaudebũt. q̃ pñs vite miserias euaserũt q̃ possent dicere illud ps. Cõturbasti plancꝰ meũ in gaudiũ mihi. ps. xxix. Et vificabit̃ de eis illd̃ Sap. iij. Justoꝝ aie in manu dei sunt. et nõ tãget illos tormentum mortis. Ideo Isaie. xxxv. Gaudiũ et leticiã obtinebũt fugiet dolor et gemitus. Tunc ab sterget deus omnẽ lacrimã ab oculis sctõrum suorũ. et mors vltra nõ erit neq̃ luctus neq̃ clamor. siẽ neq̃ dolor que prima abierũt. Apoca. xxi. Tercio gaudebũt. q̃ manus dyabli et inferni pẽnas euaserũt. dicẽtes cũ ps. benedictus dñs qui non dedit nos in captionẽ dentib̃ eorũ. Tunc nra sicut passer erepta est de laqueo venãtiũ. ꝛc. ps. cxxiij. Quarto gaudebũt. q̃ locũ felicitatis intrauerũt. Isa. xxxv. Venẽt in syon cũ gaudio et leticia sempiterna sup̃ caput eoꝝ. in syon. i. locũ diuine speculatõis. q̃ eis dicet Math. xxv. Intra i gaudiũ dñi tui. Quinto gaudebũt eo q̃ deum in sua maiestate videbũt. Isa. xxxiij. Regẽ in decore suo videbũt. Et eiusdem. xxxv. Ipi videbũt decorẽ dñi et gl'am dei nri. (E) Sexto gaudebũt in xpi bũanitate. Job. xxxiij. videbit faciẽ eius in iubilo. Jubilus fm b. gre. xxxiij. moraliũ dr. q̃n ineffabile gaudiũ mẽs cõcipitur q̃d nec abscõdi nec sermõibꝫ pt aperiri. et tñ quibusdã motib̃ ꝓdit̃ q̃uis nullis ꝓprietatib̃ exprimat̃. ps. Adimplebis me leticia cũ vultu tuo. ps. xv. Et abacuc. iij. Ego aũt in dño gaudebo et exultabo. i. extra saltabo in deo ihesu meo. Septimo gaudebũt de leta btõrꝫ et angeloꝝ societate. ps. Exultẽt iusti in cõspectu dei ꝛ delectent̃ in leticia. ps. lxvij. scz angelorũ. et puer. xxviij. In exultatõne iustorũ multa gl'a est. Et ps. Letent̃ celi i. angeli. et exultet terra. i. homines de terra creati ps. xcv. Octauo gaudebũt ꝺ duplicitate stole scz corpis et aie. puer. vlti. Oẽs domestici eius vestiti sunt duplicib̃. Et q̃libet beat9 dicere potest illud Isa. lxi. Gaudens gaudebo in dño et exultabit aĩa mea in deo meo. q̃ induit me dñs vestimẽto salutis q̃ ad stolã corpis et indumẽto iustitie circũdedit me quo ad stolã aie. Nono gaudebũt de donib̃ aie q̃ fm tho. in. iiij. dis. xl. q. iiij. ar. v. sunt tres. scz cognitio siue visio. dilectio et apphẽsio siue fruitio. Prima dos aie est cognitio qua diuina essentia tota videt̃ ab homib̃. sz nõ totaliter. q̃ infinita ꝛ incõphẽsibilis fm se totã. videt̃ tñ limpidius ab vno q̃z ab alio. et defectus erit ex pte videntiũ et nõ ex pte obiecti visibilis qui est deus. nã dicit glo. sup illud Math. v. Beati mundo corde qm ipi deũ videbũt. Qñto oculus cordis est lucidior tãto deũ videbit clarior. (D) Et illa prima dos aie scz cognitio siue visio succedit fidei. q̃ quem videmus et cognoscimus hic p fidem nũc et quasi p speculũ in enigmate sicut dicit aplus. i. Corin. xiij. ipm cognoscemus ibi p ipẽm et facie ad faciẽ. Ideo Dicre. xxxi. Ultra nõ docebit vir ꝓximum suũ et vir frẽm suũ cognoscere deũ. nam oẽs eũ ꝓgnoscẽt a mino vsq̃ ad maximũ plena cognitõe. q̃ videbimus deũ in seipo. in nobis et nos in ipo. Itẽ videbim9 deum in omnibus beatis. et oẽs beatos in deo. q̃ deus est omnia in omnib̃. i. Cor. xv. Ut sub iecit sibi omnia ut sit deus omnia in oĩb̃. Se cũda dos est dilectio que sic cõstringit hominem cũ deo. q̃ deũ cũ deo diligit. et deũ ꝛ oĩa in deo et nõ minus diligit. primũ omnẽ q̃z seipm. hec dilectio ut dicit gre. facit ut oĩa gaudia singuloꝝ sint oĩz. ꝛ gaudia oĩm sint singuloꝝ. ut etiã dicẽ mgr̃ in. iiij. di. xlix. Nam ut dicit aug. in li. de ciuitate dei. Multe mãsiões in vna domo erũt. sed varie ꝓmiorũ dignitates. Sed vbi deus erit oĩa in omnib̃ erit eẽ in dispari claritate par gaudiũ ut q̃d habebũt singuli cõe sit omnib̃. q̃ eẽ gl'a capitis omnium erit p vinculũ charitatis. Ex hijs dat̃ intelligi q̃ par gaudiũ oẽs habebũt. et si disparem cognitõis claritatẽ. et p charitatẽ q̃ in singulis erit pfecta tñ q̃sq̃z gaudebit de bono alterius q̃tũ gauderet si in seipo haberet. Non tñ ideo par erit oĩm beatitudo. q̃ non omnium ꝓpar cognitio. Hec erit partis gaudij q̃tũ ad intensiõem affectõis gaudentiũ sz ad vniuersitatẽ rerũ de quib̃ gaudebit̃. q̃ de ossu re vñ

gaudebit vnus gaudebūt omnes. Tercia dos est fruitio summi boni et eiusdē appꝫhensio ꝓ ut appꝫhēdere capit ꝓ frui uel attingere ut d. san. tho. nā deus sup omne desideriū est super abūdans sufficiētia fruitionis oīm beatorum. Decimo gaudebūt de dotibꝫ corpis q̄ quattuor sunt. s. claritas agilitas subtilitas et impassibilitas q̄ cōpꝫhendūt in ꝓprietatibꝫ solis Math. xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Nam sic sol est in se clarus agilis subtilis et impassibilis. sic erunt electi in corpibus clarificatis. Sed tñ differenter ꝑm diuersa merita. ut dicit. i. Cor. xv. Stella enim a stella differt ī claritate sic et resurrectio mortuoꝝ. Undecimo gaudebūt de btitudinis et gaudij augmēto et maioritate. qꝛ dic mgr in iiij. di. xlix. ca. fi. Sine scrupulo credendum est sanctos habituros maiorē glam post iudiciū q̄ ante. Hiero. sup Oseam. Peracto iudicio ampliorē glaz sue claritatis deus demōstrabit suis electis. qꝛ mō hñt gaudiū de btitudine aīe post iudiciū vero corpis et aīe. Item dicit mgr. Aīabus inest naturalis appetitus ad corpus quo appetitu retardant ne tota intentōe ꝑgāt in id summū bonū. et sic ꝑm Bonauenturā aīa assumpto corpe nullū habebit retardās. et ita intense mouebit igit erit maius gaudiū q̄tū ad intensionē nō augēdo habitū sed remouēdo impedimentum. vñ nō facit ad augmentū premij essentialis principaliter sz ex cōsequenti. Unde dicit durandus q̄ tunc ꝓmptius expeditius et liberius aīa videat deum ꝓpter remotōnem impedimēti. Et etiā ut dicit Richardus de media villa ꝓpter ꝑfectiorē modū essendi quē tūc habebūt. Duodecimo gaudebūt ꝓpter oīm p̄dictorū gaudioꝝ et magis plurimoꝝ ꝑpetuam eternitatē iuxta illud Isa. lxv. Gaudebitis et exultabitis vsq̄ in sempiternū. Et Job. xvi. Gaudium vr̄m nemo tollet a vobis. (E) Secūdo videndum est de mūdi post iudiciū dispositōne. Unde dicit mgr in. iiij. di. xlix. pacto iudicio fratres suos habebūt due ciuitates vna xp̄i alia dyaboli. vna bonoꝝ alia malorū. vtraq̄ tñ angeloꝝ et hominū illis voluntas istis facultas non poterit esse peccādi nec vlla ꝯditio moriēdi. istis in eterna vita feliciter viuētibus. illis infeliciter in eterna morte sine moriēdi ptāte durātibus. q̄m vtriq̄ sine fine sed ī btitudine isti. alius alio p̄stabilius. in miseria vo illi. aliꝰ alio tolerabiliꝰ ꝑmanebūt Et sunt vba aug. ī enchiri. Et subdit di. vl. post iudiciū boni videbūt malos. iuxta illd p̄s Leta. iu. cū vide. vin. sz nō ecōuerso. Uñ licz bonitate nature electi dei misericordiā habeant tñ auctoris sui iusticia et rectitudine ita cōstringent ut nulla ad reprobos moueant cōpassione. Item dicit mgr. Post iudiciū lux solis septupliciter erit clarior. i. sicut lux septē dieꝝ. qꝛ q̄tū luxit sol ī pria cōditōe. vij. dieꝝ ante peccatū primi hoīs. tm̄ lucebit post iudiciū. qꝛ ꝓpter pcca hoīm defecit lux siderum. et hanc lucē recupabūt post iudiciū. Et lux lune erit tunc sicut lux solis. ⁊ non erit vicissitudo diei et noctis. sed tm̄ dies erit. (F) Sed diceres. tñ dicit Isa. nō erit amplius ad lucēdum sol ꝑ diem nec splendor lune. Respōdz magister in. iiij. di. xlix. q̄ hoc est verū q̄ ad vsum hoīm. qꝛ nō indigent hijs splendoribus in eterna btitudine. Apocal. xxi. Ciuitas ista nō eget sole neq̄ luna ut luceāt in ea. sed claritas dei illuminabit illaz neq̄ erit ad vsū hijs qui sunt in damnatōe. qꝛ ibi sunt tenebre exteriores. Sz lumīaria celi erūt sine oī motu. Abacuc. iij. Sol et luna steterūt in habitaculo suo. qꝛ non habebūt ortū et occasum. Sed diceres. Quis erit tunc vsus lucis solis et lune. Respondet mgr in. iiij. di. xlviij. Fateor me ignorare. qꝛ in scripturis nō memini me legisse. Dicit Bonauentura ad lr̄am. q̄ adhuc erūt ad glam electoꝝ. sicut em̄ gloria est regi hr̄e plures cameras in palacio et pulchrā coq̄nā etiā si nūq̄ ingrediat. sic electis erit gla et honor q̄ nō solū aula ꝑadisi et celū empireū sit pulchrū sed etiā q̄ celū sidereū et antiquū habitaculū. Sed sanc. tho. quid dicat patet vbi supra de purgatōne elementoꝝ. (G) Tercio videndū est de p̄paratōe hominū ad iudiciū. quā p̄paratōez docet iesus filius Syrach Ecci. xviij. añ iudiciū para iusticiā tibi. q̄ q̄dē iusticia ꝯsistit ī tribꝫ. p̄mū ꝑtinz ad incipiētes. scdm ad ꝓficiētes tciū ad ꝯtēplātes siue ꝑfcōs Primū q̄ ad incipientes est ꝓpria iudicatio. Ecci. xviij. Ante iudiciuz interrogate ip̄m scz de peccatis et excessibꝫ. et in conspectu dei inuenies ꝓpiciatōem. qꝛ dicit aplus. i. Corin. xi. Si nosip̄os diiudicaremus nō vtiq̄ iudicaremur. Ideo anacletus papa et hēt

in canone sexta. q. i. Si omnia in hoc seculo vindicata essent locū diuina iudicia nō haberent. rō qꝛ habetur de pñia. di. iij. c. Sūt plures. §. autoritas. Deus nō iudicabit bis in idipm quod in pñti est punitū. dicit glo. sufficienter. deus in futuro nō puniet. Ideo docet aug. sup epla. i. ad Corint. xi. Ascēdat homo sup tribunal mentis ꝓprie cōstituat semetipꝫ ante faciē suam et cōsideret diligēter. assit accusatrix cogitatio. testis ꝯscientia carnifex timor et iudex ratio. Exinde quidā sanguis aīe penitentis ꝑ lacrimas ꝓfluat ad vindictā vt eterne iudicis sñie satisfiat. rō qꝛ qui punitur in pñti nō puniet in futuro. qꝛ habet de pñia di. iij. c. celeratior. §. hijs autoritatibus in fi. vbi dr. Qui ergo semel a sacerdote ꝓ pctō punit. iterū ꝓ eodem a deo nō puniet. Juxta illud Naum. i. Nō ꝯsurget duplex tribulatio. Et subdit Afflixi te ⁊ nō affligam te vltra. ita ꝙ homo seipm iudicās et affligēs pt dicere illud ps. Feci iudiciū et iusticiā non tradas me calūniantibꝫ me. ps. cxviij. Scdm qd requiritur ad pparatōem ꝑtinet ad ꝓficientes. et ē misericordie exhibitio. Math. v. Beati misericordes qm ipi misericordiā cōsequentur. s. in iudicio. Juxta illud ps. Jocundus hō qui miseret et comodat disponet sermones suos in iudicio qꝛ in eternū nō cōmouebit. ps. cxi qm ipe iudex loquet ꝓ eo allegās illud Mathei. xxv. Esuriui et dedistis mihi māducare. ideo ps. Misericordia et veritas pcedent faciem tuā. ps. lxxxviij. veritas scꝫ diiudicatōnis et misericordia exhibitōis. Thob. iiij. Quō potueris ita esto misericors. Premiū em bonum thesaurisas in die necessitatis. Eccī. xvi. Omnis misericordia faciet locū vnicuiqꝫ secundū merita operū. Ecōuerso vero de imisericordibꝫ habet. Jaco. ij. Judiciū sine misericordia illi qui nō facit misericordiā Qua ꝓpt hortat nos saluator Luc. vi. Estote misericordes sicut et pater vr misericors est. Quia dic Hiero. ad nepocianū. Non memī me legisse mala morte mortuum qui se in opibus misericordie exhibuisset sedulū. (H) Tercium qd pparat hominē ad dei iudiciū ꝑtinet ad cōtemplantes. et est reuerētialis timor et feruida dilectio. De quibꝫ gre. in collecta. scti nominis tui timorē et amorē fac nos habere perpetuā. Et merito timorē. qꝛ habet. xi. q. i. c. sacerdotibus. Nescimus quis in terribili iudicio dei qualis futurus sit. et ergo merito timēdū est. qꝛ habet in canōe. xi. q. i. Christianus vbi dicit. Qui iudiciū refugit apparet eū de iusticia diffusum. Nā in tā durū iudiciū nēo cadit nisi ꝓpter ꝓpriū defectū. mō omnes sumus defectuosi. ergo omes debemus timere. dicētes cū beato hieronimo. quotiēs diē illū cogito totiēs toto corde et corpe cōtremisco Et non solū debemus habere timorē sed etiaꝫ amorē. ps. dulcis et rectus dñs. vbi Cassio. Cū audis ꝙ dulcis est attēde ꝙ eū diligas. cū audis ꝙ rectus est. attēde ꝙ eū metuas. De quibus duobꝫ scꝫ timore ⁊ amore scribit Deutro. vi. Hec sunt pcepta et cerimonie atqꝫ iudicia que mandauit dñs deus vr ut timeas dñm deū tuū et custodias oīa māda atqꝫ pcepta eiꝰ. hoc de timore. sꝫ de amore subdit. Audi isrl. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo et ex tota aīa tua. et ex tota fortitudine tua. Jō aug. sup ps. cx. iudiciū dei formidandū et amandū est. formidandū malis ꝓpter penam. amandū vero bonis ꝓpt coronā

De eadem dominica Sermo quindecimus

Ante iudiciū para iusticiā scribit Ecclesiastici. xviij. (I) Cōsuetudo ⁊ mos est cū dispēsator alicuius dñi intelligit dñm suū velle hre rōem recipit cautōem et ꝑlegit et rectificat ut iustificet in rōis redditōe. Moralr. In pcedētibꝰ audiuimꝰ quō dñs veniet ad iudiciū de oībꝫ opibꝫ nris rōem positurus valde seriose et in sūma iusticia. Eccliastes. xij. Cūcta q fiūt adducet dñs in iudicium. ut patꝫ ī pcedēti smōe. Videamus igit cautōem nram. i. ꝯsciam. Apoca. xx Apti sunt libri et iudicati sunt mortui ex hijs q scripta erāt in libris. i. ꝯsciētijs. ps. cxxxviij In libro tuo. o. scri. De q Hiero. erūt omia facta nra quasi ī tabula depicta demōstranda tunc demonibꝫ angel et homibꝫ vniuersis Et aug. Cū venerit dñs et illūiauerit abscondita tenebrarū ⁊ manifestauerit cogitatōes cordium tunc nihil latebit ꝓxim in ꝓximo. nec erit quod quisqꝫ suis apiat et abscondat alienis Mat. x. Nihil enim est optū qd non reuela. ⁊ oc. qd nō sciat. idcirco rcifica libꝫ tuū. aug.

Si times iudiciū corrige conscientiā. qꝛ con
scientia erit liber ex quo apparebit testimoniū
boni et mali. De quo apl'us ad Ro. ij. testi/
monium reddente illis cōscientia ip̄orum in
die cū iudicabit deus occulta hoīm. Et ideo
rectifica illā hic. qꝛ scribit̄. ij. Coꝝ. i. Gloria
nr̄a hec est testimoniū cōscientie nr̄e. quō autē
conscientie debeant rectificari patebit in sensu
mistico euāgelij. (R) In summa euāgelij
duo innuūt̄ ſm sensum misticū. primo dispo
sitio mentē p̄parans. Scd̄o conditio p̄parati
onem cōcomitans. Primū patꝫ in principio
scd̄m ibi. tunc videbunt filiū hominis ꝛc. De
primo dicit. erunt signa in sole. i. in superiori
p̄te rōis. nam sicut sol sua claritate illuminat
omnia. sic ſm rectam rōem ordinari debēt oīa
Unde Seneca. Ratio est q̄d̄dam diuinum
in homīe. Et sp̄ dep̄catur ad optima. In hac
deberēt fieri signa. legit̄ eniꝫ ꝙ triplicia signa
facta sunt in sole. Primo legitur solē stetisse.
Josue. x. Sol cōtra Gabaon stetit donec vl
cisceret̄ gens de inimicis suis. qꝛ legitur ibi.
Stetit itaqꝫ sol ī medio celi et n̄ festinauit oc
cūbere spacio vnius diei. Secūdo legit̄ ꝙ tē
pore ezechie regis sol p̄ decē lineas retrogres
sus fuit. ut habet̄. iiij. Regū. xx. Cū dixit eze
chias cū infirmaret̄ ad ysaiaꝫ ꝓphetā Quod
erit signū. qꝛ dn̄s me sanabit. et qꝛ ascensur⁹
sum die tercia templuꝫ dn̄i. Cui ait Isaias.
hoc erit signū a dn̄o ꝙ factur⁹ sit dn̄s sermōꝫ
quē locutus ē. īuocauitqꝫ dn̄m et reduxit vm
bram p̄ lineas quibus iā descēderat in horalo
gio achas retrorsum decē gradibus. Tercio
signū in sole. qꝛ legitur solē tp̄e passionis xp̄i
nō luxisse. Mar. xv. Et facta hora sexta tene/
bre facte sunt p̄ totā terrā vsqꝫ in horā nonam
Moraliter. Ista signa debent fore in mēte et
et ratōe nostra. Primo mens et ratio nostra
debet stare in recta volūtate intentōe et deside
rio. Ecclesiastici. ij. Fili accedens ad seruitu/
tē dei sta in iusticia et timore. dicēdo cū psal.
Stantes erāt pedes nr̄i. i. affectōes in atrijs
tuis. i. in volūtate tua ihrl'm. p̄s. cxxi. Ido ba
ruch. v. Exurge ihrl'm et sta in excelso scꝫ ere
cta p̄ fidem et spem et p̄ suspiratōem ad eter/
nitatem. Nam habet̄. ij. p̄alipo. xx. Tantum
modo state cōfident̄ et videbitis auxiliū dn̄i
sup̄ vos. et sic stetit maria ad monumentū nul
lam volens recipe cōsolatōem a creatura sed
a creatore. et sic nos omne desideriuꝫ ponere
debemus in deo. dicēdo cū p̄s. Domine an̄
te omne desideriū meū. p̄s. xxxvij. et omnem
cōsolatōem in eo habere. p̄s. Renuit cōsolari
aīa mea. p̄s. lxxxvi. et sic sequitur interfectio
hostium. id est omniū originaliū et actualiuꝫ
peccatorum. cū desideriū intentōem et omnē
consolatōem et voluntatē in deo stabilimus.
Unde Bern̄. in sermone. Quid odit aut q̄d
punit deus nisi ꝓpriam voluntatem. Cesset ꝓ
pria voluntas et peccatū iam non erit neqꝫ in
fernus. Secundum signū in sole est q̄d̄ retro
cessit decēꝫ gradibus. sic nos declinādo retro
cedamus ad ymū p̄fecte humilitatis Eccle/
siastici. vij. Valde humilia spiritū tuū quoni
am vindicta carnis impij ignis et vermis. nā
licet iudiciū dn̄i seriosum erit sup̄ omnes pec
catores Unde. rom̄. i. Reuelatur em̄ ira d̄i
de celo sup̄ oēm impietatē et iniusticiā homi
num. p̄sertim tamē p̄ scripturā sup̄bis omni/
bus minat̄. Et Isaie. ij. Dies domini exerci
tuum sup̄ omnem superbū et excelsum. et sup̄
omnē arrogantē ꝛ humiliabit̄. Et quia val/
de aduersantur deo. Judith. ix. Nec superbi
ab initio placuerunt tibi. Ideo psal. Retribu
et abundanter facientibus sup̄biam. p̄s. xxx.
Ideo scribitur. i. Petri. v. Humiliamini igi
tur sub potenti manu dei. ut exaltet vos in tē
pore visitatōuis scꝫ iudicij. (L) Et sicut
sol retrocessit decē gradibus. sic sunt decē gra
dus vere humiliatōnis. Primus gradus vo
luntarie se subdere maiori. Ad romanos. xiij
Omnis anima potestatib⁹ sublimioribo sub
dita sit. Nō est enim potestas nisi a deo. sicut
christus subditus erat patri. Johannis. viij.
Que beneplacita sunt ei facio semp̄. Et Jo/
hannis. v. Non quero voluntatē meā sed vo
lūtatem eius qui misit me patris. Similiter
subditus erat matri. Luce. ij. Descendit cuꝫ
eis et venit nazareth. et erat subditus illis. Et
ideo nos hortatur ad Hebreos. xiij. Obedi
te p̄positis vr̄is et subiacete eis. ip̄i enim p̄ui
gilant quasi rōem ꝓ animab⁹ vr̄is reddituri.
Secūdus gradus est se subdere minori. Un̄
xp̄us lauit pedes discipulorum. Joh. xiij. Ex
emplū dedi vobis ut quēadmodū ego feci vo
bis ita et vos faciatis. de pe. di. ij. si q̄s semel.
Exercicia humilitatis sunt si se vilioribus of
ficijs subdat et ministerijs indignioribꝫ tra/

dat. Tercius gradus humilitatis est se reputare indigniorē viliorē et minorē omnibꝫ aliis. ut Dauid. ij. Regū. vi. Vilior fiam plus q̄ꝫ factus sum. et ero humilis in oculis meis. Crisost. in li. de duodecim gradibus hūilitatis. Qui vere est hūilis indigniorē se reputat omnibꝫ alijs. Ad philip. ij. Implete gaudiuꝫ meū nihil facientes ꝑ contentōem neq̄ꝫ ꝑ inanem gl'am. sed in humilitate supiores sibiuuicem arbitrantes. Aug. Existimate aliquos esse in occulto vobis supiores q̄bꝫ in manifesto estis meliores. Bern̄. vbi supra. Humilitas est virtus qua homo vera suiꝑius cognitione sibi vilescit. Quartus gradus est se fateri vilem et contemptibilē esse. Isa. xliij. Narra si quid habes ut iustificeris signāter in confessione. Ecclesiastici. iiij. Presbitero humilia animā tuā. et magnato humilia caput tuū. Sed iam plures se viles cognoscūt et tamen fateri nolunt in confessione. et hoc est signum elatōis. De pe. di. i. c. Nō sunt. Taciturnitas criminis nascitur ex supbia cordis. Nam nolunt videri tales apud homines quales sunt apud deum. sed meliores volunt videri q̄ꝫ sūt et hoc est ypocrisis. Grego. Vbi ypocrisis regnat humilitas locū habere nō valet. sine humilitate vero alicui veniā spare non licꝫ. Nec ergo vbi taciturnitas est cōfessionis venia speranda est criminis. Quintus gradus est ab alijs velle vilis reputari. Bern̄. Vere humil' vult vilis reputari nō humilis p̄dicari. Appetere laudem de humilitate nō est humilitatis virtus sed subuersio. Gaudet enim vere humilis de cōtemptu sui. et hoc solo nonnūq̄ꝫ supbus est qꝛ laudes contemnit. Sed iā aliqui sunt qui vilia de se dicūt. sed tales reputari nolunt neq̄ꝫ ab alijs audire volūt. et hoc ē ypocris. Vnde aug. in sermone dn̄i in mōte. ypocrita est qui humilis esse non querit sꝫ tm̄ videri cupit. et sic dauid noluit reputari ab alijs dum ante arcam saltauit. ij. Regum. vi. Et gre. xxvij. mora. Plus stupeo dauid saltātem q̄ꝫ pugnantē. pugnando hostes subdidit saltando seip̄m vicit. Ideo dixit ero humilis in oculis meis nō alioꝝ. quasi diceret qualeꝫ me exterius despiciēs exhibeo talem me interius attendo (M) Sextus honorē sibi impendendum fugere. ut xp̄us Johan. vi. Hiesus ergo cū cognouisset qꝛ venturi essent ut raperent eū et facerēt eū regem. fugit iterum in montē ip̄e solus. Et beatus alexius fugit de edissa cum sensit honorē sibi impendi. qꝛ dicit beatus Bern̄. Nō est magnū humilē esse ī deiectōe. sed magna ꝓrsus et rara est virtus honorata hūilitas. Septimus gradus est honorem impendendum ꝓhibere sicut xp̄us fecit Marci. vij. Cum surdū audire ⁊ mutū loqui fecit p̄cepit eis ne cui dicerent. Sil'r Math. viij. De leproso curato. vide nemini dixeris et Math. xvij. cum clarificatus fuit in monte p̄cepit discipul'. Nemī dixeritis visionē hāc. ⁊ sic nos hortat' Mathei. vi. Nesciat sinistra tua quid faciat dextra tua. Sed heu aliqui clamant ut gallina post ouū incubatū. aug. Qui se laudari desiderat supbū se esse demōstrat. Octauus gradus de oblato honore dolere. sicut xp̄us in die palmarū cū honor erat ei exhibitus dū turbe q̄ p̄cedebant et q̄ seq̄bant' clamabāt bn̄dictus q̄ venit. ut habet' Mat. xxi. Marci. xi. et Joh. xij. fleuit. Et sic nos dolere debem⁹. Criso. Sapiēs cū laudat' in facie flagellat' alias cedit' in corde. Nā s'm gre. perfectus nescit de oblata laude gaudere sꝫ tristatur. Nā inq̄t idē in pastorali. Nescit laudē cū suppetit fugere q̄ ad hāc didicit cū deest anhelare. Nonus gradus ē patienter pati et contemni. Eccī. ij. Omne q̄d tibi applicitū fuerit accipe ⁊ ī dolore sustine et in hūilitate tua patientiā habe. qm̄ in igne ꝓbat' aurū et argētū. homīes v̄o receptibiles in camino hūilitatis Jaco. v. Patiētes igit' estote et vos et cōfirmate corda vr̄a. Luce. xxi. In pacīa vr̄a possi debitis a. ve. (N) Decimus gradus ē gaudēter pati ⁊ ꝯtēni. Act. v. Et illi q̄dē ibāt gaudētes a cōspectu cōcilij quoniā digni habiti sunt ꝓ noīe hiesu cōtumeliā pati. Gre. Qui gl'am hoīm nō q̄rit cōtumeliā nō sentit sꝫ cōcupiscit. Vn̄ q̄ sic descēdūt ꝑ. x. gradus hūilitatis isti ascendūt obuiā xp̄o in aera. Bern̄. Si ascēdere desideras nec̄e est ut descēdas. dicit Dyo. in de angelica gerarchia. q̄ꝫto q̄sq̄ꝫ hūilior tāto deo ꝓpinq̄or. Terciū signū in sole legitur solem in passione non luxisse. sic meus nostra non lucere sed obscurari debet per abdicatōnem proprij sensus ad subiectōnem alterius et non gloriari de ꝓprio sensu. ut illi q̄ putant solem intelligētie nulli lucere nisi eis. De quibꝫ Leo pa. Et habet'. xxiiij. q. v. dāna

tōis sententiā quicūq; meret accipe si in suo
sensu volūt pmanere nullus relaxare poterit
Propter qd maledixit eis Isa. ca. v. Ve vo
bis qui sapientes estis in oculis vestris et co
ram vobismetipis prudentes. Ideo ad ro. xij
Nolite prudentes esse apud vosmetipos. ra
tionem ponit ad Roma. i. Dicentes enim se
esse sapientes stulti facti sunt. Ideo puer. xx
vi. Vidisti hominē sapientem sibi videri ma
gis illo spem habebit insipiens quasi d. stuli⁹
posset citius induci ad credendū vel imitan/
dum q̄ tales pprio sensui īnitētes. Et hoc p
uenit ex elatione mentis. Hieronimus. alios
imitari nolumus. quia nos optimos credim⁹
talis non fuit aplus qui dixit. j. Corinthe. ij.
Non enim iudicaui me scire aliquid inter vos
nisi hiesum christū et hunc crucifixum. et in
hoc cognoscitur vere sicut cēturio patiente do
mino hiesu xpo. Math. xxvij. credidit ob
scurato sole. et sic dum pprius sensus nō reg
nat tunc cedit omne obstaculū veritatis diui
ne. Secundo luna mutetur in sanguinē. sic
inferior pars scz corpus multiplici mutabili
tati subiecta. Job. xiij. nunq̄ in eodem statu
pmanet. mutetur in sangninem. i. debet casti/
gari et mortificari et sanguine exiccari. ad gal
latas. v. Qui autem sunt xpi carnem suā cru
cifixerunt cū vicijs et concupiscētijs. ut testi
ficatōnem faciant iudici crucifixo cū instrumē
tis passionis. ut cruce lancea. ⁊ cū stigmatibꝫ
ceterisq; insignijs. que omnia tunc corā appa/
rebunt. ut habetur Math. xxiiij. Tunc appa
rebit signum filij hominis in celo. i. signū cru
cis. (O) Sed diceres. quare apparebūt
instrumenta passionis xpi. Respondetur q
varijs de causis. Primo ppter iusticiā ut iu/
stus iudex hijs qui grati fuerūt retribuet eter
na gaudia. ingratis vero eterna supplicia. De
quibus zacharie. xij. Et aspiciēt in me quē cō
fixerunt. et plangent eum planctu quasi super
vnigenitū. et dolebunt sup eum ut dolere so/
let in morte primogeniti. Ideo aug. in libro
de simbolo. sup illud Inde venturus est ⁊c.
dicit. Dominus seruauit cicatrices vulnerū
vt vulnera cordium discipulorū sanaret. ⁊ in
iudicio hostibus exprobraret dicēs. Ecce ho
minem quē crucifixistis. ecce latus quod pu/
pugistis. quod ppter vos apertum est et intra
re noluistis. videte quō redempti estis precō

mei sanguinis. Secunda causa ppter inesti/
mabilis dilectōnis memoriā. ut diuina bene/
ficia per instrumenta passionis ostensa eterna
liter habeant in memoria. ut videant electi q̄
preciose sint empti et redempti. Tercia ppter
attributōem honorū et gratiarū actionem. qr
videbunt electi q non p sua merita sed p pas
sionē xpi puenerūt ad eterna gaudia. Et refe
rent grates. Juxta illud Apocalipsis. xi. Gra
tias agimus tibi domine deus noster omnipo
tens. quia accepisti virtutē tuā magnā ad re
dimendum scilicet nos. (P) Econuerso p
impij habebunt obiectionem damnatōnis et
punitōnis in seipis. tunc cum apparebūt insi
gnia passionis. Unde August. in sermōe de
passione. crux tunc apparebit ut ꝯgnoscāt con
scij iniquitatis quia crucifixerunt dominū ma
iestatis cum eorum peccatis. Ad hebreos. vi.
Rursum crucifigentes sibimetipis filiū dei.
O vere nulla potest tunc ibi haberi excusatio
Crisostomus. Non erit locus excusatōis cuz
apparebunt insignia passionis. Idcirco ante
iudicium para iusticiam. Ecclesiastici. xviij.
Et dic cū aplo ad Galatas. vi. Ego enim sti
gmata dñi hiesu in corpore meo porto. scilicz
p ppriam punitōem. quia scribitur Naum. i.
Non consurget duplex tribulatio. Et habet
de penitē. di. iij. c. Sunt plures. autoritas
Non iudicabit deus bis in idipm De hijs tm
intelligi oportet quos pñtia supplicia cōmu/
tant qui scz penitentiam egerūt. quā et si bre
uem et momentaneā. tamen nō respuit deus
Idcirco fac tibi hic iudiciū et lunam sangui
neā. i. corpus sanguinolentū. i. Corin. xi. Si
nosmetipos diiudicaremus vtiq; nō iudica/
remur. ps. Beati qui custodiūt iudiciū et fa
ciunt iusticiā in omni tpe. ps. cv. (Q) q
Augu. Sis hic peccati tui punitor tunc deus
erit defensor. Tercio stelle debent cadere de
celo. i. merita et opa bona deo celesti asscribi.
Isaie. xxvi. Oīa opa nostra opatus es nobis
qr dicit aplus. i. Corin. iij. Non q sufficiētes
simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis
sed sufficiētia nostra ex deo est. Aug⁹. Quid
sunt nostra merita nisi dei munera. Et merito
opera bona compantur stellis. Nam sicut stel
le cum sint magne apparent parue. sic opera
nostra magna debēt apparere parua. Lu. xvij
Cū feceritis oīa que pcepta sunt dicite serui

inutiles sumus. Ratio quia nescimus qua/
lia apud deum sint opa vtrũ deo accepta vel
non. quia qđ hoĩbꝫ altũ est abhominatõ ẽ apđ
deũ. Luce. xvi. Gre. Sepe iusticia nr̃a ad ex
amen diuine iusticie deducta iniusticia est.
et sordet in districtõne iudicis quod fulget in
estimatõne opantis. quia omnes iusticie nr̃e
quasi pannus mẽstruate. Isaie. lxiiij R
Item sicut stelle non lucent in die sed in no/
cte. sic opera nostra bona in p̃senti non debent
lucere sꝫ in futuro. De hoc Mat. vi. Attendi
te ne iusticiam vr̃am faciatis coram homĩbus
ut videamini ab eis. alioquin mercedem nõ
habebitis apud patrem vr̃m qui in celis est.
Et hoc ideo ut fugetur vana p̃sumptio. quia
dicit apl̃us. i. Corin. iiij. Quid habes qđ nõ
accepisti scꝫ de celo. et. i. Parali. xxix. tua sũt
omnia ⁊ que de manu tua accepimus dedim⁹
tibi. Quarto p̃ssura in terris. i. pressura cõtri
tionis quotiens peccatũ menti obijcitur. p̃s.
Dolor meus in conspectu meo semp. p̃s. xxx
vij. Hieronimus. Nulli peccatum dimittitur
nisi tristicia anxiet̃. Quid est enim contritio
in effectu nisi peccatorũ expulsio et salutis in/
ceptio. Richardus de sancto victore. Tunc
salus peccatoꝝ incipit cum quis pro delictis
ingemiscit. Et illa p̃ssura debet oriri ex tumul
tu sonitus maris. i. ex verecundia peccati. p̃s.
Tota die verecũdia mea cõtra me est. p̃s. xl/
iij. S Richardus de sancto victore. q̃ꝫ
to verecundia maior fuerit tanto in diuinis o
culis clarius elucescit. Quinto arescentibus
hominibus pre timore. et sic p̃paratio ad iu/
dicium est timor dñi. Et merito. quia habet̃
Ecclesiastici. i. Qui sine timore est non pote
rit iustificari. et sic timent sancti. psal. a iudici
is enim tuis timui. p̃s. cxviij. Hiero. Quoti
ens diem illũ cogito totiens corde et corpe
contremisco. Multomagis enim tremendus
erit ut de⁹ iudicaturus qui tremẽdus fuit ut
homo iudicãdus ⁊ moriturus. Aug. Qui ce
ciderũt ad vnam vocem xp̃i morituri quid fa
cient ad vocem xp̃i iudicaturi. Cassiodorus
sup psal. dulcis et rectus dñs dicit. cũ audis
dulcis dilige. cũ rectus time. Reuera timen/
dum est. xi. q. i. sacerdotibus. Qm̃ adhuc ne
scimus quis in terribili iudicio dei qualis fu/
turus sit. Ut igit̃ expectetur corona in iudicõ
requiritur sextũ scꝫ ꝙ virtutes celoꝝ mouean
tur. id est virtutes regis celestis scꝫ xp̃i excitẽ
tur scꝫ iusticia et misericordia. De iusticia di
cit p̃s. Ego aũt in iusticia a ꝓparebo in conspe
ctu tuo. psal. xvi. quia in districto dei iudicio
vbi iusticia iudicabit iusticia condemnari nõ
poterit. Sꝫ implebitur illud Ecclesiastici. xx.
Qui opatur iusticiã ipse exaltabitur. Jõ tho
bie. xiij. Facite iusticiam coram dño credẽtes
quia faciet vobiscum misericordiã suam. Au
gustinus. Si iustus essem nõ timerem. quia
scribitur Sapientie. iij. Iustorum anime in
manu dei sunt. Rudolphus holgot. id est in
protectõne dei. Et non tanget illos tormen/
tum malicie. Ideo recte posset dicere qui se
iustificauit illud psal. Feci iudiciũ et iusticiaꝫ
nõ tradas me calumniantibus me. p̃s. cxviij.
⁊ iustus erit tunc benedictõi ꝓximus. psal.
Quoniã tu benedices iusto. psal. v. et ꝓuer.
x. Benedictio dñi sup caput iusti. Secũda
virtus regis celorũ est misericordia. psal. Mi
sericordia et veritas p̃cedent faciem tuã. psal.
lxxxviij. De misericordibus Math. v. Bea
ti misericordes quoniam ip̃i misericordiã cõ
sequentur. Psal. Jocundus homo qui mise
retur et cõmodat disponet sermones suos in
iudicio. psal. cxi. quia habebit iudicem prelo/
cutorem. Mathei. xxv. Venite benedicti pa/
tris mei ⁊c. Esuriui ⁊c. Ideo Thobie. iiij.
Quomodo potueris ita esto misericors. Ec
clesiastici. xvi. Omnis misericordia faciet lo
cum vnicuiqꝫ scđm meritum operum suorum
(T) Dixi secũdo subiũgit̃ cognitio p̃pa
tõeꝫ concomitans. ibi. tunc vide. filiũ homĩs
venientem in nube. id est in gratia que est nu
bes lucida illuminans intellectum ⁊ irrigans
affectũ. Gregorius. Cum nos gratia diuini
respectus illuminat cuncta mentis nostre ma
nifestat abscondita. Et sicut nubes pluendo
fructificat terram. sic dei gratia corda. Quare
sequitur ꝙ quando talia videmus signa fieri
in sole et luna puto illuminationem s. intelle
ctus nostri ꝓ peccatorum cognitõne ut de co
gnitis doleamus. Irrigationem affectus ad
bona et salubria desiderandum. fructificatio/
nem cordiuꝫ ad bona opera in dulcedine cha
ritatis exercendum et filium hominis venien
tem in nube ꝑ gratiam ut iã dictũ est tũc secu/
re possemus habere gaudiũ et cõfidentiã spei
De quo subdit in textu. hijs fieri incipiẽtibꝫ

leuate capita vestra. i. corda p spem redempti
onis a peccatis. quoniã appropinquabit redẽ
ptio vestra. scz a vicijs. adducit similitudinẽ fi
culnee in qua dum incipiũt fructus fieri ꝓpe ẽ
estas. et sic nos dum incipimus malũ desere
re et bona facere in dulcedine charitatis que
designatur p ficum. tunc scitote q ꝓpe est re/
gnum dei. id est tunc meremur securitatẽ gra
tie et glorie. Luce. xix. Omni habenti dabit̃
quia habenti gratiam datur gloria. et abunda
bit in eterna beatitudinis possessione et plena
dei fruitione. Et cum celũ et terra transibunt
p innouatõnem. tũc verba christi non transi/
bunt quin reddet electis ꝓmissam beatitudi
nis eternitatẽ vel celum. i. contemplatiui. et
terra. i. actiui transibunt scz in eternã requiez
Deutro. iiij. Vos transibitis et possidebitis
terram egregiã. Verbũ eternũ manebit bonis
scilicet in premiũ sempiternũ. ad quos nos p
ducat qui sine fine viuit et regnat.

Dominica tercia aduentus Sermo xvi.

Tu es qui venturus es an alium ex
pectamus scribitur Math. xi. et
Luce. vij. Et legitur in pñtis do/
minice euangelio. (U) Di/
cit aristo. in tercio metheroꝝ. q in mari ocea/
no non cadit nix. Ratio. quia ex cõmotione
vndarum vapor quidã calidus ascendit a ma
ri versum aeris regionem. qui niuem descen/
dentem in imbrẽ transmittit anteq̃ mari ad/
ueniat. Spñaliter. p niuem intelligit̃ gratia
dei. Nam sicut nix nascitur non in sup̃mis re/
gionibus aeris sed infimis. Sic gratia dei nõ
supbis et altis mentibus sed in humilibꝫ ge/
nerat̃. Jacobi. iiij. Deus supbis resistit. hu/
milibus aũt dat gratiam. De quo Origeñ.
Nisi humilis fueris gratiã dei nõ habebis. Et
sicut nix nõ cadit in mari oceano. sic nec gra/
tia hiesu xp̃i habet locuz in corde incredulo.
De quo Grego. et habetur in canone. xxiiij.
q. i. quia ex sola. vbi dicit. Quia nisi quis so
liditatem fidei tenuerit pñtiam diuinã nõ co
gnoscit. ut patet in alio canone. xxiiij. q. i. vbi
Vbi sana fides nõ est nõ potest esse iusticia.
quia iustus ex fide viuit. Abacuc. ij. Nec ali/
cuius gratie veritas. ibidem. c. heretici. Qui
a fide catholica discesserũt pfectõem spiritus
quam acceperãt amiserũt. Ideo aug. de vera
innocentia dicit. Vbi nõ est agnitio veritatis
eterne ibi falsa est omnis virtus. etiã in opti/
mis moribus. Sic erãt discipuli iohã. xp̃o ĩ
creduli Cupiens igit̃ iohãnes eos diuine gr̃e
esse participes misit eos ad hiesum fontẽ gr̃e
dicẽs. Tu es qui venturus es ꝛc̃. In summa
euangelij tria innuunt̃ Primo q̃stio desidera
bilis et amorosa. Scd̃o solutio ammirabilis
et vigorosa. Tercio cõmendatio laudabil̃ et
virtuosa. primũ ibi. tu es qui venturus es. se
cũdum ibi. dicite iohãni. Terciũ ibi. illis ab
euntibus. De primo dicit. In illo tp̃e. Vin
centius in speculo hystoriali. li. viij. c. xix. dic̃
hoc factũ fuisse. xxxi. etatis xp̃i dũ incepit pub
lice p̃dicare et miracula facere. nã in. xxx. ãno
baptisatus est a iohãne. et eodem die reuolu
to anno hoc est. xxxi. cõuertit aquã in vinũ. vt
dicit Comestor. et in sequenti pascha. i. ĩ pa/
scha. xxxi. anni incarceratus est iohãnes. Et
post hoc in sequẽti paschate. id est. xxxij. anni
decollatus. De qua incarceratõe loquit̃ pñs
euangeliũ. dicẽs. Cũ audisset iohãnes in vi
culis. scz in que herodes eũ iniecerat vt legit̃
Marci. vi. qꝛ arguebat eũ ꝓpter herodiadem
fratris sui vxorẽ. Ecce Johãnes fuit vinctus
ꝓpter veritatẽ doctrine ꝛ zelũ iusticie. Et hoc
ꝯpetit p̃dicatoribꝫ. qꝛ p zelũ iusticie debent ex
cessuz hoĩm corrigere. et hoc habẽt ex p̃cepto
dei. Ezechielis. iij. Fili hoĩs speculatorẽ dedi
te domus israel. et audies de ore meo verbũ
et annũciabis eis ex me. Et subdit. Si autẽ
nõ annũciaueris neq̃ locutus fueris sangui/
nẽ eius de manu tua requirã. Ecce quanta cõ
minatio. Idcirco nõ dñt tacere neq̃ timere.
Tacere nõ debent. iuxta illud Isa. lviij. Cla/
ma ne cesses. quasi tuba exalta vocẽ tuam. et
annũcia populo meo scelera eoꝝ. nõ dic̃ tace
sed nuncia. Juxta illud. ij. ad Thi. iiij. Opor
tune importune argue obsecra ĩcrepa in omni
pacĩa ꝛ doctrina. erit em̃ tp̃s cũ sanã doctrinã
nõ sustinebũt. Sed de hoc nõ dñt timere nec
veritatẽ obticere. qꝛ dic̃ aug. et habet̃. xi. q. iij
in canone nẽo p̃itoꝝ. vbi dicit gre. melius est
ꝓ veritate pati suppliciũ q̃ ꝓ adulatõe ꝯsequi
beneficiũ. et sic passus est iohãnes in vincul̃ ĩ
q̃bꝫ audiebat opa xp̃i. s. ex relatu discipl̃oꝝ vl̃
custodũ. nã xp̃us añ incarceratõnem iohã. nõ

fecit multa miracula nisi de cõuersione aque in vinũ, put legitur Johan. ij. Hoc fecit initium signorũ ihesus in chana galilee. Quidã aũt dicunt post ieiuniũ apte eum p̃dicasse. discipulos cõgregasse. et sermonẽ in monte facũ. q̃ legunt dñm et discipulos eius invitatos ad nuptias. Cõmunior tñ et veracior opinio ut dicit Comestor. est dñm post illud miraculũ discipulos vocasse occulte et occulte p̃dicasse vsq̃ ad iohãnis incarceratõem. Deinde vero p̃dicauit palã et fecit miracula multa. Suscitauit eñ filiũ vidue. Luce. vij. ¶ mũdauit leprosum et sanauit seruũ centurionis. Math. viij. Et fecit miracula tanta. ut habeẽt Luce. v. Repleti sunt timore dicentes. Vidimus miracula hodie q̃ vndiq̃ diuulgabantur eius fama. ita ut etiã Johã. audiret in vinculis. Erãt nãq̃ opa xp̃i mirabilia. irrep̃hensibilia. vtilia innumerabilia. Dico igit̃ q̃ opera xp̃i merito resonabãt in carcere ip̃i iohanni. Primo quia erãt mirabilia et magna. Vnde Sapiẽcie. xv. Magna et mirabilia sunt opa tua dñe deus omp̃s. Secũdo erant irrep̃hensibilia quia p̃fecta. Deutro. xxxij. Dei p̃fecta sũt opa. ita q̃ dicit san. tho. Nunq̃ sanauit aliq̃m in corpe quin ip̃m etiã sanaret in aĩa. Tercio fuerunt vtilia. q̃ bona iuxta illud Dyonisij. Optimi ẽ optima facere. De quo Mar. vij. Bene omnia fecit. Et geñ. i. Vidit q̃ deꝰ cũcta que fecerat et erãt valde bona. Et si aliqua nobis aliq̃n vident̃ mala vel inutilia hoc puenit ex eo quia nõ intelligimus. De quo Eccli. astes. viij. Intelleri q̃ omniũ opm dei homo nullam posset inuenire rõnem eorũ que fiunt sub sole. Et quanto plus laborauerit ad quirẽdum tanto minus inueniat. Et. c. xi. Quomodo ignoras que sit via spũs et qua rõe cõpingantur ossa in ventre p̃gnantis. sic nescis opa dei q̃ fabricator ẽ oĩm. Quarto erãt opa eius innumerabilia. q̃ multa. ut patet in ope creatõis. q̃ multi angeli creati sunt. Vñ Danielis. vij. Milia miliũ ministrabãt ei et decies milies centena milia assistebãt ei. Jõ Job xxv. Numquid est numerus militũ eius. quasi diceret nõ. Item multi sunt demones ut dic̃ Haymo. Sicut athomi in sole innumerabiles sic sunt in obscuro aere demões. Itẽ multe sunt stelle. Gene. xv. Suspice celũ et nũera stellas si potes. quasi. d. non potes. Item multa sunt animalia. Vnde p̃s. Illic reptilia quorũ non est numerus. p̃s. ciij. Sic multa fuerunt xp̃i miracula. Vnde Job. vl. Sũt autẽ et alia multa que fecit ihesus que si scribant̃ p singula nec ip̃m arbitror mundũ capere posse eos qui scribendi sunt libros. Ideo dixit Johan. x. Multa opa bona ostendi vobis ex patre meo. Et dicit opa bona. reuera bona. quia dicit san. tho. pte. iij. q. xliij. ar. iij. Christi miracula ordinabant̃ ad hoc ut virtus diuinitatis agnosceret̃ in ip̃o ad hominũ salutẽ. ut dixit Joh. x. Opa que ego facio in noĩe patris mei. hec testimoniũ p̃hibent de me. i. de diuinitate mea. Ideo sanc. tho. ibidẽ vbi sup̃. ar. iij. dicit. Ea que sunt ad finem debent esse p̃portionata fini. Sed xp̃us ad hunc finẽ venit in mundũ ¶ docebat ut homines saluos faceret. iuxta illud Joh. iij. Non misit filiũ in mũdum ut iudicet mundũ. sed ut saluetur mundus p ip̃m. Ideo cõuenies fuit ut xp̃us particulariter homines miraculose curãdo ostenderet se esse vniuersalem et specialẽ omnium saluatorem. Idcirco audiẽs iohannes opera xp̃i misit duos discipulos q̃ p seip̃m ire non poterat. Et ideo duos misit ex discipulis suis. Nam plures discipulos habuit. q̃ superioribus et inferioribus p̃dicaturus venit. dicẽs. Tu es qui venturus es sc̃z ad redimendũ genus humanũ. ¶ Nota in hac questione iohãnes p̃fitetur tria que sunt fundamentũ fidei i xp̃o. Primo xp̃i diuinitatẽ. ibi tu es. hoc eñ competit diuinitati p se et a se esse. Sm illud Exo. iij. Ego sum qui sum. Deinde cõfitetur ip̃ius humanitatẽ. ibi. qui venturus es sc̃z sm vaticinia p̃phetarũ. Geñ. xlix. Non auferetur sceptrũ de iuda et dux de femore eius donec veniat qui mittẽdus ip̃e erit expectatio gẽtium. Tercio cõfitet̃ humanitatis vnitatẽ. ibi. an alium expectamus. quasi diceret nequaq̃. ip̃e enim saluũ faciet pp̃lm suũ a peccatis eorum. ut habet̃ Mat. i. Quod quãq̃ iohannes sciuit attamẽ interrogauit ut dic̃ san. Tho. iij. pte. q. ij. ar. vij. Non queritur de aduẽtu xp̃i in carnẽ quasi hoc ignoraret cum ip̃e hoc exp̃se confessus fuerat dicẽs Johã. i. Ego vidi et testimoniũ p̃hibui. q̃ hic est filius dei. nã et ip̃e anteq̃ natus p̃cognoscẽs eum exultauit in vtero matris. Luce. i. Similiter nõ est credendum q̃ ignorauerit eum ad passionem

ventuꝝ. Ipe enim digito demõstrauit eum. ꝓnuncias eius immolatõem futurã. Johã. i. Ecce agnus dei. Glo. ymmolandus ꝓ salute ꝓpli. nam et alij etiã minores ꝓphete hoc non ignorauerũt sed ante ꝓdixerũt sicut ꝓcipue pz Isa. liij. Sicut ouis ad occisionẽ ductus est Et zacha. ix. Tu q̃q̃ in sanguine testamenti tui eduxisti vinctos tuos. de lacu in quo nõ est aqua nec hoc tenebaꝫ explicite credere an/ teq̃ esset impletũ q̃ scz ꝓ seipm deberet descẽ dere. Vel ꝓt dici sicut ambro. dicit sup lucã. q̃ nõ inquisiuit ex dubitatõe seu ignorãtia. sz magis ex pietate. sicut petrus absit a te dñe. non erit tibi hoc Math. xvi. et Mar. viij. La plus enim amoris ut dicit glo. in hoc loco fi/ dem nõ impedit. talis eñ lapsus religiosus ẽ vel ut Beda dicit. Nõ ait qui venisti sed qui venturus es quasi cũ ab herode interficiẽd?. et ad inferna ium descẽsurus debeo te nũciare inferis qui nũciaui supis. Vel ꝓt dici siẽ Cri sost. dicit q̃ nõ inquisiuit quia ipe ignorauerat. sed ut ꝓ xpm: sanctificetz eius discipulis. qui vi/ dentes et audiẽtes miracula xpi nunciauerũt iohãni. ut dicit in lra. De hijs omnib. ꝛvt Beda dicit. Non simplici corde opinor. sed inuidia stimulãte. Et ut Crisо. dicit. Tũc ma gis ad deũ erigimur cũ incũbit necessitas. Et ideo iohãnes detrusus in carcerẽ qñ magis discipuli eius indigebãt hiesu. tũc mittit eos ad xpm cõsulendo vt sic ad xpm venirẽt ne in errore fidei ꝓmanerẽt et opa eius viderent et certificarentꝫ et cõuerterentꝫ. Nã discipuli io/ hannis erãt defectuosi in tribꝰ. Primo xpo inuidebãt. Joh. iij. Rabi qui tecũ erat trans iordanẽ cui tu testimoniũ ꝓhibuisti. ecce hic bapt̃sat. et omnes veniẽt ad eũ. Glo. interli nialis. te dimisso. quasi dicerẽt. quid tibi vi/ detur de hac ꝓsumptõe. Secundo rudes ad intelligendũ erãt. Nã cũ iohãnes ꝓdicauit de xpi sublimitate ipi nõ intellexerũt. Johã. iij. Ipi vos mihi testimoniũ ꝓhibebitis q̃ dixi. non sum ego xpus. illum oportet crescere. me aũt minui. Tercio erãt increduli. nam sociaue rũt se phariseis ꝓtra xpm Mathei. ix. Quare nos et pharisei ieiunamus frequẽter. discipu li aũt tui nõ ieiunãt. ergo iohãnes cõpatiẽdo illis ne in eoꝝ pnacia ꝓmanerent post eius mortẽ. misit illos in eius vita ad xpm dicens Tu es qui venturꝰ es tẽ. Nã si dixisset ad eos maioꝝ me est estimassent q̃ in hũilitate locu/ tus fuisset. ergo nõ fuit melioꝝ modus q̃z sub specie interrogatõis eos mittere dicens. Tu es qui venturus es. (3) Pro quo sciendũ + 3
Hodie est tercia dñica in qua agit̃ de aduen tu in mentẽ ꝓ gr̃am. Que quidẽ aduentũ pe tit ecclesia in collecta dicẽs. Aurẽ tuã q̃sum? dñe benigne accõmoda et mẽtis nr̃e tenebras gratia tue visitatõis illustra. Nam aduentus grauis valde est desiderãdus. qz ꝑcellit alios duos aduentus scz in carnẽ et ad iudiciũ. pri + mo cũ aduentus in carnẽ sit solius filij in car ne mortali apparentis. Aduentus aũt in men tẽ hois est tonus trinitatis. Joh. xiiij. ad eum veniemus et mansiõem apud ipm faciemus. Secũdo qz cũ aduentus in carnẽ et aduent? ad iudiciũ cõmunes sint bonis et malis. nam boni viderũt eum in mũdo existentẽ filꝫ et ma li sicut et pharisei pilatus et herodes viderũt xpm in carne. Silꝫ in iudicio tã mali q̃z boni videbũt xpm venientẽ in nube. Sed aduen/ tus spũalis in mentẽ est tm̃ bonoꝝ qui se pre parãt. qz non habitabit in corpe subdito pec/ catis. Sapie. i. Unde haymo sup Johannẽ dñm deũ mũ suscepturus in habitaculũ cor/ dis tui emũda conscias tuã ab opib mortuis et a cogitatõibus superfluis et immũdis. quia mũdus habitatoꝝ querit mundã domũ. Ysi etiam Bern. sup Can. Gratia balsamũ puris simũ est et mundũ. et mundum vas requirit. Tercio qz illi duo aduẽtus scz ĩ carnẽ ⁊ ad iu/ diciũ sunt ad nos. sed ille spũalis aduentus est in nos. In primo aduentu venit saluatoꝝ ad nos in celuꝫ rediturus. in mentẽ venit no bis ꝓmansurus nisi ꝓ immũdicias operũ nr̃oꝝ quasi ꝓprijs monibus eũ expellamus. Unde vocat emanuel. Isa. vij. qđ interptatur nobi scũ deus. Unde Joh. xiiij. Vos aũt cogno scetis eũ qz apud vos manebit et ĩ vobis erit. Seneca. Prope est deus. tecũ est. in te est. Unde magna est securitas homi deũ habere i se. Et qui deum habẽt in se verisile est q̃ non sint sine cõsolatõe. Apoc. iij. Si quis audierit vocẽ meã et aperuerit mihi ianuã intrabo ad il lum et cenabo cũ illo. Bern. Dulcissimus ci bus animẽ est gr̃a dei. Basilius. O dulcedo melliflua dulcedo murãda q̃z dulcis es in me ditatõe. sed dulcioꝝ in oratõe. dulcissima i cõ templatõe. sed supdulcissima in beatitudine.

Quia dicit Math. xxv. Omni habenti da-
bitur. qr habēti gratiā dabit gloria. Ideo ad
istum dulcissimū aduentū debemus nos p̄pa
rare. Quia dicit arist. in phisicis. Forma nō
introducit nisi materia prius p̄disposita. Sic
gratia homī nō datur sine dispositōe p̄uia. ut
figurat Genesis. viij. Per colūbam que dū
nō inuenit vbi quiesceret reuersa est in archā
Et sic gratia nō offert homī nisi mens eius ad
hāc p̄paretur. Ideo scribit. i. Regum. vij. p̄-
parate corda vr̄a dño quod dū fecerim⁹ ip̄e
semp̄ paratus est nos p̄ gratiam visitare ut dic
Augu. in soliloquio. Dñe semp̄ te p̄ntem ex
hibes semp̄ te paratum offers. si me paratum
inuenies. Nam ip̄e desiderat nobiscū esse p̄-
uer. viij. Delicie mee esse cū filijs hominum
si saltē inuenerit p̄paratum habitaculū. De q̄
Hiere. vij. Bonas facite vias vr̄as et studia
vr̄a. et habitabo vobiscū in loco isto. Amos
iiij. Preparare in occursum dñi dei tui. Sed
quō. licet enim multe sint dispositōes ad gra
tiam. attamē prima et principalior est cordis
mūdificatio. Hugo in libro de bono cōsciētie
Deus qui est amator mūdicie cor pollutū pec
catis nō p̄t inhabitare. Et Sapie. i. Nō habi
tabit in corpe subdito peccatis. Ideo Hiere.
iiij. Laua a malicia cor tuū ihrl'm ut salua fias
sed in quo debes lauare in vera cōtritōe. Tho
bie. iij. In tp̄e tribulatōis peccata dimittis.
hijs qui inuocant te. Hiero. Nulli culpa dele
bit nisi tristicia anxiet. (A) Sed diceres
Nō possum habere cōtritōem. Ratio. qr non
meditaris illa que sunt peccati damna et que
incitant ad cōtritionem. Sed diceres. q̄ sunt
Respondet. primū est q̄ peccator recogitet
quem reliquerit. qr patrem suū celestē. De
utro. xxxij. Deū qui te genuit dereliquisti. et
oblitus es dñi creatoris tui. Naturalis est em̄
amor filij ad p̄rem. naturalis dolor de eius of
fensa. multomagis dolendū est de offensa pa
tris celestis. Aug. Amādus est generator. p̄
ponendus est creator. Insup̄ dñm suū nega-
uit. Negare enim dñm suū tp̄alem magnū ē
opprobriū corā hominibus. q̄to magis turpe
est negare deū. Unde ad Titū. i. Confitent
se nosse deū. factis aūt negant cū sint abomīa
ti et incredibiles. et ad omne opus bonū rep̄
bi. De q̄ Hiero. et habet. xi. q. iij. Estimant
vbi dicit. quotiēs mortaliter quis peccat toti
ens deum negat. Inquit enim canō. Estimāt
quidā in eo tantū negari deū. si in p̄secutione
quis a gentibo comp̄hensus se cōfiteri renue-
rit christianū esse. Ecce ap̄lus omnibus que
p̄uersa sunt factis deum asserit negari. Chri-
stus sapientia est iusticia et veritas sanctitas ⁊
fortitudo. Negatur p̄ insipientiā sapientia. p̄
iniquitatē iusticia. p̄ mendaciū veritas. p̄ tur
pitudinem sanctitas. p̄ imbecillitatē animi for
titudo. Quotiens vincimur vicijs atq̄ pecca
tis totiens deum negamus. Postremo dere-
linquit liberatorē suum. de quo multū dolere
debet qui se recessisse ab eo videt. qui morte p̄
pria a morte eterna eū liberauit Eccī. xxix. In
gratus sensu dereliquit liberantē se. Exemplū
refert q̄ quia quidā miles a serpente leonem
liberauerit ip̄m indissolubiliter adhesisse libe-
ratori suo. Ecōtrario vero peccatores relicto
dño deo suo adherēt serpenti infernali q̄ nihil
habet dare nisi quod ip̄e possidet scz eternaz
damnatōez. Iudicū. vi. Eduxi vos de domo
seruitutis. et liberaui de manu egiptiorum et
omniū inimicorū qui affligebāt vos. Ego do
minus deus vr̄ et noluistis audire vocē meā
Hiere. xij. Dñe omnes qui te derelinquunt
cōfundent. Secūdo meditāda est causa qua
re dereliquit deū. Hiere. ij. Quid inuenerūt
in me patres vr̄i iniquitatis. quia elongauerūt
a me et ambulauerūt post vanitatem et vani
facti sunt. Unde Holgot sup̄ librū Sapien
tie dicit. Si beneficia xp̄i cogitemus et nr̄am
ingratitudinē ponderemus non est dubiū q̄n
si vsum rōnis habemus p̄tinus occasionē pe
nitentie sentiamus Unde scribūt philosophi
q̄ arpea est auīs faciē homīs habens sed mul
tū crudelis et ferox intantum q̄ interdū fame
stimulante hoīem inuadit et occidit. sitiēs ve
ro dū ad aquam volat et bibit. et faciem suā
intuens vbi se sibi similē nup̄ occidisse vide-
rit tantuz inde dolorē concipit et patitur q̄ ex
illo q̄nq̄ moritur. Quid ergo nos mentis cō
potes et rōe vigentes faciemus q̄n deū ⁊ fra
trem nostrū peccatis rursum crucifigimus. in
xta illud ad Hebre. rursum crucifigentes sibi
metip̄is filium dei et ostentui habentes. mul
tomagis dolere debemus s̄m illud Hiere. vi.
Luctū vnigeniti fac tibi planctum amarum.
Tercio meditandū est quid relinquit. qr cuz
deo omne bonum. (B) Aug. tale bonum

deus est ut nemī cū deserenti bene sit. Nā qui
deū habet omnia habet. qui deo caret nihil
habet. Hiere. ij. Scito et vide quia malum
et amarū est dereliquisse te dn̄m deum tuū. et
non esse timorē eius apud te. Malū qꝛ sine
eo nihil bonuꝫ. amarū quia sine eo nihil dul
ce Ecclesiastes. ix. Qui in vno peccauerit mlt
ta bona pdet. Reuera multa. qꝛ merita electo
rum. cōsortium angelorū. participatōem san/
ctorū. Quarto considerandū est quid merue
rit qꝛ penam inferni. Ro. vi. Stipendia em̄
peccati mors. gratia aūt dei vita eterna. Atha
nasius Qui bona egerūt ibunt in vitā eternā
qui vero mala in ignē eternū. Quinto quid
extiterit. quia seruus peccati et dyaboli. ij. pe
tri. ij. A quo quis enim supatus est. huiꝰ ser/
uus est. Johan. viij. Omnis qui facit pecca
tū seruus est peccati. Grego. Stultū est ser/
uire dyabolo. qui nullo placatur obsequio.
Aug. Malus tot demoniorū quot viciorum
seruus est. O q̄ multi sunt hodie tales serui/
tores. aliqui seruiūt in supbia lucifero. aliqui
mammone ī auaricia. Hieremie xvi. Seruie
tis dijs alienis die ac nocte qui nō dabūt vo
bis requiē. Et nisi deus adueniat ꝑ gratiam
non recedet dyabolus. p̄s. Ad nihilū dedu/
ctus est in cōspectu eius malignus. p̄s. xiiij.
Nam deus et dyabolus simul nō cohabitant
sicut lux et tenebre. sed q̄ cito lux intrat fugā
tur tenebre. ij. Corin. vi. Que societas lucis
ad tenebras. Que autē ꝯuētio xp̄i ad belial
et de pe. di. i. c. resuscitatus. §. Item ut xp̄us
ait Nemo filius dei ⁊ dyaboli simul esse pōt.
Et. c. omnis. Bonus et malus aliquis simul
esse non potest. Que enim participatio iusti
cie cum iniquitate Ideo d. Aug. ome. viij.
sup iohannē Deus qui charitas est et morta
le peccatū opponunt̄. ideo nisi vicia radicitus
euulsa fuerint bona plantari nō poterūt Isa.
i. Lauamini ⁊ mundi estote. auferte malū co
gitationum vestrarū ab oculis meis. Quiesci
te agere puerse ⁊c. Sapientie. vij. Per natio
nes in animas sanctas se trāsfert. Greg. Ter
get sordes praui opis qui p̄parat deo domuꝫ
mentis scꝫ ꝑ contritōnem (C) Sed dice
res. Ego doleo de peccatis. Respondet̄ q̄ n̄
sufficit nisi habeas ꝓpositum cōfitendi om̄ia
mortalia. Ambro. in li. de paradiso. Et habe
tur de pe. di. i. Non p̄t quisq̄ iustificari a pec
cato nisi fuerit ante cōfessus. Idem ibidē. et
habetur de pe. di. ca. serpens. Clenialis ē cul
pa quam sequit̄ ꝓfessio peccatorū. Et augu.
in li. de pn̄ia. Agite pn̄iam qualis agitur in ec
clesia ut oret ꝓ vobis ecclesia. Nemo dicat si
bi occulte ago apud deū ago. nouit deus qui
mihi ignoscit que in corde ago. Ergo sine cā
dictum est que solueritis in terra soluta erūt
et in celo. ergo sine causa claues date sunt ec
clesie dei. Frustramus euangeliū dei. frustra
mus verbum xp̄i. si ꝓmittimus nobis qd̄ ille
negat nōne nos decipimus. Job dicit. Si
erubui in cōspectu populi peccata mea confi
teri. Et est transsumptū ex. xxxi. c. Si abscon
di quasi homo peccatū meū et celaui in sinu
meo iniquitatem meā. Si expaui ad multitu
dinem nimiā ⁊c. Item ambro. in sermōe qua
dragesime. Ecce nūc tempus acceptabile ad
est in quo cōfessio a morte animā liberat. ꝯfes
sio aperit paradisum. cōfessio spem saluandi
tribuit. hijs verbis ostendit̄ quia nō meret̄
iustificari qui in vita sua peccata noluerit con
fiteri. Isa. xliij. Narra si quid habes ut iustifi
ceris Isa. xxxviij. Recogitabo tibi omnes an
nos meos in amaritudine anime mee. (D)
Sed diceres. Confessus sum nūquid suf
ficit. Respondetur q̄ non. nisi habeas ꝓposi
tum satisfaciendi. Michee. iiij. Dole et sata
ge filia sion. Item de peni. di. i. c. Ecce nunc
illa confessio nos liberat que fit cum peniten
tia. Grego. Qui ꝓpria voluntate mala ꝯmit
tit iustum est ut ꝑ ꝓpriā penam diluat. Greg.
in pastorali. Si quis sciens lr̄as male scripse
rit non sufficit q̄ vltra nō scribat. sed ut ma
le scripta deleat. Deutro. xxv. Secundū mē
surā peccati erit plagarū modus. Greg. Non
satis est mala non agere nisi quis studeat bo
nis operibus abundare (E) Criso. et hēt̄
de pe. di. i. c. ꝑfecta inquit. Perfecta penitē
tia cogit pctorem omnia libenter sufferre. in
corde eius cōtritio. in ore confessio. in ope to
ta humilitas. Et aug. ibidem in. c. nullus in
quit. Nullus debite grauioris pene accipit
veniam nisi qualemcunq̄. et si longe minorē
q̄ debeat soluerit penā. Ita enim impartitur
a deo largitas misericordie ut non relinquat̄
iusticie disciplina. Et hoc est q̄ ad penitenti
am agendā exhortamur. luce. xiij. Nisi penitē
tiam habueritis omnes simul ꝑibitis. hec em

sola est que sm tria que in se complectitur scz contritionē cordis. confessionē oris ⁊ satisfactionē opis ab omni īquinamēto nos purgat ad quā puritatē aplus nos hortatur. ij. Corī. vij. Mundemus nos ab omni inquinamēto carnis et spiritus. hec enim p̄stat mundiciam cordis et spūs quā regius ꝓpheta desiderauit p̄s. l. Cor mundū crea in me deꝰ et spm̄ rectū ⁊c. Et hec tandē mundicia cordis et spūs bonitatem cōscientie cōfert in qua charitas que est finis precepti fundat̄. i. ad Thimo. i. Finis autē p̄cepti est charitas de corde puro et conscientia bona ⁊c. sine qua charitate omnia opa nostra nihil ꝓsunt. i. Corint. xiij. Sicut nec sine puritate cōscientie. Qua ꝓpter et eā aplus consequi desiderauit. Actu. xxiiij. In hꝰ et ip̄e studeo sine offendiculo cōscientiam habere ad deum et ad homines sp. ¶ F ¶ Sed diceres. mūdum cor et cōscientia pura quō ꝯgnoscitur. Respondetur primo ꝙ sicut est de vino claro in vitro in quo videt̄ modica festuca. sic est de mundo corde vbi videtur ꝑua macula sicut et in albo panno que nō cognoscitur in nigro. ergo clara cognitio ꝓpriorum defectuū est signū puri cordis et pure cōscientie. Grego. xxv. moraliū. ca. v. Quanto maioris gratie lumen quis recipit tanto amplius rep̄hensibilem se esse cognoscit. Quāto enim quis minus videt tanto sibi minus displicet Nam boni melius cognoscunt in se parua q̄ꝫ mali magna peccata. Grego. sup Ezechielez. Quanto plus ꝓficimus in cognitōne. tanto magis dedignamur de ꝑuerso ope. Secundo clarum vinum in puro vitro nō turbatur neqꝫ maculis inficit̄ qn̄ tāgitur et mouetur. sic est de puro corde ⁊ pura cōsciētia. ꝓuer. xij. Nō contristabit iustū q̄dq̄d ei acciderit. Si ergo es patiens in aduersitatibꝰ et infirmitatibus est signum puri cordis. Grego. Nemo quantum ꝓficiat nisi inter aduersa cognoscit. econtra mali murmurāt. Hugo de sancto victore Qui in aduersitatibus murmurat venenum dyaboli portat. Tercio vinū clarū quādo infunditur biblit et athomi sup̄saltant. et sic boni et mundi cū taugunt̄ tribulatōibus et persecutōibus siue in verbis siue in persona siue in rebus siue factis tunc erigūt cor ad deum. et ei omnia que patiunt̄ ex puritate cordis cū gratiarū actōne offerūt. Et hoc erit eis valde meritoriū insup oēs cogitatōs verba ⁊ opa ⁊ etiam corpales labores ad honorem dei ꝑferunt et salutem anime in hijs querūt. Greg. In omni quod agimus semp cor ꝑ intentōez ad celestia leuemus. Ad philipp. iij. Nostra conuersano in celis est ⁊c.

De eadem dominica Sermo. xvij

Preparare in occursum dn̄i dei tui. Amos. iiij. ¶ G ¶ Audiuistis iam de p̄paratōne mentis ad aduentum dn̄i ꝑ gratiam et primo ꝑ cordis contritōem. Nunc sequitur scdm quod est ardens mentis desideriū. De quo Bern̄. Oportet ꝙ ignis desiderij p̄ueniat ad omnē animā ad quā venturus est qui omnem rubiginē viciorꝫ consumit. Et tunc sentiet anima q̄ꝫ ꝓpe sit ei dominus eius cū se ꝑcepit igne diuini amoris esse succensam. Unde triplex est desideriū scz naturale ratōnale et spūale. Primū est naturale quod ex natura habemus nulla gratia et nullo exercicio acquisitum. et sic omnes desideramus gratiā et gloriā. De quo Boetius in de cōsolatu philosophico. ꝓsa. ij. li. tercij. oīs mortaliū cura q̄ꝫuis diuerso calle incedit. ad vnum tamē finem beatitudinis nititur ꝑuenire. quia dicit phūs in. i. ethicorꝫ. Omnia bonum a ꝓpetūt. Et Boetius vbi supra subdit. Est enim mentibus hoīm veri boni naturalit̄ inserta cupiditas. Id aūt est bonū quo quis adepto nihil vlterius desiderare queat. quod quidē omniū bonorū summū cūctaqꝫ intra se bona continēs. Cui si quid auforet summuz esse non posset. Liquet ergo hoc esse beatitudinem statum bonorū omnium agregatōne ꝑfectū. Hūc diuerso tramite mortales om̄es adipisci conant̄. sed ad falsa deuius error abducit. Unde sic̄ ebrius ad domū quo tramite reuertat̄ ignorat. sic ebrij in desiderio peccati adeo sunt attoniti ut viā vite inuenire nequeant. De quo p̄s. cvi. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius. ⁊ omnis sapientia eorum deuorata est. Et hec omnia ex desiderio naturali oriunt̄. Secundū desideriū dicit̄ rationale eo ꝙ ex iudicio rōis ꝓcedit et orit̄. quod tunc habet fieri cū ꝑ iudiciū rōis discurrimꝰ rerum p̄ntiam ꝑpendentes. ex quo desiderare

incipimus que cognoscimus viciniora saluti
sicut celū plus desideram⁹ q̄ terrā. anime sa/
lutē plus q̄ corporis. eternitatē plus q̄ tp̄is
breuitatē. et inter virtutes illas plus cupim⁹
que nos faciūt sanctiores. de q̄ d̄siderio dicit
p̄s. Concupiuit aīa mea desiderare iustificati
ones tuas in omni tp̄e. p̄s. cxviij. et alibi. desi
deriū pauperū exaudiuit dn̄s. p̄s. ix. Paupes
enim sum⁹. q̄ multa desideram⁹ et pauca faci
m⁹ desiderium nr̄m raro in op⁹ ꝓferentes. q̄
desideram⁹ esse boni sed oīa que bonitati ꝯfert
nō attingim⁹. cōquerimur nobis gr̄am deesse
cum magis ipsa gr̄a cōqueri posset se factores
bonoꝝ operū paucos vel nullos habere. Om
nes enim habem⁹ desideriū sanctitatis quod
nō ē sine gr̄a. sed ea que sanctitatem efficiūt
nullaten⁹ opamur. de q̄ ꝓuer. xiij. Vult et nō
vult piger. vult desiderio naturali et rationali
sed nō vult spūali (H) Quod conquerit
Bern̄. sup Can. Pauci post te dn̄e hiesu vo
lūt ire. cū tn̄ nemo sit qui ad te nolit ꝑuenire
scientibus illud cūctis. q̄ delectatōes sunt in
dextra tua vsq̄ in finem. ꝑpetim te volūt om̄s
frui. sed nō ad te cōuerti. nec te volunt imitari
conregnare cupiūt sed nō compati. Tercium
desideriū est spirituale q̄d ꝓ tp̄e et loco in mē
tibus deuotorū ex cōsideratōne nostre inopie
ac diuine clemētie efficaciter cōcipitur. Et ex
hoc desiderio magna et ardua et nr̄is meritis
omnino incōueniētia desiderant̄ et nō q̄escit.
s̄z cū multis bonis exercicijs intimis suspirijs
et fletibus vberrimis manifestat̄. Aug. Qui
lacrimās miserū se cōfitet̄. illi deus miseretur.
Bern̄. Nō satis est q̄ dei gratiā et futura gau
dia concupiscis nisi postules cū lacrimis. Et
sic psal. Gemitus meus a te nō est abscōditus
p̄s. xxxvij. Et debet fieri incessanter. Greg. in
ome. sancta desideria dilatōe crescūt si aūt di
latōe deficiūt sancta desideria nō fuerūt Aug.
Omne desideriū meū est esse añ te. De q̄ p̄s
xxvi. Vnam petij a dn̄o hāc requirā ut inha/
bitem in domo dn̄i oībus diebus vite mee.
Et illud desideriū venit ꝑ gr̄am. De quo Isi
do. de summo bono. li. ij. c. xij. Gressus dei sūt
in corde hom̄is interioris. q̄ surgūt bona de/
sideria ut mala cōculcent̄. ꝓuer. xiij. Deside/
riū si cōpleatur delectat aīam. talia enim desi/
deria semꝑ effectus suos consequunt̄. Pro/
uer. x. Desideriū suum iustis dabit̄. Naz s̄m
Gre. in mora. Anime verba sunt desideria scz
ad deuz clamantia. Nam s̄m aug. sup p̄s. Si
lingua taceat corde clamat qui desiderat. Et
sic dixit dn̄s ad moysen Exo. xiiij. Quid cla
mas ad me. Nā deus aliqn̄ nos in suspēso te/
net ꝓpter augmentū desiderij. (I) Aug⁹.
de verbis dn̄i. Seruat tibi deus q̄d nō vult
tam cito dare ut discas magna magne deside
rare. hoc est desideriū De quo Math. v. Be
ati qui esuriunt et sitiūt iusticiā. Et Jaco. iiij.
Appropiate deo scz ꝑ desiderium. et appropin
quabit vobis ꝑ gratiam. Vn̄ aug. de correcti
one et gratia. Anime desideriū est gratie initi
um. p̄s. psal. lxxvij. Desideriū eoꝝ attulit eis
nō sunt fraudati a desiderio suo scz spūali. Et
ad hoc desideriū excitandū sex sunt cōsideran
da. Primo miseria cōditōis. eo q̄ nullius bo
ni opis fructum ꝑ nos facere possumus. Joh.
xv. Sine me nihil potestis facere. ij. Corint.
iij. Nō q̄ sufficiētes simus cogitare aliquid
a nobis quasi ex nobis. sed sufficiētia nostra
ex deo est. Dyonisius. Nihil bonū tibi nisi ab
eo qui essentialiter bonus est. Criso. sup Ma
theum. Terra nō germinabit sine pluuia. sic
nec bona volūtas sine gratia. p̄s. Anima mea
sicut terra sine aqua tibi. p̄s. cxlij. Richar. li.
iij. de cōtemplatōe. c. vlti. Sine gr̄a cooperā
te nō sufficimus ad cognitōem veritatis. nec
ad opatōem virtutis. Ideo Aug⁹. de correcti
one et gratia. Dat agnoscere veraciter. velle
fortiter. ⁊ adipisci salubriter. j. Cor. xv. Gra
tia dei sum id quod suz. quasi diceret. a me ni
hil sum. Secundū est instantia hostilis impu
gnatōis. quibus nullū aliud est studiū nisi ef
fundere sanguinē animaꝝ. (K) Bern̄.
Habet antiquus hostis mille nocēdi modos.
Ipi enim hostes nr̄i sunt subtiles et astuti. ad
Ephe. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus
carnem et sanguinē. sed aduersus principes
et ptātes aduersus mūdi rectores tenebrarū
harū ꝯtra spiritalia nequicie in celestibus. i.
aduersus demones qui infiniti sunt et sine nu
mero. Vnde dicit haymo. Sicut athomi ī so
le innumerabiles. sic sunt in obscuro aere de/
mones. et nō est hūane virtutis resistere illis
Job. xli. Non est ptās sup terram que cōpare
tur ei q̄ factus ē ut nullū timeret. Ideo feruē
ti desiderio inuocādus est de⁹. qui solus aīas
nr̄as a talibus tēptationibus poterit defēsare

August. Sola gratia liberatur homo a malo. Bern. de libero arbitrio. Inquantū gr̄a dilatatur intantū potestas peccati minuitur. Philipp. iiij. Omnia possum in eo qui me ꝯfortat Tercium excitās desideriū est certitudo ꝓmissiōis. ipe enim ꝓmisit saluare et auxiliari nos ps. Clamauit ad me et ego exaudiā eū cū ipso sum in tribulatōne eripiā eū et glorificabo eū ps. xc. Apocal. xxij. Ecce venio cito et merces mea mecū reddere vnicuiq; ꝟm opa sua. ps. Fidelis dn̄s in omnib; verbis suis. ps. cxliiij Luce. xxi. Celū et terra transibūt verba mea n̄ transibūt. nam qd̄ veritas irrefragabilis ꝓmisit implebit. Ecclesiastici. ij. Quis inuocauit eū et desperit illū. quoniā pius et misericors ē deus et remittet in die tribulatōis peccata et ꝓtector est omnibus exquirētibus se in veritate Et ipe dixit ꝑ psal. que ꝓcedunt de labijs meis non faciā irrita. ps. lxxxviij. Quartū est vtilitas exhibitōis. ipo enim habito habetur om̄e bonū. ipe em̄ de se ait Ecc̄i. xxiiij. In me omnis gratia vie et veritatis. ac si diceret. oīs gratia vie scz p̄n̄tis ꝑegrinatōis est in me. oīs gratia veritatis scz patrie future vbi deū facie ad faciem videbimus est in me ¶ L ¶ Aug. Qui deuz habet omnia habet et recedēte deo nihil habet. Veniēs ergo deus ꝑ gr̄am ad hominem pauꝑculum de se quidē p̄t dicere illd̄ Genes. xxx. qd̄ iacob dixit ad laban. Modicū habuisti anteq̄z venirem ad te nunc diues effectus es. benedixitq; tibi deus ad introitum meū. Thobie. x. Oīa simul ī te vno habentes nō te debuimus dimittere a nobis. Quintū est imꝑfectio consolatōis. nam omnes cōsolatōnes tꝑales nihil sunt vbi deest spiritualis. Origenes. Omnis cōsolatio meror. omne gaudium molestia vbi nō est dei p̄sentia. Et ita homo potest dicere illud Thobie. v. Quale gaudiū mihi erit cum in tenebris sedeo. et lumen celi nō video. i. gratiam. quasi diceret nulla est cōsolatio q̄z in te. Job. xvi. Consolatores onerosi omnes vos estis. Itē sustinui q̄ consolaretur et nō inueni. ps. lxviij. Itē rēnuit consolari anima mea memor fui dei et delectatus sum. ps. lxxvi. Item consolatōnes tue letificauerūt animā meam. ps. xciij. Sz h̄ peccatores non cognoscūt. sicut pisces in mari n̄ sentiunt amaritudinē nisi gustauerint aquam dulcem. sic nec homo amaritudinē peccati nisi p̄gustauerit gratiam. De quo Grego. Si quis iā ore cordis gustauerit que sit illa dulcedo celestiū p̄miorū qui sint hymnidici chori angelorū que sit illa visio incomp̄hensibil' trinitatis. huic quanto dulcius fit quod int' videt tāto in amaritudinē vertitur omne qd̄ foris sustinet. Gustato enim spū desipit om̄is caro. Sed q̄ non placet eis gratia dei ratio est quia nō gustauerūt. Unde greg. His dulce est esse in mundanis rebus qui nō gustauerūt de celestibus. qr quanto minus eterna intelligit tanto delectabilius in tꝑalibus cōquiescit Idem gre. Mens visibilibus dedita nō potest videre inuisibilia Et sic gustauit bern. dicens in soliloquio. O summa veritas precor te ut non ꝑmittas me in alio consolari q̄z in te. peto ut omnia mihi amarescant tu solus dulcescas. Sextū est dulcedo deuotōis. nā ipe est tante dulcedīs qui ꝓmittitur venturꝰ vt audito solo noīe in amore et desiderio eius quis inflametur. Cāti. i. Oleū effusum nomē tuum Bern. sup Cantic. Hiesus mel in ore. melos in aure. iubilus in corde. Idem. deus ꝑ gr̄am in mentem veniēs est manna omnem dulcedinē habens. sed peccatores habēt palatū febre iniquitatis infectum. ergo dulcedinem illā nō sentiūt sed solū sani mente ut august. cum dixit. ¶ M ¶ Intromittis in me affectum inusitatū quē nulla lingua explicare queat. et sic eius gratia ꝟm Bern. mutat affectum ut non sentiat aliud q̄z deū. Et sic operata est dulcedinē in beato augustino cū inquit Nil me delectat nisi de te audire. de te loqui. de te cōferre. Dicit enim sanc. tho. parte. iij. q. xxvij. ar. v. De quanto magis aliquid appropinquat primo p̄ricipio in quolibet genere. de tanto amplius ꝑticipat effectum eius. sicut de quanto magis aliquid appropinquat ad ignem de tāto calidius fit. et sic est de gr̄a Jaco. iiij. Appropiate deo ⁊ appropinquabit vobis. ps. Mihi adherere deo bonū est. ps. lxxij. j. Corin. vi. Qui adheret deo vn' spiritus efficitur cum eo. Terciū principale qd̄ requiritur ad dispositōez gr̄e est mentis humiliatio. Ecc̄i. iij. Quanto magnus es humiliate in omnibus. et corā deo inuenies gratiam. Nam ipe est qui dixit Isaie vlti. ad quem respiciam nisi ad pauꝑculū et contritū spiritu et trementē sermōes meos. Jacobi. iiij. Deꝰ

ſuꝑbis reſiſtit humilibus dat gratiã. Jõ hortatur nos petrus in prima canonica.v. Humiliamini ſub potẽti manu dei ut exaltet vos in tpe viſitatõis. Luce.xuij. Qui ſe humiliat exaltabitur. ut patet in maria virgine. De qua Bernã. Maria dei mater facta non fuiſſet niſi ita humilis extitiſſet. ideo ipa ſue virginitatis et omniũ virtutũ quaſi immemor de ſola humilitate gloriat. Luce.i. Reſpexit humilitatem ancille ſue quaſi hec ſola ſit ꝓpter quã digna facta ſit mater. Iam ut dicit Hugo in li. de archa noe. Suauius redolet coraz deo humilitas infirma cꝫ virtus elata. qz ꝑm Auguſt. ſuꝑbia omniũ virtutum eſt inimica De quo gre.xix.c.lvij.moza. Perit omne qd agit niſi humilitate cuſtodiat. Ideo docemur Eccleſiaſtici.vij. Humilia valde ſpm tuum. Rationẽ aſſignat Orige. Si humilis non fueris gratiam ſpũs ſancti non habebis emittẽtis fontes in cõuallibus. Bernã. Cum te humilem videris certus habeto ſignũ gratie appropinquantis. Et item. Ut charitas dei humilitas meretur. qm̃ humilibus deus dat gratiã et ſeruat acceptã. qz nõ requieſcit ſpũs ei? niſi ſuꝑ humilem et quietũ. et inſuꝑ conſummat ſeruatã. nam virtus in infirmitate id ẽ humilitate pficit. et etiam inimicã omnis gratie omniſcꝫ peccati ininũ. id eſt ſuꝑbiã deiecit et debellat. hec ille (H) Sed diceres q̃ ſunt ſigna vere humilitatis. Rñdet Guilhelmus primũ eſt amor humiliũ pſonarũ. Eccleſiaſtici.xiij. Oñe animal diligit ſibi ſimile Si igitur humilis es pſonas humiles diliges. Secundũ ſignũ eſt fuga altitudinis. nã hũilitas laudes fugit ſicut venenum. Et ſicut ſagittas mellitas Hieremie.ix. Sagitta vulnerãs lingua eorũ. Et ut ſermões faſcinãtes Sapiẽtie iij. Faſcinatio nugacitatis obſcurat bona. Et ſicut retbe expanſis greſſibꝰ ſuis. puer.xxix. Homo qui blandiſ ficteſcꝫ ſermombꝰ loquit amico ſuo retbe expandit greſſibus eius. Et ſic xp̃us qui vere erat humilis fugit volentes eũ regem facere. Joban.vi. Tertiũ ſignum eſt amor ꝓprie vilitatis Bernã. Clerus hũilis vult humilis reputari nõ humilis ꝓdicari. et gaudet de cõtemptu ſui. ut habemus exemplum de dauid ij. Regum.vi. Ludaz inquit et vilior fiam pluſ cꝫ factus ſum et ero humil in oculis meis. De hoc ſcribit Greg. in dyalogo de quodã qui Conſtantinus vocabatur et fuit parue ſtature. Cui cũ dixiſſet quidam q̃ nihil hominis haberet. ille letus in amplexum illius ruit. et ex amore brachijs ſuis conſtrinxit et oſculari cepit et gratias agere q̃ de ipo iudicaſſet dicẽs. tu ſol? es qui in me oculos habuiſti aptos. Et ſic etiã legit de dauid ij. Regũ.xvi. Dimitte inquit eum ut maledicat. Criſoſt. Qui corde eſt humilis indignioꝛem ſe arbitratur alijs et non ſolũ libenter ſuſcipit opꝓbꝛia et illuſiones ſed etiã gaudenter ut patet Actuũ.v. de aplis. Et illi quidez ibant gaudentes a cõſpectu cõcilij. qm̃ digni habiti ſunt ꝓ nomine ihesu cõtumelijs paſci ut cibo ꝓprio. Trenoꝛ.iij. Saturabitur opꝓbꝛijs. Et ſicut ſe habet ſuꝑbia ad gl̃iam. ita humilitas ad ignominiã. Unde ſicut ſuꝑbia gaudet de gloria. ſic humilitas gaudet de ignominia. et humilitati illa ſunt ꝑciosa que elatõi eſſent vilia Ipa enim ſputum abominatõis et cõtẽptus reputat quaſi aurũ et gemmas. ut patz de ſancta eliſabetb. que dum die quadam in platea ambularet tranſitũ faciens ꝓ lapides venit vetula quedam mendicãs que trudens eam in lutũ ꝑcipitauit. de quo ipa leniter ſubridens deo gratias egit (O) Quartum ſignũ vere humilitatis eſt ſi quis humilia officia libenter facit. De hoc habemus exemplũ in abigayl. i. Regũ.xxv. ꝓ qua cũ miſiſſet david ut duceret eã in vxoꝛẽ ipa ait. ecce famula tua ſit in ancillã ut lauet pedes ſeruoꝛũ dñi mei. ſicut xp̃us diſcipulis Job.xiij. nobis in exemplum ut nos indigniores reputemus alijs vt docet Bernã. ſup cantica. Ilõ eſt ꝑiculũ quantũcunqz te humilies. vel quantũcunqz putes te minoꝛẽ cꝫ ſis. Eſt aũt grande malũ horrendũcꝫ ꝑiculũ ſi vel in modico pluſ cꝫ ſis te extollas. Quãobrem homo noli te comparare maioꝛibus. noli quidem mioꝛibus. noli vero vel vni. et ſic ſecurus eris. qz ꝓ talem humilitatem hõ aſcendit ad ꝓfectõem. De quo legitur in vitis patrũ. Quidã ſenex ꝓfectus ꝛutinibus oꝛauit dñm dicẽs. oſtende mihi dñe quid ſit ꝓfectio anime et faciã. et cũ requireꝛz conſiliũ a quodã alio ſene. ille reſpondit ei. vis facere quidquid dico. rñdit volo. tunc dixit. vade et paſce poꝛcos. et fecit. quem cũ alij viderent q̃ paſceret poꝛcos dixerũt q̃ factus

esset fatuꝰ. sed visa humilitate sua dñs reuocauit eũ ad locũ suũ cõsiderãs eũ ad ꝑfectiõꝫ aptũ. quia humilitas est signũ adeptõnis gratie et vere ꝑfectõis. Quintum humilitatis signũ est cõsilijs alioꝝ acquiescere. nã qui cõsilio aliorũ nõ acquiescit est signũ suꝑbie et ꝓprie extollẽtie. Gre. Alios plerũq; imitari volumus quia nosipos meliores credimus. nã nisi se meliorẽ quis crederet nequaq̃ cunctorũ consilia sue deliberatõi postponeret. Et tales sunt qui de ꝓprio sensu gloriant̃ qui putãt solem intelligentie nõ lucere nisi in eis solis. De quibus Isa. v. Ve qui sapientes estis in oculis vr̃is. ⁊ coram vobismetipis prudẽtes ad Roma. i. Dicentes enim se sapiẽtes stulti facti sunt. Et ꝓuer. xxvi. Vidisti hominẽ sapientem sibi videri magis illo spem habebit insipiens. Sextũ signũ humilitatis. si cõtumelias vel correctões mansuete audit. Gre. Qui gloriã non querit cõtumeliã nõ sentit. ecõuerso vero qui gloriã hominũ querit correctões audire nequit. Et hoc ñ est signũ humilitatis sed elatõis. Quia dicit gre. Nõ timent cõfundi in cõspectu hominũ qui solum querũt placere apud deum. Quãto em̃ quisquis sibi vilior tanto deo ꝑciosior. Et dyonisius in de angelica gerarchia. Quãto quisq; humilior. tãto deo ꝓpinquior. Quia dicit Berñ. Humilitas est diuine gratie familiaris.

De eadem dominica. Sermo. xviij.

Preparate corda vr̃a dño. i. reg. vij. Paristo. dicit in. ij. de aĩa. actꝰ actiuorũ sunt in patiente ꝑdisposito. Nam omnis forma introducẽda requirit materiã ꝑdispositam. Spũaliter. vbi dꝫ gr̃a infũdi in cor. oportet q̃ sit vna ꝑdispositio cordis ꝑ liberũ arbitriũ. Dicit enim Damasce. li. ij. Rationalia que sunt liberi arbitrij sunt actuũ suoꝝ dñi. Potes em̃ gratiã suscipe vel nõ suscipe. quia liberũ arbitriũ nõ cogit̃. ut dicit s. Tho. in scdo scripti. di. xxv. ar. v. saltẽ coactione sufficiẽti. Eccle. xv. Deus ab initio cõstituit hominẽ et reliquit illũ in manu cõsilij sui adiecit mandata et ꝑcepta sua. Et itẽ. apposuit tibi aquã et ignẽ. ad quod volueris porrige manum tuam. nõ q̃ saluatio stet in libero arbitrio originaliter. sed qꝛ sine libero arbitrio nõ fit. Aug. Qui te creauit sine te nõ te saluabit sine te. Et Berñ. de libero arbitrio. Tolle liberũ arbitriũ et nõ est quod saluet̃. ergo dispone te ad gratiam ut possis dicere illud Gen̄. xxiiij. quod rebecca dixit Eleazar ꝑuo abraham Ingredere benedicte dñi. cur foris stas ꝑparaui domuꝫ et locũ camelis tuis. Sic et nos ꝑparare debemus deo domum cordis nostri. Quia dicit Gre. in ome. Pensate frẽs charissimi quãta sit solẽnitas in cordis hospicio habere aduentũ dei. subdit certe si aliquis potens domum vr̃am intraret cũ omni festinantia mũdaret̃ ne fortassis quid esset quod oculos amici offenderet. Sic idẽ dicit. tergat sordes praui opis qui ꝑparat deo domuꝫ mentis. Et hoc est quod vult thema. Preparate corda vr̃a ⁊c. ¶ Q ¶ Audiuistis iaꝫ in prioribus tria que disponũt cor hoĩs ad susceptõnem gratie que sunt cõtritio. et desiderij eleuatio et mentis hũiliatio. Quartum ꝟo disponens mentẽ homĩs ad aduentum gratie d̃ quo nũc ad pñs est verbi dei studiosa auditio Grego. Via dñi ad cor dirigitur cũ verbum veritatis humiliter audit̃. Et figurat̃ Nũeri xi. Cũq; descẽderꝫ nocte suꝑ castra ros descẽbat ꝑiter et mãna. Spũaliter. ros ẽ dei ꝟbũ Deutro. xxxij. Fluat ut ros eloquiũ meum. Hugo. Nil ita mentẽ a peccato reuocat et ad gr̃am ꝑparat sicut dei verbũ. ꝑs. In quo corrigit adolescẽtior viam suã. ꝑs. cxviij. Quintum est mentis pacificatio. Hugo in li. de archa noe. Vt anima sit capax celestis gratie ꝑparet se pace ⁊ trãquillitate. xxiiij. q. i. Audiuimus. Nõ scissuras sed vnitatẽ amantes spiritum sanctuꝫ accipiũt. Juxta illud Mat. xviij Si duo ex vobis ꝯsenserint suꝑ terrã de omĩre quamcũq; petierint fiet illis a patre meo. Et iterũ. Vbi em̃ sunt duo vel tres cõgregati in nomine meo ibi sum in medio eorũ. Nimirũ cũctis ostendẽs se nõ habitare in cordibꝰ eoꝝ qui suꝑbie singularitatẽ sequunt̃. In quibus autẽ xp̃us nõ habitat in eis sp̃us sanctus mentiũ scissuras fugiẽs locũ non habet. ij. thimothei. ij. Seruũ autẽ dñi nõ oꝑtet litigare sed mansuetum esse ad om̃s. i. Corin. xi. Si quis autẽ videt̃ cõtentiosus esse nos talẽ con

suetudinē nō habemus neq; ecclesia dei. psal. In pace factus est locus eius. ps. lxxv. Ro. xij. Si fieri pt qđ ex vobis est cū omnib hoī bus pacē hītes Nā vbi est pax cordis ibi est deus. De q̄ aplus. ij. Corin. xiij. Pacē habe te et deus pacis et dilectōis erit vobiscuz. ad Hebre. xij. Pacē sequimī cum oīb z sanctimoniā sine qua nemo videbit deū. Et iō natus est in tpe pacis ad designandū q̄ ad pacificam mentē venturus est p gra ℟ Secretum quod requirit ad dispositōnem gre est solitaria cōuersatio. Osee. ij. Ducā eā in solitudinē et loquar ad cor eius sc̄z p inspiratōez gre. Et hoc pt in multis. Primo de Moyse Exo. iij. Dns apparuit moysi dū in solitudine pasceret pecora. Sic et dns pauit helyam in solitudine q̄n iacuit subter vnā iuniperū et dormiuit. ut legit. iij. Regū. xix. Jte virgini marie dū solitaria fuit in cōclaui suo apparuit ei angelus dicēs. Aue gra plena ⁊c. Idcirco dum p gratia orare volueris pete secretū cordis Matth. vi. Tu aūt cū oraueris intra cubiculū tuū. i. interiora aīe tue p deuotōem. Et clauso ostio sc̄z sensuū exteriorū ora patrē tuū qui est gre dator et oīs boni remūerator. Qui gre aduentū desiderat Treno. iij. sedebit solitarius et tacebit et leuabit se supra se. Et p hoc innuit oīm virtū aīe pfecta quies et quietatio. Est em cōis modus hijs qui pfunde ymaginari volūt q̄ solitarie cōuersatōis habitatōem eligunt. et in se oēs vires aīe colligunt ut sic limpidius possint speculari. Unde phūs. vij. philicorū. Ita nō in motu sz sedendo et quiescēdo fit prudēs et sapiēs. Sic illi qui de celestibus cogitāt ut gre dei digni sint sine qua nihil opari pñt boni. oportz q̄ ipi coraliter p solitarie cōuersatōis habitatōez quieti sint et pacifici. Unde Bern. sup Can. O sancta anima q̄ te a peccatis tā mūdasti et deo humiliasti. sola esto et illi soli seruias et habitatorē tuū serues. quē tu ex omnib elegisti fuge publicū et omnes domesticos. secede ab amicis nō corpe sed mēte nō habitatōe sz intentōe et deuotōne. ut sis sm illud ps. sicut passer solitarius in tecto tue custodie et cū cristo qui in loco deserto montē ascēdit solū ora re Matth. xiiij. solitarie cōuersatōis eligas habitatōem ut strepitum mūdi fugias. Seneca epla. x. ad lucillū. Fuge multitudinē fuge pauc citatem fuge etiā vnū. Audeo tenere pm tibi soli credere. Nō em inuenio cū quo te malim esse q̄z tecū. Inimica est enim bonis m ētib multorū pversatio. Bern. vbi supra. Bonū est cū silentio pstolari sapientiā ℟ Hugo in li. de archa noe. Sopito nanq; terreno rum desideriorū strepitu iam ipa cōtinue mēs ad quietē eterne pacis componitur ut capax possit esse celestis gratie. Et ipa sua tranquillitate sapientia et gratia habitare nescit nisi in corde pacifico. quia illi in quibus adhuc terrena perstrepūt desideria que sit dei gratia vl dei sapientia non nouerunt. Unde Bernardus. Otiens assueta quieti recipit consolationem scilicet per diuine gratie plentiam. Septimum quod disponit hominem ad aduentuz gratie est terrene occupatōnis abdicatio. Unde dicit Grego. in. v. moraliū. De quanto cor per terrena desideria dilatat. de tanto minus cordis ad susceptionem gratie dei angustat. quia nequaq̄ mens ad superna attollit. si curarum tumultibus cōtinue in infimis occupatur. ideo spiritualibus phibetur secularis occupatio. ij. ad Thimot. ij. Nemo militās deo implicet se secularibus negocijs. ut ei placeat cui se pbauit. Ilam sm Grego. Gratia dei p fectementi non infunditur nisi mens ab hijs terrenis que exterius implicant studiose tetrahatur. hoc cōsiderans apostolus dixit ad phi lippenses. iij. Sed que mihi fuerunt lucra arbitratus sum ppter christum detrimenta propter quem omnia detrimentū feci. et arbitror ut stercora ut christuz lucrifacerem. scilicet cū gratia sua. Et merito anima cupiens gratie dī aduentum debet a terrenis affectionibus esse libera triplici ratione. Primo quia ex nimia terrenorum affectōne ymago anime rationalis sua pulcritudine et claritate priuat. Quia dicit sanctus Thomas q̄ ipa tollit lumē gratie per quod ymago anime illustratur decoratur et purificatur. Numerum cum sit quedam influentia lucis eterne qua conformes dei esse possumus. secundū illud secūda Petri. i. Gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione dei et christi ihesu domini nostri. p quez marima et preciosa vobis pmissa donauit ut per hoc efficiamini diuine cōsortes nature. fugientes eius q̄ in mūdo ē cōcupiscētie corruptōez. nā sic luna p interpositōz tre int solē z ipaz

tenebrat̃ et patitur eclipsim. ita imago anime per inordinatum amorẽ terrenoꝝ obfuscatur. De quo Trenorũ. iiij. Denigrata est super carbones facies eorũ. et nõ sunt cogniti ĩ plateis. i. in vijs ad celestem patriã ducentibus. Et non mirũ. qꝛ dicit p̃s. Omnes vie eius scꝫ dei misericordia et veritas. p̃s. xxiiij. Sed terrena amantes ambulant in vijs in quibus est deceptio et falsitas. ut dicit̃ ꝓuer. xx. Malum est. malũ est dicit om̃is emptor et cũ recesserit tunc gloriabit̃ scꝫ de deceptõe ꝓximi. quia dicit leo papa. Difficile est inter ementis ⁊ vendentis cõmerciũ nõ intervenire peccatum. (T) Secundo ex affectõe terrenorũ priuatur sua dignitate. ut dicit̃ Osee. ix. Abalienati sunt in confusionẽ et facti sunt abominabiles sicut ea que dilexerũt. Aug. Si celum diligis celũ es. si terrã diligis terra es si deum deꝰ es. nã talis vnusquisqꝫ est qualis est sua dilectio. Ex quibus patet q̃ta est erubescentia aĩe rationalis ꝙ ex affectõe terrena tãta nobilitate deiformitatis priuat̃. et sordidis rebus cõformat̃ et vnit̃. et nõ soluꝫ sordidat̃ verũ etiam quasi deũ nõ videat excecatur. ut figuratur Thobie. ij. cui cũ stercora calida hirundinũ oculis eius inciderãt excecatus ẽ. sic cuncta terrena q̃ ꝓpter sui immũdiciã sũt quasi stercora ut dicit apl̃s. ꝓpter quẽ om̃ia detrimentum feci et arbitror ut stercora. Sed stercora hyrundinũ dicunt̃. quia veloci motu tñ seunt ut hirũdines volãt. et breuiter durant. Ideo Joh. suadet. i. Joh. ij. Nolite diligere mundũ neqꝫ ea que in mũdo sunt. qm̃ mũdꝰ p̃terit et cõcupiscentia eius. Greg. momenta neũ est quod delectat scꝫ in hoc mũdo eternũ quod cruciat in inferno. Tercio anima desiderans dei gr̃am debet esse a terrenis occupatõibus libera. qꝛ ꝑ has priuatur bonorũ suorum vbertate ut patet in ꝑabola seminis sp̃ualis. Luce. viij. quõ ex spinis suffocatũ est semen. sic occupatio terrenorũ nimia spinis compat̃ tum qꝛ mentẽ sua solicitudine pungunt ⁊ cruciãt. tum qꝛ puritatẽ cõscientie vulnerant. tũ qꝛ caritatis fraterne vnitatẽ distrahũt et dilaniant. eo ꝙ meũ et tuum generãt om̃e litigiũ Seneca. Si ista duo ꝓnoĩa meũ et tuũ tollerentur d̃ medio omnia essent quieta. Jõ apl̃s j. ad thimo. vi. Qui volũt diuites fieri. glo. in hoc mũdo incidũt in temptationẽ. ꝑ solicitudinem et laqueũ dyaboli. ꝑ lesionẽ conscientie in desideria multa inutilia. Alienati scꝫ a mentis sue vnitate. et nociua. qꝛ illa ad gratiã dei ire impediũt et mergũt hoĩem ad interitũ et ꝑditõem. Et iõ ad gr̃am cõsequendã oꝑtet ꝙ deponãt omnẽ terrenoꝝ affectõeꝫ (U) Octauũ qd̃ disponit hoĩem ad aduentũ gr̃e ẽ carnalis delectatõnis refrenatio. Berñ. Impossibile est aĩam repleri delicijs sp̃ualibꝰ que subiacet delectatõibus carnalibꝰ. ad Roma. viij. Qui in carne sunt deo placere non p̃nt. Berñ. Erras omnino si putas te spiritũ suscipere et carnis cõsolatõibus inherere. Et figuratur apte Exod̃. xvi. qꝛ manna non dabatur nisi cõsumpta farina egipti. ꝑ mãna em̃ celestis consolatio. ꝑ farinã vero terrestris et carnalis intelligi datur. Berñ. Delicata ẽ diuina cõsolatio nõ datur admittẽtibꝰ alienã. Et item figurat̃. iiij. Regũ. iiij. Nisi heliseus propheta vacua vasa inueniret oleũ in eis nõ staret. sic oleũ diuine gr̃e nõ infundit̃ nisi in vasa vacua a carnali delectatõe. Nonũ qd̃ disponit mentẽ ad aduentũ gratie est alieni amoris extirpatio et solius dei dilectõis plantatio. ut deus diligat̃ ꝓpter se vltra omnia. qꝛ dicit hilarius sup̃ Joh. Frustra erit omnis oꝑatio nisi soli deo impendatur dilectio. Et dico vltra omnia. Quia dicit aug. Minus te amat dñe qui tecũ aliquid amat qd̃ ꝓpter te non amat. Qd̃ aũt veniat ꝑ gr̃am ad se diligẽtes habet̃ Joh. xiiij. Si quis diligit me et pater meus diliget eũ ⁊ ad eum veniemus ⁊c̃. Ideo aug. Vas es effunde quod habes et recipe qd̃ nõ habes scꝫ gratiã. Si in te est amor mũdi non est quo intret amor dei. Eccl̃i. ij. Diligite illũ et illuminabunt̃ corda vestra scꝫ lumĩe gratie (x) Aug. Qui deum puro corde d̃siderat necesse est ut aliena diligere nõ affectet. j. Johan. iiij. Deus caritas est et qui manet in caritate in deo manet et deus in eo. Decimum qd̃ requirit̃ est virtuose oꝑatõis exercitatio. vicꝫ ne gratia vacua trãseat. sed statim ut eaꝫ senserimus ponamus ad lucrũ ut digne scd̃m eã oꝑemur ne obiurgemur a dño ut seruꝰ acidiosus. Luce decimonono. quare nõ dedisti pecuniam ad mensam. id est ad virtuosam oꝑationem. et ego veniens cum vsuris vtiqꝫ scꝫ multarũ retributionũ exegissem illam Jõ inquit apl̃us. ij. ad Corinthe. vi. Hortamur

dos ne in vacuū gratiā dei recipiatis. in vacuum recipit qui eā in opatōe nō ponit. Greg. Qui se a vicijs abnegat ut gratie diuine locum p̄paret. huic inquirende sunt virtutes in quibus crescat. Ad quam gratiam ꝛc.

De eadem dominica. Sermo. xix.

Preparate corda vestra dño. i. Reg. vij. Et applicetur de p̄paratōe cordis ꝓ sermonis exordio. ¶ y ¶ Audiuistis quia dictum est de hijs que disponūt hominem ad susceptōem gratie. nunc vero dicēdum est de quiditate gratie et eius diuisione Primo videndū est quid sit gratia. Et respōdetur scd̄m quod elicitur ex bonauentura in. ij dist. xxvi. ad litterā. ꝙ gratia scd̄m q'd ad diuersa quadrupliciter cōpatur. sic etiā quadrupliciter diffinit̄. Primo gratia compatur ad sui principiū scz ad deum. tunc sic diffinit eā Isido. Gratia est diuine misericordie donū. per quod bone volūtatis est exitus. Sed alexander sic diffinit. Gratia est forma a deo data gratis sine merito gratū faciens habentem et opus eius deo reddēs gratū. Secūdo gratia compatur ad suū subiectū. tunc diffinitur sic scd̄m Augu. Gratia est lux anime faciens hominē peccatū suum agnoscere. et deum sup omnia diligere. et illi firmiter adherere. Tercio compatur ad suū oppositum. tunc diffinit̄ sic. Gratia est anime iustificatio et peccatoruz remissio. Quarto compatur ad suum effectū. tunc diffinit̄ sic s̄m aug. Gratia est titulus victorie. robur p̄seuerantie. dispositio ꝓfectus et eterni regni vnica et singularis causa. Itē gratia cōpata ad suū effectuz est triplex. ut dicit sanctus Tho. in prima scd̄e. q. iij. arti. ij. et iij. scz p̄ueniens. concomitās et p̄ficiens siue consummās. Prima gratia est gratia p̄ueniens. et d'r gr̄a gratis data. Et est illa ī qua deꝰ aliquid opatur in nobis sine nobis. Et illa ē duplex. prima in generali. secūda in speciali. Gratia gratis data in generali est donū creationis et conseruatōis quod cōfert̄ in generali bonis et malis. Math. v. Solem suū oriri facit sup bonos et malos. et pluit sup iustos et iniustos. nam sicut ab eo habemus esse in generali sic et cōseruari. ¶ z ¶ Bernard⁹. Humana natura sic cōdita est ut necessario habeat cōseruatorē quem habuit cōditorem eo ꝙ s̄m augu. sicut esse omniū nostrū est ex nihilo ita ad nihilū tenderet. nisi deus gratia sua et manu regiminis cōseruaret. et ex hac habetur lex nature. Secūdo gratia gratis data in speciali est bonū gratis datum quod disponit hominem ad gratiā gratū facientē. ut donū linguarum. interp̄tatio sermonū. De quibꝰ apl̄s j. ad Corinthe. xij. Diuisiones vero gratiarū sunt et gratie sanitatū. et virtutes naturales scz pietas timor et hmōi. que omnia sunt gratis data. psal. Misericordia eius p̄ueniat me p̄s. lviij. Et sic hec gratia habet tria nomina. nam dicitur gratia p̄ueniēs operās. et gratia gratis data ut creatio gubernatio. redemptio vocatio conseruatio in esse industria et ingenium et similia. Et dicitur gratia p̄ueniēs. quia in dono suo deus nos p̄uenit disponēs nr̄am voluntatē ut fiat bona ꝛ velit bonū. Unde dicit magister in. ij. dist. xxvi. Voluntas homīs gratia p̄uenitur atqꝫ p̄paratur ut fiat bona nō ut fiat volūtas. qꝛ ante gratiā volūtas erat. sꝫ non erat recta aut bona voluntas. Quia s̄m Magistrū. Bona volūtas comitatur gratiā. non gratia voluntatē. Ad roma. ix. Non est volentis scz velle habere gratiā siue bonum velle sed miserentis dei. De quo apl̄us ad philip. ij. Deus enim est qui opatur in nobis ꝛ velle i. bonam voluntatem que p̄ p̄uenientē gratiā in nobis disponit̄ et gratiā comitat̄. Vñ August. ad Bonif. scribens inquit. Cū fides impetrat iustificatōnem sicut vnicuiqꝫ deus partitus est mensurā fidei. nō gratiam dei aliquid meriti p̄cedit humani. sed ip̄a meret̄ augeri ut aucta mereat̄ et p̄fici voluntate comitante nō ducente. pedissequa nō preuia Ecce hic ap̄te habes ꝙ gratia p̄uenit bone voluntatis motum. et ip̄a volūtas ē pedissequa gratie nō p̄uia. Item eadem gratia p̄ueniens dicit̄ etiā operans. quia solū eam deus in nobis operat̄ Etiam dicit̄ gratia gratis data. qꝛ ad hoc nulla merita p̄cesserunt. apl̄us ad Titū. iij. Apparuit benignitas et hūanitas saluatoris nostri dei non ex opibꝰ iusticie que fecimus nos. nam ex gratia dei redempti sumus nō ex opibꝰ nostris. alioq̄n gratia nō esset gratia si non esset gratis data. Et hoc q'd ē subdit apostolꝰ.

sed ꝑm suam misericordiam saluos nos fecit. Hee aũt gratie quantũ ad nos ꝑtinẽt nõ sunt meritorie qꝛ ꝑ eas ꝑuenti sumus et de nostris meritis penitus nihil habẽt ꝑuiũ. Secũda vero gratia dicitur cõcomitãs et illã deus operatur in nobis nõ sine nobis sꝫ nobiscũ. A gre. Nihil valꝫ hũana industria sine adiuuãte dei gr̃a Et iõ dicit̃ cooperans. qꝛ eadẽ gratia nobiscum et nos cũ gratia cooperamur Ideo Grego. Bonũ qđ agimus dei est et nostrũ. Dei quidẽ ꝓpter ꝑuenientẽ gratiã. nostrũ qꝛ voluntariũ. ad phil. ij. Deus est em̃ qui opatur in nobis velle ⁊ ꝑficere. Nam ipe deus adiuuat nr̃am infirmitatẽ. ps. Auxiliũ meum a dño qui fecit celũ et terrã. ps. cxx. Et Isa. xxvi. Omnia em̃ opa nr̃a opatus es nobis dñe Nam ꝑm Criso. sup Math. nec gr̃a sine volũtate bonum opatur. nec volũtas sine gr̃a opari potest. nã sicut terra nõ germĩat sine pluuia sic nec homo sine gr̃a. Et talis dicit̃ gr̃a gratuita. quia ꝓpter adiuncta opa gratos nos reddit deo. Et hec cõsistit in bona hominis voluntate. sancta deuotõe. dulci meditatõe. affectuosa orõne. et in alijs opibus meritorijs q̃ deꝰ opatur nobiscũ et nos cũ deo gratia fideliter adiuuãte. Johã. xv. Sine me nihil potestis facere. i. sine mea gratia. Et. ij. Corin. iij. Nõ ꝙ sufficiẽtes simus aliquid cogitare a nobis quasi ex nobis. sed sufficiẽtia nostra ex deo ẽ. qui ꝑ gratiam suã nos coadiuuat in bono ope

B Unde aug. li. i. retractationũ. c. viij Voluntas nr̃a nisi adiuuetur dei gr̃a pie recteqꝫ viuere non ꝑt. Ideo hortat̃ nos apl̃us ad Hebre. xij. Contẽplãtes ne quis desit gr̃e dei. quasi diceret. sine ea nemo meretur. De hac gratia coopante dicit apl̃us. j. Corinthe. xv. Abundantius illis omnibꝰ laboraui. non ego sed gratia dei mecũ. De qua etiã Greg. in li. xvi. mora. c. xxxvi. Supna dei pietas prius agit in nobis sine nobis ut subsequente q̃qꝫ nostro libero arbitrio bonũ quod iã appetimus agat nobiscũ. quod tamẽ ꝑ impensã gratiam in extremo iudicio ita nobis remunerat ac si solũ a nobis ꝓcessisset. Tercia gratia đr subsequẽs vel ꝑficiens siue cõsũmans. illam iterũ deus opatur in nobis sine nobis Que gratia ideo sic dicta est. quia ꝑdictas gratias subsequit̃ ꝑficit et cõsũmat. Unde san. tho. contra gentiles. li. iij. c. clv. Indiget hõ gratie dei auxilio ad hoc ut ꝑseueret in bono. ad philipp. i. Qui incepit in nobis opus bonuꝫ ꝑficiet. j. Petri vl. Deus omnis gratie qui vocauit nos in eternam gloriam suã. ipe perficiet cõfirmabit solidabitqꝫ. de penitẽ. di. ij. §. euidenter. habetur ꝙ ꝑseuerantia in bono ẽ dei donum. Nam inquit canon. et sunt verba augustini in libro de correctõe ⁊ gratia. Propter hmõi humilitatẽ secreti. Glo. id ẽ ꝓpter secretam hanc dispositõnem dei que vtilis ẽ. credendũ est quosdam de filijs ꝑditõnis non accepto dono ꝑseuerandi vsqꝫ in finem in fide que ꝑ dilectõem opatur incipe viuere. et postea cadere. Et ibidem. Mirandũ est quare deus det quibusdam filijs ꝑditõnis fidem operantẽ per dilectõnem nec det in ea ꝑseuerantiam. Non enim qui cepit sed qui ꝑseuerauerit vsqꝫ in finem hic saluus erit. Mathei. x. Quia ut habetur ibidem distin. iij. Incassuꝫ. et sunt verba Gregorij in moralibus dicentis. Incassum quippe bonum agitur. si ante vite terminũ deseratur. vbi aperte innuit̃ perseuerantiam in bono esse donum dei. que perseuerantia consistit in totius vite et operũ virtuosorum felici consummatõne. et eterna glorificatione. De hac gratia dicitur ad Roma. vi. Gratia dei vita eterna. Et merito vita eterna dicitur gratia. quia excedit omnino nostra merita. nulla enim merita ei possunt cõdigne respondere. Ad roma. viij. Existimo em̃ ꝙ non sunt cõdigne passiones huius temporis ad futurã gloriã que reuelabitur in nobis

C Bernardus. Non sunt talia merita ꝓpter que datur vita eterna. que non datur nisi ex dei gratia. ideo quidquid deus in nobis vltra meritum nostrũ tribuit gratia nominatur. De hijs tribus simul cõiunctis dicit apl̃us. i. Corinthe. xv. Gratia dei sum id qđ sum. Ecce prima gratia scꝫ ꝑueniens operãs siue gratis data. Et gratia eius in me vacua non fuit. ecce secunda scꝫ concomitans siue cooperans et gratuita. Et gratia eius scilicet ꝑficiens siue consũmãs mecũ. quasi semꝑ in me manet scilicꝫ in eterna retributõne Ad ro. iij. Omnes enim peccauerunt et egent gloria dei. nam sicut omnis creatura in seipa ẽ defectibilis et indiget conseruatore ut subsistat ⁊ ꝑmaneat ĩ eẽ nature sic oĩs rõnal̃ creatura sꝑ gr̃a indiget ut sit in bono esse scꝫ gr̃e. Et licet

ex se in gratia esse nõ possit neq; in esse gratie conseruari. tamẽ excusabilis nõ est si gratiam non recipit. quia gratia gratis data semper presto est liberum arbitrium excitare. vt dicit Aug⁹. li. de penitẽtia. Semp̄ p̄sto est gratia. si nõ fuerit repulsa. Deus quod suũ est semp̄ inspirat si est qui recipiat. Apoca. iij. Ego sto ad ostiũ et pulso si quis audierit vocem meaz et aperuerit mihi ianuã introibo scz p̄ gratiã. D Dicit nanq; sanctus Tho. deus parat⁹ est quantũ in se est omnibꝰ gr̃am dare. ad thimotheũ. ij. vult omnes homĩes saluos fieri. ⁊ sicut lux solis in se est cõmunis. sic gratia dei Job. xxv. Sup̄ quem non fulget lumẽ eius. et Joh. i. De plenitudine eius omnes accepimus scz primã gratiã gratis datam. sed aliqui accipiũt ad laudem dei ut boni p̄ liberum arbitriũ consentientes. Aliqui vero in dãnatõz sui ut sunt gratie dei p̄uenienti cotradicentes. qz ut dicit Damascenus Ratõnalia que sunt liberi arbitrij sunt actuũ suorum dñi Richardus sup̄ Isaiam. Gratia habet se ad liberũ arbitriũ sicut sessor ad equũ. Anshelmus. homo nõ habet gratiã nõ quia deus non dat. sed quia homo nõ accipit. O q̄ fatue agunt tales. Primo sicut paup̄. cui cũ aufert̃ aure⁹ denarius non vult aperire manus ut suscipiat et releuet inopiã suã. qui si cruciatus fame moritur est de culpa sua nõ dantis. Sic et pctõr quia gratia dei est cibus aĩe dulcissimus q̄ q̄ti die offert̃ per deum. sed pctõr non vult aperire os desiderij et affectus. ideo moritur fame eternali. quia sine cibo gratie nemo saluari p̄t. Secũdo nõne fatue agit vinctus cui cũ aperitur carcer nõ vult exire. sic gratia dei semp̄ est p̄ñs ut possemus liberari de carcere pctĩ. et nolumus eã suscipere. Tercio gratia dei habet se ad peccatorẽ ut medicina ad infirmum. cui cum offertur medicina ut sanetur si noluerit eam suscipe et moritur nonne eius est culpa. sic gratia est medicina anime sanãs vulnera peccatorũ. quã si peccator rennuit moritur in anima. E Quarto si videnti offertur lumen et nõ vult aperire oculos ut videat. si cadit eius est culpa. sic gr̃a lumen est anime. Johan. iij. Lux venit in mundũ Sunt nanq; peccatores gratie resistẽtes sicut nocticoraces lumini. Johã. iij. Et dilexerunt homines magis tenebras q̄ lucem. erãt enim op̄a eoꝝ mala. Omnis enim qui male agit odit lucẽ ut n̄ arguantur op̄a eius. Aug. Ue cecis oculis q̄te eternum lumen nõ viderũt. Ideo hortat̃ nos apl̄us ad Hebre. iiij. Adeamus ergo cũ fiducia ad thronũ gratie eius scz ei obuiãdo. ut misericordiã cõsequamur et gratiã inueniamus in auxilio oportuno. Unde aduent⁹ gratie est in triplici differẽtia. Prim⁹ est occult⁹ secundus dubius. tercius manifestus. Isti tres aduentus figurati sunt in xp̄o hiesu qui aliquãdo in templũ veĩt occulte. aliqñ dubie aliqñ manifeste. Occulte. Johã. vij. Uos ascẽdite ad diem festũ hunc ego nõ ascendam ad diem festũ istũ. quia tempus meũ nondũ impletũ est. Post hoc hiesus non manifeste sed quasi occulte ascendit. Nam subdit̃ Jam autem die festo mediante ascendit hiesus in templũ. Dubie fuit in templo. cum dixerunt iudei. Johannis. x. Quousq; animã nostraz tollis. si tu es xp̄us dic nobis palã. Sed manifeste fuit in templo cum fecit flagellũ de funiculis et cepit eijcere emẽtes et vendentes. Mathei. xxi F Similiter illa triplex differentia aduentus gratie figurat̃ in triplici apparitõe xp̄i post resurrectõz tribus modis discipul̃ suis apparuit. scz occulte dubie et manifeste. Occulte sub habitu p̄egrini euntibus in emaus. Luce vlti. et Marie magdalene in specie ortulani. Dubie cum iuxta mare tiberiadis alijs dicentibus. quia dñs est alij putantibus fantasma esse. Mathei. xiiij. Marci. vi Manifeste apparuit cũ clausis ianuis in medio discipulorũ stetit et dixit Pax vobis ego sum. Luce vltimo. Spiritualiter. Quid ergo in hijs tribus ascensionibus in templũ figuratur nisi q̄ trib⁹ modis ad templũ animarum nostrarum per gratiã venire dignatur. Unde Bern̄. Quidquid deus homini corporaliter exhibuit in nobis spiritualiter op̄at̃ Idem. omnia que de saluatore legimus sunt animarum medicamina. Primus ergo aduẽtus dei occultus dicit̃. cum sic deus in homĩe p̄ gratiam habitat. ut mortalia peccata nõ cõmittat. et tamẽ dulcedinẽ affectus nõ sentiat. nec in magnis op̄ibus se exerceat. De quo ad Ephe. iij. Flecto genua ad patrem dñi nostri hiesu xp̄i vt det vobis christum per fidem habitare in cordibus vestris. scilicz puritatẽ seruando mortalia non cõmittẽdo. modo hoc

non ꝑt esse sine gratia. De quo Isi. de sūmo bono .li.ij.c.xij. Gressus dei ī hoīs interioris corde fit. qz surgūt bōa desideria ut calcēt mala. Quādo ergo ista ī corde hominis fiunt sciendum est tunc esse deum ꝑ gratiam cordi humano ꝑsentē. hec ille. Bernā. de libero arbitrio vbi gratia ingreditur potestas peccati minuit et Augus. Sola gratia liberant homines a malo. Et sic adhuc occulta est. quia in magnis operibus nondū se exercitant. De quo psal. Uestigia tua non cognoscēntur. ps. lxxvi. G Secundus aduentus est dubius. cū videli/cet mutatōnes nouarū affectionū in nobis cognoscimus et sentimus. per quas peccatū qđ prius homini placuit. hodie ꝑ amarā penitentiam displicet. hoc certissimū est diuine ꝑsentie signum. Quia dicit Aug. in li. i. retractationum. ca. viij. voluntas nostra nō liberatur a seruitute dyaboli qua facta est serua peccati nisi ꝑ gratiam adiuuet. Et sic si homo de peccatis dolz in eo qđ fecit contra deū. hoc est signū gratie dei. Unde aug. in li. de penitētia. Uere penitere nō hominis est sed dei gratie. sed tamen dubie quia gratia dei est dulcis. Sapie. xij. O qz bonus et suauis est dñe spiritus tu? in omnibus. et tamē ꝑ talem gratiā adhuc nil sentitur nisi amaritudo doloris. Hoc ē quod ꝑ Isaiam. xxviij. dicitur. alienum opus eius peregrinū est opus eius ab eo. Reuera alienū eo qđ gratia est dulcis a natura. et tamē operatur contritōnem et dolorē in nobis. qđ autem amaritudo penitentie ex dei ꝑsentia et non ex nostra diligentia fiat aperte insinuat Bernā. dicens. initiū reuertendi ad dñm est penitentia. quam sine dubio opatur deus. quia q̄ prius iniquitate frigidus erat si postmodū feruore penitētie accenditur non dubitet aliū spiritum supuenisse suum arguentē. psal. xlix. Arguam te et statuā contra faciē tuā scz cōscientie. Ad ro. viij. Ipe enim spūs testimonium reddit spiritui nostro qđ sumus filij dei. quia postulat ꝑ nobis gemitibus inenarrabilibꝫ. hoc est facit hominem gemere ꝑ peccatis. Et hic aduētus cōgrue dicit dubius. qz partim notus et partim ignotus. notus ex mutatōne mentis que veraciter cognoscit et sentit. ignotus quia ex sui ꝑsentia pegrinam impressionez facit. quia in anima amaritudinem. Nā ipsa gratia que in se est dulcis in effectu suo rem facit amaram scz contritōem et dolorē. Et hoc oritur ex tribus. Primo ex accipientis inhabilitate. qui cū malorū multorū sibi cōscius sit non potest aliter spiritū sanctum accipe q̄ iratum et arguentē licet suam naturalē dulcedinē nō relinquat. illa enim amaricatio nō ē ex venientis amaritudine scilicz ipius spiritus ꝑ gratiam. sed est ex infectōne recipientis sicut cum quis febricitans nobilē potum et dulcē accipit. quem ex infectis faucibus iudicat amarum. De hoc Joban. xvi. Ipe arguet mundū de peccato et de iustitia et de iudicio. c b Scđa causa hūc aduentuz faciens dubiū est gratie nouitas. vnde cū iudei primo acceperunt manna iusitatum ꝓpter huius gratie nouitatem dixerūt manhu. quod interptatū est quid est hoc. Sic mens xpo coniūcta huius gratie ꝑmicias gustans. in principio propter gratie nouitatē et sue experientie raritatē dicere poterit. quid est hoc. qz non sentit solitam dulcedinē Tercia causa est effectuum qualitas. quod ut melius intelligat oportet per similitudinē declarari. verbi gratia. Sol enim materialis cū radios suos in nubem aquosaz ꝓiicit tres in nube aquaticos colores operat longe dissimiles radijs suis. sicut in arcu iridis apparet. videlicet viridem glaucū et rubeum quorum colorum varietas nō ex initio radiorum solarium. sed ex nube multum aquosa prouenit. Spiritualiter. sic sol iusticie deus noster. cum primos radios gratie sue ex sui ꝑsentia in animā mittit. quia inuenit eam humore viciorū et nube peccatoruz collectā ex vaporibus infectōnis peccati obumbratam. tres colores in ea apparebūt. nam ꝑ viridem colorē qui est ꝓgregatiuus visus intelligitur cognitio sui ipius. Sed per glaucū terror cuius plerūcz signum est et tremor de peccato. Per rubeum vero verecundia designat que tria in vera penitentia simul concurrūt et confluunt. Tercius aduentus est manifestus. nā sicut verbū eternū de sinu patris descendens ad nos ꝑ aduentum in carnem signis mirabilibus ostendit se esse verū messiam ut testatur euangeliū Euntes renunciate iohanni rē. Luce. vij. Sic etiam ut dicit Bernā. voluit manifestare aduentū suū in mētē ꝑ signa q̄ dicta sunt signis corpalibꝫ q̄ opatus ē in hūanitate in primo aduentu. de quibus in sequenti iam

primo sermone videbit.

De eadem dominica Sermo.xx.

Euntes renunciate iohãni que audistis et vidistis ceci vidẽt claudi ambulant. Scribit Math.xi. (I) Audistis quid est grã et quotuplex est et quõ aduentus grẽ est in triplici differentia. Nunc vero videndũ est de manifestis signis gratie que accipiũtur ad similitudinẽ signoꝝ que fecit xp̃us in aduentu in carnẽ in sua humanitate. Primũ signum est diuine cognitõis illustratio. et notat ibi. ceci vident. nã mẽs rationalis in puris naturalibus posita est in diuinorum cognitõe quasi ceca. Unde phũs. ij. methaphisice. Sicut oculus nocticoracis habꝫ se ad lumen solis. ita intellectus noster ad ea que sunt manifestissima nature. Et multo magis mẽs rationalis in sola natura sine gratia. Apoc.iij. Dicis quia diues sum et locupletatus et nullius egeo. et nescis qꝛ miser et miserabilis pauꝑ nudus et cecus. talẽ confitetur se aug.ix.confes. Fui inquit miser pauꝑ et cecus aduersus lr̃as dei mei celi mellicas. Et iõ exclamat ibidẽ dicens. Ue ve p̃terite ignorãtie. ĩ qua nõ cognoscebã te dñe. Et hoc nõ solũ cõqueritur quo ad seip̃m sed etiam quo ad alios dicens. Ue cecis oculis qui te eternum lumen non vident. de tenebris ad tenebras vadũt et nesciũt vbi corruũt. vbi se existimãt stare ibi cadunt. Et hoc cõtingit ex defectu luminis gratie. Unde gre.xvij.moral.c.xxvij. Omnis vir iustus dei illũiatõe iustus est. lumen quippe dei est grã p̃ueniẽs. que si in nr̃o corde nequaq̃ gratuito consurgeret ꝓfecto mens nr̃a in peccatoꝝ suoꝝ tenebris obscura remaneret. Idcirco xp̃us remouet hãc cecitatem. et illuminat peccatorẽ p̃ñtia sue gratie. De quo Gre.viij.moraliũ.c.lxxv. dũ gratia supni respectus illuminat cũcta et mẽtis nr̃e nobis abscõdita manifestat. ut qui heri se nõ cognouit hodie ꝑ lumen grẽ se cognoscit ⁊ dolet. Aug. Gratia est lumẽ faciens hominem peccatũ suũ agnoscere. et deũ sup omnia diligere et illi firmiter adherere. et sic implebitur illud p̃s.xlix. Deus nr̃ manifeste veniet scꝫ ꝑ grãm. (R) Ubi et Fulgentius in sermõe quodã. Sic radius solis totũ mũdũ illumĩat sic dina grã subita visitatõe totã mẽtẽ illustrat. Nam dei gratia habet se sicut collirium. De q̃ Apoca.iij. Collirio inunge oculos tuos ut videas. hoc est. gratia inunge oculos mẽtis si cecus es in aĩa et spũ. Nã triplices sunt ceci spirituales. aliqui ceci sunt qꝛ nesciũt quid vitare debeant. Alij vero nesciũt quid operari debeant Tercij quia ignorãt quid desiderare debeant. Ideo triplex ẽ colliriũ cũ quo debent oculos mentis vngere. Primũ colliriũ confectũ est ex felle piscis. ut patet Thobie. xi. quo illuminatus est senior Thobias. sic ceci spũales qui nesciũt quid vitare debeant. dñt ex felle piscis. i. ex amaritudĩe passionis xp̃i. qui fuit piscis assus dum in cruce est passus. et memoria passionis illuminare oculos anĩe Bern̄. Dñe vulnera et passio tua illuminãt intellectum meũ. nã ip̃e xp̃us erat quasi lucerna in cãdelabro crucis posita ad illuminãduꝫ peccatores cecos. ut testat Johã.ix. Quam diu sum in mũdo lux sum mũdi. In iudiciuꝫ ego in hũc mundũ veni ut qui nõ vident videant scꝫ quid vitare debeant. qꝛ peccatum ꝓ quo crucifixus et mortuus est ut dicit sã.tho. iij.summe.q.i.ar.iij. in ꝓbatõe ad cõtrarium adducẽs verba aug. de verbis dñi. Si homo nõ peccasset xp̃us in hũanitate passus nõ fuisset. et si nõ fuisset infirmitas non fuisset opus medicine. nã deus pater ut crucifigeret viciũ crucifigi fecit ꝓpriũ filiuꝫ suuꝫ. ecce mẽtis colliriũ. Secundũ colliriũ cõfectũ est de sputo ⁊ terra. ut patet Joh.ix. Hoc colliriũ ꝑtinꝫ ad cecos qui nesciũt quid opari debeant. Nã sputum de capite descẽdens mixtũ terra significat diuinitatem xp̃i carni vnitã in incarnatõe. nã diuinitas in carne est sicut lumen in testa De quo Luce.xv. Mulier habens dragmas decẽ si ꝑdiderit vnã nõne accendit lucernã et querit donec inueniat. (L) Spiritualiter. per mulierẽ intelligitur diuina sapientia que ꝑdidit dragmã vnam. id est genus humanũ. et accendit lucernam ponens lumẽ diuinitatis in testam hũane carnis. et quesiuit genꝰ humanum docens in humanitate quid operari debeamus ut ꝑueniamus ad eius diuinitatẽ. Johannis xiij. Exemplum dedi vobis ut quẽadmodũ ego feci vobis ita et vos faciatis

Quia dicit aug. Omnis xp̄i actio nostra est instructio. nā illuminauit nos qui eramus in tenebris ignorātie vt sciamus q̄d agere debeamus. Joh. i. Erat lux vera illuminās omnē hominē venientē in hūc mundū. Terciū colliriū illuminās oculos corp̄ales est fauꝰ mellis i. Regū. xiiij. Jonathas extendit summitatē virgule quā habebat in manu ⁊ intinxit ī fauū mellis et cōuertit manū suā ad os suū. et illuminati sunt oculi eius. Hoc colliriū ꝑtinꝫ ad cecos sp̄ūales. qui nesciūt q̄d desiderare debeant. hij recipiāt fauum mellis. i. gustū diuine dulcedinis. qua gustata illuminabunt̄ oculi eorū intellectuales. p̄s. Gustate ⁊ videte q̄m suauis est dn̄s. p̄s. xxxiij. gustate. s. dulcedinē p̄s. Quā magna multitudo dulcedinis tue dn̄e. p̄s. xxx. Videte q̄ post gustū dulcedinis diuinitatis sequit̄ clara visio oculorū sp̄ūalium. ij. Corin. iiij. Q̄m deus qui dixit de tenebris lucē splēdescere illuxit in cordibus nr̄is ad illuminatōnem sc̄ie claritatis in facie hiesu xp̄i. Quia dicit aug. ix. cōfes. Deus intrat in mentē omni dulcedine dulcior. omni claritate clarior. de pe. di. i. c. resuscitatus. dic̄ augustinus. Cum enim deus sit vita aīe ita non nisi deo p̄nte aīa viuere valet. Habet itaq̄ aīa deū sibi p̄ntē ꝑ gr̄am q̄ viuēs pcc̄m suū cōfitet̄ eamq̄ vita que deus est inhabitat. quā inhabitādo viuere facit. Si aūt illam inhabitat. ergo templū sp̄ūs sancti est facta. ergo illuminata est. ergo a tenebris peccatoꝝ expiata est ergo templū dyaboli esse desijt que ad lucem venit. respectus cuius tenebras fugat. Ecce a ꝑte dicit ibi canō q̄ lux diuina fugat tenebras anime. Sic fatet̄ aug. se illuminatū in li. confessionū dicēs. Irradiasti choruscasti et fugasti cecitatē meam scꝫ ꝑ gr̄am tuā. Sed diceres. quō debeo cognoscere vtrū illuminatus sum in anima vel nō. Rn̄det hugo. lux gratie cōsistit in duobus scꝫ in cognitōe veritatis et amore bonitatis. Nā cognoscere verū et amare bonū est habere lumen spiritualiū oculorū quod lumen petit p̄s. Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiā in morte. p̄s. xij. Nam illa duo p̄stant̄ homini ꝑ aduentū sp̄ūalis gratie Unde Richardus de cōtemplatōe. li. iij. ca. vlti. Sine gratia nō sufficimus ad cognitōeꝫ veritatis. nec ad dilectōem virtutis et bonitatis. p̄s. xxxiij. Accedite ad eū et illuminamini scꝫ ꝑ p̄ntiam gratie (M) Secundū signū est diuine voluntatis expletio. et tangit̄ ibi. claudi ambulāt. Unde pedes anime sunt affectus. Augu. Sicut corpus gradit̄ pedibus sic aīa affectibꝰ Isti pedes ex se sine gratia sūt tardi. imo claudi ad gradiendū in via diuine voluntatis. De quo ad ro. ix. Non volentis neq̄ currentis sed miserentis est dei. q̄ dicit Criso. Sicut terra nō fructificat sine pluuia. sic nec voluntas hoīs sine gratia. Ad ro. vij. Nō enim quod volo bonū hoc ago sꝫ q̄d odio malū illud facio. sꝫ adueniēte gratia diuina opus bonū ꝑficitur. Isidorus. Gratia dei est donum dei ꝑ quod fit expletio diuine voluntatis. Aug. de spiritu et lr̄a. Gratia datur ut lex impleat̄. constat enim hominē aliquādo esse tardum a laudabili exercicio virtutū. ita q̄ dicit Bern̄. q̄ euenit aliq̄n languor animi ut legere nō libet. orare nō delectat. meditatōnes solite non sequunt̄. etiam ut tedeat aliquādo videre alios diligentiā exhibere. hoc totum ꝓuenit ex carentia gratie. In cuius aduentu omnia illa impedimēta remouent̄. De quo Bern̄. sup cantica. Mox ut verbum intus venit expergefacit dormitantē animā. ut impleatur illud Isa. xxxv. Tunc saliet sicut ceruus claudus. Quia dicit Ambro. Nescit tarda molimina sp̄ūs sancti gr̄a. De qua Greg. in mora. Mens nr̄a nullo mō ad sup̄na rapitur nisi a terrenis separet̄. et gratia dei p̄ueniatur Terciū signum aduētus gr̄e in mentē est defectuum culpabiliū om̄imoda depuratio. et notatur in leprosoꝝ mūdatōe. cum dicit̄. leprosi mundantur. i. viuētes inordinata cōcupiscētia carnis cōtra rōem. ad quā homo ex carnis corruptōe inclinatus est. De qua Gen̄. viij. Sensus enim et cogitatio hūani cordis in malum ꝓna sunt ab adolescentia sua. hāc malā cōcupiscentiā deprimit gratia dei. (N) De qua bern̄. Intus in me cognoui eius p̄ntiam ex fuga viciorum carnaliū que opp̄sserunt affectum. et illa carnalis infectio comparatur lepre ratōe macule et immundicie. quia maculat corpus et animā. i. Corin. vi. Omne em̄ peccatū quodcunq̄ fecerit homo extra corpus est. qui autē fornicat̄ in corpus suum peccat. De quo innocentius de vilitate humane cōditōis. non solum fedat animā sed etiā ꝑsonā p̄s. lij. Abomīabiles facti sunt in iniquitatibꝰ

suis ita q̄ de tali immūdicia dicit seneca. Si
scirē deos ignoscituros et hoīes ignoraturos
adhuc peccare dedignarer ꝓpter eius abomi/
natōem. sed adueniente gratia mens de talib
contagijs depurabit̄. Unde Bern̄. sup Can
tica. Gratia dei est ignis ardens. omnē rubigi
nem peccatorū cōsumēs. et figuratur Math.
viij. Descendēs ihūs de monte leprosū mū/
dauit. i. immundū peccatorē carnalem q̄ mū/
datio a nobis nō est sed a deo et eius gr̄a Sa
pientie. viij. Non possum esse continens nisi
deus det. Augu. Tu iubes continentiam. da
quod iubes ⁊ iube quid vis. quia est dei donū
De quo augu. de natura innocentie. Sicut
sunt duo officia medicine. vicz ut sanetur in/
firmitas. et custodiatur sanitas. sic duo sunt
officia gratie. scz q̄ aufert carnis cupiditatem
et facit ꝑseuerantie virtutē. ideo Gregorius
Gustato spiritu desipit omnis caro. Bern̄.
Cum in timore dn̄i inflamaris. et in affcū mu
taris. deum esse p̄sentem per gratiā ne dubi/
tes. Quartum signum p̄sentie diuine gratie
cognoscitur ꝑ verbi dei diligentē auditōnem
Luce. viij. Beati qui audiunt verbum dei et
custodiunt illud. Et notatur ibi. surdi audiūt
Unde verbum dei auditur dupliciter. Uno
modo aure exteriori Johannis. viij. Qui ex
deo est verbū dei audit. Petrus raueñ. Pri
mordium sanctitatis est verbum veritatis. A
lio modo aure interiori. psal. lxxxiiij. Audiā
quid loquatur in me deus. scz aure mentis et
spiritus. Augustinus. Aperi aures meas qui
bus voces tuas audiam. et Gregorius super
Ezechielem. omelia prima. Deus non soluz
requirit aures corporis. sed mentis. De qui/
bus et Apoca. ij. et. iij. Qui habet aurem au
diat quid spiritus dicat. Richard⁹. Ille ha
bet aures audiendi qui habet intellectum in/
telligendi. et affectū diligendi ea que dicunt̄
et promittuntur. Haymo ibidē. auris corpis
tantum ad audienduz consistit. sed auris cor
dis simul intellectū cordis ingerit. et hoc est
ex gratie dei p̄sentia. Gregori⁹. Nisi intus sit
qui doceat inuanuz lingua doctoris laborat.
Ideo Isaie. xxix. Et audient in die illa sur/
di verba libri huius scz p̄dicatōnis et inspira
tionis. Et ideo auditus exterior non est signū
p̄sentie gr̄e dei sine interiori. De quo Augu.
Profundati in peccatis nullo modo possunt
clamore extrinseco excitari nisi ex p̄sentia gra
tie dei audiant verbum dei compuncti sicut fa
ctum est Augustino in libro confessionum.
Vocasti clamasti. rupisti surditatē meam Et
sic illa operatio nō est aliud. nisi emollitio cor
dium ad obedientiam diuine legis. ut imple
atur illud psal. p̄s. xvij. In auditu auris obe
diuit mihi. Quintum signū p̄sentie diui/
ne cognoscitur per interioris hominis viuifi/
cam renouationem. quod notatur in mortuo/
rum suscitatōne. cum dicitur. mortui resur/
gunt. O Sumus enim scd̄m interio
rem hominē mortui tripliciter scd̄m mortem
triplicē anime. Prima mors est separatio a
deo que fit per peccatū mortale. De qua Eze
chielis. xviij. Anima que peccauerit ip̄a mo/
rietur. Et Augustinus. xiij. de ciuitate Mors
anime est cū eam deserit deus. Secūda mors
est ab operibus bonis ociosa vacatio. Jacobi
ij. Fides si nō habeat opera mortua est. quan
do scz homo putat se sola fide saluari posse. et
non curat benefacere. et hec est mors anime.
Grego. Vera fides est que hoc quod dicit v̄
bis moribus non cōtradicit. Tunc enim ve/
raciter fideles sumus si quod verbis promit
timus hoc bonis operibus adimplemus. Ille
etem̄ vere credit. Unusquisq̄z autem quantū
credit tantū sperat. tantum amat. tantū ope/
ratur. Isidorus. Multi fide tantum christia
ni sunt sed opere a veritate xp̄iana dissentiūt
Aug. de vita xp̄iana. Non solū a xp̄iano que
ritur ut malo careat. sed ut bono se exerceat.
cū etiam si nihil mali fecerit nec boni dicitur
homo gehenne ut patet de seruo inutili et non
ꝓficiēti. Mat. xxv. Inutilem seruum eijcite
in tenebras exteriores illic erit fletus et stri/
dor dētium. ⁊c̄. Tercia mors ē mentis ab actu
cōtēplatōnis erumnosa reuocatio. ut qn̄ mēs
hominis ab actu cōtemplatōis reuocata tāto
lāguore in seip̄a ꝓsternit̄ q̄ potius optaret
mori q̄z gustata sic suauitate diuina ad carnis
molestias redire. Unde Bern̄. sup Cantica.
Aīa que semel in cōtemplatōe dulcedinē di
uinam gustauit nescio an ip̄am gehennā ad
tp̄us experiret̄ horribilius et penalius q̄z pro
modico ab illa suspendi. Sed dei gratia ī mē
tē veniēs ab hac triplici morte aīaz resuscitat
ad triplicem vitā. nā a prima morte resuscitat
aīam ad vitā gratie qua aīa deo reconciliatur

ex vnione dei per gratiã. ad Gal'. ij. Viuo aũt iã nõ ego sed viuit in me xp̃us. Hebre. ix. E mũdauit cõscientiã nr̃am ab opibus mortuis ad seruiendũ deo viuẽti. A secunda morte resurget per gratiã ad vitam actõnis meritorie. Gre. in ome. Sicut animã habitare in corpore ꝓbant sensus vitales corpis. sic gratiã habitare in mente ꝓbat vita virtuosa et spiritualis. Et hoc petit p̃s. dicens. Tu autem dñe miserere mei et r̃suscita me. A tercia morte resuscitatur ad vitã cõtemplatõis. Colocen. iij. Mortui estis et vita vestra abscondita est cũ xp̃o in deo. Gre. v. moraliũ. c. xvi. Predictis verbis apl'i subinfert. Qui mortẽ querit gaudet cũ sepulchrũ inuenit. qꝛ qui mortificare se appetit valde ad inuentã requiẽ cõtemplationis hilarescit. ut extinctus mũdo lateat ⁊ cũctis exterioribus rerũ ꝑturbatõibus intra sinũ se intimi amoris abscondat. Unde Hug. de archa noe. Mortui mũdo facti ꝑ occupationem intus viuimus deo ꝑ ꝯtemplatõnem et cõtꝑales esse desistimus dũ ab omnibꝰ exterioribus occupatõibus mentẽ suspendimus. et in deo figimus. Crisost. li. ij. de compunctione. Nisi prius anima terrena cõtemnere didicerit. nõ poterit celestia cõtemplari. Nõ tamen ideo refutanda est vita actiua. Nam dic̃ Isido. de summo bono. Qui prius in actiua vita ꝓficit post ad vitam cõtemplatiuã meliꝰ ascẽdit. Sic̃ em̃ ꝑ cõtemplatõem amandus ẽ deus. ita ꝑ actualẽ vitã diligendus est ꝓximꝰ ac ꝑ hoc sicut sine vtraq̃ dilectõne salui esse non possumus. sic sine vtraq̃ vita viuere nõ debemus. Propterea dicit gre. sup ezechielẽ ome. xiiij. Sicut bonus ordo viuẽdi est si ab actiua in cõtemplatiuã tendatur. ita plerũq̃ vtiliter animus a ꝯtemplatiua ad actiuã reflectitur. Idem. Sine cõtemplatiua nãq̃ vita p̃nt ad celestẽ patriã intrare qui bona que possunt opari nõ negligunt. sine actiua vero non p̃nt. qui negligũt opari bona que possunt. hec ergo in necessitate est illa vero in voluntate. hec in seruitute illa in libertate. Unde maria optimã ꝑtem elegit. Marthe cura nõ ideo reꝑhendit̃ qꝛ marie quies laudatur. qꝛ magna sunt actiue merita sed cõtemplatiue potiora. Unde nec auferri marie pars dicit̃ eo ꝙ vite actiue opera cum corpe transeũt. cõtemplatiue vero gaudia ex fine cõualescũt. Uñ Innocen. et habetur extra de renũ. c. nisi cũ pridem. Nec putes ꝙ ideo martha malã ꝑtem elegerit que circa plurima satagebat. qꝛ maria optimam ꝑtẽ elegit que nõ auferet̃ ab ea. quoniã licet illa sit magis secura. ista tñ est magis fructifera. et licet illa sit magis suauis. hec tñ magis est vtilis. Et subdit. Quãuis simul in vnũ et cõtẽplatiuus esse valeas et actiuꝰ legislatoris exemplo qui nũc ascẽdebat in montẽ vt ibi gloriã dñi cũ maiori cerneret libertate. nũc vero descẽdebat in castra ut cum vtilitate maiori necessitatibus ꝓpl'i ꝓuideret. Unde Berñ. in sermõe. Bonum acquirit gradum qui bene ministrauerit ꝓximo. forte meliorem qui vacauerit deo. sed optimũ qui ꝑfectus fuerit in vtroq̃. Unde et ip̃a virgo maria de cõtemplatiua se trãstulit ad actiuã. postq̃ sine dubio in magna cõtemplatõe cõcepto dei verbo exurgẽs abijt ĩ mõtana ut elisabeth ministraret. Luce. i. Et hoc est quod dic̃ Bernardus in sermõe. Alij vacẽt sancte contemplatõni. alij dediti sint fraterne administrationi. alij in amaritudine anime sue recolãt annos suos tanq̃ vulnerati dormiẽtes in sepulchris. Sic plane opus est ut maria sublimiter et pie sentiat de deo. martha ꝟo misericordit̃ ⁊ benigne de ꝓximo suo. Lasarus aũt humiliter et misere de seip̃o Oẽs tñ et quilibet ꝓ modulo suo ad huius vite contemplatiue ꝑfectõem atq̃ dulcedinẽ anhelare debemus. Quia dicit berñ. in li. de amore. Nonnunq̃ dñe clausis oculis mihi ad te inhianti immittis in os cordis mei quod nõ licet mihi scire. Saporem quidẽ sentio dulcẽ adeo confortãtem qui si ꝑficeretur in me nihil vltra quererem. sed eum accipiẽs nullo corpis vsu. nullo anime sensu. nullo sp̃us intellectu me ꝑmittis aduertere quid sit. Et hoc est qđ dic̃ gre. Sepe gratia contemplantẽ animũ ita eleuat. ut que circa ip̃m sint ignoret. sicut apl'us. ij. Corinthe. xij. Scio hominẽ in xp̃o siue in corpore siue extra corpus nescio raptum hmõi vsq̃ ad terciũ celũ. ¶ P ¶ Sextum signũ diuine p̃sentie est pauperũ euangelisatio. de quo dicit textus. pauperes euãgelisant̃ Bernardus. Pauꝑtas ꝑniciosa est meritorũ penuria. Sed per gratie dei p̃sentiam homo in magnis operibus se exercitat per que ditatur virtutibus et merita sibi accumulat et saluat̃

Unde Isaie.xxix. pauperes homines in sancto israel exultabunt. Et ad ro.v. Ubi autez abundauit delictum superabundauit et gratia. scilicet meritorū. psal.lxvij. Parasti in dulcedine tua pauperi deus scz diuitias meritoz. Ideo dicit rabanus sup leuiticū. Gratia est ordinatrix virtutum. forma morum. dulcedo affectionum. cōmunio bonorum. interpatrix dubiorum. excusatrix malorū. doctrix omniū bonorum. Ideo dei gratiā cōmendat Bona uentura dicens. Gratia est dei donuz p quod anima efficitur sponsa xpi. filia patris eterni. templum spiritus sancti. Ideo potest dici de ea illud. Sapientie.vij. Venerūt autē mihi omnia bona pariter cum illa.

De eadem dominica Sermo.xxi.

Tu es qui venturus es an aliū expectamus. Math.xi. Audistis charissimi signa presentialitatis gratie dei. Nunc vero videndum est quibo modis visitat deus animā p suam gratiam. Uñ deus p gratiam visitat animā sex modis Primo ut iudex incutiens timorem. Scdo ut medicus sanans languorē. Tercio ut viator alleuians laborem. Quarto ut magister corrigens errorem. Quinto ut rex ostendens honorem. Sexto ut sponsus inflamās ad amorem. Primo veniet deus in animā ut iudex incutiens timorem. Et hoc fit in peccatorū cōuersione quādo audimus vocem dei loquēti illud Isaie.xlvi. Redite p̄uaricatores ad cor Et hoc sic orit cum anime peccatrici p gratiaz p̄uenientem deus sic obijcit tangz iustus iudex ostēdens strenuā iusticiā suaz qui de omni errato peccatorē adducit ad iudiciū. In quo luat omnia que fecit statuens ante eū diē iudicij et penam inferni. et omnia que ad timorem possunt inducere. iste aduentus nō ē dulcis sed amarus. est tamen vtilis. quia licet in se dē est dulcissimus. tñ ꝓpter indispositam materiā ipe dulcis amarus sentitur. sic ignis licet in se est lucidus. tamē ratōe ligni viridis et humidi fumigatōes generat. sic deus p gratiam generat fumigatōnes contritōis. Unde Math.xxi. Cum intrasset iherusalē cōmota est vniuersa ciuitas. Sic deus intrans in ciuitatē anime p gram mouet p contritōez Et figuratur.iij.Regū.xix. Ecce dñs transiit. et spūs grandis et fortis subuertens montes et p̄terens petras. Spiritualiter. sic spūs gratie dei veniens in mentē hominis subuertit montes. id ē supbas cogitatōes. et petras conterit. i. induratos peccatores. De tali aduentu dicit Exo.xx. Clemiam ad te et benedicam tibi. Et iterū. Ut enim p̄baret vos venit deus ut terror illius esset in vobis et nō peccaretis. Et tunc verificabitur spūaliter qō dicit Isaie.x.et.xiij. Et erit in die illa Auferetur onus eius. i. penalitas peccati de humero tuo quantū ad pondus oratōis. et iugum ei⁹ peccati seruitus de collo tuo quantum ad decorē intelligentie. i. anime. et cōputrescet iugū a facie olei id est misericordie. Uelet inq̄z i die illa pater p charitatē. filius p veritatem. spiritus⁹ sanctus p bonitatē. p patris charitatē nascit pudor. p filij veritatem timor de pena. p bonitatem spūs sancti spes oritur cōsequendi veniam. que tria scz timor pudor spes sunt summe necessaria in corde cuiuslibet penitentis. Hec tria figurant p tria sata farine ex quibus commixtis fit panis subcinericeus. i. panis penitentie. Geneſis.xviij. Accelera tria sata simile cōmisce et fac subcinericeos panes. Nam timor peccatum expellit. pudor penā temperat spes hominē erigit. De primo eccī. i. Timor dñi expellit peccatū. De secūdo Eusebius. Uerecūdia penā tēperat quā quis p peccato pati debuerat. Richar. de sancto vict. Quāto verecūdia maior tāto in oculis dei clarius innotescit. De tercio Roma.v. Spes nō cōfundit Spe enim salui facti sumus. ad ro.viij

Secūdo veniet ut medicus sanans languorē. et hoc fit in peccatorū remissione. Eccī.xxxviij. Da locū medico et nō discedat a te. qz opa eius sunt necessaria. Hiere.xxx. Obducā enim cicatricē tibi et a vulneribus tuis sanabo te. Reuera postq̄z ut iudex timorez et horrorē pene et culpe incusserit ut peccator agnosceret miseriā et peccati penā. tunc veni et ut medic⁹ infundens vinū et oleū sic samaritanus. Luce.x. id ē doloris mitigationez cōtra horrorē culpe et leticiā spūalem cōtra timorē pene in remissionem peccatorum. oleuz enim lenit. vinum vero mebriat p gaudium qz letificat cor hominis. psal. cētesimotercio.

atq; ita opem confert salutarē ut quotiens pe
nitens ex deuota cōsuetudine redire voluerit
ad luctum penitentie respiciens multitudinez
et magnitudinem peccatorū suorū volens se ꝑ
inde vt prius ad luctū penitētie ꝓuocare. tūc
spiritus testimoniū reddit spiritui nostro ꝙ
sumus filij dei. ad Roma. viij. Hoc est ꝙ di
missa sunt nobis peccata nostra. ut sic non ad
tristiciam sed ad leticiam moueamur ita. Et
hinc ē ꝙ ex ꝑsona medici dicit dñs illud ysa/
ie. lxi. Ad annunciandū mansuetis misit me.
ut mederer contritos corde. et ut consolarer
omnes lugentes. ut impleatur illud Thobie
iij. Post lacrimatōnem et fletum exultatio/
nem infundis. ut magdalene contigit. Luce
vij. Remittūtur tibi peccata vade in pace. Ec
ce duo emplastra que dominus verus medicꝰ
et samaritanus peccatori sauciato supponit. sz
tamen ꝙ sis veniam peccatorū cōsecutus ad
ducendi sunt testes. Et quia ut habet Mat.
xviij. In ore duorū vel trium testiū stat oīe
verbum. sic et nos tres testes. fidem spem et
charitatem habere debemus. Primus testis 1
est fides veritatis. Ezechielis. xviij. Si auer
terit se impius ab impietate sua quam opera
tus est et egerit penitentiam ab omnibꝰ pecca
tis suis et fecerit iudiciū et iusticiā omniū ini
quitatum eius non recordabor. Et hieremie
xviij. Si penitentiam egerit gens illa a malo
suo quod fecit. agam et ego penitentiā super
malo quod cogitaui ut facerem ei. Et probat
hec in corde hominis peccatorū remissionem.
et si non ad penā tamē maxime quo ad culpā
Si vero deuotus homo hoc testimonio non
ꝯtētus vlterius ꝓgreditur penitens in hoc ꝙ
deliquit et satisfaciens quantū potest accedat
alius testis testificans in corde nostro remis/
sionem peccatorū sz spes ex cōsciētia i. Joh. 2
iij. Si cor nostrū nō rep̄henderit nos fiduciā
habemus ad deum. ij. ad Corin. i. Gloria no
stra hec est testimonium cōscientie nostre De
hoc testimonio Aug. Inter iustū iudicem et
puram cōscientiam dicit noli timere causam
tuam. Bern̄. Quem cōsciētia defendit inter
accusatores liber est. verūtamē hic testis dat
aliquā fiduciā nullam autē certitudinē. Qd̄
clare patet. j. Corin. iiij. Nihil mihi conscius
sum. sed non in hoc iustificatus suz. Subdit.
Qui autē me iudicat dñs est. quasi diceret.
forte habeo aliquid occultū et ignoro qd̄ deꝰ
scit. Tercius testis ē charitas. quod tunc cō 3
tingit cū homo deuotus sequitur consiliū pau
li. ad philip. iij. Que quidem retro sunt obli
uiscens. ad ea vero que priora sunt extendēs
meip̄m ad destinatū ꝑsequor ad brauiū super
ne vocatōis dei non cōtentus prioribus se to
tum offert in obsequiū xp̄i geniens et suppli/
cans vt deus cum eo faciat misericordiā. ad
quam su ꝓplicatōem pater misericordiarū de
celo mittit tercium testē charitatē in qua fun
dit spiritū sanctū. ad Ro. viij. Ip̄e em̄ spiri
tus testimoniū reddit spiritui nostro ꝙ sumꝰ
filij dei et ꝙ remissionem peccati habemus. j.
Petri. iiij. Charitas operit multitudinē pec
catoꝝ. Unde primus testis consciētiā alleui/
at. Secūdus serenat. tercius assecurat. ꝓpter
quod sp̄us veritatis dictus est eo ꝙ anime fi/
deli imprimit veritatē. ꝓuer. x. Uniuersa de/
licta operit charitas. nemo em̄ cum charitate
damnatur. ideo desidera medicū et clama cū
hieremia. xvij. Sana me dñe et sanabor. sal/
uum me fac et saluus ero. Albertus. Domi/
nus veniens in virtute medici quattuor me/
detur ꝑ sui aduētus p̄ñtiam. Primo ab infir
mitate p̄seruando. hoc fit cū attenuat impug/
natōnes viciorū. Scd̄o causam infirmitatis
expellendo sz cōcupiscentiā carnis et oculoꝝ
Tercio sanitatē reparādo. i. vires et fortitudi
nem. quarto sanitatē repatā cōseruādo. Eccli
xxxviij. Honora medicū ꝓpter sanitatē. Ter 3
cio aīam ꝑ gratiam visitat ut viator alleuiās
laborem in vie ostensione ꝑducēs hominē ꝑ
huius deserti solitudinē ad terram ꝓmissiōis
Hieremie xvij. Quasi colonus futurus es ī
terra et quasi viator declinās ad manendum
Et hoc ꝓpter vie alienatōnem et tedij amo/
tōem. ut aīa deuota ex dulci cōfabulatōne lo
quēs de gaudijs celestibꝰ alacriter ꝑcurrat cū
discipulis euntibꝰ in emaus. Luce vl. Nonne
cor nr̄m ardens erat in nobis ⁊c. qd̄ interp̄ta
tur desideriū cōsilij. cū eo em̄ ꝯsiliari debemꝰ.
quō desideratā metā btitudinis eterne attin/
gere valeamus. Quarto ut nigr̄ corrigēs er/ 4
rorē in īterna illūiatōe. ꝓuer. ij. Fili mi ne ob
liuiscaris legis mee ⁊ p̄cepta mea cor tuū cu/
stodiat. Bern̄. Preceptoꝝ custoditio ē eorū
opatō. p̄s. cij. mēores sūt mādatoꝝ eiꝰ ad faci
endū ea. ꝓuer. xxij. Appōe cor tuū ad doctrinā

meã que pulcra erit tibi cum seruaueris eam. Bern. Ipe illuminat intellectum. accendit affectum. docet effectum. Sed vide primo quos doceat. Isaie. xxviij. Quem docebit scientiam. et quem intelligere faciet auditũ. Et respondet in psona dñi. lxvi. Cum inquit. ad quem aũt respiciam nisi ad paupculũ et cõtritum spiritu et trementẽ sermões meos. Bernardus. Delicata est diuina cõsolatio nõ datur admittentibus alienã. Quinto veniet vt rex ostendẽs honorẽ suum et munificentiam in beneficiorũ largitõe. Sapientie. vij. Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa scz dei gratia. nam apportat secũ thesaurũ misericordiarum et virtutũ et omniũ meritorũ. Sapientie. vij. Infinitus est thesaurus hominibꝫ scz virtutes et merita quibus placabiles deo efficimur ut subdit ꝓpheta quo qui vsi sunt. participes facti sũt amicicie dei ꝓpter discipline dona cõmendati. Et dicit dona. iuxta illud Aug. Quid sunt nostra merita nisi dei dona Sexto veniet ut sponsus inflamãs ad amorẽ in sincera dilectõe. Math. xxv. Ecce sponsus venit exite obuiã ei. dicit ecce. quasi diceret mirabile. Quid enim magis mirabile q̃ꝫ ꝙ deus cuius magnitudinis nõ est finis. ps. cxliiij. ad paupculã aĩam desponsari velit et amore cõiungi. ut dici possit illud Exo. xiiij. State et videte magnalia que deus facturus ẽ hodie. Reuera magnũ est ꝙ creator ita suauiter velit cõiungi sue creature. De qua suaui vnione dicit Bern. Cũ gustatur q̃ꝫ suauis est dominus tunc aĩa nõ desiderat queqꝫ alia bona. sed languente desiderio affectat̃ solus. nescio enim quid delicatiꝰ habet in se deus q̃ꝫ ꝙ aĩe dr̃ sponsus. nã sub ratõe regis ad cultũ eius requirit̃ reuerẽtia et aliquid timoris. sponsus vero nihil q̃ꝫ paratum amorẽ exigit. Sed quia oĩs actus diligendi cõsurgit ex aliqua similitudine ut dicit̃ eccĩ. xiij. Omne aĩal diligit sibi sile. aĩa vero rõnalis est ad ymaginẽ dei creata et similitudinem. ergo nõ solũ gratuita sz naturali quadã inclinatõẽ deberet eũ diligere sicut et ipe nos. j. Johan. iiij. Ipe prior dilexit nos Ideo Bern. Quid enim dignũ tãto amore rependi poterit etiã si puluis se ad reamandum totũ colligeret. Sunt em̃ homines terra et cinis. Eccle. xvij. ¶ Nam deus desponsauit sibi animã deuotam quadruplici-

ter Primo ab eterno p̃ destinãdo. Secundo in fide ad sacramentũ reuocando. Tercio ꝑ p̃ceptorum subarratõnem. Quarto beneficij sponsalibꝫ dotãdo. De quibꝫ Osee. ij. Spõsabo te mihi in sempiternũ. et sponsabo te mihi in iusticia et iudicio et in misericordia ⁊ miseratõnibus et sponsabo te mihi in fide. Primũ ibi. in sempiternũ. scd̃m ibi. in fide. terciũ ibi. in iudicio et iusticia. Quartũ ibi in misericordia et miseratõibus. Hec sponsa est fidelis anima. De qua Sapientie. viij. Quesiui mihi sponsam eam assumere. et amator factꝰ sum forme illius. Unde Bern. Quis digne pensare poterit quãto affectu nos diligat. qꝛ animã sponsam dicit et vocat. Nam aĩa inferior est genere. Ipse em̃ est infinite et ĩexplicabilis nobilitatis. Isaie. liij. Generationeꝫ eius quis enarrabit. Et quãq̃ꝫ anime fideli q̃ ꝑ amorem deo inheret nulla sit comparatio. Ecclesiastici. vi. Amico fideli nulla comparatio. Omnes tamẽ anime nihil sunt respectu illiꝰ sponsi scz filij dei. ij. Corinth. vi. Que societas lucis ad tenebras. Et Job. iiij. Nũquid homo dei cõparatõe iustificabit̃. aut factore suo purior erit vir. Secũdo aĩa inferior ẽ specie. quia nulla species alicuius aĩe comparabilis est pulcritudini forme sponsi. Job. xv. Celi non sunt mũdi in cõspectu eius. q̃ꝫ tomagis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquã iniquitatẽ. Tercio est inferior dignitate. q̃d enim dignius deo. Job. xi. Excelsior celo est ꝓfundior inferno. Sic quid indignius aĩa peccatrice que infernũ meruit. et tamẽ deꝰ in sponsam eã sibi elegit ut figurat̃ in ethiopissa quam ut scribit iosephus in. ij. li. antiquitatum. c. v. et sil̃r Comestor in historia scolastica. li. et capl̃o eisdem vxorẽ duxit. ꝓpter quã aaron et maria obiurgati sunt eũ. Numeri. xij Bern. Sed nõ potuit eius mutare colorem Christus vero spõsam suã nõ fedã exhibebit. sed gloriosam nõ hñtem maculã neqꝫ rugam iõ Bern. O aĩa mea vnde tibi hec gl̃a ut dicaris dei sponsa vtiqꝫ nõ ex nr̃is meritis sed ex flagrãtia sue charitatis. Sed ut aĩa digne mereat̃ esse et dici dei spõsa ꝑ vnionẽ gr̃e. ¶ Tunc sciendum ꝙ xp̃s sponsus querit in sua sponsa septem. Primo pulcritudis venustatẽ. Scd̃o disciplie moralitatẽ. tercio diuitiarũ vbertatem. Quarto corpis sanitatem.

Quinto fidelitatē. sexto subiectōnis humili
tatem. Septimo cordis charitatē. Dixi prīo
sponsus querit in spōsa pulcritudīs venustatē
⁊ sic xp̄s spōsus ī aīa q̄rit pulcritudinē et puri
tatē ꝯscie De quo aug. de v̄ginib. Nō q̄rit
deus pulcram carnē sed pulcram mentē. j. ad
Thes. iiij. Hec est autem volūtas dei sanctifi
catio vestra. qꝛ non habitat in corpe subdito
peccatis. Sapientie. i. Et ut dicit hugo in li.
de bono cōscientie. Deus qui est amator mū
dicie cor pollutum peccatis nō p̄t inhabitare
Ideo docet gre. sup Ezechielē. omelia nona
Quid ꝓdest si omnes laudent cū cōscientia
accusat. aut quid poterit obesse si omnes no/
bis derogent et sola cōscientia bona nos de/
fendat. Ergo in omni ope tacite debet homo
ad conscientiā recurrere. Nam s̄m aplm. ij. ad
Corinthe. i. Gloria nostra hec est testimoniū
conscientie nr̄e. Qua ꝓpter non confidas sup
verba adulatoria hominū qui te aliquādo as
serunt bonum. Quia habetur in canone. xi. q
iij. inter verba nō hominū linguas sed cōscien
tias curare debemus. qꝛ ut habetur ibidē in. c.
in cūctis. et sunt verba aug. In cunctis que
in hac vita aduersa ꝓueniūt sola est omnipo/
tentis dei districtio pensanda atqꝫ ad cor ꝓpri
um semp recurrendū vt nullius ibi lingua im
plicet vbi cōscientia nō accusat. Quē enim ꝯ
scientia defendit liber est inter accusationes.
et liber sine accusatōe esse nō pōt. si sola q̄ inte
rius addicit cōsciētia accuset. Ideo sicut spō
sa solet faciē suam lauare et speculū inspicere
ne sponso displiceat. sic et aīa facere dꝫ. iuxta
illud Hiere. xxxi. Statue tibi speculā. i. cōsci
entiam. Hugo. Cōscientia dicit̄ quasi cordis
scientia. vbi cognoscis teip̄m; et vides quid
macule īsit tibi. Et nō sufficit solū videre ma
culā sed cū hoc debes abstergere et lauare Isa
ie. i. Lauamini mūdi estote. Isid. Ablue te la
crimis laua te fletibus. p̄s. Asp̄ges me ysopo
et mundabor. Secūdo requirit sponsus ī spō
sa discipline moralitatē. ut sit disciplinata in
verbis et in opibus. Primo in verbis. nam
signum est bonitatis in corde disciplinate loq̄
Math. xij. Ex abundantia cordis os loq̄tur.
Et aristo. iiij. ethicorū. Qualis vnusq̄sqꝫ est
talia loquitur et opatur et taliter viuit. Et sic
mala locutio est bonorū morum corruptio. j.
Corint. xv. Corrūpunt bonos mores collo/
quia praua. ideo ꝓhibe linguā tuam a malo.
et labia tua ne loquantur dolum. psal. xxxiij.
Ratio ꝓuer. xiij. Qui custodit os suū custo/
dit animā suam. et ꝓuer. xviij. Mors et vita ī
manibus lingue. Math. xij. Ex verbis tuis
iustificaberis. et ex verbis tuis damnaberis.
Jacobi. iij. Si quis in verbo nō offēdit hic
pfectus est vir. Item disciplinata debet esse
in moribus vt nullū scandaliset. Criso. Dīa
agamus ne scandalisetur ꝓximus. Mathei
xviij. Ve homini p quem scandalū venit. Et
j. ad Thimotheū. iiij. Exemplū esto fideliū
in verbo in cōuersatōne in charitate in fide in
castitate. et ad Titū. ij. In omnibus p̄be te
ip̄m exemplum bonorū operū Math. v. Lu/
ceat lux vestra coram hominibus vt videant
opera vestra bona. Nam s̄m Grego. sup Eze/
chielem. Qui in occulto bene viuit carbo est
quia paucis ꝓficit sed solū sibiip̄i. qui vero in
publico lumen sanctitatis demōstrat lampas
est. quia in se ardet et alijs lucet qd̄ collaudat
Gre. in. x. moraliū. Non arbitror cōsiliū meli
us q̄ꝫ q̄ ꝓximū tuum exēplo doceas. Et idem
in omelia. Raro vel nunq̄ꝫ peccatores ad pe/
nitentiā redirēt si nulla essent bonorū exēpla
que mētem eorū traherent. Tercio diuitiarū
vbertatem. et hee diuitie cōsistunt in virtuti/
bus. Gregorius. Vere diuitie non sunt opes
sed virtutes. que quidem diuitie valde pla/
cent deo sponso nostro. Richardus. Anima
virtutibus plena est dei sponsa. trinitatis ca/
thedra. Seneca. Nil virtute p̄stātius nil pul/
crius. quia homo virtuosus est quasi deus in
humano corpe hospitatus. Quarto sponsus
querit in sponsa corporis sanitatē ut non sit lā
guens vel clauda. Sic xp̄us querit sanitatē
anime sponse sue. que sanitas attendit̄ in agi/
litate. quia signū pfecte sanitatis est agilitas
vt videlicꝫ sponsa xp̄i sit agilis ad omnia ope
ra bona. Ecclesiastici. xxxi. In omnibus ope/
ribus tuis esto velox. et oīs infirmitas nō oc
curret tibi scꝫ accidie et negligentie Hierem.
xlviij. Maledictus qui facit opus dn̄i negli/
genter. Ideo docemur Ecclesiastes. ix. Qd̄
cunqꝫ potest facere manus tua instanter opa/
re. Quinto fidelitatem. ut videlicꝫ sit ei ita
fidelis q̄ nulli placere desideret nisi ei. Sic
christus querit in fideli anima ut in operibus
omnibus eius gloriam querat. i. ad Corin. x.

Siue ḡ manducatis siue bibitis siue aliḋ q̄d facitis oīa ad gl'am dei facite. Et ysa. xlij. Gloriam meā alteri nō dabo Ideo docet Bern̄. In omni ope intende in deū et ꝓpter deū. nā ꝑm Aug. Si quis aliquid opat̄ ut terrenum ꝯmodū adipiscat̄ nō erit cor mundū. Sexto sponsus querit in sponsa subiectōnis et obedientie humilitatem. ut simus ei subiecti voluntati eius obediēdo et nō nostrā faciēdo. De q̄ Math. xvi. Qui vult venire post me abnegꝫ semetip̄m. i. ꝓpriā voluntatē. ꝑm illud Eccle. xviij. Post cōcupiscētias tuas nō eas et a voluntate tua auertere. Nam dicit Eusebius in epl'a. Illo die bene vixisti in quo ꝓpriam volūtatem abnegasti ⁊ desiderijs tuis restitisti. nā ꝓpria voluntas est deo valde cōtraria. Aug. Quid odit deus aut punit nisi ꝓpriā voluntatem. tolle ꝓpriam voluntatē et nō erit infern⁹ Nil ardet in inferno nisi ꝓpria volūtas dei voluntate cōtempta. Ideo Hiero. Tantum v̄tutib⁹ adijcies quātū ꝓprie voluntati subtraxeris. Septimo sponsus querit in sponsa cordis charitatē. nā omnia alia sponsus nō acceptaret si sponsa eū non diligeret. sic xp̄us querit charitatem in fideli aīa. Ad Coloc̄. iij. Sup omnia charitatē habete quod est vinculū pfectōis. Aug. Charitas est que valet ad om̄ia sine qua nihil valent oīa. nā ad quid valeret cordis puritas discipline moralitas et obediētie humilitas si defuerit charitas. Dicit nāqꝫ hylarius. Frustra erit oīs opatio si nō adest dei dilectio ut testatur apl'us. i. ad Corin. xiij Si habuero omnē fidem ita ut montes trāsferam. charitatē autē non habuero nihil suꝫ. Ideo hortat̄ nos Hugo. quantum potes tātum dilige. ptās tua sit mensura tua. Et quantum diligis intantū de gratia et gl'a a sponso tuo obtinebis.

De eadem dominica. Sermo. xxij.

Missus est gabriel angelus a deo Luc̄ i. Audiuistis de p̄paratōne hominis ad aduentū gratie et de quiditate et diuisione eiusdem. et de signis aduentus. Nūc videndū est de opatōne gratie vicꝫ quid gratia opatur in aīa. Et opatōes eius innuuntur in euāgelio de annūciatōe incarnationis xp̄i Missus est angelus. Unde gr̄a opatur ista in anima scꝫ mentē excitat ad bona. roborat animā. deo vnit. mentē ad supna eleuat animam fecundat. mētē purificat. pseuerantiam efficit. peccatū exacerbat. cōscientiā liberat cor pulcrificat. animā securat. timorē inducit Dixi primo. deus veniēs p gr̄am mentem ad bonū excitat. et tangit̄ ibi. missus est angelus Nā sicut dicit Richar. in li. de cōtemplatōne pte. v. Angelus est diuinus nūcius p quem voluntatē diuinā cognoscimus. sic gratia p̄ueniens est quasi dei nūcius mentē hoīs ad bonū excitās. ut dicit Aug. Gratia est lumē aīe faciens hoīem peccatū suū cognoscere. Et ille angelus. i. grā p̄ueniēs nccario p̄mittit̄ ut dicit Gre. xvij. mora. c. xxvij. Lumen q̄ ꝓpe dei est gratia p̄ueniens que si in nr̄o corde nequaq̄ gratuito cōsurgeret ꝓfecto mens nr̄a in peccatoꝝ suorū tenebris obscura remaneret. Ido apl'us mutatus de psecutore in p̄dicatorē dixit. j. Corin. xv. Gratia dei sum id quod sum Idcirco debet p̄cedere et mentē hom̄is excitare. ut figuratur Actu. xij. Angelus astitit et lumen refulsit in habitaculo carceris. pcussoqꝫ latere petri excitauit eū dicēs. surge velociter Unde sicut angelus ibi p̄cessit ad liberatōem petri de carcere. sic gr̄a dei p̄cedere dꝫ ī aīa affectū ad oē bonū excitandū. p̄s. lviij. Misericordia eius p̄ueniat me. Job. xxxij. Spiritus est in hominib⁹. et inspiratio omnipotētis dat intelligentiā boni scꝫ et mali. boni ad opandū mali ad fugiendū. Dicit nāqꝫ aug. in li. de penitentia. Uere penitere nō est hom̄is sed dei. De quo etiā Richar. li. iiij. de contemplatōe Scimus q̄ nihil cordis intima purgat. mentis mūdiciā reparat q̄ꝫ anime compūctio quā gratia tribuit. Ideo Dyonisius in de angelica gerarchia. c. vi. dicit. Nisi p̄cederet purgatio nō sequeret̄ illuminatio. et nisi esset illuminatio nō veniret cōsummatio. Secūdo in bono roborat et cōfortat. Et notatur ibi. gabriel. quod interp̄tatur fortitudo d̄i. q̄ eū nunciare venerat qui est dominus fortis in p̄lio contra principes tenebrarū. sic gratia dei cōfortat hominem in bono. Augu. Nolentem gratia p̄ueuit ut velit volentem subsequit̄ ut possit. Ideo petit ecclesia in collecta. Tua nos gr̄a semp p̄ueniat ac sequat̄. p̄ueniat inspirando

sequatur adiuuando scz in bonū opus. quia dicit aug. de correctōe et gratia. Gratie dei ē quidquid boni agimus. Isa. xxvi. Omnia opera nostra opatus es nobis dñe. Johā. xv. Sine me nihil potestis facere. Idcirco ī omnibus agendis grā dei est inuocāda. Quia dicit san. tho. li. iij. cōtra gentiles. indiget homo diuine gratie auxilio ut pseueret in bono. Et hoc est quod dr ad philip. i. Qui cepit in vobis opus bonū pficiet. Et. i. Petri. vl. Deus autē omnis gratie qui vocauit vos in eternam gloriā suam in xpo hiesu modicū passos ipse pficiet cōfirmabit solidabitqz. hoc cōsiderans aplus dicit ad philip. iiij. Omnia possum in eo qui me cōfortat Quā quidem cōfortatōez in bono petiuit dauid in ps. lxx. Cū defecerit virtus mea ne derelinquas me scz p gratiam tuam. (y) Sed diceres. nō habeo talem gratiā et nunciū qui me excitaret et in bono cōfortaret. Rñdet Innocen. Gratiā pmereri nemo pt quia gratis dat. sed demereri qsqz pt. ideo non est imputandū homini si gratiam nō meretur. sed imputādū est ei si gratiam demeretur. Dicit em aug. in li. de spū et gratia. Semp psto est gratia si nō est repulsa. et si aliqst homini nō confert causa esse pōt. iniusta esse non pt. quia gratia pueniēs ut dicit August. nulli vnqz defuit qui dignus fuit. Sed diceres. tñ dictuz est qz nullus eā pmereri pt Respondet san. tho. hoc verū est qz nullus hō meretur grām de cōdigno sed bene de ꝯgruo. Tercio grā aīam vnit et deiformē efficit p sui vnionem. et notat ibi in ciuitatē. Ciuitas em dr quasi ciuiū vnitas. qz facit deificā vnitatē De qua dicit Linconien. sup. i. c. angelice gerarchie. in fine. Deiformitas est assimilatio q̄ fit p immediatā adhesionē ipi deo. De qua. j Corin. vi. Qui adheret deo vnus spiritus ē Quia sicut se habet receptibilitas nostra ad ipm deum. sic et ipe tribuit nobis in participādo eius participatōem. p hanc em deificamur et dij dicimur. ps. lxxxi. Ego dixi dij estis. Quia aūt illa vnio anime ad deū fit p amorē sed qz nihil amat et diligitur ut dicit Augu. nisi cognitum. ideo ad pfectā vnionē requirit cognitio dei et dilectio. Dyoni. Amor ē virtus vnitiua amantis cum amato. Nam duo sunt in hoīe quibus pt deo adherere scz intellectus et volūtas. p intellectum deū apphendit. p voluntatē in deo quiescit et eū diligit. et se ei assimilat. De quo hugo de archa noe c. v. dicit. Vlis amoris est ut talē te p amorē necesse est esse quale id est quod amas. et cui p affectum cōiungeris in ipius similitudinem trāsformeris. ꝛ ideo sic terrena amādo terrenꝰ efficieris. sic deū amando deiformis. Talis enim vnusquisqz est qualis ē sua dilectio. Jō anima est sicut cera flexibilis cui faciliter ymago sigilli imprimit. sicut dicit Auerrois sup de aīa. Hinc est qz grā amorosa dicit in canticis. v. c. Aīa mea liquefacta est scz ad suscipiēdum formā deificā vel deiformitatē. que deiformitas ut dicit Lincon. est renouatio spūs rōnalis et cōformitas ipius ad deū put ē possibile scz p amorē sciam et opatōnem. (3) Quarto mentē ad supna eleuat. et tangitur ibi galilee. nā galilea interptatur trāsmigratō scz p feruēs desiderium mentē eleuādo. Canti. iij. Que est ista que ascendit p desertum sic virgula fumi ex aromatibus mirre et thuris. Spūaliter. p fumū intelligitur deuote mētis desideriū quod ab igne ascēdit. nam virgula gracilis et recta est. sic sanctum desideriū surgit ex intentōe recta. ex aromatibus mirre. id est mortificatōe carnis. et thuris. i. deuotōis intime. et vniuersi pulueris pigmentarij. id ē virtutū ꝯsummatōe. Et sic anima quasi fumꝰ p desertum ascēdit qñ ex hijs que in seipsa inuenit siue bonis siue malis affectum suū in celestis sponsi desideriū trahit. De quo Hugo in ꝯmēto angelice gerarchie ponit exemplū in re sensibili. sicut vas cū liquore circa ignēdum ponit calor ignis primo incipit illū liquorem ab imo ignire. postea nūc huc nūc illuc. nunc sursum nunc deorsum iactare et paulatī sursum attollere. et vsqz ad summū replere. tandem supius sic eleuatū ad foras cū quadā violentia euacuare et effundere. sic humana mēs diuini ignis desiderio accēsa sepe ī seipa contra seipam feruēs et fremēs et estuās sibi ipi irascens. seipam despiciēs summis inhiās p inferiorū cōtemptum ab infimis repellitur. et p supnorū desideriū ad supiora trahitur. ita ut et sup seipam oblita scz sui in extasi subleuata tota ad supna rapit. Hij sunt de quibus Isa. lx. Qui sunt isti qui ut nubes volāt et quasi columbe ad fenestras suas. Grego. Sepe gratia contemplantē aīm ita ad supna

eleuat. ut q̄ circa ip̄m sint ignoret. Et talis fu
it aplus. ij. ad Corin. xij. Scio hominē in xp̄o
siue in corpore siue extra corpus nescio raptū
hmōi vsq̄ ad terciū celum. (A) Quinto
gratia dei in mentē veniēs aīam fecundat. Et
innuit ibi nazareth. nam nazareth interp̄tat
flos. et sicut ex flore generat fructus. sic gr̄a
opatur fructuositatē bonorū op̄m. Sapiētie
iij. Bonorū em̄ laboꝝ gloriosus est fructus.
De quo fructu Cañ. ij. Fructus eius dulcis
gutturi meo. Et hic generatur ex dei gr̄a. Isi
dorus. Gratia est donū dei misericordie. p q̄d
fit expletio voluntatis diuine. Nā s̄m aug. de
lr̄a et sp̄ū. Gr̄a datur ut lex impleat. Sexto
gratia dei mentē purificat. et notatur ibi ad v̄
ginem scz purissimā. et sic gr̄a menti aduenīēs
reddit eam purā. ut testatur Richar. Quid
est q̄ purgat mentis intima nisi dei gr̄a. Qr
cum gratia sit res mūda nō stat in immundis
Et quia s̄m Dyo. Bonū potētius est in agē
do q̄ malū. Ideo ip̄a gratia omnia immun
da repta in anima aut conscientia expellit. ut
dicit Bern̄. Intra cordis habitaculū quod
possidz minimā paleā peccati non patitur resi
dere. sed sicut aqua pannū lauat a sordibus
ita diuina gratia mūdat aīam a labe peccatoꝝ
ꝓpter quod de ip̄a dicit Ezechiel. xxxvi. Ef
fundam sup̄ vos aquam mūdam. i. aduentus
mei gratiā. et mūdabimini ab omnibꝫ iniqui
namentis vr̄is. ꝓpter qnod dicit apl's ad ro.
v. Ubi abundauit delictum sup̄abundauit et
gratia scz ad repellendū delictum et ad resistē
dum peccatis. Jō dicit Bonauē. Gratia est
dei donū p̄ quod aīa efficit sp̄us sancti tēplū.
Septimo gratia dei in mentē veniens p̄seue
rantiam efficit. et notat ibi desponsatam viro
cui nomē ioseph. ad designandū q̄ gratia effi
cit virilem op̄ositatem. Unde p̄s. xxx. Viriliter
agite ut confortet cor vr̄m. nam aliquan
do homo ita viriliter op̄atur ex gratia q̄ nullo
mō posset facere ex natura. ut dicit apl's. j. ad
Corin. xv. Abundantius illis omnibꝫ labora
ui. Et subdit. Non ego sed gr̄a dei mecū. Jō
vir dicebatur ioseph quod interp̄tat augmē
tum. quia gratia menti aduenīēs augmentat
robur et fortitudinē cōtra humanā infirmita
tem. De quo apl'us ad ro. viij. Similiter au
tem et sp̄us adiuuat infirmitatē nostrā. Ido
dicit Aug. Sancti patres inspiratōe diuina
fecerunt difficilia q̄ nobis vident quodāmō
impossibilia. et hoc ex dei gratia. qr dicit gre.
in mora. Qui sup̄na degustat om̄ia inferiora
equanimiter portat et p̄seuerant. Quia dicit
hieronimus. nō incepisse sed p̄fecisse virtutis
est. nam dei gratia est alpha et o. id est princi
piū et finis. principiū p̄ p̄uenientē gratiam. fi
nis vero p̄ consummātem. Ideo de pe. di. ij.
c. apl'us. §. ꝓpter hmōi humilitatē secreti cre
dendum est quosdā de filijs p̄ditōis nō accē
pto dono p̄seuerādi vsq̄ in finem in fide que
p̄ dilectōem op̄atur incipe viuere et postea ca
dere. vbi euidenter innuitur p̄seuerantiā i bo
no esse donum dei. (B) Octauo gr̄a dei
menti aduenīēs peccatū exarcerbat. Et notat
ibi. nomen virginis maria. Nā maria interp̄
tatur mare amarū. ad designandū q̄ dei gr̄a ꝯ
fert amaritudinē de peccato. Grego. Quāto
maiorem gratiam q̄s recipit tāto magis se re
p̄hensibilē in peccatis cognoscit. Et gratia nō
solū causat amaritudinē peccati sed etiā mun
di. et eoꝝ que in mūdo sunt ut carnis oblecta
menta. Gre. Gustato sp̄ū desipit omnis caro
Nam gr̄a auertit desideriū a carne et a mūdo
et ponit in deo. Ideo nō habentes dei gr̄am
hijs desidiosum est audire de deo et de spiritu
alibus rebus. Gre. Mens visibilibus dedi
ta nō p̄t videre inuisibilia. Nam hijs dulce ē
in mundanis rebus qui nil gustauerūt de ce
lestibus. ideo tales quibꝫ mūdus sapit dei gra
tiam suscipe nequeūt. De quo Job. xiiij. quē
mundus nō p̄t cape. Aug. i. homo mūdanus
Quia dicit Criso. Si te delectat mund⁹ ad
gratiam dei es indispositus. Nono gratia in
mentē aduenīens cōsciam liberat vel libertat.
scz a peccato. iuxta illud. ij. Corin. iij. Ubi spi
ritus dn̄i ibi libertas. Et innuitur ibi. ingress⁹
angelus dixit Aue. Sicut enim angelus clau
sis ianuis ad mariā ingressus est. sic gr̄a dei o
cultis vijs accedit ad humanā mentē et incō
p̄hensibilib⁹. De quo Job. xxxviij. Per quā
viam spargitur lux. quasi diceret. nescit. sic et
nec via noscit p̄ quam gr̄a datur. Un̄ gilber
tus. Non p̄t dari certa regula qr nō est nosse
vr̄m tp̄a vel momenta. qr non ē industrie sed
gr̄e. nō inuestigatōis sed reuelatōis. De qua
Isido. dicit de summo bono. Gressus dei per
gr̄am scz sunt in corde hominis interioris. qr
bona desideria surgunt ut calcentur mala. Et

sicut angelus liberauit petrū a cathenis. Actuū xij. sic gratia dei liberat hominē a vicijs. De q̄ Bern̄. de libero arbitrio. Ubi gr̄a ingreditur potestas peccati minuit̄. De quo ⁊ apl'us ad Ro. viij. Spūs vite liberauit me a lege pctī. hoc est spūs sancti gr̄a conferēs vitā De qua Bern̄. sup̄ cantica. sermōe. vi. Gratia tumentia corda cōculcat. carnalia desideria cōprimit impiū iustificat. Ideo merito dicit̄ aue quia liberat a ve peccati. nā triplex ve homo incurrebat. scz ve culpe. ve pene. ve miserie et dānationis eterne. Apoca. viij. Ve ve ve habitantibus in terra. ve ꝓpter culpā quam cōmisim⁹. ve ꝓpter penā quā meruimus. ve ꝓpter miseriam quā incidimus. nam ex culpa cōmissa nō solū pena sed etiā miseria est subsecuta. ita ut et iusti miseria tp̄ali affliguntur. Job. x. Si impius fuero ve mihi est. et si iustus nō leuabo caput meū saturatus afflictōne et miseria. Sed hic p̄ gr̄am in statu merendi liberamur.

C Bern̄. in sermone. Intrauit ihūs in quoddā castellū dicit q̄ triplicē gr̄am diuinitus accepimus. Primo gr̄am cōuersionis cōtra ve culpe. qz ibi culpa dimittit̄ et ex cōtritione homo ad deū reuertit̄. Secūdo gr̄am adiutorij cōtra ve miserie. qz a miseria eripimur dum a deo adiuuamur. Tercio gr̄az remuneratōis cōtra ve eterne damnatōnis. qz de eterna pena liberat̄ qui remunerādus ad eternam gloriā dirigit̄. De qua gr̄a dicit apl's ad ephe seos. ij. Gratia enim estis saluati p̄ fidem. Et iterū. Cuius gratia saluati estis. qui conresuscitauit et cōsedere fecit vos in celestib⁹ in cristo hiesu. Et. ij. Corint. ix. Potens est deus omnē gratiā abundare facere in vobis. Decimo gratia animā pulcrificat. et tangit̄ ibi gr̄a plena. Dicit nanq̄ Aug. de vera innocentia. Sicut duo sunt officia medicine. vnū quo sanatur infirmitas. aliud quo custodiat̄ sanitas ita sunt duo dona gratie. scz peccata auferre. Isaie. xliij. Ego sum ip̄e qui deleo iniq̄tates tuas. Et tangit̄ ibi. aue. Et s̄m claritatē virtutis tribuere. et tangit̄. gratia plena. Undecimo gratia animā securat. et tangit̄ ibi. dn̄s tecum. Unde merito homo est secur⁹ in anima qui habet dei gratiā q̄ p̄t dicere cū p̄s. xxvi. Dn̄s ꝓtector vite mee a quo trepidabo. quasi diceret a nullo. Quia dicit apl'us ad Ro. viij. Si deus ꝓ nobis quis cōtra nos. q. di. nullus. Et iterū aīa in gr̄a existens p̄t dicere illud Hiere. xx. Dn̄s mecū est tanq̄ bellator fortis. vbi mgr̄ Jacobus scz de sancto victore in quodā sermone dicit. dn̄s tecū in consilio p̄ gratiam suā. tecū in defensionis auxilio tecum in cōscientie secreto. tecū in exilio. tecū in periculo. tecū in corde. tecū in ore. tecū in ope. tecum vbiq̄. ideoq̄ securus es dū es in gratia quodcūq̄ agere volueris Idcirco securitas hec figuratur in gedeone Judicum. vi. vbi venit angelus ad gedeon dicēs ei. dominus tecū virorū fortissime. extunc em̄ gedeon fuit victor potētissimus de hostib⁹ suis. sic cū gratia dei affuerit homini p̄ eius p̄ntiam assecuratur cōtra omniū hostiū maliciā. Un̄ gre. in sermone de apl'is. Fortes facti sunt. occidi possunt. flecti nequeūt. quō enim sustinuissēt si gratia dei eos nō solidasset.

D Duodecimo gratia dei adueniens menti reuerentialem timorē inducit. et innuitur ibi. audiens maria turbata est in sermone angeli. Sic hō p̄ aduenientē dei gratiā inducit̄ ad dei timorem. iuxta illud p̄s. xxxiij. Timete dn̄m om̄es sancti eius Ratio ecclesiastici. qz qui sine timore est non poterit iustificari. Ideo hortam̄ Canti. iij. Uniuscuiusq̄ ensis sup̄ femur suū ꝓpter timores nocturnos Grego. in morali. Nocturni timores sunt insidie et temptatōes occulte. ensis sup̄ femur est custodia puniens carnis illecebras. ad quam et p̄ quā gratia mētem roborat et ꝓtegit. Et quia sancti sp̄ sunt de spe certi sed de temptatōe suspecti. Ideo et illos deus aliqualiter in timore relinquit. qz et p̄ hoc magis placēt deo atq̄ illū plus sibi exorabilē atq̄ ꝓpiciū habebūt. ps. cxliiij. Uolūtatem timentiū se faciet scz filiali timore nō seruili. et dep̄catōem eorū exaudiet ⁊c. August. Christiani nō sunt serui sed liberi. i. nō seruilem timroē habere dn̄t sed filialem. Nā timor seruilis est ut canis timēs baculū. Aug⁹. Uiuit in hoīe peccādi volūtas et sequeret̄ quidē opus nisi esset impunitas. Nā qui a peccatis abstinuit qz gehennā metuit nō amauit. qz timor seruilis caret charitate. iuxta illud. j. Johan. iiij. Timor nō est in charitate sed p̄fecta charitas foras mittit timorē. Ideo aug. Abstinere a peccato rōe timoris pene nō liberat a morte. Ideo dei gratia nō inducit timorē seruilem sed reuerētialē et filialē. De quo Isaie

xi. Replebit eum spūs timoris dñi. Tredeci
mo gratia dei vitā eternā p̄stat. et innuit̄ ibi.
dabit illi dñs sedem dauid patris eius et re
gnabit in domo iacob in eternū. et regni eius
non erit finis scz in futura vita ad quam pdu
cit hominē dei gratia. iuxta illud ad Roma.
vi. Gratia autem dei vita eterna. De quo et
Bern̄. Non sunt talia merita ꝓpter que dat̄
vita eterna nisi ex dei gratia

De eadem dominica Sermo. xxiij

Preparate corda vestra dño. i. Reg.
vij. Uidemus nāqz vbi princeps
magnus nunciatur venturus tūc ho/
spes domus p̄parat camerā et cubile amenuz
sibi in habitaculū. ¶ E ¶ Spiritualiter. qz
rex regū princeps celi ⁊ terre venturus est per
gratiam ad nos. Idcirco si quereres in quo
habitaculo vult quiescere. Rn̄det ꝓpheta sa
muel in hominis corde dicens. p̄parate cor/
da vestra dño. De quo etiā habetur ꝓuerb.
xxiij. Fili p̄be cor tuū mihi. non dicit accōmo
da sed p̄be. ut nihil iuris de cetero habeas in
corde tuo. et ut nil velis nil sapias nisi ꝙ deū
velle cognoscis. Nā quidquid illi offerre vel̄
ex isto loculo ꝓcedere debet. Primo si offers
fidem tunc ex corde. ad ro. x. corde credit̄ ad
iusticiā. si penitentiā offers tūc ex corde. De
quo Iohelis. ij. Conuertimini ad me in toto
corde vr̄o. Si ei seruitiū exhibes tunc ex cor
de. Deutro. x. Seruias dño deo tuo ex toto
corde tuo. si obedientiā deo p̄stas tūc ex corde
Deutro. xxvi. Hodie dñs deus tuus p̄cepit
tibi ut facias mādata hec atqz iudicia ut custo
dias et impleas ex corde toto tuo Si orōem
effundis ad dñm tunc ex corde Iudith. iiij.
Ex toto corde suo om̄es orabāt deū israel ut
visitaret ꝓpl̄m suū. Et math. vi. Cū oraueris
intra in cubiculū tuum scz cordis. et clauso o/
stio ora patrē tuū in abscondito. Unde docet
hiero. et hēt̄ in ca. de ꝯse. di. v. Non medio/
criter nō enim verbis tantū sed corde orand⁹
est deus. nam s̄m aug. Quid ꝓdest strepit⁹
labioꝝ vbi cor est mutū. Si queris dei grati/
am tunc ex corde Hieremie. xxiij. Cū quesie
ritis me in toto corde vr̄o inueniar a vobis di
cit dñs. Si diligis deū tunc ex corde. Deu/
tro. vi. et Luce. x. Diliges dñm deum tuū ex
toto corde. Si cōfessionem facis tunc ex cor
de. iuxta illud p̄s. ix. Cōfitebor tibi dñe in to/
to corde meo. Idcirco hortat̄ nos Canti. viij
Pone me ut signaculū sup̄ cor tuū. Idcirco
requirit cor nostrū ut paremus in eo gr̄e dei
hospitiū dicens. p̄parate corda vr̄a domino.
scribitur loco vbi supra. ¶ F ¶ Pro quo sci
endum deus petit cor nostrū et nō aliud mē/
brum pluribus de causis. Primo qz est speci
ale hospicium dei in quo habitare cupit. ad e/
pheseos. iij. Det vobis xp̄m p̄ fidem habita/
re in cordibus vestris. ideo cor interp̄tat̄ qua
si camera omnipotētis regis. nā rex celestis de
lectatur habitare in corde hominis p̄ gratiam
ꝓuer. viij. Delicie mee esse cū filijs hominū.
Scdo ideo petit cor. qz est principiū omniū
membrorū. Unde aristo. xiij. li. animalium.
Cor est p̄ncipiū vite et omnis motus corp̄is
et sensus. Et consequenter hoīem totum petit
deus in hoc ꝙ cor petit. et merito totum homi
nē exigit qui totū corpus suū cū omnib⁹ mem
bris suis in passione sua ꝓ om̄ibus hom̄ibus
exposuit. Tercio ideo ꝙ cor plenū est sangui
ne. ergo p̄t petit ut et filius suus sanguinē suū
illuc ponat. nā s̄m aristo. viij. ethi. sil̄e applau
det suo simili. Unde q̄libet debet in corde suo
hiesum cū suis sanguineis vulneribꝰ locare.
meditando passionē eius. Unde Bern̄. in p̄
sona dñi in quodā sermone. O homo vide
que ꝓ te patior. non est dolor sicut quo cruci
or. ad te clamo qui ꝓ te morior. vide penas q̄
bus afficior. vide clauos quib⁹ confodior. et
cum sit dolor tantus exterior interior est plan
ctus grauior. cū tamen te ingratum experior.
Unde etiā hiero. ī epl̄a. conspui voluit ut nos
lauaret. velari voluit ut velamina culpe et ig
norantie a cordibus nr̄is auferret. in capite p̄
cuti ut caput nostrū ut est adam sanitati restitu
eret. colaphis cedi et verbis derideri. ut nos
ei labijs et manibus. i. verbis et op̄ibus ap/
plauderemus. Unde ꝙ deus vult cor sibi da
ri et non mutuari nec vendi declarat holgot
sup̄ librū sapiētie. Illi deo mutuāt sua corda
qui ꝓ tp̄ali ꝓsperitate deo seruiūt. Nam cum
ip̄a ꝓsperitas ip̄is subtrahitur tunc et ip̄i sub
trahunt deo corda sua qui ante ea sibi mutua
uerūt. Unde p̄s. xlviij. Confitebitur tibi cuz
benefeceris ei. Sed non est deo principaliter

seruiendū ꝓ tpali remuneratōe. Unde dicit̄
in decretis remuneratōem tpalem non debet
quis querere ꝓ bono quod egit. de pñia di. iij
§. Quanq̄ꝫ. dicit canon. et sunt verba greg.
in omelia. Cauendum nobis est ut si forte ali
quod bonū agimus in pñti seculo remunera/
tionem nō accipiam⁹. ne forte dicat̄ de nobis
Receperūt mercedē suā. Nisi eniꝫ diues iste
aliquid boni egisset vnde in pñti seculo remu
neratōem accepisset nequaq̄ꝫ abraham ei di/
ceret. Recepisti bona in vita tua. sed illi ven/
dunt qui deo seruiūt ꝓ mercede eterna q̄bus
etiaꝫ non est amor filialis sed mercēnarij. sed
illi dant corda sua deo qui ex sincera bonita/
te dei deo seruiūt. Et hoc desiderat ip̄e deus.
ꝓuer. xxiiij. Prebe fili cor tuum mihi. q. dice
ret ꝟm holgot. Fili mi ꝑ creatōnem. fili mi per
redemptōem p̄be mihi cor tuum ꝑ dilectōeꝫ
et deuotōnem. Criso. Merces tibi maior au
getur quādo nō spe mercedis oparis sed stu/
dio placendi. Unde ip̄e deus nō petit partē
cordis sed totū cor vult integraliter habere.
Math. xxij. Diliges dñm deum tuū ex toto
corde tuo. Nam falco auis generosa cum diu
volauerit ꝓ p̄da tunc cor ꝓ mercede req̄rit.
Falco est xp̄us qui ꝓ te volauit de celo in vte
rum virginis. de vtero in mundū. de mundo
ad crucem. de cruce ad limbū. et tandem ecō/
uerso de mūdo ad celū. Merito ergo sibi cor
vendicat. Idcirco thema dicit. p̄parate cor/
da vestra ꝛc. G Pro quo sciendum In
sacra scriptura septē inuenimus de exercitati/
one cordis admonitōes. Primo est deo pre
parandū. Scd̄o custodiendū. Tercio aperiē
dum. quarto stabiliendū. Quinto dandum.
Sexto ad deū eleuandū. septimo est scinden
dum. Hee septē exercitatōes ꝑ septem dona
sp̄us sancti mouent̄. Primo dixi cor nostrū
deo est p̄parandum. De quo thema. p̄parate
corda vestra deo scꝫ tanq̄ꝫ domū inhabitan/
dum. zacharie. ij. Lauda et letare filia syon. qꝛ
ecce ego venio et habitabo in medio tui ait do
minus. hoc est in corde quod est in medio aīa
lis. De qua habitatōe scribit Johan. Apoc.
xxi. Ecce tabernaculū dei cū hominibus et ha
bitabit cū eis. et erit eorū deus. Ut igit̄ dele
ctabilis sit habitatio oportꝫ primo ut mūdet̄.
Sapientie. i. Nō habitabit in corpe subdito
peccatis. p̄s. xcij. Domū tuam dñe decet san
ctitudo. Ideo hortat̄ nos Grego. in omelia.
Tergat sordes praui opis qui p̄parat deo do
mū mentis Quia dicit p̄s. xxi. Tu aūt in san
cto habitas. Dic igit̄ cū psal. lxxvi. Exercita
bar et scopebam sp̄m meū. Et hoc debet fieri
ꝑ donū timoris. Ecc̄i. ij. Qui timent dñm p̄
parabunt corda. et in cōspectu illi⁹ sanctificāt
animas suas. Ecc̄i. i. Timor dñi expellit pec/
catū. Secundo requirit̄ ut ornetur scꝫ vten/
silibus necessarijs. nō enim sufficit dom⁹ mū/
da si omnino repitur vacua Naꝫ domū vacā
tem q̄ꝫuis mundatā sp̄us immūdus p̄t inha
bitare. ut legitur Math. xij. et luce. xi. Quid
autem hospiti xp̄o p̄parandū sit figurat̄. iiij.
regū. iiij. vbi mulier sunamitis viro suo dixit
de helizeo ꝓpheta animaduerto ꝙ vir dei san/
ctus est iste qui transit ꝑ nos frequenter facia
mus ei cenaculū paruū et ponamus ei in eo le
ctulū et mensam et sellā et candelabrū. ut cū
venerit ad nos maneat ibi Sp̄ualiter. Sic si
verū helizeū. i. xp̄m velis hospitare in cordis
tui cenaculo debes ista quatuor ei p̄parare. pri
mo lectulū. i. quietam cōscientiā in quo quie
scat. p̄s. lxxv. In pace factus est locus eius.
cum enim tu cōscientiā tuā ponis in pace tunc
deū locas in cōscientiā tuā quasi in lectulum.
De quo canti. i. Lectulus nr̄ floridus scꝫ qui
ete cōscientie. Uidemus enim ꝙ in aqua tur
bida nō resultat ymago. sic cor ꝯturbatuꝫ nec
deum nec seip̄m p̄t cōtemplari. ad Hebr. xij.
Pacē sequimini cū omnibus et sanctimoniā
sine qua nemo videbit deū scꝫ in corde quie/
scentem. H Sed diceres Que ē tran
quilla cōscientia Rñdet Hugo in li. de bono
cōscientie. Cōscientia tranquilla est que omni
bus est dulcis. nulli grauis. vteus amico ad
gratiam. inimico ad patientiā. cūctis ad beni/
uolentiaꝫ. quibus p̄t ad benificentiā. seip̄a ad
iusticiā. Aug. Fac iusticiam et habebis pacem
et tunc habebis dei lectum Luce. x. In quam
cunq̄ꝫ domū intraueritis primū dicite pax hu
ic domui et si ibi fuerit filius pacis requiescꝫ
sup illum pax vr̄a. Secūdo sellam. i. humili/
tatem. Isa. vl. Sup humilē requiescet sp̄us
meus. Inquit enim. Ad quē aūt respiciā nisi
ad paupculum et contritū sp̄u et trementem
sermones meos. Bern̄. Humilitas diuine
gratie est familiaris. Origenes. Si humilis
non fueris gratiam sp̄us sancti non habebis.

Eccī.vij. Humilia valde spiritum tuū. Bernardus. Si maria vltra omnes se nō humiliasset vltra omnes exaltata et benedicta nō fuisset. Tercio mensa est ponenda et hec est pñia Eccī.xxix. Transi hospes et orna mensam scz penitētie. ꝑ mensale cibū et potū. mensale est recta intentio. Beda. Thesaurus cordis est intentio. cibus est dei voluntas. Johan.iiij. Meus cibus est ut faciam voluntatē eius q̄ misit me. sed potus lacrime. Ambro. Domīe da mihi lacrimas potū. ps.lxxix. Potū dabis nobis in lacrimis. Bern. Lacrime penitentium sunt vinū angelorū Hec lacrimarū ꝓfusio regem manassen ad regnū restituit. ij. palipo.xxxiij. Niniuitas a subuersione liberauit. Jone.iij. Ezechie ter quinos annos addidit.iiij. Regum.xx. Si cayn et iudas virtutes lacrimarū sciuissent desperare non debuissent. Bernardus. Neqꝫ mūdus diluuio perisset si ad lacrimas cōfugisset. o q̄ꝫ forte lacrimarum vinū. Bern. O humilis lacrima tua est potentia. tuū est regnū. vincis inuincibilē ligas omnipotentē. Ille est ornatus mense penitentie. De qua ambro. in li. de pñia. O q̄ꝫ felix est pñia que dei ad se trahit clementiam et ligat omnipotentiā. Quarto candelabrum debes locare. i. tuipsius ꝓpriam cognitōnem habere Bern. Scio neminē dignū saluatiōe sine ꝓpria ꝯgnitōe. qꝛ qui seipm nō noscit nil bene noscit. Ideo hugo. multe sūt scientie hominū sed nulla melioꝛq̄ꝫ qua homo ꝯgnoscit seipm. Et illā cognitōem ꝓpriam cōmendat Bern. dicens Melius est cognoscere seipm q̄ꝫ scire cursum siderū. naturā lapidū. omniūq̄ꝫ virtutē herbarū. Aug. Bonū est scire propriam infirmitatē ꝙ quidquid aliūde habes et imꝑfecte habes ⁊ amittere potes. hec ꝯgnitio et ꝑparatio ad gratiā ꝓuenit ex dono timoris. Eccī.ij. Qui timēt deum inquirunt que beneplacita sunt ei. (J) Secūdo cor ꝑparatum est fideliter custodiendū. ꝓuer.iiij. Omni custodia serua cor tuū. qm̄ ex ipo vita ꝓcedit. Nam om̄is status vite nr̄e siue bonus siue malus ex corde iudicat. De quo. i. Regum.xvi. Homo videt que parēt. deus autē intuetur cor. et Math.xv. Que de corde exeunt ea coinquināt hoīes. De corde em̄ exeūt male cogitatōnes ⁊c. Bern. A corde tanq̄ꝫ a radice ꝓcedunt bona et mala. et ergo valde ē custodiēdū Eccī.xxxvi. Vbi nō est sepes diripitur possessio. sic vbi nō est custodia cordis ꝑdetur virtus. ⁊ hec custodia fit ꝑ donū scientie que docet bonū agere et malū vitare. sine quo dono cor nō bene custoditur Sapie.xiij Vani sunt omnes hoīes in quibus nō subest scientia dei. Tercio cor ꝑparatum et custoditum est deo aperiendū. De quo.ij. Macha.i. Adaperiet dn̄s cor vr̄m in lege sua et in ꝑceptis suis. Quam aperitōem postulat dn̄s Canti.v. Aperi mihi soror mea amica mea. quia ipe desiderat ingressū habere in cor nostrū. Apocal.iij. Ecce sto ad ostiū et pulso. si quis aperuerit mihi ianuā introibo ad illuz. Cordis etiam nr̄i dispositio figurat dispositionem ad deū. Nam cor supius est latū et inferius strictum. sic cor nostrū q̄ꝫtum ad affectus desideria et amorē ad inferiora debet esse strictum et acutū. sed dilatatum quo ad supiora. dicendo cū ps. Viā mādatorū tuorū cucurri cum dilatasti cor meū. (K) Item sic cor est triangulare. sic mens nr̄a debet esse disposita ad tria. Primo ad mandatorū intelligentiam. Eccī.iij. Que ꝑcepit tibi deus illa cogita semꝑ. Secūdo ad exequendorū diligētiā de q̄.ij. palipo.xix. Cum diligētia cūcta facite Et aplus ad Coloceñ.iij. Quodcūq̄ꝫ facitis ex animo oꝑamini. Tercio ad diuinoꝝ donorum effluentiā. De quo Trenoꝝ.iij. Bonuz est ꝑstolari cum silentio salutare dn̄i scz ut vigilet cor nostrū in desiderio et expectatōne diuine consolatōis. ut aperiamus qn̄ veniat per gratiā Luce.xij. Beati serui illi quos cū venerit dn̄s inuenerit vigilantes ut cōfestim aperiant ei. et hec apertio fit ꝑ donum pietatis. q̄ ad omnia vtilis est. i. ad Thimotheū.iiij. ad deum ut habeamus reuerentiā. Bernardus Pietas est dei cultus. memoria et fiducia de dei misericordia et gratia Et est vtilis ad nos ut habeamus serenā cōscientiam. Est etiam vtilis quo ad ꝓximū vt ei exhibeamus spiritualem misericordiā. De quibus omnibꝫ dicit ad Thitū.ij. Sobrie iuste et pie viuamus in hoc seculo. sobrie quo ad nos. iuste quo ad ꝓximos. pie quo ad deum (L) Quarto cor ꝑparatum custoditū et apertū est deo stabiliēdum. Ecclesiastes.xi. In bono sit cor tuū scz in dei volūtate amore et bona oꝑatōe ut a via dei nulla occasione retrahatur. Ecclesiastici

ij. Fili accedens ad seruitutē dei sta ī iusticia et
timore ⁊ p̄para animā tuā ad tentatōnem. de
prime cor tuū et sustine scz temptatōes. quia
dr ad Hebre. xiij. Optimū est gratia stabili
re cor. Bern. Nullū vnq̄ seruum dei dies et
hora inueniat sine exercicij labore vel studio
ꝓficiēdi. vel sine expientie dulcedine vel sine
fruendi gaudio. Hiero. Semp aliquid opis
facito ne te dyabolus inueniat ociosum. et in
via dei obiciat petrā scandali et offensionis.
Ecclesiastici. v. Esto firmus in via dei. Que
quidē firmitas et stabilitas fit p quartū donū
spūs sancti scz donū fortitudinis. De q̄ gre.
Fortitudo spūs est carnis delectatōnem vin
cere. ꝓspera mūdi spernere. ꝓprijs voluntati
bus cōtradicere. et dei voluntatē fortiter ꝑfi
cere. Quinto cor nostrū est deo dandum. ꝓ
uer. xxiij. Prebe fili mi cor tuum mihi. Reue
ra dignū et iustū est qr creator tuus est. Ido
Aug. Quis obiudicat figulo q̄ finxit se. sic
et deus creauit cor tuū. Hiere. xviij. Ecce
sicut lutum in manibus figuli sic vos domus
israel in manu mea. Item qr emptor tuus est
j. Corint. vi. Empti enim estis p̄cio magno.
Etiam quia amator tuus est. i. Johā. iiij. In
hoc est charitas nō quasi nos dilexerimus de
um sz qm̄ ip̄e prior dilexit nos. et in ꝑpetua
dilectōe cor suū dedit nobis. ita q̄ mirat̄ iob
c. vij. Quid est homo qr magnificas eū. aut
quid apponis erga euz cor tuū. Bern. Scio
dn̄e vbi cor tuū ibi et thesaurus. sed cor tuū
est circa nos. idcirco thesaurus tuus sumus.
et merito cor nostrū tibi dare debemus. Tho
bie. xij. Quid illi ad hec poterimus dignum
dare. q. d. quā mercedē dare poterimus. aut
quid dignū poterit esse beneficijs q̄ me du
xit et reduxit et a deuoratōne piscis eripuit et
om̄ibꝫ bonis p eū repleti sumus. nūquid vero
maiora illis fecit nobis dn̄s. ergo merito cor
nostrū illi p̄beam⁹. Cant. viij. Pone me sic
signaculū sup cor tuū. Et hec donatio cordis
debet fieri p donū cōsilij. Gre. Donū cōsilij ē
habitus a deo infusus quo mouemur ad opa
tōes bonas et quo nō est determinata via. Et
sic consiliū ꝓut est donū spūs sancti docz nos
cor nostrū a terrenis retrahere et celestibꝫ in
herere ut dixit dn̄s adolescētulo. Math. xix.
Vende omnia que habes et da pauperibus. et
habebis thesaurū ī celo. et veni et sequere me

Aug. Consiliū spūs sancti est ut tp̄alia contē
nentes deo nō ꝓ terrenis sed celestibus serui
amus. Hijs enim appropinquat deus p grati
am qui cōsiliū spūs sancti sequunt̄. De q̄ pro
uer. viij. Ego sapientia habito in cōsilio et e
ruditis intersū cogitatōibus. Sexto
cor nostrū ad deū est leuandū. Trenorū. iij.
Leuemus corda nostra cū manibus ad dn̄m
in celū. i. affectum cū opatōibus. ut Isaias. c.
li. Eleuare eleuare cōsurge ihrlm. dicit bis e
leuare scz p intellectū et affectū. iuxta illud ad
Colocēses. iij. Que sursum sunt querite scz
p intellectū. vbi xp̄us est in dextra dei sedens
que sursum sunt sapite scz p charitatis affectū
nō que sup terrā. Bern. Impossibile est deū
vere cognoscere et nō diligere. Qua ꝓpter al
bertus sup illo verbo. sursuz corda. dicit leuā
dum est cor nostrū sursum intellectu veritatis
et affectu charitatis. Que quidē eleuatio fit
p donū intellectus. nā intellectus cognoscit
res non ut res in se sed sub rōne boni vel mali.
ut malū refutemus et cor ad bonū erigamus.
Hieremie. xxxi. Dirige cor tuum in viā rectā
in qua ambulasti. quia dicit Aug. de spiritu ⁊
aīa. Intellectus est vis aīe qua inuisibilia p
cipit et celestia archana cognoscit. j. Corint.
ij. Nobis reuelauit deus p spiritum suuz. i. p
donum spūs sancti quod est intellectus. ps.
xxxi. Intellectū tibi dabo et instruā te in via
⁊c. scz cor ad deū eleuare et a terrenis retrahe
re. Septimo cor nostrū est ꝓpter de
um scindendū. Johelis. ij. Scindite corda
vr̄a et non vestimenta. Est aūt duplex scissio.
vna p contritōnem. alia est separatio ab affectu
carnaliū et terrenorū. et illa fit p donū sapien
tie. i. sapide scientie. Bern. Inuenisti sapienti
am si singula tibi sapiūt ꝓut sunt scz deus vt
deus. terra ut terra. caro ut caro virtus ut vir
tus. Nam de hoc dono sapientie dicit Isido.
Sapiētia tm̄ speculat̄ eterna. et in illis soluz
iocundatur dicēs cū beato augustino. Om̄is
copia q̄ nō deus meus est mihi penuria. hoc
etiam ꝑpendens be. Bern. dicit Si quis cor
de gustauerit que sit illa dulcedo celestiū p̄
miorū tunc omne aliud dulce amarū. om̄e de
corum fedū. omnis leticia tristicia videbitur.
Qua ꝓpter bene est scindendū et separandū ab
amaris fedis et tristibus et applicandū ad ve
ra dulcia decora et amena. Bernar. O amor

castus et sanctus. o dulcis affectio et amabil' o pura voluntatis intentio. eo est purior quo de ꝓprio nihil relinquit'. eo suauior et dulcior quo totū diuinū est quod sentitur. Et hec scissio est quādo cor separatur a malis affectōnibus. ratio a malis delectatōibus. memoria a cōtagiosis inquinatōibus. voluntas a malis inclinatōibus. anima ab inordinatis moribꝫ. cogitatōes a vanis et inutilibus imaginatōibus. corpus a minus necessarijs occupatōnibus. sensus ab indisciplinatis discursibus. Sed hec omnia in deū directa et suspensa ut expectent beneplacitū dñi in hora bñplaciti eius cū audiuerint vocem spūs spirātis cōcurrent cōtinue ⁊ cooperabunt' sibi in bono ut cor acquirat deuotōem. ratio erpientie suauitatē voluntas desideriū. memoria stabilitatē fidelem. cogitatōibus in deū collectis et sensibus dormientibus tunc erit ꝓmptitudo dei seruiminis ita ut dicet anīa fidelis. Canti. v. Ego dormio et cor meū vigilat. et cū apl'o ad Galatas. ij. Viuo aūt iam non ego viuit vero in me xp̄us. et. i. Coloceñ. iij. Mortui estis et vita vr̄a abscondita est cū christo in deo.

Dominica quarta aduentus Sermo vicesimusquartus.

Dirigite viā dñi. Johānis. i. Ex quo in ista dominica peragit' aduentus ad mortē. et qꝛ omnibus hoībus cōstitutū est semel mori ⁊ post erit iudiciū. ad Hebre. ix. O Ideo summe necessaria est vie ad mortē p̄paratio tribus de causis. Primo ꝓpter hore mortis incertitudinē. Bern̄. in meditatōibus. Certū est ꝙ moriemur incertū est vbi quō et quādo mors vbiqꝫ te expectat. si prudens es vbiqꝫ expecta eā. Dicit nanqꝫ Isido. Nihil in rebꝫ humanis certius morte. nihil incertius hora mortis. Gre. In via sumus qua ad patriam pgimus nescim⁹ aūt horā exitus. Qua ꝓpter Luce. xij. Estote parati. qꝛ qua hora nō putatis filius hominis veniet. Secūdo ꝓpter iudicij examen. Grego. xxv. di. qualis. Qualis hinc quisqꝫ egreditur talis in iudicio p̄ñtatur Eccī. xviij. Ante iudiciū para iusticiā. Et non debemus expectare quousqꝫ iudex pulset per egritudinē. qꝛ qui tp̄us senectutis expectat timendū est dū sperat misericordiā ꝙ inueniat iusticiā. hec gre. Et Aug. Latet vna dies ut timeatur omnis dies. Tercio debemus parare viā dñi ad mortē ꝓpter demonis temptatōeꝫ qui frequenter nos tēptat ita ut etiam nomē inde habeat Math. iiij. Et accedens tēptator. Nam de insidijs eius dicit'. i. Petri. v. Sobrij estote et vigilate qꝛ aduer. vr̄ dya. tanqꝫ leo rugiens circuit q̄rēs quē deuoret. signanter in agone. p̄s. Ip̄i calcaneū meū obseruabunt. quod est vltimū hominis. P Sed diceres. quare demones tēptant hoīes sic in agone mortis. Respondet' ꝙ ꝓpter tria primo qꝛ demonibꝫ cōstat ꝙ vnusquisqꝫ hominū naturaliter appetit in fine bonum. De quo bohetius. iij. de cōsolatu ꝓsa. ij. Om̄s homines q̄uis diuerso calle incedāt ad vnū tn̄ bea titudinis finē nituntur ꝑuenire. Est enim mētibus hoīm naturaliter veri boni inserta cupiditas sed ad falsa deuius error abducit. Et ethicorū. i. Oīa bonū appetūt. Et hoc demones libenter vellēt impedire ne homo bono fine decederet. Secūdo ideo. qꝛ si homo ibi euadit potestatē demonū. amplius nūqꝫ timebit eos. sed secure et libere dicere p̄t ill'd p̄s. cxxij. Bñdictus dñs q̄ nō dedit nos ī captōꝫ dentibus eorū. g̃ dyabol⁹ q̄ habuit aliq̄s ꝑ mltos ānos in sua ptāte. in fine eos nō libenter derelinquit. Tercio si obtenuerit eū in agone amplius nūqꝫ p̄t eum ꝑdere. in p̄ñti vero nō est sic. qꝛ si hodie lucrat' aliquē cras p̄t eum ꝑdere. Si quem aūt vicerit in agone ille ad salutē nunqꝫ redibit. Job. vij. Qui descenderit ad inferos nō ascendet nec reuertetur vltra in domū suā. nec cognoscꝫ eū amplius locus eius. qꝛ in inferno nulla est redemptio. Ideo vt parati simus ꝯtra eius tēptationes monem̄ Eccī. ij. Fili p̄para animā tuā ad temptatōem. Unde quinqꝫ sunt temptatōes per quas dyabolus hominē nitit' in salute sua impedire. Prima temptatio est de fide. nam sicut in fine mūdi tp̄e antixp̄i maxima erit persecutio fidei. sic in fine homīs qui d̄r microcosmus erit maxima temptatio fidei. Rō aug. qꝛ fides ē bonorū omniū fundamentū et hūane

salutis initiū. Hebre. xi. Sine fide impossibi
le est placere deo. qꝛ corde credit̄ ad iusticiaꝫ.
ad ro. x. Ideo qui fundamentū destruerēt edi
ficatōem totam salutis impedirēt. Ideo vti
le est corā infirmis dicere simbolū ut infirm⁹
admoneat̄ et sit stabilis et firmus in fide. tho
bie. ij. Filij sanctorū sumus et vitā illam expe
ctamus quā dn̄s daturus est hijs qui fidē su
am nunq̄ꝫ mutāt ab eo. ¶ Q ¶ Secūda tē
ptatio est desperatio. cū em̄ infirmus cruciat̄
doloribus in carne. tunc dyabolus supaddit
dolorē dolori. obijciēdo homī peccata sua. ut
sic eū ad desperatōem inducat. Nā dyabolus
ad memoriā reducit homī in agōe omnia pec
cata sua et districti iudicis venturā iram ut vl̄
sic terrore et horrore correptus citi⁹ desperet.
Unde s̄m Inno. in li. de vilitate hūane con
ditōnis. Quilibet tā bonus q̄ꝫ malus anteq̄ꝫ
egrediat̄ de corpe videbit xp̄m in cruce posi
tum. boni ad cōsolatōnem. mali vero ad cōfu
sionem. ut erubescāt se nō esse participes fru
ctus redemptōis et effusionis sanguinis xp̄i.
Apoca. i. Videbit euꝫ oīs oculus et q̄ eū pu
pugerūt scꝫ peccatis. Insup dyabolus repn̄
tat agonisanti quecunq̄ꝫ vel cogitatōe vel lo
cutōne vel opatōne inique gessit. scꝫ in super
bia gula et auaricia. et si qua habet iniuste ac
q̄sita et quotiēs inebriatus ē. et sic de alijs ut
in despatōꝫ inducere possit. Et nōnunq̄ꝫ for
tassis etiam bona opa nō ut de hijs consoletur
sed p complacentiā et inanē gloriā de hijs in
aniter p̄sumens in supbia cor eius eleuet̄. et
sic peat. Idcirco ad temptatōnem illā p̄para
animā tuam scꝫ faciēdo plura opa bona cū hu
militate. ut cū opa bona et mala in statera illi⁹
posita fuerint bona p̄ponderent malis. Eccle
siastes. ix. Quodcūq̄ꝫ p̄t facere manus tua in
stanter opare. ad gala. vi. Dū tpus habem⁹
opemur bonū. Aug. Nō ē putāda mala mors
dū p̄cesserit bona vita. Et sic hō dū puenerit
ad agonē habeat p̄ oculis dei misericordiā et
nō desperet. nā si mille milia peccata mortalia
ppetrasset que omnino oblitus fuisset. et oīa
in agone cognosceret. nec vnq̄ꝫ aliq̄d istorū
cōfessus fuisset nec pn̄iam egisset adhuc despe
rare nō deberet. Et si est tante fortitudinis ut
possit loqui cōfiteatur si habet sacerdotē si nō
ꝯmittat deo et doleat cōfiteat̄q̄ꝫ corde. p̄s. l.
Cor contritū et humiliatū de⁹ non despicies

Bern̄. Maior est dei pietas q̄ꝫ queuis iniq̄
tas. nam omnia nr̄a peccata respectu miseri
cordie dei sunt quasi vna gutta respectu ton⁹
maris. Isidorus. Nullū est peccatū quod nō
habeat veniā p̄ter solū desperatōis crimē. Au
gust. Mala p̄terita nō nocent si nō placēt
R ¶ Tercia temptatio. qꝛ tunc maximus do
lor accidit homī cū anima debet exire a corpe.
sic q̄ etiam homo pdit sensus. et q̄ p̄ amaritu
dine et dolore pdit vires suas. qꝛ sanguis vn
diq̄ꝫ ꝯfluit ad cor ut ip̄m conseruet. q̄d sicut
fuit primū viuēs. sic erit et vltimū moriens.
Ideo dicit arist. iij. ethicoꝝ. Terribilissimū
omniū terribiliū est mors. Tunc em̄ necessa
riū est ut homo sit patiēs. Jacobi. v. Patien
tes igit̄ estote et vos. et cōfirmate corda vr̄a
qm̄ aduentus dn̄i appropinquabit. Luce. xxi.
In patientia vestra possidebitis animas vr̄as
Et sicut aīa in patiētia custoditur. sic in impa
tientia et in murmure pdit̄. Exemplū legitur
de clerico infirmante quattuor ānis qui in im
patiētia ait. deus accepisti mihi corpus recipe
et aīam. et cū deus eum nō liberauit tandē im
patientia victus miser dixit. Accipe dyabole
animā meaꝫ. et sic mortuus de eo quid aliud
sperandū q̄ꝫ q̄ p malo voto suo eterne dāna
tionis effectū consecutus sit. Idcirco p̄para
ad temptatōnem animā tuā p patientiā. nā in
firmitas ante mortē habet se quodammodo
ut purgatoriū si tolerat̄ ut oportet. Sed dice
res quō infirmitates et tribulatōes tolerant̄
ut oportet. Rn̄det Henricus de hassia super
Gene. Tribulatōes pn̄tis vite toleramus ut
oportꝫ. cū dolores ponderamus ad pctā et co
gitamus q̄ et grauiora ppeti demeruimus p
peccata. et sic in hoc deū laudamus q̄ ita mise
ricorditer agit. nā quos hic punit et nō in ba
ratro debent deo regratiari q̄ hic infirmant̄
et patiunt̄ et purgatoriū habent. Dicit nāq̄ꝫ
Grego. Diuina dispensatōe agit̄ ut plixiori
vicio plixior existat egritudo. Idcirco quili
bet infirmus cogitare debet dicēs. Ecce cum
isto corpe cum istis mēbris offendisti deū. et
bene maiorē dolorē meruisti. Et cuꝫ b. Aug.
Hic seca hic vre ut parcas in futuro. Grego.
Misericorditer adhibet deus tpalem seueri
tatem ne inferat eternā vltōem. Exemplū de
illo qui rogauit deū ut tolleret euꝫ de isto mū
do. Venit angelus dn̄i dicens. missus suꝫ ad

te elige quod vis. aut duobus diebus in purgatorio patieris aut duobus adhuc annis infirmitatē tuā sustinebis. Qui cū elegisset duos dies in purgatorio mortuus ꝓ voto suo illic ꝑuenit. Post horā vero illi angelus apparens quomodo haberet fideliter requisiuit. Ipe aūt angelū nō agnoscēs quis esset interrogauit. Et cum audisset qꝛ angelus esset respondit. Nō es angelus dei qꝛ angeli dei non mentiunt̄. tu aūt mentitus es mihi dicēs ꝙ solū ꝑ duos dies in purgatorio essem. nunc aūt hic fui ꝑ multos annos. Rñdit angelus. scias ꝙ nōdum plene ad vnius hore spacium interfueris. tūc ille. rogo te ut reducas me ad seculū. ꝑatus sum em̄ sustinere infirmitatem quādiu deo placuerit solū ꝙ huc nō reuertar qđ et factum est dispensatōe diuina qui post ea patienter ꝓ diffinito tꝑe infirmitatē suam sustinuit atqꝫ tandem feliciter mortuus in pace requieuit. ¶ S ¶ Quarta temptatio est cōplacentia suiip̄ius. nā cū dyabolus non p̄t inducere hominē ad errorē fidei ad desperationē vel impatientiā. tūc querit hoīem inducere ad complacentiā suiip̄ius et vanā gloriā. cōsiderando q̄ꝫ firmus sit in fide et patiēs in tribulatōe infirmitatis. Unde Isi. inuehit ꝯ illos dicens. nō te iactes. nō te exaltes. nil de te p̄sumas. nil tibi tribuas. quāto quis maior est in oculis suis. tāto despectior in oculis dī Idcirco homo debet esse cautus. cū enim dyabolus eū temptat ꝑ arrogantiā recogitet homo sua peccata. et cū dyabolus temptat ꝑ desperatōem erigat cor cōsiderādo dei misericordiam. et incarnatōis atqꝫ passionis xp̄i merita. et sic nō desperet. sicut legitur de beato anthonio ꝙ dyabolus ad eū dixit. tu vicisti me cū te volo exaltare tūc teip̄m deprimis. et cū te volo deprimere tu teip̄m exaltas. nullatenus tñ homo de ꝓprijs suis meritis confidat aut p̄sumat. qꝛ ꝓpria cōplacentia est multum nociua. ¶ T ¶ Quinta tēptatio cū qua plures decipit est occupatio tꝑalium. et est malū signū. nam sicut puluis iniectus oculis corporalib⁹ facit hominē deprimere visū ⁊ qđāmō cecutire. sic occupatio tꝑalium impedit ne homo oculos mētis sue ad deum eleuare queat Et ideo homo debet illā deponere in agone. Unde Scotus sup. iiij. sententiarū. Cum se infirmus videt moriendum tunc plene consentire debet in mortem ac si per se mortē elegisset. penā mortis sic patienter sustinēdo. nā illa pena satisfactio quedā est ꝓ venialib⁹ presertim et ꝓ aliquibus mortalib⁹ que vel oblitus fuit vel que nondū satisfactōibus p̄missis ad plenū expurgauit. et cogitare debet ꝙ ꝓ tēporali bono habebit vitā eternā. ꝓ amicis beatorum atqꝫ sanctorū cōsortiū. Sed diceres est ne malū signū cū aliquis inuitus moritur. Respondetur. Si homo sentit se ad mortem nō dispositū. qꝛ adhuc habet ꝑua merita ido libenter diutius viuere vellet ut se ad mortē melius disponeret. sic nō est malū. Sed si iō inuitus morit̄ eo ꝙ debet separi a voluptatibus carnis et a gaudijs mūdi. et ideo vellet libenter diutius viuere. ut posset in illis amplius delectari. hoc est malū et rep̄hensibile signum. Ideo valde rep̄hensibiles sunt illi q̄bus si quādo in infirmitate dicitur ꝙ debēt se p̄parare ad mortē scꝫ ꝑ confessionē et sacramentorū ꝑceptōem. qui respōdent. ego spero me non moriturū. et stet hoc ꝙ extūc nō moriaris. nūquid nō debes penitere et te deo recōciliari. Et nescis forsitan ꝙ ista infirmitas sit tibi ex demerito peccati. sicut ille. de quo Johannis. v. qui. xxxviij. annis iacuit circa piscinā. cui dixit dñs. vade noli amplius peccare ne deterius tibi cōtingat. et si nullū scis graue cōmissum tunc forsitan ꝑ bonū obmissum nō nunq̄ꝫ grauiter deliquisti. quod nūc in te deꝰ animaduertit et punit. nā cū asinus flagellat̄ elicit vel ꝙ male iuerit et sinistre vel nimis tarde. Et sic cum te deus flagellat in infirmitate tūc cogita vel ꝙ male egisti. vel tardus ⁊ negligens in bonis opibus et deo ingratus de beneficijs suis fuisti. Nā et sic infirmabatur Ezechias. iiij. Regum. xx. ex eo ꝙ nō cecinit canticū dño cū liberauit eū de manib⁹ inimicorū Isaie. xxxviij. Sed heu nūc cū infirmi aliqñ de sacramentis ꝑcipiendis adhortantur p̄sertim de sacra vnctōe dicūt. nō possum habere vnctōem. quia tunc habebo temptationē. hoc est hereticū sentire. cū dixit Jacob⁹. v. c. in canonica. Infirmat̄ quis ex vobis inducat p̄sbiteros ecclesie. et orēt sup̄ eum vngentes eū oleo in noīe dñi. et oratio fidei saluabit infirmū et alleuiabit eum dñs. et si in peccatis est dimittentur ei. Unde san. Tho. sup. iiij. sententiarū. di. xxiij. q. i. ar. ij. ¶ U ¶ Quadru-

plex est effectus vnctõis. Primus et principalis est sanatio spũalis ꝯtra debilitatẽ que ĩ nobis relinquit̃ ex pctõ. ꝯtra quã homo roborat̃ ꝑ hoc sacramentũ. qꝛ ibi confert̃ gratia ex qua homo roborat̃. Secũdus est sanitas corporis. hanc tñ nõ inducit nisi ſm ꝙ expedit et ordinatõem habet ad finẽ principalẽ scꝫ spũalem sanatõem. Tercius effectus est ad deuotionem exequendã. et quartus ad feliciorẽ trãsitum in celũ. vnde sicut vita xp̃i dꝫ esse exemplar nr̃e vite. ita mors nostre mortis. Aug⁹. Oĩs xp̃i actio nr̃a est instructio. xp̃us em̃ quĩqꝫ fecit in cruce moriẽdo. Primo orauit illũ psalmũ. deus de⁹ meus respice in me vsqꝫ ad illum. In te dñe sperani et vsqꝫ ad illum versum. In manus tuas dñe cõmendo spm̃ meũ Sic et nos. si nõ ore tamẽ corde. ut dic̃ Isido. de summo bono. Melius est orare corde sine sono vocis. qm̃ ore sine intuitu mẽtis. Secũdo clamauit sic ꝙ terra tremuit. petre scisse sunt. et sic nos corde. i. desiderio. Gre. Anime verba sunt desideria ad deũ clamãtia. Et hoc est quod dñs ad moysen ait Exodi. xiiij. Quid clamas ad me dicẽdo cũ apl̃o phil̃. i. Cupio dissolui et esse cũ xp̃o. Tercio xp̃us in cruce cũ lacrimis plorauit. et sic nos flere debemus ꝓ peccatis. Augus. Qui lacrimis miserum se confitetur illi deus miseret̃. (x) Primo enim lacrime mũdant. Isi. Penitentis lacrime apud deũ reputant̃ ꝓ baptismate Aug. Lacrime sunt testes doloris et penitẽtie Scdo impetrãt. Cris. Nemo ad deũ flens accessit qui nõ impetrauit qd̃ postulauit. Tercio angelos letificant. Berñ. sup Cantica. Lacrime penitentiũ angelos letificant. Quarto homines saluãt. Amb. in exameron. O dñe da mihi lacrimas petri et nõ leticiã peccatorum. Nam lacrima regẽ manassen ad regnũ restituit. ij. paralipo. xxxiij. niniuitas a subuersiõe liberauit Jone. iij. Ezechie ter quinos annos adiecit. iiij. Regũ. xx. Si cayn et iudas virtutẽ lacrimarũ sciuissent desp̃are nõ debuissẽt. Bernardus. Neqꝫ mũdus diluuio p̃isset si ad lacrimas ꝯfugisset. Quarto xp̃us in cruce pro inimicis orauit Lu. xxiij. sic et nos inimicis nostris et in nos delinquẽtibꝫ. Luc. vi. Dimittite et dimittemini. Et iterũ. Diligite ĩimicos vr̃os. benefacite hijs qui vos oderũt. Mat. vi Si aũt nõ dimiseritis hoĩbꝫ peccata eoꝝ nec pr̃ vr̃ dimittet vobis pctã vr̃a. Aug. Vnusqꝫ talem indulgentiã accipiet a deo qualẽ faciet ꝓximo Math. vij. Marci. iiij. Eadẽ mensura qua mẽsi fueritis ꝛc. Ambro. Indignũ est illi deum esse ꝓpiciũ qui crudelis est in proximũ. Quinto xp̃us testamentũ cõdidit. quia matrẽ discipulo ꝯmẽdauit. vestimẽta crucifixoribus. et nobis suũ corpus. et sic nos. Vñ aug. de cõi vita clericorũ sermone. ij. ꝛ habet̃ xiij. q. ij. si quis. Si quis habet vnũ filiuꝫ putet xp̃m alterũ. Si duos habet putet xp̃m terciũ. si decem vndecimũ xp̃m faciat. Sexto in cruce spm̃ tradidit. ꝛ sic nos. ideo crucis signũ iugiter in vsu et memoria habere debemus. meditando xp̃m crucifixũ ꝓ nobis peccatoribus. Quia dicit Eusebius. Nulla est salus corp̃is et aĩe nisi in felicissima xp̃i passione. iõ Berñ. Deficiẽte mihi sanitate et iusticia succurrit mihi passio tua.

De eadem dominica Sermo. xxv.

Cuius ego nõ sum dignus ut soluã eius corrigiã calciamenti. Johan. i. Dicit arist. in li. de aĩalibꝫ. Auis habens multas plumas cũ se eleuat in aere non mouet eas. (y) Spũaliter. Sic homo in virtute ꝑfectus eleuatus in altitudine dignitatis nõ mutat alas humilitatis sed fixus ẽ. De quo dicit Greg. Perfectus nescit de oblata laude gaudere. sed plus tristat̃. nã hec est ꝓprietas vere hũilitatis. Criso. Qui corde est hũilis indigniorẽ se reputat alijs. Berñ. Humilitas est virtus qua homo verissima cognitione sibiip̃i vilescit. Talis fuit Dauid. ij. reg. vi. q̃ derisus fuit ab vxore sua micol. et h̃ paruipendens dauid dixit. Vilior fiam q̃ factus sum. et ero humilis in oculis meis. O q̃ pauci sunt tales. de quibus Berñ. in epl̃a ad eugeniũ papã. Bona et recta facere et inutilẽ se reputare apud paucos inuenit̃. Et idẽ supermissus est dicit. Nõ est magnũ humilem esse in deiectõe. sꝫ magna et rara virtus ẽ honorata hũilitas q̃ fuit in iohãne baptista. Nam in dei attribuebãt sibi honorẽ estimãtes ꝙ esset xp̃us. ip̃e aũt seip̃m vilificauit qd̃ est magnũ ymo maximũ humilitatis signũ. De quo dic̃ Richar. de mistico somno. Humilis est qui

seipm veraciter cõtemnit. humilior qui se cõ temni ab alijs nõ refugit. humillimus qui ho/ norat̃ et tamẽ cõtemni cõcupiscit. Et talis fuit be. Job. qui dixit. nõ sum dignus ꝛc̃ De quo thema. In sũma euãgelij duo innuunt̃. Primo iohãnis cõseruatio in testimonij ve/ ritate. ibi cõfessus est et nõ negauit Scõo nũ ciorũ turbatio ex opprobrij humilitate. ibi q̃d ergo baptisas. De primo dicit. In illo tpe. Ugẽ in scola. histo. dicit q̃ fuit ante bapti/ mũ xpi vel in tpe in quo finite sunt figure mo saycẽ legis et veritas noue legis incepit. scili cet quãdo Joh̃. bap. duce ipũ sancto venit de heremo in bethaniã galilee circa iordanem p̃dicans nouã et inauditã doctrinã scz. Agi/ te penitentiã appropinquabit vobis regnũ ce lorũ. De quo saluator Math. xi. et Luc. xvi Lex et ꝓphẽte vsq̃ ad iohannẽ ex eo regnum dei euangelizat̃. et omnis in illud vim facit. In illo tpe scz cũ baptisauit multos in iorda ne p̃parat̃ dño plebem pfectã ad recipiendũ baptismũ xpi in plenitudine gratiarũ. In illo tpe scz cum omnia genera peccatorũ venerunt ex omnibꝫ gentibꝫ et regionibꝫ circũiacentibꝫ ad iohannẽ interrogãtes eũ. quid ergo facie mus ut saluemur. Luce. iij. Et cum hic multi/ tudo veneraret ne israhelite qui erãt in capitali ciuitate in iudea a turba despicerent̃ miserũt iudei ab hierosolimis sacerdotes et leuitas ad Johannẽ. Thomas in scripto sup. Joh̃ nem tpe p̃dicatõis iohãnis fuit opinio famo sa in ihrlm vbi vigebat legis studiũ et pro/ phetarũ q̃ tpus aduentus messie aut esset. p/ pinquũ aut iã transactũ quod habebãt ex scri pturis. ꝓphẽticis et maxime Daniel. ix (3) q̃ septuaginta ebdomade sũt abreuiate super populuꝫ tuũ et sup vrbẽ tuã sanctã et consu/ metur p̃uaricatio et finem accipiat peccatũ vt deleatur iniquitas et adducat̃ iustitia q̃ nõ potest intelligi de ebdomadis dierũ. q̃. lxx. ebdomade nõ faciũt complete vnũ annũ cuꝫ dimidio. Sed oportet intelligi de hebdoma dis annorũ. ut scz. vij. anni faciãt vnã hebdo modam et erũt quadringẽti nonaginta. ut pa tet multiplicãdo. lxx. p. vij. et tales abreuiate i. registrate sunt in diuina ꝓuidentia sup po/ pulũ tuum scz iudaicum. et cõsumet̃ p̃uarica tio et delebit̃ iniquitas scz p̃ passionem xpi. ut impleat̃ ꝓphẽtia et vngat̃ sanctus sancto rum. i. xp̃us fm humanitatẽ vnctus oleo gra/ tie. i. donis spũs sancti. Et ibidẽ. Et deficiet hostia et sacrificiũ. 7 erit in tẽplo abominatio d/ solatõis ꝛc̃. q. d. Cũ venerit sanctus sancto/ rũ cessabit vnctio vra. Silr moti sunt p illud Genẽ. xlix. Nõ auferet̃ sceptrũ de iuda ꝛc̃. vbi chaldaica trãslatio hz. donec veniat messias. mõ tpe iohãnis nõ habuerũt regẽ ꝓprium. naz vsq̃ ad transmigratõem babilonis habuerũt reges de tribu iuda. et postea duces sicut zo/ robabel et alios ut etiã narrat be. Aug. xviij. de ciui. dei. vsq̃ ad herodẽ. quo regnãte nat? est xp̃us. et hic primus fuit alienigena quem in regẽ susceperũt. et sic expectabãt messiam i primo futurũ. Etiã ipi ꝓnunc valde timuerũt eo q̃ ꝓphẽte acriter minati sunt illis qui mes/ siam nõ susciperẽt. Unde Dañ. ix. Post hebdomodas. lxxij. occidetur xp̃us. et nõ erit po/ pulus eius qui eũ negaturus est. Et deutro. xviij. moyses minãdo dixit. ꝓphẽtã de gente tua et de fratribꝫ tuis sicut me suscitabit tibi dñs deus tuus ipm audies. Et iterum. Pro/ phẽtã suscitabo eis de medio fratrũ suorũ simi lem tui et ponã verba mea in ore eius. loquet̃ q̃ ad eos omnia que p̃cepero illi. Qui autẽ verba eius que loquet̃ in noie meo audire no luerit ego vltor existã. Silr Johãnes seriose arguebat iudeos. Luce. iij. Genimina vipera rũ quis ostẽdit vobis fugere a ventura ira. Et viderũt iohãnis baptiste mirabilem natiuita tem et ꝓgenici nobilitatẽ. q̃ parẽtes eius e/ rant de tribu aaron sacerdotali. et etiã atten/ derũt eius excellentẽ sanctitatẽ. ideo moti sũt ad opinandũ eũ esse xp̃m. Et sup hoc volen/ tes scire veritatẽ miserunt honestos nuncios. scz sacerdotes et leuitas. et hoc fecerũt iudei. (A) Unde licz ad oẽs ptinebat interroga re de xp̃o. q̃ ut dic̃ san. tho. secũda scõe. q. ij. ar. vij. q̃ nullus saluatus est sine fide explici ta vel implicita mediatorꝭ. Aggei. ij. Veniet desideratus cũctis gẽtibꝫ. Signãter tñ iudei debẽbãt interrogare de xp̃o. primo ideo quia patribus eorũ ꝓmissus est. scz abrahe et semi ni eius. Genẽ. xxij. In semine tuo benedicent̃ omnes gẽtes terre. Scõo q̃ ex eis nascitur? erat. Nũeri. xxiiij. Oriet̃ stella ex iacob Joh. iij. Salus ex iudeis est. Tercio q̃ singulari ter ad eos missus est. Math. xv. Nõ sum mis sus nisi ad oues que pierunt domus israel. et

a Judei debebant de christo interrogare ꝓprimo

2°

3°

de quanto maiorem honorē bonitatē ⁊ digni
tatē deus eis exhibuit detāto sunt peiores. ro
ma. iij. Ubi est gl'atio tua. q. d. nullibi. Uñ et
subdit. exclusa est ꝑ legē fidei. nā singulariter
elegit eos dñs et singularia bona eis exhibu
it. Isa. v. Quid est qđ vltra facere debui vi
nee mee et nō feci. Ipi aūt ingrati erāt Act.
vij. Vos sꝑ restitistis spūi sancto sic p̄res vr̄i
⁊ vos. Crik. ꝙ tā notabiles nūcios miser̄t hoc
fraudulēter fecerūt. qꝛ ꝑ hoc volebāt eū allice
re ut fateret̄ se esse xp̄m qꝛ displicebat eis ꝙ
xp̄m seip̄o p̄ferebat. qꝛ iudei exteriora dūtax
at videbāt in iohanne. exquo pr̄ eius erat sa
cerdos et dure educatus et hūanoꝝ qđāmō
actuū atqꝫ morū despector. in xp̄o vero vide
bant cōtrariū scꝫ genus hūile Math. xiij. nō
ne hic est fabri filius et vitā xp̄i videbāt ꝯmu
nem Math. xi. Venit filius hoīs manducās
et bibens. et dicūt. Ecce hō vorax potator vi
ni publicanorū et peccatorū amicus. Jō dix
it eis Johan. vij. Nolite iudicare s̄m faciem
sed iustū iudiciū iudicate. Nā habet̄ extra de
scrutinio in ordine faciēdo. c. ex ꝑte. Quilibꝫ
illū quē indignū esse nō nouit dignū estima
re debet. Et de p̄sump. c. dudū. De quolibet
bonū p̄sumit̄. qꝛ quilibꝫ prima facie p̄sumit̄ y
doneus nisi aliud in ꝯtrariū oñdat̄. mō ip̄i nil
mali inuenerūt in xp̄o. et tñ iudicauerūt errā
tes iohānē nobiliorē. et sic aliqui nonnunqꝫ
sinistro atqꝫ temerario iudicio vnū cōfundūt
aliū laudant. cū tñ ꝓprio iudicio de seip̄o nul
lus certus sit. Ideo apl'us. j. Corin. iiij. inq̄t
Neqꝫ memetip̄m iudico. nihil em̄ mihi ꝯsci⁹
sum sed nō in hoc iustificatus sum. Et gre. in
xiiij. mora. c. xlij. Qui semetip̄m prius nō iu
dicat quid in alio rectū iudicet ignorat. Et si
nouit fortasse ꝑ auditū ꝙ recte iudicare debe
at recte tñ iudicare aliena merita nō valet cui
cōsciētia innocētie ꝓprie nullā iudicij regulā
p̄bet. Crik. Alterius mētē iudicare summa ē
difficultas. ꝓut etiā habet̄ in canone. xi. q. iij
graue. et sunt v̄ba Gre. Graue satis est et in
decens ut in re dubia certa detur sententia. ut
fecerūt iudei iudicātes xp̄m minorē iohāne.
qđ nos vitare debemus ut docet Aug. super
Joh. Si suspitōes vitare nō possumus qꝛ bo
mines sumus. iudicia tñ sine diffinitiua sn̄ia
ꝯtinere debem⁹ nosip̄os interrogādo. qꝛ d̄r
Ecc̄i. xxxi. Intellige que sunt ꝓximi tui ex te

ip̄o. Math. vij. et di. i. humanū genus Oīa
q̄cūqꝫ vultis ut faciāt vobis hoīes et vos eadē
facite illis. Bern̄. A te tua ꝯsideratio incipi
at ne frustra extēdaris ad alia. nā hō q̄ seip̄m
ignorat habet se sicut ille qui sine fundamen
to edificat. Bern̄. Quid ꝓdest si prudēs fue
ris et tibi nō fueris. q̄d ꝓdest si oīa noueris et
teip̄m nescieris. nō ergo sapiēs est qui sibi ip̄i
sapiēs nō est. Et posito casu ꝙ scires te melio
rē ꝓximo tuo ꝓpter manifestos defectus q̄ es
sent in eo et nō in te. tñ nescis qualis tu vel ip
se cras futurus sit. Quia Bern̄. dicit ad eui
geniū papā. Noli nimis credere affectui tuo.
Nil bonū tā fixū est aīo qđ negligētia et tp̄e ñ
abolescat. nam vtrūqꝫ fieri p̄t. scꝫ de deteriori
melior. ⁊ de meliori deterior. Ideo dic̄ aug⁹.
in. x. ꝯfes. Nemo securus est in hac vita quē
tota tēptatio dimittat. Qua ꝓpter docꝫ apl's
i. corin. x. Qui se existimat stare videat ne ca
dat. Sil'r ad ro. xi. Noli altū sape. s. de teip̄o
sed time. sic fecit. Johan. de q̄ subdit̄. ꝯfessus
est et nō negauit. cōfessus est nō sum ego xp̄s
Uñ de tribꝫ req̄situs q̄ maxime gl'e apud ela
tos reputant̄ tāto magis se hūilians quanto
magis eū reputabāt. nō rñdebit intentōi eoꝝ
B) Uñ supbi gl'ant̄ de tribꝫ. scꝫ dignitate
sanctitate et sapie claritate. ⁊ illa tria fuerunt
attributa iohāni. sꝫ tñ de nullo gloriabat̄ nec
aliquod illorū triū acceptauit. Primo fuit si
bi allata magna dignitas vicꝫ an esset xp̄s. Et
rñdit nō suꝫ. Scđo magna sctitas cū interro
gauerūt Quid ergo. helyas es tu. nā de sanc
titate helye hēt̄. iij. regum. xvij. ꝙ orauit vt
nō plueret tribus annis et sex mēsibꝫ ⁊ ita fa
ctū ē. Rñdet nō sum. quasi dicerꝫ. nolite mi
hi tantā sanctitatē attribuere. dicit san. Tho.
Quidā heretici dicebāt vnā aīam trāsire de v
no corpe ad aliud. sic aīam helye estimabant
intrasse ī corpus Joh. sed ita nō est. Sed d.
tñ d̄r Mat. xi. Si vultis recipe ip̄e ē helyas
q̄ venturus ē. Rñdet san. tho. sup Johā. ꝙ
hoc est v̄m prīo q̄tū ad officiū. nā sic officiuꝫ
helye est ꝙ p̄cedat aduentū scđm xp̄i scꝫ ad iu
diciū ut hētur Malachie vl. Ecce ego mittā
vobis helyā ꝓphetā ⁊c. ita iohānis officiū erat
p̄ire primū aduentū xpi. Luc. i. Ip̄e p̄ibit añ
illū in spū et virtute helye. Scđo q̄tū ad vi
uēdi modū. qꝛ sicut helyas austere vixit in de
serto. ut habet̄. iiij. Reg. i. ꝙ fuit vir pilosus

et zona pellicea circa renes eius accinctus. sic
et iohā. austere vixit in deserto. Tercio q̄ ad
veritatis zelū. qr de helya habetur. iij. reg. xix.
zelo zelatus suz ꝓ dño deo exercituū. et sicut
Johānes reꝓhendit herodē ꝓ peccato Luc.
iij. sic helyas arguit regē achab. ut hēt. iiij. re.
xvij. sz ñ fuit helyas q̄ ad ꝑsonā Tercō iohi fuit
attributa sapiēne claritas interrogātes eū q̄d
ergo ꝓpheta es tu. rñdit. nō sum scz ille quem
vos putatis. De quo moyses dixit Deutro.
xviij. Prophetā de gēte tua et de fratribꝫ tuis
sicut me suscitabit tibi dñs deus tuus ipm au
dies. (C) Uñ mistice ꝑ iohannē intelligi
tur quilibet hō existēs in gratia qui dz frāgere
elatōem et seipm hūiliare negādo se xpm. id
est gratia vnctū Et ꝙ nulli se equiparet ī gra
tia. quam etiā humilitatē docet Bern. Noli
te compare maioribꝫ. Scdo debet se negare
heliā. i. ꝑfectū ī opatōe scz ꝙ ꝑfectorū virorū
studia nōdū imitari cepit. qr dicit Aug. semp
tibi displiceat id q̄d es si vis ꝑuenire ad id
quod nō es. nā vbi tibi placuisti ibi defecisti.
Tercō debet se negare ꝓphetam. i. ꝙ nonduz
ꝑfectōem doctrine et sciētie dei ꝑcepit. De q̄
aug. sup ps. lxix. Quantūcūqz ꝓfecerim⁹ ne
mo dicat sufficit mihi qui dicit sufficit ibi he
sit. Ideo aug. sp adde semp ambula sp ꝓfice
Bern. Sapientis est cōsilium. Quāto ma
gnus es hūilia te in omnibꝫ. Sapīe vero ꝑ
ceptū est. qui maior est vestrū fiat sicut minor
Idem. Nō est ꝑiculū q̄ntūcunqz te humilies
vel q̄ntūcunqz putes te minorē q̄ sis. Est aūt
grāde malū horrendūqz ꝑiculū si vel in modi
co plus q̄ sis te extollas. Sic igitur iohānes
seipm vilificauit. de quo subdit. dixerūt ei q̄s
es ut rñsum demus hijs qui nos miserūt. q̄d
dicis de teipo. rñdit. Ego vox clamantis ī de
serto. (D) Ecce hūilitas iohānis attendi
tur in quattuor. primo hūiliauit se in suo esse
scdo in origine. tercio in habitatōe. quarto in
doctrine ꝑdicatōe. Primo hūiliauit se in suo
esse cū dixit. ego vox. et nō ego sum homo. q.
d. vox trāsit et verbū ꝑmanet. sic quidq̄d cer
nitis in me nihil est respectu eius de quo que
ritis ille ꝓficiet. ego deficiā. Joh. iij. Illū op
tet crescere me aūt minui. Scdo quo ad ori
ginē cū inquit clamātis. q. d. vox nō est suiipi
us sed alterius scz clamātis. qui sm suū bñpla
citū ꝑt formare vocē. sic et ego nō sum a meip
so sed ab eo q̄ me misit. Tercio seipm vilifica
uit quo ad habitatōem ibi in deserto. q. d. si
vellem habere honorē tunc quererē habitatio
nem in ciuitatibꝫ vel villis. sed ego habito in
deserto honorē fugiens. Quarto in doctrine
ꝑdicatōe quā nō sibi et suo sensui ascripsit. sz
ysaie ꝓphete dicēs. dirigite viam dñi sic dixit
ysaias ꝓpheta. Ecce allegauit illū qui fuit mi
nor eo sanctitate ⁊ sapīa. Nā si ille fuit ꝓpheta
iste plus. si ille fuit sanctus iste sanctior Mat.
xi. Inter natos mulierū non surrexit maior io
hanne baptista. Et dixit. dirigite viam dñi.
Unde qr et hec est quarta dñica aduentus in
qua agit de aduētu ad mortē. ideo et nos ad
hunc ꝑparare debemus. Seneca. Uenientez
mortē nemo hilaris accipit nisi qui se ad illaz
ꝑparauit. Ecci. xiiij. Ante obitū tuū opare iu
sticiā qm̄ nō est apud inferos inuenire cibū. iō
Seneca. Ante senectutē cogitaui ut bñ viue
rē ut in senectute bene morerer. qr dr Apoca.
xiiij. Opa enim illorū sequunt illos (E)
Ideo nota quō nos ad mortē ꝑparare debe
amus. Primo ꝑ iugē mortis meditationem
qr dicit Hiero. summa ꝓphetia est meditatio
mortis assidua. qr talis meditatio retrahit a
malo hoīez et ꝑducit ad bonū. primo retrahit
hominē a malo. Ecci. vij. Memorare nouissi
ma et in eternū nō peccabis. Unde aug. in li.
exhortationū. Nihil adeo reuocat hominem
a peccato nisi frequēs mortis meditatio. Pri
mo reuocat hoīem a supbia. Ecci. x. Quid su
pbis terra et cinis. nā pauo visis pennis sup
bit et totā caudam extēdit. sed visis pedibus
glaucis deponit rotā pennarū. sic homo viso
suo fine se humiliat. Ideo aug. de verbis dñi
Agnoscat se homo mortalē et frāgat elatōem
Gre. despecti iacebūt in putredine. qui hic tu
mescebant ī vanitate. Quapꝓter dicit Joh.
priarcha ihrlimitan⁹. cōsuetudo erat impato
rum qñ electi erant tunc primo die coronatio
nis venit latomus ferēs tres vel quattuor pe
tras marmoreas. interrogās de quo genere
marmorū vellet sibi fieri monumentū. Gre.
Unde homini fastus et supbia cuius cōcept⁹
culpa. nasci miseria. viuere pena. mori angu
stia est (F) Secūdo ꝑpara te ꝑ memoriā
mortis. qr memoria mortis trahit hominē ab
auaricia. Hiero. Omnia facile cōtemnit qui
se moriturū nouerit. Quid enim ꝓdest habe

re decẽ tunicas et mille florenos cum omnia relinquas. Job.xxvij. Diues cũ dormierit nihil secum aufert. Et.i. Thimo.vi. Nihil eñ intulimus in hunc mundũ haud dubiũ. qz nec auferre quid possumus. Job.i. Nudus egressus sum de vtero matris mee et nudus reuertar illuc. Bernñ. Nũdus inexorabilẽ constituit sibi ianitorẽ qui nil sinit deportare. vbi Ambro. Non sunt hominis bona que secum ferre nõ pt. sed sola elemosina que est comes defunctorũ. Tercio memoria mortis trahit hominẽ a carnis delicijs. qz homo erit cibus vermiũ. quare ergo ita delicate nutrit corp⁹ q⁹ in breui erit vermiũ cibus Job.xvij. Putredini dixi pater me⁹ es mater mea et soror mea vermibꝰ. Eccĩ.x. Cũ eñ moriet homo hereditabit serpẽtes bestias et vermes. faciat ergo hõ rõnalis q⁹ facit bestia brutalis. ut scz cauda. i. mortis memoria expellat muscas. i. cogitatões immũdas. Gre. Quid sit carnis substantia testant sepulchra. nã nihil ita valet ad domandum carnis desideria. q̃z hoc q⁹ quis diligit ut quale sit dũ mortuũ fuerit pẽset. ¶ H ¶ Item mortis memoria nõ solũ a malo retrahit sed etiã ad bonum ꝓmouet. Gre. valde se exercitat in bono ope qui semp cogitat de extremo fine. Nã primo inducit elemosinarũ largitatẽ ut patet in alexãdro magno qui ut cognouit q⁹ moreret diuisit regnũ in partes pueris suis. sic memoria mortis facit ꝓdere testamentũ et elemosinã dare cum cognoscit homo secũ hec illa assumere nõ posse. Unde Petrus rauen. Si hic mansurus es hic repone. si illic iturus ibi colloca. Et melius est dare in vita q̃z post mortẽ. Sicut eñ vna candela plus lucet ante faciẽ q̃z tres post tergũ. sic elemosina in vita facta melior ẽ q̃z post mortẽ. Rationẽ dat sanc. tho. qz in vita habet rõem merẽdi et liberãdi. post mortẽ vero solũ liberãdi eo q⁹ post mortẽ nõ restat meritũ. Idcirco bonũ est ut homo in vita ordinet et cõdat testamentũ ut dixit lucia matri. Ad hoc hominẽ hortat meditatio mortis. Secũdo mortis mẽoria inducit ad bonũ. qz ad penitentie opositatem. ut patet de Ezechia rege iij. regũ. xx. Cũ audiuit q⁹ deberet mori dicente ꝓpheta ysaia. pcipe domui tue morieris eñ tu et nõ viues. incepit flere. Similiter rex niniue audita ꝓmissione ione indutus est sacco et sedit in cinere Joñ. iij. Et sic hõ de quãto meditat mortẽ vicinioꝛẽ de tãto ad penitẽtiam et ad alia opa bona se exhibet solicitiorẽ. Stultus est viator si nõ festinat qñ videt hospitem appropinquare et pontẽ elevari. et adhuc longe est a ciuitate vel hospitio. Unde dicit gre. Stultũ est in tali statu viuere in q̃ quis non audet mori. Idcirco si homo vite de morte meditaret vtiq⁹ relinqueret malum et faceret bonũ. vnde legit exemplũ in li. de dono timoris q⁹ cũ quidã miles flagiciosus nullam penitentiã ab alexãdro papa vellet suscipere dedit ei annulũ suũ ut illũ ꝓ penitentia portaret tali conditione adiecta q⁹ qñ aliquis inspiceret de morte sua cogitaret. et quo mõ retributionẽ post mortẽ operũ suoꝝ reciperet. quod cũ pluribus diebꝰ feciſſet emollitum ẽ cor eius ita q⁹ rediens ad papã dixit q⁹ panis esset penitentiã quãticũq⁹ magnã facere.

De eadem dominica Sermo. xxvi.

Preparare in occursum dñi dei tui. Scribitur Amos. iiij. Videmus q⁹ viator volẽs pegre ꝓficisci ꝓ viam dispendiosam et longã ordinat ea que requiruntur ad sustentatõem. ¶ H ¶ Spũaliter. sic nos omnes sumus viatores. ut dicit aplus ad Hebre. xiij. Nõ enim habemus hic manentem ciuitatẽ sed futurã inquirimus ut etiã dicit gre. In via sumus qua ad patriã ꝑgimus. et nescimus horã exitus. Idcirco ad illam disponere nos debemus ꝓ opatõem bonorũ operũ. iuxta illud aug. nõ est mors mala putãda vbi pcesserit bona vita. Similiter et Sene. dicit. nõ pt male mori qui bene vixerit. Quapter preparatio bonorum operum ad securitatem istius vie est ꝓmittenda quod vult nñm thema ꝓparare in occursum tẽ. scribitur loco vbi supra. Hec quarta dñica ut audiuistis repñtat quartũ aduentũ dñi scz ad mortem. de quo dicit thema ꝓparare. Audiuistis quõ dictũ ẽ q⁹ ꝓma ꝓparatio debet eẽ mortis meditatio ad quam meditatõem hortat nos Bernñ. in quodã sermone dicẽs. O homo omni die et hora ad mortẽ te dispone. cogita te iam esse mortuũ cũ te scis de necessitate morituꝝ. Dicit notanter omni die ad mortem te

disponē. ¶ J ¶ Sūt eñ. vij. dies in ebdo/
moda que designant septē q̄ nos disponūt ad
mortē. Prima est dies dñica q̄ est prima die
rū. et significat fidei ꝓfessionē q̄ est prima v/
tutū. ut habet in ca. xxv. q. i. c. prima salus. v
bi dr Prima salus est recte fidei regulā custo
dire. ⁊ a statutis patrū nullatenus deuiare. rō
q̄ fides est fundamētū salutis ut habet. i. ad
Corin. iij. Fundamentū enim aliud nemo p̄t
ponere p̄ter illud q̄d positū est q̄d est xp̄s hie
sus. i. fides hiesu xp̄i. ut etiā dicit aug. d fide
ad petrū. Fides est omniū bonoꝝ fundamētū
et hūane salutis initiū. Jō aplus ad hebre. xi
Sine fide aūt impossibile est placere deo. nā
sic extra archā noe nullus vixit in diluuio sed
oēs pierūt. sic extra fidē catholicā nullus sal/
uat. ut habet in ca. xxiij. q. i. alienus. vbi dicit
Alienus est. ꝑphanus est. hostis est. non p̄t
habe deū p̄rem qui nō tenet ecclesie vnitatem
Quia dicit ad ro. x. Corde creditur ad iusticiā
ore aūt ꝓfessio fit ad salutē. Et merito fidei cō
fessio figurat p diē dñicū q̄ dr dies solis vul
gariter dict sonētag. q̄ sicut sole nihil clarius
in hoc mūdo q̄ oēs actus nros illuminat atq̄
sine errore ad finē destinatū nos dirigit. sic et
fides catholica in qua hō finaliter p̄seuerat in
morte sine erroris fallacia p̄ducit hoiez ad cla
ritatē visiōis diuine. De quo Thobie. ij. Eli
tā expectamus quā deus datus est his qui
fidē suā nunq̄ mutāt ab eo. De quo etiā ba
ber Mar. vl. Qui crediderit et baptizatus fu
erit saluꝰ erit. qui vo nō crediderit cōdemna
bit Et iō dyabolus maxime impugnat fidem
in morte hois. ut habet de scō eusebio. Idcir
co salubre est morientib ut stabiliētur in fide
⁊ etiā cautela et testimoniū faciendū ē de ꝑse
uerātia in fine. q̄ dr. i. Petri. v. Cui resistite
fortes i fide. eo q̄ sm Aug. nō est maior hu
mūdi subā q̄ fides catholica. Et dñs in euā
gelio Matth. x. Omis ergo qui me cōfitebitur
coram hoibus. ꝓfitebor et ego eū coram p̄re meo q̄
in celis est. Secūda dies in vulgari dr montag
et significat peccati cognitōem ut hō seipm ad
moneat in cōscia sua de omnib excessibus suis
q̄ cōscientia erit testis in dei iudicio. De quo
aplus ad Romanos. ij. Testimoniū reddē/
te illis cōscientia ipoꝝ. nā cū in teste inuenit
aliq̄d falsitatis totū testimoniū falsificat. ⁊ sic
erit post mortē. ita q̄ dicit Jacobus in canoni
ca. c. ij. Quicūq̄ aūt totā legē seruauerit. offē
dat aūt in vno factus ē oīm reus. Qua ꝓpter
seipm hō dr admonere in p̄scia ut dr dicit.
Vitā mā q̄tidiana discussione examia. attēde
diligēter q̄lium, p̄ficies q̄lū deficies et qual
es in moribus qualis in sermōibus qualis in acti
onib vel affectōibus et q̄tū deo silis vel dissi/
milis. de quo etiā dic Aug. in li. de penitentia.
Cōsideret penitēs qualitatē ⁊ q̄titatē in loco
in tpe. in p̄seuerātia in varietate. in p̄ditōe p̄so
ne vel quali fecerit intentione seu quali impul/
sus fuerit tēptatōe. quā et si q̄s puenerit et de
ipius vicij multiplici executōe atq̄ his singul'
q̄tū p̄t fideli discussiōe immorer ⁊ sentiat mo
dū erimis purgāt lacrimis oēz qualitatē vicij
defleat vtutē qua interim caruit. dolendū est
eñ nō solū q̄ peccauerit sed q̄ vtute se priua
uit. ut dic magr in. iij. sentē. di. xvi. In oi eñ
pcto mortali est auersio a deo. iō oportet q̄ in
remissione sit actualis conuersio mētis ad deū. ⁊
ad hoc expedit q̄ hō in cōscia sua cōsideret q̄d
fecit q̄d p̄didit et quē offendit. Vnā inq̄t aug.
Dis q̄ discussione p̄scie sue amisit in piculū
vergit. Et hec dies q̄ dr admonitionis ꝓprie
montag. hz nomē a luna q̄ dr dies lune. q̄ si
cut luna illuminat noctē. sic conscia serena aiaz
q̄ dicit Aug. sup Gen. Letitia bone conscie
est paditus aie. Et hug. in li. de bono cōscie.
Conscientia bona est titulus religionis. tēpluz
salomōis. ager bñdictionis. ortus deliciarū.
gaudiū angeloꝝ. thesaurus regis. arca federꝫ
aula dei. habitaculuz spūs sancti. Idcirco bñ
requirit ad mortis p̄dispositionē. ut hō habeat
cōscie discussionē. nā sic luna crescēte crescūt
aq̄. sic crescēte cognitōe p̄scie cōcrescūt cūcta
necaria saluti. De q̄ loq̄t bern. dicēs. Nul lo/
cūdius nil securius bona cōscia. pūgat corp⁹.
trabat mūdus. terreat dyabolus illa sp̄ē secu
ra. Hugo. Sic verus hō nō p̄t eē sine aīa. sic
nec vere penitens sine discussiōe cōscie Qua
ꝓpter requirit ut hō moneat seipm. et faciat
mūdū deo habitaculū conscie. De quo bern.
in sermone. Bonū parat deo habitaculū q̄ mū
dat et abstergit cōscie sue maculā. sic q̄ nec ra
tio decepta nec volūtas peruersa sit nec mēoria
inq̄nata. ¶ R ¶ Tercia dies vulgariter dr
dinstag. quasi dies Mutij. et dr dies martis q̄
dr deus belli ad denotādū q̄ hō mortēs mag
nū debz habere bellū in seipo de eoq̄ deo non

seruiuit et timere debet illud q̄ dicet inutili seruo Math. xxv. Inutilē fuū ꝓiecite in tenebras exteriores. Etiā lugere dz ꝛ dolere. Hm illud Hiere. vi. Luctū vnigenīt fac tibi plāctū amarū. Reuera amaꝛ. q̄ dz ad hebre. x. Horrendū est incidere in manus dei viuentis. Et hec dies dz admonitōis ꝓscie. q̄ dic hu. Sic edificat conscia bona q̄n hō punit ꝑterita. et refugit ꝓmittere puniēda. et si pctm̄ sentit nō cōsentit. ꝛ intm̄ volet inq̄tū icōscia se cognoscit. q̄ facilꝫ culpa q̄ cognoscit corrigit ꝑ ptritionē. nā illa pit pcōꝛ dimissiōz. Thobie. iij. Ipe tribulationis pcā dimittis his q̄ invocāt te. Nā si essent mille milia pctā cōtrito dz valet illa. ut hēt ezech. xviij. Si ipi egerit pnīaz ab oīb pcīis suis q̄ opatus ē ꝛ custodierit oīa ꝑcepta mea ꝛ fecerit iudiciū et iusticiam oīm iniquitatū eius quas opatus ē nō recordabor. q̄ dicit ps. l. Sacrificiū deo spūs ꝓtribulatus. Quarta dies dz mitꝛ noche. Et dz mitꝛ noch quasi cū hoc vigila. q̄ nō suffic dolor de ꝓmisso nisi ꝓponat vigilāter vitare pctā sic̄ corpus vulneratū nō ꝑt sanari q̄diu ferrū ꝛ lesiōis offendiculū in vulnere resident. sic nec aīa cū mala volūtate. ut hēt. xv. q. i. c. q̄ aūt ex volūtate pcā, pcedūt. Et i. c. vsq̄ a deo. Et sunt ꝛba aug. in li. retrac. Vsq̄ a deo pctm̄ volūtariū malū est ut nullo mō pctm̄ sit si nō sit voluntariū. g̃ eō requirit ad pnīaz vt hō vigilet in bona volūtate ꝛ ꝓposito abstinēdi a pctō. q̄ dicit gre. in ome. Ambulās hiesus ꝛc. Nil offert deo dignius bona volūtate nā añ dei oculos nō ē vacua man⁹ a mūere cū arca cordis sit plena bona volūtate. Et hec q̄rta dies dz dies mercurij. Mercuri⁹ interꝑtatur illuminās occursu signi illuminās scz q̄d min⁹ est in visu. hō em̄ in occursu signi bone volūtatis illuminabit si sibi ꝑ mior est in visu. i. estimatōe et reputatōe. nā hō mīorare ꝛ hūiliare se dz ñ ꝓfidēs in suis, ꝓprijs meritis. Lu. xvij. Cū feceritis oīa q̄ ꝑcepta sunt vobis dicite Sui inutiles sumus. Isiē. Nō te extollas nil de te ꝑsumas. Rōz d. gre. Quāto em̄ magis q̄s se erigit tāto ꝓfundius cadit. ¶ L. Quīt⁹ dies vulgariter dz dūnerstag. q̄ ut i nobis euanescat fulmē ire et odij. tonitruū calūnie ꝛ improperij fragor et ictus vltōis vindicte ꝛ ꝑsecutōis tonare dz ꝛ sonare i auribus ꝓscie nēc tonitr⁹ ille trific⁹. de q̄ Lu. vi. Dimittite ꝛ dimittem̄. et Math. vi. Si nō dimiseritis hō mīb nec ꝑ vr̄ dimittet vobis pctā vr̄a. quis dic aug. Unusquisq̄ talē indulgētiā accipiet a deo qualē faciet ꝓximo. g̃ dimitte ex corde inimicicias. q̄ dz ad Ephe. iiij. Sol non occidat sup iracūdiā vr̄am. ꝛ hec dies vocat dies iouis cuius interꝑtatio est dñs sepans. eo⁹ nā q̄ ꝓpriū est ꝓcordare planetas. ꝛ sic m añ mor tē debes reconciliari fratri tuo. Math. v. Esto ꝓsentiēs aduersario tuo cito dū es in via. nā dñs nō vult acceptare oblatōez sine reconciliatōe. De q̄ Mat. v. Si offers mun⁹ tuū añ altare. et ibi recordatus fueris. q̄ frī tu⁹ hz aliq̄d aduersum te. relinq̄ ibi munus tuū añ altare. et vade ꝓius reconciliari frī tuo. Et eccl. xxv. Relinq̄ ꝓmo tuo nocēti te et tūc ꝑcātibi pctā soluent. Sexta dies vulgariter dyfrytag. ꝑ quā innuit corpalis et spūal exoneratio dz ratio ꝓprie libertatis. vñ corpal exoneratio dz fieri a curis tpaliū ꝛ ab oīm solicitudine terre nor. hm illud ad phil. iiij. Nihil solicīti sitis sed in oīm oratōe et obsecratōe cū grāꝛ actōe petitōes vr̄e innotescāt apud deū. De q̄ etiā dz i. Pet. v. Omnē solicitudinē vr̄az ꝓiectes in deū q̄m ipi cura est de vobis. Ite spūal exoneratio dz fieri in oneribus pctōꝛ. ad hebr. xij. Deponētes oīne pondus ꝛ circūstās nos pctm̄. scz ꝑ sacerdotez ecclie ꝑceptōez ꝛ confessionez q̄ dr. i. Joh. i. Si confiteam pctā nr̄a fidelis ē et iustus ut remittat. ꝛ sil⁹ ꝑ sacrā vnctōez vt hēt Jacobi. v. in canonica. Infirmat q̄s et vobis inducat ꝑbiteros ecclie ut orēt sup eū vngētes eū oleo in noīe dñi. Et oratio fidei saluabit infirmū. et alleuiabit eū dñs. et si in pctis est dimittent ei. ¶ Ex quibus vr bis habet q̄ extrema vnctio valet ad tria. primo ad celerē liberatiōnē ꝛ ꝓfuatōem ꝛ de purgatorio. et notat ibi. oratio fidei saluabit infirmū. Secdo ad alleuiatōem. ibi. alleuiabit eum dñs. Tercio ad pcōꝛ dimissionē. ibi. si i pctis sit dimittent ei. Et hec dies sexta dz dies veneris q̄ interꝑtat dea amoris. ad designādū q̄ hō isto die dz meditari amorē dei sibi ꝓpositū. ꝛ dz in vulgari frytag. q̄ dz se hō liberare ab oīmb illicite acq̄sitis. alias in carcere mittet et nō exibit q̄usq̄ reddet nouissimum quadrantē. De q̄ dic aug. Qui iniuste tenet obulū tenet a dyabolo. et nisi q̄s exonerauerit se ab illicito acq̄sito bono nūq̄ veram pōtit agere pnīam. ut hēt in can. xiij. q. vi. Si res Et sunt ꝛba aug. in epla ad macedoniū. Si

res aliena ꝓpter quã petiñ est reddi possit ⁊ nõ reddit. pñia nõ agit sed sitatur. qz dicit aug. Deũ nõ dimittit nisi ablatũ restituat. De primus dies dr vulgariter sonobenth. p quã designat deuota pseuerãtia in bono. sic q vs q ad sero. i. finẽ vite pseuerare debem⁹. mat. x. Qui pseuerauerit. vsq in finẽ. hic saluus erit. ⁊ iste dies vocat dies saturni q ẽ oibꝫ planetis tardior. nã sol semel in ãno ptrãsit celũ. luna i quattuor ebdomadis. ꝫ saturnus in. xxx. ãnis et sic dies sabbati est dies in ebdomoda finalis. ad denotãdũ q in sole mie dei dẽm⁹ hũiliter pseuerare cogitãdo q maior est dei misericordia q̃ quis nẽa miseria. ut dicẽ Bernũ. Jõ hortat nos Leo papa. et hẽt in ca. de pe. dist. vij. nemo. Nemo ẽ desperandus dũ in ꝫ corpe est cõstitutus. qz nõnũq̃ q̃ dr diffidẽtia etatis differt ꝓfectũ filio maturiore pficit. Rõꝫ dicit aug. qz oia nẽa pcã ad dei misericordiã compata sunt quasi vna gutta respectu tot⁹ maris. ad hebre. x. Nolite amittere ꝓfidentiã vestrã q̃ magnã hz remuneratõem. ¶ Il ¶ Ũñ assistẽtes infirmo in agone volẽtes illi mistrare ad salutẽ aie dñt infirmo sex interrogatões ꝓponere. vt dicẽ Anſ. ad q̃ si pfecte rñdet signũ ẽ q sit de nũero saluandor. Primũ est q q̃rat oia q̃ dogmatisat scã mẽ eccl̃ia. signãtec. xij. articulos fidei. vbi si nõ vacillauerit ꝫ intrepid⁹ credideri et gaudz mori in eor̃ fide ⁊ in ea saluari sperat ẽ bonũ signũ. qz hẽt Joh. xi. Si credideris videbis gl̃iam dei. Secõm signum de q̃ q̃rat est si recognoscit se gemebũdus et suspiriosus offendisse creatorẽ suũ ore corde ⁊ opere. qz ꝫ est bonũ signũ. qz dicẽ Bernũ. super Cañ. Scio neiem posse saluari sine sui cognitione. qz ex illa oritr hũilitas ⁊ timor dñi. Ter cũ est q̃ q̃rat. Si doleat de ꝫ q deũ offendit peccãdo nõ tñ ex timore mortis vel pene inferni vel timore extremi iudicij siue amissiõis celi ꝫ ex charitate. qz tenem deũ sup oia diligere et q eũ ita grauiter offendit q̃ sibi oia bona fecit et marie charitatẽ oñdit. iuxta illd Joh. xv. Maiorẽ hac dilec. nẽo hz q̃ ut aiam suã ponat q̃s p ami. s. Jpe aũt posuit aiam suã p inimicis. De q̃ aplus ad ro. v. Cũ inimici essemus reconciliati sumus deo p mortẽ filij eius. mõ hũc pctor offendit. g̃ ex charitate dolere dz qua obligat eũ diligere nõ ex timore qua si seiõm nõ deũ q̃rẽs a do etiã ut si hẽret aliqua pcã nõ pfessa libenter illa ob sui amorẽ confiteri vellet. q̃ dixit Luce. xvij. Ite oñdite vos sacerdotibus. et q nil vellet abscõdere. qz dicit Hugo. Cũ charitate nẽo damnat. et sine charitate nemo saluat. Quartũ ⁊ de q̃ q̃rat ẽ vt si q̃s qualescat et supplicat ꝓponat vitã suam emẽdare et amplius ex puersa volũtate nõ ptẽdat mortal⁹ peccare. qz et hoc ẽ signũ bonũ Luce. ij. Et in terra pax hoĩbꝫ bone volũtatis Gre. Nõ ẽ vacua man⁹ a munere vbi arca cordis est plena bõa volũtate. Quitũ q̃ interroget infirmũ ẽ si oibꝫ inimicis suis indulsit. et si cui abstulisset res famã vel psonã ei⁹ quolibet lesisset. si et ineꝫtũ sciret ꝑm posse suũ restituere vellet est signũ bonũ. qz sine hijs non est salus. nã salus domui zachei facta est. Lu. xix. Quia ad hmõi pmptũ atq̃ patũ se exhibuit dicens. Si q̃d aliq̃ẽ defraudaui reddo quadruplũ. Sextũ ẽ q̃ q̃rat. Credis q ꝓ te mortuus ẽ dñs nẽ ihesus xp̃us dei fil⁹ in humanitate. et itẽ. credis te nõ posse saluari sine eius morte. nã in ei⁹ morte ꝓsistit oĩm hoĩm salus. tũc etiã hortari dr infirm⁹ q q̃duscq aiã in se sit et in vita subsistat i sola morte xp̃i suã fiduciã ꝓstituat. ut q̃stalibz tẽptatõe infestet nr̃ de suis meritis psumat nec ꝓ magnitudie et multitudine scelerũ suor̃ de misericordia dr despet. Ũñ si obijciat sibi iudiciũ dei dicat. dñe tuã amarã mortẽ et passionẽ obijcio inter me et iudicium tuum. quia dicit Eusebius. nulla salus cernit vbi passio xp̃i a mẽoria elõgat. eoq̃ ꝑm Hiero. ꝓ passiõis xp̃i auxiliũ hoĩ data ẽ salus ⁊ remediũ. Jõ Crys. Tribularer nimiũ et desperem si nõ passiõe xp̃i animarer

De eadem dominica Sermo. xxvij.

¶ Il q̃s es scribit Joh. i. In hac dñica agit de aduẽtu xp̃i ad mortẽ hoĩs cuiuslibet ¶ O ¶ Ad quẽ aduentũ debem⁹ esse singulis diebꝫ pati. Luce. xij. Esto te pati qz qua hora nõ putatis filius hoĩs veniet. Ideo aug. de cura ꝓ mortuis agẽda. Si nescis qua hora veniet vigila semp ut paratũ te inueniat. et interroga teipsum dicens. quis es tu scilicet in cõscientia tua. quod docz hiesus filius sirach. Ecclesiastici tricesimo sexto. ꝑcurre prior in domũ tuã. i. ꝓscientiã. dic tuã et nõa lienã. illic auocare scz ab oñibꝫ exteriorib⁹ ⁊ illic lude ꝓ lucro aie tue te exercendo

et age cōceptōes tuas in scripturaꝝ meditatio
ne eas sobrie ventilādo. nō in delictis inani
bus scz supuacuis et curiosis et ꝛbo supbo. i.
ne supba cogitatio surripiat. quasi sufficiētes
simus cogitare aliq̄d a nobis quasi ex nobis.
Grego. Curiositas est exteriora a se inuesti
gare et se ignorare. imo nō solū curiositas sed
et fatuitas. Eccī. xxi. ℣ Des fatui facilis in do
mū ꝓximi. Hugo. multe cōscientie hoīm sed
nulla melior q̄ꝫ q̄ homo cognoscat seipm. nā
sicut domus est tenebrosa sine lumine. sic ho
mo sine cognitōe luminis cōscientie. Jō aug.
Omnis homo qui discussionē sue cōscie ami
sit in piculū vergit. ideo quilibet ꝑparare se
volens ad mortē dicat. tu q̄s es seipm inter
rogans in ꝓscia. rō qz ꝓscia erit testis in iudi
cio. Ro. ij. Testimoniū reddēte illis conscia
ipoꝝ. Et. ij. Corin. i. Gl'a nr̄a hec est testimo
niū cōscie nr̄e. Jdeo. xi. q. iij. c. inter verba di
cit gre. Non hoīm linguas sed ꝓscias nr̄as cu
rare debemus. nā cū in teste inuenit aliq̄d fal
sitatis totū testimoniū deroborabit. ut pz. iij.
q. ix. pura. et est Ambro. ℣ Pura et simplex te
stimonij series intimāda est. plerūq̄ testis dū
ad seriem gestoꝝ aliquid de suo adjcit totam
testimonij fidem ꝓtis mēdacio decolorat. Et
sic erit in iudicio dei ꝑ post mortem. Jacobi. ij.
Quicūq̄ totam legē seruauerit offendat aūt
in vno factus est oīm reus. Jdeo dic seipm
interrogando in cōscientia. tu quis es. de quo
thema (℣) Nota quintuplex est cōsciēna
℣ Prima est dilatata. istoꝝ scz qui nō ponde
rant nisi grossiora peccata mortalia. ꝫ de cōi
bus peccatis nō curant. sunt em̄ qui nō curāt
falsa iuramenta nisi solēnia. Cōtra quos dic
sanc. tho. scōa. ij. Quicūq̄ scienter iurat men
daciter peccat mortaliter. Itē luxuriā non cu
rāt nec ebrietatē. nec q̄ ī festiuitatibꝫ laborāt
et chorizant. Cassiodorus. Quid boni acqui
ri putaē vbi ꝓscia pdit. aut quō posset hō ꝓfi
cere q̄ amisit discussiōem cōscie. nā cū videris
arborē florere fecūditas ex radice ꝓueit. sic
aūt cū aruerit defectus ipe ex radice pestilēte
aborit. sic ē ꝛ ꝺ cōscia. bern. ℣ Fortitudo tua fi
ducia tua decor et splēdor ꝓscie. Hug. li. ij.
de arra aīe. Cōscia est liber signatus in die iu
dicij apiendus. vbi nil optū quod nō reuela
bit. Aug. Si times iudiciū corrige conscīam
Secūda cōscia est nimis stricta. quā habēt il
li qui faciūt eis peccata vbi nō sunt. ut calea
tre sup calamo q̄ modū crucis iacente in terris
aut nimiā effundendo aquā in lotōe. et quod
in se nullū est pctm̄ aut vix veniale hoc ꝓtalē
consciam strictā et erroneā fit mortale. iō hēt
xxviij. q. i. c. oēs. §. ex hijs. ℣ Sme q̄ꝺ ℣ ꝓscia
fit edificat ad gehennā Ubi ambro. ℣ Pctm̄ ē
q̄ꝺ aliter fit q̄ꝫ ꝓbatū est. Et aug. sup eūdem
locū. ℣ Sme q̄ꝺ aliter fit q̄ꝫ ꝓbat peccatū est
Dicit nāq̄ s. tho. pzma scōe. q. xix. ar. v. Cre
dens se ad aliq̄d teneri et nō faciēs incurrit ꝑ
ceptū rōis. Nā dicit in rnsione ad scām argu
mentū. q̄m rō erranꝫ ꝓponit aliquid ut ꝓcep
tū dei. tūc idē est ꝓtenere dictamē rōis et ꝓce
ptū dei. Et ideo peccat. qz facit id q̄ꝺ putat ꝙ
dictat pctm̄. ideo sicut periculosum est habere
nimis latā cōscīam. sic est inquietū hēe nimis
strictā. nā ꝓscia est domus in qua in hac vita
quiescimus et futura. Jō videndū ē ne erro
nee fabricet nō nimis late nec nimis stricte.
Nā Matth. vij. Vir sapiēs domū suā edificat
sup firmā petrā. petra aūt ē doctrina xpi et san
ctoꝝ doctoꝝ. Et iō videamus q̄ teneam? me
diū. qz mediū est in oībꝫ laudabile ut ināt
Arist. ij. ethi. Licet em̄ timere debeam? . attn
nō minus etiā sperare in deū. ut nō sinat nos
facilꝫ cadere in pctm̄. (Q) Sed ꝺ. ꝓt ne
hō facilꝫ cadere in pctm̄ mortale. Rndet q̄
hō q̄ hz ꝓpositū cauendi oīa pcta mortalia et
deo ꝑmēdi. talis nō faciliter peccat mortaliter
qz dicit Richar. Mortale pctm̄ nō ꝓt ꝓmitti
sine grādi corruptōe sui. siue sine graui lesiōe
ꝓximi et sine magno cōtemptu dei. ꝫ illi q̄ sū
ne timore dei viuūt peccāt mortalit. nā si bi
būt nō curāt inebriari si cōmouent oīa volūt
vindicare. si emūt vel vendūt ex astu quōlibet
ꝓpt lucro studēt et tales faciliter peccāt. Qz
ꝺ. vñ orit erronea cōscia. trndet ex mlts. Pri
mo ex inspiratōe dyabolica. nā cū dyabol? nō
ꝓt hoiem aliqñ ad manifesta pcta mortalia in
ducere ut ī blasfemiā luxuriā supbiā tūc nitit
eū iducere ad ꝓscīaz erroneā q̄ ꝓpplexibilitatē
et sic inqetat q̄ ipedit eū in bonis opibꝫ q̄ nec
orare nec cōtēplari libz ei. gre. Dyabol? assi
due tēptat vt saltē tedio vicat Secꝺo orit ex
negligētia q̄m nescit q̄d eligēdū vl' declinādū
et in tali casu debet homo habere recursum ad
deū et ad passionem xpi. ps. cxlij. Doce me
facere voluntatē tuā. et. ij. palipo. ix. Cū ig

noramus quid agere debeamus hoc solũ ha
bemus residui ut oculos nostros erigam⁹ ad
te. Tertio ex negligẽtia cũ q̃s negligit quere
re et interrogare scientificos et cõscientiosos
sicut nicodemus nocte ad hiesum venit. Jo/
han.iij. Ideo deutro.xxxij. Interroga patrẽ
tuũ et annũciabit tibi. maiores tuos et dicẽt
tibi. Quarto ex supbia qñ vicz homo nõ hu/
miliat intellectum suũ ut melioribus et litera
tioribus velit credere.ij.Corin.x. In captiui
tatẽ redigẽtes omnẽ intellectũ in obsequium
xp̃i sic ꝙ literatis et discretis plus dz crede/
re q̃z sibi. Et sic fecit beatus Augu. qui de se
scribit.in.iiij.li.cõfessionũ. Et quid mihi ꝓ/
derat ꝙ om̃s libros artiũ quas liberales vo/
cant. tũc nequissimus malarũ cupiditatũ ser/
uus ꝑ meip̃m legi et intellexi quoscũq̃ lege/
re potui et gaudebã in eis et nesciebã vnde
esset quidq̃d ibi verũ et certũ esset. Dorsum
em̃ habebam ad lumẽ et ad ea que illuminã/
tur faciẽ. Vñ ipsa facies mea qua illuminata
cernebã nõ illuminabat̃ quidq̃d de arte loq̃n
di et disserẽdi. quidq̃d de dimẽsiõibꝫ figura
rũ et de musicis et de nũeris sine magna dif
ficultate nullo hoĩe tradente intellexi. vbi pla
ne cõfitet̃ ꝙ omnes artes liberales que etiam
a studiosis et ingeniosis nõnũq̃ difficillime
intellgi possunt ꝑse ip̃m sine doctore didice/
rit. Et qꝛ ingenio et intellectus acumine vi/
gens rõibus naturalibꝫ quibus plerũq̃ erro
rẽ suũ defensando innitebat̃ fidem orthodo/
xam cõp̃hendere nõ potuit credere et bapti/
sari distulit. Sed postq̃z in p̃dicatõne sancti
ambrosij se humiliauit et intellectũ suũ capti
uauit ab erroribꝫ cõuersus est. qd̃ si nõ fecis/
set in errore ꝑmãsisset. Ideo qui nõ vult er/
rare ꝓprie opinioni nõ nimis innitat̃ neq̃ ꝓ/
prio motu quidq̃d decreuerit faciat. sed infor
matõibus et cõsilijs magis ꝑitorũ acquiescat
Eccĩ.xxxij. Fili sine cõsilio nihil facias. ⁊ post
factũ nõ penitebis. Quinto cõtingit error cõ/
scientie ex singularitate qua homo sequẽs ꝓ/
priũ sensum non cõformat se alijs nec sequit̃
viam aliorũ bonorũ hoĩm. p̃s.lxxix. Singula
ris fer⁹ depastus est eã. Ideo gilbertus. sicut
est vnus gradus hũilitatis vicz qñ quis nõ
declinat a cõmuni via bonorũ. sic etiã est gra/
dus supbie singularẽ vitã ducere. Ideo p̃s
cxxx. Non ambulaui in magnis neq̃ ĩ mirabi
libꝫ sup me. ꝓuer.x. Qui ambulat simplicit̃
ambulat cõfidenter. exemplũ. Quidã voluit
viuere sine omnibꝫ peccatis etiã venialibus.
vt in statu innocẽtie et noluit vestibus indui
trãsiẽs in heremũ. postea tandẽ cũ musce pũ/
gerẽt et molestarẽt eũ indignatus incidit in
indiscretam tristiciã et cõsequenter in despe/
ratõem. Sed rediẽs demũ ad fratres adiut⁹
orõibus et informationibꝫ surrexit et infirmi
tatem suam cognouit. De quo Ecclesiastes
vij. Non est em̃ homo iustus sup terrã qui fa
ciat bonũ et nõ peccet. et ꝓuer.xxiiij. Septies
in die cadet iustus et resurget. Ecclesiastes
vij. Noli esse iustus multũ neq̃ plus sapias
q̃z necesse est ne obstupescas. Sexto cõtingit
error cõscientie ex affectu inordinato vicz cuz
quis nimis aliquid appetit tunc a rectitudine
deuiat. Seneca. Perit omne iudiciũ cũ res
trãsit in affectũ. Sic eua errauit in cõscientia
qꝛ cõcupiuit dei sciam dicẽte serpente eritis si
cut dij. Crisꝰ. Nimius amor et nimiũ odiũ ꝑ/
uertit omne iudiciũ. qꝛ dicit arist. in de aĩa.
Appetibile sp mouet intellectũ sub rõe boni.
siue hoc bonũ sit verꝫ vel apparẽs. Itẽ diligen
ter est cauendũ ab affectu inordinato ad cor/
ꝑales siue tꝑales res. qꝛ ꝑ talẽ affectũ ut sepis
sime erramus et ad opa mala ꝓlabimur. pro/
uer.xiiij. Errãt qui opant̃ malũ. Septimo cõ
tingit error ꝯscientie ex pusillanimitate. quã/
do q̃s timet nõ timenda vel plus timet q̃z dz.
p̃s.xiij. Trepidauerũt timore vbi nõ erat ti/
mor. Nam timor indiscretus facit hominem
pusillanimẽ. Eccĩ.vij. Noli esse pusillanim⁹
in animo tuo. Et Isa.xxxv. Dicite pusillani
mis cõfortamini et nolite timere. nã pusilla/
nimitas qñ supat hominẽ ducit eũ in despera
tõem. p̃s.xxx. Viriliter agite et cõfortet̃ cor
vr̃m Non em̃ de adiutorio et auxilio dei diffi
dere debemus. sz sperare in misericordiã eius.
qꝛ sperãtẽ in dño misericordia circũdabit p̃s.
xxxi. (R) Octauo oritur cõscĩe error ex ꝑ
plexibilitate qua hõ credit se inter duo pecca
ta positũ quorũ alterũ impossibile sit eũ posse
vitare. nã ꝑplexibilitas ẽ multũ nociua. p̃s.
xli. Abissus abyssuz inuocat. Isi. de sum. bo.
li.ij.c.xxvi. Abyssuz abyssuz inuocare ẽ de in
dicio sue cõscĩe ire ad iudiciũ cõdemnationis
ꝑpetue ĩ voce catharactarũ. i. ĩ p̃dicatõe sctõꝝ
ergo homo debet deponere ꝑplexibilitatẽ ⁊ er

roneā cōscientiā iuxta cōsiliū cōfessoris. Luc. xi. Si oculus tuus fuerit simplex. i. conscientia totū corpus lucidū erit. Si aūt nequā fuerit. i. erronea totū corpus tenebrosum erit. Tercia cōsciētia est cōturbata. et illā habēt q̄ volūt de peccato desperare in misericordia dei. et hoc est pessimū. Isid. de summo bono. desperatio est peior omni peccato. Hiero. Pl⁹ peccauit iudas desperando q̄ xp̄m tradendo. Jō nullus desperare debet. Bern̄. Maior est dei pietas q̄ queuis nr̄a iniquitas. nā misericordia dei est infinita. Aug. Quid cōuerso non ignoscitur cū effusio sanguinis etiā auersis ignoscebat̄. Ezechielis. xviij. Si aūt impius egerit penitentiā ab oībus peccatis suis omniū iniquitatū eius quas opatus est nō recordabor. sed qui habet ꝑturbatā consciam nō habet cōsidentiā in misericordiā dei. et peccata n̄ dimittunt̄ ei. Ambro. Nō p̄t agere penitentiam qui nō sperat indulgentiā. Gre. Penitentia q̄ ex fiducia nō ꝓcedit sterilis manz. Quarta cōscientia est ꝑuersa quā habēt illi qui parua peccata ponderāt et magna nō curāt. et talē habuerūt pharisei. Math. xxiij. Ue vobis scribe et pharisei qui decimatis mentā anetū et ciminū. et relinquitis que grauiora sunt legis iudiciū misericordiā et fidē. Quinta ē cōscientia inquinata et rea. De qua Bern̄. Carcer anime est rea cōscientia. ⁊ Isido. li. ij. de summo bono. c. xxvi. Humana cōditio dū de diuersis viciositatib⁹ mētē cōturbat iā penas cōscientie patit̄. Omnia fugit homo p̄ter cor suum. nō em̄ p̄t a se quisq̄ recedere. Ubicūq̄ enim abierit reatus sui cōscientia illū nō d̄relinquit. q̄uis hūana iudicia subterfugiat oīs qui male agit. iudiciū tn̄ cōsciētie effugere nō p̄t. Nam ⁊ si alijs celat q̄d agit sibi tn̄ celare n̄ p̄t. qui plane nouit malū esse quod gessit. duplex ergo fit iudiciū in eo. q̄ et hic sue cōscientie reatu punit̄. et illic ꝑpetuali pena damnat̄. Jō hugo in li. de bono cōscie. Nō est grauior pena q̄ torquēs et remordens cōscientia. Et Seneca. Rea ꝯscientia nunq̄ est secura.

S) Sexta est ꝯscia laudabilis et bona. ⁊ illā habēt boni homīes. Et illa ē multiplex. nā alia est bona. alia recta. et alia trāquilla. Pria dicit̄ bona. De qua hugo. Bona cōscia ē vbi est puritas in corde. veritas in ore. sinceritas iusticie in ope. cū bonū meditamur. verū loquimur iustū opamur. De tali cōscia loquitur Bern̄. Nihil iocūdius nil eque securius bona cōscia. pungat corpus. trahat mundus. terreat dyabolus. illa sp̄ ē secura. Jō aug. sup Gen̄. Leticia bone conscie paradisus est anie. Scda est ꝯscia recta. De qua hugo de bono cōsciētie. Recta cōscientia est vbi ꝓpriū peccatū displicet et alieno nō cōsentit̄. Tercia ē cōscientia trāquilla q̄ omnibus ē dulcis nulli grauis vtēs amico ad gr̄am inimico ad paciam. cūctis ad beniuolentiā. quib⁹ p̄t ad benificētiā. Idcirco interroga teip̄m. tu q̄s es scz in ꝯscia. Illā dicit hugo. multi sunt qui querūt sapientiā pauci vero ꝯsciam. Sed tn̄ salua sapie reuerentia vtilius ē recurrere ad cōsciam q̄ ad sapientiā vel sciam. nisi sapia sit talis que edificet ad cōscientiā. nā tunc impletur cor sciētia cū illustratur cōsciētia. Et subdit. Sit igit̄ cōsciētia pura ut cōducat deū ad cordis hospitiū sit solicita circa fidele obsequiū. ne tāta maiestas recuset cordis gremiū soli deo ītēdat nec ab eo recedat. q̄ dicit Sene. nūq̄ nascit̄ vera leticia nisi ex pura et bona cōscia. (T) Sed d. quō ꝑueniā ad bonā et purā cōsciam. rn̄det Bern̄. Duo faciūt ad bonā cōsciam. de p̄teritis malis penitere et a futuris abstinere. hug. Puni p̄terita et fuge futura. et si pctm̄ sentis nō cōsentias. et erit pura cōscientia. iō Isid. Uis nūq̄ esse tristis bn̄ viue. nā bona et virtuosa vita sp̄ hz gaudiū ex cōscia. Un̄ legit̄ exēplū. Fuit in ꝓuincia anglie in cōuētu fratrꝝ ordinis p̄dicatorꝝ quidā iuuenis fr̄ valde deuotus q̄ in villa quadā ad quā exierat in domo fratrū minorꝝ infirmabat̄ ad mortē. et p̄ntib⁹ trib⁹ frib⁹ manu sua oculos clausit ⁊ pleno ore risit. cui suprior astās dixit. cur risisset. rn̄dit. Quia venit scūs Haymūdus rex nr̄ et martir. et ecce tota domus replet̄ angelis. et iterū intēsius risit dicēs dn̄a aduenit salutemus eā. et cū dixissent oēs salue regina ait infirm⁹. o q̄ gratāter acceptauit btā virgo hāc salutatōz et ip̄a gaudēs subrisit. P⁹ h̄ fr̄ infirmus oculos ad ostiū dirigēs vultu mutato ī pallorē ait. mō dn̄s nr̄ ihūs xp̄s aduenit ad iudicādū me. et fcūs in agonia tāq̄ ductus ad iudiciū in oīb⁹ mēbris prius mortuis tm̄ cōtremuit et tm̄ sudauit ut sicut testatur p̄dictus p̄or vir ad t̄gē d̄ sudorē vult⁹ illi⁹ sufficerz ⁊ q̄i cōtā iudice ꝯstitut⁹ cū oī tīore disceptabat dicēs

Aliquãdo verũ est. aliqñ nõ est ita. aliquãdo beatã virginẽ interpellauit ne discederẽ ab eo aliqñ accusantes cõstanter redarguit. tandem inquit inter cetera. Bone ihesu p̃ dona mihi hoc modicũ. cui suprior ait. quid ẽ hoc frater charissime. computant ne peccata modica in/ter magna. Heu inquit ita grauissime gemẽs Cũ aũt moneret a suprioze ut nullo mõ diffi deret etiã si angelus de celo aliud suaderet q̃ saluator noster misericors esset. respondit in/ficmus vultũ exhilarato. reuera misericors ẽ. et postea expirauit

Dominica infra octa uas natiuitatis christi Sermo. xxviij.

Ecce positus est hic in ruinã et in resurrectõnem multorũ in israel. Scribitur Luce. ij. c. et legit in p̃ sentis dñice euangelio. ¶ Videmus q̃ orto sole materiali hoies diuer/simode dispositi diuersimode se habẽt ad ei? splendorẽ. primo sani in visu eius lumine na turaliter delectant. De quo Eccliastes. xi. dul ce lumẽ et delectabile est oculis videre solem q̃ sanis. Sed si qui oculis sunt lippiẽtes his ptrariat claritas solis et inde turbant. Aug. Oculis egris odiosa est lux. Spũaliter. per solẽ intelligit xp̃us. Malachie vl. Et orietur vobis timẽtibꝰ nomẽ meũ sol iusticie. Ortus huius solis aliquibꝰ ẽ gaudiũ et letitia ut an/gelis et bonis hoĩbus. De quo hẽt Luce. ij. Ecce enim euãgelizo vobis gaudiũ magnũ q̃ erit omi pplo p̃sertim tñ bonis hoĩbꝰ ut pa/storibꝰ qui erãt laudãtes et magnificãtes deũ in oĩbꝰ que audierunt et viderũt. Luce. ij. Malis vero cũ lippiẽtibꝰ oculis erat ortus hu ius solis tristicia ꝛ cõtrarietas ut herodi ꝛ scri bis in ihrlm. Math. ij. Audiẽs aũt herodes rex turbatus est et oĩs ihrlma cũ illo. Et hoc cognoscẽs symeon in spũ q̃ lumine celico da to ad reuelatõem gentiũ aliq̃ p̃ter eorũ cecitatẽ et puersam volũtatẽ essent morituri ĩ pec cato. aliqui vero essent resurrecturi p̃ opa iusti cie et xp̃m verũ lumẽ secuturi. p̃ter q̃ p̃ benedixit matri eius benedicte de hoc puero et so/le iusticie dicẽs. ecce positus est hic in ruinã ꝛ In sũma euãgelij tria innuit. Prio stupẽdũ p̃digiũ insolite visiõis. Secdo futurorũ p̃sa giũ acerbe passiõis. Tercio virtuosũ testimo niũ p̃phetice exp̃ssionis. primũ ibi. erãt pater et mater. Secdm ibi. et bñdixit illi symeon. Terciũ ibi. erat anna p̃phetissa. De primo di cit. In illo tpe. s. cũ xp̃us p̃ntatus erat in tem plũ. Et symeon recepit eũ in vlnas suas. tũc erant pater ꝛ mater mirãtes. p̃. scz putatiuus Luce. iij. Putabat filius ioseph. q̃ nutrici? Eberhardus. Est p̃ hic cure. et mr̃. scz virgo maria scz vera et sola mr̃. Isi. ix. ethimo. Ma ter dicit quasi materiã admiñstrans. et sic de eius purissimo sanguine formatũ est corpus pueri virtute spũs sancti. Et hoc est contra va lentinũ hereticũ manichẽũ et nestoriũ ꝛ plu res alios hereticos. vbi vnus eorũ dixit eum assumpsisse corpus alienũ. alter corpus celeste seu de celo apportasse. Qui omnes falsi lo cuti sunt. q̃ dicit ap̃lus ad Gala. iiij. Misit deus filiũ suum factũ ex muliere. p̃ter quod maria vera mater eius erat que materiã admi nistrauit. subdit. Et erat pater eius ꝛ mater mirãtes. ¶ Sed d. quõ mirabantur. cũ dicit phũs. i. metha. et. ij. posteri. Mirari est causam rei ignorare. mõ ipi bene sciebant eum esse deũ et ea que facta fuerũt sciebant di/uina virtute esse facta quõ tunc mirabantur. Respondet q̃ nõ mirabant tanq̃ ignorãtes eum esse deũ sed mirabant q̃ tã cito alijs in notuerat quod se soli scire putabãt. vt pasto ribus regibꝰ et symeoni. Et hoc vult Orige. in omelia dicẽs. Cõgregemus in vnũ ea que in ortu ihesu dicta et facta sunt. et sciem? sin/gula digna admiratõe. Mirabat ergo de his que audierat ab elisabeth dicẽte Vnde mihi hoc ut mater dñi mei venit ad me. et q̃ puer iohãnes clausus in vtero exultabat in aduẽ/tu saluatoris. Ideo dicit. erãt mirãtes de his que dicebant de illo scz de exultatõne angelo rũ nato dño. de aduentu pastorũ tam subito ad p̃sepiũ. et magorũ reuerentia. In hoc di/uina potentia et pietatẽ ambo laudantes. deũ admirabilẽ in opibus suis glorificabant. Di cit nanq̃ sanctus Tho. pte. i. q. cv. articu. vij. et in quarto scripti. dist. xvij. ar. i. q. i. in respõ so principali Ad miraculũ tria requrũt. prio q̃ excedat facultatem nature. secdo q̃ sit rarum.

Quia quod est vsitatuz nullus miratur ut so
lē oriri et segetū multiplicatōes fieri ex paucis
granis .quia hoc est generale. sed multiplica
tio panū fuit miraculū. Johan.vi .qz rarum
Tercio ꝙ habeat causam omnibus occultam.
modo ista omnia fuerūt hic. Primo ꝯceptus
et partus virginis.quia contra naturā fuit ꝙ
virgo cōceperit et peperit deum et hoīez. De
quo Bern̄.in sermone. Opus mirabile op⁹
singulare inter omnia et sup omnia opa ꝙ de
us et homo in vnam cōuenerūt psonam. Se
cundo requiritur ad miraculū ꝙ sit opus ra
rum. Et sic dicit hic Bern̄.in sermone de vigi
lia natiuitatis xp̄i. A seculo non est auditū ꝙ
sublimitas et vilitas conuenerūt in vnū. Ni
hil deo sublimius. et tn̄ deus descēdit in imū
Ideo admirās Isaias.ca. vlti. dicit. Quis
vnq̄ audiuit tale .et quis vidit huic simile.
Bernard⁹.ꝙ virgo fuit sine grauamine gra
uida pepit sine dolore. Sol natus de stella.
pater de filia.creator de creatura. Tercio req
ritur ad miraculū ꝙ habeat causam omnibus
occultā.et sic Ambro.contra hereticos dicit.
Humanū excedit sensū et intelligentiā.nō ca
pit ratio sed fidelis ꝓfessio scrutari nō licet su
pna misteria sedscire.et sic erāt admirātes de
ꝓdigio insolite cognitōis. Dixi secūdo sub
iungit̄ futurorū p̄sagiū acerbe scz passionis.
ibi.ꝛ benedixit ill' ꝛc̄ symeon scz puero marie
et ioseph.qz venit ī spiritu in templū cū indu
cerent puerū hiesum (y) Sed d.tamē di
cit apl'us ꝙ minor a maiori benedicit̄ et non
ecōuerso.quomō ergo symeon bn̄dixit xp̄m
et mariā maiores se. Respondet̄. nō est incō
ueniēs aliquam psonam minorē esse merito
et maiorē officio.et sic maior officio licz sit mi
nor merito potest dare benedictionez maiori
merito. Et licet maria virgo fuit maior syme
one merito fuit tamē minor officio.et benedi
cere ē officiū sacerdotis. Nā ut habetur in ca
none.i.q.i.dictū est. Sacerdotes nomē dn̄i
inuocāt.dn̄s aūt benedictōem p̄stat. Tanta
est enim dignitas sacerdotalis officij vel ordi
nis ut quāuis aliquis sit boni meriti nō tamē
possit benedicere nisi fuerit ordinatus.ut offici
um ministerij exhibeat. dei autē est effectum
tribuere benedictōis. Idcirco benedictio sa
cerdotis est ex officio et si nō ex merito. Nam
dictum est a dn̄o in numeris vos ponite. id ē
inuocate nomē meū sup filios israel. Ego do
minus benedicā eos ut gratiā traditā p mini
steriū ordinati transfundāt hoībus.nec volun
tas sacerdotis obesse aut ꝓdesse possit.sz me
ritum benedictōem poscentis. Sed diceres.
quid tūc de xp̄o qui erat sacerdos sm̄ ordinē
melchisedech.quō ergo benedixit ei symeon
Respondet̄. duplex est benedictio .vna gr̄e
donatōis.alia laudis et gratiarū actōis. Pri
mo et principaliter solus deus bn̄dicit.quia
ip̄e dat et opatur gratiā in homine ut allega
tum est supra.i.q.i.dictū est.sed sacerdos mi
nisterialiter. Secunda igit̄ benedictione scz
laudis et gratiarum actōis benedixit xp̄o ad
significandū ꝙ adimplete essent et adimple
ri deberent in eo benedictōes omniū gentiū
Ex hoc aūt ꝙ maria licet maior merito rece
pit benedictionē a symeone elicitur ꝙ bene
dictio sacerdotū nō est ꝯtēnēda (z) De q
Grego.papa.i.q.i.c.multi.inquit. Multi se
culariū hominū cū plus sacerdotum vitam q̄
suam discutiunt in magnū contemptōnis di
uinorū sacramentorū crimen incurrūt. Ma
gna enim trabe vulneratos habentes oculos
eamq̄ negligentes festucam tenuem in alio
rum cōspiciunt oculis quam dū incaute festi
nant euellere erroris in foueam dilabuntur.
Unde fit ut non solum dicta ab eis respuant
sed quod deterius est diuina etiā misteria cō
temnant.ut nec corpis cōmunionē aut sang
uinis eorū ministerio confectā assumant pu
tantes hanc minus esse sanctificatā si illorum
fiat officio quorū vita eorū oculis videt̄ ig
nobilis.heu q̄ in magnū laqueum incidunt.
ut diuina et occulta misteria plus ab alijs sā
ctificata posse fieri credant. cum vnus idēq̄
spiritus sanctus in ecclesia diffusus p totū or
bem terrarū incomp̄hensibiliter ea misteria ꝛ
occulte atq̄ inuisibiliter opetur et operando
sanctificet.et benedicēdo benedicat. Ex quo
patet ꝙ sacramenta a malis sacerdotibus tra
dita nō sunt cōtēnēda interim ꝙ tolerant̄ ab
eccīa.rōz subdit qz siue p bonos siue p malos
ministros intra eccīam dispenset̄ sacr̄m tn̄ ē.
qz spūs scūs mistice ill'd viuificat nec bonorū
opibus nec bonorū meritis dispēsatorū āpliā
tur nec malorū attenuāt̄.qz nec q̄ plātat ē ali
q̄d neq̄ q̄ rigat sz qui incrementū dat deus.
Et in capl'o significasti dicit Fabianus papa

O miseros homines qui hos intuendo xpm obliuiscunt. qui et multo ante pdixit ut legi dei potius obtemperetur qz imitãdi videant illi qui ea que dicũt nõ faciũt. Et in.c. nõ quales dicit Nicolaus papa. Nõ quales sacerdotes dñi sint. sed quid de dño loquant est vobis magnope puidendum. Nec in vicarijs petri vobis est attendendũ quid sint. sed quid pro correctõe ecclesiarũ. quid p nostra salute sat agant. Et in.c. dñs dicit aug. Memento sacramentis dei nihil obesse mores malorũ hominũ quo vel illa vel nõ sint vel minus facta sint. Et.c. sequenti idem dicit. Nos dicimus tale cuiqz sacrificiũ fieri qualis accedit vt offerat qualis accedit vt sumat. itaqz si offerat deo malus et accipiat inde bonus. tale cuiqz est qualis quisqz fuerit. quia omnia mũda mũdis. Et ibidem in.c. neqz. §. Cũ vita. dic Augus. Cũ vita sacerdotũ eucharistie necessaria esse dicit. nõ cõsecratõi sed effectui intelligẽdum est. Non em effectum salutis confert ei quem merita faciũt indignũ. Ex quo patz qz effectus sacramẽti quo ad pticipates ꝛ sumẽtes illõ de manu iniqui sacerdotis et mali. nõ depẽdet ex merito illius qõ est cõtra aliquos qui iudicãt sacerdotũ vitã et spernũt eorũ officiũ et pceptũ nõ attendentes xpi doctrinã. Math.xxiij. Omnia quecũqz dixerint vobis seruate et facite. Cui cõsonat Nicolaus papa. et habet in canone. i. q. i. nõ quales. Nõ quales sacerdotes. sed quid de dño dicãt attendendum est. Et signanter in officio misse non est attẽdendus excessus suus sed officiũ eius. Quia habetur in canone de conse. dist. ij. parnis. Sacerdos nõ cõficit verbis suis sed saluatoris. Nam inquit Ambro. Ubi autem sacramentũ cõficit. iã non suis sermonibus sacerdos sed vtitur sermonibus xpi. et sic maior est in officio. licet tu vel alia quevis pso na maior sis merito. Nam sacramenta in se ñ sunt deteriora ratõe male vite eius. De quo Augus. Memento sacramentis nihil deesse ob mores malorũ hominũ. Idcirco est respiciendũ ad eorũ officiũ et non ad meritum. de hac in canone. xi. q. i. sacerdotibus. Sacerdotibus debetur honor ratõe eius cuius sunt serui. Inquit enim. Sacerdotibus aũt nõ ex tenera potestate dñs noster ciuis indignet. sed excellẽti cõsideratõe. propter eum cuius serui sũt eis ita dñetur ut etiam debitã reuerentiã impendat. Nã aliqñ in diuinis eloquijs dij alijqñ angeli vocantur. Moyses dicit Exo. xxij. Dijs non detrahes. ut nũc sepe aliqui dicunt et faciunt ex odio. habetur em in canone. vi. q. i. Sunt plurimi. vbi dicit Gre. Deus malum nõ estimo qz xpianos suis inuidere facerdotibus. Et in.c. Sacerdotes dixit Nicolaus papa. Sacerdotes qui pprio ore corpus dñi conficiũt ab omnibus sunt obediendi et timẽdi nõ dilacerãdi aut detrahendi. quia a quibus se dñi pplus benedici saluari et instrui cupit nullatenus arguere debet. nec vulgus in eorũ accusatõnem suscipi. populus em ab eis docẽdus est et corripiẽdus nõ ipi ab eo. quia discipulus nõ est sup magistrũ. Quia ut habetur. xcij. di. sacerdotes. Sacerdotes sũt lumen ppli. Tunc subdit in textu. Et dixit ad mariã matrẽ eius. nõ ioseph. cũ non haberet partem in puero. qz solũ fuit nutricius eius et pater putatiuus. Luce. iij. Non verus. sz maria que est vera et sola mater. Et qz pcognouit ipm ioseph fore moriturũ ante xpi passionẽ. ideo solã matrem in hac pphetia alloquit que erat cõsocia sue passionis. dicens. Ecce positus est hic in ruinã et in resurrectõem multorũ in israel. (A) Revera multorũ. Primo positus est in resurrectionẽ humiliũ et ruinã superbor. De quo dicit maria mater eius in cantico Luce. i. Deposuit potẽtes de sede ꝛc. Nã ipe est humiliũ erector et superbor. pstrator. Eccli. x. Sedes ducũ superborũ destruxit deus et sedere fecit mites. p eis. Ipe em superbos iudeos humiliauit. et gentiles humiles exaltauit. Undecimo. xi. Cecitas cõtigit ex parte in israel donec plenitudo gentium intraret Secũdo positus est in ruinã sz nõ credentiũ et in resurrectõem fideliũ. q. d. multi erunt in isrl qui nõ credent in ipm. ipe eis erit p occasionẽ in ruinã. Ubi Orige. inibi nõ dicit originẽ causatõis sed psecutionis. nõ qz xpus sit causa ruine aliquorũ. sed bene est causa qz aliqui resurgũt. Crisi. Sicut sol oculos debiles ledit sanos delectat. ut dictũ ẽ in themate. sic bona dispositio ẽ cã delectatõis. lesiõis. Vo dispositio mala De bona dispositõe q ẽ a xpo habẽt Job. xi. Ego suz resur. ꝛ vi. De mala dispositõe quã bñt homines a seipis habẽt. Job. iij.

Qui male agit odit lucē. et sic eorū malicia ē causa ruine. sicut lapis iacens in via nō ē causa lesionis sed imprudentia trāseuntis. qz neq; lapidē tangeret si esset prudus. nā sex sunt que pstant occasionē ruine et sex genera hominū sunt que grauiter peccant et cadunt. quere in pte estiuali dñice none. in sermone epl'ari. qui incipitur. Qui se existimat stare. Tercio positus est in ruinā viciorū et in resurrectōem virtutū. qz p vitam suā sanctā et virtuosam destruxit regnū peccati. et plantauit regnum virtutū. Ruit em̄ superbia in eius humilitate. ruit auaricia in eius pauptate. ruit luxus in eius castitate. ruit inuidia in eius benignitate. gula in tpantia et sobrietate. ira ī patientia et mitate. Accidia in eius vigilantia et laborum assiduitate. qz intrauit ciuitates ⁊ castella extirpans vicia et plantās virtutes. Et hinc est q̄ a plerisq; ⁊ marime a peccatoribus multas sustinuit cōtradictōes. ad Hebre. xij Recogitate em̄ eū qui talē sustinuit a peccatoribus aduersum semetipm̄ contradictionē ut non defatigemini animabꝰ vr̄is. Ad quē ꝓpheta⁹ fuit a simeone. ut sequit̄ in lēa. et in signū cui cōtradicetur. ℣ Vbi sciē dum q̄ primo positus est nobis ī signū puritatis in cōceptiōe. De quo Isa. vij. Dabit dominus ipe vobis signū. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū ⁊c. Vnde sicut corpaliter nō est cōceptus nisi ī virginali ventre. sic nec spūaliter cōcipit̄. nisi in casta mēte. et sic virginitas marie nō fuisset signū frugiferū nobis et salutiferum sine fructu, plis. ita nec castitas sine fructu boni opis. Idcirco qui vult spūaliter xp̄m suscipe debet esse purus corde Math. v. Beati mundo corde qm̄ ipi deum videbūt. vel etiam qui vult eū suscipe sacramētaliter debet esse mūdus Nūeri. xviij. Qui mundus est in domo ma vescetur eis. dixit em̄ achimelech sacerdos ad dauid. i. Regū. xxi. Cum petiuit panē ab eo. Nō habeo laycos panes ad manū sed tm̄ panē sanctū. Si mundi sunt pueri maxime a mulieribꝰ manducēt. Vbi dicit Hieronimus. et habet̄ in canōe. xxxij. q. iij. scias. Si panes, ꝓpositōnis ab hijs qui vxores suas tetigerāt ꝓmedi nō poterāt. quantomagis panis ille qui de celo descendit nō pōt ab hijs qui pauloante cōiugalibꝰ hēre cōplexibus violari atq; cōtingi. Et ergo tpe quo sacramentaliter xp̄m suscipe debemus puri esse debemus a carnalibus desideriis. ut habet̄ et cōcilio elibertano. de cōse. di. ij. Omnis homo ante sacrā cōmunionē abstinere debet ꝙ propria vxore tribus quatuor aut quinq; aut sex aut septem diebꝰ. Dicit glo. quantum in se ē sc̄z q̄ non exigat. Et dicit ibi Ber. in glo. q̄ exactus etiam ꝙ quolibet tpe reddere debet, ut habetur. xxxij. q. v. si dicat. Extranonem puritatis assignat Ambro. dicēs. Qui pollutus accedit non solū corpus xp̄i lacerat sed totaz trinitatē corpi xp̄i adiunctā inhonorat. Sed huic puritati cōtradicunt luxuriosi Eccī. xxi. Audiuit luxuriosus et displicebit illi Geres signū immūdicie. Ezechiel. xvi. Ad omne caput vie edificasti tibi signū ꝓstitutionis tue. Propter q̄d tales nō sunt admittendi Math. vij. Nolite sanctū dare canibus. neq; mittatis margaritas vr̄as ante porcos. Crisо. Porci sunt qui scenose libidini deseruiūt. Vnde dicit san. tho. Mens ut deo applicetur necesse est ut purificetur. ℣ Secūdo positus est in signū humilitatis in incarnatōne. De q̄ Philip. ij. Exinaniuit semetipm̄ formā fui accipiēs. Nā dñs oīm factus est seruus. Et qui aperuit linguas ꝓphetarū factus est infans. De hoc signo humilitatis dicit angelus pastoribꝰ Luc. ij. Et hoc vobis signū. inuenietis infantē pannis inuolutum. et positum in ꝓsepio. Et nō solum in incarnatione ⁊ natiuitate. sed in omni cōuersatōne sua inuenitur hoc signū humilitatis. Math. xi. Discite a me q̄z mitis sum et humilis corde. Aug. Erubescat superbire humana infirmitas cū se ita dep̄ssit diuina maiestas. Sed huic signo cōtradicunt superbi. ꝓpter quod non sunt de curia eius sc̄z xp̄i regis. Ps. psal. c. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiā Judith. ix. Nec superbi ab initio placuerūt nisi sed humiliū et mansuetorū sp̄ ubi placuit dep̄catio. Vide igit̄ signa humilitatis que secum apportauit in natiuitate. Natus est enim puer et infans. puer qui nondū alta cogitare sufficit cōtra superbiā alta de se cogitantiū. Infans cōtra superbiam oris et locutōis. inuolutus pannis et fascia circūligatus cōtra superbiam actu vel ī incessu pedū ℣ Tercio positus est in signū pauptatis. qz in vita sua nō habuit vbi caput reclinaret. Math. viij. Vulpes foueas habent ⁊ volucres celi nidos filij aut

hominis non habet vbi caput suũ reclinet. vñ natus est in stabulo et positus in p̃sepio. bern̄ Vide q̃ pauꝑ ꝓ te factus est. si rex vbi aula vbi thronus. vbi curia vbi regalis familia. aula eiꝰ stabulũ. thronus p̃sepiũ. familia bos et asinus. Et idez. O homo quid solicitus es de regali edificio cum deus tuus iacet in p̃sepio. quid cogitas de p̃cioso vestimento cũ deus tuus indutus est vili panniculo. Quid laboras de clientũ collegio cũ saluator tuus iacet cum boue et asino. Huic signo cõtradicũt auari qui execrant̃ pauꝑtatem. et quibꝰ non sufficiunt infinita bona. Ecclesiastes. v. Auarus nõ implebit̃ pecunia. et qui amat diuitias fructũ nõ capiet ex eis. tales non sunt de familia huius noui regis nati. ad Ephe. v. Scito te intelligentes ꝙ omnis auarus qd̃ est ydolorũ seruitus nõ habz hereditatẽ in regno xp̃i et dei. Quarto approbauit ⁊ positus est in signũ credulitatis ꝙ esset vere messias. Isa. xxxv Deus ip̃e veniet et saluabit nos. tunc aperiẽtur oculi cecorũ et aures surdorũ patebunt. tunc saliet claudus sicut ceruus. et aꝑta erit lingua mutorũ. hec signa multi cognouerunt et crediderũt ut nicodemus qui dixit Johã. iij. Rabi scimus qꝛ a deo venisti mgr̃. nemo em̃ potest hec signa facere que tu facis nisi deꝰ fuerit cũ eo. nã et signa et opa illius dederũt testimoniũ eius deitatis Joh. x. Opa que ego facio in nomine patris mei hec testimoniũ perhibent de me Et si mihi nõ vultis credere opibus credite. Sed ꝑfidi iudei illis signis contradicebant ascribẽtes ea demonijs. Luc. xi. In beelzebub p̃ncipe demoniorũ eijcit demonia. Et eum ꝓpter signa ꝑsequentes vsq̃ ad mortẽ Joh. xi. Quid facimus hic homo multa signa facit. si dimittimus eũ sic omnes credent in eũ. ꝓpter quod sunt filij damnatõis. Isaie. xlv. Ve qui contradicũt fictori suo.

E Quinto positus est in signũ charitatis. scz in cruce Job. xvi. Cõfregit me et posuit sibi q̃ in signũ circũdedit me lanceis suis scz populus iudeorũ. Nã passio xp̃i in cruce fuit signum pacis et charitatis. De quo ad Ephe. ij. Ip̃e enim est pax nostra. glo. Inter iudeos gentes et deũ qui fecit vtraq̃. glo. vtrũq̃ populum. vnũ. glo. in fide et moribus. soluens inimicicias in carne sua. glo. assumpta et immolata. legem mandatorũ. glo. quantũ ad ea que mandabat. id est carnales obseruãtias n̄ q̃tum ad veritatẽ quam p̃signabant euacuãs decretis. glo. p̃ceptis euangelij que ex rõe sũt ut duos. prius. s. diuisos per legem condat in semetip̃o in fide scz eius in vno nouo hoĩe. se solo scz faciẽs pacẽ destructis. s. inimicicijs vt recõciliet ambos positos. s. in vno corpe ecclesie. s. deo. ꝑ crucem interficiens inimicicias. nã ꝑ hoc cõciliauit deo. quia ꝓ peccato se obtulit et ꝑ euãgeliũ illuminauit. Ecce signũ charitatis. hoc signũ figuratur Exo. xij. Erit autẽ sanguis vobis in signũ. nec erit in vobis plaga disꝑdens. et sic sanguis xp̃i effusus in cruce est signũ charitatis et salutis nostre. ro. v. Cõmendat aũt charitatẽ suam deus in nobis. Cum em̃ inimici essemus reconciliati sumus deo ꝑ mortem filij eiꝰ. Sed huic signo contradixerũt iudei Mar. xv. Christus rex israel descẽdat nũc de cruce ut videamus et credamus. Silr̃ luce. xxiij. Alios saluos fecit se saluũ faciat si hic est xp̃us dei electus. Et sic hodie quidam maliciose habẽtes characteres dyaboli. s. ꝑ inuidiam irã et odiũ cõtradicunt signo charitatis. sine qua tñ nullus saluat̃ ut dicit apl̃us. j. Corin. xiij. Si charitatẽ nõ habuero nihil sum. Silr̃ huic signo charitatis xp̃i cõtradicunt ingrati qui nõ meditant̃ passionem xp̃i gratanter. Ideo longe est a talibus salus. ut dicit Eusebius. Nulla est salus corporis et aĩe sine felicissima xp̃i passiõe. Dic igitur cum apl̃o ad Galathas. ij. Christo confixus sum cruci. qꝛ hoc est signũ thau. Ezechiel̃ ix. assecurãs hoĩem ut canit ecclesia. hoc ꝯtra signum nullũ stat ꝑiculũ. Sed de ingratis cõtradicentibꝰ implebitur illud p̃s. lxiiij. Turbabunt̃ qui habitãt terminos. s. infidelitatis et ingratitudinis a signis tuis. s. passionis in iudicio. Aug. in sermõe de passione. apparebit tunc signũ crucis ut cognoscãt et sciãt conscij iniquitatꝫ ꝙ crucifixerũt dñm maiestatis. tũc subdit. Et tuam ip̃ius aĩam ꝑtrãsibit gladius doloris. i. dolor passionis. Origenes. Nulla hystoria dicit v̄ginẽ gladio occisam alias diceret̃ ꝑtrãsibit corpus. ideo dicit Bern̄. hoc est intelligendũ de gladio sp̃us scz verbo xp̃i. dũ dixit in cruce illud Johan. xix. Mulier ecce filius tuus. Ex illo em̃ verbo cognouit se separi a xp̃o. Beda. Quamuis maria credidit ip̃m mortẽ suꝑaturũ resurrecturũq̃ tamẽ nõ

potuit filiuz videre crucifigi sine affectu dolo
ris materni. Et ideo dicit Damasce. Dolo/
res quos virgo pariẽdo effugit tpe passionis
sustinuit (F) Et ex hoc patet ꝙ maius e/
rat martiriũ beate virginis q̃ꝫ alioꝝ sanctorũ.
primo qꝛ fuit martiriũ amoris. sed aliorũ fidi
sed maior est charitas q̃ꝫ fides. j. Corint. xiij.
Maior horum charitas. Scdo alij vulnerati
sunt in corpe. ip̃a vero in aĩa. Tercio alij alijs
instrumentis. qm̃ xp̃s cruci affixus confossus
est clauis corona spinea et lancea. Quarto a/
lij post xp̃m. sed ip̃a cum xp̃o et in xp̃o. ⁊ in eis
dem ictibus quibus xp̃us. Vel aliter exponit̃
sm̃ Crisostomum. Anima ip̃ius tuã existentẽ. i. quã re/
putas et diligis ut tuam. qꝛ tibi ꝑ amorem in
effabilem colligata ꝑtrãsiuit gladius. i. passio
qñ crucifigetur et vulnerabit̃ in cruce. Dicit
Simon de cassia. nec ad matris impfectionẽ
cedit ꝙ humanitas dolet ita acute pro filio.
quem ꝓ omnibus hominibꝫ innocẽter et iniu
ste morti traditũ vidit pati in carne quam de
se receperat. et apte videbat se in passiõe sui fi
lij redimi que nec aliter potuisset et ip̃a salua
ri q̃ꝫuis erat immaculata et sine originali con/
cepta tñ idiguit redemptõe nõ rõe peccati qđ
infuit. sz rõe peccati qđ infuisset. si ex singulari
gratia p̃seruata non fuisset. Et sequit̃. ut reue
lent̃ ex multis cordibus cogitatões. Symon
de cassia Credentiũ et non credentiũ iustorũ
et iniquorum diligẽtium et odientium. ibi re
uelabitur auaricia iude. malicia sacerdotum.
et odiũ iudeoꝝ. incõstantia pilati. pusillanimi
tas petri. et aliorũ militum nequicia. ibi reue/
lata fiet dilectio marie magdalene que stabat
iuxta crucẽ hiesu. Silr̃ et marie matris eiꝰ cũ
ioh. nam passio xp̃i discernit reprobos ⁊ elcõs
Symõ de cassia. Ecce quõ beatus symeon al/
locutus est beatã virginem qualia ꝓphetauit
de ꝓle vt post ꝓspera ilico aduersa et dulcibꝫ
amara socia haberet ut discamus in mr̃e et de
filio inter ip̃a mundi opa vicissitudines fortu
ne diuersas equanimiter ferre et ꝑpeti. vicz
ut tp̃ibus fortuitis meditemur aduersitatum
Ecc̃i. xi. In die bonorũ ne immemor sis ma/
lorum. et econuerso si veniũt aduersitates sis
memor bonorũ prius a deo ꝑceptorũ. Dicen
do cuz Job. ij. Si bona suscepimus de manu
dñi mala aũt quare nõ sustineamus. et. c. i. do
minus dedit dñs abstulit sicut dño placuit
ita factum est sit nomẽ dñi benedictũ. Sic et
fecit mater dñi. ut dicit Symon de cassia. A/
gnosce humilitatẽ marie que non ut mũdi re
gina et mater regis eterni sed ut discipula su/
scepit verba symeõis đ ꝓphetia nõ stomachãs
verbum nõ dedignans auditũ. equanimiter
tristia et leta suscepit. verecũda facie. moribꝫ
compta. omissa omni responsiõe atq̃ꝫ rep̃hen/
sione verborũ ut daret omnibꝫ audientibꝫ vir
tutis et humilitatis formã ut incõtradicte au
diantur que de xp̃o dicũtur. hec ille. Dixi ter
cio innuit̃ virtuosum testimoniũ ꝓphetice ex/
pressionis. cũ subditur. et erat anna ꝓphetissa
filia fanuelis de tribu aser. Unde Remigius
ꝓphetauit symeon. ꝓphetauit elisabeth coniu
gata. ꝓphetauerat et virgo maria. et ne aliq̃s
sexus desit aut genus ꝓphetauit ꝑiter et anna
vidua. Ambro. Christus venit saluare om̃es
status hoĩm. ideo ab omnibus statibus vole
bat habere testimoniũ. Subdit. et hec ꝓcesse
rat in diebus multis. Hic cõmendat eã multi
pliciter. Prĩo ad seip̃az. qꝛ sic ꝓfecit etate tẽ
poris sic et morũ maturitate. ꝓuer. iiij. Justo
rum semita quasi lux splẽdẽs ꝓcedit et crescit
vsq̃ꝫ ad ꝑfectũ diem. Scdo cõmendat̃ quo
ad ꝓximũ ⁊ quo ad statum matrimonialẽ.
G) Scdm ꝙ quattuor ꝯditõnes requirun
tur ad bonũ matrimoniũ. Primo pacifica cõ/
uersatio. Ecc̃i. xxv. In tribꝫ placitum est spiri
tui meo que sunt ꝓbata corã deo et hominibꝫ
cõcordia fratrũ. et amor ꝓximorũ. vir et muli
er bene sibi cõsentientes. Et tale fuit mr̃imo/
nium huius mulieris sancte cũ subdit. hec vi
xerat cũ viro ⁊c. scz pacifice. nã si fuisset discor
dia inter eos nõ fuisset vita sed mors. Ecc̃i. x/
xx. Melior ẽ mors q̃ꝫ vita amara. Unde qui
dam phũs dixit. Uxor aut est ꝑpetuũ refrige
rium aut eternũ tormentũ. Unde q̃dquid bi
bũt aut ꝯmedũt nõ ꝓficit eis. Ideo scribitur
ꝓuer. xv. Melius est vocari ad olera cũ chari
tate q̃ꝫ ad vitulũ saginatũ cum odio. Et. xxv.
Melius est sedere in angulo domatis q̃ꝫ cum
muliere litigiosa et in domo ꝯmuni. Et. xxvij
Tecta ꝑstillãtia in die frigoris et litigiosa mu
lier compant̃. Qui retinet eam quasi qui ven
tũ teneat et oleũ dextere sue euacuat. Secun
da conditio matrimonij est fides thori. qꝛ nul
li debet mulier ꝯmisceri q̃ꝫ viro suo. et hoc no
tatur in textu. cũ inquit cũ viro suo quasi non

alieno. Tercia ꝺditio est ꝓpetuum ligamē qꝺ non dissoluit nisi ꝑ mortem alterius. i. Cori. vij. Mulier alligata est legi quāto tpe vir ei⁹ viuit. ꝙ si dormierit vir eius liberata est. Et hoc tangit in lēa. cū ꝺr annis. vij. s.. ꝙdiu vir vixerat. Quarta conditio decorās matrimonium est qñ incipit a virginitate eo ꝙ nō est matrimoniū viduarū ita decoꝝ sicut virginū exquo cū talibus atq; corruptis contrahētes inhabiles ꝑ sacris ordinibus suscipiendis efficiuntur. nec bñdicunt benedictōe sacerdotali. Et si aliquis sacerdotuz benedixerit ictōas nuptias. talis est suspensus a beneficio et officio ut habeatur de ictōis nup. c. capellanū. Dic alexander tercius capellanū quem cū benedictōe secunda ꝓstituerit matrimonia celebrasse ab officio beneficioq; suspensum cū lēarum turarum testimonio ad sedem apostolicā nullatenus destinare postponas. Non em̄ debent bñdicī sēde nupte ad exoratōem conuenientie. ꝛ sic matrimoniū huius sancte mulieris incepit a carnis integritate. Tercio cōmendat ex parte dei cum subdit. et hec vidua vsq; ad ānos lxxxiij. et hoc est magnū donū dei. Sap. xiij. Scivi qñ aliter nō possum esse continēs nisi deus det. Nam tale est donū cui vix est simile Eccī. xxvi. Omnis enim ponderatio nō ē digna cōtinentis aie. De quo ambro. in li. de officio. nō minimum inferioris virtutis est a cōiugio abstinere quod aliqñ delectauit q; coniugij delectamenta nescire. In hoc virginibz falsus est abstinere q; delectamenta carnis incensiua nō nouerūt (B) Tunc ponit cōditōes pficientes statū vidualē. Primo debent esse ad deū affectuose ut omnē spem suam ꝓiciant in deū. i. Thimot. v. Que vere vidua ē et desolata speret in deū. eo enim ꝙ priuata ē humano solacio habeat refugiū ad dei auxiliū dicendo cum hester. xiiij. Deus forte⁹ super omnes exaudi voces earū que nullam aliam spem habēt. Nam ipe deus est consolator viduarū et pupillorū. ps. lxvij. Turbabunt a facie eius patris orphanorū et iudicis vidua rum. Nam deus vindicat iniurias eis illatas Eccī. xxxv. Nonne lacrime vidue ad maxillā descendūt. a maxilla enim ascendunt vsq; ad celum. et dns exauditor nō delectabitur in illa sed exaudiat. Ibidez. Nō despiciet preces pupilli nec viduaz si effundat loquelā gemitus Exodi. xxij. Vidue et pupillo non nocebitis. si lesertis eos vociferabunt ad me. et ego audiam clamorē eorū. et indignabitur furor meus pcutiamq; vos gladio et erūt vxores vre vidue et filij vri pupilli. ps. cxlv. Pupillū ꝛ viduam suscipiet. Ideo recursum debent habere ad deum. Et sic fecit ista de qua in textu. que non discedebat de templo die ac nocte. nō ꝙ ibi dormiret. Dicit Symon de casia. sed cor eius versabat circa templū et circa doctrinā auditā in tēplo. et circa orōes quas fundebat ad deuz de tēplo cordis sui. Juxta illud. i. Thimo. v. Que vere vidua est instet obsecratōibus et oratōibus die ac nocte. august. Quāuis ad omnes xp̄icolas orare pertineat. tamen specialis cura orōis cōpetit viduis. Secundo debent esse annose. j. Thimo. v. Vidua eligatur nō minus. lx. annorū que fuerit vnius viri vxor. Glo. quia secūde nupte ꝑm lyram videntur esse signum incōtinē tum. et ponit tpis antiquitatē. quia periculosū est cōuersari cū viduis iuuenibus ut dicit apostolus ibidem. Adolescentiores aūt viduas deuita. Ratio quia in eis viget ignis cōcupiscentie. Ideo dicit Isido. in li. soliloquiorz Si vis a fornicatōe esse tutus esto a mulieris colloquio et visitatōe discretus quia iuxta serpentem positus nō diu eris illesus. Cum igne positus et si sis ferreus aliqñ dissolueris. ꝓximus periculo diu tutus non eris. Et Hieron. Ferreas mentes libido domat. Idem Si iuuenes cū mulieribus habitent non deerit vitium diaboli. Propter quod cōsulit apostol⁹ iuniorib⁹ viduis nubere dicens. i. Thimoth. v. Volo ergo iuniores viduas nubere filios ꝓcreare matresfamilias esse. nullā occasionem dare aduersario. et sic hec vidua fuit annosa plurimū tempe. quia octoginta quatuor annis in viduitate vixerat. et septē annis fuit in matrimonio que etiā ut puto ad minus fuit in. xij. anno ante matrimoniū contractū. et sic erat. c. ꝛ. iiij. annorū. Tercio non debēt esse deliciose. i. Thimot. v. Nam que in deliciis est viuens mortua est sz molliter viuēdo iocando laute et crapulose conuiuādo. Dern̄ In deliciis periclitatur castitas. in diuitijs humilitas. Ideo subdit in textu. Jeiunijs seruiens deo. Dicendo cum ap̄lo. j. Corinth. ix. Castigo corpus meum et in seruitutē redigo

Dicit enim Hugo de sancto victore. Parca vita occidit vicia .libidinem extinguit.virtutes nutrit.animū roborat.et mentem ad celestia eleuat. Ideo ambr.in li.de viduis. Esto mulier vidua temperans casta et abstinēs a vino. Nam si iudith vina bibisset cū adultero dormiuisset scz oloferne. Hieroni.et habetur xxxv.di.venter. Uēter mero estuans cito spumat in libidinē. Quarto debent esse studiose in bonis opibus. De quo in textu.obsecrationibus seruiens die ac nocte.nō enim debent ociari. Hiero. Semp aliquid opis facito nete dyabolus inueniat ociosum. Aug. Ociositas sine dei timore est magistra nequicie .cui cōsonat Ecci.xxxiij. Multam maliciam docuit ociositas. Job.v. Homo ad laborem nascitur et auis ad volatū. Nam ociosus non ē dignus pane quo vescitur. De quo.ij.ad thes. iij. Si quis non vult opari nec manducet.et posito q̄ non indigeres tamē ꝓpter pauperes laborare deberes.ut elemosinam abuudantius p̄stares.ut fecerūt hedr vigis et elisabeth. Inquit em̄ aug.in li.de vita xp̄iana. Illam elemosinam deus a ꝓprobat quam quis de iustis laboribus administrat. Subdit Et hec ip̄a hora supueniens scz cum Symeon accepit puerum in manibus et benedixit confitebat̄ dño et regratiabatur q̄ completa essent omnia misteria legis que de xp̄o per ꝓphetas erant dicta. Et loquebat̄ de ip̄o Symon de cassia q̄ erant adimpleta vota sanctorū.iusta desideria patrum.et q̄ esset redemptor et saluator oīm et hoc in cōmuni. De quo subdit̄. omnibo q̄ expectabant redemptōem israel (I) Sed diceres.cur hic euangelista nō exprimit ꝓphetiam mulieris in speciali. sicut exp̄ssit ꝓphetiā symeonis.rn̄detur ad denotandū q̄ nō est officiū mulierū publice p̄dicare. De quo apl̄s i.Corin.xiiij. Mulieres in ecclesijs taceāt.nō em̄ ꝑmittitur eis loqui sed subditas esse. Turpe est em̄ mulieri loqui in ecclesia. Et de cōse. di.iiij.mulier. Mulier q̄uis docta et sancta in conuentu virorū docere non p̄sumat. Similiter.i.Thimo.ij. Docere autem mulieri nō ꝑmitto. Ideo nō narrat eius ꝓphetiam in speciali sed in generali. Sequit̄. Et ut ꝑfecerunt omnia s̄m legem dñi.scz maria ⁊ ioseph reuersi sunt in galileā in ciuitatem suam nazareth. Symō de cassia. Uñ de bethleem iude ascenderūt in hierusalem ibi p̄uenti partu per dies.xl.manserunt quousq̄ puer peruenit in templū in ciuitatem hierusalem.

De eadem dominica Sermo.xxix.

Puer autem hiesus crescebat et ꝯfortabatur plenus sapiētia. et gratia dei erat in illo Luce.ij. In verbis p̄missis duo innuunt̄. Primo ꝓponit̄ corpale xp̄i incrementum.ibi.puer hiesus crescebat. Secundo subiūgitur eius spūale complementū ibi .plenus sapiētia.et gratia dei erat in illo. (R) De primo dicit.puer hiesus crescebat scz corporaliter. Fuit em̄ legi naturali subiectus.eo q̄ ad modum aliorū puerorum suc creuit ꝑ augmentū scz membrorū. et confortabatur vigore scz corporis. nam licet potuisset ex ip̄o vtero mensurā complete etatis et ꝑfecti roboris assumpsisse .tamen noluit ne crederetur fantasma esse et nō verū corpus habere .quod sic subito appareret tā magnū. Uñ sic non semp voluit miracula facere dum ambulauit in terris .sed etiā legi naturali subijci voluit p̄terq̄ in hijs que sunt culpe. ne eius vera humanitas verteretur in dubiū ut putaretur fantasma ut dicit leo papa in sermōe de epiphania.sicut enim vera erant testimonia q̄ ip̄m dei filium ꝓbabant. sic et ꝓbatissimum debebat esse testimoniū q̄d ꝓbaret nostre carnis verā suscepisse naturam. Ideo de puerilibus conditōnibus nihil deficere debuit. De quo apl̄us Hebre.ij. Debuit ꝑ omnia fratribus assimilari. Ne vero quis ymaginaret̄ eū ita creuisse s̄m animā sicut creuit s̄m corpus. Ideo dixi secūdo subiungit̄ spūale eius cōplementum.i.pfectio spūs siue anime dicēs. plenus sapientia.scz q̄tum ad ꝑfectionē intellectus.et gratia dei erat cum illo quantum ad plenitudinē effectus. (L) Sed diceres. an etiam xp̄us creuit ⁊ ꝓfecit naturaliter in sapientia et gratia. Respondet sanc.Tho.iij.q. xi.arti.ij. In sapientia et gratia potest aliquis proficere dupliciter. Uno modo scd̄m habitum sapientie et gratie .prout scz ip̄e habitus scientie siue sapientie augetur.et sic xp̄us non ꝓfecit neq̄ creuit. quia dicit Beda q̄ in eo

habitat omnis plenitudo diuinitatis corpo/
raliter. et sic fuit primo die ita plenus gratia
et sapientia sicut in tricesimo anno. Alio mō
ſm effectus sapientie ⁊ gratie inquantū aliq̄s
ſm eundem et equalē scientie habituz primo
minora alijs demōstrat et postea maiora ⁊ sub
tiliora opa et virtuosiora facit. hoc aūt secūdo
modo manifestum est ꝙ xp̄us ꝓfecit sapiētia
et gratia sicut etate. quia ſm ꝓcessum etatis ꝑ
fectiora opa faciebat ut se verū hominē demō
straret. Et in hoc etiam ꝑfectōis exemplū no/
bis dedit Johan. xiij. Exemplū enim dedi vo
bis ut vos ita faciatis. Dicit enim aug. de do
ctrina xp̄iana. Omnis xp̄i actio nostra est in/
structio ut si xp̄us in nobis est conceptus et a
nobis natus. qꝛ sp̄ualiter ut dicit Leo papa.
ꝑ affectum bonū concipit̄ et ꝑ effectum nasci
tur. oportet etiam ꝙ crescat et cōfortetur scꝫ ꝑ
augmentum bonorū operū et ꝓfectum. qꝛ dic̄
Bern̄. Nulli in eodem statu esse diu concedi
tur aut ꝓficiendo sursum nitit̄. aut deficiendo
in inferiora labit̄. Figuratur hoc Gen̄. xxviij.
vbi iacob vidit scalā de terra ad celū se ꝓtēdē
tem. et vidit in ea angelos ascendentes et de/
scēdentes. Sp̄ualiter. Per scalam intelligit̄
vita sp̄ualis que debet de terra ꝓtendi ad celū
ad philip. iij. Nostra aūt conuersatio in celis
est. et per angelos intelligunt̄ fideles xp̄icole
qui ascendunt et descendūt. i. ꝓficiūt et defici
unt. Bern̄. O monache ꝓficere non vis. er/
go vis deficere. Dic igit̄ cum psal. xvi. Per
fice gressus meos in semitis tuis. Super quo
dicit Cassiodo. Nemo incipit ut stet sed ad h̄
ut ꝓficiscatur Ideo Seneca. ante om̄ia in vi
ta tua cogita an ꝓficis vel deficis. ¶ M ¶
Pro quo sciendū. multa sunt que requirunt̄
ad hoc ut homo ꝓficiat. Primū est ut homo
se vilissimū reputet et imꝑfectissimū. Unde
August. Sūma ꝑfectio xp̄iane religionis est
ut quantum hō in hac vita ꝓficiat. intantum
se deficere putare debeat. Ratio qꝛ status p̄n/
tis vite est quedam via qua ad patriā ꝑgim⁹.
ut dicit Grego. sed via nunq̄ꝫ ꝑficitur nisi ad
epto termino. Hinc est ꝙ totus terminus p̄/
sentis vite debet esse in ꝓficiendo et nō defici
endo. De quo ꝓuer. iiij. Justorū semita qua
si lux splendens ꝓcedit et crescit vsq̄ꝫ ad per/
fectū diē. sic et vita sp̄ualis. Jō ꝓpriaꝫ vilita
tē cognoscere nos docꝫ saluator Lu. xvij. Cū
feceritꝫ oīa q̄ p̄cepta sūt vobis dicite serui inu
tiles sumus. Ecc̄i. iij. Quāto magnus es hu
milia te in omnibꝫ ⁊ coram deo inuenies gra
tiam. Quia dicit Bern̄. Qui deo placere de
siderat necesse est vt sibi displiceat. Hoc fec̄
centurio Math. viij. Dn̄e non sum dignus
ut intres sub tectum meū Et factus est ita ma
gnus coram deo. ꝙ xp̄us collaudauit eū dicēs
Dico vobis nō inueni tantā fidem in israel. ⁊
hoc abraham similiter fecit seip̄m vilificans
dicens Genes. xviij. Quia semel cepi lo/
quar ad dn̄m deum meum cum sim puluis et
cinis cui ait. Non celare potero abraham que
gesturus sum cū futurus sit in gentē magnam
ac robustissimā et benedicende sunt in eo oēs
natōnes terre. Sic vilificauit se moyses exo
di. iij. Quis sum ego vt vadam ad pharao/
nem et educam filios israel de egipto. ꝓpter
hoc fecit eum dn̄s principem et ducē populi
sui israel. Ideo dicit Augusti. de verbis dn̄i.
Semꝑ tibi displiceat qd̄ es si vis peruenire
ad id quod non es. Sed econuerso. Si tibi
videtur magnū esse quod egisti et placet tibi/
ip̄i scias in hoc defecisse ⁊ deo displicuisse. Au
gustinus. vbi tibi placuisti ibi defecisti. nō er/
go reputa magnū ꝙ deo seruis. quia obliga/
ris sub pena damnatōis Isaie. lx. Gens et re
gnum quod non seruierit tibi peribit. sed hoc
reputa magnum ꝙ te vult habere insufficien/
tem seruum. Ideo legit̄ in vitaspatrum. ꝙ
q̄dam frater interrogauit senem quid esset q̄
quis magis hic ꝓficere et deo placere posset.
Cui senex humilitas. Quantum enim quis
se hic humiliauerit intantū coram deo ꝓficit.
¶ N ¶ Secundum quod requirit̄ est ꝙ ver
bum dei diligenter audiat quia valde coope/
ratur ad perfectionē virtutum. Deutro. xxxij.
Cōcrescat ut pluuia doctrina mea. fluat ut ros
eloquium meū. nam sicut pluuia facit terram
germinare et germina crescere et ꝓficere. sic
verbum dei. ut scribitur Isaie. lv. Quomo/
do descendit ymber et nix de celo ⁊ illic vltra
non reuertitur sed inebriat terram ⁊ infundit
eam et germinare eā facit. et dat semen seren
ti ⁊ panem cōmedenti. sic erit verbum meum
quod egredietur de ore meo nō reuertet̄ ad me
vacuum sed faciet quecunq̄ꝫ volui et ꝓspera/
bitur in hijs ad que misi illud. Ideo Hugo
libro. i. de anima. Nihil ita hominē a malo re/

uocat. a peccato excitat. et ad bonum adiuuat sicut verbum dei. Sed heu multi sunt hodie nihilipendentes illud. putātes se sine verbo dei ꝓficere posse in virtutibꝫ qđ nisi plura prius audiuisses vel legisses que et nonnūq̄ ad memoriā reuocares rarū atq̄ difficile esse arbitror Job. viij. Nunq̄d virere p̄t scirpus absq̄ humore. aut crescere charectuꝫ sine aqua. quasi diceret non. ⁊ sic nec homo in virtutibꝫ sine dei verbo. ꝓpter quod scribit̄ Ecclesiastici. ij. Fili accedens ad seruitutē dei inclina aurem tuam. et suscipe verba intellectus. ut crescat in nouissimo vita tua. nam sicut sine cibo non p̄t aliquis crescere et augmentū suscipere corpaliter. sic nec sine verbo spūaliter Petrꝰ raueñ. Cibus mentis est verbū veritatis. naꝫ sicut verbum eternū est pabulū angelorū. sic verbum dei p̄dicatum est cibus animarū. De utro. viij. et Math. iiij. Non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo quod ꝓcedit ab ore dei. Cui cōsonat Sapiētie. xvi. Non natiuitatis fructus pascūt homines sed sermo tuꝰ hos qui in te crediderint conseruat (O)

3º Tercium quod requirit̄ ad ꝓfectum homīs ē ꝙ correctiones libenter suscipiat. De q̄ Bernardus. Nō est cōtemnenda correctio. qꝛ est anime sanitas ⁊ via dei ad animā. De quo sapiens dicit ꝓuer. xv. Qui abijcit disciplinā despicit animā suam. qui aūt acquiescit increpatōibus possessor est cordis. Et iterum. Auris que audit increpatōnes vite in medio sapientum cōmorabitur. Nam correctio habet se sicut cardo. De quo Bartholomeus in de ꝓprietatibus rerū li. iij. Cardo licꝫ in se sit spinosa. tamen succus eius est sanus. et valet cōtra calorem intensum. sic et correctio cōtra vicia. est enim ut virga aarō. Numeri. xvij. que fronduit et floruit. sic et correctio facit hominem cessare a vicijs et florere in virtutibꝫ. ita ꝙ suscipiens eam posset dicere illud. p̄s. xxij. Virga tua et baculus tuus ipa me consolata sunt scꝫ ad melioratōnem vite. dicit nāq̄ Criso. Increpatio hominē religiosum facit religiosiorem. Quare igitur deficit religio. qꝛ nō suscipitur correctio. et idcirco nō ꝓficiūt sed deficiunt. Prouer. xv. Qui increpatōnes odit morietur. (P) Quartū quod requiritur ad ꝓfectū hominis est ut deum pre oculis habeat. De quo Thobie. iiij. Omnibus diebus vite tue in mente habeto deum. Videmꝰ enim de familia domus ꝙ si paterfamilias p̄sens fuerit operosiores sunt et diligentiores in faciendis q̄ alias. et in dimittēdis magis verecundi et cautiores. sic et nosipi semp et vbiq̄ deum p̄ oculis habentes qui vbilibet et semp p̄sens est videns nostras cogitatōnes locutōnes et opationes. Ideo Bohetius de cōsolatu. Magna indicta est nobis necessitas probitatis cum cuncta agamus ante oculos iudicis cūcta cernentis. Idcirco debemus timere Ecc̄i. xxv. Si non in timore dñi tenueris te instanter cito subuertetur domus tua. Ideo prouer. xxviij. Beatus homo qui semper est pauidus qui vero mētis est dure corruet in malū. Ratio quia timor dñi cōseruat hominem in gratia. et augmentat bona opa. Ecclesiastici. xv. Qui timet deū faciet bona. De quo Bern̄. In veritate nil didici ita efficax ad gratiam dei ꝓmerendā conseruandā et nutriendam. sicut nō alta sape sed timere. Quintum quod requirit̄ est ut passionem xp̄i mente gerat. dicendo cum apl'o ad Galathas. vi. Ego enim stigmata dñi hiesu in corpore meo porto. Nam passio xp̄i facit hominē ꝓficere in singulis virtutibus. De quo Bern̄. Si vis homo de virtute in virtutē ꝓgredi. si vis de gratia in gratiam ꝓmoueri. de bono in melius ꝓficere. passionis xp̄i recordare. Dicit enim Bonauen. Nil enim ita illuminat intellectū. accendit affectū. mouet ad dilectōnem. operatur ad vniuersalē sanctificatōnem sicut passio xp̄i. (Q) Item nota. sicut quinq̄ sunt que ꝓmouent hominē ad ꝑfectōnem. sic ecōuerso sex sunt que impediūt ꝑfectōem. Primum est mentis diuisibilitas. ⁊ talis ut dicet̄ de te illud Genes. xlix. Effusus es ut aqua nō crescas. Nam sicut aqua que fluit hincinde et dispgitur nunq̄ efficitur magna. Sic animꝰ nimis diffusus nō ꝓficit. Unde sunt aliqui q̄ varias sibi faciunt occupatōnes omnia volunt arguere. etiam si bona sint. eo ꝙ non s̄m eorum affectum facta. volunt et omnia scrutari et perquirunt aliquando ea que plus nocēt animis eorum q̄ ꝓsunt. Et etiam illi qui nimis solliciti sunt de p̄sentibus necessarijs. tales enim excludunt spiritum dei. qui requirit cor quietum ꝓut hortatur nos apl'us pria ad Thimot. ij. Obsecro igitur primū omnium

fieri obsecrationes orationes postulatōes gra
tiarum actiones ꝓ omnibus hominibus ut q̄
etam et tranquillam vitam agamus. Et pria
Petri.iij. Sed qui abscōditus est cordis ho
mo in incorruptibilitate quieti et modesti spi/
ritus qui est in conspectu dei locuples. vt figu
ratur etiam Genesis.vij. Columba nō inue/
niens vbi quiesceret pes eius reuersa est in ar
cam. sic et spiritus sanctus in celū. Nam spiri
tus sanctus nō potest quiescere nisi in eo qui ē
humilis corde et qui seruat mandata dei Isa
ie vlti. Ad quem aūt respiciam nisi ad paup/
culum et contritum spiritu et trementem ser/
mones meos. et in eo qui habet dilectionem
dei. Johannis.xiiij. Si quis diligit me. ad
eum veniemus et mansionem apud eum faci
emus. Si autē diuisus es in dilectōne nunc
ad mundū nunc ad carnem. dicit Augustin⁹.
non ꝓficere potest diuisus in vtranq̄ et me/
rito deficit qui se separat ab eo qui eum fecit.
sicut monachi qui corpe in claustro. et animo
sunt in mundo. tales deficiūt et nō ꝓficiunt.
Ideo Aug. et habetur in canone.xlvij.di.q̄
tūlibet. Simpliciter autē fateor charitati ve/
stre coram dño deo nostro qui testis est super
animam meā ex quo deo seruire cepi. quoniaꝫ
difficile sum exptus meliores q̄ qui in mona
sterijs ꝓfecerunt. ita non sum peiores exptus
q̄ qui in monasterijs defecerūt Ideo tales de
berent esse animo recollecti et non distincti. ij
Thimoth.ij. Nemo militans deo implicat se
negocijs secularibus ut ei placeat. Nam si se
dedicauit deo mentem suā habeat apud deuꝫ
Et hieronimus ad paulinū et habet̄.xvi.q.i.
si cupis. inquit. Si cupis esse quod diceris
monachus id est solus. quid facis in vrbibus
que vtiq̄ non sunt solorū habitacula sed mul
torum. (R) Secundū quod impedit ꝑ/
fectionem est pusillanimitas. que assimilatur
hyemi. hyems enim nō ꝑmittit exire grami/
na nec flores de terra et de arboribꝫ. et sic mul
ti ex pusillanimitate nō audent facere bona. ꝓ
uer.xviij. Pigrum deijcit timor. Et oritur ti/
mor talis ex inordinato amore ad corpus. qꝛ
enim timent corpus nimium aggrauare non
audent vigilare ieiunare. mane surgere sꝫ diu
stertere. Et tales non ꝓficere sed magis defi
cere dicūt̄. Gre. Ibi spiritus deficit vbi ca/
ro quiescit. Ideo Ecclesiastici.vij. Noli esse
pusillanimus in animo tuo. sed pro fortibus
et magnis aggrediendis spem et fiduciam in
deo pone. Ratio quia dicit hugo in libro de
fine orandi. Anima que in ꝓprijs viribus dif
fidit in deum se conuertit. eo q̄ scribitur Isa.
xl. Qui sperant in dño mutabunt fortitudinē
current et non laborabunt ambulabūt et non
deficient. dicentes cum aplo ad philippen.iiij
Omnia possum in eo qui me confortat. Sed
diceres. Vtrum amor sui etiam sit mortale
peccatum. Respondet magister hermann⁹ de
Scilditz q̄ nō. nisi amor sui crescat in contē/
ptum dei. et p̄cepti eius vel ecclesie ut cū quis
non vult ieiunare quando ecclesia p̄cipit vel
surgere dñico die ad missam et ad audiendū
verbum dei. tunc est mortale ut habetur de cō
secra. di.i.c. missas. et.c. sequenti. cū ad cele/
brandas ex cōcilio agathensi. Missas die do/
minica secularibus totas audire speciali ordi/
ne p̄cipimus. ita ut ante benedictōnem sacer
dotis populus egredi non p̄sumat. quod si fe
cerint ab epo publice confundantur. Et dicit
glo. Hoc dico p̄ceptum esse. vnde contra p̄
ceptum faciunt qui diebus dñicis non audi/
unt missam nisi aliqua necessitas cogat. Et ibi
in.c. omnes fideles. ex canone apostolorum.
Omnes fideles qui cōueniūt in solēnitatibꝫ
sacris ad ecclesiam et scripturas apostolorum
euangeliū audiant. Qui autem nō ꝑseuerāt
in oratione vsq̄ dum missa ꝑagatur velut in/
quietudines ecclesie cōmouētes cōuenit com
munione priuari. Et.c. sequenti. ex concilio
carthaginensi quarto. Sacerdote verbum in
ecclesia facienti qui egressus de auditorio fue
rit excōmunicetur. Dicit glo. Qui egressus
quasi minus literatum cōtemnens. (S)
Tercium quod impedit ꝑfectōnem est men/
tis instabilitas. cum hoc nūc vult nunc illud.
cras reliquū. atq̄ nunc incipit aliquod bonū
sed cito deserit. De quo Hern̄. Qui alicubi
tendit si viam verā tenuerit cito ꝑueniet ⁊ iti
neri finem faciet. Sed si multas vias aggre/
ditur errat nec laboris faciet finem. quia error
non habet finem. Dicit nanq̄ ⁊ vilhelmus pa
risiensis. Sicut clauum quem videmus mo/
tari siue moueri euellere temptamus et nō eū
qui firmiter stat. sic dyabolus tales instabi/
les citius temptat quos nutantes cōsiderat.
Ideo legitur Ezechielis.i. Sicut quattuor

animalia ibant et nõ reuertebant cũ ambularent. sic nos qui recepimus doctrinã quattuor euangeliorũ ſm Grego. ſup Ezechielem a terrenis ad celeſtia eamus ad terreſtia nõ reuertentes. Quia ſcribitur Luc. ix. Nemo mittens manũ ſuam ad aratrũ et reſpiciens retro aptus eſt regno dei. Nõ enim ſimus ſicut vxor loth que reſpiciens retro contra mandatũ ei datum cõuerſa eſt in ſtatuam ſalis. nã ſicut terra ſalſa nõ eſt fertilis ſed ſterilis. ſic et p̃ ſtabilitatem hõ efficit̃ inutiliſ. Ideo ap̃ls hortatur nos ad Galathas. vi. Bonũ facientes nõ deficiamus. Hiero. Nõ incepiſſe ſed pfeciſſe virtutis eſt. ¶ Quartum eſt verboſitas illa impedit pfectõnem. p̃s. cxxix. Vir linguoſus non dirigetur in terra. i. non proficiet. Job. xi. Numquid vir verboſus iuſtificabitur. quaſi diceret. nõ. quia multitudo verborũ inducit peccatũ. puer. x. In multiloquio nõ deerit peccatum. ꝓpter quod ſcribit̃ puer. xiij Qui cuſtodit os ſuum cuſtodit animã ſuam qui autẽ inconſideratus eſt ad loquendũ ſentiet mala. Ideo in religione habent ſtatutũ q̃ in primo anno diſcant tacere. Nam ſcribit̃ Jacobi. i. Si quis autem putat ſe religioſũ eſſe non refrenãs linguam ſed ſeducens cor ſuum huius vana eſt religio. ꝓpter quod Arſenio volenti ꝓficere dictum eſt de celo. fuge tace quieſce. Ideo Jacobi. i. Sit autem omis homo velox ad audiendũ et tardus ad loquẽdum. nam ſilentiũ valde deſeruit ad pfectõz Jacobi. iij. Si quis in verbo nõ offendit hic pfectus eſt vir. Idcirco agathon ut legitur̃ in ſpatrum. tribus annis lapidem in ore portauit ut diſceret tacere. Dicit nãq̃ Berñ. Leuis eſt ſermo ſed grauiter vulnerat. Quia ſi malus eſt inducit damnatõem. ſi bonus iuſtificatõem. Math. xij. Ex verbis tuis iuſtificaberis et ex verbis tuis condemnaberis. Jõ ap̃lus ad epheſeos. iiij. Omnis ſermo malus de ore veſtro nõ ꝓcedat. Dic igitur cũ pſal. cxl. Pone dñe cuſtodiam ori meo et oſtium circumſtantie labijs meis. Et hoc ideo q̃ ſcribitur ꝓuer. xiij. Qui cuſtodit os ſuum cuſtodit animã ſuam. Exemplũ de hoc quomodo taciturnitas et ſilentium cauſat pfectõem. Fuit quidam miles iam annoſus qui cõſumpſit tempus ſuum criminoſe et inutiliter in ſeculo tandem cogitãs meliorare vitã ſuam et reſiduum vite in ſeruitio dei cõſumere miſit laborare ꝓ eo coram quodam abbate ciſtercienſis monaſterij ut ſuſcipetur in clauſtrũ et finxit ſe mutum quaſi non poſſet loqui qui et per interceſſores fuit ſuſceptus ab abbate. et ingreſſus clauſtrũ tenuit ſilentiũ p̃ multos annos. factuz eſt ut quidã heremita mitteret ad abbatem monaſterij ut veniẽs audiret cõfeſſionem eius ⁊ afferret ſecum ſacramenta quia eſſz moriturus. tũc abbas aſſumpſit ſecũ hũc fratrez mutum ferentem tintinnabulum. quos ſic pgentes ad heremũ quidam latro in ſilua audiens ſonũ tintinnabuli ſecutus eſt vſq̃ ad cellam heremite ſtans foras. Cũq̃ ipe heremita poſt confeſſionẽ recepiſſet xp̃i ſacramenta latro compunctus videns illius deuotionẽ dixit O vtinam eſſem in ſtatu tuo. Quod heremita audiens reſpõdit elate. Recte quidẽ hoc et bene deſiderare poſſes. Et ſtatiz obmutuit heremita et mortu⁹ ẽ. qõ cũ ille frater audiſſet et vidiſſet amare flere cepit. Illis autẽ abbate ſcz cum fratre redeuntibus ad monaſteriũ in via cucurrit poſt eos hic latro curſu vehemẽti et cadens p̃ arborem in via iacentẽ. frangens collum mortuus eſt. tunc ille frater tacens cepit ridere vltra modum. quod attendens abbas tunc multũ cõmotus fuit. et veniens ad clauſtrũ vocauit fratrem dicens. p̃cipio tibi ſub obedientia p̃ſtita ut ſi ſcis loq̃ dicas mihi. at ille territus reſpondit imo ſcio ſed finxi me mutum ꝓpter ꝓfectũ virtutũ. vltra⁹ p̃cepit ſub obedientia vt rñderet cur fleuiſſet in obitu heremite. et cur riſiſſet de ſubitanea quaſi morte latronis. at ille rñdit ideo q̃ vidi animã heremite p̃ demones duci ad infernum ꝓpter verba elatõis ad latronem prolata et animã latronis duci p̃ angelos ad celũ qui cucurrit ad nos non intentõne ſpoliandi ſed cõfitendi. q̃ cõtritus deceſſit et in bono ꝓpoſito. quã quidẽ cognitõem et reuelatõnem habuiſſe p̃ ſilentiũ frater ille atq̃ meruiſſe credit̃. Iſaie. xxx. In ſilentio et ſpe erit fortitudo veſtra. Jõ refert Vale. li. vij. c. ũ. de ſapientibus aut factis q̃ xenocrates phũs. cũ male dico quorundã ſermoni ſummo ſilentio intereſſet vno ex hijs querẽte. cur ſolus linguã ſuam cohiberet. quia dixiſſe me inquit aliquando penituit tacuiſſe nunq̃. ¶ Quinto nõ etiam impedit pfectõem diſcretõnis defectibilitas. Quia ſm Berñ. Diſcretio eſt auriga virtutum. Idẽ ſup cantica diſcretio omni vir-

tuti ordinem p̄stat. modū tribuit et decorem. discretio non solū est virtus sed et quedā moderatrix virtutū ordinatrixq; affectuū Ideo dicit Cassianus in collatōibus patrū q̄ antiqui p̄res venerūt ad anthoniū querentes inter se. Quenam virtus hominem ad p̄fectionem recto tramite veheret ut dyaboli insidias euitaret. Et respondit. quisq; quod sibi videbatur vnus dixit. vigilia et sobrietas. alter ieiuniū et castigatio. tercius humilis oratio. Quartus paup̄tas et obedientia. Quintus pietas et misericordia. q̄r in iudicio xp̄us misericordie recordabit̄. Sed beatus Anthonius dixit. Hec omnia quidē nc̄caria sunt sed discretio magis que est v̄tus p̄ricipalis. De qua Isido. in li. de sinonimis. quidq̄d cū discretōe fit virtus est. quidquid sine discretōe viciū. Sed diceres quō acquirit̄. R̄ndet Cassianus. p̄ solam hūilitatem ut hō in hijs se subijciat sp̄uali patri et discreto p̄lato in q̄bus ip̄e dubius est ut sic alijs discretis plus credat q̄ sibiip̄i ne sc̄z habeat p̄priū sensuz de seip̄o p̄sumens quia tales nō p̄ficiunt s̄z magis deficiunt Judith. vi. Presumentes de se et de sua virtute gloriātes hūilias. Tales em̄ plerūq; irrep̄abiliter cadūt incorrigibilis em̄ sentētia damnatōis relaxari nō p̄t. ut habetur in canōe. xxiiij. q. ij. damnatōis. Damnatōis sententiā quicūq; meret̄ accip̄e si in suo sensu voluerit p̄manere nullus relaxare poterit (x)

Sextum impediens p̄fectōnem est vanitas seu venialiū pluralitas. quā qui homo nō studet vitare citius cadet in mortale peccatū. Ecclesiastes. xix. Qui sp̄nit. i. negligit modica paulatim decidet. i. defluet in maiora. vbi Gre. Qui minima neglexerit nō repente sed paulatim cadit. Sed diceres quō venialia impediūt p̄fectōnem. r̄ndet̄. q̄r peccata venialia disponūt ad mortale ut patet p̄ san. tho. in prima scd̄e. q. lxxxviij. ar. iij. nā p̄fectus hominis cōsistit in feruore charitatis quē venialia diminuūt sicut aqua feruorē ignis et ventus estum solis. s̄z mortale extinguit totā charitatē. ideo aliqui tepescūt notabiliter p̄pter venialia. p̄pt̄ quod dicit aug. sup ep̄lam Joh. ome. i. Peccata leuia ɔtēnere nō debes s̄z cū attēdis ingemiscere. Rōem assignat. venialia licz nō occidunt animā tn̄ quibusdam pustellis maculāt et deformāt. ideo hō p̄ficere volēs inquantū p̄t venialia vitare debet. Gre. Vitasti grādia vide ne obruaris ab arena. Aug. Minuta est arena sed si multa fuerit p̄mit et opprimit.

(y) Sed si diceres. Volo vitare occasiones illorū quinq; p̄fectū impedientiū et sollicite studiū adhibere ad illas q̄nq; ɔdictōnes p̄fectū inducentiū quō tunc possuz cognoscere an p̄ficio vel deficio. R̄ndet̄. quinq; sunt signa p̄fectionis. primū est vehemēs p̄ficiēdi desideriū. Math. v. Beati q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā. i. valde desiderāt. Ambro. Affectus opi nr̄o nomē imponit Aug. Nō respicit deus quid es sed quid esse desideras. igit̄ tota vita xp̄iani hoīs dz esse desideriū. q̄r s̄m Aug. vbi desideriū finit̄ ibi nō est p̄fectus sed defectus Idcirco hō sp̄ defecisse et deficere se reputz in opibꝫ bonis. et q̄ntumcūq; plura facit adhuc tn̄ semp̄ dz desideriū hr̄e plura op̄andi quia dicit Bern̄. vbi incipis nolle esse melior ibi desinis esse bonꝰ. Seneca. Meliores esse nolumus q̄r optimos nos eē putamus. q̄r q̄ hō p̄ficiendi desiderio nō feruet cāt̄ sepissime ex p̄sūptōe p̄prie p̄fectōis seu p̄bitatis. aug. Multos a p̄fectōis firmitate impedit p̄prie p̄fectionis p̄sumptio. nā sicut stomachus viscositate plenus appetitū amittit. sic qui p̄fectū se credit p̄ficere nō curat. Scd̄m signū p̄fectōnis est oīm in aduersitatibus p̄ximorū ɔpassio ut vicz omēs eorū miserias reputet eē suas. de q̄ gre. q̄nto q̄s magꝫ p̄fectꝰ fuerit tāto plꝰ dolores sentit alienos. sic fuerat Job. xxxi. Flebā q̄ndā sup̄ eo q̄ afflictus erat et ɔpatiebat̄ aīa mea paup̄i. et. c. xix. Oculus fui ceco et pes claudo q̄r ex illo p̄batur dilectōis v̄itas quā ad p̄ximū hr̄e debemꝰ q̄ q̄s ɔpatit̄ patiētibꝫ. et congaudet letātibꝫ Ro. xij. Gaudete cū gaudentibꝫ flete cū flentibꝫ. et q̄ ista cōpassione caret nō p̄ficit. Grego. Perfectus nō est qui imp̄fectū sustinere nō p̄t. Terciū signū p̄fectōis est dei dilectio. ad Ephe. iiij. v̄itatē facientes in charitate crescamꝰ ī illo p̄ oīa q̄ ē caput xp̄s nā cum hō in charitate crescit tūc vere p̄ficit. Aug. talis ē vnusq̄sq; qual̄ ē dilectō sua q̄r si dilectio est magna ip̄e magnꝰ. si p̄ua ip̄e meret̄ dici p̄uus. iō ap̄lus ad phil̄. i. Hoc oro ut charitas v̄ra magis ac magis abūdet. (3)

Quartū ē in tribulatōe pacīa. Gre. Nēo q̄ntū p̄ficit nisi int̄ aduersa ɔgnoscit. Nā si vere amat tūc patiēter t̄bulatōes tolerat. Hiero. Verus et scūs amor impacīam nō hz falsus amor cito opprimit̄. j. Corin. i. Charitas nō

irritatur non cogitat malū. Et iterum. Charitas omnia suffert. bernū. Ubi est amor nō est labor sed sapor. ut patet de sancto andrea qui videns crucē dixit. securus et gaudens venio ad te. Simile de sancto laurentio. Qui dixit carbones tui refrigeriū mihi pstant. et ō sancto Tiburcio qui ait. Videtur mihi q̄ super roseos flores incedam. Grego. Qualis vnusquisq̄ apud se lateat illata contumelia, pbat sicut enim superbi ō honoribus sic plerunq̄ humiles de sua despectōe gratulātur. Quātum signū pfectōis est in tribulatōne gratiarū actio. Sicut enim thus verum in igne redolet fictum vero fetet. sic boni in tribulationibus gratias agunt. ut habetur Job. i. Qui in variis tribulatōnibus existens dixit. sicut domino placuit ita factum est sit nomen dñi benedictum. Greg. in. v. moraliū. c. xvi. Quisq̄ de pcussione murmurat quid aliud q̄ iusticiā feriēntis accusat. Et li. ij. c. xxxiij. Si iusta placere deo scimus pati aūt nulla nisi que domino placuerint possumus. iusta sunt cuncta que patimur. et valde iniustū si de iusta passiōe murmuramus. Sed ficti fetent p impatientiam. Gre. in. v. moraliū. c. i. Cum valde occulta sint iudicia diuina. cū malis male est. incertū valde est vtrū illos idcirco aduersa feriant vt ab eternis supplicijs corrigēnia defendant. an hic eorū pena incipiat. ut quandoq̄ completa eos ad vltima gehenne tormenta pducat. Quia ut idem dicit in li. ix. c. xv. Nonnunq̄ p mala presentia irrogare iam tormēta sequentia incipit. Isidorus de summo bono. li. iij. c. ij. Omnis diuina pcussio et afflictio aut purgatio vite pntis est aut initium pene sequentis Nam quibusdam flagella in hac vita inchoāt et in eterna pcussione pdurāt. Unū p moysen dñs dicit. Ignis exardescit in ira mea et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima. Et in ps. Operiantur sicut dyploide cōfusione sua. Dyploīs duplex vestimentū q̄ figurat induūt q̄ et tpali pena et eterna miserabiliter dānabūt. Idcirco nō solū in psperitate sed etiā in aduersitate debemus deo gratias agere. quia nōnunq̄ acceptius est deo in aduersis q̄ in pperis Ecclesiastes. vij. Melior est ira risu. i. plo placet in aduersitate quia p tristiciam vultus corrigitur animus delinquentis. Et hoc est quod ibidem subdit. Cor sapientiū vbi tristicia est et cor stultorū vbi letitia. Quia etiā plerūq̄ homo securior est. quia cautior in aduersitate q̄ psperitate. quia Aug. in li. de patientia dicit. Cautior fuit iob in tribulatōibus q̄ adam in nemoribus. Iste victus in delicijs. iste victor in penis. Flam sicut rose crescunt inter spinas sic electi inter temptationū pturas. Jō Crisostomus in tractatu de symbolo. Admoneo vos vt in omnibus benedicatis dñm. si venerint mala benedicite et dissoluent. Si bona pseuerate ut benedicite et dissoluent. Si in malis. Unde aug. in li. de achademicis. Si exceptus es a passione flagellorū exceptus es a numero filiorum. flagellat enim deus omnem filiū quem diligit. Quia dicit idē in enchiridion. deus est adeo bonus ut nō pmittat malū quin vult elicere bonū.

De eadem dominica. Sermo. xxx.

Ecce hic positus est in ruinā et in resurrectōnem multorū in israel et in signū cui cōtradicetur. Luce. ij. In primis verbis tria innuūt que dñs opat in nobis Primū est vitiorū destructio vigorosa. Secundum dū virtutum cōstructio amorosa. Tercium temptationū consecutio malicioſa. primū ibi. Ecce positus est hic in ruinā. scōm ibi. et in resurrectōnem multorū in israel. tercium ibi. in signum cui cōtradicetur. ¶ De primo dicit. ecce positus est hic in ruinā. ut reatus diluat. et quidq̄d male contra deum erectū fuerat dissipet et dispdet. Unde Isaie. xix. Ecce dñs ascendet sup nubem leuem. i. assumet carnem a peccatis immunē et ingrediet egiptum. i. in hunc mundū vicijs tenebrosum et mouebunt simulachra egipti. i. ruent vicia et peccata quibus humana natura erat subiecta. sicut ad pmā arce dagon corruit, pnus in terram. i. regū. v. et ō etiā figuratum est Josue. vi. vbi dicit q̄ in septimo circuitu arce muri hiericho corruerūt. Spualiter Hiericho interpatur luna et significat corpus nostrū. nā luna obscurat q̄tiēs inter eā et solē terra se obicit. ita et caro nra cū non sit obediēs vbo in terrenis rebo obscurata sordescit. muri eius sunt vicia quibo ipi mali erigunt contra deum. Unde Job. xv. Cucurrit aduersus deū erecto collo

B Cum arca igit̃.i.xp̃o in quo oẽs the
sauri sapĩe et scientie sunt abscõditi. Coloc̃.ij
filij israel.i.fideles dñt facere.vij.circumitus
et ruent muri hiericho. id est vicia. Primus
circũitus est consideratio eius incarnationis.
qua altitudo celi humiliauit se ad imũ.q2 do/
min⁹ celi factus est seruus in terris. scd̃m il/
lud philip.ij. Exinaniuit se metip̃m formã ser
ui accipiens.in qua filius dei filius fabri volu
it reputari. Math.xiij. ⁊ Mar.vi. Et p hoc
destruxit sup̃biam ut nõ apponat se vltra mag
nificare homo sup̃ terram ut scribitur p̃s.ix.
August. Erubescat sup̃bire humana infirmi
tas cum se ita dep̃ssit diuina maiestas. Sed
adimplere debet illud Isaie scd̃o. Et incur/
uauit se homo et humiliatus est vir. quod si
factũ nõ fuerit ruet sup̃bus in ꝓfundũ infer/
ni. ꝓuer.xvij. Qui altam facit domum suaꝫ
querit ruinã. ita qñ cor abiecto humilitatis
fundamento nimis eleuat̃ ad ruinam disponi
tur scꝫ inferni. aug. Si quem sup̃bum esse vi
deas filiũ dyaboli nõ dubites. Job.xli. Ip̃e
rex est sup̃ omnes filios sup̃bie. Propterea
ad humilitatẽ hortam̃ Ecc̃i.vij. Humilia val
de spm̃ tuum. exemplo xp̃i Math.xi. Disci/
te a me quia mitis sum et humilis corde C
Secundus circũitus est consideratio natiui/
tatis in qua celi et terre dño sicut alibi vspiã
non erat locus sic nec in diuersorio. q2 ille cu
ius est terra et plenitudo eius vilibus pãnis
inuolutus in p̃sepio collocabat̃. Et p hoc de/
struit auariciam. cuꝫ deus factus est paup̃ vt
homo fieret diues. Unde.ij.Corinthe.viij.
Scitis gratiã dñi nostri hiesu xp̃i qm̃ ꝓpter
vos egenus factus est cũ esset diues ut illius
inopia vos diuites essetis scꝫ in diuitijs spũ
alibus. De quibus ꝓuer.x. Benedictio dñi
diuites facit scꝫ in virtutib⁹ et meritis. Gre.
Vere diuitie nõ sunt opes sed virtutes quas
qui habet est in deo diues. Sed sunt plerique
illas diuitias spũales nõ curantes sed tp̃alib⁹
atq3 transitorijs auare insistentes. sibi ip̃is in
ruinam crimĩs et damnatõis.i.Thimot.vi.
Qui volũt diuites fieri incidũt in temptatio
nes et in laqueũ dyaboli et desideria multa ⁊
inutilia que mergũt homines in interitũ et p/
ditõem. Dicit qui volunt ñ qui diuitias hñt
Glo. licet diuitias habere sed nõ inherere scꝫ
p cordis concupiscentiã. Berñ. Plus nocet
concupiscẽtia q̃ꝫ substãtia. Ideo p̃s.lxi. Di/
uitie si affluant nolite cor apponere. Nã scd̃m
Gre. Cor et non substantiã pensat deus. pro/
pter hoc dicit Berñ. Christus paup̃ nasci vo
luit. paup̃ vixit. paup̃ obijt. Et hoc in ruinaꝫ
auaricie et destructõem eius. D Terci⁹
circumitus est circũcisio quã voluit in illo mẽ
bro sustinere in quo primũ ꝓthoplastus sen/
sit inordinatõem. Et in hoc destruxit luxuriã
que maculat corpus et animã.i.Corinth.vi.
Omne peccatũ q̃dcunq3 fecerit hõ extra cor/
pus est. qui aũt fornicat̃ in corpus suũ peccat
Cui consonat Isido. et habet̃ in canone.xxx
ij.q.vij. Nõ solũ Int̃ cetera septẽ vicia vici
um fornicatõis maximũ scelus est. q2 p carnis
immundiciã templũ dei violat̃. que vinci nõ
p̃t nisi homo mortificet carnem suã scꝫ p casti
gationem.i.Corin.ix. Castigo corpus meuꝫ
et in seruitutẽ redigo. Eccle.xi. Malicia hore
obliuionẽ facit luxurie magne Gre. Vulnus
corp̃is sanat vulnus mentis. Ideo saluator
Luce.xij. Sint lumbi vestri p̃cincti. Grego.
in omelia. Lumbos p̃cingimus cũ carnis lux/
uriam coartamus. ꝓpter quod dicit Hugo in
li. de sacramẽtis. Totis conatib⁹ insistere debe
mus ut carnẽ spiritui subdam⁹. quod si nõ fe/
cerimus erit nobis causa ruine a via salutis.
Roma.viij. Qui in carne sunt deo placere ñ
possunt. nã dicit Aug. de ciuitate dei. Luxuria
est deo et omniũ virtutũ inimica. ꝓpter quod
voluit circũcidi ut seruiẽtes deo debeant illaꝫ
p rigorẽ discipline euellere. eo q̃ dicit Gre.
Luxuria si semel mentẽ occupauerit vix bona
cogitate p̃mittit. E Quartus circũitus
est consideratio baptismatis. cũ non solũ ip̃m
baptisma iohãnis approbat sed etiã suscipit ⁊
ip̃m iohannẽ ad turbas multipliciter cõmen/
dauit. p hoc destruxit inuidiã que tabescit pro
pter aliorũ famã. Aug. Inuidia est dolor feli
citatis aliene. quia bonum hominis sine lesio/
ne videre nõ potest. Ideo Ecc̃i.xiiij. Nequã
est oculus inuidi. habet se enim inuidia sicut
bubo. cuius oculi non sustinent lumen solis.
August. Oculis egris odiosa est lux que pu/
ris est amabilis. Sic inuidis oculis splendor
felicitatis aliene. Ideo optabat eis illos Sen̄.
dicẽs. Utinã oculos inuidi haberẽt in oĩb⁹ ci
uitatib⁹ ut de omniũ felicitatib⁹ torquerẽt̃.
Non ex vicio credo sed ne ad ꝓspera queq3 ni

mium affectus illa contemnere. aduersitates
vero equanimiter tolerare assuesceret. Nam
quanta feliciũ sunt gaudia tanta inuidorum
tormenta. Hãc etiam euellere debemus si nõ
volumus ad infernũ descendere. quia est pec-
catum dyabolicũ. Sapiẽtie. ij. Inuidia dya
boli mors introiuit in orbem terrarũ imitant̃
aũt illum qui sunt ex ꝑte illius. Ubi august.
Dyabolus vidit et inuidit hominẽ ad eternã
vitam creatum. quam ꝑdidit ꝓpter superbie
peccatũ. et eum ad peccandũ temptauit. Ideo
dicit Rudolffus holgot. Frater sape inuidia
est toxicũ charitatis. nisi enim illa esset quili-
bet gauderet de bono alterius et de malo dole-
ret quod est ꝓpriũ charitatis. Unde august.
sup Joh. iij. Tolle inuidiã ⁊ tuũ est quod ha
beo vel quod ago. tolle inuidiã et meum erit
quidquid habes vel agis. vbi em̃ est inuidia
fraternus amor esse nõ potest. Secũdo dicit
holgot. Inuidia est ostiũ iniquitatis. ꝑ hanc
enim mors intrauit in orbem. ꝑ hanc occisus
est abel a caym. iacob tribulatus ab esau. Jo-
seph venditus a fratribus. dauid ꝑsecutus a
saule. xp̃us a iudeis. Math. xxvij. Sciebat
enim pilatus scꝫ ꝙ ꝑ inuidiã tradidissent eũ
Ideo. i. petri. ij. Deponentes igit̃ omnẽ ma-
liciã et omnem dolũ silãtiones et inuidias ⁊c̃
(F) Quintus circũitus est cõsideratio ie-
iuniorum xp̃i. quibus se. xl. diebus ꝯtinuis
macerauit. Et ꝑ hunc destruxit gulam ꝑ quaꝫ
primus homo ꝑdidit ꝑadisi gloriam. tẽptatus
ꝑ dyaboli inuidiã. De quo ambro. et habet̃
in canone. xxxv. di. Malum gule est principi
um omnis mali. nã inquit. Eousqꝫ nemo p̃ua
ricari nouerat cum adhuc orta nõ esset. q̃ pri-
ma est p̃uaricatio. indictũ est ieiuniũ abstinen
tie scꝫ lex a dño deo p̃uaricatio legis a dyabo
lo. culpa ꝑ cibum. latebra post cibũ. cognitio
infirmitatis in cibo. firmitatis virtus in ieiu-
nio. Serpens suadet gule. dñs ieiunare de-
cernit. Itaqꝫ gula a ꝑadiso regnantẽ expulit.
abstinentia ad ꝑadisum reuocauit errantem.
Nam ex gula magnũ malũ secutum est quia
nostra p̃uaricatio et miseria et deniqꝫ xp̃i pas
sio. De quo sanc. tho. in ꝑte. iij. q. i. arti. iij.
allegans aug. de verbis dñi exponentẽ illud
Luce. xix. Uenit filius hoĩs querere et saluũ
facere ⁊c̃. Si homo nõ peccasset filius homĩs
nõ venisset. Et. i. Thimo. i. sup verbo. Chri-
stus venit in hunc mundum ⁊c̃. dicit glo. tol-
le morbos. tolle vulnera. et nulla ẽ causa me
dicine. Ideo exclamat Berñ. O homo agno
sce q̃ꝫ grauia sunt vulnera ꝓ quibus necesse
fuit xp̃m dñm vulnerari. et si nõ fuisset ad mor
tem et cõtra obedientiã creatoris xp̃us ex obe
dientia non fuisset passus mortẽ. ꝓpter quod
dixit Luce. xxi. Attendite vobis ne forte gra
uent̃ corda vestra crapula et ebrietate et sup-
ueniat in vos repentina dies illa. Quia dicit
in ruinã maledictõis Isaie. v. Ue vobis qui
potentes estis ad bibendũ vinũ et viri fortes
ad miscendã ebrietatẽ. Et iterũ. Ue vobis q̃
consurgitis mane ad ebrietatẽ sectandã et po
tandum vsqꝫ ad vesperam ut vino estuetis.
Et luce. vi. Ue vobis qui saturati estis scꝫ gu
lose qm̃ esurietis. Ecce quõ deꝰ maledixit gu
lositati. Ideo ꝓuer. xxiij. Noli esse in cõuiuijs
potatorum neqꝫ in ꝯmesatõibus eorũ qui car
nes ad vescendũ cõferunt. qꝛ vacantes poti-
bus et dantes simbola cõsumentur. Et sub h̃
Cui ve. cuius patri ve. cui rixe. cui fouee. cui
sine causa vulnera. cui suffossio oculorũ. non
ne hijs qui cõmorant̃ in vino et student cali
cibus epotandis. (G) Sextus circũitus
est consideratio laborũ quibus strẽnue xp̃us
officiũ suũ exercuit p̃dicando et discurrendo
de ciuitate in ciuitatẽ ambulado. ut habet̃ Lu
ce. iiij. qꝛ hiesus egressus ibat in desertũ locũ
et turbe requirebant eũ et venerunt vsqꝫ ad
ip̃m. et detinebant illũ ne discederet ab eis.
quibus et ille ait. quia et alijs ciuitatibꝰ opor
tet me euangelisare regnũ dei. qꝛ ideo missus
sum ⁊c̃. Ecce studiũ laborũ suoꝝ. et hoc cõtra
accidiã. p̃s. lxxxvij. In laboribꝰ a iuuentute
mea. Nobis dans exemplũ. ij. Thimoth. ij.
Labora sicut bonus miles xp̃i hiesu. Isa. xliij
Prebuisti mihi laborẽ in iniquitatibus tuis
Ideo subdit ibidem. Reduc me in memoriã
et iudicemur simul. narra si quid habes ut iu-
stificeris. quasi diceret. vtruꝫ sit aliqua simili
tudo laboris mei et tui. Bernhardus. Totũ
tibi suaue erit et non graue. quidquid agis vel
pateris si actiones et passiones xp̃i collegeris
Aug. Quidquid xp̃us in terra gessit totũ di-
sciplina morũ fuit Joh. xiij. Exemplũ em̃ de-
di vobis ut quẽadmodũ ego feci vobis ita et
vos faciatis. Et rõ ẽ natural' ꝓprietas. Job.
v. Hõ ad laborem nascit̃. ideo hõ accidiosus

nō est dignus pane quo vescatur.ij. Thes.iij. Si quis non vult operari nec manducet. scz panem in regno celorū. Dixit enim saluator Math.xxv. Inutilē seruum ꝓijcite in tenebras exteriores. ¶ B ¶ Septimus circūitus est consideratio passionum cōuiciorum sputorum colapdorū et clauorū in quibus omnibus quasi agnus coram tondente obmutuit. Ysaie liij. patienter sustinēs. In hoc destruxit iram que nullam sinit sustinere iniuriā. Bern. ꝗd inflamatis ad verbi flatū quod nec carnē vulnerat nec mentē inquinat. cū saluator tm? tot et tanta sine contradictōe sustinuit. De quo i. Petri.ij. Quia et xp̄us passus est ꝓ nobis vobis relinquens exemplū ut sequamī vestigia eius. Et subdit Qui cū malediceret nō maledicebat. cū pateret nō cōminabatur scz ad deprimendum iram. quia dicit aug. Iracundia est multorū viciorū ianua. ut testat Salomon ꝓuer.xxix. Qui ad indignandū facil est erit ad peccandum ꝓcliuior. qz vir iracundus ꝓuocat rixas. ꝓpterea tardiores ad iram esse debemus. sicut hortat nos Jacobus in canonica sua.j. Sit aūt omnis homo tard? ad iram. quia ira viri iusticiam nō operatur. Ad hō etiam hortat nos ap̄lus. Ro.xij. Mihi vindicta et ego retribuā dicit dñs. Et item. Recordare passionis xp̄i et quecūqz accidunt leuius ferres. Greg. Si passio xp̄i immittur nil tā graue quod nō equo animo sustinet. Ad hos circuitus muri corruūt viciorū. De qno dic augu. Que superbia sanari p̄t si humilitate dei nō sanetur. que auaricia sanari p̄t. si patientia filij dei non sanet. Nam xp̄i vita est contra vicia medicina. Sed notandū ꝙ destructis muris Jericho iosue et habet. vi. ca. ipius impōcatus est dicens. maledictus vir coram dño qui suscitauerit et edificauerit ciuitatē hiericho. In primogenito suo fundamenta illius iaciat et in nouissimo liberorū ponat portas eius Spiritualiter. In primogenito fundamenta iacit qui ꝓpter amorē carnis timorem dei perdit. qz dicit ps. cx. Initiū sapientie est timor dñi. In nouissimo liberorū portas ponit qui ad extrema vite veniens spem salutis amittit. ꝓuer.ix. Mortuo homine impio nulla erit vltra spes. ¶ J ¶ Diri sedo immittur cōstructio amorosa. cum subditur. et in resurrectionē multorum in israel. hec est resurrectio grē. De qua Apoc.xx. Beatus et sanctus qui habet partē in resurrectione prima. Sicut enim duplex ē mors hominis. scz spiritualis et corpalis. Prima spūalis. et est anime separatio a deo. Secūda corpalis est anime separatio a corpe. ita duplex est resurrectio anime scz et corpis. Resurrectionem aīe opatus est xp̄us in primo aduētu. Resurrectionem vero corpis pficiet in secundo. qz sicut corpus in resurrectōe sua vitā et sensum recipiet. ita et aīa in resurrectōe sua a peccato cognitōem et dilectōem dei recipiet Et hec cognitio est sensus. Sapie.i. Sentite de dño in bonitate. i. animo affectu cordis studeatis eum agnoscere. Ratio augu. Nihil amatur nisi cognitum. Inuisa quidem amare possumus incognita vero nunqz. Jōo Sap. xv. Nosse te cōsummata iusticia est. et scire iusticiam et virtutē tā. radix est immortalitatis quia a cognitōne dei ꝓcedit dilectio. et dilectio ipa est vita anime. August. Vita anime amor est. qui non amat mortuus est. j. Joh. iij. Nos scimus quoniā trāslati sumus ꝺ morte ad vitam. quoniā diligimus fratres. Nam exercitatio charitatis est signū spiritualis resurrectōnis. Grego. in moralibus. Habitare animam in corpe ꝓbant vitales sensus ita habitare aīmā in deo ꝓbat vita spiritualis. que ꝓcedit ex charitate. Ideo Bernhardus Fons vite charitas nec viuere dicam qui nō habet illam. Et sic opatur in nobis xp̄us resurrectōnem anime a morte culpe p infusionē gr̄e et charitatis spūs sancti. Romano.v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris ꝓ spiritum sanctum qui datus est nobis. Roma. vi. Gratia dei vita eterna in xp̄o ihesu dño nostro. Et tempus gratie incipit a xp̄o. Joh. i. Gratia et veritas p ihesum xp̄m facta est. ⁊ p consequens resurrectio a morte anime. Et sic positus est in resurrectionē multorum imo omniū quantū est ex se. nam ipe dixit Mat. xi. Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis. et ego reficiam vos. Dicit omnes. quia habetur de conse. dist. iiij. c. Nec quenqz Spiritus sanctus nō dimensuratur sed super credentes totus infundit. Nam si dies equaliter omnibus nascitur. et si sol super omnes pari luce equaliter diffunditur. quātomagis christus sol et dies verus in ecclesia sua lumen vite eterne pari equalitate largitur.

Et sic gratia dei est ꝯmunis om̄ibus si saltem omnes essent susceptiui. Aug. in li. de sex questionib⁹. Nulli vnq̄ defuit qui dignus fuit qꝛ aliqui ꝑ eorum maliciā reddunt se indignos ꝓpter quod euangelista dicit. Positus est in resurrectionem multoꝝ non omniū. (K) Dixi tercio innuit̄ temptationū consecutio maliciosa. ibi. et in signū cui contradicetur. qꝛ q̄ statim xp̄s in nobis ꝑ gr̄am incipit habitare mox maligni sp̄us querūt eū in nobis extinguere. et ꝓpositum boni opis impedire. Qd̄ figuratum est. ij. regum. v. Cū audierūt philistijm q̄ vnxissent dauid in regē sup̄ israel ascenderunt vniuersi ut quererēt dauid. Simili̅t Apocalip. xij. Draco stetit ante mulierem que paritura erat. ut cum pepisset filium eius deuoraret. Et sic hodie dyabolica temptatio instat ut xp̄o regi nouiter nato resistat. qꝛ dic̄ Bern̄. Quidq̄d diligitur a deo impugnat̄ a dyabolo. Et hoc innuitur in textu cū dicit. positus est in signū cui contradicet̄. (L) Nota xp̄us multipliciter nobis positus est in signum. Et primo in signū castitatis et pudicicie in conceptōe et in matris gremio. Vn̄ Isaie vij. Dabit dn̄s ip̄e vobis signum. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū. Cuius etiā conceptionis signū figuraliter p̄cessit Iudicū. vi. in vellere gedeonis. Cuius meminit ꝓpheta dicens. p̄s. lxxi. Descendet sicut pluuia in vell⁹ Vbi Cassiodorus. Christus quē nil posset sustinere si vellet manifesta potestate cognosci. voluit leniter in vtero virginis sine aliq̄ strepitu ut pluuia in vellus descendere. ut magis on̄deret virtutem si eā tēperasset. Lana em̄ accipiendo vel reddendo aquā nō rumpit̄. integra manet. sic deus in virginem. Ip̄a nanq̄ virgo maria sine corruptōe xp̄m cōcepit et sine dolore pepit. Bern̄. Virgo maria fuit sine grauamine grauida. et sine dolore puerpa. Et sic sp̄ualiter habemus in xp̄o exemplū ac signum sanctimonie vite et incorruptōis moruꝫ ut ꝑ cogitatōes salubres et affectōes sanctas conceptas p̄gnantes voluntate bona parturiamus opatōnes pudicas et castas. Exodi. xxv Inspice et fac s̄m exemplar quod tibi in monte monstratum est. Et qꝛ xp̄i vita est exēplar vite humane. ideo p̄cipitur moysi Exo. xiij. Erit quasi signū in manu tua et quasi monimētum ante oculos tuos. quasi diceret. a ꝓpensū ob recordatōem. ut s̄m illud omnem vitā et actus tuos dirigas. sic̄ ille qui ad signū mittit sagittam. nā et talis ut rectius sagittet vnum oculū claudit. ita et nos ut metam p̄fixā eterne beatitudinis ad quam tēdimus infallibiliter attingamus debemus claudere sinistrū oculum ne exorbitātes nimiū deflectamus ad tp̄alia. Sed dextro apto attentius atq̄ expeditius intueamur ad xp̄m. Sed huic signo castitatis cōtradicunt luxuriosi qui nō amant puritatē sed feditatem. Iohelis. i. Cōputruerūt ut iumenta in stercore suo (M) Secūdo positus est in signum paup̄tatis et indigentie in tēporali generatōe cum mater reclinauit eum in p̄sepio Luce. ij. Et hoc vobis signū. inuenietis infantem pannis inuolutū ⁊ positū in p̄sepio qꝛ nō erat ei locus in diuersorio. In quo notatur paup̄tas. nō enim erat inuolutus sericis sed panniculis. Sed huic signo cōtradicunt auari diuites qui arguūt dn̄m cum nō succedunt eis tp̄alia ad voluntatē. Isaie. xlv. Ve qui cōtradicit fictori suo testa de samijs terre. Nam sicut testa decocta est in igne. sic auari ex igne auaricie. De quibus ad ephe. v. Scito te intelligentes q̄ omnis auarus quod ē ydolorū seruitus nō habet hereditatē in regno xp̄i et dei. Et marci. x. Facilius est camelū ꝑ foramen acus trāsire q̄ diuitem intrare in regnū dei. Tercio positus est in signū penalitatis et patientie seu obedientie. et hoc in cruce. Trenoꝝ. ij. Tetendit arcū suum scꝫ ꝓp̄lus iudaic⁹ qui cōuersi sunt in arcū prauum. p̄s. lxxvij. et Trenorū. iiij. Posuit me quasi signum ad sagittā quod nō mouetur licet ꝑcutiatur. et sic xp̄us immotus fuit in cruce. i. patiens. Sed huic signo cōtradixerūt fallaces iudei dicētes alios saluos fecit seip̄m nō p̄t saluum facere. Luce. xxiij. Et implebit̄ in eis illud Isaie. xli. Peribunt viri qui cōtradicunt tibi. Ex quo patet iudeos esse in maximo ꝑiculo positos ut dicit ap̄lus ad Ro. x Ad israel autem dicit. Tota die expandi manus meas ad ꝓp̄lm non credentē et ꝯtradicentē mihi. Vt scribit̄ original̄r Isa. lxv. Vocaui et nō rn̄distis mihi. locutus sum ⁊ non audistis ⁊ faciebatis malū in ocul̄ meis et q̄ nolui elegistis. ꝓpter hec dicit dn̄s deus. Ecce serui mei ꝯmedent. et vos esurietis. ecce serui mei bibent et vos sitietis. serui mei letabuntur et vos cōfundemini.

N Quarto positus ē in signū trāquillitatis et pacis ac cōcordie in sepulchro. Math. xij. Sicut ionas fuit in ventre ceti tribus diebꝰ ⁊ tribus noctibꝰ. ita filius hominis fuit in corde terre. aīa scꝫ in limbo. corpus in sepulchro. vñ In pace factus est locus eius. ps. lxxv. Huic signo cōtradicunt cōtentiosi. De quibꝰ Jacobi. iij. Ubi zelus et cōtentio ibi inconstātia et omne opus prauū. qꝛ hoc nō decet xp̄ianū. ij. Thimo. ij. Seruū aūt dñi non oportet litigare sed māsuetum esse ad omnes. Ideo. j. Corin. i. Non sint vobis scismata. Et. j. Corin. xiiij. Non em̄ dissensionis est deus sꝫ pacis. Quinto positus est in signum dñatōnis et victorie in celo. Isaie. xlix. Ecce leuabo ad gentes manū meam et ad ꝑplꝰ s exaltabo signum meum. hoc factum est in ascē ione cū eleuatus in celū benedixit eis Actu. i. Et ꝓmisit victoriosis sedem ꝯregnatōis Apocalipꝭ. iij. Qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo. Sed huic signo ꝯtradicunt infideles dicentes Luce. xix. Nolumus hūc regnare sup nos. O Sexto positus est in signū differentie et distinctionis in cordibus fidelium quo distinguunt̄ filij dei a filijs dyaboli. Unde ps. iiij. Signatum est sup nos lumē vultus tui dñe. hoc est signum charitatis. Aug. Sola charitas est que distinguit inter filios dei et filios dyaboli. Et dicitur lumen vultus tui. quia charitas est que ꝑducit omnia ad faciem dei De quo Rabanus. Charitas est lux anime ꝑducens eā ad visionem lucis eterne. Ip̄a est signum thau. quod signuꝫ si quis habuerit ab angelo ꝑcutienti tutus erit Ezechielis. ix. Et hoc signum dumtaxat boni habent. Quia hugo in li. charitatis dicit. Charitas ē fons ꝓprius de q̄ nō cōmunicat alienus. Et huic signo contradicunt mali ꝑ peccatū mortale. Quia dicit aug. ome. viij. sup Johan. Charitas et peccatum mortale opponunt̄ nisi vnum radicitus euulsum fuerit. reliquū plātari non poterit. Idem de malis dicitur Job xxiiij. Ip̄i fuerunt rebelles lumini nescierunt vias eius. nec reuersi sunt per semitas illius. ꝓpter quod intrant tenebras damnatōis eterne. Propter quod dicit aplꝰ ad Coloceñ. iij. Sup omnia aūt hec charitatem habete. Ratio aug. quia cuꝫ charitate nemo damnat̄ et sine charitate nemo saluat̄.

Dominica infra octauas epiphanie Sermo tricesimusprimus

Fili quid fecisti nobis pater tuus et ego dolentes querebamus te. Luce. ij. Et legit̄ in pñtis dñice euāgelio. P Philaretus ī tractatu de crisi dicit. Herbe vniuerse et radices arborū maioris sunt virtutis in hyeme q̄ estate. Ratio naturalis. qꝛ in estate totus succus virtusq̄ earū excrescit in folia in flores et in fructus. sed in hyeme intus manet et ꝯtrahit̄ et vnit̄. ut etiā habet Galienus in anthidotario suo. Et ꝑm phm̄. Omnis virtus vnita fortior est seip̄a dispsa Moraliter. ꝑ herbas homines intelligunt̄. qui sunt maioris virtutis et gratie tp̄e hyemis. i. tribulatōis et angustie q̄ tp̄e estatis. i. felicitatis et affluētie hūane. nam multo plures sunt qui clamāt ad deū tp̄e tribulatōis et angustie et exaudiūtur ⁊ inueniūt illū saluatorē potius q̄ tp̄e leticie. ps. xlix. Inuoca me in die tribulatōis eruam te ⁊ honorificabis me. qꝛ in tribulatis tota virtus est in mente. et nullā consolatōem habēt exterius. et sic deuotius clamant. qꝛ non habēt impedimentū dilectōis mundane. ut inquit apostolus. ij. Corinthe. xij. Cum infirmor tūc potens sum. Dixit enim Cassianus in li. collationum. Nō in mūdani ꝯsolatione dulcoris sꝫ in amaritudine penitētie ⁊ doloris infunditur desideriū celestis amoris. Et sic beata maria in tribulatōe posita dixit. Fili quid fecisti nobis de quo thema. In summa euangelij duo innuunt̄. primo pueri ihū amissio que fuit doloris et anxietatis Scdo amissi reinuentio q̄ fuit stuporis ⁊ alacritatis. primū ibi cū factus esset. ⁊c. scdm ibi factū est post triduū ⁊c. De primo dic. cū factus esset ihūs annorū. xij.

Q Unde legunt̄ quīq̄ drñtie tp̄m d̄ xp̄o Primo legit̄ q̄ fuit vnius diei de v̄gine natus Luce. ij. Hodie natus est nobis saluator Scdo legit̄ fuisse. viij. dierū. Luce. ij. Post q̄ cōsūmati sūt dies. viij. Tercio legit̄ fuisse xl. dieꝝ qñ fuit in templum pñtatus. Luce. ij. Postq̄ impleti sunt dies purgatōnis marie.

Quarto legitur fuisse.xij.ānorū.sicut in euā
gelio hodierno Quinto legit̄ fuisse.xxx.anno
rum qñ a iohanne in iordane baptisatus ē Lu
ce.iij. Jp̄e ihūs erat incipiēs quasi ānoꝝ.xxx.
Dicit Criso .ab etate xp̄i diei tricesime vsq̄
ad.xij.annum nō legit̄ xp̄m quicq̄ fecisse.sic
a.xij.anno vsq̄ ad tricesimum nil legit̄.qꝛ in
xxx.anno baptisatus est.et in.xxxi.anno cōuer
tit aquam in vinū.Ex quo sequit̄ ꝙ falsus est
liber de infantia saluatoris dicēs xp̄m in infā
tia miracula fecisse. R Quod ē contra
Crisꝰ.Nicolaū de lyra.et sanc.tho.qui dicit.
pte.iij.q.xliij.ar.iij. ꝙ miracula ordinant̄ ad
duo.s.ad sue doctrine cōfirmatōem.et ad sue
diuinitatis manifestatōeꝫ.et quantū ad vtrū
q̄ꝫ ꝯueniens fuit differre opatōem miraculoꝝ
vsq̄ post baptismū. Primū declarat̄.nam qꝛ
miracula erant sue doctrine cōfirmatiua.cōfir
matio aūt doctrine nō p̄cedit actū docēdi.sed
magis sequit̄.ad p̄dicatōem autē siue doctri
nam requiritur etas ꝑfecta saltem de cōgruita
te.de qua nunc agitur.igit̄ ꝛc. Perfectio aūt
etatis est.xxx.annorū. ꝓpter quod ioseph re
cepit regimē egipti in tali etate .Geñ .xli. da
uid fuit triginta annorū cū regnare cepit.ij.re
gum.v.Ezechiel incepit in.xxx. anno ꝓpheti
sare.Ezec.i. Ideo cōueniens fuit ut xp̄s ante
xxx.annum nō docer et.et ꝑ cōsequens nec fe
cit miracula sue doctrine ꝯfirmatiua.Secun
do idem oñditur inq̄tum miracula erant sue
diuinitatis manifestatiua paris enim est ꝑicu
li. dicit Nicolaus de lyra. si negetur in xp̄o
vera humanitas sicut si negetur in eo vera di
uinitas.Sed si fecisset miracula in puericia.
tunc in dubio fuisset eius humanitas an esset
verus homo. Et sic eius incarnatio suspecta
fuisset et fortasse putaretur fātastica.Et ḡ fuit
congruū tp̄us expectare determinatū. Ideo
Crisꝰ.Si in puericia miracula fecisset tunc nō
indiguisset p̄cursore eū manifestante. Quia
se manifestasset ꝑ miraculorū opatōem. neq̄
nūc in duodecimo anno fuissent mirati. neq̄
in.xxxi.anno.Luce.v .Dicētes vidimus mi
rabilia hodie.et tñ tp̄e baptismi erat īcognitus
iudeis.Joh i.Medius vr̄m stetit quem vos
nescitis.et ꝑ cōsequens miracula non fecit in
puericia.ut dicit Jacobus in li.de infantia sal
catoris. Ideo euāgeliste nihil dicūt eum fe
cisse ante.xij.annū .Sed subdit. ascēdentibꝫ
illis in ihrl̄m ꝟm cōsuetudinē diei festi.Iudi
eñ in anno ter habebant festa solēnia.ut patꝫ
Exodi.xxiij. Tribus vicibꝫ ꝑ singulos annos
mihi festa celebrabitis. s.pascha pentecoste
et tabernaculorū qđ alio noīe đr̄ schenophe
gia.pñs aūt fuit festiuitas pasche. Subdit.as
cenderūt maria et ioseph ⁊ receperūt hiesum
cum eis in.xij.anno.s.ꝟm humanitatem.qui
fuit eternus ꝟm diuinitatē S Et assum
pserunt eū in.xij.anno.triplici de causa. Pri
ma.quia in illa etate incipit ratio florere et hō
cognoscere et dr̄ñtiā habere inter bonū ⁊ ma
lum.et in tali etate sapientia hoīs lucꝫ in facie
eius.et cognoscitur qualis erit in futuro.pro
uer.xx. Ex studijs suis intelligit̄ puer si mun
da et recta sint opa eius. Poeta. Curuum se
p̄bet quod ad vncū crescere debet Et sic xp̄us
cum esset sapientia eterni p̄ris innotescere vo
luit mūdo audiens doctores et interrogans.
Secūdo ideo qꝛ in hoc dedit exemplū iuueni
bus portare iugū dñi ab adolescētia ⁊ ꝟuire do
mino in iuuētute Eccl̄iastes.xij. Memēto cre
atoris tui in diebꝫ iuuentutis tue anteq̄ veni
at tp̄us afflictōis et appropinquēt anni de qui
bus dicas. Nō mihi placēt.qꝛ seruitium iuue
num valde deo placet. nā sicut noui fructus
dulciores sunt antiquis. et sic bona opa iuue
num Trenoꝝ.iij. Bonū est viro cū portaue
rit iugū ab adolescentia sua. Idcirco noli ex
pectare ad senectutē.qꝛ tales ut cōmuniter in
malicia assuescunt et indurati in eo ꝑseuerant
ꝓuer.xxij. Prouerbiū est adolescēs iuxta vi
am suam.etiā cum senuerit nō recedet ab ea.
De quo hiere.xiij. Si mutare p̄t ethiops pel
lem suam aut pardus varietates suas.et vos
poteritis bene facere cū didiceritis malū.
T Tercio in duodecimo anno receperunt
eū in templū. ut in hoc doceantur parētes in
formare filios a iuuentute deo seruire.deū ti
mere.mandata eius seruare.ecclesias visita
re.festa celebrare.sic habetur Danielis.xiij.đ
susanna filia helchie.cū ꝑentes illius essent
iusti docuerūt filiā suam ꝟm legē moysi time
re deum. Ideo ecc̄i.vij. Filij tibi sunt erudi il
los et curua illos a puericia eoꝝ. Juxta illud
p̄s.xxxiij. Venite filij audite me timorem dñi
docebo vos. Hoc p̄cepit dñs Deutro.iiij. do
cebis ea scꝫ p̄cepta mea filios tuos et nepotes
tuos. Hoc fecit Thobias.c.iiij. Fili omnibꝫ

diebus vite tue in mēte habeto deū ⁊ caue ne
aliqñ peccato cōsentias et p̄termittas p̄cepta
dei nostri. Ecclesiastes. xij. Deū time et man
data eius obserua. et hoc in iuuentute. qꝛ tūc
habet se sicut virgula que faciliter p̄t flecti si/
ue ad dextrā siue ad sinistram. et quo flectitur
illuc crescit. sed postq̄ facta fuerit arbor mag/
na tunc facilius frangit̄ q̄ flectitur. Dicit em̄
Ruptus holgot sup librū sapie. Omne pecca
tum incurabilius est in sene q̄ in iuuene. et h̄
ꝓpter ꝯsuetudinē Unde aristo. vij. ethicorū.
Facilius est mutare naturā q̄ consuetudinē.
Propter quod exclamat helinandus O infe
lix ꝯsuetudo peccādi quanto magis peccat tā
to minus intelligit. Aug. in omelia. Omne
peccatū cōsuetudine vilescit. et fit quasi nullū
sit. Idem sup p̄s. Confitemini. Ligatus pra/
ua cosuetudine facere nequit bonū quod no/
uit. ideo Seneca in epl'a. Mali mala sua qd̄
malorū vltimū est amant. Tunc aūt consum
mata infelicitas vbi turpia nō solū delectant
sed etiā placēt et desinit esse remedio loc⁹ vbi
que fuerūt vicia mores fiunt. Et alius quidā
Peccata hoīm senū p̄dicant̄ in quid sed iuue
num in quale Et Tullius in philippic. Om̄e
malū nascens facile reprimitur. inueteratū ve
ro plerūq̄ fit robustius. Seneca in li. de mo
ribus. Educatio et disciplina mores facit. id
sapit quisq̄ quod didicit Bona itaq̄ consue
tudo excutiat qd̄ mala instituit. Idcirco a iu/
uentute sunt informādi pueri ad seruitiū dei.
ut fecit maria hic in puero hiesu. Tūc subdit
in textu. cōsūmatis diebus scz. vij. redierunt.
Ecce deuotio. p. vij. dies manserūt in ihrl'm
in festiuitate. nobis in exemplū ante diuini of
ficij complementū nō debere exire de ecclesia.
ut habetur ex cōcilio aureli. de conse. dist. i.
cū ad celebrādas. dicit ius. Cum ad celebran
das missas in dei noīe cōuenerit populus an
te nō discedat q̄ misse solēnitas compleatur.
et benedictōem a sacerdote accipiat. Sed heu
aliqui sunt ut monachus quē dyabolus traxit
de ecclesia ut habet̄ in vita sancti benedicti q̄
nō expectāt bñdictionē in qua est dei effectus
vt habetur in canone. i. q. i. dictū est. Sacer
dotis est benedicere. sed dei est effectū bñdicti
onis tribuere. Inquit aug. in li. questionum
veteris et noui tes. Quāta aūt dignitas sit sa
cerdotalis officij vel ordinis hinc aduertam⁹.

Dictū est aūt de nequissimo Caypha interfe
ctore saluatoris inter cetera. hoc aūt a semet/
ipo nō dixit. sed cū esset pontifex sacer. an. il.
ꝓphetauit. p quod ostēdit̄ spm̄ sanctū gratia
rum datore nō p̄sonam sequi digni vel indig
ni sed ordinē traditiōis. ut q̄uis aliquis boni
meriti sit non tñ possit benedicere nisi fuerit or
dinatus ut officiū ministerij exhibeat. dei aūt
est effectum tribuere bñdictionis. Sequit̄.
cum redirēt remansit puer hiesus in ihrl'm et
non cognouerēt p̄entes eius. (U) Sed d.
cur non remansit hiesus scientib⁹ parētibus
Rñdetur primo. qꝛ nō p̄misissent eum stare ī
medio doctorum timentes ne archelaus filius
herodis faceret in puero quod cogitauit face
re p̄r e⁹ herodes. Scd̄o d̄dit doctrinā pueris
si habent inspirationē diuinā intrādi religio
nem tūc nō solum ignorātib⁹ parentib⁹ sz etiā
ꝓhibentibus possunt religionē ingredi De q̄
Hiero. ad nepocianū Si pater et mater iacēt
sup limina domus p calcatum p̄ge patrem et
matrem et cōfuge ad xp̄m Aug. Amandus ē
genitor p̄ponendus creator. Nā scribit̄ Ma
thei. x. Qui amat patrē vel matrē plus q̄ me
nō est me dignus. Sed tñ ī ingressu religiōis
hoc est obseruandū. dicit san. tho. scd̄a secūde
q. c. lxxix. ar. vi. Si parentes nō sunt positi in
magna necessitate et penuria. si aūt in tali ne/
cessitate sunt q̄ non possunt ꝯmode sustētari
sine labore ac subsidio filij tunc debet manere
in seculo et ꝓuidere p̄entibus. Nā si iam esset
in claustro adhuc cū licētia p̄lati posset labora
re imo deberet si sciret ut iuuaret parētes. Si
aūt non indigent subsidio tūc potest ingredi
religionē sine scitu et volūtate parentum. Nā
mandatum dei est. honora patrē et matrem.
Exo. xx. Et hic honor ñ tm̄ cōsistit in exteriori
signo exhibitōnis reuerētie sed etiā in ope su/
stentationis et benificētie. Eccl. iij. Male fa/
me est qui derelinquit patrē scz in necessitate
si autē nō est necessitas parentū talis tunc di/
ctum Hiero. vbi sup̄ hz ꝓgressū. Propter h̄
ille rep̄hendit̄ Mat. viij. cui dixit dñs seq̄re
me. At ille. dñe p̄mitte me primū ire et sepeli
re patrē meum. cui hiesus ait. dimitte mortu
os sepelire mortuos suos. vbi gorra. Dimit
te mortuos culpe sepelire mortuos nature. qꝛ
bñ fuerunt alij sepelientes patrē eius. Ne ille
igit̄ impediret̄ i vocatōne sua amore amicoꝝ

Dixit ei. tu vade et annũcia regnum dei. Jõ
ꝓpter illam doctrinã remansit puer hiesus in
ihrl'm. Subdit in textu. et nõ cognouerũt pa
rentes eius. (x) Sed diceres quõ potuit
hoc fieri ꝙ nõ habuerũt respectum sup eũ Re
spondet venerabilis Beda. Mos erat iudeo
rum ꝙ femine ambulabãt seorsum. et mares
seorsum et nõ fuerunt tales quales nunc nr̃o
tpe plerũq; omnes se exhibent qui in reliqui
arum ꝓcessionibus et letanijs et alijs quibus
libet pegrinatõibus ad sanctorũ limina tẽdẽ
tes a dyabolo seducti et ut vereor magis ꝓpria
malicia obstricti p̃cidunt omnem deuotõnem
passim atq; gregatim cũ mulieribꝰ incedentes
loquunt̃ in via de vanitatibus et carnalibus
quo magis accenduntur amore carnis q̃ spũs.
De quo ꝓuer. vi. Nunquid p̃t homo abscon
dere ignem in sinu suo ut vestimenta illiꝰ non
ardeant. sic qui ingreditur ad vxorem ꝓximi
nõ erit mundus cũ tetigerit eã. Dicit em̃ au
gust. in li. de singularitate mulierũ. De carbo
nibus scintille desiliũt. de ferro rubigo nutrit̃
sic et mulier effundit cõcupiscentie pestilentiã
Propter quod inquit Hiero. Non credo vi
ro qui dicit se illesum abire a cõuersatõe mu
lierum. Idem et habet̃ di. xxxij. c. hospitiolũ
Non p̃t toto corde habitare cum deo qui fe
minarũ accessibus copulat̃. Femina consciẽti
am secum ꝑiter habitãtis exurit. Ideo Ecc̃i.
ix. Auerte faciem tuã a muliere compta. et ne
circũspicias speciem alienã. ꝓpter speciem mu
lierꝫ multi perierunt. Hiero. Gladius igneus
species mulieris. Et idẽ in. c. vbi supra. Nun
q̃ de mulierũ forma disputes. femine nomen
tuum nesciant. feminã quam bene vides con
uersantẽ mente dilige non corꝑali frequẽtia.
quia bonum est homini mulierẽ non tangere.
i. Corin. vij. Dicit enim Cassianus in li. col
lationũ. Quales orantes volumus inueniri
tales añ orationẽ oportet p̃parari. mõ est val
de inepta p̃paratio talis collocutio ⁊ cõuersa
tio virorum ⁊ mulierꝫ. ideo ꝓ more iudeorũ
tunc seorsum viri seorsum ⁊ mulieres iuce de
bant. pueri aũt potuerũt ire cum vtroq; parẽ
te. ideo subdit̃. Remãsit puer hiesus in ihrl'm
et nõ cognouerũt parentes eius. existimantes
aũt illum esse in comitatu. Maria em̃ estima
bat eum esse in comitatu virorꝫ et ioseph esti
mabat eũ fore in comitatu mulierũ. ⁊ venerũt
iter vnius diei. Nam primo die ut sequit̃ re
quirebant eum inter cognatos ⁊ notos. Se
cundo die nõ inueniẽtes regressi sunt in hie
rusalem. tercia die requirẽtes eũ. Quarta au
tem die cõtigit ut sequit̃. Et factũ est post tri
duũ inuenerũt eum in tẽplo ⁊c̃. Requirebãt
em̃ eum quia timebãt ne ab archelao filio he
rodis occideretur in adolescentia sua. Cõside
ra igitur quãtis vulneribus cor virginis ma
rie sauciatum fuit O quot suspiria lamenta et
anxietates habuit. Tũc enim in ꝑte p̃cogno
uit qualis futurus dolor esset separatõis xp̃i
morientis. iure igitur potuit dicere illud Ge
nesis. xxxvij. Puer nõ cõparet et ego quo ibo
Ideo dolorosa redijt in ihrl'm vndiq; querẽs
illum. Et ita verificatum in ea fuit quod scribi
tur Canti. iij. Quesiui quẽ diligit aĩa mea et
nõ inueni scꝫ inter cognatos ⁊ notos. surgam
⁊ circuibo ciuitatẽ per vicos et plateas. que
rens quem diligit anima mea (y) Sed di
ceres quare maria ita valde tristabat̃ de ꝑditi
one filij sciẽs eum verum deũ qui ꝑdi nõ possꝫ
Rñdet Symon de cassia. ille dolor fuit rõe
absentie filij quia eius p̃ñtia fuit illi ita gaudi
osa virtute deitatis que lucebat in facie eius.
ꝙ recte dicere potuit illud Cañ. ij. Vox enim
tua dulcis ⁊ facies tua decora. Nam ip̃e erat
in quẽ patres veteris testamẽti ꝓspicere desi
derabant. dicẽtes. oñde nobis faciẽ tuã ⁊ sal
ui erimus. p̃s. lxxix. Ip̃e erat de quo p̃s. xliiij.
Speciosus forma p̃ filijs hoim. Etiam ex ni
mia humilitate tristabat̃ estimãs se non tan
tam diligẽtiam adhibuisse sicut debuit ad tã
p̃ciosum thesaurũ custodiẽdũ. ⁊ nõ ita reuerẽ
ter se erga eũ exhibuisse sicut decerꝫ. ⁊ ideo pu
tauit se amisisse eũ ꝓpter indignitatẽ sui. Di
xi secundo subiũgitur eius reinuẽtio que fuit
stuporis et alacritatis. ibi factum est post tridu
um scꝫ quarto die inuenerũt eum in templo i
medio doctorũ. Et hoc factũ fuit in duodeci
mo anno etatis sue ad significandũ primo ꝙ
ip̃e esset qui. xij. tribus israel eduxisset de egip
to. Secundo ad significaudũ ꝙ ipse esset ele
cturus. xij. apostolos ad docendũ omnes gen
tes. Audientem illos ⁊ interrogantẽ. Ecce sa
pientia prius audiuit. post hoc interrogauit in
xta illud Ecc̃i. xi. Priusq; audias ne respon
deas verbum. Rõ ꝓuer. xviij. Qui prius re
spondit q̃ audiat stultũ se esse demõstrat. et

pfusione dignū. ideo prius xp̄us audiuit post hoc interrogauit. (3) Sed diceres. quid interrogauit. rñdetur de questionibus legis. Quia scribit Hiero. in epla ad paulinū. duodecim annos saluator impleuerat et in templo sedens prudenter de questionibus legis interrogauit. et forsan erat de xp̄o an venisset vel in primo ventrus esset. Et dixit mater illius ad illū. non pater. quia nihil pertinebat ad eum quia solū erat nutricius et pater cure. sz ipa mater erat mater vera. mater intacta mater benedicta. mater inuiolata. que sm Origenē eum portauit cū omni suauitate. eum peperit in virginali puritate. nutriuit lacte virgineo cū dulcissima familiaritate Fili quid fecisti nobis. quasi diceret. quare hoc fecisti ut nobis nesciētibus remaneres. peto fili hoc mihi indica ut dolor meus ex hac re conceptus valeat mitigari. (4) Nota hic beata virgo cōmendatur in verbis multipliciter. Primo in pietate. quia dulciter corripuit et allocuta fuit filium eius. nobis in exemplum q̄ dulci locutione non in furore debemus loqui vnus alteri. Eccī. vi. Verbum dulce multiplicat amicos et mitigat inimicos. Etiā in corrigēdo debet homo exhibere pietatē verborum. ps. crl. Corripiet me iustus in misericordia. nā sicut in archa testamenti fuit virga aaron et manna ad Hebre. ix. Sic sm Gre. in pastorali in pectore correctorū debet esse virga correptōnis et māna dulcedinis nō furiose inclamando vel penitendo. ad ephe. vi. Patres nolite ad iracundiā puocare filios vros sed educate illos in disciplina et correptōe dñi. leniter sz et cū māsuetudine ne fiant amaro aīo. ppter duram castigatōem. Seneca. Generosus est animus hominis qui faciliter ducitur q̄ trahit duris sz increpatōibus. Ideo aplus ad Galathas vi. Fratres. si occupatus fuerit homo in aliq̄ delicto vos qui spūales estis huiusmodi instruite in spū lenitatis. considerans teipm ne tu tempteris. Ratio quia dicit Grego. plus in corrigēdis agit benignitas q̄ seueritas. caritas q̄ potestas. Et sic beata virgo dulciter alloquebatur filiū. Secūdo emendat eū colloquiū a paucitate. cū addit. quid fecisti nobis et nil amplius addidit nec verbū iterauit. Ideo de ea legitur Cañ. iiij. Fauus distillās labia tua sponsa. Glosa. Labia virginis comparatur fauo mellis ppter dulcedinē affabilitatis. sed fauo distillanti ppter paucitatē. Sciebat scripturam puer. x. In multiloquio nō deerit peccatum. qui aūt moderat labia sua prudentissimus est. q̄ leue est pferre verbū sz graue reuocare. Ideo puer. xiij. Qui custodit os suū custodit aīmā suam. qui aūt inconsideratus est ad loquendum sentiet mala. quia ut habet Eccī. xx. Qui multus vtitur verbis ledit aīmā suam. Tercio cōmendat a verborum humilitate q̄ dixit. pater et ego p̄ponēs sibi ioseph. Et in hoc dedit exemplū ceteris mulieribus honorādi viros suos sicut scriptū est Hester. i. Cuncte vxores tam maiorū q̄ minorū deferant maritis suis honorē. Ratio aplī ad ephēseos. v. Vir caput est mulieris. Sed heu alique p̄sumentes nōnunq̄ de nobilitate generis vel diuitijs si quas apportāt maritos partipendūt plus honorātes canem dicētes. Ecce canis nr̄ eeb et vir me? venit canē cum alacritate in signū acceptōis. sed virum cū gemitu et nota suspirij in signū detestatōis p̄ferentes quos et sic nō solū quipēdūt sed etiam vilipendunt. dicentes eos non esse dignos thoro suo. cū tamē vir quilibet originē nature pfectōe et sexus ipius nobilitate dignior multo sit muliere. que et si pulcra sit q̄d aliud q̄ femina putris margine venustata. de cuius vilitate puer. xi. Circulus aureus in naribus suis mulier pulcra et fatua. Unde dicit Gozra sup lucam. Vir nō ppter mulierē sed mulier ppter virū creata est Eñ. ppter q̄ō vnumquodq̄ tale et ipm magis. i. posteriorum Non sic fecit maria que quia omni laude dignissima. ut dicit Gre. nō immemor fuit scripture Eccī. iij. Quāto magnus es humilia te in omnib et coram deo inuenies gram. Secundo ponitur in exēplum nobis marie dolor q̄ vehemēter dolere debemus cū ihesum salutē nr̄am amittim? p̄ peccatū. Iam ipa dicit. dolētes querebamus te. sic et nos Hiere. vi. Luctum vnigeniti fac tibi planctū amarū. Sz heu aliqui plus iam dolēt de amissione tpalium q̄ eterne salutis. Unde Hezē. Cadit anima ē qui sublenat. pit anima nō est qui adiuuat. debemus enim ihesum querere cum dolore et penitentia. De quo idē. Quomodo inuenia te o bone ihesu in gaudio. cum mater tua vix inuenerit te cū dolore et tristicia dicens. dolētes

querebamus te. B Pro quo sciendū
maria dolore maximo afficiebat triplici de cā
Prima ꝓpter puerum cuius inopie cōpatie-
batur dicens illud quod beatus Bern̄. scribit
in omelia sup̄ pn̄ti euangelio. ꝑ illud triduuz
vbi eras bone hiesu. quis tibi ministrauit ci-
bum aut potum aut hospitiū Respondet. ut ꝑ
omnia cōformares te nostre pauꝑtati. et om̄s
in te humanas miserias susciperes quasi vn⁹
de turba pauperū. et ip̄e ꝑ ostia mendicabas.
Quis dabit me buccellarū tuarum participē
fieri vel saltem diuini illius edulij reliquijs sa
ginari. Unde si vocem istius pueri pulsantis
ad ostiū mendicando audiuisset potuisset di-
xisse illud Canti. ij. Vox dilecti mei. Sonet
vox tua in auribus meis. vox enim tua dulcis
O vere admiranda dignatio ꝙ ille qui eadē
die infinita milia angelorū pauerat in celo. et
de cuius coquina non solū omnes homines
sed et volucres celi bestie terre et pisces maris
eodem die plenissime pasti erant ip̄e ut men-
dicus ab alijs quo vesceret̄ corrogabat. iuxta
illud psal. xxxix. Ego autē mēdicus sum ⁊ pau
per. C Unde s̄m Bern̄. tribus diebus
mendicabat xp̄s. Prima die diuitibus in ex
emplum ꝙ totum sibi estimabit factū. quod
ip̄i suis pauꝑibus faciunt siue bonum siue ma
lum. Exemplū de beato martino. qui cū vestis
set pauperē corā angelis suis xp̄us ab eo sese
vestitū fuisse ostendit. Et de beato Gregorio
qui xp̄m in forma pauperis hospitio recepit.
Math. x. Qui vos recipit me recipit. et qui
me recipit recipit eum qui me misit. Et Ma-
thei. xxv. Quādiu fecistis vni de hijs fratri
bus meis mīmis mihi fecistis. Et dicit Quā
diu innuens subsidia charitatiua et beneficia
frequētāda fore et ꝑ consequēs acceleranda.
quia qui intermittit nō frequētat sed nō ꝓtra
henda. Ecclesiastici. iiij. Cor inopis ne afflixe
ris ⁊ nō ꝓtrahas datum angustianti. rogatōez
cōtribulati ne abijcias. et nō auertas faciem
tuam ab egeno. Nam ut scribit̄ Job. xxxvi.
Judicium pauꝑibus tribuit. Unde quidq̄d
habebunt glorie diuites in regno celorū ha
bebunt de gloria pauperū. Luce. vi. Ip̄orū
enim est regnū celorum. Unde sicut aduoca
tis et eorum clientulis ab impetitoribus dan
tur munera vt in iudicio ꝓ eis aduocent. ita
christus suadet diuitibus dare pauꝑib⁹. qm̄
qui facit misericordiā feneratꝫ ꝓximo suo. Ec
clesiastici. xxix. Et luce. xvi. Facite vobis ami
cos de māmona iniquitatis. ut cū defeceritis
recipiant vos in eterna tabernacula. p̄s. cxi.
Jocūdus homo qui miseret̄ ⁊ ꝯmodat dispo
net sermones suos in iudicio. Nā xp̄us qui ē
iudex erit eorū ꝓcurator dicens Math. xxv.
Venite benedicti patris mei possidete paratū
vobis regnum a constitutōe mundi. Secun-
do die mendicauit xp̄us pauꝑib⁹ in solamen-
vt ꝓpter ip̄m voluntariā pauꝑtatem eligentes
inter mūdi aduersitates nō deficerēt nec inter
notos mendicare erubescerēt. Unde in regu
la sancti Francisci dicit̄. non oportet eos ve-
recundari. qꝛ dn̄s hiesus mendicauit. Unde
sciens multos futuros qui mendicitatē impu
gnarent ip̄e suo exemplo eam ꝯmendauit. vn̄
dicebat Luce. ix. Vulpes foueas habent vo
lucres celi nidos filius autem hoīs non habꝫ
vbi caput suum reclinet. Quo exemplo dedit
magnū solaciū iuuenibus mundi qui mundū
in iuuentute sua abnegantes pauꝑtatez volū
tariam amplectunt̄ exēplo sui regis sub quo
militant. sicut enim filius regis in exilio posi-
tus illos milites coheredes in regno suo facit
cum reuertit̄ qui cum ip̄o voluntarium exiliū
patiunt̄. sic et fecit xp̄us talibus pauperibus
Luce. xxij. Vos estis qui ꝑmansistis mecū in
temptatōib⁹ meis. Et ego dispono vobis sic
disposuit mihi pater meus regnum. Et quia
difficilimū est diuitibus mendicare exemplo
duorum iuuenū in legenda iohannis euāge-
liste. Ideo dominus in exemplū ⁊ solaciū eis
seip̄m p̄buit. imo et in defensorē et ꝓtectorez
Deutro. xxxij. Sicut aquila ꝓuocans ad vo-
landum pullos suos et sup̄ eos volitans expā
dit alas suas et assumpsit eū atq̄ portauit in
humeris suis. sic et xp̄us pauꝑes. Sophonie
iij. Derelinquam in medio tui ꝓplm̄ pauperē
⁊ egenū ⁊ sperabūt in nomine dn̄i. qm̄ ip̄i pa
scent̄ et accubabunt et nō erit qui exterreat.
Tercio die mendicauit toti mundo in reme
dium ut sua inopia faceret nos eternarū diui
tiarum heredes. ij. Corin. viij. Scitis gratiā
dn̄i nostri hiesu xp̄i quoniam ꝓpter vos ege-
nus factus est cum esset diues vt illius inopia
vos diuites essetis. Ubi glosa. diuites sunt
omnes in xp̄m pauꝑem credentes thesaurus
in regno celorū. id ē visio dei abscondita erat

in agro corpis xpi. quasi sub terra hūanitatis latens deus. Isaie. xlv. Vere tu es deus absconditus deus israhel saluator. Ipse enim est archiminerarius qui ad nos ad modū ignobilis montani fossoris puta erarij vel metallarij thezaurū hunc nobilissimū ⁊ pciosissimum tulit inuolutū terra et ad modū mercatoris in habitu paupis p terras piculosas. Sed ista minera purificata fuit igne passionis in cruce cū aptus fuit nobis iste thezaurus diuine visionis. saccū enī plenū misericordia ⁊ antidotis spūalibus misit deus pater in incarnatōne scindendum in passione. Sed diceres tamen habetur oppositum Deutro. xv. Omnino indigens et mendicus nō erit inter vos. Item August. sup ps. cviij. Persecutus est hominem inopem ⁊ mendicū. dicit nūqz se legisse christū mendicasse. Et de augustino dicit volusianus legi dei deesse quod cōtingit augustinum ignorare. nec ambrosius nec gregorius alicubi hoc dicunt. Et hieronimus. locus ab autoritate negatiue in sacra scriptura tenet. et dic. qdqd nō aucte sacre scpture pbat ea d leuitate contemnit qua pbatur. Et salomon puer. xxx. Mendicitatem et diuitias ne dederis mihi. tribue tantū victui meo necessaria. qui tamen loquit ex instinctu spūs sancti. similiter ecclesia sancta instituit nullū debere promoueri in sacerdotem nisi fuerit puisus in tēporalibus propter euitare mendicitatē. de pben. et digni. c. nō liceat. et. c. epus. ⁊ de eta. ⁊ quali. in or. pfici. c. accepimus. Item mendicitas generat inuidiā ⁊ discordiā vt videtur inter paupes Ad oīa ista et ad plura alia argumēta respondet sanctus tho. soluens illa vnica respōsione in li. iij. cōtra gentiles. xxvi. vij. viij. ix. et. xxx. capi. dicēs. Illa omnia sunt vba de paupertate coacta verecunda et scandalosa nō autez voluntaria. Sed voluntaria paupertas est bona ducens ad pfectionē ⁊ ab ecclesia cōfirmata et religiones desup fundate. et illam paupertatem et mendicitatē xpus in hoc triduo ptulit et exhibuit. D Secundo doluit beata virgo in triduo propter seipaz. timebat enim ne pamplius forsitan digna fuisset tanti regis aspectu gratioso et alloquio sicut prius tactuz est ex sermone Bernardi qui incipit Signuz magnum. vbi dicit q beata virgo maiorē delectatōnem habuit ex eius intuitu qz habuerunt primi parentes ex amenitate paradisi. quoniam fructus huius virginis excessit omnes fructus paradisi. quia dicit alexander sup cātica. et pie credēdū ē q mater hiesu pluries ē admissa contēplari intuitiue diuinitatem filij. quia diuinitas redundabat et resplēdebat in carne et qz timuit q talem leticiam amisit doluit. Tercio dolebat omnem populū quem p xpm liberādū audiuerat et saluandū. iuxta dictum angelicū Math. i. Ipe enim saluū faciet populum suū a peccatis eorum. Criso. Ipa putabat q ad celos ascendisset. vnde compatiens virgo humano generi potuit dicere illd Trenorū. iij. Diuisiōes aquarū deduxit oculus meus in contritōne filie populi mei. E Tercio beata virgo ponitur nobis in exemplū soliciti operis. cum dicitur. querebamus te. Unde beata virgo quesiuit puerū festinanter quia statim nobis in exēplū vt nō tardarem⁹. Isaie. lv. Querite dnm dum inueniri pt inuocate eum dum ppe est scz in pnti tpe nō expectando vsqz ad senium vel vsqz ad mortem ne claudatur vobis ianua ut fatuis virginibus Mat. xxv. Nouissime vero venerunt et reliq virgines dicētes. dne dne aperi nobis. At ille scz sponsus respondēs ait. Amē dico vobis nescio vos. nā qui querit florem in hyeme siue in nocte nō inuenit. sic et qui deū gratiā et misericordiam post mortez. puer. v. Qui mane vigilauerit ad me inueniēt me. Ciprianus de duodecim abusionibus. Sicut fructus nō inuenitur vbi flos nō apparuerit. sic nec post hanc vitam quod in presenti nō quesisti. patz illud Luce. xvi. de diuite qui quesiuit misericordiam post hanc vitam dicēs. pater abrahā miserere mei et mitte lasarum ut intingat extremū digiti sui in aquaz ut refrigeret linguā meam. quia crucior ī hac flama. sed misericordiam non inuenit. qz hic nō quesiuit. Iudicium enim sine misericordia illi qui nō facit misericordiam. Jacobi. ij. ad galathas vi. Que enim seminauerit homo hec ⁊ metet. Restat igitur ut qualis quisqz in futuro esse velit ⁊ debebeat talem in pnti se exhibeat Et si in futuro velis esse circa deū quere hic eum. Bernardus sup Cantica. Attende tres esse causas quibus querentes frustrari solent. Cum aut nō in tpe

querunt. aut non modo quo oportet aut non
vbi oportet. Unde Isaie. lv. Querite dñm
dum inueniri potest. Erit enim absq; dubio
tempus cum inueniri nõ poterit. Gregorius
xviij. moraliũ. c. xx. Clamorem eius angustie
tempore dñs non audit qui tranquillitatis tẽ
pore in p̃ceptis suis clamantem dominũ non
audiunt. Et. ca. xxi. Hinc etenim ꝓpheta ait.
Querite dominũ dum inueniri potest. inuo/
cate eum dum ꝓpe est. Modo enim non vi/
detur dominus et ꝓpe est. tunc videbit̃ et ꝓ/
pe non erit. nec dum in iudicio apparuit. et si
queritur inuenitur. Nam miro modo cũ in iu
dicio apparuerit et videri potest et non inueni
ri. Presens ergo tempus est in quo eũ que/
rere debemus et inuenire possumus. ij. Corin
the. vi. Ecce nunc tp̃us acceptabile ecce nunc
dies salutis. De quo ad Galathas vi. Ergo
dum tp̃us habemus opemur bonuz. Post h̃
enim erit tempus in quo opari non possumus
Apoca. x. Iurauit angelus ꝑ viuentẽ in secu/
la seculorũ ꝛc. quia tempus non erit amplius
scz misericordie sed iusticie. F Secun/
do quesiuit eum diligenter inter cognatos et
notos. et viceuersa pergens in hierusalẽ iterũ
et iterum querens eum. Sic et nos et primo
quidem sicut diligenter querit fontẽ cui⁹ do/
mus ardet Amos. v. Querite dominũ et vi
uite ne forte comburatur ut ignis domus io/
seph. i. cor peccatoris. quod igne dyaboli ac/
cenditur. Michee. vi. Adhuc ignis in domo
impij. O q̃ horribilis incendiarius est dyabo
lus. nam prunas ardere facit anhelitus eius.
Job. xli. Halitus eius prunas ardere facit.
et flama de ore eius egreditur. Qui hunc
ignem extinguere vult querat fontem miseri
cordie scz xp̃m dicendo cum p̃s. xli. Sitiuit
anima mea ad deum fontem viuũ. Secundo
q̃ramus diligenter ut famelicus panẽ. Johã
nis. vi. Ego sum panis vite. panis enim dei ẽ
qui de celo descendit et dat vitam mundo.
Iste confortat nos in via qua ad patriam per
gimus. ut figuratur. iij. Regum. xix. Helyas
confortatus pane subcinericio ambulauit in
fortitudine cibi illius quadraginta diebus et
quadraginta noctibus vsq; ad montem dei o
reb. hunc panem debemus hic querere ne in
via moriamur fame. Marci. viij. Si dimise/
ro eos ieiunos in domũ suam deficient in via
psal. ciij. Panis cor hominis confirmet. Ter
cio diligenter ut moriendus vitã. Johannis
xiiij. Ego sum via veritas et vita. Et qui hac
vita carz morti appropinquat. De quo. ij. pu
ralipo. xv. Si quis non quesierit dñm deum
israel moriatur a minimo vsq; ad maximum.
a viro vsq; ad mulierem. Ideo psal. lxviij.
Querite dominũ ⁊ viuet anima vestra. berñ.
Nil dignius ad querendum. nil dulcius ad
inueniendum. nec vtilius ad habendũ q̃ do/
minum hiesum Sapientie. ij. Venerũt mihi
omnia bona pariter cum illa scz sapientia diui
na. Trenorũ. iij. Bonus est dñs sperantibus
in eum anime querẽti illũ. G Ideo dili
genter debemus querere pede manu oculo et
ore. Primo pede. i. affectu. ij. paralip. xv. In
tota voluntate quesierunt eũ et inuenerunt.
Grego. Qui ꝑfecte deum desiderat illũ ha/
bet quem amat. Secundo manu. id est opera
tione. psal. lxxvi. Deum exquisiui manibus
meis Quia dicit ambro. in libro de officijs. ⁊
habetur. lxxxv. dist. non satis. Non satis ẽ be
ne velle nisi assit bene facere. neq; satis est iterũ
benefacere nisi ex bono fõte ꝓcedat. hoc est ex
bona voluntate ꝓficiscat̃. Tercio debemus q̃/
rere oculo inspiciẽdo scripturas et vitas patrũ
Johannis. v. Scrutamini scripturas q̃ vos
putatis in ip̃is vitam eternã habere et ille sunt
que testimonium ꝑhibent de me. ij. Thimo.
iij. Omnis scriptura diuinitus inspirata vti/
lis est ad docendum ad arguendũ ad corripiẽ
dum ad erudiendũ in iusticia ut ꝑfectus sit
homo ad omne opus bonũ instructus. Quar
to debemus xp̃m querere cũ maria ore ⁊ pru
denter. quia in templo nõ in theatro nõ in co/
rea nec mundiali solacio. quia ut elicit̃ ex iob
xxviij. vbi quis inuenit̃ ibi est locus eius. Et
ibidem. Sapientia vbi inuenit̃. et quis est
locus intelligentie. Subdit. non inuenit̃ in
terra suauiter viuentium. ut quesiuit eũ spou/
sa Canticorũ. iij. In lectulo meo ꝑ noctẽ que
siui quem diligit anima mea quesiui et nõ in/
ueni. Ecce dicit in lectulo mundane scz ⁊ ma
le delectatõnis. et subdit. et ꝑ noctem praue ⁊
et vane concupiscentie non inueni. H
Quinto cum humilitate et reuerenter. quia
superbis inueniendũ se nõ prebet sed resistit

et abscondit se. Resistit Jacobi. iiij. Deus superbis resistit. humilibus autē dat gratiā. Abscondit. Math. xi. Abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et reuelasti ea paruulis. imo et illos coadesse secū non admittit. Job xxviij. Mare loquit̄. nō est mecū. id est mens superba que intumescit ut mare. Isaie. lvij. Impij quasi mare feruens quod quiescere nō potest. et ideo sup̄bi non inueniūt eum Judit ix. Nec superbi ab initio placuerunt tibi. Sapiētie. i. In simplicitate cordis querite illuz Subdit Job. xxviij. Abyssus dicit nō est in me. id est auaricia que est quasi sine fundamēto. Ecclesiastes. v. Auarus non implebit̄ pecunia. Et tales similiter nō inueniunt eum. Ad epheseos. v. Auarus quod est ydolorum seruitus nō habet hereditatē in regno christi ⁊ dei. Ecclesiastici. x. Auaro nihil est scelestius Que enim participatio iusticie cū iniquitate ij. Corinthe. vi. Scribitur enim. xlvij. dist. sicut hij. Mens auari semel vinculis cupiditatis astricta semp̄ aurū semp̄ argentum videt. semp̄ redditus computat. gratius intuetur aurum q̄ꝫ solē. et p̄ consequens plus querit aurum q̄ꝫ deū. quia subditur ibidē. Ip̄a eius oratio ⁊ supplicatio ad deum aurū querit. Sed vbi queritur humiliter et reuerēter ibi inuenitur scilicet in tēplo. i. hominis corde p̄ deuotā et humilem oratōnem. August. Si oratō pura et humilis fuerit nō vacua redibit sed impetrat quod postulat et inuenit quod querit. psal. x. Dominus in templo sancto suo. nam ibi inuenit eum mater eius in medio doctorū Et sequitur Stupebant autem omnes qui eū audiebant sup̄ prudentia et responsis ei⁹. Audiebant dico scz ita sublimia loquentē. De q̄ Sapientie. viij. Iuuenis et acutus inueniar in iudicio et in cōspectu potētum admirabilis ero. et facies principum mirabunt̄ in me. Tacentem me sustinebunt loquētem me respicient. et sermocionantem me plura manus ori suo imponent. Beda. Diuina lingua prudētiam prodebat sed infirmitatē humanitas p̄tendebat. Tunc subdit. Et videntes scz mater et ioseph mirati sunt (I) Sed diceres tamen sciuerūt eum deū quō tunc mirati sunt de prudentia eius. Respondet̄. q̄ de prudētia et potentia eius minime dubitauerunt. sz nesciebant quando vel qua etate suam sapientiam esset ostensurus. eo q̄ scriptum est Job xij. In antiquis est sapientia et in multo tēpore prudentia. Et sic quia de tēpore ostensionis sue prudentie nō erant instructi. ideo mirabātur dicentes. Fili quid fecisti nobis vt remaneres nobis ignorantibus. Ecce pater tuus ⁊ ego dolentes querebamus te. Symon d̄ cassia. Anxia erat mater de filio sed cum reperit eum alta agētem in templo in doctorū medio sedentē stupebat et exultabat. Et non impediuit verba doctorum suis sermonibus sed filio p̄buit auditum. Finitisq̄ verbis eum primo alloquit̄.

De eadem dominica Sermo. xxxij

Fili quid fecisti nobis pater tuus et ego dolentes querebamus te ⁊c̄. Luce. ij. In residuo textu huius euangelij duo innuūtur. Primo matris cōmendatio de maternali clementia. Secundo filij collaudatio de filiali obedientia. Primū ibi. Fili quid fecisti nobis. secundū ibi. descendit cum illis (K) Dixi primo ꝯmēdatur maria de maternali clementia. cum dicit fili. Filius em̄ dicitur a filos grece quod ē amor latine. Symon de cassia. Ip̄a videns et audiens tantaz sapiētiā et prudentiā sedentis in medio doctorum non potuit amplius ꝯtinere affectū quin in verba excessiui amoris ꝓrumperet et fortassis non solū ex auditu sapientie et prudentie eius sed et ex amore quo nihil efficacius ad ꝓuocandum materna viscera q̄ꝫ verbum filij dicens. Fili quid fecisti nobis. pie interrogans animum sue māsionis. quid. id est ꝓpter quid quia sciebat q̄ sine causa non remansit. fecisti nobis. quasi diceret. nos non fecimus. quia non fuit nostra negligentia. sed tua voluntas et ꝓuidentia. Et ait ad illos. quid est q̄ me q̄rebatis. Non est verbum indignantis sed humiliter se excusantis. Symon de cassia. quasi diceret creditis me errare an non potius q̄ venerim homines saluare. nunquid tu mater audisti ab angelo. Ecce concipies in vtero et paries filium et vocabis nomē eius hiesus. hic

erit magnus et filius altissimi vocabitur. nun
quid tu Joseph angelica oracula accepisti.
quod in ea natum est de spiritu sancto est. Si
igitur hominem purum me creditis. non mi/
rum ꝙ me queritis. quia faciliter omnis ho/
mo errat nisi deus eum dirigat. Si autem
me deum creditis et queritis humanitate ve
stitum quid doletis querendo. deus errare
non potest. nec sine ratõne aliquid etiam mini
mum facit. Quid ergo est ꝙ me querebatis
nesciebatis quia in his que patris mei sũt o/
portet me esse. quasi diceret. Descendi de ce
lo non ut faciã volũtatem meam. sed eius qui
misit me patris. quasi diceret. Potius debeo
respicere eum cuius sum eternus filius scdm
naturam diuinam q̃ te cuius sum filius tem
poralis. scdm naturam humanã. Nobis in ex
emplum ꝙ oportz deo magis obedire q̃ homi
nibus. Actuũ. v. Et Augustinus. Amãdus
est genitor sed p̃ponendus creator. Et ipi nõ
intellexerunt verbum quod locutus est ad eos
Ratio bede. quia non fuerũt attenti ex quo de
sua loquebatur diuinitate. tum quia prius nõ
consueti. tum quia ita vehementer erant gaui
si de inuentõne ꝙ nõ ꝑceperunt mente verba
eius. tum quia ex vehementi admiratõe rei fa
cti erant quasi extra se rapti ꝙ illa verba con/
siderare non valuerũt. (L) Elicitur ergo
ex illo textu euangelij quomodo se parentes
debeant habere erga filios eorum. Primo te/
nentur eos inducere ad dei seruitiũ et ad eius
cognitõnem. Ecclesiastici. vij. Filij tibi sunt.
erudi illos scilicz bona salutaria docendo p̃ser
tim pater noster. symbolũ et dei mandata vt
seruent illa. quia sine eis adulto non est salus
Mathei. xix. Si vis ad vitam ingredi serua
mandata. Et ut libenter visitent ecclesiã et ver
bum dei audiant exemplo xp̃i qui cum esset
xij. annorum ibat tempore festiuitatũ consue/
to cum parentibus in hierusalẽ. quia sm Gre
gorium. Cibus anime est verbũ veritatis. et
non dumtaxat debent eos inducere ad bonum
faciendum. sed etiam ad malum vitandum.
vt habeant deum pre oculis et timeant eum.
ut dixit Thobias filio suo Thobie. iiij. Fili
omnibus diebus vite tue in mente habeto de
um. Et caue ne aliquando peccato cõsentias
et p̃termittas p̃cepta dei nostri. Sed diceres

quando pueri tenent̃ ad obseruatõem p̃cep/
torum et ad sciendũ ea et quãdo possunt pec
care mortaliter. Respondetur qñ habent vsũ
ratõnis ꝙ possunt discernere bonũ et malum
et ꝙ possunt intelligere quid sit in p̃ceptis ꝓ
hibitum. De quo August. Cum homo inci/
pit doli esse capax et p̃ceptorum dei habere in
tellectum. tunc et incipit posse peccare. Sed
quãdiu ratõnis vsum non habet secure viuit
quia nullo modo potest peccare mortaliter. et
perdere vitam eternã saltem baptisatus ante
vsum ratõnis. Unde Bernardus. Nihil est
qd̃ timeamus dum ratõnis facultatẽ et volun
tatem liberi arbitrij nõ habeamus saltem in re
natis qui anteq̃ renascerent̃ egent subuentõe
christi. Similiter est intelligendũ de natura/
liter stultis qui nunq̃ vsum ratõis habuerũt
tales omnes si moriuntur habent vitam eter
nam ex meritis christi (M) Sed diceres
tamen dicit Augustinus. Nullũ malum im/
punitum. quis tunc ista mala opa lugebit que
isti pueri et naturaliter stulti cõmittunt. Re/
spondetur ꝙ illi qui sciẽter occasionem dant
eis ad talia opera. verbi gratia. sicut qui scien/
ter ꝓuocant stultũ ad iram vel inebriant ex ꝓ
posito vt maledicat. vel qui iubet eum maledi
cere vel male facere reus erit. Similiter qui
iubet puerũ maledicere qui nõ intelligit reus
est. sed quando incipit vsum ratõnis habere
et bonum a malo discernere tunc incipit pec/
care. et sic vnꝰ citius q̃ alter. ⁊ quãdo incipit
peccare tunc peccat primo venialiter. De quo
Isidorus de summo bono. Quẽadmodũ ad
culmen tendentes non a summis incho̅at sed
a modicis ut ad altiora ꝑtingant. ita qui dela/
buntur ad vicia. Unde Gregorius in moral.
In vnoquoq̃ lapsu a minimis semꝑ incipit̃
et succrescẽtibus defectibus ad grauiora ꝑue/
nitur. (N) Secundo debent parentes in/
formare pueros quomodo se debẽt habere ad
ꝓximos. Et sunt duo que debent exhibere ꝓxi
mo. scz pietatem et fidelitatem. Primo pieta
tem. ut sint pauperibꝰ misericordes. Luce. vi.
Estote misericordes sicut et pater vester mise
ricors est. Et ad ephe. iiij. Estote autẽ inuicẽ
benigni et misericordes donãtes inuicem sicut
et deus in xp̃o donauit vobis. Ratio Hiero/
nimi ad nepocia. Nõ inueni legisse me aliquẽ

mala morte morituū qui in operibus misericor
die se exhibuit sedulum. Propter quod do/
cuit Thobias filium suum. Thobie. iiij. Ex
substantia tua fac elemosinam. et noli auerte/
re faciem ab vllo paupere. ita enim fiet ut nō
a te auertatur facies domini. Et cum hoc etiā
informent eos vt non videant pauperes. et
vt cecis ducatum pstent. Prouerbiorū. xxv
iij. Qui dat pauperi nō indigebit. qui despi/
cit deprecantem sustinebit penuriā. Sic tho/
bias docuit filium suū Thobie. iiij. Quomo
do poteris ita esto misericors. si multum tibi
fuerit abundanter tribue. si exiguū. etiam libē
ter impartiri stude. premiū enim tibi bonum
thesaurisas in die necessitatis. quoniā elemosi
na ab omni peccato et a morte liberat. et non
patietur animā ire in tenebras. fiducia magna
erit coram summo deo elemosina omnibo fa/
cientibus eam. (D) Tercio doceant pa
rentes filios quomodo se debeāt habere ad se/
ipos scilicet caste pie et sobrie viuēdo. ad Ti
tum. ij. Sobrie et iuste et pie viuamus in hoc
do fidelitatem. Et ponet ad membrum prius
dictum q̄ videlicet informent eos ut sint fi/
deles proximis non inferentes damna in re
bus neq̄ in fama. Primo in rebus. Exodi
xx. Non furtum facies. quia tenetur ad resti/
tutionem. etiam si alicui reciperet manum ple
nam cum graminibus contra voluntatem su
am vel si in pecoribus depasceret. simile est
de fructibus et pomis. Augustinus. Pecca/
tum non dimittitur nisi ablatum restituatur.
Nec vnq̄ veram potes agere penitentiā nisi
restituas si habes. xiij. q. vi. Si res. Si res
aliena, ppter quam peccatum est reddi possit et
nō redditur. penitentia nō agitur sed simulat̄
Si autem veraciter agitur non remittitur pec
catum nisi restituatur ablatū. Et sunt verba
Augustini in epla ad macedonium. Secun/
do non in fama. vi. q. i. deteriores. inquit ana
clemus papa. Deteriores sunt qui doctorum
vitam moresq̄ corrumpunt q̄ qui substanti/
as aliorum prediaq̄ diripiunt. Ipi enim ea
que extra nos sunt licet nostra sint auferunt.
Nostri quoq̄ detractores et morum corrupto
res siue qui aduersum nos armātur. ppter nos
ipos decipiunt. et ideo iuste infames sunt. et
merito ab ecclesia extorres fiunt. Et in. ca. se/
quenti dicit Alexander. Summa iniquitas
est detrahere. Vnde scriptum est. Omis qui
detrahit fratri suo homicida est. et omnis ho/
micida non habet partē in regno christi et dei
Secundo iuste quo ad seipm vt cōtinenter et 2°
caste viuant et innocentiā suam deo offerant.
quia habetur in canone. xxxiij. q. v. Tunc sal/
uabitur. Parentibus cedet ad salutē ut mo/
neant filios ad seruandā virginitatem. ut q̄
non habent in seipis diligant in filijs. Inquit
enim ibi Hieronimus. Tunc saluabitur muli
er si illos genuerit filios qui pmansuri sūt vir
gines si quod ipa pdidit acquirat in liberis et
damnū radicis et carnem in flore compenset
et pomis. Et carnem. glosa. id est corruptiōez
sue carnis. flore et pomis. id est filijs qui di/
cūtur flos et poma sicut mater radix. Et sic tho
bias docuit filium suum. c. iiij. Attēde tibi fili
mi ab omni fornicatōe. Ratio ad ephesios. vi.
Omnis fornicator et immūdus nō habet he
reditatem in regno xpi et dei. et. i. Corinthe.
vi. Adulteri et fornicatores regnū dei nō pos
sidebunt. Item informent eos ut pie viuant
i. Thimoth. iiij. Pietas ad omnia vtilis est
maxime ad promissionē vite eterne. ut subdit̄
Promissionem habens vite que nunc est et
future. Item ut sobrij sint. ad Titum. ij. Ju
uenes similiter exhortare ut sobrij sint. Ratō 3°
quia dicit Seneca. Ebrius est omnū vicio
rū seruus. Et apostolus ad Ephesios. v. Nolite inebriari vino in quo est luxuria. August.
Ebrietas est omnū viciorū mater. genitrix
omniū culparū et radix criminū. Ideo Isaie
v. Ve qui potentes estis ad bibendum vinū
et viri fortes ad sectādā ebrietatē. q̄ ebrietas
excecat conscientiā et repellit ratōnem. xv. q.
i. sane. Et sunt verba ambrosij in li. de patriar
chis. Sane diximus vitandā ebrietatem per
quā crimina cauere nō possumus. Nam que
sobrij cauemus p ebrietatē ignorantes pmit
timus. nesciūt quid loquant̄ qui nimio vino
indulgēt. iacent sepulti. (P) Quarto te p 4°.
nent̄ eis pbere bonū exemplū. ad Titum. ij.
In omnibus teipm pbe exemplū bonorū ope
rū. q̄ dicit Cesarius. Quāta exempla humilitatis
et virtutis ostendis tanta paterna bona in ce
lis possidebis. Sz heu iā multi informāt eos

potius chorisare supbire vestes p̄ciosas illis ad elatōem emunt ut cum pompa ornatiores ad choreas accedāt. De quibus ꝛ vilhelmus lugd̄. Qui filias suas ornāt vt eas ad choreas mittāt quasi festucā vngūt ut melius ardeat Et Ouidius. Decipimur cultu auro gēmis q̄ tegunt̄. Pars minima est ipsa puella sui. Aliqui vo sunt pentes qui filios suos inebriant et crapulose viuendo malū exemplū eis p̄bent. De talibus dicit gregori⁹ Tot est dignus mortibus quot mala exempla transmittit. (Q) Quinto tenent̄ pentes filios suos corrigere. quia non sufficit q̄ informent eos in bono. sed oportz etiā vt corrigant eos virgis de malo si excedant. Prouerbioꝝ. xiij Qui parcit virge odit filiū suum. qui autē diligit illū instant[illegible]it. Et ecclesiastici. xxx. Qui diligit fili[illegible]duat ei flagella vt letet̄ in nouissimo suo Nam omnia peccata que filij ꝑpetrant sub obedientia parentū de his parentes reddent ratōnem. Aduertant igit̄ parentes qui licet bone vite sint quo ad se. ob negligentiam tamen discipline erga filios suos nonnunq̄ demereri et offensam dei incurrere possunt. Ad Romanos. i. Digni sunt morte non solum qui ea faciūt sed etiam qui ꝯsentiunt facientibus. verbi gratia. si mater et pater non peccassent mortaliter. sed ꝑmittunt filiuz ꝛ filiam quos adhuc in potestate habēt peccare mortaliter et non corrigūt. et si sic sine penitentia moriuntur eternaliter damnātur. ut etiam habet̄ de hereticis. c. qui alios. Qui alios ab errore ñ reuocat dū potest seip̄m errare demonstrat. ut factum est de hely sacerdote. i. Regum. ij. qui audiuit q̄ filij sui inhoneste se habebant in templo et quomodo dormiebant cū mulieribus que obseruabāt ad ostia templi. sed lente corripuit eos dicens. Nō est bona fama quam audio ut transgredi faciatis populum dñi. Unde dicit Ruptus holgot. sup librum sapiētie. Hely sacerdos ꝓpter negligentiam castigandi filios suos damnatus est. Cui consonat Beda. Hely filios delinquentes ferire noluit. ideo seip̄m apud deuz crudeli damnatōne ꝑcussit. Sed dicunt aliqui. ego diligo eos tenerrime. nec rigescere possum ut q̄tumlibet parum disciplinarē illos. respondeo tibi. hoc nō est charitas sed infirmitas. ut habetur in canone. xxiij. q. v. non putes. Et est Aug. Non putes te tunc amare seruum tuum quando eum non cedis. aut tūc amare filium tuū quando ei non das disciplinam. aut tunc amare vicinū tuum quādo eū non corrigis. Non est ista charitas sed languor. Ferueat charitas ad emendandū. ad corrigendū. si sunt boni mores delectent. si autez sint mali emendent̄. Idem ad lothariū ibidē in. c. Qui vicijs nutriendis parcit et fauet ne contristet peccantiū voluntates. tam non est miseri cors q̄ qui nō vult cultrum rape puero ne audiat plorātem. et non timet ne vulneratum doleat vel extinctum. et ibidem. q. iiij. c. debet homo. §. mali. dicit august. ad donatum presbiterū. Mali sunt ꝓhibendi a malo et cogendi ad bonum. Et in. c. si ea. inquit idē. Si ea quibus deus vehementer offendit̄ insequi vel vlcisci differimus ad irascendū vtiq̄ diuinitatis patientiā ꝓuocamus. et in. c. q̄d crudele. Nō est vere dilectōis signum vbi dimittitur peccatum impunitum. Exemplo moysi q̄ ꝓ ydolatris ex dilectōne orauit. et tamē ex zelo dei peccatū in nōnullis gladio puniuit. Exodi. xxxij. Et in. c. ip̄a pietas aug. ait Bonifacio. Molestus est medicus furenti frenetico ꝛ pater indisciplinato filio. ille ligando. iste cedēdo. sed ābo diligēdo. Si autem illos negligant et ꝑire ꝑmittant ista potius falsa mansuetudo est crudelitas. (R) Sed diceres. q̄ modo pueri sunt corrigēdi. Respondetur q̄ sunt in duplici differentia. Primi sunt boni. et peccant quandoq̄ ex fragilitate. Ecc̄iastes vij. Non est enim homo iustus in terra qui faciat bonum et non peccet. scilicz venialiter. tales sunt cum benignitate corrigendi exemplo marie. Luce. ij. Fili quid fecisti nobis. Secūdi vero sunt praui et obstinati. et correctio mitis non ꝓficit in eis. Ideo tales sunt corrigēdi cum aspera virga Prouerbiorū. xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinam. si enim percusseris eum virga nō morie t̄. tu virga percuties eum et animā eius de inferno liberabis. Ergo quando audis puerū tuum iurare blasfemare debes eum cum aspera virga bene disciplinare. in hoc enim letificabis deū et matrem eius. et omnes sanctos. et tibi mereberis coronā vtie. Sz dicūt aliqui adhuc insipiens est

Audi quid dicit Salomon ꝓuerbiorũ. xxij. Stulticia colligata est in corde pueri. et virga discipline fugabit eam. Nam ex correctõe sentit se male egisse et postea cauebit. Sin aũt rides tunc estimabit se bene fecisse et assuescz. Ideo Eccẽs. vij. Melior est ira risu quia ꝑ tristiciam vultus corrigitur animus delinquentis. Nam oportet ꝙ pueri corrigant̃ qꝛ natura humana est infecta ꝑ originale peccatum et inclinata ad malũ. Genes. viij. Sensus eniz et cogitatio humani cordis in malũ ꝓna sunt ab adolescentia sua. Et quando puer agit ꝑm inclinatõem nature tunc assuescit et solidabit̃ ex cõsuetudine in malis quam postmodũ vix ꝑt deponere. Prouerbiorũ. xxij. Adolescens iuxta viam suam. etiam cum senuerit non recedet ab ea. verbi gratia. cũ aliquis semel irascitur et postmodũ iterũ atqꝫ iterũ. sic tandem assuescit. et fit homo iracũdus. similiter si mẽtitur crebrius vel furatur assuescit ⁊ fit mẽdax et fur. Cui etiam si ꝑmiseris ꝓpriã voluntatez fit vag⁹ ⁊ indomitus. iõ Eccĩ. xxx. Equ⁹ indomitus euadet dur⁹ et filius remissus euadet ꝑceps. curua ceruicem eius et tunde latera eꝰ dum infans est. quasi dicerz. noli expectare senium. Et hoc est contra illos qui blãdicijs lactant et deliniũt illos colludunt et ꝓ quibussibet ĩsolentijs arridẽt dicẽtes ah quid hoc. puer est. De quibus in [illegible]uer. vbi supra. Lacta filium tu[illegible] pauentẽ te faciet. Lude cum eo. et cõstribabit te. Non corrideas illi ne doleas et in nouissimo o[illegible]pescent dentes tui. Non enim sic relinquendi sunt sue voluntati vt ocio et vanitatibus torpescãt. sed rigide ꝓ viribus et capacitate ad opera duriora exercendi Ibidem. Non des illi potestatẽ in iuuentute. et ne despicias cogitatus illius. Doce filiũ tuum et oꝑare in illo ne in turpitudinẽ illius offendas. Item sunt alij stolidi seuiores bestijs qui pueros pedibus calcant trudũt ad caput ꝑcutiunt et fatuos nonnũqꝫ faciunt quibꝫ et plerũqꝫ horrisonis verbis maledicũt in hoc deum grauiter offendentes. Contra quos Ro. xij. Benedicite et nolite maledicere. Ratio apl̃i. i. Thimoth. iiij. Omnis creatura dei bona. ꝓpter quod nec irratõnali creature dei licz maledicere ⁊ multominus hoĩbꝫ vel parentes filijs. qꝛ apl̃s. i. Corin. vi. Enumeratis plerisqꝫ alijs etiam de maledicis dicit regnũ dei nõ possidebũt. Scribit nãqꝫ Cesarius exemplũ de quodam puero quem dyabolus cũ corpore abstulit ꝓpter maledictõem parentũ ꝙ amplius parentes illũ nunqꝫ viderunt. et hoc deus ꝑmisit in terrorẽ aliorũ parentum ne pueris maledicãt. (S) Sexto parẽtes tenentur filijs in hereditatẽ res iustas relinquere. ps. xxxvi. Melius est modicũ iusto sup̃ diuitias peccatorũ multas. Sz heu iã plures mẽtiuntur ⁊ fallunt emendo et vendendo et iniuste cõgregando et acquirẽdo quod relinquãt filijs in hereditatẽ se damnãtes et filios saltẽ sciẽtes. qꝛ facientes et cõsentientes pari pena constringant̃. ut habetur de offi. iudi. dele. c. i. lxxxvi. di. c. facientis. xxvij. q. i. c. viduas. et xvij. q. iiij. c. omnes. Cui cõsonat apl̃us Ro. i. Non solũ qui ea faciũt sed etiã qui consentiunt facientibus digni sunt morte. ⁊ fiet tunc vna ꝑpetua altercatio in inferno inter eos vt verificetur illd̃ Eccĩ. xl[illegible] De patre impio querunt̃ filij quoniã ꝓpter illũ sunt in opprobriũ. De quo legit̃ exemplũ. Quidam vsurarius habuit duos filios quorũ vnus compũctus ex quodam sermone dixit patri. pater si moreremur in ista vita moriemur vtiqꝫ in corp[illegible] et aĩa. ergo redde vnicuiqꝫ q̃d debes. Cui pater et alius frater. vis tu esse ꝯfessor noster [illegible]de si mori volueris ⁊ nos ꝑmanebimus in bonis nr̃is qui tacuit et heremũ intrauit ⁊ omnia reliquit illis et pauꝑem vitam duxit. tandem pater moriebat̃ et post aliquot dies frater. Intelligens autẽ heremita eorũ mortẽ voluit scire eorum statũ et petijt deum vt sibi reuelaretur Cui vna dierũ in oratõe constituto aꝑparuit angelus dñi dicens ei. veni et ostendam tibi eos. et duxit eũ in montem dicẽs. si vis videre patrem et fratrẽ tuum ostendã tibi eos At ille. volo. et vidit vallem mõtis fumigantẽ et foueã valde ꝓfundã et igneã. in qua primo vidit patrẽ suũ bulientem in igne sicut pisuz in vna olla magna clamantẽ. ve ve maledicta hora in qua natus sum. Quẽ cũ audisset heremita tremuit et dixit. Pater mi es tu hic. Qui respondit sum. sed bñ tibi ꝙ timuisti deũ et cauisti illam speluncam ⁊ penam. ⁊ interim ꝙ loquebatur cum patre venit frater natãdo in igne sursum sicut pisum in olla. et cepit frater

maledicere patri dicēs. maledicte tu quia iniuste acquisita sup me hereditasti. ecōuerso pater maledictus es tu qz ꝓpter te feci acquirendo et tenendo hec bona iniusta et eterno bono me priuasti. a quibus interrogauit heremita si aliqua suffragia possent eis ꝓdesse qui dixerunt non. quia in inferno nulla est redemptio Et sic cum magno eiulatu recesserūt ad penā infernalem. heremita vero penitentiā maiorē egit in conspectu dñi cꝫ prius. et sic saluatus est a pena. Ideo Ecclesiastici. v. Noli anxius esse in diuitijs iniquis. nihil enim ꝓderint in die obductōis et vindicte. Fac igitur sicut ille pater fecit qui etiam multa bona acquisiuit ꝑ phas et nephas mendacia et decepciones. Cum audisset semel pdicare illud dictū augustini. Si tenes obolū minus iuste acquisitum teneris a dyabolo. at ille compunctus ꝓpendens mente cepit hereditates vendere et vsuras receptas restituere. his quos sciuit. ꝓ ignorātis vero cepit elemosinas pbere pauperibus. hoc videns eius filius qꝫ pater ita dispergeret patrimoniū. cepit alloqui patrem quid faceret an vellet euz priuare hereditate paterna. Respondit pater. Fili diligis me. respondit filius imo. Respondit pater. pone digitū in ignem. cui filius. quare hoc. cui pater. fac i signū dilectōnis mee. Et ille applicuit digitum ad ignem sed cito retraxit. cui pater adhuc semel pone digitū in ignem. cui filius. et quid ꝓdesset vobis qꝫ ego comburerem digitum meum. Cui pater. Si non vis cōburere digitum ꝓpter me et quare tunc ego debeo tradere corpus t animam in ignē eternum ꝓpter te. si dimisero tibi hereditates male acqsitas male mihi.

De eadem dominica Sermo. xxxiij

ERat subditus illis. Luce. ij. Istud ē secundum membrum predicte diuisionis. in quo dixi innuitur filij collaudatio de filiali obedientia. De quo subdit in terra. descendit cum illis ꝛc. ¶ Unde descensus potest capi dupliciter. Uno modo quo ad situm et rem gestam. Alio modo quo ad misticum intellectū. Primus est descēsus corporalis. quia nazareth situm est in valle respectu hierusalem. Secūdus est misticus et spiritualis. scz descēsus vere humilitatis. De quo dicit Bernardus in sermone de ascensione. Si ascendere desideras necesse est ut descendas. id est te veraciter būilies Ymō de cassia Nisi animus hominis ad yma descenderit ab altitudine sui cordis et ab arce elatōnis et ꝓprie reputatōnis non habebit virtutē vere humiliatōuis. quia scōm Gregoriū. Nulla militas est virtus qua homo veracissima cognitione sibūpi vilescit. Ideo Crisost. Descēdit cum quibus prius ascenderat scz cum ioseph et maria. Ymon de cassia. Ex hoc magna virginitas vgibz est orta qꝫ xps duabz virginibz ē subditus scz marie et ioseph. ad ostendendum qꝫ xpus illis obediuit. et illorū complebat desideria. qui se puritati et mundicie tradiderunt. et illis vult esse familiaris. sicut amicus amico. Prouerbiorū. xxij. Qui diligit cordis mundiciam ꝓpter gratiam labiorū suorum habebit amicū regem. ¶ Sed dicetur. quo descēdit. Respondeꝫ qꝫ in nazareth. Ymon de cassia. Ecce nazareth est monasterium et cenobiū xpi. vbi christus dei filius ab omni mundo visibili segregatus quasi monachus obedientiam prestitit. Et merito in nazareth. quia interpretat flos. ¶ Ut ¶ Unde florida in moribus florida in aspectibus debet esse obedientia. Nā sicut flos est in medio inter germen et fructum. quia germen precedit fructū et florē sequitur fructus. Spiritualiter. Sic germen est bona volūtas vel desiderium et ordinate vite initium. Unde Hieronimus in epistolā contra rufinum. et habetur. lvi. dist. in. c. nasci. Non in seminibus sed in voluntate nascentis causa viciorū est atqꝫ virtutum. Voluntas enim hominis est uniuū vicij et virtutis. Bona voluntas est origo virtutis. sed mala est origo vicij. Et post germen sequitur flos. id ē. post voluntatem sequitur obediēna operationis bone. Unde. lxxxvi. dist. c. non satis. Et est ambrosius. in libro de officijs. Non satis est bene velle. sed et benefacere. nec qꝫ satis ē iterū būfacere. nisi id ex bono fonte ꝓcedat. Bē ex bona volūtate ꝓficiscat. Post

Gregorius. Obedientia est clauis paradisi. via celi. Hanc christus nobis demonstrauit. cum subdit in textu. Et erat subditus illis. Bernhardus. quis quibus. deus hominibꝰ. hiesus marie et ioseph. Idem. Disce ergo homo obedire. disce terra subdi. disce puluis obtꝑare parẽtibus ⁊ superioribus tuis. Ro. xiij. Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. non est em̃ potestas nisi a deo Ideo. i. Regum. xv. Nunquid vult deus holocausta aut victimas. ⁊ non potius ut obediatur voci domini. Melior est enim obediẽtia q̃ victima. Ratio gregorij In victima aliena caro. in obedientia vero ꝓpria volũtas mactat̃ quia dicit Hugo. Obediẽtia est virtus qua homo ꝓpria voluntate postposita omnino amplectitur iniuncta opera adimplere. Et Ambrosius. Inductio obedientie debet esse obedientia hiesu xp̃i. quia non solum deo patri ꝑ omnia obediuit dicens. Johãnis. viij. Que beneplacita sunt ei facio semꝑ. Et Math. xxvi. Fiat voluntas tua. Et iterum. Verũtamẽ non sicut ego volo sed sicut tu. Sed etiã obediuit hominibus scꝫ marie et ioseph. Basilius in libro religionũ dicit ꝙ laborẽ corporeum a parentibus sibi iniunctũ humiliter et reuerẽter sustinuit. sic et nos p̃latis et parẽtibus nostris obedire debemus in ordine ad deuꝫ. Romano. xiij. Non est potestas nisi a deo. que autem sunt a deo ordinata sunt. Itaq̃ qui resistit potestati dei ordinatõi resistit. (x) Vñde obedientia loq̃ndo considerare debemus. primo formalitatẽ. secundo eius vtilitatem. Primo formalitatem. scꝫ in qua forma debemus obedire. et circa eam septem nobis necessarie obseruanda occurrũt. Prima ꝙ obedientia debet esse voluntaria. ut dicamus cũ paulo Actuum. ix. Dñe quid me vis facere. et nõ cum m̃mure. ut qd̃ iubemur inuite faciamus August. Nemo inuitus bene facit nec potest esse bonum quod facit. Ideo sanctus benedictus in regula. Tunc obedientia est acceptabilis deo et hominibꝰ quãdo si quid iubet̃ non cum murmure sed voluntarie ꝑficitur. Secũdo debet esse pura scꝫ ꝓpter deũ. Berñ. Intẽde in deum et ꝓpter deum. Inquit enim super Cañ. Intendere nõ in deum sed in seculũ secularis anime est. Intendere quasi in deum ⁊ nõ ꝓpter deum ypocrite est. intẽdere in aliud q̃ in deum. sed ꝓpter deũ. non marie sed marthe opus est. Intendere aũt in deum ꝓpter solum deũ hoc plane est marie nõ intentõis biꝑtite. sed habere faciẽ pulcerrimã sicut turturis pudica em̃ auis est. et cõuersatio eius nõ cum multis sed solitaria sedet et gemit. nam intentio est oculus anime. Math. vi. Si oculus tuus. i. intentio simplex fuerit totum corpus lucidũ erit. id ẽ opus. Ideo scribit̃. i. Petri ij. Subiecti estote omni humane creature ꝓpter deũ. siue regi sicut p̃cellenti. siue ducibꝰ tanq̃ ab eo missis. Tercio iocunda. ut nõ ex tristicia aut necessitate obediat sicut symõ Cireneus in angaria xp̃i crucem portet. sed gaudens cum sancto andrea crucem suscipiat. ij. Chorinthe. ix. Hilarem datorẽ diligit deus. Unde legit̃ in vitispatrũ. Quidam volẽs intrare religionem quesiuit a quodã patre quõ se deberet habere. Et respondit tu ⁊ asinus vnũ estote. sicut asinus indifferẽter quodcunq̃ onus recipit pacifice. sic vir religiosus onera sibi imposita portare debet et imponẽda nõ renuere. (y) Quarto debet esse simplex non discutiendo voluntatẽ p̃latorũ nec inquirendo cur et quare aut ad quid vnũquodq̃ fieri debeat. De quo Berñ. Multos inquit videmus multas facere questiões quare hoc ⁊ vñ venerit. quis hoc ꝯsilium dederit inde murmuratio excusatio impassibilitas simultatio ⁊ amicorum ꝯuocatio oritur. Ideo Math. x. Estote simplices sicut columbe et nõ duplices. Iacobi. i. Vir duplex animo incõstans est in oĩbus vijs suis. Quinto debet esse recta scꝫ ꝙ nõ sit contra deũ. Actuũ. v. Magis obedire oportet deo q̃ hominibꝰ. Sexto debet esse festina. Aug. Pauendũ est ne mora transiẽs ꝑiculum cõtrahat. Velociter enim currit sermo dei. et velocem desiderat auditorẽ. Nec dubium est quin ampliorẽ mereatur gratiã qui se paratum exhibet ante mandatũ. q̃ qui post mandatum satagit obedire. Idem. Hic vere obedit qui mox ut quid imperatum fuerit adimplere studeat. nã verꝰ obediẽs mandatum non ꝓcrastinat. sed parat aures auditui. manꝰ operi pedes itineri. et se totum intus colligit ut mandatũ ꝑagat dicens cum psal. lvi. Paratum cor meũ deus ꝑatum cor meũ Ubi dic̃ berñ. in quodã sermõe in capite ieiunij. Paratũ ad aspa. ꝑatũ ad hũilia. ꝑatũ ad aduersa

paratum ad sublimia paratū ad vniuersa que
cunq; p̄ceperis. Septimo debet esse firma. i. p̄
seuerās. Eccl. v. Esto firm⁹ in via dñi Bern.
ad verā obedientiam exigitur ut sit patiens in
corde et p̄seuerans in opere. Mathei. x. Qui
p̄seuerauerit vsq; in finem hic saluus erit. Et
sic xp̄us incepit obedire in iuuētute et p̄seue-
rauit vsq; ad mortē. ad philip. ij. Hūiliauit
semetip̄m factus obediēs vsq; ad mortē mor
tē aūt crucis. Ubi bern. Memētote fr̄es xp̄s
ne p̄deret obedientiā p̄didit vitā. sic et q̄libet
religiosus p̄lato suo obediat loco dei. Luc. x.
Qui vos audit me audit. et qui vos spernit
me spernit. Bern. Quidquid vice dei p̄cipit
homo quod tamen non sit certum displicere
deo haud secus omnino accipiendū est q̄ si
p̄ciperet deus. Ergo religiosi gaudēt a c. p̄m
pte obedire debent suis p̄latis. nā obediētia re
plet hoīem virtutibus. Greg. Obedientia so
la ē virtus que ceteras virtutes menti inserit
insertasq; custodit et p̄fectas facit. Augusti⁹
Obedientia est in creatura rationali sub po-
testate dei degenti verissima virtus. mater
quoq; custosq; v̄tutū (3) Scd̄o debem⁹
ꝯsiderare obedientie vtilitatē. Et prima ē q̄
obedientia inducit operū melioratōnem. ver-
bi gratia. Si p̄poneres maius bonum facere
et ex obedientia p̄ceptoris faceres minus illd̄
minus est plus meritoriū. et illud maius nil
valeret contra obedientiā. De quo Augusti-
nus. Melior est vna obedientia q̄ virtutes
omnes. quia omnia opera virtutum sine obe-
dientia sunt vicia. Cui consonat Bernar-
dus de noua militia. Nec studium bone actio
nis nec ocium sancte contemplatōis nec peni
tentis lacrima valet sine obedientia. Jō bern.
collaudat vere obedientē dicens. Ille optim⁹
est qui p̄ viribus ī omnibus licitis obedit et
non contradicit suis sup̄ioribus. Secunda
vtilitas obedientie est q̄ causat oratōis exau-
ditionem. De quo Gregorius. Si obedien
tes fuerimus p̄positis nostris. deus obediet o
ratōibus nostris. Exemplū. Senex misit pu
erum nouiciū ad hauriendū aquam. at ille iu
uenis ex obedientia accelerauit ad fontem. et
oblitus est funiculi cū quo hauriret. anxiatus
q; in seip̄o non audens reuerti sine aqua. et p̄
cipiens aque dixit. Ascende ut de te haurire
valeam ne inueniar filius inobediētie. et subi
to aqua ascēdit. ⁊ ille hausit. et ex obedientia
apportauit. Ideo august. inquit. Citius audi
tur vna oratio obedientis q̄ decē milia cōtem
ptoris (A) Tercia vtilitas obedientie est
q̄ facit miraculorū operatōnem. De quo scri
bit Grego. in dyalogo. q̄ sanctus benedictus
videns in spiritu placidū puerū submersurū
mandauit mauro monacho ut cito currerz ad
subueniendū. at ille p̄ceptis abbatis benedi-
cti obtemperās et cito currens p̄rexit super a-
quas sicut sup̄ terram. et per capillos extraxit
puerum. Ideo August. Obedientia est ori-
go omnis boni atq; p̄fectio. Item aliud exem
plum in vitispatrū. Johannes qui fuit abba-
tis pauli discipulus vir magne obedientie fuit
Erat autem in quodam loco nemoroso vbi ⁊
leena pessima habitauit. Videns autem circa
ip̄m locum senex stercora ip̄ius leene dixit io-
hanni. Vade et affer stercora illa. Et ille di-
xit ei. Et q̄d faciā abba p̄pter leenā illā. Se-
nex autem subridens dixit ei. Si venerit cō
tra te liga eam ⁊ affer huc. Perrexit ergo fra
ter illuc vespere. et ecce venit leena super ip̄m
Ille autem scd̄m verbum senis impetum fe-
cit super eam vt teneret eam. Fugit aūt leena
et sequebatur eam ille dicens. Expecta quia
abbas meus dixit ut ligem te. et tenēs eā alli
gauit. Senex autem expectādo eum diutius
sedebat. et tribulatōne affligebatur magna. ⁊
ecce tarde venit. et habebat leenam illam liga
tam. quod cum vidisset senex admiratus est.
Volens autem humiliare illum cecidit eum
et dixit. Stulte canem fatuū adduxisti mihi
soluit autem eam statim senex. et dimisit redi
re ad locum suum. Quarto operatur merito-
rum augmentatōnem et accumulatōem. quia
frequenter meretur. quia si surgit dormit ta-
cet vel loquitur ex obedientia semp̄ meretur.
De quo Anshelmus in libro de similitudini-
bus. Talis non priuatur mercede sed quoti-
die ad bona stimulatur. (B) Sed dice
res. hoc fit ex necessitate que non habet meri
tum. quia dicit Augustinus. Operū nostro-
rum repromissor non vult in ope suo tepidū
despicit fastidiosum. et recusat coactum. Re-
spondet idem. felix necessitas que ad meliora
compellit. Et subdit ibidem. Non te peniteat
imo gaudere debes tibi non licere quod cū de-
trimento licuisset scz cū detrimento meriti.

Quia dicit idē. Illū diem te vixisse cōputa in quo voluntatem ꝓpriā abnegasti et desiderijs tuis restitisti qm̄ illū sine trāsgressiōe ꝑduxisti. vñ legit̄ exēplū in vitispr̄m ꝙ venerunt quattuor fratres de scithi vestiti pelliceis tunicis ad abbatem pambo. et narrauerūt vnusq̄sq̄ virtutē alteri⁹ nō pñte eo de quo loq̄bat̄ Primꝰ ex eis multū ieiunauit. Scd̄s mltū orauit. tercius nil possedit. quartus in. xxij. annis nunq̄ fecit suam voluntatē sed semꝑ sub obedientia senioris fuit. Respondit aūt eis abbas pambo. quarta virtus maior est omnibꝰ. quia quilibet aliorū ꝓpriam voluntatē retinuit. hic autem volūtatē suam abscidit. et aliene voluntatis se seruū fecit. ergo maiꝰ fecit. Anshelmus in li. de similitudinibꝰ. sicut qui dat arborem cū fructu plus dat q̄ qui dat fructū solum. sic qui renūciat ꝓprie voluntati et facit opus ex obedientia p̄lati plus dat deo q̄ si faceret ex ꝓprio arbitrio. Quinto obedientia cooperatur ad regni dei ingressionem. Gregoriꝰ Obedientia est clauis ꝑadisi. via celi. Sicut enim per inobedientiā eiecti sumus de ꝑadiso sic ꝑ obedientiam reingredi merebimur. Vñ sicut tres magi Math. ij. ꝑ aliam viam reuersi sunt in regionem suā. sic nos ꝑ obedientie viam. August. sup psal. Sola obedientia tenet palmā sicut obedientia ruinam. Idem. obedientia est origo omnis boni atq̄ ꝑfectio. econuerso inobedientia est origo omnis mali. Augustinus. O q̄ detestabile est viciū inobediētie. quia ꝑ inobedientiā angelus de celo homo de ꝑadiso cecidit. Saul regnum perdidit. populus israel regnum et gentem amisit. qualis autem obedientia esse debeat dicit Grego. et habetur. xi. q. iij. ca. quid ergo. Sciendum est ꝙ nunq̄ ꝑ obedientiam malū fieri debet. Aliquādo aūt debet ꝑ obediētiaꝫ bonū quod agitur intermitti. Neq̄ enim mala in paradiso arbor extitit quam deus homini ne cōtingeret interdixit. sed ut melius homo ꝑ obediētie meritum bene cōditus cresceret. dignuꝫ fuerat ut etiam a bono ꝓhiberetur. quatinus tanto verius hoc quod ageret virtus esset quanto ⁊ a bono cessans autori suo se subditū et humilem exhiberet. Cui cōsonat august. dicens Sic tenendus est modus obediētie ut malis in malo nō consentias et bonis in bono nō cōtradicas. Idcirco capiamꝰ xp̄m in exēplū. qꝛ dicit aug. Non solum xp̄i verba nobis sunt ī documentum sed et opa. nam si xp̄us erat obediens parentibus multomagis nos. Johā. xiij. Exemplum dedi vobis ut et vos ita faciatis. scꝫ obedientiam exhibendo parentibus.

(C) Sciendum pueri tenent̄ parētibꝰ sex. Primo tenētur eis corꝑaliter seruire. scꝫ ducendo portando. leuando si indigent. si vicꝫ defectuosi vel infirmi sunt. Ecc̄i. iij. Qui timꝫ deum honorat parentes. et quasi dominis seruiet hijs qui se genuerunt. Nam et ip̄i seruierunt tibi cum eras imbecillis portando ducēdo et eleuando. Ideo Ecclesiastici. vij. Memento quoniā nisi ꝑ illos natus nō fuisses et retribue illis quō et illi tibi. Nec vnq̄ tamen potes ad condignū satisfacere illis. De quo Aristo. ix. ethicorū. Dijs magistris et parentibus non potest reddi equiualens. deo q̄ nos creauit. magistris qui nos docuerunt. parentibus qui nos genuerunt condignā recompensationem facere non possumus. ergo quilibet nostrū debet recordare quanto labore educatus est. Thobie. iiij. Honorē habebis matri tue omnibus diebus vite tue. memor enim esse debes que et quanta pericula ꝑpessa sit propter te in vtero suo. Propter quod adamantinus sup ꝓuerbia dicit. Maior iniquitas est offendisse matreꝫ q̄ patrē. quia maiora obsequia exhibuit et ꝑicula tulit. Ecclesiastici. vij Honora patreꝫ tuum et gemitus matris ne obliuiscaris. Secundo tenentur eos in corde diligere. quia habent ab illis esse. Ecclesiastici. vij. Memento quoniā nisi ꝑ illos natus non fuisses. Hiero. Memorare parentū sub quorum manibus suscepisti incrementū. sit tibi vita ip̄orum quasi tua. Contra hoc faciunt qui parentes odiunt. et optant eis mortem ut haberent hereditatē aut vt sine rep̄hēsione ꝑm suam voluntatem viuerent. quod est valde rep̄hensibile et grande peccatū. Rō quia dicitur in canonica. i. Johānis. iij. Qui non diligit fratrem manet in morte. Per fratrem intelligitur quilibet ꝓximus. Nūnquid et amplius parentes nostros diligere tenemur. Ideo Basilius dicit. Parentes nr̄os ut ꝓpria viscera diligere debemus. (D) Tercio tenent̄ eis dulciter rn̄dere et reuerēter. qꝛ ab illis habēt documentū. Eccl̄ia. iij. In opē et sermone et omni pacīa honora p̄reꝫ

tuum ut supueniat tibi bñdictio a deo. ⁊ benē
dictio illius in nouissimo manet. nā bñdictio
patris firmat domus filiorū. maledictio autez
matris eradicat fundamenta. Sed heu sunt
aliqui q ui inhoneste et inuerecūde respondēt
pentibꝫ. Et ut scribit Math. v. Qui dixerit
fratri suo racha reus erit concilio Qui autem
dixerit fatue reus erit gehenne ignis. Quid
aūt de hijs qui pentes fatuisant et verbis mo
lestant. De quibus Ecci. iij. Male fame est
qui derelinquit patrē et est maledictus a deo
quiera spat matrē Et de hijs qui aliqñ subsā
natiue loquuntur parentibꝫ. ꝓuer. xxx. Oculū
qui subsannat patrē et qui despicit partū ma/
tris sue suffodiant eum corui de torrentibꝫ et
comedant eum filij aquile. Ecci. iij. Ne glori
eris in contumelia patris tui. nō enim est tibi
gloria sed cōfusio. Et subdit. Gloria enim ho
minis ex honore patris sui et dedecus filij pr̄
sine honore. Sed iam qd̄ deteriꝰ sunt et aliq̄
qui maledicūt pentibꝫ. Exo. xxi. Qui maledi
xerit patri suo vel matri morte moriat̄. Et ibi
dem quod detestabilissimū est. Qui pcusserit
pr̄ez suū aut mr̄ez morte moriat̄ (E) Quar
to tenēt̄ eis in tpalibꝫ subuenire ꝓpter corpo
rale nutrimentū quod acceperunt ab eis. Hie
ro. Foueatur pentū senectus et factis eorum
vicissitudo reddat̄. Propter quod dñs exp
brauit iudeis Math. xv. Quare vos trāsgre
dimini mandata dei ꝓpter traditionē vr̄am.
Nam deus dixit. honora patrē et matrē. Et
qui maledixerit patri vel mr̄i morte moriatur
Vos autem dicitis. Quicūqꝫ dixerit pr̄i vel
matri munus qd̄cunqꝫ est ex me ꝓderit tibi.
et nō honorificabit pr̄em suū aut matrē suam.
Et irritum fecistis mandatum dei ꝓpter tradi
tionem vestram. Ideo Ecci. iij. Qui honorat
patrem suū vita viuet longiori. Et exodi. xx.
Honora patrē tuū et matrē tuam ut sis lōge
uus sup terram. Sed diceres quare longi
tudo vite ꝓmittitur eis. Rñdet sanctus. tho.
secunda secūde. q. cxxi. ar. v. in responsis ad
quartum. quia gratus fuit beneficio vite. ideo
ꝓmittitur sibi longeuitas vite. Exemplum re
fert Valerius maximus li. v. de pietate erga
parentes dicēs Sāguinis ingenui mulierē
p̄tor apud tribunal suū capitali crimine dāna
tam triūuiro in carcere necandā tradidit quā
receptā is qui custodie p̄erat misericordia mo

tus nō ꝓtinus strāgulauit. aditū quoqꝫ ad eā
filie sue sed diligenter excusse ne quid cibi in
ferret dedit. existimās futurꝫ ut inedia cōsume
retur. Cū autem plures iam dies intercede
rent secum ipe querēs quidnā esset quo tam
diu sustentaret̄. Curiosius obseruata filia a/
nimaduertit illā exerto vbere famem matris
lactis sui subsidio lenientē. Que tā admirabi
lis spectaculi nouitas ab ipo ad triūuirū a tri
umuiro ad p̄torem a p̄tore ad consiliū iudicū
perlata remissionem pene mulieri impetrauit.
Quo ergo nō penetrat aut quid nō excogitat
pietas. que in carcere seruande genitricis no/
uā ratōem inuenit. Quid enim tā inusitatū.
quid tam inauditū q̄ꝫ matrē vberibus nate ali
tam. putaret aliquis hoc cōtra rep̄ naturam fa
ctum nisi diligere pentes prima nature lex es
set (F) Quinto tenēt̄ eis obedire in oībꝫ li
citis rebus signanter in his que ptinent ad sa
lutē scꝫ ad ecclesiam ire missam ⁊ verbū dei au
dire surgere maturius ⁊ citius ire dormitum.
De quo aplus ad ephe. vi. Filij obedite pen
tibus vestris in dño. i. in licitis. et nō in his q̄
sunt contra deum. Math. x. Qui amat pr̄em
aut matrē plus q̄ꝫ me nō est me dignus. aug.
Amandus est generator sed p̄ponēdus ē cre
ator. Et illud exemplū obediētie accipe debe
mus a xp̄o qui descēdit cū illis ⁊ erat subditus
eis. Sexto tenētur defunctis parētibꝫ subue
nire cū orationibꝫ et elemosinis. Ecci. iij. Ele
mosina pr̄is non erit in obliuiōe scꝫ corā deo
Nam subdit. nā ꝓ peccato matris restituetur
tibi bonū ⁊ in iusticia edificabit̄ tibi. ⁊ in die
tribulatōis ꝯmemorabitur tui. ⁊ sicut in sere
no glacies soluent̄ peccata tua. Sed iam qui
dam sunt qui obli[illegible]nt̄ parentum suorum
vt ⁊ illi coram deo [illegible]is cōquerunt̄. s̄m illd̄
Job. xix. Quare me psequimini sicut deus ⁊
carnibus meis saturamini. qꝛ de laboribꝫ pa
rētum laute viuūt ⁊ illorū non recordant̄. ps.
xxx. Obliuioni datus sum tanq̄ꝫ mortuus a
corde. nam tales non sunt viri xp̄iani qꝛ xp̄m
nō imitant̄ qui honorauit mr̄em in vita i mor
te ⁊ post mortē. in vita erat ei subditus ut hic
in morte cōmisit eam iohāni. Johannis. xix.
Ecce mater tua. post mortē recepit eam corpo
re ⁊ anima in celū. ps. cxxxi. Surge dñe in re
quiē tuam tu et arca sanctificatiōis tue. Ideo
de talibus dicit Augꝰ. de vita xp̄iana. Falsc

xp̄iani nomen sortitur qui xp̄m minime imitatur. quia dicit Johannes in canonica .i. sui .ij. Qui dicit se in xp̄o manere debet sicut ille ambulauit et ip̄e ambulare.

De eadem dominica Sermo .xxxiiij.

Remansit puer hiesus in hierusalem et nō cognouerūt parentes eius Luce .ij. In verbis p̄missis duo tangūtur. Primo pueri hiesu amissio lacrimabilis. ibi remansit puer hiesus. Secūdo eius reinuētio admirabilis. ibi. ingressi sunt ⁊c̄. De prīo dicit. remansit puer hiesus in hierusalē (G) Nota res aliqua solet amitti pluribꝰ de causis Primo ꝑ improuidentiā cum non diligenter ꝓspicitur. sicut cū improuide ostia domus siue cubiculi apti mittunt̄. Spūaliter ut sunt quinq̄ sensus nostri cum isti non clauduntur Naum .ij. porte fluuiorū .i. oculoꝝ apte sunt ⁊ miles captiuus abductus est .i. xp̄us ꝑditur ⁊ gratia eius. Hieremie .ix. Ascendit mors per fenestras nr̄as. Et hoc conquerit̄ Trenoꝝ .iij Oculus meus dep̄datus est animā meam. iō volenti conseruare xp̄m et gratiā eius cōsulit ꝓpheta Isaias .c. xxvi. Vade popule meus intra in cubicula tua claude ostia tua sup̄ te. De quo Grego. in mora. Ut mens sit mūda a cogitatōe deprimendi sunt oculi quasi raptores ad culpā. oculi enim sunt ꝓpria tela libidinis. aspectus enim oculorū mentē hominis et cor vulnerat. Job .xxxi. Pepigi fedus cuꝫ oculis meis vt ne cogitarē quidem de virgine Gre. Si eua lignū vetitum non intuita incaute respexisset neq̄ tetigisset. Jō p̄s .xviij. Auerte oculos meos ne videant vanitatē. Et Eccī. ix. Auerte faciē tuam a muliere compta. et ne circūspicias spēm alienam. ꝓpter speciē mulieris multi perierūt. Gre. Gladius igneus species mulieris. ꝓuer .vij. Multos vulneratos deiecit. et fortissimi quiq̄ interfecti sunt ab ea ut Adam Sanson Dauid Salomō. Unde poeta Adam sansonem dauid regē et salomonē. Mulier decepit quis modo tutus erit. Ergo clause sint porte oculorū. Augus. in regula et de fide xp̄iana. Et habet̄ .xxxij. q. v. c. Nec solo. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. (H) Secundo ꝑditur hiesus ꝑ vanā leticiā que cōiter exercet̄ in festiuitatibꝰ in quibus hoīes solēt laute viuere edendo bibendo corisando. Exo. xxxij. Sedit ꝓplus mā ducare ⁊ bibere et surrexerūt ludere. Et sic adhuc hodie fit in festiuitatibꝰ. plus enim respiciunt ad delicata fercula q̄ ad diuina officia. Isaie .v. Ve qui ꝯsurgitis mane ad ebrietatē sectandā ⁊ potandum vsq̄ ad vesp̄am ut vino estuetis. Cithara et lyra et tympanū et tybia in cōuiuijs vr̄is et opus dn̄i non respicitis. festiuitates em̄ sunt institute ad animarū salutē non ad crapulositatē ⁊ ad leticiarū vanitatem in quibus ꝑditur hiesus. Nā maria nō ꝑdidit hiesum in fuga in egiptū sed in festiuitatibus Sic et q̄ plures sunt hodie qui habuerūt hiesum ꝑ veram penitentiā portātes eū ad festiuitatem. sed tandē ꝑdiderūt eum ꝑ gulā ebrietatem et ludorū vanitatē. Et figuratur ꝑ natale festum herodis. Marci .vi. in quo iohannes decollatur .i. homo gratia priuat̄ Johānes em̄ interp̄tatur dn̄i gratia. De tali festiuitate scribitur Isaie .i. Solēnitates vestras odiuit aīa mea. (I) Nota sicut multa opa erāt inhibita iudeis in die festo. sic et nobis mistice Primo nō debuerūt onera portare Hieremie xvij. Nolite portare onera in die sabbati. id ē peccare mortaliter. Glo. onera portat qui cōscientiam suā peccatis mortalibus aggrauat. p̄s .xxxvij. Qm̄ iniquitates mee sup̄gresse sūt caput meum et sicut onus graue grauate sunt sup̄ me. Reuera peccatū est onus graue. Nā fortissima et firmissima nō potuerūt hoc onus portare. Primo nō celū. qꝛ dum angeli peccauerūt statim celū illos sufferre nō potuit sed decidere ꝑmisit Luce .x. Videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentē. Secundo firma est terra. p̄s .cxviij. Fundasti terram et ꝑmanet. Eccs .i. Generatio p̄terit et generatio aduenit. terra aūt in eternū stat. et tn̄ nō potuit peccatum sustinere sed dirupta est. et apiens os suum deuorauit dathan abyron ⁊ filios Chore. Numeri .xvi. Tercio fortissimus est deus. Job .ix. Si fortitudo querit̄ robustissimꝰ est et tamen nō potuit peccatum ac peccatores portare. Hieremie .xxiij. Vos estis onus. pleriq̄ textus habent. Ut quid vobis onꝰ ꝓijciā vos dicit dn̄s. Et Math .vij. Discedite a me oēs qui opamini iniquitatē. Et .xxv. Discedite a a me maledicti ī ignē eternū. Et peccatū mor

tale est maximū quod violat festiuitatē. quia homo ut dicit sanc. tho. scda scde. q. cxxij. ar. iiij. in rñsis ad terciū argumentū. plus impedit a rebus diuinis ꝑ opus peccati q̄ꝫ ꝑ aliud opus corporale quodcūq̄ꝫ. Propter quod dicit alexāder de halis. pte. iij. q. xxxij. mēbro. v ar. ij. Qui peccatū mortale in die festo cōmittit dupliciter peccat. Primo facit mortale. Secundo peccat contra obseruantiam festiuitatis. Et homo in mortali cōstitutus nō pōt deo digne seruire. Joh. viij. Omnis qui fac̄ peccatū seruus est peccati. Quis tunc est dñs eius nisi dyabolus. ij. Petri. ij. A quo q̄s superatus est huius et seruus est. Aug. Peccator tot demoniorū seruus est quot viciorꝫ. Idcirco qui violant festiuitatē diei dñice peccāt primo in patrem cuius potētia die dñico celū et terram et angelos creauit. Secundo in filiuꝫ cuius sapientia mūdus redemptus est. Quia dñico die homo natus est et dñico die resurrexit a mortuis. Ipi aūt dñico die peccando occidūt animas suas. Sapientie. xvi. Homo autez occidit quidē ꝑ maliciā animā suā Tercio peccant in spiritum sanctū. qꝛ tali die ī mūdum missus est. Et sic cōfeq̄nter ingrati sunt creatori redemptori et cōsolatori eorū. Idcirco onera peccati deponere debemus ꝑ contritionem et ꝯfessionē in die festo. (K) Secundo fuit eis inhibitū ne accēderent ignē. sic et nos spūaliter ignem rancoris et iracundie. Ad ephe. iiij. Sol nō occidat sup iracundiaꝫ vestrā. nam dñica dies dicit̄ quasi dies recōciliatōis. quō autē potes recōciliari deo si irasceris fratri tuo. nequaq̄ꝫ Math. v. Si offers munus tuum ad altare. et recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te. relinque ibi munus tuū añ altare et vade pri⁹ recōciliari fratri tuo. et tūc veniēs offeres munus tuum. Aug. Indignū enim est illi deū esse ꝓpiciū qui crudelis est in ꝓximū. Tercio fuit ꝓhibituꝫ nō colligere ligna die sabbati. Numeri. xv. Quidam collegit ligna die sabbati quē comp̄hensum obtulerūt moysi et aaron ⁊ vniuerse multitudini qui et nescierūt quid facere deberēt cū eo. ꝯsuluerūt aūt dñm. at dominus dixit. Morte moriat̄ homo iste. obruat eum lapidibꝫ omnis turba extra castra Spiritualiter. ligna in sabbato colligit qui īutilitates et vanitates in die festo exercet. Et hoc nō cōuenit xp̄iano. quia dicit Apollonius et habetur de conse. di. iij. c. ieiunia. Die dñico nihil aliud agendū est nisi deo vacandū. nulla opatio in illa die sancta agat̄. nisi tm̄ hymnis ⁊ psalmis et cāticis spūalibꝫ dies illa tr̄sigat̄ p̄s. xcix. In hymnis confitemini illi. Et ad colocen. iij. Psalmis hymnis et canticis spūalibus in gratia cantantes in cordibus vr̄is deo et non inutilia exercere ut serta facere et crinalia et choreas instituere. qꝛ in hijs de facili fit abusus et sunt incitamēta vanitatis ⁊ lasciuie Unde ex cōcilio tol. iiij. et habet̄ de cōse. di. iij. c. Irreligiosa cōsuetudo est quam vulg⁹ ꝑ sanctorū solēnitates agere cōsueuit. populi qui debent diuina officia attēdere saltatōibus turpibus inuigilāt. cātica nō solū mala canentes sed et religiosorū officijs ꝑstrepūt. Hec etenim ut ab omnibꝫ ꝓuincijs depellat̄ sacerdotum et iudicū a cōcilio sancto cure ꝯmittit̄ Tales enim hmōi lasciuijs et vanitatibus intenti cuꝫ inutili seruo mercedē accipiēt. De q̄ Math. xxv. Inutilē seruū eijcite in tenebras exteriores illic exit fletus et stridor dentium. Quarto ꝓhibitum fuit eis vuas et torcularia calcare in die festo. ut elicit̄ Neemie. xiij. Vidi in iuda calcantes torcularia in sabbato. voihel. Vuas calcat qui spūalia bona paruipendit. et hoc nō est faciendū in festiuitatibus sed magis spūalibus bonis insistēdū vti p̄dicatōnibꝫ virtutibus et regularibꝫ disciplinis. vt habetur de vita et hone. cle. cū decorē. vbi ꝓhibent̄ quidaꝫ ludi et ludibria que in ecc̄ia cū leuitate fieri consueuerunt et nōnunq̄ꝫ adhuc fiunt Quinto fuit eis ꝓhibitū nil emere et nō coquere. ⁊ vilhelmus. Cibos emit q̄ ad hoc vacat ut oculos et ventrē pascat. De quibus Isa. xxij. Ecce gaudiū et leticia occidere vitulos. iugulare arietes. ꝯmedere carnes et bibere vinū ꝯmedamus igit̄ et bibamus cras em̄ moriemur. ecce crapula et gulositas est eorum festiuitas ut dictū est supra vbi ꝑdit̄ hiesus. Ideo luce. xxi. Attendite vobis ne forte corda vestra grauent̄ crapula et ebrietate. Ecclesiastici. xxxvij. Propter crapulā multi obierunt. qui autē abstinens est adijciet vitā. (L) Sexto ꝓhibitum fuit eis debita repetere ⁊ vilhelm⁹. Debita repetit qui iniurias ad memoriam reuocat ad vindicādum Ecc̄i. xxviij. Qui vindicari vult a dño inueniet vindictā

et peccata illius seruans seruabit. Deutro. xxxij. Mea est vltio et ego retribuam eis in tpe Aug. Non attēde iniuriā sed remissiōis gratiam. De qua Ecci. xxviij. Relīque ꝓximo tuo nocenti te et tunc depcanti tibi peccata soluentur. Aug. Unusquisq; talē indulgentiā accipiet a dño qualē faciet ꝓximo. Septimo fuit ꝓhibitum vltra mille passus non currere. ꝛ vilhelmus. Ultra mille passus vadit qui illicitis actibus discurrit et exorbitat ut chorisantes. De quibus aug. in li. de decem cordis. Melius faceret vir q̄ vtiliter laboraret in agro q̄ q̄ existit sediciosus in theatro. ut allegat etiaꝫ sanctus tho. scda scde. q. cxxij. in respōsis ad terciū. Melius. i. minus malū esset capiendo compatiuum improprie q̄ filie eoꝝ lanā texerent q̄ tota die impudice saltarēt. qꝛ scribit in canōe de cōse. di. iij. Irreligiosa In festiuitatibꝫ ꝓhibendi sunt layci ꝑ sacerdotes a chorearum saltatōibꝫ. (M) Sed diceres. est chorea semꝑ peccatū. Rñdet albertus. iii. iiij. di. xvi. Chorea in se nō est mala sed etiam pōt bene et male fieri. Uñ triplici de causa p̄t male fieri. Primo si fiat ad ꝓuocandū libidinē vel aliquid hmōi. Secūdo si non conueniat ꝑsonis ut clericis ꝛ religiosis. Tercio si fit in tempore nō cōgruo vt tpe penitētie. Si vero fit chorea cā alicuius honeste leticie utputa ꝓpter aduentum dñi terre principis regis. vel nuptiarū rite celebratarū. vel ꝓpter triumphū contra inimicos reipublice et in tpe congruo et ꝑsonis debitis et alijs circūstantijs nō est illicitū. Attñ dicit sanc. tho. scda. ij. q. lxxxix. ar. ij. aliquid sm se est licitum qd̄ ꝑ accidens rōne eius qui abutitur fit illicitū ut iurare. sic et chorisare. qꝛ est causa multorū viciorū. Jō Hiero. Non credo viro si dicit se illesum euasisse a spectaculis mulierū. ut dauid. cui ex visu Bersabee orta est mala cōcupiscētia. ij. Regum. xi. Ideo de talibꝫ sinistre gaudentibꝫ in festiuitatibꝫ scribitur Amos. v. Odiui et proieci festiuitates vr̄as. quasi diceret. vestre sūt nō mee. (N) Tercio ꝑditur hiesus ꝑ occupatōem alienam. qꝛ dū ꝑentes eius recesserūt ab ihrlm immiscuerūt se turbis. tunc in turba ꝑdiderunt hiesū. et sic homo qñ recedit a trāquillitate cordis veniēs ad vulgū non timentem deum. similis efficitur illis. Ideo Ecci. xviij. Ne oblecteris ī turbis quia dicit Seneca. quo maior est cui cōmiscemur in tanto maiori periculo versamur. Et huius habemus figuram. Exodi. xvi. Filij israel nō receperunt māna in egipto sed in deserto. Spūaliter. sic et nos dulcedinē diuīe cōsolatōis ñ in occupatōne hominū sed in solitudine interne quietis et trāquillitatis. Simile habet. iij. Regū. xvij. Helyas in solitudine delicate pascebat mane et sero quia carne et pane que corui deferebant. sed cū fuit inter turbas vix habuit cyphum aque et buccellam panis Ex quo intelligi dat q̄ multotiēs dñs in secreto adest nobis ꝑ dulcedinē diuine pñtie quam nobis exhibet. quā continuo in publico nobis subtrahit. Seneca. Quotiens inter hoīes fui mīor homo redij. Nam dicit in epla. vij. Ego certe cōfiteor imbecillitatē meā. Nunq̄ mores q̄s extuli refero. aliquid ex eo quod composui turbatur. aliquid ex his que fugaui redijt. Inimica est multorū cōuersatio. nemo non aliqd̄ nobis viciū aut ꝯmodat aut imprimit aut nesciētibus allinit. Propter quod hortat seipsum Bern. O anima mea sola esto ut illi soli placere possis quē solū elegeris. (O) Quarto amittitur hiesus ꝑ vanā fiduciam ꝛ estimationem ꝓpriā. sic maria estimabat eum esse in comitatu virorū. et ioseph in comitatu mulierū sic et aliqui sunt nō habentes solicitū respectum ad salutē suā estimātes se omnino securos. Ecclesiastes. viij. Sunt impij qui ita securi sunt quasi iustorum facta habeant. Et subdit. sed hoc vanissimū iudico. Reuera vanuꝫ est. Aug. x. confes. Nemo securus in hac vita Job. vij. Militia est vita hominis sup terrā. Bernar. Ubiq; bella vndiq; temptamenta nunq̄ securitas. Idcirco debemus forē in timore. De quo Greg. in moralibus. Nil securius q̄ cū spe semꝑ timere dicendo cū ps. xxxi Firmabo sup te oculos meos. Quia dic gregorius. ij. mor. c. xciiij. Sepe quē temptatōis certamē supare non valuit securitas sua deterius ꝓstrauit. Nam dum lassum se quisq; in ocio remittit. dissolutam mentem corruptori prostituit. (P) Quinto amittitur hiesus ꝑ ignorantiā Et notat in hoc. et ñ cognouerūt ꝑentes eius. Spūaliter. sic sepe amittit homo hiesum ꝑ ignorantiā sue salutis. Isaie v. Propterea ꝓplus meus captiuus ductus est quia non habuit sciam. Nam sicut infirmi

tas est piculosa que ignorat. ut dicit Aug. super psal. xxviij. Nō est insanabilior eo qui sibi sanus videt et nō est. qr talis medicū non requirit. et sic qui est ignorans sue salutis. iō Grego. et habet in canone. xxxviij. di. q ea. Qui ea que dei sunt sapiunt a dño sapiūtur. et qui ea que dei sunt nesciunt a dño nesciunt Et aplus. i. ad Corint. xiiij. Si quis ignorat ignorabitur. Dicit nāqz sanctus tho. prima scde. q. lxvi. ar. iij. et. iiij. Ignorātia iuris nullum excusat saltem vincibilis. De quo aug. Non omnis ignorās immunis a pena. Ille ignorans potest excusari qui qd disceret nō inuenit. nō illi qui habentes a quo discerēt operā nō dederūt. Ideo gre. in. xxxij. mora. ca. lxv. Error dum virtus credit difficiliter emendatur. qr tanto tardius mens viciū suū defert qz to hoc quod ppetrat nō erubescit. et quāto p virtutis speciem decepta pmiorū etiā de eo retributōem querit. Ecce p ignorantiā hiesus amittitur. Dixi secundo innuitur eius reinuentio admirabilis. cū dicit. post triduū inuenerunt eū in templo. (P) Cū ihūs inuenit a quattuor generibꝫ hoīm. Primo a simpliciter viuētibꝫ. Scdo ab hūiliter penitētibus. Tercio a viriliter sustinentibꝫ. Quarto a dulciter diligentibꝫ. Dixi primo inuenit a simpliciter viuētibꝫ. Sapie. i. In simplicitate cordis querite eum. qm inuenit ab hijs qui nō temptant illū. Apparet aūt eis qui fidē habent in illū. Unde simplicitas cordis est puritas intentōis vbi nulla est duplicitas interius nec falsitas exterius sed totaliter cor cōuertit in deū nec reflectit in suū cōmodū vel fauorē hoīm. Hieremie. xxix. Queretis me et inuenietis cū quesieritis me in toto corde vr̄o inueniar a vobis. Et dicit in toto. i. integro non reflexo. ut sunt innocētes et simpliciter viuētes vt fuerunt pastores Luce. ij. Inuenerūt infātem in p̄sepio positū et reuersi sunt glorificantes et laudātes deū. Ideo pver. x. Qui ambulat simpliciter ambulat cōfidenter. Et mathei. x. Estote simplices sicut colūbe que sunt sine felle. et sic nos sine dolo. pver. iij. Cum simplicibus sermocinatio eius. (Q) Secūdo inuenit ab hūiliter penitētibꝫ. Cuius figura Gen. ij. ī terra euilath vbi inuenit bdelliū et nascit aurum optimū. Euilath interp̄tatur dolens. nā in animo contrito nascit aurum excellētis diuinitatis quod factū est p̄ciū nostre redemptōis. Bdelliū est arbor aromatica cuius lacrima lucida gustui amara boni odoris. sic et cōtritio et dolor de peccatis est suauis odor in ꝯspectu dñi. ps. l. Sacrificiū deo spūs contribulatus. et ibi inuenit hiesus. nā sicut p peccatū pditur et subtrahit se et abscōdit a nobis. ut habet Deutro. xxxij. Prouocauerūt eum filij sui et filie. et ait. abscondam faciem meam ab eis. ita p ꝯtritōem queri debꝫ Michee. iiij. Dole ⁊ satage filia syon quasi parturiens. sicut em̄ dolor parturiētis obliuisci facit totius mūdane iocūditatis suauitatē. sic amaritudo contritionis retrahit penitentē a voluptate carnis. Hiere. vi. Luctum vnigeniti fac tibi planctū amarū. Reuera amarus debet esse planctus. quia amisso hiesu amittit omne bonum. Aug. Qui deum habet omnia habet qui deo caret nihil habet. Om̄is enim dulcedo sine deo est amaritudo. Hieremie. ij. Scito quia malū et amarum est reliquisse te dñm deum tuum. ꝓpter quod cū dolore debet queri et tunc inuenit. Et sic inuenit eū mater eius maria dicens dolētes querebamus te. Bern. Nullus speret xp̄m inuenire gaudendo quem mater eius vix inuenit dolēdo. dic igit cū ps. lxviij. Ego sum paup et dolēs salus tua deꝰ suscepit me. Hugo de sancto victore. Tūc salus hominis incipit cū veraciter ꝓ peccatis ingemiscit. Et tunc etiā dñs hiesus inuenit. danielis. iij. In animo ꝯtrito et spū hūilitatis suscipiamur a te. (R) Tercio inuenitur a viriliter sustinentibus scz iugum dñi Math. xi. Tollite iugū meum sup vos et inuenietis requiē animabꝫ vestris. requies vbiqz queritur sed in solo deo inuenit et alias nullubi. nō in mundo. nō in purgatorio. sed solū in celo empirreo vbi est diuine faciei fruitio. August. in libro confes. Requiescite in deo et quieti eritis. non est enim hic requies vbi queritis eū Querite eum quem queritis. sed non est vbi queritis. beatā em̄ vitā queritis ī regiōe mortis sz non est illic. Idem. Domine fecisti nos ad te et inqetū ē cor nostrū donec requiescat in te. Et merito patienter sustineamus iugum laboris eius. quia post laborē sequitur requies Eccī. li. Modicū laboraui et inueni mihi multam requiem. modicū enim est quidquid hic sustinetur. respectu quietis eterne que sequit

Et isti scz patientes inuenient xp̄m cū regibꝫ in matris gremio. Math. ij. Inuenerūt puerum cum maria matre eius. quia magi patienter et volūtarie iugum dñi subierunt q̄rendo eum. et parati erant pati ꝓ eo. cōfitentes eum regem iudeorū coram herode crudelissimo rege ut detur nobis sustinēdi et patiēdi exēplū. Job. xxiij. Quis mihi tribuat ut cognoscam et inueniam illū. et veniā vsqꝫ ad solium eius i. crucem vel su ꝓpliciū vbi xp̄us suum ostēdit regnum. (S) Quarto inuenit̄ a dulciter diligentibus. ꝓuer. viij. Ego diligentes me diligo. et qui mane vigilauerint ad me inuenient me. Ideo maria inuenit hiesum. qꝛ ex dilectōne nimia mane venit cum adhuc tenebre essent ad monumentū. Sic etiam inuenit euꝫ sponsa que similiter cū dilectōis feruore quesiuit eum. Cauticorū. iij. Num quem diligit anima mea vidistis. Paululū cum ꝑtransissem eos inueni quē diligit anima mea. Et sic maria Johan. xx. auersa ab angelis vidit ihm̄ quia anima diligēs reiectis creaturis ad creatorē cōuersa cum humilitate et deuotōe penetrat celū et inuenit hiesum. Isti scz sic diligētes cum sponsa inueniūt hiesum cū sodalibus in secreto colloquio. Canticoꝝ vlti. Quis mihi det te fratrē meū sugētē vbera mr̄is mee. vt inueniā te foris et deosculer et iam me nemo despiciet. Inuenit̄ enim ꝑ dilectōeꝫ. i. Joh. iiij. Deus charitas est et qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. et talem nemo despiciet. qꝛ dicit aug. Cū charitate nemo dānatur. sine charitate nemo saluatur. Idcirco habe charitatem verā et habebis deū. ad ephe seos. iij. In charitate radicati et fundati. Rō romanoꝝ. viij. Scimus qm̄ diligentibꝫ deū omnia cooꝑantur in bonū.

De eadem dominica Sermo. xxxv

Pater tuus et ego dolentes querebamus te. Luce. ij. (T) De quāto thesaurus dignior et p̄ciosior. tanto in eius ꝑditōe tristicia oritur maior. Spūaliter. sic gratia dei est magnus thesaurus sine q̄ non emitur regnū celorū. Math. xxv. Omni habenti dabitur et abundabit. Glo. habenti gratiam dabit̄ gloria. et abūdabit totius beatitudinis adeptōe. quia dicit aug. de natura ⁊ gratia. Sine gratia nec infantes nec etate grādes seruari possunt. Ideo si iste thesaurus perditur ꝑ peccatū magna debet esse hoīm tristicia De quo petrus de tharentasia. sup li. ij. sentētiarum. In voluntate mentis plus debet displicere peccatum q̄ꝫ amissio omnis rei tꝑalis. Et dicit in voluntate nō in sensualitate. quia euenit aliquando q̄ ꝓ tꝑali damno plus mouetur sensualitas. sed in voluntate debet esse talis dolor. Ratio. quia sicut deꝰ debet nobis sup omnia placere. sic amissio gratie eius sup omnia displicere. eo q̄ dicit aug. in enchiridion. Sola gratia discernit redemptos a ꝑditis Idcirco amissa dolenter requiri debet. sicut maria quesiuit filiū dicens. pater tuus et ego ⁊c̄ In summa euangelij duo tangunt̄. Primo pueri hiesu amissio dolorosa. Secūdo eꝰ reinuentio gaudiosa. Primū patet in principio. secundū ibi. factum est post triduū. De primo dicit. cum factus esset hiesus annorum duodecim. (U) Nota mistice. boni et ꝑfecti et cōtemplatiui homines cōceperunt hiesū ꝑ bonam voluntatē. et pepererūt ꝑ bonā operatōem. educauerunt ⁊ cibauerūt xp̄m ꝑ volūtatis diuine executōem. creuit et confortatus est ꝑ sustinentiā et patientie fortē toleratōem quousqꝫ factus est annorū duodecim. i. vsqꝫ cū ꝓfecerunt ad. xij. fructus spūs. De quibꝫ apl̄ns. ad Galathas. v. Fructus spūs sancti charitas scz dei. gaudium de puritate cōsciētie pax. i. concordia ꝓximorū. patientia scz in aduersis. longanimitas. id est ꝑseuerantia. bonitas. id est dulcedo mentis ad ꝓximū. benignitas ignita scz bonitas in largitōne bonorum. mansuetudo scz in verbis. fides. i. ut ꝓximus in eo confidat. modestia. i. ponere modum in factis et dictis. continentia scz ab illicitis. castitas. i. recte vti licitis. Hij sunt duodecim fructus. Apocalipsis vlti. in ligno vite. i. in homine contemplatiuo. Vel sic. xij. annorum hiesus est. cum habes ꝑfecte exercitatōem duodecim operū misericordie. scz sex corporaliuꝫ et sex spūalium. de quibus in canone. xlv. di. et sunt verba augu. Due sunt elemosine. vna cordis alia pecunie. Elemosina cordis multo maior est q̄ꝫ elemosina corꝑis. Charitatis elemosina sine terrena substātia sufficit. Illa vo

que corpaliter datur si sine benigno corde tri/
buitur omnino nõ sufficit. Elemosine siue mi
sericordie cordis habentur in hoc metro Con
sule castiga solare remitte fer ora et habẽtur se
cũda secũde. q. xxxij. ar. ij. Silr et corporalis
elemosine opera habent in hoc versu. Visi/
to cibo poto tego colligo condo. Attamen ele
mosina spũalis maior est q̃ corporalis. ut ĩ ca
none vbi supra. nisi in certo casu. ut tpe sum/
me necessitatis. De quo thomas loco quo su
pra. ar. iij. Puta magis esse pascendũ fame
morientẽ q̃ docendum. Ambro. Si non pa/
uisti occidisti. Et sic cum homo in illis pfectus
est tunc hiesus saluator duodecim annorũ ẽ.
et ascendit cum talibus cõtemplatiuis et pfe/
ctis in hierusalem. scz cum gustare eos facit in
contemplatõe hierarchicũ amorẽ. quia deus
est liberalis in suis bonis. nam his qui sibi fi/
deliter seruiũt nõ vult celare archana sue in/
terne dulcedinis quin velit eis aliqualiter cõ
municare. ut patet in moyse iacob et in abra/
ham cum aliqua bona pfecerunt statim conso
labantur diuina p̃sentia. Unde moyses visa
gloria dñi facies eius adeo resplenduit vt et
filij israel non possent intueri eum. qua ꝓpter
velamen posuit sup faciem suã. Exodi. xxxiiij.
Similiter et iacob. Gen̄. xxxij. dixit. vidi do/
minũ facie ad faciẽ. Unde damascen⁹. li. ij. c.
iiij. Quia deus bonus est et sup bonus nõ est
contentus contemplatõe sui ip̃ius. sed ex abũ
dantia bonitatis sue voluit nos facere pticipes
sui. qnos ex nõ esse ad esse ꝓduxit. Propter
quod exclamat Anshelmus dicẽs. O altitudo
bonitatis tue deus. videt vnde sis misericors
et non puidetur. cernitur vnde flumen ma/
nat sed nõ pspicitur. nam de plenitudine boni
tatis est. quia cũ peccatoribus pi⁹. et in altitu
dine bonitatis tue latet. qua ratõe hoc est. Id
circo gustemus suauitatẽ bonitatis eius. et as
cendamus in hierusalẽ de qua ad Galathas
iiij. Illa autem que sursum est hierusalẽ libe/
ra est que est mater nostra (x) Pro quo sci
endum q̃ sicut. xv. gradibus ascendebatur in
templũ materiale et corpale in hierusalem. sic
spũaliter. xv. sunt gradus quibus fit ascensus
in hierusalem celestẽ. p̃s. lxxxiij. Ascensiones
in corde suo disposuit in valle lacrimarum in
loco quem posuit. Primus gradus est nolle
peccare mortaliter. Eccl̃. xxi. Fili peccasti. non
adijcies iterũ. sed de pristinis dep̃care vt tibi
dimittant̃. quia mortaliter peccare nõ est ascẽ
dere in hierusalem. sed descẽdere in babilonẽ
i. in confusionem eternã. ij. Corin. vi. Que p/
ticipatio iusticie cũ iniquitate. aut que socie/
tas luci ad tenebras. que aũt cõuentio xp̃i ad
belial. quasi diceret nulla. Secundus gradus
est occasiones pccoꝝ vitare. ut locũ. tp̃us pso
nam. quia occasio nonnunq̃ facit furez. q̃ oc
casiones peccandi inducunt ad peccatũ. ut dis
solutõnes vanitates curiositates. Sed dice
res. quid est curiositas. Respondet Anshel/
mus in libro de similitudinibus. est diligentia
pscrutandi ea que scire nulla est vtilitas. Sic
dyna filia iacob egressa ut videret mulieres
regionis samarie. oppressa est a Sychen filio
Emor. Propter quod dixit zara q̃ vitasset
curiositates et leuitates. Thobie. iij. Tu scis
domine q̃ nunq̃ cum ludentibus miscui me.
neq̃ cum his qui in leuitatibus ambulãt par
ticipem me p̃bui. Nam licet leuitas vanitas
dissolutio et huiusmodi nõ iudicẽtur aliquan
do magnum peccatũ. tamen impedimento sũt
ꝓfectui et contẽplationi. Augustinus sup ca/
nonicam iohãnis omelia prima. Peccata le/
uia noli cõtemnere. sed cũ attendis ingemisce
Rationẽ ponit Bern̄. ĩ libro de p̃ceptis Pec
cata venialia licet nõ occidant animã tamẽ pu
stulis horrenda scabie deformant sicut musca
cibum. et sicut puluis impedit in visione cla/
ra ip̃m oculum. De quo Isidorus de summo
bono. Oculus quẽ puluis clauserit alta con
spicere non poterit. Sic et venialia etiam im
pediunt visionẽ diuinã nisi anima ab his pur
getur. Apoca. xxi. Nec intrabit in eã aliquid
coinquinatum. Mathei. v. Beati mũdo cor
de. De quo etiam habetur in ca. d̃ ꝯse. di. iiij
non potest. Et sunt verba Crisost. Nõ potest
quis vite celestis gratiã accipe nisi purgatus
fuerit ab omni sorde peccati scz mortali et ve/
niali. Anshelmus in oratõibus non reputas
paruũ quod exonerat deum. (y) Tercius
gradus est correctõnes libenter suscipe et cũ
amore etiam a minimo. Bern̄. Non est contẽ
nenda correctio. quia est anime sanitas. ⁊ via
dei ad animã. Propter quod dicit Criso. su
per Math. Increpatio discipline religiosũ
hominẽ facit religiosiorem Quartus malum
exemplũ non p̃bere. Criso. Omnia agamus

ne scandalisetur primus. et Math. xviij. Ve homini p quem scandalum venit. Symon de cassia. Ve in sacra scriptura est eterna damnatio. Propter quod hortatur ad phili ppen. ij Sitis sine reprehensione in medio natōnis prave et puerse. Et. i. petri. ij. Conuersatōem vestram inter gentes habentes bonā. sm doctrinā saluatoris. Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona et glorificent patrem vestrū qui in celis est Dicit coram hominibus. quia non est pfectionis solum in occulto sed etiam in publico. Gregorius. Qui in occulto bene viuit carbo est. qui autē lumen sanctitatis demonstrat lāpas est. quia sibi ardet et alijs lucet. Nam sm Crisosto. Tantum lucere vanū est. tantū ardere parum est. sed lucere et ardere bonū et pfectum est. (3) Quintus gradus est vnicuiq misericordiā impendere cui potest. Thobie. iiij. Quomodo potueris ita esto misericors. Ratio puer. iij. Misericordia et veritas non te deserant circūda eas gutturi tuo et describe in tabulis cordis tui. et inueies gratiā et disciplinam bonam coram deo et hominibus Bern. Parum proficit qui alteri pdesse nō cupit. Sextus gradus est oblatos honores non diligere. nam honores non querere nec petere est incipientiū. sed non diligere cū offeruntur est pficientiū. Bernardus. Non est magnū gloriā mundi nō petere. sed est magnum cum offertur deliciose nō suscipere. sicut hester. c. xiiij. dixit. Tu scis necessitatem meā quia abominer signum superbie et glie mee. quod est sup caput meum scz corona regni Septimus gradus est deum p oculis semper habere. Thobie. iiij. Omnibus diebus vite tue in mente habeto deū. quia p hoc vitat malum et diligentius agit bonum. Nā vt inquit Bohetius de cōsolatu philosophico. Magna indicta est nobis necessitas pbitatis cum cuncta agamus ante oculos iudicis cūcta cernentis. quia ex hoc oritur timor eius qui retrahit a malo. Ecci. i. Timor dñi expellit peccatum. Prouer. xxviij. Beatus homo qui semper est pauidus. Rationē dicit Bern. In veritate nil didici ita efficax ad gratiā dei pmerēdam nutriendā conseruandā sicut nō alta sapere sed timere. (A) Octauus gradus viliorem se omnibus reputare. sicut fecit apls prima Corin. xv. Ego sum minimus apostolorum. et nō sum dignus vocari apls. Crisostomus. Qui vero corde est humilis indignior reputat se alijs. Nam pfecti nō magnū estimant q seruiunt deo. sed hoc maxime reputant q deus dignatur eos optare in seruos. Et hoc facit hominē ascendere in hierusalem sursum. De quo Dyonisius de angelica gerarchia. Quāto quisq in se humilior tanto deo ppinquior. Nonus gradus est consolationes mūdi fugere. dicendo cū ps. lxxxvi. Rēnuit consolari anima mea memor fui dei et delectatus sū. Talis fuit Augustinus in soliloquio. petens et dicens. O summa veritas vnum pcor a te. ut in nullo me cōsolari pmittas q in te. peto ut omnia mihi amarescant et tu solus dulcescas. quia cōsolatio mundi aufert homini consolatōnem dei. De quo Augus. in libro confessionū. Gaudiū diuine dulcedīs non gustas si carnali ac mundiali cōsolationi consentias. Decimus gradus est nulli malū p malo reddere. puer. xx. Ne dicas reddam malū p malo expecta dñm et liberabit te. Nā ipe dixit Deutro. xxxij. Mea est vltio et ego retribuā. Idcirco scribitur Leuitici. xix. Non queras vltōnem nec memor eris iniurie. Ecclesiastici. xxviij. Qui vindicari vult a dño inueniet vindictā et peccata illius seruās seruabit. (B) Undecimus gradus odiētes diligere. Math. v. Diligite inimicos vros et benefacite hijs qui oderūt vos. Augustinus. Magnificentissime bonitatis est diligere inimicum. Ideo apls ad Ro. xij. Si esurierit inimicus tuus ciba illū si sitit potum da illi. qz sm Remigiū. pfectio dilectōis vltra dilectionem inimicorū non pt se extendere. August. Dilige inimicos et eris dei amicus. et dicet tibi. amice ascende supius. Luce. xiiij. Et erit tibi gloria. Duodecimus gradus est tribulationem lete suscipe. Jacobi. i. Omne gaudiū fratres existimate cum in temptatōes varias incideritis. pbatio enim fidei vestre patientiam opatur. patientia aūt opus pfectum habz ut sitis pfecti et integri in nullo deficientes. Luce. xxi. In patientia vestra possidebitis animas vras scz in vita eterna. Grego. Tāto spes solidior surgit. quanto quis grauiora pertulit. Quod cognoscentes apli Actuum. v. Ibant gaudētes a conspectu concilij quoniaz

digni sunt habiti ꝓ nomine hiesu contumeli-
am pati. Tredecimus gradus est frequenter
oratōi insistere. quia inter omnia exercicia spi
ritualia nihil magis habilitat mentem ad as-
cendendum q̄ oratio. Dicit enim Dama-
scenus. Oratio est mentis in deum eleuatio
Augustinus. Deus spiritus est. et secundu3
spiritum ferimur in deum quod est in homine
supremum et optimum. Propter quod di-
cit Hieronimus. Sicut militi sine armis ad
bella procedere non cōuenit. sic nec christia-
no sine oratione. Lu. xviij. Qm̄ opt3 sp̄ ora
re et nō deficere dic̄ glo. Sp̄ orat q̄ nō cessat
benefacere. (C) Quartusdecimus gra-
dus est deum alte desiderare. dicēdo cū psal.
Domine ante te omne desiderium meū. nam
si verbis deficit orando. non tamen deficere
debet mente desiderando. Quia dicit Gre-
gorius in moralib. libro. ij. capitulo. xi. Ani-
marum verba sunt ip̄a desideria. Et scd̄m au
gustinum sup̄ psalmistā. Si lingua taceat q̄
desiderat corde clamat. sicut fecit Moyses cui
tacenti et desideranti dictum est. Exodi. xiiij.
Quid clamas ad me. psal. ix. Desideriū pau
perum exaudiuit domin⁹. Quintusdecimus
gradus est per mentis excessum gloriā dei cō
templari. psal. lxxxiij. Videbitur deus deorū
in syon. id est in contemplatōne diuine essen-
tie. Johannis. xvij. Hec ē vita eterna ut cog
noscant te solum verū deum et quem misisti
hiesum christum. Ideo quicunq3 ascendere
vult in hierusalem celestem in contemplatio-
ne nunc debet se exercitare. Quia dicit For
tunatus. Nequaq̄ se deus deuote anime ap-
plicat et inclinat nisi in p̄senti totam se erigat
Ideo dicitur deuotis animabus illud quod
dictum est filijs israel Numeri. xiij. Ascendi-
te per meridionalē plagam. id est per feruida3
dilectōnem. quia contemplatio includit in se
cognitōnem et dilectōnem. Richardus. Se
cundum mensurā dilectōnis dispensatur mo
dus manifestatōnis. Et sic per contemplati-
onem scilicz debemus explorare terrā celestis
hierusalem. Quia scribitur in figura Deutr.
xi. Terra autem ad quam ingredieris possi-
dendam non est sicut terra egipti. id est huius
mundi. sed fluit lacte et melle. quia ibi erit fru
itio diuinitatis et humanitatis. Bernardus

Plenum erit omni dulcedine videre homi-
nem et hominis conditorē. Idcirco ascenda
mus nunc. quia dicit Hugo. Quanto ma-
gis crescit mentis ascensio. tanto et dei cogni
tio. ibi etiam agitur leticia solennitatis eterne
psal. lxxv. Diem festum agent tibi. Hanc as
censionem cōtemplatōnis eterne debem⁹ hic
incipere in contemplatōne amenitatis spiritu
alis. Quia dicit Richardus libro. i. de con-
templatōne. Quid dulcius et iocundius q̄
gustare et videre quoniā suauis est dominus
(D) Subditur. Cōsummatis omnibus
redierunt. sic a contemplatōne celestium viri
sancti nōnunq̄ ad seip̄os redeunt et ad actus
corporales. nam amenitas contemplationis
non diu potest stare. Ratio prima. quia talis
gustus dulcedinis est merces laboris. et ergo
per quēdam gustū ostēditur amatoribus sed
non plene communicatur. quia hic est status
laboris. et nō quietis. q2 dicit Gre. Plerūq3
qui plus in cōtemplatōe rapit̄ cōtingit ut am
plius in temptatōibus fatiget̄. Sicut quibus
dā sepe bn̄ ꝓficiētibus cōtingere solz q̄rū mē
tem dū aut cōpunctio afficit. aut cōtemplatō
sup̄ semetip̄am rapit statim etiā tēptatio seq̄t̄
ne de his ad q̄ rapit̄ extollat̄. Ratio scd̄a. q2
si diu staret tunc exterior homo deficeret ⁊ mo
reretur. quia in tali gustu consolatōnis sp̄us
diuiditur ab anima. De quo Richardus. ni
hil in creaturis hac diuisione mirabilius cer-
nitur vbi illud quod essentialiter est vnū atq3
indiuiduum in seip̄m quadam p̄ticione secer-
nitur. Anima enim que quodāmodo quid a-
nimale est remanet. spiritus spirituale ⁊ ad sū
ma euolat. et si ibi diu staret animalitas defi-
ceret et corpus moreretur. Unde Gregori⁹
quinto moraliū. capl̄o. xcij. sup̄ illud Job. iiij.
Et cum spiritus me p̄sente transiret inquit.
Nobis p̄sentibus spiritus transit quando in-
uisibilia cognoscimus. et tamē hec non soli-
de sed raptim videmus. Neq3 enim in suaui-
tate contemplatōnis intime diu mens figit̄.
quia ad semetip̄am immensitate luminis re-
uerberata reuocatur. Cūq3 internam dulcedi
nem degustat amore estuat. ire sup̄ semetip̄a3
nititur. sed ad infirmitatis sue tenebras fracta
relabitur. et magna virtute ꝓficiēs videt quā
videre non possit hoc quod ardenter diligit.

nec tamen ardenter diligeret nisi aliquatinus videret. Non ergo stat sed transit spiritus. quia supernā lucem nostra nobis contemplatio et inbiantibus aperit et mox infirmantibus abscondit. Tercia ratio. quia continuatio talis gustus primum est beatis non viatoribus. Quia dicit Gregorius sup ezechielē. Cōtēplantes hic amoris diuini flamis aliquatenus ardemus. sed ibi plenarie ardebimus. vbi videbimus quē amamus. ignis enim ei? in syon. i. in speculatōe vel contemplatōe. sed caminus in hierusalē. i. in pacis visione. Hz recedentibus parentibus remansit puer ihesus in hierusalem. hoc fit cum de contemplatione quis descendit in actōnem. hijs etenim tunc vita et actio apparent esse laboriosa. Tales enā putant hiesuz esse in comitatu quātō post gustum celestium consūmant opera magis ardua. et intelligunt q̄ ex se non sufficiunt sine eius presentia et cooperatione. sicut magdalena que pondus corporis christi volebat portare. Johannis. xx. Si sustulisti eū dicito mihi vbi posuisti eum. et ego eum tollam. Sed tunc primo q̄piunt se peccasse cum quando percipiunt difficultare in bono opere. (E) Quibus christus absentat se triplici de causa. Primo ut amor probetur. nam quanto a nobis deus dilectior est. tanto in amissione maior dolor. Secundo ut desiderium augeatur. Gregorius. Sancta desideria dilatōe crescunt. et animā capaciorem reddunt. Tercio ut gratia maiorem. Johannis. xvi. Expedit vobis vt ego vadā. quia alias mens tali dulcedine contenta que modica est ad futuram gloriam minus valis efficeretur. sicut Petrus Matthei decimosexto. Bonum est nos hic esse. nescies quid diceret. Sed quando subtrahit se tunc actio laboriosior constantior labor et deo gratior et desiderium feruentius erigitur. Sed hiesuz taliter perdidum tales sepe querunt inter cognatos et notos scilicz dum querunt satagere et sufficere sese credunt ad ardua opera per industriam proprie ratōnis vel confortatōes humane consolatōnis vel laute cibatōnis. sed hiesum minime inueniunt. dum sic recurrūt ad vana et transitoria subsidia. Job. xxviij. Non inuenitur in terra suauiter viuentium. Bernardus. Delicata est diuina consolatio non datur admittentibus alienam. Nam sicut Petrus ambulans sup mare Matth. xiiij. cepit mergi. quia dubitauit. sic et xp̄us fideles suos temptationibus nonnunq̄z succumbere p̄mittit docendo q̄ omnem fiduciam in eo habeant et nihil de humane nature ratōne viribus consilio vel auxilio p̄sumant. sed reuertātur in hierusalē sicut maria et ioseph. Et hoc fit cum in difficultate arduorum totam spem in deum ponunt. dicendo cum psal. cxx. Leuaui oculos meos in montes vnde veniet auxilium mihi. Crisostomus. Voluntas debz ad deum erigi et gratiam implorare. Nam sicut terra sine pluuia. sic homo sine dei gratia. (F) Et quesierunt post triduū. Primus dies est cognitio effectuum exterior scilicz in creaturis. et eum querere p̄ vestigia. De quo ad Romanos. i. Inuisibilia enim ipius a creatura mundi p̄ ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Nam clarus est sol clarior est eius factor. Si delectabilis est creatura multo magis creator. Sapiētie. xiij. Si virtutē et opera eorum mirati sunt. intelligāt ab illis. quoniam qui hec facit fortior est illis. A magnitudine enim speciei et creature cognoscibiliter poterit creator horum videri. Sed sic quesitus non inuenitur. quia omne quod creatum est potest hominē ad deum dirigere. sed non deū presentare. Augustinus quinto libro confessionū. Interrogaui mare celum solem lunā et stellas. responderunt. Non sumus deus ni?. ipe fecit nos et non ipi nos. Sunt enim quasi radij sui splendoris et bonitatis. De quo Bernardus sup cantica. Tanta formarū varietas in rebus creatis quasi quidā radij diuinitatis. Secundus dies in quo queritē est in uestigatio per scripturas Johannis. v. Scrutamini scripturas. quia vos putatis in ipsis vitam eternā habere. et ille sunt que testimonium phibent de me. Nam scriptura sacra est lux demonstrās nobis viam. Propter q̄d dicit Dyonisius li. i. celestis gerarchie. Impossibile est nobis lucere deum et lumen diuinū nisi sub velamine scripturarū. Ideo dicit Crisostomus sup Matthēū. sup illo verbo. Omnia parata sunt. in sacra scriptura reperiūt omnia salutez cōcernentia. ignorās inuenit q̄d discat. p̄tēp

quod timeat laborãs quod sperat. querẽs qđ desiderat. Et sic qui querit inuenit eum quez quesiuit in medio doctorũ. (G) Tercius dies in quo queritur est ymago sua et anima tua. quia dicit Augu. de spiritu et anima. Inter res a deo factas anima est deo ꝓxima. Et ergo in aĩa est querẽdus dicẽdo cũ sponsa canticorũ. iij. Surgam et circũibo ciuitatẽ. i. aĩaz ꝑ vicos et plateas querã quẽ diligit aĩa mea Per ciuitatem hoc fit quando seipam diligẽter inquirit quid sit ꝑ culpam. quid fuit ꝑ gratiam aut quid sit ꝑ negligẽtiam. quid ꝑ reparationis beneficentiã. Tunc autem querit ꝑ vicos et plateas dilectũ quem desiderat quãdo querit intra se quid afficiat suum affectum quid eius occupet intellectum. et sic querendo inuenit se in rebus vanis occupari. et illorum turpi dilectõne affici. et quem querit dilectum minime inuenit. Tunc sequit̃. inuenerunt me custodes ciuitatis. id est angeli. ps. xc. Angelis suis mandauit de te ut custodiãt te in om̃ibus vijs tuis. Illi inueniunt animã tali modo querentẽ quando suis ministerijs succurrũt. Percusserunt me. id est timorẽ diuinum incusserunt. Job. ix. Verebar om̃ia opera mea sciens ꝙ non parceres delinquenti Vulnerauerũt me scz iaculis compunctõnis. Tulerunt palliũ meum. id est faciũt me om̃ia temporalia respuere et cõtemnere. Ad philippenses. iij. Omnia detrimentũ feci et arbitror ut stercora ut xp̃m lucrifaciã. Quarta dies ẽ transitoria transcendere. Dyonisius. hoc fit cum ꝑ mentis excessuz homo ab omnibus terrenis absolutus sursum fertur ad diuini fulgoris supsubstantialẽ radium. et ibi inuenitur. Fortunatus. nequaq̃ deus deuote anime se applicat et inclinat. nisi totam se erigat in cõtemplatione. Ideo subditur in canticis. paululum cũ ꝑtransissem inueni quẽ diligit anima. Paululũ sunt omnia transitoria. que nihil sunt ad comparationẽ dei et eternorum. tunc inuenitur in medio doctorũ cum exultat animus clarescit intellectus. cor letificat̃ mẽs iocundatur. desideriũ bonum angmentatur. Hugo. Ille est dilectus anime qui visitauit te. venit inuisibilis ut te tangat te moueat. nõ vt totus se infundat. sed ut gaudiũ p̃beat. non ut desideriũ impleat. sed ut affectum trahat. et sic manet cum illis subditus eis. quando eos conseruat in gratia. et perficit voluntates eorum. ip̃is augendo virtutes continuando ut finaliter ꝑseuerent. Et tunc implebitur in deuota anima illud Richardi de sancto victore. Ad omnem laborẽ hilarescit laboratnec lassescit. festinat nec deficit. laceratur et nescit deridetur et non aduertit. qui talis hic hiesũ inuenit.

Dominica ~~di~~ sc̃ta post octauas Epiphanie. Sermo. xxxvi.

Manifestauit hiesus gloriã suam. scribitur Johannis. ij. caplo. Et legitur in p̃sentis dominice euangelio. (H) Dicit Aristotiles. ꝙ causa cognoscit̃ ꝑ effectum. Spiritualiter sic christus deus qui est causa omniũ bonorũ Johannis. i. Omnia ꝑ ip̃m facta sunt. et cognitus est per effectus operũ suorũ. Primo in eo ꝙ bonus est cognitus ꝑ effectum. Marci vij. Bene omnia fecit. Secundo ꝙ potens quia mirabilia fecit. Luce. v. Repleti sunt timore dicentes. quia vidimus mirabilia hodie. Tercio ꝙ deus est. quia fecit magnalia. et hominibus impossibilia. Johãnis. xv. Si opera non fecissem eis que nemo alius fecit. peccatum non haberẽt. Dicit enim sanctus thomas parte tercia. q. xliiij. articulo. iiij. Signa et miracula christi ordinabant̃ ad hoc ut virtus diuinitatis in ip̃o cognosceret̃ ad salutem Et. q. xliij. articulo. iij. Miracula facta sunt a christo ꝓpter confirmatõnem doctrine eius. et ad ostendendũ virtutẽ diuinã in ip̃o. Propter quod dicit Johannis. x. Si non facio opera patris mei nolite mihi credere. si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite ut cognoscatis et credatis. quia in me est pater et ego in patre. Et sic primo gloria diuinitatis cognoscebatur in christo per effectum mirabilẽ. quia conuertit aquam in vinum. De quo thema. Manifestauit hiesus gloriã suam (In summa euangelij duo innuuntur. Primo p̃paratio conuiuij nuptialis. Secundo vocatio conuiuarum salutaris. Primum ibi. nuptie facte sunt in chana

galilee. Secundū ibi. et erat mater hiesu ibi
De primo dicit. in illo tpe scz anno. xxxi. eta
tis xpi post annum baptismi postq̄ hiesus oñ
sus fuit testimonio Johannis dicēs. Ecce
agnus dei ſtatus cū duobus discipulis. qui
primo sequebantur statim post hiesum. et v̄
nus fuit andreas qui inueniens fratrē suū pe
trum dixit ei. Inuenimus messiam. quod est
interptatum christus et adduxit eum ad hie
sum. Joh. i. Post hoc secundo die xpus vo
cauit philippum dicens. sequere me. ⁊ statim
secutus est eum. ⁊ philippus adduxit nathana
el. Et sic tercia die quo dixerat iohānes bapti
sta. ecce agnus dei. tunc facte sunt nuptie in
chana galilee ¶ J ¶ Sed diceres. cu
ius fuerunt nuptie. Respondet Hieronimus
in plogo sup Johannē. q̄ iohānis euangeli
ste in hijs verbis hic est discipulus quē volē
tem nubere vocauit hiesus a nuptijs. Hoc si
militer testat ecclesia canendo et legendo. Jo
hānes hiesu xpi multum dilecte virgo. tu ei?
amore carnalē parētem reliquisti. Tu lene cō
iugis pectus respuisti messiam secutus. Ideo
dicit Ambro. Non videtur verisimile q̄ ma
ria fuisset ibi nisi multū attinuisset De sponsa
vero aliqui dicunt q̄ fuisset maria magdalena
⁊ diues. Johannes vero filius piscatoris et
paup. Et pauptas in defectu vini in nuptijs
ostenditur. Magdalena igitur cum fuit diues
et martha. quida non neglexissent q̄ vinū de
fecisset. Et ergo nō videtur q̄ fuerit magdale
na. attamē que fuerit euangelista obticuit. id
circo nobis de hoc q̄rere multū et sollicitos es
se non licet. Sed diceres. cū Ambro. dicit v
ginitas est integritas corpis cum ꝓposito con
tinentie mentis. quō tunc iohannes existens
virgo voluit nubere et cōsentire in actum car
nis. Respondet q̄ nullo modo cōsensit absq̄
xpi. Unde xpus vocauit iohannē ante copu
lam carnalem ad designandū id quod dic̄ ma
gister in. iiij. di. xxvij. q̄ vni psonarum licz ei
re ante copulam carnalē. ut refert Hieronim?
de machabeo. q̄ machabeus inter xpi bremi
tas ꝑcipuus. celebrato nuptiarū conuinio cū
vesperē thalamū esset ingressurus ex vrbe egre
dies transmarinā petijt et bremi solitudinez
sibi elegit. Beatus etiam alexius similiter et
nuptijs diuina gratia vocatus sponsam dese
ruit. Similiter legit̄ de fratre regis vngarie
cui apparuit beata virgo. ut legitur in miracul̄
de conceptōne beate virginis. Et hoc est verū
ante consūmatōnem matrimonij. Ratio quia
dicit sanctus thomas in quarto. dist. xxvij. q.
i. arti. iij. questiuncula. ij. in responso principa
li. Sicut duplex est coniunctio matrimonij.
scz spiritualis et carnalis. Spiritualis fit per
consensum animorū que matrimoniū incipit
et inchoat. carnalis p cōmixtionem sexuū que
matrimoniū consūmat. xxvij. q. ij. c. qua ꝓpter
Sic duplex est mors dissoluens hanc dupli
cem coniunctōnem scz spiritualis et carnalis.
Spiritualis qua homo moritur mundo. per
ingressum scz religionis. hec soluere potest cō
iunctōnem spiritualem que est in matrimonio
iniciato. Sed mors carnis soluit coniunctio
nem carnalem et matrimoniuz consummatū.
idcirco matrimoniū inchoatum pōt solui per
ingressum religionis vel p emissionē solennis
vōti castitatis in manus ꝑlati quasi astringen
do se alicui religioni. Illa vero ꝑsona que in
seculo manet pōt cōtrahere cum alia. ut dicit
sanct? tho. sup. iiij. vbi supra. questiūcula. iij.
in rñso principali. et habet̄ in canone. de con
uer. coniuga. c. vezū. ¶ R ¶ Item dicit ter
cia die nuptie facte sunt ad denotandū q̄ tres
speciales dies. i. conditōnes requirunt̄ ad di
gnam cōtractionem matrimonij. Primus di
es est publicatio coz̄ ecclesia ut habet̄ in ca
none. xxx. q. v. c. ij. null? fidelis cuiuscunq̄ cō
ditōnis sit occulte nuptias faciat. sed accepta
benedictōe a sacerdote publice nubat in dño
Et habetur de clādestina desponsatōe. c. cū in
hibitio. vbi dicit. Clam destina matrimonia
penitus inhibemus. ꝓhibentes etiā ne quis sa
cerdos talibus interesse ꝑsumat. Glosa. Clā
destinum matrimoniū est quod fit nōdū pre
missa denūciatiōe ꝓpter impedimentum. Et
alijs duobus modis. videlicet cū non haben
tur testes. et quando nō fit cum solēnitate. vi
de ibidem de cōiugijs tam clam cōtractis. vi
de. xxx. q. v. ca. si quis. §. hijs ita. vbi dicitur.
q̄ talia non negāntur esse coniugia. nec iubent̄
dissolui. verūtamen ꝓhibentur. et quare vide
ibidē. Secūs dies q̄ debet fieri p verba clara
et manifesta et de ꝑsenti. ut duco te in meam.

Nam dicit sanctus tho. in quarto. di. xxvij. q. i. arti. ij. questiuncula. ij. in responso princi/pali. Cõsensus tacitus interior solus nõ facit matrimoniũ sed requiritur exp̃ssio verborũ. omne enim sacramentũ est res sensibilis. hec autem exp̃ssio fit conuenientissime ꝑ verba de p̃nti si saltem possunt loqui. nihilominus põt fieri ꝑ lr̃as inter ꝑsonas absentes vel ꝑ amicos inter mutos. et quod dicit̃ de spon. c. tue frater nitati ꝙ matrimoniũ in veritate contrahit̃ ꝑ consensum viri et mulieris legitimũ. Et hoc verum est q̃ꝫtum ad hoc ꝙ talis consensus cau sat verbi exp̃ssionẽ. Unde sicut et ibidẽ subdi tur. Necessaria sunt quantũ ad ecclesiã verba consensum exprimẽtia quantũ ad potentes lo qui. vel signa et nutus quantũ ad mutos. et hoc respicit id quod supra dicebat̃ legitimum vt patet in glosa sup̃ eodẽ capl̃o. Et nõ debẽt esse verba sophistica et deceptoria. (L) Sed diceres. quid tunc de his qui circũueni unt virgines ⁊ mulieres ꝓmittendo ore ⁊ de uotando corde solũ ut fallant̃. Rñdetur non est matrimoniũ coram deo sed corã ecclesia. et tales informandi sunt ut de nouo cõsentiãt et copulent̃. Qui autem aliquando copulan tur et nõ cõsentiũt corde sed solũ ꝓpter paren tes annuũt se copulari. periculosum est de ta libus. nam nõ est matrimoniũ interim ꝙ non est cõsensus. et signanter si repugnant. Sed diceres. quid tunc de hijs qui tacẽt et non re/spondent. Rñdetur. qui tacet cõsentire videt̃ ut habet̃ de p̃sump. nonne. et. xxvij. di. c. dy/aconus. Tercia dies est cõscientia serena per confessionem clarificata ut non sit in peccato mortali. Dicit enim sanc. tho. in quarto. dist. xxvi. ꝙ illis qui cõtrahũt digne scꝫ intentõne ꝓlis ad cultum diuinũ ꝓcreãde dat̃ hoc sacra mentũ in remediũ ad excusandũ coitũ. et fac̃ illud esse veniale vel etiã nullũ peccatũ vel eti am meritoriũ. q̃d alias esset mortale. Dicit enim di. qua supra. q. i. ar. iiij. ꝙ actus matri/monialis semꝑ est peccatũ. vel meritorius in eo qui gratiã habet. Si em̃ ad actũ matrimo/nialẽ virtus inducat. vel iusticie ut debitum reddat. vel religionis ut ꝓles ad cultũ dei pro creet̃ est meitorius. Si aũt moueat libido si stens infra bona matrimonij. ut scꝫ nullo mõ ad aliam accedere vellet est peccatũ veniale. si vero extra bona matrimonij efferat̃. ut scꝫ cũ quacũqꝫ muliere id facere ꝓponeret est pecca tum mortale. Ut autẽ matrimoniũ meritoriũ sit hoc nõ p̃t esse sine dono gratie. quia ut elici tur ex sancto thoma. in. iiij. di. xxxi. q. ij. ar. i. et. ij. in responsis principalibꝫ. ad actum meri toriũ tria requirunt̃ scꝫ status merẽtis. et for/ma intentõis et honestas opis. hec omnia pos sunt esse in actu cõiugali qui fit in charitate et intentõe ꝓlis ꝓcreande ad laudem dei vel in/tentõe reddendi debitũ. ideo actus iste p̃t fie ri meritorius. cũ ad ip̃m ꝑtineat virtus iusti cie scꝫ ut debitũ reddat. vel virtus religionis ut ꝓles ꝓcreetur ad laudem dei. Ideo Aug. de bono ꝯiugij. Redde debitũ et ꝑ sanctifica tione reputabitur tibi. (M) Sed diceres quid si exigit̃ in festiuitatibus vel diebꝫ ieiuni orũ. Respondet̃ exactus semꝑ debet reddere nisi caute et sine adulterij ꝑiculo posset differ re. quia dicit apl̃us. i. Corin vij. Mulier sui corꝑis potestatẽ non habet sed vir. sil̃r vir po testatem sui corꝑis nõ habet sed mulier Ideo subdit apl̃us ibidẽ. Nolite fraudari inuicem nisi forte ex cõsensu ad tꝑus ut vacetis orõni et iterũ reuertimini in idip̃m ne temptet vos sathanas ꝓpter incontinentiã vestram. Et hie ronimus in sermone. Et habetur. xxxiij. q. iiij. c. i. Sciatis fratres. qm̃ quicũqꝫ vxori debi/tum reddit vacare nõ p̃t orõibus. nec de carni bus agni ꝯmedere debet. Aug. et habetur ibi dem. c. ij. Quotienscũqꝫ aut dies natal̃ dñi aut relique festiuitates aduenerint nõ solũ ab infideliũ cõcubinarũ cõsortio. sed etiã a ꝓprijs vxoribus abstinere debemus. Ambro. in ser/mone quodã de aduẽtu dicit. Etiã diebꝫ ieiu niorũ a ꝓprijs vxoribus abstinendũ. et habe tur vbi sup̃. c. iij. et. iiij. Et de illa materia ibi dem cõsequenter plenius videre poteris. pro pter quod dicit Ruptus holgot. Quãdo v/num illorũ duorũ mouet cõiuges ad actũ ma trimonialem scꝫ religio ꝓlis vel iusticia reddẽ di debitũ. tunc talis actus semꝑ est meritorius ergo requiritur ꝙ homo etiã sit in statu meren di scꝫ in gratia sine mortali peccato. Sed di/ceres. tamẽ dicit Hiero. et habetur in canone xxxij. q. ij. cõnubia ꝙ in illo tꝑe recedit sp̃us e tiam a ꝓphetis. ibi rñdet sanctus Thomas ꝙ hoc est verum quo ad actum prophetandi. non autem merendi. quia potest meritorie fi eri. (N) Tunc deinceps denominat locũ

nuptiarū dicens in chana galilee. Chana interpretatur zel⁹. i. amor. qz in amore dñi viuere dus et ordinatus. Primus inordinatus qñ est nimius est zelotipia scz cum diligūt se lus, pbibentur Eccī. ix. Non zeles mulierē tuā ne ostendat sup te maliciam doctrine neqz Et hoc fit cū sentit se diligi solū ppter carnis delectatōnem q formā decorā. Iam tunc pet dñationem in virū. Ecclesiastici. xxvi. Do ca. Amor defozmis est obliuio rōis. Jō eccī. ix. Propter spēm mulieris multi perierūt. et speciē mulieris aliene multi admirati reprobi facti sunt. Nā herodes ppter herodiadem pse cutus est fratrē et occidit iohannē. Et sic hodie multi diligūt mulieres ppter fedam voluptatē. et hoc mulieres considerātes blandicijs q minis extorquere nituntē et habere volūt speciosa ornamenta et multiplicia quibus viros vsqz adeo excoriāt. vt nōnunqz depaupentur et efficiantē raptores latrones et fures. Et hic talis amor multū detestabilis est. Nā mulier fornicaria et adultera ita diligit. Dicit enim Hiero. et habet in canone. xxxij. q. iiij. origo Et est hiero. cōtra iouinianū. Nihil est fedius qqz vxorē amare quasi adulterā. Et ibidē Sex tus in sententijs ait. Adulter est in suā vxorē ardentior amator. in aliena quippe vxore oīs amor turpis est in sua nimius. Ideo Leo papa. Ducere pulcrā nō est peccatū dum nō q̄ tis carnis voluptatē in illa sed virtutē. Eccī. xxvi. Gratia sup gratā mulier sancta et pudorata Ideo docet Crisp. Juuenis si vxorez ducere volueris noli querere diuitē sed bene morigeratā. quia boni mozes faciūt diuitias. sed diuitie nunqz faciūt bonos mozes. Glosa sicuti pauper morigerata qz diues impudica. p uerbi. xiij. Sapiens mulier edificat domum suā insipiens extructā quoqz manibz destruet Sed Sedos zel⁹ est tepidus scz cum vna pso nascit vel nouerit aliā fornicantē vel adulterā tem q dissimulat. ille nō est verus amor ut scribit in canone. xxxij. q. v. nō putes. nō est amor sed languor. vbi praui mozes nō corrigū tur. Unde qdā maritus corrigere habeat vxorem suā nō tamē debet in eā seuire. ut habet de cōuer. cōiuga. c. duā. De correctōe adultere dicit Crisō. sup Math. et habet. xxxij. q. i. c. sicut crudelis. Fatuus est et iniquus q̄ retinet meretricē. puer. xviij. Qui tenet adulterā stultus ē q insipiēs. q plura vide. xxxij. q. i. capitulis sequentibz. Aug. Noue corrige ad deū currere noli cū eo pce. qz scribitur ppter. xxxij. Melioz est manifesta correctio qz amor absconditus. Tercius zelus est ordinatus De quo aplus. Viri diligite vxores vras sicut xps ecclesiam scz ordinate ppter salutē. Ad ephe. v. iterū. Unusquisqz vxorem suā sicut seipm diligat. Seipm autem quisqz diligere debet ad salutem. sic q etiam vxorē. Sed iā opposi tum videtur in multis qui ita viuunt sicut cattus cum mure. vbi essi nō est deus ibi nō est charitas Dicit enim aug. de laude charitatis Charitas ita familiaris est deo ut ibi deus esse nolit vbi charitas nō fuerit. i. Johan. iiij. Deus charitas est. Et ista charitas que debz inter eos esse figuratur in hoc q deus formauit mulierē de costa viri. De quo ambro. in libro de padiso. et habet in canone. xxxij. q. v. nec illud. Nec illud ocioſum est q nō de eadem terra de qua plasmatus est adā sed de ipius ade costa facta sit mulier ut scirem⁹ vnā in viro et muliere corpis esse naturā. Glosa dic ibidem. Non de pede formata est mulier ne oīno videretur famula. nec de capite. ne omnino videret domina. sed de costa a latere ut collateralis tāqz equal' et sozor videret Actū dic aug. in li. questionū geneſis. et habetur in canone. xxxij. q. v. est ordo. Est ordo naturalis in hominibus ut femine seruiant viris scz in licitis et honestis causis. Quia dictū est eue Genes. iij. sub potestate viri eris. et ad ephe. v. Mulieres suis viris subdite sint sicut dño quia vir caput est mulieris. Que quidē subiectio figuratur in vitta siue velamine. De q Jsido. libro. ij. de officijs. et habetur. xxx. q. v. c. Femine dum maritantē ideo velantur vt noscerint se viris subesse. et hoc in charitate.

Qualis autem illa matrimonialis charitas fore debeat figuratur in anulo qui p arra desponsatōnis datur. ut. xxx. q. v. c. nostrates et. ca. femine. Primo est vnicus ad designādum q̄ amor debet esse vnicus vnice. sz nunc quelibet vult hāe seruitorē familiarē calamistratū crinibz et vestibus muliebrit' exercitū. de qbz Ou. Sint procul a nobis iuuenes ut fere

cõpti Fine coli modico forma virilis amat.
Et verẽdũ ve houisatorẽ et viri sui corriualẽ.
Contra hoc dicit ambro. in libro. de padiso.
Non duo viri facti a principio neq; due muli
eres. sed primũ vir deinde mulier vnã natu/
ram volens cõstituere Secũdo anulus est au
reus. nam sicut aurũ excedit alia metalla oñia
sic amor ille omnẽ amorem corpalem. Geñ.
ij. Hoc est os ex ossibus meis et caro de carne
mea. Propter hoc homo relinquet patrẽ et
matrem ⁊ adherebit vxori sue. vbi Richardꝰ
de media villa. vir vxorez debz plus diligere
sed pentes honorare. Tercio anulus est ro/
tundus ad designandũ ꝑpetuitatẽ et stabili/
tatem amoris. Math. xix. Quos deꝰ ꝯiunxit
homo non sepat. Dicit enĩ Theodorꝰ ⁊ habet̃
xxvij. q. ij. §. Hos aũt. Matrimoniũ est viri
⁊ mulieris coniunctio indiuiduã vite cõsuetu
dinem retinens. De qua. i. Corin. vij. Preci
pio nõ ego sed dñs vxorẽ a viro nõ discedere
Et vir vxorem nõ dimittat. Quarto anulus
iste in quarto digito locatur. quia dicit Isid.
in li. de officijs. et habet̃. xxx. q. v. c. femine. in
fine. Eo digito vena sanguinis ad cor ꝓgre/
ditur ad designãdũ ꝙ ille amor debet esse cor
dialis. nõ verbo et lingua tm̃ sed corde et ope
ac veritate. i. Johã. iij. Filioli mei nõ diliga/
mus verbis nec lingua sed opere et veritate.
Quinto anulus seip̃m deponere nõ p̃t. neq;
digitus ille in quo est sed altera manus vel di
gitus. sic existentes in matrimonio cõsumma
to seip̃os non p̃nt autoritate ꝓpria dimittere
vt dicit Petrus de tharentasia sup. iiij. sent.
di. xxxv. Nisi causa fornicatõis q̃ ad thorũ si
ei constat de fornicatõe. non aũt quo ad thoꝝ
et habitationẽ simul nisi iudicio ecclesie. Nã
xxxiij. q. ij. c. siue. §. in hoc capitulo habet̃. Si
ue ob causam siue nulla existente causa nõ lice
at alicui sua autoritate vxorẽ dimittere. Di/
co in matrimonio cõsummato. qꝛ in matrimo
nio iniciato ingressus religionis ꝑvotũ solẽne
castitatis sepat. De quo eusebius papa ⁊ ha
betur. xxvij. q. ij. c. desponsatam puellam non
licet pentibus alteri tradere. licet tñ illi mona
steriũ ingredere. (Q) Dixi secũdo innui
tur vocatio conuiuarũ salutaris. cũ subdit̃.
et erat mater hiesu ibi. Vocatus est aũt hie
sus ad nuptias et discipuli eius. hic innuit̃ ꝙ
honeste ꝑsone ad nuptias sunt vocãde. Ecci.
xij. Si benefeceris scito cui feceris. da bono.
et non receperis peccatorẽ. Benefac humili.
et non dederis impio ut aliqui faciũt qui iocu
latores recipiunt et paupes expellũt. Isa. v.
Cythara et lyra tympanũ et tybia in cõuiuijs
vr̃is et opus dñi non respicitis. Nam theme/
licis venatoribꝰ et hystrionibꝰ dare est demo
nibus imolare Themelici dicuntur qui ĩ pub
licis instrumẽtis cantãt. l. athletas. ff. de hijs
qui infa. no. De quibus. xcij. di. c. in sancta.
Grego. Plerũq; fit dũ blanda vox queritur
congrua vita negligatur. et deum moribꝰ sti/
mulat qui populũ voce delectat. De histrio/
nibus dicit aug. sup Johannẽ. et habet̃. lxxx
vi. di. c. Donare res suas histrionibus viciũ
est immane nõ virtus. De venatoribus idez
ibidem. Qui venatori tribuit nõ homini do/
nat sed arti nequissime. Nam si homo tantum
esset non ei donares. honoras in eo viciũ non
naturã. Propter quod dñs docz in euãgelio
Luce. xiiij. Cũ facis conuiuiũ voca pauperes
debiles claudos cecos et beatus eris. qꝛ hijs
si suppleueris defectũ vini poteris impetrare
vinũ gratie. p̃s. ix. Desideriũ pauperũ exaudi
uit dñs. Unde xp̃s volebat esse in nuptijs ad
excludendum errorẽ hereticoꝝ qui negauerẽt
nuptias tanq̃ illicitas. ut Eraclite Thaciani
et marcioniste. Contra quos inuehit venera/
bilis dñs Beda. Si nuptijs rite celebratis
culpa inesset nequaq̃ xp̃us adesset. Bernar/
dus. Omni spurcicia habenas laxat qui nup
tias damnat ut p̃fati heretici Contra q̃s dicit
aplus. i. Corin. vij. Si accepis vxorẽ nõ pec
casti. et si nupserit virgo non peccabit. Et illi
heretici dicunt mulierẽ damnari si pregnans
vel in partu moritur. quod est falsum. qꝛ deus
honorauit matrẽ in multis q̃ cõtinent̃ in hijs
metris. Autor postq̃ locus tempus saluatio
virgo. Christus discipuli signũ factum quasi
primũ. Expositionẽ horũ versuum vide in se/
quenti sermone (R) Sciendũ ꝙ tres ꝑso
ne describunt̃ fuisse hic in nuptijs. scz xp̃s ma
ria et discipuli. ad notandũ ꝙ triplici de cau/
sa potest quis nubere ut dicit Isido. Primo
propter filiorũ generatõem. et illa de causa fu
it matrimonium institutũ in padiso. quia di/
ctum est ade et eue Genesis secundo. Cresci
te et multiplicamini. Et illa est potissima cau
sa nubendi. et valde meritoria. Isidorus.

matrimoniū dicit quasi matris munū. id ē of ficiū. et Ambrosius sup Lucaz. et habet in ca none .xxxij. q.ij. pudor. Pudor est feminis non habere premium nuptiarum. Et subdit. Qui ergo nō causa procreande sobolis sed ex plēde libidinis sibimuicē copulant nō tā con iuges q̄ fornicarij vident. innuēs q̄ p̄cipua causa nubendi debet esse intētio plis. Glo. ubi dē. Magnū p̄mium est scz mulieribus cōcipe re conceptum nasci et educare. nam omnes la bores vigilie et dura vestigia remunerantur et computant ubi ad salutē. i. Thimot. ij. Sal uabit mulier p filiorū generationē. Et sic hijs nuptijs adest ihesus benedictus fructus virgi nis. et excusatur actus matrimonialis p hoc ab omni peccato. De quo Aug. de bono cōiugij Coniugalis cōcubitus generādi causa nō ha bet culpam. Sed gratia cōcupiscētie sanande ꝓpter thori fidē venialē habz culpaz. et hoc in exigēte in reddēte vero nullam. (S) Se cundo potest quis nubere ꝓpter solaciū ut v nus alteri solaciū exhibeat sine aliqua carnali p̄mixtione. et tale fuit matrimoniū inter mariā et ioseph. nam dicit magister in. iiij. di. xxvi. c. vl. et di. xxviij. c. vlti. Et dist. xxx. c. ij. q̄ pfe ctum fuit matrimoniū dum maria cōsensit in maritalem societatē non in carnalem copulā De quo etiā vide. xxxij. q. ij. c. instimtum. et sequentibus. et in. c. sufficiat. et .c. comunt. Aug. Perfectū fuit mente q̄ p cōsensum cō trahit matrimoniū. ut habet de spon. c. de fri cia. et xxvij. q. ij. c. sufficiat. et sic adest maria ut vir infirmus possit cōtrahere ꝓpter solaciū ac ministeriū sibi exhibendū. q̄ scribit Eccl. xxvi. vbi nō est mulier ingemiscit egēs. Ter cio ꝓpter remediū ut homo excuset a peccato mortali ꝓpter fidem thori. quia alias actus ve nereus extra thorū semp est peccatū mortale. psal. lxxij. Perdes omnes qui fornicant abs te. Ideo aplus. i. Corin. vij. Melius est nu bere q̄ uri. id est q̄ cōcupiscentia superi ut vi cium incōtinentie cohibeatur. De quo Aug. in li. de bono cōiugij. et habet. xxxij. q. ij. solet Cōiuges sunt qui causa solius incōtinentie se si bimuicem copulant. Nam cōtinentia non est omnibus data. De quo Math. xix. Nō oēs capiunt verbū istud sed quibus datum est scz vt se castrarent ꝓpter regnū celorū. sed qui po test cape capiat. nam est singulare dei donum. De quo Sapie. viij. Nō possum aliter esse cō tinens nisi deus det. Ideo Aug. Dñe iubes continentiam. da q̄d iubes. et iube q̄d q̄d vis.

De eadem dominica Sermo. xxxvij.

Nuptie facte sunt i chana galilee. Jo han. ij. In summa euāgelij tria in nuunt. Primo p̄mium nuptiarū cele britas. Secundo loci cōgruitas. tercio cōiu gatorum dignitas. Primū ibi. nuptie facte sūt Secundū ibi. in chana galilee. Terciū ibi. et erat mater ihesu ibi. De primo dicit. nuptie facte sunt. (T) Nota ex quo hoc euangeli um facit mentōnem de matrimonio tunc plu ra sunt cōsiderāda in hoc statu. Consuetū est nāq̄ religiosis ad minus semel in anno legere regulā sic et expedit cōstitutis in ordine matri moniali vel volentibus intrare in hūc ordinez tribulatū iura et legē matrimonij ꝓm que vel quam vitā suā instituentes iuste et sancte apd deū. honeste et laudabiliter apud hoies. hono rifice et reuerēter apud seipos viuere valeāt. Et dixi tribulatum. De qua tribulatōe loqui tur aplus. i. Corin. vij. Tribulatōnem carnis habebūt huiusmodi. Que tribulatio p̄figura tur p vinū et aquā. i. penalitates et gaudiū tē porale. Isaie. i. Vinū tuum mixtū est aqua. at tamē xp̄us in cōuiuio nuptiali mutauit aquaz in vinū. sic omnis eorū tribulatio mutabitur in vinū consolatōis si ordinate viuent vt pos sint dicere cū psal. xciij. Secōm multitudinem dolorū meorū in corde meo p̄solatōnes tue leti ficauerunt animā meam. Ut igitur consolati onem consequant dicit Ruptus holgot sup Sapie. Accedens ad matrimoniū vir quattu or debet notare circa vxorez. Primo qualiter eligenda. Secdo qualiter corrigēda. Tercio qualiter dirigenda. Quarto qualiter diligē da. De primo scz qualiter sit eligēda. q̄ di screte nō subito nec p̄cipitāter rapienda. talis enim feruor in principio parit penā in futuro. Exemplū Genē. xxxij. de sichen filio Emor q̄ ad primū respectū dyne filie Jacob eā rapuit et p tāto amore lāguit et mori voluit nisi eā du cere posset q̄d et fec tāto feruore insaniēs q̄ p eū amore se et populū suum circumcidi p̄misit

ob cuius facti ꝓcipitatõem interfectus est cuꝫ omni populo suo ꝙ fratres dyne. Non igit in eligenda uxore habeat respectus talis ad formam uel ad ſpeciẽ mulieris. Seneca. Amor forme mulieris est obliuio ratõis. Eccleſi. ix. Propter ſpeciem mulieris multi pierũt. nec ad diuitias ſed ad bonos mores. ꝓuer. xiij. Sapiens mulier edificat domũ ſuam. inſipiens extructã quocꝫ manibꝫ deſtruet. ¶ Et ſed diceres. Eſt ne peccatũ ꝙ homo eligit pulcraꝫ uel diuitẽ. Rñdetur. Si iſte ſunt cauſe ſecũdarie dũmodo principaliter intendunt ꝓlem uel uitare fornicatõem nõ eſt peccatum. Si aũt principaliter intendit pulcritudinẽ ꝓpter fedam delectatõnem uel pecuniã ad ſitim auaricie ſatiandã ⁊ ſedandã iſte a ꝓpetus poſſet eſſe ita accenſus et intẽſus ꝙ eſſet peccatũ mortale. De pulcritudine habet Geñ. xxix. ubi iacob uidens ꝙ Rachel eſſet pulcra dixit ad laban. ſeptem annos ſeruiã tibi ꝓ rachel. De diuitijs fit mentio. xxxij. q. ij. ſolet queri. ubi de ꝓcubinarijs dicit. Si aliquam ſibi ad tpus adhibuerit donec aliã dignã honoribus uel ſuis facultatibus inueniat. i. diuitijs. ꝙ multa ſunt onera matrimonij ꝓ quibus ſuſtẽtandis requirit pecunia ⁊ expenſa. ut habet de dona. ꝓpter nuptias. c. ꝓ lras. et. xxx. q. v. c. nullũ. ubi dicit. Nullũ ſine dote fiat ꝓiugiũ De quo ibidem in pluribus. c. Idcirco ꝓſuppoſitis cauſis principalibꝫ uel una illaꝫ ꝓſuppoſita melius est cõtrahere cũ cõiuge morigerata cꝫ cum diuite nõ ꝓbata in moribꝫ. Unde Valerius maxim⁹. li. vi. c. ij. de ſapiẽter dictis aut factis. Unice filie pater Themiſtocles cõſulebat. utrũ eam pauꝑi ſed ornato. an locupleti parum ꝓbato collocaret. Cui is. Malo inquit uirũ pecunia cꝫ pecuniã uiro indigentem. Quo dicto ſtultum monuit ut generum potius cꝫ diuitias generi legeret. quaſi dicet. uir pauꝑ et diſcretus debitis laboribus cũ modica ſubſtantia poterit uxorẽ ſuam nutrire ſed pecuniosus et indiſcretus etiã habita citꝫ pdit. et ſic nec ſibimetipſi nec illi tandem poterit ſubuenire. ſic etiam eligẽda est bona ⁊ morigerata cꝫ diues et indiſciplinata. Eccl. xxvi Mulieris bone beatus uir. numerus eñ annorũ illorum duplex. Nam intantũ est gratiosum bene nubere ꝙ teſte ſalomone donũ dei ꝓprie reputat. ꝓuer. xix. Domus ⁊ diuitie dãtur a parentibꝫ. a dño aũt ꝓprie uxor prudẽs

Ecõuerſorio ibiꝺ ſcribit. Lecta iugiter ꝓtu lanna litigioſa mulier. quia nõ habet requie ꝓuer. xxi. Melius est habitare in terra deſerta cꝫ cum muliere rixoſa et iracũda. Ideo elig genda est diſcreta. ꝓuer. xviij. Qui inuenit mulierẽ bonã inuenit bonũ. ⁊ hauriet iocũdi tatem a dño. Qui autẽ expellit mulierem bo nam expellit bona. ¶ Secundo videndũ est qualiter ſit dirigenda. qz mãſuete et nõ cũ tyrãnica auſteritate. verbis et nõ verberibus. amore nõ dolore. dulcedine nõ amaritudine. Colocẽ. iij. Viri diligite uxores uras et nolite eſſe amari ad illas. Cõtra hoc faciũt qui nõ ꝙ aliquod verbũ amicabile loquunt ſuis uxoribus. Jacobi. iij. Ubi zelus ⁊ contentio ibi incõſtantia et omne opus prauũ. Eccl. iij. Fili in mãſuetudine opa tua perfice. et ſuper omnem gloriam diligeris. ꝑs. xxxvi. Manſueti hereditabunt terrã. Tercio videndũ est qualiter corrigenda qz ſecrete nõ cũ confuſione uel uerecundia. non publice uel cõtemptibiliter. ſic fecit ſanctus Job. qui uxorẽ ſuam licet peſſimã arguebat ſecrete et modeſte. Quaſi in ꝙ una de ſtultis mulieribus locuta es. Job. ij. non dixit ꝙ fuit ſtulta ſed quaſi una ex ſtultis Ecce ſecrete arguebat ⁊ diſcrete. Crimen tuꝫ peccatũ in publico arguere nõ est corripere ſed diffamare. Hiero. Omnis rectoris ⁊ correctoris est ut magis ſtudeat ꝓpietatẽ erogare euellere cꝫ ꝓ auſteritatem in foueã indignationis et rancoris ꝓpellere. Ideo ad hebre. ix. dicit. ꝙ in arca teſtamenti erat manna et uirga aaron. dicit Greg. in paſtorali ad deſignandum ꝙ in corde correctoris debet eſſe uirga correctõis et manna dulcedinis. et habetur in canone. xlv. diſ. c. licet. Et ſunt uerba leõnis pape. licet nonnũ cꝫ accidat que in talibus ſint reprehendenda ꝑſonis. plus tñ erga corrigendos agat benuolẽtia cꝫ ſeueritas. plus cohortatio cꝫ cõminatio plus charitas cꝫ poteſtas. ¶ Quarto videndũ est qualiter ſit diligẽda. quia complete. iſta ꝓpleno charitatis ⁊ amicicie inter uirũ ⁊ mulierẽ debet eſſe triplex ut exꝑſſit aꝑtus ad ephe. v. Primo ꝓ dilectionẽ xꝑi ad eccleſiã que fuit maxima. dicẽs uiri diligite uxores uras ſicut xꝑus dilexit eccleſiã. ⁊ ſeipm tradidit ꝓ ea. Secundo ꝓ dilectõem uiri ad corpus ꝓpriũ dicens. uiri dil

diligere vxores suas ut corpa sua. Tercio per dilectõem viri ad seipm. ibi. vnusquisq; vxorem suam sicut seipm diligat. Et hoc innuit in secũdo membro in quo dixi. scdo innuitur loci congruitas. q̃ nuptie facte sunt in chana galilee figuraliter. Chana interptatur zelus. i. amor. ita q̃ vna psona aliam nec verbo nec facto contristari debet. vñ multa sunt que viros ad talẽ amorẽ vxorũ inducere debent. primum xpi exemplaritas. ad ephẽseos. v. Viri diligite vxores vras sicut xpus ecclesiã. Hec similitudo ꝑ attendi in duobus. Primo sicut xps fudit sanguineũ sudorem ꝑ ecclesia. sic tu debes effundere sudorẽ ut nutrias vxorẽ. Gen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. dixit dñs ade et nõ eue. Hoc est cõtra aliquos qui volũt de vxoribus bene viuere compellentes nonnũq; ad questũ illicitũ. quibus deus inunxit ut in dolore pariãt filios. Secũdo est simlitudo in hoc q̃ xps ꝑ salute ecclesie morte sue. Secundũ mouẽs ad dilectõem cõiugis est corpis vnitas. Math. xix. Erunt duo in carne vna. quia corpus mulieris est corpus viri. i. Cozin. vij. Mulier sui corporis potestatem nõ habet. sed vir. vnde debet eã amare tãq; corpus ꝓpriũ. Ad ephẽ. v. Viri debent diligere vxores suas ut corpa sua. subdit ibidem qui vxorẽ suã diligit seipm diligit. nemo enim vnq; carnem suã odio habuit sed nutrit ⁊ fouet eam. et sic viri vxores quia vnũ corpus.

(3) Terciũ est arboris cõformitas. nã vir et mulier sunt velut vna arbor. sicut planta et ramus qui plante inseritur vnã arborẽ efficiũt et vnũ fructũ ferũt et neuter eorũ est sufficiẽs ad ferendũ fructum illũ. sic nec vir nec mulier sufficiens est ad generãdũ plem. et ergo debent amore inuicẽ adherere sicut ramus adheret plante Math. xix. Jã nõ sunt duo sz vna caro. Quartũ est parentũ diuisibilitas. quia vir ꝓpter vxorẽ relinquit patrẽ et matrẽ et oẽs ꝓpinquos et adheret ei. et ecõtra vxor viro. Gen. ij. Propter hoc homo relinquet patrez et matrẽ. vnde vir infideliter agit si hanc non amat. cũ scribatur Eccl. xxxiij. Si est tibi seruꝰ fidelis sit tibi quasi anima tua. mltomagis vxor fidelis que tibi a deo datur. puer. xix. Domus et diuicie dantur a parentib. a dño autem ꝓprie vxor prudens. Quintũ mouẽs ad dilectionem est amicorũ charitas. vicz q̃ cõsanguinei cõiugum ꝓpter cõiugiũ eorũ mutuo se ament. Unde q̃q; patria tota ac regio ad cõcordiã reducitur ꝓpter duas psonas matrimoniliter cõiunctas. Unde et mirũ est q̃ seipsi tales non amãt ꝓpter quos tot se amãt. et mirum est quõ inter illas psonas ꝑ esse discordia. cũ tot ꝓuincie cõcordent et ament se ꝓpter eas. nã ꝓpter qd̃ vnũq; dq; tale et illud magis. primo posteriorũ. (4) Sextũ est domus curiositas. quia vxor est decor domus. Eccl. xxvi. Sicut sol oriẽs in mũdo in altissimis dei sic mulieris bone species in ornamentũ domus eius. ꝓuer. xij. Mulier diligens corona est viro suo. Ideo Eccl. xxvi. Gratia sup gratiam mulier sancta et pudorata. Septimum est aurilij notabilitas. q̃ data est viro in adiutoriũ Gen. ij. Faciam9 ei adiutoriũ simile sibi. ipa enim vxor iuuat virũ in plis ꝓcreatõe et educatõe et domus gubernatõe. et in bonoz tpalium multiplicatõe et conseruatõe. Eccl. xxxvi Qui possidet mulierẽ bonã inchoat possessionem. et quod amplius est iuuat ad saluatõem i. Cozin. vij. Sanctificatus est vir infidelis ꝑ mulierẽ fidelẽ. Octauum est creatõis formalitas. q̃ mulier est formata de costa viri. Uoluit eam deus formare ex limo sicut vir. imo de carne et osse viri. Nam Genesis. ij. Dñs immisit sopozẽ in adam. et raptus est adam in spiritu et interfuit curie celesti. et ibi agnouit virtutem matrimonij et cuius rei esset sacramentũ. et erat adam tunc corpe in paradiso terrestri mente vero in paradiso celesti. Unde eui gilans spiritu ꝓphetico eructauit. Hoc nũc os ex ossibus meis et caro de carne mea. et hec vocabitur virago. q̃ de viro sumpta est. Et hoc ideo ut eã tanq; seipm amaret. eo q̃ de ipo facta est. (5) Nonũ incitãs cõiuges ad amorem est dei placibilitas. q̃ beneplacitũ est deo in amore iporũ mutuo. de quo Eccl. xxv In tribus beneplacitũ est spũi meo que sunt ꝓbata cora deo et hoibus. Concordia fratrũ et amor ꝓximorũ et vir et mulier bene sibi cõsentientes. sed vbi dissentiũt ⁊ discorditer viuunt sicut duo galli in ede ibi nõ est de9. Hugo. Charitas deo ita familiaris est. ut deus esse ibi nolit vbi charitas nõ fuerit. Et debet talis esse charitas ut dicit Ruptus holgot super li. Sap. q̃ ipa vxor in oĩbus debet ita

bene sollicita esse quo ad necessaria vite sicut
ipse vir. Quia dictū christi est. Mathei. xix.
Jam non duo sed vna caro. et sicut vnū mē-
brum compatitur cum alio. sic vir cū vxore et
ecōuerso vxor cū viro. Contra hoc faciūt ali-
qui viri qui vadunt ad tabernam nō curantes
de vxore vel filijs quid comedant vel bibant
et cū iactura negligentie cartiludijs et taxillis
bona sua dilapidāt. et hoc nō est honestuz nec
deificum. Similiter faciunt cōtra hoc alique
mulieres que furant viris bona. et illa furta
male expendunt scz in supbia ꝓ peplis et cin-
gulis cōparandis. taceo ꝙ nonnūq̄ lenonibꝫ
suis impendunt. (C) Sed diceres. vtrū
mortaliter peccet mulier furando marito suo
Rñdeo. Si male expenderit scz ad peccandū
ut si daret amatoribꝫ suis ad alliciendū illos
ad turpem actū sic peccaret mortaliter. Simi-
liter qui reciperet munuscula ꝓpter talē turpē
actum tenetur in foro cōscientie restituere ma
rito ipius mulieris. Si autē mulier furat vi-
ro parco qui recludit omnia bona nullā pote-
statem ꝑmittens vxori sicut nec ancille. et il-
la que sic furatur vtiliter expenderit ad necessi
tatem domus pueroꝝ vel familie vel ad hono
rem dei. non oportet eā conscientiā de hoc ha
bere si non infert damnū notabile marito. qꝛ
eis debent esse omnia cōmunia et cor vnum ⁊
anima vna in signū et euidentiā mutue chari
tatis. Actuū. iiij. (D) Sed diceres. quō
vxor debet ostendere viro charitatē. Respon
detur in tribꝫ. Primo in hoc ꝙ vxor debet ho
norare virū sicut maria ioseph Luce. ij. Con
tra hoc faciūt que viros suos cōtemnūt ꝓpter
pauptatem vel antiquitatē. vnde beata virgo
licet esset pulcra iuuenis et nobilis. nō tamen
cōtempsit ioseph pauperem. Secundo ī hoc
ꝙ debz obedire suo marito. ad Ephe. v. Mu
lieres viris suis subdite sint sicut dño. nā de
us hoc iniunxit eue. Genesis. iij. sub potesta-
te viri eris. ergo mulier existēs inobediēs vi-
ro suo ꝑtinaciter peccat mortaliter ut dic̄ Hie
ronimus. et habet in canone. xxxiij. q. v. cum
caput. Cum caput mulieris vir sit. caput autē
viri xp̄us. ergo quecunq̄ vxor nō subijcit vi
ro suo hoc est capiti suo eiusdem criminis rea
est cui⁹ et vir si nō subijcitur capiti suo scz deo
(E) Tercio in hoc ꝙ debet eum timere.
ad Ephesios. v. Vxor timeat virū suum non
timore seruili propter verbera vitanda. sed
amore filiali ne euz cōmoueat ad iram. posito
enim ꝙ nunq̄ eam ꝑcutiat. attamen debet ti-
mere eius indignationē. et hoc figuratur in ve
lamine Isidoꝛ⁹. in libro de officijs. Et habet
in ca. femine. xxx. q. v. Et. xxxiij. q. v. c. mulier
Femine dum maritant ideo velant ut noue-
rint se subditas esse et humiles. et non ꝓprie
voluntatis loquentes opprobriose viris suis
quod nō debet fieri. nam mulieres debent es-
se mites. ideo habent lenes voces et ligāt col
lum cum peplis in signum ꝙ dulciter debent
respondere viris. Ecclesiastici. xxv. Non est
ira sup iram mulieris. sed ve tali viro qui talē
mulierē habet. et si haberent omnem substā
tiam mundi nihil esset si nō viuūt in charita
te. ꝓuerbiorū. xvij. Melior est buccella sicca
cum gaudio q̄ domus plena victimis cuz iur
gio. Sed diceres. si vir ꝑcuteret talē mulie-
rem malignam an peccaret mortaliter. Respō
detur. si causa correctōis eam percusserit ⁊ mo
derate non peccat mortaliter. quia supior ha-
bet corrigere inferiorē. sed vir est caput muli-
eris. i. Cor. xi. igit ⁊c̄ Si autē maritus ex ira
et inuidia vxorem suā ꝑcutit et sine causa rati
onabili grauit peccat. sicut faciunt hij qui quā
do offendunt in tabernis et ludis venientes
domum volunt se vindicare in vxoribus. (
(F) Dixi. tercio innuit conuiuarū digni
tas. cum subdit. erat mater hiesu ibi. vocatus
est autem et hiesus et discipuli eius ad nupti
as. hiesus voluit interesse nuptijs ad excludē
dum errorem hereticorum qui dicunt thacia
ni. et qui de secta fuerunt marcionis qui dam
nant nuptias et statum matrimonialē. Cōtra
quos dicit apl̄us. i. Corinthiorū. vij. Qui
matrimonio iungit virginē suam bene facit.
Similiter et Mathei. xix. phariseis interro-
gantibus an licet dimittere vxorem quacūq̄
de causa. dñs respondit. Quos deus coniūx
it homo nō separat. ostendēs manifeste matri-
monium esse a deo nō ab homine separandum.
Cuius autoritatis intellectum vide. xxxiij. q.
ij. c. quos deus. Patet ergo ꝙ matrimonium
est bonum. Item scribitur Luce. i. de duabus
ꝑsonis in matrimonio cōstitutis. scilicet de za
charia Et elisabeth vxore eius qui erant ani
bo iusti ante deum intēdentes omnibus mā
datis et iustificatōibus sine q̄rela et ꝙ angelꝰ

gabriel nũciauit zacharie dicẽs. Elisabeth vxor tua pariet tibi filiũ. ⁊ post pauca subdit. spiritu sancto replebitur ex vtero matris sue. iõ non est matrimoniũ malũ in quo sancti homines fuerunt. Item apl'us. i. Corin. vij. Mulier alligata est legi q̃diu vir eius viuit ꝙ si dormierit vir eius liberata est et nubat cui vult ĩ dño. ergo etiã scde nuptie sunt licite. ideo de huiusmodi errore scribit apl'us. i. Thimot. iiij. In nouissimis tp̃ibus discedent quidam a fide attẽdentes spiritibus erroris et doctrinis demoniorũ in ypocrisi loquentiũ mendacium et cauteriatã habentium suã conscientiã ꝓhibentiũ nubere ⁊c̃. Et est heresis. iõ voluit xp̃us interesse ad ostendendũ hoc sacramentum saluificũ et nõ criminosuz ut dixerũt thaciani. Si enim nuptijs rite celebratis culpa adesset nunq̃ xp̃us interesset. (G) Notãter dico rite celebratis. vnde tres ꝑsone fuerunt descripte hic in matrimonio. scz ihũs maria et discipuli. ad denotandũ ꝙ tria bona debent esse in matrimonio deifico. scz fides ꝓles ⁊ sacramentũ ut dicit magister in. iiij. di. xxxi. Primũ est fides. August. Ne post vinculum cõiugale cum alio vel alia coeatur. sz sibi mutuo teneant fidẽ ꝓmissam. hoc enim est essentiale coniugij. ad Hebreos. xiij. Honorabile connubiũ et thorus immaculatus. Et sic fides hic sm Ruptum hol. sup li Sapie. nõ est virtus theologica sed moralis ꝙ scz neuter alteri corpus suũ deneget nec alij concedat iuxta sponsionem. Sed cõtra hoc bonum faciũt adulteri qui grauiter peccant. nã adulteriũ graue est. ꝓuer. vi. Non grandis est culpa cum quis furatus fuerit. furatur enim vt esurientẽ impleat animã. Qui autem adulter est ꝓpter cordis inopiam perdit animã suam. Secundũ bonũ est ꝓles ut amanter suscipiatur et religiose educatur. nã debent cõuenire causa generatõis ꝓlis eos honeste concipiendo et religiose nutriendo scz in articulis fidei. in bonis moribꝰ. et p̃ceptis dei ut hic incipiant deum laudare et in futuro tandem cũ angelis in eterna gloria cõtinuare possint. Sed heu in multis iã cõtrarium est qui nõ ꝓlem sed voluptatẽ querũt qui etiam aliquãdo impediũt ne cõcipiant vl' pariant. De quibus Thobie. vi. Dixit angelus thobie iuniori. Audi me et ostendam tibi qui sunt quibus p̃ualere põt demoniũ. hij nã q̃ qui ita coniugiũ suscipiunt ut deũ a se et a sua mente excludant et sue libidini ita vacent sicut equus et mulus in quibus nõ est intellectus hz ptãtẽ demoniũ sup eos. psal. xxxi. Nolite fieri sicut equus et mulus ⁊c̃. Et hoc bonum habere sufficit in affectu et intentõne. dato ꝙ nunq̃ habeatur ꝓles. sicut steriles. suffic̃ enim affectus si deficit effectus. ij. Corin. viij. Voluntas si ꝓmpta sit scdm id quod habet accepta est. quia deus forsitan non dat tibi vẽtris fructus corpales ut exercites te ferendo et generando spirituales fructus bonorũ operum. Tercium bonũ est sacramentũ ut coniugium nõ separetur. De quo apl'us. i. Corin. vij. His qui in matrimonio sunt p̃cipio non ego sed dñs vxorem a viro nõ discedere. Et ꝓpter hoc ꝙ vir vxorem nõ dimittat dicit notanter discedere. i. longe abire sine voluntate vxoris. quia sine consensu nõ habent peregrinationes nec continentiã vouere. (H) Et dicit magister in. iiij. distin. xxxi. capl'o. ij. Hec tria bona non omne coniugiũ comitant̃. Primũ fides deest in adulteris. sed adhuc eque bene est coniugiũ. August. de bono cõiugij. Que enim adultera est nõ ideo coniunx non est. si enim coniunx nõ esset adultera non foret. ꝙ quia adulteriũ fit culpa cõmittitur. sacramentũ vero nõ cassatur. sed et bonum ꝓlis non omnibus adest. nec omnes qui ꝓlem habent bonum prolis habent. vt qui causa hereditatis possidẽde vel causa solacij habendi ꝓlem habẽt. Unde si habes multos filios educatos ad complacentiã mundi nõ ad cultum dei ꝓlem habes sed nõ bonum ꝓlis. Quia bonum ꝓlis est ut religiose informet̃ ad cultum dei. attamen et cõiugium est. Tercium sacramentum semp manet scilicet vinculũ coniugale. ita ut etiam interueniẽte diuortio fornicatõnis causa coniugalis vinculi firmitas nõ soluitur scz ꝙ alter posset nubere. sed dñt ambo sic manere etiam leprositate interueniente ut patet de cõiugio leprosorũ. hec tria actum carnalem excusant

De eadem dominica. Sermo. xxxviij

Sermo

Vocatus est hiesus ad nuptias et di
scipuli eius. Johannis.ij. (J)
Sciendum exquo p̄dicta verba faci
unt mentōem de matrimonio tunc adhuc duo
sunt cōsideranda de predicto statu. primo ei⁹
dignitas. Secūdo male ī eo viuentiū et ꝯtra
hentium damnabilitas. Dixi primo attenden
da est dignitas matrimonij. quia est status ho
norabilis. ad Hebreos. xiij. honorabile con
iugium thorus immaculatus. ꝓpter quod dn̄s
deus in multis honorauit istū statū. ut habet̄
in hijs versibus. Auctor postq̄ locus temp⁹
saluatio virgo. Christus discipuli signū factū
quoq̄ primū. Primo honorauit hunc statū
in institutōe. quia deus ꝑ se hunc ordinē insti
tuit. Alij enim ordines instituti sunt ab homi
nibus. ut dn̄ico augustino francisco. Sz ordo
mr̄imonial' ⁊ sacerdotal'a dn̄o deo Vn̄ iactā
ter aliquando loquunt̄ religiosi de fundatori
bus eorum vt ille vel ille sanctus instituit. tuū
autem ordinē sanctus sanctorū primitus fun
dauit. Secundo honorauit in loci dignificati
one. quia non in vili loco. nō in angulo vel sta
bulo. sed in paradiso loco amenissimo. Tercō
in temporis determinatōne. quia tempore in
nocentie et nō post hominis lapsum. sed dum
adhuc nullū fuit hominis peccatū. Quarto
in conseruatōne scilicet in archa noe dū om̄es
perierunt in diluuio virgines et vidue tunc ꝯ
seruauit quattuor paria hominū in statu matri
monij existentes. Quinto in matris despon
satione eo ꝙ matrem desponsare voluit. Unde
dicit Augustinus ꝙ ꝑfectum fuit matrimoni
um inter mariā et ioseph mentis sanctitate nō
carnis corruptibilitate. Dicit enim magister
in quarto. distinc. xxx. c. ij. Consensit maria in
maritalem societatē sed non in carnalē copulā
quia virginitatē seruare volebat. Augustinus
Proposuit se seruaturā votum virginitatis in
corde sed ip̄m votum nō exp̄ssit ore. subiecit se
diuine dispositōni. et ꝑseueraturam virginez
nisi deus aliter reuelaret. postea vero simul cū
ioseph labijs exp̄ssit et vtraq̄ ꝑsona in virgi
nitate ꝑmansit. et sic fuit ꝑfectum matrimoni
um. Dicit enim augustin⁹. et magister. in. iiij.
distinctōe. xxx. Et habetur. xxvij. q. ij. capitulo
institutum. Omne nuptiarū bonū impletum
est in parentibus xp̄i. scilicz fides ꝓles et sa
cramentum. Proles cum cognoscimus ihm̄
christuz dn̄m nostrū. Fides quia nullū adul
terium. sacramentū quia nullum diuortium.
Solus nuptialis cōcubitus ibi nō fuit. Ideo
August. Sanctiora sunt cōiugia pari voto cō
tinentium cōstricta. et sic fuit in ioseph et ma
ria. Sexto honorauit in associatōne in eo ꝙ
hiesus et mater eius et discipuli fuerūt ī nup
tijs contra errorem Thacianorū qui nuptias
damnant et creatori insultant qui eas institu
it. Septimo opatione. eo ꝙ primum signum
est in conuiuio nuptiali operatus. De quo te
xtus. hoc initium signoꝝ fecit hiesus. Ex quo
patet ꝙ ille liber est apocrifus qui intitulat̄ de
infantia saluatoris. Item in opere et eius ꝑ
fectione eo ꝙ mutauit aquam in vinū bonum
vt patet in textu. seruasti vinū bonuz vsq̄ ad
huc. Quia scribitur Deutro. xxxij. Dei perfe
cta sunt opera. et Crisosto. Diuina semꝑ me
liora sunt q̄ que potest facere natura. Et fuit
vinum rubeū Unde canit ecclesia. Aque rube
scunt ydrie vinumq̄ iussa fundere. Octauo
honorauit hunc ordinem in sanctificatōe. ad
Epheseos. v. Sacramentū hoc magnum est
quia magnā habet sanctificatōnem ut patz de
bigamis. capitulo debitū. vbi dicit Johānes
andree in glo. (R) Triplex enim sacramē
tum designat̄ in matrimonio carnali copula
consūmato scd̄m tria que in ip̄o contingunt.
Primū est ip̄a coniunctio animorū in prima
desponsatōne dum alter ꝑ mutuū consensum
consentit in alteram. et significat coniunctōez
et vnionem anime fidelis ꝑ dilectōem ad deū
De qua. i. Corinth. vi. Qui adheret deo scz
per dilectōnem vnus spiritus est. id est efficit̄
cum eo. Secundum scilicz cōsummatio ma
trimonij que fit ꝑ coniunctionē corporū signi
ficat vnionem humane nature ad deum que
est facta in vtero virginali ꝑ incarnatōnem v̄
bi. De quo Math. xxij. Simile est regnum
celorū homini regi qui fecit nuptias filio suo.
psal. xviij. Tanq̄ sponsus ꝓcedens de thala
mo suo. Tercium scilicz quādo vnico matri
monio vna vnico viro copulat̄ significat vni
onem ecclesie ex omnibus gentib⁹ vni viro. s.
christo. ad Epheseos. v. Sacramentum hoc
magnum est. ego autem dico in xp̄o et in ec
clesia. Istud sacramentum nō habet locū in
secundis nuptijs. et ꝑ consequens nec in plu
ribus. vide ibidem. Et ideo dicit̄ sacramētū

quasi sacre rei signuz scz fidelis anime ecclesie et humane nature cum deo. L Dixi secũdo notãda est male contrahentiũ vel in hoc statu viuentiũ damnabilitas. licet enim status ẽ dignus et honorabilis. tamen septem sunt genera coniugũ que damnantur nisi egerint penitentiam. ut figuratur Thobie. vi. de filia raguelis que fuit tradita septem viris intellige successiue. qui omnes a demonio interfecti sunt. Primi sunt qui mala intentõne nupserint. Dicit enim Grego. xxviij. moraliũ. Intentio p̃stat fundamentũ opi nostro. habetur enim in canone. lxi. distinctõe. miramur. Vix bono peraguntur exitu que mala sunt inchoata principio. Bernardus. Viciosa intentio viciosam facit animã. ergo si aliquis esset in matrimonio constitutus qui mala intentõne contraxisset confiteri de hoc deberet et penitere ut deum placaret. et plagam iracundie ab eo auerteret. Et qualis debeat esse intẽtio habetur supra in sermõe. Primo scilicz causa prolis causa vitande fornicatõnis vel solacij habendi licet non haberet intentõem cõmiscendi. Dicit enim magister in scdo sententiarũ. distin. xl. c. i. Actus simpliciter mali sunt qui ꝑuersam intentõem habent. Et etiam alexander papa ut habetur in canone. xv. q. vi. si a sacerdotibus. Non tantũ sunt attendenda que fiunt quantum quo animo fiant. Glosa ibidẽ. Potius est attendenda causa facti q̃ ipm factum in se. (M) Secundi sunt qui cõtra interdictum ecclesie contrahũt sine licentia superioris ut tpe ꝓhibito ab ecclesia. quia dic̃ magister in quarto. dist. xxxij. capl'o. vlti. In celebrandis nuptijs obseruãda sunt tpa. Que autem sint ista habet̃ in canone. xxxiij. q. iiij. Non oportet. ij. Non oportet a septuagesima vsq ad octauam pasce et tribus hebdomadis ante festiuitatẽ sancti iohãnis et ab aduentu dñi vsq post epiphaniã nuptias celebrare. qd̃ si factum fuerit sepent̃. Similiter de ferijs ca. Capellano a rogatõnibus vsq ad festum trinitatis. et hoc est mandatũ ecclesie. Gregorius Peccatũ paganitatis incurrit qui ecclesie sancte per inobedientiã contradicit. Similiter sanctus Thomas scda scde. q. x. ar. xij. Maximam habet auctoritatem ecclesie cõsuetudo que ab omnibus est emulãda. quia et ipa doctrina catholicorũ doctorum ab ecclesia autoritatem habet. Unde magis standũ est autoritati ecclesie q̃ autoritati vel augustini vel Hieronimi vel cuiuscũq doctoris. hec ibi. Et di. xi. quis nescit. innocentius. Quis nesciat q̃ ab omnibus debet obseruari quod sancta romana tenet ecclesia. Nã qui ecclesiam nõ audierit sit sicut ethnicus et publicanus. Mat. xviij. Et tales significant̃ ꝑ secundũ virũ zare a dyabolo occisum. quia habet̃. xxiiij. q. i. capl'o alienus. Alienus et ꝓphanus est et non habet deum patrẽ qui ecclesie nõ tenet vnitatem. Ideo Ecclesiastes. iij. Omnia tpus habent. Est enim amplexãdi et tpus longe fieri ab amplexibus. (N) Tercij sunt qui cõtrahunt cum ꝑsonis cũ quibus cõtrahere non debent. Unde multe sunt ꝑsone vitande in contractõne matrimonij. Prima ꝑsona est cognata vsq ad quartã generatõem inclusiue licet ex vna parte in quinta linea cõsanguinitatis ꝛ ex alia vero in secunda vel tercia possunt cõiũgi. Si vero sint ex vtraq parte in quarta non possunt. ut habetur de consangni. et affi. ca. nõ debet. Secũda ꝑsona est affinis vsq ad quartam lineam inclusiue. ut soror vxoris tue concubine tue filia neptis et ꝓneptis. Similiter frater mariti filius fratris mariti nepos pronepos cum his matrimoniũ cõiungere nõ debes ut patet de cõsanguinitate et affini. c. Quod sup his. et. c. nõ debet. Unde si vir concubuerit cũ cognata vxoris sue anteq̃ duceret eam in vxorẽ vel vxor ecõuerso cũ cognato viri si manifestum hoc fuerit impedit contrahenduz. de consang. et affi. c. sup eo. Et dirimit contractum. de eo qui cogno. consang. vxoris sue. c. fraternitatis. Si vero post non dirimit ante ꝯtractum matrimoniũ ut habetur eodẽ iã supra ꝓximo. c. discretõem. et. c. vlti. Item si parentes pueros post sextenniũ cõiunguut. et vna ꝑsona moritur anteq̃ cõueniant. licet nunq̃ se carnaliter cognouerũt viuens nõ p̃t cõtrahere cum cognata mortue vsq ad quartã lineam. ut patet de desponsatõe impu. c. continebatur. (O) Tercia persona in cognatõne spirituali. et hoc potest fieri quattuor modis. Primo si vxor tua post contractũ matrimonium aliquaz leuauit de sacro fonte. tunc p⁹ mortem vxoris illam tu nõ potes accipere. nec vxor tua illũ quez tu leuasti potest. tamen alios filios compatris tui ducere potes in vxorem

vel vxor tua alios filios. de cogna. spi. capi. i.
Idem intellige de illa quam tua vxor tenuit
ad confirmatõnem quam tu ducere post mor/
tem vxoris nõ potes. Similiter ecõuerso de
vxore que nõ p̃t ducere illũ quem tu tenuisti
ad confirmatõnem. quia coniuges ꝯmunicãt
sibiinuicem actõnes. xxx. q. iiij. sciscitat̃. et. c.
si quis ex vno. et de cogna. spiri. c. martinus.
Item eandẽ puellã quam tu leuasti de fonte.
vel quam tenuisti ad confirmatõem nõ potest
filius tuus ducere in vxorem. nec filia tua fili
um illum. ut patz. xxx. q. iij. pictacium. Secũ
dus modus patrẽ carnalem vel matrẽ pueri le
uati non debes ducere. ut de ꝯgna. spiritu. ca.
martinus. sicut nec filiolus vel filiola matrez
suam vel patrẽ suum spiritualẽ. xxx. q. i. de eo.
Tercius modus nõ potes aliquem filiũ vel fi
liam illius accipere in vxorẽ vel maritũ qui te
leuauit de fonte siue prius habuerit siue post.
de cogna. spiri. c. tua nos. ⁊. xxx. q. iij. nõ optet
Quartus modus. nunq̃ potes filium vel fili
am illi⁹ ducere qui te baptisauit siue sacerdos
siue laicus. ut patet de cogna. spiri. ca. vlti. Et
xxx. q. iiij. c. si quis ex vno. Nec filium nec filiã
illius cui es cõfessus. quia spiritualis frater vl̃
soror tua est. ut dicit Nicolaus papa. xxx. q. i.
omnes quos in penitẽtia suscepimus hoc vlti
mum. Nec filium vel filiã ⁊c. Salua reueren
tia editoris cassum ẽ et inane. Et allegatio ad
hoc ꝓbandum. de. xxx. q. i. c. omnis imptinẽs
dicit canon. Omnes quos in penitẽtia susci/
pimus ita nostri spũales sunt filij ut et ip̃i q̃s
vel nobis suscipientib⁹ vel sub trine mersiõis
vocabulo mergentibus. vnda sacri baptisma
tis regenerauit. ꝓbat iste canon attinentiã spi
ritualem inter cõfessorem et filiũ vel filiã peni
tentialem. sed nõ inter illum vel illã penitentia
lem et filiũ confessoris. Vide glosam ibi sup
aduerbio vt que dicit. vt nõ notat omnimo/
dam similitudinẽ nisi quo ad ip̃m sacerdotem
qui suscipit in penitentiã. filius enim eius bñ
potest ducere quã pater recepit ad penitentiã
Et alludit glo. de cog. spi. c. vl. ꝓpe finẽ. vide
ibidem. ¶ P ¶ Quarta ꝑsone omnes de q̃
bus. xxvij. q. i. c. ut lex que se obligauerũt ad
continentiam. ut sub diaconi diaconi et clau/
strales omnes cuiuscũq̃ conditõnis vel ordi
nis approbati ꝑ sedem apostolicã vtriusq̃ sex⁹
si contraxerint debent separi alioquin damna
buntur ex cõcilio triburiensi. xxvij. q. i. virgi/
nem que se deo cõsecrauit. Similiter omnes
castitatem deo vouentes siue sint virgines si/
ue vidue vtriusq̃ sexus siue beguine siue in/
cluse. xxvij. q. i. nuptiarũ. vouentibus nõ solũ
nubere sed velle nubere damnabile est. Ideo
Aug. in li. de conflictu viciorũ. xxxij. q. i. nubẽ
di. Nubendi licentia illis nõ conceditur qui
continentes vel virgines esse decreuerũt. Et
canone sequenti. Si nupserint adulteris el/
se peiores manifestũ est. Quod si tamen fa/
ctum fuerit scienter aut negligẽter stabit ma/
trimoniũ corã ecclesia si votum fuerit simplex
quia votum simplex matrimoniũ impedit con
trahendũ sed nõ dirimit contractũ ita et habi
tus sine ꝓfessione acceptus. ut qui cle. vel vo.
contrah. pos. c. cõsuluit. et. c. rursus. Secus
est autem de voto solẽni quod impedit contra
hendũ et dirimit contractũ. eodem quo supra
c. meminimus. Sed qualẽ penitentiã agere
debes require a confessore tuo qui si prudens
est te expediat. sed debiti petẽdi potestatẽ ꝑdi/
disti. Exactus autẽ reddere debes et semꝑ cũ
dolore. ¶ Q ¶ Quinta ꝑsona cũ qua cõ
trahere non licet sunt omnes in matrimonio
quorũ vel quarum viri vel vxores sunt viue
q̃diu non est certus vir de morte vxoris vel
vxor de morte viri non debet aliũ ducere. ut
habetur. xxxij. q. vij. ꝑ totum. Et de secundis
nup. c. dñs. Quarti qui damnant̃ nisi peni/
tuerit sunt q̃ iurgiose viuũt sicut cattus cum
catulis edentes simul panem. Hi sunt ut side
ra errãtia que nunq̃ cũ celo concordant. de q̃
bus in canonica iude Hi sunt sidera errantia
quibus ꝓcella tenebrarũ seruata est in eternũ
Jacobi. iij. Vbi zel⁹ et cõtentio ibi incõstãtia
et omne opus prauũ. quia ibi nõ est deus vbi
non est charitas et pax. p̃s. lxxv. In pace fa/
ctus est locus eius. Ideo apl̃us. ij. Corinth.
vlti. Pacem habete et deus pacis et dilectõ
nis erit vobiscũ. vbi coniungit tria. scz deum
dilectõnem et pacẽ. Math. v. Beati pacifici
quoniã filij dei vocabunt̃. Litigiosi vero ac
discordes sunt filij diaboli. Math. xij. Qui
non est mecũ contra me est. et qui nõ congre
gat mecũ spargit. Sed ve ꝑti que est in cul/
pa. psal. xiij. Contritio et infelicitas in vijs e/
orum et viã pacis non cognouerũt neq̃ ec in
futuro habebunt. Ideo docet apl̃us ad hebr.

xij. Pacem sequimini cū omnib⁹ et sanctimo
niā sine qua nemo videbit deū. Sz iā dicunt
se excusando nō est culpa mea. audi si alter cō
iugum est malus iracūdus impatiēs veneno
sus ut serpens discors et cōtentiosus ut dyabo
lus in inferno. tunc altera pars vel psona de
beret esse patiens blanda pia et affabilis z oēs
molestias quas ꝑpeteretur deo offerre ꝓ pec
catis suis. et sic illa ps mala purgaret patien
tem a peccatis et esset hic dyabolus et tortor
illius vt in futuro alij dyaboli atq; veri tortō
res nullā potestatē in eo exercerēt. Flaum. i.
Non punit deus bis in idipm. afflixi te ampli
us nō affligam. et nō cōsurget duplex tribula
tio. Jacobi. v. Patiētes estote et vos confir
mate corda vestra. quia Luce. xxi. In patiētia
vestra possidebitis animas vras. Sed quādo
vna psona alteri maledicit est graue peccatū.
i. Cor. vi. Necq maledici regnū dei posside
bunt. Ad hanc concordiā valeret ut pares nu
beret nobilis nobili iuuenis iuueni. Aristo. i.
de generatōe et corruptōe. Similia se bñ cō
patiunt. Eccli. xiij. Omne animal diligit sibi
simile. sic et omnis homo ꝓximū sibi. Sz qñ
nobilis ducit ignobilē paup diuitem tūc ob
iciunt sibimuicē dissimilitudinē dicēdo non
es me dignus. Ideo Genes. ij. dixit deus.
Faciamus ei adiutoriū simile sibi. ℟
Quinti qui damnant sunt qui matrimoniū
violant. i. Corint. vi. Necq fornicarij neq; ad
ulteri regnū dei possidebunt. Et deutro. xxiij.
Non erit meretrix de filiabus israel nec scorta
tor de filijs israel Adulteris etiam tpalis mors
ex sententia dñi inflicta est Deutro. xxij. Si
dormierit vir cū vxore alterius. vterq; morī
entur. i. adulter et adultera. Detestabiliores
itaq; sunt et abominabiliores qui accedūt ad
vxores ꝓximorū suorū puta fratris vel patris
Nam tales sunt maledicti Deutro. xxvij. ma
ledictus qui dormit cū vxore patris sui. Et ta
libus nō bene succedet. Unde omnes leges
dicunt adulteriū puniendū. Primo lex moy
si Deutro. xxij. Uterq; morte moriat. Ideo
Gen. xx. dñs cōminatus est abimelech mortē
ꝓpter vxorē abrahe. z. ij. regū. xij. Dauid di
cum est. nō recedat gladius de domo tua vs
q; i sempiternū. Secūdo lex euāgelica Mat.
xix. Dico aūt vobis. quia quicunq; dimiserit
vxorem suam nisi ob fornicatōem et aliā duxerit mechatur. z qui dimissaz duxerit mechatur. 3°
Tercio lex aplica. ad Hebre. xiij. Fornicatores et adulteros iudicabit dñs. et dicetur eis illud Apoca. vl. Foris canes venefici et impudici. Dicit enim Richardus de media villa sup quarto senten. q; mulier adultera triplicit peccat. primo ꝓ furtū. in eo q; falsos heredes substituit et furatur viro et veris heredib⁹ hereditatē. Secūdo peccat ꝓ mendaciū quia frangit fidem ꝓmissam. Tercio cōtra omnem legē dei. vnde licet aliqñ ꝓpter multiplicatōz humani generis ad cultū dei dedicandū licitū fuit viro habere plures vxores. ut patet de abrahām et Jacob. nūq; tñ in lege diuina decuit vnā mulierē plures viros habere. Ideo Innocen. papa. et habet. xxxij. q. v. xpiana. Christiana religio adulteriū i vtroq; sexu pari ratōe condemnat sz q̄ꝫtum ad fractōez fidei sed mulier vltra q̄ꝫtum ad bonū ꝓlis. Idcirco adulteri magnā pēnā habebūt. ut patet in exēplo quod scribit Helynādus. Fuit quidā carbonarius paup sed religiose ac bene viuēs. et comiti dño suo multū familiaris. hic dū quadam nocte vigilādo custodiret fossam suā carbonificam ex toto incensam quedā mulier apparuit sibi nuda currēs. et post eam quidā in equo nigro equitās euaginato gladio ut fugientē apphenderet mulierē que dū fugiēs fossam circūiret pphensa est ab eo et gladio ptossa statim corruit quasi mortua. quā ille ꝓiecit in ignem et cōbustam rursum extraxit. et posuit ante se sup equum et abijt. hoc autem cum pluribus vicibus et noctibus ostensum illi esset ille tandem comiti p̄dicto rem ex ordine enarrauit. at comes vna cū carbonario ad p̄dictum locū venies quadā nocte. et sicut dictum illi erat totū videns apphenso equestro cū recedere vellet quesiuit quis esset. tunc ille inquit. ego sum vester miles. et hec vxor illius militis quem ꝓ meo amore interfecit vt eo liberius meo cōcubitu frueret. nunc ambo mortui sumus. et quia sero in ipa sz morte penituimus. nūc aūt tale tormentum patimur et peramplius ipa q; singulis noctibus a me interficit et cōburit. tantū enim dolorē patimur in ictu gladij quo eam ferio q̄ꝫtum vnq; aliqs in morte passus est. et maiorē inde cōbustionem. Ad hoc comes. quis ē equus ille sup quē sedes. rndit dyabolus ē qui nos torquet. Ut

Dolus aptatus

comes. posset ne vobis aliq̄s succurere. rñdit
imo ꝑ missas orões et elemosinas. Ecce quõ
simul peccantes simul puniuntur. Sapie. xi.
Per que quis peccat ꝑ hec et torquet̃ ¶ S
¶ Sexti qui damnantur sunt qui partum ne
cant. Et hoc dupliciter. scilicꝫ corꝑaliter vel
spiritualiter. Corꝑaliter quattuor modis. pri
mo cum sterilitatẽ ꝓcurant ꝓpter penam par
tus. De quibus Aug. de nuptijs et cõcupiscẽ
tijs. et habetur. xxxij. q. ij. ca. aliquando. et de
homici. c. si aliquis. Secundo dũ in vtero fe
tus nondũ viuificatus expellitur. non dico oc
ciditur. Quia dicit Aug. in libro q̃. ve. et no
ui testa. Et habet̃. xxxij. q. ij. c. moyses. et in li
bro questionũ exodi. et habet̃ vbi supra. ca.
quod vero. et magister in. iiij. di. xxxi. Infor
me puerperiũ animam non habet Unde pri
mum oportet domũ cõpaginari. et tunc habi
tatorem induci. Hiero. ad algasiã. et habetur
xxxij. q. ij. c. sicut semina. et magister vbi sup̃
Semina paulatim formant̃ in vtero. et tam
diu non reputat̃ homicidiũ donec elemẽta cõ
fecta suas ymagines membraqꝫ recipiũt. Un
de versus. Tres sunt in lacte dies bis sunt in
sanguine trini. bisseni carnẽ ter seni mẽbra fi
gurãt. Tercio cũ occiditur viuificatus vel de
lendo ꝑ aborsum. de quibus. ij. q. iiij. c. audi
uistis. et vide ibi glo. sup verbo aborsum. vel
iam natũ opprimendo et suffocãdo ex negligẽ
tia. c. quo supra. vel ex furoris malicia et ira. d̃
quibus extra de his qui fi. oc. ꝑ totum. ꝑterq̃
in vltimo. vbi de oppssis ꝑ negligentiã habet̃
Quarto cum in loco deponit̃ vbi moritur. de
quibus extra de infan. et languid. expositis ꝑ
totum. Unde nulla bestia simile facit imo pa
scunt alienos. ut scribit̃ Hieremie. xvij. Per
dix fouet que nõ peperit. imo ut legit̃ in histo
rijs. Cyrũ regem ꝑsarũ lupa lactauit. Ideo ꝯ
querit̃ Crisꝰ. dicẽs. Nulla in hoc mũdo bestia
peior muliere mala. Ecclesiastici. xxv. Breuis
oĩs malicia sup̃ maliciã mulieris ¶ T ¶ Se
cũdo aliqui occidũt partũ spiritualiter. Et hoc
multis modis. Primo cũ in baptismo negli
gũt. et tunc nõ erit eis salus. Joh. iij. Nisi q̃s
renatus fuerit ex aqua ⁊ spũ sancto nõ p̃t intro
ire in regnũ dei. Et habet̃ in canone de conse.
di. iiij. nulla. Et sunt verba aug. de bap. paruu
lorũ. Nulla p̃ter baptismũ salus ꝓmittitur in
fantibus. qꝛ infantes si ꝑ sacramentũ q̃d ad h̃

diuinitus est institutũ in credentiũ numeꝝ nõ
transeũt in tenebris manẽt. et p̃nt cõqueri il
lud Trenorũ vlti. Cecidit corona capitis nr̃i
ꝓpterea mestũ factum est in dolore cor nostrũ
Ideo cõtenebrati sunt oculi nr̃i. Secũdo cũ
filios et filias nõ corrigũt male faciẽtes sꝫ pla
cent eis verba mẽdosa scurrilia deceptoria. q̃
quando audiũt tacent. ⁊ ut habet̃ de p̃sump.
c. nonne. qui tacet cõsentire videt̃. Et faciens
et consentiẽs eadẽ pena cõstringunt̃. ut habet̃
de offi. delega. c. i. Et aplus ad Roma. i. Nõ
solũ qui agũt scꝫ male digni sunt morte. sꝫ eti
am qui cõsentiũt facientibꝫ vt ꝑentes. Et po
sito q̃ pater et mater nunq̃ꝫ ꝑ se peccassẽt mor
taliter si sciãt vel videant filiũ vel filiã peccare
mortaliter si nõ corrigant eternaliter damnan
tur nisi penituerint. et habet̃ de hereti. c. q̃ ali
os. Qui alios dum p̃t ab errore nõ reuocat se
ip̃m errare demõstrat. Tercio cũ malũ exem
plũ p̃bent ꝑ inhonestã cõuersatõem. Grego.
Tot mortibꝫ quis dignus est quot mala exẽ
pla ad posteros trãsmittit. ut ꝑ supbiam acci
diã chorisatõnem inebriatõem et impietatem
quo ad paupes. Hec etenim cernentes filij a
parentibꝫ sequunt̃ plerũqꝫ vestigia eorũ i hu
iusmodi criminibus. Et sic implebit̃ illud p̃s
cv. Imolauerũt filios et filias suas demonijs
Et deutro. xxxij. Imolauerũt demonijs et nõ
deo. Quarto occidũt pueros suos cũ iniusta
bona eis in hereditatem relinquũt. Marci. xiij
Tradet pater filiũ in mortẽ scꝫ cum filius sciẽ
ter possidet bona a patre male acquisita Aug.
Si tenes obolũ teneris a dyabolo. p̃s. xxxvi
Melius est modicũ iusto sup̃ diuitias pecca
torum multas. ⁊c. Quia tales parẽtes dam
nant seipsos et pueros. Eccl̃i. xli. De p̃re im
pio querunt̃ filij quoniã ꝓpter illũ sunt in ob
probrio. Exemplũ ponit arnoldus in li. narra
tionum. q̃ fuit quidam miles bone vite q̃ infir
matus obijt et alius quidã deuotus hõ raptꝰ
in extasi vidit eundẽ militẽ in quadã scala in
inferno stantẽ. et quesiuit ab eo. cur in talibus
penis staret cũ tamẽ nõ fuisset raptor sed libẽ
ter ieiunasset orasset et laudabile testamentuꝫ
post se reliquisset. rñdit miles q̃ solũ ꝓpter a
liqua bona que ab antiquis tꝑibus essent ab ec
clesia parrochiali alienata per suos antecesso
res. et quia illa bona ecclesie non restituit sed
ea scienter possedit ideo et decimus iam esset

in ordine in scala illa locatus. primus vero in infimo. et addidit quotquot de parētela mea illa bona scienter possident ad hāc scalaz pueni ent vbi nulla est redemptio sed eterna damnatio (U) Septimi qui in matrimonio ꝯstituti dānantur sunt qui in timore dei non viuunt Ecclesiastici. i. Qui sine timore est nō poterit iustificari. ut aliqui viuētes bestialiter in matrimonio et actibus eius sicut equus ⁊ mulus in impudicicia. Nā actus matrimonial' pt fieri sex modis. primo causa ꝓlis ꝓcreande ad cultū dei. hoc modo est opus pietatis et nullū peccatū sed magis meritoriū. August. Cōiugalis ꝯcubitus generādi gratia nō habet culpam. Secunda causa reddēdi debitū. hoc mō est actus iusticie. i. Corin. vij. Vxori vir debitum reddat. Similiter autē et vxor viro. Et sic iterū si fit ꝓpter debitū non peccat. Aug. de bono cōiugij Redde debitū et ꝓ sanctificatōe reputabitur tibi. ut habetur. xxxiij. q. v. c. Si dicat. Alias si ex contemptu dimitteret peccaret grauiter. Tercio fit causa fornicatōis vitāde non in se sed in ipa coniuge. et hic actus etiam est licitus et nullū peccatū. Quarto causa delectatōis satiande. et tunc distinguitur. vel illam delectatōem exercet affectu maritali aut fornicatorio. Si affectu maritali utpote ꝙ eaz nō cognosceret si vxor eius nō esset. sic solum peccat venialiter. Si autē affectu fornicatorio vtpote ꝙ etiā ꝯgnoscere vellet si vxor eius nō essz tunc peccat mortaliter. quia tunc istius delectatōis affectus p̄ponitur ipi deo vide. xxxij q. iiij. c. liberorum. Quinto cōmittitur impetuose ex sola libidine ꝓueniens. metas honestatis et ratōnis transgrediēs ut causa satiande libidinis ꝑ meretricias blādicies. et cum vtuntur calidis et incensiuis vt potētiores sint in actu. Et si quis nititur facere cū nō appetit neqz exigit tunc peccat credo mortaliter. Sexto cū cōtra naturā vel vsum naturalē cognoscit tūc mortalissime peccat. Aug. Valde detestabile est mulier accincta gladio vir fuso. Istud peccatum clamitat in celū ꝓpter enormitatē Et inter omnes species luxurie est pessima. nā quinqz sunt species luxurie scz fornicatio adulteriū stuprum incestus et peccatū cōtra naturā. vnde Gre. Grauissime peccant adulteri. sed grauius incestuosi. sed omnes trāscendūt cōtra naturam peccātes. quod est maius q̄z cū q̄s cū ꝓpria mr̄e delinqueret. Aug. de adulterinis cōiugijs. Et habet. xxxij. q. vij. c. adulterij. inquit. Adulterij malū vincit fornicatōem. vincitur autem ab incestu. Peius est enim cū matre q̄z cū aliena vxore cōcumbere. sed omniuz horū est pessimū quod cōtra naturam fit. Vide ibidem et alios tres canones sequentes.

(x) Item non solū sine dei timore viuūt ī opere sed etiam tpe. Nam quinqz sunt tempora in quibus ab actu matrimoniali abstinendum est. primū tpus quadragesimale. xxxiij. q iiij. c. nō oportet. Quia legit in capite ieiunij illud Johelis. ij. Egredieť sponsus de cubili suo et sponsa de thalamo suo. Nam sicut quis ieiunat a cibo corpali sic etiaz a delectatōe carnali. Secundum est tpus quattuor tpm et dies rogationum. Augustinus. tpe ꝓcessionis et ieiuniorum nō licet cōiugibus cōuenire. xxxiij. q. iiij. c. christiano. quia tunc abstinendū ē ab illicitis ut facilius impetret quod postulat Terciū est tempus sacrorū dierū et sacrarum noctiū. eadem. qua. s. c. q̄tiēscūqz. Exemplū ponit in dyalogo Gregorius. ꝙ quedā legitima a viro suo cognita sabbato in nocte ⁊ cum die dñico ꝓcessioni se iūgeret a dyabolo corā omni populo multū vexabat et torquebatur. Quartū est tpus infirmitatis feminarū. i. tēpore menstrui. Hiero. qz tunc cōcipiunt pueri leprosi. Ideo ꝓhibet dist. v. c. vlti. ad concubitum mulieris mēstruate accedere. Quintuz est tpus puerperij. c. eo. quo supra. Aug. ex hoc efficiuntur mulieres steriles. quia semen viri cū sanguine mortificatur. Et hoc maxime cōtingit infra. x. dies si cōueniūt. et hoc valde absurdū est cū bestie irratōnales obseruant tpus. Similiter etiā tpe impgnatōis et vicino partui. Sed diceres. an etiā tpe pregnatōnis potest reddi vel exigi debitum. Respondet Petrus de Tharentasia super quarto sententiarū. Si esse potest sine piculo aborsus reddi pt. et etiā sine peccato exigi quia vsus matrimonij nō est tantum in officiū sed etiam in remediū. Si vero piculum esset in puero existēti in vtero non debet exigi neqz reddi. quia matrimoniū principalius est institutum in officiū q̄z in remediū. Itez dicit aug. ꝙ tpe mēstrui pueri cōcepti efficiunt epilentici ceci claudi stulti et obsessi a demonibus. et tunc patebunt peccata parentum in pueris.

y (y) Sed diceres an peccāt cōiuges in red
dendo debitū in solēnitatibus et ieiunijs. Re
spondet̄ ꝑm Raymundū. exactus omni tēpo
re debet reddere nisi caute et sine ꝑiculo posset
differre et nō peccat. Sed qui exigit in festiui
tatibus cōcupiscentia ductus sine cōtemptu
tēporis vel ordinatōis ecclesie peccat veniali
ter. si vero ꝑtinaciter exigit peccat mortaliter.
sed nō illa ꝑsona que reddit. cū potius vellet
ob reuerentiā dei et sanctorū abstinere. ergo a
criter sunt arguendi isti obstinaces qui temere
exigunt debitū illis diebus sine timore dei. de
hoc etiā vide. xxxiij. q. iiij. per totum. De illis
scribitur Thobie. vi. Hi nāq; qui coniugiū
ita suscipiunt ut deū a se et a sua mente exclu
dant et sue libidini ita vacent sicut equus et
mulus in quibus nō est intellectus habet po
3 testatē demoniū sup eos. (3) Octaui vero
sunt qui matrimoniū contrahūt recta intenti
one et in dei amore et timore viuūt vt docuit
angelus raphael Thobiā iuniorē thobie. vi.
Tu aūt accipies virginē cū timore dñi amo
re filiorū magis q̄ libidine ductus ut in semi
ne abrahe benedictōem in filijs consequaris.
Sed illi qui male cōtrahūt et male viuūt si
ne dei timore et amore nō habebunt filios bo
nos. psal. xxxvi. Iniusti punient̄ et semen im
piorum ꝑibit Sap̄. iij. Ab iniquo thoro semē
exterminabit̄. Et. c. iiij. Ex iniquis omnes fi
lij qui nascent̄ testes sunt nequicie aduersus
parentes interrogatōe sua.

De eadem dominica. Sermo. xxxix

A Nuptie facte sunt in chana galilee Jo
hānis. ij. (A) Pro quo sciendū
quintuplices sunt nuptie. prime in
carnatōis. Secūde redemptōis. tercie dam
natōis. quarte spūalis vnionis. quinte eter
nalis glorificatōis. De quibus Math. xxij.
Simile est regnum celorū homini regi. i. deo
patri q̄ fecit nuptias filio suo. s. vniēdo sibi na
turam humanā. In quibus nuptijs filius dei
est sponsus. ps. xviij. Tanq̄ sponsus dñs. et
humana natura sponsa Isaie. lxi. Induit me
vestimentis salutis et indumēto iusticie circū
dedit me quasi sponsū decoratū corona scilicet
glorie ornatuz monilibus suis scz gratie. quia
magna gratia est facta humano generi q̄ deus
est homo factus. De quo Aug. In rebus per
tpus ortis illa summa est gratia q̄ deus homi
cōiunctus est in vnitate ꝑsone. Similiter et
magna gloria ita vt angeli se amplius ꝑm gre
goriū noluerūt ꝑmittere ab hominibꝰ adora
ri. Thalamus istarum nuptiarū fuit vterꝰ vir
ginalis. paranimphus angelus. Hee nuptie
iniciate sunt in patriarchis et ꝓphetis. In pa
triarchis p̄figurate ut in rubo moysi ardente.
Exodi. iij. In virga aaron frondenti. Nūeri
xvij. In ꝓphetis vero ratificate q̄ ꝑ scripturā
ꝓpheticā exp̄sse Isaie. vij. Ecce virgo concipi
et et pariet filiū. Fuerunt in vltimis tp̄ibꝰ cō
summate ꝑ incarnatōnem. dum virgo maria
p̄buit consensum ip̄i paranimpho angelo di
cens Luce. i. Fiat mihi scd̄m verbum tuum.
Item hee nuptie facte sunt in chana galilee.
quod interp̄tatur zelus. quia in zelo et dilecti
one dei. ad ephe. ij. Propter nimiā charitatē
suam qua dilexit nos deus filiū suum misit in
similitudinē carnis peccati. Ad romanos. viij.
quia licet verā carnem assumpsit tamē pecca
tum nō habuit. ideo eius caro fuit carni pecca
ti similis. Ideo aplus dicit in similitudinem
carnis. et dicit ex charitate. Quia dic̄ Aug.
de cathesisandis pueris. Que maior causa in
carnatōis q̄ ut oñderet dilectōem suaz in no
bis. Et subdit. Si amare pigeat saltē nō rea
mare. Et Orosius. Si homo nō peccasset ad
huc deus ex nimio amore hō factus fuisset. di
cit nanq; glo. sup Math. Sola charitas fe
cit xp̄m incarnari. Planum ergo est q̄ nō mi
nus animā dilexisset innocentē q̄ peccatricem
Ideo licet aliqui doctores dicāt q̄ nō fuisset
incarnatus. hoc intellige q̄ passibilē naturam
nō assumpsisset. adhuc tñ assumpsisset huma
nā naturā. q̄ matrē p̄ordinauit ab eterno. Ec
clesiastici. xxiiij. Ab ītio et ante secula creata
sum. Augustinus. Si deus peccatores non a
maret de celis ad terrā non descenderet Ecce
zelꝰ (B) Iste nuptie facte sunt tercia
die. id est in tercio tempore. Beda. Nō tēpo
re nature neq; tp̄e legis mosaice. sed ī tp̄e gr̄e
Huius figura habet̄ hester. i. Quia anno ter
cio regni sui fec̄ assuerꝰ rex grāde cōuiuiū. mi
stice sic et et xp̄us qñ despōsauit sibi humanā

naturam. De hoc tempe dicit aplus ad Galathas.iiij. At vbi venit plenitudo tpis misit deus filiū suum factū ex muliere ꝛc. Itē anulus subarratōnis quo subarrauit sponsam fuit dignificatō humane nature ex vnione ad diuinā. o q̄ntū ē dignificata ꝑ vnionē deitatꝫ q̄d ē cō nō immerito mirat̄ iob.vij. dicēs. q̄d ē hō q̄ mag. eū. Itē iocalia nuptiarū fuerūt gaudiū āgelorū et celestis exercitus. Luce.ij. Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis laudantiū et dicentium gloria in altissimis deo et in terra pax hominibus bone volūtatis. Ecce pax nunciatur de celo hominibꝫ. quia ī nuptijs contrahit̄ amicicia ex parte vtriusq̄. et sic ꝑ incarnationē dei facti sumus amici dei. Bernardus. Puto q̄ me nō potest spernere xp̄us quia caro de carne mea et os de ossibus meis. Item iste nuptie facte sunt in chana galilee. Galilea enim interp̄tatur transmigratio et recte quia deus transmigrauit de celis ad terrā. Baruth.iij. Post hec in terris visus et cū hominibus conuersatus est Johānis.xvi. Exiui a patre et veni in mundū. In istis nuptijs fuit maria cōsentiens cōcipiens et pariens fuit et hiesus benedictus fructus ventris eius. et discipuli. id est chorus virtutum. scꝫ paupꝫtas humilitas castitas. Luce.ij. Innenietis infantem pannis inuolutū et positū in p̄sepio. Ibi fuerunt sex ydrie. id est sex etates. prima ab adam vsq̄ ad noe Secūda a noe vsq̄ ad abraham. Tercia ab abraham vsq̄ ad moysen. Quarta a moyse vsq̄ ad dauid Quinta a dauid vsq̄ ad xp̄m. Et in christo incepit sexta etas. In hijs ydrijs fuit aqua sacre scripture. Ecclesiastici.xv. Aqua sapiētie salutaris potabit illū. Ex hijs ydrijs purificauerunt se sꝫ nō plene. quia nihil ad perfectum adduxit lex. ad Hebreos.vij. Sed postq̄ venit xp̄us per incarnatōem ille adduxit ꝑfectōnem purificationis vt inquit Math.v. Nō veni soluere legē sed adimplere. Ip̄e enim mutauit aquā in vinum scꝫ cū verificauit figuram et in veritatem cōuertit. i. Corinth.x. Omnia in figura contingebant illis. Et sic aqua scripture erat insipida. q̄ figura. Sed nunc ꝑ xp̄m in gratia et veritate gustantibus facta est vinū. ut scribit̄ Johannis.i. Gratia et veritas ꝑ hiesum xp̄m facta est. Ideo dixit hiesus Mathei.iij. Sic enim decet nos adimplere omnē iusticiā.

(C) Dixi secūdo q̄ scd̄e nuptie sunt redemptōis. Apocalips.xix. Venerunt nuptie agni et vxor eius p̄parauit se. Hee sunt nuptie xp̄i et ecclesie militantis in quibus xp̄us despōsauit sibi ecclesiam catholicā ꝑ virtuosaꝫ redemptionem in die passionis Canticorū.iij. Egredimini filie syon venite et videte regem salomonem in diademate quo coronauit eū mater sua in die desponsatōis illius. mater sua fuit gens iudaica que coronauit eū corona spinea. isto die cū agnus dei imolatus est in cruce ibi xp̄us erat sponsus et ecclesia sponsa que dicere potuit illud Exodi.iiij. Sponsus sanguinū tu mihi es. qui acquisiuit eam suo sanguine. nā sicut de latere ade eua facta est. sic de latere xp̄i ecclesia. Et ecōuetso alloquit̄ eā cristus sponsus eius Canticorū.iiij. Quam pulcre sunt māme tue soror mea sponsa. māme ex quibus lac fluit nutriēs ꝑuulos est doctrina fidei catholice. Canticorū.iiij. Duo vbera tua sicut duo hinnuli capree. gemelli scꝫ vetus et nouuꝫ testamentū. i. Corin.iij. Tanq̄ paruulis in xp̄o lac vobis potum dedi. Thalamus istarū nuptiarū fuit lignum crucis in quo xp̄s requieuit. Philippē.ij. Exinaniuit semetip̄ꝫ formā serui accipiens factus obediēs vsq̄ ad mortē mortē aūt crucis. Paranimphus istarū nuptiarū p̄t esse quilibet p̄dicator annuncians redemptionē humani generis ꝑ passionē xp̄i cōpletam. Iste nuptie fuerunt iniciate in passione quādo sanguinem fudit. ratificate in resurrectōne. quando ecclesiā a vinculo culpe absoluit. cōsummate in ascensione qn̄ naturā nostram in celū introduxit. Istarū nuptiaruꝫ iusticia causa fuit. nā quia homo peccauerat et culpa s̄m viam iusticie meret̄ penā. idcirco dei filius ꝓ culpa humani generis ꝓ qua satisfaciendo non fuerat genus humanū sufficiēs penam in suo corpe portare voluit. i. Petri.ij. Peccata nostra ip̄e ꝑtulit in corpe suo sup̄ lignum. Idcirco collaudando xp̄i passionē dicere possumus illud Sapiētie.xiiij. Benedictum lignū per quod fit iusticia. istarum nuptiarum anulus fuit sanguis quem fudit pro nobis. Apocalipsis.i. Dilexit nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. O q̄ preciosus anulus. i. De.i. Scientes q̄ non corruptibilibꝫ auro vel argēto redēpti estis de ꝯuersatōe p̄rne traditōis sꝫ p̄cōso sāguīe quasi agni

ūmaculati xpi et incõtaminati. Item iocalia istarum nupiarum sunt septez sacramēta que fluxerunt de latere christi dormientis in cruce In hijs nuptijs amicicia contracta fuit · quia ira dei patris mitigata . Romanorū. v . Cum inimici essemus reconciliati sum⁹ deo p mortez filij ei⁹. (D) Iste nuptie fuerūt tercia die facte in tercia etate non in puericia nec in adolescentia sed in virili etate. id est in .xxxiij. anno etatis sue corpalis. in robustiore scilicz etate. Iste nuptie facte sunt in chana. id est in zelo quia in zelo amoris · Johannis. iij. Sic enim deus dilexit mundū ut filium suū vnigenitū daret. Johānis. xiij · Cum dilexisset suos qui erant in mundo vsqz in finem dilexit eos. nā in fine vite maximā dilectōem nobis exhibuit sustinendo mortem vilissimam. Bernard⁹. Nescivi quomodo me deus diligeret nisi pro me mori eligeret. Et in galilea quod interpretatur transmigratio. quia hiesus christus trānsmigravit de hoc mundo ad patrem. Johānis xiij . Sciēs hiesus quia venit hora eius ut trānseat de hoc mundo ad patrem. In hijs nuptiis fuit christus maria et discipuli. xpus dolens et patiens. i. Petri. ij. Christus passus est p nobis. Maria plorans et cōdolens. Johānis xix. Stabat iuxta crucē hiesu mater eius. discipuli formidantes et fugiētes. Mathei. xxvi. Tunc discipuli omnes relicto eo fugierunt. Fuerunt ibi sex ydrie. id est sex hominū electorum genera in puidentia diuina. Primo patriarche xpm et redemptōnem eius desiderantes. Secūdo pphete eū nunciantes. Tercio apostoli xpm demonstrantes. Quarto martires pro xpo morientes. Quinto confessores carnem p xpo macerantes. Sexto virgines ppter xpm cōtinentes. In hijs omnibus ydriis fuit aqua tribulatōnis. qz nulli generi patuit ingressus ad celū. Sz in hijs nuptijs aqua in vinum mutata est. quia tribulatio in gaudium. et ianue celi patefacte sunt. De quo Hebreorū. x. Habētes fiduciā in introitu sanctorum in sanguine xpi. (E) Tercio sunt nuptie damnatōnis scilicz dyaboli et anime peccatricis. Et figuratur. i. Jachabeo. ix. Filij iambri fecerunt nuptias ducentes sponsam ex madaba filiā vnius de magnis principibus chanaan. Et sic peccatores contrahūt p concupiscentiam prauā cum dyabolo . in quibus dyabolus ē sponsus. anima peccatrix sponsa. Jam bri mare lacescens vel dies amaricās interpretatur. Et significat dyabolū qui est mare lacescens ppter temptationū suarū pericula diuersa. Dies amaricās. quia omnia ipius oblecta menta tandem in die vltōis in amaritudinez vertent. Talis ducit sponsam ex madaba qō interptatur mensurā venientē sustollens. Et est anima peccatrix que quasiibet temptatōes a dyabolo venientes suffert et acceptat. Filiā vnius magni de principibus chanaan. i. peccatoris qui dona gratuita plurima possidet ⁊ gratiam abijciēdo emulat. Interptatur enim chanaan possidens donū vel emulator grane. Ille nuptie inciant in temptatōne . ratificantur in delectatione cōsummantur in consensu ⁊ voluntate. Bern. Non sua potestas sed nāa voluntas mancipat nos dyabolo. Et fiūt tercia die. Prima dies cogitatio mala. Secunda delectatio. Tercia consensus et voluntas. xv. q. i. c. i. Ex voluntate peccata ꝓcedunt que libero mentis arbitrio et delinquendi ꝓposito cōmittuntur. Aug. O qz parua est concubitus hora p qua pditur vita eterna. Reuera parua Gregorius. Momentaneū quod delectat. et eternuz quod cruciat. Hee nuptie fiunt in chana id est in zelo malicie. August. Talis ē vnq quisqz qualis est sua dilectio . Si terram diligis terra es. si deum deus es . ergo si malicia diligis malus es. Quia scōm August. Nihil facit homines bonos vel malos. nisi boni vel mali mores. Et fiunt in galilea. id ē trāsmigratōe. quia p tales nuptias transit de deo ad dyabolum. de libertate ad seruitutē . de gloria in confusionē. Philippen. iij. Gloria in confusione eorū qui terrena sapiunt. In his nuptijs cōtrahitur amicicia carnis. Romano. viij. Qui in carne sunt deo placere nō possunt. Et militer amicicia mundi. De qua Jacobi. iij. Adulteri nescitis quia amicicia huius mundi inimica est dei. (F) In hijs nuptijs sunt sex ydrie. id est miserie. Prima ydria est maledictio. psal. cxviij. Maledicti qui declinant a mandatis tuis. Ecclesiastici. xli. Ve vobis viri impij qui dereliquistis legem domini altissimi. si nati fueritis in maledictōne nascemini. et si mortui fueritis. in maledictione erit pars vra. Secūda est remorsus cōscie. Aug. Dis ordinatus animus ē sibiipi pena. Sap. xvij.

Timida nequicia dat testimoniū ꝯdemnatōi Hugo in li. de bono conscientie. Que grauior pena q̄ꝫ remordens conscientia quocunq̄ abierit reatus sue cōsciētie eum nō derelinq̄t omnia potest homo fugere p̄ter conscientiā suam. Tercia ydria est ignorantia penitentie. Johelis. ij. Quis scit si conuertat̄ et ignoscat deus. Osee. xiij. Perditio tua ex te israel tantummodo in me auxiliū tuum. Nam homo potest ꝑ se cadere in puteū sed non exire nisi adiutus. psal. xciij. Nisi dn̄s adiuuit me paulominus habitasset in inferno aīa mea. Quarta ydria est dyaboli seruitus. Johannis. viij. Omnis qui facit peccatū seruus est peccati. et dominus eius est dyabolus August. Tot demoniorū quis seruus est quot viciorum. Et scd̄a Petri. ij. A quo quis supatus est huius et seruus est. Quinta ydria est mors anime. ad Romanos. vi. Stipendia peccati mors. Nam Sapie. xvi. Homo ꝑ maliciam occidit animā suam. nunc animā et post hanc vitā erunt in eterna morte. Ideo scribitur Ecclesiastici. xxi. Quasi rumphea bis acuta oīs iniquitas plage illius non est sanitas. Sextra ydria est exhereditatio regni celorū et eternal'a deo separatio. Isaie. lix. Iniquitates vestre diuiserūt inter vos et deuz vestrū et peccata vestra absconderūt faciem eius a vobis ne exaudirz Isaie. xv. Tollatur impius ne videat gloriā dei scd̄m editōem. lxx. In hijs nuptijs aque miseriarum cōuertunt̄ in vinum nō leticie sed gehennalis pene. De quo Deutr. xxxij. Vua eorum vua fellis et botrus amarissimus. Fel draconū vinū eorum et venenū aspidum insanabile. De hijs nuptijs. i. Machabeorū. ix Conuerse sunt nuptie in luctum et vox musicorū ip̄orum in lamentum.

De eadem dominica. Sermo. xl.

Nuptie facte sūt in chana galilee. Johannis. ij. Audiuistis de tribus nuptijs in p̄cedenti sermone. G Nunc vero videndum est de nuptijs spiritualibus vnionis scz dei et fidelis anime. Sapie viij. Hanc amaui et exquisiui eam a iuuentute mea. et quesiui sponsam mihi eā assumere ꝛ amator factus sum forme illius. Reuera amauit deus animā tuā atq̄ meam. De quo amore Exodi. xv. Ego sum dn̄s deus tuus fortis zelotes. Nam ip̄e sponsus anime est rex regū et tamen factus est seruus ꝓpter illius amorē ad Phil. ij. Exinaniuit semetip̄m formā serui accipiens. Bern̄. Erat dei omnipotētis filius et factus est seruus. Secūdo erat omnipotentissimus. Math. vlti. Data est mihi om̄is potestas in celo et ī terra. et factus est infirm⁹ Isaie. liij. Vulneratus est ꝓpter iniquitates nostras. attritus est ꝓpter scelera nostra. Et ibidem desiderauimus eū despectū et nouissimuz virorum virū plenū doloribus et scientē infirmitatem. Tercio erat ditissimus et factus est paup. ij. Corinth. viij. Scitis enim gratiam dn̄i nostri hiesu xp̄i qm̄ ꝓpter vos egenus factus est. cum esset diues vt illius inopia vos diuites essetis. Quarto erat speciosissim⁹. de quo p̄s. xliiij. Speciosus forma p̄ filijs hominum. Et Sap̄. vij. Candor est enim lucis eterne et speculū sine macula dei maiestatis et imago illius. Et factus est difformis ꝓpter iniquitates animarū nostrarū. Isaie. liij. Non est species ei neq̄ decor et vidimus eū et non erat aspectus. Et nos putauimus eū quasi leprosum et ꝑcussum a deo et humiliatum. In his nuptijs que prius erat ancilla nunc est domina. prius ad pedes iacuerat nūc est regina a dextris. quod mirat̄ Job. vij. Quid est homo quia magnificas eū. aut quid apponis erga eum cor tuū. Et Bern̄. Vnde tibi anima humana vn̄ tibi hoc. vnde tibi tanta gloria vt merearis dici dei sponsa. Ip̄e enim est in quē desiderāt angeli ꝓspicere. i. petri. i. Quid retribues dn̄o ꝓ omnib⁹ que retribuit tibi. vt sis socia mense. socia regni sui. socia thalami. vt introducat te rex in cubiculū suum. H Vnde desponsatio istarū nuptiarum fit in baptismo in susceptione fidei. De quo Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Cui consonat apostolus. scd̄a Corinthеorū. xi. Despondi vos vni viro virginem castā exhibere christo. Etiam paruuli in fide deo desponsantur. et qꝛ infantes per se non possunt fari. ideo per fideiussores se obligant in assensum fidei velle deo adherere scilicz per patrinos. Vnde augusti. ut habetur de consecratōe. dist. iij. Vos ante

omnia tã viros q̃ mulieres qui filios in bap
tismo suscepistis moneo ut vos cognoscatis
fideiussores apud deum extitisse pro illis quos
visi estis de sacro fonte suscipere. Ideo di/
cunt. Abrenuncio sathane per verba de pre/
senti. Et si infans moriatur in tali desponsa/
tione statim ad celũ evolat. et hoc fedus stat
vsq̃ ad discretõnis annos. Sed tam multi
rumpunt fedus et adulterãtes dyabolo inhe/
rent. dicẽtes illud Job. xxi. Recede a nobis
scientiã viarum tuarũ nolumus. Sed adhuc
tamen deus sponsus noster est ita misericors
q̃ dirigit ad nos nuncios ut renouemus fe/
dus pristinũ dantes sibi adhuc cõsensum Et
hij sunt nuncij. Primus est sacra scriptura. de
quo Richardus. Verbũ dei est diuinus nun
cius. p quod voluntatẽ dei cognoscimus. Se
cũdus est quilibet p̃dicator. ad Timm. ij. Tu
autem loquere et exhortare que decent sanã
doctrinã. Tercio sponsus p se venit per inspi
ratõem dicens Canticorũ. vi. Reuertere re/
uertere sunamitis reuertere reuertere. Qua/
ter dicit reuertere scz de mala cogitatõne. locu
tõe opatõne et consuetudine. recordare crea
tõnis. redemptõis dilectõis et glorificatõis
Recordare q̃ pnus sum ad recipiendũ te. de
quo Hieremie. iij. Si dimiserit vir vxorem
suam et recedens ab eo duxerit virũ alterum
nunquid reuertetur ad eam vltra. nũquid nõ
polluta erit et contaminata mulier illa. Tu au
tem fornicata es cũ amatoribus multis. tamẽ
reuertere ad me dicit dñs. Auguſt. O q̃ lar
gissima est dei misericordia. nam peccatorem
patienter expectat. benigne reuocat. hilariter
suscipit. plene ignoscit. gratiam tribuit in gra
tia cõseruat. conseruando coronat. hec ille. er
go anima que est dei sponsa cũ attenderit spõ
sum ita benignũ q̃ velit omnes excessus eius
ita benigne remittere et cõdonare. sicut p̃mi/
sit Ezechielis. xviij. Si auerterit se impi⁹ ab
impietate sua quam opatus est et fecerit iudi
cium et iusticiã omniũ iniquitatũ eius non re
cordabor. si tunc renunciet omnibꝰ prioribus
amatoribus et adulteris. et toto cordis affe/
ctu ad sponsum deũ se conuertẽs. et casto se il/
li amore vniẽs p̃miserit illũ solũ amare se vel
le et illi soli placere. ¶ Tunc pius dñs
sponsus scz deus quattuor dona dat sponse
sue. primo dat monile ad decorem pectoris.
Secũdo anulũ ad decorẽ manuũ. Tercio co
ronam ad decorẽ capitis. Quarto ornatũ ad
cultum totius corpis. Dixi primo dat moni
le ad decorẽ pectoris. i. cõscientie puritatez. i.
Thes. iiij. Hec est voluntas dei sanctificatio
vestra. Quid enim amplius ornat animã q̃
puritas. Isaie. lxi. Quasi sponsam ornatã mo
nilibus suis. Berñ. Quid dulcius quid ac
ceptius pura cõscientia. trahat mundus. terre
at dyabolus. impugnet caro tunc homo semp
est securus. Ideo scribitur in canone. xi. q. iij.
inter verba laudantiũ siue vituperantiũ nõ lo
minũ linguas sed cõscientias curare debem⁹.
Socrates enim dicit. conscientiã plus q̃ fa
mam attende. fallere potes famã cõscientiam
raro vel nunq̃. Secũdo dat anulũ ad decorẽ
manuum. hoc est meritũ bonorũ operum. vt
pater filio p̃digo. Luce. xv. Cito pferte stolã
primã. et induite illũ. id est vestem interiorꝭ
puritatis. et date anulũ in manũ eius. id ẽ da
te ei gratiam opandi bona meritorie et calcia/
menta in pedes eius. i. sanctorũ exempla imi
tando. pedes enim sunt affectus et intellectus
Crisо. Calciamenta de pellibus mortuoꝝ ani
malũ cõficiunt. sic nos sanctorũ patrum ve/
stigia qui mortui sunt sequi debemus. Ambr.
Sanctorũ vita est nobis viuẽdi norma. q̃
si fecerimus verificabit̃ de nobis illud Cant.
vij. Quã pulcri sunt gressus tui in cal
ciamentis filia principis. ¶ Tercio
dat decorem capitis. id est coronã in capite.
Isaie. lxi. Quasi sponsum decoratum corona
id est vita contemplatiua. nam sicut caput est
principale membrũ sic mens et ratio. ut dicit
Plato est quid bonum et optimum in homine.
Huic capiti. id est menti imponit̃ corona cui
ornatur vita contemplatiua. Bernard⁹. Tũc
anima est valde decorata. cum in deuotione
sublimata deũ vidicit contẽplari. tunc potest
dicere illud Ezechielis. xvi. Decꝭ coronam
decoris in capite tuo. Et bene contemplatiua
vita dicitur corona. quia corona est summum
in capite. sic et scõm origenẽ vita contempla
tiua est optimũ et summũ bonum quod homi
ni conferri potest in hac vita. ut patet Luce. x.
Maria optimam partem elegit que non auf
retur ab ea. Origenes. Que est pars opti/
ma quam elegit Maria nisi gustare et videre
quoniam suauis est dominus in hac vita.

(L) Quarto dat ornatū totius corporis id est amictum virtutum. Isaie. lxi. Induit me vestimentis salutis. id est virtutibus. Isidorus. Sicut corpus decorat̄ vestibus. sic aīa virtutibus. cum vicz impletur illud psal. lxxiij. Ibunt de virtute in virtutē. scz cū hō inueniet se castū benignū humilē misericordē hee sunt enim vestes nuptiales quibus homo decoratus regalibus nuptijs dignus habebitur Hugo. O q̄ sublimis et decora est anima vestibus virtutū ornata. Isidorus. Anima virtutibus plena est trinitatis cathedra. ⁊ has vestes virtutū dat sponsus deus et nullus alter. aug. Virtus est tā nobilis effectus ut nullus operet̄ eam in nobis nisi deus. ad Galathas. iij. Qui tribuit vobis spiritū opatur et virtutes in vobis. Itē iste nuptie spūales fiunt tercia die. i. post contritōem cōfessionē et satisfactionē. Ideo Bern̄. in sermone de epiphania. Omnes nos ad spūales nuptias vocati sumus. Quid tibi aīa mea cū dei gratia nisi ut merearis esse eius sponsa. Itē thalamus harū nuptiarū est pura cōscientia. Paranimphus est bona inspiratio inducēs animā ad cōiunctionem sui sponsi ꝑ gr̄am que immittitur a deo. Actuū. xvij. Ip̄e dat omnib⁹ vitā et inspiratōem Iste nuptie initiant̄ in bona cogitatione. ratificant̄ in bona voluntate. consummant̄ in ꝑfecta opatōne. Item celebrant̄ in chana. i. zelo et amore. qz nihil est q̄ ita cōnectit animā deo sponso suo sicut zelus. De quo Bernardus. Nulla alia ꝯnectio querit̄ inter sponsum et sponsam q̄ amari ⁊ amare. Unde Moyses Deutro. vj. Audi israel et obserua ut facias que p̄cepit tibi dn̄s et bene sit tibi. et multipliceris amplius. diliges dn̄m deū tuuz ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota fortitudine tua. Idcirco Math. xxij. legis doctori interrogāti. Magister quod est magnū mandatū in lege rn̄dit dn̄s. Diliges dn̄m deū tuum ⁊c. Hugo de laude charitatis. Dilige et fac quidq̄d vis. subdit rōem. quia charitas est fons ꝓprius de quo nō cōmunicat alienus. Ideo ad Coloceñ. iij. Sup omnia charitatem habete q̄d est vinculū ꝑfectōis. Bernardus. Quāto ardentius diligimus tāto serenius eū videbimus et tāto principalius eū habebimus. i. Joh. iiij. Deus charitas est et qui manet in charitate in deo manet et de⁹ in eo. Bern̄. Quid p̄ciosius q̄ deus charitas est. q̄d securi⁹ q̄ q̄ ī caritate manz ī deo manz quid iocūdius. et deus in deo. Itē iocalia harum nuptiarū sūt septē dona spūs sancti. Itē fiunt in galilea. i. trāsmigratōe. quia sic despōsati migrāt de errore ad veritatē. de vicijs ad virtutē. de vna virtute in aliā. Bern̄. In via dei nō ꝓgredi est regredi. In hijs nuptijs debēt esse cōuiue hiesus maria ⁊ discipuli. maria i. amaritudo compūctōis. hiesus. i. spes salutis et discipuli. i. virtutes cōcomitātes. quia non sufficit spes sine opatōe bona. Bern̄. Sperare sine meritis nō est spes sed p̄sumptio. quia dicit mgr̄ in. iij. di. xxvi. c. i. Spes est certa expectatio future beatitudinis veniēs ex dei gr̄a ⁊ meritis p̄cedētib⁹ (M) Itē nota sicut dic̄ mgr̄ in. iiij. di. xxxi. c. i. q̄ dn̄t esse tria bona matrimonij corpalis. scz fides ꝓles et sacramentum. sic etiā in matrimonio spūali. Primo fides ut neuter alieno thoro misceat̄ et maculetur. Sic spūaliter Aīa que est xp̄i sponsa tenetur xp̄o triplicē fidē. Prima est ut solū deum sincero et casto corde diligamus ⁊ aliū amorē nō admittamus. Bern̄. Nō caste diligit deuz qui aliquid diligit p̄ter eū. Unde quotiens aliquis mortaliter peccat totiēs anima eius efficit̄ adultera. negans sponsū. De quo Hieronimus. et habet̄ canone. xi. q. iij. estimant. Estimant quidā in eo tantū deū negari si in ꝑsecutōe quis a gentibus comp̄hensus se cōfiteri renuerit xp̄ianū esse. Ecce apl̄us omnib⁹ q̄ ꝑuersa sunt factis deū asserit negari. Christus sapientia est iusticia et veritas sanctitas fortitudo. Negat̄ ꝑ insipientiā sapientia. ꝑ iniquitatem iusticia. ꝑ mendacium veritas. per turpitudinem sanctitas. per imbecillitatē animi fortitudo. quotienscūq̄ vincimur vicijs atq̄ peccatis totiens deum negamus. Secūda fides est ut omnia bona nobis a deo tradita ad suuz beneplacitum fideliter expendamus. ad Romanos. xij. Obsecro vos ꝑ misericordiā dei ut exhibeatis corpa vestra hostiam viuentem sanctā deo placentē. ut probetis que sit voluntas dei bona bene placens et ꝑfecta. Tercia fides est ut eius gloriā om̄ibus opibus nostris queramus. prima Corinthe. x. Omnia ī gloriam dei facite. Istam triplicē fidem debem⁹ ei exhibere. Ecclesiastes. iiij. Funiculus triplex difficile rumpitur. (N) Secundum

bonum matrimonij est bonū ꝓlis scz bonorū
operum. nā sicut de bono corꝑali scribit̄. i. thi-
mothei. ij. saluabit̄ mulier ꝑ generatōem fili-
orū. sic de spūali ꝑ generationē bonorū opum
Et sicut mulieres pariūt cū dolore Joh. xvi.
Mulier cū parit tristiciā habet. cū aūt peperit
nō meminit p̄ssure. sic est et de partu bonorū
operū. Bern̄. primo videt̄ intolerabile. dein
de non tā graue. post leue et delectabile. et im
plebitur illud psal. xvi. Saturati sunt filijs. i.
bonis opibus pleni. nā sicut ꝓles est ymago
parentū. sic et in bonis opibus relucz ymago
bonitatis nostre. Est nāqz bonū argumentū
illud est opus bonū ergo habuit bonū opificē
Johan. x. Opa que ego facio testimoniū ꝑhi
bent de me. Phūs. qualis vnusquisqz est ta-
lia opatur. Aug. Tot germinis ꝓles ex te gi
gnis quot bona opa et virtutū exercicia de te
ꝓfers. Mat. vij. A fructibus corū cognosce-
tis eos. Sed ve illis qui sterilitatē ꝓcurāt ve
neno demonis qui dissoluti sunt corde dicen
tes illud Sap̄. ij. Exiguū et cū tedio est tp̄s
vite nr̄e et nō est refrigeriū in fine hominis. ⁊
nō est qui agnitus reuersus sit ab inferis. frua
mur bonis que sūt. nemo exors sit luxurie no
stre. tales nunqz cōcipiunt ꝑ bonā voluntatē.
et nunqz pariūt ꝑ opis ꝓfectum. De quibus
Ecc̄i. ij. Ve dissolutis corde qui nō credūt d̄o
et ideo nō ꝓtegent̄ ab eo. Ve illis qui filios
suos occidūt ꝑ recidiuationē in mortalia De
quibus Osee. ix. Ephraim educet ad interfe
ctionem filios suos. Ephraim crescēs vel ad-
auctus figurat eos qui nonnūqz bona opa pa
riunt plurima sed nō ꝑmanent in innocētia ⁊
gratia sed recidiuātes mortificāt illa. De qui
bus Ecc̄i. ij. Ve his qui ꝑdiderūt sustinentiā
et qui dereliquerūt vias rectas et diuerterunt
in vias prauas. et quid facient cū inspicere ce
perit dn̄s. Item aliqui cōcipiūt et nō pariūt.
Isaie. xxxvij. Venerūt filij vsqz ad partū ⁊ vir
tus nō est pariendi. sicut illi qui habēt volūta
tem ociosam. ꝓuer. xiij. Vult et nō vult piger
vult cogitatōe nō vult operatione. De quibꝫ
in canone. lxxxvi. di. Non est satis bene velle
sed et bene facere. neqz satis est iterū bene face
re nisi id ex bono fonte ꝓcedat. hoc est ex bona
voluntate ꝓficiscat̄. (O) Terciū bonū est
sacramentū. i. insepabilitas. i. Corin. vij. his
qui matrimonio iuncti sunt p̄cipio nō ego sed
dn̄s vxorē a viro nō discedere. et vir vxorem
nō dimittat. Sic nos nō debemus deū dere-
linquere. Hieremie. xvij. Dn̄e omnes qui
te derelinquūt confundent̄ recedentes a te in
terra scribent̄. dic igit̄ cū sponsa. i. fideli aīa
illud Can. iij. Tenui eum ꝑ fidem spem ⁊ cha
ritatē nec dimittā donec introducā eū in do-
mum matris mee ⁊ in cubiculū genitricis mee
i. donec ꝑfecte impleant̄ in patria. hoc fecit a-
postolus ad Ro. viij. Certus sum em̄ qꝛ neqz
mors neqz vita neqz angeli neqz creatura alia
poterit nos separe a charitate dei. Et parū an̄
hoc. Quis ergo separabit nos a charitate dei
tribulatio an angustia an fames an nuditas an
ꝑiculum ⁊c̄. q. d. nullū hoꝝ. hugo. Potius
potuisset quis separe aīam a corpe quod viui
ficabat qz ab illo quē diligebat. De hijs tri-
bus bonis scribit̄ Osee. ij. Sponsabo te mi
hi in fide. scz quo ad primū. Scd̄o sponsabo
te mihi in iusticia scz quo ad scd̄m bonū Ter
cio sponsabo te mihi in sempiternū scz quo ad
sacramentū insepabilis adhesionis. (P)
Nota in hijs nuptijs debent esse sex ydrie. id ē
sex genera meditationū que debet habere pe-
nitens. primo meditādo memoriā offensiōis
Jacobi. ij. In multis offendimus omnes. re-
uera omnes. ꝓuer. xx. Quis p̄t dicere mun-
dū est cor meū purus sum a peccato. q. d. nul-
lus. p̄s. xiij. Omnes declinauerūt simul inu-
tiles facti sunt. In hac ydria debet esse aqua ꝯ
tritōis. p̄s. cxviij. Exitus aquarū deduxerunt
oculi mei quia nō custodierūt legē tuam Se
cūda ydria est dolor fraterne trāsgressiōis. hie
remie. ix. In omni fratre suo nō habeat fidu-
ciam. qꝛ omnis frater supplantans supplanta-
bit. hanc ydriā debet implere aqua lacrimarū
caritatis. hieremie. ix. Quis dabit capiti meo
aquam. et oculis meis fontē lacrimarū ⁊ plo
rabo die et nocte interfectos filie populi mei.
Tercia ydria est p̄ns aduersitas. Johā. xvij.
hec locutus sum vobis ut in me pacē habeatis
in mundo p̄ssurā habebitis. Ecc̄s. ij. Cūcti di
es eius doloribus et erūnis pleni sunt nec ꝑ
noctē mente requiescit. hāc implet aqua tri-
bulatōis. Trenorū. i. Plorās plorauit in no
cte et lacrime eius in maxillis eius. nō est qui
cōsoletur eam ex omnibus charis eiꝰ. Quar
ta ydria est timor gehenne. hāc implēt aque ꝯ
punctōis. p̄s. vi. Lacrimis meis stratū meum

rigabo. et sequitur. Turbatus est a furore ocu
lus meus. et sic Ezechias. Isaie. xxxviij. ver/
tens se ad parietē fleuit amare. Ratio qꝛ dix
it. Ecce in dimidio dierū meorū vadā ad por
tas inferi. ps. xciij. Nisi quia dñs adiuuit me
paulominus habitasset in inferno anīa mea.
Quinta ydria tempestas temptationū carna/
lium. Roma. vij. Scio qꝛ nō habitat in me.
hoc est in carne mea bonū. nō em̄ qđ volo bo/
nū hoc facio sed qđ nolo malū hoc ago. Hāc
ydriā implet aqua spūs afflictōis. ex quo em̄
caro tēptatur spūs affligitur plerūqꝫ vsqꝫ ad
lacrimas. iuxta illud Math. ij. Rachel plorās
filios suos noluit cōsolari. qꝛ non sunt imo q̄ꝫ
diu inferiores vires nō subijciunt̄ spiritui vt
filie matri rachel plorare nō desinit. Sexta y/
dria est ignorātia finis. Eccs. ix. Nescit homo
finem suū. O si homo nō haberꝫ maiorē tristi
ciā tunc illa esset maxima causa tribulatōis cū
ignoraret finalē ꝑmāsionē Eccs. ix. Nescit hō
vtrū amore an odio dign⁹ sit nescit an erit a de
xtris vl̄ a sinistris ī finali iudicio. xi. q. i. sacer.
adhuc nescimus quis in terribili iudicio dei
qualis futurus sit. Tñ hanc ydriam implere
debet aqua diuine refocillatōis. ps. lxxix. Ci/
babis nos pane lacrimarū et potū dabis no/
bis lacrimas in mensura. (Q) Sed om̄s
tristicie istarum ydriarū ꝑcipue beate virgīs ꝯ
uertent̄ in vinū cōsolatōis diuine. ps. ciij. vi
nū letificat cor hoīs. Math. v. Beati qui lu/
gent qm̄ ipi cōsolabunt̄ Isaie vlti. Quō si
cui mater blandiat̄ ita et ego consolabor vos.
Mistice autē mater hiesu. i. vera cognitio de
bet ad hiesum recurrere insufficientiā demon
strando et manifestādo. Sed ihūs nō digna
tur nostrā inopiā supplere nisi viderit in nobis
obediendi ꝓmptā voluntatē. quia talis accep
ta est. ij. Corin. viij. Et hoc ē qđ dicit in textu
Quid mihi et tibi mulier. nondū venit hora
mea. i. nō ad tuū nutū sed ad meā voluntatē ⁊
misericordiā ꝑtinet. Quia dicit sanc. thomas
Homo p̄t demereri gratiā nō tñ ex cōdigno
mereri licet bene de cōgruo. Tūc maria. i. ipa
vera cognitio ratōis debet ad ministros recur
rere. i. ad appetitum volūtatis et ad alias vi/
res anime inferiores dicēs. quidquid dixerit
vobis facite. i. ꝓmpti estote obedire in om̄ibꝫ
(R) Bern. In hoc statu positi vinū dul/
cedinis gratie possemus bibere sed nō conti/
nuo habere. Ratio prima. qꝛ est merces labo
ris. ideo ꝑ gustum viatoribus oñditur sꝫ non
plene cōmunicat̄. Secūda ratio qꝛ si staret
talis consolatio et dulcedo tunc homo interi
or totus absorberet̄ et deficeret et moreretur.
quia in tali gustu cōsolatōis spiritus diuidit̄
ab anima. ad Hebre. iiij. Viuus est sermo dei
et efficax et penetrabilior omni gladio ancipi
ti et ꝑtingēs vsqꝫ ad diuisionē anime ⁊ spūs
compagū quoqꝫ ac medullarū et discretor co
gitationū et intentionū cordis. et sic ꝑ talem
diuisionē si diu staret animalitas deficeret et
corpus moreret̄. Tercia ratio ut meritū in no
bis non deficiat sed augeat̄. Quia illud tꝑus
diuine consolatōnis et gustus habet se nō per
modū meriti sed p̄mij. ergo necesse est ut tale
tēpus nō diu ꝑmaneat ut homo citius ad sta/
tum laboris et meriti remittat̄. nam talis gu/
stus debet excitare nostrū desideriū et nō sem
ꝑ occupare Quarta ratio qꝛ cōtinuatio celesti
um consolationū est ꝓpriū solū beatis nō via/
toribus. idcirco ad plurimū tꝑis deficit vinū
dulcedinis et gratie ut desideriū amoris auge
atur. quia dolor rei ꝑdite iudicat q̄ꝫtum sint a
mata possessa. ergo nō debemus cessare a bonis
opibus sed magis obedire. psal. xxxvi. Sub/
ditus esto dño et ora illum. (S) Cū em̄
videt deus nr̄am animi ꝓmptitudinem ad o/
bediendū tunc mādat sex ydrias implere aqua
id est deficiēte dulcedine cōsolationis siue cō
templatōis incipe opa actionis in sex opibus
misericordie ad lauandum animam. Luce. xi.
Qđ supest date elemosinā et omnia munda
sunt vobis. Item sicut aqua nō est tanti sapo
ris sicut vinū sic nec actio ita dulcis sicut con
templatio. Origenes. Cōtemplatio habꝫ per
fectissimas delectatōes ānexas. qui terrenis in
heret inuenit amaritudinē. qui aūt celestibus
inuenit dulcedinē. Aug. Actiua vita indigen
ti subuenit. cōtemplatiua aūt nullū inuenit in
digentem. idcirco reple sex ydrias ad summū
id est iuxta facultatē. Thobie. iiij. Quō potu
eris ita esto misericors. q. d. in opibus miseri
cordie studiose te exerceat. Architriclinus est
supior pars ratōis. sed tunc haurit̄ et fert̄ ar/
chitriclino qñ opus bonū conformat̄ recte ra
tioni. Tunc autem gustat aquā vinū factum
cū volūtas inuenit in opibus ꝑactis quandā
suauitatē et saporem diuine dulcedinis. iuxta

illud ps. xciij. Secundū multitudinē dolorū meorum cōsolationes tue letificauerūt aīam meam. Bern. Pre dulcedine charitatis hō efficit hilaris, laborat et ñ latescit vel lassascit flagellatur et nō sentit. deridet et nō aduertit Hoc architriclinus. i. supior pars ratōis senti ens miratur dicēs. Omnis hō primū bonū vi nū ponit et cū inebriati fuerint id qđ deterius est hoc est mūdialis cōsolatio primo bona ap/ paret in fine ad deterius semp declinat et pra uam se demōstrat. puer. xiiij. Extrema gaudij luctus occupat. Grego. Momentaneū ē qđ delectat eternū quod cruciat. Luce. vi. Ue vo bis qui ridetis nūc quia lugebitis et flebitis. sed tu seruasti bonū vinū vsqz adhuc. i. conso latōes gratie tue nūc tribuis ex parte degustā das sed tunc in eterna beatitudine ad plenū p fruendas. Hoc vinū dulcedinis gratie solus hiesus tribuit. Bern. O bone hiesu tu es fōs vite indeficiens humana corda reficiēs. ad te currit homo sitiens. qr tu es solus ei merces sufficiens. Johānis. xv. Ego sum vitis vera dans vinū gratie qđ letificat cor hominis. Cā ticorū. v. Bibite amici mei et inebriamī cha/ rissimi. scz a vino celestis suauitatis. Hoc vi/ no inebriatus fuit petrus Math. xvij. dicēs Bonū est nos hic esse nesciēs quid diceret p̄ ebrietate spūs. (T) Quinte sunt nuptie eternalis glorificatōis. de quibus Apocalips xix. Gaudeamus et exultemus et demus glori am ei qm̄ venerūt nuptie agni. Ad has nupti/ as inuitamur Canticorū. iiij. Veni de libano sponsa mea veni de libano veni coronaberis. Ter dicit veni. qr anteqz anima coronet oportet p tria venire ad coronā saltē que aliqua pec cata cōmisit. Primo p amarā cōtritōez. Tre norū. ij. Magna enim velut mare cōtritio tua quis medebit tui. Secūdo p purā cōfessionē puer. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō diri getur. qui autē cōfessus fuerit et reliquerit ea misericordiā cōsequet. Tercio p pfectā satis/ factōem. Apoca. xxi. Nec intrabit in eā aliqd coinquinatū. Figura huius Hester. iiij. quia nō licet indutū sacco intrare aulam regis assue ri. Ad has nuptias solū intrāt beati Apocal. xix. Beati qui ad cenam nuptiarū agni vocati sunt. quales fuerunt prudentes virgines que parate intrauerūt cū sponso ad nuptias. Ma thei. xxv. Thalamus harū nuptiarū est celuz Isaie. lxvi. Celum mihi sedes est. Paranim phus est sacra scriptura nobis denunciās im/ mensitatē glorie paradisi. i. Corint. ij. Quod oculus nō vidit nec auris audiuit neci cor ho minis ascēdit que p̄parauit deus his qui di/ ligunt illū. Hee nuptie iniciant p gratiam. ra tificant p pseuerantiā. ꝯsummant p gloriam. ps. lxxxiij. Et enim benedictōnem dabit legis lator scz quantū ad gratiam. ibunt de virtute in virtutē. scz qz̄tum ad pseuerantiaz. videbi tur deus deorū in syon. scz qz̄tum ad gloriā (U) Jocalia harū nuptiarū sunt septem do/ tes totū hominē adornātes. tres ex parte anie scilicz clara visio tentio et fruitio. visio fidem euacuans. firma tentio spem certificās. suauis fruitio charitatē pficiens. Corpi datur clari/ tas que expellit obscuritatem. subtilitas cōtra obtusitatem. agilitas cōtra grauedinē impassi bilitas auferēs mortalitatē. Hee nuptie fiūt tercia die. prima est natiuitas. secūda vita ter cia mors. Eccs. vij. Melior est dies mortis die natiuitatis. Exodi. xxxiij. Nō videbit me homo et viuet. Hee nuptie celebrant in cha/ na. i. dilectōe. Aug. Non numerositas operū non diuturnitas tpm. sed maior charitas au/ get meritū et p̄mium. Item in galilea. i. trans migratōe. quia prius debet trāsmigrare de h mundo ad patrē. hieremie. xiij. Trāssata ē oīs iuda transmigratōe pfecta. licet enim mali trās migrentur nō tñ trāsmigratione pfecta sed im pfecta qr nō ad gloriā sed ad penā. Itē in istis nuptijs sex ydrie implete sunt. id ē omnes po tentie anime pficient celestibus delicijs. Vñ dicit Orosius sup ps. cij. Qui replet in bois desideriū tuū ut hee que erant susceptiue pri/ us erroris meroris et doloris tanquā ydrie ꝛ vasa tunc implebuntur vino exultatōis et bea te fruitōnis. ibi enim deus absterget omnē la/ crimā ab oculis eorū et mors vltra non erit neqz luctus neqz clamor neqz dolor erit vltra que prima abierūt. Apoca. xxi. Et sic aqua cō uertitur in vinū. qr tribulatio in gaudiū. qr Isa. xxxv. Gaudiuz et leticiā obtinebūt et fu giet dolor et gemitus.

Dominica iij. post epi phaniam Sermo. xli.

Dñe si tu vis potes me mūdare. Matth. viij. Marci. i. et Luce v. In summa euangelij tria innuūt. Dño leprosi affectuosa oō Secundo eius gratiosa mundatio. Tercio subiungit paralitici amorosa curatio. Primū tetigit eum. Tertiū ibi veniam et curabo eum sus ꝓdicauit in monte thabor octo beatitudies anno scz primo siue ꝓdicatōnis vbi docuit omnem pfectōnem. cum descēdisset de monte scz Thabor. nam boni magistri mos est doctrinā suā factis approbare. hunc est q cum saluato r compleuisset sermonē suū in monte vt dicit Aug⁹. Jor descendit ad opatōem signorū. Idcirco subdit. Secute sunt eum turbe mlte Origenes. Aliqui ꝓpter charitatē aliqui ꝓpt doctrinā. aliqui ꝓpter admiratōem. aliqui ꝓpt infirmitatū curatōnez. Subdit. Ecce leprosus veniens adorabat eū. Iste leprosus non fuerat in monte. sed fuit de his qui expectabant xpi descensū in pede montis. audiebat enī solam doctrinam et credebat q talis sapientia absq; oīi potentia non esset. Idcirco multū ꝓmen/ data est fides istius leprosi quia adhuc nullo facto miraculo ex sola fama doctrine credidit. quia dicit mgr in hystoria. q mundatō leprosi est primū signū quod xpus opatus est exquo apte ꝓdicare cepit. et dicit veniens adorabat eum. Ecce infirmitas fuit causa adoratōnis r accessus ad xpm. sic et hodie deus plagat ali/ qñ hominē infirmitatibz et doloribz ut accedat ad eum. ps. xv. Multiplicate sunt infirmitates eoz postea acceleraverunt scz ad ꝓfessionem. Aug⁹. Felix necessitas que ad meliora ꝓpellit Eccl. xxxi. Infirmitas grauis sobriam facit animā. Exemplū legit de quodam nobili qui inuidebat religiosis ad quē tandem correptū quadā infirmitate venit quidā religiosus ꝓsolans eum quem ille petuit ut ꝓ eo oraret. Et ille religiosus in quo statu esset deuotioz r ma gis sine peccato requisiuit. et rndit infirmus i infirmitate. cui religiosus. cōseruat vos deus in statu meliori. Ideo Hugo de sancto victore deus multos flagellat infirmitate ne peccēt vnus enim ē f cangi doloribus ad salutez q̄z vt sanitate et incolumitate ad damnatōnem. et sic factum est beato Hieronimo qui si nō fuisset infirmitate flagellatus nō fuisset sacre scripture ita attentus. Idcō ps. lxxxij. Imple facies eorū ignominia et querēt nomē tuū dñe Tunc ait dñe si vis potes me mundare. quasi diceret. voluntas tua est opus tuū. Ecce q̄z sapienter orauit. nō audiuit doctrinā in mōte vbi doctus fuisset oratōem dñicam. scz pater nr̄ qui. fiat voluntas tua sc̄z. et tamē dixit si vis Crisō. quasi diceret. Nō dubito tuā voluntatē ad omne opus bonū paratū sed nescio an expediat mihi sanitas corpalis. ideo si vis potes me mundare. quasi diceret. tu es ille de quo Job. xiij. Quis ꝑt facere mundū de immūdo nonne tu qui solus es. credo q tu es qui mūdasti naaman p Helizeū. iiij. regū. v. et sororem moysi Numeri. xij. potes ergo. nō dicit si deum rogaueris sed si vis potes quasi dicerz. Tuū posse est valde efficax in multis. ¶ y ¶ Vbi ꝓ efficacia eius sciendū. q posse eius primo est principale. secūdo singulare. tercio virtuale. quarto vniuersale. quinto eternale. sexto laudabile. septimo ineffabile. Dixi primo q eius posse est principale. sic q nullam habet antecessionē nullo indigens adiutorio. Job. xli. Quis ꝑt resistere vultui meo et qs ante dedit mihi et reddam ei. quasi d. nullus Isaie. xliij. ego dñs faciens omnia extendēs celos solus. ad Roma. xi. Quis prior dedit illi et retribuet ei qñ ex ipo r ꝑ ipm et in ipo sunt oīa. Ecce posse eius est principale. Secundo eius posse est singulare nō habēs adequatōem. Dani. iij. Nec enim ē alius deus qui possit ita saluare. Et Jacobi. iiij. Unus ē legislator et iudex qui ꝑt perdere et saluare. Hāc singularitatē exprimit psal. lxxxviij. Domine deus virtutū quis similis tibi potēs es dñe. Glosa interlinealis. Tu es te alij de te. et veritas tua in circūitu tuo. et hoc est q̄d dicitur Deutro. iij. Nec enim est alius deus vl' in celo vel in terra qui possit facere opera tua. et comparari fortitudini tue. Sic ergo deus in suo posse nullū potest habere simlē vel equalē Tercio eius posse est virtuale. sic q nō habet cōtradictōnem. Danielis. iiij. Juxta voluntatem enim suā facit tā in virtutibz celi q̄z in habitatoribus terre. et nō est qui resistat manui eius. et dicat ei quare fecisti. Glosa. Nihil inquit mediū inter opus et ꝓceptū. volūtas eīn potestas est. Quia sicut diuina volūtas non

Dñe. m.

y Posse. spi. sub. q̄z ꝑ principe.

1°

2°

3

pt impediri sicut nec cogi. sic nec etiaz diuina potestas. Quarto eius posse est vniuersale qd non habet limitatõem. vnde eius potẽtia nõ est artata ut tantũ possit et nõ pl⁹ sicut nostra quia est infinita. Unde si queritur quare homo nõ potest suscitare mortuũ. Rñdetur propter limitatõem potentie quia ad hoc se nõ extendit. sed deus pt tam celestia q̃ terrestria. vt patet Math. vlti. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. habet enim posse tã sup spiritualia q̃ corpalia. Mat. x. Timete eũ qui potest et animã et corpus pdere in gehennam. Luce. i. Nõ erit impossibile apud deum omne verbũ. Ratio quia cũ virtus diuina maxime sit vnita. et quod maxime est vnitum est infinitum. ut dicit in libro de causis. Omnis virtus vnita plus est infinita. Hinc est q diuina potentia vniuersaliter pt. Et ppter hoc omnis scriptura pconisat ipm omnipotentem Exodi. xv. Omnipotẽs nomen eius. dicitur autem omnipotẽs quia ei nõ pt cõuenire coactio ab alio agente. Quia ipe est de quo aplus i. Thimot. vi. Solus potẽs rex regũ et dñs dñantium. 3 Quinto eius posse est eternale non habens interruptõnem. nõ sic de potestate humana. Eccl. x. Quid supbis terra et cinis. Et iterum. Omnis potẽtatus breuis vita rex hodie cras morietur. non est autẽ talis potestas diuina. Exodi. xv. Dñs regnabit in eternum et vltra. Et Danielis. vij. Potestas eius ptãs eterna que non auferetur et regnuz eius quod nõ corrumpetur. Luce. i. Regni ei⁹ non erit finis. Sexto eius posse est laudabile quia nõ habet redargutõnem. quis enim deũ arguere põt q aliter potuit facere et nõ fecit. Job. xi. Si subuerterit omnia vel in vnum coartauerit quis cõtradicet ei. vel quis dicere ei pt. cur ita facis. nõ ergo debet diuinũ posse argui sed laudari et pdicari. ps. cxliiij. Generatio et generatio laudabit opa tua et potentiam tuã pnunciabunt. Septimo eius posse ẽ ineffabile. quia nõ habet comphensionẽ. quia diuinũ posse est infinitum. et infinitũ sm Damascenum est qd nec loco nec tpe nec intellectu circũscribitur. Et ita impossibile est dei potentiam cõphendere. Basilius. Plus potest deus facere q̃ possis cogitare. ps. cv. Quis loquetur potẽtias dñi aut quis auditas faciet omnes laudes eius quasi diceret null⁹. Job xi. Excelsior celo est et quid facies. pfundior inferno et vnde cognosces forsitan vestigia ei⁹ comphendes ⁊ vsq̃ ad pfectum omnipotentẽ repies. Merito ergo ille leprosus ad diuinuz posse recurrit dicens dñe si vis potes me mũdare (A) Dixi secundo tangitur eius gratiosa mundatio. cũ subdit in textu. et extendẽs ihũs manum tetigit eũ. Theophilus. Hũanitas xpi fuit instrumentũ diuinitatis. Sed diceres. nunqd dñs fecit contra legẽ qua phibetur tangi lepra. Leuitici. tredecimo. Respondet Crisostomus q non. quia lex inhibuit tãgere leprosos ne tangẽs inficeretur lepra. dominus aũt a lepra nõ potuit infici sed manu ei⁹ sancta et tactu potuit mũdare leprosos. Secundo tetigit eũ dicit Origenes ut ostenderz q peccato alterius nullus inquinatur qui non cõsentit. quia omnia mũda mũdis ut dicit apostolus ad Titũ. i. Tercio ut dicit Origenes tetigit eũ ut doceret nos neminẽ spernere propter corpis infirmitatẽ. quod est contra quosdam qui leprosos abominantur ut refert Cantor parisiẽsis de quodã sacerdote leprosorum qui in muro fecit foramen p quod audiuit cõfessiones ipoꝝ et porrigebat illis corpus dñi Cui tandem cõtigit ex pmissione diuina q ps illa faciei sue et corpis quam vertebat ad leprosos mãsit sana. alia vero infecta tota fuit lepra iõ ñ sunt cõtemnendi. Est nãq̃ valde meritorium eis famulari. Unde legitur in libro narrationum q quidã comes campanie Theobaldus nomine cũ magna deuotõne tuguria leprosorum visitabat. ante cuius etiã castrum in tuguriolo quodaz luridus et squalidus iacebat leprosus cuius domũ multotiens intrans ei⁹ pedes lauabat et crebro elemosinã suam dabat. post hoc ignorante comite leprosus ille mortuus est et sepultus. Contigit autem post hoc die quadam pdictum comitem ante pdictum tuguriolũ ptransire et intrãs ut antea cõsueuit inuenit quendam in habitu leprosi sedere estimans hunc eundem fore quem pri⁹ sepius beneficijs delinibat quia nõ sciuit d ei⁹ obitu. tunc ipe comes solita officia ei exhibẽs miram sensit fragrantiam odoris dulcedinemq̃ mentis. Cui exeunti dixit quedam dña. domine scitis q iste leprosus mortuus est. et in tali loco sepultus. quo audito mirabatur in se ipo cogitans scriptum Math. xxv. Quãdiu

fecistis vni de his fratribꝰ meis minimis mi-
hi fecistis. Et gratias agens deo cui p̄sentiali
ter seruire meruit. cui pluries seruiuit in mē-
bris suis. ideo et ip̄emet dn̄s leprosuꝫ tetigit
dicens ne nimiū horrorē de leprosis habere-
mus. et dixit volo. mūdare. id est sis munda-
tus. Hieronimus. est verbū impatiui modi.
subdit. et confestim mūdatus est a lepra sua.
Origenes. Ex eo ꝙ non tardauit credere nō
tardauit xp̄us eum saluare. Et quia nō distu-
lit cōfessionem nō differebat xp̄us saluatōem
(B) Et ait illi hiesus. vide nemini dixeris
Inhibuit pluribus de causis Primo s̄m Cri
sosto. quia nō erat tempus opera xp̄i p̄dicare.
quia hoc apostolis cōmittendū ab eterno p̄ui
dit et disposuit. Secundo scd̄m Ambrosium
nobis in exemplū. ne queramus gloriā de bo-
nis operibus Mathei. vi. Nesciat sinistra tua
quid faciat dextra tua. Tercio ne dicerent alij
ecce sacerdotibus detrahit honorē et ascribit
sibi. Et subdit. vade et ostende te sacerdoti.
pluribus de causis. primo ideo. licet ip̄e esset
mundatus tamē nō reputabatur mūdus. nec
cum alijs habitare poterat sine iudicio sacerdo
tum. Secunda causa ut dicit Origenes ut sa
cerdotes cognoscerēt vt nō virtute et consue-
tudine legis s̄ꝫ ex speciali gratia dei esset sana-
tus. Tercia causa ꝓpter p̄ceptum Leuiti. xiiij
De quo in textu. Et offer munus tuum quod
p̄cepit moyses in testimoniū illis scꝫ in testi-
monium mūdicie. Crisost. Ut si postmodum
vellēt eum expellere diceret eis munera a me
quasi a mundato accepistis. quomō me nunc
quasi immundū expellitis. Sed diceres. que
fuerunt munera ꝑ leꝓsū offerenda. Respon-
detur ꝙ mundatus a lepra bis offerebat. pri-
mo anteq̄ꝫ castra ingrederetur offerebat du-
os passeres viuos cum ligno cedrino vermicu
loq̄ꝫ et ysopo et postea die octaua duos agnos
si erat diues. vel vnum si erat pauꝑ. De quo
ritu et modo oblatōnis habet̄ Leuitici. xiiij.
(C) Moraliter. ꝑ hunc leprosum signifi-
catur quilibet in peccato mortali positus. De
quo Haymo. Inuisibilis lepra est cōscientia
vel anima peccatis inquinata. Et hoc varijs d̄
causis. Prima sicut lepra est morbus contagi
osus ita ꝙ vnus inficit aliū corꝑaliter. sic v-
nus peccator aliū spiritualiter. Ecclesiastici.
xiij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea.

Et ibidem. Si cōmunicabit lupus agno ali-
quando sic peccator iusto. Et sic periculosum
est comanere talibus spūaliter leprosis. quia
non solū alios inficiunt oꝑibus sed etiam ver
bis. i. Corin. xv. Corrumpunt mores bonos
colloq̄a praua. Ideo dn̄s dixit populo suo Nu
meri. xvi. Recedite a tabernaculis impiorum
et nolite tangere que ad eos ꝑtinent. ne inuol
uamini in peccatis eorum. Prouerbiorū. xiij
Qui cū sapientibus graditur sapiēs erit ami
cus autē stultorum similis efficietur. Secun
do lepra est morbus nociuus p̄ alijs morbis.
quia ceteri morbi corrumpunt partē corporis
tantū. lepra autē totum corpus inficit. sic et
peccatum est valde nociuum. quia corpus et
animā corrūpit ideo valde timendū. Ecclesia
stici. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatū. qꝛ
inducit mortez. Ezechielis. xviij. Anima que
peccauerit ip̄a morietur. Et ad Romanos. vi
Stipendia peccati mors. Tercio est morbus
sitibundus. quia ardor est interius. Sic ⁊ pec
cator in mortali ardet in concupiscētia praua
ꝓuer. xiij. Uēt̄ impiorū insaturabilis. Nam si
cut sancti vadunt de virtute in virtutē sic pra
ui de vicio in viciū. Greg. Peccatum quod
ꝑ penitentiā nō diluitur mox suo pondere ad
aliud trahit. ut habetur de Cayn Genes. iiij.
qui in lepra ire erga fratrem suum abel exarsit
et vsq̄ꝫ ad homicidiū peruenit. Quarto lepra
est morbus fetidus et abominabilis. et ideo
leprosi ab alijs separātur. (D) Sic pecca
tores sunt abominabiles ⁊ fetētes et separan
tur a bonis tripliciter. Primo quo ad locum.
quia deus quattuor loca fecit scꝫ celum para-
disum terrā et infernum. in celo tales leprosi
stare nō possunt. quia nō intrabit ibi aliquid
coinquinatum aut abominatōnem faciens.
Apocalipsis. xxi. Nō in paradiso. quia q̄ꝫcito
in adam fuit inuenta lepra peccati statiꝫ fuit eie
ctus. Genesis. iij. Nec in terra. psal. xvij. Ut
lutum platearū delebo eos. Et. ij. Regū. xxij.
Delebo eos ut puluerem terre quasi lutū pla
tearum cōminuam eos atq̄ꝫ confringā. Idcir
co solum restat eis infernus qui est locus feti
dus. psal. x. Ignis et sulfur et spiritus procel
larū pars calicis eorum. Secūdo separantur
a bonis quantū ad meritum. quia nullam par
ticipatōnem habent meritorū in ecclesia mili
tanti. ij. Corinth. vi. Que societas lucis ad

tenebras. que autē cōuentio xp̄i ad belial. quasi diceret nulla. Tercio separantur a bonis quantum ad consortiū. De his tribus habet Mathei. xiij. Exibunt angeli et separabūt malos d̄ medio iustorū. ecce separatio quantum ad cōsortium. et mittent eos in caminum ignis. Ecce separatio quantū ad locum. ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. Ecce separatio quantū ad meritum et p̄mium. Ideo psal. xiij. Abominabiles facti sunt i iniquitatib⁹ suis. Aug⁹. Deus nō abominatur fetidissimū canem sicut vnum hominē peccatorē. Exemplū de angelo ambulante cū sene quodam ad sepeliendū corpus vnius patris mortui in deserto quo cū venissent heremita obstruxit nares in ꝯspectu mortui quia fetebat iam cadauer. angelus vero nō post sepulturam vero ambulātes et regredientes ad cellam senis in via obuiauit eis adolescens quidā floridus et sanus. ad cuius cōspectum angelus obstruxit nares et faciē auertit quousq̄ ꝑtransiuit. Interrogauit igit̄ senex cur iam abhorreret coram sano adolescente. ⁊ non prius abhorruisset fetorē cadaueris mortui. estimauit enim eū fore hominē et nō angelum. Respondit. peccatores fetent corā deo et angelis. et talis est adolescens iste. et statiz euanuit ab oculis eius. Ideo Gamfredus in noua poetria. Pessima res viciū nil eq̄ ꝑniciosum. quia causat dei odium. Eccī. xij. Altissimus odio habet peccatores. Anshelm⁹ in orationibus. O q̄ amara et mala. imo pessima res est peccatū. faciles habet actus. sed valde difficiles exitus. quia eternaliter a deo separat Math. vij. et psal. vi. Discedite a me omnes qui opamini iniquitatē. (E) Videamus igitur nunc de modo curatōis. si fuerimus leprosi spirituales quō nunc debeamus mūdari. Respondet̄ primo ꝑ passionis meditatōnem nam omnes eramus leprosi et immūdi. prouer. xx. Quis p̄t dicere mundū est cor meum purus sum a peccato. Et nullus poterat mundare nos nisi filius dei descēdens de mōte celi ꝑ incarnatōnem. Joh. viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Idcirco om̄es prophete et electi expectabant eius descensum de mōte celi. Isaie. lxiiij. Vtinā dirūperes celos et descenderes. et p̄s. cxliij. Dn̄e inclina celos tuos et descende. Bern̄. Oportebat xp̄m descendere vt nos doceremur ascēdere. Et sic e⁹

descensus ad incarnatōnem et passionē ac sanguinis effusionem opatur nostrā mūdatōem Apocalipsis. i. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Aug. de vita xp̄iana. Si xp̄i passio abesset nemo ad deū spem habere posset. Secundo ꝑ appropinquatōem. quia leprosus veniens appropinquauit ei. sic et nos. Jaco. iiij. Appropiate deo et appropinquabit vobis scz ꝑ conformatōez voluntatis. Dicit enim Aug. in libro de baptismo. Adiutor noster deus d̄r. nec adiuuare vult nisi homo sponte agere conetur. i. Corin. iij. Dei enim sumus adiutores. Tercio ꝑ deuotā orōem Jacobi. i. Si quis vestrū indiget postulet a deo qui dat omnibus affluenter et nō im ꝓperat et dabit̄ ei. Isid. Oratio p̄ualet omnibus malis (F) Hoc cōsiderans iste leprosus orauit fideliter humiliter cōgruenter et sapiēter. Primo fideliter sine hesitatōne. Jaco. i. Postulet autē in fide nihil hesitans. non ut petrus qui petiuit a xp̄o ut iuberet eū ire sup aquas et hesitauit et cepit mergi. Math. xiiij. Cui dn̄s. modice fidei quare dubitasti. Ille vero orauit omni dubio semoto. sic et nos ad Heb. x. Nolite amittere confidentiā vr̄am que magnam habet remunerationē. Bern̄. Quantū pedē fiducie i dn̄o posueris tātū obtinebis. Secūdo orauit humiliter sine elatōe. Quia scribit̄ Marci. i. genu flexo adorauit eū. sic et nos Judit. viij. Expectemus humiles cōsolatōem eius. Ambrosius. Qui in orōne exaudiri desiderat. necesse est ut pompā a se remoueat. Quia dicit psal. Respexit in orōnem humiliū ⁊c. Aug⁹. Oratio si humilis et pura fuerit vacua nō redibit. Tercio orauit cōgruenter sine errore. qr posuit voluntatē suā in voluntatē dei. dicēs dn̄e si vis. nobis in exempluz q̄ debemus petere s̄m voluntatē dei. i. Joh. v. Hec est fiducia quā habemus ad deū quia quecūq̄ petierimus scd̄m voluntatē eius audit nos. ideo xp̄s docuit nos hoc verbo et facto. verbo Math. vi. Sic ergo vos orabitis. pr̄ nr̄ ⁊c. ibi. Fiat volūtas tua. Sil̄r et facto i mōte oliueti Mathei. vi. Pater si possibile est trāseat a me calix iste. Verūtamē nō sicut ego volo sed sicut tu. Et post iterū eum sermonē orās subdit. fiat voluntas tua. nā medicus nō dat egro om̄e q̄d desiderat. sed q̄d sibi ꝓdest. sic et deus. vnde dicit Isidorus de summo bono. Sepe deus

nō audit ad voluntatē sed ad vtilitatē. ut pa/ ter de sancto Paulo. ij. Corin. xij. Datus est mihi stimulus carnis mee angelus satbane ut me colaphiset. ꝓpter quod ter dñm rogaui ut discederet a me. et tñ nō fuit exauditus. quia temptatio carnis ad anime salutē sibi fuerat v tilis. idcirco dixit si vis. Quarto orauit sapiē ter cum infirmitatis cōfessione. quia ꝓfessus ē immundiciā suam nobis in exemplū ut prius confiteamur. deinde oremus. ut docemur Ja cobi. v. Cōfitemini alterutrum peccata vestra et orate. ꝓ inuicē vt saluemini. Ecce docet pri mo cōfiteri deinde orare. quia scribit. i. Joh. iij. Si cor nostrū nō reprehenderit nos fiduciā habem⁹ ad deū et qdqd petierim⁹ accipiem⁹ ab eo. Jdeo Cassianus in li. collationū. ut no stra oratio possit ad deū ascendere nullo vicio tum grauetur pōdere. nā dicit Crisp sup Ma thēū. Qui peccat et orat nō orat sed illudit. si cut milites geniculātes añ biesum et ipm co/ lapbisantes. (G) Quarto mundari debe/ mus a lepra spirituali p sacerdotū ostensionē quia biesus dixit ei. vade et ostēde te sacerdo tibus. licet enim iā fuit mūdatus. tamē iussit eum accedere ad sacerdotes. Ratio habet de pe. dist. i. c. ex bis. S. deniqꝫ. v. moysi. inquit. Moysi quoqꝫ ꝓcepit dñs ut lepra sacerdoti ostenderetur et iuxta eius arbitriū separata e⁹ iudicio cōtaminaret vel mundaretur. Quia peccata sacerdotibus debent reuelari. Fuit etiā figura q licz mūdatus sit ꝓtritōem tñ debet se ostendere sacerdotibꝫ in ꝓfessione. de peni. di. i. agite. Agite pniam qualis agit in eccia. vt ꝓ vobis oret ecclesia. nemo dicat sibi occul te ago apud deū ago nouit deus qui mihi igno scit que in corde ago. ergo sine causa dictū est Que solueritis in terra soluta erūt et in celo ergo sine causa claues date sunt ecclesie dei. cum dixit saluator Math. xvi. Tibi dabo cla ues regni celorū quodcūqꝫ solueris sup terrā erit solutū et in celis. Similiter et Mat. xviij Quecūqꝫ alligaueritis sup terrā erūt ligata in celo. et quecūqꝫ solueritis sup terrā erūt solu ta et in cel'. Frustramus igit enangeliū dei fru stramus verbum xpi si ꝓmittimus verbis qō illē negat nonne nos decipimus. Jdcirco au/ gust. de vera et falsa pnia. c. ix. Cur iussit ihūs discipulos lazarū soluere cū ꝓmit eū solvere bo soluere sicut et suscitare. nō alia rōe qꝫ qꝫ il le qui resuscitatus est a morte aie ꝓ contritōez manet ligatus ad eternā damnatōem si ex con temptu nō fecerit ozis cōfessionē nec receperit a sacerdote absolutōez. Jdeo ambro. in li. de paradiso. et habet de pen. di. i. c. nō potest di cit. Non potest quisqꝫ a peccato iustificari nisi pcz fuerit añ ꝓfessus (B) Quinto mūda ti debemus a lepra aie ꝓ oblatōem. de quo tex tus. offer munus tuū qō ꝓcepit moyses in le ge. Leuitici. xiiij. i. duos passeres et lignū ce/ drinum vermiculūqꝫ et ysopū et vnū ex passe ribus imolari iubebit in vase ficili sup aquas viuentes. aliū autem viuū cū ligno cedrino et cocco et ysopo tinget in sanguine passeris imo lati quo asperget illū qui mūdatus est septies Spūaliter. passer dictus est a patiēdo. duo passeres sunt dolor cōtritōis et castigatōis sc̄z quo aia compunctōe et corpus castigatōne af fligitur. Michee. iij. Dole et satage filia syō quasi parturiēs quia sacrificiū deo spūs cōtri bulatus. ut dicit ps. l. lignū cedrinū quod est imputrescibile est firmū ꝓpositū nō peccandi. Joh. v. Sanus factus es iā noli peccare ne deterius tibi aliquid cōtingat. Vermiculus si ue coccus rubei coloris. est pudor cōfessionis Ro. vi. Quē ergo fructū habuistis tunc in il lis in quibus nūc erubescitis. ysopus qui tol/ lit tumorē pulmonis est humilitas penitentis Dañ. iij. In animo et spū humilitatis suscipi amur. Atque viue sunt dona spūs sancti. de q bus Joh. vij. Qui credit in me flumia de vē tre eius fluēt aque viue. Hoc añ dixit de spū quem acceptur erāt credentes in eū. Itē Le ui. xiiij. dicit. q lepros⁹ offerebat duos ag/ nos imaculatos. a significāt duplicē innocētiā Primā nullū opprimēdo. secūdam miserū non deserēdo. Dixi prima innocētia est nullū mise rū opprimēdo. Luce. iij. Neminē ꝓcutiatis ne qꝫ calūniā faciatis. Exo. xxij. Nō facias violē tiam paupi. q⁹ iudicabit dñs causam ei⁹. Se cūda est miserū nō deserēdo. Eccl. vij. Ne de/ sis plorantibus in cōsolatōe Luce. vi. Omni petenti te tribue. Ambro. et habetur in canone lxxxvi. di. Pasce fame morientē. q. si. q⁹ eū pascēdo bis vel quare potis si ñ paueri occidisti.

De eadem dominica Sermo. xliij.

Sermo

Domine si vis potes me mūdare. Mathei. viij. (J) Dicit phūs. libro vi. animaliū. Pisces de mari naturaliter tendunt sursum, ꝓpter dulcedinē aquarū Spūaliter. ꝑ pisces intelligunt̄ homies Abacuc. i. Facies homines quasi pisces maris quidum sunt in mari huius seculi nō sentiūt amaritudinē. De quo Joh. xvi. In mundo p̄ssuram habebitis. Eccs. ij. Cūcti dies eius doloribus et erumnis pleni sunt nec per noctem mente requiescit. Sed si tenderēt sursum ad deū ibi reꝑirent dulcedinē. p̄s. xxxiij. Gustate et videte qm̄ suauis est dn̄s. ⁊ gustata illa dulcedine deifica sentient primo amaritudinē maris. id ē huius mundi amaritudinē. Gregori⁹ sup ezechielē. Dulce est esse in rebus humanis et mundanis sed ei quidem qui adhuc de celestib⁹ gaudia nulla gustauit. qꝛ q̄ꝫ tominus eterna intelligit. tāto delectabilius in tꝑalib⁹ cōquiescit. Sed gustato spū. i. spūali dulcedine desipit omnis caro. et sic ille leprosus considerans ꝙ nullā cōsolatōem verā potuit habere in hoc seculo etiā in quocūqꝫ homine conuertit se totaliter ad suū creatorē ihm̄ nobis ī exemplū ut scribit̄. ij. palipo. xx. Cum ignoramus quid agere debeamus hoc solū habemus residui ut oculos nr̄os dirigamus ad te. ut docet Aug. sup Gen̄. Deo te totum cōmitte et dn̄io eius te subijce nihil tibi euenire ꝑmittit quin tibi ꝓsit. et sic leprosus fecit dicēs dn̄o. Si vis potes me mundare. (K) In verbis p̄missis duo tangunt̄. Primo xp̄i descensio amorosa. scd̄o eius inhibitio gratiosa. primū ibi. cū descēdisset ihūs de mōte. scd̄m ibi vide ut nemī dixeris. De primo dicit. Cū descendisset ihūs de mōte. Mistice mōs de quo dn̄s descēdit est celū. De quo p̄s. lxvij. mōs dei mōs pinguis. i. plenus eterna felicitate et omni dulcedīe. mōs in quo bn̄placitū est d̄o habitare in eo. vn̄ cū descēdisset de illo Bern̄ non locum mutando sed carnem assumendo. tunc secute sunt eū turbe multe. nā prius nō poteramus eū sequi. qꝛ inuisibilis scd̄m diuinitatem anteq̄ꝫ homo natus. sꝫ post descensum in vallē nr̄e miserie. tūc inuenit leprosum. i. totū genus humanū lepra peccati maculatū. ꝓuer. xx. Quis p̄t dicere mundū est cor meum purus sum a peccato. et ad Ro. iij. Om̄es peccauerūt et egēt gloria dei. (L) Vn̄ legitur

ꝙ xp̄us trina vice leprosos mūdauit. Primo istū hic. scd̄o symonē leprosum. de q̄ Math. xxvi. et Marci. xiiij. Tercio decē leꝓsos Lu. xvij. ad denotandū ꝙ lep̄ pcc̄i est triplex siue cōmittit̄ trib⁹ modis ut dicit Gre. et habet̄ de pe. di. ij. c. sciēd̄. Nā aut ignorātia aut īfirmitate aut studio ꝑpetrat̄. ⁊ grauius quidē infirmitate q̄ꝫ ignorātia. sed multo fortius studio q̄ꝫ infirmitate peccat̄. Ignorātia peccauit paulus vt ꝑ se fatet̄. i. Thimot. i. Blasphemus fui ⁊ ꝑsecutor et cōtumeliosus. sed misericordiā d̄i cōsecutus suꝫ qꝛ ignorās feci ī incredulitate sꝫ ignorātia eū nō excusasset ut dicit Aug. et habetur. xxxvij. di. c. nō omnis. inq̄t. Nō omnis ignorās immunis est a pena. ille em̄ ignorans potest excusari a pena qui qd̄ disceret nō inuenit. illis aūt hoc ignosci nō poterit q̄ habētes a quo discerēt opam nō dederūt. Jō Bern̄. de. xij. gradib⁹ hūilitatis. Frustra sibi blandiunt̄ de ignorātia qui ut leuius peccēt liberius ignorāt. de talib⁹ dicit Gre. et habet̄. xxxviij. di. q̄ ea. Qui ea q̄ dei sunt nesciūt a dn̄o nesciunt̄. paulo attestāte. qui ait. Si quis ignorat ignorabit̄. i. Corin. xiiij. Scd̄i peccāt ꝑ humanam infirmitatē sciētes bn̄ ꝙ malū est ꝙ peccant. et tn̄ ex mētis leuitate et carnis infirmitate cito tēptati succūbunt. De quo. i. Cori. xi. Inter vos multi infirmi et imbecilles et dormiunt multi. i. pigri et debiles sunt ad resistēdū. Talis fuit Petrus qui dixit Luce. xxij. Dn̄e paratus sum tecū in carcerē et in mortē ire. ⁊ anteq̄ꝫ gallus bis cātauit ter dn̄m negauit. Tercij peccant ex malicia qui malū bene cognoscūt et faciliter resistere possent sed nolūt. ꝓuerbi. ij. Letātur cū malefecerīt. et exultāt in rebus pessimis. talis fuit iudas qui ex malicia hiesū vendidit. Math. xxvi. Nō peccatū quod fit per ignorantiā dn̄s petitus faciliter remittere vult. cuius figura habet̄ in sanatōne leprosi. Similiter peccatū qd̄ fit ꝑ infirmitatē. quod figuratur ꝑ sanatōnem ꝑalitici. sꝫ pctm̄ qd̄ fit ꝑ maliciā difficilius. om̄e tn̄ pctm̄ quantūcunqꝫ magnū ꝑ pn̄iam p̄t deleri. De quo Isido. Nulla est culpa que nō hꝫ veniā nisi desperationis crimē. Qd̄ ꝓbat Damasc. sic Si aliqd̄ maxime crucifixiōis crimē qd̄ fuit maximum. qꝛ vita xp̄i fuit qd̄dam optimū. ergo mors ip̄ius innocēs quid pessimū. sed illud remediabile fuit ut dicit Gre. xxiiij. q. i. si petrus. ꝙ dn̄s

restituit aurem malcho quam petrus volens p
cussit. in hoc significans etiã ip̃os si conuerten
tur posse saluari qui in passione xp̃i vulnerati
sunt. eo q̃ omne peccatũ in misterio fidei ablu
itur. Ideo August. Quid cõuerso non igno
scitur cum sanguinis effusio xp̃i ignoscebatur
Nam dñs dixit p Ezechielẽ. xviij. Nolo mor
tem peccatoris sed ut magis cõuertat̃ et viuat
(VI) Propter quod descẽdit de monte
videns nostrã miseriam. Exodi. iij. Vidi af
flictionem populi mei qui est in egipto. id est
in tenebris peccatorũ et sciens dolorem ei⁹ de
scendi ut liberẽ eos. Nam ab hac lepra pecca
ti nõ potuimus liberari cõueniẽtius q̃ p descẽ
sum incarnatõis xp̃i. De quo August. de ver
bis dñi. Non liberaretur homo nisi deus fierz
homo. De tali descẽsu dicit psal. lxxi. Descen
det sicut pluuia in vellus. id ẽ leniter et impce
ptibiliter in vterũ virginis sine lesione. Nam
sicut vellus non rũpitur dicit glosa. sed manz
integra. sic et in virgine benedicta mãsit omni
moda integritas. quia mansit virgo ante par
tum. in partu et post partum. Et subdit psal.
Sicut stillicidia stillantia super terrã. scilicet
ad nos lauandũ ab immũdicia nostra. Hic de
scensus figuratur Isaie. xxxviij. cũ Ezechias
rex infirmabatur dñs volens sanare eũ ut pre
dixit p Isaiam ꝓphetam fecit in signũ saluati
onis q̃ reuersus est sol decẽ lineis p gradus p
quos descenderat. Spiritualiter p Ezechiaz
intelligitur adam et filij eius et totum genus
humanũ quod erat infirmum. Isaie. i. Omne
caput languidũ et omne cor merẽs a plãta pe
dis vsq̃ ad verticem non est in eo sanitas. Et
recte significat̃ p Ezechiã qui interp̃tatur ad
iutus. quia vnusquisq̃ nostrum vere poterit
dicere illud psal. xciij. Nisi quia dominus ad
iuuit me paulominus habitasset in inferno aĩa
mea. Ido clamat Hieremias. xvij. Sana me
dñe ex sanabor. saluũ me fac et saluus ero. Et
psal. vi. Miserere mei dñe quoniã infirmus
sum sana me dñe quoniã conturbata sunt oĩa
ossa mea. (VII) Sed in signum miseratiõis
dei et sanatõnis nostre sol. id est xp̃us fili⁹ dei.
De quo Malachie. iiij. Orietur vobis timẽ
tibus nomen meũ sol iusticie. Hic descẽdit de
cem gradibus. Primus gradus est q̃ descen
dit a patria in exiliũ huius mundi. De quo
Johannis. xvi. Exiui a patre et veni in mun

dum. Et ꝓpter nostrã salutem ut canitur in
simbolo. descendit de celis. ut impleret̃ illud
Isaie. xliij. Propter vos emisi in babilonem
Glo. filium scz in mundum cõfusum peccato.
Ecce quanta charitas. de qua. prima Johan.
iiij. In hoc apparuit charitas dei in nobis q̃
niam filium suũ vnigenitum misit deus in mũ
dum ut viuamus p eũ. De qua etiam chari
tate dicit Ber. O inestimabilis dilectio cha
ritatis ut in carceris horrorẽ descẽdit altitudo
diuinitatis. Secũdus gradus quia descẽdit
de dñio in seruitiũ. Philip. ij. Exinaniuit se
metip̃m formam serui accipiẽs scilicz ad mini
strandũ. Math. xx. Nõ venit filius hoĩs mini
strari sed ministrare. Et hoc seruitiũ exhibuit
nobis tribus annis conquerens illud Isaie
xliij. Seruire me fecisti in peccatis tuis. Id
circo viceuersa debemus sibi seruire. qz scribi
tur Isaie. lx. Gens et regnũ quod nõ seruie
rit tibi peribit et gẽtes solitudine vastabunt̃.
Tercius gradus est q̃ descẽdit de diuitijs in
paupertatem. ij. Corint. viij. Scitis gratiã dñi
nostri hiesu christi quoniã ꝓpter vos egenus
factus est cum esset diues. ut illius inopia vos
diuites essetis. Nam ita pauper fuit q̃ non ha
beret vbi caput suum reclinaret. Mathei. viij
Vulpes foueas habent et volucres celi nidos
filius autem hominis nõ habet vbi caput suũ
reclinet. Bernardus. In initio pauper. in me
dio pauper. in termino pauper. In initio. qz
ponitur in stabulo. In medio. quia carz ꝓpria
domo. in fine. qz sepultus in tumulo alieno. no
bis in exemplum. ut sustineremus paupertã
tem patienter. Mathei. v. Beati paupes spi
ritu quoniam ip̃orũ est regnũ celorum. Augu
stinus. Paupertate emit̃ regnũ celoruz. Ideo
Berñ. Paup natus fuit paup vixit paup ob
ijt. Quartus gradus q̃ descendit de poten
tia in infirmitatem. ip̃e est enim qui dixit Ma
thei vltimo. Data est mihi omnis potestas
in celo et in terra. Ille enim a deo infirmaba
tur in baiulatione crucis ut angariarent Sy
monem Cyreneum. ut iuuaret eum portare
crucem suam. Et hanc infirmitatem suscepit
propter nos. Isa. liij. Vere languores nr̃os
ip̃e tulit. et dolores nostros ipse portauit. Id
circo si quãdo dolores passus fueris in capite
cogita quõ ip̃e sustinuit ꝓ nobis cõtradictio
nes et dolores intolerabiles etiã in omnibus

membris. De quo ad hebre. xij. Recogitate eũ qui talẽ sustinuit aduersus semetip̃m cõtra dictõem ut ne fatigemini animis vr̃is deficiẽtes. Et de doloribus Isaie. liij. Vulneratus est ꝓpter iniquitates nostras attritus est ꝓpter scelera nostra. Bern̄. Bonus miles sua non sentit dum regis intuet̃ vulnera. nam nihil ẽ quod pateris si respicis quid ꝓ te biberit rex tuus in patibulo crucis. (O) Quinto descendit de gloria in ignominiã. De qua gloria Joh. i. Vidimus gloriã eius quasi vnigeniti a patre. ita ꝙ angeli nõ cessant eũ glorificare dicẽtes illd̃ Isa. vi. Scũs s. s. dñs deꝰ exercituũ plena est omnis terra gloria eius. Ecce ille descendit in ignominiã que illata est ei a iudeis verbis et factis eũ irridendo et faciẽ eius velãdo colaphisãdo dicẽdo ꝓphetisa nobis xp̃e q̃s ẽ q̃ te ꝑcussit coronã in capite eꝰ ponendo de spinis et genu flectendo dicẽtes aue rex iudeorũ et euꝫ viliter tractãdo. Quod Isaias vidit in spũ dicens. liij. Vidimus euꝫ et nõ erat aspectus. desiderauimus eum despectũ et nouissimũ virorũ et nos putauimus eũ quasi leprosum. nõ est species ei neqꝫ decor. nobis in documentũ ut si deridemur et dehonestamur innocẽter offeramus sibi in ignominiam suã. quia dicit aplus ad hebre. xiij. Hiesus vt sanctificaret populũ ꝑ suum sanguineꝫ extra portã passus est. Exeamus ergo fide et charitate ad eũ imitandũ extra castra delicias scꝫ et voluptates improperiũ crucis scꝫ portantes. i. patientes ut ip̃e. Quia scribit̃ Luc. vi. Non est discipulus sup̃ magistrũ ꝑfectus autem om̃is erit si sit sicut magister eius. Et Johãnis. xv. Nõ est seruus maior dño suo si me ꝑsecuti sunt et vos ꝑsequent̃. Dicit enim seneca in li. de moribus. Nõduꝫ felix es si te turba nõ irridet. Quantũ enim maiorẽ dehonestatõem ꝓpter eũ recipimus intantũ maioreꝫ gloriã in celis ab eo habebimꝰ. quia ip̃e dixit Math. v. Beati estis cũ maledixerint vobis et ꝑsecuti vos fuerint et dixerint omne maluꝫ aduersum vos mentiẽtes ꝓpter me gaudete ⁊ exultate qm̃ merces vr̃a copiosa est in celis. Sexto descendit de sapiẽtia in stulticiã. Ipse enim est in quo omnes thesauri sapĩe et sciẽtie sunt absconditi. ad Colocen. ij. Ip̃e est enim sapientia dei patris. Sed heu ut stultus reputatus est nunc in veste alba ab herode nunc in veste regia et purpurea in domo pilati. ecce q̃ modo ut stultus derisus fuit. Septimo descẽdit de pulchritudine in deformitatem. fuit em̃ speciosus forma p̃ filijs hominũ. ut dicit p̃s. xliiij. Et. i. Petri. i. In quem desiderãt angeli ꝓspicere. Sed vide deformitatẽ sputum et cruorem in facie et alaparũ liuorẽ. Trenorum iij. Dabit ꝑcutienti se maxillam saturabit̃ ob probrijs et in maxillis lacrimas. Trenorũ. i. Lacrime eius in maxillis eius. Isaie. l. Corpꝰ meum dedi ꝑcutientibꝰ. genas meas vellentibus. faciem meã non auerti ab increpantibꝰ et cõspuentibus in me. Ecce quomodo ille de q̃ scribitur Sapie. vij. Candor est lucis eterne et speculũ sine macula ita deformis factus est. Idcirco ꝓpter ip̃m vitare debemus ornamenta sup̃flua decoris ad placendũ hominibꝰ. p̃s. lij. Qui hominibus placẽt confusi sunt quoniam deus spreuit eos. Et ad Gala. i. Si adhuc hominibus placerẽ seruus dei non essem. (P) Octauo descendit de leticia in tristiciã et de requie in laborẽ. De leticia in tristiciam. nã in monte celi est leticia Isa. li. Leticia sempiterna sup̃ capita eorũ. Gaudiũ et leticiam tenebunt fugiet dolor et gemitus. Hic vero in valle miserie nullũ gaudium verũ sed erumna et miseria. Ecclesiastes. ij. Cuncti dies eius doloribus ⁊ erũnis pleni sunt. Et ꝓuer. xiiij. Risus dolore miscebit̃ et extrema gaudij luctus occupat. Propter quod dicit Augus. Vox omnis hoĩs a ploratu incipit anteq̃ loq̃ valeat miseriã ꝓphetat. Sic et xp̃us in hunc mundũ natus. De quo Sap̃. vij. Primam vocẽ similẽ omnibꝰ emisi plorãs. Et Ambro. Vagit infans inter arta positus p̃sepia. Nã nũq̃ risisse sed bñ fleuisse legit̃. Et de huius vite tristicia cõquestus ẽ Mat. xxvi. Tristis ẽ aĩa mea vsqꝫ ad mortẽ. Si igit̃ in tristicia ⁊ anxietate corꝑaliter siue spũaliter fueris in patiẽtia offer ei in tristiciã suã. Ip̃e em̃ est qui dixit. tristicia vr̃a vertet̃ in gaudiũ. et gaudiũ vr̃m nemo tollet a vobis. Joh. xvi. Idcirco patiẽter ẽ tolerãda ꝓpter futurã cõsolatõnem. p̃s. xciij. Scd̃m multitudinẽ dolorũ meorũ ꝯsolatões tue letificauerũt animã meã. Modicũ enim ⁊ breue est hoc tempus tribulatõnis. i. Petri i. Modicũ nunc si oportet cõtristari in varijs temptationibus. Expedit enim ut tribulemur ut apostolus ibidem dicit. vt probatio fidei

nostre ꝓciosior sit auro quod ꝓigniem ꝓbat. Et actu. xiiij. Per multas tribulatões oportet nos intrare in regnum dei. Non enim sunt ꝯdigne passiones huius tpis ad futuram gloriam que reuelabit in nobis. Et itē. de requie quies. Apocalipſ. xiiij. Amodo iā dicit spūs ut requiescant a laboribus suis. Isa. lvij. Requiem ubi dabit dñs deus tuus semp. sed descendit in laborē. Isaie. xliij. Predusti mihi laborem in iniquitatibus tuis. et cōquerit psal. lxxvij. In laboribus a iuuētute mea. Iā ꝯtra laborauit ꝓ salute nostra. Johan. iiij. q fatigatus exinānere sedebat supra fontē in exemplum et cōsolatōem his qui fatigant ex bonis operibus et ex fideli labore et iusto. quia dicit psal. cxxvij. Labores manuū tuarum quia manducabis. beatus es et bene tibi erit. De ocioso vero dicit apls. ij. Thes. iij. Si quis nō vult operari nec manducet. Pono descēdit de vita in mortem. Isaie. liij. Tradidit in mortem animam suā. i. vitam suā. s. cū se voluntarie inimicis suis obuiam dedit dicēs quem queritis ego sum. Johannis. xviij. Hoc ꝓdixit Hiere mias in ꝓona xpi Hieremie. xij. Reliqui domū meam dimisi hereditatē meā. dedi dilectam animā meam in manū inimicorū eius. s. ad occidendum. Ecce quanta charitas ad nos Matth. xx. Filius hominis venit dare animā suam redemptōnem ꝓ multis. imo ꝓ omnibus. Sanctus tho. hoc est verū quo ad sufficientiam nō autem quo ad efficientiā. Ideo apostolus. i. Corint. xv. Sicut in adam oīes moriunt ita et in xpo omnes viuificabuntur. Si igitur omnes mortē recordare quō se humiliauit ꝓ te vsq ad mortē. mortē aute crucis et quomodo ꝓ mortē suam te viuificauit et iustificauit. De quo ad Romanos. v. Sicut ꝓ vnius delictum mors scz regnauit in oīes homines in cōdemnatōnem. sic ꝓ vnius iusticiā omnes homines in iustificatōem vite. Descendit de morte crucis in limbū Eccli. li. Et vita mea appropinquās erat inferno deorsū. et hoc ut redimeret eos qui beneplacitū et voluntatē eius adimpleuerāt. De quo zacha rie. ix. Tu in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo nō est aqua. quia alias ꝓ neminē liberari poterant. ut vidit Johannes in Apocalipſi. c. v. Nemo poterat solvere librū et aperire septē signacula eius. Spiritualiter librū scz redemptōis et septies fundere sanguinem. nisi agnus qui occisus est leo de tribu iuda. Ideo dixit Joh. viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Sic tu si times infernū recordare mortis et descēsus eius ad inferos. quia ipe est de quo apls ad Colocen. i. Eripuit nos de ptāte tenebrarū et transtulit in regnū filij dilectōnis sue in quo habemus redemptōem et remissionē peccatoꝝ De quo Piero. Per passiōis xpi auxiliū data est homini salus et remediū. Et ꝓ lignū cedrinū i. ꝓ lignū sancte crucis obtulit duos passeres. i. duplicē naturā. scz diuinaz et humanā. vna fuit occisa scz humana. diuina vero euolauit. i. impassibilis ꝓmansit. Ideo apls ad Heb. vlti. Jhūs vt sanctificaret ꝓ suū sanguinē populū extra portā passus est. Et ad Titum. ij. Dedit semetipm ꝓ nobis. ut nos redimeret ab omni iniquitate et mūdaret sibi pplm acceptabilē. nam sicut Naaman leprosus ad ꝓceptum helisei septies se lauit in iordanis flumine. iiij. Regum. v. et mūdatus est. Sic nos ꝓ sue ꝓplicē effusionē sanguinis xpi loti sumus et mūdati. Apocalipſ. i. Lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo ¶ Q Dixi secūdo tā gitur eius inhibitio gratiosa. cū subdit. vide ut nemini dixeris. Sed diceres. Cur inhibuit. et tñ bene sciuit q nō obiceret. ut scribitur Marci. i. Egressus cepit ꝓdicare et diffamare sermonē. an etiam mūdatus peccauit in eo q nō tacuit. Respondeō. duplex est ꝓceptū. qdam obligatōis aliud instructōis. obligatōis est qd vult dñs omnino ut seruet vt sunt ꝓcepta decalogi. Sed ꝓceptū instructōis vbi dominus hoc nō vult fieri qd ꝓcepit. sed quod ꝓ ipm significauit. ut in ꝓposito. vbi significauit nostra bona opa nō debere diuulgari, ꝓpter vanā gloriā. ¶ Pro quo sciendū. tria sunt que occultare debemus ut nemini dicam? in publico Primo mala que gessimus ne proximos inficiamus. Deutro. xxiij. Egesta humo operies vt sint castra tua sancta et nihil in eis appareat foeditatis. Spiritualiter. Immūdicie viciorum operiende sunt. id est occultāde ne castra societatis corrumpantur. ut aliqui faciunt. De qbus. ps. xiij. Sepulcr patēs ē guttur eoꝝ linguis suis dolose agebāt. i. publice t

4 Ad 2m

Occultare tria debemus

1°

inuerecūde loquunt de vicijs carnis Isa.iij. Peccatum suum quasi sodoma pdicauerunt nec absconderunt gloriātes scilicz in malicia. Prouer.ij. Letant cum malefecerint et exultant in rebus pessimis.psal.li. Quid gloriaris in malicia. Reuera nō est gloria sed infamia et ignominia et damnatōnis causa. Leuitici.xx. Occidētur in cōspectu populi eoq turpitudinē suam mutuo reuelauerint scilicz in placentia. Sed deo reuelanda est scz in displicentia.scōm illud psal. Reuelabo dño viam tuam nō in publico ne alij scandalisent. et ad malum incitent. Dicit enim Gregorius. Malicioſa est gloriatio que peccatorē facit ad peccandum audaciorē. Secundū quod debemus occultare est malū pximorū ne ipos infamem. Ecclesiastici.xix. Audisti verbū aduersus pximum tuū cōmoriatur in te fidens quoniā non te dirumpet. Sed aliqui sunt sicut scribitur Ecclesiastici.xix. sicut sagitta infixa femori canis. sic verbum in ore stulti. Nam canis sagittatus vix expectat quousq euellat sagitta.sic aliqui difficulter expectant si aliqua mala de proximo audiunt quin statim reuelent. 7 tales sunt fraudulenti. Prouerbiorum vndecimo Qui ambulant fraudulēter reuelāt archana. qui autē fidelis est celat amici cōmissum. Et iterum subdit.puer.xxv. Que viderunt oculi tui ne pferas cito in iurgio .ne postea emendare nō possis cum deonestaueris amicum tuum. Idcirco pūidendū est homini quid loquatur. Scriptū est enim.puerbi.xiij. Qui custodit os suū custodit animam suam. qui autē inconsideratus est ad loquendū sentiet mala. Et subdit. Impius enim confundit et confundetur. Idcirco taciturnitas aliqñ bona esset. eoq dicit Ambrosius libro de officijs q̄z plures vidi loquendo peccatū incidisse vix quenq̄z tacendo. nam nosse tacere difficilius est q̄z loqui. Ideo Gregorius sup Lucā. Rarior virtus tacendi est q̄z loquendi. Propter quod Catho dicit. Nam nulli tacuisse nocet. nocet esse locutū. Ideo legitur in vitispatrum Abbas arsenius dum adhuc secularis esset petiuit sibi ostendi viā salutis a dño. Et audiuit vocem dicentē sibi. arseni fuge luge tace 7 quiesce. fuge mundū. luge peccatum. tace vnius cuiusq̄z reatū. et quiesce a seculi tumultu. Qđ et fecit transferens se ad religionem. ℟

Tercio debemus occultare bona que fecimus ne de eis vanā gloriam capiamus. ut de ieunio elemosina et de omni ope bono. Primo de ieunio dicit dñs Mathei.vi. Cum ieunaueritis nolite fieri sicut ypocrite tristes. exterminant enim facies suas ut appareāt hominibus ieunantes. Tu autez cū ieunas unge caput tuum et faciem tuam laua. ne videaris hominibus ieunans sed patri tuo qui est in abscōso. et pater tuus qui vidz in abscōso reddz tibi. Secundo de elemosina. Math.vi. Cū facis elemosinā noli ante te tuba canere. sicut ypocrite faciūt in synagogis et in vicis ut honorificentur ab hominibus. Te autem faciente elemosinā nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua ut sit elemosina tua in abscondito. et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Tercio de omni bono ope scribitur Mathei.vi. Attendite ne iusticiā vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis alioquin mercedem nō habebitis apud patrē vestrū qui in celis est. Hieronimus. Homine iusticie omnes virtutes comprehendunt que sunt absconden/ de recte sicut lumē a vento scz vane glorie. Dicit enim Crisost. sup epīam ad Hebreos. Vana gloria omniū viciorū mater est. Ideo dicit Mathei.vi. Sacramentū regis abscondere bonum est. Et ideo offeramus bona opera nostra dño deo i secreto. iuxta illud Isa.xxiv. Secretū meum mihi secretū meum mihi duplicat secretum ad denotandū q̄ interius pintentōem 7 exterius popationem queramus dei honorez Grego. Opus fiat in publico et intētio manet in occulto

De eadem dominica Sermo.xliij.

Domine puer meus iacet in domo paraliticus et male torquetur. Math. viij. ℟ In summa euangelij duo innuunt. Primo humilis oratio ipius centurionis. Secūdo libera exauditio xpi saluatoris. primū patet in principio. secundū ibi veniam et curabo eum. De primo dicit. In illo tempe scilicet cū descendisset ihūs de mōte et sanauit leprosū tunc intrauit in ciuitatē Capharnaū q̄ erat metropol galilee. 7 accessit ad

cum centurio. Unde cẽturio est nomẽ dignitatis eius qui sup centũ milites habet ptãtez. Aug. Hic accessit plus mente q̃z corpe rogãs cũ .l. p seniores ut bẽt Luc. vij. dicẽtes. q̃ di gnũ ẽ ut illi hoc ꝓstes. 7 q̃ hoc pent pstes diligit nram et synagogã ipe edificauit nobis Nam p se ad ihm nõ iuit reputãs se indignum loqui cũ christo cũ abrahã. Genes. xviij. Loquar ad dñm deũ meum cũ sim pulvis et cinis. dicens. dñe puer meus iacet in domo patris mei. Eccl. xxxij. Si est tibi seruus vel famulus sit tibi quasi aia tua. Et dicit. iacet in domo nõ in hospitali vel in platea sicut faciũt multi dñi qui seruos reiciunt cũ ceperint infirmari. Contra quos inuehit Seneca dicẽs. Serui sunt humiles amici. ideo debent amicabiliter tractari. quod et ille fecit allegãs defectum eius dicẽs male torquet. vbi Origenes. At tende inquit charitatẽ et bonitatẽ centurionis qui tã instanter rogat p seruo. ac si esset filius eius. quasi diceret. iste est seruus meus ego sum creatoris. iste habet me in terris dñm ego habebit. si ei nõ misereor quõ mei dñs misereb dñs. Et vt dicit Rabanus. Omnia ista cum dolore enarrauit ut angustias demõstraret. et dñm cõmoueret ut ei misereret. ¶ T ¶ Cũ notare hic debent dñi quid teneant seruis. et econuerso serui quid teneant dñis. Primo seruire tenent dñis fidelitatis constantiã. secundo obedientiã. tercio reuerentiã. quarto intentionem rectã. Dixi primo q̃ serui tenent dñis suis fidelitatis constantiã vt sint fideles dãna dñorum pcustodientes. et bona eorũ augmẽtantes inquantũ possunt et fideliter laborãtes in eorũ absentia sicut et ĩ eorũ psentia. de quo aplus ad ephe. vi. Nõ ad oculũ seruiẽtes quasi hominibus placentes. sed ut serui xpi facientes voluntatẽ dñi ex anima cũ bona voluntate seruiẽtes sicut dño et nõ hominib. Et q̃ sic fideliter laborãt et in gratia sunt. tunc christus p se erit pmiuz eorũ. Gene. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Sed heu iã contra hoc faciũt qui laborãt in plentia dñorum et quando dorsum vertũt desistũt et colloquunt simulatia. et oculis vagis circũquaq̃ respiciũt et sic laborem negligũt. Contra quos dicit sapiens Prou. vij. Omnia quecũq̃ vultis vt faciant vobis homies et vos facite illis. Non velles enim ut detraheret tibi quid de mercede promissa. ergo nec tu detrahere debes de labore debito. Eccl. xxxi. Intellige que sunt proximi tui ex tempo. Item cõtra hanc fidelitatẽ faciũt qui bona dñorũ comedunt secrete et furantur et aliis tribuũt. ut p eis laborẽt. quod si fecerint sine cõsensu dñorũ tenent ad restitutionẽ quia dicit Aug⁹. Peccatũ nõ dimittitur nisi restituatur ablatũ. Et habet. xij. q. ij. c. fraternitas. Et. xiij. q. vi. Si res aliena. Et. liij. distinc. c. generalis. ¶ U ¶ Sed si queras an famuli vel ancille pñt dare elemosinã de rebus dñorum. Rñdet sanctus Thomas sup. iij. di. xv. q. ij. ar. v. in respõsis ad questiũculam tertiã dicens. q̃ sine cõsensu dñorum nihil notabile dare pñt. ut ova carnes. caseos. nisi essent reliquie que pirent vt panẽ et hmõi. que non inferũt sensibile nocumentum. Luce. xi. Quod superest date elemosinã. nam reliquie si dant pauperibus et scierint dñi si nõ est contrarium dñis. sed libenter vidẽt tũc peccant familie q̃ sinunt pire talia ꝓpter pigriciam de quo posset pauper cõtentari. Johãnis. vi. Colligite que supauerãt fragmenta ne pereãt. deberẽt eĩm pensare dictũ saluatoris Math. xxv. Quãdiu fecistis vni de fratribus meis minimis mihi fecistis. Et sic recipiendus est ab eis pauper cecus claudus. ac si christus staret in foribus Et talibus famulis et famulabus melius prosperabitur. Puer. xviij. Qui dat pauperi nõ indigebit. qui autem despicit deprecantes penuriam sustinebit. ut sepius cõtingit in seruis 7 ancillis qui pauperes despiciũt et canibus tribuunt quod et ipi post hoc in penuria comederẽt si haberent. iuxta illud Luce. vi. Eadem mensura qua mensi fueritis remecietur vobis. Jõ Hugo. Quid prius q̃z q̃ pauperes fratres superbo oculo despiciamus. Propter quod petrus rauẽnent. Da pauperi ut det tibi deus. Secundo serui et ancille tenẽtur obedientiaz dominis in licitis causis. De quo apostolus ad ephesios. vi. Serui obedite dominis carnalibus cũ timore et trẽmore in simplicitate cordis vestri sicut christo. nõ recalcitrantes et ad iracundiam prouocãtes. sed beneplacitã voluntatem quam cognoscitis facientes obedienter. De q̃ apostolus ad Romanos. xiij. Omnis anima potestatibus sublimioribus sub

dita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Ita q̄z qui potestati resistit dei ordinatōi resistit. Nam scōm beatū Tho. inobedientia est peccatum mortale. cum inferior subtrahit superiori exp̄inacia quod ei tenet ex ordinatōne dei. dicit ex pertinacia. id est ex p̄prio sensu et malicia. Contra quod dicit aplūs ad Galathas vi. Per charitatē spūs seruite inuicē. plus amore q̄z timore. Ideo dixit angelus ad agar ancillam sare. Genesis. xvi. Reuertere ad dominā tuam et humiliare sub manu illius. ¶ x ¶ Tercio serui et ancille tenent dñis reuerētiam Malachie. i. Si dñs ego sum vbi est timor meus. Nā reuerentialē timorē tenent serui dñis nō oblique detrahere dicēdo. ille dominus vel dña parcus est vel parca talis vel talis. quia dicit psal. c. Detrahentē secrete p̄ximo suo hunc p̄sequebar. habet enim in canone. vi. q. i. summa iniquitas est detrahere. Unde scriptum est. Omnis qui detrahit fratri suo homicida est. et omnis homicida nō habet partem in regno christi et dei. Ideo Bernardus inquit. Detractor et libens auditor vterq̄z portat dyabolū ille in ligua hic in auribus. Quarto serui et ancille debēt habere intentionem rectā ut deū p̄ oculis habeant. et seruitū ad deū referant. ad Ephe. vi. Cum bona voluntate seruientes sicut dño et nō hominibus. Unde Grego. Omne bonū quod agimus semp̄ p̄ intentōem ad celestia leuemus. debent enim serui et ancille meditari q̄ dñs deus vocauit eos ad hūc statū. ideo benuole debent sustinere p̄pter deū. dicēdo cū aplo. i. Corint. vi. In omnib exhibeamus nos sicut dei ministros. Et debent mane surgere et orare. et diebus festiuis missam audire vel in domo orare si nō possunt missam audire et se deo p̄mendare. Quia dicit p̄s. ciij. In omni loco dñatōis ei⁹ bñdic anima mea dño. et sic tūc debent seruire hominib in ordine ad deuz. tunc enim merent in laboribus suis. De quo aplūs ad Galathas. vi. Quicūq̄z hāc regulā secuti fuerint pax sup illos et misericordia. ¶ y ¶ Nota q̄ viceuersa dñi et dñe tenēt famulis et famulabus etiā quatuor. prouisionē. secūdo dilectōem. tercio correctōem. quarto cōpassionem. Primo prouisionē scz necessariā in cibo et potu. quia eandē fidelitatē tenent dñi seruis sicut serui dñis. ad Ephe. vi. Et vos dñi eadē facite illis. Nā famulorū est esse sollicitos quō bene et fideliter seruiāt. dñor̄ vero est videre q̄ serui et ancille ne cessariā habeāt sustentatōem. Similiter tenent dare p̄cio quidere tempore suo. Thobie. iiij. Et merces mercenarij tui apud te omnino nō remaneat. sed statim et mercedē restitue. quasi d. eodē die quo operis est ubi redde illi. q̄z nō reddere tenementis est ubi redde illi. q̄z nō reddere tenemento mercedē est vnū peccatū de quatuor in celū clamantiū. Jacobi. v. Ecce merces operariorū que fraudata ē a vobis clamat et clamor eorum in aures dñi sabaoth introiuit. Quot sunt hodie tales qui violenter tenēt mercedē seruientiū eis. talis violētia iudicabit a deo. Ecclesiastici. xxxiij. Qui effundit sanguinē et q̄ fraudat mercēnario fratres sunt. Secundo dem facit mercēnario fratres sunt. Secundo dñi et dñe tenent famulis et famulabus suis dilectōem vicz ut sint charitatiui humiles ac benigni ad eos. Unde ad Ephe. vi. Remittētes minas scientes. quia et illorū dñs et vr̄ in celis est. Nam quilibet dñs debet pius esse suis seruis sicut deū vult sibi clementē et piū habere. Unde seneca. Sic cū inferiori viuas quēadmodū superiorē tecū viuere velis. Cōtra hoc faciūt aliq̄ tracūdi raro amicabiliter loqñtes famul. ꝯ ḳs scribit Eccli. iiij. noli esse sicut leo in domo tua euertēs domesticos tuos et oppressores subiectos tibi ¶ z ¶ Ratio q̄z serui ac dñi sunt similes ac equales in quatuor. Primo rōe principij q̄z ab vno dño omnes sumus creati. Job. xxxiij. Ecce et me sicut et te fecit deus. i. de eodem luto ego quoq̄z formatus sū Gen. i. Formauit deus hominem de limo terre Ideo scribit Sapie. vij. Nemo ex regibus alterius habuit nativitatis initiū. habemus em vnū spiritualē patrē scz deum. ps. xxix. Ipe fec nos et nō ipi nos. Et vnū patrē carnalē scz adam Propter quod dicit dñs Math. xxiij. Unus est pater vr̄ qui in celis est. omnes vos fratres estis. ergo nō sunt despiciendi. Secundo dñi et serui equales sunt ex pte medij. quia omnes sumus mortales in hac vita miserabili. ñ. reg. xiiij. Omnes morimur et quasi aque dilabimur que non reuertuntur. sicut dominus sic et seruus. Quia dicit apostolus ad Hebre. xi.

Statutum est hominibus semel mori. Item omnes sumus breuis vite. Job. xiiij. Breues dies hominis sunt scz diuitū pauperū dñorum et seruorum. et vnusquisqz pt dicere cū Job vij. Ventus est vita mea. Idcirco noli extolli Ecclesiastici. xxxij. Rectorem te posuerūt noli extolli. sed esto in illis quasi vnus ex illis. ne dicatur tibi sicut dictū est diuiti Lu. xij. Stulte hac nocte animā tuam repetent a te. que autem parasti cuius erunt. Idcirco nō remittas te sup dominio tuo. Ecci. x. Rex hodie est. et cras morietur. vade igit et respice ossa mortuorum. et vide que sit drñtia inter dñm et seruum. Gre. Nescio que et qualis sit drñtia cū omnibus sit corruptio vna. Ideo Ecclesiastici. x. Omnis potentatus breuis vita. (A) Tercio equales sunt dñi et serui ex parte finis quia omnes in terrā reuertent et incinerabūtur. Ecci. xli. Omnia que de terra sunt in terram cōuertent. sicut dñs sic et seruus vnusqsqz potest dicere illud Job. xvij. Putredini dixi pater meus es mr̄ mea et soror mea vermibꝫ Ideo Ecci. x. Quid supbis terra et cinis. iō Aug⁹. inquit. O homo agnosce te mortalē et franges elatōnem Ecci. vij. In omnibꝫ operibus tuis memorare nouissima tua et ineternū nō peccabis. Quarto sunt similes ex pte fori. quia omnes sumus hic forenses. In hoc enim mūdo omnes possumus emere vitā eternam nr̄is bonis opibus seruus sicut dñs. Quia dicit August. in psona dei. Venale habeo quid vitam eternā scz qd tantū valet quantū habes Item sub eodem iudice oms stabim⁹. ij. Corin. x. Omnes nos manifestari oportet añ tribunal xpi. ut referat vnusquisqz ꝓpria corpis ꝓut gessit siue bonū siue malū. Quia scribit Actuum. x. Non est acceptor psonarū deus sz in omni gēte que timet eū et opatur iusticiam acceptus est illi. De quo apl'us ad Ephe. vi. Vnusquisqz qdcūqz fecerit bonum hoc recipiet a dño siue seruus siue liber. Idcirco dñs vl' dña non debet nominare dyabolū nec dicere in nomine ipius fac hoc vel illud qd dico tibi Exemplū scribit Gre. in dyalogo ꝙ quidā nomine stephanus de itinere veniēs dixit seruo. Veni dyabole et excalcia me. Ad cuius vocē mox corrigie calceorū sunt solute. et in sūma velocitate ceperūt se dissoluere. ex quo aperte cognouit ꝙ mox ille quē nominauit affuit. cui immediate ait. recede miser recede. qr nō tibi locutus sum sed famulo meo. et recessit. ergo in ira nō est nominādus. neqz familiaris psona est despicienda. quia ita bene est in via salutis sicut et tu. Ecci. xxxiij. Si tibi sit seru⁹ bonus sit tibi quasi anima tua quasi fratrez sic eū tracta (B) Tercio dñi tenent seruis correctōem si delinquūt. debent enim cogitare ꝙ tenent reddere rōnem ꝓ ipis. si grauiter peccant in domibus ipōrū. quia scribit in canōe de hereti. c. qui alios. Qui alios ab errore nō reuocat dū potest seipm errare demōstrat. iō dñi et dñe famulos et famulas tenent instruere ut ieiunēt missas audiant et cōfiteant et eucharistiā ad minus semel in anno recipiāt ⁊ ut verbū dei audiāt. quod si nō fecerint debēt eos arguere. alias culpa redūdabit in eos ut scribit. xxiij. q. iij. c. qui potest. Qui pt obuiare ⁊ pturbare puersos ⁊ ñ facit nihil aliud est qz fauere impietati eorū. nec caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinori desinit obuiare. Bern. Silere est cōsentire quem possis arguere. Et ve illis qui cōsentiunt in malum Nam scribit ad Roma. i. Non solū qui agūt sed qui consentiunt digni sunt morte. Cui cōsonat canon. xi. q. iij. qui consentit. Qui consentit peccantibus erit apud deum et homines maledictus. Ideo apl'us. ij. Thimoth. iiij. Insta oportune importune argue obsecra. increpa in omni patientia et doctrina. Quia scribit Jacobi. v. Qui conuerti fecerit peccatorē ab errore vie sue saluabit animā eius a morte (C) Quarto tenentur dñi seruis compassionē si sunt infirmi et defectuosi. i. Corinth. xi. Si quid patitur vnum membrū cōpatiuntur omnia mēbra. quia si pes patitur oculus respicit manus tangit. Sic et nos debemus cōdolere ꝓximis. quia inuicē fratres sumus. et cū gloriat vnum membrū cōgaudent omnia membra ut dicit apl'us ibidē Sic et nos Romano. xij. Gaudete cū gaudentibꝫ flete cū flentibus. Dicit enim Hiero. Hoc vult deus vt vniuscuiusqz alterius angustias sentire debeam⁹ ut ꝓprias. i. Job. iij. Qui viderit fratrem suū necessitatē habere et clauserit viscera sua ab eo quō charitas dei manet in eo. quasi diceret nullo mō. Quia dicit idē in canonica prima ipius. iiij. Qui ñ diligit fratrē suū quē videt deū quē non videt quō diligere potest.

Ideo Gre. Minus ꝓximum amare cõuinci
tur qui ꝓximo in necessitate nõ compatit̃. Id
circo cẽturio ille verã habuit caritatẽ ad seruũ
suum. quod ꝓbat̃ ex cõpassione infirmitatis
sue. (D) Dixi secũdo innuit̃ liberalis ex/
auditio xp̃i saluatoris. cũ subdit. Veniã et cu/
rabo eum. Sed diceres. quare voluit venire
ad seruũ centurionis et nõ ad filium reguli. d̃
quo Johãnis. iiij. Rñdetur nobis in exẽplũ
ne essemus acceptores ꝑsonarũ. Jacobi. ij.
Nolite in ꝑsonarũ acceptõe habere fidem dñi
nostri hiesu xp̃i Etenim si introierit in conuẽ
tum vestrũ vir anulũ aureum habẽs in veste
candida. introierit autẽ pauꝑ in habitu sordi
do et intendatis in eũ qui indutus est p̃clara
veste et dixeritis. tu sede hic. pauꝑi autẽ dica
tis. tu sta illic. nõne iudicatis apud vosmetip/
sos et facti estis iudices cogitationũ iniquaꝝ
O quotiens fit hoc ut ꝯqueritur Innocẽtius
Clamat pauꝑ et nullus audit. loquitur diues
et quilibet applaudet. Jacobi. ij. Si ꝑsonas
accipitis peccatũ oꝑamĩ redarguti a lege qua
si trãsgressores. Idcirco xp̃us dedit nobis hic
exemplũ ꝙ nõ debemus sꝑnere seruilẽ ꝑsonã
in hoc ꝙ ad filiũ reguli transire noluit etiã pe
titus hic autẽ ad seruũ seip̃m transiturũ exhi
buit. (E) Respondit cẽturio. dñe nõ sum
dignus vt intres sub tectum meũ. Ecce hu/
militas. Origenes. q. d. nõ sum dignus aspe
ctu nec accessu nec introitu. q. d. moyses repu
tauit se indignũ in alloquẽtia verboꝝ ⁊ faciali
apparẽtia corã terreno rege dicẽs. quis ego sũ
vt vadam ad pharaonẽ. Exodi. iij. Quõ igit̃
ego sum dignus tua p̃sentia. Itẽ Hieremias
in vtero matris sanctificatus dixit. c. i. a. a. a.
domine deus nescio loqui. Quõ tunc ego pec
catis induratus te suscipiã. ergo nõ suꝫ dign⁹
quia alienigena ego sum et gẽtilis. Idolatra
effusor sanguinis et accinctus gladio. sed tm̃
dic verbo et sanabit̃ puer meus. q. d. tu es v̄
bum patris. De quo p̃s. vi. Misit verbũ su/
um et sanauit eos Ecce quãta fides. credidit
enim ip̃m fore vbiqꝫ p̃ñtem. talis fides non
fuit in regulo. Johan. iiij. qui ait. Dñe descẽ
de prius q̃ꝫ moriatur filius meus. hic aũt dix
it. tm̃ dic verbo. Origenes. O beate miles v/
bi legisti quod dicit p̃s. Verbo dñi celi firma
ti sunt. Sic igitur et tu qñ debes suscipe sacra
mentum dic. dñe non sum dignus. qꝛ tu hu/
milis ego suꝑbus. tu filius virginis ego luxu
riosus. tu pius et mitis ego rãcorosus. ij. Co/
rin. vi. Que participatio iusticie cũ iniquita/
te aut q̃ societas lucis ad tenebras que aũt cõ
uentio xp̃i ad belial. sic peccatoris ad xp̃m Cri
sost. In eo ꝙ cẽturio se dixit indignuꝫ regno
celoꝝ ꝯfirmauit dictum suum prudenti argu/
mentatõe dicẽs. Nam ego sum homo sub po
testate cõstitutus scꝫ imꝑatoris habẽs sub me
milites. et dico huic vade et vadit. alteri veni
et venit et seruo meo fac hoc et facit. Aug⁹. ut
arguat ꝑ locum a maiori. sic ego homo tu deus.
et ego sub potestate cõstitutus habeo ꝑtãtem
quanto magis tu potes cui seruiunt oẽs pote/
states dicere infirmitati vade et recedit. Ecce
centurio collaudat seruos suos de obedientia
cũ dicit dico seruo meo fac et facit. vade ⁊ va
dit. quia obedientia maxime ꝑtinet ad seruilẽ
ꝑsonam. Bern. Verus obediẽs mandatũ nõ
ꝓcrastinat nõ facit surdam aurẽ ut interroget
rationẽ cur hoc ad quid debet. Aug. Hic est o/
bediens seruus qui mox ut imꝑatum quid fue
rit adimplere studet. non ut ille piger seruus.
cui ait dñs. surge vide si pluit. qui vocans ca
nem qui exterius custodiebat atriũ domus tã
gebat eum si humidus esset et inueniẽs eũ sic/
cum rñdit dño non pluit. Scdo dixit dñs.
surge et vide si ignẽ habeamus. sed ille iacens
vocauit cattum quem sentiebat calidum. rñ/
dit sic. Tercio dñs dixit surge aꝑi fenestras.
at ille iacendo rñdit. non est opus qꝛ heri de se
ro reliqui eas aꝑtas. Ecce tardus et inobedi
ens seruus. Cum scribit̃. i. Reg. xv. Melior
est obediẽtia q̃ꝫ victima. et obediẽtes serui et
ancille exaudiunt̃ a deo in oratõibꝫ suis Gre
go. Si obediẽtes fueritis p̃positis vr̃is deus
obediet oratõibus vestris. Et aug. Citius au/
ditur vna oratio obediẽtis q̃ꝫ. x. milia cõtem
ptoris. Ideo docet Petrus in prima canoni
ca sua. ij. Serui subditi estote in omni timore
dñis vestris nõ solum bonis et modestis sed
etiam discolis. nõ autẽ in hijs que sunt mala.
Aug. Sic tenendus est modus obediẽtie ut
malis in malo nõ consentias et bonis in bono
nõ cõtradicas. Si enim dñs p̃ceperit furari
vel dña amasiũ intromittere nõ faciat ne tres
animas interficiat suam scꝫ ⁊ illorũ. Eo ꝙ scri
bitur Actu. v. Obedire oportet deo magis q̃ꝫ
hoĩbus / F) Audiens aũt hiesus miratus

est. Sed diceres. quõ mirabatur cũ dicit philosophus. Mirari est causam rei ignorare. ipe aũt sciebat quid esset in hoĩe. Job. ij. Rñdet̃ ꝑm Aug. Miratus est dñs. i. nobis mirãduz esse significauit. Fides enim ipa mirãda erat. Et ideo Crisost. ad modũ mirãtis se habuit. vt nos instrueret ut similiter hanc admirare/mur. Et sequentibus se dixit. Amẽ amen dico vobis nõ inueni tantã fidem in israel. Sed diceres. si fides istius fuit maior fide patriarcharum ꝓphetarũ aut apostolorũ et beate virginis. Rñdetur ꝑm August. et Hiero. ꝙ verbum xp̃i intelligendũ est de p̃ñtibus et nõ de omnibus retro. vti de patriarchis et ꝓphetis qui fuerũt fidei nostre principiũ. nec tñ de omnibus p̃ñtibus. Vel ꝑm Criso. intelligit̃ quo ad statum suũ. sicut enim si rusticus loquitur sapienter magis mirãdũ est q̃ꝫ de philosopho Sic ꝓ statu illius cẽturionis non erat equale cõsuetum siue cõmune in deum credere et gẽtilem esse. Vel ꝑm eũdem intelligendũ est q̃ꝫ tum ad originem. quia alij visis pluribꝫ signis crediderũt. Iste vero nullo miraculo vilo sed solo auditu credidit. ideo p̃dixit dñs futuram fidem et saluatõnem gentiũ quam cẽturio iste p̃figurauit inquiens. Dico aũt vobis ꝙ multi. nõ omnes. qꝛ nõ omnes obediũt euãgelio. Ro. x. Veniẽt ab oriẽte et occidente ⁊ ex omni ꝑte mundi. scꝫ ad fidem et vnitatem ecclesie. et recũbent. i. requiescẽt cũ abraham Isaac et iacob quorũ fidem imitati sunt in regno celorũ vbi est visio dei et abundantia oĩs boni Filij aũt regni. Hiero. Judei in quibus dñs regnauit eijcient̃ in tenebras exteriores sicut enim fidei priuatio est tenebre interiores sic et tenebre infernales dicũtur exteriores. illa enim est terra tenebrosa. Job. x. Et operta mortis caligine terra miserie ⁊ tenebrarũ. vbi vmbra mortis et nullus ordo sed sempiternꝰ horror inhabitat. ibi erit fletus et stridor dentium. Glo. dentes strident qui hic de edacitate gaudebant Luce. vi. Ve vobis qui ridetis nũc. quia lugebitis et flebitis. Haymo. Fletꝰ erit de ardore et fumo ignis inferni. stridor autẽ de frigore. Job. xxiiij. Ad nimiũ calorẽ trãsiẽt ab aquis niuiũ. Sap̃. xi. Per que q̃s peccat ꝑ hec et punietur. Tunc ihũs dixit centurioni. vade fiat tibi scꝫ gratia sicut credidisti. scꝫ solo verbo absq̃ corꝑali p̃ñtia serui tui sanatio. subdit. Et sanatus est puer in illa hora. ꝓfecto in illa hora qua xp̃us ꝓtulit hoc verbũ fiat. quo etiam verbo omnia creata sunt. Geñ i. Fiat lux. Rabanus. Cõsidera quantũ valet vnicuiq̃ fides ꝓpria cũ tantũ valuit seruo fides aliena. G. Moraliter. ꝑ istum puerũ centurionis significat̃ peccator in mortali peccato cõstitutus qui est ꝑaliticus spũaliter ꝑm quattuor ꝯditões que de illo in lr̃a innuunt̃. Primo quia fuit seruus. sic et peccatũ in seruitutem dyaboli redigit. Johã. viij. Qui facit peccatũ seruus est pcci. ij. petri. ij. A quo quis suꝑatus est huius et seruus ẽ. sed peccator est a dyabolo suꝑatus. et ꝑ ꝯsequẽs dyaboli seruus. Aug. Peccator tot demoniorũ seruus ẽ quot viciorũ. ut impleat̃ illud Hieremie. xvij Seruire te faciã inimicis tuis in terra quã ignoras. Secundũ malũ in paralitico est ꝙ est impotẽs ad laborandũ. et significatur in hoc ꝙ iacuit. iacẽtes enim nihil oꝑant̃. Et sic peccator in mortali existẽs nõ p̃t aliqd̃ opus meritoriũ oꝑari. Ezechielis. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia et fecerit iniquitatẽ omnes iusticie eius quas fecerat nõ recordabunt̃. iõ scribit̃ in canone. de conse. di. v. nihil. i. Nihil ꝓdest ieiunare homini et orare nisi mẽs retrahat̃ ab iniquitate. Eccs. ix. Qui ĩ vno peccauerit multa bona ꝑdet. Grego. Nihil a deo acceptat̃ quod ꝑ peccatũ maculat̃. Tercium malũ est dissolutio et tremor mẽbrorũ. Sic ⁊ peccatores sunt si debẽt dare elemosinã ⁊ ablata restituere timẽt ne deficiãt. Similiter ieiunare timẽt ne corpus attenuet̃. p̃s. xiij. Trepidauerũt timore vbi nõ erat timor. Job. vi. Qui timent pruinã cadet suꝑ eos nix. Quartum malũ est afflictio spũs. et notat̃ in hoc cũ dicitur male torquetur. Reuera omnis peccator male torquet̃. Aug. li. i. cõfessionũ. Jussisti dñe et ita est ꝙ omnis inordinatus animꝰ est sibi ip̃i pena. et hoc ꝓpter vermẽ cõscientie. qui semꝑ pungit et rodit. Isa. vl. Vermis eorũ nõ morietur. Sap̃. xvij. Semꝑ p̃sumit seua ꝑturbata cõscientia. Hugo de bono ꝯscie. Nulla grauior pena nisi remordẽs cõscientia Ratio Isido. li. ij. de summo bono. vbicunq̃ hõ abierit reatus sue cõsciẽtie eũ nõ derelinquit. omnia p̃t fugere p̃ter cor suũ. quod a seipso nõ p̃t recedere. et qui hic reatu sue cõsciẽtie punit̃ illic ꝑpetua pena damnat̃. Unde p̃s

xli. Abissus abyssum inuocat in voce ca. tuarū
Glo. Abyssus cōscientie inuocat abyssum dā
natōis ꝑpetue in voce catharactarū. i. in ꝑdica
tione sanctorum.

Dominica tercia post epiphaniam. Sermo xliiij.

Domine salua nos ꝑimus. Mat.
viij. et legitur in ꝑntis dñice euan
gelio. H. In summa euange
lij tria innuunt. Primo maris in
undatio ꝑiculosa. Secūdo discipulorū depre
catio affectuosa. Tercio xp̄i operatio virtuosa
Primuz ibi. ascendente ihū in nauiculā ecce
motus magnus ⁊c. Secūdū ibi. accesserūt di
scipuli dicētes. dñe salua nos ꝑimus. Terciū
ibi. surgens impauit ventis. De primo dicit.
In illo tpe scz primo anno ꝑdicatōis xp̄i post
descensum de mōte et postq̄z curasset leprosuz
et paraliticū seruū centuriōis et plures alios
infirmos ut refert Matheus Tunc vidēs tur
bas multas circa se et quia ipe voluit declina
re ab eis iussit ire discipulos trās fretū et ipe
simul cū eis ascendit in nauim nobis in exem
plū ut dicit Crisostomus. ut nihil debeamꝰ facere ad
ostentationē sed sp declinare turbaꝝ importu
nitatē. ascendit igit̄ in nauiculā. Origenes.
Cū magna miracula opatus esset in terra tran
siuit ad mare ut ⁊ ibi miracula faceret quatinꝰ
se non tm̄ dominū terre sed et maris demon
straret. Crisostomus. Voluit vti ministerio nauis trās
fretando cū tn̄ potuisset siccis etiā pedibus ꝑ
transire sed noluit ut se veram naturā humanā
demōstraret habere. Mistice. nauicl'a est eccle
sia in principio ⁊ in fine arta in medio lata. ita
arta in fine q̄ d̄r Luce. xviij. Filius hominis
veniēs putas inueniet fidē sup terram. Sine
hac naui nemo p̄t venire de mari huius seculi
ad portū salutis. ut scribit̄ Actuū. xxvij. Nisi
hi in naui manserint vos salui fieri nō potestis
i. in fide catholica. De quo Aug. de fide ad pe
trum. Firmiter crede neminem posse saluari si
ne fide ecclesie. Jō subdit. Secuti sunt eū di
scipuli eius. sic ⁊ nos oēs debemus xp̄m sequi
q̄z dicit Aug. de vita xp̄iana. Christiani nomē
frustra sortit̄ qui xp̄m mīme imitat̄. Luce. xiiij

Qui nō baiulat crucē suā et venit post me nō
p̄t meus esse discipulus. sz multi iā sequūt̄ cri
stū in nauicula fidei ore non aūt ope. iō aplus
ad Titum. i. Confitent̄ se nosse deū factis au
tē negāt cū sint abominati et incredibiles. et
ad om̄e opus bonū reprobi. vbi Gre. Quid
ꝓdest q̄ deo fide iūgimur moribus aūt disiū
gimur. J. Videmus enim q̄ nauis ꝑicli
tatur qn̄ non est integra. sic et hō est in ꝑiculo
qn̄ non habet integrā fidem in principio me
dio et fine. In principio debet esse integra. i.
in corde nō hesitando. Jacobi. i. In fide nihil
hesitans. qui em̄ hesitat sil'is est fluctui maris.
qui a vento mouet̄ et circūfertur. Scribit̄ em̄
de here. ca. dubius. Dubius in fide infidelis
est. Sil'r debet esse integra in medio scz ore cō
fitendo. ad Ro. x. Corde credit̄ ad iusticiaz
ore aūt cōfessio fit ad salutē. scz si interroget̄
de fide ut cōfiteat̄ ut dicit glosa ordinaria. nō
ꝑfecte credit qui nō confitetur id quod credit
Peccatū em̄ fuit petro ore negare cū crederet
corde. Cur em̄ lacrimis diluit q̄d ore negaue
rat si saluti sufficiebat q̄d corde tenebat. Veri
tas enim et credēda est et loquēda. Ideo dic̄
Mat. x. Oīs qui cōfitebit̄ me corā hoībus ꝯ
fitebor et ego eū coram p̄re meo. qui aūt nega
uerit me corā hominibꝰ negabo et ego eū co
ram patre meo qui in celis est. Ideo scribitur
de sum. tri. et fide ca. c. firmiter. Firmiter cre
dimꝰ scz corde et simpliciter cōfitemur scz ore.
Hec etiam nauicula debet esse integra in fine
scz ope implēdo Isido. Beatus vir qui recte
credit et recte credēdo bene viuit. De hac igi
tur nauicula dicit Athanasius. Quā nisi quis
q̄z integrā inuiolatāq̄z seruauerit absq̄z dubio
in eternū ꝑibit. Ideo ita firmi deberemus esse
in hac nauicula q̄ ꝑ nullā ꝑturbatōnem ab ea
recederemus. ut habet̄ in canōe. xxiiij. q. i. a re
cta. dicit Lucius papa. A recta fide et aplico
tramite ꝓpt̄ vllā ꝑturbatōm nolite recedere.
Tunc subdit. Ecce motus magnus factus est
in mari. nō naturaliter sed diuina dispositōe
ac ꝓuidētia ad ostendendum q̄ esset ipe de q̄
ps. lxiiij. Qui cōturbas ꝓfundū maris sonuz
fluctuū eius. R. Vn̄ ꝯmotio maris trib
modis solet euenire Prīo a cā supiori h̄ est a
stellis et motu planetarū. Scdo a cā inferiori
hoc est a ꝓfundo maris qn̄ mare nimis feruet
Tercio a cā media h̄ est a vēto mare ꝯcutiēte

Spūaliter. mare est seculū. nam sicut in mari
pisces maiores deuorāt minores. sic in hoc mū
do diuites et potētes opprimūt pauperes. Ja
cobi. ij. Nōne diuites ꝑ potētiā opprimūt vos
Itē sicut in mari raro trāquillitas est sic in p̄
senti seculo. Eccs. ij. Cūcti dies eius doloribꝫ
et erūnis pleni sunt. et dn̄s in euāgelio Joh.
xvi. Ut in me pacē habeatis in mūdo p̄ssuraꝫ
habebitis. nā et inundatiōes tribulationū in
mundo recte eisdē modis causant̄ quibꝫ moti
ones in mari. Et primo a causa supiore. i. a deo
ꝑmittēte. sicut paulus a deo ꝑcussus ē Actuū
ix. Scdo ab inferiori. i. a tyrāno ꝑsequēte ut
dixit saluator Math. xxiij. Ecce ego mitto ad
vos ꝓphetas et sapiētes et scribas et ex illis oc
cidetis ⁊ crucifigetis. et ex eis flagellabitis ī sy
nagogis vr̄is et ꝑsequemī de ciuitate in ciuita
tem. Tercio a causa media. i. a demonū seueri
tate qui habitāt in tenebrosis nubibꝫ qui non
nunq̄ descēdunt infestare nos. Sicut dyabo
lus ꝑcussit Job. ut habet̄. c. i. ip̄ius vlcere pes
simo. De his tribꝫ dr̄ Math. vij. Descēdit
pluuia et venerūt flumina et flauerūt venti. et
irruerūt ī domū illā et nō cecidit. Unde ꝑ plu
uiā que de celo descēdit significat̄ aduersitas
a deo. ꝑ flumina que ꝑ terrā fluūt intelligit̄ ꝑ
secutio tyrānica. ꝑ ventū qui ab aere venit tēp
tatio dyabolica. Per hmōi temptatōnes licet
iustus patiatur et infestet̄. non tn̄ ad nocumē
tum sed ad salutē. i. Corin. x. Fidelis aūt deus
est qui non patietur vos temptari supra id qđ
potestis. sed faciet cū tēptatōne ꝓuentū. i. mo
deramen ad vtilitatē ut possitis sustinere.
I. Nota has inundatōes temptationū disci
puli xp̄i sustinēt. Aliqn̄ ab extra in corpe et in
rebus sicut martires et adhuc plures in infir
mitate pauptate et ꝑsecutōe. ij. thi. iij. Oēs q̄
pie volūt viuere in xp̄o ꝑsecutōem patientur.
Aliqui vero patiūt̄ ab intra. et hoc diuersimo
de. ut dicit p̄s. xxxiij. Multe tribulatōes iusto
rum. Nā primo cōtingit ꝙ homo qn̄q̄ incidit
in indiscretam tristiciā. ut si interrogaret̄ nesci
ret quid sibi obesset. Hanc tristiciā dauid ex
ꝑtus dixit. xli. Quare tristis es aīa mea et qua
re cōturbas me. Hec tristicia est valde nociua
qn̄ hominē supat. nā trahit hominē ab incho
ato bono et facit ei tediū Tali enim tristicie đ
beret homo viriliter resistere. p̄s. xxx. Viriliter
agite et cōfortetur cor vr̄m. Et letam mentē
deberet homo suscipe ex beneficio passionis re
surrectōis ascensionis ⁊ alijs meritis xp̄i. De
quibus Bern̄. Ubi deficiunt merita mea ibi
supplent tua. nā talis tristicia nocet corpi ⁊ aīe
ꝓuer. xvij. Spūs tristis exiccat ossa. Exem
plū de quodam p̄dicatore qui ita tristis existe
bat ꝙ ip̄m tedebat legere orare et queq̄ bona
agere. Cū sic sederet tristis apparuit ei xp̄s di
ces. surge et plāge passionē meā et liberaberis
et ita fecit et liberatus ē. Secūda tēptatio ab
intra est hesitatio fidei catholice. et desperatio
de dei misericordia et spūs blasphemie contra
deū et sanctos. et temptatio occidendi seip̄m.
Et quedam ꝑplexitas querulose cōsciēne.
M. Sed diceres. vnde orit̄ ꝙ incipit quis
dubitare de dei misericordia ꝙ nunq̄ debeat
saluari. Rn̄detur ex tribꝫ. Primo qꝛ nō pon
derant quid deus est in seip̄o. Scdo quid pec
catū. Tercio quid cōtritio. De primo sciendū
ꝙ deus est summū bonum. et ita misericors ꝙ
ꝑatus est peccatorē suscipe sicut fidelis mater
vnicū filiū si videret illū in ignē cecidisse para
ta esset celeriter eripere. multo amplius para
tus est deus peccatores eripe et ad gratiā susci
pere. Et si possibile esset ꝙ vnus peccator oīm
hoīm peccata haberet. adhuc dei misericordia
in infinitū maior est. Bern̄. Sicut scintilla ī
medio maris. sic omnis malicia hoīm ad dei
misericordiā compata. Sed diceres. vn̄ veit
hoc ꝙ deus tā magnis et multis peccatoribus
est misericors. Rn̄det̄ nō ex suo merito sed ex
sua essentiali bonitate. De qua Marci. x. Ne
mo bonus nisi vnus deus scꝫ essentiali bonita
te. p̄s. cxvij. Confitemini dn̄o qm̄ bonus qm̄
in seculū misericordia eius. et qn̄ sic pccōres
incipiūt cogitare bonitatē dei et ꝙ deus nō in
diget nr̄i sed ex infinita bonitate miseret̄ nr̄i.
tūc cor peccatoris liquescit et cognoscit ꝙ đo
nūq̄ ad plenū regratiari poterit. tūc peccator
incipit diligere deū et magis qn̄q̄ erit accep
tior deo q̄ qui nunq̄ mortaliter peccauit. sed
semꝑ segniter vixit. et tales sic erūt sepius fer
uentiores ceteris. Et sic tunc implebit̄ illud
Ro. v. Ubi aūt abūdauit delictū supabunda
uit et gr̄a. Gre. Fit plerūq̄ deo amore gratior
ardens post culpā q̄ securitate torpēs ꝑ inno
centiā. ut patet de maria magdalena ⁊ paulo.
N. Scdo ꝓuenit talis tristicia ex eo ꝙ non
ponderāt quid sit pctm̄. Nā peccatū stat ī hoc

q̄ homo p̄meditate et volūtarie p̄ter cotradi/
cionē ratōis se auertit a deo ex deliberato pro
posito. Ecōuerso si homo haberet tot occurrē
tes cogitatōes quot sunt arene maris que et
tam male essent q̄ etiā vix cor ymaginari pos/
set siue de deo siue de sanctis siue de hominib
siue de alijs creaturis Etiā si homo haberet p
longū tp̄us ut p annū et citra. si reluctaret et
nō staret sup illas voluntarie cū deliberato aīo
tunc nō esset peccatū mortale. De quo Greg.
Non est cogitatio tā immūda que mentē pol/
luat si ratio nō cōsenserit. Sed adhuc eis de
hoc forsitan est scrupulus dicētes an tunc q̄n
sagitta male cogitatōis a dyabolo vel aliū de
intentata vulneret q̄n vidz hmōi subito p̄/
cupatus homo cū aliquali delectatōe cadit su
per illud q̄ incidit. et sic suūpius obliuiscitur
q̄ nō immediate se auertit. tunc em̄ pleriq̄ ni/
ment q̄ cū voluntate et rōe hoc factum sit. ꝛ q̄
sic suimet oblit̄ peccatū mortale p̄miserit. qui
bus rñdetur nō sic. Sed rō hominis p̄uenit̄
cū talibus sagittis cogitatōnum anteq̄ ratō
rite seip̄am aduertit. Cū aūt aduertit cū delibe
ratōe tunc a primo p̄t recipe vel respuere et p
cōsequens peccare De quo Ber. Potest inimicus excitare temptatōis motū in te est si ve
lis dare cōsensum. ergo boni homines nō de/
bent nimiū turbari de talibus cogitatōib inci
dentibus. q̄ ꝑm Aug. de vera religiōe. Nihil
peccatū nisi voluntariū. nā inobedientia vel cō
cupiscentia nō habet culpā in corpe nō consen
tientis. xv. q. i. c. Si cōcupiscētia. Et Richar
dus dicit. Peccatū mortale nō p̄t p̄mitti si/
ne grandi temptatōe sui. sine graui lesiōe p̄ri
mi et sine cōtemptu dei. nā sensualitas nō pec
cat mortaliter nisi cū cōsensu rōnis. sicut nec
eue peccatū nocuisset sine cōsensu ade. Tercō
p̄uenit ex eo q̄ nō pensant quid sit cōtritio et
penitentia. nā cōtritio est virtus que delet ho/
mini peccata cū est vera. p̄s. l. Cor contritū ꝛ
humiliatū deus nō despicies. Crisi. Peccata
p̄terita nō cōdemnant si nō placēt sed displi/
cent. et etiā est dictū august. dicēs. Non no/
cēt p̄terita si non placēt. O. Attamē sciē
dum q̄ tales homines habēt ser defectus. pri
mus est q̄ nō capiunt informationē et vix cre
dunt quibus credere tenent̄. et hoc p̄uenit ex
nimia impssione cordiali in qua semp̄ sine in/
termissiōe stant. ꝛ quāto plus de illis loquunt̄
tanto plus defectūs illi crescūt. Illi deberēt eli
gere confessorem doctū et discretū qui hoc ha
beret ex rōe et scriptura. cui crederēt sine omni
dubio. Hebre. xi. Credere oportet accedentem
ad deum. Tales etiā accepta informatōe con
silū p̄fessorū et instructorum suoꝝ sequi opor
tet. Alā deus hoc requiret ab eis in extremo iu
dicio si sic nolūt sequi. Et si innitāt̄ p̄dictis cō
ceptibus. hoc enim est signū elate mentis. Ja
ie. xij. Si n̄ crediderit̄is nō p̄manebitis sic in
salute. Secūdus defectus est q̄ habent indi/
scretū timorē. timēt enim et apparet eis q̄ nō
dz recte confiteant̄ dz tūcunq̄ etiā diligenter
p̄fessionē fecerint. et sic nunq̄ habēt cor quie
tū. et hoc ortū ex illo. q̄ nesciūt quid teneant̄
confiteri. quia mortalia ex p̄cepto venialia in
generali. et incidētales cogitatōes ex consilio
Unde habetur in vitispatr̄. Nil sic allicit vir
tutem demonū sicut cōfessio cogitationū. ido
ꝑm aug. Peccator dz duo facere. Primo dz
studiū adhibere ut meditetur oīm pctōr̄ que
fecit cogitatōe locutōe et opatōe inq̄rum p̄te
Scōo debet exorare deū ut det sibi cognosce
re sua peccata. q̄ libenter vellet ea confiteri si
sciret. Tunc deus ex sua misericordia dat illi
cognoscere sua peccata aut indulget illi oīa q̄
scit et que nescit. Et sic q̄n peccator suā diligē
tiam fecit sic accedēs ad p̄fessionē omnimo de
bet sperare totalē omniū remissionē. alias non
consequitur misericordiā. Ambro. Nō p̄tage
re verā p̄niam qui nō sperauerit indulgentiam
etiā si centies cōfiteret̄. Cui cōsonat aug. De
nitētia q̄ nō p̄cedit ex fiducia est sterilis et si/
ne misericordia. Tercius defectus est q̄ tales
volunt habere status sui certitudinē an sint si
ne peccato mortali. vel nō q̄ nullus certitudi
naliter scire p̄t nisi ex speciali diuina revelati
one. eccs. ix. Nescit hō vtrū amore an odio di
gnus est. ergo sufficere deberet eis eramē pro
prie conscientie si nō inuenirēt scrupulū Alā de
mus vult vnūquenq̄ nostrū incertū esse ut hu
miliemus nos ꝛ stemus quotidie in timore dñi
Eccī. xxvij. Si non in timore dñi tenueris te
instātēr cito subuertetur domus tua. Verū.
Cōtra sunt timor et religio nec p̄t stare vnū
sine reliquo. propter quod dicit̄ Puer. xxviij
Beatus hō qui s̄p̄ est pauidus. Alā si hō scirz
se certū esse de gratia tunc posset se extollere
et ex elatōne mentis grauius cadere Eccs. xl.

3°

1°

Omnia in futurū reseruantur incerta eo ꝙ vniuersa eque eueniāt iusto et impio scz fortuniū et diffortuniū. Q. Quartus defectꝰ est ꝙ aliqui faciūt aliqñ ꝯtra deū murmuratione. et hoc ꝓuenit ex magna temptatōe in qua semꝑ stant. ⁊ tunc recalcitrāt et ꝯtradicūt deo murmurando cur deus ꝑmittat hoc suꝑ eos. nesciētes dictū aug. in enchiridion. Deus sū me bonus nullū ꝑmittit malū quin vult elicere bonū. Sed tales ex quo nō sunt multū exercitati in alijs tribulatōibus. idcirco habent se sicut iuuenis equus qui ligatur ad currū. primo currit cū īpetu putās se ꝑ hoc euadere posse. sed postq̄ fatigatus fuerit vidēs ꝙ aliter esse nō ꝑt. tunc passim et quiete vadit. sic fit et illis. q̄diu enim sunt in pugna cōtra hmōi tēptationes amare valde ferūt illas et nimiū turbantur quas tñ ꝑpeti eos oꝑtet vsq̄ dū misericors deus sic respiciat eorū laborē et patientiam. qꝛ ipse scit qñ eis expediat ut liberentur atq̄ ꝙ eos alleuiet. ergo nil melius q̄ ꝙ patienter et hūiliter flagellū sustineāt ⁊ se dignos iudicēt ut sic ꝓ excessibꝰ flagellētur sperātes eis esse bonū. et sic de necessitate virtutē faciant. Aug. Intellige deū esse medicū tribulationē vero medicamētū. Scit em̄ celestis medicus quid daturus et quid subtracturus sit. daturus ad cōsolatōem. ⁊ subtracturus ad exercitatōem. Idcirco cōmitte d̄o Eccl. ij. Fili ꝑpara aīam tuā ad temptatōez. et omne quod tibi applicitū fuerit accipe et in dolore sustine et ī humilitate tua patiētiā habe. Lu. xxi. In patiētia vr̄a possidebitis aīas vestras. K. Quintus defectus eorū est ꝙ stant suꝑ temptatōne ꝑ racōcinatōnem et semꝑ disputādo quasi sua industria atq̄ viribꝰ ꝓprijs velint et possint resistere. Et tñ nihil est ꝙ amplius noceat eis. quia sic rōcinando augetur temptatio. potius enim se totaliter auertere deberēt et aliquid boni cogitare de passiōe xp̄i. gaudijs celi et penis inferni. et nihil cogitare de aggrauatōe. qꝛ nō est illis nociuū sed magis ꝓficuū si est rōi eorū et volūtati cōtrariū et potius vellēt esse suppor tati si possent. et ꝑ ꝯsequens nō est peccatum. xv. q. i. c. i. Ex volūtate peccata ꝓcedūt que libero mentis arbitrio et delinquēdi ꝓposito cōmittunt. Unde et nō nisi ex cōsensu cōsciētia fit rea. mō ex q̄ igit̄ nō ē cōsensus ī illis. tūc etiā nulla vel modica est culpa nec aliqua cōsequit̄ pena. Aug. Non sentit qui nō ꝯsentit. i. non sentit penā qui non ꝯsentit ad culpā. Ideo fatue agit qui ꝑ rationē desuꝑ stat et conscientiā suam grauat. S. Sextus defectus ꝙ impeditur deuotio in illis. qꝛ de q̄to tꝑus est sanctius et libentius deuotionē haberēt ut se ad deū deuote darēt tāto minus deuotōem hñt. et illa tribulatio tunc maior est q̄ alio tꝑe. et sic accidit ꝙ vnū pater noster nō pñt orare sine tali incidentali cogitatōe. et exinde turbati et amaricati dicūt cū importūitate quid me iuuit oratio talis sine deuotōe. et sic tunc totaliter dimittūt. et in hoc male faciūt qꝛ cōsentiūt dyabolo qui hoc querit ꝙ possit hominē in spirituali oꝑe impedire. nā homo ex eo nō debet dimittere oratōes et alia oꝑa bona. Isidorus Omnibꝰ malis ꝑualet oratio. quotiēs igitur homo tangit̄ vicio debet subsequi oratio. nā q̄d deficit homī in deuotōne hoc implet labor pugne. eo ꝙ tunc orationis labor ex tedio plꝰ afficiat et durior ingrauescat. vbi tamē si orando et sic pugnādo ꝑstiteris magis mereberis. Gre. Maius meritū est bene pati q̄ bñ agere et sic licet nō habeas deuotōem tñ habes desideriū in quo clamas ad deū. quod ut exaudiaris sufficit. ps. ix. Desideriū pauꝑm exaudiuit dñs. Grego. in moralibꝰ. Desideria sunt aīe verba ad deū clamātia. Cui consonat aug. suꝑ ps. Et si lingua taceat qui desiderat corde clamat. Sicut moyses. Exodi. xiiij. Cui dixit dñs quid clamas ad me cū tamē non ore clamaret sed corde desideraret sic etiā nōnunquā infirmus in agone iacēs nesciēs loqui. attamē ex desiderij intentōne exauditur.

De eadem dominica Sermo. xlv.

Ascendente ihū in nauiculam secuti sunt eū discipuli eius. Math. viij. In summa euangelij duo innuūtur. Primo difficultas magni ꝑiculi. Secūdo necessitas postulati auxilij. primū ibi. ascēdente hiesu in nauiculā factus est motus magnus in mari. Secūdū ibi. do. salua nos ꝑimꝰ. De primo dicit. ascēdente ihū in nauiculā. T. Moraliter. ꝑ nauiculā intelligit̄ aīa deuota v̄tutibꝰ ornata. que dicit̄ nauis ꝓuer. xxxi. Facta est quasi nauis institoris de longe portans

panē suū. Glo. sicut nauis onerata de bonis
que in patria sua sunt trāsit ꝑ mare ut illis ven
ditis chariora ad domū suam deferat. sic aīa
deuota virtutū diuitijs hic onerari dz ⁊ trāsi
re per mare huius seculi ut recipiat meliora et
chariora in vita eterna. qꝛ scribit̄ Math. xxv
Omni habēti dabit̄. Glosa. habenti merita
virtutū dabit̄ p̄miū meritorū et bonorū opm
Nota merito anima virtuosa figurat̄ ꝑ nauicu
lā quinqꝫ de causis. Primo ꝓpter figure qua
litatē. qꝛ nauicula in extremis est arta. in me
dio lata. Sic vita hominis virtuosi est diffici
lis in principio. Math. vij. Arta est via q̄ du
cit ad vitam. In fine stricta qꝛ dyabolus maxi
me insidiat̄ fini iusti. p̄s. xxxvi. Obseruabit
peccator iustū. i. insidias ponet. Hiero. Pre
sto erit dyabolus obijciēs omnia que fecim⁹.
Iuxta illud Eccī. xi. In fine hoīs denudatio
opm illius. Sed in medio est lata. Gregori⁹
Via dñi in arto inchoat̄ itinere. sed in amo
ris dulcedīe dilatat̄. De quo ꝓuer. iiij. Du
cam te ꝑ semitas equitatis. quas cū ingressus
fueris nō artabunt̄ gressus tui et currēs nō ha
bebis offendiculū. Vl. Secūdo vita vir
tuosa dicit̄ nauiculū ꝓpter vectūre cōmodita
tē vel p̄ciositatem. nā sicut nauicula est vilis ⁊
fragilis materia. tñ merces p̄ciosa defert̄ in ea
sic et nos in aīa. ij. Corint. iiij. Habemus the
saurum istū in vasis fictilibꝫ scꝫ thesaurū virtu
tum. ꝓuer. xxi. Thesaurus desiderabilis ī ha
bitaculo iusti. Reuera virtus est merces p̄cio
sa duplici de causa. Primo ex ꝑte dantis. qꝛ
deus est qui dat. Aug. Tale bonū est virtus
vt nullus opetur eā in nobis nisi de⁹ ad Gal.
iij. Qui retribuit vobis spm̄ et operatur virtu
tes in vobis. nā a nobismetip̄is habere nō pos
sumus. Bern. Incassum laborat in acquisitio
ne virtutū qui aliūde querit q̄ꝫ a dño. p̄s. xxx
ij. Spū oris eius omnis virtus eoꝝ. Prop
ter quod et p̄s. lxxix. De⁹ virtutū ꝯuerte nos
ip̄e em̄ operatur virtutes in nobis. qꝛ ab ip̄o
omnis virtus ꝓcedit et dat̄. Sap. vi. Data
est nobis ptās et virtus ab altissimo. Secun
do ex parte recipiētis. qꝛ solū bonis datur et a
micis dei. Quia dicit aug. de libero arbitrio.
Virtus est bona qualitas mētis qua recte viui
tur qua nemo male vtit̄. mō mali nō recte vi
uūt igit̄ virtutibꝫ carēt. Cetera em̄ dona natu
ralia corꝑalia et tꝑalia malis p̄stant̄ virtutes
vero nō Aug. Ista bona naturalia et tꝑalia vo
luit deus esse cōia ut nō validius appetant̄ cū
mali illa habere cernūtur. Illa aūt spūalia de
bemus feruenter querere q̄ sunt bonoꝝ ꝓprie.
Gre. Vere diuitie nō sunt opes sed virtutes.
x. Cū his mercibꝫ debemus grauare naui
culā nostrā ut figurat̄. iij. Regū. ix. et. ij. pali
po. viij. Classis regis salomonis ibat semel ꝑ
tres annos in tharsis. afferēs aurum argentū
et dentes elephantū simeas et pauos. Spū
aliter. sic aīa virtuosa q̄ est nauis salomōis. i.
xp̄i dz ire in tharsim. qd̄ interp̄tatur explora
tio gaudij. et significat cōtemplatōnem celestē
et debet inde apportare primo aurū charitatis
Apoca. iij. Suadeo tibi emere a me aurū igni
tum ꝓbatū ut locuples fias. Secūdo argen
tū bone cōuersatōis. i. Petri. ij. Cōuersatōeꝫ
vr̄am inter gētes habētes bonā. Tercio den
tes elephantū. i. continentiā. qꝛ elephas con
cupiscentiā carnis nō habet. vñ suppositus dē
ti elephantis pannus et ignis desup̄ ñ ꝯburit̄
pannus. ita etiā homo v̄tuosus ab igne concu
piscētie manet illesus. Isaie. xliij. Cum ambu
laueris in igne nō cōbureris et flama nō arde
bit in te. Quarto simeas. i. imitatōes sctōrum
i. Corint. xi. Imitatores mei estote sicut ego
xp̄i. Criso. sup̄ Mat. Que iusticia est sanctos
colere et sanctoꝝ vitā nō imitari. nā ideo cele
brantur festa sanctorū ut imitemur vitā eorū
Quinto pauos. i. prudentiā custodiēdi vitā
virtuosam. nā pauo habet incessum furtiuum
et significat absconsionē bonoꝝ operū. Mat.
vi. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua
Itē pauo habet pēnas oculatas. et significat
circūspectōem. Apoc. iiij. Animalia quattuor
erant plena oculis ante et retro. Et sic nos cir
cūspecti debemus eē in oī vita nr̄a. Bern. Vi
tam tuā quotidiana discussiōe examina. et vi
de quantū deficias aut ꝓficias. y. Tercō
anima virtuosa dicit̄ nauicla ꝓpter formalita
tē. nā sicut forma nauis hec est. ut inferius est
clausa supius apta. et sic boni et virtuosi ho
mines debent esse inferius clausi ꝑ contēptum
mundanoꝝ. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū
neqꝫ ea q̄ in mūdo sunt. Aug. in sermone dñi
de monte. Si te delectat mūdus sp̄ es immū
dus. ad Ro. xij. Nolite ꝯformari huic seculo
Propter quod dicit Amb. de fuga scl̄i. Qui
saluus esse desiderat supra mundū ascendat.

Isa.xxiiij. Formido fouea et laqueus sup te
qui habitator es terre. ergo nauicula superi⁹
debet esse apta. i. mens nostra ad deū eleuata
Coloceñ.iij. Que sursum sunt sapite. nō que
sup terrā. q. d. sed celestia desiderate. qr dicit
Gre. Eternorū desideria et suspiria introdu-
cunt nos ad eterna gaudia (3) Quarto vi-
ta virtuosa dr nauicula ꝓpter finis et exitus
sui incertitudinē. nā sicut nauta existens ī ma-
ri ignorat vtrū ad portū cū bonis nauicule p
ueniat. et sic homo q̄tumcunq̄ virtuosus exi
stat nescit an pseueret finaliter an p ventū tēp
tatōis succumbat. Eccs.ix. Nescit homo finē
suum. sed sicut pisces capiuntur hamo ⁊ aues
laqueo cōphendūtur sic capiūtur hoīes in tē-
pore malo. i. Corin.x. Qui se existimat stare
videat ne cadat. Ubi ambro. Nō mirū q̄ hō
cecidit ex quo angelus cecidit. ꝓpter qd dicit
Salomon Eccs.ix. Sunt iusti atq̄ sapiētes
et opa eorū in manu dei sunt. Idcirco nauta
nō confidit in tantū de trāquillitate tpis et au
re quin vadat ad portū dū pt. Sic nec aliq̄s
debet ꝯfidere in fortitudine virtuositate et iu-
uentute sua quin dz tēdere ad portū salutis a-
nime. et timere naufragiū et casum. August.
Nemo securus in hac vita que tota temptatō
noīatur. vtrūq̄ fieri poterit ex malo melior et
ex bono deterior. ꝓpter quod vnusquisq̄ por-
tum salutis a ꝓpropinquare dz dum tpus ha
bet penitēdi et bene agēdi. Eccs.v. Ne dixeris
est mihi sufficiens vita. nā misericordia et ira
ab illo cito ꝓximāt. et in pctōres respicit ira
illius. Ideo aplus ad Gala.vi. Dū tempus
habemus opemur bonū. (A) Quinto vi-
ta virtuosa dicitur nauicula ꝓpter obortā tem
pestatem. De quo subdit. Ecce motus mag-
nus factus est in mari. licet xp̄us erat in naui
cula et discipuli. nihilominus tñ orta ē tēpe-
stas. sic q̄q̄ et in aīa virtuosa est xp̄us. Mat.
vlti. Ecce ego vobiscū sum omnib⁹ dieb⁹ vsq̄
ad ꝯsummatōem seculi. Et Ambro. in li. d of
ficijs. Iustus nunq̄ solus est quin sp cum do
est. Et discipuli secuti sunt eū. i. gratia et meri
ta omniū sanctorū. ps.xxxvi. Nō vidi iustuz
derelictū scz a gratia et meritis. attñ mot⁹ ma-
gnus factus est. i. temptatio et impugnatio.
De quo Inno. Scio neminē in hac pegrina
tōne viuere posse sine tēptatōe. et Gre. Ple-
rūq̄ quāto sunt maiores in gr̄a tāto maior p-
mittit sup eos tēptatio. ita q̄ plerūq̄ ab inte
riori et ab exteriori insurgūt vēti temptatōnū
Primus ventus ab interiori ē. cū aīe virtuo
se subtrahitur spūalis ꝯsolatio. ps.ciij. Aufe
res spm̄ eorū et deficient. i. spūalem cōsolatio
nem. Unde dicit glo. sup illud Trenorū. i.
Nō est qui cōsolet eam ex omnib⁹ caris eius
Frustra nāq̄ querit cōsolatōem exterius. qui
spūalem pdit interius. Nā tales pñt cōqueri
illud origenis sup cātica. Heu quo abijt gau
diū meum. vbi latet amor meus. vbi ē dulce
do cordis mei. alias quidē omne gaudium re
putat molestiā qui caret spūali leticia et ꝯsola
tōe. sicut maria magdalena. ut dicit Greg. in
ome. stabat foris plorās cum nō inuenit ihm̄
nihil curās ꝯsolatōem angelorū. q. d. onerosi
sunt mihi angeli qui et si cōsolent tñ grauant
me. non em̄ quero creaturā sed creatorē. Sic
et virtuosa aīa si haberet ꝯsolatōem interiorē
facilius posset oēs temptatōes supare. ps.cx-
vij. Dñs mihi adiutor et ego despiciā oēs ini
micos meos. Et iterū xxvi. Si cōsistant ad-
uersum me castra. i. multitudo tēptationū nō
timebit cor meū. Et tali singulari refugio sub
tracto hō quodāmodo inermis sicut arundo
exponit quasi singulis vētulis quibus et in di
uersum agitat incuruat et nōnunq̄ ꝯquassat
Unde aug. in li. de viduis. Deuotio fac̄ trans
gredi fortitudinē nature et mētis infirmitatē.
ita q̄ oīa suffert p dulcedinē deuotōis. De q̄
gre. in ome. Si nos virtus deuotōnis in inti-
mis afficit oīs strepitus praue suggestiōis ob
mutescit. (B) Secūdus ventus interi-
or est boni tediatio. et cōsequit primū. qr diui
na ꝯsolatōe subtracta et deuotōne extincta hō
attediat legere orare et alia quecūq̄ bona ope
ra facere. et fit somnolētus meditatōnes soli-
tas non inuenit. in verbo dei dormit. ps. cvi.
Om̄em escā abominata est aīa eorū. Hāc tem
ptatōez semel Bern̄. sentiēs dixit. inuadit me
quidā languor aīe et mentis ebetudo et insoli-
ta quedā īertia. i. quedā attediatio spūs nō sū
vt heri et nudiustercius. exaruit cor meū. coa
gulatū est sicut lac. factū est sicut terra sine a-
qua nō cōpungitur ad lacrimas. legere nō li-
bet. orare nō delectat. meditatōes solitas non
inuenio. ad opus manuū piger. ad vigilias sō
nolētus. ad irā p̄ceps. ad odiū ptinax. lingua
ꝓcax. Hec temptatio orit ex prima. ut patz in

figura Exo.xvi. Post murmuratõez de defcu
aque in deserto. qui defectus aque significat
defectũ diuine consolatõis sequitur murmur
de manna.i.de bono ope. Vñ Numeri.xxi.lo
cutus est ꝓplus cõtra dñm et moysen. Cur e/
duxisti nos de egipto ut moreremur ĩ solitudi
ne. deest panis. nõ sunt aque. aĩa nostra nause
at sup cibo isto lenissimo. (C) Tercius vẽ
tus interior est mala cogitatio de carnalibus.
Job.xvij. Cogitatões mee dissipate sunt tor
quentes cor meũ. quia cũ spũs deficit in con/
solatõibus. tunc caro incipit insolescere. iuxta
illud Caro cõcupiscit aduersus spm̃. spũs aũt
aduersus carnem. ad Gala.v. Hec enim sibi
inuicẽ aduersant̃. signanter qñ spũs ita tepet
tunc caro feruet. tunc enim rite posset aĩa virtu
osa ꝯqri cũ aplo. Ro.vij. Scio ꝙ nõ hĩtat in
me. id est in carne mea bonũ. nã velle adiacet
mihi. ꝑficere autẽ bonum nõ inuenio. Nõ em̃
quod volo bonũ ago sed quod nolo malũ hoc
ago. et talis mali impugnatio est aĩe virtuose
magna afflictio (D) Quartus ventus est
corꝑalis et exterior ꝑsecutio. Et fit qñ homo
ex bene gestis tanq̃ malis corripit̃. et ab equa
libus contemnit̃. ab inferioribus vilipendit̃.
ab omnibus irridetur. et quocũq̃ se diuertit
oculis hũiliatõnis se videt cõcultatum. psal.
xxx. Audiui vituꝑatõem multorũ cõmorantiũ
in circuitu. sicut Job.xxx. Nũc derident me iu
niores tꝑe quorũ nõ dignabar patres ponere
cũ canib⁹ greg⁹ mei. Et sic orit̃ tẽpestas maris
magna.i.contradictio sensualitatis (Dixi se
cũdo subiũgitur necessitas postulati auxilij ibi
tunc discipuli accedentes.i.rõ memoria et vo
luntas excitant dñm dicentes. dñe salua nos
ꝑimus. Hiero. Premuntur iusti et clamant
ut clamãtes exaudiant̃ et exauditi deũ glorifi/
cent. Isido. Quotiens homo tangit̃ vicio de
bet subsequi oratio. Sed dñs aliqñ dormit.
quia exaudire tardat. Grego. Alto cõsilio om
nipotẽs deus sanctos eius aduersariorũ ꝑse/
cutõib⁹ punit et differt exaudire ad voluntatẽ
vt exaudiat ad meritũ. Et ex hac auditõe ꝑ/
ter spem in longũ ꝓtensa subito aliquãdo ani
mũ intrat ꝑfidia. (E) Et est quintus ven/
tus hominis mentẽ exagitãs et ꝑturbãs ꝙ ho
mo ita temptatus dicit intra se. est ne de⁹ me
cum. cũ omnis lingua clamet deũ misericordẽ
atq̃ placabilẽ. et qđ magis est vt Aug. dicit

De⁹ ꝑatior est dare q̃ nos accipe. et ego cla
mo peto oro. exauditõz tñ non sentio. Et si ta
lis cogitatio durat. tũc subintrat alia de occul
ta et ĩpscrutabili dei ꝓuidẽtia. De qua aplus
ad Ro.ix. Cui vult miseret̃. et quẽ vult indu
rat. qđ exponẽs gre. dic̃ qꝛ ali⁹ vsq̃ ĩ finẽ ĩ bono
ꝑseuerat. et in fine corruens ab illo dãnatõis
laqueũ incidit. et alius in malo sꝑ vixit et in fi
ne ꝑ pnĩam resurgit. ut hõ pauidus mẽte di/
cat. fortassis vas factus sum in cõtumeliã nõ
miserebit̃ mei deus. nõ sum ꝑdestinatus et ꝓ
uisus ad vitã. ideo nõ videbo dñm deũ in ter
ra viuentiũ. ex quibus tunc furtiue subintrat.
(F) Sextus ventus temptatõis desꝑatio
scz. Iste ventus mẽtẽ hoĩs nõ ut priores exa/
gitat incuruat et cõcutit sed totaliter quassat.
dilacerat et subuertit ita ꝙ hõ incipit cogitare
O tu cares deuotõe et om̃i spũali consolatiõe
habes tediũ in om̃i bono. habes varias temp
tatões et ꝑsecutões. clamas quotidie ad deũ
et nõ exaudit. et sic quasi furtiue immittit̃ de/
speratõis tẽptatio. ut nisi essẽ de abiectis et ꝓ
uisis ad mortẽ sempiternã nisi essem de nume
ro reproborũ vtiq̃ de⁹ nõ exhiberet se ita im/
placabilẽ et durũ erga me. O fortissimus est
talis ventus et maxĩa hũane mẽtis temptatio
horrida nãq̃ impietas est desꝑare de dei boni
tate. qꝛ.xxvi.q.vi.c.cognouimus. dic̃ Celesti
nus papa. Horremus fateor tãte impietatis
aliquẽ reꝑiri. ut de dei pietate desꝑet quasi nõ
possit ad se quouis tꝑe ꝯcurrẽti succurrere. re
uera horrida. qꝛ dicit Isidor⁹. Nil ita offendit
deũ sicut desꝑatõis crimẽ qꝛ excludit hominez
a dei gratia. Isi. Nulla est culpa que nõ habz
veniã nisi desꝑatõis crimẽ. Et Aug. Despera
tio venie est certissima mors aĩe. idcirco cõtra
hũc ventũ temptatõis diuersimode cogita il
lud ps.cxliiij. Miseratões eius sup oĩa opera
eius. Et Sap̃.xi. Misereris oĩm qꝛ oĩa potes
et dñs dixit ꝑ ꝓphetã. Ezech.xviij. Nolo mor
tẽ peccatoris. et Gre. sup ezech. Maior ẽ dei
pietas q̃ q̃uis nr̃a iniq̃tas (G) Et dñs iõ
differt exaudire ut nos ꝓbet. vbi si in ꝓbatio
ne ꝑseuerabimus merita nr̃a crescẽt. Jaco.i.
Beatus vir qui suffert temptatõem. qꝛ cũ ꝓ
batus fuerit accipiet coronã vite quã repromi
sit deus diligẽtib⁹ se. Si aũt vacillauerimus
dicet nobis sicut dixit discipul̃. Quid timidi
estis modice fidei. q.d. Si haberetis fidẽ nõ

timeretis. Est ergo necessaria fortitudo fidei ī
piculis que deus in nos ad pbationem nostrā
mittit. infideles enim nō sic tēptāt vt fideles
qui fidē xpi susceperūt. Thobie. xij. Quia ac
ceptus eras deo necesse erat ut temptatio pba
ret te. ps. xxxij. Multe tribulatōes iustorū et
de bis oīb liberabit eos dns. Eccl. ij. Respi
cite filij natōes hoīm et scitote q nullus spe
rauit in dño et cōfusus est. Quis eñ pmansit ī
mandatis eius et derelictus ē. aut quis inuo
cauit illū et despexit eū. q.d. nullus. Sed d.
quare redarguunt discipuli cū timere in pelo
mortis sit naturale. et timor naturalē nō videt
in se peccatū cōnere. Rñdet Crisē. q in hac re
darguunt. q habebāt indecentē opinionem
sc̄z q xpus suscitatus a somno posset impare
rens et mari plus q̄z dormiēs. Vñ timor na
turalis nō redarguit in eis sz modicitas fidei.
Vñ Origē. in psona xpi alloquēs discipulos
dicit. Si potente me cognouistis sup terram
quare nō creditis q etiā in mari potēs sū. qui
enim pusillū credit arguet. qui autē nihil cre
dit cōdemnabit. ¶ R ¶ Dixit tercio immutā
tranquillitas diuini impij. cū subdit. surgēs hie
sus imperauit ventis et facta est trāquillitas in
mari. Crisē. non successiue sicut solet fieri ī ma
ri modo naturali. Sed subito et statim cessa
uit simul cōmodo et tāta erat trāquillitas fa
cta qualē nō fuit ab initio creatōis mūdi. ut nec
vestigiū pmotōis appareret. q̄z opa diuina sunt
perfectiora q̄z nature. Deutr. xxxij. Dei perfecta
sunt opa. Hymon de cassia. Arguunt merito
creature rōnales q inobedientes sunt deo. cui
insensibilia obediūt creatori. imo non solū cre
atori sed et homi. pter obedientiā suatā ad deū
Et ita obediunt Helie ignis. iij. Reg. i. quia
ipe dño obediuit. et ipius iussu ī nō reuerētes
fecit incendiū. q ipe erat obediēs deo et ñ illi
Et ita igit si obediēs fueris deo poteris de celo
ignē aduocare in consumptōem pcōz morū.
Luce. xij. Ignē veni mittere in terrā. et quid
volo nisi ut accendat. Ite cōtra erāt belye sub
dit. sic et demōes subijciunt sibe deo subiectis
puer. xxi. Vir obediēs loquet victoriam. ¶
Qualis fuit magnus monach⁹ Anasta
sius qui centū demones legit habuisse. xl. an
nis ad temptationē. quos post resistentiā tāti
pis habuit ad obedientiā et subiectionē. ita
q ad eius pceptum centū monachis fecerunt
cenobiū. cū offitijs officinis. i. deputatis locis
ad officiū eorū pmentibus. a quas etiā a longe
p aqueductus subterraneos ducentes. ex quo
facto nō solū instruimur ad obedientiā. sed et
am ad patientiā tenendā in aduersis. Origē.
in ome. Dedit nobis dns doctrinā vt in oīm
tribulatōe et contumelia patientiā habeamus
stabiles simus. fidem non deseramus. et si oīs
ille mūdus tāq̄ mare ebulliat. et si omnes de
mones cōtra nos seuiant. et si oēs principatus
et potestates huius mundi cōcitentur et in
more iracundie spument et furiēt contra ela
tos nolite timere. nolite deficere. omnes enim
quotquot ī nauicula fidei p hūc undosū nau
fragū pcellosum atq̄ tēpestuosum mūdū na
uigant si qñ in scopulos psecutionū impīgāt
si qñ sirtim et caribdim temptationū diuersa
rū incidāt atq̄ demū si opilagimbus. i. pplexita
tibus pditabūdi penitus inuoluant. necesse
hīt ad diuinū pfugere auxiliū. Et si dns dor
miat pio somno nram patientiā expectans vel
impioz pniam et querimōem accedāt ad eū ala
criter dicētes cū pphēta ps. xliij. Exurge qua
re obdormis dñe exurge dñe adiuua nos et re
dime nos. pter nomē tuū. Cui concordat sy
mon de cassia. venti validi sunt hui⁹ mūdi tem
tes mundū velut mare vndiq̄ seuis molestijs
cōcitantes qui nullo supiori arcent. et q̄uis
habeāt quē iuste vereri debeāt. tñ p animi per
uersitatem cōtemnūt. maxime cum iniquitas
male agendi accepit facultatem. et velut ven
torum flatus hūana potestate reclusi nō pos
sunt. His solis dominus cōminatur ut a ma
lis inferendis resiliant. aut iustam deinde su
stineant vltionem. Quis potest imperare ho
minum cordibus nisi solus ille. cui data est
omnis potestas in celo et in terra. Matthei vl
timo. Aut quis potest immutare corda homi
num nisi solus deus qui condidit. Nam im
peratores ac terreni domini multa imperan
tes fieri corda hominū non mutant. quamuis
mutata videantur. cum eorū iussa compleā
tur. ¶ R ¶ Subdunt. Et statim facta
est tranquillitas magna. Hic considerandū
est quomodo cauſetur tranquillitas in anima
seu vita hominis post tempestatem tempta
tionis. Et sciendum est. q sicut fuerunt sex
venti temptationum impugnantes. Hic et
sex conditionibus consideratur et stabilit ipa

Tranquillitas mentis
q̄ dnomibus stabilit

tranquillitas mentis. Primo ex pura cōscien
tia. quia ex vulnerata cōscientia sp̄ inquietatō
surgit et turbatio. Sap̄. xvij. Semp̄ p̄sumit
seua perturbata conscientia. De quo Leuitici
xxvi. Terrebit eos sonitus folij volantis. sic
pura conscientia prestat tranquillitatem. De
quo august. Inter purā consciētiam et iustū
iudicē nō timebis sed suauiter requiesces. pro
uer. iij. Si dormieris nō timebis quiesces et
suauis erit somnus tuus. ne paueas repētino
terrore et irruētes tibi potentias impiorū. do
minus em̄ erit in latere tuo. Bern̄. Nil meli⁹
nil iocundius nil securius bona ꝯscientia. pun
gat corpus trahat mūdus. terreat dyabolus
illa semp̄ secura est. L Secūdo ex meri
torū opulentia. sicut em̄ paterfamilias quiete
et secure viuit cū domui sue de necessarijs suf
ficienter est ꝓuisum. sic homo qui in horreum
cōscientie cōportauit et reposuit diuitias mul
tas virtutū securius quiescit. De his Job. x
xi. Domus eorū secure et pacate et nō est vir
ga dei sup̄ illos. Et Isa. xxxij. Erit opus iusti
cie pax et cultus iusticie silentiū et securitas vs
q̄ in sempiternū. Et talis p̄t dicere illud Lu.
xij. Aīa mea habes mlta bona requiesce. Ter
cio ex odoris virtutū fragrantia. cū interius se
sentit plenū virtutib⁹. ꝓuer. xxv. Varijs odo
ribus delectat̄ cor. nā virtutes p̄ modū herba
rum spargūt odorē deuotōis. phūs. iij. ethi.
Virtus cū p̄fecte possidet̄ delectat aīm posses
soris. Quarto ex leta cōfidentia mēs bene si
bi conscia quocūq̄ oculos sue cōsideratōnis
vertit testimoniū salutis sue īuenit. Propter
qd̄ vocatōem suā cū gaudio p̄stolat̄. ꝓuer. x.
Expectatio iustorū leticia. In qua leta expecta
tōe stetit patriarcha Jacob Gen̄. xlix. Salu
tare tuū expectabo dn̄e. nā qui bn̄ seruiūt se
cure expectāt p̄miū. Judit. viij. Expectemus
humiles cōsolatōem eius. scz hn̄dam p⁹ mor
tē. ij. Cor. v. Scimus qm̄ si terrestris domus
nr̄a huius habitatōis dissoluat̄ q̄ edificatōnē
ex deo habeamus domū nō manu factā in cel'
Dicit em̄ hugo de sancto victore. Leta confi
dentia est ex virtutū cōsciētia immota mēte in
ter aduersa sibiip̄i ꝯstare. Nā s̄m Bern̄. Cum
in fide et spe eius quē amat firmat̄ cōscientia
Quid sup̄est q̄ p̄stolari coronā cū patientia.
M Quinto ex illuminata intelligētia. per
quam omnia bona et mala in pondere numero
et mensura sub debita estimatōnis regula pō
derantur. ut p̄ cōsequens in bono se teneat et
a malis se elonget p̄ quam intelligētiā illumi
natā tūc om̄ia tp̄alia iudicāt̄ vilia. habentibus
ea nō inuidebimus nec turbabimur si ea non
possidemus. De hac illuminata intelligentia
dicit apl'us. ad Gala. Quicunq̄ hanc regu
lam consecuti fuerint pax sup̄ illos et miseri
cordia. Hec illuminata intelligētia valde ad
iuuat. Ecclesiastes. i. Dedi cor meū ut scirem
prudentiā atq̄ doctrinam erroresq̄ et stultici
am. Et agnoui q̄ in his quoq̄ scz tp̄alibus es
set labor et afflictio sp̄ūs Sexto ex interiori ꝯ
uenientia scilicz cum omnia interiora nostra i
bonum reducunt̄. scz cum voluntas subijcit̄
rationi spiritus dn̄atur et caro ancillat̄. Pro
uer. xviij. Frater qui adiuuatur a fratre quasi
ciuitas firma. nā cum ita cōcordant nihil tur
bidum in cōscientiā intrare p̄mittunt. p̄ quod
pax et tranquillitas laceretur. vbi autē inter
se dissentiunt deus dissentit ab eis. i. Corint.
xiiij. Nō ē dissensionis deus sed pacis. ꝓpter
quod docet. ij. Corinth. vlti. Pacem habete
et deus pacis et dilectōnis erit vobiscū. Sic
omnis tempestas temptationum mutatur in
tranquillitatē. sicut de Job. ca. vltimo legit̄.
Benedixit dn̄s nouissimis iob magis q̄ prin
cipio eius. Nam iob in principio diuitijs val
latur. in medio diuersis castigatōnibus flagel
latur. vltimo eius substantia duplicatur. N
Exemplum ponit soccus de quodam quez
a priucipio dn̄s miris consolatōibus dotauit
inter quas cū quadam vice oratōnis sue tem
pore magne deuotōuis affectu se in deum sus
pendisset. apparuit ei xp̄us expansis manib⁹
in cruce et solutis manibus amplexatus est eū
dicens. cōstans esto et viriliter age quia ego
tecum sum. nec derelinquam te. Et hoc dicto
disparuit. nec longe post ecce motus magnus
temptationū hominē dei inuasit ita crudelissi
me. ut pene in omnibus virtutis et religio
nis habitum abijcere decreuisset. Erat autem
iste ordo temptationū ut ab eo cognouimus
viua voce. primo enim sustinuit carnis tēpta
tionem que per trienniū durans mutata est in
aliam grauiorem scilicz in incredulitatis im
pugnatōnem. que ita acriter in eum deseuit ut
solius rationis vix scintilla remaneret. quia
hmōi perfidie quantū poterat resistebat. deū

et futurā vitam male credidit hesitādo. cui suc
cessit desperatōis vastatio vt se de numero cre
deret reproborū estimās ut fixa dei sup eum
staret damnatōnis sentētia. p quam nec bona
sua remuneraret nec mala relaxaret sed ineter
nū damnaret. In hijs omnibꝫ tamē quantuꝫ
poterat nō minꝰ in bonis opibus se exercebat
Que mala omnia cū iā p multa tpa pdurassēt
illuxit dies redemptōis noue que malorꝫ oīm
et miseriarū tenebras tanq̄ꝫ solis radius ne
bule caliginē dissipauit. Venit eniꝫ deus ple
nus benedictōe et in momēto et in ictu oculi
omnes miserias prius ppessas p virtutē sue il
lustratōis deliniuit sicut et potest. etiā si mille
annis durassent. et p ineffabilē exhibitōeꝫ sui
ipius recōpensauit p veritatis sue pmissionē
confirmās hoīem. ut ex illo momēto vsq̄ꝫ in e
ternū nunq̄ꝫ ab eo vellet ad vnius pūcti spa
ciū separi. Et hoc pmissum mille vicibꝫ signis
ac pdigijs cōfirmauit

De eadem dominica. Sermo. xlvi.

Ecce motus magnus factus est in ma
ri. ita ut nauicula operiret̄ fluctibus.
Mat. viij. In summa euāgelij duo
innuunt̄. Primo ꝯmotio maris piculosa. se
cūdo sedatio eius miraculosa. Primū patꝫ in
principio. Scdm ibi. surgēs impauit ventis.
De primo dicit. ecce motus magnus factus
est in mari. O. Grego. Gesta in sacra scri
ptura significāt nobis aliqua faciēda. Cui con
sonat Hern̄. dicens. Oīa que de saluatore le
gimus sunt animarū medicamīa. Et sic hic le
git̄ de motu maris et eius inundatōe. Et sig
nificat hominū temptatōes quas patiuntur in
mari huius seculi. ps. lxxvi. In mari vie tue
et semite tue in aquis multis. Et bn̄ pn̄s secu
lum significat̄ p mare sex de causis. Primo in
mari nō est mansionis localitas. Sic et in hō
mundo nō est diuturna habitatio habenda.
ad Hebre. xiij. Nō habemus hic manentē ci
uitatem sed futurā īquirimus. habet̄ em̄ Job
xxxij. Nescio q̄diu subsistam et si post modicū
tollat me factor meus. Aug. Homo in p̄senti
vita est sicut hospes in domo aliena. vbi cū pr̄
familias p̄cipit optet ut exeat. Sic et nos in
hoc mūdo. Gre. In via sumus qua ad patriā
pgimus. nescimus horā exitus. Eccēs. ix. Ne
scit homo finē suum. Sed diceres. cur deus fi
nē nostrū nos ignorare voluit. Rn̄det Aug.
Latet vltimus dies ut obseruent̄ omnes di
es. P. Scdo in mari est fluxus velocita
tis. et sic in hoc seculo vite breuitas. Job. xiiij
Breues dies hoīs sunt. Reuera breues. nā
vita nostra compat̄ his rebus que modicum
durāt. Primo vmbre. ps. cxliij. Hō va. silis
factus est dies eius sicut vmbra p̄tereūt. Sa
pie. v. Quid nobis pfuit supbia vite aut di
uitiarū iactātia quid cōtulit nobis. transierunt
omnia illa velut vmbra. et tanq̄ꝫ nuncius p̄
currēs. Secundo compatur feno. ps. cij. Ho
mo sic̄ fenū dies eius tanq̄ꝫ flos agri sic efflo
rebit. Math. vi. Fenū quod hodie est cras ī
clibanum mittit̄. Isaie. xl. Omnis caro fenuꝫ
et omnis gloria eius quasi flos agri. sic et hō
hodie viuit cras morit̄ sicut flos. ut dicit ps.
lxxxix. Mane floreat et transeat vespe decidat
induret et arescat. sic et hō. Tercio compatur
fluuio seu aque fluenti. ij. Regū. xiiij. Om̄es
morimur et quasi aque delabimur in terram
que nō reuertūt̄. Quarto cōpatur vēto. Job
vij. Memēto qꝛ vētus est vita mea. Quinto
ꝯpatur vapori Jaco. iiij. Que est em̄ vita vr̄a
Vapor est ad modicū parēs. et deinceps exter
minabit̄. Ideo Job. vij. Nihil em̄ sunt dies
mei. Et ps. lxxxix. Que p nihilo habent̄ eorꝫ
anni erūt. Ideo scribit̄ Ecc̄i. xviij. Ne oblecte
ris in modicis. ut fecit diues Luce. xij. qui di
xit. Aīa mea habes multa bona posita in annos
plīmos requiesce ꝯmede bibe epulare. nescie
bat em̄ rn̄sum a deo sibi dandū. Stulte hac
nocte aīam tuā repetunt a te que aūt parasti cu
ius erūt. Ecce velocitas cursus vite. Aug. vi
ta nostra nihil aliud est nisi cursus ad mortem
Gre. Quot horas pagimꝰ tot passus ad mor
tem appropinquāmus. Ecc̄i. v. Ne dixeris est
mihi sufficiēs vita. Non tardes cōuerti ad do
minū. et ne differas de die in diem. subito em̄
veniet ira dn̄i et in tpe vindicte disperdet te.
Q. Tercio in mari est multiplicitas aquarū
Ecclesiastes. i. Oīa flumina intrāt in mare et
mare nō redūdat. Et sic in mūdo est miseriarꝫ
diuersitas. Tren̄. ij. Magna em̄ velut mare ꝯ
tritio tua. i. miseria. Ecc̄s. ij. Cūcti dies eiꝰ do
loribꝫ et erūnis pleni. et sic̄ aque maris sunt a
mare. sic ⁊ amaritudo tribulatōnū ē om̄i homī

Job.iij. Homo natus ꝺ mulíere breui viuẽs tpe replet̃ multis miseriis .et maxĩe infideli bus et peccatorib. Eccl.xli. Ve vobis viri im pij qui dereliquistis legẽ dñi altissimi. Et si na ti fuerit̃s in maledictõe nascemini. et si mor/ tui ĩ male. erit ps v. ecce milia ℟ Quar to in mari est aure instabilitas. ps. Qui descẽ dunt mare in nauib⁹ faciẽtes operationẽ in aqs multis. Ipi viderũt opa dñi et mirabilia ei⁹ in pfundo. dixit ⁊ stetit spũs procelle ⁊ exaltati sunt fluctus eius. Sic et in hoc mundo mag/ na est instabilitas. nã qui modo sanus tunc in firmus. nunc diues tunc paup. iam letus cito tristis erit. Et qui mõ viu⁹ post hoc statim mor te pit. Eccl.x. Rex hodie est et cras morietur. vt patet. i. Macha.xi. Rex ptholomeus im/ posuit sibi duo diademata et tercia die mor/ tuus est. Ideo scribit Isa.lij. Ego dñs deus tuus qui conturbo mare .et intumescũt fluct⁹ eius. nã tunc pturbat mare qñ statum hoĩs mu tabilẽ facit. Et fluct⁹ intumescũt qñ homo ab vno statu in aliũ mutat. Job.xiij. Qui quasi flos egreditur et pterit et fugit velut umbra et nunq̃ in eodẽ statu pmanet donec perueniat ad littus celestis patrie. Joh.xvi. In me pa/ cem in mũdo aũt pssurã habebitis. Figuratur hoc Joh.vlt. xpo stante in littore discipuli la borauerũt in mari donec vocati a xpo venerũt ad littus. et ibi discubuerũt cum ipo. Sic mõ xpus in littore est. i. securitate celestis patrie. nos vero in instabilitate huius mũdi et labore Aug. Dñe fecisti nos ad te inquietum est cor nostrũ donec requiescat in te. Et sic nauicula est vita nẽa que in mari hui⁹ seculi laboriosa est donec perueniamus ad littus glorie. Greg. Vita nostra nauigãti similis est .stat iacet ad ℣ 7° littus tẽdit sic et nos ℣ Quinto in ma ri est nauis piculositas. sicut cõquerit aplus ij. Corin.xi. Nocte et die in pfundo maris fui in piculis fluminũ. Sic nos in hoc mũdo ne/ scimus an vnq̃ ad portũ veniamus cum diui tijs virtutum. Eccs.ix. Nescit homo vtruz a/ more an odio dei dignus sit. ibidem. Sũt iu sti et opa eorũ in manu dei. Ideo .i. Corin.x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Idcir co nauta non intim pfidit de tpis et aure tran/ quillitate quin vadat ad portũ duz pt. sic nec aliquis fidelis debet pfidere in virtuositate iu uentute et fortitudine. sed dũ tpus habemus operemur bonũ. ad Galat.vi. Quia dic aug. Nemo securus in hac pegrinatõe que tota ẽ pta tio nominat. vtrũq̃ enim fieri pt et malo melior. et ex bono deterior. Exorto in mari est ho/ rribilis tempestas. ps. lxviij. Veni in altum dinẽ maris et tẽpestas demersit me. sic ti mũ do est tempestas temptationũ De quo vincẽ tius ipe. In hac pegrinatõne nemo pt viuere sine temptatõe. Nã si temptatus est xpus nũ/ quid ⁊ xpianus. Joh.xv. Si me psecuti sunt et vos plequentur. nõ ẽ seruus maior dño suo ps.xxxiij. Multe tribulationes iustorũ. Sim Sed dice ℣ storũ quid tunc peccatorũ ℣ ℟ 080 res. cur pmittit deus tot temptatões sup viri mosos fideles ac iustos. Rñdet pio ut a pec catis purgentur. Thobie.i. In tpe tribulatio nis peccata dimittis his qui inuocãt te. Nam pria ptrarijs curãt. ut peccata p carnalẽ dulce dinẽ et delectatõem pperata p tribulationem et amaritudinẽ expiant De quo Bern. Vult ut flagellemur ut a peccatis mundemur. et sic flagellata fuit maria sor⁹ moysi lepra. Plume ri.xij. ut a peccato murmuris mũdaret. Ideo Bern. Quod flagellũ grano lima ferro for/ nax auro. hoc facit tribulatio iusto. Idez. Si cut p amarũ poculũ confectõis puenit ad san diũ sanitas. sic deus qui summe bonus est ⁊ sume nos diligit tribulationẽ sup nos ad pur gationẽ et sanitatẽ aie pmittit. Ideo Augus. Memẽto deũ esse medicũ et tribulationẽ me dicamentũ. Secũdo ut virtutib⁹ ditent sine quibus nemo adultus videbit deũ. non enim ei fit rex glorie in celo nisi fit ei rex virtutũ in hac vita. plus enim meret virtuosus in vno die q̃ vicios⁹ in mille annis. Nã plus valz vnus lapis pciosus ut puta saphirus velima ragdus q̃ centũ plaustra silicũ. Unde nulla aia adulti hominis placet deo nisi sit virtutib⁹ ornata. Cassiodorus. Alia virtutib⁹ plena est trinitatis cathedra. ℣ Sed q̃ virtutes ex tribulatõnibus generentur patet ex pcipu is virtutibus. ut charitate hũilitate et pacien tia. sine quibus nulli homi erit salus. qõ p sin gula trãscurrenti patet. Primo sine charitate non est salus. Ambro. Sicut sine via nemo peruenit quo tendit. sic nec sine charitate. i. Corinth.xiij. Si charitatem non habuero nihil sum. Et illa nascitur ex tribulatione. Deq̃ Augustinus. Sicut panis in camino decoq̃

et subito extractus calorem ignis adhuc in se cõtinet. sic charitas de camino tribulatõnis. Idem quanto ꝑ deo affligimur artius tanto deũ efficacius amamus. Ideo Gre. Sicut ignis a flatu p̃mit̃ ut crescat ita flatu tribulatõis charitas crescit. Huius assignat rõem beatus Berñ. Vult cõditor noster alto quidẽ cõsilio sed salubri omnẽ fidelẽ tribulatõnibꝫ exerceri. vt cum defecerit homo subueniat deus. et vt deus sicut dignum est ab hoĩe veneret̃ et ꝑ cõsequẽs adamet̃. Secũdo sine hũilitate nõ est salus. Math. xviij. Nisi efficiamĩ sicut parvuli nõ intrabitis in regnũ celorũ. sed tribulatio efficit hũilitatẽ. quia qui flagellat̃ vt male operãs necessario hũiliat̃. ij. Corin. xij. Ne magnitudo reuelationũ extollat me datus ẽ mihi stimulus carnis mee angel⁹ sathane ut me colaphiset. vbi Greg. Diuina dispensatõe agit̃ ne mẽs splendẽs virtutibus extollat̃. Flagellatõibus tradit̃ ut hũilier̃. · x · Tercio sine patientia nõ est salus. Ad hebre. x. Patientia vobis necessaria est ut volũtatẽ dei faciẽtes reportetis ꝓmissionem. et illã efficit tribulatio. Ro. v. Tribulatio patientiã opat̃. patiẽtia autem ꝓbatõnem. ꝓbatio vero spem. spes autẽ nõ cõfundit. qꝛ inquit Gre. tanto spes solidior surgit q̃to maiora quis ꝑ illo ꝑtulit. Tercio ut boni manifestent̃. multi em̃ creduntur boni hũiles et patiẽtes tꝑe pacis et ꝓsperitatis. sed qñ tangunt̃ et mouent̃ tribulatõnibꝫ tunc noti erũt sibi et etiã alijs. Deutr. xiij. Tẽptat vos dñs deus vr̃ ut palam fiat vtrũ diligatis eũ an nõ. Et in figura illius dixit Isaac ad iacob. Gen̄. xxvij. Accede ad me huc vt tãgam te fili mi. et ꝓbem vtrũ sis filius meus esau an nõ. Et hãc causam allegauit dyabolus de iob dicẽs. c. i. Nũquid frustra timet Job deum. nõne tu vallasti eũ ac domũ eius vniuersamq̃ substantiã ꝑ circũitũ opibus manuum eius benedixisti. Sed extẽde paululũ manũ tuam et tãge cũcta que possidet nisi in faciẽ bñdixerit tibi. Et. c. ij. Mitte manũ tuaꝫ et tãge os eius et carnẽ eius. tũc videbis ꝙ in faciem bñdicat tibi. Et sic tribulant̃ boni ut alijs innotescant. Sil'r mali ut alijs noti fiant. qꝛ mali ex tribulatõibus efficiũtur peiores et boni meliores. qui seip̃os malos estimauerũt et timuerũt. Vñ p̃s Filij effrẽ intẽdẽtes ⁊ mit. arcũ cõuersi sunt in die belli Et sunt hi de q̃bꝫ

Luce. viij. Ad tẽpus credũt et in tꝑe temptationis recedunt. Et gre. de talibus inquit. pena interrogat si quis veraciter deum amet. Et subdit. Qualis vnusquisq̃ apud se lateat illata ꝯtumelia ꝓbat. · y · Quarto ut amici dei ꝓbent̃. Scribit̃ enim Eccĩ. xxx. Qui diligit filiũ assiduat ei flagella. Et ꝓuer. iij. Quẽ diligit dñs corripit. et quasi pater in filio cõplacet sibi. ut patet in Thobia. c. xij. Cui dixit angelus raphael. Quia acceptus eras deo necesse fuit ut temptatio ꝓbaret te. oportet em̃ dilectos dei temptari. Judit. viij. Omnes q̃ placuerũt deo ꝑ multas tribulatões transierũt fideles. Et Apocal'. iij. Ego quos amo arguo et castigo. Nõ dic igit̃. dñs dereliquit me. nec semꝑ estima tribulatõis illatõnem ꝓuenire ex ira dei sed etiã ex paternali dilectõe signanter iustis qui nõ grauiter excesserũt. Ad hebre. xij Quẽ diligit dñs castigat. Flagellat aũt omnem filiũ quẽ diligit. Et subdit. in disciplina ꝑseuerate. tanq̃ filijs vobis offert se deus. q̃s enim filius quẽ nõ corripit pater. ꝙ si extra disciplinã estis. ergo adulteri et non filij estis. Propter quod dicit Berñ. Nullũ testimonium credibilius in hac vita q̃ correctio. Quã cõsiderauit ꝓpheta dicẽs Corripiet me iustus in misericordia. p̃s. cxl. · 3 · Quinto ut a penis purgatorij soluent̃. quia nõ est tam iustus aliquis quin faciat aliqñ aliqua mala. ut habetur Eccẽs. vij. Nõ est homo iustus in terra q̃ faciat bonũ et nõ peccet. Ideo vult deus aliqñ hominẽ hic puniri ne in futuro puniat̃. vt impleat̃ illud Naum. i. Afflixi te et nõ affligã te vltra. Non cõsurget duplex tribulatio. Et est signũ magne misericordie ut ꝑ breuissimas penas et paruas absoluat nos a magnis et longis purgatorij. Dicit em̃ Berñ. Licꝫ innumerabilia martires passi sunt tormẽta tñ talis pena nunq̃ est inuenta sicut pena purgatorij. ĩõ apl'us. ij. Corin. iiij. Id quod in p̃nti est momẽtaneũ et leue tribulatõis supra modum in sublimitate eternũ glorie pond⁹ opatur in nobis. · A · Ecce apl'us de p̃nti pena dic̃ duo Primo ꝙ sit breuis. secũdo ꝙ sit leuis. Prĩo breuis qꝛ momentanea respectu pene purgatorij. qiua de illa pena de qua posset homo se hic in hac vita expedire in spacio vnius diei erit forte ĩ purgatorio ꝑ spaciũ vni⁹ ãni Ezech. iiij Fili hominis diem inquã ꝓ anno dedi tibi. vt

factum est filijs israel qui abusi bñficijs dei in deserto viã quã potuissent ꝑfecisse ꝑ.xl.dies ꝑfecerũt ꝑ.xl.annos. Numeri.xiiij. Annus pro die imputabit̃.et.xl.annis recipietis iniquitates vr̃as et scietis vltõem meã. Ecce q̃ꝫ longa pena purgatorij. Secũdo dicit ꝙ pñs pena sit leuis.sed purgatorij valde grauis. De quo Aug. Grauiꝰ ẽ esse in purgatorio q̃ꝫ diu põt oculus claudi ⁊ aꝑiri. q̃ꝫ omnis pena quam sustinuit laurẽtius in craticula.et Hieronimus Leuissima pena purgatorij est acerbior q̃ꝫ oĩm martirũ tormẽta. Propter hoc patiẽter debemus pati tribulatões.dicẽdo cũ Augustino Hic seca hic vre tantũ ut parcas in futuro.qꝛ tribulatio est purgatoriũ iustorũ. De quo bernardus. Ad hoc est tribulatio electorũ ut purgati securius trãseant ad regnũ celorũ. B Sexto ut oñdat q̃ꝫ discrete mali in futuro puniant̃. Grego. Si flagellat quos amat. quõ feriet q̃s eternaliter dãnat. ⁊ qꝛ sicut dic̃ ꝓphe ta multe tribulatões iustorũ. ps. xxxiij. quãte tunc erunt impiorũ. qui hic nihil pati volunt ꝓ xp̃o quoꝝ via in hoc mũdo ꝓsperat̃. ut scribit̃ Job.xxi. Domus eoꝝ secure sunt et pacate.et nõ est v̄ga dei suꝑ illos. tenẽt tympanũ et citharã et gaudent ad sonitũ organi ducũt ĩ bonis dies suos.et in pũcto ad infernũ descẽdunt. Ibi tũc implet̃ illud Isa.vl. Vermis eoruꝫ nõ morietꝫ ignis eorũ nõ extinguet̃. hoc ergo hic debẽt cõtẽplari boni et patiẽter tribulatões pati. Septimo ut p̃mia eorũ augmẽtẽtur.quia dicit Ambro. Quãto maior tribulatio tãto vberior erit cõsolatio.ut impleat̃ illud ps.xciij. Scd̃m multitudinẽ dolorũ meorum in corde meo cõsolatões tue letificauerũt animã meã. Cui ꝯsonat apl̃us.ij. Corin.i. Sicut abundant passiones xp̃i in nobis.ita et ꝑ xp̃m abundat cõsolatio nostra. nã duo sunt principia merẽdi scꝫ agere et pati. agere bona et pati mala illata.sed actio nr̃a breuis et exilis. Propter quod dicit Gre. Magis meritoriũ ẽ bñ pati q̃ꝫ bene agere. Jõ iacobi.i. habet̃. Btũs vir qui suffert temptatõem .qꝛ cũ ꝓbatus fuerit accipiet coronã vite quã repromisit deus diligentibus se. Ad quam.

¶ Dominica quarta post festuꝫ epiphanie

Sermo.xlvij.

Domine nonne bonũ semen seminasti in agro tuo. vñ g̃ hꝫ zizaniaꝫ Mat.xiij. In sũma euãgelij duo innuunt̃. Primo creatoris bonitas et clementia in seminãdo. Secũdo eiꝰ lõganimitas et patientia in expectãdo. primum patet in principio. scd̃m ibi. sinite vtrũq̃ crescere. C. De primo dicit. In illo tp̃e scꝫ cũ ihũs sederet secus mare et cõgregate sunt ad eũ turbe multe. tunc ascẽdit ihũs in nauiculã et omnis turba stabat in littore. et locutꝰ est eis multa in ꝑabolis. inter que dixit. Simile est regnũ celorũ homini seminãti bonũ semen in agro suo. q. d. Simile est de statu pñtis ecclesie sicut de homine seminãti bonũ semen in agrum suũ. ita ꝙ sit sil̃itudo nõ ꝑsone ad ꝑsonam. sed rei facte ad statũ ecclesie. Sp̃ualiter Hic hõ est xp̃us dñs deus nr̃ q̃ seminauit bonum semen in triplici agro. Primo in paradiso. secũdo in mundo. tercio in anima cuiuslibꝫ homis. Primus ager est paradisus vbi seminauit bonum semen scꝫ genus humanũ puruꝫ et innocens absq̃ꝫ culpa. Eccl̃i.xv. Deus ab initio cõstituit hoĩem rectũ scꝫ et reliquit illum ĩ manu consilij sui. Ruptus holgot. Deus dedit homini originalẽ innocentiã. qua semꝑ se et suos custodire potuit ꝙ nunq̃ꝫ sustinuisset infirmitatem ab intrinseco. nec lesionem ab extrinseco. fuit enim sine penalitatibus. ut dicit Isidorus. Si homo innocẽter viueret ignis eũ non vreret. nec aqua submergeret. nec spinarum aculei nocerent. nec omnia que nocent mortalibus impedirent. Aug. in li. questionũ veteris ⁊ noui testamẽti. Homo q̃ꝫ diu nõ peccaret immortalitate vigeret. Cui cõsonat gre. Homo fuerat sic creatus et in paradiso positus ut si se ad conditoris sui obediẽtiã vinculo charitatis astringeret ad celestẽ patriã ⁊ angelorum societatẽ sine morte carnis transiret. D Sed quid factum est cũ dormirẽt homines. i. adam et eua negligentes existerẽt et improuidi de salute sua nõ attẽdentes ad p̃ceptũ dei. venit inimicus. i. dyabolus. et vt quẽadmodum inquit Augustinus. Dyabolꝰ vidit et inuidit. vidit hoĩem ad possidẽdũ regnũ celorũ creatũ. inuidit illi bonũ qd̃ ip̃e ꝑdidit

Et supseminauit zizaniã in medio tritici. id est peccatũ suasit homini innocenti. et sic habent̃ q̃ cause seminatõnis zizanie id est culpe. sci dr quo Genes. iij. Serpens erat callidior oĩ bus animãlibus terre qui dixit ad mulierem. Cur p̃cepit vobis deus ne comederetis ex om ni ligno paradisi. Cui rndit eua. ne forte mori amur. Ecce quõ dormiuit intellectus eius. ma gister in. ij. di. xxi. Quod deus affirmauit mu lier quasi ambigẽdo illud dixit ne forte. diabo lus negauit dicẽs. nequaq̃ moriemini. Unõ dubio posuit. ĩ hoc dedit occasionẽ serpenti vt diceret nisi qõ in seipõ expas fuit. Plaz ipe di xit illud Isa. xiiij. In celũ conscendam supra altra dei exaltabo solium meum ascendam su pra altitudinem nubiu. similis ero altissimo. ipe inuenit superbiam ex qua primo orta ẽ filia q̃ inuidia. Sap. ij. Inuidia dyaboli mors in trouit in orbẽ terrarũ. · E · Secundo dr hominẽ sapientẽ seminauit et creauit. quia adã noticiam dei habuit. cuius pñtiam quasi inte nori aspiratõne contemplabat. nõ tñ ita excel lenter sicut illi in patria. nec ita in enigmate si cut mõ nos in via. Ergo beatus Tho. dicit q adã medii tenuit in cognitiõe dei quo ad nos qui sumus in hoc mũdo et quo ad illos qui iã sunt ĩ patria. Itẽ adam cognouit res factas et creatas. q eis nomina imposuit. Et nomia quidem dñi naturis rerũ congruere. Et sic scõm sanc. tho. adam sciuit naturas omniũ aialium herbarũ lapidum arborũ et omniũ rerũ visi bilũ. hanc venit inimicus dyabolus dicẽs. E ritis sicut dii sciẽtes bonũ et malũ. et p hoc se minauit zizaniã ignorãtie. ut impleretur illud ps. xlviij. Homo cũ in honore esset nõ intelle xit. comparus est iumentis insipiẽtib et silis factus est illis. Berñ. Si iumenta loqui pos sen: diceret adam quasi vnus ex nobis fact̃ est Themistius. ea que scimus mĩma sunt re spectu eorũ q̃ ignoramus. · F · Tercio cre auit hoiem potentẽ Gen. i. Dñami piscibus maris et volatilibus celi. ps. viij. Oia subiecisti sub pedib ei. sz nũc mnia aialia ut cuniculos et pulices nos ledũt et mordẽt. Cur hoc dic. s. Tho. Inobediẽtia eorũ ortũ ex inobedientia hominis ad deũ. Ideo subdit in term. Cum creuisset herba. i. genus bũanũ et fructum fe cisset. sz p multiplicatõem plonarũ tunc a ppa ruit zizania. i. inobedientia carnis ad spm et in clinatio ad malũ ac boni tediũ. Ro. vij. Scio enim q̃ nõ habitat in me hoc est in carne mea bonũ. Et Gen. viij. Sensus et cogitatio hu mani cordis prona sunt ad malũ ab adolescen tia sua. Rõ Berñ. Talẽ inuenit hõ inferius suũ qualẽ se exhibuit superiori suo Ideoq̃ non obediũt nobis creature q̃ nos nõ fuimus obe dientes · G · Sedus ager mũdus in h̃ agro seminauit dr bonũ semen. s. verbũ veritatis. Lu. viij. Semen est verbũ dei. Isa. i. Nisi reliquis set nobis dñs semẽ quasi sodoma fuissemus. et quasi gomorra similes essemus. q̃ vani sunt omnes homines in quibo nõ subest scia dei. Sap. xiij. Ideo venit filius dei in carne docens vi am veritatis. Joh. xviij. Ego in hoc natus sũ et in hoc veni in mundum ut testimoniũ phi beã veritati. Sed cũ dormirẽt homines. aug. hoc est cũ negligẽter agerent p̃positi ecclesie nõ at tẽdentes nec vigilates sup gregẽ suũ. O q̃ pe riculosus est somn̄ negligẽtie p̃latorũ. ut ha bet̃ in canõe. xl. di. si ppria. negligentia p̃lator cedit ĩ discrimẽ subditorũ Propter q̃ pet̃ fuit singulariter reprhẽsus de somno Matth. xxvj symõ dormis. ? xxvi. Sic nõ potuisti vna ho ra vigilare mecũ. Et licet alij etiã dormierunt tñ singulariter alloquit̃ Petrũ. q̃ caput alio tum est et pastor ouiũ cui nõ cõpet dormire. ps. cxx. Nõ dormitabit neq̃ dormiet q̃ custo dit isr̃l &c. Rõ berñ. Quia nõ dormitabit ne q̃ dormiet qui impugnat israel. Ideo Jacob qui erat pastor ouiũ dixit ad Laban Genesis xxxi. Fugit somnus ab oculis meis. Dicit etiã Gregorius in registro. Nõ potest esse excusa tõ pastoris si lupus rapit ouem et pastor nescit Ideo scribitur Luce. v. Erãt pastores vigilan tes et custodientes vigilias noctis sup gregẽ suum. Sequitur. Venit inimicus eius. i. dya bolus et supseminauit zizaniã in medio trinci

do. b.

figura

Aug. qꝛ inter doctrinā veritatis immiscuit fal/
laciā erroris. qꝛ mendax est et pater eius. Jo
han. viij. Sicut em̄ semen veritatis est a spū
sancto. sic semē falsitatis a dyabolo. Joh. viij
Qui ab initio in veritate nō stetit. qꝛ nō est ve
ritas in eo. et cū loquitur mendaciū ex ꝓprijs
loquit̄. Ideo dicit Ambro. et habet̄ in canōe
xxij. q. v. cauete. inquit Ambr. Cauete fratres
mendaciū. omnes em̄ qui amāt mendaciū filij
sunt dyaboli sicut heretici et mali xp̄iani. mē
dacium enim est se xp̄ianū dicere et opa xp̄i n̄
facere. H. Tercius ager est anima qui est
ager ꝓprius dei Ezechielis. xviij. Oēs anime
mee sunt ut anima p̄ris ita et anima filij mea ē
In hoc agro seminat deus semē virtutū. osee
ij. Seminabo mihi eā in terrā ꝑ infusionē scꝫ
gratie et virtutū. ⁊ miserebor eius qui fuit abs
qꝫ misericordia. Et eiusdem. x. Seminate vo
bis veritatē et iusticiā in obseruatōe scꝫ p̄cep
torum metite in ore misericordie p̄miū eterne
retributōis ꝓmittētis et innouate vobis noua
le. i. nouū cor facite. Propterea Deutro. xi.
Ponite hec verba in cordibꝫ et animis vr̄is ⁊
suspendite ea ꝓ signo in manibꝫ et inter oc̄los
vestros collocate. docete filios vestros ut illa
meditent̄ et nō ꝑeant ꝑ peccata. Scribit̄ em̄
i. Joh. iij. Oīs q̄ natus est ex deo pctm̄ nō fac̄
qm̄ ip̄ius semen manet in eo. Sed cū dormi/
rēt homines. i. dū ocio vacāt quasi dormien/
tes et nō exercēt opa virtutū tunc venit inimi/
cus. i. dyabolus qui nō dormit. Job. xxx. qui
me ꝯmedunt nō dormiūt. i. demones qui nos
tēptant Greg. Dyabolus continue tēptat ut
saltem tedio vincat. Et sic seminat in agro ani
me semen viciorū scꝫ ꝑ suggestionē nō autem
ꝑ immissionē. Bern̄. Demonū est mala sug/
gerere nō ingerere. nostrū vero nō consentire
I Sed diceres tn̄ scribit̄. Joh. xiij. Cū
dyabolus iam misisset in cor iude ut traderet
eū R̄ndet Beda et sanc. tho. sup. ij. di. viij.
ar. v. ꝙ immissio p̄t intelligi dupliciter Uno
mō intrinsecus immittēdo et imprimendo. et
sic nō p̄t immittere. quia hoc solū deo et bonis
angelis competit inquantū lumen intellectus
nostri agētis cōfirmatur ꝑ intellectuale lumē
ip̄orum. Alio mō intrinsecus excitādo. et sic
bn̄ immittit. Nā fantasmata cōponit ⁊ lumini
intellectus p̄ntat. sed anima hoīs p̄t suscipere
talia fantasmata vel respuere. Et sic immittit
ꝑ modum excitātis nō aūt ꝑ moduꝫ cause pri
cipalis agentis. qꝛ nō potest illabi mēti sꝫ solꝰ
deus p̄t cogitatōes immittere et hominis in/
tellectum et affectū formare. Nam dicit sanc.
tho. vbi supra. ꝙ demones imprimere p̄nt in
fantasiam. Sed angeli boni in intellectū So
lus aūt deus in voluntateꝫ. et sic dyaboli semi
natio est viciorū suggestio signāter ⁊ mage plꝰ
qn̄ mens hominis dormit et ociat̄. Eccl. xxxij
Multā maliciā docuit ociositas. Hiero. Sp
aliquid opis facito ne te dyabolus inueniat o
ciosum Ideo subdit. Et cū creuisset herba. i.
cū anima ex semine virtutū herbā bone affecti
onis et fructū recte opatōis ꝓducit. tunc ap/
paret zizania. i. diuersitas viciorum in medio
tritici. i. virtutū. Eccs. vij. Nō est homo sup
terram qui faciat bonū et nō peccet. nā hostis
noster fraudulentus est. ij. Corint. xi. Ip̄e sa/
thanas transfigurat se in angelum lucis. Naꝫ
inter semina virtutū occultat vicia. nā nulluꝫ
est vicium quin p̄t se occultare sub pretextu v̄
tutis. ut dicit Gre. in. xxxij. c. lxiiij. moralium
Hostis noster talis est fallacie ut culpas vir/
tutes fingat ut aliqn̄ vnde quis expectat p̄mia
inueniat eterna tormēta. ut patebit in sequēti
sermōe. K. Dixi secundo subiūgit̄ eius
longanimitas et patientia in expectādo. Ibi
accedentes aūt serui patrisfamilias dixerūt ei
Et hoc nō dicūt interrogādo ꝑ modū dubita
tionis sed ꝑ modum admiratōis et doloris. do
mine nōne bonum semē seminasti in agro tuo
Unde ergo. i. qua autoritate habet zizaniam.
Et ait illis. inimicus homo hoc fecit. i. dyabo
lus. et hoc ratōe inimicicie quā habet ad homi
nem quasi ꝑ antifrasim. vnde nō dicit̄ simpli
citer homo sed inimicus hō. quia p̄nt ista duo
nomina scꝫ inimicus et hō ꝑ copulā distingui
ut ꝙ dicat̄ inimicus et homo. Et tunc ꝑ inimi
cum intelligitur dyabolus et ꝑ hominē homo
cōsentiens. Unde xp̄us exponēdo hāc ꝑabo
lam non dicit inimicus homo est dyabolus.
sed ait inimicꝰ hō supseminauit zizaniā. id ē in
imicus qui est dyabolus et ip̄e homo hoc faci
unt. dyabolus enim suggerit falsitatē et vicia
sed homo ꝑ liberum arbitriū his cōsentit. Et
sic oritur zizania falsitatis et malicie Subdit.
Dixerunt ergo serui eius. vis imus et collige
mus ea Et ait nō. ne forte colligentes zizani
am eradicetis simul et triticum. Ecce quantū

patẽfamilias amat triticũ qz pmisit malũ se
men inimici esse in agro suo. lolũ ꝓpter hoc ne
men inimici esse in agro suo. lolũ ꝓpter hoc ne
trimẽti oportuna expectatio dicẽs. Sinite
vtraqz crescere vsqz ad messem. i. vsqz ad diẽ
iudicij. tũc exhibũt angeli et sepabunt malos ꝺ
medio iustorũ. ecce dei pietas qꝫ dñs pmittit
malos cũ bonis viuere in eccĩa. De quo gre.
xx. moraliũ. ca. ccix. Sic in area sunt palee et
trimcũ. sic in ecclesia sunt boni ⁊ mali. Sed ꝺ.
tñ aplus dicit. i. Corin. v. Auferte malũ exvo
bis ipis. et Exodi. xxij. Maleficos ne patieris
viuere. Ad hoc ñdetur ſm aug. Hieronimũ
et Gre. et vide. xxiij. q. iiij. ꝓ totũ. Vbi discer
ni pñt boni a malis et fieri potest sine scãdalo
et lesione bonorũ. et vbi piculũ scismatis non
timetur faciẽda est sequel tratio. ita ut mali de
medio tollantur. et a bonis auferant. Secus
aũt vbi zizania nõ plene discerni a tritico. qz
vocet hic dñs nõ cito sententiã ꝓferendã esse
sed deo iudici reseruandũ. ¶ L ¶ Sed dice/
tes. Cur pmittit deus in ecclesia sancta malos
viuere cũ bonis pmixtos. Rñdet aug. qꝫ mul
tis de causis. Primo ꝓpter exercitatõem. vicz
ut boni exerceant et purgent ꝓ malos. ij. tho
mo. ij. Omnes qui pie volũt viuere in xpo pse
cutõem patiant. ps. xxxiij. Multe tribu
lationes iustorũ. vbi dicit glo. Qui nõ patitur
iustus nõ ꝓbat. Dixit enim ihũs Johã. xv.
Si me psecuti sunt et vos psequent. Et hec
pcepto fit aliqñ verbo irridendo detrahẽdo
maledicẽdo. aliqñ fit in rebus ⁊ psonis bono
cũ hominũ spoliando illos et pcutiendo. et sic
tunc boni ꝓ patientiã beatificant. Matth. v.
Beati estis cũ maledixerint vobis homines ⁊
psecuti vos fuerint. et dixerint omne malũ ad
uersum vos mentientes ꝓpter me. ergo mali bo
mines sunt vtiles etiã si nõ saluent. qz purgãt
bonos a rubigine viciorũ. et ꝓparant eos ad
capiendũ coronas martirij. Gre. Ad hoc est
tribulatio electorũ vt purgati secure transeãt
ad regna celorũ. quõ enim essent tot martires
si nõ fuissent tot psecutores. Dicit etiã aplus
ij. Thim. ij. Nemo coronat nisi legitime cer/
tauerit. Quõ enim Stephanus fuisset coro/
natus nisi fuisset a prauis iudeis lapidatus. sic
et petrus si nõ fuisset a nerone crucifixus. sic ⁊
laurentius si nõ fuisset a decio martirisatus. id
circo mali sunt tolerãdi. xxiij. q. iiij. Tu bonus

toleza malũ. Nam et xpus iudam cũ sciret fu
rem esse tolerauit et ad pdicandũ misit eicz cũ
alijs eucharistiã dedit. Dicit enim Greg. xx.
moraliũ. et habetur. xxiij. q. iiij. c. hec autem.
Abel esse renuit quẽ Cayn malicia nõ exercet
(ij) Secundo ꝓpter bonorũ glorificati
onem. nã magna erit gloria bonis qꝫ inter ma
los bene vixerunt. Unde loth pmendatur qꝫ
inter malos innocẽter vixit. Sic noe. Gen.
vi. Cũ omnis caro corruperat viã suam tunc
noe vir fuit pfectus et iustus. Hoc etiã docet
aplus Philip. ij. Sine querela sine reprehensione in
medio natõis prave et puerse. nã sicut vitupe
rabile est inter bonos male viuere. sic ecõuer/
so inter malos bene viuere laudabile est. Et e
rit eis gratia magna in futuro qui inter iracun
dos mites. inter luxuriosos mũdi vixerunt.
Unde eccl. xxxi. Beatus vir qui potuit trans/
gredi et nõ est trãsgressus. quis est hic et lau/
dabimus eũ. Ideo gre. xx. moraliũ. Hi vera
citer boni sunt qui in bonitate inter malos p/
sistunt. Nã petrus apls laudat loth. ij. canoni
ce sue. ij. Aspectu et auditu iustus erat habi/
tans apud eos qui de die in diem aiam iustã
iniquis operibus cruciabant. Et de talibꝫ bois
ꝓt dici illud Can. ij. Sicut liliũ inter spinas
sic amica mea inter filias. (iij) Tercio de/
sinit malos cũ bonis viuere ꝓpter eorũ correc/
tionẽ et melioratõem. De quo Aug. Omnis
malus ideo viuit ut aut corrigatur et emen/
detur. aut ut bonus exerceat. Ideo deus tole
rat eos aliqñ diu ꝓpter eorum cõuersionẽ. vt
ostendat eis suã miseratõem. Isa. xx. Propte
rea expectat vos dñs ut misereat vri. nam si
statim eos deleret. tunc appareret eius iusticia
et nõ misericordia. Ideo ps. cũ. Longanimis
et multũ misericors. Sap. xi. Dissimulas pec
cata hominũ ꝓpter pñiam. de qua dissimulatõ
ne loquitur Bern. sup psal. Misericordia do
mini dicẽs. O cꝫ magna est misericordia tua
dñe. ego peccabã tu dissimulabas. ego nõ con
tinebam a sceleribus. tu ꝓhibebas a verbꝫ
ego plongabam iniquitatem. tu vero pietatẽ
et hoc ꝓpter penitẽtiã. ad Ro. ij. Ignoras qm
benignitas dei ad penitentiã te adducit. (iiij)
Quarto ut nõ habeant mali excusatõnem si ñ
puertantur. qz p visum et auditũ habent exẽ/
plum a bonis ut dicit Isido. Ad cõuersionez
malorũ multũ ꝓdest cõuersatio exẽpli bonoꝝ

Et si non sequunt̃ bona exempla bonorũ maiorem inde habebũt damnatõem. Ideo gre. Nemo longanimitatẽ eius cõtemnat. quia q̃to diutius expectat tanto durius feriet. Idez crescente contumacia merito debet crescere et pena. Eccl̃i. v. Ne tardes conuerti ad dominũ nec differas de die ĩ diẽ. subito enim veniet ira dñi. et in tp̃e vindicte dispdet te scz damnatione inferni. Tunc incipient dicere illud Sap̃. v. Hi sunt quos aliqũ habuimus in derisum et in similitudinẽ improperij. nos insensati vitam illorũ estimabamus insaniã. et finẽ illorũ sine honore. Ecce quõ computati sunt inter filios dei et inter sanctos sors illorũ est. ergo errauimus a via veritatis. et lumen iusticie non luxit nobis. Quid nobis ꝓfuit supbia vite aut diuitiarũ iactantia quid cõtulit nobis transierũt omnia illa velut vmbra et tanq̃ nũcius p̃currens. ¶ P ¶ Quinto mali viuũt cum bonis ꝓpter hoc ut eis diutius parcet ꝓpter associatõez bonorũ. nã si dñs pepcisset sodome et gomorre. et alijs ciuitatibus propter decẽ iustos si in illis q̃nq̃ ciuitatibus et in omni regione circũiacenti fuissent. ut habet̃ geñ. xix. Multomagis parcet malis ꝓpter sanctitatẽ multorũ bonorũ. Unde quilibet malus debet regratiari deo et bonis hoĩb⁹. ꝓpter quorũ associatõnem deus vitam sibi tãdiu ꝓlongat. De hoc subdit in textu dicẽs. Ne forte colligẽtes zizaniã eradicetis simul et triticũ. Multi enim sunt hodie zizania cras pñt fieri triticum. Unde Leo papa. et habet̃ de pe. di. vij. c. nemo. Nemo est despandus dũ in hoc corpe est cõstitutus. quia nonnunq̃ qd̃ diffidentia etatis differt̃ cõsilio maturiore pficit̃. Ideo scribitur in canone. xxiiij. q. i. quisquis. Propter malos boni nõ sunt deserẽdi. Nã inquit aug. ibidẽ. Nonnullos toleramus quos corrigere vel punire nõ possumus. Neq̃ ꝓpter paleã relinquimus areã dñi. Neq̃ ꝓpter pisces malos rumpimus retia dñi. nec ꝓpter hedos in fine segregandos deserimus gregem dñi. ideo ab initio dñs pmisit habitare et viuere malos cũ bonis. Nam inquit Gre. in. xx. mora. c. cxix Adam duos filios habuit Abel et cayn. Geñ iiij. Unus bonus alter malus. Noe cũ tribus filijs in archa erat scz cham Sem et Japheth duo boni et disciplinati. tercius reprobus et irrisor patris. Geñ. ix. Deinde abrahã habuit duos filios Isaac et Ismaelẽ. Isaac bon⁹ et Ismael mal⁹. Geñ. xxi. Deinde Isaac duos filios habuit iacob et esau. vnus electus a deo alter reprobatus. Geñ. xxv. De quibus etiã Malachie. i. Jacob dilexi. esau aut odio habui. Deinde etiã xp̃us duodecim discipulos elegit. vnus ex his scz iudas malus. De quo Johã. vi. Nonne ego vos duodecim elegi et vnus ex vobis dyabolus est. sic hodie pmiscentur boni malis sicut vrtice cum rosis in orto. aurũ cũ cupro. stannũ cũ argẽto in agro fex cum vino in doleo. palea cũ grano in horreo. sic et mali cum bonis in hoc mundo ad exercicium virtutũ et patientie. Nã inquit greg. xx. moraliũ. c. cxix. Patiens nõ est qui aliena mala equanimiter nõ tolerat. ip̃e sibi ꝑ impatientiam testis est. qz a boni plenitudine longe distat. Ezech. ij. Fili hominis ne timeas quoniam increduli et subuersores sunt tecũ et cũ scorpionibus habitas ¶ Q ¶ Sed diceres quare pmittit deus hereticos oriri inter catholicos. Dicit aplus. i. Corin. xi. Oportet hereses esse. vbi dicit Nicolaus de lyra. et hoc duplici vtilitate. Primam assignat aplus ibidẽ Ut qui ꝓbati sunt scz xp̃iani et fideles apud deum. manifesti fiant scz apud homines. Secunda vtilitas allegatur ꝑ aug. et habet̃ in canone. xxiiij. q. iij. c. vlti. Ideo diuina ꝓuidentia multos hereticos diuersi erroris esse pmittit. ut cum nos interrogant ea que nescimus. sic discutiamus pigritiã et diuinas scripturas cupiamus. Deus enim adeo bonus est ut dicit aug. ꝙ nullũ malũ pmittit quin bonũ elicere velit. et sic tanq̃ paterfamilias pmisit zizaniam bussitarũ ac ꝛvicleuistarum ad inquisitionem veritatis sacrarũ scripturarum. Nam si de agro anime euellerent̃ omnes temptatões dyabolice eradicaretur triticũ. id est multe virtutes. ij. Corin. xij. Virtus in infirmitate perficitur. vñ ꝓpter hanc causam stimulus carnis non fuit ablatus ab aplo. sed responsum accepit a xp̃o. sufficit tibi gratia mea. Item si de agro ecclesie auferrentur omnes mali homines multum triticũ eradicaretur. i. meritũ bonorũ qui a malis ꝑsequũtur. et ꝑ patientiã merent̃ vitam eternam. Item si de agro mundi colligerent̃ omnia zizania. i. errores et false intelligentie scripture sacre eradicaret̃ studium ꝛ inuestigatio veritatis. Ideo bñ dic̃ sinite vtraq̃

trescere vsq; ad messem. (R) Unde du/
plices sunt heretici. scilicz occulti et manifesti.
Occulti ex sola suspitōne. illi non sunt statim
interficiendi. Ratio prima. quia ecclesia iudi
cat de manifestis. Secūda ratio quia si sic tūc
quandoq; viri fideles possent suspicari tales
⁊ interfici. Tercia ratio quia tales pñt adhuc
conuerti et boni fieri. Alij sunt manifesti ꝑtina
ces et incorrigibiles et cōuicti. ⁊ hij sunt inter
ficiendi. Deutro. xiij. Precepit dñs ꝑ moy/
sen. Si tibi voluerit ꝑsuadere frater tuus di/
cens. eamus et seruiamus dijs alienis quos
ignoras tu et patres tui. non acquiescas ei nec
audies eum neq; parcat ei oculus tuus vt mi
serearis et occultes eū. sed statim interficias
eum. Exodi. xxij. Maleficos ne patieris viue
re. sed hij sunt pessimi. Unde Hiero. et habe
tur. xxiiij. q. iij. resecande. dicit. Resecāde sūt
carnes putride ⁊ scabiosa ouis a caulis repellē
da. ne tota dom⁹ massa et corp⁹ et pecora arde
ant corrumpant̄ putrescāt intereāt. Arrius in
alexandria vna scintilla fuit. sed qm̄ non sta/
tim oppssus est ꝑ totum orbem flama eius po
pulata est. Ideo sicut lupi nō sunt ꝑmittendi
in medio ouiū sub spe ut in oues cōuertantur
nec faces ardentes in medio arborū vt in ar/
bores fructiferas ꝯuertant̄ nec leprosi ī medio
sanorum ut sani efficiantur. Sic nec heretici
manifesti in ecclesia ⁊ cetu fideliū. Textus au
tē hic loquitur de occultis. Quid ergo de ipis
fiet post mortē subdit. In tpe messis dicā mes
soribus. i. angelis. colligite primum zizania et
alligate ea in fasciculos ad comburendū. triti
cum autē congregate in horreū meū. (S)
Ex quo colligitur triplex malū. Primum est
a bonis separatio. Math. xiij. Exibunt angeli ⁊
separabunt malos de medio iustorū. et mittent
eos in caminū ignis. ibi erit fletus et stridor
dentiū. Math. xxv. Separabit eos abinuicem
sicut pastor segregat oues ab hedis. et signan
ter a facie dñi. Isaie. xxvi. Tollatur impius
ne videat gloriā dei. O quanta pena. Nā oēs
pene nō possunt compari huic pene q̄ mali nō
possunt faciem dei videre. Secundū malum
est omniū malorū colligatio. Math. xxij. Li/
gatis manibus et pedibus eius mittite eū in
tenebras exteriores. et tangitur in textu cum
dicitur. alligate in fasciculos. scz vsurarios cū
vsurarijs. adulteros cū adulteris. Deut. xxv

Pro mensura peccati erit plagarum modus.
O quam infelix consortium. O miserrimi fa/
sciculi ut implebitur illud Isaie. i. Ue gēti pec
catrici populo graui iniquitate semini nequaz
filijs sceleratis. qui enim fuerūt similes in cul
pa similes erunt et in pena. zacharie. xij. Plā
get terra scz infernalis. familie et familie seor/
sum et mulieres eorū seorsum. Unde tunc e/
rit familia hereti eorū seorsum. familia luxurio
sorū seorsum. Terciū malū est crudelis tormē
torum afflictio. cū inquit. ibi erit fletus ⁊ stri/
dor dentiū. fletus ꝓpter nimiū calorez. stridor
ꝓpter nimiū frigus. Job. xxiiij. Ad nimiū ca/
lorem transiet ab aquis niuiū. nā ipōrum bal
neum erit fluuius igneus. in quo iuxta quanti
tatem delictorū erit diuersitas tormentorum
(T) Quod figuratum est Ezechielis. xl
vij. Mensus est cubitus mille et traduxit me
ꝑ aquam vsq; ad talos. Rursusq; mensus est
mille et traduxit ꝑ aquam vsq; ad genua. Et
rursus mensus est mille et traduxit me per a/
quam vsq; ad renes. Et mensus est mille tor/
rentem quem nō potui pertrāsire. Ecce hic ꝓ
pheta ponit diuersam mensuratōnem. Unde
quidam sunt qui nouiter inceperūt peccare. et
sine penitentia decesserunt. et isti ponuntur in
hoc fluuio vsq; ad talos. Alij qui continue
vsq; ad peius ꝓcesserunt hi vsq; ad genua.
Alij autē qui in oībus peccatis tam spūalibus
ut superbia īuidia q̄ carnalibꝰ ut luxuria se im
miscuerunt et delectati sunt hij vsq; ad renes
Alij vero qui sup peccata ꝓpria alios per here
sim et errores a deo recedere fecerunt imo cō
pulerunt. hij vsq; ad caput et supra caput. qꝛ
sicut se nostro capiti christo scilicz opposuerūt
iustum est vt pena eorū sup caput eorum ascē
dat. et tangitur ibi. Alligate fasciculos ad cō
burendum nō ad consumenduz. quia illa vita
penalis est ꝑpetua. Isaie vltimo. Uermis eo
rum non morietur. et ignis eorum nō exting
uetur. Tunc econuerso fideles habebunt tri/
plex bonum. Primo sanctorū cōmunitatem.
et tangitur ibi. triticū cōgregate. id est electos
qui triturati sunt flagellis et tribulatōnibus.
ita vt in eis nulla sit palea macule Scdo habe
bunt a tempestate securitatē. et tangitur ibi in
horreum vbi ventus nocere non potest. Ter/
cio habebunt dei p̄sentialitatē. et tangitur ibi
meum. quasi d. semp p̄sentem me habebunt

contemplātes meā diuinitatē et humanitatē Juxta illud Joh.x. Ingredietur et egredietur et pascua inueniet. quod p̄stare dignetur.

De eadem dominica. Sermo.xlviij

Domine nōne bonum semen seminasti in agro tuo. vnde ergo habet zizania. Math.xiij. ¶ U ¶ Dyonisius dicit. Optimi est optima facere. sed deus est optimus. quia essentialiter bonus. Marci.x. Nemo bonus nisi vnus deus. Nicolaus de lyra. essentiali bonitate. Et sic p consequens omnia que ꝓcedunt ab eo bona sunt. Gen.i. Vidit deus cuncta que fecerat et erāt valde bona. dicit mgr̄.in.ij.di.iij. Non enim potuit creator optimus fore mali auctor. Ideo Deutro.xxxij. Dei pfecta sunt opa. dicit eñ philosophus. Effectus sequitur suam causam. sed deus ē causa omniū bonorū vt inquit Dyonisius. nihil bonum nisi ab eo qui essentialiter bonus ē Et sic ip̄e est seminator boni seminis in agro hūani cordis. De quo thema. Dñe nonne bonuz semen seminasti in agro tuo. vnde ergo habz zizaniā. Et ait inimicus homo hoc fecit. In sūma verborū duo innuuntur. primo seruoꝝ querulosa interrogatio. Secūdo subiungitur p̄risfamilias lacrimosa responsio. primū patet in principio. secūdū ibi. ait illis inimicus homo hoc fecit. De primo dicit. Dñe nonne bonuz semen seminasti in agro tuo. Serui sunt angeli non querūt p modum dubitatōis sed p modum doloris et admiratōnis. nō erat enim dubitatio quin bonū semē ip̄e seminauerat. Dic̄ enim magister in.ij.di.iij. Totum bonum est quod ex ip̄o est. Ideo mirātur. vnde ergo.i.q̄ auctore habet zizania. nā nihil est malū creatum. Aug.in enchiridion. Deus cū est sūme bonus nihil malū sinit esse in suis operibus. Ideo scribit Isido. de summo bono. libro.i.c.ij. Malum nō est a deo creatū sed a diabolo inuentū. ¶ x ¶ Dixi secundo subiungitur p̄risfamilias dolorosa responsio. ibi. ait illis. inimicus homo hoc fecit. hoc est dyabolus. Crisos. dicit. Inimicus homo ꝓpter iacturā quam infert hominibus. Vexatio aūt dyaboli aduersus nos est principium mali seminis. Vocatur aūt dyabolus homo. p psal.ix. Exurge dñe nō cōfortetur homo. Et dictus est inimicus homo ꝓpter inimiciciā quam habet aduersus hoīem ille supseminauit zizaniā viciorū contrariam virtutibus sub specie virtutis. De quo Grego. xxxij. moraliū.c.lxiiij. Hostis nostri malicia tāta arte se palliat et plerūq; ante decepte mētis oculos culpas virtutes fingat. ut inde quisq; quasi expectet p̄mia. vnde dignus est eterna inuenire tormenta. et ut discurramus p singulas virtutes et vicia. Primo zizania supbie semini triplicis virtutis se interserit. quia vt dicit aug. Quecunq; iniquitas in malis opibus exercetur ut fiat. supbia vero etiam bonis opibus insidiatur ut peant. Primo inserit se sub specie virtutis humilitatis dum quis de cōtemptu vane glorie. ut de sorde gloriatur et in seipso extollitur. De quo aug. Sepe homo de cōtemptu glorie in seip̄o vanius gloriatur. Et est illa eius occultatio tanto piculosior. quanto magis sub specie sanctitatis et religiōis latēs pius decipit. ut dicit aug.in.x.cōfessionū. Tales licet alijs placere nō querāt tamen de seip̄is sibi placere affectāt. Unde tales sibiip̄is placētes deo multū displicent. Exemplū de sancto anthonio. Cū quadā vice sibi incidit q̄ nullus monachorū tanto tpe deo seruiuisset in heremo quo se etiam estimabat ceteris sanctiorem Propter quod voce de celo lapsa audiuit aliū multo meliorē fore in heremo. quem etiā accedere iussus fuit scz sanctū paulū primū heremitam. De talibus dicitur. Ecc̄i.xix. Est qui nequiter humiliat se. interiora autē eius plena sunt dolo. Et est ypocrisis et simulatio deceptoria. Mathei.vij. Attendite a falsis ꝓphetis qui ad vos veniunt in vestimentis ouiū ꝛc. ¶ y ¶ Secundo zizania supbie interserit se sub specie iusticie. dum quis sub zelo iusticie aliorum dicta vel facta rep̄hendit. more pharisei qui facta publicani redarguit et seip̄m false iustificauit. Luce.xviij. Et sic aliorum facta considerātes vitam illorū maculāt seip̄os purificant. alios accusant seip̄os excusant. Et sic sub specie zeli rep̄hendūt alios in se confidentes tanq̄ iusti confundunt alios. ut dic̄ greg. xxxij. mora. clamorosa voce. credentes se hoc agere ex amore veritatis. cum tamen agitur ex tumore supbie et p̄sūptōis aut odij vel latētis

inuidie. Propter quod necessariũ est istaz oc
cultatõnem diligenter considerare. Tercio zi
zania supbie interserit se sub specie ꝓfectus ꝓ
ximi siue tꝑalis siue spũalis. Gre. xxiiij. mora
lium. c. liiij. Elatio alios ex rebus secularibus
alios vero ex spũalibus possidet. Tꝑalis cum
quis dicit se ꝑesse velle ut valeat ꝓdesse. vñ
dicit Gre. xxxi. mora. c. xcix. Inanis em̃ glo
ria deuictũ cor quasi ex rõe solet exhortari. d.
debes maiora appetere ut quo ptãte valueris
multos excedere. eo etiã valeas multis ꝓdes
se. Spũalis etiam dũ in actibus spũalibꝫ q̃s
quis ꝓ salute aliorũ exercet. vt gratia p̃dicati
onis et doctrine vel alicuius boni opis quod
quis in publico ꝓ exemplo aliorũ facit appeti
tus laudis humane vel elatio ꝓprie complacẽ
tie se admiscet. sicut beatus grego. de seipo re
fert in fine mora. dicẽs. Ad me intrinsecus re
diens. dum ipam subtiliter radicẽ mee inten
tionis inspicio. deo quidem ex eo summo ope
placere voluisse cognosco. sed eidẽ intentioni
qua deo placere studeo furtim se nescio quõ in
tentio humane laudis interserit. Sic em̃ sepe
intentõnem nr̃am dum ante oculos dei recte
incipit occulte subiũcta et eã velut in itinere
ꝯprehendens intentio hũane laudis assequitur
sicut necessitate quidẽ cibus sumit. sed in ipo
esu dum furtim gula surrepit delectatio ꝑmi
scet. vñ plerũqꝫ ꝯtigit ut refectõz corpis quã
salutis cã cepimus cũ nimia auiditate permi
scetur cũ sumimus causa voluptatis expleamꝰ
Sed talem elatõem incidentẽ statim milites
xp̃i expellunt dicentes. ꝓpter te nõ incepi nec
ꝓpter te dimittam (3) Secundo dicendũ
est de zizania auaricie quam dyabolus interse
rit sub semine triplicis virtutis. Prio sub spe
cie ꝓuidentie. cum fingit se quis congregare
solũ ut necessitati sue et aliorũ ꝓuideat. Vñ
gre. xxxi. mora. c. xcix. Auaricia deuictũ animũ
quasi ex rõne solet exhortari dicẽs. Valde si
ne culpa est ꝙ quedam habenda concupiscis
que non multiplicari appetis sed egere ꝑtime
scis. Secũdo zizania auaricie se interserit sub
specie pietatis. cũ quis fingit se nõ aliter appe
tere vel tenere tꝑalia nisi ut habeat vñ paupe
ribꝫ vel suis cognatis eroget. hoc viciũ est re
pellendum. quia dicit Gre. Nemo p̃t quieto
corde et feruido deo seruire nisi cupiditatem
auaricie que est radix omniũ malorũ studeat

funditus a corde extirpare. Tercio sub specie
liberalitatis et etiã pauꝑtatis. vñ aliquis sub
specie liberalitatis ficte dat alijs ꝓpter retribu
tionem ut sibi maiora redonent. Et etiã appa
ret in illis qui intrãt religionẽ. et dimittunt
pauca tꝑalia ut maiora in religione vel p̃latu
ras assequant. De talibus p̃t dici illud Ma
thei. xxiij. Ve vobis scribis et phariseis. quia
similes estis sepulchris dealbatis que foris ap
parẽt hominibꝫ speciosa. intus vero plena sũt
ossibus mortuorũ et omni spurcicia. Et sic ta
les foris p̃tendunt pauꝑtatem. interius inten
dunt auariciã. Et tales s̃m Hiero. sunt ditio
res in pauꝑtate q̃ꝫ fuerunt sub locupletatõne
diaboli. Plerunqꝫ etiã se interserit auaricia
sub specie abstinentie. dũ quis male comedit
ꝓpter parcitatem. Unde Grego. xxxij. mora.
c. lxiiij. Nonnunq̃ꝫ tenacitas ꝑsimonia putat
cum graue sit viciũ non tribuere virtus credi
tur accepta retinere. (A) Tercio videndũ
est de zizania luxurie. que se etiã interserit sub
specie triplicis virtutis. Primo sub specie cha
ritatis et amicicie. dũ quis p̃tendit se affici ex
charitate et vera amicicia ad aliquã ꝑsonam.
quam tamẽ carnali cõcupiscentia diligit. sicut
aug. in .ij. libro cõfessio. confitetur se fecisse
dicens. Et quid erat quod me delectabat nisi
amare et amari. sed nõ tenebatur modus ab
animo vsqꝫ ad animũ. quatenus luminosus
est limes amicicie. sed exalabantur nebule de
limosa cõcupiscentia carnis et scatebra puber
tatis et obnubilabant atqꝫ obfuscabãt cor me
um. ut nõ discerneret serenitas dilectõis a ca
ligine libidinis. Secũdo sub specie affabilita
tis vel familiaritatis dũ quis se affabilẽ exhi
bet alicui ꝑsone. Nam et nimia familiaritas in
ficitur sepe veneno carnalis voluptatis. Eccl.
ix. Colloquiũ illius quasi ignis exardescit. vt
conquerit Aug. vbi iã supra dicens. exalabã
tur nebule de limosa cõcupiscẽtia carnis et ob
nubilabant atqꝫ obfuscabant cor meũ. Ter
cio luxuria interserit se sub specie sãctitatis dũ
quis p̃tendit ad aliquã ꝑsonam plus alijs in
clinari ꝓpter eius sanctitatẽ et virtuositatem
relucentem. Sed sub hoc colore sepe surrepit
visc⁹ libidinis. Unde aug. de cohabitatione
clericorũ et mulierũ sic. Nõ minus femine ti
mende sunt quia religiose existunt. qꝛ quanto
religiosiores tãto citius alliciũt Plerũqꝫ em̃

sub ꝓtextu sanctitatis latet viscus libidinis. q̄ modo aūt istis tribus modis ista zizania subtiliter surrepat. idē aug. ostēdit dicēs. Amor spūalis q̄ latentē surreptōnem sc̄z instinctum dyabolicū. qñq̄ generat amorē affectuosum et affectuosus obsequiosū. obsequiosus autē generat familiarē. Qui consistit in hoc q̄ homo cum ꝑsona deuota desiderat habere priuata colloq̄a et cōuictus familiares Et iste amor familiaris cōtaminat diuinū amorem et dispōnit mentē ad amorē carnalem. q̄d etiam sepe ꝓtingit in viris ꝑfectis. ut ibidem Aug. dicit in libro de singularitate clericoꝝ. Crede mihi expus loquor. multos de peste nimie familiaritatis mulierū cecidisse reperi. qui erāt quasi cedrus libani. de quorū casu mihi minus suspicabar q̄ Hieronimi et Ambrosij impudica turpitudine (b) Quarto videndum est de zizania inuidie q̄ odij que etiā a dyabolo inseritur sub triplici virtutis specie. Primo sub specie charitatis. dum quis inuidet alteri de bonis sibi diuinitus collatis asserēs q̄ hoc ideō faciat. q̄ timeat q̄ talia bona saluti eius nō expediāt sicut illi qui ꝓhibent deuotos ne nimis se in meditatōibus sanctis vel cōtemplatōne exerceant. et tamē non mouent ad hoc nisi ex fomite inuidie. Secundo occultat se sub specie falsa fraterne charitatis. quod maxime apparet in istis qui ex speciali affectu sic sunt ad aliquas ꝑsonas vel ad aliquē ordinē inclinati q̄ molestē ferunt si alijs ꝑsonis aut ordinib⁹ aliquid cōmodi ꝓueniat aut honoris. et isti frequenter extermināt bonū aliorū ordinum vel ꝑsonarū quod relucet siue in cōuersatōne exemplari siue in doctrina salutari. quod in de contingit. quia timēt q̄ ex hac vilitate status illorum depeat ad quos magis inclinantur ex affectōne singulari. Tercio se occultat inuidia sub specie zeli et rectitudinis. dū quilibet acriter rep̄hendit alios. vel etiam vlciscitur vicia illorū ꝓtendens hoc se facere ex zelo iusticie. et ex detestatōe vicij cū tamē plerunq̄ hoc ꝓueniat ex fomite odij q̄ inuident alijs in b q̄ sibi pacificantur vel q̄ ipos excellūt. ideo q̄ re p̄hēsiones arduas alios vilificant ut ipi singulares appareāt. et ē vna occultatio ꝑm Gre. minimis piculosa. q̄ ꝑm eundem est difficilis ad ꝓgnoscendum vel repellendū. quia dicit idem in. xxxij. mo. c. lxv. Error qui virtutis credit̄ difficile emendatur. quia sepe dum hō credit exercere virtuosum actū potius exercet vicioſū. Unde gre. In vlciscendis vicijs crudelitas plerūq̄ ex odio agit̄ et iusticia putatur. (c) Quinto videndū est de zizania gule quaz dyabolus etiā seminat sub triplici virtutum specie. Primo sub specie gratitudinis dono rū dei. dum quis gulositati seruit dicens cibaria esse a deo creata allegans dictum Gregorii. xxxi. moralium. ca. xcix. Deus ad esum omnia mūda cōdidit. et qui sanari cibo respuit q̄d alicui q̄ muneri ꝓcessio cōtradicit. Aug. in libro de conflictu viciorum quasi ꝑsimilia verba ꝓnit. Secundo sub specie necessitatis. q̄ sc̄dm aug. i. x. ꝑfe. Sepe fit incertū hoi an ad necessitatem corpis cibum petat. an voluptaria q̄ falsa fallacia cupiditatis ministerium suū expetat. Et sic ꝑm Gre. in. xxx. mo. c. lxi. Sic voluptas sub necessitate se palliat vt vix eam ꝑfectus q̄z discernat. Facile aūt est dep̄hendere cū voluptas eius necessitatē preuenit. Sed valde est difficile discernere cū in ipo esu necessario se occulta subiungit. Tercio adhuc piculosius se occultat sub specie abstinētie vel moderantie Primo ut q̄n quis ieiunat ut postea delectabilius ꝓmedat. Secundo cum quis sub specie abstinentie vel tpantie a delectabilib⁹ cibis abstinet ut grossis ac vilibus immoderanter se ingurgitet. Quia ꝑm gre. in. xxx. ca. lix. Neq̄ essi cibus sed appetitus in vicio est. vix lautiores cibos plerūq̄ sine culpa sumimus et abiectiores sine reatu cōsciēcie degustamus Hinc est q̄ esau primatū p lenticulā pdidit. et helyas in deserto virtutē spūs carnes eterno seruauit. Unde Bern. in apologetē. suo. Melius est exiguo sanguine ad vsum vesci q̄ vicioso legumine ad fructum sanari. (d) Sexto videndū ē de zizania ire que a dyabolo inseritur sub specie triplicis virtutis. Primo sub specie zeli et iusticie. Unde Gre. xxvi. moralū. Plerunq̄ mentez sub obtentu iusticie ire immanitas vastat. et dum quasi seruit zelo rectitudinis rabiem explet furoris iusteq̄ facere estimat quidquid ira nequiter dictat. cui consonat quod dicit. xxxij. c. lxxiij. Plerūq̄ in vlciscendis vicijs crudelitas agitur et iusticia putatur atq̄ immoderata ira iusti zeli merito creditur. et cum a distortis moribus peccantes caute dirigi debeant violēta inflexione

franguntur. Secundo sub specie charitatis ꝛ
vtilitatis. cum quis ꝑtendit se ꝓximo irasci ꝓ
suo bono sed plerũq; decipit̃. Quia dicit gre.
v. mora. c. cxxvi. Ira cum insequentium cul
pas insequitur nõ debet menti quasi dña ꝑire
sed velut ancilla ad obsequium parata a ratõis
tergo nunq̃ recedat. quia ſm Gre. ĩ mo. li. v
c. cxxv. Alia est ira quam impatiẽtia excitat. et
alia quam zelus format. illa ex vicio hec ex vir
tute generatur. illa ꝑ viciũ mentis oculũ exce
cat. hec aũt ꝑ zelũ turbat vt altiora in cõmoti
one non videat que bene prius tranquilla cer
nebat. Si ergo nobis et ꝓximis peccantibꝫ
irascimur nõ peccamus sed benefacim⁹. Berñ
Nõ irasci vbi irascẽdũ ẽ. est nolle emẽdare pec
catum. plus eq; irasci q̃ irascendũ est. est pec
catum peccato addere. Tercio occultat̃ sub
specie mansuetudinis et patiẽtie. et ꝯtingit cũ
quidam vt se grauius vlciscant̃ tacendo et ni
hil loquendo affabilitatẽ et familiaritatẽ ꝓxi
mo subtrahunt. et in hoc vl̃ ipm magis cõmo
uere moliunt̃ vel intendũt sibi vtilem verita
tem subtrahere nt ex hoc ꝓximus maius incur
rat nocumentũ. Unde gre. in mora. v. c. cxxi.
Aliqñ ira ꝑturbato aĩo quasi ex iudicio silenti
um indicit. et quo se foras ꝑ linguã nõ expri
mit. intus deterius ignescit. vt iratus quisq;
collocutõem suam ꝓximo subtrahat. et nil di
cendo q̃ sit auersus dicat. Et sic iratus qñq;
ꝑ taciturnitatẽ ꝓximo subtrahit quod ad salu
tem eius ꝑtinet (E) Septimo videndum
de zizania accidie. que similiter inserit̃ a dyabo
lo sub specie triplicis virtutis. Primo sub spe
cie discretõis. dum quis quasi ex rõe se fingit
cessare a bono opẽ ne vltra vires fatigetur. et
vt salus corpis ad diuinũ seruitiũ conseruet̃.
Unde greg. xxxij. mo. c. lxiiij. Plerũq; pigri
cia quasi cõtinentia quietis attendit̃. et cũ gra
uis culpe sit recta studiose nõ agere magne ꝟ
tutis meritum credit̃ tantum a praua actione
cessare. Et hoc exp̃ssius declarat beatus aug.
in li. de cõflictu viciorũ et virtutum dicẽs. Ac
cidia et ignauia dicũt si lectõi continuato stu
dio insistis oculorũ caliginẽ incurris. Si in
desinenter lacrimas fuderis ip̃os etiã oculos
amittis. si quotidiano labore te afficis ad op⁹
spũale qñ surges. Secũdo sub specie humili
tatis et vitãde ypocrisis. dum quis a bonis o
peribꝰ abstinet. ne de hoc vana gloria sibi sur
repat ne vel ab alijs laudetur. ne ve ab alijs y
pocrita reputet̃. et sic sub specie humilitatis la
tet accidia. Tercio sub specie ꝑfectionis aliorꝫ
operum. dum quis a virtutũ exercicio et opi
bus pietatis se subtrahit ut melius vacari pos
sit cõtemplatõi. Sed tales plerũq; decipiunt̃
cum ꝑfectio vite cõtemplatiue ꝑ virtutũ exer
cicia nõ impeditur sed potius ꝓmouet̃. Quia
dicit ꝓsper de vita cõtemplatiua. Sicut ociũ
corpale infert multiplicitatẽ viciorũ. Juxta il
lud Eccĩ. xxxiij Multã maliciam docuit ocio
sitas. sic virtuosa occupatio multiplices fert
fructus spũalis suauitatis (F) Preter hec
septem viciorũ genera ad que vident̃ omnia
vicia reduci. De quibusdã etiam alijs specia
liter inducit beatus gre. xxxij. mo. c. lxiiij. dicẽs
Plerũq; dissoluta remissio quasi mãsuetudo
ac pietas habetur. ut dũ plus q̃ decet delinq̃n
tibus tꝑaliter parcitur ad eterna supplicia cru
deliter reseruant̃. nõnunq̃ effusio misericor
dia credit̃. et dum male seruare culpa sit pei⁹
spargi quod acceptum est nõ timet̃. sepe malo
rum ꝑtinacia cõstantia dicit̃. et dum mẽs a ꝑ
uitate sua flecti non patitur. quasi ex recti defẽ
sione gloriat̃. Plerũq; inquietudo spũs vigi
lans solicitudo nominat̃. et cum quietẽ quis
q; non tolerat agendo que appetit virtutis de
bite implere se exerciciũ putat. Sepe ad ea q̃
agenda sunt incauta ꝑcipitatio laudandi stu
dij feruor credit̃. et cũ desideratum bonũ intẽ
pestiua actõe corrũpit̃ eo agi melius quo cele
rius estimat̃. Sepe accelerãdi boni tarditas
consiliũ putatur. et cũ expectatur vt ex ꝓtracti
one ꝓficiat. hoc insidiãs mora supplãtat. Dũ
igitur culpa velut virtus aspicitur. necessario
pensandũ est quia tanto tardius mẽs vicium
suũ deserit. quanto hoc quod ꝑpetrat nõ erube
scit. et quanto etiã ꝑ virtutis speciem decepta
ꝑmiorũ etiã de eo retributõem querit. Facile
aũt culpa corrigit̃ que agnoscit̃ ꝛ erubescit̃. qꝛ
esse culpa sentit̃. hec Greg.

Dominica septuagesi me Sermo. xlix.

Simile est regnũ celorũ homĩ pa
trifamilias qui exijt primo mane
conducere oparios in vineã suam
Math. xx. (G) Introductio.

Unaqueq3 mulier habet ꝯpatientiã cum ꝯsi
derat filiorũ penuriã et miseriã. Sicut legitur
in figura de muliere chananea Mat. xv. Spi/
ritualiter. sic sancta mater ecclesia hodie ad me
moriã reuocat penuriã et miseriã hũaui gene/
ris in quam incidimus ꝑ peccatũ primoꝝ pa/
rentũ. ut habetur Geñ. i. ij. et. iij. capl'is. quã
hodie legere ꝯsueuit. ꝓut ꝯtinet hystoria pre
sentis dñice. vbi ꝓponit̃ primo humani gene
ris dignitas et excellẽtia. et deniq3 subiungit̃
ꝓpter casum vilitas et miseria. quam p̃cipue
ad memoriã reuocat ⁊ deplangit. sicut ostẽdit
primo introitus misse vbi d'r. Circũdederunt
me gemitus mortis ⁊c. Et merito. q2 primo ĩ
statu innocentie eramus in gratia dei. in fauo
re et in eius amicicia. nũc vero in ira odio ⁊ in
imicicia ip̃ius. De quo Ecc̃i. xli. Ue vobis
viri impij qui dereliquistis legem altissimi si
nati fueritis in maledictõe nascemĩ. et si mor/
tui fueritis in maledictõe erit pars vr̃a. Nam
dicit apl'us ad ephe. ij. Eramus natura filij ire
Ideo Ecc̃i. xij. Altissimus odio habet pecca/
tores. Et ꝓuer. xv. Abominatio est dño via
impij. Propter h̃ ergo hodie deponit̃ canticũ
diuĩe laudis sc3 alleluia. q2 indigni sumus ad
diuinã laudẽ. Ecc̃i. xv. Non est speciosa laus
in ore peccatoris. Nec solũ cecidimus in odiũ
dei sed etiã angelorũ. Idcirco etiã deponit̃ cã
ticum angelicũ sc3 gloria in excelsis. imo etiaꝫ
meruimus iram et odiũ totius celestis curie.
et ideo etiã ampli⁹ nõ canit̃ Te deũ laudam⁹.
vsq3 in diẽ resurrectõis (H) Secundo in
statu innocẽtie habuimus immortalitatem. i.
posse non mori. quo durãte homo etiam nec
pati quõlib3 nec ferro ledi nec veneno poterat
De quo Isido. Si homo innocẽter viueret
ignis eũ nõ vreret aqua nõ submergeret. nec
spinarũ aculei nocerẽt. nec omnia que nocent
mortalibus impedirẽt. Sicut declarat sanctus
tho. parte. i. q. xcvij. ar. iiij. Et dicit ꝙ hec po
tentia duplicẽ habebat causaꝫ. vnã ad intra. ⁊
hec est anime ad corpus ordinatio que mane
bat tam diu q̃dĩ aĩa non sepabatur a suo prĩ
cipio sc3 deo. aliam ab extra sc3 lignũ vite. q̃d
naturaliter habebat effectũ cõseruare corp⁹ in
sanitate. (I) Tercio habuit homo in pa/
diso amenitatem. Unde Damasce. Paradi/
sus est locus voluptatis floribꝫ cõsitus. odore
plenus. amenitate repletus. vbi vniuerse pul
critudines forme sensibilis superexcedũt huma
nam intelligentiã. vbi nec frigus nec estus. sꝫ
aer miro mõ tpatus. vbi omnis fructus dul/
cis ad vescendũ. omne obiectũ pulcrũ et dele/
ctabile ad videndũ. Ecce hãc amenitatẽ hũc
locũ delectabilissimũ homo ꝑdidit ꝑ peccatũ
primorũ parentũ. Quarto habuit spei securi
tatem sc3 trãsferẽdi de terrestri paradiso in ce
lestem. vbi nec vnq̃ sensisset homo mortis a/
cerbitatẽ. sed cũ dño placuisset viuẽs trãstat⁹
fuisset ad eternã requiem. et de hoc fuisset hõ
certus. et ꝑuenisset illuc sine omni dolore et
fatigatõe. nunc aũt nemo certus est. Ecc̃s. ix.
Nescit homo vtrũ amore an odio dignus sit.
Et ideo oꝑtet nos semꝑ et in om̃ibus timere
Ideo canit̃ in aliquibꝫ locis nunc hymn⁹. di
es absoluti p̃tereũt ⁊c. Propter hoc etiã ꝓhi
bet̃ celebritas nuptiarũ. De quo in cano. xxx/
iij. q. iiij. non. ex Ilerdensi cõcilio. Nõ oportꝫ
a septuagesima vsq3 in octauas pasce nuptias
celebrare. quod si factũ fuerit separentur. glo.
ad tpus. extra de matri. cõtrac. cõtra inter. ec.
littere. Et idem etiã habet̃ de ferijs. c. capella/
nus. Id idem etiã sentit mgr̃ in. iiij. di. xxiij.
c. vlti. Et sanc. tho. sup eadem. q2 anim⁹ cõiu/
gum multũ occupat̃ ex nouitate circa carnem
Etiã in nuptijs multe dissolute leticie solẽt fi/
eri. idcirco merito nũc ꝓhibent̃. vbi homo me
morari debet potius doloris et tristicie q̃ exul
tatõis cõsolatõis et leticie. Berñ. Non eiecit
dñs hominẽ extra ꝑadisum ut hic ꝑadisum fa
ceret sed ut peniteret et spũalem vitã in dei ti
more et seruitio duceret. et hoc notãt v̄ba the
matis vbi supra (K) In summa euãgelij
p̃ñtis duo tangunt̃. Primo diuine pietatis
fastigiũ. quod ꝓbat generalis vocatio. et tãgi
tur ibi. simile est regnũ celorũ. Secũdo subiũ
git̃ supne largitatis p̃sagiũ. quod ꝓbat libera
lis p̃miatio. ibi. voca oꝑarios. De primo dic̃
In illo tpe. sc3 cum xp̃us dixit discipulis suis
ꝙ diuites difficile intrarẽt ĩ regnũ celorũ. Et
petrus interrogauit de p̃mio dicẽs. Ecce nos
reliquimus om̃ia et secuti sumus te. quid er/
go erit nobis. Rñdit. vos qui secuti estis me
sedebitis super sedes. ⁊c. Et omnis qui reliq̃
rit patrem ⁊c. centuplum accipiet et vitã eter
nam possidebit. Sed hoc valde difficile ẽ. et
solum ꝑfectorũ. neq3 ex eo sua ineffabilis beni
gnitas et misericordia lucide cognosceret. id

tirco in pñti euangelio ostendit quo quilibet in/ differens possit possidere regnum dei. et hoc o/ clarat in pñis euangelij pabola dicēs. Sile est regnum celorum. i. militans ecclesia et cōgre gatio fidelium. Et bene ecclesia sancta regnuz celorū dicit. quia in ea et non alibi ad regnuz celorū puenit. ut habet in canone. xxiij. q. i. Alienus. Alienus est. pfanus est. hostis est. et nō pt habere deū patrem qui vniuersalis eccie nō tenet vnitatem. Et infra. ibidem. c. Qui/cunq. Quicūq ab vnitate fidei vel societatis apli petri quolibet mō seiūm segregauerit. ta les nec vinculis p cōcorū absolui. nec ianuam pñt regni celestis ingredi. Tunc sequitur. ho/mini patrifamilias. i. deo patri qui dicit homo tōe pietatis. et paterfamilias rōe gubernatōis De quo Boetius de ꝯsolatu. Tu pater ꝓ/ uidentia tua cuncta gubernas. Sequit. Qui exijt primo mane cōducere o. in vi. suā. Sig/ne. i. a principio creatōis et in prima etate que est ab adam vsq ad noe. ibi primo exijt cōduce operarios. ꝛc. Gre. Erimus ille non est p lo ci mutatōem sed p pietatis diffusionē in crea tura rōnali cōducere operarios in vineam suam (I) Flota p vineaz hic primo intelligitur penitētia et merito. Nam sicut sm omnes eta tes mūdi operij ad vineam vocant. sicut die aplus Io. iij. Omnes peccauerūt et egēt glo ria dei. sic et omnes debent intrare vineā pñie tij. Reg. xix. Plantate vineas. i. pñiam agi/te. et ꝛmedite fructū earū. Matth. iij. Facite fructum dignū pñie. Ista vinea continet in se agrū cordis. De quo aug. in li. de salutaribus documētis. Cor nostrū est ager xpi quem exco lunus cum celestibus doctrinis et disciplinis vt floreat virtutibus. Hec ergo vinea. i. pñia ad modū vinee primo fodit. Nam multi sunt fossores huius vinee. Primus est pudor. ro. rubescatis. Sed duplex ē erubescētia siue pu dor. ut dicit Ecci. iij. Pro anima tua nō con fundaris dicere verū. Et subdit. Est enim con fusio adducens peccatū. et est ꝓfusio adducēs gloriam et gratiā. De qua ad ꝓpositū. Secū dus fossor est dolor. Joelis. ij. Scindite cor/ da vra et nō vestimenta vra. Tercius fossor ē amor. quia quantū diligis tantum operaris. Secūdo vinea electa pastinat et occatur tpe hyemis vt dicit Lucianus. Sic et vinea pni tentialis p humilem ꝓfessionem. Et bene pcō fessionem pastinatio vel occatio intelligit. qz p eam dyabolo omnia peccata nostra celātur. Tercio erigunt palmites scz tpe veris. Et spi ritualiter in ꝓposito hoc fit p spem remissionis peccatorū quā quilibet cōfitens atcz penitens habere debet. Augus. Penitētia que nō ꝓce dit ex fiducia sterilis est et infructuosa et sine misericordia. Quarto ligatur p timorem. Ec clesiastici. xxvij. Si non in timore dñi tenue ris te instāter cito subuertet domus tua. Quā to sepitur p diligentē et firmā custodiā. Eccī. xxi. Fili peccasti. nō adijcies iterū. sed de pri/stinis delictis depcare ut tibi dimittantur. Et quasi a facie colubri fuge peccatū. quia dicit Eccī. xxx iij. Qui baptisatur a mortuo. et iterū tangit eum quid ꝓdest lauatio eius. Sic homo qui ieiunat in peccatis suis iterū ea faciens quid ꝓficit humiliādo se oratōem eius quis exau/diet. Sexto torcular in eo foditur scz p passio nis xpi meditatōem. cum homo cogitat q deꝰ ꝓprio filio suo nō pepcit. sed euz p peccatis ali enis tā diu cruciari voluit. quid de miseris pec catoribꝰ erit qui nō p alienis sed ꝓprijs excessibus ad penam obligantur. In tali ergo tor culari ad vltōez vua ꝑmittur et vinū formatur lacrimarū. De quo Bern. Lacrime penitenti um sunt vinū angelorū. (S) Etiā p vine am hic pt intelligi anima siue spūalis vita. Et merito anima p vineam intelligit. Primo ꝓ pter ꝑciositatem. nō est enim exile quid vinea quia multo ꝑcio oportet ꝓpari. et sic anima ra tionalis est magni ꝑcij. Et quanti ꝑcij sit dicit Ber. Tāto ꝑcio deꝰ pē estimauit vineā aie ut p ea suū vnigenitū daret. et dyabolꝰ p ea to tū orbē offerret Mat. iiij. Hec oīa tibi dabo si cadēs ado. me. voluit eīm ibi emere vineā aie Et de hac ꝑciositate d. ec hugo. O aia deꝰ tuꝰ elegit te ex oīb. amauit te ꝑ oīb. et ad ymagi nē suā creauit ut mēoriale suū sp esset apud te. Jō dr hiere. ij. Ego plātaui te vineā meā ele/ctā. qz alias eā nō redemisset. i. Cor. vi. Empti estis ꝑcio magno. et. i. pe. i. Nō cor ruptibilibꝰ auro et argē. redēpti estis sz ꝑcioso sang. quasi agni imā. xpi z incōta. Bern. In meditatōibꝰ. totꝰ sic dē ille mūdꝰ ad vnius aie ꝑciū estimari ñ pt. Secdo aia ꝓpat vinee. nā vi nea ꝓstat ex multis vitib. et sic eīa ex multis po tentijs quibus eā deus adornauit scz intelle/

Mulier vinea mea. ꝑ. ꝑa.

ꝓmo

3°

4°

5°

6°

2°

ctm memoria et voluntate. potentia rōnali ira
scibili et cōcupiscibili. Tercio aīa dicit vinea
ꝓpter facilē lesionem. nam vinea valde facili
ter leditur. sic et aīa. Job. xv. Ledetur quasi
vinea in primo flore botrus eius. Nam dicit
Eccs. ix. Qui in vno peccauerit multa bona p
det. Et Jacobi. ij. Quicūq; totam legē ser
uauerit offendat aūt in vno factus est omniū
reus. Quarto vinea dicitur anima siue spi
ritualis vita ꝓpter laboriositatē. oportet nāq;
habere magnū laborem. et sic in spūali vita vt
infra patebit. ¶ H ¶ Hec ergo vinea scz aīa
ad modū vinee primo sepitur ne bruta intrēt
hoc est sacra scriptura. de quo hugo. Nihil est
q sic hominē cōtra temptatōes roborat et ad
omne bonū inducit. sicut continuū studiuz sa
cre scripture. Unde gre. sup Ezechielē. ome.
iij. Uniuersa nostra munimo consistit in sacro
eloquio. ¶ Propter quod dicitur Matth. xxi.
Homo erat pfamilias qui plantauit vineam
et sepē circūdedit ei. Eccī. xxvi. Ubi nō ē seps
diripietur possessio. sic et vbi doctrina sperni
tur nihil boni custoditur Bap. xiij. Nam sunt
oēs homines in quib nō subest scia dei. De
cūdo hec vinea foditur scz p pfessionē et dei ti
morem p quē omnes lapides scz duricie pecca
torū et spine diuitiarū male acquisitarū. simi
liter vepres viciorū extirpantur. De quo Ec
clesiastici. i. Timor dñi expellit peccatū. Nā
qui sine timore est nō poterit iustificari. Ter
cio amputatur. sic et aīa ab oīi ope prauo ab
omni verbo vicioso. ab omni puersa cogitati
one et voluntate. Job. xv. Omnē palmitem
in me non ferentē fructū tollet. et omnem qui
fert fructū purgabit. ut fructū plus afferat. nā
vinea neglecta que tpe suo nō putatur. i. pre
scinditur siluestris efficitur. sic et aīa. i. Cor. ij.
Animalis homo non pcipit ea que sunt spūs
dei. Quarto appodiatur scz p exempla sancto
tū. si enim vites siue palmites sup palos infi
xos innitūtur. sic incipiētes sup pfectos. Et li
gatur p continuatōem boni ꝓpositi. De quo
ps. lxxix. Respice de celo et vide et visita vi
neam istā et pfice eā quaz plātauit dextera tua
id est pfice quidquid inspirasti. et quidqd san
cti exemplificāt ¶ O ¶ Quinto ꝓpaginatur
Et hoc fit in edificatōe primoū. De q psal.
lxxix. Extendit palmites suos vsq; ad mare.
et vsq; ad flumen ꝓpagines eius. Palmites
primi fuerūt apli. Joha. xv. Ego sum vitis et
vos palmites. et hij in omnē terrā se extēderūt
p doctrinā et vite cōuersatōem. Sic et qlibet
fidelis p cōuersatiōez suam bonā quantū li
bi est possibile. De quo. i. Pe. ij. Cōuersatio
nem vram inter gentes habentes bonā. Ter
to reflectitur ne palmites erecti nimiū crescāt
sic et anima debet reflecti p humilitatē. Luce
xvij. Cum feceritis omnia que pcepta sunt vi
cite inutiles serui sumus. Et merito qz nesci
mus vtrū tantā diligentiā fecimus quantā fa
cere debuim⁹. nec scimus vtr deo accepta sūt
vel nō. bene ergo requiritur hūilitas. qz dicit
Gre. Perit oīe qd agit nisi hūilitate custo
diatur. Septimo in ista vinea debet esse torcu
lar hoc est recordatio dñice passiōis. De quo
Isa. lxiij. Torcular calcaui solus. Et merito
passio xpi dicitur torcular. qz sicut torcular ex
lignis cōstruit. sic passio xpi ex ligno crucis p
fecta est. De quo gre. Salus hūani generis
ꝓuenit ex ligno crucis. Ena oparij vince non
nunq; ꝓpter inundatiōis ymbrū ad torcular
ꝓfugiūt. sic hoies angustiari et turbari ꝓcell
aduersitatū ad lignū crucis. De quo Jero.
de sūmo bono. Quicū qz ꝓcellis mūdi involu
eris lignū ascende crucis et liberaberis. Et
Rabanus. Crux xpi est peccatorū remissio pi
etatis exhibitio. infirmorū sanatio et mestorū
cōsolatio ¶ P ¶ Vinea ergo talis sic ordina
ta primo ꝓducit bonas gemmas. hec sunt co
gitatōes bone. nā sicut gēme sunt ornatus omniū
fructuum. sic cogitatōes bone bonorū operuz
et sicut vitis nō ꝓducit tm gēmas sed etiā et
humore celesti. sic nec vir iustus cogitatōnes
bonas et salubres sine irroratōne gratie. sicut
dicitur Bap. v. Cogitatio eorū scz bona a
pud altissimū. qz dicit apls. ij. Cor. iij. Nō q
sufficientes sim⁹ cogitare aliqd a nobis tāq; ex
nobis. sz sufficientia nra ex deo ē. Deōo ꝓduc
florez. i. boas volūtates. vñ sic et gēmis nascūt
flores. sic ex cogitatōibo bonis bone volūtates
Et sicut flores sm Crys. nō pñt ꝓcedere nisi p
cedent gēme. sic nec possumus hre bonā volū
tatē sine puia bona cogitatōe. Et hic dic Crys
Sic flores apud hoies sunt odorifere. sic bo
ne voluntates apud deuz sunt suaues. Tercō
producit vuas bonas. id est fructus bonoruz
operum. Nam sicut vue bone procedunt ex
bonis floribus. sic bona operatio ex bonis

volūtatibus. De quo Eccī.xxiiij. Flores mei fructus honoris ⁊ honestatis. Etiam sicut vi ue intrinsecus sunt plene humore. sic o pa nr̄a debent esse plena hūore deuotōis et charitatis. (Q) Ex talibus ergo fructibus sequit̄ vinuz spūalis gaudij et cōsolatōis. Nam sicut vinū naturaliter cor hōmis letificat. sic et bona ope ra in charitate et deuotōe facta hic letificāt per gratiā et deinde ꝑ eternā ꝯsolatōem. Hoc vi nū vindemiat̄ p̄mitur et colligit̄ scz post mor tē. et in celario celestis patrie collocat̄. Canti coꝝ.ij. Introduxit me rex in cellā vinariā. Et tunc ꝑfecte illud gustabit̄. sed certe si ad matu ritatem venire debet oportet ꝙ in ea scz vinea ponant̄ custodes scz angeli p̄lati et p̄dicatores qui clamēt. i. clamare debent cōtra vulpeculas paruas. i. demonū temptationes qui demoliū tur vineas cū sunt in flore. et p̄gnantes in ma turitate. De q̄bus Can.ij. Capite nobis vul pes paruulas que demoliunt̄ vineas. Nam vi nea nostra floruit. Et de isto clamore dicitur Isaie.lviij. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuā. Et merito clamare debet. qꝛ dicit Gre. Tot mortibus p̄lati digni sunt quot ani mas ꝑire vident et corrigere negligunt. qꝛ de omnibus oportet eos reddere rōem. (R) Ad ꝓpositum. sic ergo paterfamilias hoc ē de⁹ pater exijt primo mane hoc ē in prima mūdi e tate. vel in prima etate hōmis. hoc est in pueri cia. que incipit. qñ homo primo est dolicapax. et illius etatis certus terminus poni nō pōt. ⁊ merito significat̄ ꝑ mane. nam sicut tūc sol pri mo oriri incipit. sic intellectus et discretio rōis in talibus hoībo. Mane ergo cōducit oparios in vineam suam. i. hortat̄ ad pñiam siue ad spi ritualē vitā. In hac prima etate intrauit bea tus nicolaus. et be. Johānes baptista. de quo canit ecclesia. Antra deserti teneris sub annis ⁊c. Sequit̄. ⁊ ꝯuētione facta ex denario diur no misit oparios in vineā suam. Crisꝭ. Cōuen tio siue ꝯductio est vite eterne ꝓmissio. que. s. vita eterna ꝑ denariū diurnū significat̄. ut in fra patebit. Subdit. et egressus circa horam terciam. hoc est in scd̄a mundi etate que fuit a noe vsqꝫ ad abrahā. Vel pōt hora tercia dici et intelligi scd̄a etas hōis. hoc est iuuentus si ue adolescentia. et incipit a.xiij. anno. et durat vsqꝫ ad.xxiiij. s̄m aūt alios vsqꝫ ad.xxx. annū Et significat̄ illa etas ꝑ terciam horā. quia ta li hora sol est calidior et altior. sic et homo for tior est viribus. et altior in cognitōne sua. Se quit̄. Vidit alios. s. oparios stantes in foro ociosos. Crisꝭ. ꝑ forum mūdus significat̄. nā sicut in foro causant̄ et exoriunt̄ inuidie et cō tentōnes et diuerse res venales inueniuntur. sic in foro mundi aīe hoīm venales exponūtur. Aliqui enim vendunt eam ꝓ modica delectati one. sicut carnales et gulosi. aliq̄ ꝓ fallacibus diuitijs ut auari. aliqui ꝓ honoribus trāsito rijs. ut supbi. et sic de alijs. Et inquit ociosos i. sine bonorū operū exercicio et ꝓfectu vt ma xime hominibus in hac etate cōstitutis cōtin git in qua magis sunt dissoluti salutē anime ñ aduertentes. Et illis dixit. ite et vos in vineā quasi. di. ite liberi et non coacti. ut etiam sitis de numero penitentiū aut de numero spūalem vitam ducētiū. Et quod iustū fuerit dabo vo bis. non cōuenit cū illis de p̄cio. sed tantū ꝓ misit eis quod iustū fuerit. quia retribuet vni cuiqꝫ iuxta opa sua Math.xvi. Subdit Illi autem abierūt ⁊ liberū arbitriū voluntati diui ne ꝯformauerūt. et hoc valde laudabile ē Iux ta illud Treno.iij. Bonū est viro cū porta uerit iugum dñi ab adolescentia. nam quam cūqꝫ viam tunc app̄hendit in illa ut in pluri mū manet. Iuxta illud ꝓuer.xxij. Adolescēs iuxta viam suā etiā cū senuerit non recedet ab ea. Hac hora intrauit beatus Johānes euan gelista quem volentē nubere vocauit dñs a nu ptijs. ut dicit Hieronimus. (S) Sequi tur. Iterū autē exijt circa sextā et nonam ho ram. et fecit similiter scz vocando ad penitenti am siue ad spūalem vitā. Per sextā horā intel ligit̄ tercia etas mūdi que fuit ab abraham vs qꝫ ad moysen. cui circūcisio data est. Vel dici tur tercia etas hominis que incipit a.xxiiij. vel s̄m alios a.xxx. anno. et durat vsqꝫ ad.l. annū Hec etas dicitur virilis. et merito significat̄ ꝑ sextam horā. quia tunc sol est calidissimus ⁊ lucidissimus. et sic homines in tali etate luci dissimi sunt in cognitōne rōnis. et calidissimi deberēt esse in dei seruitio. sed iam hodie oppo situ expit̄. ut qui deberēt esse lucidiores sūt ob scuriores peccatorū vicijs obtenebrati. ita ut verificatur de eis illud Mathei.xxvij. A sexta aūt hora tenebre facte sūt sup vniuersam terrā vsqꝫ ad horā nonā. qꝛ sol. s. rōis. obscuratus ē quia dicit Augu. de ciui. dei. Paucissimi sūt

qui tāte felicitatis sint ut ab ineunte etatis sue adolescētia nulla dānabilia cōmiserūt. Et si h̄ de adolescentia quid tunc de hijs qui sup̄ adolescentiā ad maiorē statū etatis venerūt. cū d̄r i. Johā. v. Totus mundus in maligno positus est. (T) Per nonam vero horā quarta etas mundi intelligit̄. cui lex. x. p̄ceptorū data est. et durauit a moyse vsq; ad xp̄m. Vel significat̄ quarta etas hominis que d̄r senectus et incipit a. l. anno. et durat vsq; ad. lxx. et bñ hec etas none hore comparatur. quia tunc sol incipit declinare ad occasum et calorē suum mitigare. sic tp̄e senectutis mors appropinquat et sensus hominis debilitant̄. Attamē licet tunc multū sol descenderit. tamē adhuc est calid⁹. sic tales antiqui licet ꝓpe mortem sint. tñ p̄nt adhuc p̄ calidam pn̄iam recupare quidquid ī iuuentute dereliquerūt. et sic adhuc p̄nt ducere sp̄ualem vitam. Greg. Tanto quis cautior debet esse in suo regimīe q̄to ꝓuectior est etate. sed iam raro in tali etate ꝯstituti hoc faciūt quia tunc vident̄ sibiip̄is sapientes et corrigi nolūt nec correctōes aduertūt. sed inueterati sunt in eorū malicia siue mala consuetudine. Gre. Difficile valde surgit quē moles praue cōsuetudinis p̄mit. Dicit nāq; aristo. Difficile est cōsueta relinquere. Ideo Hiere. xiij. Si mutare p̄t ethiops pellē suam. et pardus varietates suas. et vos poteritis benefacere cū didiceritis malū. Et sic p̄culosum est expectare ad tale tempus et ad talē etatē. q̄r tunc raro repitur ꝙ homines in vineā intrēt et in ea fideliter laborent. Et hoc dat intelligere in lr̄a. quia nō dicitur ꝙ abierūt sicut de hijs qui ad terciam horā vocati erant. sed tm̄ dicit̄ et fecit sil'r. scz eis suam bonitatē oñdendo in vocatōe ⁊ p̄mij ꝓmissiōe. (U) Sequit̄. Circa vndecimā vero horā iterū exijt et iuenit alios stātes. Per hanc horā vltima etas mūdi intelligitur. que est a tp̄e p̄dicatōis xp̄i et durat vsq; ad finem mūdi. vbi cōtinuat̄ lex euāgelica et apl'ica. Vel etiam intelligit̄ vltima etas hoīs que d̄r decrepitus. et durat vsq; ad obitū hominis. Vel etiā p̄ vltimā etatē p̄t hic intelligi extremitas vite cuiuslibet hominis Ecce mira dei bonitas. q̄r in quacūq; etate quis ad eū cōuertit̄ et in quacunq; hora paratus est eū suscipe. Juxta illud Ezechielis. xviij. In quacūq; hora peccator ingemuerit omniū iniquitatū suaꝝ nō recordabor. Et bñ tales per vndecimaz diei horā significantur. q̄r tunc sol cito descendit. et sic hmōi homines in tali etate cito p̄ mortem terminant̄. modicū enim tp̄us illis sup̄est ut libero arbitrio ad bonū vtant̄. ut scz luceant p̄ bona opa. Quia dicit hern̄. Mors iuuenibꝰ est in insidijs. senibus aūt et decrepitis est in ianuis. et sic valde p̄iculosum est expectare ad tale tp̄us. Unde licet deus p̄ gratiaz taliū hoīm p̄ces acceptet. tñ valde p̄iculosum est et incertū. quia ut cōmuniter talis est finis qualia fuerūt principiū et mediū. ut dicit aristoteles in ethicis. Unde aug. et habet̄ transsumptiue de pe. di. vij. c. Si quis positus. Et etiam mgr̄ in di. xx. iiij. li. sententiarū. Si q̄s in vltima necessitate positus voluerit accipere penitentiā et accipit ⁊ mox recōciliabit̄ ⁊ hinc vadit. Subdit. Fateor vobis nō illi negam⁹ quod petit sed nō p̄sumimus ꝙ bñ hinc exeat. Sed si securus hinc exierit ego nescio. penitētiam dare possumus securitatez aūt dare non possumus. nūquid dico damnabitur. sed nec dico liberabit̄. Vis a dubio liberari. vis q̄d incertum est euadere. age penitentiā dum sanus es. si sic agis dico tibi quia securus es. q̄r penitentiā egisti eo tp̄e quo peccare potuisti. Si aūt vis agere p̄niaz q̄n iā peccare ñ potes peccata dimiserūt te. nō tu peccata. nā plerūq; tales ex nc̄citate penitēt et timore pene et nō ex libera volūtate et amore dei et iusticie. iō p̄iculosum est cū talibus. (x) Et hoc satis dat intelligere saluator in textu. vnde, cū omnibus cōuentionē facit ꝓmittēs eis dare quod iustū est. Illos vero increpat ociosos dicens. quid hic statis tota die ociosi. Gregori⁹. Qui vsq; ad vltimaz etatē vite sue deo seruire neglexerit vsq; ad vndecimā horā ociosus stetit. Cris. Ociosi stant qui mūdo carni et diabolo seruiūt ⁊ nō deo. Ideo dicit quid statis. q. d. in statu periculoso estis in quo saluari nequitis. hic scz in loco trāsitorio. i. Joh. ij. Mūdus trāsit ⁊ cōcupiscētia eius. Et hic. i. in loco incauto. Eccēs. ix. Nescit homo finē suū tota die. i. per omne tp̄us vite vr̄e. i. palipo xxix. Dies nr̄i quasi vmbra sup̄ terram ⁊ nulla est mora. Et dicit tota vie ociosi. q̄r inq̄t gre. om̄e tp̄us vite hoīs ē dies laboris. Joh. ix. Me op̄ꝫ opari opa ei⁹ q̄me misit donec dies est. i. tp̄us merendi. et sic merito increpādo dicit talibꝰ. q̄d

statis hic tota die ociosi. quia dicitur puer/
biorũ.xij. Qui sectatur oc'iũ stultissimus est.
Et merito. qꝛ ut dicit̃ puer.xx. Propter fri/
gus interne scꝫ charitatis piger. i. ocio torpẽs
arare noluit vineam. scꝫ penitentialis vite. mẽ
dabit̃ ei. habebit quidem partẽ cum diuite e/
pulone qui nec vnã stillam aque impetrare po
terat. Sed quid homines ociosi respondeant
dicit in textu. nemo nos cõduxit. O q̃ pericu
losum est ociũ imo ꝑiculosissimũ ad tale tẽpus
expectare. quia tunc homines plerũqꝫ ad tan/
tam cordis miseriã ꝑueniunt ꝙ omnino a dei
seruitio se excusant. dicentes nemo nos cõdu
xit. i. gratiam spũalis vite tribuit siue penitẽ/
di. quod tamen falsum est. Apocal'.iij. Emula
re ergo et penitentiã age. Ecce sto ad ostiũ et
pulso si quis audierit vocẽ meam et aperuerit
mihi ianuã intrabo ad illũ et cenabo cum illo
et ipe mecum. Aug. Deus quod suum est sp
inspirat. et sanc. Tho. cõtra gentiles. libro.iij.
c.cliiij. versus finem. Deus q̃tum in se est pa
ratus est dare omnibus gratiã. i. Thimot.ij.
Vult omnes homines saluos fieri. et ad agni
tionem venire. Aug. Pronior est ad danduꝫ
q̃ ad accipiendũ. Dicit nanqꝫ sanc. tho. vbi
supra. Illi soli gratia dei priuant̃ qui in seipis
gratie impedimentũ ꝑstant et opantur. De q̃
Job.xxiiij. Ipi fuerunt rebelles lumini. id est
gratie diuine. Habent se enim hmõi sicut illi
qui claudũt oculos ad lumen solis. et sic inex
cusabiles sunt. Tales etiã raro sero vel nunq̃
cõuertent̃ ut pñiam agant. nunq̃ vel raro me
rentur premium eterne retributõnis. nam in
tota sacra scriptura tantũ de vno manifeste le
gimus sicut de latrone. Luc.xxiij. Non debent
tñ tales desperare q̃diu tenent̃ in hac vita. qꝛ
adhuc saluator vult eos habere in vinea. qꝛ
et hic eis dixit. ite et vos in vineam meã. Et
quia illos vocat ad vineam nulli dubiũ quin
etiam his et si sero cõuersis velit dare merce/
dem. Sed vnde hoc nisi ex eius sola bonitate
et ineffabili misericordia ꝓuenit. Et tantũ de
primo principali. ¶ Itẽ volens dimitte
re textũ euangelij et tantũ spũaliter procede/
re siue sensu mistico debet post expositõem vi/
nee. i. anime siue spũalis vite ut supra mane.
terciã nonã. et vndecimã horas sic exponere.
Hore enim etates interioris hominis sunt.

Prima etas est puericia que cum lacte nutrit̃
i. ruditate fidei et doctrine. Ad hebr. v. Facti
estis quibus lacte opus sit. nõ solido cibo. i.
subtili doctrina. Et denotat hic homines sim
plices et rurales qui sunt tanq̃ paruuli. Et ta
libus simplex doctrina ministrãda est. i. Cori.
i. Tanq̃ paruulis in xp̃o lac vobis potũ dedi
nõ escam. Nã subtilis doctrina in rudibus nõ
edificat sed potius in errorem mittit et itediũ
Idcirco dicit̃. xliij. distinctione. cap̃. dispensa
tio. §. pariter quoqꝫ obseruare debet sacerdos
ne indignis et nõ intelligẽtibus secreta miste
ria sua p̃dicatõne reserare incipiat. qui esñ do
cet ea que ab auditoribus intelligi nõ valent
non eorũ vtilitate sed sui ostentatõe facit. Et
ibidem. c. sit rector. Et sunt verba Gre. in pa
storali. Sit rector discretus et vtilis in v̄bo
scꝫ ut ea ꝓferat que ab audientibus intelligi
possint et in eis fructificare. Secunda etas in
terioris hominis est iuuẽtus siue adolescentia
Et est s̃m aug. cum homo incipit aliquid me/
minisse de deo. et obliuiscit̃ humana et tendit
ad diuina. ut dicere possit cũ apl'o Philipp.
iij. Que retro sunt obliuiscens. ad ea vero q̃
sunt priora extendens meip̃m. ad destinatũ ꝑ
sequor. ad brauiũ supne vocatõnis in christo
hiesu. Retro sunt tꝑalia ⁊ terrena. priora ve/
ro sunt celestia. Et hoc requirit spiritualis vi
ta. Nam spiritualis est qui spiritum habet re/
ctorem et scd̃m eum viuit. Spiritus autem
tendit ad celestia. Nec mirum si homo spiritu
alis terrena obliuiscitur et ad celestia tendit.
Et bene significatur ꝑ iuuentutẽ. quia tunc ho
mines abijciunt cibũ exilem et simplicẽ et ap
petunt fortiorem. sic et in ꝓposito. ¶ 3 ¶ Ter
cia etas interioris hominis est etas viril'. Au/
gust. Cum anima intrinsecus roboratur et ꝑ
arbitriũ dñatur vicijs et reprimit ea ut dicere
possit ex animi cõstantia illud ad Ro.viij. Cer
tus sum quia neqꝫ mors neqꝫ vita poterit me
separe a charitate christi. et hoc potest fieri per
assistentiam diuine gratie. scd̃m illud philip.
iiij. Omnia possum in eo qui me cõfortat. Et
habet fieri cum spiritus ꝑ diuinas consolati/
ones ita dulcoratur. ut totus mundus sibi a/
marescat. et tribulationes et angustias quas/
libet patienter sufferat. talis omnibus ho/
minibus bene vtitur. inimico ad gratiã. amico
ad benificentiam. omnibꝫ ad beniuolentiam ⁊

proficit in ꝓsperis et aduersis. Illi sine amo
re temporalia assunt et sine dolore recedunt.
Et merito huiusmodi homines hijs qui sunt
in virili sexu comparātur. quia tunc homines
sunt fortiores. Et sic maxima fortitudo est cū
homo animo suo dominatur vt p̄sens etas re
quirit. De quo ꝓuerbiorū. xvi. Melior est
qui dñatur animo suo expugnatore vrbium.
(A) Quarta etas hominis interioris com
paratur senectuti. quia sicut tunc homo petit q̄
etem et nō multum laborat. sic et anima paca
ta et ex omni parte tranquilla regnans sup̄ om
nes vires quiescit et efficitur quasi regnū dei.
vbi verus locus est quietis. Et hoc est quod
dicitur Luce. xvij. Regnum dei intra vos est
Quinta etas hominis interioris comparatur
decrepite etati. qr tunc homo fantasiat̄ et non
existit circa se. sic aīa in tali etate omnē animū
suum habet suspensum. et frequēter fantasiat̄
de celestibus. et ex nimia dulcedine quasi ab
animo alienatur ꝙ nec audit nec videt nec sen
tit. De quo Grego. Cum mens sit inuisibili
bus dedita non p̄t videre visibilia. Hij etiam
tam auide habent animū ad deum erectum ꝙ
quasi displicet eis totus mundus. et totū qd̄
in mundo agitur. In tali etate fuit beatus Au
gustinus. Unde de ip̄o legitur et ip̄e p̄ se scri
bit in li. cōfessionū. Displicebat mihi q̄dquid
agebam in seculo p̄ dulcedine tui deus meus
Et iterum. Nil me delectat nisi de te audire.
de te loqui. de te conferre. et tales ita intime
inspiciunt mercedem scz deum ꝙ obliuiscūtur
laboris. De quo Bern̄. Labor meus vix est
vnius hore. et si amplius nō sentio p̄ amore.
Sed heu pauci reperiunt̄ in tali etate et amo
re. ideo bene cōuenit et locum hic habet illud
quod in fine euāgelij ponit̄. scz. multi sunt vo
cati pauci vero electi. Nam dñs paratus esset
pluribus dare suam gratiā ut ad tante p̄fectio
nis gradum p̄uenire possent si p̄ liberum arbi
trium se ad hoc habilitarēt. Supplicemus er
go omnes humiliter ut nobis ex sua ineffabili
clementia dignetur p̄stare tantam gratiam ut
saltem in fine obitus in vinea vere penitentie
aut spūalis vite inueniamur. Et sic p̄mium e
terne vite obtineamus. quod nobis prestare
dignetur ꝛc̄.

De eadem dominica.

Sermo. l.

Quid statis hic tota die ocōsi. Mat.
xx. (B) Introductio. hodie san
cta mater ecclesia rep̄sentat tria tem
pora. scilicz tp̄us creatōis. deuiatōis et p̄egri
nationis. Primo tp̄us creatōnis. Propter
hoc ergo hodie in matutinis incipit legere li
brum Genesis. vbi notat̄ magna dignitas
humane creature. quia ad ymaginē et similitu
dinem dei facta est. Gen̄. i. Et dicit̄ ibidē ꝙ
dñs constituit hominē dominū omnis creatu
re dicens. Dñamini piscibus maris et vola
tilibus celi. ꝛc̄. Et quoniā posuit eum in para
diso voluptatis. Secundo rep̄sentat tempus
deuiatōnis siue p̄uaricatōis primorū parentū
p̄ quos omnes nos venimus in tribulatōes
et miserias. quia primo p̄didimus bonum na
ture. natura enim nostra corrupta est p̄ eos et
viciata. et dominiū creaturaꝝ diminutum. ex
quo oportet nos timere creaturas. ꝛ nunc etiā
varias in natura habemus tribulatōes. idcir
co in huiusmodi rei signū ecclesia deponit cā
ticum nature. Te deum laudamus. sed ꝙ ve
niant tāte tribulatōes a peccatis testat̄ Gre.
dicens. Si nō adesset iniquitas nulla nocerz
aduersitas. Secundo p̄didimus bona gratie
nam omnes fuissemus in gratia nati. nūc autē
in ira nascimur. Ephe. ij. Eramus natura filij
ire. Ideo deponit hodie canticum gratie. scz
gloria in excelsis. p̄ quod per angelos dei pax
hominibus est nunciata. Luce. i. Quia dicit̄
Isaie. xlviij. Non est pax impijs dicit dominꝰ
Tercio p̄didimus bona glorie quia securi fuis
semꝰ de gloria eterne felicitatis. De quo gre.
Si se homo ad obedientiā vinculis charita
tis astrinxisset ad celestem patriam et ad ange
lorum societatem sine morte carnis transisset
sed p̄ primorū p̄entum nostrorum excessū pri
uati sumus. Ideo ecclesia deponit canticū glo
rie scilicet alleluia. quod ab angelis in celo pri
mo est cantatū. Idcirco ecclesia ī āniuersario
totius humane nature in officio misse incipit
a cantico. quod ꝓ mortuis p̄ annū cātari solet
vicz Circūdederūt me gemitus mortis ꝛc̄.
(C) Tercio hodie ecclesia representat
tempus exilij et peregrinationis totius hu
mani generis. quod incepit ab adam. et durat

vsq; in finē mūdi. omnes enim sumus in hac valle lacrimarū qui debueramus esse in paradiso et ī celo. et sumus ibi locati tanq̄ viatores tēdētes ad pr̄iaz celestē vite ⁊ h̄ p viā pñie In signum cuius cantatū est heri in vesperis ꝑ aliquos ep̄atus hymnus. Dies absoluti ꝑtereunt. ⁊c. Et adhuc in signū illius etiā tres penitentes cōtinuant hodie diuinū officiū. scz dauid introitū. paulus epl̄am. matheus euangelium. Propter hoc etiā ecclesia sancta ut dictū est hodie deponit omnia cantica leticie. et legit collectā ꝓ peccatis ad designandū q̄ vana leticia est postponēda. et salubris tristicia assumenda. scz dolor ꝓ peccatis. ideo etiā ꝓhibetur solēnitas nuptiarum. vbi multe dissolutōnes exercent̄. et hoc ea de causa ut homo facilius inclinet̄ ad pñiam. Ea etiā de causa pñs euangeliū ad legendū ordinat̄. quid enim magis ad pñiam allicit q̄ dei benignitas teste apostolo ad Roma. ij. An ignoras qm̄ benignitas dei ad pñiam te adducit. Modo hec benignitas manifeste oñditur in p̄senti euangelio vbi dñs nō tantum vocat ad penitentiā que p vineā significat̄ ut supra audiuistis. sed etiam intrare cōpellit quasi obiurgādo dicens. quid statis hic tota die ociosi. Audiuistis charissimi qualiter in pñti euāgelio innuit̄ iudicium diuine miseratōis. quod patet ex benigna vocatōne. de qua dixi vbi supra. (D) Secūdo innuit̄ p̄sagium diuine siue supne largitatis. quod ꝓbatur ex liberali p̄miatōne. de qua subdit. Cum sero factū esset. Per sero intellige mortem cuiuslibet hominis vel cōsummationem mūdi que erit in futuro iudicio. Et dicitur sero primo iō. qr sicut hoīes tpe serotino cessant opari. sic et in morte siue ī iudicio. Johannis. ix. Oportet opari donec dies est. veniet nox qñ nemo opari p̄t. Secūdo dicit̄ sero ideo. qr tunc vadūt hoīes ad domū. aues ad nidū. vulpes ad foueas suas. sic in iudicio q̄libet vadit ad hospiciū suum scd̄m meritū suum De quo Athanasius. Qui bona egerūt ibunt in vitā eternam. qui vero mala in ignē eternū Tercio dicit̄ sero. quia tunc datur merces operario qui visa mercede obliuiscit̄ laboris sui sic ⁊ electi cum viderint mercedē eterne retributōnis quia d̄r Apocal. xxi. Absterget deus om̄ez lacrimā ab oculis eoꝝ et mors vltra nō erit ⁊c. Sequit̄ dicit dñs vinee. i. deus pater ꝓcuratori suo. i. filio suo qui nostrā ꝓcurauit salutem. voca oparios et redde illis mercedē quia dicit leo papa. Nō ociantibus nec torpētibus sed laborantibus ꝓmittit̄ p̄miū. Unde Gre. in ome. Fratres charissimi mores vr̄os inspicite. et si iā dei oparij estis attendite. penset vnusquisq; quid egit et cōsideret si in vinea dñi laboret cū solū dei oparij accipiēt mercedem vite eterne. De quo textus vbi supra. (E) Sed diceres. tñ dicit magister in. ij. di. i. q̄ principalis causa creatōis creature rōnalis est beatitudo celestis. quam dñs celestis posset homini dare gratis et sine meritis. sed quare aliter nō vult nisi ut opemur dicēs. voca oparios ⁊c. et sic vult ut mercedē vite eterne labore mereamur. Et hoc ꝓpter multa. primo ꝓpter felicitatis sublimitatē et excellentiā. Si enim gratis daret̄. tunc nō cum tanta gratiarū actōne possideretur. quāto enim plura fideles patiunt̄ tanto cū maiori gaudio et gratiarum actōne suscipiūt liberatōem Quod em̄ faciliter datur etiā facile ponderat̄ et min⁹ reputatur. Secundo ꝓpter angelorū dignitatē quia deus angelis gratis noluit dare beatitudinem. sed ꝓ meritis. multo magis hominibꝰ Sed quereres. que fuerūt merita angelorum Rñdet sanc. tho. sup. ij. sententiarū. Meritū angelorū bonorū est duplex. scz resistētia mali et adhesio boni p dilectōnem. et sic meruerūt cōfirmari in eterna felicitate q̄ vltra cadere ñ possunt. Idcirco qui cū angelis vult possidete vitam eternā oportet ut opibus iusticie illd̄ ꝓmereatur. De quo aug. Quilibet homo nō p̄t ꝓmereri diuitias huius seculi sine labore. et si tu vis sine laboribus peruenire ad eterna gaudia o homo erras. idcirco laborare debes. Quia dicit mgr̄ in. ij. di. i. Rōnalis creatura ad hoc creata est ut deū qui est summū bonum intelligeret intelligēdo amaret. amando bene viueret. bene viuendo possideret. possidendo eternaliter frueret̄ Et sic laborare debemus deum p intellectū cognoscendo. p voluntatē eū amando. Et per memoriā ei eternaliter inherendo (F) Tercio ꝓpter honoris maioritatē. quia maior honor erit electis ꝓprijs meritis gloriā acquisisse q̄ gratis accepisse. Et iō pueri post baptismū decedentes in minimo p̄mio erunt. eo q̄ de ꝓprijs nihil hñt q̄ q̄d hñt de meritis xp̄i. Propter quod d̄r Apoc. xiiij.

Opari nos oportet Primo

2°

3°

Opera enim illorũ sequunt̃ illos ⁊ Mat. xvi.
Reddet vnicuiq; scd̃m opa sua. Gre. ad ma-
gna p̃mia non ꝑuenitur nisi ꝑ magnos labo-
res. quia scribitur Job. v. Homo ad laborez
nascitur et auis ad volatũ. Quarto ꝓpter dei
iusticiaz et equitatẽ. nã retributio vite eterne
est effectus iusticie. Quia datur ꝓ ope iusti-
cie. ideo ad diuinã iusticiã ꝑtinet ut prius ope
ra ꝑficiantur. deinde datur p̃miũ. Quinto ꝓp
ter xp̃i equiualentiã. scz ut assimilemur xp̃o q̃
laborauit. De quo Isa. xliij. Prebuisti mihi
laborẽ in iniquitatibus tuis. p̃s. lxxxvij. In la
boribus a iuuentute mea. Ideo Isaie. xliij.
Reduc me in memoriã ⁊ iudicemur simul. q.
d. vtrũ sit aliqua similitudo mei et tui laboris
Si enim graue tibi fuerit mane surgere et vi-
gilare cogita quõ xp̃us ꝓ te sepius ꝑnoctauit
in oratõe si tibi displicuerit cibus exilis cogi-
ta quõ ꝓ te cibatus est felle in cruce. p̃s. lxviij
Dederunt in escam meã fel. Si tibi sit graue
dure iacere cogita lectũ crucis quõ expansus
fuit. vbi etiam quo caput suũ reclinaret nõ ha
buit. Math. viij. Vulpes foueas habẽt et vo
lucres celi nidos. filius aũt hominis nõ habet
vbi caput suũ reclinet. Dicit̃ enim Math. x.
Nõ est discipulus sup̃ mgr̃z nec seruus supra
dñm. Si tibi sit grauis fatigatio laboris capi
tis pedũ et manuũ cogita capitis sui coronatio
nem. manuũ et pedũ ꝑforatõnez et eius in eis
dem dolorẽ. Berñ. Totum tibi suaue erit q̃d
quid agis vel pateris si actões et passiões xp̃i
collegeris. Idem. Ideo xp̃s manus suas oñ
det post resurrectõnem improperãdo si nõ fe-
ceris que ip̃e fecit. Dicitur em̃ Judicũ. ix. q̃d
me vidistis facere cito facite. De quo ad phi
lip. ij. Hoc sentite in vobis quod et in xp̃o ihũ
Et. i. Joh. ij. Qui dicit se in xp̃o manere de-
bet sicut et ille ambulauit et ip̃e ambulare.

(G) Sexto ꝓpter ociositatis maliciã. Ecc̃i.
xxxiij. Multã maliciã docuit ociositas. Nam
quem dyabolus ociosum inuenit hũc in ope
suo ponit. Prout figuratur Exo. v. Pharao
videns filios isrl̃ ociosos imposuit eis onus
paleas colligere ad elaborãdũ lateres. Ideo
Hiero. Sp̃ aliquid boni opis facito ne te dy
abolus inueniat ociosum. Nã dicit sanc. berñ.
Ociũ est sentina viciorũ. ut patet in Salo-
mone et dyna Luce. xi. et Math. xij. Dyabo
lus inuenit domũ vacantẽ assumpsit septem
spũs nequiores se et habitauit in ea. Ideo di
cit Hiero. Quantũ aufers sibi de ocio tantuz
de loco. Ideo Ecc̃i. xiiij. Ante obitũ opare iu
sticiã qm̃ non est apud inferos inuenire cibũ.
Et ecc̃s. ix. Quodcunq; p̃t facere manus tua
instanter opare. qz nec opus nec rõ nec sapien
tia nec scientia erit apud inferos quo tu ꝓpe-
ras. Ideo de ociosis dicit p̃s. lxxij. In labori
bus hoim non sunt et cũ hominib; nõ flagella
bunt̃ sed cũ demonibus. p̃s. xlviij. Laborabit
in eternũ et viuet adhuc in finẽ. Naz ficulnea
infructuosa Math. xxi. fuit maledicta. ⁊ Ma
thei. xxv. Seruũ inutilẽ eijcite in tenebras ex
teriores. Et Math. vij. Omnis arbor q̃ non
facit fructũ bonũ excidet̃ et in ignẽ mittetur.
Et ideo aug. dicit. Audite desides ⁊ neglige
tes qui spatis in hoc saluari q̃ xp̃iani appella
mini. nõ verba sed opa saluãt hominẽ. p̃s. cxx
vij. Labores manuũ tuarũ qz manducabis ⁊c

(H) Septimo ꝓpter mercedis magnifi-
centiã De quo Aug. Si te terreat labor re-
spice mercedem. Gre. Consideratio p̃mij mi-
nuit vim flagelli. Crisõ. Si tempestas nautis
si vulnera militibus. si frigora agricultoribus ꝓp
ter tp̃ale p̃mium leuia sunt q̃to magis ꝓpter
p̃mium eternũ. Grego. Si cõsideremus que
ꝓmittunt̃ in celis vilescunt oĩa que sunt ĩ ter
ris. Idcirco dicit. voca oparios et redde illis
mercedem. Sequit̃. incipiẽs a nouissimis vs
q; ad primos. i. om̃ib; redde mercedẽ tã hijs
qui nouissime laborauerũt q̃ illis qui primo
mane vineã p̃nie siue sp̃ualis vite ingressi sunt
Subdit. Cum venissent ergo scz ꝓ recipien-
da mercede qui circa horã vndecimã venerãt.
i. circa finem vite sue acceperũt singulos dena
rios. i. vite eterne retributõem. (I) Que
significatur per denariũ. Primo ꝓpter bonita
tis cõpatõem. nam denarijs p̃t homo sibi ꝯpa
rare quecunq; vite sue sunt necessaria. Prop
ter quod dicit phũs in ethicis. Numismata
sunt inuenta cõmunicatõis gratia. nã nummis
comparãtur oĩa. Ecc̃s. x. Pecunie obediunt
omnia. sic et in deo omnia habemus. ut dicit
Aug. Qui deũ habet omnia habet. Et thobie
x. Omnia in te vno habẽtes. Berñ. Ociui
tas celestis cõtinẽs totum quod delectat. Di
cit nanq; aug. In eterna vita est possessio oĩm
bonorũ exclusio omniũ malorũ. ibi implebit̃
illud p̃s. cij. Replet in bonis desiderium tuũ

Ideo dicit ibidem Orosius. Replebit om̄s
sensus interiores et exteriores celestib⁹ delici
is. Primo replebit visuz. Bern̄. Plenū erit
omni dulcedine videre hominē et hominis cō
ditorē. Auditum celestib⁹ melodijs. Apocal.
xiiij. Vocem quā audiui sicut citharedorū ci
tharisantiū in citharis suis. et cantabāt quasi
canticū nouum. Et. ca. iiij. Requiē non habe
bant die ac nocte dicētia sanctus sctūs sanci⁹
dn̄s deus omp̄s ꝛc. Ideo thobie. xiij. Per vi
cos eius alleluia cātabit̄. Gustū suauitate fru
itōnis diuinitatis et hūanitatis. sic etiā tactū
et olfactum. De quo Canti. iiij. Odor vngē
torū tuorū sup̄ omnia aromata. Item oēs vi
res anime. quia ratio replebit̄ lumine. volun
tas dilectōne. memoria fruitōne. (K)
Secundo comparatur denario ꝓpter subtilita
tis sup̄scriptōem vel ꝓpter decoris speciosita
tem. quia vita eterna est subtilis in cognitōne
omniū rerum. Gre. Quid est quod nō vidēt
qui te videntē omnia vident. Hieremie. xxxi.
Non docebit vir vltra ꝓximū suum ⁊ vir frēz
suum dicēs agnosce dn̄m omnes em̄ cogno
scent me a minimo vsq̄ ad maximū. Ideo di
cit Bern̄. Ibi magistrū semel vidisse est om̄ia
didicisse. Vel dicit̄ subtilis quo ad decorem.
sic et vita eterna. ibi enim erit pulcritudo sem
piterna sine omni difformitate. sanitas sine
omni infirmitate. vita sine morte. gaudiū sine
tristicia. ibi pulcritudinē omnes a fonte pul
critudinis accipiēt Nam septē dotes accipiēt
quattuor corp̄is et tres anime. ibi sicut sol ful
gebunt. et auro rutilantiores erūt. Tercio cō
paratur vita eterna denario in circulari transfi
guratōe. que significat eternitatē que non ha
bet finem. Eccl̄i. xviij. Merces dn̄i manet in e
ternū. Et p̄s. lxxxiij. Beati qui habitāt in do
mo tua dn̄e ꝛc. Et iterū p̄sal. cxliiij. Regnū ei⁹
regnum omniū seculorū. Et dan̄. iij. Regnuz
eius regnū sempiternū. Ideo Isaie. li. Leti
cia sempiterna sup̄ capita ip̄orū. Quarto pro
pter ymaginis regis retentōez. sic et vita eter
na retinet ymaginē dei. Job. xvij. Hec est vi
ta eterna ut cognoscāt te solū verū deū et quē
misisti ihm̄ xp̄m. ij. Corin. iij. Nos reuelata fa
cie gloriā dn̄i speculātes in eādē imaginē trās
formamur a claritate in claritatē. (L) Iste
denarius et vita eterna erit equalis nobis om
nibus et etiā inequalis. Primo equalis q̄ ad

duratōem. De quo dicit Aug. et mgr̄ in. iiij.
in di. xlix. Vna eternitas cōcludit omnes ele
ctos. quia nullus altero diutius viuet sed si
mul ineternū. Sap̄. v. Justi in ꝑpetuū viuēt
Secundo erit equalis quo ad obiectōem. qꝛ 2°
deus est obiectū anime. humanitas vero obie
ctum corp̄is. De quo dicit̄ Isaie. xxxiij. Re
gem in decore suo videbit. et hec erit merces
Gen̄. xv. Noli timere. ego ero merces tua ma
gna nimis. Aug. Hec est plena beatitudo vide
re illum qui te fecit saluauit et glorificauit. vi
debis cognoscendo. amabis fruēdo. laudabis
eternaliter possidendo Tercio erit equal' quo 3°
ad appetitus sacietatē. p̄s. xvi. Satiabor cum
apparuerit gloria tua. Dicit nāq̄ magister in
iiij. distin. xlix. Beatum esse est omnia habere
que homo vult. Et in hoc est vnus magis bea
tus q̄ alter. qꝛ quilibet de hoc sūmo bono fru
itur ad plenā sufficientiā. et vltra nihil appetit
nec appetere p̄t. et sic erit equalis quo ad satu
ratōem. quia dicit Bohetius. iij. de consola
tu. Beatitudo est status omniū bonorū aggre
gatōne p̄fectus. Quarto erit equalis quo ad 4°
rerū vniuersitatē de quibus gaudebunt. Nā
de hijs rebus maiores et minores gaudebūt
scz de clarissima visione diuinitatis et huma
nitatis. et de delectabili societate angelorū et
beatorū. et de euasione omniū p̄iculorū huius
mundi. et de eterna damnatōe. de potētia pa
tris in qua erūt potentes. De sapiētia filij. in
qua lucebunt sapiētes. de bonitate sp̄us sancti
in qua affluent dulcedine diuine fruitōis. ita
q̄ etiam posset oriri murmur admiratōnis de
bonitate et largitate dulcedinis dei. q̄ scz pro
paruis meritis inestimabilia bona tribuit De
quo dicit textus. Primi aūt arbitrati sunt q̄
essent plus accepturi. acceperūt aūt et ip̄i sin
gulos denarios. i. vite eterne retributōem
(M) Subdit. Et accipiētes murmurabant
aduersus patrēfa. dicētes. hij nouissimi vna
hora fecerūt. i. laborauerūt. et pares nobis illos
fecisti scz in p̄mio. qui portauim⁹ pond⁹ diei.
id est sustinuimus ponderosum laborē totius
vite in op̄ibus iusticie. et estus. i. concupiscen
tie vel temptationū. Vbi nota. duplicē hij vi
dentur causam murmuratōnis habere. vicz q̄
in remuneratōe erant vltimi. cū tamē fuissent
priores in op̄e. et q̄ equale p̄miū nō eq̄ labo
rantibus erat datū. Sed omissa prima causa

solum murmurãt ꝓpter secũdam dicentes hi nouissimi ꝛc. Et ista posset esse vox eorũ qui a puericia vsq; in senectutem deo seruierũt. id ẽ ad finem vite et sustinuerunt pondus laboris diei. i. penitentie et estus. i. temptationũ si nõ pl⁹ ꝑmij cõsequũt q; hij q̃ in senectute deficiẽte caloze etatis inceperunt. Similiter etiã conqueri possent antiqui patres. vicz noe abzabã Isaac et iacob. si non recipent plus ꝑmij q; homines pñtis tpis. ipi em sustinuerunt magnos labores et estus temptationum. nũc vo mundus quasi antiquus est et deficiunt delectamenta ipius. et ideo pñs tpe non vrit tantis estibus. Et licet ita sit. non tamẽ habẽt iustam causam murmurãdi ut statim infra dicet.

(R) Sed diceres. quõ sancti dicunt murmurare. cum dicit Gze. Nemo murmurãs regnum dei accipit. Ad hoc rñdet primo Crisо. q; non oportet ea que in paboliis dicunt scõm totum quod oz inuestigare. sed intentõem ꝓpter quam posita est intelligere. Unde ista similitudo murmuris nõ est trãsferenda ad eos qui beati sunt. nec intelligunt murmurare ex inuidia. sed ut ostendat et intelligatur hos tanto potitos esse honore q; inuidia exinde alijs generari posset si possibile esset. Secũdo rñdet Gze. q; antiqui patres licet fuerũt magni meriti tamẽ moziẽtes cõducti ad regnũ nõ sunt. sz expectauerũt vsq; ad xpm. et hoc est eis murmurasse. Hã dilatio talis que occasio quodã modo murmuratõnis esse potuit que et nobis tanq̃ nouissimis ꝓ xpm ablata est. ꝓ ipa murmuratõne reputat. Nunc vero qui fideliter laborãt in vinea dñi mox ut exeunt a corpe ducunt ad regnuz. et inde eis occasio quodammodo murmuris oblata videret. nisi ex summa pfectõe fraterne charitatis in deũ ordinate qua quis de bono alteri⁹ tanq̃ de suo gaudet tolleret. Tercio pt dici q; duplex est murmur sz ꝙquestiõis et admiratõis. vñ beati nõ murmurãt cõquerẽdo sed admirãdo murmurare dicũt. Possz etiã quarto dici q; illa murmuratio intelligenda est ꝓ sinodochen. de primis enim accipiẽtibꝫ quidã nõ omnes murmurasse intelligendũ ẽ. colligit em ꝓ illud quod sequit. Amice nõ facio tibi iniuriã. Potest etiam illud accipi de malis qui in principio q̃dẽ boni fuerunt sed nõ sic vsq; ad finem pstiterũt tales enim ꝑmio priuati murmurãt. sed nõ illi qui denariũ acceperunt. tales enim nõ murmurant neq; murmurare dicunt. Si tñ aliq̃s murmuret ibi esse murmur attendat quõ murmur tolleret cõuenientibꝫ responsionibꝫ. (D) Sed diceres. vñ ꝓuenit q; deus nouissimos equales facit primis. Rñdet primo ex absoluta dei auctoritate quã nemo audet arguere neq; pt. q; nemo maioz deo. Hester. xiij. In dicione tua cũcta sũt posita. Et tangit cũ subdit. At ille sz paterfamilias rñdens vni illoz ei sz qui forte magis se ingerebat dixit amice non facio tibi iniuriã. q. d. ideo aduersum me murmurare nõ debes. glosa. nõ facit iniuriã alteri q; dat ei quod ꝓmiserat. sic et paterfamilias in presenti. Unde dicit. nõne ex denario diurno cõuenisti mecũ. et iõ nõ teneoz tibi plus. dare tolle quod tuũ est et vade sz contentus. q; rece/pisti mercedẽ tuã. volo aũt huic nouissimo dare sicut et tibi. Unde sicut sola volũtas dei est causa in ꝓductõe rez. sic etiã in remuneratõe. 7 sic nõ pt locũ habere murmuratio. Secũdo ꝓuenit ex sapie dei pfunditate quã nẽo arguere pt. Unde gre. Deus in ꝓuidẽtia sua nõ fallit ipe em scit iuste remunerare electos et non errat coequãdo nouissimos primis. De quo Ro. xi. O altitudo diuitiarũ sapie et scie dei q; incõprensibilia sunt iudicia eius ꝛc. Quis enim vult se intromittere de ꝓfunditate sapie eius Job. xi. Excelsioz celo quid facies. profundioz inferno et vnde cognosces. Isa. xl. nec est inuestigatio sapie eius Et tangit ibi vbi dr Tolle q̃d tuuz est. ipe enim scit q̃tum quisq; meruit. Tercio ꝓuenit ex beneplacita ei⁹ voluntate. Matb. xi. Ita pr qm sic placitũ fuit ante te. et tangit ibi. An nõ licet mihi facere quod volo. q. d. vnicq;. Hester. xiij. Nõ est qui possit resistere volũtati me. Isaie. xlvi. Ego sum deus et nõ est vltra me deus. nec est qui similis sit mei cõsiliũ meũ stabit. et oia volũtas mea fiet sz in remunerãdo (P) Quarto ꝓuenit ex inexplicabili sua bonitate que se largiter effundit sup omnem creaturã. et maxime super electos sine omni merito. Et tangit ibi. Tolle quod tuum est. q; ego bonus sum. qualiculus tuus neq; est qz ego bonus sum. quasi d. Si hec murmuratio ex inuidia ꝓcederet viciosa esset. Gregorius. Nequam dicatur ira non ꝓpter culpam. sed ꝓpter cõsideratõis inequalitatẽ. quia omnis nostra iusticia ex comparatõe diuine iusticie nullius est meriti. qz

omnis remuneratio q̄tūlibet iusti nō ex me rito cōdigni hz de cōgruo ex infinitate sue mi sericordie p̄cedit. Et hoc est quod dicit. qz ego bonus. i. illa remūeratio ex mea volūtate et bonitate p̄cedit. De quo aug. sup Iobā. Deus cū immortalitatē tribuit dona sua co ronat. nō merita nēa. quare ex rōe cōtra ipm murmurare nō possumus. Dicit nāq; Ilir. li. i. de summo bono. Omnis iusticia beator respectu iustitie dei iniusticia videt. Et Job xv. Quid est homo q̄ immaculatus sit aut ut iustus appareat natus de muliere. Ideo dic in lra. Si oculus tuus nequaz fuerit ego ho nus sum. Job. iiij. Numquid dō dei compa tione iustificabitur. Scribit enim Job. xv. Celi non sunt mundi in cōspectu eius. aut mar. xx. Nemo bonus nisi vnus deus. Subdit Chrisol. Hoc addit ut eos auditores faceret qui in vltima senectute cōuertūt ne existima rent se minus habituros. omnes em celestis regni mercedē accipiēt. i. abūdantē remūera tionem qui in vinea spūalis vite inuenti fu rint. nā et tantā remunerationē habebūt q̄ di cit Aug. Maius est sanctorū p̄miū q̄z eorum desiderū. Aug. Fide nō capitur spe nō attin gitur. caritate nō ap̄henditur. desideria trā greditur. acquiri p̄t. estimari nō p̄t. Jō Crisost. Nihil boni quantūcūq; exiguū fuerit ō̄spicie tur apō iustū iudicē. et Matth. x. Quicūq; potum dederit vni ex minimis istis calicē aque frigide non p̄det mercedē suā. Ecce quanta largitas remuneratōis. Et hoc valde debz in ducere et trahere hominē ad laborē. ¶ Q Ubi nota q̄uis ita sit q̄ p̄mium erit equale primorū et nouissimorū ut supra audistis. e rit tamē inequale quo ad capacitatē et fulgo rem. vnde quanto magis capaciores hoies hic in terris fuerūt diuine gratie. tanto erūt in sumo capaciores diuine glorie. In simi li. sicut duo vasa plena vnū maius aliud mi nus ambo sunt plena. vnū tamē magis conti net reliquo. sic et in electis erit. Itē quanto q̄s magis hic in caritate dei arserit. tāto ibi clarior erit. De quo aug. Quāto ardentius diligimus tanto serenius videbimus. i. Co rin. xv. Alia est claritas solis alia lune et alia stellarū. stella enim a stella differt in claritate. sic et resurrectio mortuorū. Ecce in his v bis manifeste meritorū diuersitatē exprimit Unde multi sunt stulti hoies qui ex cōsolatione verborū saluatoris accipiūt excusatōem in dei seruitio volūt expectare vsq; ad senū ex eo q̄ saluator promittat eis dare equalem mercedē cū primis. et sic hoc quod dicit eis ad p̄solatōez hoc ipi accipiunt nonnunq; ad eterne damnatōis occasionē. nulli em dubi um quin dyabolus illis hoc suggerat. et p̄ in matrimo piculo eos ponit. et quasi catbe na et funiculo indissolubili cōstringit. cū di cit Eccl. ix. Nescit homo finē suū. ¶ R Et propter hoc ipe saluator cōcludendo pa rabolā et p̄nis euangelij historiā addit ali quid terribile dicēs. Multi sunt vocati pau ci vero electi. Unde Isi. li. ij. de summo bo no. Multi recipiūt fidē sed ope dissentiūt. et ad Titum. i. Cōfitent se nosse deū factis au tē negāt. Et sic multi sunt vocati ad fidē pau ci vero electi ad eternā gloriā. Itē multi sūt qui peccāt. pauci vero qui p̄niam agūt. Hie remie. viij. Nullus est qui agat p̄niam super peccato suo. Ambro. Facilius inueni qui ser uauit innocentiā q̄z veram egerit p̄niam. Et figuratur hoc in plurib locis sacre scripture. Primo gen. vij. Totus mūdus. i. homines in mūdo pierūt tpe diluuij. et tantū octo ho mines a tāta multitudine in arcba noe fuerūt conseruati. sic Genes. xix. quinq; ciuitates pierūt. et tantū quattuor hoies fuerūt salua ti sz lotb cū vxore et filiabus. nec tñ et hij quattuor finaliter saluabant. quia vxor lotb p̄pter inobediētiā versa est in statuā salis. ut patet ibidem. Itē sexcenta tria milia virorū quingenti et quadraginta exierūt terrā egip ti. Numeri. i. et tñ duo sz Josue et caleb venerūt in terrā p̄missionis. ut Nūeri. xxvij et hoc p̄pter rebellionē. et sic maxima pars nō obedit p̄ceptis dei. Sic iterū legit Exo. xxx ij. cum filij israel fecissent sculptile et adorass sent illud Moyses descendēs de monte vin dicare scelus dixit ad duodecim tribus isti Si quis est domini iūgatur mibi. Cōgrega tiq; sunt ad eū omnes filij leui. Et sic ex du odecim tribubus tñ vna accessit. Sic etiam legit Hester. ij. Multe virgines accesserūt ad assuerū sed solū hester est electa. Grego. Unusq̄sq; pensare debet vt de se nō p̄sumat eo q̄ ad fidem vocatus est. qz vtrum electus

Ad fidem multi sed pauci ad celum gloriam

Ex pauca sola pars primo

2°

3°

4°

5°

sit ad eternā gloriā ignorat. Mat. vij. Lata porta et spaciosa via est que ducit ad ꝑditionē et multi sunt qui intrāt ꝑ eam. q̄ꝫ angusta porta et arta via est que ducit ad vitā ⁊ pauci sunt qui inueniūt eaꝫ. Et paulo post ait ibidem. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnū celorum. sed qui facit voluntatē patris mei qui in celis est. ipe intrabit in regnū ce. Imploremus ergo et nos gratiam dei vt simus de numero illorū qđ nobis p̄stare dignetur ⁊c̄.

De eadem dominica Sermo. li.

Voca oparios et redde illis mercedem incipiēs a nouissimis vsqꝫ ad primos. Math. xx. (S) In sūma verborum duo tanguntur. primo hortatur nos ad laborē. ibi. voca oparios. Secundo subiungit laboris rōem. ibi. redde illis mercedē. Stulti eñ sunt qui ꝓ tali mercede laborare nolunt sed illud ꝑ ocium negligūt. de prīo dicit. Voca oparios. Unde quinqꝫ sūt que nos inducūt et hortantur ad laborē. primum est naturalis ꝓprietas. Job. v. Homo ad laborē nascit̄ et auis ad volatum. Idcirco ociosus cōtra naturalē ꝓprietatē facit nec dignus est pane quo vescit̄. ij. Thes. iij. Si quis nō vult opari nec manducet. Et sic nec manducabis cibū regni celorū in ocio. Eccī xiiij. Ante obitū tuū opare iusticiā quia non est apud inferos inuenire cibum. Et patet hoc de diuite epulone. Luce sedecimo. Propter quod dicit Eccs. ix. Quodcūqꝫ p̄t facere manus tua instāter opare qꝛ nec opus nec ratio nec sapīa nec scīa est apud inferos quo tu ꝓperas. sed hic est locus laboris et nō alibi. Ideo Luce. xij. Seruus qui cognouit voluntatē dñi et nō fecit ꝯm voluntatē eius plagis vapulabit multis. Et Luce. xiij. figuratur hoc in ficulnea que nō fecit fructū quam paterfamilias fecit succidi ꝙ terrā gratis nō occuparet. Et Math. vij. Omnis arbor q̄ non facit fructum excidet̄ et in ignē mittetur. Et Math. xxv. Seruum inutilē eijcite in tenebras ex. illic erit fletus et stridor dentiū (T)

(Secūdo hortat̄ nos ad laborē tp̄is breuitas Job. xiiij. Breues dies hominis sunt. Omne eñ tp̄us p̄ñtis vite quasi nihil ē. p̄s Tanq̄ꝫ dies hesterna que p̄terijt et custodia in nocte que ꝓ nihilo habent̄ eorum anni erūt. Job. vij. Nihil enim sūt dies mei. Jacobi. iiij. Que est eñ vita nr̄a vapor ad modicū parēs et deinceps exterminabit̄. Prouer. xxvij. Ne glorieris in crastinū ignorans quid supuentura pariat dies. Si ergo h̄ sol licite cōsideraueris nunc nihil graue erit tibi quidq̄d agere debueris. qꝛ totū in morte finitur et mors cito a ꝓpropinquat. Et hoc ē qđ dicit̄ Eccī. xiiij. Memor esto qm̄ mors non tardat. Ber. Quid in rebus humanis morte certius quid incertius hora mortis. ⁊ Gre. sup Ezech. Conditor nr̄ diē mortis incognitam esse voluit ut dū ignorat̄ semꝑ ꝓxima esse credat̄. Et tāto quis feruētior sit in opatione q̄ꝫto incertior in euocatōe. Cōsidera ergo quō i morte iacebis. Quid ꝓdesset si habuisses fortitudinē samsonis. pulcritudinem absolonis. prudentiā salomōis. potētiā octauiani. diuitias Cresi. longeuitatē enoch ⁊ helye. Ex his omnibꝫ nil tecū feras nisi tm̄ bōa ⁊ mala que fecisti. Apoc. xiiij. Opa eñ illorꝫ sequunt̄ illos. Aug. Adā si adhuc viueret ⁊ hodie moreret̄ quid illi lōgitudo vite ꝓfuisset nisi opa fuissent eū secuta. ij. Cor. v. Unusquisqꝫ referet ꝓpria corpis ꝓut gessit siue bonū siue malū. Idcirco ad Gala. vi. Dū tp̄s habemus opemur bonū. nā q̄ hō seminauerit hec et metet. et cū tp̄us breue est implebitur in nobis illud Eccī. vl. Modicū laborauit et inueni mihi multā requiē. (U) Tercō hortat̄ nos ad laborē xp̄i exemplaritas. Isaie. xliij. Prebuisti mihi laborē in iniquitatibus tuis. q. d. Iniquitatibꝫ tuis coegisti me descendere ꝑ incarnatōeꝫ et assumere corpꝰ hūanum in quo laborare potui. p̄s. lxxxvij. In laboribꝫ a iuuētute mea Idcirco Isa. vi bi sup̄ dr̄. Reduc me in memoriā scꝫ quō laborauerim. iō et tu labora. Job. xiij. Exemplū dedi vobis ut quēadmodū ego feci ⁊ vos ita faciatis. Sed quales ipe filius dei habuit labores. Dico ꝙ sp̄uales et corpales. sp̄uales. quia dyabolicis temptatōnibus fortiter restitit et varijs virtutibꝫ se adornauit. etiā laborauit corpe. qꝛ nullū tp̄us ꝑtrāsiuit ociose. Jō Bern̄. in meditatōibus hortat̄ nos ad eius imitatōem dicēs. In oībꝫ virtutibꝫ

bonis opibus et moribus semp ꝓpone tibi il
lud clarissimū speculū et exemplar scz vitam
et mores dñi nostri ihū xpi qui ad hoc de ce
lo a deo patre nobis missus est. ut nos p̄iret
in via virtutū et legem vite et discipline suo
exēplo daret. ut sicut ad imaginē eius natu/
raliter creati sumus. ita ad morū similitudi
nem ꝑ imitatōem virtutis ꝓ nostra possibili
tate ei ꝯformemur. quāto aūt quisqꝫ se ꝑ imi
tatōem virtutū ei cōformare studuit tanto ei
in patria et gloria eternitatis ꝓpinquior erit
hec ille. Et subdit. describe ergo tibi in cor/
de tuo vitā mores et actus eius. q̄ꝫ hūiliter
se habuit in omni cōuersatōe. q̄ꝫ modestus
fuit in edendo et bibēdo. q̄ꝫ patiēs in omibꝫ
aduersitatibus. q̄ꝫ sobrius ad vigilias. q̄ꝫ di
ligens ad orōes. q̄ꝫ solicitus ad labores cor/
porales et spūales. ambulauit et p̄dicauit. ⁊
omnes dyabolicas tēptatiōes deuicit. et ad
vltimū seip̄m totaliter ꝓ nr̄a salute in ara cru
cis obtulit ut a nobis omne tediū auferret.
Nos igit̄ exēplo suo similiter laborare debe/
mus si mercedē eterne felicitatis obtinere de
sideramus ¶ x ¶ Quarto hortat̄ et inducit
nos ad laborē futuri laboris penalitas. si em̄
futuros labores et penas euadere velis. hic
labora. Unde de laboribꝫ dicit p̄s. Labora/
bit ineternū hic scz in p̄nti seculo et viuet ad
huc vsqꝫ in finē. Uel p̄t referri hoc dictū ad
damnatos cū dicit p̄s. Laborabit ineternū
scz in penis. ec viuet adhuc in finē. i. ñ erit fi
nis laboris et pene ip̄orū. Ab his igit̄ penis
eternis ꝑ p̄ntem laborē liberari possumus ut
dicit Gre. dū labore trāsitorio atterimur. a
perpetuo labore liberamur. Sed ociosi pi/
gri et steriles in bonis opibus excident̄ sicut
arbor infructuosa. p̄s. lxxij. In labore homi/
nū non sunt et cū hominibꝫ nō flagellabūtur
glo. sed cū demonibus. ut impleat̄ in talibꝫ
illud Math. xxij. Ligatis manibus et pedi/
bus eius mittite eū in tenebras exteriores.
ibi erit fletus et stridor dentiū. Qui em̄ hic
manus et pedes habuit ligatos in bonis o/
peribus eterna damnatōe meret̄ ligari. vnd̄
nec solū ꝑ laborē bonorū meret̄ homo a tali/
bus penis liberari sed etiā ꝑ aduersitatis aut
infirmitatis patientē toleratōem que non so
lū hominē a pena damnatōis eterne eripit sꝫ
etiā a pena purgatorij. et statim animā sic tri/

bulatōibs purgatā ad eternā gloriā faciūt
euolare. Gre. Misericorditer deus adhibet
p̄ntem seueritatē ne inferat eternā vltōem ⁊
calamitatē. Sic ꝑ ꝯtrariū hic quibusdā par
cit vt ineternū feriat. aliquos vero ferit vt in
eternū parcat. Et hi sunt qui licet nō meruē
rūt intantū hic cruciari tñ libenter hic cruciā
tur ut xp̄o se conformēt. Idcirco quasi ꝯclu
siue dicit Isido. Totū leue est quod hic la/
boras et pateris. si eternas penas et labores
cōsiderauerit. Math. xi. Iugū meū suaue.
et onus meum leue. Arist. Finiti ad infinitū
nulla est ꝓporcio. Idcirco ad tp̄us quidē hic
laboremus ut sic eternos cruciatus euadere
valeamus et mercedē mereri possimus eter/
nam. ij. Corin. iiij. Id em̄ quod in p̄nti mo/
mentaneū est et leue tribulatōnis nostre sup̄
modū in sublimitate eternū glorie pondus
opatur in nobis ¶ y ¶ Quinto hortat̄ nos
ad laborē mercedis magnanimitas. nā dieta
videtur breuis mercēnario si scit se magnam
cōsequi mercedē. De quo gre. Consideratō
p̄mij minuit vim flagelli. et Aug. Si terre
at labor respice mercedē. Quia dicit Isid.
de summo bono. Qui vite future p̄mia dili
gēter cogitat omnia mala p̄ntis vite equani
miter portat. Ro. viij. Nō sunt cōdigne pas
siones huius tp̄is ad futurā gloriā. In simi
li ergo dicitur Iac. v. Ecce agricola expectat
p̄ciosum fructū terre patiēter ferēs donec ac
cipiat tēporaneū et serotinū. quare igitur nos
nō magis ꝓ eterno. Hiero. Nullus labor du
rus. nullū tempus longū quo gloria eterni/
tatis acquiritur. ¶ z ¶ Sed diceres. audio
q̄ vtiqꝫ laborare teneor. et nūc cōsidero que
sunt que ad hoc hortantur Dic igit̄ etiā qua
liter ad hoc laborare debeā vt possim obtine/
re mercedē. dico q̄ quintupliciter. Primo ce
leriter absqꝫ ꝯtradictōe. Eccl. xxxi. In omni
bus opibꝫ tuis esto velox. Et merito. qꝛ tem
pus multū breue est q̄d habemus. De q̄ phi
losophus. iiij. phisicorū. Nihil habemus de
tp̄e nisi nūc. ij. Corin. vi. Ecce nūc tp̄us ac/
ceptabile. Et aplus ad Gala. vi. Dū tēpus
habemus opemur bonū scz celeriter sine tar
datōe. ne tp̄us ꝑdamus q̄d in eternū recupe
rare nō possumus. Scd̄o abūdanter sine di
minutōe. i. Corin. ix. Abūdetis in omne op⁹
bonū. Ista abūdantia in bono ope est q̄n cor

pus et anīa ponunt̄ in ope dei. nā qui nobis
oīa dedit ex omnib⁹ ei seruiamus. et cū facul
tas deficit saltē bonā voluntatē ei offeramus
Eccs. x. Melius est qui opatur et abūdat in
omnib⁹ q̄ qui gloriat̄ et eget pane. Et sic be
atus paulus laborauit. i. Corin. xv. Abūdā
3° tius omnib⁹ laborauī. Tercio sapiēter et cū
discretōe. Ro. xij. Rationabile sit obsequiū
vr̄m. Et hoc satis dat̄ intelligi Leuitici. ij. v/
bi p̄cipitur in omni sacrificio offerri sal. p q̄d
sapiētia siue discretio significatur. q̄ dic̄ hie
ro. De rapina holocaustū offert qui corpus
immoderate castigat. et sapienter d⁹ fieri qn̄
fit in charitate. fatue aūt qn̄ in scelere morta
li. ideo. ij. Joh. vnico. Videte vosmetip̄os
ne p̄datis quod opati estis. Et hoc cōtingit
illis qui sunt in mortali crimine. d̄ quib⁹ veri
ficat̄ illud Sap̄. iij. Vacua est spes eorū ⁊ la
borauerūt sine fructu scz salutis eterne. saltē
hn̄do respectū ad statū eor̄. i. inquantū sunt
peccatores. Sic etiam locū habet illud Isa
ie. lix. Telas aranee texuerūt. Sicut em̄ ara
nea in texendo thelā totā se euiscerat et sine
fructu laborat. sic tales insipiētes laborato
res. et iō ibidē subdit̄. Opa eor̄ inutilia.
4° A Quarto fideliter sine alienatōe. d̄ quo
Joh. in. iij. cano. sua siue epl'a dicit. Charis
sime fideliter facis quidq̄d operaris in frēs.
Nā d̄r Hiere. xlviij. Maledictus qui facit
opus dn̄i fraudulenter. i. negligēter et desi
diose. fideliter aūt opatur qui in ope suo ho
norē dei intendit edificatōem p̄ximi et salu/
tē p̄priam. Et merito primo honorē dei quia
ip̄e deus omnia bona in nobis opatur. Isaie
xxvi. Oīa opa nr̄a opatus es nobis. Nos e/
nim coadiutores dei sumus. vt dicit apl'us
i. Corin. iij. Et sic in ope vult habere medie
tatē scz honorē. Isaie. xlij. Gloriā meā alteri
nō dabo. Idcirco. i. Corin. x. Siue mandu
catis siue bibitis vel aliud quid facitis. omīa
ad gloriam dei facite. Sed quo ad scd̄m scz
edificatōem p̄ximi. i. Corin. xiiij. Omnia ad
edificatōnem fiant. Quo ad terciū dicit. i.
Corin. v. Omnia vr̄a in charitate fiāt. et sic
sunt salutaria. Quinto debemus laborare p
seueranter sine cessatōe. ad Gala. vi. Bonū
faciētes non deficiamus. Et Luce. ix. Nemo
mittēs manū suā ad aratrū et respiciēs retro
aptus est regno dei. Et hoc figurat̄ in veteri
lege vbi caput cū cauda offerri p̄cipiebat̄.
ut patet Leuitici. iiij. i. iuuentus cū senio. Ec
clesiastici. xi. Mane semina semē tuū ⁊ vespe
nō cesset manus tua. i. principiū cū fine. nam
dicit Gre. Incassum bonū agitur si an̄ vi/
te terminū deserat̄. Mat. x. Qui p̄seuerauerit
vsq̄ in finē hic saluus erit. Et hoc ad pri/
mum vbi dixi q̄ in verbis p̄missis ip̄e salua
tor nos hortat̄ ad laborē sup̄addēdo quali/
ter laborare debemus. B Dixi secūdo
subiungitur in p̄missis verbis laboris rō. ibi
redde illis mercedē. vn̄ stulti sunt qui nō la/
borāt ut mercedē accipiāt. p̄uer. xij. Qui se/
ctat̄ ociū stultissimus est. Reuera stultissim⁹
q̄ p ociū dat locū dyabolo. Math. xij. qui
inueniēs domum vacātē habitat ibi. Prop
ter q̄d dicit Hiero. Sp̄ aliq̄d opis facito ne
te dyabolus inueniat ociosum. et ad Ephe.
iiij. Nolite locū dare dyabolo. Si enim hic
ei locū damus ibi cū eo locū habebimus. s. in
inferno. q̄ infernus d̄r locus ociosorū hoīm
tales. n. nō p̄nt hr̄e locū in celo. q̄ hic dic̄ vo
ca oparios. nec in p̄adiso. Gen̄. ij. Posuit
deus adā in p̄adisum. ut oparet̄ et custodirz
illaz. neq̄ in terra. q̄ est locus laboris. Job
v. Homo ad laborē nascit̄ et auis ad volatū
Et iterū Job. vij. Militia est vita hoīs sup̄
terrā. Merito igit̄ ꝯuenit eis locus in infer
no. Secūdo stulti sūt ociosi. q̄ libere se dāt
hostibus sine defensiōe. Bern̄. Ociū est sen
tina omniū viciorū. sic em̄ in sentina sordes
recipiūt̄ in nauib⁹ marinis. sic cor ociosi qua
si omnes sordes recipit vicior̄. primo luxu/
rie. ut patet de dauid. ij. Reg. xi. qui dū fuit
occupatus in bellis cōtinēs fuit. tp̄e vero ocij
adulterium cōmisit. Itē salomō circa occupa
tionē edificatōis tēpli nō fuit infatuatus amo
re mulierum. Neq̄ ociū tale viciū solū p̄du
cit sed et multa alia. Ber. Ociositas est ma
ter nugarū. nouerca v̄tutū. Eccī. xxxiij. Mul
tā maliciā docuit ociositas. C Tercio
stulti sunt q̄ p̄ciosissimū thesaurū p̄dūt. hoc ē
tp̄us de quo dic̄ Ber. in meditatōib⁹. Oīs
siquidē res aliena est nobis. tp̄us tm̄ nr̄m est
hoc est nobis datū ad meritū. et est thesaur⁹
p̄ciosissimus sicut dicit Bern̄. Nihil p̄ciosi⁹
tp̄e. Propter quod dicit Crisost. sup̄ Math.
Nulli rei magis parcēdū est q̄ tp̄i. q̄ aurū ⁊
argentum si p̄dideris recup̄are poteris. tp̄us

do. lxx.

vero p̄teritū nunq̄. Sed iā hoc ociosi mīme
aduertūt, sicut cōqueritur beatus Bern̄. di
cens. Dies salutis transeūt sed nemo reco/
gitat. et ideo tales homines ociosi mortuis
cōpantur. Unde seneca in epl'a ad lucillū. O
cium sine lr̄atura mors est. et viui hoīs sepul
tura. sicut enim sepultus est sine omni fructu
et īmobilis sic talis. Quarto tales stulti sūt
quia omnes gratiā diuina se priuāt. Cassia.
Mens ociosi nihil cogitare nouit q̄ de escis
et de ventre. Unde s̄m Bern̄. ociosus deo
mortuus est et dyabolo viuit. Et gre. in. v.
mo. De quanto cor p̄ terrena desideria di/
latatur. de tāto ad susceptōnem gratie dei an
gustatur. Etiam tales qui sic ocio sunt inten/
ti et carnaliter viuūt nunq̄ habēt animū di
spositū qui p̄fecte ad deū p̄ desideriū sanctuz
eleuari possit. quod necessario requiritur ad
gratie susceptōem. sicut dicit Bern̄. Oportet
q̄ ignis desiderij p̄ueniat ad omnē animam
ad quā venturus est dn̄s p̄ gratiā. Quinto
et vltimo merito celestis p̄mij se priuant. qz
dicit Leo papa. nō ociantibꝫ nō torpentibus
sed laborātibus dat̄ merces. Et hec vltima ⁊
finalis causa laboris est merces eterna quaz
dn̄s laborātibus p̄mittit vbi sup̄ cū dicitur
in themate. voca oparios et redde illis mer/
cedem. Et hec fuerūt verba deuotōnibꝫ vr̄is
p̄posita. Satagite igit̄ charissimi ut dicit sā
ctus Petrus. i. petri. ij. Si bn̄faciētes patiē
ter sustinetis hec est gr̄a apud deū. in hoc em̄
vocati estis qz ⁊ xp̄s passus ē p̄ nobis vobis
relinquēs exemplū ⁊c. ut sic p̄ bonā opatōez
vocatōem vestrā faciatis p̄fectuosam et meri
toriā. Eccī. li. Opamini opus vr̄m añ tp̄us
et dabit vobis mercedem vr̄am in tp̄e suo.
et sic obtinebitis gratiā omnipotentis dei in
hoc seculo et in futuro efficiemini participes
eterne glorie. ad quam nos ⁊c.

De eadem dominica Sermo. lij

Voca operarios et redde illis mer/
cedem. Mathei. xx. ◀ D ▶ Nota
sup̄ verbo voca oparios. d. aliquis
quibus modis tn̄ vocat me. Rn̄det̄ quinq̄
modis et nuncijs. Primo mō seu prim⁹ nū
cius est omnis creatura que sibi seruit et obe
dit. Job. xij. Interroga iumēta et docebūt
te. et volatilia celi et indicabūt tibi. loquere
terre et rn̄debit tibi scz p̄ p̄ductōem florum
et fructuū. et narrabunt pisces maris. Aug.
Celū terra mare ⁊ omnia que in eis sunt deū
autorē suū p̄fitent̄ et docent ⁊c. Ber. Cun/
cta p̄spa et aduersa sūt ad amorē dei vrgen/
tia. Secundus nuncius est scriptura sacra q̄
vocādo nos nō tantū clamat sed et coartat.
Eccs. xij. Verba sapientū sicut stimuli. Eccī
xij. In nouissimo cognosces v̄ba mea. et in
sermonibꝫ meis stimuleris. Ro. xv. Quecū
q̄ scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sūt
Joh. v. Scrutamini scripturas qz vos puta
tis in ip̄is vitā eternā habere. ij. ad Thi. iij.
Omnis scriptura diuinitus inspirata est vti
lis ad docendū et arguendū. Tercius nūci⁹
est ratio p̄pria que nūq̄ in homine quiescit.
sed semp̄ bona suggerit. Vn̄ aristo. i. ethic.
Ratio semp̄ dep̄cat̄ ad optima. Propter qd̄
Bern̄. Inexcusabilis omnis hō qui nō di/
ligit dn̄m deū. intus ei innata est natura vt
totū se illi offerat a quo totū habet qd̄ existit
Quart⁹ nūcius est mūdana aduersitas. gre.
Mala que nos hic p̄mūt ad deū ire cōpellūt
p̄s. xv. Multiplicate sunt infirmitates eorū
postea accelerauerūt. Figurat̄ hoc in ezechia
de quo Isa. xxxviij. Quintus nūcius ē p̄mij
magnitudo quod satis declarat textus dicēs
Cū sero esset dixit dn̄s vinee p̄curatori suo
Voca oparios et redde illis mercedē. Ma/
thei. xx. In summa verborū tanguntur duo
Primo oparioꝝ vocatio general'. ibi. voca
oparios. scd̄o eorū app̄miatio liberalis. ibi.
et redde illis mercedē. De primo dic̄. voca
oparios nō ociosos nō torpētes. sed oparios
q̄ in vinea dn̄i opati sunt opa iusticie et v̄tu
tis. Sed d. cur deus gratis nō vult dare p̄
miū salutis cū ut sic esset magis liberalis. sed
vult q̄ debem⁹ coopari ut dicit apl's. i. Cor.
iij. Dei em̄ coadiutores sumus. Et aug. qui
te creauit sine te nō vult te saluare sine te. Il
lius rei aliquot cause posite sunt in p̄cedenti
sermōe seu rōes quas vide ibidē p̄ hac prīa
p̄te sermōis ◀ E ▶ Dixi secūdo tangit̄ eoꝝ
app̄miatio liberalis. ibi. et redde illis merce/
dē. Hec merces est denarius diurnus vita
eterna est illa merces. de qua Sap̄. x. Red/
det deus mercedē laborū suorum iustis. ⁊c.

Secūdus nūcius.

Tercius nūcius.

Quartus nūcius.

Nō merces duarū dumū est triplex cōditionis.

Vbi nota merces ista habet tres cōditōnes laudabiles. primo deseruīt faciliter. Secōo possidet pbēniter. Tercio psoluīt liberaliter ℣rō dico q deseruīt facilr. Mat. x. Qui cūq; dederit calicē aque frigide. nō dīc vini vel cernisie. nec aq̄ calide sed frigide q̄ facile est habendū. Subdit. amē dico vobis. nō pdet mercedē suā. Cñ aug. Nōne venale habes regnū celoz discipuli totū p eo dederūt q̄ habuerūt. zacheus medietatē bonoz suorum. vidua paupcula p duo era emit. Et dicit aug. supra ps. lxij. Si quid vis et nō potes deus factū cōputat. Et sic etiā solū volūtate bona compat. vbi facultas opis deficit. Nam dicit idē sup illud ps. cxi. In mādatis eius volet nimis. Sufficit volūtas si pficiē di mandatū desit facultas. Secōo possidet p benniter. Eccī. xviij. Merces dñi manet in eternū. Si quis habet pximē nō deficientez q̄tū ea diligeret. sed sic est de mercede eterna. Cñ Eccī. ij. Qui timetis dñm credite illi nō euacuabit merces vra. qz nō est trāsitoria sed sempiterna. Aug. O merces regnum q̄ sempiternū. cuius lux vitas. lex charitas cuius modus eternitas. hec ille. Tercio persoluīt liberalitez. Mat. v. Gaudete et exultate qm merces vra copiosa ē in celis. ps. ciij Replet in bonis desiderij tuū. sup q̄ dīc dominus. Replebit oēs sensus interiores et exteriores celestib delitijs. quilibz em sēsus suo gratissimo fruet obiecto sine oīi impedimēto. Nā fieri nō pt q hic intm delectaremur sicut in pria. Et hoc duplici de cā. Prima ex pte nī. qz sensuales potēie sunt debiles ita q excellēs sensibile corrūpit sensum. sicut claritas solis lune vel stellarū oculos. albedo em visū disgregat. Dicūt alīq mgri q in statu innocētie tāta fuit delectatio in visiōe vni? stelle sic nūc ē delectatio de visiōe solis vel ō sono vnius vocis. sicut de alicuius optime melodie. et hūc defectū p peccatū incurrimus. vt etiā nos aīalia irrōnalia in sensib excellunt. Unde nos aper audim pcellit. aranea tactū vultur odoratu. linx visu. simea gustu. Et iō nūc non possumus multū delectari. Secūda cā. qz nō habemus tā delectabilia obiecta in via sicut in pria manifeste de hoc patet p experientiā. Attū specificabo p singulos sensus q̄tum est possibile Visus duplex hz obiectū.

Primū obiectū est xp̄s sm naturā hūanitatis. Job. xix. In carne mea videbo deū. vī sicut ipe sm deitatē ē pfectissimus obiectum mentis. sic sm hūanitatē obiectū corporeis oculis. Job. x. Ingredier et egredier et pascua inuenies. de q̄ Aug. Duo sūt sensus in homine. interior et exterior. et vterq̄ horuz suū habet in quo reficit. interior in spūalē hūanitatē deitatis. exterior in spūalē hūanitatis. Propter q̄ dicit leo papa in li. de fide. Deus factus ē hō ut totū hominē beatificaret. Istud igit obiectū tā fulgidū et tā pcharū est q̄ omnis alia claritas solis lune et stellarū et omniū elemētoz est quasi calamo ardēs respectu totius vniuersi ardentis. Jō Bern. Plenū erit omni dulcedine videre hoiem et hois creatorē. Et nimirū q̄ omnes electi et angeli feruent in eū inspicere desiderāt. nec de eius aspectu vnq̄ sanari pōt. hec O bta visio videre xp̄m in seipo in nobis et nos in xp̄o felici iocūditate. ¶ Secūm obiectū visus est visio oīm electorū. Hec visio etiā valde delectabilis erit. nā quilibz electus erit pulchrior sole Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Et ut dicit Isa. xxx. Sol erit septies pliciter clarior q̄ nūc est. ibi ergo videbimus beatā virginē petrū paulū Johānē. sanctam katherinā barbarā et horoz̄ cē. omnesq̄ alios electos. Et videbimus q̄tum quilibz in amore ardescit. et q̄tū glorificatus q̄libz existat. ibi quilibet intuebit pcem et matrez de quib plenā noticiā bēbit q̄ clari sint. et quēlibet aliū cū quo conversatus fuit. et facet q̄d fecit. Cñ sup illud Apo. xxi. Tanq̄ vitrū plucidū. dicit glo. Sicut in vitro videt q̄d quid est in eo. ita q̄dquid est seu existit in horibus hoīm videbit primo aspectu. De quo gre. in mora. Unusquisq̄ mentē ab alterius oculis mēbroz̄ corpulēta nō absconder. Et sic nō tm̄ ista corpa plucida videbūt. hz etiaz corda. et hoc magnā cōferet delectatiōem. hz d. exquo q̄libet videbit ibi pcem et matrē et filios tē. et cū ex natura plus cos hic diligat an ne talis inclinatio remanebit. ut pīquiores plus diliganē. Dic sili mō videmus hic vt vnus pl? ad vnū q̄ ad aliū inclinat. vtiā hec ibi remaneat affectio Ad hoc dubiū rñdet Isi. et dicit q̄ nō. qz in pria est pfecta cōformitas volūtatis diuine et nre. Et sicut

Nō visus hz duo obiectum.

diligũt illos qui deo ꝓpinquiores sunt. qz hmõi iclinatio fit tõe ꝓplexiõis q̃ oriẽ ex motu corpm. et talis motus tũc nõ remanebit. cessabit. ¶ ℞ Terciũ obiectũ visus ẽ claritas celorũ et elemẽtorꝫ q̃ post extremũ iudiciũ remanebũt et glificabunt. Erit tũc sic dicit mgr̃ i ſñĝs. et habeꝫ etiã Isa. xxx. lux lune sicut lux solis et sol septupliciter clarior Sia etiã elemẽta renouabunt ⁊ purgabunt ut in suo esse puriſſimo existãt et in se etiã claritatẽ ꝓpriã bẽbũt. Terra aũt ut dic̃ richar. in suo ꝓfundo illuminabit. dicit eñ. Si illud videret. ſz visiõe illa sunt indigni. Est eñ ſm ꝓmunẽ opinionẽ infernus in centro terre et distat a ſupficie terre tria milia et nouenta et quinquaginta miliaria. cuius g̃ ſupficies terre clara sit. illa tñ claritas nõ sic erit ad vsum btorũ in pria. Apoc. xxi. Ciuitas illa nõ eget sole neq; luna ſz agnus dei illuminabit illã. Et ysa. lx. Nõ erit amplius sol ad lucendũ p die nec ſplẽdor lune illũinabit. sed erit tibi dñs in lucẽ sempiternã. Sed d. qs erit tũc vsus lucis dicit mgr̃ in. iiij. di. xlviij ſeꝑm hoc ignorare. Sed ꝛñdet Richar. q ꝓzalis. sed erit in vsum vtilitatis ſpualis ad hñdũ delectatiõem in specie creature et ad ꝓclandũ deũ in lucis effectu. Et ꝓpter hãc cãm post extremũ iudiciũ lux erit vtilis. Sia menta tã pura et clara intueri ¶ ℑ Quartum obiectũ est q̃ videbũt dãnatos in inferno. et ibi gaudebũt de penarũ euasiõe et iuſticie dei executõe. ps. lvij. Letabit iustus cum viderit vindictã. Sed d. quõ letanr̃ de vindicta cũ omẽs pfecti sint in charitate nec possint hre odiũ i cordibꝫ suis. dicit mgr̃ in. iiij. di. l. q̃ nulla ꝓpassiõe mouẽr̃. et allegat gre. dicentẽ. Justoꝝ anie et si in bonitate nature iuſticie cõtra tãta recentidie ꝓstringunt ut nulla ad reprobos ꝓpassiõe moueãt. et sic videntẽ delectari de vindicta nõ quidẽ ex odio sed ex diuina iuſticia. et sic patẽt illa quattuor obiecta visus. Et nota vlterius q̃ iste sensus visus tres habebit nobilitates. Prima q̃ nulla indiſpoſitio ſmalis aut distãa obiecti eius actũ impedit. videt enim simul et semel sursũ et deorsum. Rõ eñ nobilitatis huius est. qz talis immutatio nõ sequr̃ legẽ nature ſz imperiũ volũtatis aĩe cui corpꝰ ad plenũ obedit. et qz etiã ibi deus agit supnaturaliter. Secũda nobilitas potẽtie visiue est q̃ plures actus sibi simul inesse pñt. ita q̃ simul videt btam vginẽ et xpm. alias seqrẽr̃ cũ faciem xpi inſpicerẽt q̃ manus nõ videret. Rõ huius est qz potẽtia ſolũ iutẽtionaliter immutat. Tercia potẽtia est q̃ nõ minus delectat ita videre imppetũ q̃z i primo i eis delectabat. rõ qz cũ corpale induit incorruptiõem tũc etiã induit immutabilitatẽ ¶ ℟ Nam sensus auditus etiã tria ꝓ ꝓſolatõe sua habebit obiecta. Primũ erit vox xpi ꝓcedẽs a diuino ore xpi Que quidẽ sicut in se delectabilior fit auribus dulcior. Sz d. qd eis loqr̃tur. Rñdeꝛ Clemẽte bñdicti ꝛc. ut dr Mat. xxv. Sed dicit Richar. q̃ hẽbit se xpus ad electos sicut angeli ſupiores ad inferiores. habent enim se angeli ſupiores ad inferiores sic dicit Dyo. de cele. gerarchia. c. iiij. ſm triplicẽ actũ purgãt illuminãt pficiũt. purgãt a nesciẽtia. qz faciũt eos id scire qd̃ prius ignorabãt. Et sic xpus. nã sicut hic in tpe nos de diuina veritate naturaliter et ꝑ miracla instruxit ita et amplius ꝓpalabit. Nam dixit ad discipulos Johã. xvi. Adhuc multa habeo vobis dicere sed nõ potestis portare mõ. Tũc ergo habiles erimus ita q̃ nobis archana diuine inſcrutabilia ꝓpalabit. q̃uis eñ angeli pꝰ pfirmatõem ſpualẽ dei essentiã viderũt tñ dei archana ꝓfunda funditus nõ intellexerunt. sicut dic̃ hiero. de facto incarnatõis plene hoc nõ cẽ intellectũ ab angelis vsq; pꝰ passionẽ xpi sicut ꝓbat p inquisitõez quã fecerũt mirores angeli in ascẽsiõe sic scribit Isa. lxiij Quis ẽ iste qui venit de edom ꝛc. ꝓps. Quis ẽ iste r. g. Et sic xpus nobiscũ de diuina sapia potẽtia et bonitate locutõem hẽbit et purgabit a nesciẽtia. Secundo christus in suo lumine lumen intellectus nostri cõfortabit. Tercio ꝓficiet. quia omnes potentie sine eo sunt imperfecte. Sic eñ primũ obiectũ erit vox q̃ summe desideratis fidelis anima clamat Cantico. ij. Oñde mihi faciẽ tã sonet vox t. tua auribus meis. vox eñ tua dulcis et facies tua decora Secm obiectũ auditus erit vox angelorum

h Nõ. Andreas. hz obiecta tria ꝓmissa

1°

2° nobilitas

3ª nobilitas.

2°

3°

2° obiectũ

.nõ. visus tres hz nobilitates.

De q̃ ysa. vi. Et clamabat alter ad alter. et dicebãt scũs sanc. scũs dñs deus exercituũ. Sz d. quõ possum? hũc sonũ corpalibꝫ auribus audire Rñdet. ñ enim? min? habiles ad hũc sonũ in pria q̃ fuerũt pastores q̃ in nativitate xpi audierũt angelos canẽtes gla i ex. Lu. ij. Multis eñ sanctis pstauit hoc de? in via. ut marie magdalene q̃ ab his vocibꝫ cibata ẽ. xxx. ãnis in deserto. Sic be. grego. regina celi. Sic eẽ legit de btõ severino. ut pz in legẽda sancti Piero. Tertiũ obiectũ audit? est vox oĩm electoꝝ. de qua ps. cxlix. Exultationes dei in gutture eorũ. Aug. Corda z lingue nõ cessabũt laudare deũ. Sz d. quõ põt igit eẽ vox vocalis cũ celũ nõ capit pegrinas impssiões Rñdet q̃ celũ nihil obstat nec sonũ impedit. sed sicut vox dulcius sonat in argẽto q̃ in plũbo. et dulcius in solido q̃ in poroso. sic in celo dulcius sonabit cũ sit nobilioris et clarioris materie. Hã ponit pitagoras q̃ ex motibꝫ sperarũ et celoꝝ cãt nũc dulcissimus sonus sz hic nõ audit ꝓpter distanniã. Ad argumentũ tñ q̃ celũ nõ recipit pegrias impssiões corrupnbilitatis. tñ lucis aut soni bene recipit. cũ talis nõ corrũpat sz magis pficiat. et q̃uis ibi nõ sit aer intrinsecus genetabil' et corrupnbil' est tñ qui sufficit ad pfectiõẽ vocis. Et sic erũt etiã in celo vocales voces q̃ maximã causabũt auditu delectatõem

Odoratus 1 Nota de sensu odoratus aliquibꝫ videt q̃ in corpibꝫ gloriosꝝ nõ sit aliq̃s odor q̃ cuz pura sint sicut elemta in sua spẽa odorẽ ñ habẽt. Dic eñ arist. de sensu et sensa. q̃ odor nõ sit nisi de sicco in hũore impsso. tõ elemta pura nõ hñt odorẽ. sic et de corpibꝫ gloriosꝝ Itẽ odor ꝓpendit cũ quadã finali euaporatõe q̃ a corpe odorifero resolvit. sz tunc i nulla corpali creatura erit talis resolutio. q̃ non ꝑt stare talis cũ impassibilitate. et sic videt q̃ in beatis nõ erit odor. Ad b rñdet q̃ omis qualitas tũc in maxima ꝓportõne erit. eritq̃ ibi siccũ et hũidũ in optimo sui esse. igitur in maximo odore erũt. Ad scõm rñdet Richardus q̃ finalis euaporatio nõ est p se necaria. q̃ fm cundẽ talis immutatio olfactus aut alterius sensus in pria nõ erit naturalis ita q̃ fiat natural' trãsmutatio vel receptio. q̃ hoc impassibilitati repugnat. Sed bñ est ibi receptio et immutatio intẽnonalis q̃ spẽs recipit et delectatõez inducit et pficit. Sic ergo primũ obiectũ olfactus erit odor ꝓcedẽs a corpe xpi. Sicut eñ corpus xpi in luce 7 colore alia corpa excedit. ita etiã in odore suaui. q̃ e lemẽta et qualitates in eo sunt in maxima ꝓportõe. Scõm obiectũ bẽbimus a corpibꝫ oĩm electoꝝ. et erit mira redolẽna suauitatis

Tertiũ obiectũ odoratus bẽbimus p influxum divinũ. tñ de sensu gustu? non inueni q̃ d dicit sanctus tho. in. iiij. scripti. di. xlviij. q. ij. ar. i. in rñc. principali. ad q̃stiunculã. iij. q̃ gustus nõ erit ibi in actu ita q̃ immutet' ab aliquo cibo vel potu sumpto. nisi forte dicat q̃ erit gustus ibi in actu p immutatiõem ligne ab aliqua hũiditate adiũcta. De sensu tact? iste sensus in pria actu suo pficit' ne dicat de sanctis illud q̃d de sculpnibꝫ ꝓphete dixit in ps. cxiij. Aures hñt et nõ audiẽt pedes hñt 7 nõ am. ¶ Et nota p maiori cõsolatõe et delectatõe oĩm sensuũ tã interioꝝ q̃ exteꝝ rioꝝ q̃ tunc erit etiam inestimabilis ornatus aie et corpis. Primꝰ ornatus corpis erit pulchritudo corpis sine omni difformitate absq̃ omi defectu incompabilis. q̃ tunc tal' erit pulchritudo corpis q̃ corpus vnius cuiusq̃ quasi sol fulgebit. Mat. xiij. Et tũc sol erit supliciter clarior q̃ nũc est ut dictũ est de ciui. dei. c. xxv. Vbi volet spũs ibi ꝓtinus erit et corp?. Corpus eñ totale subijciet aie. et erit sine omi gravitate. Tertius ornatus erit libertas. intñ erimus liberi q̃ nil nos poterit impedire q̃ si volumus poterimus ptã sire ignẽ infernalẽ. cũ ois ptãs tunc evacuat nec villa erit seruitus nisi ad deũ. et ligi liberi sunt. tñ oĩno nihil mali volũt. Quartus ornatus erit fortitudo. intñ erimus fortes vt nihil est q̃d movere nõ possimus. dicit enim Dyoni. in li. de divinis noibꝫ. equales angelis erimus. sz hi absq̃ fatigatõe celũ movent. vt vult arist. nã si dyabol? ita fortis ẽ q̃ aerẽ movere 7 tũc aĩa glificata facere possit. ps. Nihil dest timẽ. cũ. Quintus ornatus est sanitas. ibi nulla erit infirmitas. Apoc. xxi. mors vltra nõ erit Sextus ornatus iocunditas sine merore. ysa. li. Letitia sempiterna sup capita eorũ gaudium et letitiã tenebũt. fugiet dolor et gemitus egoipe consolabor eos. Septimus ornatus

erit victus sine ofni sollicitudine. Luce. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pr̃ meus regnũ ut edatis et bibatis sup mensaz meam in regno meo. Octau⁹ sunt diuitie si ne omni defficientia et paucitate. ps. cxi. Glo ria et diuitie in d.e. Ilon⁹ ornatus securitas sine omni terrore. ysa. xxxij. Sedebit ꝓplus meus in pulchritudine pacis. in tabernacul fiducie et in requie opulẽta ¶ H ¶ Sic eti am multi sunt ornatus et fructus anime. pri mus est sapia sine errore. Aug. de ciui. dei. li bro. xxij. Ibi esse nẽm nõ habebit errorẽ. Secũ. Ibi ma gistrũ semel vidisse est omnia didicisse. Se cũdus amicicia sine emulatõe. ibi. dñs enim plus diliget nos q̃ nosipi nos. dabit enim se dñs totũ ibi. ac si omnes derelinqueret z solũ occuparet secũ. Et etiã ecõuersio pl⁹ eri amabimus q̃ nosipos. Anf. Etiã vnusquis q̃ intantũ diliget aliũ sicut seipm. Et tantũ gaudebit de alieno sicut de ꝓprio gaudio. Tercius est pax sine dissensione. ita q̃ nulli habebit velle diuersum ab alio sed oẽs vni voluntatis erimus. Quartus est gloria sine abiectõe que tanta est q̃ ab humano intelle ctu capi nõ pt. ps. Nimis honorati sunt ami ci tui deus. Nonne honor magnus est q̃ cuz tã pulcra societate in eternũ manebũt. et taz ameno loco et fulgido imꝑpetũ habitabũt Quartus fructus securitas sine omni timore ibi em ineternũ securi erimus. Sap. iij. Ju storũ aie in manu dei sunt z nõ tãget illos tor mentũ malicie. ipi enim exprimẽtaliter cogno scent q̃ sunt ꝑfirmati. ita q̃ peccare nõ pñt. ipi legent infatigabiliter in libro vite q̃ est ipm verbũ in quo sunt indelibiliter scripti. Ipi explentur in deifico obiecto q̃ sunt inse pabiliter deo vnita. Sm illud ysa. xxxij. Et erit opus iustitie pax et cultus iustitie silentiũ et securitas vsq̃ in sempiternũ. Sextus est ibi opus leticia sine merore. ps. xv. Adimplebis me leticia cũ vultu tuo. Ber. Tãta est ibi leticia q̃ i ꝓpatõe eius omis alia iocũditas meror. oĩs suauitas dolor. oĩs dulcedo acerbitas. oĩs decor horribilitas. Aug. Tanta ẽ iocũdi tas vite eterne in dei visiõe clara ut ec̃ si non liceret ibi ꝑmanere ãplius q̃ vnius diei lo ra ꝓpter ꝺ̃ innũerabiles delicie hui⁹ vite ꝓtẽ nerẽtr. Ore. Si ꝑsideramus q̃ ꝑmittunt i celis vilescũt oia q̃ hñt in terris. Septim⁹ ẽ sufficiẽtia sine diminutõe. Aug. Illic erit oĩs sufficiẽtia sine ofni indigẽtia. qz sm hoc. ij. d ꝑsolam. Sextitudo ẽ status oim bonorũ aggre gatõe pfectus. nã sm mgrm in. iij. di. xlix. be atus nõ est nisi qui hz oia q̃ vult z nihil vult mali. Hã q̃dq̃d amabit aderit. nec desidera bit q̃ nõ aderit. Aug. de ciui. dei. O quãta erit felicitas vbi nullũ latet bonũ nullũ ade rit malũ. Hã sm Crisp. sup math. Vat⁹ erit iustorũ ꝑmiũ q̃ ofne cor? desiderii. i. Cor. ij Nec oculus vidit nec auris audiuit nec i cor hoĩs ascendit q̃ ꝑparauit deus dili. se. Secũ. Premia celestia sũt tã magna q̃ nõ pñt mẽ surari. tã multa q̃ neq̃t numerari. tã copio sa q̃ nõ pñt termiari. tã ꝑciosa q̃ nõ pñt esti mari. Ecce hec merces de qua textus vbi the ma. voca operarios et redde illis mercedẽ. ad quã q̃dẽ nos ꝓducere z adiuuare dignet q̃ ẽ bñdictus in secula seculor amẽ.

Dominica sexagesi me Sermo. liij.

Exit qui seminat seminare semẽ su um. Luce. viij. Mat. xiij. z mar. iiij. ¶ O ¶ Videmus q̃ sol est vnus et tm splẽdor eius influẽs i illa inferiora aliqua desiccat. aliqua liq̃facit. aliqua indurat. et hoc nõ est ex ꝑte solis q̃ de se est vnus z vniformiter agit. sz ex ꝑte influ entiã recipientis. vbi ꝑ diuersitate taliũ effe ctũ repit diuersitas dispositionũ. Spũali ter. sol. i. bonus doctor. de q̃ dañ. xij. Qui au tẽ docti fuerint fulgebũt quasi splẽdor firma mẽti z q̃ ad iusticiam eruditi multos quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. Quilibz ergo talis doctor q̃tũ in se ẽ equaliter doct oẽs sz doctrinã ei⁹ nõ oẽs equaliter suscipiũt. et ꝺ̃ hoc est ex ꝑte sui sz ex ꝑte dispositõis recipientiũ vñ sic lux solis descẽdẽs sup tres tabulas di recte aptatas vnã aureã aliã argẽteã. terciã li gneã. illa lux solis q̃tũ ẽ ex se equaliter illu minat eas. sz ipe nõ recipiũt lumẽ solis equa liter. sic deus q̃tũ est de se grãz suã patus est omnibus dare quare nullus excusare se pote rit si gratiam a deo non acceꝑit. qz nõ est cul pa dãtis. sz illi⁹ q̃ se ad recipiẽdũ nõ disꝑit. sicut dicit sanc. Tho. in tercio cõtra gentiles

c.cliij. Nam si bonus pictor debet facere pul
chrā imaginē requirit̄ subiectū p̄dispositum
in quo possint colores recipi. Et hoc ē qd̄ di
cit phūs. Actus actiuorū sunt in patiēte pre
disposito. et materia debite disposita debz es
se ꝓ introductōe forme ut cera liquida pro si
gilli impssione. sic et cor ad suscipiendū ver
bum dei. Et figurat̄ in historia hodierna cū
homines fuerūt indurati. Gen̄.vij. Omnis
caro corruperat viā suā sup terrā. tunc perie
rūt in diluuio. sed fructuosi scz quattuor pa
ria fuerūt cōseruati in archa. Idcirco ad fru
ctificandū debet nos inducere tpus quod ho
die est inceptū quod dicit̄ sexagesima ad de
signandū q̄ in sex opibus misericordie et. x.
p̄ceptis debemus nos exercitare. Et durat h̄
tpus vsq̄ ad quartā feriā post pascha vbi ca
nit̄ introitus. Venite benedicti p̄tis mei ꝛc.
ꝑ hec enim ut sup̄ dixi sex opa misericordie et
decē p̄cepta meremur audire hāc vocē. sz qr
nihil est quod magis ꝓsit in hijs q̄ dei v̄bū
idcirco illud sollicite et cū summa diligentia
debemus audire. et ad hoc corda nr̄a aptare
ut in nobis fructificet. de quo est historia p̄n
tis euangelij. ¶ P ¶ In summa euangelij
duo tangunt̄. Primo xp̄i p̄dicatio amorosa
ibi. cū turba multa. Scd̄o discipulorū inter
rogatio fructuosa. ibi. interrogauerūt aūt eū
De primo dicit. In illo tp̄e scz cū xp̄us iter
faciens ꝑ ciuitates et castella p̄dicabat regnū
dei. Et sic inter cetera exiens de domo quadā
vbi p̄dicauit discipulis et turbis. venit sec⁹
mare. et cum turba plurima ꝯueniret. Ecce
turba. nō diuites nō potentes sicut et adhuc
hodie fit. i. Corin. i. Videte vocatōem vr̄am
fratres qr nō multi sapientes s̄m carnē non
multi potentes. nō multi nobiles sed q̄ stulta
sunt mūdi elegit deus ut cōfundat sapiētes ꝛ
et infirma mūdi elegit deus vt ꝯfundat for
tia ꝛc. ut impelat̄ illud ꝓuer. iij. Cū simplici
bus sermocinatio eius. de diuitibꝫ em̄ vnum
habuit scz zacheum. de potentibus et nobili
bus vnū habuit scz ioseph ab aromathia qui
fuit nobilis decurio. de sapientibꝫ etiā vnum
habuit scz nicodemū. Joh. iij. Idcirco dici
tur Joh. vij. Nunquid aliquis ex principibꝫ
credidit in eū. q. d. nullus. sed turba. Aug⁹.
Principes et reges de quāto altiores de tā
to ad malū ꝓniores. i. Esdre. ix. Man⁹ prin
cipum et magistratuū fuit in hac transgressio
ne prima. sic etiā priores erūt in pena. De q̄
Isi. de sūmo bono. li. iiij. De quāto nitidio
res hic ī purpura regali. de tāto despectiores
in flāma infernali. Ideo ꝓuer. x. Qui ambu
lat simpliciter ābulat cōfidēter sicut turba vt
subdit. De ciuitatibꝫ ꝓperabāt ad ihm̄. et ꝑ
hoc innuit̄ gloriositas siue famositas p̄dica
tōis xp̄i. quia nō tantū de villis sed etiā de ci
uitatibus ꝓperabāt ad illū. Primo tanq̄ in
firmi ad medicū clementissimū ut curarentur
Ip̄e enim erat medicus ille de quo Mat. ix
Nō est opus valentibꝫ medicus sed male ha
bentibꝫ. Secūdo ad ip̄m ꝓperabāt ut impe
riti ad mgr̄m sapientissimū a quo illuminarē
tur. p̄s. Accedite ad eū et illuminamini. Ter
cio ut oues esuriēres ad bonū pastorē. nam
ip̄e est de quo Joh. x. Ego sum pastor bon⁹
dicit Math. Tūc ascēdit ihūs in nauiculaz
et omnis turba stabat in litore. et locutus est
eis multa in ꝑabolis. Lucas v̄o volens ꝑma
nere circa p̄ntem historiā dicit. locutus ē di
cens ꝑ similitudinem ¶ Q ¶ Sed diceres
iñ dicit̄ Joh. xviij. In occulto locutus sum
nihil. R̄ndet sanc. Tho. ꝑte. iij. q. xlij. ar. iij.
q̄ doctrina alicuius p̄t esse occulta tripliciter
Primo q̄tum ad intentōem docētis. et hoc
dupliciter. Primo qr nō vult māifestare ex
inuidia quod in xp̄o locū nō habuit. Sapiē
tie. vij. Sine fictōne didici scz sapientiā. et si
ne inuidia cōmunico et honestatē illius non
abscondo. Reuera quia ip̄e fuit lucerna. ma
thei. v. Nemo accendens lucernā ponat sub
modio neq̄ in abscondito. si hoc dixit de
alijs ꝑ seip̄m potius fecit. Secūdo hoc cōtin
git ꝓpter inhonestatē eorū que docent̄ ut di
cit Aug. sup Joh. q̄ quedā sunt mala q̄ por
tare nō pōt qualiscūq̄ pudor hūanus. Do
ctrina aūt xp̄i nō est neq̄ d̄ errore neq̄ de im
mūdicia et ꝑ ꝯseq̄ns nō occulta. Alio mō et
scd̄o principalr̄ d̄r occulta. qr paucis ꝓponit̄
ꝛ sic iterū xp̄i doctrina nō fuit occulta. Joh.
xviij. Ego palā locutus sum mundo. ego sp̄
docui in sinagoga et in tēplo. vbi oēs iudei
ꝯueniūt. Tercio q̄tū ad modū docēdi. ꝛ sic
xp̄us quedā turbis loquebat̄ in occulto ꝑa
bolis vtendo. et hoc nō sine rōe. Primo em̄
sic fecit ut homines studiosius ad spiritualē
intelligentiā alliceret. in obscuris em̄ solēt si

bōes exercitare et nōnū cū manifesta ſpnere
Secundo ut eo melius rudibus et ſimplici
bus veritatem infigeret quo facilius et ꝓmo
ſius ꝑ exempla doceret. Tercio ſm Criſo.
ut cognitōem veritatis infidelibus et indig/
nis occultaret. Et hanc cōem infra tangit in
terp. Sic ergo locutus est ꝑ ſimilitudinem
dicens. Exiit qui seminat. Vnde cōgrue ſe/
quitur euangeliū de semine post euangeliuz
de vinea. ut habeamus panē quo reficiamur
in vinea laborātes. ¶ R) Et ꝑ ſeminato/
rem hic intelligit xp̄us qui exiit seminare tri
plicit̄er. Primo exiuit a patre ꝑ eternā gene
ratōem. Eccl. xxiiij. Ego ex ore altissimi pro/
diui. Ille exitus nō est ꝑ motum localē ſz ꝑ
emanatōnem personalem. Et sic primo semi
nauit angelos in celo. quod semē cecidit sec?
dum. Ego sum via veritas et vita. modo dya
bolus ut dicit Joh. viij. ab initio in veritate
nō stetit. quia mendax est et pater eius. Et
sic cecidit secus viā quā do assūmi voluit alas
ſimo ſz satori suo. De quo Ysaie. xiiij. Su
per astra dei exaltabo soliū meū. et similis ero
altissimo. Sed qñ hoc factū sit dicit sanctus
Tho. pte. i. Statim post primū instans an/
geli peccauerūt ꝑ ſuperbiam. ideo ꝓculcati sūt
ꝑ diuinā sapiam tanq̄ semē secus viā. De
quo Eccl. xxiiij. Omniū excellentiū et subli
miū colla virtute calcaui. et volucres celi. i.
elate cogitatōes ꝓmederunt. i. cōſumpserūt
id. Propter quod dicit Ysa. xiiij. Quomo
do cecidisti de celo lucifer qui mane orieba/
ris. Luce. x. Videbā sathanā quasi fulgur ca/
dē/
tem de celo. et Aug. xi. de ciuitate dei. Ange
lica creatura quā deus cōdidit dignitate na/
ture ꝓcedit. sicut dicit Bern. ſup cāntica. Si
deus sic egit cū angelo ſuperbiente quid faci/
et de me terra et cinere. Post hoc seminauit
primos parētes in paradiſo tanq̄ aliō semē
Illud cecidit ſupra petrā ſz ſcientiā filij appe
tendo. qui petra dicit. i. Corin. x. Petra au
tem erat xp̄us. et Matth. xvi. Supra hāc pe
tram edifi. nē. volentes esse sapientes sic dij
it ſz ſciētes bonū et malū. Ge. ij. Et natū aru
it ſz ſuggestionem diabolicā. quia nō ba/
buit humorē ſz gratie siue radice ſz chari/
tatis. ¶ S) Secundo exiuit de sinu ꝑris
in mundū ꝑ incarnatōnem. Joban. xvi. Exi
ui a patre et veni in mundū. vbi secum attu/
lit semen celeste ſz diuinitatē et animā. et se
minauit illud in terrā optimā. hoc est in co?
gloriosissime virginis marie. de quo psal. lx
xxiiij. Benedixisti dñe terrā tuā auertisti capti
uitatē iacob. id ē. humani generis. De hac
terra dicit Ezech. xxxvi. Terra illa inculta
facta est ortus voluptatis. hoc est terra illa in
culta. i. intacta. de qua ꝓcesserūt flores rosa/
rum et lilia cōualliū. Cant. i. id est varia or/
namenta virtutū. Hec est terra illa in qua se
men nre redemptōis seminatum est. Gen. xx
ij. In semine tuo benedicētur omnes gentes
Si essi illa terra nō germinasset et semē illō
non ꝓduxisset. toms mūdus ꝑditus fuisset.
Hec est igitur illa terra de qua ps. lxxxiij. ve
ritas de terra orta est. i. filius dei. Hoc est be
nedictū semen de quo panis celestis factus ē
omne delectamentū in se continēs. Joh. vi.
Ego sum panis viuus qui de celo descendi.
siquis manducauerit ex hoc pane viuet in e/
ternū. Tercio exiit in mūdū de vtero virgis 3ª
ꝑ natiuitatē Baruc. iij. Post hec i terris visus
ē. et cū hominib cōuersatus est. ¶ T) Ibi
exiit tanq̄ agricola. ut agrū mūdi incultū. i.
delertū ercoleret. Et dico tanq̄ agricola. za
cha. xiij. Homo agricola ego sū Reuera agri
cole compari pt. primo quia agricola est ꝑso
na humilis et vilis quodāmodo reputat a ci
uibus et ab aliis et sepius irridetur. ut dicit
Job. xij. Deridet iusti simplicitas. sic et xp̄s
pmit dici agricola. quia sic humilē et vilez
in hūanitate se exhibuit ut quasi fatuus ⁊ in
ſipiens a iudeis et gentilib illuderet. Luce
xviij. O tam vilis estimabat ut et cū sceleratis
reputaret Ysa. liij. et cum sceleratis repu
tatus est. Secūdo agricola vestibus sordi/ 2º
dis et quasi exilib induit. sic xp̄us vilitatez
humane cōditōis induit. De quo Phil. ij.
Habitu inuentus ut hō. Et zacharie. iij. Et
Iesus indutus erat vestibus sordidis ñ cul
pe sed pene. Et hoc existēs in ope suo. Sed i
die festo hoc est in die glorioſe resurrectōis
sue vbi opus nre redemptōis ꝓplenit. indu
it vestem claritatis. ut impleret in eo illud
zacharie. iij. Auferte vestimēta sordida ab eo
et induite eū mutatoriis. Tercio vt pluriūū 3º
agricola vadit nudis pedib ⁊ fatigat aliqñ ec
ꝯtat ſz raro nūi in negocio. sic filius dei nudis pe

Agricola qui xp̄us assumpsit

dibus ut frequenter ambulauit. etiã vsq3 ad
fatigatõem. Joh. iiij. Jhũs fatigatus ex iti-
nere sedit sup̃ fontẽ Hiere. xiiij. Quasi colo
nus fatigatus est in terra. et quasi vir vagus
et bene vagus. q2 paup̃ ꝓpriam domum nõ
habuit. Math. viij. Vulpes foueas habent
et volucres celi nidos. ⁊c. Etiam tñ aliquãdo
sed ꝑraro equitauit. ut in die palmarũ in asi-
na. Math. xxi. Quarto dicitur agricola. q2
agricola ẽ laborator ex eo ꝙ labor in calle ma
nuũ eius cognoscitur. sic et xp̃us Johã. xx.
Infer digitũ tuũ huc. et vide manus meas
nõ madefactas sudore sed cruore nõ habẽtes
duriciã callorũ sed fixurã clauoꝝ. p̃s. ix. Tu
laborẽ et dolorẽ cõsideras sc3 humani gene
ris. ut tradas eos in manus tuas. Quinto
agricola ꝑ se trahit et portat aratrum. Et sic
xp̃us aratrum sancte crucis portauit et tenu
it. Deniq3 boues suos innexit aratro. i. disci
pulos dicẽs. Math. xi. Tollite iugũ meum
sup̃ vos. quia duos et duos misit ꝓpter fru
ctum vite. Joh. xv. Posui vos ut eatis ⁊ fru
ctum afferatis. Hos etiam boues agitat sti-
mulo sue exhortatõis. Math. x. Nolite time
re eos qui occidũt corpus. aĩam aũt occide-
re non p̃nt. Et iterũ Luce. xij. Nolite timere
pusillus grex sc3 eos qui tm̃ habẽt corp⁹ oc
cidere nec in aĩa quicq̃ p̃nt facere. Sexto ꝯ
ꝑatur agricole. quia agricola mittit equos cũ
rastro ad occãdũ t̃re semĩa. sic et ip̃e quattu-
or euãgelistas qui semen suũ in terra hũani
generis seminatũ absconderẽt. Hic ergo a-
gricola per se exijt primo. q2 ip̃e habuit terre
noticiã. Joh. ij. Ip̃e sciebat quid esset in ho
mine. etiaꝫ ꝓpter terre maliciã. i. Johan. v.
Totus mũdus in maligno positus est (V)
Exijt. dico primo seminare semẽ suũ. id ẽ v̄
bum dei. Quod d̄r semẽ ex sex causis. Pri-
mo q2 in semine est calor naturalis quo plan
ta nutrit̃. Sic et in verbo dei. ꝓuer. xxx. Oĩs
sermo dei ignitus. p̃s. cxviij. Ignitũ eloqui
um tuũ vehementer. Hiere. xxiij. Nunquid
nõ verba mea quasi ignis. Et ideo si peccato
res frigidi inflamari vellent tũc verbũ dei au
dire deberẽt. Et si corda eorũ ad hoc apta es-
sent absq3 dubio inflamarent̃ sicut discipuli
Luc. vl. Nonne cor nostrũ ardens erat in no
bis dum loqueret̃ nobis in via' et apiret no
bis scripturas. Secũdo q2 in semine est vir-

tus nutrimentalis. sic et verbũ dei pascit ⁊ su
stentat. Deutro. viij. et Mat. iiij. Non in so
lo pane viuit hõ sed de omni verbo quod ⁊c.
Et ideo q̃ hũc cibum sumere abhorrẽt eter
ne mortis ꝑiculum formidari debent. ut dic
Gre. et Math. xi. Verũtamen dico vobis.
quia remissius erit terre sodomorũ in die iu
dicij q̃ tibi intelligens quãlibet ciuitatẽ vel
ꝓplm̃ qui verbũ dei audire noluit neq3 susce
pit. Tercio q2 in semine est ratio seminalis.
vnum enim semẽ generat̃ ex alio. et sic v̄bũ
dei generat hominẽ. De quo Jacobi. i. Vo
luntarie nos genuit verbo veritatis. Et sic be
atus aug. genitus est deo ex verbo dei quod
audiuit a beato ambro. Et hoc est quod dicit
p̃s. cxviij. in quo corrigit adolescentior viaꝫ
suam. Et subdit. in custodiẽdo sermões tuos
quia verbũ dei emollit corda. Canti. i. Anĩa
mea liquefacta est. In verbo enim dei de⁹ lo
quitur. Quarto q2 in semine est virtus pene
trabilis. sic et v̄bum dei mentẽ hominis pene
trat etiã vsq3 ad diuisionẽ sp̃us. Hebre. iiij.
Viu⁹ ẽ sermo d̄i ⁊ efficax et penetrabilior oĩ
gladio ancipite. Aug. de sp̃u et anima. Nihil
hac diuisiõe mirabilius q̃ vbi duo essentia
liter vnita realiter distiguunt̃. et hoc fit q̃nq3
ꝑ verbum dei. vbi aĩa que naturaliter corpo-
ri inclinat̃. ꝑ verbum dei q̃nq3 ita penetratur
ꝙ intantũ contrariat̃ corpi ac si ab ip̃o reali
ter diuisa essꝫ. Quinto in semine est fructuũ
pluralitas. sic et in verbo dei. Ro. x. Fides
ex auditu auditus aũt ꝑ verbum xp̃i. et ibidẽ
quõ aũt audient sine p̃dicante. q. d. nequaq̃
Sexto in semine modus fructificandi ẽ dis
similis. sic et verbũ dei non in omnib⁹ ꝓficit
(x) Nam quantũ ex lr̃a elicitur quattuor
genera hominũ ponunt̃ vbi tamẽ tm̃ in vno
fructificat. quod subdit innuẽs euangelista
dicens. aliud cecidit secus viã. Grego. Via
est mens malaꝝ cogitationũ sedulo meatu tri
ta et arefacta. Et ꝑ hoc significant̃ luxuriosi
Isa. li. Posuisti vt terrã corpus tuũ ⁊ quasi
viã trãseũtibus. i. demonib⁹. sic hi faciũt q̃ i
nullo volũt resistere nullã hñtes clausurã nec
in ocul' nec in auribus ⁊ in taliũ cordib⁹ nõ p̃t
fructificare dei v̄bũ licꝫ illd̄ audiãt tñ mini
me aduertunt. i. Corint. ij. Animalis homo
non percipit ea que sunt spiritus dei. Eccleſi
astici. xxi. Audiuit luxuriosus ⁊ displicebit il

li et ꝓiciet illud ꝓſt tergū ſuū. habent enim ſe tales ſicut leones. ut dicit Criſ. Si leoni oſtē dis campum floridū nō aduerūt. qz nō flores ſed carnes appetit. ſic talibus nō placet vtutū ordinatio ſed carnis delectatio. Vnde de luxu ria dicit Gre. in moza. Si luxuria ſemel men tem occupauerit vix bonum cogitare ꝓmittit. Idem ebetat ſenſum. cōfundit intellectū. ma culat voluntatē. obſcurat memoriā. excecat ra tionem. Ideo Hath. vij. Nec mittatis maz garitas vras ante porcos ne forte cōculcēt e/ as pedibus ſuis. Criſ. Porci ſunt qui vitā ſu am ſcenoſe libidini mancipāt. Tales eñ vbū ꝑdicatōis cōculcant et vilipendūt pedibz ſuis i affectibus cōtemptores veritatis. Vnde de/ da in epla. Fibil ita mozifert sicut luxuria. Gre. iiij. Fornicatio et vinū et ebrietas auſe uerūt ſenſum. debilitat animū. de ratōali homi ne facit brutū. Iſi. in li. de ſummo bono. Con tur hic de femine q ſi in talib cozda ceciderit Gre. dupliciter perit. quia trāſitu cogitationū conculcat et volucres celi ꝓmedūt illud. id eſt demones illud cōſumunt ꝓ prauam ſuggeſtio nem ne ꝓficiat eis ad ſalutē. Vnde ꝓ volucres mee agilitatē. quia adhuc ciclus cē volucres volant ꝓ multa loca. Secūdo ꝓpter aeris in/ habitatōem. ipi enim habitant in aere caligi/ noſo tanq̄ athomi in ſole. Tercio ꝓpter eoz ſubtilitatem. Vnde aues multū ſubtiliter col ligunt grana de terra. ſic et demones verbum dei de cozdibus hoim. ſed volens eis reſiſtere debet ponere formidines ut fit in ortis. paſſio nem ſcī xpi ꝓ quam ſunt devicti. Criſ. Vbi ſi gnum crucifixi cum fide et devotōe interceſſe rit ibi inimicus nihil nocebit. (y) Secun di in quib verbū dei nō fructificat ſunt ſuꝑbi de quibus ſubdit in ſēa. aliud ſupra petrā. id ē cor ſuꝑbū cecidit et natū aruit. quia nō habu it humorē ſcī gratie. Jacobi. iiij. Deus ſuper bis reſiſtit. humilibus aūt dat gratiā. Dic dici tur Mar. iiij. q. lō habebat altitudinē terre. id ē ꝓfunditatem humilitatis. altū capiēdo ꝓ ꝓfun/ do. Joh. xiij. Puteus eſt alms. i. ꝓfundus. Vnde ꝓ petrā notant ſuꝑbi. Primo qz petra naturaliter eſt dura. ſic et ſuꝑbia inter alia vi cia maxime obdurat cozda et rebelles facit ve/ ritati. ut impleatur in eis illud Hiere. v. In/ duraverunt facies ſuas ſupra petrā et noluerūt reverti. nō timentes illud Eccl. iij. Coz durū male habebit in die novissimo. i. in morte z iu dicio. Bern. ad eugeniū papam. Coz durū ē quod nec cōpunctōe ſcindit. nec pietate mol lit. nec movet ꝑcibus. nec minis cedit et fla/ gellis indurat. ingratū ad beneficia. infirmuz ad conſilia. imverecundū ad iudicia. temerariu ad arduа. obliviſcens ꝑterita. negligēs ꝑſen/ tia nō ꝓvidens futura. quod et nec deū timet nec homines verē. nec mirum ſi tale finaliter male habebit. Et cōmuniter ſunt cozda ſuꝑbo rum ita dura. vt locum apud eos habet illud Job. xli. Coz eius indurabit quaſi lapis z ſtrī get quaſi malleatoris incus. Criſ. Sicut la/ pis ſup quem pluvia cadit balneat foris. in/ tus tamē ſiccus exiſtit. Sic tales ab extra qñ/ q oſtendūt aliquam bonitatē verbū dei audi endo. intus tñ in ariditate cordis ſui ꝓmanent et ſic verbū dei nō ꝑt in eis fructificare. Secū do quia petra naturaliter eſt frigida. ſic z tales deficiūt in caloze charitatis ſcī dei et ꝓximi ita q in eis implet illud Hiere. vi. Sic frigi dam facit ciſterna aquā ſuaz. ſic frigidam fecit malicia ſuam. Tercio quia petra eſt pondero ſa. ſic et ſuꝑbia tā ponderoſa fuit in āgelis ma lis q celū cā tenere nō potuit. Luce. x. Vide/ bam ſathanā quaſi fulgur de celo cadentē. ſcī ꝓpter ponderoſitatē ſuꝑbie ſue. Gre. Suꝑbi infima petūt cū ſe ꝑ ceteris extollūt. Sic igit ſecundo verbū dei in ſuꝑbis fructificare non ꝑt. Eccl. xliij. Frigidus ventus aquilo. Gloſa dyabolus et ꝓcella ſuggeſtiōis eius. flavit ſcī ſuggerendo. et gelavit paulatim frigore ſcī pfi die. criſtallus ab aqua. Glo. peccatoz indura tus. (z) Tercij ſunt avari in quibus ſemen nō fructificat. De quibus ſubdit in textu. ali/ ud cecidit inter ſpinas. i. inter avaram mentē q̄ totā ſolicitudinē et omnē amorē ponit in tē/ poralib divitijs et nō in vtilib celeſtib. Et bñ divine ſpine dicunt ꝓpter tria. Primo qz ſicut ſpine pulcre florēt ſz amoros fructus cū acule is et ſtimulis producunt. Bern. ſic avari di/ vites ad tpus florēt et ineternū ardēt ſic patz in divite epulōe. Lu. xvi. Secūdo qz corda lace rāt ꝑ ſolicitudies. gre. Divitie ſpine ſūt quia ſolicitudinibus mentē lacerāt. ſcilicet cū ſpe acquirendi cura retinendi et timore perdendi.

Aug. Diuitias inuenisti. requiē perdidisti scz mentis in deo. Dicit enim Gre. in mora. Cū mens p varia distrahit a deo retrahit Tercō quia sicut in spinis vermes habitāt. sic in diuitijs vicia multa. Eccī. xi. Si diues fueris nō eris immunis a delicto. Crisō. Diuitiarū seque la est voluptas arrogantia et luxuria. que oīa impediūt viam salutis. Et sic dicit in textu. et simul exorte sunt spine scz diuitiarū et suffocauerunt illud. Gre. Fallacia diuitiarū suffocat dei verbū. Exemplū in Giezi. iiij. Regum. v Qui multa bona a ꝓpheta helizeo audiuit. et tñ p spinas auaricie suffocabatur. cū a Naamā syro contra voluntatē dei occulte munus accepit Sic ananias et zaphira Act. v. qui ab apostolis multa bona audierunt. sic et iudas qui a xp̄o multa audiuit. sed spine auaricie totū suffocauerūt. Idcirco Eccī. x. Nil est iniquiꝰ q̄ amare pecuniā Nam amor diuitiarū et solicitudo cogitationū impedit in spūali vita. Vñ legitur exemplū in vitispatrū. q̄ abbas Isaac fratribꝰ pcontantibus qualiter homo ad spūalem vitam possit puenire. Rñdit. non nisi expulsa varietate cogitatōnum. sunt eñ cogitationes et viciorū punctōes in triplici drñtia. aut enim sūt circa bonū honorabile qñ vicz q̄s nimis sollicitus est de honoribus. et sic est superbia. aut circa bonū vtile. ut sunt tpalia bona sic est auaricia. aut circa bonū delectabile. et sic est luxuria. Hec sm Innocen. omnē etatē corrūpit. omnē sexum cōfundit. omnē ordinē soluit. ¶ A ¶ Quartum genus hominū sunt boni humiles deuoti et attenti. et tangitur ibi. aliud cecidit in terram bonā. et exortū fecit fructum centuplū et abundantē. Et hi sunt in triplici drñtia. et sm hoc triplex eorū fructus cōsideratur sicut innuit lr̄a Marci. iiij. loquens de eadē pabola dicit. q̄d cecidit in terrā bonā dabat fructū aliud tricesimum. aliud sexagesimum. aliud centesimum. Primi igitur in quibus verbū dei ꝓfert fructum tricesimū sunt hi qui habent fidem cū obseruātia decē p̄ceptorum. Secundi in quibꝰ ꝓfert sexagesimū fructū sunt obseruantes decalogū cum sex opibꝰ misericordie. i. qui vltra hoc exercent se in opibus misericordie et pietatis. Tercij vero in q̄bus ꝓducit centesimū sunt hij qui seruant decalogum et cōsilia. ut sunt qui omnia ꝓpter deum relinquūt et dñm sequūt. De quibꝰ Mathe. xix. Amen dico vobis q̄ vos qui reliquistis omnia et secuti estis me centuplū accipietis et vitā eternā possidebitis. Et sm q̄ homo magis se disponit ad suscipiendū semen scz verbum dei. sm hoc magis in eo fructificat. Imploremus ergo et nos diuinū auxiliū ut in illorum hoīm societate inueniamur. ut sic obtineamus gratiā in pñti et gloriā in futuro. Ad quam nos.

De eadem dominica Sermo. liiij.

Natum aruit. q2 non habuit humorē. Luce. viij. ¶ B ¶ Dicūt naturales q̄ fructus sequit naturā radicis. vbi igit radix mala est ibi nō crescūt boni fructus Spūaliter. Tres sunt radices peccatorū. prima radix est malicia. ut qñ quis voluntarie et scienter cōtra cōsciam malū opatur. Jacobi. i. Peccatum cū ꝯsummatū fuerit generat mortē. Et sic Cayn ex malicia peccauit q2 cū deliberatōe occidit abel fratrē suū Gen. iiij. Et sic dr Exodi. xxxij. de filijs israel. Peccauit ꝓpl's iste peccatū maximū. glo. q2 volūtarie vitulū fecerunt et adorauerunt sculptile. xv. q. i. ca. i. §. ex voluntate. Ex voluntate nascit peccatū. Et licet omne peccatū large capiēdo dicit voluntariū tñ magis ꝓprie quod fit ex ꝓposito directe cōtra cōscientiā. tale dr peccatum in spm sanctum cui bonitas attribuit. Mathei. xij. Qui peccauerit in spm sanctū nō remittet ei neq; in hoc seculo neq; in futuro. i. difficulter remittetur. Hiero. Peius est in corde peccare p deliberatōem q̄ in ope p participatōem. Secūda radix est negligentia. et fit ex nimia pigricia in inquirēdo. De tali dicit. lxxxiij. dist. c. nihil. Negligentia est eruditōis nouerca. Richardꝰ Inquantū negligis intantū decrescis et post tergū vadis. Et in figura huius nutrix myphiboseth dormiēdo puerū neglexit ut clam occideret. ij. Reg. iiij. Sic et sepe homo in aīa p negligentiā occidit. Quapꝓpter dicit Numc. v. Qui p negligentiā transgressi fuerint mandatum dñi confitebunt peccatū suū. quasi. d. ne et maius crescat et facilius animā pdat. Eo q̄ dicit aug. Nullū peccatū adeo paruū quin crescat neglectum. Tercia radix est ignorātia crassa. i. Cor. xiiij. Si quis ignorat ignorabit

Nemo enim insanabilior est q̄ qui infirmus et ignorat et sibi sanus videt̄. De quib⁹ p̄s. xxxv. noluit intelligere ut bene ageret. De talibus habet̄. xxxviij. di. c. Ignorantia ē mater cūctorū errorum. et ibidem. Qui ea que dei sunt nesciūt a dño nesciunt̄. Et sic in his tribus semē dei arescit. De quo thema. natū aruit ut supra. ¶ C ¶ Expedita prima parte sermōis p̄nij euāgelij. dixi secūdo tāgit̄ discipulorum interrogatio fructuosa. vñ cū xp̄us p̄dicatōi sue p̄abolam ꝓposuisset. subdit euāgelista in textu. hec dicens clamabat. Et in hoc notat̄ magnitudo affectus xp̄i in p̄dicando. clamor em̄ ille erat signū magni affectus Aug. ix. cōfessionū. clamauit dictis et factis voce et vita. clamauit p̄dicādo. clamauit orādo. clamauit lasarū resuscitādo. tandem clamauit moriēdo. Et adhuc quotidie in cel' existens clamat ad nos. iuxta illud p̄s. xvij. Intonuit de celo dñs et altissimus dedit vocem suā. Et est vox illa de qua Mat. xi. Venite ad me om̄es qui laboratis et onerati estis. ⁊ ego reficiā vos. Sūmo em̄ studio affectat nostrā salutē. Hern̄. Quidquid ꝑtinz ad salutem concludit dei verbum. Idcirco et eleuata voce clamauit qui dudū ꝑ ꝓphetā dixerat Hiere. xxij. Terra terra terra audi verbū dñi. ut sic q̄ necessariū sit illud audire oñdat Quod et satis clare ex sequenti lr̄a declarat dicēs. Qui habet aures audiēdi audiat. q. d. Qui hz potētias aīe ad intelligēdū aptas audiat. i. taliter eas a ꝓponat vt q̄ mistice et p̄abolice dicit̄ intelligat. et tūc intellecta obedienter cōpleat. In his igit̄ verbis triplicē innuit auditū. Unus est auditus exterior in corpe. et dicitur sensitiuus auditus. Et tāgitur ibi. qui hz aures scz exteriores. Alius est interior in mente. et dicit̄ auditus intellectiuus. et est cum homo quod exterius audit intus intelligēdo suscipit. Tercius est auditus effectiuus. ut cū hō quod exterius audit ⁊ interius intelligit effectualiter ad factū ꝓduc̄. Et hunc voluit in hoc sensu apponi ip̄e saluator ut supra audiuistis ¶ D ¶ Sequit̄ nūc interrogatio discipulorū de p̄abola ꝓposita. Interrogabāt aūt euz nō aīo temptādi sicut legisdoctores. Luce. x. sed aīo addiscēdi. Et hoc ostendit in eo q̄ dicit discipuli eius. Ex quo em̄ erāt discipuli tūc discere d̄si derabāt

Et interrogabāt eum tanq̄ mgr̄m veritatis sapientē et exp̄tum. Et interrogabāt vt dicit Beda non statim. sed cū esset singularis in domo. ut dicit̄ Marci. iiij. In quo instruim̄ si intelligentiā diuinorū secretorū conseq̄ volumus. tunc sepositis terrenorū tumultuum curis domū dei. i. scripturā occulte penetrando orādo et meditādo intrare debemus. Sic igit̄ interrogabāt. Quare in p̄abolis loqueris eis. q. d. Que est hec parabola. et quid ꝑ eam significat̄. Quibus ip̄e dixit. Quia vobis datū est ⁊c. Ecce delectabilis respōsio vobis scz credentibus. vobis hūilibus. vobis obediētibus et mihi dilectis vobis mūdo abiectis. vobis simplicib⁹ et bene volētib⁹ dignis discipulis meis datū est nosse misteriū regni celorū. datū est scz diuinitus nosse misteriū. i. secretū et occultū regni ce. siue dei. i. sacre scripture que dicit̄ regnū dei. eo q̄ per hanc volūtas dei reuelat̄. Et s̄m eam facientes ad regnū dei ꝑducit. Sequit̄. ceteris autem in p̄abolis. hoc est indignis siue ad hāc minus aptis in p̄abolis. i. similitudinib⁹ cōgruis. Et hec est causa vna quare xp̄us quandoq̄ obscure ꝓcessit in doctrina sua. ut dicit sanctus tho. p̄te. iij. q. xlij. ar. iij. vt malis misteriū diuinū occultatet quasi his qui indigni essent. Et hoc etiā tangit in lr̄a cum dicit. vt videntes. i. videre se reputātes nō videant scz s̄m veritatē. vel sic. vidētes exteri⁹ humanitatē nō videant. i. nō cognoscant intus diuinitatē De quibus p̄s. cxiij. Oculos habent et nō videbūt. et audiētes scz exteri⁹ verbū p̄dicatōis mee nō audiūt interi⁹ neq̄ intelligunt scz sensum sp̄ualem ꝓ salute sua. Et ex hoc arguitur q̄ plures sunt qui verbū dei suscipiunt et audiūt. non tñ omnes semꝑ eo sēsu quo eis ꝓficit ad salutē. qz nō sunt digni ¶ E ¶ Nunc ꝓcedit in textu ad expositōem p̄abole dicens. Semen est verbū dei. Ecce ip̄a diuina veritas exponēs verbū dei semen dicit. et quis ausus est cōtradicere. Et merito quattuor de causis. Primo ꝓpter spargēdi similitudinē. quia sicut semē primo manu accipit̄ et postea spargit̄. sic et verbū dei primo debet manu. i. ope accipi. et postea spargi sicut xp̄us fecit Act. i. Cepit ihūs facere ⁊ docere Leo papa. Efficacior est vox exēpli q̄ v̄bi. Propter quod dicit ap̄lus ad Roma. ij.

Sermo

Qui alium voces teipm nõ voces. Qui p/
dicas non furandũ furaris. qui dicis nõ me/
chandum mecharis. qui in lege gloriaris p
uaricatõem legis deũ inhonoras. Eristias
aũt hoc o hõ qui iudicas eos qui talia agunt
et facis ea. q2 tu effugies iudiciũ dei. q. d. ne
quaq3. Et ibidẽ. In quo aliũ iudicas teipm
cõdemnas. Et hoc est q3 dicit Crisẽ. et in ca
none. xl. di. c. multi. vbi inter cetera dicit. in
iudicio enim sedes. si quidem bene vixeris
et bñ vocueris ppm instruis. si bñ vocueris
et male vixeris tui solius cõdemnator eris.
Nã bñ viuẽdo et bñ vocẽdo ppm instruis q
modo viuere debeat. bene aũt vocẽdo popu/
lũ et male viuendo deũ instruis quõ te pdẽ
nare debeat. Ideo Gersõ. O res iniqua. res
monstruosa. lingua magniloqua. manꝰ ocio
sa. et Mat. v. Qui fecerit et docuerit hic ma
gnus vocabit in regno celorũ. Scdo verbũ
dei dicit semen ppter fructificãdi valitatem
quia sicut semen seminatũ fructificat. Isaie
lv. Verbũ q3 egredietꝫ de ore meo nõ reuer
tetꝫ ad me vacuũ sz faciet qcũq3 volui et pspe
rabit in his ad que misi illud Deutro. xxxij
Fluat ut ros eloquiũ meũ. Et Isaie vbi sup
Quõ descẽdit ymber et nix de celo. et illic ñ
reuertũtur. sed inebriat terrã et infundit eã. t
eam germinare facit. et dat semẽ serẽti et pa
nẽ comedenti. sic erit verbũ meũ q3 egredi
tur de ore meo. Et licz nõ in oĩbus fructificz
tñ in aliquib. Etsi etiã nõ statim fructificet
tñ fructificat tpe suo. sicut semen qñ in terrã
pjcit nõ statim fructũ facit sed fructus pa
ulatim expectat. nec etiã qui semiat certus est
q fructus sequat. nihilominus tñ semiat. sic
et fidelis pdicator debet spem hre de fructu li
cet statim experimentaliter ipm consequi non
cognoscat. cũ fiducia tñ debet illũ expectare.
Tercio ppter reficiendi necessitatẽ. nã vbũ
dei necessario requirit ad refectõem aie Ma
thei. iiij. Nõ in solo pane viuit hõ sz in omni
vbo q3 pcedit ab ore dei. Et sicut panis ẽ ci
bus corpis sic verbũ dei est cibus mentis. ỗ
quo Gre. sup Ezechie. Cibus mẽtis est ver
bũ veritatis. Itẽ sicut corpus nõ pt viuere
sine corpali cibo. sic aia sine dei vbo. Isa. i.
Nisi dñs exercituũ reliquisset nobis semen
quasi sodoma fuissemus. Jõ Gre. Oẽs qui
viã vite desiderãt vbũ veritatis audire dñt

Sicut ergo se hz cibus corpis ad cor. sic ci/
bus mẽtis ad aiam. Cñ si qs cibũ corpis fa
stidit vel eũ retinere nõ pt signũ est mortis.
sicut dicit Gre. Eterne mortis piculũ formi/
date si cibũ exhortatõis accipitis et in vẽtre
memorie nõ retinetis. intellige ex negligẽtia
vel inadvertẽtia. Etiã sic cibus corpi nocet q
nõ digerit. sic verbũ dei qñ ope nõ implent
Gre. Plus est aiam eternaliter cũ deo victu
ram pabulo vbi dei reficere q3 carnẽ mortu
rã nutrire. Quarto ppter plicitatõis simili
tudinẽ. Sicut em semẽ in omni terra nõ fru
ctificat. sic verbũ dei in omni mẽte et aia (ꝑ
Audiuistis enim iã sup in pcedẽti sermõe qp
quatuor sunt genera hoim. et in vno tñ fru
ctũ pducit. Hec eadẽ in sequẽti lra exposito
rie ipe saluator declarat dicẽs. q3 cecidit se
cus viam hi sunt qꝫ. Ubi sciendũ q3 tũ ex lra
elicit adhuc quatuor sunt genera hoim q ꝑ
tidie currũt ad pdicatõem nũq3 tñ pficiũt ad
salutis pfectũ nisi soli quarti. primi sunt mũ
danis cõuersatõibus et delectatõibo implica
ti. hi intelligunt p semẽ q3 cecidit secus viã
vbi est cõis transitus hoim. taliũ em mẽtes
sunt plene mũdanis delectatõib. et sic vbũ
dei in cordibus eorũ locũ hre nõ pt. de quo/
rũ numero ut cõiter sunt luxuriosi t lasciui. q
licet verbũ dei aliqñ audiãt tñ eis non placet
sed potius displicet et parũ aduertũt. Et ve
nit hoc etiã a dyabolica vexatõe in interitum
animarũ suarũ. Dicit ergo cecidit et nõ pla
cit. hoc enim esset nõ pua insipiẽtia satoris p
icere semẽ vbi fructũ spare nõ posset. De q
terrus. q3 cecidit secus viã. i. in cor vanitati
bus mũdanis t delectatõibo implicatũ. Hĩ
sunt qui audiũt. i. hoc est pdicto illorũ. q3 ali
qñ verbũ dei audiũt. glo. hz nõ faciũt. t li qñ
audiũt venit dyabolus scz p malã suggestiõ
nẽ et tollit vbũ de cordibus eorũ. i. labi fa
cit illud a memoria. et facit eos inadvertẽtes
vel in memoriã reducit mũdanas vanitates
et delectatões. Quare subdit in terra. ne cre
dentes salui fiant. Ipe em dyabolus valde
invidet saluti hoim. sed q2 salus nã stat in fi
de formata. modo fides sicut dicit apls era
dita. auditus p vbũ xpi. Ad ro. x. Et ỗ ni/
mirũ si dyabolus hoc impedit. q2 summo stu/
dio conat nos a deo eternaliter separare. O
carnales hoies vnã aduertertis. o luxuriosi

vtinam hec verba insonarēt mentibꝫ vestris. ut saltē de cetero vitā vr̄az ꝑ verba dei emē daretis. sed ꝓch dolor multi viā ꝑditōis vadūt. Et sic infernus ut plurimū luxuriosis ē repletus. Vñ dicit Isi. de summo bono. magis ꝑ corruptōem luxurie genus humanum dyabolo subdit̄ q̄ꝫ ꝑ quodcūq̄ aliꝺ. Et quare hoc. qꝛ nō aduertūt illud quod eis ꝺr pro salute animarū suarū. vicꝫ ꝙ diabolus tollit verbū de cordibꝫ eorū ne credētes salui fiāt.

(G) Secundi sunt ꝓprij sensus ꝑtinacia obstinati. et hi significant̄ ꝑ semē qꝺ cecidit supra petrā. Sūt eñ nōnulli qui etsi libēter ꝑdicatōes audiūt intm̄ tñ sunt in ꝓprio sensu et ꝓpria volūtate obstinati ꝙ audita cordicitus recipe neq̄ūt. Et tales si interdū bonū ꝓpositū cōcipiūt. fructū tñ boni opis nō attingūt. Et huius est duplex cā. vna ē animi obstinatio. Vñ Bern̄. Qñ quis ꝓprie volūtati innitēs finē aliquē hūanū quadam intentōe sua ꝑcōstituit illū tūc plerūq̄ ita figit aīo ꝙ ꝑ nullā ꝑdicationē vel ꝑsuasionem ab eo ꝑt euelli. Bern̄. Sūme religiōis subuersio. et venenū insanabile obstinatio. Et ꝺ his est verisile ꝓuerbiū qꝺ vulgariter dicit̄ Lupus dicit. ouis ouis. Vñ dicit idē doctor beatus Ber. in quodā sermōe. Ita inefficax est sermo in corde obstinati ꝙ nulla ad eum penetrare valeat beniuolētia monitōnis. Et cā obstinacie huius innuit̄ ꝑ duriciā petre supra quā quidq̄d seminat̄ arescit. qꝛ nō habꝫ humorē scꝫ gratie. Alia cā est carētia charitatis. et hoc declarat in textu cū dicit. qꝺ sup̄ petrā cecidit. i. sup̄ corda pomposa maliciosa indurata. hi sunt qui cū audierīt cū gaudio suscipiūt ꝟbū. glo. sꝫ ñ ꝑseuerāt. hi radices caritatis nō hñt. Et hec est tota cā quare in verbo dei nō ꝑseuerāt. neq̄ in eo ꝓficiūt qꝛ scꝫ carēt radice charitatis. Subdit. ad tp̄us credūt. et in tp̄e tēptatōis recedūt. Si dicit̄ eis quod placet credūt. si vero qꝺ ꝯtrariū ē et displicet. tūc aurē obturātes et auertētes tanq̄ nō audissent frustra illud ꝑterire faciunt. et dato ꝙ qñq̄ bonū ꝓpositū ꝯcipiāt tñ ad factū raro ꝑducūt ut dicit gre. in omelia. Multi sunt qui cū verba cōtra auariciā audiunt detestant̄. rerūq̄ omniū cōtēptū laudāt sed cū animus videt qꝺ cōcupiscit obliuiscitur qꝺ laudabat. Multi cū verba cōtra luxuriā audiūt pollutōes carnis nō solū ꝑpetrare abhorrēt. imo etiā ꝑpetratas erubescūt. Sed mox ut carnis spēs eorū oculis apparet mēs ad desideriū illecebritatis rapit̄. Nō qꝛ non sunt in charitate radicati. Ephe. iij. In charitate radicati et fundati.

(H) Tercij sunt viciosis pūctionibꝫ et noxijs cogitatōibꝫ instigati qui intelligunt̄ ꝑ semē qꝺ cecidit inter spinas. vñ de talibꝫ loquēs Isaias in figura destructōis babilōis. c. xxxiiij. Orient̄ in domibus eius spine et vrtices. Sup̄ quo verbo dicit Gre. in mo. Quid ꝑ spinas nisi viciorū punctōes. quid ꝑ vrticas nisi viciorꝫ pruritus accipimus. In domibꝫ babilonis spine et vrtice pullulāt. qꝛ in cōfusione mentis ꝺsideria cogitatōnū surgūt que exasperāt et opum peccata que pungūt. Et sicut ortus spinarū et vrticarū fuit signū desolatōnis et destructōis. sic hmōi occupatio malarū cogitationū est signū malum. qꝛ ut sepius eterne damnatōis cū ꝑ pnīam tales nō euellunt̄. et tales spine et vrtice impediunt verbū dei in cordibꝫ hoīm. qꝛ cū oriri cepit suffocāt illud Et hoc declarat cū subdit in textu. qꝺ aūt cecidit inter spinas. i. in cor tātis malarū cogitationū ⁊ vanarū occupationū punctōibꝫ occupatū. hi sunt qui cū audierint scꝫ dei verbū cōsuetis solicitudinibꝫ scꝫ curarū exteriorū inutiliū de diuitijs voluptatibus et desiderijs carnalibꝫ vite scꝫ carnalis eūtes a loco scꝫ ꝑdicatōis ad sua negocia suffocāt illud et nō referūt fructū. Et in hoc tāgit auaros et carnales homines qui habēt se sicut Crisꝰ. dicit sicut vas aceto plenū. cui immittitur gutta mellis que quasi nihil ē. Gre. Cogitatōnes importune mētis guttur strāgulāt. ut dū bonū desideriū ad cor intrare nō sinūt quasi ad itū scꝫ vitalis flatus vetāt.

(I) Quarti sunt bonis opibꝫ exercitati qui intelligunt̄ ꝑ mentē bonā. i. mentē bonis opibꝫ cultā ⁊ spiritualibꝫ charismatibꝫ impinguatā. hi sursuꝫ tēdūt. neq̄ alia de cā verbū dei audiūt q̄ꝫ vt inde doceant̄ qualiter deo seruiāt. et in quo sibi displiceāt. et ut ꝯsolent̄ illo quē amant. et delectent̄ in eo quē toto corde desiderant in talibꝫ eñ mentibꝫ fructū facit dei verbū cētuplū. ꝑ quē intelligit̄ oīmoda ꝑfectio attingibilis in hac vita. qꝛ denarius ꝑceptorū ductus in denariū ꝯsiliorū efficit cētenariū spi-

ritualis pfectōis. De talib⁹ dicit sequēs ter
mis ꝓcludēdo. qō autē in terrā bonā cecidit
hi sūt qui corde bono sc̄z ꝑ naturā et optimo
sc̄z ꝑ gratiā. vel sic bono. i. in cor quod inten
dit v̄bū audire ut illud intelligat. et optio
i. qō intēdit ꝝ illud opari. retinēt sc̄z illud
diligenter in memoria. ⁊ fructū afferūt in pa
tientia. i. vsq; ad finem pseuerātes patienter
expectāt fructum. i. ꝓsolatōem eternoꝝ bono
rū quē ꝑ accumulatōem bonoꝝ opm meruerunt.

De eadem dominica Sermo. lv.

OR tū fecit fructū centuplū. Lu. viij.
℟ Introductio. quare verbum
dei sepius subtrahit audientib⁹. di
co ꝙ hoc ꝓuenit pluribus de causis. vel saltē
duabus principalibus. ¶ Prima ex pte pdicā
tium. qr illi de seipis psumūt ꝓpter qō debēt
esse humiles. qr dicit ps. lxiij. valles abun
dabūt frumēto. Matth. xi. Cōfitebor tibi pr
dñe celi et terre. qr abscōdisti hec a sapiētib⁹
et prudētib⁹ et revelasti ea pvulis. i. hūilib⁹
de seipis nō psumentib⁹. De talib⁹ em̄ scribi
tur Judit. vi. ¶ Presumētes de se et de sua v
tute glantes hūlias in ꝓposito. i. gram pdi
cādi subtrahis. ps. cxviij. Declaratio sermo
nū morū illūiat. et intellectū dat pvul'. Ecce
dicit pvul'. i. his q dei glam et nō suā ꝓpriaz
laudē q̄rūt. Et merito qr hō nō hz a seipo sz
a deo. Jac. i. Omne datū optimū et ome do
nū pfectū desursū est descēdēs a pre luminū.
¶ Propter qō dicit Eccs. vij. Dixi sapiēs ef
ficiar. et ipa lōge recessit a me multo magis
q̄z erat. Aug. in li. de ciui. dei. et hēt trāssum
pmē. xxvi. q. ij. c. qui sine. vbi dr. Qui sine
vera sapia existimat se prudentē fieri posse nō
prudēs sz stultus in cecitate noxia et demens
pmanebit. nimirū si v̄bū dei talib⁹ subtrahi
tur. Etiā subtrahit q̄ñqz ex eo ꝙ tales firmā
fiduciā in dño nō ponūt. Sic legit in vita s.
Scrij. cū cānica exponeret et qdam v̄ba diuini
tus data sibi retineret timēs ne in crastinum
hēret quid diceret. facta est ad eū vox dicens
Quādiu retinebis ista nō hēbis alia. Idcir
co dr Jaco. i. Si qs indiget sapia postulet
a deo qui dat oib⁹ affluēter. postulet aūt in fi
de nihil hesitās. Etiā ꝓpter maculā viciorum
nōnunq̄z subtrahit gratia pdicādi. Ezec. ij. De
cesse ē vt vacillet lingua vbi ē egra ꝓsia. Dis
igit de causis v̄bū dei pdicātib⁹ subtrahit.
Et sic ꝑ ꝓseq̄ns nec in audientib⁹ pt fructum
pducere. ¶ Secdo verbū dei subtrahit
ex parte audientiū ꝓpter eorū indignitatem.
De q̄ Ezech. iij. Linguā tuā adhērere faciaz
palato tuo. et eris mutus. qr vomus exasperā
tās est. i. ꝓpius indispositus. et ꝙngit qñ
ꝓpius est immūdus nec ꝓponēs se meliorare
tales em̄ sapia nō inhabitat. Sap. i. In ma
liuolā aiaz nō intrabit spūs sapie. Et figura
legit Gen. viij. qr cū colūba mitteret de ar
cha et nō inueniret vbi requiesceret reuersa ē
in archā. ꝓpter qō dr Mat. ix. Neq; mittūt
vinū nouū in vtres veteres. Etiā boies qñz
sunt increduli. qr nō credūt verbo dei ut dic
Isa. liij. Dñe q̄s credidit auditui nō. Etiaz
boies qñz sunt ingrati. Ber. Nō est dignus
dādis qui nō agit grām de datis. et sic sepi⁹
ꝓpter vicia ingratitudis silr ⁊ alia vicia ut su
pra v̄bū dei ipis subtrahit. Nimirꝝ ꝙ si fructū
nō ꝓducit. de q̄ thema. oztū fecit fructū cēn
plū. ¶ Pñs sermo in duas diuidit ptes. In
prima dicere intēdo de nobilitate semis. i. v
bi dei et qualr sit audiēdū. In secda de fructi
bus q̄ ꝓueniūt ex audit̄ v̄bi dei. Dirī prio
ꝓsiderādū esse semis. i. v̄bi dei nobilitatē.
¶ Ubi sciēdū nobilitas verbi dei oñdit̄
ex quatuor. ¶ Primo ex pte illi⁹ q̄ hoc admini
strat. et est ipe deus. De quo Exo. iij. voles
mittere moysen ad filios isrl' dixit. ego ero in
ore tuo. doceboq; te qd loquaris Et Hiere.
i. Ecce dedi verba mea in oz. tuo Et mat. x. nō
em̄ vos estis qui loq̄mī sz spūs pris vīi q̄ loq
tur in vobis. Et Job. xxij. Ipe spūs sugge
ret vobis oīa. Et ps. lxxij. Dñs dabit v̄bū
euāgelizantib⁹. ꝓpter qō dicit Luce. x. Qui
vos audit me audit. et qui vos spernit me sp
nit. Secdo nobilitas huius semis pz in q
verbū eternū assumpsit in seipo hoc officium
vt sc̄z de⁹ loq̄ret nobis p filiū. Heb. i. Mul
tipharie multisq; modis olim deus loquens
pribus in ꝓphetis nouissime diebus istis locu
est nobis i filio. De q̄ tertius euāgelij. Erit
qui seminat seminare semē suū. i. doctrinā quā
ꝝ diuinitatē a nullo recepit. sed alij recepe
runt ab eo. Tercio ex hoc ꝙ seminatores v

bi dei ꝑ alijs honorificat Math.v. Qui fe
cerit et docuerit hic magnus vocabit̃ i regno
celoꝝ. Dan.xij. Qui docti fuerint fulgebũt
quasi splẽdor firmamẽti. et qui ad iusticiã e/
ruditi multos quasi stelle in ꝑpetuas eterni
tates. ecce quõ hic honorẽ coꝝ ꝑ alios habb
toꝝes. i. apl̃os honorauit. ꝓstituit esse eos pri
cipes sup omnẽ terrã. sicut ecclesia i hymno
canit. vos secli iusti iudices et vera mũdi lu/
mina ꝛc. Cuã ipe ꝑ eos mũdi sapientiã ꝙ po
tẽtiã subiugauit. Verũ. Licet magna fue/
rũt diuina miracula in terris. hoc tñ vnũ sup
omnia emicuit ꝙ in paucis simplicib mũdi
altitudinẽ sibi subiugauit. ꝓpter qõd ille cele
stis discipulus paulus dicit. i. Thimot. ij.
Qui bñ ꝑsunt ꝑsbiteri duplici honore dig/
ni habeant̃. maxime qui laborãt in verbo et
doctrina. Quarto ondimur dignitas huius
seminis in eo ꝙ audiẽtes verbũ dei excellen
tissime beatos dicit. Luce.xi. Cũ sctã mulier
vocẽ suã extolleret dicẽs. Beatus venter q̃
te portauit. ihũs rñdit. Beati qui audiũt ver
bum dei et custodiũt illud. q.d. Et hi simili
ter beatificant̃ qui audiũt verbũ dei ad mõ
genitricis mee. Ecce magna dignitas ¶ Il
lut ut supꝰ determinate ꝓmisi. dico ꝙ quadru
pliciter. primo denote et reuerẽter. qz de ore
dei ꝓcedit. ut supꝰ audiuistis. ideo cũ summa
ꝓpter qõd de ezech. iij. Fili hominis domus
israel nolũt audire te. quia nolũt audire me.
vide q̃ grauiter accepit hoc. Unde cũ tãta
reuerẽna debet suscipi verbũ xpi sicut corpꝰ
xpi. qz dicit aug. et habet̃ in canõe. i.q.i. in/
terrogo. Interrogo vos fratres dicite mihi
ꝙd vobis plus esse videt̃ corpus xpi an ver
bũ xpi. si vultis verũ rñdere hoc dicere debe/
tis ꝙ nõ sit verbũ dei minus q̃ corpus xpi.
et ideo quãta solicitudine obſuamus q̃n no
bis corpus xpi ministrat̃ ut nil ex ipo de ma
nibus nr̃is in terrã cadat. tanta solicitudine
obſuemus ne verbũ dei qõd nobis erogatur
dũ aliud cogitamus aut loquim̃ de puro coꝛ
de depeat. qz nõ minus reus erit q̃ verbũ dei
negligẽter audierit q̃ ille q̃ corpꝰ xpi sua ne/
gligẽna i terrã cadere ꝓmiserit ¶ De
cũdo debemus illud audire memoriter. Ja/
cobi. i. In mãsuetudine suscipite insitũ ver/
bũ qõd ꝓt saluare aiãs vãs. Ore. in omelia.
Verba dei q̃ aure suscipitis mẽte retinere. ci
bus em̃ mentis est verbũ dei. Et sic acceptus
cibo stomacho languẽte nõ recipit̃ sz abhor/
ret̃. sic qñ auditus sermo in rẽtre memorie
nõ retinet̃. subdit. Sed quisq̃ alimẽta nõ
retinet. ꝓfecto de eius vita despat̃. eterne g̃
mortis piculũ formidate si cibũ sancte ex hor
tatõis accipitis. sz verbũ vite et alimẽta iusti
cie i memoria nõ tenetis. O terribile verbũ.
Et hoc plerunq̃ accidit illis q̃ statim qñ sur/
gũt dant se ad fabulas vel ad alia inutilia et
nunq̃ auditũ verbũ in coꝛdibo suis ruminãt
et hoc ẽ valde piculoſuz. intelligẽ si ita fit ex
negligẽna. Unde hiero. negligẽna cõtemptuz
parit. haud dubiũ. cõtẽptus eternã damna/
tõem. ¶ Tercio audiendũ est solicite 3° ꝙ
et obedienter Jaco. i. Estote factoꝛes verbi
dei et nõ auditoꝛes tm̃ fallẽtes vosmetipos.
vñ seipos decipiunt qui verbũ dei audiũt et
ope nõ adimplẽt. ad Ro. ij. Nõ em̃ audito
res legis iusti sũt apud deũ sz factoꝛes legis
iustificabunt̃. hi vero q̃ audiũt et nõ faciunt
nihil aliud agũt q̃ ꝙ magis irã dei sup se ꝓ/
uocãt. Luc. xij. Seruus sciẽs voluntatẽ dñi
et nõ faciẽs plagis vapulabit mltas. Idcirco
valde minat̃ ipe saluator inobedientib ꝛ ob
stinatis hoib. Math. xi. Ue tibi coꝛozabim
ue tibi bethzaida. quia si in tyro et sydone fa
cte essent virtutes q̃ facte sunt in vobis olim
in cinere et cilicio pñiaz egissent. virtutes aũt
q̃ facte sunt in his ciuitatib sũt ꝓdicatio xpi
et discipulorũ et operatio miraculorũ que mi/
me hi aduertebãt. sicut ꝛ hodie plures faciũt.
miracula tm̃ nũc fieri nõ ꝓuenit. nec ẽ necẽ qz
veritas fidei iã satis manifestata ẽ ꝓm quam
dñi hoies ambulare si eãdẽ maledictõez no
lũt incurrere. vñ subdit ibidẽ saluator dicẽs
Uerũtm̃ dico vobis. qz tyro et sidoni hoc est
hoib gẽtilib remissi? erit in die iudicij q̃ vo
bis sz qui sanã doctrinã habuistis et ꝓm eã
nõ ambulastis. oꝛ ergo dei verbũ ita audiri
vt ei obediat̃ et auditũ custodiat̃ ꝛ ope adim
pleat̃. Luce. xi. Beti q̃ audiũt verbũ d. et cu.
il. vbi beda. Hi verbũ dei custodiũt qui au/
re audiũt mẽte recõdẽt et ope adimplẽt. ⌐
Quarto audiẽdũ ẽ benivole et libẽter. ꝛ hoc 2°
ꝓpter fructus mltiplices. tot em̃ et tãtos fru

ctus in homine ꝓfert q̄ illud sicut dz audit. ꝙ verificari poterit in eo illud Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona pit̄ cū illa. s. sapīa ⁊ doct̄ na que in verbo dei homī mīstrat̄. Et hoc est qd̄ tāgit thema. ortū fecit fructū cētuplū. i. abundantē. in q̄ tāgit̄ scd̄m principale huius ſmonis. vbi dixi scd̄o ꝯsiderādū eē de fructibus verbi dei (Q) Ubi sciēdū q̄ntū ex sacris scripturis colligit̄ verbū dei p̄cipue. xij. frcūs ꝓducit. si digne et reuerēter audit̄. Prīo pascit et sustētat. Nā sicut v̄bū eternū est pabulū angelorū. sic v̄bū dei est cibꝰ aīaꝝ ut dicit Gre. et innuit saluator Mat. iiij. Nō in solo pane viuit hō sz in o. v. ⁊c. ꝓpter qd̄ dr̄ Sapiētie. xvi. Nō fructus natiuitatis pascūt homines sz ſmo tuus hos qui in te crediderint ꝯſuat. sicut em̄ cibꝰ corpalis pascit et nutrit corpus. sic cibꝰ spūalis animā. et nō solū pascit sed etiā potat et inebriat. qr est fons sapīe Eccī. i. Fons sapīe verbū dei in excelsis. Et Hiere. xxiij. Factus suz sicut vir ebriꝰ et quasi hō madidus a vino a facie dñi et a facie verborū sanctorū. Hoc vino inebriati erāt apl̄i ut eos iudei ebrios reputarēt. Ber. Verbi dei gustus inebriauit eos. Et sic hodie adhuc ita hoīez inebriat ut ad oēm laborē hilarescit laborat et nō fatiscit. irridet̄ et non aduertit. et sic cibꝰ et potus habet̄ in v̄bo dei. qd̄ req̄rit̄. et sufficit ad nutrimentū. (R) Secūdo animā mūdificat Joh. xv. Jā vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis Et hoc ꝯtingit tripliciter. Primo qr v̄bū dei est speculū quo hō cognoscit pctm̄ suū et maculas anime sue. Gre. sicut in speculo cōsideratur macula corpis. sic in v̄bo dei patefiūt sordes anīe. Etiā ex eo mūdificat. qr ꝑ v̄bū dei dat̄ gr̄a audiēti illud ꝑ qd̄ hō mūdat̄. Exēplū pz in vita sancti pauli primi heremite. qui quadā vice ꝯstitutus in ecclesia vidit hoīes intrātes ecclesiā inter q̄s vidit vnū nigrū et tenebrosum sicut carbonē et demones ducebāt eū cathenatū et vinctū gaudētes letātes et saltātes. et angeli seq̄bant̄ eū tristes et flētes. cūq̄ daret se ad orōem et fleuit ꝓ eo qd̄ viderat. surgēs ab orōe vidit eū pulcrū clarū et solutū et angelos letātes circa eū et demones remotos cōfusos et flentes. et reuelatū erat ei ab angelo dei ꝙ ille peccator ꝑ verbū dei contritus esset et mūdatus ab om̄i pctō.

(S) Tercio fecūdat. Isa. lv. Quēadmod̄ imber et nix descēdit de celo et illic vltra non reuertit̄ sed inebriat terrā et infundit eam et germinare eā facit. sic erit v̄bū meū qd̄ egredie t̄ de ore meo nō reuertet̄ ad me vacuum sz faciet q̄cunq̄ volui et ꝓspabit̄ in his ad q̄ misi illd̄. Deutr. xxxij. Fluat ut ros eloquiū meū. Et figurat̄ Nūe. xvi. vbi legit̄ ꝙ cum māna piter ros descēdebat. et idcirco semini ꝯpat̄. qd̄ licet diu iaceat in terra tm̄ pꝰ aliqua tpa germiat et fructificat. sic v̄bū dei in corde hoīs. Quarto sanat. Sap. xvi. Neq̄ herba neq̄ malagma sed sermo tuꝰ dñe q̄ sanat oīa et sic v̄bo vsus fuit xp̄s nō herba Mat. viij. volo mdare dixit leproso. ps. cxviij. In quo corrigit adolescētior viā suā in cust. ser. tuos Exēplū illius legit̄ ꝙ fuit comes lubricus et supbus et ꝯtigit ꝙ quadā die solēni ecclesiā intrauit et v̄bū dei audiuit. et sic inter cetera p̄dicator dixit de dei mīa. et recitauit illud ezech. xviij. In quacūq̄ hora peccator īgemuerit oīm iniq̄tatū suarū nō recordabor. et ille ad seip̄m reuersus misericordiā dei implorauit ut sibi indulgeret pctā sua. qr ei amplius vsq̄ ad mortē seruire ꝓponeret qd̄ et fec̄ qr seculū deseruit et religionē intrauit. vbi laudabil̄r vitā finiuit. post obitū v̄o suū inuētū est sup sepulchro suo scriptū aureis lr̄is illd̄ ps. cvi. Misit v̄bū suū ⁊ sa. eū (T) Quīto viuificat ꝓuer. x. Vena vite os iusti Joh. vi. Verba q̄ locutus sū spūs et vita sūt. i. vitā gr̄e ⁊ gl̄e ꝯferūt. Vn̄ sicut pisces diu viuere nō pn̄t sine aqua sic nec hoīes sine dei v̄bo ꝓuer. xiij. Lex sapiētis fons vite ut declinet q̄s a ruina mortis. Et h̄ est qd̄ dic̄ saluator Joh. viij. Si q̄s sermonem meū seruauerit mortē nō videbit ineternū. Sexto penetrat Heb. iiij. Viuus ē sermo dei et penetrabilior om̄i gladio ācipiti. penetrat em̄ vsq̄ ad interiora sicut dicit apl̄us ibidē cū subdit. ꝑtingēs vsq̄ ad diuisionē spūs et aīe. Et h̄ pulcre declarat autor de spū et aīa dicēs. Nihil in creaturis hac diuisione mirabiliꝰ cernitur vbi illud qd̄ eēntial̄r vnū est ac indiuisibile in seip̄o quadā particione diuidit̄. nec em̄ in homine alia est essentia spūs atq̄ alia homīs sed vna eadē substātia simplicis nature. non em̄ h̄ gemino vocabulo gemīa substātia intelligit̄ sed ad distinctōnem ponit̄ gemina vis

eiusdē substantie vna supior per spiritum alia inferior p animā designat. In hac itaq; diui sione aīa et qđ aīale ē remanet in imo spūs aūt qđ spūale ē euolat ad sūma .ab infimis di uidit .ad summa leuat .ab aīa scindit et deo iūgit .ita q; implet illđ .i. Cor. vi. Qui adhe ret deo vn9 spūs efficit cū eo. ¶ Sep timo inflamat. ps. cxviij. Ignitū eloquium tuū vehemēter. Hier. xxiij. Nūquid verba mea sunt quasi ignis ardēs .et puer. xxv. Dis ser mo dei ignitus clipeus est omnib9 sperantib9 in se .q; peccatores frigidos in amore quasi ignitos facit Lu. xxiiij. Nōne cor nr̄m ardēs erat in nobis dū lo. nobis in via ꝛc. Octa uo mollificat .q; mētē rigidā ꝛ aridā in deuo tōe resolvit .sepe em̄ accidit ut qui alias sunt frigidi audiēdo verbū dei liq̄scūt. ps. cxlvij. Emittet verbū suū et liq̄fa. ea. fla. s. e. et flu. a que sc̄z deuotōis. Figurat hoc Judic. ij. Cū loqueret angelus dn̄i verba eleuauerūt filij ist voces suas et fleverūt. sic etiā legit .iij. es dre vl. Cū es dras docebat pplm legem dn̄i omnes flebant cū audissent legē .hāc molli liq̄facta ꝛc. Plono illūiat. ps. cxviij. Decla ratio sermonū t. il. Et iterū. Lucerna pedib9 meis verbū tuū et lumē semitis meis. sic ḡ il le nō offendit q; in luce ambulat. sic nec ille qui fm dei verbū opat. ¶ x ¶ Decimo dul corat et delectat. ps. cxviij. q̄ dulcia faucib9 tuis. Aug. Nō sentiūt hāc dulcedinē nō oēs sen tuū. Sz tñ hāc dulcedinē q̄ hñt palatū febre iniquitatis infectū. Sunt enim multū ut rustic9 ille q̄ trāsiēs inter apotecas apud montē pessulanū et ferre nō potuit o tē suauem hz infirmabat quasi mortuus. Cū aūt medici apportarēt sibi electuaria nō gu stauit nec surrexit. sed hīs cōsideratis quidā apposuit naribus eius stercus et cōfortatus ē. sic est de peccatoribus et verbo dei. Sūt em̄ ali q; peccatores ut bufo nō valētes sustinere o dorē bonū et suauē vinee florētis. sic nec ta les dei verbū .q; nō sunt ad hoc dispositi. ipz em̄ dei verbū ut dicit Sap. xvi. est māna oē delectamētū ꝛ oēz saporē suauitatis hñs. Hoc sapuit petro Joh. vi. Dñe ad quē ibim9 ver ba vite eterne habes. Etiā sapuit marie mag dalene q; sedula sedebat secus pedes dn̄i et audiebat verba illius Luce. x. ¶ y ¶ Unde cimo armat hoiem sc̄z ptra vicia et peccata. ipe em̄ est gladius spūs. ut dicit ad eph. v. Assumite gladiū spūs quod est verbum dei. Sicut em̄ gladio pugnat ptra hostes sic ver bo dei contra dyabolicas teptatōes. De hoc gladio dicit ps. xliiij. Accingere gladio tuo sup femur tuū potentissi. Et loq̄t đ tali gladio de q̄ đz exemplarit Jacha. xvi. i visiōe iude cui apparuit Hieremias pmittēs ei victoriā et porrigēs gladiū aureū dicēs ei. Accipe gla diū sanctū mun9 a deo i q̄ deijcies oēs aduer sarios tuos. quod et fecit. Et dicit in eodē .c Armauit iudas suos nō clipei et haste muni tōe sed sermōib9 optimis et exhortatōibus. Ipm etiā verbū dei hz se ut scutū. De q̄ ps ꝛc. Scuto circūdabit te veritas eius. Et sic dici meret armatura spūs. Eph. vi. Accipi te armaturā dei ut possitis resistere in die ma lo. Duodecimo saluat. Petrus rauañ. Sa lutis initiū est verbū veritatis. imo et cōsum matio salutis. Luc. xi. Beati qui au. v. d. ꝛc Idcirco đz Jaco. i. In mansuetudine susci pite insitum verbū q̄ pt saluare aīas vr̄as. Hiero. Nullū maius eterne p̄destinatōis si gnū q̄z diligenter audire dei verbū. Hi duo decim fructus pñt designari p. xij. fructus li gni vite. puer. iij. Sapia lignū vite his q̄ ap prehendūt eā. et qui tenuerint eā beati. Heri to igit̄ exclusive đz illud sup in thēmate. ortū fecit fructū cēmplū ¶ z ¶ Volens latius de ducere pñtē materiā pt ita dicere triplex est semen. primū đz semē scientie. puer. xv. La bia sapientū disseminabūt scientiā. Et hoc se mē si dz fructificare tūc dz irrigari pluuia gra tiarū Isa. xxx. Dabitur pluuia semi tuo vbi cūq; seminaveris in terra. Et merito. Si em̄ hec pluuia nō descēderit tūc semē exaresceret. De quo gre. Nisi imbres sit q̄ doceat inuanū ligua doctoris laborat. Itē sicut semē absco dit .sic verbū dei dz abscondi et diligēter ser uari. ps. cxviij. In corde meo abscōdi eloqa tua. Et merito .q; ex vno grano bun9 semis vberior q̄nq; fructus colligit. vñ colligēs e ternaliter refici eo q; q̄nq; vnū verbū est oc casio salutis. et licet nō statim. tñ q̄nq; p9 de cē aut viginti annos fructificat. Et sic multū vale est et mercede dignū semiare hoc semē q̄ dicit Jaco. v. Qui puerū fecerit peccato rē ab errore vie sue saluabit aīam ei9 a morte

q̄ nota

Sed qui illud semẽ fructuose voluerit seiare
oz ad modũ seminãtis pri illud in manũ re
cipe et postea spgere. exẽplo saluatoris Act.
i. Cepit ibũs facere et docere. alias nõ pficit
sibi ad meritũ. ad ro. ij. Qui aliũ doces teipz
nõ doces. q̃ pdicas nõ furãdũ furaris. q̃ dicz
nõ mechãdũ mecharis. ꝛc. Existimas aũt ꝺ
o hõ q̃ iudicas eos q̃ talia agũt et facis ea qz
effugies iudiciũ dei. ꝓpter qꝺ inexcusabil es
o hõ ois q̃ iudicas. in q̃ em iudicas alterũ te
ipm ꝺdenas. ut sup dixi in scõo ꝺmõe pñtis
euãgelij circa declaratõem ꝟboꝝ semẽ est ꝟ
bũ dei. Scõm est semẽ pñie. ꝺ quo ps. cxxv
Qui semiat in la. in exul. me. Quot em mo
tus cõtritõis habueris. et quot lacrimas cõ
tritõis effuderis tot pñie semia iacis. et tunc
illa seia metes in exultatõe et in retributõne.
Mat. iiij. Pñiam agite appro. em regnũ ce.
Hoc semẽ angeli metẽt gaudẽdo. Luce. xv.
Gaudiũ erit in celo sup vno pctõre pe. agẽ.
Hoc semẽ val de ꝓriũ ẽ dyabolo. vñ Isi. tã
to diabolus acrius seuit. q̃to se citius expel
lendũ cognoscit. sed volẽs hoc semẽ semiare
audacter oz exire et fortiter pseuerare. nec di
abolũ pmittere se impedire si fructũ a semiew
luerit obtinere. et oz exire primo a pura me
ditatõe siue cogitatõe et a pura ꝺsuetudine.
iuxta illud Isa. lij. Exite inde pollutũ nolite
tãgere. sed dyabolus hz se circa tales sic cir
ca filios isrl pharao se habuit. Exo. v. q̃ pri
mo dixit moysi et aaron. nescio dñm et isrl
nõ dimittã. Recipe illud in scõo mẽbro pñ
tis sermõis. vbi dixi ꝺsiderandũ esse de puri
tate semis. Terciũ est semẽ iusticie. De quo
latius in seqnti ꝺmõe tractabit. Et circa illud
semẽ fer sunt ꝺsiderãda ut pz ꝺm ordinẽ ser
mõis. Vel dicas q ꝺ semiare dẽmus sextu
pliciter. vcz tpaliter. elegãter. ordinãter abũ
dãter sapiẽter et vtiliter.

De eadem dominica Sermo. lvi.

Exit q̃ seiat seiare semẽ suũ. Lu. viij.
In ꝟba euãgelij duo tãgit.
Prio cuius ꝺdaz pabole ꝓpositio. ibi
exit. q̃ seiat ꝛc. Scõo eiusdẽ a saluatore ex
positio. ibi. semẽ est ꝟbũ dei. De prio dicit
In illo t. s. cũ xps exiuit de domo in qua pdi
cauit discipul et turbis. et vsit secus mare. et
sedit vt sup dcm ẽ. Cũ plima turba conueniret
et ꝺ ciuitatibz properarẽt ad ihm ut audirẽt eũ
Hic oñdit forma audiẽdi ꝟbũ dei. Primo
em requit concordia vnitatis q ibi erat plima
turba q̃ conuenit. sic et nos concordi queire de
bemus ad audiẽdũ ꝟbũ dei. et maxie in festi
uitatibz ad hoc em obligam sub pcepto eccie
ut hẽt de ꝺse. di. i. c. oẽs. Oñs fideles qui
conuiũt in festiuitatibz sacris ad eccias et scr
ptras aplor euãgeliũ audiãt. Et stanm ibi
dẽ in sequẽti canõe dr. Sacerdote ꝟbũ sz
pdicatõis in eccia faciẽte q̃ egressus de audi
torio fuerit sine rõnabili saltẽ cã excõicet De
cundũ est pmptitudo bone volũtatis ut pm
pti simus ad implendũ q̃ nobis ex pte dei in
ꝟbo diuino pcipiunt. qz dr ro. ij. Nõ em au
ditores legis iusti sũt apud deũ sed factores
legis iustificabunt. et hoc tãgit cũ dr et de ci
uitatibz properarẽt. i. de pijs volũtatibz Ro.
xiij. Neo em nrm sibi viuit et nemo sibi mo
rit. Terciũ est recta intẽtio eternor. et tãgit
ibi ad ihm. i. ad saluris datorẽ. et sic nos pre
cã intẽtõez debem ordinare audiũ ꝟbi ad
nam salutẽ. tũc dixit eis p similitudinẽ. Exit
q̃ semiat semiare semẽ suũ. (℣) In pce
dẽti ꝺmõe audiuistis q triplex est semẽ. i. lex
mẽ scie. semẽ pñie et semẽ iusticie. de prio se
mine dictũ ẽ vbi sup. q aũt pnia semẽ dr pñ
bus etiaz posset ostendi rationibz sed locum
ad presens non habz. Sed p tercio q opa
iusticie semi ꝓpant relucz in fertilitate et fru
ctuositate. sicut em semẽ i terrã bonã semiatũ
plimũ fructũ affert. sic hõ merer p opa iusti
cie. Sap. iij. Bonor laborũ gloriosus ẽ fructꝰ.
Sic etiã triplex est semiator. primus de pr
dicator fideles cui auctoritas seiandi ꝺmittit.
Terci q̃libet xpian. de q̃ ad ꝓsentẽ sup ꝺ
bo. exit q̃ seminat seiare semẽ suũ. Ser. oia
q̃ de xpo legim in sacra scriptura sũt aiar me
dicamina. eo q ꝺ. gre. xpi opa legũt sic facta
ut delignẽt in nobis aliqua faciẽda. Audiui
stis igit quõ xps dei filius exiens de sinu pris in
hũc mũdũ seiauit nobis ꝟbũ veritatis. et q
dẽm nos recipe illud semẽ et seiare in terrã
nram. Sẽ semẽ iusticie. de q̃ Osee. x. Seiate
vobis in iusticia et mete in ore mie. q. n. Sẽ
semẽ semiauerit in terrã suã nõ pt mori fame

eterna. ps. xxxvi. Nõ vidi iustũ derelictũ nec semẽ eꝰ qrẽs panẽ. pue. xi. Justicia rectoꝝ li berabit eos. et ibidẽ. Nõ pderũt diuitie in die vltõis sz iusticia liberabit a morte. s. eterna ñ sm hiero. Justicia ẽ generalr virtus ꝓphẽ dẽs oĩs virtutes. et sic aliq seminãt purita/ tẽ cordis et corpis. alij hũilitatẽ. alij pacia. eternã. puer. xi. seminãti iusticiã merces fit de ꝙ. n. hõ semauerit bec z metz. vñ errãt q vi/ cũt. si debeo saluari saluabor eña q dq egero Thñ aug. et hẽt i ca. xxij. q. iij. c. vasis ire. in gt aug. Clar ire nũq de redderet interitum si nõ spõtaneũ inueiret hõ hre pctm. qz nec deus pccãi homi iuste inferret irã si hõ ex p destinatõe dei cecidisset in culpã. nõ g nccita tẽ facit correctõis vel obduratõis diuia põ destinatio seu pscia cũ boni p gram corrigãt et libero arbitrio mali peãt. põdestinatio g nõ si ne ope nõ bono erit. Thñ apls. i. Corin. iij. Dei em coadiutores sum. qz nisi sic frustra apoc. xiij. illis diceret. opa em illoꝝ seqntur eos. et ñ. Cor. v. Oẽs. n. nos manife. opteꝫ añ tribunal xpi ut referat vnusq sq ꝓpria cor pis ꝓut gessit siue bonũ siue malũ. et Mat. xxv. Filius hois vẽturus ẽ in gla pris sui. et tũc reddet vnicuiq sm opa eꝰ. Dic g b. gre. in dyalogo. li. i. põdestinatio ẽ mulas cãstã/ di. nemi cãlabẽdi. Dẽm igit sil cũ deo opa/ ri. aug. Qui te creauit sine te nõ vult saluare te sine te. ¶ Pro deductõe vlteriori igi mur pñtis materie sex dico breuiter fore cõsi/ derãda. Primũ ẽ tpis ꝓgruitas. B ẽ qñ. s. de beamus incipe seiare opa iusticie. dico omni tpe vite B ẽ in iuuẽtute adolescẽtia et senectu te. de q ecclĩ. xi. Mane seia semẽ tuũ et vspe nõ cesset manus tua. et Exo. xxiij. Per ãnus semiabis terrã tuã et ꝙgregabis fruges eius qs exponẽs gre. d. p sex diex circulũ siue an noꝝ iubeñ ome tpus q viuimus seiare. z ber. Serũ dei nec dies nec hora ptereat nec alit inueniat nisi vel in exercicij labore vel i pficiẽ di studio vel in expientie dulcedie vel fruen di gaudio. vñ q pauptate phibemus seiare nõ pt trinũ. i. nobiliorẽ actũ spũs semiet siligi/ nẽ. i. minꝰ nobilẽ actũ exerceat. et sic faciat ut sp inueniat in ope seminãdi. Ad idẽ s. bern. ic ingt. nequaq sufficit semel et scdo opari id qd bonũ ẽ nisi incessanter addas noua pri oribꝰ. et hoc est qd dr eccls. ir. Quodcũq pt facere ma. t. instã. o. qz nec opꝰ. s. seminandi nec rõ scz excusãdi erit apud inferos q tu ꝓ. Bern. Quo tibi sommias ꝓpetura meredi facultatẽ vtiq tps hyemis ñ est aptũ ad semi nãdũ. z Mat. xxiiij. orate ut nõ fiat fuga vra hieme. Solũ igit B tps ꝓgruit q corꝓ z aia simul manẽt q postq post morte a seinuicem diuidñt. tũc em nec corꝓ sine aia. nec aia si ne corpe pt dcq seminare. Idcirco Eccli. iiij Fili ꝓcua tpus. et ad gala. vi. dũ tps h. o. b. D) Scdo cõsiderãda ẽ semis puritas. i. q 2 semẽ dz esse purũ B ẽ sine pctõ mortali. ps. xvij. sm puritatẽ ma. m. re. m. et leui. xix. Agꝛ tuũ nõ seres diuerso seie. s. bona mal miscẽ do gre. Nulla bona acceptãt q malo admixtõe maculãt Isa. i. Quiescite puerse agere z vi scite bñ facere. pri em malũ culpe oino ẽ exire pãdũ. deinde semẽ iusticie seiandũ. Et B est qd dr osee. x. Innouate vobis nouale et noli te serere sup spinas. et B notat ibi. Exijt q se. rẽ. Exijt scz qui seiat a pura cogitatõe imagi natõe et locutõe. qz dr in ca. lxxvi. di. nõ sa tis. inquit amb. Nõ satis ẽ bñ velle sed z bñ facere. neq satis ẽ itez bñ facere nisi id ex bo no fonte. i. bona volũtate, pficiscat. i. ex puro corde. qz dr puer. xxij. Qui semiat iniqtatẽ metet mala. Idcirco ysa. lij. Exite inde pollu tũ nolite tãgere. sz iã dyabol bñ aliqs pmit tit exire ut figurat Exo. v. in pharaõe q dixit prio nõ dimittã. scdo nõ lõge abeatis. tercõ ite sz puulos relinqte. quarto sz pecora dimit tatis. sic diabolus nõ simit nos primo exire a pctõ. qz acriores dolores diabolo inferre nõ possum q penitẽdo maculas vicez delea mꝰ. Scdo licz aliqs exire pmittat tñ vult ut 2 nõ lõge abeant. ut de talibꝰ dr Lu. viij. ad tps credũt et i t. tẽp. re. Tercio vult ut puulos relinquãt. i. cogitatões et meditatões d pec 3 catis ꝓmissis. aug. Nullũ scelꝰ tã abominabile sic de pteritis pccis remiscẽdo gaudere. quar 4 to vult ut saltẽ pecora dimittamus. i. bestia/ les appetitus. quibꝰ quasi fune nos tenet et trahit ad peccata. sz si volumus vtiliter seiare opa iusticie ab oibꝰ his dẽm exire. (E) 3ᵒᵉ Tercio ꝓsiderãda ẽ seis qualitas vicz q sem sit duz z calore sol arefcz sic z nra seia. i. opa Gre. Quecũq agimus siue cogitatões si ue locutões siue opatões dñt esse dura z fo rma et calore charitatis arefacta. i. Corin. xvi.

Oia vra sc3 opa in charitate fiãt. Et hoc dr Leuitici.ij. Si obtuleris munus primitiarũ frugũ tuarũ dño de spicis adhuc virentibus torrebis eas igne sc3 charitatis. Et Bernũ. Opa nostra in feruore charitatis sunt agẽda et tũc fructũ cẽmplũ d se gignũt. Circa quod nota q3 sicut triplex ẽ charitas sic etiã fructus pueniẽs ex charitate. Pria ẽ charitas tepi/da sc3 cũ hõ deũ diligit et de9 in eo p amorẽ hãtat. ita q3 relinquit peccatũ et bonũ facit. sz adhuc sic singulares grãs mme sentit. De quo Bernũ. Deus frequẽter iustis adest ad meritũ .non autẽ ad solaciũ. id vnius istud iocũ dius q̃ hẽt de9. De q̃b .i. pe.i. Aias ve stras castificãtes in obediẽtia charitatis. Et opus ex tali charitate factũ facit fructũ triceſi mũ. Et hi sunt in tali charitate q̃ habẽt fidẽ trinitatis et ambulãt in p̃ceptis dei que sine charitate et dei gratia implere nõ pñt Johã. xv. Sine me nihil potestis facere. ❡ F ❡ Scda charitas est calida. sc3 cũ hõ tãgit tali grã ut tã dulcedinẽ sentiat3 omnẽ affectũ suũ ad deũ dirigat et erigat. et ab oñi q̃d nõ est deus reuocet. De quib gre. viij. li. moza. c. lxix. Sũt nõnulli iustor q̃ ad cõp̃hendendu culmẽ pfectõis accincti dũ altiora inteñ ap petũt exterius cũcta derelinquũt. qui rebs ha bitis se nudãt grã bonoris expoliãt. qui inter nos desiderio p assiduitatẽ se intimi meroris afficiũt hãe de exteriorib cõsolatõem nolũt dicẽtes .ilud p̃s. lxxij. Quid enim mihi est i celo et a te quid volui sup terrã. defecit caro mea et cor meũ deus cordis mei . et ps mea deus in eternũ. q. d. celũ nõ curo terrã dedig nor. solũ deũ meũ quero. Et sic apls Phi. iij. Propter quẽ omnia detrimentũ feci .et arbitror ut stercora ut xp̃m lucrifaciã. Nã cõ cupiscẽtia et p̃solatio tpaliũ maxime impedit hũc caritatis gradũ. de quo aug. et hẽt. lxxx iij. q̃stionũ. q. xxxvi. Caritatis venenũ ẽ spes adipiscẽdar et retinendar rer tpaliũ. Nã. i. Cor. xiij. Charitas nõ querit q̃ sua sunt Au gu. Quantũ q̃s despicit tñ diligit. Et canti. viij. Si dederit hõ oñez substãnã dom9 sue p dilectõe quasi nihil despiciet eã. ac si dice ret. tãta ẽ spes sue dilectõis q3 nihil ei pfecte equari poterit. nec poterunt hũ tãta solacia a tpalib q̃ta in deo. Dicit tñ gre. viij. mor. de talib. ad culmẽ pfectõis tẽdũt q̃. ppter de um oĩa derelinquũt. In istis semẽ iustic̃ie p̃ ducit fructũ sexagesimũ. nã hi hũt fidẽ trini tatis cũ obs̃uãtia mãdator. et vltra ℔ exercẽt se omni diligẽtia in sex opib mie ❡ G ❡ Tercia charitas ẽ feruida. s. cũ cor ebullit et seipm p̃sumit sc3 p̃ nimio desiderio post deũ. De taliũ nũero fuit dauid post p̃niam ut in quit in p̃s. xli. Quẽadmodũ desiderat cer. ad fon. aquar. ita desi. a. m. ad te de9. Et sic tales nũc gemẽdo nũc attediã do ad deũ suspirant. Quo ad primũ dic̃ Fulgẽtius in q̃dã ep̃ola Ubi ẽ dilectõis thezaurus ibi seq̃t cogitatio nis affectus. i. desiderii amorosus. Sz quo ad scdm d. Rich. li. iiij. de pleplatõe. Amã ti ois mora nimis lõga .ut pz in iob Job. x. Tedet aiam meã vite mee. Gre. ix. mo. pñs vita i corpe vilescit cũ diuinus amor in cor/ de dulcescit. rõ ep̃m dr̃ñ. q3 p̃ñor est ip̃us v bi amat q̃ vbi aiat. et sic sequit extaſ. i. excel sus mẽtis. Dioni. li. iiij. de di. no. Amor in deũ tẽdẽs ñ p̃mittit amatorẽ esse suũ p̃pius. tal p̃ducit fructũ cẽtesimũ. i. pfectõem induc et dispositõem pfectõis amoris q̃ ad deũ et p̃xi mũ Jo. xv. Posui vos ut eatis et fr̃em affe. et fe. vr̃ ma. Et lu. viij. Fructũ afferũt in pati entia. qr tales de nullo tpali tristãr. Quer. ij. Nõ p̃tristabit iustũ q̃dq̃d ei acciderit. Gre. Dũ in do amore reqescim9 sensũ doloris nõ recipim9. Heb. x. Pacia vobis necaria ẽ vt voluntatẽ dei faciẽtes reportetis p̃missionẽ. Ipa em̃ custodit fructũ vsq3 ad diẽ messis. ep̃m g̃ diuersitatẽ caritatis ẽ diuersitas pacie Pria charitas req̃rit pacia3 talẽ ut q̃s patiẽ ter toleret aduersa. Orig. volũtarie patiẽdo pbat q̃sq3 q̃d vaciter amat. Scda req̃rit ta lem pacia3 ut nihil nisi deũ tieat Mat. i. Ilo lite timere eos q̃ oc. cor. nr̃. Tercia vro cha ritas tãta hz pacia3 ut etiã q̃q3 aduersa q̃s le tãter portet. et de nullo tpali dãno p̃tristet. et eẽ ep̃m diuersitatẽ charitatis diuersi fructꝰ oriũt. de q̃ aug. ad macedo. Nihil faẽ boies bonos vel malos nisi boni vel mali amores. tal em̃ vnusquisq3 ẽ qualis sua dilectio. Sic g̃ semẽ dr ee artefactũ caloze caritatis ❡ H ❡ Quarto cõsideranda est seminis quantitas hoc est quantũ homo debet seminare. dico q̃ tantũ quãtũ potest. Dicit em̃ apls. ij. cor. ix. Qui pce semiat pce et metet. et q̃ semiat in bñdictõib de bñdictõnib et metet. Bernũ.

Modica semīs detractio nō modicū messis est detrimētū. et sic si opa nr̄a minuunt̄ paulatim. etiā gēmis corona nr̄a priuat̄. Quia dr̄ Leuitici. xxvij. Juxta mēsurā semētis estimabit̄ p̄ciū. et ad Gala. vi. Que hō semīauerit hec et metet. Sic g̃ abūdāter debem⁹ semīare. i. iuxta omne posse nr̄m. Colo. i. Fructificātes in om̄i ope bono cū abundantia. Et h̄ ē qd̄ docuit Thobias filiū suū. Thob. iiij. Si multū tibi fuerit abūdanter tribue. hoc est si tibi magna adest facultas abūdanter semina semē tuū. (J) Quinto cōsiderāda ē agri fertilitas. nā vbi ager nō est fertilis ibi labor seminātis frustrat̄. sic est et de nr̄o ope. Quidam em̄ seminat̄ secus viā. scz in ꝓpria cōplacētia. et hoc ꝑit. Aug⁹. Vbi tibi placuisti ibi defecisti. Luc. xvij. Cū feceritis oīa q̄ precepta sunt vobis dicite inutiles serui sum⁹. Rō ad Gala. vi. Qui seminat in carne de carne metet corruptōem. Quidā inter spinas. id ē inter cupiditates mūdi. et sunt hi q̄ oīa que agūt terrena cupiditate faciūt. In talib⁹ implebit̄ illud Hier. xij. Semīauerūt triticū et spinas messuerūt. oīa em̄ bona ꝓpter cupiditatē mūdi facta sunt. tanq̄ spine respectu tritici. qualis aūt seges inde surgit ondit apl̄us i. Thim. vi. Qui volūt diuites fieri incidūt in tēptatōem et in laqueū diaboli. Alij supra petrā. i. in appentia hoīm ꝓpter fauorē hūanū. De quib⁹ Agg. i. Seminastis multū et intulistis parū vane laudis. Reuera parum Crisost. Quid est laus hoīm nisi sonus verboꝝ transeuntiū. Osee. viij. Ventū seminabant et turbinē metēt. i. opa vacua seminabant et eterna supplicia metēt. Sed alij in terrā bonā. i. in spū. scz qui cogitatōes meditatōes exercitatōes et opatōes referūt ad aīe salutem nō ad ꝓpriā ꝯplacentiā nec ad auariciā. neq̄ ad hūanam laudez. De quib⁹ ad Gala. vi. Qui semīat in spū de spū metet vitā eternā. Sed qualis seges sequit̄ habet̄ ad gal̄. vi. Fructus spūs sunt charitas gaudiū pax patientia lōganimitas benignitas bonitas. et sic de alijs. qui tales segetes hz debet libēter expectare fructū. Jaco. v. Patiētes estote fr̄es vsq̄ ad aduentū dn̄i. ecce agricola expectat p̄ciosum fructū terre patiēter ferēs donec accipiat tp̄aneū et serotinū. (K) Sexto ꝯsiderāda est pluuie nec̄itas. vn̄ trib⁹ modis semīa rigant̄. primo aquaꝝ infusiōe ut vicz tēpore siccitatis olera ꝑfundant̄. ⁊ significat lacrimas cōpassionis cū aquā puteale de corde ferim⁹. s. cū nudos et inopes fame et siti marcētes ꝯgnoscimus. et nec̄itatē eoꝝ deflemus Ber. Sūt lacrime pietatis quas sibi ꝯficit aīa de nec̄itatib⁹ pauꝑm. de anxietatib⁹ oppr̄ssorum. de oīb⁹ miserijs miserorū. Job. xxx. Flebā q̄ndā sup eo qui afflictus erat et aīa mea ꝯpatiebat̄ pauꝑi. Et hoc docet apl̄s ad Ro. xij. Flete cū flentib⁹ gaudete cū gaudētib⁹. Scd̄o pluuiarū irrogatōe. i. lacrimis deuotōis. Bern̄. Et hoc cū in vasculo pectoris crebre meditatōes cōtrite ⁊ igne desiderij decocte ⁊ demū oleo leticie impinguate in lacrimas resoluunt̄. p̄s. cxxv. Qui semīat in la. ⁊c. Tercio semīa rigāt̄ roris humectatōe qr̄ ros cadit in silētio nullo sciēte nec sentiente. et significat̄ ꝑ hoc occulta spūs sancti missio qui cū mittit̄ et inspirat̄ eius vestigia mīme ꝯgnoscunt̄. Juxta illud Joh. iij. Spūs vbi vult spirat et vo. e. au. sz ne. vn̄ vc. aut q̄ va. Et p̄s. cxlvij. Flauit spūs ei⁹ et fluēt aque. s. lacrimarū et amoris. Sic g̃ semīa iusticie irrigant̄ vt crescāt et fructū ꝓferāt ad ꝑfectōez sed tn̄ ꝓprie loq̄ndo h̄ semē nō possum⁹ hr̄e ī granario nr̄o. sed ioseph. i. iustus dn̄i hoc est xp̄us ihūs. vel ioseph. i. augmentū vel appositio. i. gratia spūs sācti ꝓcurat de area regis i. dat illud de clemētia dei pr̄is. Isa. xxvi. domine oīa opa nr̄a opatus es nobis. Et sic debemus facere s̄m illud qd̄ ioseph postulauit cui semīs fuit ꝓcuratio et dispensatio a rege cōmissa. Gen̄. xlvij. Accipite semīa et serite agros ut fruges hr̄e possitis. quintā ꝑtē regi dabitis. quattuor reliquas ꝑmitto vobis. prima ꝑs est ꝯsecutio venie. scd̄a remissio pene. tercia augmentū gr̄e. quarta meritū vite eterne. he sunt ꝑtes nr̄e. sz scribit̄ ꝓuer. vl. Date ei de fructu manuū suaꝝ. et hec ē q̄nta pars q̄ est gl̄a et honor. et hec soli deo tribuenda est. Isa. xlij. Gl̄az meā alteri nō dabo. Ber. In om̄i ope tuo da tibi hūilitatē et deo clemētiā i. thi. ij. Soli d̄o honor ⁊ gl̄a. Sic g̃ faciētes obtinebim⁹ fructū eterne btitudīs quā nobis

Dominica quinquagesime Sermo. lvij

Sermo

Ece ascēdimus ihrl'ūmā et ꝓsum mabuuꝫ oīa q̄ scripta sunt de filio hoīs ꝑ ꝓphetas. Luce. xviij. Mar. r. Mat. xx. ¶ Introductio Johānicius ysagoge. iij. li. de regimine sanitatis dicit. Claudēde sunt fenestre de sero et ianue et intus lumē accendi dz. Fenestre sunt claudēde ꝓpter aerē. nā eralatōnes corrupte q̄s sol sursū traxerat deorsū in nocte cadūt et inficit aer. ⁊ ille tūc nocumētū pstat corpi et corrūpit sanitatē hoīs. Justice ꝑ noctē intelligunt̄ isti tres dies vltimi in carnis primio. ita ꝙ locū hr̄e pōt nūc illud Job. xvij. Die verterūt in noctē. ꝓz hoc ex vulgari q̄ dicunt̄ quasi vasa noctis. Etiā ꝓpter opa q̄ in his ꝓmittunt̄. Job. iij. Qui male agit odit lucē. i. xp̄m. Et q̄q̄ ita sit ꝙ sicut dicitur i. Joh. v. Totus mūdus in maligno posit̄ est. Ꝫ tñ his diebꝫ plus q̄q̄ ꝑ totius ānī circulū repit̄. ita ꝙ nūc plene poterit impleri i eis illud Sap̄. ij. Excecauit eos malicia eorū. Et sic bij dies potius noctes q̄q̄ dies dici poterint. qz carēt vera luce. i. xp̄o. q̄ de seipo dicit Joh. viij. Ego sum lux mūdi. q̄ sequit̄ me nō ābulat in tenebris. Qui igit̄ peccat hac luce caret. i. Joh. ij. Dis qui peccat nō vidz deū nec ognouit eū. Jō fenestre. i. quīq̄ sensus claudēde sūt. qz dr̄ hier. ix. Ascēdit mors ꝑ fenestras nr̄as. Et sic intrinsecus accēdendū ē lumē. s. xp̄i passio. ꝑ quā illuminant̄ mūdi tenebre. ut dic̄ gre. Deꝰ q̄ crucē ascēdisti et mūdi tenebras illūiasti. Hāc xp̄us in cruce hūit se ut lucerna in alto posita vt mūdū illustraret. Jdeo Bern̄. Quid tā efficax ad depurādū aīe vulnera. ad purgādū mētis aciē sicut xp̄i vulnerū meditatio sedula Jō hodie nobis ꝓponit̄. de quo thema vbi sup̄. In sūma huius euāgelij sancta mr̄ eccīa duo nobis insinuat. Primo ꝓponit venerabilē xp̄i passionē ibi. tradet̄ enim gentib. Secōo subiūgit mirabilē ceci illuminatōem. ibi et factū est cū appropinquaret hiericho cecus sedebat sec⁹ viā. ¶ Quo ad primū q̄rit̄. quare scā mr̄ eccīa nobis hodie xp̄i passionē ꝓponit. dico ꝙ illius plures sūt cāe. prima est ut virtus passiōis xp̄i notificet̄. In hac enim die incipit̄ quinquagesima et terminat̄ in pascate. et ē tal' numerus scz quinquagesimus numer⁹ iubilei In q̄ primo fiebat remissio debitorū. et sic debita nr̄a soluta sunt ꝑ xp̄i passionē. oēs q̄dem eramus debitores diuine iusticie ex ream cōtracto ꝑ originale pctm̄. hoc debitū ipe dei filius soluebat ꝓ nobis. ps. lxviij. q̄ nō rapuit tūc exoluebā. Hugo. Ut satisfactio cozrīdet culpe dīs passus ē die eodē cadē hora sexta qua adā peccauit. et in eisdē mēbris mi cramus in q̄bꝫ hō delectat̄. Secōo q̄ tūc vendebamur ad vēdita reuertebāt̄. et sic nos venditores ad vēdita reuertebāmur. et sic nos redimus ꝑ pctā. ps. xv. Tu es q̄ restitues hereditatē meā mihi. ꝓp passionē enim xp̄i restituti sumus et redēpti. De q̄ Isa. lij. Gratis venūdati estis ⁊ sine argēto redimemi. i. ꝑ. i. Nō corruptibilibꝫ auro ⁊ argēto redēpti estis ꝑcioso sang. ag. im. et incōta. ihū xp̄i. Et ꝑcioso etiā tūc sui et q̄ se ad suimet obligabant penitus liberi remittebant̄. sic et nos q̄ sub dimite dyabolica eram⁹ ꝑ passiōez xp̄i liberati sumus. Apoc. v. occisus es et redemisti nos deo in sang. t. Dō ⁊ ipe añ passionē suā dixit Joh. viij. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Quarto tūc etiā in iubileo. i. fugitiui recipiebant̄. sic et nos expulsi a facie dei ꝑ passiōem xp̄i in celestē p̄riam recipim̄. Ro. v. Justificati in sanguīe ipius salui erim⁹ ab ira ꝙ ipm. Et sic merito in pūi vnica q̄ quinquagesima dr̄ ꝑ quā ānus iubilē⁹ significat passio xp̄i ꝓponit̄. qz ea q̄ i iubileo remittebant de quibꝫ Leuiti. xxv. oīa in figura fiebant ⁊ in virtute et passiōe xp̄i implera sunt ¶ Secōo ꝓponit̄ xp̄i passio ut gra redēptōnis eo fidelius custodiat̄. oīs enim res q̄to charior emit̄ tāto tut⁹ custodit̄. cū q̄ gra redēptōnis chare sit ēpta. i. Cor. vi. ēpti e. ꝑ. ma. reuera magno ꝑcio. qz ꝑ sāguinē xp̄i. iō maria cautela dr̄ custodiri. Heb. x. Irritā q̄s faciēs legē moysi sine vlla miserātōe sub duobꝫ vel tribꝫ testibꝫ morit̄. q̄to magis q̄ sanguinē xp̄i pauit cauerit et vemētius suis indignū se fecerit tāte gr̄e p̄cipatōe. ꝓpter qō exclamat aug. O mūde immūde noli tei ꝑdere quē dei filius ita chare voluit liberare. noli ꝓpt vile viciū tuū amittere bñficiū. attēde ꝑcū ⁊ cū morte xp̄i totū mūdū appēde. nā ut dic̄ amb. Ꝑlus voluit vulnera tua q̄q̄ sua. pl⁹ nr̄am infirmitatem q̄q̄ suam mortem. nā finis nostre salutis cla mauit de cruce. ¶ Tercio vt armatura defensiōis a nobis assumatur. In tempore guerre homines assumunt arma.

potius q̄ tp̄e pacis. sic et nunc in futura qua
dragesima appropinquat tp̄us vbi inter nos
et dyabolū debet p̄liū et cōflictus instaurari
similiter inter vicia et virtutes. ideo necessa/
ria est nobis armatura que est xp̄i passio. i. pe
tri. iiij. Christo in carne passo et vos eadē co
gitatōe armamini. Dicit nanq̄ Origenes.
Tanta est virtus passiōis xp̄i. ut si in corde
cōtinue teneat̄ et p̄ oculis habeat̄ nulla libi
do supare possit aut nequicia dyabolice frau
dis. Quia dicit Bern̄. Memoria crucifixi
crucifigit viciū. Et subdit. Nusq̄ habitatio
tutior nec fecūditas maior q̄ in xp̄i passione
ibi discit sup̄bus humilitatē. ibi studet cōtu
max obedientiā. q̄ ip̄e Philip. ij. factus obe
diens vsq̄ ad mortē. ibi auar⁹ videt largi
tatem. quia nudus cruci est affixus. luxurio
sus cōtinētiam. quia ut dicit p̄s. xxi. Aruit tā
q̄ testa virtus mea. Inuidus charitatez. q̄
ille etiā p̄ inimicis passus est et in cruce p̄ eis
orauit. Luce. xxiij. Pater dimitte illis. non
enim sciūt quid faciūt. Gulosus abstinentiā
quia felle et aceto potatus est. iracundus mā
suetudinē. quia ut dicit̄ Isa. liij. sicut ouis
ad occisionē ducet̄. Accidiosus p̄nitatē. q̄
dixit iude Joh. xiij. quod facis fac citius
P Quarto ut sentētia vltōis timeat̄. Si
enim xp̄us in quo nulla culpa fuit tā acriter
est afflictus. quid nobis erit qui hodie cū gau
dio peccamus. Luce. xxiij. Si in viridi ligno
hoc faciūt in arido quid fiet. Ro. viij. Pro/
prio filio suo nō pep̄cit. Ubi Bern̄. Si nō
pep̄cit filio nunquid parcet figmento aut ne
q̄ seruo. Si passus est innocēs multo magis
seruus nocēs nisi satisfaciat. gre. Si sine fla
gello nō exijt qui sine peccato venit. quomo/
do flagello digni non erunt qui in peccato
vixerūt. q̄ aūt ex hoc mūdo sine flagello non
exiuit lucide ad sensū apparet. q̄ ip̄e dixit lu
ce. xxiiij. Nonne hec oportuit xp̄m pati et ita
sc̄z p̄ passionē intrare in gloriā suam. Et ido
Eccl. v. Ne dixeris peccaui. et quid mihi ac
cidit triste. altissimus em̄ est patiēs redditor
De p̄piciatu peccatoꝝ noli esse sine metu. ne
q̄ adijcias peccatū sup̄ peccatū. et ne dicas
miseratio dn̄i magna est multitudinis pecca
toꝝ meorū miserebit̄. misericordia em̄ ⁊ ira
ab illo cito approximāt. et in peccatores re/
spicit ira illius. ad tp̄us em̄ hic parcet vt in e/
ternū ibi feriat. Ro. ij. scd̄m duriciā tuaz et
impenitens cor thesaurisas tibi irā in die ire
et reuelatōis iusti iudicij dei. qui reddet vni
cuiq̄ s̄m opa eius. Q Quinto ut leti/
cia dissolutōnis temperet̄. Unde nō pot est
multum gaudere qui audit de morte patris
aut fratris aut alterius amici. sic et dū mun/
dus gaudet boni meditant̄ passionē dn̄icam
et cōpatiunt̄. Joh. xv. Mundus gaudebit
vos aūt contristabimini. Aug. Vlia xp̄i pas
sione. quis tā durus ē et deliciosus ut nō ab
stineat. quis tā maliciosus ut nō peniteat. q̄s
tam iracūdus ut nō cōdoleat cū dixit sextus
pitagoricus. Omnis salus corp̄is et aīe con
sistit in acerbissima xp̄i passione. nec in eo ali
qua cognatio ⁊ fidelitas oñditur qui xp̄o pas
so nō compatit̄. Gen̄. xxxvij. Caro em̄ ⁊ fra
ter noster est. Oñdit ergo nobis sancta ma/
ter ecclesia tunicā eius sanguinolentā. ut nos
ad fletū et compassionē p̄uocet. et sic a vanis
leticijs et dissolutōibus retrahat. ne cum ho/
micidis suis amiciciā cōtrahamus. R
Sexto ut gulositatis malicia oñdat̄. sc̄z q̄
mala sit. Ambro. et habet̄ in canone. xxxv.
di. c. sexto die. Malū gule est principiū oīs
mali. ex hoc malo secuta est nr̄a p̄uaricatio. in
quit em̄. Eousq̄z nemo p̄uaricari nouerat cū
adhuc orta nō esset que prima est p̄uaricatio
Deinde et ex illa secuta est xp̄i amarissima
passio. De quo Bern̄. O homo agnosce q̄
nobilis ē aīa tua et q̄ grauia fuerūt eius vul
nera. p̄ quibꝫ xp̄m dn̄m nc̄ce fuit vulnerari.
Si em̄ hec nō fuissent ad mortē sempiternā
p̄ eorū remedio dei filius de sinu p̄tis descē/
dēs nūq̄ talia sustinuisset sicut dicit sa. tho.
p̄te. iij. Si hō nō peccasset xp̄us in hūanita/
te passus n̄ fuisset. igit̄ p̄pter pc̄ca nr̄a passus
est. ut d̄r Isa. liij. Vulneratus ē p̄pter iniqui
tates nr̄as. attritus ē p̄pter scelera nr̄a Que
aūt et qualia passus sit cogitem⁹ etsi nō alia
ponderare volumus pōderemus illa q̄ se pas
surū p̄dixit et in v̄itate passus ē. vicz traditio
nē illusionē flagellatōem ꝯsputōem et irrisi
onē. Traditus ergo ē verus dei filius p̄ ini/
quissimis pctōribꝫ a dilecto discipulo suo cui
multa et maxima bona exhibuit crudelissimis
latrōibꝫ. Ber. Quis poterit sine gemitu trā
sire p̄cogitās qualr̄ hac hora crudeles homi
cide nephādas man⁹ īiecerūt in ihm̄ ligātes ⁊

funem in collo apponētes et ducētes tanq̄ furem et latronez. primū ad annā. deinde ad caiphā. o qualr illusus ē flagellatus ⁊ ꝯsput⁹ Multū terribile et valde lacrimosū cogitare est ꝙ talis et tātus sic dehonestat̄ et penaliter affligit̄. sic ꝙ nulla ꝑs corꝑis sui integra remaneret. et quō sup hec oīa ad maiorē detestatōem cōsputus fuit ita ut sputū purulentū cum sanguine misceret̄ ꝙ nō appareret in eo spēs neq̄ decor. ita ꝙ dixit pilatus. Ecce homo. q. d. videte et considerate qual' sit an hō vel quid sit. ecce vultus eius manat sanguine. maxille eius ex alapis sunt tumide. gene eius incipiūt pallescere p̄ doloris magnitudine. tanta enim in his passus est ꝙ fidel' dici nō poterit qui hoc cogitās abūdantissimis lacrimis nō deplorat. sed quid dico de occisione. nō est occisus cōi morte sz morte turpissima. Sap̄. ij. Morte turpissima cōdemnemus eū. Hec mors fuit crucifixio. Deutro. xxxi. Maledictus a deo est qui pendet in ligno. Qualiter vero ip̄e suspensus sit ꝑm ꝙ ibi dicit Symon de cassia. nicolaus lyra. bonauētura. et modū crucifixionis vide circa passionē. Et vere nō est hō sed bestia que hoc doloroso aīo nō recogitat Aduerte ergo hec oīa qꝛ passus est ꝓpter peccata nr̄a et ꝓpter excessus nr̄os. Bern̄. Cōsideret vnusquisq̄ q̄tū peccatū summe maiestati displicuit. ut vnigenitū filiū suum tradi voluit ignominiose passioni et morti et dedecus peccatoꝝ sustinere. Et subdit ibidē. Cōsidera ergo q̄tū summā maiestatē offendis q̄ post tale iudiciū eū ꝯtēnis et q̄tū in te ē eundē filium iteꝝ crucifigis Unde dicit idē doctor sanc. Ber. Nō miꝝ si cōtra te oīs creatura clamat qui crucis beneficijs es ingratus. si possibile esset terra dicere posset. quare tā nequissimū sustineo. aqua quare nō suffoco eū et submergo. aer quare nō deficio. ignis quare ip̄m n̄ cōburo. infern⁹ quare eū eternaliter nō absorbeo Causa ergo potissima quare nūc ecclesia xp̄i passionē ꝓponit est ut a vicijs retrahamur et grauitatē pōderemus sceleris. nūc enim grauissima crimina magis q̄ alio tp̄e abundāt. (S) Septima causa est ut dr̄ñtia notificatōis habeat̄ scz inter filios dei et dyaboli. nā dicit Aug. et habet̄ de pe. di. i. c. resuscitatus. §. Itē ut cristus ait. Cuius opa quisq̄ facit eius fili⁹ esse ꝑhibet̄. Hec sentētia similis ē sentētie saluatoris qui dixit iudeis Joh. viij. Vos ex patre dyabolo estis. et desideria patris vr̄i vultis facere. Probet ergo se vnusquisq̄ cuius filius sit ex opibus suis an scz faciat opa xp̄i vel dyaboli. et itē cui seruiat et cui militet cristo scz vel dyabolo deo aut mundo. Math. vi. Nemo p̄t duobꝫ dn̄is seruire. p̄s. lij. qui hominibꝫ placēt cōfusi sunt qm̄ deus spreuit eos. ij. Thi. ij. Nemo militās deo implicet se secularibus negocijs. idcirco ecclesia passionē xp̄i ꝓponit. ut inter filios dei et dyaboli discernet. Gre. xx. mo. Qd̄ peccatores voluptates estimāt iusti penā putant. (T) Octauo ut cōfortatio exercitationis sumat̄ quia nūc ꝓxima feria quarta ē initiū quadragesime in qua xp̄iani bellū intrāt ꝯtra carnē mundū et dyabolum cū ieiunio orōne et elemosinarū largitōne. Et facere talia ꝓpter humanā fragilitatē est homini valde arduū et difficile. ideo sancta mater eccīa ꝓponit eis xp̄i passionē. vt ex hac animent̄. Quia dicit Bern̄. Bonus miles vulnera sua non sentit dū regis vulnera intuet̄. Si ergo graue tibi est ieiunare cōsidera quō et ip̄e ieiunauit. si delectaris in cibis et potibus vide quō ip̄e ꝓte potatus est felle et aceto. Si em̄ mille annis in pane et aqua ieiunares vnicā illam cenā ei soluere nō valeres. Si tedet te orare ꝯsidera quō ip̄e ꝓ te vsq̄ ad effusionē sanguinei sudoris orauit. Si pigeat te elemosinam dare. qualiter ip̄e nudus in cruce pependit ꝯsidera. ut oñderet ꝙ temꝑalia nō tenaciter ꝑuaremus. nudos tegeremus. esuriētes alere mus. Et iam appropinquat tp̄us acceptabile in quo homines corda sua aptare et p̄parare deo deberēt. et obuiā ei ire. et ip̄m de cordibus suis nō expellere. iam em̄ dn̄s castra dyaboli vult expugnare fame et siti. Sed hoc ip̄i nūc magis muniūt et replēt. ⁊ sic inimico ꝓpria arma administrant. ita ꝙ seruant eius castra. quandoq̄ vsq̄ ad ramos palmarū et vltra. sic ꝙ in eis impletur illud ꝓuer. i. Usq̄quo stulti ea que noxia sunt cupiēt. nesciētes illud ꝓuerbiorum. decimonono. Parata sunt derisoribus iudicia. et mallei percutientes stultorum corporibus. Et Sapientie vndecimo. Per que quis peccat per hec et torquet̄. nunc em̄ replētur delicijs tunc reple

do. 1. 150

bunt supplicijs. hic nolunt ad deū conuerti. ibi sua facie eternaliter carebūt. hic nō placet eis cōuersatio bonorū. ibi cū demonibus societatē habebunt. De quibus dicit Sap. xvij. Persone tristes illis apparētes pauorē illis pstabunt. quorū etiā horrido p aspectu et p timore possent deficere et mori si possibile esset. Hic nolunt lugere ꝓ peccatis suis et veraciter conuerti. ibi ut dicit Job. xx. luget scz peccator omnia que fecit. nec tñ ꝯsumet. nunc viuūt in vanitatibꝫ ⁊ dissolutōibꝫ. imo si possibile esset hic semp viuere desiderarēt tunc vero ut dicit Apoca. ix. in diebus illis querent hoīes mortē et non inueniēt eam. et desiderabūt mori et fugiet ab eis. ¶ U ¶ Sed ut legimus in euāgelio. cū discipul' suis xp̄us de passiōe sua p̄dicaret dicit euangelista in textu. ipi horū nihil intellexerūt sic et hodie accidit quidquid dicit ad salutem aīe mundani nō aduertunt. Impleť qꝫ in eis illud Sap. ij. Excecauit enim oculos malicia eorū. ps. xxxv. Noluit itelligere ut bene ageret. Implebit similiter ut timendū est in eis illud ps. liiij. Veniat mors sup illos et descēdant in infernū viuentes. i. viuere desiderātes. Quia dicit ꝓuer. xxviij. Qui mentis ē dure corruet in malum. Et Sapie. xvi. Oportebat enim illis sine excusatōe quidem superuenire interitū exercentibus tirannidem. Et iterū. i. Thes. v. Cum dixerint pax et securitas tūc repentinus superueniet eis interitus Vos ergo charissimi cordibus vestris imprimite. et deū sup omnia diligite. auertentes mētes vestras ab omni vanitate et nequicia ambulātes in dei timore incedentes in mandatis et iustificationibꝫ et sic habebitis grām omnipotētis dei in hoc seculo. et in futuro efficiemini ꝑticipes eterne glorie. ad quā nos ꝑducat qui est benedictus in secula.

De eadem dominica Sermo. lviij.

Tradetur enim gentibus et illudet et flagellabitur et conspuetur. Luce xviij. ¶ x ¶ Introductio. queritur quare ecclesia isto tpe cōsuenit legere h euāgelium scz de passiōe xp̄i. Rñdetur ꝙ hoc fit p̄cipue tribus de causis. Primo ut a vicijs filios suos retraheret. Secūdo ut hic drñtiam inter filios dei et dyaboli oñderet. Tercio ut contra futura bella nos animaret. Hec omnia quere in tribꝫ mēbris p̄cedentis iam ꝓximi sermonis. In summa verborū duo innuunt. Primo passio xp̄i veneranda humane culpe purgatiua. ibi assumpsit. Secūdo illuminatio ceci extollenda diuine potētie declaratiua. ibi factū est cū appropinquaret hiericho. De primo dicit. In illo tpe scz cū saluator noster appropinquāte vltimo paschate vite sue tpalis erat ascēsurus a galilea hierosolimā in eodē festo pasche ad patiendū ꝓ nobis. cū esset in ꝓcinctu vie ascendendi tūc assumpsit duodecim discipulos suos. xp̄us enim iturus ad passionē recepit oēs discipulos suos secū. et aꝑuit eis passionē suā. iturꝰ vero ad trāsfiguratōnem accepit tantū tres secū. Et hoc ideo ad significandū ꝙ omnes vocauit ad imitationē passionis. De quo. i. Pe. ij. Christus passus ē ꝓ nobis vobis relinquēs exemplū. ut sequamī vestigia eiꝰ. vobis scz omnibus. Et Math. xvi. Si qs vult venire post me abneget semetip̄m. et tollat crucē suam. sed iā pauci sunt qui se sic hñt. ut fructū passionis xp̄i ꝑcipiant qui est eterna glorificatio. et hoc impedientibꝫ peccatis. De quo Math. vij. qꝫ angusta porta ⁊ arta est via que ducit ad vitā et pauci sunt qui inueniūt eam. quia tribulatio et passio est via ⁊ porta ꝑ quam pauci intrant. Et in figura illius dicit bern̄. Christus tpe passionis fleuit quia passio eius omnibus ad salutē fuit sufficiens. in paucis tamē effectū habuit ¶ y ¶ Etiam ꝓtunc recepit omnes simul secū vicz duodecim. inter quos etiā fuit iudas. sic et nūc sustinet bonos et malos ad designandū ꝙ vniuersalis ecc̄ia in hac vita ī se hz bonos ⁊ malos. Et hoc iō ſm aug. ut boni ꝑ maliciam malorꝫ exerceant. nā h ab initio mūdi fieri ꝯsueuit. vñ be. gre. xx. mo. c. cxix. In ecc̄ia sicut in area sunt triticū et palee. vñ adā primus hō duos filios hūit quorū vnꝰ electus s. abel alter reprobus fuit scz cayn. Gen̄. iiij. Deinde noe cū tribꝫ filijs in archa erat. sem scz Cham et Japhet. duo boni et verecundi tercius reprobus et irrisor patris Gen̄. ix. deinde abraham habuit duos. ysaac et Ismahel. ysaac bonus. Ismael malus. Gene. xxi.

Deinde ysaac habuit iacob et esau. vn⁹ electus alter reprobatus. geñ. xxv. et Malach. i. Dilexi iacob esau aũt odio habui. deinde ihũs xp̃us duodecim discipulos elegit ⁊ ne improbari manerẽt vnus malus pmixtus ẽ scz iudas. Job. vi. Nõne ego vos duodecim elegi. et vnus ex vobis diabolus est. Sic hodie mali pmiscent̃ bonis ut ipi boni ꝓbentur Qua dicit gre. vbi supꝛ. c. xxx. Bi veraciter boni sunt qui i bonitate pseuerare etiã inter malos pñt. Propter qꝛ̃ dicitur in canõe. xxiij. q. iij. Tu bonus. et sũt verba aug. Tu bonꝰ tolera malũ. sicut xp̃us iudam cũ sciret furez esse tolerauit et ad p̃dicandũ misit. eiqꝫ cum alijs eucharistiã dedit. Grego. xx. mo. c. xxx. Abel esse renuit quẽ malicia Cayn nõ exercz. Et sic sãmus sacerdos inter bonos discipulos vnũ malũ hũit. ad designãdũ illꝫ qꝛ̃ dr in canone xxiij. q. i. Quisquis. ꝓpter malos boni nõ sunt deserẽdi. Inquit enim Augꝰ. Nõnullos toleramus quos corrigere vel punire nõ possumus neqꝫ ꝓpter paleã relinquimus areã dñi. neqꝫ ꝓpter pisces malos rũpimus rena dñi neqꝫ ꝓpter hedos in fine separãdos deserimus gregẽ dñi. neqꝫ ꝓpter vasa facta in contumeliã migramus de domo dñi Ideo Eze. ij. Dixit dñs. fili hominis ne timeas qm̃ increduli et subuersores sunt tecũ et cũ scorpionibus habitas. hinc est qꝫ petr⁹ vitã loth cõmendauit qui inter pessimos inocẽter vixit. cuius mẽs quotidie malorum malicia cruciabat̃. Hã dicit gre. xx. moza. ca. xxx. Nullus quippe pfectus est qui inter prauorũ mala patiẽs nõ est. Qui em̃ equanimiter aliena mala nõ tolerat ipe sibi ꝑ impatientiã testis est. qꝛ a boni plenitudie lõge distat Sicut em̃ rosa que redolet crescit cuz spina que pungit. sic boni inter malos Can. ij. Bicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias. Propter quod dicit̃ Phi. ij. Sine querẽsione in medio natõis praue et puerse inter quos lucetꝭ sicut luminaria in mundo verbũ vite cõtinẽtes ad glam meã in die xp̃i Et sic etiã ceteris narrauit misteriũ passionis dicẽs. Ecce. Unde i scriptura vbicũqꝫ ponitur hoc aduerbiũ ecce designat aliquid notabile. et sic illa duo p̃dicta sunt notãda. ascendimus ihrlm̃ã. quia in ihrlm debuit mori. Lu. xiij. Nõ capit pire ꝓphetam extra hierusalem. qꝛ ibi erat locus oblatõis. Deutro. xij Ad locũ quem elegerit dñs deus vr̃ de cunctis tribubus vr̃is ut ponat nomẽ suũ ibi. et habitet in eo venietis et offeretis in loco illo holocausta et victimas vr̃as decimas et primicias et vota atqꝫ donaria ꝛc̃. et hoc fuit notabile. ¶ 3 Sequit̃. Et cõsũmabunt̃ oĩa que scripta sunt ꝑ ꝓphetas de filio hois. id ẽ de xp̃o. qui fuit filius virginis matris sine patre in terris. Dicit omnia. Unde ꝓphete pcipue quatuor scripserũt de xp̃o. scz quõ esset nasciturus. quid esset acturus quid passurus et quid recepturus. Primo quõ eẽt nasciturus Balaam Numeri. xxiij. Orietꝫ stella ex iacob et psurget virga de israel. Et Isa. vij. Ecce virgo cõcipiet et pariet filiũ et vocabit nomẽ eius emanuel. Et iterũ. xi. Egredietur virga de radice yesse et flos de radice ei⁹ ascendet. et sup eam requiescet spũs dñi. Aggeus Veniet desideratus cũctis gentibꝰ. Aggeus. ij. Secũdo scripserũt ꝓphete quid actur⁹ esset in terra. quia p̃dicaturus oĩbus gentibus viã salutis eterne ut impleret̃ illud Isa. xi. Repleta est terra sciencia dñi sicut aqua maris operientis. et Isa. lxi. Spũs dñi sup me eo ꝙ unxerit me ad annunciandũ mansuetis misit me ut mederer cõtritis corde ⁊ p̃dicarẽ captiuis indulgentiã clausis aptõnem ꝛc̃. Jõ enim venit dñs ut sermones mirabiles prophetarũ cõfirmaret. Idcirco enim ꝓphete ꝑ diuersa p̃dixerunt Isa. xxxv. Deus ipe veniet et saluabit nos. tunc aperientur oculi cecorũ et aures surdorum patebũt. tũc saliet sicut cervus claudus. et aperta erit lingua mutorũ ꝛc̃. Ipi sunt p̃dicatores nonnunqꝫ in sacro eloquio ꝓphete dicuntur. sicut dicit Moyses de xp̃o Deutro. xviij. filijs israel. Prophetã te gentema et de fratribꝰ tuis sicut me suscitabit tibi dñs deus tuus ipm audies. ¶ 4 Tercio quid passurus esset Isa. l. A planta pedis vsqꝫ ad verticẽ non est in eo sanitas. Et Isa. l. Corpus meũ dedi percutientibꝰ. genas meas vellentibus. faciẽ meam nõ auerti ab increpantibus et cõspuentibꝰ in me. Item Treno. iij. Dabit percutienti se in maxilla saturabitur opprobrijs. Unde singula tormẽta xp̃i ꝑ prophetas ꝓphetata et p̃scripta sunt. Ad vltimũ tamen dicit̃ Dan. ix. Occidetur xp̃us et nõ erit eius pplus qui eũ negaturꝰ est. Nam ab

initio ante omnē scripturā mors et passio xp̄i figurata est. Symon de cassia. Nōne cū euā formauit de latere ade dormiētis p̄figurauit xp̄i passionē. Itē in abel iusto. Geñ. iiij. qui in agro cū fuste ligni occisus. In noe qui saluauit genus hūanū in archa lignea. Genes. vij. Item noe inuenit vitē et plātauit vineā et bibit ex ea ut inebriatus nudaret̄ ⁊ a cham irrideret̄. Geñ. ix. Et sic xp̄us nudatus est in cruce a iudeis. Item in pegrinatōe et imolatōne abrahe quam libens fecit de filio Gene. xiij. Aries inter vepres pendēs immolatus est et ysaac liberatus. Itē in esau iacob persequēte. Geñ. xxvij. In ioseph vendito a fratribꝫ ex inuidia. Geñ. xxxvij. Itē in agno paschali. Exo. xij. cuius sanguis ad expiatōem populi fuit. Sic ⁊ s̄m aplm ad Hebreos. ix. Sanguis xp̄i mundauit ꝯscientiā nostram ab opibus mortuis. Itē numeri. xxi. in serpēte eneo. ad cuius aspectū sanabant̄ a morsibus serpentū. Item in morte aaron summi sacerdotis in mōte Numeri. xx. Itē in domo meretricis raab p coccinū filū p quod signū est saluata. Et sic ecclesia de gētibus p sanguinem xp̄i. hec figura habet̄ Iosue. ij. Item in samsone qui fortitudine priuatus a dalida plures occidit in morte q̄ꝫ in vita Iudic. xvi. Item. i. regū. xix. in dauid iusto qui psecutus est a saul sine causa. et sic xp̄us a iudeis. Idem dauid quinq̄ꝫ lapidibꝫ interfecit goliam. ibidē. xvij. Item. ij. regū. iij. abner gloriosus princeps dolose occisus est a ioab qui dixit ei in dolo salue mi frater. Item. iij. regum. xvij. duo ligna collegit vidua. Item iij. regū. xix. in helya qui dum psecutus ē ab achab et iezabel dormiuit sub iunipero. Item iiij. Regū. v. naaman leprosus septies lotus in iordane mūdatus est. sic xp̄us septies in sanguine. et sic figurabat xp̄i mortē. Item ionas in naufragio. Ione. i. Item micheas p secutus. iij. regū. xxij. ij. palipo. xviij. zacharias occisus inter templū et altare Mat. xxiij. Isaias p mediū sectus serra lignea. ut dicit magister ī scolastica historia ī ꝯtinuatōe sup quarto regū de vita manasses. Et in omniū illoꝝ psecutōe mors innocēs christi figurata est. etiā in eorū ꝓphetatōe et scriptis ē roborata et exemplificata. vnde filij israel ꝓphetauerūt. Geñ. xlvij. Salꝰ nostra ī manu tua dñe. Item moyses in deutronomio. xxviij. Erit vita tua quasi pendens ante te. Et dauid. xxi. Foderūt manus meas et pedes meos. Et Salomō Sap̄. xiiij. Benedictum ē enim lignum p quod fit iusticia Sap̄. ij. circūueniamus iustū qm̄ cōtrarius est opibꝫ nostris. et morte turpissima cōdemnemus eum Isa. xxij. Dabo clauē domꝰ dauid sup humerum eius. et aperiet et non erit qui claudat. et claudet et nō erit qui apiat. Hieremie. xi. Ego quasi agnus māsuetus qui portat̄ ad victimā. Iohelis. ij. In mōte syon et in hierusalē erit saluatio. Item amos. ij. Sup tribus sceleribꝫ israel et sup quattuor nō cōuertam eum. eo q̄ vendiderit p argento iustū Et sic ꝓphete figurabāt multipliciter xp̄i passionē. (B) Quarto quid receptur⁹ erat quia gloriā resurrectōis sue et eternū regnū sup omnes creaturas. erit em̄ sepulchrū eiꝰ gloriosum Isa. xi. Et iterū. lvij. A facie malicie collectus est iustus. s. p resurrectōem. et veniet pax scꝫ eterna. et requiescet in cubili suo scꝫ in dextera patris Dañ. vij. Potestas eius potestas eterna que nō auferet̄ ⁊c. osee vi. Percutiet filiū suum in hūanitate et curabit nos et viuificabit nos post duos dies in die tercia scꝫ resurrectōnis suscitabit nos. et viuemus in cōspectu eius. Ecce q̄ꝫ clare locuti sunt de resurrectōne. Propter qd̄ dicit Petrus Actu. x. Huic omnes ꝓphete testimoniū ꝑhibent. Et hoc est quod ip̄emet xp̄s dixit in p̄nti euāgelio. Consūmabunt̄ om̄ia que scripta sunt de filio hōmis. duo prima iā cōsummata erāt. restabāt vltima duo adhuc ꝯsūmanda. scꝫ passio et resurrectio. (C) Sed diceres. cur deus nūciauit et p̄dixit discipulis passionē suā. Rñdetur primo ideo. ut ex hoc animati minus timerent. quia dicit gre. Iacula p̄uisa minus nocēt. Secūdo vt resurrectōnem suam citius crederēt. ut cū viderēt vnū scꝫ passionē aliud citius crederēt scꝫ resurrectōem. Tercio ut ex hoc cognoscerent eū voluntarie pati. Et sic dicit Crisost. sup verba. et cōsummabunt̄ ⁊c. quasi dicerꝫ videte q̄ voluntarie vado ad mortē cū videritis me in cruce pendentē ne desperetis diffidentes scꝫ in mea diuinitate. qꝛ libere vado ad mortem quod nō est hūanū. et scio formā et modū passionis mee nec tamen abhorreo

Quarto p̄dixit eis passionem suā ut sepius
eam meditarētur. et nō solū ip̄i. sed nos idez
faceremus. hebre. xij. Recogitate eum q̄ talē
sustinuit a peccatoribꝫ aduersus semetip̄m ꝯ
tradictionē. Eccī. xxix. Grām fideiussoris tui
ne obliuiscaris. dedit em̄ ꝓ te animaz suam.
Bern̄. Quotidiana hominis lectio debet eē
dn̄ice passionis meditatio. Rationem dicit
Cris. Quia oīs salus nr̄a in morte xp̄i est po
sita. ideo iugiter est meditāda. Quod fecit
Ber. dicēs. Memor ero q̄ꝫdiu vixero labo
rum quos ꝑtulit in p̄dicando. fatigationū in
discurrēdo. vigiliarū in orādo. temptationū
in ieiunando. lacrimarum in cōpatiendo. insi
diarū in colloquendo. post cōuiciorū sputo
torū subsānationū exprobrationū. horumq̄
similiū que ꝑ eū abūdantius trāsierunt. hec
meditari dixi sapiam Et reuera summā sapi
entiā cōfert. ꝓpter qd̄. i. Cor. ij. Non em̄ iu
dicaui me scire aliquid inter vos nisi ihm̄ cri
stum et hūc crucifixū. (D) Ad ꝓpositū
enumerat nunc ea que passurus esset. cū sub
dit Tradetur em̄ gentibꝫ. traditus est a quat
tuor. Primo a dilectōe paterna. de quo ro.
viij. Proprio filio suo nō pepcit sed ꝓ nobis
ꝛc. et hoc ex immēsitate amoris quē habuit
misericors dn̄s ad genus humanū. Scd̄o
a filij obedientia. De quo ephe. v. Tradidit
semetip̄m ꝓ nobis oblatōem et hostiā deo pa
tri in odorē suauitatis. Et hoc pijssimꝰ dn̄s
nr̄ ihūs xp̄s etiam fecit ex amore generis hu
mani. et q̄ꝫ maxime a filiali obediētia fecit. vt
dicit Phi. ij. Humiliauit semetip̄m factus
obediēs vsq̄ ad mortē. Tercio a iude auari
cia Mat. xxvi. Quid vultis mihi dare ꝛ ego
vobis eum tradā. Exquo igit̄ postulauit pe
cuniā signū notabile est q̄ ex sola auaricia fe
cit. o miserabile viciū auaricia. Ambr. quid
miserabilius q̄ꝫ deū relinquere ꝓpter nūmū
ꝛc. Aug. in sermōe. Auarus anteq̄ꝫ aliq̄d lu
cretur seip̄m ꝑdit. anteq̄ꝫ capit capitur. Hoc
vilissimū viciū. filiū hominis tradidit i ma
nus peccatoꝝ. Quarto traditus est ex sacer
dotū et principū inuidia. Mat. xxvij. Scie
bat em̄ scz pilatus q̄ ꝑ inuidiā tradidissēt eū
ꝓpter qd̄ dicebāt pilato Job. xviij. Si non
esset hic malefactor nō tibi tradidissemus eū
nō habuerūt em̄ in eū aliquā cām iustā. Ad
vltimū pilatus tradidit eū timore terreni im
perij. Job. xix. Tunc ergo tradidit eis illū
ut crucifigeret̄. Ecce vnū opus a diuers̄ di
uersa intentōe factū. et hoc sup̄ verbo. tradet̄
enim gentibꝫ. (E) Subdit. et illudetur.
quattuor etiā vicibꝫ legimus eū illusum. pri
mo in domo Cayphe in sero captiuitatis sue
multipliciter. De quo Luc. xxij. Viri qui te
nebāt eū illudebāt ei cedētes. et velauerunt
eū et ꝑcutiebāt faciē eius. Scd̄o illusus ē in
domo herodis. De quo Luc. xxiij. Spreuit
illum herodes cū exercitu suo. et illusit indu
tum veste alba. Tercio illusus ē in p̄torio pꝰ
flagellatōem De quo Mar. xv. Postq̄ꝫ fla
gellassent eū duxerūt eum intra in atriū p̄to
rij. et ꝯuocant totā cohortem. et induūt eum
purpura. et imponūt ei plectentes coronam
spineā. et ce. salu. eū ꝛc (F) Quarto illu
sus est in cruce De quo Luce. xxiij. Deride
bant eū principes dicētes. alios saluos fecit
se saluū faciat. si hic est xp̄us dei electus. Il
ludebant aūt ei et milites accedētes et ace
tum offerētes ei dicētes. Si tu es rex israel
saluū te fac. Et Math. xxvij. Idip̄m aūt ꝛ la
trōes qui crucifixi erāt cum eo im ꝓperabāt ei
Et ibidem dr̄. Pretereūtes blasfemabāt eū
mouentes capita sua et dicētes. Vah q̄ de
struis templū dei ꝛc. O qualis illusio (G
Sequit̄. et flagellabit̄. Primo in maxillis
in domo cayphe ꝑ alapas. secūdo in collo co
laphisantes. Tercio in capite arūdine ꝑcuti
entes. quarto in toto corpe flagellis forte vs
q̄ꝫ ad intima costarū intorquētes. ut implere
tur illud Isa. i. A planta pedis vsq̄ ad verti
cē nō est in eo sanitas. Et iterū. Isa. liij. Nō
est species ei neq̄ꝫ decor et nos putauimꝰ eū
quasi leprosum et ꝑcussum a deo et humilia
tū. Sequit̄ Et cōspuet̄. Primo cōsputus
est in sero sue captiuitatis in domo cayphe.
Secundo mane anteq̄ꝫ eū p̄ntarent pilato.
ut dicit Ber. Tercio cōsputus est ut pie cre
dendū est in domo herodis. Quarto pꝰ fla
gellatōem in atrio p̄torij vbi sanguis cū spu
to miscebat̄. et ip̄e tanq̄ꝫ leprosus reputaba
tur. ut patz supra in autoritate Isa. (Sub
dit. Et postq̄ꝫ flagellauerunt. s. in toto corpe
vsq̄ ad extremū puniēdo et debilitando nūc
occident eū nō cōmuni morte sed singulari.
Sap̄. ij. Morte turpissima condēnemus eū
Sup̄ quo exclamat beatus Bern̄. O oppro

bñ hominũ et vere abiectio plebis. libertas
captiuorũ traditur. gloria angelorũ illudit.
speculũ sine macula et candor lucis eterne cõ
spuit. deus celi et terre flagellatur. vita viuẽ
tium moritur. homo innocẽs verebat tradi. et
tanq̃ transgressor captiuari. tanq̃ stultus ve
ste innocẽtie priuatus illudi. et tanq̃ ꝓpter
excessum mandatorũ dei flagellari. tanq̃ ig
nominiosus ꝯspui. tanq̃ reus occidi. sed dei
filius ex immensitate dilectõis ꝙ genere hu
mano omnia hec ꝙ omnibꝫ voluit sustinere
et sustinuit. captiuatus ẽ ut nos a captiuita
te liberaret. illusus est et cõsputus ut nos mũ
daret et clarificaret. occisus ut a morte eter
na nos redimeret ꝛc. Subdit. et tercia die
resurget. hoc addit ne discipli audita ei⁹ mor
te a trifica absorberent. ℣ Subdit. et
ipi horũ nihil intellexerũt. et erat verbũ istud
abscondit̃ ab eis. et nõ intelligebãt que di
cebant. id est sensu ꝓtermisso quo ad pñs ipi
horũ nihil intellexerũt. O quot sunt hodie
tales qui nõ sentiũt neq̃ intelligũt verbũ. i.
sermonẽ amarissime passionis xpi. in quibꝫ
impletur hodie illud ps. lxxi. Nescierũt neq̃
intellexerũt. in tenebris ambulãt. bñ in tene
bris ambulãt qz excecauit eos malicia eorũ.
Hi hodie tradũt illudũt flagellant cõspuũt oc
cidunt eũ. que enim exhibebãt sibi iudei cor
paliter hec ipi ꝛ maiora his spũaliter exhibẽt
nã tradunt eũ pauaricie inuidie et odio. illu
dunt eũ in membris suis. hoc est in his qui in
deuotõe se exercẽt. etiam illudũt ꝙ alienas ve
stes quibus nũc abutunt. vir scz veste mulie
bri. mulier veste scz virili. qd̃ est maximũ pec
catum. De quo Deutro. xxij. Nõ induetur
mulier veste viri neq̃ vir vtet veste femi
nea. Abominabilis enim apud deũ est qui facit h.
modi. ℣ Visitabo sup omnes qui induti sũt
veste pegina. Flagellat hodie a tyrannis ꝙ
membra xpi plectunt. etiã flagellat a gulo
sis et luxuriosis qui deliciose tractãt corpora
sua cõtra penalitates quas in toto corpe suo
ꝓpassus est. Cõspuit ꝙ velamen faciei ab his
qui portãt larvales facies ꝓmutãtes se viri i
facies mulierũ et econtra. Etiã ꝯspuit ꝙ de
tractões et verba cõmeliosa et opprobriosa
Occidunt ab his qui mortalia peccata ꝓpe
tãt. aut cõfessa ꝙ recidiuatõez resumũt. De
quibus dicit apus ad Hebr. vi. Rursũ cru
cifigentes sibimetipis filiũ dei et ostentui hꝫ
tes. i. in derisum. nonne ridiculũ facit de xpo
qui quantũ in se est talia facit quo dei filius il
lusus derisus et passus fuit. Aug. Re⁹ mor
tis xpi est qui male viuẽdo virtutẽ passionis
xpi euacuat. ℣ Sed vnde ꝓuenit eis
tãta malicia. dico ꝙ ex cecitate sua. nã excreca
ti sunt in interioribus oculis suis et amittũt
visum ad modũ cecorũ. Primo ꝙ erutõez
oculoꝝ. oculi eñ interiores ut dicit Berñ.
sunt intellectus et affectus. hi eis eruunt̃ ꝙ
dyabolũ. ij. Cor. iiij. Deus huius seculi ex
cecauit mentes infideliũ ut nõ fulgeat illumi
natio euãgelij glorie xpi. et sic hodie ceci sũt
aliqui duobus oculis qui scz nec videt xpi
passionẽ ꝙ intellectũ nec ꝙ affectũ. ita ut im
pleat in eis illud ps. xxxv. Noluit intelligẽ
re ut bene ageret. Aliqui caret dextro oculo
qui est affectus. sm Berñ. qui scz bene habẽt
intellectũ sed nõ amorosum affectũ ad xpm.
qz dyabolus sic impedit eos. Secdo excecati
sunt a calore ignis prave cõcupiscẽie. ps. lv
ij. Supcecidit ignis et nõ viderũt solem. ig
nis inordinati amoris estuat in eis ut solem
iustitie inspicere nõ pñt. Aug. Si in te est a
mor mũdi nõ est quo intrat amor dei ꝛc. Ter
cio excecati sunt a supfluo humore. i. repletõ
ne gule ꝓpter quod dicit eccl. xxxvij. no
li auidus esse in omni epulatõe. et nõ te effun
das sup omnẽ escam. ꝓpter enim crapu
lã multi obierunt. Glo. i. ꝓierunt in corpe
et anima et adhuc ꝓeunt. Qua ꝓpter Lu. xxi
Attendite ne forte grauent̃ corda vestra cra
pula et ebrietate Ipa enim crapula traxit di
uitez ad eternas tenebras. Luce. xvi. Et hoc
similibꝫ adhuc ꝑt accidere. ℣ Quarto
sunt excecati puluere motu tẽpestuoso et dy
abolico saltantiũ et chorizantiũ excitato. ꝛ nõ
tm excecati sed et obsurdati clãgore horriso
no et dyabolico tybiarũ bucinarũ ꝙ aliorũq̃ mu
sicaliũ instrumentorũ excitantiũ ad lasciuias
et ineptias ducẽtiũ choreas et letitias disso
lutas nõ attẽdentes xpi fletũ. De quo Hie
reꝝ. v. Qui in diebꝫ carnis sue ꝑces sup
plicatõesq̃ ad eũ qui possit illũ saluũ facere a
morte cũ clamore valido et lacrimis offerens
exauditus est ꝙ sua reuerẽtia. Amos. vi. Bi
bentes vinũ in fialis et optimis vngentis de
libuti nihil ꝯpatiebant̃ sup contritõe ioseph

De talibus Luce.vi. Ve vobis qui ridetis nunc qm̄ lugebitis et flebitis. Quis vellz gustare cibū quem aliquis sanctoꝝ maledixissz Sed sanctus sanctorū hūc cibū et mūdi vanitatem et cōsolatōem maledixit Lu.vi. Ve vobis diuitibꝫ qui hic habetis cōsolatōnem vr̄am. Idcirco magna stulticia est letari vel delectari in eo. Propter qd̄ dicit aug. Gaudiū mundi est gaudiū freneticorū infirmitatem suā nō cognoscentiū. de quo infra dicet̄ latius. De talibus ergo cecis dicit aug. in libro de libero arbitrio. Ve eis dn̄e qui se auertunt a tuo lumine. et delectant̄ in carnali ope ve eis dn̄e qui te eternū lumen nō vident. de tenebris ad tenebras vadūt et nesciūt vbi corruūt. Ideo supponit̄ hodie oculis eorum a sancta matre ecclesia colliriū passionis xp̄i ut illuminent̄. Thobias enim de felle piscis illuminatus est Thobie.xi. Sic et hodie q̄libet peccator illuminari p̄t ꝑ meditatōez acerbe passionis xp̄i. de qua Ber. Passio tua domine sup̄ solē illuminat intellectū. et sup̄ ignem accendit affectū. Ideo aug⁹. O homo attende et quantū vales recogita quid ꝓ te datum est. ꝓ te gloria patris illudit̄. speculū sine macula conspuit̄. agnus innocēs ligno suspenditur. magister ꝓ te cedit̄. salus vulneratur. medicus infirmat̄. fons sitim patit̄. vita ꝓ te moritur ⁊c̄. Hoc cogitemus. hoc aduertemus. et supplicem⁹ misericordissimū dn̄m ut dignetur nos hic illuminare ꝑ gr̄am et in futuro ꝑ gloriam.

De eadem dominica Sermo.lix.

Respice fides tua saluū te fecit. Lu. xviij. (L) Introductio. hodierna dn̄ica vocatur dn̄ica quinquagesime. et significat tp̄us pn̄ie et remissionis. nam quinquagesimus annus erat iubileus qꝛ tūc debita remittebant̄. Sic et ꝑ penitentiam fit remissio culpe. De quo ezechie.xviij Cōuertimini et agite pn̄iam ab omnibꝫ iniquitatibus vr̄is. et non erit vobis in ruinam iniquitas. Attamē ut mereat̄ aliquis siue impetret remissionē peccatorū suorū quatuor requirunt̄. ut dicit sanc. tho. prima scd̄e. q. cxiij. ar. vi. et. viij. Primū est assistentia gr̄e diuine scz gratia p̄ueniens mouens liberꝫ arbitriuz. Job.xv. Sine me nihil potestis facere. et. ij. Corin.iij. Nō ꝙ sufficiētes simus cogitare aliquid a nobis tanq̄z ex nobis. Jō clamat hodie ecclesia ꝓ tali gratia in introitu Esto mihi in deū ꝓtectorē. et in locū refugij ut saluū me facias Secūdo requirit̄ ip̄m liberū arbitriū ut consentiat et gratiā recipiat et bonū velit. Nam s̄m Damasce.li.ij.ca. xxvij. Rationabilia q̄ sunt liberi arbitrij sūt actuū suorū dn̄i. et sic pn̄t suscipe gratiā vel reijcere. Propter quod dicit aug. Qui te creauit sine te nō te saluabit sine te. Ideo etiam hodie ecclesia liberū arbitriū applicat per vehemens desideriū in collecta dicēs. p̄ces nostras q̄sumus dn̄e clementer exaudi. atq̄z a peccatorū vinculis absolutos gaudiū facnos habere ꝑpetuū. Tercio requirit̄ charitas. i. Petri.iiij. Charitas opit multitudinē peccatorū. nā pn̄ia et queq̄z alia opa bona sine charitate non ꝓsunt ad salutē directe loquendo. Et hoc notat̄ in epl̄a hodierna. vbi dicit apl̄us. i. Corin.xiij. Si liguis hominū loquar et augelorū ⁊c̄. charitatē aūt non habuero nihil sum ⁊c̄. Quarto requirit̄ fides sicut postulauit xp̄us a palitico Math.ix. dicens. Confide fili remittunt̄ tibi peccata tua ad Hebre.xi. Sine fide impossibile est placere deo. Hanc habuit iste cecus qui clamauit miserere mei fili dauid. cui ihūs Respice fides tua saluū te fecit. Audiuistis charissimi in prima ꝑte euangelij de passione xp̄i q̄ ē hūane culpe purgatiua (M) Dixi secūdo innuit̄ ceci illuminatio. que est diuine potētie declaratiua. de quo in textu loquēs euāgelista dicit. Et factum est scz in ascensu dn̄i cum discipulis in ihrl̄m. cum a ꝓpinquaret hiericho fuit vrbs iuxta iordanē ad octo miliaria sita inter galileā et ihrl̄m. et sic i via habuit dn̄s intrare ciuitatē illam. Hiero. vt ibi ante passionē suam multos male habentes sanaret ut euidentius virtus diuinitatis eius cognosceret̄ passiōis imminēte tp̄e. Cū igit̄ huic ciuitati appropinquaret. cecus q̄dā sedebat secus viā mendicās. Ecce miserabil̄ ꝑsona infirma ceca et pauꝑrima. qꝛ sedebat currere non potuit et mendicabat. Cū audisset turbā p̄tereūtē scz ex tumultu. Multa em̄ turba xp̄m p̄cedebat et sequebat̄ ⁊ q̄z maxie

Pe hierich9 vbi fuit deſertū et nō fuit ſecuꝝ
ꝓpter multitudinē latronū .et ſic ibi cōuene
rūt multi tā ꝓpter tranſitus ſecuritatē q̄z etiā
ꝓpter famā xpi et ꝑdicatōem. ſil̄z et miraculo
rū eꝰ celebritatē. Interrogauit quid hoc eſſz
admirās tumultū tranſeuntiū .ſuſpicatus fu
it forte aliquē magnū principē ibi ire a quo
peteret elemoſinā .et bene ita potuit ſuſpicari
Ibi eñ trāſibat princeps principū rex regū
et dñs dñantium. Sic ergo interrogati dixe
runt ei ſcz ceco cōdolētes eius miſerie. q̄ hic
ſus nazarenus trāſiret et principalis in turba
eſſet. Nazarenū eum vocabāt qz in nazareth
cōceptus et nutritus erat. Intelligens igit̄
q̄ ibūs ibi tranſiret exclamauit voce magna
dicens. Jheſu fili dauid miſerere mei. Criſ.
ad cecū. Quis te docuit o hō nunquid plegi
ſti libros quia priuatus fuiſti luminib9. vnde
ergo noſti luminare mundi. dicit Criſ. Hic
cecus nihil ſanū habebat niſi vocē. et qui pe
tibus nō potuit voce ſequebat dicēs. Jheſu
fili ſaluator. fili dauid. cōfitetur in hoc deum
hominē. Cirillus. hic cecus qz fuit nutritus
in iudaiſmo nō ignorabat q̄ de ꝓgenie da
uid naſci debuit. Allegat ergo egeſtatē ſuam
et dicit. miſerere mei. Criſ. q. d. miſerabilis
ſona ſum. tu de ꝓgenie dauid qui in ſua mi
ſericordia cōſecutus eſt regni ſedem in ſecu
la. i. Jacha. ū. Tu ergo ſm natūrā fili da
uid qui homo ꝓ hominib9 factus es homis
miſerabilis miſerere. ¶ Hi ſequit̄. et q̄
ꝑbāt increpabāt eū ut taceret. Quadruplex
ꝑt eſſe cauſa illius increpatōis. Prima ut di
cit Origē. qz illi qui credebāt nolebant vt
cōtempnibili nomine diceret̄ filius dauid ſz
potius filius dei. Scōa ut dicit Criſ. qz in
dignum reputabāt ut xp̄m magnificaret pau
peres et deſpecte ſone. Supbi eñ cū indig
nātōne clamorē paupum audiūt. Tercia cā
ut dicit hilarius q̄ndā ad nō credentes. audie
bant eñ ab eo quod ipi negabāt nō credide
runt eū cuiuſpiā poſſe miſereri aut facere mi
racla. Quarta potuit eſſe cauſa qz ꝑdicabat
populo etiā in vijs ambulādo. et impedieba
tur ꝓbus p clamorē in audiendo doctrinam
xp̄i. qua ꝓpter increpabant eū ut taceret. Se
quit̄ terms. Ipe vero multomagis clama
bat ſcilz nō obſtante repugnantia increpan
tium. Fili dauid miſerere mei. Ecce ſemper
iterat fidem. vtrāq̄ cōfitet̄ naturā. fili dauid
ſcz ſm q̄ homo. miſerere mei ſm q̄ deus. p
priū eſt dei eſt miſereri creature quā cōdi
dit. ꝑs. cxliiij. Miſeratōnes eius ſup omnia
opa eius Sic enim crebrius replicauit ꝓbū
Ambroſius. Oꝑmit hunc tādiu clamare do
nec ſtrepitū turbe vinceret. Dimittit aūt pro
pter brevitatē nomē hieſu. ſed ad memoriā
ducit generis ſui dauitici miſericordiā et di
gnitatē. ut eū facilius inclinet ad miſericordi
am allegās ſuā miſeriā. miſerere mei. q. d. ſi
quero pecuniā ſed miſericordiā. potuit inq̄z
dicere. cū ꝑs. xxxv. Miſerere mei dñe q̄ſm in
ops et paup ſum ego. Stans aūt ibūs. Hie
ro. Qz ceco eū ſequi nō poterat .ideo dñs
ſtat et eum adduci iubet. in hoc oñdens ſuaz
ineffabilē bonitatē et clementiā iuſſit eū ad ſe
adduci ut ꝓpter inſtantē clamorē et confeſſi
onem ſuā occaſionē eum ſanādi haberet Criſ.
Qui eū prius fide tetigerat corpe approprin
quat ¶ Et cū a ꝓpinquaſſet interro
gauit eū ſcz hieſus. quid vis faciā. q. d.
pete ſecurus. paratus ſum dare. Interrogauit
Criſ. O dñe q̄d interrogas tu qui corda ho
minū noſti. rñdit. Interrogat nō vt inſcius.
ſed ut cecus ad petendū magis inflametur
et ut miraculū evidentius fieret. Dicit etiaz
Jordanus. Interrogauit ꝑcipue quatuor
de cauſis ¶ Prima ſm hilariū ut ſcirēt aſſātes
q̄ nō petebat pecuniā ſed diuinā efficaciam.
tanq̄z a deo. Scōa ſm ambro. ut credamus
nō niſi cofitentē fidem poſſe ſaluari. Tercia
ſm Criſ. ut dum ceci xp̄m filiū dei cōfitentur
confundant̄ iudei videntes qui eū tantū homi
nē putāt. Quarta ſm eundē ne calumniato
res veritatis fidei ſicut iudei poſſent dicere ut
de ceco nato dixerūt. nō eſt hic ſed ſibi ſimilis.
¶ P Voluit idcirco deus ut cecus pri
us defectū nature oñderet ut ſic manifeſte gra
am maieſtatis cognoſcerēt. Ideo interroga
uit ille q̄ oīa nouit. Ut ille. ſ. qui erat ceꝰ dix
it ſcz ibū. Dñe vt videam. Criſ. non dixit fi
li dauid. ſed dñe. qz filius dauid ꝑt miſere
ri ſed non cecos illuminare. q̄ ꝑt filius dei
facere qui eſt omniū dñs. nec dixit tūc ut pri
us miſerere mei ꝓpter totā fiduciā quam ha
buit in hieſu de recuꝑatōe viſus. vnde ex quo
notificauit defectū tūc qz credidit ſpauit cōſe
quenter etiā ſue largitatis ſe conſequi effectū

Alt ibūs dixit illi scz simili verbo efficacissimo sicut in creatōe mūdi .fiat.et factū est.Respice.ecce nō a ꝓposuit manū nec vngētū sed solo vnico verbo sanauit eū.tāte eīm efficacie fuit verbū suū q̄ oīno redūdabit ī crimē ꝓfidie iudeorū.Quis vnq̄ ꝓphetarū tāte virtutis in suis verbis fuit vere nullus.Crisō.Quid recepit medicus ab eo cui collata ē sanitas in nutē in textu.fides tua saluū te fecit.i.cā salutis fuit. ¶ Sequit.et cōfestim vidit quia nō distulit fidē.ideo saluator nō distulit sanatōem.Subdit.et sequebat illū magnificans deū.i.magnū ipm ꝓnūciauit et laudauit.nō magnitudine corꝓis sz virtutis.et hoc fuit signū ꝓfecte illūiatōis.Dicit eīm Cirillus q̄ ille cec⁹ a duplici cecitate liberabat sz corꝓali et intellectuali.neq̄ eīm vere glorificasset eū ut deū nisi vere vidisset.Querit Crisō.Cur xp̄us demoniacū curatū sequi volentē ꝓhibet.cecū aūt illuminatū nō ꝓhibz Rñdet illū mittit ꝓconē ut er sua cōscientia benefactorē ꝓdicet.cecū vero ꝓmittit sequi ibrl̄iā ad passionem ꝓfecturus.ut recētez hūtes miraculi mentōem nō existimarēt eū er infirmitate et impotētia sed potius mīa pati.Et sic seq̄batur cecus magnificās deū tanta ꝓstātia vt et oēs alios ad laudē et ad gl̄am dei ꝓuocaret.De quo textus.Et oīs plebs vt vidit sz q̄d factū erat dedit laudē deo sz gl̄ificādo potentiā eius et ꝓgratulādo cecō.Ex hoc elicitur q̄ non solum cecus illuminatus est .sed omnis plebs illuminata est.vt aliquid diuinū in xp̄o cognosceret. ¶ Mistice p hunc cecū quilibet pctōr qui ī mortali crimine est intelligit ꝓpter quattuor malas conditōes sue infirmitatis.erat eīm cecus hītans in biericho sedēs secus viā et mendicās .Dño in hoc q̄ caruit visu significat piculosus status peccatoris q̄ nō videt supra se deū iudicantē. añ se demonē trahētē. post se mortē insequētē.infra se infernū expectantē. ita q̄ verificat in eis illud ysa.xliij.Nescierūt neq̄ intellexerūt neq̄ ꝓgnoscūt neq̄ sentiūt nescierūt sz deū sup̄ se.neq̄ intellexerūt demonē trahentē añ se. nō ꝓgnoscūt mortē p⁹ neq̄ sēnūt ifernū infra se.Zoph.i.Ambulabūt ut ceci q̄z dño peccauerūt.et ꝫ est signū magni piculi.q̄z timēdū ē dū in tali cecitate ꝑmanēt q̄ impleat in eis illud.i.Thes.v.Cū dixerint pax et securitas tūc repentinus supueniet eis interitus sicut dolor in vtero hītis et nō effugiēt.Scdo cecus ille significat peccatorē rōe loci.q̄z habitat in biericho.Iam dictū est rōe loci.q̄z habitat in biericho luna interp̄tat.et ꝑ lunā defectus significat.atq̄ ideo p hoc dat intelligi q̄ in peccatore multi sunt defectus.s. gē charitatis mīe et pietatis.et sic de aliis.deficiūt eīm omni bono.ps.xxxvi.Deficiētes quēadmodū fumus deficiēt.deficiētes sz in gā et virtūb fumus deficiēt.deficiētes in pñti.quēadmodū fumus deficient in futuro igne infernali cōcremādi.Quia eīm nō sunt in gā.ideo nil boni est eis meritorū vite eterne.Nec ꝓsunt eis bona aliena.quia charitate carēt q̄ cōicat oīa oībus.q̄z nō q̄ sua sunt.i.Cozin.xiij.Et sic verificat ī eis illud ꝓuer.xiij.Miseros facit ꝓpōs peccatū in pñā miserabiliores ī futuro ¶ Tertio cecus significat peccatorē rōe situs.quia sedit se.viā.sic ꝫ peccatores ita ut bēat locū i eis illud ꝓuer.ij.Relinquūt iter rectū et ambulāt ꝑ vias tenebrosas.ipi eīm viā salutis ō relinquūt.i.mandatorū dei.q̄d ꝓhibet dñs deut.v.dicēs.Nō declinabitis neq̄ ad dexterā neq̄ ad sinistrā.sed p viā quā ꝓcepit vob⁹ dñs deus vt ambulabitis.Ad dexterā ergo minus deus vt ambulabitis.Ad dexterā declinat qui p̄ ꝓspitates huius seculi ab obediētia dei mādatoꝝ recedit.sic ad sinistrā quicūq̄ ꝓpter aduersitates a deo se auertit.Sz difficile valde ē sic extra viā ābulare .nā in talibus extra viā salutis ambulātibus implebit illud Sap̄.v.vbi cōquerēt in inferno.Errauimus a via veritatis et iusticie lumē non luxit nob⁹ et sol intelligētie nō ē ortus nobis.lassati sumus in via iniquitatis et pditōis.et ābulauimus vias difficiles .viā aūt dñi ignoramus.quid ꝓfuit nobis superbia aut diuitie tū iactātia quid ꝓtulit nobis.trāsierūt oīa illa velut vmbra.et tanq̄ nuncius p̄currēs.et tanq̄ nauis que ꝑtransiit fluctuantē aquas cui⁹ cū p̄terierit nō ē vestigiū inuenire.et vmbre tis q̄dē nullū signū valuimus oīdere.in malignitate aūt nra cōsumpti sumus. ¶ Quarto significat peccatorē ꝑ hunc cecū ꝓ statu qualitatē.q̄z mēdicus ē. Vñ sic mēdicus q̄rit panē hostiatim et de inuēēs nō sāatur.sic pctōr in desideriis.quisq̄ ī genere suo auarus in pecūia siue delicijs.superbus in honoribus,luxuriosus et gulosus in carnis voluptatibus,

tanbꝫ. sic tracūdus et inuid⁹ ī rancore ⁊ odio et sic de alijs. Sicut em̄ ignis q̄to plura lig na recipit tāto plura cupit. sic talibꝫ accidit. Qui edūt me adhuc esuriēt .et q̄ bibūt me adhuc sitiēt. hic volūt sanari delitijs et malis desideriis suis q̄ quasi funiculū p⁹ se trahunt peccatī. ꝑm illud Isa.v. Ve q̄ trahitis iniq/ tatē in funiculis vanitatis. et quasi vinculum plaustri pctīi. ps.cxi. Desiderium pctōꝝ pi bit. ꝫ eterna tādē pena eos ꝓstringet. Deut. xxv. Pro mēsura peccati erit ⁊ plagaꝝ mod⁹ ¶ Volēs igit̄ a tali cecitate liberari dz ad modū ill⁹ ceci in quattuor se exhibere. Primo dz diuinā inuocare mīaz. nā q̄libz peccator ē extra statū gr̄e in ira dei. et sic ex opibz suis iu stificari nō poterit. ⁊ iō dz recurrere ad dei mi sericordiā cuius ꝓprium est pctōres iustificare dicēs illud ps.l.vi. Miserere mei deus misc rere mei q̄m in te confidit anīa mea. ꝓpe em̄ ut dicit ps.cxliij. ē omnibꝫ inuocātibꝫ eū in ve ritate. Cuq̄ ḡ inuocauerit ⁊ gr̄az dn̄i senserit sum id q̄d sum. q. d. nō ex opibz meis sed ex gr̄a dei iter saluꝰ suscepi. Reuera sicut dicit aplus ad Titū. iij. Nō ex opibz iusticie q̄ fe cimus nos ꝫ ꝑm mīam saluos nos fecit. Se cūdo peccatōr diuinā mīaz inuocādo dz a se oīa impedimēta remouere. et notāt cū dr. et multo magis clamabat. Isti ꝓtereūtes ⁊ pec catorē impedientes ne sua ord exandiat̄ sunt occupatōes. Demonū illusiōes. carnales vane cogitatōes. tōem impediūt sunt desideria carnaliū. sugge stiones demonū. affectus vindicte inimicoꝝ De his q̄rit̄ Hiere. treū. iij. dicēs. oppositi nubē ne trāseat ord . talia igit̄ impedimē ta q̄tū possibile ē dz a se remouere et ad dei toto mētis affectu fortiter et ꝓstāter clamare exēplo illius ceci ⁊ Tercio dz ad dei ac cedere. Cū in euāgelio iussit eū ad se adduci hicaūt accessus fit ꝑ hūilitatē. q̄ em̄ coram deo se hūiliat hic ad deū accedit . et q̄to magis se hūiliat tāto plus deo appropinquat. hos ꝑspexit in ord⁹ hu .et nō sp. ꝑ. e. Et iterū. cxxx vii. Excelsus dn̄s ⁊ hūilia re. ⁊ alta a lō. ꝓg. hos exaltat his tribuit gr̄am suā. figurat̄ imi

phiboseth filio ionathe. de q̄. ij. regū. ix. q̄ ꝑ iecit se seu corruit in faciē coram dauid. cui rex ne timeas q⁹ faciēs faciā in te misericordiam ꝛc. q̄ adorās eū dixit. q̄s ego sum canis mortuus q̄m respexit sup canē mortuū similē mei. Dz q̄d meruit ꝑ hmōi hūilitatē ibi scribit̄ omia q̄ fuerūt saul regis q̄ fuit occisus ī bello meru ut obtinere et oēz familiā e⁹ et sedere sine locū hre ī mēsa dauid ꝛc. Ecce q̄ta exaltatio . sic gr̄am meruit rex achab. cui dn̄s ꝑ ꝓphetā hēli am maximā plagā ꝓminatus fuerat ꝓpter ini/ q̄tates suas pessimas ut hab̄. iij. reg. xxi. Dz hūliauit se coram deo. et iō dixit dn̄s ad ꝓphe tā. nōne vidisti achab coram me hūliatū. quia igit̄ hūiliatus est mei cā nō inducā malū ī di ebus eius ꝛc. Ipa igit̄ superbia ut dic̄ gre. sup illud. Si mei nō fuerint dn̄ati. est primū vi/ ciū recedēndi a dn̄o deo. ⁊ vltimū redeūndi ad deū. alijs vicijs in fugā quer⁹ sola superbia in cāpo manet. ꝓpter q⁹ dicit Crist. Tolle hoc vicium ut nō velint hoīes apparere sc̄z meliores coram hoīb⁹ q̄z coram deo et sine labore oīa vicia resecēt ⁊ Quarto pctōr omissis omnibꝫ dz a deo lumē diuīe gr̄e postulare. vñ cecus cū xp̄s eū interrogauit q̄d sibi vellet ut faceꝛ oīb⁹ ꝓtermissis dixit dñe ut videā. sic et nos lumē gr̄e debem⁹ postulare. Et merito q⁹ dic̄ aug. nec infātes nec etate grātes saluari q̄unt sine dei gr̄a. Vñ gre. in mo. li. xvij. c. xxvij. lu mē q̄ppe dei ē gr̄a ꝓuenies q̄ si in nr̄o corde nequaq̄ gratuito ꝓsurgeret ꝓfecto mēs nr̄a in pctōrū suoꝝ tenebris obscura remaneret. Aug. Gr̄a dei ē lumē anīe faciēs hoīem pctīm suū cognoscere et deū sup oīa diligere ⁊ ei fir mit̄ adherere. Et iterū de correctōe et gratia. Gr̄e dei est q̄d q̄d boni agimus. ipa nolentē ꝑ uenit ut velit. volētē sequit̄ ut possit ad bona ꝓpanda seu ꝓficiēda et mala vitāda. Gr̄a dei necessaria est. imo nec aliter dat̄ vita eterna q̄z ex dei gr̄a. ita q⁹ dicit Ber. nō sunt talia me rita ꝓpter q̄ dat̄ vita eterna nisi ex dei gratia. Jō merito a deo ē ꝑ oīb⁹ postulāda. Tenēs aūt diuinā gr̄am pñaliter in detestatōne sc̄z viciorꝝ et opatiōe virtutū ꝑt se exprimētaliter quasi ex hoc cognoscere illuminatū qua ꝓpter ⁊ talis dz reddere gr̄am deo ipm laudādo et glificādo ꝛc. Supplicemus ut et ipe hodie di gnet̄ illūiare oculos mētis nr̄e ut mereamur ipz hic videre ꝑ gr̄az et ī futuro ꝑ gl̄az sēpiternā.

De eadem dominica Sermo.lx.

FActū est dū approp̄inquaret hieri/cho cecus sedebat secus viā. Lu.xv iij (3) Audiuistis sup̄ in primo ſmone p̄nūs euāgelij vbi dixi q̄ duo in euangelio tāgūt. Primo ꝓponit xp̄s suā passiōez Scōo subiūgit ceci illūiatōem. Quare passio xp̄i nobis hoc tpe ꝓponit audiuistis ibi. restat mō videre de ceci illuminatōe. De q̄ tertiū. Et factū est cū approp̄inquaret hierichō Justice hierichō interp̄tat luna vel defectus ꝛ significat mūdū istū q̄ deficit omni bono. i. Joh.v. Totus mūdus in maligno positus ē Approp̄inquās g̃ ihūs hierichō. i. mūdo scz p̄ incarnatōz hūanū genus q̄ō cecum fuit p̄ lumē sue gr̃e illūiauit. Et hoc est q̄ō dr Johā. ix. q̄diu sum in mūdo lux sum mūdi. Sz q̄d ē mūdus ꝓtrarius ei fuit et ip̄m nō recepit. Joh.i. In mūdo erat. et mūd⁹ p ip̄m fact⁹ est et m.e.nō co. Joh.iij. Lux venit in mundū. et dilexerūt hō. ma. te. q̄ lucē. Idcirco q̄ vult deū clare ꝓgnoscere in lumine gr̃e debz mūdū in corde suo p̄sternere. ut pulcre figurātū est p hierichō Josue.vi. vbi dñs dixit ad filios israel. Circūite vrbē cuncti bellatores sel̄ p diē sic facietis sex diebꝰ. septīa autē die sacerdotes tollēt septē bucinas quas vsus est in iubileo. et p̄cedent archā federis. septies q̄ circūibitis ciuitatē. et sacerdotes clāgēt bucinis. Cūq̄ insonuerit vox tube longi oz atq̄ cōcisioz. i. magis cōfractus et in auribus vr̄is increpuerit. cōclamabit oīs ꝑplus vociferatōe maxima et muri funditus corruēt ciuitatis. (A) Spūaliter. sic nos si volumus spūaliter illuminari et deū p fidē cognoscere et ei p amorē adherere. faciamus prius mundū in cordibꝰ nr̄is ruere. Et hoc fieri hz q̄n facimus septē circūitus. i. cōsideratōnes diligēter plustrātes et cōsiderātes eius miserias et falsas neq̄cias. et sic absq̄ dubio tot⁹ in corde nr̄o corruet. Primus circūitus. i. ꝓsideratio ē dei inimicicia. Jac.iiij. Quicūq̄ voluerit amicus esse seculi huius inimic⁹ dei ꝓstituit̄. Idcirco. i. Joh.ij. Nolite diligere mūdū neq̄ ea q̄ in mūdo sunt. Si q̄s diligit mūdū nō ē caritas p̄t̄is in eo. ꝓpter hꝰ d.b. Jaco. quasi obiurgādo amatoresꝰ mūdi. iiij. ca. Adulteri scz q̄ verū sponsū aiarū vsq̄ deū ñ curatis. nescitis q̄ amicicia hui⁹ mūdi inimica ē dei. rō q̄. i. Joh.ij. Omne q̄ ē in mūdo ꝓcupiscētia carnis ē et cōcupiscētia oculoz̄ ꝛ superbia vite. hec req̄rūt mūdi amatores. mō p hec tria nullo mō deo placere possum⁹. nec in his h̄re ꝓplacētiā et amicicia suā nō p̄ carnis cōcupiam. Ro.viij. Qui in carne sūt deo placere nō p̄nt. ꝛ i. Cor.xv. Caro et sanguis regnū dei possidere nō p̄nt. Nō etiā p auariciā q̄ p cōcupiam oculoz̄ significat. Nr scribit̄ Eccī.viij. Multos pdidit aurū et argētū. i. Cor.vi. Neq̄ auari regnū dei possidebūt. neq̄ possumus ei p superbiā placere. Judith.ix. Nec superbi ab initio placuerunt tibi. Eccī.x. Odibilis coram deo et hoībus superbia. Quid g̃ mirū q̄ q̄ ē amicus mūdi inimicus dei ꝓstituit̄. Aug. Si in te ē amor mūdi nō erit q̄ intrat amor dei. Satis tribile ē q̄ vulcerit q̄ intrat amor dei. Satis tribile ē q̄ vulnerare hāc inimicicia dei nec aliq̄d piculosius eē poterit (B) Secōus circūitus. i. ꝓsideratio ē aie macula. Qui em̄ mūdo seruit macul̄at aiam. Eccī.xiij. Qui tetigerit picē inq̄nabit̄ ab ea. Aug. i ſmōe dñi ī mōte. Si te delectat mūd⁹ sp̄es immūdus ꝓpter q̄ō et deo nō mācipatis. q̄ dr. ij. Tbi mo. ij. Nemo militās deo implicat se sēcularibꝰ negocijs. rō q̄ d. Cri. sup mat. Sicut dr̄ iur ta viā posita difficl̄ p̄t fructus p̄uare ad maturitatē. ita difficulter ē virū in mūdo positū iusticiā p̄uare immaculatā. ꝓpter q̄ō d. amb. Qui saluus eē desiderat sup mūdū ascēdat. si corpe ē in mūdo corde sit in celo et mundo nō adhereat. (C) Tercia ꝓsideratio sine circūitus ē vana ꝛ pura fallacia. puer. vi. Fallax gr̃a et vana ē pulchritudo. Aug. ad vxor. Mūdus si cui arridet fallit et in piculo ponit. Reuera i piculo. q̄ ut sup̄ audiuist⁹ facit hoīem īimicū dei. difformat aiam et vltra ꝺ priuat diuīa ꝓsolatōe. de q̄ aug. Justū est dñe ut dimittat te q̄ in alio vult cōsolari ꝓter q̄ in te. Isa.xxviij. Coangustati ē stratū ita q̄ alter decidat. ꝛ Sap̄.xiij. Creature dei in odiū facte sunt et in tēptatōz et muscipulā pedibꝰ insipiētiū. ita q̄ fallūt̄ p gaudiū in creaturis et mūdo. qua ꝓpter d. aug. Gaudium mūdi ē gaudiū frenetico. infirmitatē suā nō ꝓgnoscēnū. ꝛ itez. seculi letitia nihil q̄ impura malicia. Hier. Si mūdus apiteret cultro vr̄itatis nihil inueniret̄ in eo nisi falsitatē. nā q̄d q̄d mūdi ē aut ē p̄ns aut p̄teritū aut futurū. si p̄teritū nihil ē. si futurū incertū ē. si p̄ns

instabile ẽ. Ecce falsitas. Jō aug. i ſmōe dñi in mōte. O mūde īmūde q̄s tos decepisti q̄s mros seduxisti. ber. O seculū neq̄s ita nos fa cis tuos amicos ut ꝓstimas nos dei inimicos lute⁹. ¶ D Quartus circuitus siue quar ta ꝓsideratio ẽ. qz oia trāsitoria. de q̄. i. Job. ij Trāsit mūdus et ꝓcu. ei⁹. dic̄ Ber. vbi sunt amatores mūdi q̄ añ tpa fuerūt. vbi risus vbi iactātia. vbi inanis gl'a q̄d ex eis remāsit nisi cineres et vermes. ps. lxxvij. defecerūt i va. di argētū in auibꝫ celi ludūt descēderūt et alij i locū eoꝝ surrexerūt. ſz heu ꝙ noluerūt ꝓgno scere sic nec nos nūc ꝓgscere volum⁹. ibi di / intra se pēsantes agētes. Quid nobis ꝓfuit sup bia aut diuitiaꝝ iactātia q̄d ꝓtulit nobis trāsi erūt oia illa velut vmbra et tāq̄s nauis pcur / rēs q̄ ptrāsit fluctuātē aquā cui⁹ ptezierit ñ ē inuenire vestigiū neq̄s lemitā carine illi⁹ in fluctibꝫ Idcirco mūdus depingit sub forma rote volubil qz hodie diues cras pauꝑ hodie ſan⁹ cras infirm⁹ erit. Et ꝙ ē qđ dic̄ hodie. li. ij. de ꝑso. pla. i. Jūd⁹ ꝺr area fortune. inq̄t eſt. Eq̄ ato tolerare oꝑtz q̄d q̄d intra fortune areā geriē cū semel iugo e⁹ colla submiseris. Et ibidē ꝓsa. iij. Ludim⁹ cōtinuo rotā volubi li ordꝺ ꝺsamus infima sūmis sūma infimis mutare gaudem⁹. ſ nō ẽ cōfidēdū i ea. Jō. i. Thi. vj. Diuitibꝫ hui⁹ scli pcipe nō sublime sa pe neq̄s spe. i in. di. alias dicet eis illō Isa. xxvi. Cōfidis sup baculū arūdineū cōfractū Ē ¶ Quintus circuitus siue q̄nta ꝓsideratio. qz ē penalitatibꝫ pmixta. Jūn gre. Despicien dus ē mūd⁹ ec̄ si nobis blādiret et rebꝫ ꝓspe ris demulceret. ſz qz tot flagell' deprimit. tot aduersitatibꝫ flagellat. tot dolores q̄ttidie in gemiat. q̄d aliud nisi ut nō diligam⁹ clamat. qz nulla ꝺa leticia neq̄s secura ꝓsolatio repit i eo. Inno. i li. ꝺ vili. hu. ꝺdi. dic̄. Quis vn q̄s vnicā diē i sua delectatōe durit iocūdam. q̄ē in aliqua ꝑte diei rō ꝓscie vel ipetus ire. vel motus ꝓcupie ñ ꝓturbet. aut liuoꝝ iuidie aut ardoꝝ auaricie aut repēntnū difforꝺminiz ſp eſt inanē leticiā tristicia repēntna succedit incipit a gaudio et desinit i merore. ita q̄ im pleat illō ꝓuer. xiij. Risus dolore miscebit et ex. gau. lu. oc. ꝺ salomō exptus inq̄t Eccs i. Vidi cūcta q̄ sub sole fiūt. et ecce vni. va. q̄ af. spūs. et stadium. c. seq̄n. Eccs. ij. Dixi g̃ in corde meo vadā et affligā delicijs q̄ fruar bois magnificaui opa mea. edificaui mihi domus plātaui vineas. feci ortos et pomeria et ꝓseui ea cūcti generis arboꝝ et extruxi mihi pisci nas aquaꝝ ut irrigarē siluā lignoꝝ germinan tiū possedi ſuos et ancillas mltāq̄s familiam. coaceruaui mihi auꝝ et argētū et substātias regū et ꝓuinciaꝝ. feci mihi cātores et cātatri / ces et delicias filioꝝ hoim. p⁹ pauca oia q̄ de siderauerē ocli mei nō negaui eis nec ꝓhibui cor meū ḋn oi voluptate frueret. cūq̄s me cō uertissē ad vniuersa opa q̄ feceret man⁹ mee et labores in q̄bꝫ frustra sudaueram vidi in oi bus vanitatē et afflictōez animi et nihil ꝓma nere sub sole. et dic̄ ibi ō. risuz reputaui erro rē. et gaudio dixi q̄d frustra me decipis. ber. Nō ẽ vioꝝ miſia q̄s mūdi letitia. Jō ps. xiij. quasi admiras inq̄t. Fili hoim ut q̄d di-va. q̄ri. mē. ¶ F Sextus circuitus siue ꝓsideratio ẽ remūeratio mala. ꝓ oibꝫ em̄ fuit⁹ ni hil sinit deportare. Bern. mūd⁹ inerorabilez ꝓstimit ianitorē nihil deportare sinit. dic̄ em̄ ps. lxxv. Dormierūt somnū s. et nihil inue. ri di. i ma. s. Et itez ps. xlviij. Ne timueris cū di. fac. fu. hō et cum mul. fue. gl'a ꝺo. e. q̄m cum interierit nō sumet oia neq̄s desc. cuz eo gl'a ei⁹. Et dato q̄ i oibꝫ delicijs et vanitatibꝫ ꝓsūpserit dies suos et ad mo⁹ cedri libani i gl'a et honore iuxta oēz mūdi ꝓcupiaꝝ vixerit q̄d recipiet ꝓ ꝑcio. nā iuxta vulgare ꝓuerbiū ꝑciū mūdi ẽ son⁹ cāpane. ps. ix. pūt mēoria e. cū so. Exēplū q̄ ad sextū circuitū legit de q̄ dā maxio soldano inter sarraceōs qui dū mo ri debuit fec̄ sibi apportari sudariū suū et illo appēso i lācea fec̄ p oēs deferri plateas et pco nis voce clamari. ecce soldanū in oibꝫ suis di uitijs. sic ec̄ legit de q̄ dā duce lotaringie q̄ cū eēt i extremis respicēs dom⁹ suas et palacia di xit. o dñe de⁹ q̄s ꝓtēnēd⁹ ē iste mūdus. ego q̄ tot palacia hūi et domos et i tot locis hospi / tari potui. nescio q̄s me hac nocte hospitio re cipiet. nec vbi hospitari deo stultus q̄ laborat et ñ hz spare ꝑcū. sic amatores m⁹di ꝓ nihilo laborāt l'q̄i ꝓ merito quo et eꝛna mercede se ꝑnāt ¶ G Septia ꝓsideratio siue circuitus ē dānatio eterna De q̄ Job. xxi. Tenēt tym panū et citharā et gaudēt ad sonitū organi. ducūt in bonis dies suos. et i pūcto ad infer nū descēdūt. implebit̄ em̄ in eis illud. i. Ja cha. ix. Cōuerse sunt nupcie eoꝝ in luctū. vox musicoꝝ eoꝝ in lamentū. Greg. nēo pōt hic

gaudere cū seculo et ibi regnare cū xpo. pñia gaudia sequūtur eterna lamēta. affirmat hoc idē sīa saluatoris. Luce. vi. ꝺ. vę vobis qui hic ridetis qm lugebitis et flebitis. Ecce ꝯ apte saluator mūdano maledicit gaudio. Jō aug. Gaudia mūdi sūt venena diaboli. Cris. Miser ē mundus miserrimi q eū sequūt. sp mūdana opa excluserūt hoiez ab eterna vita Si ergo amatores mūdi diligenter ꝺ aduerterēt absq; dubio mūdus in eoꝝ cordibꝫ totus corrueret. ¶ ℍ ¶ Sed ꝺ. circa ꝓdicta audio q; piculosum ē gaudiū mūdi et ꝓducit hoiem ad eternā dānatoem. an sp vel qlibz gaudiū mūdi sit dānabile vel aliqñ et aliqñ nō. Rñdet. gaudiū mūdi ꝑt ꝯsiderari dupliciter. Primo rōne obiecti ut qñ ꝙs letat ꝺ illo qꝺ de se est malū et vitiosum mortale vel trahēs ad mortē. tale ē peccatū ut hi de qbꝫ ꝓuer. ij. letant cū malefecerint et exultant in rebꝫ pessimis. sicut faciūt ꝯ maxime hi q exultāt et iactāt se de sceleribꝫ ꝓpetratis. Poeta Dupliciter peccat qui se de crimine iactat vel gaudēt de illo de quo potius dolere deberent s. de quolibet mortali pctō. tūc sp est mortale si fit cū ꝓposito et excludit a vita eterna. Eccī xix. Qui iocundat in malicia denotabit. i. delebit de libro vite. ꝑs. li. Quid gl'aris i malicia. Et subdit. ꝓterea deꝰ destruat te in finē euellet et emigrabit te de tabernaculo tuo r radicē tuā de terra viuēciū ¶ J ¶ Secū do cōsiderat rōe ꝓximi q est ei in nocumentū vl ꝓfectū p veritatem. vñ plerūq; ad irā incitat et maledicit. Et hoc sepius cōtingit et multipliciter. Et hoc iterū ē dānabile. q ē contra charitatē ꝓximi. thob. iiij. Qꝺ ab alio oderis tibi fieri vide ne tu aliqñ alteri facias. Eccī. xxi. Intellige q sunt ꝓximi tui ex teipo. r dato q; nō facias ei dānū ꝛ solū in cōtemptū et derisū moliaris qꝺ illi obuenīat et ꝓuoces p hoc eū ad irascendū et maledicendum. Regula iuris. Quod quis per alium facit per se videt fecisse. Etiā qui dat occasionē dāni p se damnū fecisse reputat. Etiā si notabiliter scādalisat p hmōi gaudium ꝓximum peccat mortaliter. Mat. xviij. Ve homi p quē scandalū venit ¶ K ¶ Tercō ꝯsiderat rōe finis vt si ordinet in malū finē aut magnā et inordinatā habeat cōplacentiā in hoc gaudio. tūc iterꝫ ꝓ mortali reputat. qꝝ dicit Aug. et hēt in can. di. xxv. c. vnū. §. crimīs. Nullū ꝓcūl adeo veniale est qꝺ non fiat criminale. ide si vel supra deū. nā ꝯtto maior est delectatio. tāto fortior erit cruciatio. De q Apoc. xviij. Quātum glorificauit se et in delicijs fuit tm̄ date illi tormentū et luctū. Pōt tm̄ mūdanū gaudiū ita exerceri q; nō fiat ibi aliqd ꝓtra deū et primi charitatē. et sic est veniale ut dicit sanctus tho. qꝝ dignū venia. Etiā posset qs letari aut aliquā vanitatē exercere ut aliquē tristē relevaret. vel etiā seipm ad modicū recrearet. et sic bonū ē et licitū. vñ arist. in ethicis. Nō inuenit aliquali recreatōne ꝓpter multos labores. sicut ꝓuer. xvij. Animus gaudēs etatē florida facit spūs tristis exiccat ossa. ¶ L ¶ Sed quō possum restringere animū meū ut nō delectet tm̄ in hoc seculo. Rñdet ꝓ ma etiam hoc fieri ꝑt. Primo debemus meditari vbi sumus. qꝝ in hoc seculo et in loco periculoso. Aug. de ꝓfectu viciorꝫ. dic in corde tuo. vñ venit ubi cā tāte lecticie. nūquid iā diabolum vicisti et inferni portas euasisti. ꝛ de exilio ad patriam deuenisti. aut de tua electōe securitatē accepisti forte in obliuiōez venit id qꝺ dicit Job. xvi. mūdus qdē gaudebit. vos autem cōtristabimini aut a memoria recessit qꝺ dicit luce. vi. Ve vobis qui ri. n. qꝝ lu. et fle. nescitis qꝝ positi estis in valle lacrimarꝫ. ꝑs. lxxxiij. in valle lacrimarū in loco quē posuit. Aug. Ve uera in valle lacrimarū. qꝝ sumus in ꝺ mundo tāq; in exilio. q fine ꝓcludamus nescimꝰ. vndiq; miseriā videmus. si furiū deū quē offendimꝰ. si deorsū terrā vbi putrescere dēmꝰ. Si ad dexteram ꝓsperitatez q; si arridet nobis nescimus an deus nos illa hic remuneratur. Si ad sinistrā aduersitates respicis et nescis si qñ te ꝓhendant. vbi et si cōpensus fuerīs iterum nescis in quē vergāt exitū. ne fortasse prosperetis quid aliud ꝯ tpus ꝓteritū neglexeris quid aliud ꝯ tpus ꝓteritū neglectū et sine fructu deductū ꝓpendes. De quo Ber. Oīne tpus impensum quereꝝ a te quam liter sit expensum. Si qꝺ ꝑsto est momentaneum hoc et sine statu atq; ocius transiturum ingemisces. Si vno anteexperteris nūqd qꝺ sufficit futuꝝ tpus viam quidē ad mortis metā certissimā, sed qñ illam viator aut quō attin-

ges incertum gaudio reputabis. ¶ Est igit̃ sc̃m quod nos a mũdano et transitorio quolibet gaudio retrahere dz .s. ut cõsideremus viã quo tendimus qz ad mortẽ. de quo aug. Vita pñs nihil aliud est q̃ cursus ad mortem. et est periculosa et incerta. Quia ecc̃s. ix. dicit. nescit homo finẽ suũ. sed sic pisces capiũt hamo et aues laqueo ꝓhendũt sic hoies in tpe malo. Bern̄. in meditatõib. Dum em̃ hõ libenter ac iocũdissime morat̃ i terra diuq̃ se victurũ arbitrat̃ subito rapit̃ in mortẽ. Et ex improuiso aĩa sepat̃ a corpe. sicut lucide patet in diuite Luce. xvj. Hec sollicita sed etiã amara z q̃ maxime diuitib. et mũdi amatoribꝫ. ut dr Eccl̃i. xli. O mors q̃ amara est memoria tua homini pacem habẽti in substantijs suis. homi quieto et cui? directe sunt vie in omnib. nunc em̃ omnia delectamẽta. quecunq̃ in hac vita dilexerunt oportet eos derelinq̃re. et q̃to maior in hac vita delectatio. tãto maior sepatio z amatio? cruciatio. Et sup hec oĩa Bern̄. dicit. Et qz amore mũdi et carnis voluptate dei amorez derelinquit scz aĩa peccatrix merito sic mundi amore involuta derelinquet̃ a deo misera in hora tãte necessitatis vbi egredietur̃ a corpe z tradet̃ a demõib. in inferno cruciãda. Jõ petr? Blesen. volẽs retrahere a mũdi amore dicit fallax est mũdus. finis dubius. iudex terribilis. pena infinibilis. ꝓpter q̃ dicit Salomõ Eccl̃s. xi. Si ãnis multis vixerit hõ et in his oĩb. letus fuerit memisse dz tenebrosi tpis z dieꝝ multoꝝ qui cũ venerint vanitatis arguẽ p̃terita. ¶ Tercio debem? meditari xpi passionẽ. cui? ꝺ mute spamus saluari. et sic viuere ut eĩ hũc effectũ ꝓsequam̃. Cũ g̃ audis q̃ xps clamauit i cruce beli beli lãmaza. et iterũ sitio. sitiuit em̃ nr̃az salutẽ noli tepm̃ negligere. Si vides quõ se amatores mũdi vanis vestib. vestiũt cogita quõ ꝓ te xps vestib. alicis ẽ illusus et tã bis q̃ ꝓpr̃is ꝓpt̃ te erubescis et nudatus. Si pulchras facies respicis mulierꝝ varie se ornãtiũ ppẽde q̃ ipe ꝓ te ẽ conspuꝫ alapatus et coronatus. Si vides hastiludia et torneamẽta pari. attẽde q̃ ipe ꝓ te lãcea pforatus et clauis pfossus et moꝛtaliter vulneratus. Si audis sonũ tubarũ et bucinarꝫ cogita qualiter lapides clamabãt p scissuras suas fatiscẽtes ad pssurã creatoris sui. et terra tremuit. Cogita igit̃ si nũc tra tremuit. q̃d faciet insẽsatũ coꝛ vniuscuiusq̃ peccatoris in futuro iudicio q̃ tantis bñficijs ingratus fuit. Idcirco etiã nũc ecc̃ia xpi passiõz nobis ꝓponit ut p ꝫ alliciat suos filios ita viuere ut effectũ passiõis illi? ꝓsequi mereãt et obtinere q̃ nobis pstare dignet̃ q̃ ẽ bñ. i se.

Dominica quadragesime Sermo. lxi.

Dilectus ẽ ibũs in dextũ a spũ vt tẽptaret̃ a diabolo. scribit̃ Mat. iiij. et legit̃ i pñs diei euãgelio.

¶ Pro introductõne pmõis hui? ozit̃ q̃stio. cur xps tẽptari voluit. Rñdz s. tho. pte. iij. q. xli. ar. i. Quattuor de causis xps voluit tẽptari. Pmo ut diaboli tẽptatoz reprimeret. scõo ut null? desperet. tercio vt oes tẽptãdos oñderet. quarto ut tẽptatõem vincere doceret. Pmo ut tẽptatõem diaboli reprimeret et nobis ꝑ tẽptatões auxiliũ ferret. de q̃ gre. in ome. Nõ erat indignũ redẽptori nõ q̃ tẽptari voluit qui venerat et occidi ut sic tẽptatões nr̃as suis tẽptatõib. vinceret sic mortẽ nr̃am sua morte superauit. de q̃ apls i. Coz. x. Fidel̃ de? q̃ nõ patiet̃ vos tẽptari supra id q̃ potestis. scz fa. cũ tẽ. eũ ꝓuẽ. ut possis. ps. xvij. In te eripiar a tẽptatõe. Esa. ij. pe. ij. Novit de? pios de tẽp. eri. Scõo tẽptari voluit ut nobis fiduciã de sua mia largiret̃ ut vicz nullus desperet. De q̃ Jnno. Nemo desperet q̃ tẽptat̃ q̃m tẽptatus ẽ saluator. Ad hẽb. iiij. Nõ. n. hẽm? pon. q̃ nõ pos. ꝓpa. infic. n. tẽp. aũt p oĩa ꝓ silũ. absq̃ pcõ. Tercio ad nr̃am cautelã. ut null? q̃tũcũq̃ sanctus se existimet securum et immunẽ a temptatione. sicut hilarius dicit sup̃ Math. In sanctificatis maxie diaboli tẽptamẽta grassant̃ qz victoria magis est ei exoptãda de scis. Voluit g̃ tẽptari ut nos oes tẽptãdos oñderet. de q̃ Jnnocentius. Nullus putet se in hac pegrinatõe temptatõib carere. Jdeo Eccl̃i. ij. Fili accedens ad seruitutẽ dei sta in iustitia et timore et ꝑpara aĩam t. ad tẽptatõem. Quarto voluit temptari ꝓpter exemplũ ut nos instrueret qualiter diaboli temptatões vincamus. Unde aug. li. xiij. de ciuitate dei. xps se

dyabolo temptādū ꝑbuit vt non solū nobis
esset in adiutoriū verū etiā in exemplū. quia
dicit Aug⁹. de doctrina xp̄iana. Omnis xp̄i
actio est nostra instructio. vicit nāq; dyabo
lum post ieiuniū ut nos doceret ꝑ ieiuniū vi
cere illū. De quo Hiero. Ardentes sagitte
dyaboli ieiuniorū frigore sunt restringende.
Unde Math. xvij. Hoc genus demoniorū
non ejicit nisi ꝑ orōnem et ieiuniū. Et ꝓpter
hoc in desertū ad temptandū ducit qui loc⁹
magis accōmodus est penitēnbus. De quo
thema. ductus est ihūs in desertum. ℣ ℟
In summa euangelij tria innuunt. Primo
innuit ꝓsecuta malicia ipius temptatoris.
Secundo subiūgit cōsecuta victoria nostri
redemptoris. primū patet in principio. Se
cundū ibi. et accedens tēptator ⁊c. De pri
mo dicit In illo tpe. scz statim post baptismū
ductus est ihesus in desertū a spū. hoc deser
tum erat inter ihrlm et hiericho. de quo ha
betur Luc. x. Quidam bō descēdebat ab hie
rusalē in hiericho et incidit in latrones. ⁊c.
Et in illud ductus est a spū. quod gre. dicit
intelligendū de spū sancto ut scz illuc eū spi
ritus suus duceret quo eum spūs malignus
inueniret. Nam dicit Crisō. sciebat xp̄us qz
eum temptare desiderabat dyabolus et nō e
rat ausus. ideo xp̄us cōtra diabolū ꝓcessit.
Nam dicit sanc. tho. vbi supra ar. ij. Christ⁹
ꝓpria volūtate se exhibuit diabolo ad tēptan
dū. sicut etiā ꝓpria voluntate se exhibuit mē
bris eius ad occidendū. alioquin diabolus
ꝓtra eū venire nō auderet Unde ambro. sup
Lucā. xp̄us agebat in desertū cōsilio ut dya
bolū ꝓuocaret. nā nisi ille certasset scz diabo
lus. nō iste vicisset scz xp̄us. diabolus autem
magis attēptat solitariū. Quia sicut dr eccls
iij. Si quisq; ꝑualuerit cōtra vnū duo resi
stūt ei. Et inde est qz xp̄s in desertū exiuit qua
si ad cāpū certamis ut ibi a diabolo tēptaret
℣ ℟ Sed. d. quare xp̄s exiuit in desertum
et nō exemplificauit nobis pnīam in publico
ut diabolicas tēptatōes superasset apte ꝑ alio
rū exemplo. cū tñ ipe dixerit Luce. xi. Nemo
lucernam accēdit et in abscōdito ponit neq;
sub modio. sed sup cādelabrū ut oēs q ingre
diunt lumē videāt. Rñdet qz ꝺ fecit triplici
de cā. Primo ꝓper loci pnie agēdi cōgruita
tē. qz locus desertus ē bestiarū et repliū. sic
agere volēs pniam frequēter ingrediat ꝓscie
desertū qđ est plenū bestijs. i. crimibꝰ et vici
is. iuxta illud Ezech. ij. Fili hominis subuersio
res sunt tecū. et cū scorpionibꝰ habitas. Ecdo
ut oñdat penitētē fugere malā societatē. qz i
deserto nō sunt solacia neq; societatuz cōsor
tia. sic et hō penitēs debet fugere illa. iuxta il
lud Treñ. iij. Sedebit solitarius et tacebit.
qz leuabit se sup se. ber. O aīa mea sola esto
ut illi soli tuias q̄m solū elegisti. nā frequētia
hoim et malorꝫ societas impedit pnie fructū.
De quo Sen̄. ad lucillū epla. vij. Inimica
ē multorꝫ conuersatio. vnicq; q̄ maior est popul⁹
cui misceri hoc piculi plus ē. Ego certe cōfi
teor infirmitatē meā. nūq; mores q̄s extili
refero. auarior redeo. ambitiosior luxuriosi
or imo vo crudelior ⁊ inhūanior qz inter ho
mines fui. Iō Hiere. li. Egredimini de medio
ci⁹ scz babilonis ꝓpl'e meus ut saluet vnusq;
q; aīam suā ab ira furoris dñi. Tercio ut da
ret diabolo tēptādi oportunitatē qz inter ho
mines nō ꝓmit eū de his tēptare ita visibili
ter et apte. iō ductus ē in desertū a s. v. l. a d.
℟ ℣ Ire sciēdo ꝑm triplicē tēptatōz triplex ē
desertū. Primū desertū ē pnie qđ dñt ingredi
iciptētei. et bñ pnia dr desertū. prio sic desertū
ē loc⁹ dur⁹ spinis obsitus carēs solacio. sic pe
nitēs dr eē in tribulatōe ⁊ dolore carentis car
nali ꝓsolatōe. De q̄ Judicū. viij. Cōterā car
nes vias cū spinis tribulisq; deserti. nā ut ipi
ē q peccauerūt ꝑ carnis lubricitatē ut eoꝝ car
nes ꝓterāt ꝑ austeritatē. iuxta illud Mat. xi.
Quid existis in desertū videre hoiez molliby
vestitū. q. d. carnalis mollicies nō dr inueni
ri in dēsto pnie. sz in domibꝰ regū. i. pōnum
Iō Job. ꝓdicās pniam in deserto ꝓmedit
mel siluestre et locustas et bibit aquas et ci
cūcinctus erat zona pellicea circa lūbos eius.
Ideo Lu. xxiiij. Spūs carnē et ossa nō dr ha
i. spūaliter viuēs carnis delicijs vti nō dr q
in dēsto erāt aq̄ amare. ut figurāt exo. xv. sic
amaritudo ꝓtritōis dr fore in dēsto pnie. tri
no. ij. velut mare ꝓtritio tua. nā sic in dēsto ē
spinaꝝ multitudo sic i vra pnia multiplex est
cā tribulatōis et dolōris. quia peccatis infer
num meruim⁹. celū pdidimus. deum offendi
mus. ꝑscientiā maculauim⁹. De spine fugit
penitētē. de qbꝰ aug. vel⁹ penitēs sp doleat ⁊
ꝺ dolore gaudeat. ut ipleat illꝺ deutr. xxij.

Foris vastabit eos gladius scz iudicij. et in
tus pauor scz conscientie ¶ S ¶ Nam sicut
filij israel cōpulsi fuerūt ingredi desertū ꝓpter
tria sic nos debemus intrare desertū penitētie
ꝓpter tria. Primo moti sunt ingredi desertū
corpaliter ꝓpter nimias aggrauatōes laboꝝ
egiptiorū. sic nos ꝓpter cōtinuas flagellatio-
nes et miserias quas in hoc mundo patimur
Johan. xvi. In mundo p̄ssuram habebitis
August. Pñs vita est dubia et ceca erūnis
plena. nam solicitudo cōficit. i. destituit et cō
sumit. tristicia coartat. infirmitas frangit me
ror deprimit. et post hec omnia mors interi-
mit. Et sic multi leguntur missi in desertū pe-
nitentie mortis timore vrgente infirmitate.
vel coacti necessitate. ut manasses. ij. paralipo.
xxxiij. qui valde penituit. quia necessitas eum
coegit. Grego. Felix necessitas que nos ad
meliora cōpellit. Ideo p̄s. xv. Multiplicate
sunt infirmitates eorū postea accelerauerūt
Nam dicit gre. Mala que nos hic premunt
ad deum ire cōpellunt. Secūda causa q̄ mo
uit filios israel ingredi desertū fuit manifesta
exhibitio diuinarū consolationū. sic nos be-
neficijs dei moueri dēm⁹ ad ingressum deserti
pñie. De quo aug. Cogor rōnibus deū di-
ligere a quo omnia video me accepisse. dedit
mihi esse. dedit pulchrū esse dedit corpus cū
sensibus. dedit animā cū viribus. dona cum
sacramentis. virtutes cū incrementis. mun-
dum cum contentis. filiū cū tormentis. hec il
le. nam sicut in deserto corpali reperitur pulcri
tudo florum. sic in deserto spūali scz peniten-
tie inuenitur multitudo gratiarū et spirituali
um consolationū. ¶ T ¶ Nam sicut deus
filijs israel nouē cōsolatōnes exhibuit in de-
serto corpali. sic et nobis in deserto spiritua
ali scz penitētie. Prima gratia cōsistit in mi-
rabili eductōe de egipto. sic nos mirabiliter
educit de egipto peccati ut dicit Aug. Mai⁹
miraculū est hominē impiū iustificare q̄ ce-
lum et terrā creare. Dicit nanq̄ Gre. q̄ mi
raculū est diuinum factum quod humana ra
tione discuti nō p̄t Et sic q̄ vnū trahit ad de
sertum pñie et nō alterū quis hoc discutere
p̄t. Cum dicit aplus ad Roma. ix. O homo
tu quis es qui respōdeas deo. nunquid dic̄
figmentū ei qui se finxit quid me fecisti sic an
non habet potestatē figulus vnū vas facere
in contumeliā aliud in honorē. ¶ U ¶ Se-
cunda consolatio quā exhibuit eis notat̄ in
maris rubri transuadatōe. nam ibi tria acci-
derant. primū aque se diuiserunt. Secundū
ibi filij israel ꝑtransierūt. tercium q̄ egiptij
submersi fuerūt Spiritualiter. ꝑ mare rubꝝ
intelligitur penitētia verecunda. de qua p̄s.
xliij. Tota die verecundia mea cōtra me est.
In hac tria contingūt. Primo mare se diui
dit in duas ꝑtes. i. cor amarū penitentis ī du
os affectus amarissimos. que ꝑtes sicut mu-
rus sese extendunt in altū. scz dolor de cōmis
sis malis. et alius dolor de amissis bonis. et
de supplicijs adiudicatis. Unde Bern. Me
ror ꝓ malis est mare a sinistris. sed meror ꝓ
bonis amissis est mare a dextris. Et sic sequi
tur scd̄m q̄ filij israel. id est electi transierunt
illesi. Quia dicit Richar. de sancto victore
Tūc salus peccatoris incipit cū veraciter ꝓ
delictis ingemiscit. Et tunc sequit̄ terciuꝫ q̄
hostes peccatorū succumbūt. De quo psal.
lxxiij. Contribulasti capita draconū in aquis
¶ X ¶ Tercium beneficiū exhibitū filijs isra
el in exitu de egipto in desertum notatur in
miraculosa conductōne. qꝛ ꝑ columnā nubis
clare ꝑ diem et columnā ignis ꝑ noctem. vt
patet exodi. xiij. Sic in desertū pñie duc̄ nos
ꝑ ꝓsperitatem et aduersitatē. dies est ꝓsperi
tas. nox aūt aduersitas. vel ꝑ consolatōnem
et tribulatōnem. ꝑ consolatōnem sue miseri
cordie et tribulatōem sue patientie. De quo
legit̄ in epl̄a. ij. Corin. vi. In omnibꝫ exhibe
amus nosmetip̄os sicut dei ministros ꝛc̄. In
virtute ꝑ arma iusticie a dextris et a sinistris.
Quartum beneficiū eis exhibitū notatur in
mandatorū instructōne. sic deus ꝑ spm̄ san-
ctū dat nobis gratiam in pñia ꝑficere eius
mādata. ut habet̄ de ꝯ. di. iiij. Placuit vlti
mo et finali. Sine diuina gratia nō pñt ad-
impleri dei mandata. Quintū beneficiū no
tat̄ in māne cibatōe. ut habet̄ Exo. xvi. Plu
it eis māna de celo et cibauit eos in deſto. sic
et nos cibat māna in deſto pñie. i. singulari
grā. ut hēt̄ in cañ. di. l. fidelior. Et est ambr.
Fidelior fcūs ē petr⁹ p⁹ q̄ fidē se ꝑdidisse de-
fleuit atq̄ iō maiorē grāꝫ reperit q̄ amisit. et
sic hodie ꝟe penitētibꝫ cōtingit De q̄ ad Ro
ma. v. Ubi abundauit delictū superabunda
uit et gratia. et sic regnauit pctm̄ in mortē ita

gratia regnet ꝑ iusticiam in vitam eternam.
y (y) Sextū beneficium notat̄ in aquarum
de petra potatōe. ut habet̄ Numeri. xx. cū ꝑ
cussit moyses bis silicē siue petrā cum virga
egresse sunt aque largissime ut biberēt hoīes
⁊ iumenta. sic nos in deserto pñie potat redū
dantia lacrimarū. De quo ps. lxxix. Potū
dabis nobis in lacrimis in mensura. quē po
tum petiuit Bern̄. dicēs. O dñe da mihi la
crimas petri nō leticiā peccatorū. Hic potus
est fortis. Nā ut dicit Isido. Magna est vir
tus lacrimaꝝ que sine sonitu verboꝝ impetrat
veniā quam postulat. Septimū bñficium no
tatur in medicaminis sanatōne. qꝛ cōtra igni
tos serpētes fecit serpentē eneuꝫ et posuit eū
ꝓ signo qđ ꝑcussi aspiciētes sanabant̄. ut ha
betur numeri. xxi. Sic in deserto penitētie cō
tra ignitos serpentes. i. validas temptatōes
debemus aspicere serpentē eneū in patibulo
i. xp̄m in cruce passum. De quo. i. Petri. iiij
Christo in carne passo. et vos eadē cogitatōe
armamī. Nā dicit Criso. Omne genus vene
nate malicie cordis repellit̄ meditatōe dñi
z ce passionis. (z) Octauū bñficium notat̄
in seuerissima punitōe. quia antea nunq̄ ita
seuere puniuit iudeos sicut in deserto. sic in
deserto pnie vult nos magis acriter punire
ad designandū illud Gre. Quanto maiꝰ est
donum gratie tāto trāsgressor maiori subiacꝫ
pene. et q̄to amplius nos diligit tanto ma
gis excessus castigat. Iuxta illud Ecc̄i. xxx.
Qui diligit filiū assiduat illi flagella. Et ad
Hebre. xij. Quē enim diligit dñs castigat
flagellat aūt omnē filium quē recipit. (No
nū beneficiū quod exhibuit filijs israel in de
serto est terre opulētissime melle et lacte ma
A nantis et dulcedinis fructuū ꝓmissio. (A)
Sic dñs deus fecit nobis promissiones si
intremus desertū penitentie et exeamus de e
gipto. i. peccato. Primo ꝓmisit peccatoꝝ re
missionē. Ezechielis. xviij. Si auerterit se
impius ab impietate sua quā opatus est et fe
cerit iudiciū et iusticiā ip̄e animā suā viuifica
bit ⁊c̄. Et Petrus Act. iij. Penitemī igit̄
et cōuertimī ut deleant̄ peccata vr̄a. Secūdo
ꝓmisit pene deletōem. Hiere. xviij. Si peni
tentiā egerit gens illa a malo suo qđ locutus
sum aduersum eā agā et ego pñiam sup malo
qđ cogitaui vt facerē ei. Et ambro. Muta đ
lictum deus mutabit decretū. cum dixit Eze
chielis. xviij. Nūquid volūtatis mee ē mors
impij dicit dñs deus et non ut cōuertat̄ a vi
is suis et viuat. Quia dicit Leo papa. Nul
lū peccatorē despicit qui peccatores redimere
venit. Tercio ꝓmisit nobis regni consecuti
onē. Mat. iiij. et Luce. iij. Penitentiā agite
appropīquabit enim regnū celoꝝ. Ubi crisi.
O penitentia rutilātior auro. splēdidior sole
quid de te referaꝫ. omnia ligata soluis. ꝑadi
sum aperis. infirmos sanas. tristes letificas.
et ꝑditos ad vitam eternā reuocas. hec ille.
O si has ꝓmissiōes mente ꝑcipemus vtiqꝫ
de egipto viciorū ad desertū pnie ꝓperaremꝰ
Gre. Si consideraremus que et quanta ꝓ
mittuntur in celis. vilescerent omnia q̄ sunt
in terris. Consideremus igitur q̄ dure in đ
serto pro nobis penituit. cū in quadraginta
noctibus et diebus non comedit nec bibit.
nec dormiuit. non enim habuit puluinar sub
capite. non sedem ut quiesceret. nullus homi
num aderat in quo cōsolaretur. ad designan
dum statum penitētie debere fore vacuuꝫ ab
omni carnis cōsolatōe. In figura cuius dix
erunt filij israel Numeri. xi. Nihil aliud re
spiciunt oculi nostri nisi man. Et sic vere pe
nitentes solum debent habere respectū ad spi
ritualem cōsolatōnem. eo ꝙ dicit Bern̄. Si
cut ignis et aqua simul stare nō possūt. sic nec
spirituales et corꝑales consolatōnes. Ideo
dicit ps. lxxvi. Rēnuit consolari anima mea
memor fui dei et delectatus sum. Aug. in so
liloquio. O summa veritas ꝑcor te. ut i nul
lo me ꝑmittas consolari q̄ in te. peto ut om
nia mihi amarescant tu mihi solus dulcedas
(B) Sed diceres. de quo temptat inci
pientes dyabolus in deserto penitentie. Re
spondetur ꝙ de duricia penitentie eos mole
stat ad delectatōnes carnis inflamat. ad gu
lam incitat dicens. Si filius dei es dic ut la
pides isti panes fiant. id est fac ut duricia pe
nitentie in molliciem voluptatis vertat̄. nā ⁊
xp̄us dixit Math. ix. Nunquid pñt filij spon
si lugere q̄diu cum illis est sponsus. sed tu
es filius sponsi. ergo nō amplius dēs lugere
O praua suggestio. o vere dyabolicū ꝯsiliū
o rabies lupine fraudis que hominē in dulci
flumine vult submergere. veneno sub zucaro
et sub dulcedine mellis potare. aureis et seri

celis funibꝫ suspendere et strãgulare. et sic sub
tilu et osculo iude. et sub cãticis sireneis et
musicis instrumẽtis ad eternas deducere pe
nas. Quid essi interest inter mel et venenuz
dũ vtroqꝫ moriaꝝ homo. et sic eternaliter pu
abolus. dicẽs. Si filius dei es ꝛc. q. d. falsꝫ
cõsolando. Cur tam ieiunijs maceraris. cur
vigilijs longis infamaris. cur multis oꝛõibꝫ
in vanitatem et famitatẽ capitis p exinanitonẽ
cerebri ut aranea euiscaris. cur p largas ele
mosinas te et tuos posteros euacuas. qꝛ qui
tantum tribuit q mendicare cogaꝝ stultus ẽ
ergo dic. i. age et fac vbiꝫ compatiendo vt
lapides isti. i. dura vita tua panes tibi fiat
ces et cõmodosi fiant. qꝛ filius dei es. Ecce
fraus dyabolica que sub vocabulo filiatõnis
vult te facere inimicũ dei. vult te facere dya
bolũ sicut ipe ex angelo bono factus ẽ dyabo
lus malus. moꝛibus quidẽ et malicia nõ na
tura cũ similis voluit esse altissimo. Isa. xiiij.
Exquersione essi lapidũ in panẽ vult te peni
tentẽ trahere ad infernũ. Sic enim diabolus
decepit mulierẽ in paradiso q̃mittẽs ei falsꝫ
dicẽs. nequaqꝫ moꝛiemini. sed in quacunqꝫ
die q̃medetiõs ex eo apientur oculi vri et e
ritis sicut dij scientes bonũ et malũ. geñ. iij.

(C) Sed diceres. cũ dyabolus sit tãte
subalitatis quõ resistere potero. Audi debes
illi respondere cũ xpo. dicẽdo. nõ in solo pa
ne viuit homo. i. in carnali voluptate nõ sal
uatur. Eo q̃ ait aplus. i. Cozint. xv. Caro et
sanguis regnũ dei possidere nõ possunt. nec
coꝛruptio incoꝛruptõnem possidebit. Rõez
teddit aplus ad Ro. xiiij. Non est regnum dei
esca et potus. sed iustitia et pax et gaudiũ in
spũ sancto. Consulit ergo ad ro. xiij. Carnis
curãne feceritis in desideriis. quia in his oi
bus nec saciatur animus nec delectaꝝ spũs.
sed deomni verbo quod p̃cedit ab oꝛe dei. qꝛ
verbũ veritatis est abus mentis. Et sic xpus
nolnit descẽdere de cruce sic et nos ut doceat
Deũ. Neminẽ audiamus nõ carnẽ nõ sang
uinem nõ spiritũ quemlibet descensuz de cru
ce suadentẽ sed persistamus in cruce pñie et
moriamur in ea deponamur aliozũ manibus
nõ nostra levitate (D) Scõm desertũ ẽ
pficiẽtiũ. et dicit desertũ sanctimonie. ꝺ qua
ad Heb. xij. Seqmini sanctimoniã sine qua
nemo videbit deũ. et est actuoꝛ. q̃ abiectis
peccatis incipiũt insistere ymnis. iuxta illꝺ
ps. lxxxiij. Ibunt de virtute in virtutẽ. et vꝛ
desertũ. qꝛ tales desertũ mũdana. De qbus
Qui. tractãs illud leui. xix. Sãcti estote qꝛ
ego sanctus sum. dicit si quis se vouerit deo.
si quis negocijs seculi nõ implicatus ẽ. si qs
sepatus est ab hoibꝫ carnaliter viuentibꝫ nõ
querẽs que sup terra sunt sed que in celis il
le merito sanctus est. Vñ fm dyo. Octimo
nia est cũ quibꝫ omnia bona recolligit et deo
offert et mentẽ suã deo p̃glutinat. et oĩa opa
sua ad gl'az dei agit. et sibi nihil reꝛuat quin
deo offert. et hoc desertũ est delicioſum. de q̃
Isa. li. Ponet desertũ ei⁹ quasi delicias z so
limdinẽ ei⁹ quasi ortũ domi. Et aug. in li. cõ
fes. Sicut ex multis carbonibꝫ p̃cedit calor.
sic ex multis bonis opibꝫ oriunt delicie spũs
et ut dicit Lu. c. iiij. Algebaꝝ a spũ in deꝛtum
i. volũtarie mouebaꝝ a spũ sancto. sic et pfici
entes volũtarie sacrificãt se z sua deo. de quo
aug. Ille volũtarie sacrificat q̃ ex sola bonita
te dei deũ laudat. De talibꝫ dicit apls ad ro.
viij. Quicũqꝫ em spũ dei aguntur hij sunt filij
dei. ut qui oĩa q̃ agũt ex instinctu spũs san
cti faciũt. Juxta illud Ezechie. i. vbi erat im
petus spũs illuc gradiebãt. Itẽ sicut xps in
deserto p̃uocauit dyabolũ ieiunãdo. sic z ta
les in deꝛto sctimonie suis bonis opibꝫ inci
tãt demões. ut dicit Hiero. Salutaris peni
tẽcia et bona opa sunt demonũ toꝛmẽta. nam
fm aug. Acriozes doloꝛes diabolo nõ infligi
m⁹ q̃qꝫ q̃ vulnera petõꝫ nꝛoꝝ pfitẽdo ieiunã
do et bñ opando sanam⁹. ꝓpt qꝺ laqos tẽpta
tonum diuersarũ nobis p̃cedit ut dicit petꝛ⁹
rauañ. Antiquus hostis p̃tinue laqos p̃cedit
et foueas fodit. De q̃ .i. pe. v. Aduersarius
vt dyabolus tãqꝫ leo rugiẽs circuit querens
quẽ deuoꝛet cui resistite foꝛtes in fide. et hꝺ fi
guraꝝ in vocabulo vulgari hodierne diei al
lerman vastnacht. ad designandũ q̃ oẽs de
bemus foꝛe viri viriliter ꝛ stẽdo dyabolicꝫ
temptatoibꝫ. de q̃ ps. xxx. Similiter agite et
pforteꝛ coꝛ vrm. nõ hiero. qꝛ debilis ẽ hostis
nõ pt vincere nisi volẽtem. nã dicit aug. Si
diabol⁹ tm posset q̃tũ vellz nullus iustoꝝ re
maneret (E) Hz d. cũ q̃ tẽptat. pficiẽtes
Rñdeꝛ cũ auaricia. de q̃ terꝛus. Alius pstit eũ
dya. in mõ. ex. val. et oñdit il. oĩa regna mũ.

Ecce temptatio p voluntatē visus Sic vicit
euā que vidit lignū qd esset pulcrū ad vescē
dum concupiuit illud et comedit. Et subdit
Hec omnia dabo tibi si cadens adoraueris
me. Hiero. Omnis ille añ diabolū ruit siue
cadit et ipm adorat qui p auariciā cōgregat.
quia auaricia est ydolorū seruitus. ad ephe. v.
Unde aug. Cum latria soli deo debeatur ado
ratio impia est demonū supbia. Et ideo hāc
hoīes sibi iubet vel cupit exhibere Ecce quā
tum ad malū auaricie fomes piguescit q eti
am fines suos vsqz ad ydolatriam extendit.
Huic igitur iniquo tēptatori dyabolo auda
cter rñdeamus cū xpo dicētes. Vade satha
na. Scriptū enim est Deutro. vi. Dñm de
um tuum adorabis et illi soli seruies Tu sa
thana quia inimicus es innocentie. falsifica
tor veritatis. psecutor sanctitatis. aduersari⁹
omnis bonitatis. vade retro te nō audimus
quia verbo cares veritatis. tibi credere nolu
mus. quia mendax es et pater eius. Johā.
viij. Nequaqz em tibi cōsentiemus. qz deus
veritas dicit q tu et nos dñm omniū recto
rem et deū omniū creatorē adoremus. et il
li soli seruiemus cultu latrie et non alteri. qz
ipe solus sanctus. solus dñs. solus altissim⁹
cui soli debet honor et gloria. i. ad Thimot.
i. Et sic pficiētes debent resistere dyabolo cū
scripturis sanctis quēadmodū fecit christus
(F) Terciū desertū est pfectorū contem
plantiū. et est desertū intime solitudinis cum
scz homo omnia q mūdus habet relinquit. sic
q totus mundo morit et soli deo viuit et ad
heret. Aug. Desertū solitudinis intime siue
interne est cū mens seipam colligit. ⁊ soli deo
exponit. Hoc desertum figurat Exo. iij. Cum
moyses minasset gregē ad interiora deserti ap
paruit ei dñs in rubo. Spūaliter. p gregem
intelligit omniū viriū collectio que tūc mi
nant ad interiora deserti cū ab omnibus exteri
oribus reuocant. Et ad hoc desertū anīa con
templatiua ducit a spū voluntarie. De quo
ps. cxlij. Spūs tuus bonus deducz me i ter
ram rectā. i. ad cōtemplatōis statum. dicēdo
cum ps. liiij. Ecce elōgaui fugiēs et mansi in
solitudine. Que quidē solitudo figurat Ex
odi. v. Eamus viam triū dierū i solitudiez
Prima dieta est retractio oīm sensuum a for
mis exterioribus Secūda est retractio omniū
imaginabiliū ppter figuras materiales q faci
unt ad spēm situm et ordinem. Tercia dieta
est omniū intelligibiliū retractio ppter fantas
mata impedientia. et sic tandē puenit ad inti
mū deserti contēplatōis interne. Unde orig.
Contemplatorē verū te iudico si sensus ab
exterioribus reuocas. si imagīabilia veloci mo
tu pcurras. si in summo bono intelligentiā fi
gas (G) Attamē cōtemplātes sine temp
tatōe diaboli nō existunt eo q militia ē vita
hoīs sup terrā Job. vij. Sed impugnat va
na gloria. de quo textus. Tunc assumpsit eū
dyabolus in sanctā ciuitatē et statuit eū sup
pinnaculū tēpli et dixit ei. si filius dei es mit
te te deorsum. q. d. suggerēdo vanā gloriā.
nunc omnia bona mūdi dimisisti. voluptates
extinxisti. aureo castitatis cingulo te pcinxisti
charitate quasi regia veste te adornasti. coro
nā cstātie quasi lapidem pciosum capiti tuo
imposuisti. secreta dei lectōibus inspiratōnibus
et expientia didicisti colloquijs amorosis cū
deo habitis. cor tuū pauisti. iam frater āgelo
rum es effectus. et omnia sunt tibi possibilia
sed ut tāte vtutis gratiā in te manentē expiā
tur ceteri mirētur vniuersi hoīes et angeli.
mitte te deorsum. i. pmitte alijs apparere qd
sis. Dicit em Bern. de. xij. gradibus hūilita
tis. Supbia in celo est nata. ideo celestibus in
sidiat. Sed et ad hanc temptatōem rñdet cū
xpo. Scriptū est. non temptabis dñm deū.
i. noli te obligare ad illud quod est cntra deū
vt est supbia. nā quisqz verbo dei pascit non
querit pinnaculū tēpli. i. elatōem et iactanti
am in bono ope. qz dicit Gre. Supbia insi
diatur bonis opibus et facit pire ea. et p as
censum elatōis in miseriā eterne damnatōis
pcipitat. Sed his temptatōibus supatis ac
cedunt angeli sancti et ministrabunt nobis.
Aug. in soliloquio. ambulāt nobiscū docen
tes qz pie qz boneste in medio praue natiōis
conuersemur et custodiūt nos et liberāt. De
quo Hiero. Angelorū auxilijs liberamur ab
inimicorū insidijs. ps. Immittet angelus dñi
in circuitu timētiū eū et eripiet eos (H)
Vñ sicut xps statim post baptismū ingressus
est desertū penitentie. sic et nos. ⁊ pseruz hoc
tpe quod specialiter est penitētie dedicatū. ij
Corin. vi. Ecce nunc tempus acceptabile scz
penitētie. ecce nūc dies salutis. Phūs. iiij.

phisicorū. Nihil habemus de tpe nisi nunc. idcirco dilatio est piculosa et difficilis. Primo ꝓpter dyaboli possessionē. Beda sup lucā. Diabolus q̄to diutius possidet tāto difficilius dimittit. Est eñ optimus mod⁹ occidendi serpentē infernalē sicut et aliū quemlibet ꝑ contritōnem capitis ip̄ius. Tūc autez caput ip̄ius cōteritur cū in principio cōflict⁹ ip̄e cōuincit. Hiero. Lubricus est hostis noster antiquus serpēs. et nisi capite teneatur statim elabit. Secundo ꝓpter peccatoꝝ oneratōnem. Gre. Peccatum quod ꝑ penitentiam nō abluit mox suo pōdere ad aliud trahit ut patet de dauid et Caym. Tercio ꝓpter ire dei ꝓuocatōnem. Ecc̄i. v. Ne tardes cōuerti ad dñm. et ne differas de die in diē. subito eñ veniet ira dñi et in tpe vindicte disperdz te. Roma. ij. Scd̄m duriciā tuam et impenitens cor thesaurizas tibi irā in die ire et reuelatōnis iusti iudicij dei. O q̄z durū est portare irā dei. Actu. ix. Durū est tibi cōtra stimulū recalcitrare. Ecc̄i. xxxviij. Altissimus creauit de terra medicinā et vir prudēs nō abhorrebit illā. Quarto ꝓpter pene augmentationem. Gre. Crescēte cōtumacia merito crescere dz et pena. Aug. Nullum malū impunitū nullū bonum irremuneratū. Apoca. xviij. q̄z tum glorificauit se et in delicijs fuit tantū date illi tormentū et luctū (J) Quarto periculosum est ꝓpter debiliorē surrectōnem. qꝛ debilior ad surgendū est de peccato. nam ille qui nō potest leuare onus peccatorū dū min⁹ est quō cum maius est leuabit. Unde legit in vitispatrū. be. Arsenius qui habitauit in heremo talē vidit visionē. venit ad eū vox dicēs. veni ostendā tibi opa hominū. Et egressus vidit ethiopem cū securi cedentē ligna ⁊ facientē grandem sarcinā qui temptauit leuare eā sed ꝑ magnitudine nō poterat. et iterū cedebat alia ligna et addebat sarcine. quam cū iterū leuare temptasset adhuc minus potuit. sic eñ crebrius se frustra fatigauit. tandem exposuit q̄ sic est et de homine qui oneratus ē multis peccatis. et alia atq̄z alia quotidie sup addit. quem aliqñ necesse est succūbere et eorum pōdere ꝑiclitari. Sexto ꝓpter seueram dei cōminatōem. Luc. xiij. Nisi pniam habueritis omnes simul ꝑibitis. qꝛ nullū peccatuz actuale mortale deletur sine actu penitendi ut dicit sanc. tho. pte. iij. et p̄s. Nisi conuersi fueritis gladiū suum vibrauit arcū suū tetendit ⁊c. Et magister in. iiij. di. xiiij. Penitentia longe positis est necessaria ut aꝓpinquent Et iterū ꝓpter ignorantie de conuersione et dei miseratōne incertitudinis conditōnē Jobelis. ij. Quis scit si conuertat ⁊ ignoscat deus. Sexto ꝓpter bonorū ꝑditōem. Ecc̄s. ij. Qui in vno peccauerit multa bona ꝑdet. Et sanc. Tho. In peccato mortali cōstitutus faciens bona opa non meret quodcūq̄z tpale isto tpe. Quia dicit aug. Peccator nihil est in cōspectu dei. i. Corin. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. intellige ex condigno sz tñ ex largitate sua et mera bonitate deus nihil boni irremūeratū relinquit. Et hoc quod dic Hiero. et habet de pe. di. iij. c. si quando videris. Deus nō obliuiscit paucorū bonoruz in multitudine peccatorū. Gre. Nulla bona sunt deo accepta que ante eius oculos malorum operū admixtōe maculant. (K) Diceres ergo. nō ꝓderit ieiunare existēti in peccato mortali. Ubi sciendū q̄ ieiuniū ī peccato mortali valet ad tria. Primo ut ieiunās obedientiā seruet ecclesie. nā si nō ieiunaret tunc denuo peccatū aliud nouū mortale facerz Secūdo ad castitatē inducit. ꝓuer. xxvi. cū defecerint ligna extinguet ignis. Hugo de sancto victore. ieiuniū occidit vicia libidinē extinguit. Tercio ad celeriorē cōuersionē disponit. qꝛ si ieiunat corpus affligit. et magis se habilitat ad gratiā. si elemosinā dat ip̄a et accipientes illā intercedent ꝓ eo ut cici⁹ conuertat. Et hinc est aliqñ q̄ duo peccāt vno peccato. vnus cōuertit alter indurat. ut patz de pharaōe qui cōtempsit audire verbū dñi et ip̄m agnoscere. Exo. v. Nescio dñm et q̄s est dñs ut audiā vocē eius. Et ꝑ consequens obduratus ꝑijt in mari rubro. Exo. xiiij. Et de nabuchodonosor qui auscultās ꝟbis danielis dixit ei. Quāobrē rex cōsiliū meū placeat tibi. et peccata tua elemosinis redime et iniquitates tuas misericordijs pauꝑm. forsitan ignoscet deus delictis tuis. Et inde ꝯuersus magnificauit dñm Dañ. iiij. Ideo dr de pe. di. v. c. falsas. vbi Gre. ait. consulendum esse in peccatis existētibꝰ ut bona facere nō dimittant ut deus cor illorū cicius illustret ad penitentiā. ut patet de raab Josue. vi. q̄ inue

nit grām in oculis filiorū israel eo q̄ absconderit nūcios quos miserāt ut explorarēt hiericho. Qua ꝓpter bona opa nequaq̄ sunt p̄termittēda. et si non ꝓsunt ad vite meritum ꝓsunt tamē ad facilioꝝ quersionē cōsequendam. Quam nobis concedat.

De eadem dominica Sermo. lxij

Et cum ieunasset quadraginta diebus et. xl. nocūb postea esuriit. mathei. iiij (L) Pro introductōne talis oriť questio. quare xp̄s ieiunare voluit quadraginta diebꝫ cū ieiuniū ordinatū ē ad remissionem lasciue corpis et ut sensualitas subiiciaťr rōi. et in xp̄o omnia fuerunt rōi cōsona. ꝓpter quod ip̄e ieiunio nō indiguit quare ergo ieiunare voluit. Rñdet Basilius primo ut suo ieiunio nām instauraret et nobis exemplū ieiunij p̄beret. iuxta illud Aug. oīs xp̄i actio nra est instructio. ut dixit Job. xiij. Exemplū dedi vobis ut quēadmodū ego feci vobis ita et vos faciatis. nā xp̄s p̄t dicere ad nos illud Judicū. xij. Nō me facere vi/deritis hec fācite. Jō hec. Cū xp̄s ieiunauit ꝓ nobis cur nō cōe sit hoc ieiuniū omnibꝫ xp̄ianis. cur mēbra nō sequunťr suū caput. Si bona suscepimus ab hoc capite mala quare non sustineamus. an respuere tristiciā volumus et cōicare cū iocūdis. Oīe qđ passus est. ꝓ nobis factū est. nō est em magnū ieiunare cū xp̄o qui sessurus est ad eius mēsam in gloria patris cū ip̄o. hec ille. Secō ieiunare voluit ad oīendendum q̄ volēti vincere dyabolū necesse est ieiuniū. De quo xp̄us Mat. xvij. Ꝟ genus. s. demoniorū nō eiciť nisi ꝓ ieiuniuz et orōem. De quo Hiero. Ardētes sagitte diaboli ieiunioꝝ frigore sunt restringēde. ut nāq̄ ꝓuer. xxvi. Cū deficiūt ligna extinguiť ignis. sic ignis p̄taue ꝓcipie et tēptatōis dyabolice ꝓ ieiuniū extinguiť. ut figurať Judit. xij. et. xiij. Judit ieiunādo et orādo ad vespertā amputauit caput olofernis. sic et nos capud diaboli. Tercio ieiunare voluit tādiu ut se deū et hoiem oīderet. deū oīdit se in hoc q̄ tādiu cibo caruit. Sed d. tū moyses q̄ helyas etiā tādiu ieiunabāt. Crisť. rñdet Ꝟ eē vertū virtute aliena. xp̄s vero virtute ꝓpria. Ꝟz verū hominē se oīdit cū esuriit. de q̄ tēpta/

Cum ieiunasset (M) Nota de ieiunio videnda sunt quatuor. Prio cur ieiuniū instituit. Secō quare nō ieiunamus eo tpe q̄ xp̄s ieiunauit. Tercio qualiter hz fieri nostrū ieiuniū. Quarto qui sunt qui tenentur ad ieiuniū. Quinto q̄ sunt valitates ieiunij. De primo sez cur ieiuniū sit institutū est sciendū q̄ ieiuniū institutū est ꝓpter quatuor. Prio ꝓpter patrie reuersionē. Secō ꝓpter decimarū/onē. tercio ꝓpter pcōz satisfactōem. Quarto ꝓpter grauarū ꝓmotōem. De primo istorum est ieiuniū ꝓpter patrie reuersiōem. De quo gre. Sicut p gulam in primis parentibus de paradiso cecidimus. ita p ieiuniū revocatū. Unde canit eccia. paradisi portas aperit nobis ieiunij tpus. Et math. ij. dr de tribo magis. q̄ aliā viā reuersi sunt in regionē suaz. Quod exponēs gre. dicit. Regio nra paradisus est. a qua supbiēdo p inobedientiā. visibilia seqn/do p cōcupiscentia. cibū vetitū gustādo gula. recessimus ita appetitū carnis refrenādo ab/stinentiā redeamus. Ulī lupus licet vorassimū aīal sit. tū cibū illū cū quo captus est nunq̄ comedit. pr⁹ em fame morerer quam ens in seipo q̄ p gulā suā in foueā est decid/ Sic et nos p gulā in foueā huius mūdi cecidim⁹. ideo nunq̄ iterū eā resumamus. gre. Contraria cōtrarijs curanť. Dicit nāq̄ aug⁹ li. i. contra iulianū. Si eua ieiunasset a ligno nō isto indigeremus ieiunio. egrotam⁹ p gu/lam. sanamur p abstinētiā. q̄ nō ieiunamus a paradiso cecidimus. Igiť nunc ieiunam⁹ ut ad paradisum redeamus (N) Secōa causa institutōis est ꝓpter vite nostre decimatōem ut cū toto anno remissius q̄ licētius in omnibꝫ satōibus et carnalibꝫ desiderijs plus debito voluptati magis q̄ necitati indulgentes viximus. soluentes tunc decimas anni. et in eodem abstineamus et recuperemus q̄ alijs tpibus nos deliquisse nouimus. Jō de con. di. v. c. quadragesima. inquit Gre. Quadragesima summa obseruatōe est obseruāda. quia ip̄i dies decime sunt anni. Jubemur etiā ab oīpotēti deo dare decimas omniū que possidemus. sicet decimas dierū ut vnusquisq̄ in q̄ztum virtus suppetit carnē maceret. desideria affligat et cōcupiscētias turpes interficiat. ut sic iuxta ap̄m hostiā viuā offerat. De

quo ad ro. xij. Obsecro vos fratres p̄ mīam
dei ut exhibeatis corpa vr̄a hostiā viuentem
sanctā deo placentē. Tercio institutū est ieiu
niū ꝓpter peccatoꝝ satisfactōem. ut peccata q̄
per voluptates et delectatōnes carnales ꝯ/
misimus p̄ abstinētie afflictōem emendem⁹.
De quo Origeñ. Dignū reor fratres q̄ ab
ip̄is q̄q̄ licitis abstineam⁹ ut ea nobis q̄ pri⁹
ꝯmisimus illicita ꝯdonent̄. Quid vero ē cō
donari ꝯmissa nisi ieiunio breui ieiunia redi/
mi sempiterna in gehēna vbi nunq̄ cibꝰ est.
vbi guttā aque diues postulauit et adhuc ac
cipe nō meret̄. ¶ O ¶ Quarto institutū ē
ieiuniū ꝓpter spūaliū ꝓfectuū ꝓmotōem. nā
ieiuniū de nocte exhibitū p̄parat locū omniū
gratiarū et spūi sancto. De quo bern̄. Ieiuni
um non solum obtinet veniā sed et impetrat
gratiā. nō solū delet p̄terita sed etiā futura re/
pellit. ut habet̄ Act. ij. Discipuli ieiuni acce
perūt spm̄ sanctū. dicit glo. in tanta copia q̄
vlterius mortaliter nō peccauerūt. ꝓpter q̄d
dicit Hiero. in epl̄a ad lucinū. et habet̄ in ca
none. lxxvi. di. vtinā. Vtinā inq̄t omni tp̄e
ieiunare possemus q̄d in actibꝰ apl̄orum die
pentecostes et die dn̄ico apl̄m paulū et cū
eo credentes fecisse legimus cū spm̄ sanctuꝫ
receperunt. sic tu si vis hr̄e gr̄am spūs sancti
stude deuote ieiunare. dicit nāq̄ Gre. Qui
corpali ieiunio vicia cōprimis mentē eleuas
virtutē largiris et p̄mia Ecce ieiuniū mentez
eleuat sed cibꝰ grauat. Vnde luce xxi. Atten
dite vobis ne forte corda vr̄a grauent̄ crapu
la et ebrietate. Ideo Hiero. Modicus et tē
patus cibus anīe et carni vtilis est. ¶ P ¶
Dixi secūdo videndū est. cur nos eo tp̄e nō
ieiunamus quo xp̄us ieiunauit scꝫ post bap
tismū e⁹. Nā sexto die mensis ianuarij bapti
satus est. et septima die ingressus est in deser
tum et inchoauit ieiuniū. Rn̄det̄ s̄m s. tho.
q̄ triplici de cā ieiuniū institutū est. Primo
ad reprimēdas cōcupīas carnis. sed illo tp̄e
motus illecebris lasciuie et petulātie sunt for
tiores scꝫ tp̄e veris. ꝓpter quod et ieiuniū in
stitutum est isto tp̄e. quia dicit Hiero. p̄ ab/
stinentiā cibi et potus frigescit venus. Ideo
ij. ad Corin. vi. dicit apl̄us. In omnibꝰ exhi
beam⁹ nosmetip̄os sicut dei mīstros ꝛc. in ie
iunijs et castitate. significās q̄ p̄ ieiuniū casti
tas conseruat̄. Secūdo ieiuniū institutū ē ad
delendū peccata. iō tunc principaliter dꝫ ob
seruari cū op̄tet hoīes a peccatis purgari. hoc
est tp̄us ante pasca. vbi passio dn̄i deuote est
celebrāda recolēda et in eius memoriā euca
ristia sincero corde sumēda ut in die pasce p̄
apl̄m exhortamur in epl̄a. i. ad Cor. v. Expur
gate vetus fermentū ut sitis noua cōspersio.
Tercio ieiuniuꝫ est institutū ad eleuatōnem
mentiū in deū ut dictū est. Sed ante festum
pasce oportet maxime eleuari mentes ad me
moriā passiōis et ad gl̄am resurrectōis. ꝓpter
q̄d ieiuniū isto tp̄e est institutū ab eēcia. De
qua institutione habet̄ in cano. de cō. di. iij.
placuit. i. ex cōcilio agatheñ. Placuit ut oēs
fideles exceptis diebus dn̄icis in quadrage
sima ieiunēt. et hēt̄ ibidē. c. nō liceat. ex cōci
lio martini pape. Nō liceat feria q̄nta fratres
nouissime septimane ieiuniū soluere et oēm
quadragesimā exhonorare. Glo. archidiaco/
ni sup̄ v̄bo exhonorare dicit. Nihil reputat̄
ieiunasse qui vnū diē nō ieiūat ¶ Q ¶ Dꝫ
d. quare ecclesia instituit ieiuniū p̄. xl. dies.
Rn̄detur primo ut doleamus ⁊ peniteamus
quidq̄d in quattuor euāgelistis et. x. p̄ceptis
trāsgressi sumus. Secūdo ut nos capiti nr̄o
xp̄o conformemus. q̄r iste numerus ab antiq̄
misterio ē cōsecratus. nā. xl. ānis pauit de⁹ fili
os isrl̄ in deserto. xl. septimanis fuit in virgīs
vtero. xl. mensibꝰ p̄dicauit in mūdo. et. xl. di
ebꝰ ieiunauit ī deserto. xl. horis fuit in sepul/
chro. xl. diebus cōsumpta est omnis caro vo
lucrum aīalium et serpentū. exceptis paucis
que erāt in archa. ergo in istis. xl. diebus et
nos abstinere debemus. Sed heu iam multi
sunt quos diabolus temptat de gula et h̄ q̄n
q̄ modis. ut dicit san. Tho. ij. ij. q. cxlviij. et
habet̄ in cano. de con. di. v. quinq̄ modis.
et est Gre. in mo. li. xxx. c. lviij. Quinq̄ mo
dis nos viciū gule temptat. qui continentur
in isto versu. Pre ꝓpere laute nimis ardēter
studiose. Primo cū quis p̄uenit tp̄us et an
ticipat horā prādij. et sic peccauit Jonathas
i. reg. xiiij Vn̄ debita hora prandij quadrage
sime est hora nona qua xp̄us expirauit. et illā
horam nō dꝫ quis p̄uenire sine causa ut aliq̄
faciunt. De quibus dicit canō. de con. di. i.
Solent plures qui se ieiunare putāt in qua
dragesima mox ut signū audierint ad horam
nonam manducare qui nullatenus ieiunare

credendi sunt. Si aũt manducauerint añq̃ vesptinũ celebraẽ officiũ .cõcurrendũ eſt ẽ ad miſſam et auditus miſſarũ ſolẽnijs et vesp tinis officijs largitus elemoſinis ad cibũ acce dendũ eſt. Si vero aliquis nccitate cõſtrict? fuerit ut ad miſſam venire nõ valeat eſtimata vesptina hora cõpleta et oratõe ſua p̃miſſa ie iunũ ſoluat. hec canõ. ¶ R ¶ Secũd? gra dus gule eſt laute et delicate comedere .nõ cauſa neceſſitatis ſed voluptatis. ſic exceſſerũt filij iſrael Numeri. xi. qui nõ fuerũt contenti de manna ſed petierũt carnes cã voluptatis. et guloſi appetitus. q? dicit aug. Nõ cibus ſz appetitus eſt in culpa. Tercius modus gule eſt nimis p̃medere ut mẽſurã quis excedat. ꝛ ſic peccauerũt ſodomite Ezech. xvi. Hec fu it iniquitas ſodome ſuperbia ſaturitas panis ꝛ abũdantia et ociũ ipius et filiarũ eius. Con tra hoc dicit canõ de con. di. v. Sint ubi q̃ diana ieiunia refectio ſanctatẽ fugiens. nihil eſt ,pdeſt ubi biduo vel triduo trã miſſo va cuũ portare ventrẽ ſi piter obſtruaẽ. Quart? modus eſt ardenter cõcupiſcere ut faciunt q̃ cũ cibaria in menſam venerint ſtatim abſq̃ o ratõe et vllo ſigno crucis deuorãt. In hoc ex ceſſit eſau. Geñ. xxv. qui ita ardẽter cõcupi uit cibũ lenticule q̃ vendidit p̃rimogenita. Aug. Non vſus rerũ ſed libido eſt in culpa. Quintus modus gule eſt ſtudioſe p̃parare cibaria cum diverſis ſapozibꝰ miſſas et p̃ dicatões cibũ ſz mentis et anie negligere. in hoc exceſſerũt filij beli. i. reg. ij. qui accipiebãt carnes crudas ut ſtudioſe p̃pararent. Sic ſi de vicio guloſitatis quis impugnatus fuerit rñdeat diabolo p̃ ſacram ſcripturã. Quia di cit Hre. ſup ezech. Omnis ſcia mũa mundo cõ ſiſtit in ſacro eloquio. Sic igit̃ ſcriptũ eſt. Nõ in ſolo pane viuit homo ſed in omni verbo q̃ ꝓcedit de ore dei. q. d. tu ſuades de cibo cor pali et non ſpũali cũ tñ q? hõ cõſtet ex dupli ci natura ſz corpali et ſpũali. aĩa ſz et corpe duplici indiget cibo. anima nãq̃ indiget ci bo ſcõ ſz cibo mẽtis. de quo tu taces. nõ tua ſuaſio eſt magis temptatio q̃z cõpaſſio igit̃ rẽ. ¶ B ¶ Tercio dixi qualiter noſtrũ ieiu nium debet fieri. Nzo quo notandũ. ieiunium debet fieri quatuor modis Primo cũ plena cõuerſione ad deũ. De quo Johelis. ij. Cõ uertimini ad me in toto corde vro in ieiunio fletu et planctu. paruz eſt ẽ abſtinere a cibis et non a vicijs. Iſa. lviij. In die ieiunij vr inuenitur voluntas vra et omnes debitores vros repetitis. ecce ad lites et cõtentões ieiu natis et pcutitis pugno impie. et poſt paru nũquid tale eſt ieiunũ q̃ elegi. q. d. nõ. In dozus. Qui abſtinent a cibis et nõ a vicijs d mones imitant. quibus eſca nõ eſt ſed ſemp nequicia adeſt. Ideo dicit. cõuertimini ad me in toto corde et nõ in dimidio ſicut illi qui ie iunio volũt placere deo et i pccis p̃manere et diſplicere. Contra quos dicit Eccli. i. Ne ac ceſſeris ad deũ duplici corde. Et ibidẽ. c. ij. De duplici corde et peccatori terrã ingredie ti duabꝰ vijs. Nam oſec. xi. dz. Diuiſum eſt cor eorũ nunc interibũt. ¶ L ¶ Et dicit in fletu et planctu. Nã boies flent duplicibꝰ de cauſis. Primo cũ charus amicus moziatur. et ſic aĩa chara p̃ peccatũ eſt mozua Ezech. xviij. Aĩa que peccauerit ipa moziet. et li plã gis corpus amici mozuũ magis debes deſlet re anime ꝓprie mortẽ. Scõo flet aliquis cũ magnũ theſaurũ pdit. ſic et flendũ eſt ꝓ pcã oſo theſauro aĩe ꝓ qua pater tradidit filium. et filius dedit ſanguinem ſuũ et ſpm̃. Unde Mat. xvi. Quã dabit hõ cõmutationẽ ,pa numa ſua. q. d. nullam. Idcirco ſic debet he ri ieiunũ. ut prius ieiunet a vicijs. deinde a cibis. de conſe. di. v. nihil. dicit pius papa. Nihil ,pdeſt ieiunare homini vel orare ꝛ alia bona ,opa facere niſi mẽs ſubtrahat abũdta re. Qua ,pter dicẽ Bernũ. in ſermone. Si ſola gula peccauit ſola ieiunet et ſufficit. Si aũt peccauerũt mẽbra cetera cur non ieiunet. Ieiunet ergo ocul? ab illicito viſu. auris ab auditu manus a tactu. coz a prauo deſiderio quia habet in cano. de pe. di. i. mentiũ. dicẽ Hiero. Nõ valet abſtinẽna ciborũ ſine mor nificatõne vicioꝝ. De quo Ber. Sine re ra cõuerſione ad deũ null? patet acceſſus ad vitã. nã ſicut totũ coz eſt querſum in affectõ mbus. ſic ad deum debet eſſe cõuerſum ſimul cũ membris que arma fuerunt iniquitatis. quibꝰ pena debetur p̃ qualitate cõmiſſorum. breille. ¶ C ¶ Secundo ieiunũ debet fie ri pura intẽtõe. quia magiſter dicit in. ij. di. xl. c. i. Actus ſimpliciter mali ſunt qui puer ſam intentõem habent. Ratio greg. xxiij. moza. c. xxxiij. et deinceps. Intẽtio ꝑſtimit

fundamentum opi nostro. nā mala intentio facit opus bonū nō valere. Hern̄. Intende in deū et ꝓpter deū. in omni actōne bona da deo honorē et tibi hūilitatē. sic et de ieiunio. Tercio ieiuniū debet fieri cū cōscientie purificatōe Quia dicit Cris. non valet opus abstinentie sine m̄dicia cōscientie. Isa. i. Lauami mundi estote. auferte malū cogitationū vr̄arū ab oculis meis. Eo ꝙ scribit̄ Ecc̄i. xxxiiij. Qui baptisat̄ a mortuo. et iterū tāgit eū q̄d ꝓficit lauatio illius. Sic homo qui ieiunat a cibis et nō a peccatis talis cibat diabolū ut dicit Petrus rauañ. Ieiunātibꝫ nobis diabolus esurit qui nr̄is semꝑ satiatur culpis. ex quibꝫ capit satietatē qñ voluntatē ꝑcipit. hoc est qñ peccator eius voluntatē facit. Quarto ieiuniū debet fieri cū virtutū multiplicatone De quo Leo papa. abstinētia sola nō est fructuosa nisi addant̄ cetera opa bona scꝫ elemosina et humilitas. De humilitate dicit p̄s. xxxiiij. Humiliabā in ieiunio aīam meā. alias ñ ꝓdest ieiuniū. ut dicit Hiero. Quid ꝓdest corꝑis abstinentia cū intus aīa tumescit suꝑbia. Itē ieiuniū dꝫ fieri cū elemosina. qꝛ dic̄ Cesarius. Ieiuniū sine elemosina est sicut lucerna sine oleo. Ideo Isa. lviij. Nonne hoc est ieiuniū quod elegi. frange esuriēti panem tuū et egenos vagosqꝫ induc in domū tuam cū videris nudū operi eū et carnē tuā ne despexeris. Nam s̄m ambro. illud ieiuniū dñs approbat qđ ad oculos eius manus elemosinarum leuat. (x) Dixi quarto videndum est de ieiunio qui ad hoc obligent̄. Et rñdet̄ s̄m sanc. tho. in scđa. ij. q. cxlvij. ar. iiij. qui dicit. Omnis xp̄ianus qui venit ad terciū septēnium. i. ad. xxi. annū tenet̄ ad hoc ieiuniū ex statuto ecclesie ut semel in die ꝯmedat cibuꝫ quadragesimalē. Nam dicit sanc. tho. quotiens in die ꝯmedit ex cōtemptu vltra semel. totiēs frāgit ieiuniū et venit cōtra ecclesie statutū. Et dicit notāter ꝯmedit. ꝑ qđ innuitur cibus sumptus ad nutritionē. De alijs vero que manducāt̄ ut medicamētū secus est. Nā cibi sunt quadruplices. Primus est cibus q̄ principaliter ordinatus est ad nutriendū corpus. ut sunt panes pisces pulmentaria ficus vue amigdala pira poma nuces non cōfecte et omnia similia de quibꝫ nō licet manducare extra horā vnice ꝯmestionis. et qui secꝰ facit agit contra statutū ecclesie et soluit ieiunium Secūdus cibus est qui māducat̄ nō ꝑ modū nutrimenti nec nutrit corpus. sed sumit̄ per modū medicamēti expellens suꝑflua corꝑis ut sunt pillule et silia. et talia non soluūt ieiuniū ecclesie licet nature. Tercius cibus est q̄ nō nutrit de se. sed sumit̄ ut medicina ad alterandū cibum sumptū ut melius digerat̄. sicut zinziber et muscatū et species aromatice. qui em̄ de illis sumeret ex causa iam dicta nō ꝑ hoc veniret cōtra ecclesie statutū. Quartus cibus est cc̄fectionū et electuariorū. De his sanc. tho. in scđa. ij. suꝑ quarto senten. dicit. Si aliquo mō nutriāt. nō tñ principaliter assumant̄ ad nutriendū sꝫ ad digestionē ciboꝝ nō soluūt ecclesie ieiuniū nisi adessꝫ īmoderata libido vel fieret in fraudem. ut si eis in magna quātitate vteret̄ ut alijs cibis ad famem extinguendā (y) Sed d. quid de potu an ꝑ potum soluat̄ ieiuniū. Rñdet sa. Tho. vbi supra ꝙ ecclesia instituēdo ieiuniū nō intendit interdicere nisi binā manducatōem. sed sumptio potus nō est māducatio. igit̄ qui potat extra horā vnice comestionis nō dicit̄ ꝓpter hoc bis manducare. nec ideo dr̄ statutū ecclesie frāgere nisi in fraudē faciat vel immoderate potu vtat̄. quia sic posset peccare et meritum ieiunij ꝑdere. sicut ille qui immoderate in vna cōmestione cibū sumit. (Sed dicere sunt ne alique ꝑsone que possint excusari de p̄cepto obseruātie huius vel alteriꝰ cuiuslibet ieiunij. Rñdet sanc. tho. et Petrus de palude et Durādus sup. iiij. sen. ꝙ sic. sꝫ in his vbi est legitimū impedimentū et rōnabilis causa. Et primi qui excusant̄ sunt pueri, iuuenes qui nondū attigerūt. xxi. annum. qꝛ tales sunt in statu augmēti. et indigēt cibo Cōueniens tñ est ut etiā in hoc tꝑe ad ieiunādum se exerceāt plus vel minus s̄m modum sue etatis et possibilitatis. Juniores v̄o religiosi s̄m wilhelmū in soluendo ieiuniū debent se submittere discretōni p̄latorum. (y) Secūdi sunt infirmi qui etiā non tenent̄ ꝓpter debilitatē virtutis naturalis. nam infirmꝰ nimis grauaret̄ si deberet vna vice simul sumere quod sufficeret ꝑ diem naturalē. Et etiam ꝓpter cibaria ieiunantium. que cōiter ꝑiculosa sunt infirmitati. et etiā ꝓpter horā comestionis. que ꝯmodose ab infirmis nō pōt

seruari. Sed dicit Wilhelmus q̄ ꝓ quanta et quali infirmitate ieiuniū soluendū, sit sup̄ hoc standū est iudicio boni viri. Sz tñ Tho. videt̄ innuere q̄ si est tanta et talis q̄ euidēs est q̄ nō cōpatit̄ ieiunio. vel q̄ ieiuniū esset in augmentū infirmitatis et in p̄iculū corp̄is tunc infirmus p̄ se posset soluere ieiuniū. Si aūt hoc sit dubiū tunc standū est iudicio p̄iti medici vel discreti viri sciētis noscere causaz morbi. qz ieiuniū nō semp̄ nocet infirmis. sz sepe ꝓdest ut notat̄ in collecta de ieiunio. in qua dicit̄ Ut hoc solēne ieiuniū quod aīabꝫ corp̄ibusq̄ curandis salubriter est institutuz

3 Tercij qui excusant̄ sunt paupes qui nō p̄nt semel habere in hora comestionis q̄d̄ sufficeret ad victū vnius diei. ut sunt ostiatim mendicantes. Si vero p̄nt semel habere q̄d̄ eis sufficiat ad vnā ꝯmestionē nō excusantur ꝓpter paup̄tatē a ieiunio ecclesie. Quarti sūt laboratores. De quibꝫ san. tho. Si sint ꝯui et rustici obligati suis dñis ad laborandū. et talem laborē nō p̄nt sufferre cū ieiunio excusant̄. Si aūt voluntarie sibi vel alijs laborāt est distinguendū. quia si sine labore aliunde p̄nt sibi sufficere quo ad necessaria vite tunc tenētur ieiunare. Si aūt nō p̄nt nisi laborēt et tñ cum minori labore q̄ꝫ totius diei ut vsq̄ ad meridiē p̄nt acquirere q̄ habeant cum hijs quorū curā gerūt adhuc tenent̄ ad ieiuniū. Si autē nō p̄nt laborare q̄ victū sibi et suis necessariū acquirant nisi ieiuniū frāgāt. nec p̄nt aliunde acquirere de quo viuant. tūc p̄nt ꝯm dispensatōem sui sacerdotis ieiuniuz soluere et laborare ꝓ acquisitōne necessariorū vite. Ex illo patet q̄ intentio maioris lucri non necessarij nō excusat hoīes a peccato. si ꝓpter hoc ieiuniū soluāt. Similiter qui cōducūt oparios et pactū ponūt ut ieiuniū frangant ut plus atq̄ fortius laborēt peccāt. nisi festinātia opis necessarij hoc requirat ut ꝓpt̄ hostes aut ꝓpter inundatōes aquarū aut propter aliquā aliā hmōi cām ꝓpter quam res destrueret̄ et periret nisi festināter occurreret̄.

A Quinti qui excusant̄ sunt p̄egrinantes De quibus sanc. tho. Si p̄egrinatio ꝯmodo se differri p̄t aut diminui absq̄ detrimento non sunt ꝓpter hoc ieiunia ecc̄iastica p̄termittēda. Si aūt immineat nec̄itas statim p̄egrinandi et magnas dietas faciēdi et simul cum hoc ieiunia nō p̄nt obseruari non obligat̄ hō ad ieiunandū. videt̄ tñ q̄ in talibꝫ recurrendum est ad dispensatiōem sup̄ioris nisi forte alicubi nō esset ꝯsuetum. qz p̄lati dissimulantes vident̄ assumpta annuere. Sed p̄egrinatio volūtaria nō excusat dimissionē ieiunij ecclesie. Si vero imponit̄ a cōfessore tūc coaptandum est tp̄us. ut absq̄ ieiunij fractōe fiat Si vero ieiuniū occurrit infra tp̄us p̄egrinationis. tp̄andus est labor vie ut ieiuniū simul possit obseruari. qz nō videt̄ causa sufficiens trāsgrediendi generale p̄ceptū ecclesie illud quod volūtarie assumit̄ ab homine. aut q̄d̄ imponit̄ a simplici sacerdote.

B Sexti sunt mulieres p̄gnantes siue lactātes. si. n. necessitas debilitatis corp̄alis impedit eas. ñ tenent̄ ad ieiuniū. qz debent accip̄e cibuz nō solū ꝓ se sed etiā ꝓ nutrimento fetus. et etiā qz p̄gnantes varia solent hr̄e desideria ciborum diuersorū. vbi em̄ timet̄ ꝓbabiliter de p̄iculo earū vel aborsu non solum p̄nt sed sp̄ tenētur soluere ieiuniū.

Sed d. vtrū vxores ꝓpter ꝓhibitōez virorū debeant dimittere ieiuniū. Rñdet Innoc. licet dimittere debeāt vota nō tñ ieiunia ab ecclesia instituta. nisi forte ꝓpter scandalū vitandū. Et tunc sacerdos dispensare possit. ut. l. dis. ut cōstitueretur. hoc etiā vult Hosti. Sed diceres vtr̄ ieiunia possint redimi. Rñdet Innocē. Ieiunia ecclesie non p̄nt redimi nisi causa necessitatis subsit. sed ieiunia volūtaria p̄nt redimi etiam sine vlla causa et intermitti. que etiaz in p̄nia imponunt̄ redimi p̄nt auctoritate sup̄ioris. ut patet extra de vo. et voti redemp. c. magne. et duobus sequētibꝫ. Et dist. lxxx iij. c. p̄sbiter. in fi.

C Dixi quanto videndū est de ieiunij vtilitate. que est multiplex. Primo p̄ ieiuniū offensa dei placant̄. De q̄ Jone. iij. cū ciuitas magna Niniue interire debebat tūc p̄dicauerūt ieiuniū tribꝫ diebus hoībus et iumentis. Et subdit̄ ibidē. Vidit deus opa eoꝝ quia cōuersi sunt de via mala et misertus est deus sup̄ maliciā quā locutus fuerat ut faceret eis et non fecit. Sic etiā habetur hester. iiij. q̄ hester tribꝫ diebꝫ ieiunando sentētiā de morte iudeorum datā reuocauit. Scd̄o p̄ ieiuniū oratio exaudit̄. Isido. Per ieiuniū oratio penetrat celū. i. Eid. viij Ieiunauimus aūt et rogauimus deū nostrū

Do. xl.

ꝓ hoc et euenit nobis ꝓspe. Nã dicit petrus rauaneñ. Cũ ꝑ ieiuniũ caro macerat̃ spũs expeditior ad ꝯtemplatõem reddit̃ Nã aues pigues sunt tardioris volatus. Idcirco instituit ecclesia vigilias et ieiunia in ꝓfestis magnis cum deuotõi et oratõi insistere debemus. Ideo san. Hiero. cõtra iouinianum dic̃. Nihil ita subtiliat hominis ingeniũ sicut parcitas cibi et potus. et ieiuniũ rite seruatũ. Et dicit notãter rite seruatũ ꝓpter ĩdiscretũ ieiuniũ. De quo Hiero. De rapina holocaustũ offert qui corpus immoderate ꝑ ieiuniũ castigat. qꝛ id quod ẽ ad necessitatẽ cõseruatõnis vite hoĩs nõ est subtrahẽdũ. eo ꝙ dicit apl's Rõnabile sit obsequiũ vestrũ. ad Ro. xij.

De eadem dominica Sermo. lxiij.

Ductus est ihũs in desertũ a spũ vt temptaret̃ a dyabolo. Math. iiij. D. Pro introductõne thematis orit̃ questio. Vtrũ tẽptatio sit appetẽda vel desiderãda. Rñdet sanc. Tho. in. ij. scripti. di. xxi. q. i. ar. iij. Et in ꝑte. iij. q. xli. arti. ij. in rñs. ad scdm argumentũ dicens. Temptari simpliciter acceptũ nõ est desiderãdũ nec appetendũ. qꝛ tẽptatio ꝑ se ordinata est ad hominis ꝑditõem. ad salutẽ vero nõ ordinatur nisi ꝑ accidẽs scꝫ ꝑ hoc ꝙ adiuuat̃ ꝑ auxilium diuine gratie. sed temptari et vincere supare et victoriã obtinere hoc est appetendũ. qꝛ sic temptari in se nõ ẽ malũ sꝫ magis ad virtutis exerciciũ qñ viriliter resistit̃. ꝓpter qd̃ dicebat dd̃ ps. xxv. Proba me dñe et tẽpta me Ideo aug. sup verbo dñice orõis. Et ne nos inducas in temptatõem dicit. Nõ oram⁹ ne veniãt temptatões sed ne inducam̃ in tẽptationem. qd̃ est succũbere tẽptatõi. nã sine dei adiutorio temptatõibꝫ resistere nõ valemus Et ideo vult rogari a nobis ne inducamur ĩ tẽptatõem ut erepti a casu temptatõis h̃ bñficiũ ab ipso nos hr̃e cognoscamus. Et hinc est ꝙ dicit s. tho. vbi sup̃. Sed qꝛ ꝓpter nr̃aꝫ fragilitatẽ victoria nimis dubia est ideo securi⁹ fugit̃ temptatio q̃ queriť. Isido. Quotiens orit̃ tẽptatio totiẽs dꝫ subsequi oro. ut et saluator docuit Luce. xxij. Orate ne intretis in temptatiõem. qꝛ dicit be. Ambro. Nihil em̃ fit nisi qd̃ deus facit aut fieri ꝑmittit. Potẽs est ergo deus volũtates a malo in bonũ flectere. ⁊ etiã temptatos labi ꝑmittere. Jõ necessariũ est nobis orare et dicere cũ ps. l. Spũ principali cõfirma me. Jõ et ipe ob hoc spũ ductus est in desertũ ut temptaret̃ ⁊c. C E In verbis ꝑmissis duo innuunt̃. Primo ꝓponit fugã seculi nr̃i redemptoris. ibi. ductꝰ est in desertũ. Secũdo subiũgit cãm malicie ipius tẽptatoris. ibi. ut temptaret̃ a diabolo De primo dicit. ductus est ihũs. q. d. quid fecit ihũs in deserto ꝑ hos. xl. dies. Rñdet Symon de cassia. ex euãgelio non habet̃ aliud nisi ꝙ ieiunauit et temptatus fuit. Sꝫ qd̃ nã facere debuit. O q̃ dure ieiunauit squalida facie ab inedia ⁊ ieiunio cruciatus. nõ habens matrẽ neq; aliũ quẽq̃ hoĩem in deserto sodalẽ. sed inter bestias ꝯuersatus ꝯsortio angeloꝝ nõ carebat qui ꝯsortium hoĩm declinabat nõ fouebat̃ domo. sup hoĩm naturã agebat. carebat lectulo. nec puluinar supponebatur diuĩo capiti hũanitus quiescẽti. sedile nõ erat ei. terra stratũ fuerat. carebat tugurio. nl̃lam habuit domũculã. nec aliquo tecto tegebat̃ ab intẽpestate aeris. nõ erat viriditas graminis hyemis. nec arbores erãt frondose foliis. nec habitaculũ sibi fecisse legimus vbi stetissent pedes eius. sed omnino penã ei dabat locus et tꝑus. Quid igit̃ fecit. ludebat cum bestijs aut dormiuit aliqñ cũ nõ ꝯmedit quasi diceret nequaq̃. Et subdit Symon de cassia. Quid igit̃ faciebat. temerariũ est diffinire quod nõ scripserũt celici notarij. Sed indubitãter credimus ꝙ in om̃ibꝫ agebat salutem oĩm nostrũ oñdens ꝑ exemplũ ꝙ hõ prius debet hr̃e suiipius q̃ alterius curã. Sed d. quõ pia mater sustinebat eius absentiam. Rñdet Symon de cassia d. Ipa nouerat filij voluntatẽ et eius salutis nr̃e recupande ineffabilẽ atq; infallibilẽ actõis ꝑordinatõnem et sic amodo ipa erat subiecta filio in regimine quẽ vsq; mõ habuit subiectũ more hũano et cognoscebat ĩ eo eternũ ꝓpositũ ꝓ salute humani generis restaurãda. ⁊ ꝙ iniuit seculi fugam F Dixi. scdo subiũgit causam fuge. cũ dicit. ut temptaret̃ a diabolo. Pro quo sciendũ ꝙ tres habemus hostes aĩarum nostrarũ. et in hoc triplices habemus tẽptationes ad peccata inclinãtes. ⁊ ut sepius vin

cētes scz carnē demonem et mundū cū mem
bris scz malis hoībus. Tēptat em̄ nos caro
suis delicijs. De quo ad Gala. v. Caro con
cupiscit aduersus spm̄. Tēptat nos mūdus
honoribꝫ et diuitijs. De q̄ Joh. xvi. Pres
surā in mūdo habebitis. Et. i. Joh. ij. Om
ne qd̄ ē in mundo cōcupiscētia carnis est. et
cōcupiscētia oculoꝝ et supbia vite. Tēptat
dyabolus prauis suggestiōibꝫ insidijs ⁊ blan
dicijs circūiens nocte ac die querēs quē de
uoret. i. Petri. v. Primū hostē scz carnem
vincere debemus fugiēdo eius delicias. i. co
rin. vi. Fugite fornicatōem. Scd̄m hostem
s. mūdū vincere debemus odiendo. De quo
i. Joh. ij. Nolite diligere mūdū si q̄s diligit
mundū nō est charitas patris in eo. Terciū
hostē scz dyabolū vincere debem⁹ nō cōsenti
endo. Bern̄. Nō sentit qui nō ꝯsentit ad cul
pā. ¶ G ¶ Item nota vltra hec oīa adhuc
multa generalia sunt coadiumenta quibꝫ p̄t
se hō tueri et defendere et ad resistendū ar
mare cōtra quālibet temptatōem ad quodcū
q̄ viciū inclinantē. que adiutoria eliciuntur
ex dictis wilhelmi parisien̄. in tractatu suo d̄
virtutibꝫ. primū est qꝛ om̄is spēs vicij offen
dit oēm spēm virtutis ꝓpter earū cōnexionē
et ideo ex qualibet specie virtutis p̄t hō sibi
remediū inuenire ꝯtra omnē culpā et pugnā
Et cōtra q̄cūq̄ temptatōem dat exemplū il
le doctor sic. Cū quis tēptat̄ de vxore ꝓximi
sui talis sic tēptatus in hac tēptatōe recurrat
ad fidem. et sup̄ hoc ꝯsulat eā ip̄a sibi dicet.
nequaq̄ illud facias qꝛ intoxicatū atq̄ mor
tiferū est hoc poculū voluptatis. si biberis cer
te morieris. Itē si sic tēptatus ꝯsulit timorē
ad abstrahēdū eū ab illo malo obijciet ei tre
mendū finaleq̄ dei iudiciū. omniaq̄ inferna
lia supplicia que oportet eū ꝑpeti ꝓ tali feda
ac breuissima delectatōne. Spes dicit. quid
mihi talia offers in terris caro miserrima cū
expectem tā grandia bona in celo. certe nō p̄
dā nec dimittā illa eterna gaudia ꝓpter hāc
quam mihi offers fallacissimā turpissimā et
breuissimā voluptatē. Charitas dicit. ego do
minū meū habeo mihi charū. quare ꝓ tā vili
p̄cio ip̄m nō vendā aut amittā. gratiā ei⁹ dili
go. ideo nō ꝓpter te offendā eū miserrima vo
luptas. Castitas dicit. inuanū laboras. puri
tatem mihi desponsaui. nescis qꝛ cū xp̄o rege

regū in baptismo m̄rimoniū cōtraxi. et illud
nullo mō polluā nec infringam. sed tm̄ placꝫ
mihi puritas mea. et cādor meus ut oīa illa
inq̄nata corpis tāq̄ mortē detester. Fortitu
do dicit. mirū est q̄ tu plumis et puluinaribꝫ
supare me cōtendis que nō timeo mortē subi
re. imo gladios et ignes ꝑata sum sustinere ꝓ
pter dn̄m meū ihm̄ xp̄m. Sanctitas dic̄ hec
imago est dei viui et templum ip̄ius factū in
baptismo ei cōsecratū qd̄ violare et polluere
nō licet. Sapīa dicet. tu mihi obijcis et plu
rimū ꝯmēdas feculentiā luxurie. nescis quia
ego sum illa in quam nihil inquinatū cadit.
Et que diuine dulcedinis sapore dulcorata
gaudeo vas habere mundissimū recede a me
maledicta belua. Et sicut dictū est de ista tēp
tatōe carnis quō hō p̄t se ꝯtra eā s̄m modum
p̄dictū defendere. ita p̄t sil̄r fieri in oībꝫ alijs
tēptatōibꝫ ꝯsiderādo cuiuslibet virtutis dig
nitatē ꝓpriā opatōem effectū eius cālitatem
modos materias et fines cuiuslibet earū. sic
em̄ in qualibet virtute inueniūtur diligenter
aduertēti plura repugnātia cuilibet vicio que
p̄t opponere tēptātibꝫ istis. s. demōi carni mū
do et temptatōibꝫ eorū. ¶ H ¶ Scd̄m re
medium et iuuamentū ad pugnandū cōtra
tēptatōes est cōsideratio horrēde turpitudīs
huius vicij ad qd̄ tēptās nitit̄ allicere et de
ducere et cōsideratio oīm nocumētoꝝ q̄ illō
viciū cōsueuit facere hoībꝫ in bonis tp̄alibus
ꝯplexiōibꝫ in corpibꝫ et ī nat̄ alibꝫ. Et insup̄
ꝯsideratio p̄ciositatis v̄tutis opposite ⁊ oīm
bonorū q̄ eadē virtus hoībꝫ affert. Exēplū si
tēptet̄ hō de gula cogitet q̄ multa mala opa
ta sit antiq̄tus in hoībꝫ. nā primos ꝑentes ex
paradiso expulit. domorū fulmīa adduxit. ociū
em̄ et abūdātia panis peccare fecerūt sodomā
ut habet̄ Ezech. xvi. hoc vicio ꝓpl̄s isr̄l iram
dei meruit. Vn̄ d̄r in p̄s. lxxvij. Adhuc esce
eoꝝ erāt in ore ip̄orum et ira dei ascēdit sup̄
eos. Multa etiā hodie mala hoībꝫ opatur. qꝛ
corpa destruit multas in eis infirmitates ge
nerat. vitā abbreuiat et mortē an̄ tp̄us addu
cit qꝛ multa plures crapula q̄ gladio interfi
ciunt̄. aīabꝫ etiā multipliciter nocet. qꝛ cū i se
sit peccatū. multa etiā ex ea oriūt̄ peccata alia
vt sunt luxuria ebrietas discordie. cecitas in
tellectus auaricia. Appetūt em̄ gulosi diuiti
as ꝓpter ꝯseq̄ delectatōes sensuales ad quam

sequit omnis spēcies iniustīcie ut furtū rapi/
na omnis iniusta ablatio. Dilz cū bō tēptat
p gulā cogitet oīa bona q̄ opposita vtus-s. tē
panna solz afferre q̄z multa supius sunt enu
merata. cū em̄ mō dicto ppēdit et cogitat p
cios itas virtutis ac ei⁹ vtilitas et bona q̄ boi
infert et sic cogitat turpitudo vicij p qō quis
tēptat et eius vilitas ac multiplicia nocumē
ta q̄ homī affert tūc ipa temptatio quasi vul/
nerata debilitat et psternit. et tandē totali/
ter disparet quēadmodū exhibita luce tene/
bre defugiūt. sic q̄ homo a se pctm̄ p quod tē
ptat reijcit totaliter et abominat. ¶ J ¶
Terciū est incentiuorū ad vicia et occasionū
declinatio et fuga. hec remedia cōtra tēptatio
nes em̄ sunt quasi instrumēta diaboli ad nos
dū. ad hoc aūt valde coopat ut bō custodiā
habeat sēsuū exteriorū. p hos em̄ fiūt prio im
missiones cogitationū malarū q̄ sūt sagitte tē
ptatoris quasi a remotis emisse. postea vene/
nū ad gladios cū sz cogitationē subsequit
delectatio. et sic tandē fit cōgressus luctatōis
quasi inter brachia. cū-s. supuenerit psensus
tunc enim bō quasi inermis vi ipius tēptato
ris succūbit et pstratus opprimit. Sūt em̄
sensus nūi corpei exteriores tāq̄ fenestre cor
pis p quas oīa exteriora mittūt nūcios suos
ad interiora ad hūanū aīm vbi causant mul/
tas cogitatōes malas. multa desideria inor/
dinata et cetera hmōi. de quibo bō temptat
et ad pctā varia inclinat. Vtile g̃ remediū ē
sensus cohibere et oēs peccatorū fugere. p pos
se occasiones ¶ K ¶ Quartū remediū et iu
uamentū ptra tēptatōez ē diuinoꝝ eloquioꝝ
recordatio in quibo inueniunt ꝛba medici/
nalia cōtra oēm vexatiōem spūalē. et etiā exē
plū de his q̄ sibia passi sūt ꝛ remedia q̄bo adiu
ti tēptatōibo pualuerūt. Et itē pminatōnes
pmiatōes pmēdatōes et alie quasi infinite p
solatōes q̄bo bō animari p̄t ad fortiter et viri
liter resistendū. Quintū remediū ē psidera/
tio q̄ dignū sit et q̄ debitū ut fideles sim⁹ de
creauit. aīaz et corp⁹ dedit. a mūno nos vtero
egressos fouit et custodiuit. et vsq̄ nūc rexit
et gubernauit. et ita de alijs innumerabilibo
bēficijs. hec em̄ cōsiderāda sunt. p q̄z pside
ratōe et cognitōe animem̄ ad defendendum
bonoꝝ ē eiusdē dn̄i nr̄i ptra demones et oēs
inimicos eius solicite cauēdo ne aliq̄d hono
ris vel reuerētie ei subtrahat vel aliquid iniu
rie inferat. ¶ L ¶ Sextū est cōsideratio dig
nitatis et nobilitatis hūane cōditōis. q̄ em̄ illā
intelligit et diligēter cōsiderat nullatenus in
tāta īmūdicia pctoꝝ psistit et cloacā ipaz ō fa
cili pjcit et cōculcat. ppter hoc Tullius in li.
tusculanarū q̄st. d. q̄ oēm aī fedatōem in cō
spectu positā ptēnit hūana nobilitas. Nā pp
ter hmōi dignitatē hūanā verecūdissimū vi
deri oz hōi cū ipe descēdit ad opa brutoꝝ et
nō potius elevat ad opa virtutū. et sic ad cō
uersatōem angeloꝝ et intelligētiarū cū q̄bus
fm ptē potiorē scz rōez q̄uenit. Rex. n. potēs
et nobilis valde verecūdaret opibo sutorie
aut agriculture se applicare. In hoc. n. vi de
ret degenerare a sua nobilitate et incōpabil/
plus degenerat hō declinās ad petulantiam
brutoꝝ et ad vanitates quaslibet atq̄ spurci
cias mūdanoꝝ refugiēs ¶ M ¶ Septimū m
ē psideratio vilitatis et indignitatis eoꝝ q̄ nos
vicere conat. sic sūt res aliq̄ inaīate ut vinuz
diuitie caro pecunie brutalitates et mollicies
valde em̄ verecūdū sibi reputaret nobilis et
famosus miles vinci a vili psona vel ribaldo
aliq̄. ita et nos valde opprobriosum reputare
debem⁹ vinci a rebo q̄ vilissime sunt respectu
boīs q̄ tā nobilis et fm potiorē sui ptē. s. ani
mā spūalis res ē cuius rōis iudicio corpus p
oīa proformari et subesse deberet. Octauū ē cō
sideratio q̄ p̄secrati sumus in baptismate ꝛ q̄
ibi caracter xp̄i nobis impssus est. ppter q̄d
valde verecundū ē hoī aliquā deordinatōez
aut turpitudinē admittere in se et in viribus
aie sue. b. n. bō q̄z tulecūq̄z honestatis facere
refugeret et fieri abhorreret ī eccīa aut alio lo
co p̄secrato q̄to magis hō in seipo vereri oz
de hmōi cū magis p̄secratus sit. Scitas q̄p
per xp̄iani homīs cuiuslibet et scīmonia aie. tā
to maior ē tātoq̄z venerabilior q̄z sanctitas tē
pli materialis q̄to veritas ē p̄stātior figura ꝛ q̄z
to res ē sublimior suo signo q̄ scītas q̄ eccīe
p̄stat in p̄secratōe epali figura ē. et figura sc̄i
tatis baptismalis. iuxta illud apli. i. Corint.
iij. Templū dei sanctū est quod vos estis. si
igit quis veretur aliquid turpe facere in eccle
sia p̄secrata ppter figurā et signū sanctitatis
q̄to fortius in seipo ppter veritatē sc̄itatis.
Nā dicit aplus. i. Cor. iij. Nescitis q̄ tēplū
dei estis et spūs dei hītat in vobis. Si quis

aũt templũ dei violauerit dispdet illũ deus. Ad idẽ facit etiã cõsideratio imaginis dei in nobis. qz ad imaginẽ suã fecit deus spm̃ nostrũ. Si igit̃ ymago lignea crucifixi in veneratõe est hñda et nõ inqnãda. ut habet̃ de offi. oz. c. ij. li. vi. in fi. q̃to magis imago dei viua que est humana aia qz pt̃ãtioz est ofi re corpali. De quo Ber. in li. meditationũ. totus mũdus ille nõ pt̃ estimari ad pciũ vnĩ aie. Jõ solicite est curandũ ne eã maculem̃. De quo Deutro. iiij. Custodi temetip̃m et aiam tuã solicite. Rõ aug. Quia maius ẽ dãnũ in amissione vnius aie q̃ mille corpum. Jdeo Eccĩ. x. Fili in mãsuetudine secua aiam tuã et da illi honorẽ sm meritũ suũ. Jndignum em̃ est ut creatura rõnalis in hoc deum inhonoret. in quo eam deus p̃ ceteris creaturis honorauit. Jdeo Bern̄. sup cãtica dicit. de dignitate aie et de eius mũda cõseruatõne in hec vba. O aia insignita dei imagine decorata dei similitudine. redempta sanguine. et subdit. Quãto aia cognoscit melius suã originem et dignitatẽ tãto amplius erubescit vitã degenerẽ. nã aia est dei spõsa. et regis regũ sororz et filia. Jdcirco impia temeritas ẽ corruptibilibꝫ et infernalibꝫ eã exponere. ¶ Nonũ est imitatio celestis regis ad pugnãdõ hostes aiaꝝ nraꝝ iã dictos. Aug. Deus de celo nos inuitat d. Certate adiuuabo. vincite cozonabo. qz nobiscũ est in hac pugna. hie remie. xx. Dñs mecũ est tanq̃ bellator fortis ꝛ ps. xc. Cũ ipo sum in tribulatõe. Decimũ est cõsideratio q̃ hõ oms actus suos tã exteriozes q̃ interiozes facit in cõspectu dei et sãctorũ angeloꝝ. mõ malũ quod nõ faceret in pspectu hois ꝓpter verecundiã et timorẽ pl9 vitare dz in oculis dei oia videtis. Jõ Boe. de cõsolam li. v. psa vl. dicit. O magna nobis indicta ẽ nccitas ꝓbitatis cũ oia agimus añ oculos iudicis cuncta cernẽtis. puer. xv. Jn omni loco oculi dñi cõtemplant̃ bonos et malos. Jdeo erubescẽ ania xpiana in pspectu sponsi et dñi dei sui aliq̃d turpe facere i q̃ posses sibi displicere. nec cogita aliq̃d mali vnq̃ te posse ab oculi eius abicõdere. ad heb. iiij. qz oia nuda et apta sunt oculis ei9. Undecimũ est mortis memoria q̃ est certissima ꝛ hora mortis penitus incerta. Et hoc remediũ docet nos scriptura. Eccĩ. vij. In oibꝫ opibꝫ tuis mẽorare nouissima tua et in eternũ non peccabis. Et socrates. Dũma philosophia est meditatio mortis assidua. nã mẽoria mortis appetitũ voluptatis extinguit. De q̃ Bieronimo. in epla ad paulinũ. Facile oia cõtemnit q̃ sp̃ se cogitat moritur. ¶ Duodecimũ est psideratio ipius carnis hũane q̃ fetorem̃ erit horrẽda mortua ad quã nũc viua inordinate afficimur. Que q̃dẽ caro ut d. Jnnocẽ. in principio est sperma. in medio saccus stercoꝝ in fine cibus vermiũ. Aug. Cogita igit̃ cũ caro in puluerẽ dissoluet̃ vbi tũc supbia erit. vbi cervix erecta. vbi verboꝝ iactãtia. vbi ornatus vestiũ. vbi varietas delitiaꝝ. velut somnium euanuerũt. et amatorẽ suũ miserimũ derelinquunt. hec Aug. in li. de medita. Jdeo recte dixit quidã philosophus. cum quidã iuuenis in pulcritudine sua multũ se extolleret. Quid tibi vis pulcher fieri. q̃ hoc remedio visitat vilibꝫ mus parisien̄. q̃ hoc remedio visitat vilibꝫ mus parisien̄. q̃ hoc remedio est quidã iuuenis in pulcritudine. acceptis em̃ caput cuiusdã speciose mulieris defuncte. postq̃ putrefacta fuerat. et caput illud carnibus denudatũ et illud referebat secũ ut quotidie cum arripet eũ carnis temptatio inuitet illud ut p̃ hoc displiceret ei pulcritudo carnis viue quã sciebat cito p̃ mortẽ et putrefactionem ad illã deformitatẽ puenire. ¶ Jdem ctõem ad illã deformitatẽ puenire. ¶ Tredecimũ est psideratio ignis gehẽne ꝛ pene narũ infernaliũ que sunt eterne duratiõis et untolerabiles acerbitate. q̃ em̃ illa attẽte considerat sine dubio de calore illius ignis eterni sibi refrigeriũ faciet contra temptatõem. Jsa. xxxiij. Quis poterit habitare de vobis cũ igne deuorante. aut quis habitabit ex vobis cum ardoribꝫ sempiternis. Nã sicut peccatis vulnus oñditur virga ut timore a puerilibꝫ illicitis deterreant̃. Sic homo libũp̃t debet̃ ꝓpter nere infernalẽ carcerẽ et eternã penam ut nõ cõsentiat peccatis. Quia dicit Albanus. quicquid mala egerũt ibũt in ignẽ e. Decimũquartũ remediũ est cõsideratio nobilitatis et pciosi tatis brauij et corone quã rex celorũ pollicet fideliter certãtibꝫ et vincẽtibus. ad Ro. viij. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriã que revelabitur in nobis. Etenim exquo tot et tanta discrimina vilipendunt pugnatores seculares et alij quicq̃ temporalibus cũ magna difficultate et periculo ꝓ gloria decertãtes momentanea aut ꝓ mercede vilissima temporali. Quid facerent laboratores spũales si lucide attenderẽt

quanta securitate et facilitate consequi possent et obtinere illa que ꝓmittunt̃ in celis. Decimũ q̃ntũ est deuota imploratio diuĩ auxilij et inuocatio pijssimi atq; ꝓmptissimi auxiliatoris dei ut nos adiuuet et in temptatõnem non inducat. i. induci nõ ꝑmittat. si em̃ ip̃e ꝓ nobis quis cõtra nos. Ro. viij. Huius auxilij necessitatẽ sciẽs ecclesia ad oẽs horas dicit. Deus in adiutoriũ meũ intende et sepe clamãs ad dñm d. p̃s. xxxiiij. Expugna impugnantes me. Et item. exurge in adiutoriũ mihi. Scit em̃ se viribꝰ suis tot et tãtis certaminibus nõ posse sufficere. ꝟm quod scriptũ est. p̃s. cxxvi. Nisi dñ custodierit ciuitatem f. vi. qui cu. eam. (Q) Decimũ sextũ est adhibitio alicuius molestie aut afflictõis ꝟ bez vel laboꝝ vel alterius talis remedij. et si non cõgruat illud ꝓ qualibet hora maxĩe tñ ꝓ tpe blandiẽtis temptatõis petulantis carnis et lasciuientis saluberrimũ est illud apponere ut recitat idem wilhelmus de quodã q̃ hoc remedio vtebat̃. Quidã em̃ epũs habuit certa ferrea instrumẽta sic aptata ĩ se ut absq; vulneratõe caro hũana vehemẽter pungi posset et molestiã doloris vehementis absq; vlla sanguinis effusiõe inferrent. Hoc artificium ip̃e sensu et expĩentia docebat addiscere volẽtes. pũgens eoꝝ corpa fortiter. ita ut ip̃os ꝯpelleret ad clamorẽ. ⁊ ita leui aliquando corpis afflictõe magna carnis temptatio extinguit̃. Ecclesiasti. xi. Malicia vniꝰ hore obliuiõem facit luxurie magne. Berñ. Vulnus corpis sanat vulnus mentis. Decimuz septimũ remediũ est refrenatio malaꝝ cogitationũ. Nam ab ip̃a cogitatõe incipit temptatio immissa a demõe. ꝓpter q̃d ip̃a temptatio velut caput antiqui serpentis est reprimẽda. vt dicit Hiero. Ip̃e serpẽs lubricus totus nisi ꝑ caput teneat̃ statim elabit̃. i. nisi cogitatõi a principio resistat̃. eius nãq; caput debile est et facile conteri p̃t a principio. De q̃ Hiero. duz ꝑuulus est interfice eũ ut nequicia elidat̃ in semine. Nam ꝓpheta dicit Beatus qui tenebit et allidet paruulos suos. i. malos motus. mox ut nascunt̃ eijciet vt non sint in augmentũ. et ad petrã. i. ad xp̃m. hoc est q̃ ꝓptet xp̃m mox eis resistat. Et talis obtinebit hic veniã et in futuro seculo gloriam sempiternã. Quã nobis ⁊c̃.

Dominica Reminiscere Sermo. lxiiij.

Miserere mei dñe fili dauid Mathei. xv. et legit̃ in euãgelio hodierno. (R) Pro introductõe orit̃ questio. exquo hec mulier fuit aliena et gentilis. quis ip̃am docuit vel traxit ad petendũ xp̃i suffragia. Rñdet̃ inspirata fides xp̃i et gratia qua cognouit deũ eẽ bonũ sine quo nemini bene est nec voluit aliud habere bonũ nisi deũ. Vnde aug. in li. de natura boni dicit. Tale bonũ deus est ut nemini eũ deserenti bene sit. Et in rebꝰ creatis nullũ est bonũ quo aĩa sit beata nisi deus. Ex his verbis orit̃ scd̃a causa siue ratio. Nã cuz mens eius fuit grauata et dolor cordis interior. Et cũ cognouit q̃ esset a deo fide sepata canis nominata. et filia a demonio capta dolebat et plãgebat. et medicũ querebat dicẽs miserere mei dñe fili dauid. Tercia ratio est vulgata fama xp̃i luce clarior. Ip̃e em̃ ẽ lux vera que illumĩat omnẽ hoĩem venientẽ ĩ hũc mundũ. Joh. i. Illuminauit eã egressus de terra genezareth relictis calũniatoribꝰ. s. iudeis secessit in ꝑtes tyri et sydonis que erãt ciuitates gẽtiliũ vbi mulier chananea egressa clamabat miserere mei dñe fili dauid. (S) In summa euangelij duo innuũt̃. primo innuit̃ virtuositas mulieris supplicantis scd̃o subiũgitur pietas exaudientis. Primũ patet in principio. ibi. o mulier ⁊c̃. De prĩo dicit In illo tpe. s. cũ xp̃s cibauit quinq; milia hoĩm quinq; panibꝰ et duobꝰ piscibꝰ post hoc iussit discipulos suos ire trãs fretum. ⁊ venit in terrã genezareth vbi scribe scãdalisati fuerant in doctrina cũ xp̃us dixit. Non lotis manibꝰ manducare nõ coinquinat hoĩem Tunc egressus igit̃ hiesus scz de terra genezareth. relinquẽs obstinatos iudeos secessit in ꝑtes tyri et sidonis. He ꝟm remigiũ fuerẽt ciuitates gẽtiliũ. d. Cri. In h̃ fecit ut bonꝰ venator q̃ cũ ĩ vno loco nõ capit ad aliũ se trãsfert. Et sic ip̃e cũ in terra iudeorũ ꝑ rethe verbi dei homines cape non posset in terrã gentiliũ se trãfferebat. nã cũ iudei escã dei abominabant̃ tũc corpalem suã illis presentiam retrahere voluit transferens se ad gentiles.

¶ Sed diceres. tñ docuit discipulos Math.x. In viam gentiũ ne abieritis. Rñ/ det Crisost. hoc est verũ ad p̃dicandũ. Igit̃ scribit Marci.vij. occultabat se ip̃m. quia & ibidem. Et ingressus domũ neminẽ voluit scire et non potuit latere. ip̃e enim inhibebat discipulis imitatõem illoꝝ et nõ receptõem si p̃ se venirent. nam et ip̃e sic recepit tres magos qui erant primicie gentiũ. Ideo subdit. Ecce mulier chananea. scz natõe a chanaan qui filius cham filius noe patrẽ dereliquit. Ñ terra ista dicit̃ chananea. qz ip̃e Cham primo eam inhabitauit. A finibꝫ illius egressa. Crisost. Chananei expulsi de terra p̃missionis fuerũt prudentiores iudeis. qz isti xp̃m expellebant ipi vero suscipiebãt. de quoꝝũ numero fuit hec mulier. ¶ Vro quo nota. Nulla res talis est hoĩ ita bona et p̃ficua quĩ etiã possz sibi esse damnosa et econuerso. verbi gratia. nã lux bona res est ut hẽt Geñ.i. Vidit deus lucem q̃ esset bona. et tñ sicut oculis sanis p̃ dest ita egris nocet. Sic̃ diuine terrene sciẽti illis bene vti & expendere qñ et vbi oportet p̃sunt. et nescienti obsunt et nocẽt ut dic̃ Ambro. Sicut diuine sunt impedimẽta reprobis ita bonis sunt adiumẽta virtutis. Sic̃ sicut bonũ vinũ multũ p̃dest hoĩni sano et sitienti. ita multũ obest egro et febricitãti. ita ẽ et de mulieribus. qz quedã mulieres legunt fuisse exempla vicioꝝ. quedã vero inueniuntur exempla p̃buisse virtutũ. Nã prima mulier scz eua fuit exemplar intpanie. vxor loth fuit exemplũ inobediẽtie. Jezabel vxor achab fuit exemplũ ydolatrie. et sic de multis aliis. Ita ecõtra beata virgo fuit exẽplar innocentie. anna vidua fuit exemplũ continentie. Chananea fuit exemplũ virtutũ et pñie. vñ de ista cõtrarietate admiras Orige. in ome. d. Mira res mulier caput peccati arma diaboli. expulsio paradisi. mater delicti. corruptio legis antique. veniebat ad dñm ihm. nã sic eua p̃buit exẽplũ peccati. ita hec mulier erat nobis exemplũ remedij. ¶ Nam cũ quis fuit gẽtilis tñ p̃mendat̃ quattuor virtutibus p̃claris. Primo p̃mendat̃ de fide que notat̃ in hoc q̃ fuerat gẽtilis. ut dicit Orige. Hec mulier non fuit oraculis incitata nec doctrinis salutaribus imbuta. nec xp̃i miraculis tracta. nec auditu edocta. tamẽ ihm verũ deum et hominẽ est cõfessa dicẽs. miserere mei dñe. f. d. nam eius filia p̃bat̃ in multis. Prio in hoc qz ip̃m p̃ virtutem pñiẽ vbiq; veraciter credidit. et ideo dicit Crisost. non attulit filiã sed fidẽ. nec rogat ut ad eam veniret sicut regulus fecit Joh.iiij. Nã ipa cogitauit ip̃e est qui omnia nouit absentia videt tanq̃ pñtia. oĩpotens est. Vñ beda in ome. Solo verbo salutẽ posse dare credidit. cuius pñiam corpis nullã requirit sicut cẽturio Mat.viij. qui dicebat. dñe non sum dignus vt intres sub tectũ meũ. Scõo patet eius fides in hoc qz nullũ aliũ nisi xp̃m p̃ adiutorio inuocauit De quo Orige. O prudentia femine. non fuit ad hoĩes seductores. nõ est secuta pateres fallaces. nõ p̃soluit demones. nõ quesiuit incantationes ligaturas. nõ p̃fugit ad falsa p̃fidia ut aliqui xp̃iani faciũt qui a falsis vatibꝫ auxilium postulãt. Cõtra illud Leui.xix. Nõ declinetis ad magos nec ab ariolis aliqd scisciteminĩ ut polluamini p̃ eos. Et ibidẽ. c.xx. Anima que declinauerit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cũ eis ponã faciẽ meã sup̃ eã et interficiã illã de medio ppli sui. Sic eñ mortuus est saul p̃pter iniquitates suas. i.paralip.x. Cogp̃ soluit phitonissam que debebat suscitare samuelẽ. ut habet̃ .i. Reg.xxviij. et dicit glo. q̃ nõ fuit Samuel in p̃pria forma sed fuit diabolus in specie samuelis qui dixit sauli. cras tu et filij tui mecũ eritis. sic mortuus est ochozias. iiij. regũ. i. eo q̃ p̃soluit deũ accharon. Ob̃ xp̃ianis p̃nũc multo minus licet ut habet̃ in cano. xxvi. q. v. Nõ liceat xp̃ianis tenere traditões gentiliũ et obseruare vel colere elementa aut lune aut stellaꝝ. cursus aut inanem signoꝝũ fallaciã. nec incãtatõibꝫ herbariũ que medicinales sunt aliquas obseruatiões vel incãtatiões liceat attẽdere. Si quis aũt paganoꝝ p̃suetudinẽ sequẽs secus fecerit quinq; annis pniam agat. ¶ Hz heu sunt alligãtes tñ ita eueñt sic phitonissa dixit. Ñ det aug. d. i. li. de ciui. dei. et hẽt i ca. xxvi. q. v. c. nec miꝝ. d. Nec miꝝ de magoꝝ p̃stigiis his enim portentis p̃ demonũ fallaciã illuditur curiositas humana qñ id impudẽter appetit scire q̃ nulla rõe eis compent inuestigare. Hec potestas ideo dat̃ immundis spiritibꝫ vt puerlos sibi aptent b̃ est p̃auos hoies seducant illos qui spernũt veritatẽ et credunt

mendacio. De quibus apl'us dicit. ij. ad thi
mo. iiij. Erit em̄ tp̄us cū sanā doctrinā nō su
stinebūt sed ad sua desideria coaceruabūt si
bi magistros pruriētes auribꝰ et a veritate q̄
dem auditū auertent ad fabulas aūt ꝯuer
tent̄. Et tales credētes talia p̄stigia grauiter
sunt puniendi. ut dicit canō. xxvi. q. v. si q̄s.
Si quis clericus aut monachus vel secularꝭ
diuinatōem vel auguria esse crediderit obs
uanda vel sortes quas mentiunt̄ esse sanctoꝝ
quibuscūqꝫ putauerit intimādas cū his qui
eis crediderint ab eccīe cōmunione pellant̄.
Silr habetur ibidē. c. qui diuinatōnes expe
tunt et morē gentiliū subsequunt̄. vel in do
mos suas hmōi hoīes introducūt exquiren
do aliquid arte magica aut exp̄iēdi causa sub
regula quinquēnij iaceāt s̄m grad⁹ pnīe dif
finitos. Idcirco nō decet xp̄ianū aliū de auxi
lium petere q̄ꝫ a xp̄o. Iuxta illud p̄s. lix. In
deo faciemus v̄tutē et ip̄e ad nihilū deducꝫ
tribulantes nos. Docuit nanqꝫ apl's ad Co
lo. iij. Om̄e q̄d cūqꝫ facitis in v̄bo aut in o
pere oīa in noīe dn̄i nostri ihū xp̄i grās agen
tes deo et p̄ri ꝑ ip̄m. Cuius exemplū habem⁹
in hac muliere q̄ clamauit ad ihm̄. dicēs mise
rere mei dn̄e fili dauid. q. d. dauid in miseri
cordia cōsecutus est regnū. et sic tua mīa sup
oīa opa tua. ergo miserere mei. Dauid psal
lēdo fugauit diabolū vexantē regē saul. et sic
tu p̄dicādo in psalterio decē cordarū expellis
demonia. Dauid dimissis ouiculis p̄ris iuit
et liberauit frēs ī israel de manu golie. sic et tu
fili dauid relictis nonagintanouē ouicul'. i.
nouem choris angelorū venisti ouē errantez
q̄rere. Ecce filia mea etiā est ouicula errās et
rapta a lupo. i. diabolo Et hoc est q̄ dixit mi
serere mei do. f. da. fi. m. male a demo. vexat̄
(y) Nota dyabolus hoīem vexare p̄t ex se au
tē vincere nō p̄t. nisi volentē. ut pꝫ ꝑ beatum
ambro. in li. de btā vita. et habet̄. xv. q. i. c.
non est dicēs. Nemo nr̄m tenet̄ ad culpā nisi
ꝓpria volūtate se deflexerit. voluntarium sibi
militē eligit xp̄s voluntariū seruū sibi dyabo
lus actionat̄. neminē iugo seruitutis astrictū
possidet nisi se et prius pctōꝝ ere vendiderit
nam licet ex ꝑmissiōe diuina habet ptātem ī
corpe non tn̄ in aīa ut patet Job. i. et. ij. qui
fuit plagatus in corpe a dn̄o. tn̄ dn̄s deus di
xit animā eius serua. Et similiter patꝫ de san
cto Anthonio. qui corp̄aliter fuit vexatus a
demonio. sed nihil detrimēti passus in aīa.
Et sic quia filia huius mulieris male vexaba
tur a demonio mater clamabat mise. mei. q.
d. s̄m Orige. Pars corp̄is mei violat̄ que
prius erat filia mea iā est facta demonis esca
eius pena est mihi dolor. ip̄a patit̄ ego deficō
video toruū eius aspectū. manibus crines
spargi. spumas de ore fundi. audio eius luctū
nō audeo illi appropinquare. non ausa sū cō
tingere. ꝓhibet me pauor. idcirco mise. mei
fili dauid. q. d. nō me respicias peccatricem
sed miserculā. tu es deus qui secreta queqꝫ
nosti. considera dolorē quē patior non culpā
qua rea teneor. nō s̄m meā iusticiā mihi faci
as te dep̄cor sed s̄m tuā magnā misericordiā
(3) Sequit̄. qui nō rn̄dit ei v̄bum. Orige.
O mirū et inauditū negociū. hec flebilis mu
lier obsecrat clamat plorat. et cōsolator oīm
lugentiū nō rn̄det ei verbū. Sed quare hoc
rn̄dꝫ Beda d. distulit rn̄sionē suā nō ido q̄
miseroꝝ p̄ces despiceret. cū dic̄ p̄s. Deside
riū pau. ex. do. Et q̄d plus ē p̄ꝑatōem cordis
eorū audiuit aurꝭ tua. Sꝫ iō tacuit fons vite
et medicus ꝓtraxit medicinā ut demōstraret
hui⁹ mlieris ꝑseuerantiā nobis sp̄ imitabilē
Scdo distulit bn̄ficiū curatōis ut cū maiori
grāꝝ actōe recipet. Tercio s̄m hiero. ut desi
deriū eius plus accēderet̄. ꝓuer. xiij. Spes
q̄ differt̄ affligit aīaꝫ. Quarto ut discipuloꝝ
aīos ip̄a excitaret. atqꝫ ut ip̄i exinde ad inter
cedēdū ꝓ ea plus mouerent̄ nobis in exēplū
ut ad sanctos dei ꝯuertam̄ iugiter eoꝝ auxili
um implorādo. iuxta illud Job. v. ad aliquē
sctōꝝ ꝯuertere. Ber. Si hic mortales existē
tes orauerūt ꝓ pctōribꝰ q̄ꝫto magis cū īmor
tales sunt. qꝛ beatitudo in p̄ria charitatē n̄ mi
nuit sꝫ auget. (A) Sꝫ hodie s̄m Crisꝰ. de⁹
triplici de cā differt exauditōis mīam. Prīo
ut desideria augmentent̄. scdo ut hīta carius
possideant̄. iō aug. Si dn̄s dona sua tardi⁹
dat ip̄a ꝯmēdat et nō negat. qꝛ cito data vi
lescūt. Dic̄ nāqꝫ gre. scā desidia si dilatōe d̄
ficiūt desideria nō fuerūt. Itē distulit ne da
retur occasio iudeis christum calumniandi.
si gentiles p̄tulisset eis in docēdo et sanando
et iō ip̄i fidē eius suscipe iuste recusarent. iō
subdit. et accedētes dis. ro. eū. d. dn̄e dimit
te eam qꝛ clamat post nos. Hiero. discipuli

ignari diuini misterij et mia moti rogauerũt dñe dimitte eã. s. quã tenes nõ exaudiendo. nã discipuli erubescebãt qꝫ mulier clamabat post eos. Quibus ipe rñdens ait. Nõ sũ missus nisi ad oues que pierãt domus isrl. id ẽ a iudea ¶ B ¶ Cñ sanc. tho. pte. iij. q. xlj. ar. iij. Christus missus fuit ad ꝓdicãdũ iudeis. qꝫ fuit eis spãliter ꝓmissus. Isa. xix. Mittet eis saluatorẽ et ꝓpugnatorẽ q̃ liberet eos. Et hic ordo erat debitus ꝓpter cultũ vnius dei. ideo d. nõ sum missus nisi ad oues Origenes exclamat ibi dicẽs. O dñe quid est hoc verbũ. q̃ est ista excusatio nũquid es hõ fcus ut tm̃ vnũ angulũ saluares plebis iudaice. et integrũ mundũ relinqueres vicz pontũ asiã egiptũ ciliciã capadociã et ceteras ptes libie et de ibrĩa tm̃ curas. nõne vides iniuriã patris tui in falsis simulachris an non ꝓphete vulgauerũt scz dauid. ps. ij. Postula a me et dabo tibi gẽtes Isa. xi. Egrediet virga de radice yesse ꝛc. Et subdit. In die illa radix iesse qui stat in signũ ꝑploꝝ ipm gentes deprecabunt. Et Jacob. Ipe est expectatio gentiũ Geñ. xlix. Malach. i. Ab ortu solis vicz ad occasum magnũ est nomẽ meũ in gentibo. et in omni loco sanctificat et offert noĩ meo oblatio mũda ꝛc. ps. xlvi. oñes gentes plaudite manibo. Et Isai. vl. Ite et docete oñes gẽtes. Et nũc hec misera gentilis rogat et obsecrat ꝓ filia. et tu dicis non sum missus ꝛc. Venit centurio rogãs dedisti veniã et dixisti curabo seruũ tuũ. paliticos sanasti. leprosos mũdasti. mortuos suscitasti. solã hãc mulierem miserã chananeã respuis deprecantẽ et dicentẽ. dñe fi. da. mi. m. ¶ E ¶ Secũdo ꝓmendat hec mulier de purissima patiẽtia. que nõ dr purissima qꝫ nihil verecũdie vel doloris nil timoris vel superbie. nil murmuris vel gratuitatis admixtũ habebat. cũ ad petitionẽ eius xpus nihil rñdit. vñ Beda. Habuit hec mulier patiẽtẽ virtutẽ que ad primã petitionem dñi et nõ rñdente verbũ nequaqz cessauit. sz ãpliori instãa auxiliũ pietatis eĩ implorauit dans nobis exẽplũ ut in quicũs et iniurijs ñ statim exacerbẽmur ut a pcibo pijs et oratiõibo cessem⁹. si quod volumus et petimus a dño statim nõ ꝓstatur sed sine intermissiõe orem⁹ qꝫ multũ valet oratio iusti assidua. Jaco. vl. Exemplũ buius dedit nobis xpus de amico petẽte tres panes. Lu. xi. Tercio habuit hec mulier ꝓstantiã validissimã et hũilitatẽ ꝓbatissimã. nonne fuit ꝓstantia valida et hũilitas ꝓbata que nec spretum nec vituperio vetici potuit et infringi. iã rogauerat clamãdo et ꝓpterea vẽrũ hoiem ꝓfitẽdo. iterũ ꝓpius venit matoris desiderio cordis adorauit eũ fiducia fidei diuinitatis. atqz quẽ prius hominẽ filiũ david uid cõtestabat iã et deũ cõfitet dicens. dñe adiuua me. q. d. dñe rex regũ q̃ omnes thesauros celoꝝ et abissus inueris adiuua. qꝫ tu posses et nemo ꝑter te. Et tm̃ ad oĩa ista durius rñdit incarnata dei sapia. dicẽs. Nõ est bonũ sumere panẽ filiorũ et mittere canibo ad mãducãdũ. nec adhuc his q̃dem verbis infringi potuit deprecantis constantia. exacerbari patiẽs hũilitas ꝓculcari neqz fides violari. sed eam tenuit diuina potẽtia regulauit sapia et indulcorauit clemẽtia ut ñ solũ xpi opprobriũ tolleret patiẽter verum et dicẽti eius cõfirmaret gaudẽter dicẽs. Etiã dñe. nã et catelli edũt de micis ꝛc. ¶ D ¶ Cñ quater hec mulier ꝓpm fuit ꝓbata in hũilitate et cõstantia. primo in duabo petitõibo ei nõ rñdendo nec exaudiendo. Secõdo ipam cani ꝓpando. tercio pane cibo cõi indignã dicẽdo. Quarto a cõsortio filiorũ repellẽdo Cñ beda. Habuit nã qz eadẽ mulier cõstantie et hũilitatis insigne ꝑciũ q̃ canibo ꝓpata a dño ab instãa petendi nõ destitit nec a spande pietatis munere mẽtem revocauit. sed susceptã libenter amplexa ta ẽ ꝓmmeliã et nõ solũ se canibo silẽz negat sz et catellis eq̃pandã se adiũgit. ꝓfirmãs nã qz dñi sniam dicẽtis nõ ẽ bonũ. i. cõgruũ sumere panẽ fi. et mit. ca. rñdens. etiã dñe. i. veraciter ita est ut asseris. qz nõ ẽ bonũ sumere salutẽ plebi isrl celitus destinatã et dare eã gentilibo. sz tm̃ cũ addidit. nã et catelli edũt de micis ꝛc. prudẽtissime demõstrat q̃tã hũilitatẽ qualẽ intus pectoris sui hũerit ꝓstãnã q̃ indigna fuit integris dñice doctrine epul'signis et miracul'q̃bo iudei vtebãt abunde. sz gratulacũq; gratia ei foret a dño impta hanc sibi sufficere ad salutẽ posse putauit dicẽs. nã et catelli ꝛc. q. d. nõ mereor panẽ nec sedere ad mẽsã cum nõ sim filia sed canis. non tm̃ sum oñino repellẽda sed peto ut colligã micas panũ. i. ꝓ sequar minimã graniã ut sanes filiam meam que est quasi mica respectu miraculorũ que fe

cisti iudeis. Certe inspirata fides aptius hoc illam recognoscere et psiteri edocuit. Eccitere huius mulieris oratio hūilis quasi nubes penetrauit carnē scz assumpte hūanitatis et puenit ad celū scz diuinitatis. ¶ Et ideo meruit audire a xpo vocē iocunditatis. Et est secundū membrū in quo innuit pietas xpi exaudientis et dicēntis. O mulier cui non sanguis et caro reuelauit ista sed pater meus qui est in celis. magna est fides tua. Reuera maior archisinagogi. Matth. ix. qui dixit veni impone manū tuam sup filiam meā et uiuet. Item maior ch̄ martde que dixit Johā. xi. Dñe si fuisses hic frater meus nō fuisset mortuus. Fuit enim fides eius tāta q̄ meruit accipe quod petiuit. Ideo subdit. fiat tibi sicut vis. q. d. esto medicata iuxta voluntatē tuam fiat tibi. Et sanata ē fi. e. ex illa hō. i. pfecte sanata. qz in corpe et anima. Unde bern. sup cantica. ome. xxiij. Magna fides merett magna. quantū enim in bonis dñi fiducie speiq; posueris tantū possidebis.

De eadem dominica Sermo. lxv.

Miserere mei dñe fili dauid. Matth. xv. ¶ Oro introductōne ornt̄ questio. que sit maior turbatio vel pena quam pt pati anima i hac miserabili vita. Rndetur q̄ est pscia accusans plena peccatis. qz ꝓbat. Aug⁹. sup illo xpo ps. Deus ñr refugiū et vms dicēs. Inter tribulatōes aie hūane nlla ē maior pēa q̄ pscia dū ibi sunt tribulatōes et turbatōes que innuerūt hoiem nimis et tāto acerbiores quāto interiores. Nō Jsi. li. ij. de summo bono. qz vbicūq; hō abierit reatus sue cōsciēne illum a seipo esse nō pt recedere. Qui em hic sue scie reatu punit. illic ppetua pena damnatur. De qua ps. xli. Abyssus abyssum invocat. Abyssus remor dēus cōscie invocat abyssum dānatōis eterne. gre. sup eze. ome. x. Quid ꝓdest si offis hoies te laudāt et solā pscia accusat. Idcirco ut dicit gre. et habet. xi. q. iij. inter xpa. debemus recurrere ad interiorē testem ipius cōsciēne ut doceat aug. Si timet iudiciū recurre ad pscīam. et ora clamādo cū mlier chananea d. miserere mei dñe fili dauid. In hoc euāgelio tria sunt verba notabilia. duo dixit mulier chanauea scz miserere mei ꝛc. et post magis appropinquādo adorauit eū d. dñe adiuua me. nā sm Crisē. prius dixit miserere mei. deinde adiuua me. quia prius petiuit grām operantē. deinde cooperantē nā prima gra liberat a malo. scda adiuuat in bono. et hec ē via accedēdi ad dñm. Terciū verbū dixit xps ad mulierē. o mulier magna ē fides tua. fiat t. sic vis. ¶ Primū ergo verbū referamus ad incipiētes. scdm ad pficiētes. terciū ad cōtemplātes siue pfectos. ¶ Dixi primū verbū dicūt incipiētes. s. miserere mei f. d. b ē sm aug. subueni graui vulneri sm magnā medicinā tuā. graue est vuln⁹. q̄ lāgueo. sz ad oīpotētiā tuā ꝓfugio d meo letali vulnere desperem nisi tm medicū repiret̄. Et iō clamo cū muliere miserere mei f. d. nā tui ꝓpriū ē misereri et pcere et pcta dimittere. nā sicut nō cognoscit sol nisi in splēdore nō ignis nisi in suo calore. nō mel nisi in dulcedine. sic tu deus nō cognoscēris vere. nisi cū hoc verbū efficaciter impleueris miserere sed cui debes misereri rndeo mei. Miserere inq̄ mei q̄ sum tue creatōis fctūra. tue dilectōis figura. nā fecisti me ad imaginē et silitudinē tuā. idcirco miserere mei fili dauid. tu es filius dei pris sm dīnitatē. filius virgis sm hūanitatē. qui in cel dēs prem sine mte. in terris mrem sine pre. cuius ex matre sum⁹ frēs et ex pre regni celor coheredes. Si ergo frater quō poterit oblīuisci fris quin sui miserear. miserere ergo mei fili dauid sm carnē. nā dauid fortis manu pulcer aspectu mitis ꝛ benignus affectu valde fuit. sz tu rex fortior imo fortissimus in pfidio. pulcrior in mia. benignissimus in ꝓdonatōe. Joelis. ij. Benign⁹ et misericos ē pater et multe mie ꝛ pstabilis sup malicia Ezec. xviij. In quacūq; hora pctor ingemuerit ꝛc. idcirco miserere. qz filia mea. i. aia mea vel pscia male a demonio vexat. i. a pctō mortali graviter cruciat. quia rōis lumē obnubilat aie pulcritudinē fedat ꝛ cōscie integritatē vulnerat ¶ Sz d. q̄ te mortale pcm̄ dr demonū. rndet prīo ppt̄ grauitatē pcī qz tāte grauitatis ē pcm̄ ut spūs aere leuiorē i plūbi vl lapidis ꝑpt grauitatē

De quo ps. xxxvij. Iniquitates mee super
gresse sunt caput meū ⁊ sicut onus graue gra
uate sunt sup me. iō derisorie dictum est dya
bolo. Isa. xiiij. Quō cecidisti de celo lucifer
qui mane oriebaris qui dicebas in corde tuo
In celū cōscendam sup astra dei exaltabo so
liū meū sedebo in mōte testamēti in lateribꝫ
aquilonis ascendā sup altitudinē nubiū simi
lis ero altissimo. Scdo peccatū dicit demo
ninū ꝓpter deformitatē est em̄ tante deformi
tatis ꝙ cōqueritur ps. lij. abominabiles facti
sunt in iniquitatibꝫ suis nā omnē eius gloriā
vertit in miseriā et cōfusionem. Philip. iij.
Gloria in cōfusione eorū qui terrena sapiunt
Tercio ꝓpter vilitatē. est em̄ pctm̄ tante vili
tatis ꝙ quecūqꝫ possidet ducit in nihilū. qꝛ
peccatū nihil est. i. nulla entitas. Et ideo ni
hil efficiunt qui peccant. De quo ps. xiiij.
Ad nihilū deductus est in cōspectu eius ma
lignus. Aug. Si peccatū hec mala fecit in an
gelo q̄ꝫto magis in homine. Unde Job. iiij
In angelis suis repit prauitatē. q̄ꝫto magis
hi qui habitāt domos luteas qui terrenū ha
bent fundamentū. consument velut a tinea.
scꝫ a peccato. Cū ergo peccatū mortale ex an
gelo fecit diabolū. et dyabolus primus inuē
tor peccati fuit sequit ꝙ qui peccat vertit ī di
abolū non natura sed similitudine. ut arguit
Ambro. Cuius quis opa facit illius filiꝰ esse
dicit et est. sed q̄libet peccator facit opa dia
boli. ergo filius eius est. sed pater cum filio
eandē habēt denomiatōem. sic ⁊ peccatores
cū diabolo. Job. viij. Vos ex patre diabolo
estis et desideria patris vr̄i vultis facere. Et
ergo necessariū est peccatoribus penitere vo
lentibꝫ ne de dei misericordia desperēt ꝓpter
horribilē denominatōem et peccati grauitatē
sed dicꝫ miserere mei dn̄e fili dauid (I)
Nam sex faciūt hominē despare ꝯ q̄ pēsāda ē
dei mīa. Primū est peccatoꝝ magnitudo. et
sic despauit Caym. Gen̄. iiij. Maior est iniq̄
tas mea q̄ꝫ ut veniā merear. Contra quē dicit
Bern̄. Mentiris cayn. qꝛ maior est dei mīa
q̄ꝫ queuis nostra miseria. ps. lxxxv. Mīa tua
magna est sup me. Reuera magna. nūquid
magnū fuit pctm̄ in cruce dei filiū vulnerare
quod fecit longinus. et tn̄ hoc pctm̄ p dei mi
sericordiā est sibi dimissum. Aug. Quid cō
uerso nō ignoscit cū effusori sanguinis igno
scebatur. Bern̄. Misericordia dei est tā ma
gna ꝙ omnis nr̄a malicia est sicut vna gutta
respectu totiꝰ maris. Ideo dicit miserere mei
Secundū faciēs hominē despare est pecca
torū multitudo. ꝓuer. xviij. Impius cū in ꝓ
fundū venerit pctōrum cōtēnit. Et sic iudas
despauit qui prius occidit patrē et matrem.
post hoc xp̄m tradidit. sed recordari debꝫ ta
lis misericordie dei que est multiplicior. De
quo Exodi. xxxiiij. Dn̄ator dn̄e deus miseri
cors et clemēs. patiens et multe mīe et verus
qui custodis mīam in milia. Memorare igit
quod scriptū est Mat. xviij. ꝙ seruo neq̄ꝫ di
misit. x. milia talenta. Et recordare illud. ij.
palipo. vlti. Manasses qui ait. Peccaui sup
numerū arene maris. Silr̄ memorare marie
magdalene. de qua grego. Septē demonia
habuit. i. vniuersis vicijs plena fuit. attamē
dimissa sunt ei peccata multa. Luce. vij. et h
ex immensa dei mīa (K) Tercium faciēs
hominē despare est peccatorū turpitudo. talis
ꝙ etiā homo plerūqꝫ verecūdat illa confiteri
De quibꝫ ad ephe. iiij. Qui despantes se
metip̄os tradiderūt impudicicie in opatōeꝫ
immūdicie oīs. Nam que in occulto fiūt tur
pe est dicere. sꝫ reminiscere dꝫ homo dei mi
sericordie. qui dixit Isa. i. Si fuerint pecca
ta vestra ut coccinū quasi nix dealbabuntur.
et si fuerīt rubra quasi vermiculus velut lana
alba erunt. Quartū faciens despare hominē
est tp̄is longitudo ꝙ homo diu iacuit in pec
catis. et sic pharao despauit Exo. viij. Sed
contra hoc est dei misericordia que prompta
est omni hora dimittere. Iuxta illud Ezech.
xviij. Nolo mortē peccatoris. sed ut magis
conuertat et viuat. Et ideo tamdiu distulit
iusticiā ut ostenderet suā misericordiā. Ad
roma. ij. Ignoras qm̄ benignitas dei ad peni
tentiā te adducit. Et Leo papa. Penitētia
que est dilata nō denegat cum fuerit studiosi
us petita. nam misericordie dei nec numerus
siue mēsurā possumus imponere nec tp̄a dis
finire. Quia dicit ps. cij. Misericordia dn̄i
ab eterno vsqꝫ in eternū. Aug. nec tp̄is diu
turnitas nec breuitas nec criminis qualitas
vel quantitas excludit a venia si fuerit contri
tio pfecta et vera. (L) Quintum est pec
catorū reiteratio. Multi enim sunt dum vi
dēt se recidiuare ī peccatis despant cogitātes

illud Heb. vi. Impossibile est eos q̄ sel' sunt illūiati. gustauerūt eē donū celeste ⁊ ꝑticipes facti sunt spūssācti. gustauerūt nihilominꝰ bonum dei verbum virtutesq̄ seculi venturi et prolapsi sunt rursum renouari ad penitentiam. Sed contra hec recordare illius misericordie. de qua saluator dicit Mathei. xviij. Non dico tibi vsq̄ septies sꝫ vsq̄ septuagies septies. Augu. Qualis hic eēt medicus qui vulnꝰ reiteratum curare nō posset. nā scribit̄ Prouer. xxiiij. Septies in die cadet iustus ⁊ resurget. Hiero. Si cadit quō iustus. si iustꝰ quō cadit. Et rñdet. Iusti vocabulū nō amittit qui per pniam resurgit. Ideo vere penitēs semꝑ debet seꝯuertere ad dei miscdiam ne desperet. qd̄ fecit quedā iuuēcula de qua recitat Iacobꝰ de vitriaco que cū patre suo peccauit carnaliter. matri hoc constāte filiaꝫ redarguit quapropter filia ipam mrēm interfecit. Cum aūt patri tale scelus ꝯstaret. filiā in odio habuit. Hoc filia cōsiderās prēm dormiētē suffocauit. ⁊ postea publica meretrix effecta fuit Quadā die p̄dicante quodā sacerdote de dei miscdia ipa pñte ⁊ audiente. finito sermōe illa venit cum magna ꝯtritiōe confitēs omnia peccata sua. Tādem ipa quesiuit si dei misericordia tāta eēt quātam ipe p̄dicauerat. Rñdit ei ille. multo maior. Subiūxit illa. Dñe iniūgatis mihi pniam quia adhuc cōfido de dei miscdia. Ille aūt ꝓpter multitudinē peccatoꝝ incertus quid ita subito iniūgere dēret Dixit ei q̄ deberꝫ expectare vsq̄ post prādiū At illa dixit. Dñe timeo q̄ desperetis de salute mea. Cui ille. Non desꝑo. sed loco pnie tibi iniūgo vt expectes. Illa autē interim tātū de peccatis suis penituit ⁊ doluit. q̄ cor eius intrinsecus est diuisum ⁊ spm̄ emisit Ille vo hoīes iussit ⁊ exhortatꝰ fuit vt ꝓ ea orarēt. sed facta est vox de celo di. Nolite orare ꝓ ea q̄ ī celis ⁊ potius ꝓ vobis orare pōt. Et sic verificat̄ dictū psal. di. Miscdia eius suꝑ omnia opera eius. Dicit nanq̄ glosa suꝑ Iosue. ij. Paratus est vt saluet ꝑ clemētiā quos non pōt saluare ꝑ iusticiā Et sic incipiētes deberēt inuocare suā miscdiaꝫ di. Miserere mei dñe fili dauid. M. Scdm verbū in euāgelio ꝯtentū est. Dñe adiuua me. Augu. Proficientes oꝑantur ⁊ laborāt turbātur ⁊ sollicitant̄ in hoc seculo, ergo opus est diuino adiutorio vt approximēt cum muliere Chananea non passibus corꝑis sed affectibꝰ mētis adorēt reuerēter se humiliādo ⁊ dicēdo. Dñe adiuua me quia crucior in reꝝ dispensatōe tꝑaliuꝫ. i. Corin. iiij. Hic iam queritur inter dispēsatores vt fidelis quis inueniat̄ sed ego non sum ita fidelis vt debeo. ideo clamo adiuua me. vt sic transeā per bona tꝑalia ne ꝯtrahā nomen auari qui nunq̄ implet̄ pecunia. ⁊ nō amittā bona eterna. Scdo ꝯqueritur ꝓficiēs q̄ fatigor in maloꝝ hostium ꝯgressiōe. ideo domīe adiuua me vt eripiar de manu inimicoꝝ meorum. de quibꝰ Aug. Inimici nostri sunt diaboli qui inuidēt nobis de regno dei. de quibꝰ ad Ephe. vi. Non est vobis colluctatō aduersus carnem ⁊ sanguinē. i. non aduersus hoīes sed aduersus principes ⁊ ptātes tenebraruꝫ id est infideliū. ⁊ aduersus spiritalia nequicie in celestibꝰ. i. aduersus diabolū ⁊ eius āgelos N. Ex quibus colligit̄ vt dicit Aug. q̄ mali homines sunt castra ex quibꝰ dyabolus bonos impugnat q̄ ipe dicit̄ princeps qui ī castris residet. Itē mali sunt ciuitates dyaboli in quibus seditionē excitat. videlꝫ lites odia et guerras. Item sunt scola dyaboli. in qua oēm fraudē dolum ⁊ nequiciā ꝑditissimos suos docet. Quoruꝫ ipe rector d̄r. non quia regat vt saluentur. sed seducit vt secum damnentur. Item ipsi sunt vasa mortis ex quibus bonos vulnerat ⁊ sagittat. de quibꝰ propheta regiꝰ psal. vij. Et in eo ꝑauit vasa mortis. sagittas suas ardētibꝰ effecit. Sed quid vel quō sagittet. subdit Ecce ꝑturit iniusticiā ⁊ ꝯcepit dolorē ⁊ peꝑit iniquitatē. talia enim dyaboli vasa impugnāt bonos. Et iō orāt cuꝫ Chananea dicētes. Dñe adiuua me vt scilꝫ fratribꝰ meis vniar in vinculo vere dilectōis ad Ephe. iiij. Solliciti seruare vnitatē spūs in vinculo pacis. Et itē. dñe adiuua vt portē cum eis vulnera vere ꝯpassionis. ⁊ dicā illud cum apl'o. ij. ad Corin. xi. Quis infirmat̄ et ego nō infirmor. Adiuua vt semꝑ exerceam apud eos mīsteriū sollicite actōis sicut Martha cui di. xp̄s Luce. x. Martha martha sollicita es ⁊ turbaris erga plurima. vt cuꝫ eis reficiar cibo ⁊ potu salutaris deuotiōis quā mihi dñs dedit sugere de floribꝰ sanctaꝝ scripturarum ⁊ de auditiōe piarum predicationum. ⁊ de inspiratione diuinaꝝ gratiarū. vt dicam

illud psal.lxxxiiij. Audiam quid loquatur in me dñs deus. vt tãdem perueniã ad patriam eterne ꝯsolatõnis. In his omnibꝫ dñe adiuua me. Et tũc miseretur ꝓficiẽtium vt impleatur illd̃ psal.cxlij. In miscdia tua disperdes omnes inimicos meos.i.remouẽs impedimẽta ⁊ cooperãs ad bona opera per que merent̃ vitam eternã. Berñ. Beati qui miserent̃ miseris qm̃ ita rependet̃ eis. Math.v. Beati misericordes qm̃ ipsi miscdiam consequẽtur

O Tercium verbum in hoc euãgelio contentũ est. O mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis. In his verbis alloquitur deus aĩam ꝯtemplatiuã desiderio celestis patrie et tedio huiꝰ vite affectã. O mulier.i.aĩa ꝯtemplatiua que d̃r mulier ꝓpter virtutũ fecunditatẽ.que xp̃o tot fetus ꝓtulit quot peccatores ad xp̃m doctrina sacra ⁊ exemplo bonoꝝ operum ⁊ meritis ꝯuertit. Item extollit eam a ꝓgressionis eius cursu virtuali cũ addit. Magna est fides tua. Sed quõ ⁊ vnde magna. Rñdetur ꝙ anima ꝯtẽplatiua statũ incipientiũ transcurrit velociter.ea que retro sunt obliuiscens ⁊ in anteriora se extendit dicens cũ apl̃o ad Philip.iij. Omnia detrimentũ feci ⁊ arbitror vt stercora vt xp̃m lucrifaciã. Statum non ꝓficiẽtiũ defensauit viriliter et in eo laborauit vtilit̃.di.cũ p̃s.lxviij. Laboraui clamans rauce facte sunt fauces mee. defecerũt oculi mei dum spero in deũ meũ. Statum vero ꝯtemplãtiũ ꝯprehendit gaudenter ⁊ possidet feliciter.ideo a xp̃o ꝯmẽdatur veraciter dicente. O mulier magna est fides tua.

P Horum trium statuũ ꝑfectõem crebriꝰ optauit apl̃s fratribꝫ suis d.gratia ⁊ pax fratribꝫ meis ⁊ caritas cum fide. Si enim caritas fuerit cum fide.ip̃a te perducet ad pacem veram plenã solidã ⁊ securã.vbi nulla pestis nullus hostis.ipsa em̃ est finis oĩm bonoꝝ desideriorum. Et quia anima ꝯtẽplatiua ꝑm Aug.credidit in xp̃um qui iustificat.in ip̃um credidit mediatorẽ sine quo nullus recõciliatur deo. credidit in saluatorẽ qui venit querere ⁊ saluare quod perierat.credidit in eum qui dixit sine me nihil potestis facere.ergo fides ista ⁊ caritas vera perduxerãt eam ad pacẽ.i.ad vitam ꝯtemplatiuam.in qua deo facta est ita familiaris ita amabilis ita ꝯformis vt volũtas eius vna sit cum voluntate dei. Ideo merito ꝓ munere dicꝫ illi. Fiat tibi sic̃ vis. Sꝫ quid vis o dulcissima xp̃i sp̃osa quid desideras amplius cum omnia ad nutũ habes. te ꝯsolant̃ chori angeloꝝ. ⁊ familiaris es in familiaritate eoꝝ quid amplius queris. Rñdet Origenes in omelia di. Quid si sunt mihi omnes ꝯsolatores grauant me ⁊ non ꝯsolantur. ergo eũ quero ⁊ volo creatorẽ meũ. grauis omis creatura. nolo angelos videre nolo cum angelis manere sed cum deo meo ihesu xp̃o quez supplex oro dicens cum beato Aug. Quesiui et nõ inueni te dñe ⁊ amare desidero. Auge desiderium meũ ⁊ da quod peto. qm̃ si cuncta que fecisti dederis mihi non sufficit nisi dederis etiã temetip̃m mihi. Ideo misericordissime deus da te mihi. quia ista in presenti seculo sunt quedã prelibatoria ⁊ non plene satiatiua. Ideo peto ꝑ miscdiam tuaꝫ qua nos visitasti iube mihi pulsanti misero aperire vt liberis gressibus ingrediar ad te ⁊ requiescã in te ⁊ reficiar de te pane celesti in mensa ciuiuꝫ superiorum

Dominica Oculi Sermo.lxvi

Erat ihesus eijciens demonium ⁊ illud erat mutũ Lu.xi. Q Pro introductõe queritur. Cur maligni spũs ita libẽter possidẽt homines regeneratos dĩnitus. Ad hoc rñdetur. quia illis inest naturalis malicia ex q̃ gaudent de hoĩm fallacia. ⁊ de errore eoruꝫ pascũtur velut ꝑ cibaria. ⁊ hec omnia faciũt ex inata eorum suꝑbia. Ista oĩa ꝓbat gloriosus doctor Aug.super psal.xcvi.di. Insita est maliuolentia quedã ⁊ pernicies nocẽdi malis spiritibus vt gaudeãt de malo hoĩm ⁊ d̃ fallacia nostra. Si nos fefellerint gaudẽt ⁊ pascũtur ⁊ non querũt quibꝫ in eternũ dñentur sed cũ quibus in eternum dãnentur. Exẽplum ponit. Sicut solet maliuolus latro noĩare innocentem. non ꝙ si fuerit solus intẽsius patiat̃ vel ꝙ si duo arserint atq; simul moriãtur vnꝰ minus ardeat vel minꝰ moriat̃. sed maliuolẽtia pascit̃ dicens. mecum inquit moriat̃. non se minus morituꝝ sed solaciuꝫ habet ꝑ malũ alterius. Versus. Gaudium est miseris socios habere penarum. Talis est dyabolus qui

seducere vult alios cuz quibꝫ puniat̃. ⁊ quia non pōt fallere iudicē deum. ideo nō accusat innocentem. Sed vera crimīa hēre volens q̄ obijciat peccata ꝑsuadet quibus dānatos secum ad penā trahat. Idcirco vbiq̄ circūit querēs quem deuoret possidēdo et possideat decipiēdo. A quo nemo liberat̃ nisi a ꝟbo qd̄ erat in principio apud deū eternaliter Joh. i. Nisi per saluatorē ihesum qui venit in mundum saluare ꝑplm̄ suū a peccatis eoꝝ Math. i. Cuius potestati subijciūtur omnia demōia De quo dicit euan. Erat ihesus eijciens demoniū ꝛc̄ scribitur vbi supra ¶ R ¶ In summa euāgelij duo īnuūtur. Primo saluatoris potētia vigorosa. Scd̄o iudeoꝝ malicia inuidiosa. Primū patet in principio. Scd̄m ibi in Beelzebub. De primo dicit. In illo tēpe scz cum xp̄s docuit discipulos dn̄icam oratio nem ⁊ inuitauit discipulos instāter ad orādū di. Quis vestꝝ hēt amicū ꝛc̄. Post hoc erat ihesus eijciēs demoniū ad designādum illud quod scribitur Mar. ix. ⁊ Math. xvij. Hoc genus demonioꝝ in solo ieiunio ⁊ orōe eijcit̃ Quia di. Aug. Orō est deo obsequium dyabolo suppliciū ¶ S ¶ Sz diceres quare legitur hoc euāgelium in quadragesima et maxīe dn̄ica tercia. Rn̄detur. quia quāto hō plꝰ accedit ad deum tāto dyabolus magis acriꝰ infestat eum. Nemo em̄ fere est vt inquit Leo papa. sermone. ij. de resurrec. qui non hoc ieiunij exercitatōne ꝓfecerit ⁊ in abdito cōscīe aliquid quo recte possit gaudere condiderit. hec lucra ꝑseuerāti sunt seruāda custodia ne in desidiā labore resoluto quod donauerit dei gratia dyaboli furet̃ inuidia. ergo nobis hoc ꝓponitur euāgelium in quo recitat̃ ꝙ hoīem possidebat demoniū vt eo ad custodiam nostram simus cautōres quo nobis demōes sūt infestiores. Sunt aūt hodie tria signa facta per xp̄m in vno homīe ꝟm Ihero. in omelia Cecus videt. mutus loq̄tur. possessus a d̄mo nio liberat̃. Mutus est enim omnis peccator possidet̃ a demonio omnis ypocrita et simulator. cecus iam efficit̃ omnis vicioꝝ amator Et hoc quia quilibet talis a demonio possidetur. Et de his ait euāgeliuz pn̄s. Kō iheroni. Quia quod tūc carnaliter semel factum est a xp̄o hoc quotidie fit in penitētibus omnibꝫ ⁊ ꝯfitētibꝫ a quibꝫ expellit demonia. Primo dico ꝙ mutus est omnis peccator. quia possidetur a demonio muto quod eum facit mutū Figurat̃ em̄ dyabolus ꝑ lupum. qui rapiens ouē stringit ei guttur ne possit clamare seu adiutorium īuocare. Sic dyabolus claudit os peccatoris ne ꝯfiteatur ¶ T ¶ Sed di. quare dyabolus ꝑseq̄tur ꝯfessionē. Rn̄detur primo quia cōfessio peccatoꝝ est primum ⁊ principale sanitatis ⁊ salutis remediū. omnis em̄ peccator suis vulnerat̃ peccatis ⁊ spoliat̃ īnocentie vestibꝫ. ⁊ a iherusalē descendit in ihericho. Lu. x. Dices forte. Quid est descēsus a iherusalem in ihericho. Rn̄det Simō de cassia dicēs. Descensus a iherusalē in ihericho ē auersio a pace ⁊ a veritate a quiete ⁊ a templo sacramentoꝝ dei ab obediēcia legis eterne ab eterno bono ad tp̄ale ab incommutabili bono ad ꝯmutabile. Ibiq̄ incidit in latrones id ē demones qui expoliāt euz ¶ U ¶ Sed di. a quo vel a quibꝫ. Rn̄detur a tunica innocentie. a camisia puritatis. a pallio sancte honestatis. auferētes etiam mortis memoriā cū morticina calciamēta de pedibꝫ deponūt. ⁊ zonam castitatis a lumbis dissoluētes asportant. vt ꝯstrictō pulcra corp̄is agmine vallata pudoris diffluētis iam libidinis ⁊ impudicicie luxu dissoluat̃. ⁊ sic tūc plagis īpositis semiuiuo eo relicto abeūt. Idcirco Aug. omelia. xij. dicit ꝯsulēdo. Qm̄ nobis peccatoꝝ vl̄nera nūq̄ deesse pn̄t. sic ⁊ ꝯfessionis medicamēta deesse non dn̄t Dic ergo peccator. peccata mea dn̄e sicut sagitte infixe sunt mihi. Sz anteq̄ vulnera generēt in me. sana me dn̄e medicamento pnie. Est em̄ peccatū mortale vt sagitta in cogitatōe vt cultellus in ore ⁊ locutione vt gladius in op̄atōne. vt securis in mortificatione. vt hasta in exemplificatōe Sed ne ista omnia curētur in ꝯfessione ideo dyabolꝰ claudit os peccatoris ne sumat inde remediū. in cuius persona dicit psal. xxxvij. Ego autē tāq̄ surdus non audiebā ⁊ sicut mutus non aperiens os suū. Omnis em̄ naturalis mutꝰ etiā naturaliter est surdus. Quia si audire posset. vtiq̄ aut loqui vel audita intelligere studerz ⁊ hunc ordinem nature obꝟuat diabolus destructor nature. quia quos facit mutos ad cōfessionem hos facit ⁊ surdos ad dīni verbi auditionem. Unde multi dicunt. Nolo audire verbū dei ne reprehēsus veritate confundar

in conscia ⁊ dãner in iiusticia. Hi libenter vo
lunt mori quia refugiũt medicũ. imo seipsos
cum Juda tanq̃ desperati suspẽdunt cũ laq̃o
diabolice captõnis. vnde Aug. vbi supra cõ/
sulit homi bono cuilibet di. Cõfitere tm̃ vul/
nus tuũ ⁊ sanabit te deus. iaces sub manibus
medici patiẽter implora auxiliũ. Si fouet nu
trit secat equanimiter tolera ⁊ tm̃ attende vt
saneris. Sanaberis aũt si vulnus ostenderis
medico. non qꝛ ille nõ videt si ei abscondas.
sed qꝛ ip̃a ꝯfessio initium sanitatis est. Sic sa
nata fuit Maria magdalena plorãs ⁊ clamãs
lauãsq̃ lacrimis pedes xp̃i Jdeo docet Boe
tiꝰ. Si opus medicantis expectas oportet vt
vulnus detegas. scꝫ per ꝯfessionẽ. iuxta illud
psal. xxxi. Dixi ꝯfitebor aduersum me iniusti
ciam meã dño. ⁊ tu remisisti impietatem pec
cati mei ¶ X ¶ Scdo diabolus ideo perse
quitur ꝯfessionẽ. qꝛ ꝯfessio est violenta exclu
sio demonũ. Nam sicut peccatis diabolus in
troducit̃ in animã. ita confessione humili ab
aĩa expellitur. De quo Berñ. super canti. ser
mone. v. Per humilem ꝯfessionem remittit̃
pctm̃ ⁊ diabolus suũ amittit principatũ. nam
vbi pctm̃ dimittit̃ ibi diabolus expellit̃ et de
us introducit̃. nam ꝯtraria simul stare ñ pñt.
sicut est viciũ ⁊ virtus. diabolus ⁊ deus. vita
⁊ mors. ij. Corin. vi. Que em̃ ꝑticipatõ iusti
cie cum iniquitate. aut que societas luci ad te
nebras. que aũt ꝯuentõ xp̃i ad belial. q. d. nl/
la. Sed ꝯfessio pulcrificat hominem vt dicit
Berñ. Vbi ꝯfessio ibi ⁊ pulcritudo. Per cõ
fessionẽ desolatur horrida demonum habita/
tio. Vnde Jsid̃. Cõfessio sanat ꝯfessio iusti/
ficat ⁊ peccãti veniam donat. vt patet de filio
ꝓdigo Lu. xv. qui dixit. Pater peccaui in ce
lum ⁊ coram te. iam nõ sum dignus vocari fi
lius tuus. vbi Berñ. o beata spes ꝯfitentium
q̃cito tremẽdum iudicẽ ꝯuertis in benignissi
mum prẽm. Berñ. O q̃ salubre verbum et
breue peccaui. nam tres sillabe aperiũt portas
ꝑadisi Grego. viij. moral'. Qui ꝓmereri vl't
bonũ quod expetit dꝫ ꝯfiteri malum qd̃ fecit.
i. Joh. i. Si ꝯfiteamur peccata nostra fidelis
est ⁊ iustus vt remittat nobis peccata nostra.
⁊ emũdet nos ab omni iniq̃tate. Et sic ꝑ con
fessionẽ ⁊ remissionem peccati expellit̃ diabo/
lus. Juxta illud Lu. xi. Cum fortis armatus
custodit atriũ suum in pace sunt ea q̃ possidet

Si autem fortior eo supueniens vicerit eum
vniuersa arma eius auferet in quibꝰ confide
bat ⁊ spolia eius distribuet ¶ Y ¶ Tercio cõ
fessio illuminat cordis habitaculũ. sicut enim
peccatũ excecat cor. Sapi. ij. Excecauit illos
malicia eorum. sic ⁊ ꝯfessio lucem claritatis in/
ducit. De quo Aug. super. i. canoni. Johã.
Cunq̃ ꝯfessus fueris te peccatorẽ appropin/
quas ad lucẽ. quia ꝯfessio adiũgit te xp̃o qui
est sol iusticie oriens de splẽdore paterno. vt
verificet̃ de te illud ad Ephe. v. Eratis aliqñ
tenebre nũc autẽ lux in dño. Nam di. Berñ
in epl'a ad Sophiã. Ama ꝯfessionem si amas
decorẽ. quia ꝯfessionẽ seq̃tur decor ⁊ claritas
psal. ciij. Confessionẽ ⁊ decorem induisti ami
ctus lumĩe sicut vestimẽto. ¶ Z ¶ Quarto
cõfessio facit diabolo celari peccatũ. De quo
Ambro. Tante virtutis ꝯfessionem dicerim
q̃ peccata que ꝑ cõfessionem delẽtur demões
scire ꝓhibent̃. Idcirco dicũt aliqui. quare de
beo cõfiteri peccata mea dño deo cum p̃us ip
se sciat ea. Ad hoc rñdet Aug. li. viij. omelia
rum. omelia. xij. di. Nõ em̃ ideo vult deus ut
ꝯfiteamur peccata nostra quasi ea ip̃e aliter sci
re non possit. sed qꝛ diabolus desiderat hoc vt
inueniat quod añ tribunal iudicis nobis obij
ciat. Sic ecõtra misericors deus vult vt pec/
cata cõfiteamur ne ꝓ illis cõfundamur in fu/
turo. Jdeo dicit Aug. Non habet qd̃ timeat
in futuro qui ꝯfessionem fecerit de pctõ. Jdeo
dicit̃ Jsa. xliij. Narra si quid hẽs vt iustifice
ris. De quo Criso. Habes accusatorem acer
bissimũ obtura os eius scꝫ per confessionem
Nam diabolus noster aduersarius optĩe scit
illud dictũ Criso. ⁊ hẽtur de pe. di. i. c. Non
põt quis grãm dei celestis accipe nisi purgatꝰ
fuerit ab omni sorde peccati per pñe ꝯfessiõem
A ¶ Jdeo diabolus habet se vt fur qui vo
lens furari stringit hoĩem reuelare volentẽ ꝑ
guttur ne clamet. Sic ⁊ ipse violenter quasi
inijcit in os peccatoris manũ cum q̃nq̃ digi/
tis vt strangulet eum ne reuelet peccatũ i sa/
cramentali cõfessione. Primꝰ digitus est pu
dor reuelãdi peccata. et ꝓuenit ex superbia. et
est ypocrisis. De quo Ambro. Taciturnitas
peccati siue criminis nascit̃ ex supbia cordis.
Quia spẽs supbie est q̃ iustus videri velit q̃
peccator est. quod ꝓhibet̃ Ecciaci. nij. Pro
anima tua ne confundaris dicere verum. Est

enim ꝯfusio adducens peccatū et est confusio adducēs glam ⁊ grām. nā vt dicit Richar. d̄ sancto Victore. De quāto verecūdia maior de tāto in oculis dei cōfessio clarior. Jō istuz digitū debem⁹ euellere per tria. Primo ꝑ rōz ꝯsiderādo in rōne ꝙ nō erubuisti peccare ⁊ cōmittere qd̄ est inhonestū ⁊ inutile. cur igitur erubescis ꝯfiteri. Bern̄. Insania est ꝙ pudet ablui ⁊ nō coinquinari. Scd̄o per dīnam intuitionē cui nihil oīno celari pōt. Prouerbi. xv. In omni loco oculi dn̄i contēplantur bonos ⁊ malos psal. xliij. Ipse nouit abscōdita cordis Hebreo. nij. Omīa nuda ⁊ apta sunt oculis eius. Quid igit̄ vis occultare qd̄ latere oīno non pōt. psal. Reuela dn̄o viam tuaz Et subdit. Et educet quasi lumē iusticiā tuā ⁊ iudiciū tuum tāq̄ meridiē. Tercio per futurā reuelationē Math. x. Nihil est opertū qd̄ non reuelabit̄ ⁊ occultū qd̄ nō sciat̄ Eccs. xij Cuncta que fiūt adducet dn̄s in iudiciū. Ecce quāta verecūdia ibi erit corā angelis ⁊ sanctis dei Naū. iij. Reuelabo pudenda in facie tua ⁊ oñdam gētibꝰ nuditatē tuā ⁊ regnis ignominiā tuā. Et Abdie. i. Operiet te confusio ⁊ ꝑibis in eternū. Cogitare igit̄ dz pctōr qd̄ dn̄s dixit Math. x. Oīs qui ꝯfitebit̄ me coram hoībꝰ ꝯfitebor ⁊ ego eum coram patre meo qui in celis est. Qui autē negauerit me coram hoībꝰ negabo et ego eum coram patre meo qui in cel̄ est (B) Scd̄s digit⁹ diaboli est timor satisfaciēdi. Nā sicut latro celat furtū tp̄e pene sic ⁊ pctōr pctm̄. psal. xiij. Trepidauerūt timore vbi non erat timor. Giesi nij. Re. v. timuit ꝯfiteri pctm̄ simonie Heliseo. ideo ꝑcussus est lepra. Sic plures tales sunt hodie de quibus pōt dici illud Job. vi. Qui timet pruinā cadet sup̄ eum nix. Idcirco istū digitū timoris dēmus euellere ꝑ duo de ore nr̄o. Prīo ꝑ cōsiderationē modicitatis pene tp̄al̄. Dicit em̄ Aug. Sicut oē gaudiuz tp̄ale non est sil̄e gaudio vite eterne. sic nulla pena tp̄alis similis est penis eternis. Idcirco qui timet virgam ligneā cadet in ferreā. Juxta illd̄ psal. p̄s. ij. Reges eos in virga ferrea id est pena dura. Ambro. Ibi vermis immortalis ignis inextinguibilis. nā si tibi nunc magnuz vid̄r sextis ferijs ieiunare quale erit tūc ieiuniū ab oī cibo ⁊ potu ab oī solacio. Unde dicit Augu. in sermone quodā. Ibi dolor sine solacio. tristicia sine gaudio. esuries sine cibo. sitis sine potu. tenebre sine luce. horror sine fuga. mors sine vita. ibi om̄e malū et amaritudo amarissima Intuēs igitur illā non sentit pn̄tem penā modicā. ij. Corin. nij. Id eniz quod in pn̄ti est momētaneū ⁊ leue tribulationis nostre sup̄ modū in sublimitate eternuz gl̄ie pōdus opatur in nobis. Jō debuerunt euellere digitū istū ꝑ eiusdez pene breuitatis cōsiderationē. Job. xnij. Breues dies hoīs sunt modo si pn̄ia durat ꝑ totā vitam hom̄is adhuc est breuis respectu eternitatis. Bern̄. Labor meus vix est vni⁹ hore. illa autez eterna. Apoca. xnij. Fum⁹ tormētoꝝ eorum ascendet in secula seculoꝝ. ⁊ psal. xlviij. Laborabit in eternū ⁊ viuet adhuc ī finē (C) Terci⁹ digitus est spes diu manēdi. Hūc digitū īposuit diuiti. Lu. xij. qui dixerat Aīa mea hēs multa bona reposita in annos plurimos reqesce. comede. bibe. epulare. Sed dictum est ei Stulte hac nocte aīaz tuā repetūt a te ꝛc̄. hūc digitū dēs euellere ꝑ considerationē de hore mortis incertitudine. d̄ qua Bern̄. Nihil certius morte nihil īcert⁹ hora mortis. qꝛ mors nulli parcit. nll̄i statui. nulli. etati. nulli dignitati. Augu. Hō in pn̄ti vita est tanq̄ ī domo aliena. Idcirco nō est confidēdū de lōgitudine vite. Mar. xiij. Vigilate ergo nescitis em̄ qn̄ dn̄s domus veniat sero an media nocte an gallicātu an mane ꝛc̄. idcirco hortamur Eccī. xvij. Cōfiteberis viuēs viuus ⁊ sanus cōfiteberis Rō Greg. Quia qui penitēti veniā spopondit diē crastinā non ꝓmisit. (D) Quart⁹ digitus est spes veniā cōsequēdi cōtra quos dicit Bern̄. Frustra est spes illis q̄ de mīa sibiip̄is blandiūtur ⁊ a peccatis n̄ emūdantur. spes em̄ cōfundit in qua caritas desit ex eo ꝙ dicit mgr̄ ī. iij. dis. xxvi. ca. vi. Spes est certa expectatio future beatitudinis ꝓueniens ex gratia dei ⁊ meritis p̄cedētibꝰ. Et subdit. Sperare sine meritis non est spes sed p̄sumptio. psal. xxxvi. Spera in dn̄o ⁊ fac bonitatem. Rō. Sapi. v. Spes impij tanq̄ lanugo est que a vento tollit̄ ⁊ tanq̄ spuma gratil̄ que a ꝓcella dispergit̄ ꝛc̄. Quintus digitus ē timor reciduādi. Eccs. xi. Qui obseruat vētum nō seminat. ⁊ qui considerat nubes n̄ metet. Idcirco non respice tuā fragilitatē sz dei benignitatem ⁊ assistētiā dicēs cum psal. xxvi

Dñs ꝓtector vite mee a quo trepidabo .q. di. a nullo. eo ꝙ dr ad Ro. viij. Si deꝰ ꝓ nobis quis ꝓtra nos. sup quo di. Aug. Quid est qđ timeat aīa in qua deꝰ est. Si ꝓtegat imperator securus es. quid si celi ⁊ terre creator Jō ad Ephe. vi. dicit apls. Induite vos armaturā dei. i. ꝓtectōnem dei vos ꝓmūite vt possitis stare aduersus isidias diaboli. Qua ꝓpter euelle hūc digitū de mētis ore p meditationē fragilitatis diaboli. de qua Jheroni. Debilis est hostis nō pōt vincere nisi volētē nā dñs adiutor ⁊ ꝓtector noster est in tēptatione. i. ad Corin. x. Fidelis aūt deꝰ est qui nō patiet vos tēptari supra id qđ potestis. Jō hortam Jaco. iij. Resistite dia. ⁊ fu. a vobis Hā dicit Bern. Voluntas nra diabolo mancipat nos. non eꝰ ptās. nam illꝰ est malū suggerere nēm aut ē plentire. Idcirco magna resistētia fit ꝓtra diabolū in ꝓfessione pura. vt ꝓbat bñs Aug. Acriores dolores diabolo nō facimꝰ qđ p qđ pcta nostra ꝓfitēdo sanamus vt pz in exēplo. ¶ Et ℔ Legit ꝙ in monasterio cluniacēsi cuidā fratri infirmo terribilis equus apparuit. qui posteriorib pedib caput eius et faciē ꝙquassabat. cūq ille clamaret o frēs succurrite et remouete a me ꝓpter deum maximū illū equū quo calcibꝫ crebro me impetit atq trudit. Accessit abbas ad eū ⁊ cum q̄siuisset cām clamoris ille digito ostendebat equū qui se ꝓtinuo infestabat. tūc abbas aq̄ bñdicta locū illū asp'sit sed nihil ei ꝓfecit. tandem hortatꝰ est eū ad ꝓfessionē. Et cū ille inciperet ꝓfiteri liberatꝰ est ab infestatōe equi Egressus ad caput eius diabolus in spē viri. qui interēbat ꝓfessionē eius. Ad quē ꝓuersus frater ait. Quid me impedis. quid ꝛba intercidis aut dic qđ volo dicere aut me dicere sine. Cumq interrogaret ab abbate cui sic loq̄retur. Ecce quidā vir ꝓsus ignotꝰ dicit oīa mala q̄ gessi. sed sic ea narrat vt me illa ꝓferre nō sinat. vera dicit ꝛ me loq̄ntē impedit. Abbas suspicās illū esse diabolū hortabat frēm plene ⁊ ꝓfecte ꝓfiteri oīa pcta. Tādem ꝓfessione termiata ⁊ absolutōe facta ab oī impedimēto liber fuit. ⁊ aliq̄tulū supuiuēs vitaꝫ in pace finiuit ¶ F ℣ Secō dixi inuit iudeoꝝ malicia inidiosa di. In beelzebub ꝑncipe demoniorꝝ eiecit demonia. O verbū malicioſuꝫ oī dolo plenū hoiem ⁊ deū dicere demoniacū Et hoc ꝓuenit ex inuidia. Crisſ. Inuidia nō q̄ rit quid dicat sed solū vt dicat. Et nō solū fu it hic inidia sed inidēna fraterne gle. qđ est pctm in spm scm. De quo di. saluator Mat. xij. Qui aūt dixerit ꝓtra spm scm nō remittet ei neq̄ in hoc seculo neq̄ in futro. hoc ē difficulter remittet. Pro quo no. dicit sanctus Tho. in scđa scđe. q. xxij. ar. i. ꝙ in spm scm peccat tripl'r. Prio qñ peccat ꝓtra psonam spūssanet. sicut illi qui dixerūt spm scm ee creatā. vt hētur de ple. di. xij. c. hi vero. Tbi dr. Fuerūt quidā hereti qui dixerūt spm scm hoiem esse montanū. Secđo peccant in spm scm cum erraṫ circa ea que dñt de spiritu scō. qz vt dicit Aug. Fuerūt quidā hereti q̄ dixerūt spm scm minorē filio ⁊ patre. quod e falsum. Cū canit eccia. Maiestas patet ꝓtās decus honor eq̄ p oīa. Cōtrarij dicētes precant in spm scm. Tercio peccat in spm sanctū qñ peccat ꝓtra attributū ⁊ ꝓpriū spūscō. i. ꝓtra bonitatē vel clemētā Hā patri attribuit potētia. filio sapia. spūscō clemēna. Et sic cū hō ex ꝓpria malicia abiicit a se oīa vt di. Hylarius. que trahūt ad pnām ⁊ retrahūt a peccato. Et ſi hō hoc facit ex cōtēptu est pctm in spm scm. Pro quo sciēdū q̄ ser sunt q̄ requirūt ad remissionē peccati. Duo sunt ex parte dei remittentis. Duo ex pte hois pctoris cui pctm remittit. Tercio duo sunt ex pte mediꝫ p qđ fit remissio. Prima duo sunt ex pte dei scz misericordia ⁊ iusticia. Vñ psal. cxxij. Miserator dñs ⁊ iustus. Cōtra misericordiam est pctm in spm scm scz despatio in qđ cecidit Cayn. Gen. iij. di. Maior est iniquitas mea q̄ vt veniā merear. ꝓtra quem inuehit. Bern. mē riris Cayn. Maior est dei misericordia q̄ queuis nostra malicia. psal. Misericordie ei nō est nūerus Bern. O res mōstruosa res iniqua despare de dei misericordia. cum oīa nostra crimia sint velut vna gutta respectu tonitruis. Et hoc peccato in spm scm peccauit iudas despando et seipm suspendendo. Hiero. Plus iudas peccauit despando q̄ filiū dei tradendo. Item ꝓtra iusticiā dei est vnū pctm in spūmsanctū. i. ꝓsumptio. cū quis pſumit ꝙ deꝰ pcta nō punit ex sua benignitate. de qbus Eccls. viij. Sūt impij qui ita securi sunt quasi iustoꝝ facta habeant Cōtra quos dicit p ꝓphetā ps. xlix. Erubescite qui ꝓterite deū. Et ſtimasti iniq̄ ꝙ ero tui silis arguā te et statuā

Do. iij. xl.

ꝯtra faciem tuam Aug. Nullū malum impu/
nitum. Nam dñs dicit per moisen Exodi. xx
Ego dñs deus tuus fortis zelator. id est ama
tor iusticie. Quapropter dicit Ans. Añ pec/
catum recordare iusticie vt cesses timore pe/
ne. post peccatū recordare miscdie vt non de
speres. Eccīastici. v. Miscdia ⁊ ira ab illo ci
to approximāt. G. Item duo requirunt
ex parte medij per quod fit remissio. id est ex
parte eccīe scilz fides eccīe ⁊ gratia in sacram
tis. Contra primum est tercium peccatum in
spūmsanctū scilicet impugnatio veritatis ag/
nite fidei. ⁊ tales ab eccīa ⁊ etiam a deo sunt
exclusi. vt habetur. xxiij. q. i. Alienꝰ Habere
non potest deum prēm qui non tenet vniuer
salis eccīe vnitatem. Nam. ij. Petri. ij. Me/
lius enim erat illis non ꝯgnoscere viam iusti
cie q̄ post agnitionē retrorsum cōuerti ab eo
quod illis traditū est sancto mandato. Cōtra
scdm scz grām in sacramētis est quartū pecca
tum in spiritūscūm scz inuidētia fraterne gra/
tie q̄ homo inuidet alteri de gratia illi collata
Et sm sanctū Tho. in scda scde. Differentia
est inter inuidiam ⁊ inuidētiam. Inuidia enī
est odium de bono tēporali. sed inuidētia est
odium de bono spūali alteri collato. Tercio
duo requiruntur ex pte illius cui remittitur
peccatū. Primū dolor de cōmissis. Scdm ꝓ
positum non peccādi. Contra primum scilicz
dolorem de ꝯmissis est quintū peccatū in spi/
ritumscūm scz obstinatio omēs inspiratōnes
diuinas occidens. quādo videlz homo ē ita
induratus q̄ neq̄ humanam neq̄ diuinā su/
scipit admonitionē. De quo Bern. Cor du
rum est quod nec ꝯpunctione scindit nec pie
tate mollitur. De tali dr Eccī. iij. Cor durū
male habebit in nouissimo. Contra scdm scz
ꝓpositum non peccādi habetur sextū peccatuz
in spūmsanctū scilz finalis impenitētia. Und
Aug. in libro de pnīa. Et hētur de pe. di. vij.
c. ⁊. §. finali. Qui impenitēs moritur omnīo
moritur ⁊ eternaliter cruciatur. Qui enim im
penitens finitur si semp viueret semp peccarz
At dei est miserētis q̄ operatur finem peccan
di. ob hoc etiam sine fine torq̄tur quia nunq̄
virtute ditatur semp plenus iniquitate sem/
per sine caritate torq̄tur sine fine Et ideo fina
lis impenitentia est maximū peccatū in spūm
sanctū. Et de illo intelligitur illud Mathei.
xiij. Qui peccat in spūmsanctū nec hic nec in
futuro remittetur ei. Alia vero peccata dū hō
est constitutus in via possunt esse remissibi/
lia. vt di. Leo papa. Et hētur de peniten. di.
vbi supra. Nemo est desp̄andus dum in hoc
corpe ꝯstitutus est. quia nonnunq̄ qd diffi/
dentia etatis differtur in maturiori cōsilio per
ficitur. Sed finalis impenitētia nullū hēt re/
mediū. qr ñ hz aptitudinē sm illd p qd remit
titur peccatū. Verbi grā. sortes ⁊ plato hēnt
eandem infirmitatē. vnus recipit medicinaz
p quam alleuiat. alter non. Et sic vnus dicit
curabilis alter incurabilis. Et sic pctm in spi
ritūsanctū dr irremissibile. quia repellit reme
dium remissionis. Et sic fuit in iudeis d qui/
bus subdit in textu. Erunt nouissima peiora
prioribus

De eadē dominica Sermo. lxvij

Cum immundus spūs exierit ab
homīe loco ⁊ capl'o vbi supra. Et
legitur in pñtis dñice euāgelio.
H. Pro introductiōe oritur questio qua/
liter demones possunt habitare in hominibꝫ
Et rñdetur q̄ duobꝫ modis. Primo potētio
naliter. ⁊ sic habitāt in peccatoribꝫ. quia dia
bolus non habet potētiam in aīa nisi ex propa
voluntate nostra. de quo Ambro. in libro de
beata vita. Et hētur in Cano. xv. q. i. Non ē
Neminē iugo seruitutis astrictū diabolus possi
det nisi se ei prius peccatoꝝ ere vendiderit. d
quo Aug. Diabolus plurimū vult nocere sz
non pōt. quia ptās eius sub potestate dei est.
Nam si tantū posset nocere diabolus quantū
vellet nullus iustorum remaneret. Quapro/
pter dicit Gre. ij. mora. c. xxi. Sciēdum vo
est quia sathane volūtas semp iniqua sed nū
q̄ ptās iniusta qui a semetipo volūtatem hz
sed a dño ptātem Quod enim ipe facere ini
que appetit hoc deus fieri non nisi iuste pmit/
tit. formidari igit non dz qui nihil nisi pmissꝰ
valet. Ideo dicit Orig. sup Iudicuz. Dia/
bolus non inualesceret ꝯtra nos nisi ei vires
⁊ aggressum vicijs nostris p̄berem⁹. Scdo
hītat in hoīe pñtialiter ⁊ ꝯmāsiue. scz hītādo
in corpe hoīs. Et hoc deꝰ pmittit ꝓpter mlta
Primo ꝓpter dīne potētie ostēsionem. de q̄

Jar.ir. de obsesso ab infantia quem nullꝰ poterat liberare nisi xps. Scdo ꝓpter culpe puimonē Luce.nū. Erat hō in synagoga hēns demonium immūdū ꝓpter peccatū incontinētie. Tercio ꝓpter accumulationē meritī vt patet de Sara Thobie.vi. que in viris suis fuit punita ꝓpter meritū augmētationem. qꝛ per hoc ꝓcuauit aiam eius mundam ab oīmi ꝓcupiscentia. Quarto ꝓpter alioꝛ eruditōem vt ꝓz de illo in quo erat legio. que expulsa gregem porcoꝛ intrauit. Luce.viii. cui dixit saluatoꝛ Redi in domum tuā ⁊ narra quāta fecit tibi deus. Quinto ꝓpter parentū punitōnem. qꝛ scūs Tho.di. q filij ꝓm corpus sunt res parentum. Jdeo ꝓntes puniunt in filijs vt ꝓz de filio Dauid.ii. Reg.xii. cui dixit Nathā. Quīa blasphemare fecisti inimicos nomē dñi ꝓpter verbum hoc. filius qui natꝰ est tibi morte morietꝛ. Sic nōnunq̄ filij ob delicta ꝓntū a demone arripiunt. Sexto ꝓpter maledictionem factam sibi vel alijs vt de hoc hēmus exēplum. Qꝺ filia cuiusdam mulieris ex ira noluit comedere. demū ꝓpulsa a matre dixit. ego comedā in noīe diaboli. ⁊ sic fuit obsessa. Silr legit q vir quidā maledicendo vxori sue dixit. vade in noīe diaboli que sic ꝓgressa silr obsessa fuit. hec Grego. in dyalo Septio ꝓpter nrām eruditōem. de quo Bonauē. vt terreamur deū scienter offendere. ergo q̄ui verbo vel alter peccatoꝛ audit obsessum tenere vel qualibet ex cā ipm accedere ꝺz humiliari ⁊ peitere cogitādo ne cras sibi accidat qꝺ illi hodie euenit. Octauo ꝓpter dei miscdiaz vt q̄ deus ex sua mia ⁊ pietate euz qui excellit sic arreptū a dyabolo hic punit. vt alibi pꝰ hoc in eternum parcat. vt legitur in collatōnibus patꝝ de abbate moyse. qui ꝓtra machariū dura ꝓtulit verba. quem demō arripiens mirabiliter vexauit. sed tādem per orōnē macharij liberatus est. Bono ad glīe dei augmētationem ⁊ scoꝛum. vt sancti iuocent ⁊ deꝰ glorificet in liberatōe hoīs ⁊ dei potēcia oīdat vt factū est hic de quo thema. Cum immūdꝰ spūs exierit ¶ J ¶ In hac ꝓbola tria notāt. Primum est maligni spūs per potēciā expulsio. ibi. Cum immūdus spūs. Scdum est actionū grauis tēptatio. ibi. ambulat ꝑ loca rē. Terciū est ꝓfectoꝛ piculosa recidiuatō. Ibi Tūc vadit ⁊ assumit alios septē spūs rē. De primo dicit. Cum immūdus spūs rē. Pro quo sciēdum spūs malignus ꝺz immūdus propter tria. Primo ꝓpter immūdiciā ꝓprie iniq̄tatis quia in eo primo inuēta est iniquitas ⁊ odiuz vt perpetue odirent a deo. Ezech.xxiii. Repleta sunt interiora tua iniquitate ⁊ peccatis scꝫ pctō supbie. ⁊ eieci te de monte dei. id ē de celo empirreo tanq̄ leprosum. ⁊ pdidi te. i. perpetue dānaui. O cherub ꝓtegens de medio lapidū ignitoꝛ. i. de cōsoꝛtio āgelorū. Scdo ꝓpter immūdiciā suggestiōis qꝺ feda ⁊ immunda suggerit. Leuiti.xv. Docebitis filios vestꝛ vt caueāt immūdiciā ⁊ non moꝛiant in soꝛdibus suis cum polluerit tabernaculū meum. scꝫ coꝛ ꝓprium in quo ego habito. Unde dyabolus ꝓtagiosus est ad modū leprosi. quia tanq̄ inficit coꝛ humanū cum se ei applicat. s. ꝓ consensum. A qua ꝓtagione ꝑfuari oꝛat ecclia dicēs. Da q̄sumus dñe ꝓtectionē tuo diabolica vitare cōtagia. Tercio ꝓpter immūdiciā habitationis. quia habitat in loco immūdo. i. in homīe exīte in pctō moꝛtali. ad silitudinem vpupe que nidificat in stercoꝛe Jdeo demones dixerūt Matthei.viii. Si ejcis nos hinc mitte nos in gregem porcoꝛ ¶ R ¶ Et tales immūdi in quibus dyabolus habitat sunt in septē plici differentia. ꝑm septem pctā moꝛtalia. Primo habitat in superbis. Job.xli. Ipe est rex sup vniuersos filios supbie. Et ipe talis eoꝛ demō ꝺz Abbadon Apoca.ix. Habēbunt sup se regem angelū abissi. cui nomē hebraice Abbaddon. quod interpretatur exterminās vel exterminatoꝛ. Iste rex multos nobiles ⁊ potētes possidet. exterminatoꝛes scꝫ paupm ⁊ inferioꝛ. de q̄ Augē. Plures supbos tenet nomīe nobilitatis plena noīe auctatis. De quibꝰ etiā dicit idem in libro de pnīa. Nemo facilꝰ vincit eos qui supbie inseruiūt. Nos em nō timet diabolus vt legitur exemplū qꝺ scribit cesari⁹ de monacho adolescente. cui castus eēt adductus fuit ad quēdam obsessum ꝑ expellēdo demonio. Cui demon rīdit Non timeo te quia ꝫ castus sis tū superbꝰ es. ⁊ deus supbis resistit. Jaco.iiii. Hunc demonē penitētes dñi ejcere vt scripsit de vinea per bonum odoꝛē humilitatis. quia humilitas est herba odoꝛifera que deum ad se trahit ⁊ dyabolū expellit. Cant.i. Cum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odoꝛem suum. Nardus est herba odoꝛifera et

parua ⁊ significat humilitatē que deum dele
ctat. Lu. i. Respexit humilitatē ancille sue et
dyabolū expellit vt patet in vita sancti antho
nij. vbi ꝯquerebat dyabolus. O āthoni hu
militas tua me vicit (L) Scdo hītat in a/
uaris. Luce. nij. Tu ergo ꝓcidēs si adoraue
ris coram me erūt tui oīa. Glo. Audi raptor
audi vsurarie ⁊ simoniace quomō inquit dya
bolus si adoraueris me. Dyabolū enim ado/
rasti si res per dyabolū ꝯgregasti. Ad Ephe.
v. Auarus qđ est ydoloꝝ ꝯuitus nō hz here/
ditatez in regno xpi ⁊ dei. Et dyabolus illos
possidēs est māmō. Mat. v. Nō potestis đo
seruire ⁊ māmone. quia di. apls. i. Thimo.
vi. Qui volunt diuites fieri incidūt in temp
tationem ⁊ in laqueū dyaboli. Hūc demonē
auaricie dñt penitētes eijcere sicut serpētē ab
hoīe per denudationē. quia serpēs fugit hoīez
nudum. Et sic auarus volēs penitere dēt se
enudare bonis male acquisitis. quia d. Aug.
Si tenes obolum teneris a diabolo. Jō hor/
tatur nos saluator Lu. xi. Qđ superest date
elemosinā ⁊ ecce oīa munda sunt vobis. Ter
cio habitat in luxurioꝝ. Thobie. vi. Hi nan/
qꝫ qui ita ꝯiugium suscipiūt vt deum a se ⁊ a
sua mente excludāt ⁊ sue libidini ita vacēt sic
equus ⁊ mulus quibꝫ non est intellectus hz
ptātem demoniū super illos. Si igitur ī ma/
trimonio ꝯstituti possident a diabolo si nō ri
te ingrediunt. quid tūc de fornicarijs adulte/
ris incestuoꝝ sodomitis. Tales em̄ sunt por/
ci diaboloꝝ. vt di. Crisꝰ. super Mat. Porci
sunt qui vitam suam scenose libidini manci/
pant. Ideo ad Ephe. v. Fornicatio ⁊ omnis
immūdicia non noietur in vobis. Et hūc de
monem dñt penitētes eijcere vt ribaldum de
ciuitate scꝫ virga disciplīe. quia scribitur Ec/
clesiastici. xi. Malicia hore obliuionem facit
luxurie magne. Glo. quia vulnus corporis
sanat vulnus mētis. Quarto habitat in ira/
cūdis. Job. v. Vir stultū īterficiet iracūdia
Et Apoca. xij. Ve terre ⁊ mari quia descēdit
diabolus ad vos hñs iram magnam. Psal.
In ira ꝓplos ꝯfringes. Augu. Ira est aliorū
vicioꝝ ianua. ꝓpter quod đr ad Ephese. nij.
Nolite locum dare diabolo. illoꝝ em̄ demon
est sathanas qui interp̄tatur aduersarius A/
poca. xij. Et ꝓiectus est ille draco magnꝰ. ser

pens antiquꝰ qui vocat diabolus ⁊ sathanas
q̄ seducit vniuersū orbem. ⁊ ꝓiectꝰ est ī terrā
⁊ āgeli eiꝰ cū illo missi sunt Hūc đmonē dñt
penitētes eijcere sicut homo eijcit de domo ꝑ
stillicidiū. scꝫ verbi dei. nam sicut gutta stillās
cauat lapidem. sic verbū dei deprimit cordis
rancorē. vt est illud. Om̄is em̄ qui irascitur
fratri suo reus erit iudicō. Mat. v. (M) m
Quinto hītat in inuidis quoꝝ demon đr le/
uiathan. i. serpēs tortuosus in aquis. i. in hoc
mundo volubili. Et interp̄tatur additam̄tuz
eoꝝ hoīm. s. quos astutia sua de ꝑadiso eiecit
Vel. ꝑsequēs eos quia īuidus oīs persequitur
Nam inuidia diabo. mors intrauit in orbem
Sap̄. i. ⁊ Aug. Inuidia ē vicium diabolicū
Nam ab eo habuit initiū hoc demoniū quod
fecit hoīem cecum surdū ⁊ mutū. ita ꝙ īuidus
nō pōt videre nec audire nec loqui vtuose đ
ꝓximo Quia di. Jhero. Oēs vtutes perse
quitur īuidia. Hūc demonē dñt eijcere peni
tentes sicut hō eijcit de domo per fumū. scilꝫ
deuote orōnis de quo Isid. Quotiēs homo
p̄mitur vicijs totiēs debet subsequi oratio. qꝛ
orō p̄ualet om̄ibꝫ malis (N) Sexto hītat n
in guloꝝ. Eccī. xxxvij. Propter crapulā mlta
obierūt Et demō eoꝝ est beemoth. de q̄ Job
xl. Et interp̄tat bestia siue bestial. quia gula fa
cit hoīem bestialē. Jheremie. l. Effuli estis sic
vituli super herbā. s. in ꝯmedēdo ⁊ bestialiter
viuēdo. de quibꝫ. i. Corin. ij. Animal homo
non percipit ea que sunt spūs dei. Propter
quod hortat nos saluator Lu. xxi. Attendite
vobis ne forte grauētur corda vestra crapula
⁊ ebrietate. Rō Greg. Quia dum venter ñ
restringitur cuncte virtutes obruuntur Hūc
demonem debent penitentes eijcere sicut vul
pis eijcitur de antro scilicet per esuriem absti
nentie. Ambrosius. Jeiuni hominis sputum
interficit serpentem. sic et ieiunium reprimit
diabolum. De quo Isidorus. Ardentes sa
gitte diaboli ieiuniorum frigore sunt restrin/
gende (O) Septimo habitat in ac/
cidiosis. Dicit enim Gregorius. Diabolus
assidue temptat vt saltem tedio vincat Scit
enim ꝙ non torpentibus sed operantibus da
bitur premiū. Horum demoniū vocat belial
qđ interp̄tat sine iugo dñi. qꝛ ꝯm Bernhar.
Accidia est torpor animi quo quis negligit

bona inchoare et inchoata perficere. Etiam
potest dici Beelzebub. ib est deus muscarū
quia muscas id est instabiles cogitatiōes faci
unt regnare in cordibꝰ eoꝝ in nullo resistētes
neq; in aliquo stabiles ꝑsistentes. Quia di.
sanctus Tho. scd̄a scd̄e. Accidia est tristicia ⁊
deiectio spūs. Et ex ip̄o nonnunq̄ oritur de
speratio. Idcirco hunc demonē debent eijce/
re penitētes sicut canis eijcitur de coquina sci
licet per aquam calidam hoc est lacrimis con/
tritionis. Unde psal. lxxiij. Contribulasti ca/
pita draconum. i. peccata mortalia et prauas
suggestiones quādo primum suggerūtur et
immittūtur in aquis scz lacrimaꝝ. Ambrosi⁹
Lacrime mētem alleuiāt cor refrigerāt ⁊ me/
stum ꝯsolantur. Et Ihero. super Isaiam. O
ratio deum lenit sed lacrima cogit. quia vicit
inuincibilē ligat omnipotētem. ¶ P ⁊ Et
sic elicitur cā cur in tribꝰ dn̄icis lectū est euan
gelium de demonio. Primo qꝛ diabolus ali/
quos temptat ⁊ nō vincit. ⁊ isti significantur
per tēptationem xp̄i in euāgelio prime dn̄ice
Scd̄o aliquos temptat ⁊ superat ⁊ male vexat
isti significātur per filiaz mulieris Chananee
in euāgelio dn̄ice secūde. Tercio aliquos tē
ptat ⁊ superat sed postmodum per ꝯtritionem
expellitur. ⁊ hi significātur per pn̄s euangeli/
um vt dictū est. qꝛ possidet peccatores ī mor/
tali vt di. Aug. Peccator tot demonioꝝ ser/
uus quot vicioꝝ. vt hētur Mar. xvi. ⁊ Luce
viij. de Maria magdalena q̄ septem demo/
nia habuit. hoc exponit Gre. i. vniuersꝰ vicijs
plena fuit. quia di. Gre. in moralibus. Mali
gni spūs vicijs certis singulos obsequi sunt
credēdi. vt sic impleatur illud Apocal. xviij.
Facta est babilon. id est aīa peccatrix habita/
tio demonioꝝ ⁊ custodia omnis spūs immū/
di. Et hodie legit eccīa euāgelium quō xp̄us
eiecit demonium nobis in exēplum vt eū eij
cere debeam⁹. nam inquilinus eijcit̄ ⁊ expelli
tur de domo cum dn̄s per se voluerit inhabita
re sicut ⁊ nunc in futuro tp̄e pascali dn̄s debz
ingredi et inhabitare cor nr̄m. Joh. xiij. Ad
eum veniemus ⁊ apud eum mā̄sionem facie/
mus. Idcirco immūdū spūm ⁊ hospitē expel
lere debem⁹. ¶ Q ⁊ Quarto aliquos tēp
tat ⁊ superat ⁊ fugatus fugit. sed tn̄ reuertitur
Et hoc tāgitur in textu cum d̄r. Cum immun
dus spūs exierit per sacram̄ta eccīe ab homīe

⁊ primo per baptismum in quo remittitur ori
ginale peccatū. Unde in exorcismo puerorū
sacerdos adiurat diabolū vt exeat et recedat
ab eis. sed post hoc reuertitur in habitaculum
suum cū puer labitur in peccatū mortale Se
cundo expellit̄ ab homīe per pn̄iam Joh. xij.
Nunc iudiciū est mundi. quia pctōrei in foro
pn̄ie iudicant semetip̄os. In quo iudicio cō/
ueniunt q̄nq; ꝑsone. scz ꝯsciētia accusans me
moria testificans. rō condēnans timor ligās
dolor cruciās sic vt quasi quidā sanguis anīe
per lacrimas effluat. ⁊ tūc diabolus qui prīci
pabatur in homīe eijcitur foras. quia vt dicit
Bern̄. Per homīs ꝯfessionem deus remittit
peccatū ⁊ diabolus amittit principatū. ¶ R ⁊
Dixi scd̄o innuitur actiuoꝝ grauis tēptatio.
ibi. Ambulat per loca inaquosa ꝛc̄. Loca ina/
quosa sunt viri actiui. qui lz interius florent
humore gratie. arent tn̄ exterius a fluxu culpe
Unde actiui dn̄r aridi ꝓpter quatuor. Prīo
ꝓpter macerationem carnis Job. xxxiij. Con
sumpta est caro eius a supplicijs. i. a carnalis
concupiscentie penitētie disciplinis. eiusdem
vij. Cutis mea aruit ⁊ cōtracta est. Scd̄o ꝓp
ter cōtemptū ꝯcupiscentie mūdialis. Apoca.
xvij. Veni ⁊ ostēdam tibi damnationem ma
gne meretricis que sedet super aquas multas
Meretrix illa est vanitas que sedit sup aq̄s
multas. i. mundanas ꝯcupiscētias. ⁊ ab hijs
arida erat Hester que dicebat. Tu scis dn̄e
necessitatē meam q̄ abhominer signuz super
bie ⁊ glorie mee quod est super caput meum
in diebus ostentationis mee. ⁊ detester illud
quasi pannuz menstruate ꝛc̄. Tercio propter
feruorem charitatis Unde in eorum persona
dicit Job. xxx. Ossa mea aruerūt pre cauma/
te id est pre feruore caritatis ⁊ compassionis
Ossa sunt fortes viri in corpore ecclesie. qui
zelo charitatis ⁊ feruore compassionis infir/
mantur ad infirmitatem pusillorum. Vn̄. ij.
Corinthe. xi. Quis infirmatur ⁊ ego non in/
firmor. Quarto ꝓpter ignem tribulationis q̄
frequenter examinantur a deo. Trenorum. i.
De excelso misit ignem in ossibus meis. id ē
in fortes viros. Per hos diabolus ambulat
et temptando appropinquat ¶ S ⁊ Et
nota in hoc differentiam malorum angelo/
rum et bonorum. Boni dicuntur habere ve/
locem discursum scilicet spiritualis potentie

quia subito sunt ibi quo mittuntur. Mali aũt dicuntur ambulare ꝓpter grauedinẽ malicie sue. qz non sine labore faciũt quod intẽdunt Aliter autẽ ambulat spũs malignus ꝙ bonos aliter per malos. Per bonos temptãdo q adi tum querẽdo Per malos in curlando tãẽ ꝙ viam planã q diuerꝫ vicijs bñ tritam. Unde de hoc peccãte dr Isa.li. Dixerunt aie me incuruare vt trancam? q posuisti vt terram coz pus tuum q quasi viam trãseuntib. Job.xx. Cadent q venĩẽt super eum horribiles (T) Tẽptat aũt bonos qmor modis. Prio explorando per modũ mlui pullos circumuolãns vel lupi ouile circũeuntis vel leonis feras lustrantis. ꝓsiderãdo ꝓsuetudines q ꝓplexiões eoz. oportunitates locoz tpm q euentuz vt aliquẽ aditũ valeat inuenire. i. Pe. vlt. Aduersarius vester dyabolus tanqz leo rugiens circuit querẽs quem deuozet. Secõo inclinando eoz mouere plurimis modis deprehendit ad modũ canis leporarij, ptẽdentis os suũ ad capiendam predam. Unde psal. xcij. Capiebãt in aiam iusti ꝛc. Tercio suggerẽdo cum in imaginatõe ad modum pctoris imagines rez delectabiliũ imprimit. quod miro et ineffabili modo fit vt ad ꝓcupiscẽdã sensualitatem alliciat. sic in figura legitur in hystoria scola. sup Lũe. xxv. Mad yanite ornauerunt filias suas que iuuenes ad se declinãtes ad illudendũ castitati allicerẽt q eas cũ xenijs venalibus. id est peregrinoz ferculis ad tẽtandum filioz israel transmiserunt. vt sic eos facerent trãsgressores mãdatoz dei. Ita q demones ꝓcupiscibiliũ rez imagines nobis obijciunt vt illecti his atqz decepti a via preceptorum dei exorbitemus. Quarto temptat eos aliquãdo prauam ꝓcupiscentiam accendẽdo frequẽter enim ꝓcupiscentia mali oritur i nobis sine diabolo sed postqz orta fuerit tũc auxiliatur vt crescat vt ait dñs Isaie. lxij. Ego creaui fabrum suffliãtez in igne prunas (U) Sed non inuenit in eis requiem Ratõ quia multipliciter inquietãt eum Primo gemitu compũctionis sicut paruuli plorãtes in nocte qui non permittit in domo hospitem requiescere. Ita q iusti proficientes in nocte huius mundi gemũt ꝓ peccatis suis dicentes illud Isaie. xxxviij. Recogitabo tibi omnes ãnos meos in amaritudine anime mee. Secundo

c amorosa oratõne ad modum bonis bñ cũstodientis castrũ sui domi. qui tota nocte clamat q vigilat. q si aliquod periculum viderit vel audierit ad succurrẽdum alios excitat Et sic proficiẽtes clamant ad deum q ad sanctos eius. Unde psal. cvi. Clamauerũt ad dominum cum tribularẽtur q de necessitatibus eorum eduxit eos. Tercio inquietãt eum strepitu assidui laboris sicut fit in domo pauperum q officinis artificũ. qui labore manuum acquirunt sibi victũ die noctuqz laborãtes. Sic et boni actiui. Unde apostolus. ij. ad Thessalo. vltimo. Si quis non vult operari nec mãducet. Et psal. cxxvij. Labores manuum tuaruz quia mãducabis ꝛc. Ideo hortatur nos Hieronimus ad laborem dicens. Semp aliquid operis facito ne te dyabolus inueniat ociosuz quasi diceret. sed bono opere occupatũ. His tribus modis actiui diabolum in se q in alijs inquietant. Unde de his dicit Job. xli. Qui parati sunt suscitare leuiatan. id est diabolus Et sic in eis non inuenit requiem. (X) Dixi tercio inuiẽ perfectoz periculosa recidiuatio cum subiungit. Tunc dicit reuertar in domũ meã vnde exiui. dicit Grego. Diabolus a quibusdam ad tempus se subtrahit vt postea redeuns eos grauius precipitet ad modũ arietis parietẽ diruens. Et cũ venerit inuenit eam scopis mundatã scilicz a pristinis vicijs per sacramẽtum confessionis. Unde Isa. xiij. Scopabo eam in scopa terens. id est in penitentia. Unde in vitis patrum. Quidam pater ait Non cessat diabolus iactare sordes in domum mentis. q si negligeris per moram tẽporis replebitur sordibus. nec post de facili poterit emundari. Unde oportet vt quotidie sollicitus sis sordes ejcere. Subdit. Et ornatam scilicet bonis operibus et preceptis De quo ornatu scribitur. Ezech. xvi. Ornaui te ornamento q dedi armillas in manibus tuis. Et Mathei. xij. di Et veniẽs inuenit eã vacantem. id est ociosam per negligentiam et torporem non renitentem malis temptatõnibus. tunc vadit scilicet diabolus et assumit alios septem spiritus nequiores se et ingressi habitant ibi. (Y) Ecce periculum recidiuationis Septem spiritus sunt septem nequicie que ꝓsiderantur in peccati recidiuatõe Unde ꝓuer. xxvi. Septem nequicie sunt in

corde eius. Primus spūs est fractio federis ꝓmissi. quia ꝓmisit deo firmiter nō peccare ꝑ reteto. Et sic implebit illud psal. lxxvij. in eis Auerterūt se ⁊ nō seruauerūt pactū. De talibus dicit Eccs. v. Melius est nō vouere q̄ꝫ post votū ꝓmissa nō reddere. Sc̄s spūs est subsannatio misericordie. Nam ꝓsecutam in vulgēnam nō seruare non est aliud nisi misericordem dn̄m deridere. Vñ dicit Job. xxx. Nunc autē deridēt me iuniores tpe. i. hoies qui sunt in tpe gratie. de quo magis deo deberent esse grati. Ideo subsannabit eos dn̄s in furore. Juxta illud psal. ij. Qui habitat i cel irridebit eos ⁊ dn̄s subsannabit eos. Tercius spūs est crudelitas sui in renouatōe veterum cicatricum. De quo psal. xxxvij. Putruerunt scz per praua siue mala desideria. et corrupte sunt cicatrices mee scilz per praua opa a facie insipiētie mee. Reuera magna est insipientia seipm gladio pcutere mortis et mortalia vulnera reiterare. Quia vt Ysid. dicit Vulnus iteratuz tardius sanatur. Quartus spūs est ꝓditio creatoris. quia aduersariū di cuius ipe famulus scz diabolū in corde recipit ⁊ xpm de habitatōe sua ꝓijcit. ⁊ sic tradidit oz vt iudas existit ⁊ mirādum valde quō talis oculos mētis ad dīnam misericordiam audeat leuare. Quintus est magnitudo bñfactoris. De tali dicit Grego. Non est dignus dādi qui nō agit grām de datis. Sextus est iteratio dn̄ice passionis. Unde ad Heb. vi. Rursum crucifigētes sibimetipis filium dei ⁊ ostētui habentes. Primo nanq̄ talis circumdat euz turba malaꝝ cogitationū sicut iudas Secundo flagellat eum ⁊ deludit eum per imagines turpiū cogitationū ⁊ delectationum Vñ psal. lxxxvij. Posuerūt me abhoīatōnem sibi Tercio crucifigit euz linguis ⁊ ꝓsensu cordis cum ꝓposito peccādi Tandem affigit patibulo in perpetratione mali. Et spāliter caput eis pungūt in ꝓsecutōne ꝑlatoꝝ. Et manus in ꝓsecutione ministroꝝ scz sacerdotū. Pedes in ꝓsecutōne pauperuꝝ. Latus iā mortui in ꝓsecutione ꝓtemplatiuoꝝ. a quibus ꝓfluere dz sanguis patie ⁊ aqua clementie. ¶ Septimus est ꝓtristatio spūssancti et angelorum et oīm sanctoꝝ. quia sicut tota trinitas ⁊ omnes sancti gaudiū habuerūt in ꝓuersione peccatoris. sic ecōuerso recidiuās ꝓtristat eos quātū in ipo est. Ideo dicit Bern̄. Putas q̄ placeas tos habebis in iudicio quos tāto ⁊ tā sperato vis ꝓriuare gaudio. Et per ꝑnās talis lenificat malignū spūm. De quo Osee. vij. Inmaliciia sua lenificauerūt regem suum. i. diabolum. Vñ legitur exemplū de quodam heremita. Qui cū oīb⁹ polleret virtutib⁹ cepit intra se inaniter gloriari. ad quem nocte venit diabol⁹ in spē mulieris flens ⁊ dicēs se a bestijs deuorandā nisi hospitio susciperet eam. qua suscepta diuersis eum blanditijs inflexit ⁊ induxit. ita q̄ illatus inclinaret vt ei fede commisceretur. cuius nutui diabolus deridens eum ⁊ mulctando demonum exclamauit. O monache qui te vsq ad celos extollebas quō demersus es in iferum. discce q̄ se exaltat humiliabit. hīc ille desperatus ⁊ erubescēs facinus suū reuersus ē ad seculum ⁊ omī se impudicicie mancipauit. Ecce q̄ periculosū est reciduare ⁊ dānosum Vñ Prouer. xxvi. Sicut canis qui reuertit ad vomitū sic impudens q̄ iterat stulticiā suā ideo Bern̄. Deteri⁹ est reincidere q̄ incidere. De quo ⁊ textus. Erūt nouissima hoīs illius peiora prioribus. vbi Aug. Nullū scelus interabhoīabile sic de ꝓterito petō remiscēdo gauderē. tō hortamur ecci. ij. Fili accedēs ad seruitutē dei sta scz firmiter in iusticia ⁊ timore. ⁊ tio Gre. q̄ incassum bonū agitur si ante vite terminum deseratur

Dominica Letare

Sermo. lxviij.

Letare ihrlm ⁊ quotī facite oēs q̄ diligitis eā. Verba hec ex Ysaia ca. vlti. ꝓ introitu misse ꝑnās dn̄ice originaliter trāssumpta. ꝓ themate ad h⁹ sermonis exordiū sunt tractu ꝓ cta. ¶ Ad ꝓ ꝓpo c⁹ introductōe q̄rit. aut in toto h⁹ dn̄ice officō legūt ⁊ canūt ñ nisi vna ba letucie. Et rn̄. q̄ ista dn̄ica ē nūero septima septimagesia in q̄ icepit agere ecclia ⁊ ad mēoriā reducere tps captiuitatis nre tps pegrinationis tps pnie ⁊ meroris. in cui⁹ signū allelu cā⁹ letucie obmittit iubil⁹ patrie celestis tractur ⁊ laudatō āgelice dignitatis sileī. silet ⁊ cō tractus matrimonij interdicit. ne sc̄ bonūs

dō. letare

lasciuiret tempore penitētie. quia dicit Aug. sermōe. ij. de accedētibꝫ ad grām. Omnis lectica huius mūdi gaudium est cordis immūdi Sed hec dñica figurā gerit tpis libertatis requiei ⁊ cōsolatōis que erit post septem dies. id est post pñs temp⁹ quod septē diebꝫ volui tur qñ dicetur electis d celo celoꝝ vt amodo dñica media est in quadragesima. Omne autem medium tam in naturalibꝫ qꝫ in moralibꝫ vitam disponit. mores ꝓponit. ⁊ robur tribuit. quia virtus in medio ꝓsistit vt dicit Aref. Ne igitur a bono cessemus ne in virtutibꝫ deficiamus ieiunij sc̄z ⁊ pñie datur nobis medium leticie ⁊ spūalis gaudij. quia dicit Augu. in libro de vera innocētia cap̄. xxviij. Xp̄iano causa ⁊ rō gaudendi non est pñs seculum sed futurꝫ. ⁊ ita vtēdum tēporalibꝫ ne obsint eternis. vt in via qua peregrini sum⁹ hoc tm̄ placeat quod ducit ad patriā. Et ideo totū hodie officiū cām leticie resonat qua ad veraz leticie patriam totis curram⁹ viribus ⁊ affectibꝫ intendamus quod nobis ⁊ verba Isa. oñdunt que in principio officij hodie sancta mater ecclesia decātat Letare ierl'm (B) Sciēdū pñs dñica habet tria nomia. Dicit em̄ primo dñica letare. ⁊ ideo in introitu misse et i toto officio matutinali canitur cantus gaudiosus. Primo in matutinis fit mētio de liberatione pp̄li fidelis de iugo Pharaonis. ideo legitur hodie Exodus. in quo hētur. Videns vidi afflictōem pp̄li mei ⁊ descēdi liberare eos d manu Pharaonis. Et hoc fecit dñs per manuz Moisi ⁊ Aaron. sic et nūc liberauit penitētes de egipto. i. de tenebris vicioꝝ per ieiunium ordēm ⁊ elemosinā Nam moises interp̄tatur sumptus ex aquis. ⁊ significat ieiuniuz quod extrahit hoiem ab aquis carnalium voluptatum. Sed aaron sacerdos fuit per quē intelligitur ord̄ deuota. qz Aarō interp̄tat mōtana. qz dicit Damascen⁹. Ord̄ est mētis ad deum eleuatio. vt docet ap̄lus ad Colocen. iij. Que sursum sunt q̄rite vbi xp̄s est in dextra dei sedēs. q̄ sursum sunt sapite non q̄ supra terrā. Ie liberauit eos p colūnā ignis q̄ precessit eos in nocte sic nos p elemosinam que illūinat oēm aiaz Isa. lviij. Cū effuderis esurienti aiam tuā ⁊ aiam afflictā repleueris orietur in tenebris lux tua sc̄z lux gratie. ⁊ splēdoribꝫ replebit aiaz tuā sc̄z p lumē glie. De hiis tribꝫ per q̄ liberat̄ hō de egipto peccati scribit Thobie. xij. Bona est oratio cum ieiunio et elemosina magis qꝫ thesauros auri recondere qm̄ elemosina a morte liberat. ⁊ ipa est q̄ purgat peccata ⁊ facit inuenire vitam eternā. Et sic hodie gaudēt penitētes a vinculo liberati. De quo psal. cvi. Eduxit eos de tenebris. sedentes sc̄z in tenebris ⁊ vmbra mortis. vinctos in mendicitate ⁊ ferro. Et sc̄do hoc gaudium etiā figurat̄ in hoc q̄ hodie legitur de liberatōne populi de captiuitate babilonica. que filijs israbel Anno. lx. est indulta sed in lxx. impleta. Sic quia hodie septima est dñica a septuagesima si aduscꝫ fuimus in babilone. id est in ꝓfusiōe peccatoꝝ captiuati. hodie debemus omnes exire ⁊ intrare ad sinum matris ecclie. que hodie canit in introitu Letare ierusalē. id est anima fidelis penitens. (C) Et merito letare debet, ꝓpter tria. Primo qz per pniam in pristinum honorem est restituta? Homo em̄ mortalibꝫ inuolutus coram deo ⁊ sanctis omni honore est destitutus. In huius figuram Saul ꝓpter peccatū inobedientie priuatus est regno. i. Reg. xvi. Sed ecōtra penitens pristino honore restituit̄. Ezech. xviij Si impius penitentiam egerit omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor Et figuratur Genes. xl. in pincerna Pharaonis quem rex post tres dies in pristinuz statum restituit. Imo per penitentiam homini quandocꝫ maior gratia datur qꝫ ante habuit vt pulchre exemplificat Martinus papa. Et habetur in. c. l. distin. Si post ordinationem. Aaron post conflatum vitulum in summum sacerdotem est consecratus. Dauid post homicidium et adulterium spiritum prophetie recepit et in proprio gradu permansit. ij. Regum. xij. Achab post mortē Naboth viri sanctissimi per penitentiam humiliatus in regia sede permansit. iij. Regum. xxi. Subdit. Et vt multa veteris testamenti pretereamus exempla Petrus negauit christum et tamē postea factus est princeps apostolorum. Paulus Stephanum lapidauit. et tamen a deo in apostolum electus est. Propter hanc igit̄ cām ecclesia penitētes ad gaudiū hortat̄ di. i introitu Letare ierusalem. Isaie vltimo.

d Dñ Scdo penitētes gaudere dñt quia in libro vite ad curiam ꝛ pſortū celeſtis patrie ſunt aſcripti. Auguſ. in li. de mirabilibꝫ ſacre ſcripture. Qui per pniam peccata diluit ãgelice felicitatis pſors in eternum erit. Un xps dixit Matth. nū. Poniam agite appropiquat enim regnum celoꝝ In hui⁹ figuram legim⁹ Actū. x. q beatus Petrus vidit celū aptz ꝛ linteū quatuor initijs ſubmitti de celo in q erant multa quadrupedia ꝛ ſerpentia terre et volatilia celi. audiuitq vocē dicētē ſibi. Surge Petre occide ꝛ māduca. Qui rñdit. Ne quaq dñe. nunq eſn aliquod immūdū intrauit in os meū Cui vox iteꝝ ſcdo de celo dixit Que deus purificauit tu cōmune ne dixeris hoc aūt factū eſt per ter. Et recepta ſunt ſurſū omnia in celum. Spūaliter per quadrupedia ꝛ beſtias terre intelligūtur peccatores. hi occidunt⁹ qñ per pniaz ſoluūtur a peccatis ꝛ tūc omes tales ſtatim mūdant⁹. Unde ſicut illa ſurſum recepta ſunt. ſic hmōi penitētes pnci pes hic grate ſecuri ſunt de regno celorum et futura gloria pſequēda ſi in pnia pſeuerauerit Expienna hui⁹ patet manifeſte in latrōe Lu. xxiij. Cui penitēti in cruce dictum eſt. Hodie mecū eris i paradiſo. Ad deſignādū q pēdētes in cruce pnie ſecuri ſunt. Un tales pñt dicere cum apło. Illa que ſurſū eſt ihrlm eſt mater noſtra. ad Gala. nū. in epła hodierna. e E Tercio gaudere dñt quia digne ſacra eucariſtia hñt refici. Un tales dñs ad menſā vocat tā in veteri q in nouo teſtamēto. De primo puer. ix. Uenite ꝛ comedite panē meū. et bibite vinū quod miſcui vobis. De ſcdo mat. xi. Uenite ad me oes qui laboratis ꝛ onerati eſtis ꝛ ego reficiā vos. Figurat Luce. xv. In filio pdigo cui reuertēti pater occidit vitulū ſaginatū dans illi ad māducādū. In hui⁹ etiam rei cām eccia ſtatuit ieiuniū q dragesime añ feſtū paſce vt p illud hoies penitēdo ad digna facti ſumptōnē ſe abilitarēt vt pz p ſcm Tho. in ſcripto ſup. iiij. ſnīaz di. xv. q. iij. ar. iij. reſpō. ad tertiū ꝛ quartū arguñtū. Et hoc deſignat hodiernū euāgeliū in quo legitur q dñs p quinq panes pauit q̄nq milia hoīm. In hoc ſignificās quō pane vinoq celeſti vt puta ſuo corpe qd p nobis in cruce q̄nq pri cipalia ſuſcepit vulnera ꝛ ſanguīe oēs vere penitētes vult grauiose reficere e F Propter has ergo tres cās merito eſt gaudēdum. Et in hac triū leticiaz ſignificatōz in hodierno introitu ponūtur tria ſinonima idē ſignifi cātia viz letare. gaudete. ꝛ exultate. Letare ſcz in corde ꝓpter primū. Gaudete vos penitētes ſcz in corpe p exteriorē ſignorum letitie oñſionē ꝓpter ſcdm. Exultate ſcz tā in corde q̄z in corpe hoc eſt tā intra q̄z extra ꝓpter tertiū In hui⁹ etiā figurā vt dicit ꝛ villelm⁹ in tōali papa hodie celebrās miſſā pgēs ad eccias ſcē crucis q̄ dr ihrlm ꝛ rediēs ab ea aurea roſam in manu defert ſub aſpectu pplī quā alicui ſibi valde caro dat. Hec roſa ſignificat xpm q de ſeipo dicit Cant. ij. Ego flos cāpi ꝛ lilium cōuallium. Iteꝝ in hac roſa quā ſic papa defert eſt triplex ſubſtātia. ſ. auꝝ muſc⁹ ꝛ balſamus. q triplex eſt in xpo ſubſtātia deitas corp⁹ et aia. Sicut ergo papa hāc hodie gaudioſe fert et dat ſibi caro. ſic xps vult ſeipm gaudioſe re ris penitētibꝫ ꝛ ceteris ſuis amicis dare. e G In hac etiā triū leticiaz figurā aia ſcā hz tria noia notabilia. Dño eñ dr filia principis Cā ti. vij. Quā pulcri ſunt greſſꝰ tui in calciamētis filia principis. Greſſus ſunt vie pnie que valde ſūmo pncipi placēt. Scdo dr filia ſiō zach. ix. Exulta filia ſiō. Siō interpꝛat ſpecu lū. qz talis aia aſcripta celeſti curie vbi ē ſūmum bonū hēbit ſpeculū ipm deū in q cūcta deſide rata relucēt. Tercio noiat filia ihrlm zach. ix Jubila filia ihrlm. ihrlm viſio pacis interpꝛat qz talis aia illic trāſferet vbi perfecta pax hī e H Sicut q penitētibꝫ hz bonis hoc officiū gaudio ſum ē. ſic ecōtra i mortalibꝫ iacētibꝫ ē flebile ꝛ amaꝝ. tales eñ priuati ſunt oi bono eccie et miſi adhuc querli ad pniaz venerit ſiue pniaz egerit finaliter pibūt vt dñs illꝰ minat p p pheta Mich. v. Tūc vaſtaberis filia latronis id ē diaboli. hic ei fur ē ꝛ latro. Job. x. ē filia ei ſt peccatrix aia e I Sz dicetes erq erites in pēis ab oi bono excludūt. g tpe iſto quo i pēis iaceo nihil bonū facia. Rñdet ſm ſcm Tho. tales eq bñ qd pñt bonū facere debent Eccls. ix. Quōcūq facere pōt manꝰ tua ītāter opare. qz ſic ſm Auguſtinū. Nullū malū im punitū. ſic nullū bonū irremūneratū erit. Un lz bona opera nunc facta talibus ad pmerēdā eternā vitam nō pſint qz opa mortua ſunt R Nihilomin⁹ tñ adhuc ꝓpter q̄nq cās ta lia ſunt facienda ſm Rai. in ſua ſum. Primo

quia si tales finaliter ꝑibūt tūc minꝰ supplicium
hēbūt. vnde Augusti. ⁊ hētur de peni. dis. iij.
Si quis dicit. Si quis non hēns caritatem
ne xp̄m neget patitur ꝑsecutōem vel gladiuz
carceres vincula tormēta nullo mō ista culpā
da sunt imo vera ⁊ hec laudāda patientia est
Non em̄ dicere poterimus melius ei fuisse ut
xp̄m negādo nihil hoꝝ pateret̄ que passus ē
ꝯfitendo. Sed estimandū est forte tolerabi-
lius ei futuꝝ iudiciū q̄ si xp̄m negando nihil
hoꝝ pateret̄ Huic vidr̄ ꝯsentire illud Apo.
xviij. Quātū glorificauit se ⁊ in delicijs fuit
tantū date illi tormentū. Scd̄o bona facta sic
valent ad tp̄alem ꝓsperitatē Unde greg. in
glosa super Exod̄. Et hētur in cano. xxij. q. ij
Si quelibet. dicit q̄ obstetricibꝰ hebreorum
que pietatē fecerūt cum pueris filioꝝ israhel
ipos non interficiēdo s̄m quod Pharao ius
serat Proinde licet fidem nō habuerūt. tam̄
dn̄s eis hic in terris domos edificauit. id est
diuites fecit. ⁊ similiter ad generatōem filio
rum ⁊ filiaꝝ fecundauit. Ecce tp̄alis ꝓsperi-
tas Et hēmus huius exemplū manifestuz in
phutiphar eunucho ⁊ principe exercitus pha
raonis. cui dn̄s sua valde auxit temporalia
ꝓpter pietatem quā in Joseph sibi venditūz
exercuit vt hētur Gene. xxxix. Tercio valent
ad hoc vt cor peccatoris citius illustretur De
hoc Augu. ⁊ hētur de peni. dis. v. falsas. Si
quis bona alterius iniuste detinēs vel odium
in corde gerēs ad penitētiaz venerit. recogno
scat se veram penitentiā peragere non posse ni
li bona que iniuste abstulit restituat ⁊ odium
ex corde dimittat. Nec tamē desperet et inte
rim quidquid ei boni facere poterit hortamur
vt faciat. vt omp̄s deus cor illius illustret ad
penitētiam vt figurat̄ in zacheo Luce. xix. qui
ꝓpter bona dn̄o ⁊ suis discipulis que fecit fu
it illustratus quādo audiuit. hodie salus huic
domui facta est. Quarto valēt ad assuefactō
nem bonoruz. que em̄ hō assuescit difficulter
dimittit Prouer. xxij. Adolescēs iuxta viaz
suam etiā cū senuerit nō recedet ab ea. Et po
nit ꝓ exēplo Aug. baptismū Johānis qui iō
baptisabat vt hoīes assuescerēt postea christi
baptismū suscipere. vt de ꝯse. di. iiij. Non re-
generabātur. Quinto valēt ad hoc. quia in
talibꝰ demones non habent ptātem tantaz sic
haberent si nulla talia fecissent. Gregori. sup

illud Math. vlti. eiecit septem demonia. di-
cit quanto quis paucioribꝰ malis obnoxiꝰ fu
erit tāto de demonijs habet minus. Et patet
hoc idem exēplo per beatū Grego. in dyalo.
vbi scribit (L) Qd̄ quadam die iudeus
quidam ex campanie partibꝰ romam tendēs
dum iam aduespascente die ad fundanuz cli-
uum peruenisset. ⁊ quo ad hospitiū declinare
posset minime reperiret. ad Appollinis tēplū
quod iuxta erat ad manēdū se contulit. Qui
loci illius sacrilegiū timens quāuis fidez cru
cis non haberet signo tamē crucis munire se
curabat. Nocte autem media ip̄e solitudinis
pauore turbatus peruigil iacebat. et repente
conspiciens vidit malignorum spirituū tur-
bam. quasi in obsequio cuiusdam potestatis
preire. eum vero qui ceteris preerat in eiusdē
gremio loci consedisse. qui singulorum spiri-
tuum sibi obsequētium causas actusq̄ discu-
tere cepit quatenus vnusquisq̄ quantum ne
quicie peregisset inueniret. Inter ceteros tā-
dem vnus in medium prosiluit. qui in ādree
tunc fundane ecclesie episcopi animum per
speciem sanctemonialis femine que in episco
patu eius habitabat temtatōem carnis com-
mouisset aperuit. adeo vt etiam preterito ves
peri in terga eiusdem sanctemonialis blandi
ens alapam daret. quia quod presidenti sum
me placuit hūc quod cepisset vt perficeret ex
hortabatur. Cūq̄ iudeus qui aduenerat hoc
vigilans cerneret ⁊ magne formidinis anxie
tate palpitaret. ab eodem qui cūctis illic ob-
sequētibus preerat iussum est vt requirerent
quisnam esset ille qui iacere in eodem tēplo
presumpsisset. Quem cum maligni spiritus
accessissent ⁊ subtilius intuentes crucis miste
sterio signatum vidissent mirantes dixerunt
Ue ve vas vacuum sed signatum. Quibus
hoc renunciantibus omnis illa malignorum
spirituum turba disparuit. Judeus vero qui
hec viderat ilico surrexit ⁊ ad prefatum episco
pum cum festinatione perueniens. remq̄ om
nem ex ordine narrans de temptatōe qua vr
gebatur in priuato cōuicit. Quo cognito epi
scopus sanctemonialē illam cum cunctis obse
quentibus illi feminis a suo habitaculo expu
lit. ⁊ in templo Appollinis oratorium sancti
Andree fieri ꝓcurās iudeum cuius increpa-
tione saluatus fuit ad eternam salutem traxit

Quia igitur in iudeū hunc infidelē adhuc et perfidū sed cruce signatū ptātem suam ōmo/nes exercere non potuerūt. minus in fideles fide ⁊ virtutib⁹ decoratos ptātem habebūt. Patet igitur ex iā dictis quō hec dñica nōi/natur dñica rose. Ex quibus etiaz vlterius patet quō penitētes hodie gaudere dēt peccatores non tristari. nā illi bonoꝝ sunt restitutiuī et eu/charistia digni similiter ⁊ dīna refectōe quia deus suos reficit. isti vero hijs carēt. Item ⁊ pīs dominica vocat de panib⁹. eo ꝙ legit euā/gelium de quinq panib⁹ quibus refecit dñs turbā. quia ex his modicis q̄nq milia hoīm mirabiliter pauit. In hoc significās quō sem per patris est suos reficere. iuxta illud Apo. iij Ecce ego sto ad ostiū ⁊ pulso. si quis audierit vocem meā ⁊ aperuerit mihi ianuā intrabo ad illum ⁊ cenabo cū illo ⁊ ipe mecum. hoc etiaz figuratū est Flume. xx. vbi legitur ꝙ miracu/lose iudeos. xl. annos pauit in deserto Sic ⁊ hic in euāgelio ¶ Vnde sciēdum bis legim⁹ dñm pl'm satiasse. semel septē panib⁹ qui dicūtur fuisse tritici. ⁊ significāt refectōz glorie. in qua quēlibet per septē dones corpis et tres anime reficiet. de hac refectiōe hēmr Math. xv. ⁊ Mar. viij. Secō satiauit pl'm per quinq ordeaceos panes de quibus in p/posito Et significāt refectionē que penitētes hic reficit. Item sciendū euāgelū de septem panib⁹ solū semel in anno legitur. quia qui se mel gl'am eternā apprehendit nunq̄ priuabit ea. pīs vero euāgeliū pluries in anno legit vt nunc ⁊ in fine dīcarum. Ratio quia sepe in peccata labimur ⁊ per pniam resurgimus ⁊ quotiēscūq̄ vere resurgimus de sua refectiōe certi sumus. Unde vlteri⁹ sciēdum ꝙ quinq panes intelligūtur quinq q̄bus dīs vere pe nitētes reficit in anima Primus panis ē ver bum dei hic anime est valde necessari⁹ Mat. iiij. ⁊ Deutro. viij. Quia nō in solo pane vi/vit homo sed in oī verbo quod ꝓcedit ō ore dei. hūc dīs per vniuersum mūdū portare p cepit ⁊ esurientibus impiti Marci vlti. Eun tes in mundū vniuersum p̄dicate euāgeliuz omni creature. Defectus hui⁹ panis ꝓcedit ex magna plaga dei. Ut̄ cōmiatur peccatori/bus dīs Amos. viij. Ecce dies veniūt dicit dīs ⁊ emittā famē i trā ñ famē panis neq̄ sitī aque sed audiēdi verbū dei ¶ Et Iste panis integer non accipitur sed ꝑm potentias aie in tres ptes frāgitur. ita ꝙ quelibet pars in aia audiētis magnū donū operat. Unde pīa ps intellectū illuminat ⁊ a peccatis mūdat Joh. xv. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonē quē locutus sum vobis. Secūda pars voluntatem in flammat ad bonoꝝ volitionē ut figurat Luce vl. in eunūb⁹ in emaus qui post̄ audierunt verbum dei adinuicē dixerūt. Nonne cor no strum ardens erat in nobis dum loqret̄ in via ⁊ aperiret nobis scripturas. Tercia ps me moriā nutrit ad cauēdum a peccatis iuxta illud psal. cxviij. In corde meo abscōdi eloqa tua vt non peccem tibi Unde ꝓpter has vilitates verbum dīni xpi corpori ꝓparatur vt pa/per bnīm Aug. ⁊ hēmr in Cano. i. q. i. Inter rogo. Ubi dicit Interrogo vos frēs ⁊ sorores dicite mihi quid vobis plus videtur esse corp⁹ xpi an verbum dei. Et subdit si verum vultis rndere hoc dicere debetis ꝙ nō sit mi/nus verbū dei q̄ corpus xpi Ubi dicit glosa non minus vilis est p̄dicatio q̄ sit suscepte sa/cramētū imo p̄dicatio plures ꝓfuerit ⁊ plus hoiem ꝓpungi facit ita vt omia peccata p eaz tollātur sed p corpus xpi tm̄ venialia. Et sub dit Aug. Et ideo quāta sollicitudie obseruā/mus quādo nobis corpus xpi mīstratur vt ni hil ex ipo de manib⁹ nostris in terrā cadat. tā ta sollicitudine obseruemus ne verbū dei q̄ nobis irrogatur duz aliud cogitamus aut lo/quimur de puro corde deprecat. quia nō min⁹ reus erit qui verbū di negligēter audierit q̄ ille qui corpus xpi sua negligēcia in terrā ca/dere pmittit. Secūs panis est sancte medita tionis ⁊ bene sequitur post p̄dictū. modicū enim ꝓdest verbū di audire si homo nolleri illō me ditari Lu. xi. Beati qui audiūt verbum dei ⁊ custodiūt illud per sanctā meditationē ⁊ ope/ris executionē Hic panis est valde preciosus quia ꝑ ipm veritas inuenit Apocalipsi. viij. Ueritatē meditabit guttur meū Iste enim panis integer nō accipit sed ꝑm tres potētias anime in tres ptes frāgitur. Prima ps intel/lectū illūtat ad sui cognitionē vt puta qñ me/ditamur in q̄ periculoso statu in ꝓterito tpe fuim⁹. quia in peccatis multis vt hic hoc medi/tando de ꝓteritis voleamus ⁊ a malis fugere ꝑcaream⁹. qz ⁊ hoc est initiū salutis nostre te ste Seneca qui dicit epistola. vi. ad lucilliū

pūg pans

hoc pīm argumēt.

Hoc ipm argumentū est in melius translati animi q vicia sua que adhuc ignorabat vidz Quibusdā nāqz egris gratulatio fit cū seip sos egros esse sensere. Et hinc est q dic̄ bern̄ Initiū salutis cognitio peccati. nam qui pec/care se nescit corrigi nō vult neqz potest. Se cunda ps voluntatē ad filialē timorē excitat qñ enim meditamur pñs tpus in quo sumus et quid sum⁹ de statu vite incertos et cito mo ri turos esse. Iuxta illud. i. Corin. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. p hoc ad filia lem timorē excitamur. Tercia pars memoriā stimulat ad psistendum in bono. Qñ em̄ me ditamur quō omnes nos pñtari oportz ante tribunal xp̄i. ut ait aplus ad Ro. xiiij. tūc em̄ artius stimulamur atqz cogimur ad pseuerā dum in bono. qui em̄ pseuerauerit vsqz in fi/nem hic saluus erit. Math. xxiiij. Tercius panis est eucharistie. Nam postqz p sanctam meditatōez se purgauerit tunc digne ad hūc panem accedat. In huius figurā dñs prius discipulorū pedes lauit. deinde ip̄is corpus suum porrexit Johan. xiij. Hmōi enim dñs inuitat nos puer. ix. Venite comedite panē meū et bibite vinū quod miscui vobis. Hic panis iterū sm tres potētias aīe p̄dictas sub quibus fructificādo continet̄ trifarie diuidi tur. ita q prima ps intellectū a delictis et pec catis venialibꝫ purgat. Unde sicut ignis gut tulas aque cōsumit. sic digna sumptio sacra/menti eucharistie peccata venialia abstergit. de conse. di. v. cū omne crimen. Secūda ps volūtatē in bono cōfirmat p̄s. ciij. Paīs cor hominis cōfirmet. Tercia pars memoriaz ad gratam passionis dñice memoriā habilitat. Lu. xxij Hoc facite in meā ꝯmēoratōz. Quartus panis est interne cōsolatōis et be/ne sequit̄ p̄dictum panē. vbi enim fit digna sumptio ibi sequitur interna consolatio. ut fi guratur Exo. xvi. vbi legitur de manna. Ec/ce ego pluā vobis panes de celo gustusqz ei⁹ quasi simile cū melle. Et Sapie. xvi. Panē de celo p̄stitisti illis sine labore omne delecta mentū in se habentem et omnis saporis sua/uitatem. Hic panis aīe est valde iocundus. p̄s. xciij. Consolatōnes tue letificauerūt ani/mam meā. Hic panis similiter in tres partes iuxta tres potētias anime frangitur. Prima pars intellectum hominis in tribulatōne cō/fortat vtilitatē tribulatōis infundendo. ut fi gurat̄ Ruth. ij. vbi Boos ad ruth tribula/tam dixit. veni huc et comede panē et intin/ge bucellā tuā in aceto que ita fecit et satura/ta est pariter et cōfortata. Secūda pars vo/luntatē in tribulatiōes patienter sustinendo stabilitat et cōfirmat. qz p eas ad celū pueni mus. iij. Reg. xix. in helya qui comedit succi nericiū panem et ambulauit in fortitudine ci bi illius vsqz ad montē dei oreb. Tercia ps memoriā mutatōe tristicie in gaudiū conuer tit. P Quintus panis est cōsecutio regni celorū. hunc pmisit Luc. xxij. Ego dis pono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis et bibatis sup mensam meā in regno meo. Et qui hunc panem cōsequit̄ beatus est. Lu. xiiij. Beatus qui māducabit panē in regno dei Iste panis iterū frāgitur i tres partes iuxta tres potētias aīe ita q beati ficat intellectū ex obiecto et fruitōne diuini/tatis. Johā. xvij. Hec est vita eterna ut cog noscant te solū verū deum et quē misisti ihm̄ xp̄m. Secūda pars viuificat voluntatē per fruitōem humanitatis xp̄i. Bern̄. Magnuz gaudiū quippe erit xp̄m ad dextrā patris fra/trem nostrū videre sedentē in humanitate. Nā si quis letat̄ dū filius suus in ep̄m creat̄ multo plus ibi ex charitatis pfectōe letabim̄ Tercia pars letificat memoriā p nobilem so cietatē in maria et om̄ibꝫ scīs. et q̄dquid ibi hō in se nō habet hoc in altero videt et gau/det de hoc ac si hr̄et in seip̄o. qz sm Ber. ista ciuitas charitatē nō minuit sed auget.

De eadem dominica Sermo. lxix.

Abijt ihūs trās mare galilee Johā. vi. Q Totū officiū illius dñi ce cōtinet quedā leta ⁊ noua. nā ma tutinale officiū dic̄ de liberatōe isrl̄itica popu li ab egiptiaca seruitute. Introitus hortat̄ ec clesiā ad exultatōem leticie. d. Letare ihrl̄m kyrieleison paschale canit̄ et epl̄a de gl̄a ciui tatis celestis. Euāgeliū de refectōe vel satieta te turbe. Hodie cōsueuit dari p̄fecto roma/no rosa aurea plena musco a papa qñ ē rome Ad oñdendū moraliter q pnīa quā isto tpe facimus om̄ia ista facit nobis. vicz liberatōez

a peccato. leticiã gratie. aptionem celestis ia/
nue. refectõem glozie et spinas viciozũ vertit
in rosas virtutũ. Circa euangeliũ mozaliter
est notandũ q̃ xp̃us primo purificat nostram
intentionẽ ex eo q̃ mare trãsiuit. Secũdo re
ficat nostrã intentõem in eo q̃ oculos ele
uauit. ibi. cũ subleuasset oculos ihũs. Ter/
cio informat nr̃am actõem ex eo q̃ populum
pauit. ibi. accepit ihũs. Circa primũ nota q̃
triplex est mare quod nos exẽplo xp̃i debem?
trãsire. Primũ est mare peccati. hoc enim est
illud mare in quo submergunt egiptij. i. pec
catores. Exodi. xiiij. Et yla. lvij. Impij qua
si mare feruẽs q̃ q̃escere ñ p̃t. ℟ Et ꝫ
mare valde periculosum est ꝓpter tria. Primo
ꝓpter periculozũ pluralitatẽ. Sunt enim in ma
ri plura et varia pericula. Eccl. xliij. Qui navi
gant mare enarrãt pericula eius. Et sic in statu
peccati sunt tot et tanta pericula q̃ qui vult evi
tare vnum incidit in alterũ. Vñ versus. Inci
dit in illã cupiens vitare caribdim. Frequẽ/
ter enim volens evitare caribdim siue periculũ
luxurie absorbeatur a voragine vel opilagine
auaricie. Sunt etiã alia pericula que enume/
rat ap̃l's. ij. Cozin. xi. inquiẽs. In periculis flu
minũ. i. voluptatũ que currũt ad mare. i. ad
amaritudinẽ gehenne. Ecclesiastes. i. Oia
flumina intrãt mare et mare non redundat.
Itẽ periculis latronũ. i. demonũ insidiantium
et spoliantiũ descẽdentes a ihrlm in iericho.
Et sic de aliꝭ periculis ab ap̃lo vbi supra enu
meratis que suo mõ similiter exponi possunt.
℣ Secũdo est periculosum mare peccati p
pter ventozũ cõtrarietatẽ siue tempestatem.
Dañ. vij. Ecce quattuor venti celi pugnabãt
in mari magno. Isti quattuor venti sunt va/
nus timor vana spes. vanus dolor et vanum
gaudiũ. Unde ventus austri est ꝓsperitas. a
q̃lonis aduersitas. oriẽtalis inspiratio gratie
occidentalis suggestio malicie. Tercio pericu/
losum est ꝓpter monstrozũ diuersitatẽ. que
mõstra figurant Dañ. vij. p quattuor bestias
que surgunt de mari. Prima enim similẽ le
oni que significat superbiam vite. Secũda ve
ro vrso que significat voluptatẽ carnalis con
cupiscẽtie. Tercia pardo cupiditatẽ auaricie
significãs. Quarta habens dentes ferreos ⁊
terribilis atq̃ mirabilis et fortis nimis cru/
litatẽ malicie significat. Trãs hoc mare ihũs
abiꝭt quia peccatũ nõ fecit nec inventus ẽ do
lus in ore ip̃ius. i. Petri. ij. Ideo legit Job
xxviij. Vbi sapiẽtia
inuenitur. Vbi autem intellectus habitat. Vbi
vita eorum que sub omnibus viuentibus abscon
dita sunt. Vbi scientia et prudentia longi/
tudinis dierum. Vbi lux habitat et quis locus
tenebrarum. Vbi thesaurizantur nix et grando
Vbi flat lux. dispergitur vrus super terram.
Quis dedit vehementi imbri cursum et viam
sonantibus tonitruis. Quis pluit super terram
absque homine in deserto vbi nullus mortalium
commoratur. Ut repleret inviam et desolatam
et germina herbarum produceret. Numquid
pluuie pater habet. Aut quis genuit stillas
roris. De cuius vtero egressa est glacies. Et
gelu de celo quis genuit. Numquid producis
lucifer tempore suo. Et vesperum super filios
terre consurgere facis. Numquid nosti ordi
nem celi et pones rationem eius in terra. Nu
quid eleuabis in nubibus vocem tuam. Et
aquozitas imbre operiet te. Numquid mittes
fulgura et ibunt et reuertentia dicent tibi
adsumus. Quis posuit in visceribus hominis
sapientiam. Aut quis dedit gallo intelligen
tiam. Quis enarrabit ordinem celi et quis
in terra hec opera eius inueniet. Quis dinu
merabit nubes in sapientia. Et vtres celi quis
enarrare valebit. Quis stillicidia odoris
mitigat. Et congregat eum quasi in lanam
Quis dedit mulieri telam et cui tradidit
intellectum. Quis enarrabit cursum aquarum
Et quis est qui possit scire vias sapientie.
Et quis est qui possit scire vias sapientie.
Et quis est qui possit scire vias sapientie.

magnū et spaciosuz. ps. ciij. Et est valde du
bium et periculosum, ꝓpter tria. Primo, ꝓpter
pericula sirenum quarū cantū sicut dicit Hie-
ro. debem⁹ surda aure transire ad modū vlix-
is sapientis qui dicit̄ pice sibi aures obturas
se ne has sirenes audiret. Hee enim sirenes
habent facies simeas et voces blādes. sicut
sunt adulatores palpones siue blanditores
et malorū suasores. ꝓpter quoꝝ cātus blādos
ꝓiciūt se hoīes in pericula mūdi nisi obturēt
aures suas pice. id est peccati fetore ꝯsideran
tes scz eius feditatē turpitudinē et deformita
tē. Itē in hoc mari ē scilla. i. saxa latētia scdm
papiā. Et dicit Isido. in. xiij. ethimo. ꝙ mō
struosam faciē fabule illi dederunt quasi for-
mas hoīs succinctā capitibus caninis qz colli-
si illic fluctus canū latratus vident̄ exprime
re. Et significat detractores et susurratores
quoslibet qui recte sunt canes bonos oblatrā
tes. De hoc quoqz mari cōsurgit illa bestia sin
gularis malicie et nequicie et inobediētie. de
qua apoca. xiij. Vidi de mari bestiā ascenden-
tē habentē capita septē scz capitaliū viciorū
et decez cornua. i. trāsgressionē decalogi que
acriter pugnat ꝯ nauigātes ꝑ hoc mare.
(V) Secūdo mare mūdi est dubiū ꝓpter
locū. Sunt enim ibi caribdes. i. loca vertigi-
nosa opilaginibus et gurgitibꝫ occultis ꝓfun
da nimis. Et sunt pericula ex insidijs demonū
maloꝝ hoīm ⁊ carnis nr̄e p̄uis cōcupiscētijs q̄
rū omniū fluctus ꝓcellosi diuersarū temptati
onū nōnunqz in vnū p̄cipitiū cōfluūt vbi aq̄
in girū ꝑplexitatis circūuolute plerosqz in hoc
mari nauigātes absorbēt et in ꝓfundissimuz
inferni abyssum demergūt. Quia vt scribit̄
in canonica. i. Joh. ij. Omne qd̄ ē in mūdo
cōcupiscentia carnis est et cōcupiscentia ocu-
lorū et suꝑbia vite. Tercio est dubiū ꝓpter
vasa. habēt enim nauigātes in hoc mari va-
sa fragilia onerata et ꝑforata Vasa ista sunt
corda humana que sunt fragiliora et passibi-
liora omni vase vitreo luteo ligneo lapideo
Nā et si vas vitreū p̄t aliquo duro frāgi nō
tñ submersum extingui. Itē ligneū si p̄t igne
cōburi nō tamē igne leditur si submergatur.
Itē luteū aquā tenet et igne solidatur. Itez
lapideū licet ferro frangatur nō tñ aere corrū
pitur Sed cōstat ꝙ corpus humanū etiam
aquis huius maris. i. mūdi immersū his om
nibꝫ fragili⁹ est. qz nedū duro aliq̄ sicut vitꝝ
sed etiā leui qualibet tēptatōe nōnunqz ꝯcuti
tur et frangit̄ igne carnalis estus sicut lignū
materiale exurit̄ ⁊ nō sicut lutū solidat̄ sz dis
soluit̄ et in aquas ꝯcupiscētie defluit. et aere
cuiuslibet suggestionis et laudis inanis sepis
sime corrūpit̄ et subuertit̄. In hoc etiā maris
nauigio sunt vasa onerata qz nauigātes ple-
rūqz onerati sunt pctis cū q̄bꝫ stolidi ꝓfun-
dissimū et ꝓcellosissimū et varijs tēpestatibꝫ
exagitatū hoc mare ꝑtrāsire conant̄ q̄bꝫ ut lu
crifacerēt aīas suas. expediret potius ut se one
ribus hmōi exonerarent exēplo illorū inter
quos paulus fuit Act. xxvij. Ne vel sic onu-
sti alios plurimos corrūpent et scādalisarēt
Quia cuilibet tali expedit vt dicit̄ Mat. xviij
ꝙ suspendatur mola asinaria in collo eius et
dimergat̄ in ꝓfundū maris. Vbi glo. Vtili
us est innoxiū grauissima pena vitā finire q̄z
ledendo fratrē mortē mereri ꝑpetuā. Habēt
etiam nauigia nr̄a vasa ꝑforata rimis et fora
minibꝫ quinqz sensuū in que intrāt aque ma
larū temptationū et delectationū. Vñ psal.
lxviij. Saluū me fac deus qm̄ intrauerūt aq̄
vsqz ad aīam meā. Hoc em̄ mare xp̄us ꝑtrā
sijt abeūdo dū nihil terrenū ⁊ mūdanū possi
dere voluit Mat. viij. Vulpes foueas hñt et
volu. ce. ni. fi. aūt ho. nō hz vbi ca. s. re. Et hoc
etiā ip̄e figurauit qñ siccis pedibꝫ sup mare
ambulauit nobis in exēplū vt et ip̄i mare hu
ius seculi siccis pedibꝫ hoc est nō infiscatis af
fectibꝫ et pollutis trāseamus. ip̄m scz et oīa q̄
in eo sunt cōtemnēdo suppeditātes et cōcul-
cātes sm illud. Nolite diligere mundū neqz
ea q̄ in mūdo sunt. i. Joh. ij. Et ista est via se
cura Isa. li. Posuisti ꝓfundū maris viā ut
trāsirent liberati. (X) Tercio debem⁹ exē
plo xp̄i trāsire mare cordis hūani q̄ inuolui-
mur ꝑ diuersas cogitatōes et affectiōes. Et
hoc mare est inscrutabile ꝓpter ꝓfunditatē suā
Eccī. i. Profundū abyssi quis dimēsus est.
Hieremie. xvij. Prauū est cor hoīs et inscru
tabile q̄s ꝯgnoscet illud. Aug. de occultis ali
eni cordis temere iudicare pctm̄ est Itē insta
bile, ꝓpter varias tēptatōes. Isa. lvij. Impij
quasi mare feruēs qd̄ quiescere nō p̄t. Nihil
em̄ est qd̄ quietare p̄t mare cordis hūani ni-
si ille de quo legit̄ ꝙ impauit ventis ⁊ mari.
Aug. Fecisti nos dñe ad te et inquietū ē cor

nostrum donec pueniat ad te. Ite illud ma/
re est dubitabile ꝓpter pauptatē. frequenter
eīm deficiunt in ꝟ mari ea que sunt necaria ad
viuēdū et nauigāduz. Mare est cor hūanuz
Nā corda pctōꝝ carent virtutib⁹ ꝑ quas qua
si ꝑ veluz ⁊ maluz ⁊ alia instrumēta nauis ha
bent duci. Caret etiā vento gre. i. aura spūs
sancti sine qua nauis nō ꝑt ꝓcedere in bonuz
siue in portū salutis. Caret etiā spūaliū ꝓso
lationū nutrimēto et sustētatiōne. Hoc mare
xp̄us transiuit qz cogitatōes prauas non ha
buit. qz sicut exaltati sunt celi a terra. sic exal/
tate sunt vie mee a vijs vr̄is et cogitationes
mee a cogitatōib⁹ vestris. Isa. lv. et Job. ix.
Qui gradit sup̄ fluctus maris. Eīm ⁊ nos ex
emplo eius sil'r debemus abire trās ꝟ mare p̄
nas cogitatōes fugiēdo sicut sunt cogitatōes
luxurioſe. Eīm psal. cxvij. Mare vidit ⁊ fugit
Vel restrīgēdo malas ſcz cogitatōes ire ⁊ su
pbie Job. xxxviij. Circūdedi illud ſcz mare t
minis meis. Vel solidando si sint molles et
pauide vt in accidioſis. vel ꝑm diuersas con
cupīas fluide ut in auaris et guloſis. ps. cv.
Increpuit ma. rubꝝ et exic. ē (¶) Secū
do xp̄s oculos leuauit ut rectificaret ad dīm
nām intēt̄onem q̄ est oculus ꝑm quē oīa
opa nr̄a dirigunt. Unde dicit. Cū subleuaſ/
set oculos. Hic eīm ad nām instructōem aliq̄
tiens et p̄sertim quattuor vicib⁹ oculos legit
subleuasse. Primo q̄n erat ꝓp̄m refectur us
sicut hic. Ex q̄ instruīm ꝙ q̄n paupib⁹ aliq̄d
damus oculos. i. intētōem nām ad dēū leua
re debem⁹. Tren. iij. Leuemus corda nr̄a cū
manib⁹ ad dīm in celos. Hiero. Cū paupi/
b⁹ manū extēdis cogita xp̄m. Secōo leuauit
oculos p̄tem dēpcatur us. Job. xvij. Suble
uatis oculis in celū dixit Pr̄ venit hora tē.
Ex quo instruīm ꝙ cū orare volum⁹ oculos
cordis ad dēū leuemus ut et illud sit in cor/
de q̄d versat in ore. ps. cxvij. Ad te leua. oc. m.
q̄ habi. in cel' Tercio leuauit oculos discipu
los docturus Lu. vi. Et ipe eleuatis oculis i
discipulos dixit. Bti paupes q̄n vr̄m ē re/
gnū celoꝝ. Sic et nos q̄n p̄dicamus leuem⁹
oculos cordis ad dīm. Prio sapiam a deo
petēdo Jac. i. Si q̄s vr̄m indiget sapīa po/
stulet a deo q̄ dat oīb⁹ affluēter et nō im/
perat. Secōo grās ꝑ data sapīa vel doctrina red
dendo. Eccl. li. Dās mihi sapīam dabo grāz
Quarto leuauit oculos lazarū resuscitando
Job. xi. Jhūs eleuatis rursum ocul' dixit p̄
grās tibi ago q̄n audisti me tē. In q̄ oīdit
difficultas resuscitādi a pctō ꝙsuetudis. vbi
Glo. Difficile surgit quē moles male ꝙsue/
tudinis p̄mit. Et in ꝟ instruīm ꝙ cū aliquid
difficile est ad faciēdū leuem⁹ oculos ad dīm
q̄. paliꝑ. xx. Cū ignoramus q̄d agere debea
m⁹ ꝟ solū residui hēm⁹ ut oculos nr̄os diriga
mus ad te. (Z) Tercio xp̄s informat actio
nē ex eo ꝙ ꝓp̄m pauit de panib⁹ quinq̄ orde
aceis et duob⁹ piscib⁹. q̄b⁹ spūaliter acceptis
etiā alia reficit. Et isti q̄nq̄ panes sunt quinq̄
vulnera xp̄i. nā sicut panis cōfortat hoīez cor
paliter sic vulnera xp̄i hoīs mētē spūaliter. xp̄i
Ber. sup̄ cañ. Ultimū et singulare refugiuz
passio tua. deficiēte eīm sapīa iustitia scitate et
meritis illa sola succurrit. Quis eīm de sua sa
pīa iustitia et scitate p̄sumit sufficientiam. q̄
d. nullus. ij. Cor. iij. Sufficiētia nr̄a ex deo ē
Sed cū defecerit virtus mea nō diffido. sz
q̄d faciā. calicē salutaris accipiā et nomē dīi
inuo. Dic eīm Anſ. Nulla mihi vita nulla sa
lus nisi in passiōe tua Et sunt de tales panes
ordeacei. i. amari. Treū. i. O vos oēs q̄ trāsi
tis p̄ vīā atten. et vi. si ē dolor sic ē do. meus.
Isti panes. i. vulnera xp̄i sunt pistī igne cha
ritatis in camino crucis. Ber. in li. de stimu
lo amoris. li. i. c. xiij. Nō credo q̄ oēs angeli
possent suis intelligētijs capere vehemētā cha
ritatis quā xp̄us exhibuit inimicis Et tē illi
panes cū lachrimis crebertime masticādi. i.
meditādi sunt. Aug. Quis p̄t meditari sicē
ocul' q̄ lācea milis ꝑtrāsiuit latus saluatoꝛ
(A) Nota triplices lacrimas. Prio ꝓtri
tōis Job. iij. Anteqū ꝙmedo suspiro. ps. xli.
Fuerūt mihi la. mee pa. die tē. Ezech. ij. Fi
li hoīs panē tuū in cōmrbatōe comede. et q̄d
quid sic cōtritus ⁊ cōmrbatus flēdo ꝓficus
ipe exaudiet. Hiere. xxxi. In fletu venient ad
me et in p̄cib⁹ reducā eos. Crisſ. Nēo ad dēū
flēs accessit quin impetrauit q̄d postulauit.
Secōo lacrimas cōpassiōis Luce. xxiij. Seq̄
bat aūt eū multa turba ꝑsi et mulierū q̄ plā
gebāt et lamētabāt eū. Ro. xij. Flere cū flēn
bus. Sic et nos. ij. ad Thi. ij. Si sustinebi
mus et cōregnabimus. Tercio lacrimas vi
lectōis et deuotiōis. et sic maria magdalena
fleuit Jobā. xx. Mulier q̄d ploras. Primi

dō.in passione.dñi.

merentē remissionē. Judith.viij. Indulgēti am eis fusis lacrimis postulemus. Scōi pso latōem. ps.xciij. Scōm multitudinē dolorū meoz in corde meo psola.t.leti.a.me. Tercij xpi visionē. Bern. de septem mūdi. O felices lacrime quas benigna absterget manus cōditoris. De bis quinqz panibz misticis in sua ma Ber. dicē de stimulo amoris. Accedam ad xpi vulnera ibi apparet eius clemētia Idē Introduc me in gazophilaciū tēpli mi ut videre valeā qcqd obmiseris pri p me recipe me filiū pdigū vt tecū pmedā vitulū saginatū in cruce assatum. nimis est saxeū cor meū nisi molliat sanguine tuo. O bone pastor ego sū ouis que pist et errauit p qua in cruce posui sti aiam tuā agnosce me ut introducas me in caulas vulnerū tuoz. sine em morte tua moriz. sine vulneribz tuis vulneroz. dñe p me feciste celū et terrā aues pisces bestias solē lunā et stellas que mihi oīa viuerūt. sz da mihi vulnera tua hec sup celū habilitāt coz meum. sup sidera illumināt intellectū. sup ignē accēdūt affectū. sup aerē emolliūt. sup aquā fecundāt oībz meliora fructibz. oīnia inqz vanitas nec vlla vsptā nisi in vulneribz tuis foret timdo. potius volo esse cū latrone tecū in cruce qz cū petro Jacobo et iobāne in mōte. O penitēs si mare fugis cū xpo in mōtē vigilij ascēde. vis quiescere in illius vulneribz req esce. nusptā em qz ī bis tuta tibi quies. Idē Quid tā efficax ad curādū vulnera aie sic sedula vulnerū xpi meditatio. Ibidē. efficacior est moz xpi in bonū qz pcta i malū. Aug. in pmōe de ppassiōe dñi. Memor ero qcqd vitero laborū quos ptulit in pdicādo. fatigationū in discurrēdo. vigiliaz in orādo tēptationū in ieiunādo. lacrimaz in ppatiēdo. insidiaz in colloqndo. postremo pucioz sputo cū horrorqz sibi ab ūdānatus ptulit. Hec mihi in ore frequēter. in corde sp. hec mea philosophia. scire ihm et hūc crucifixū. nihil remanet in eo imptusum nisi lingua sed aceto et felle amaricata ut p peccatoribus exoraret a matre discipulo cōmendaret. Ex bis reliquis debes implere duodecim cophinos Idē duo pisces spem et timorē significāt. primo timorē quo timeat quis ne forte multoties renouauerit vulnera xpi peccatis suis. ad Hebre. vi. Rursum crucifigētes sibimet ipis filiū dei. nostēmi hntes. Talis em timor liberat et pseruat a pctō. Eccli. i. Timor dñi expellit pctm. Scdo spem. qz dicit Ber. maior est dei misericordia qz quis nra iniquitas Vel sic duo pisces quibus anima reficit sūt sz abrenūciatio omniū terrenoz et feruēs desideriū eternoz qui ambo in aqua vite p sentis hamo diuine gre capiūtur. Nā sic dicit remigius in ome. pñi. piscis quattuor hz pprietates. Prima e qz nō pt viuere sine aq sic nec electus sine gra di. vñ Crisō. sic tra sine aqua sic hō sine dei gra. Jō ps. cxlij. Alia mea sicut ter. si. a. ti. Quā aquā quotidie petunt electi de nube spūs sci. dicētes illud Isa. xlv Rorate celi desup et nubes pluat. ius. Scdo piscis facit saltū sup aquā sic electi dei ad celestia se subleuāt dicētes cū apl'o ad philip. iij. Nra pversatio in celis est. Tercio piscis q magis fluctibz tunditr eo magis roborat. sic et electi dei, pficiūt p tribulatōes ut dicit Crisō. Sicut ignis flatu augetur. sic electus dei in tribulatōe roborat. Vel sic duo pisces sunt sz cōsideratio pmij et cōtemplatio eterni supplicij Primus piscis repit in aqua dulci. i. in dulcedine gre. Scdus in aqua amara i. in amaritudine cōtritōis, p pctō. Primus trahit ad bñ agēdū. et pfortat in ope bono. De quo gre. Cōsideratio pmij minuit vim flagelli. Nā si cōsideremus que pmittuntur in celis vilescūt oīa que sunt in terris. Secūdus piscis trahit a malo p timorē. puer. xvi In timore dñi declinat a malo

Dominica Judica. Sermo. lxx.

Tulerūt lapides iudei vt iacerēt in eū. Joh. viij. Et legit hodierna die p euāgelij officio

Queritr cur ecclesia sctā p duas hebdomadas agit memoriā passiōis xpi. cū tñ vno die sz in palceue facta est. Rñdetur primo qz p duobz pplis sz iudeis et gētilibz passus est. ad Ro. viij. Proprio filio suo ñ pepcit de. sz p no. o. tra. illū sz ad mortem. Scdo qz a duobz pplis passus ē sz a gētilibus et iudeis. Lu. xviij. Tradet em gētibus et illudet et flagellabit ꝛc. Ecce dicit. Tradet. s. a iudeis sed quibz gentibz sz ꝛc. Ter-

Sermo

cio qz p duas hebdomadas significant duo testamēta scz vetus et nouū q̄ testāt de passione xpi. Vel⁹ pdixit eū passuꝝ. nouū oñdit eū passum. Sz d. q̄re eccia incipit memoriaz passiōis xpi in sabbato. Rñdz mgr in scolastica hist. q̄ ꝓpter resuscitatōez lazari q̄ fcā fuit ꝓxia feria sexta p̄cedēn qñ pōtifices et pharisei collegerūt ꝯsiliū eo q̄ ꝙdā ex iudeis resuscitatiōez lazari viderūt et abierūt ad pharisees et dixerūt eis q̄ fecit ihūs. Jō in eoꝝ ꝯcilio dixerūt. ꝙd faci. qz h̄ hō mlt. sig. fa. si dimittimus eū sic oēs credent in eum. Unus aūt ex eis cayphas noīe pōtifex ānī illi⁹ dixit Vos nescitis nec cogitatis q̄ccz Expedit vobis vt vn⁹ mo. h. p po. ne to. g. pereat. Hoc aūt a seipso nō dixit. Sz cū essz pōtifex ānī illi⁹ ꝓphetauit q̄ ihūs moriturus erat p gēte et nō soluz p gēte sz ut filios dei q̄ dispsi erāt ꝯgregaret in vnuz. Ab illo g̈ die cogitauerūt interficere eū. g̈ eccia in h̄ sabbato et diebus seq̄ntibus vsq̄z ad vigiliā pasche in introitu misse et in h̄ius in q̄bus historialr notat passio xpi nō cāit glia pñi. Rō qz iā ꝯclusū erat mortē xpm tradere q̄ fm diuinitatē est ēcia psona in diuis. et illa tēpestate stabat verbis liquis scz et puis intētionibus iudeorū. Hoc designat eccia et expremit in euāgelio. tulerūt lapides iudei.

In sūma euāgelij duo innuunt. Prio excellētia claritatis singularis. scdo pacia hūilitatis exēplaris. Primū ibi. q̄s ex vo. ar. me d̄ pec. scdm ibi. demoniū n̄ hēo. De prio d. In illo tpe. s. in festo scenopegie. s. cū xps venerat in tēplū i medio festiuitatis. s. quarto die Et in vltio festiuitatis die clamabat in tēplo Si q̄s sitit veiat et bibat. Ps⁹ h̄ absoluit mulierē in adulterio tēpe hēsam. et deinde se dixit lucē mūdi. Indignati g̈ pharisei miserūt ministros ut eū caperent et intēdebāt eū occidere. tūc xps oñdit se innocētē dicēs. q̄s ex vobis ar. me d̄ pec. q. d. fm glo. Vos vultis me occidere oñdatis igit cām mortis cū nullā sine cā dz ad mortē dānari Per h̄ vocem cū q̄s falsē vel iuste infamat tūc laudabile ē q̄ se excusat Ex hāc tria bona ex h̄ sequūt Primū ē q̄ innocēns fama ꝓtuat q̄ est maximū bonū inter res tpales puer. xxij. Melius ē nomē bonū q̄z diuitie multe. mō si licitū ē hoī q̄ defendat substantiā multo magis bonā famā. qz d. Aug. de cōi vita clicorū. et hēt in ca. xij. q. i. Nolo

Propter nos ꝓscia nra nobis necaria ē. ppt vos fama nra nō pollui sz pollere dz in vobis Due res sunt cōscia et fama. Cōscia necaria ē tibi fama ꝓxio tuo. iō subdit. Qui fidēs cōscie negligit famā crudelr ē ut aliq̄ sunt qui dicūt deus scat qz innocēs sū in hac cā. et sic tales nolūt ꝓbare eoꝝ cām. Ō tales d. apls ad ro. xij. Prouidētes bona nō tm corā deo sed eē corā oīb hoīb. Scdm bonū q̄d exinde ozr ē ut detrahentis lingua refrenet q̄ valde nociua ē ut inq̄t Ber. in li. de ꝯsideratiōibus Nūq̄d nō vipera est detrahēs lingua q̄ letalit trahit. et tertiū q̄ audit detractōes et delectat in eis. Est em lācea acutissima q̄ tres vno ictu penetrat. est. n. gladi⁹ triceps. Jō subdit Detrahere et detrahētē audire q̄d hoꝝ dānabili⁹ nō facile dixerim. qz vterq̄z portat dyabolū sub lingua. Vñ ps. c. Detrahēbāt secreto pr. suo h. p. Propter q̄d scribit in ca. vi. q. i. summa. Sūma iniq̄tas ē detrahere qz ois qui detrahit frī suo homicida ē. Rō. qui. n. occidit famā bonā illi⁹ de q̄ loquit detractu. occidit aiaz ꝓpriā et alteri⁹ scz audiētis. Jō maledicunt ꝓuer. xxv. Maledicta generatio q̄ dentibus gladios hz. Et in cano. vi. q. i. detractores. inquit anacletus papa. Deteriores sunt qui detrahēdo vitā et mores corrūpūt q̄z qui substātiā alioꝝ p̄diaq̄z diripiūt Tertiū bonū est ut scandalū audiētis euitet. Et iō bonū ē vt susurratoꝝ et detractorū lingua refrenet. qz scribit Mat. xviij. Ve hoi p quē scādalū venit Jō d. Erit. Dia agam⁹ ne primi scādalisem. Et sic xps fecit in pñti euāgelio Et Vñ iudei in tribu detrahebāt sibi. Prio i vita dicētes eū pctōrē. Joh. ix. Nos scim⁹ qz h̄ hō pctōr ē. Et Mat. xi. Ecce hō vorax et potator vini publicanoꝝ et pctōꝝ amic⁹. Scdo detrahebāt doctrine sue d. Joh. viij. Testimoniuz tuū nō est verū. et vocabāt eū seductorē Joh. vij. Multus murmur erat d eo q̄dā. n. dixerūt qz bonus est. alij vo nō. sz seducit turbas. Jō accusabāt eū tāq̄z seductorē Lu. xxij. Inuenimus hūc subuertentē gēs no. Tertio detrahebāt ei⁹ miracul dicētes eū in virtute demoniorum eijcere demoīa. Lu. xi. In virtute beelzebub pncē. de. eijcit de. Et hic i euāgelio. demoniuz hēs. De his tribus pfectē purgauit se in pñti euāgelio. Ad primū dicit. q̄s ex vobis arguet

me de peccato. Quo ad scdm dixit. Si. id ē
qz veritatē vobis dico quare nō creditis mihi
Et in hoc ondit doctrinā suā veraz. Quo ad
tertiū dixit Ego demoniū nō habeo sz hono/
rifico patrē meū. In hoc sua miracula nō ex
dyabolo sed ex virtute diuina esse significās
F1 Circa primū dicit. Quis ex vobis argu
et me de pctō. q. d. Clos dicitis me pctōrem
et malefactorē cozam pplo cōmuni. Nūc ego
offero me vobis q estis inimici mei ut hic u
palā peccata mea cozā omni pplo ꝓducatis si
aliqua scitis qđ si facere nō potestis. extunc cer
tum est qz me mēdose inculpatis. Ex hīs patet
magna xpi iusticia. Cui. Magna fiducia u/
ficie est vbi aduersarijs cōmittit causa. ut im
pleat illud Deutro. xxxij. Inimici nri sunt
udices. Nō essent fuerūt simplices et humiles
plone qui timuissent dnm sed principes. Nō
ydeote sed legispiti bis dixit. Quis ex vo/
bis arguet me de pctō. Origenes. Quis bo
minū posset hec dicere. q. d. nullus. Qz scri
bit ad ro. iij. Omnes peccauerūt et egēt glo
ria dei. Nam de nobis singulis scribit in ca
nonica. i. Joh. i. Si dixerimus qm peccatū
nō habemus ipi nos seducimus et veritas ī
nobis nō est. ¶ G Ipe enim sol? est qui
peccatū nō habuit nec ꝑ se peccare potuit int
ris de causis. Primo ꝓpter officij dignitatē
qz pontifex mediator dei et hoim qui seipsum
offerre venerat ꝓ peccatoribꝫ et genus huma
nū redimere a peccato. dignū igit fuit ipsum
fore sine peccato. alias si pctm habuisset re/
demptore indiguisset. et sic nō fuisset ver? me
diator. Et hoc est quod aplus dicit ad hebr.
vij. Talis decebat ut nobis esset pontifex san
ctus innocēs impollutus segregatus a pecca/
toribꝫ et excelsior celis factus. Et figuratus
est Leuitici. xvi. in hirco. nā qñ populus pec
cauit duo hirci recipiebant et vnus interfici
ebat et sanguine eius aspgebat tabernaculū
ad aliū hircū sacerdos accedens posita vtra
q manu sup caput eius cōfitebat oīa pec/
cata pli impōens ea capiti eius. Et iste hirc?
non interficiebat sed mittebat in desertum.
vt sic portaret omnes iniquitates eoz in ter/
rā solitariā. Et sic pplus expiabat et reconcili
abat. Spialiter. pplus. i. genus humanuz
peccauit. Puer. xx. Quis pt dicere munduz
est coz meū purus sum a pctō. et ad hoc mun/
dandū requirebant duo hirci. i. duplex na/
tura in xpo. scz humana et diuina. hūana oc/
cidebat et totum tabernaculū. i. genus hūa
num aspgebatur sanguine eius ad sanctifica
tōem populi. Unde ad hebre. ix. Si sanguis
hircoz et thaurorū et cinis vitule aspersus
inquinatos sanctificat ad emūdatōem carnis
q̄to magis sanguis xpi qui ꝑ spm sanctū se/
metipm obtulit immaculatū deo emūdauit
cōscientiā nostrā ab opibus mortuis ad serui
endum deo viuēti. Sed ꝑ hircū qui nō occi
debat sed vivus in desertū missus est intelli
gīt natura diuina que māsit illesa qz impassi
bilis et immortalis. et sicut ille hircus nō ha
buit pctā et tm portauit peccata populi. sic et
xpus peccatū nō fecit et tm portauit nra. i. pe/
na. ij. Peccata nra ipe ptulit in coꝛpe suo su
p lignum cū fuit missus in desertū scz passio/
nis in locū caluarie. de quo in epla hodie ad
hebre. ix. Semetipm obtulit immaculatum
deo. Et sic ꝓbat primo nō habuisse peccatū.
Secūdo xps nō potuit peccare ꝓpter defecti/
bilitatē peccati. qz peccatuz est defectus gre.
ipe aut fuit ille de quo Joh. i. Vidimus euz
plenū gratia et veritate. et de plenitudine ei?
nos omnes accepimus et grām ꝓ gratia. quia
gratia et veritas ꝑ ihm xpm facta est. Tercio
xpus peccare nō potuit ꝓpter peccati diffini/
bilitatē Quia dicit aug. ipm diffinies. Pec
catū est dictū factum vel cōcupitū cōtra legē
diuinā. mō xps nunqz fecit cōtra legē diui/
nā. Joh. viij. Ego que bñplacita sunt et fa/
cio ip. Matth. v. Non vēni soluere legē sed
adimplere. idcirco nō peccauit quia cōtra le/
gem nō excessit. Quarto qz xpus nō peccauit
nec peccare potuit patet ꝓ diuisionē sufficien
tē. Quia dicit Gre. et habet in canone. de
pe. di. ij. Sciendū. Omne peccatū aut com
mittit ex ignorāna aut infirmitate aut ex ma/
licia siue studio. mō xpus peccare non potuit
ex ignorāna. quia erat omnia sciēs. qz ipe est
ad Colo. ij. in quo oēs thesauri scie et sapie
dei sunt abscōditi. Et Johā. ij. Ipe sciebat
quid esset in hoie. qz nihil sibi occultū. ad he
bre. iiij. Omnia nuda et apta sunt oculis ei?
Nec et secdo modo scz ex infirmitate peccare
potuit. qz sensualitas pfecte obediuit ratōni
Nec etiā tercio mō scz ex malicia. qz ipe to/
tus bonus et essentialiter a natura qz ver? de?

Unde sic lux et tenebre misceri non pñt .ij. Corin.vi. Que participatio iusticie cũ iniq̃tate aut que societas luci ad tenebras. sic nec malicia et bonitas. ergo erat impeccabilis. Quinto xp̃us peccare nõ potuit ꝓpter finis ꝑceptibilitatẽ. Damasc. Quidq̃d enim vltimũ finẽ suũ attigerit vt illi fortiter adhereat oꝑtet. finis aũt oĩm bonorũ est deus sicut finis malorũ est infernalis status. Et iõ sancti qui sunt in celis inseꝑabiliter inherẽt vltimo fini scꝫ deo. ita vt et vlterius peccare nõ pñt nec vel mereri vel demereri. Similiter dãnati qui sunt in inferno demereri nõ pñt. Donec aũt sumus in via possumus mereri ⁊ demereri. Christus aũt ab instanti sue ꝯceptionis fuit viator simul ⁊ ꝯp̃hensor. qꝛ vltimo fini ꝯiũctus. sꝑ enim aĩa eius et caro fuit diuinitati ꝯiũcta. iõ nullũ ĩ eũ pctm̃ cadere potuit maxime cũ peccare est ſm aug. a deo recedere. Ipe aũt verus deus et hõ est. ideo a seip̃o recedere nõ potuit ⁊ ꝑ ꝯsequẽs nec peccare. iõ patꝫ. scribe et pharisei coram ꝓp̃lo false arguebãt eum de pctõ. Postq̃ꝫ igit̃ purgauit se d̃ vita sua nitit̃ se purgare de doctrina dicens. Si ego veritatẽ dico vobis quare nõ creditis mihi. q. d. Ex quo vitã meã nõ potestis ꝓbare culpabilẽ vt exinde occasione vsurpata velletis sꝑnere doctrinã meã. nec ꝓpter aliquã inuolutõem falsitatis. qꝛ ego veritatẽ dico vobis. Remigius. Reuera veritatẽ dixit qꝛ xp̃us veritas est. et quidq̃d v̄itas loquit̃ manifestũ est ꝙ verũ est qd̃ loquit̃. (H) Habet̃ enim Joh. xiiij. Ego sum via veritas et vita. idcirco quare nõ creditis mihi. Reuera debuissent credidisse. Nã quadruplici d̃ causa credit̃ bonũ. Primo ꝓpter iuramentũ quia scribit̃ ad Hebre. vi. Omnis cõtrouersie finis ad cõfirmatõem est iuramẽtũ. Et sic iurauit xp̃us Joh. xvi. Amẽ amẽ dico vobis i. v̄e si q̃d peti. patrẽ me. in noĩe meo dabit vobis. Scd̃o ꝓpter sigillũ pr̃icipis vel ptãt̃ alic⁹ ambasiatori creditur. Sic est et de xp̃o Joh. vi. Hũc em̃ pr̃ signauit deus q̃ verax ẽ. Reuera habuit sigillũ. i. ptãtẽ patris. Joh. x. Si nõ facio opa pr̃is mei nolite mihi credere. Si aũt facio. et si nõ vultis mihi credere opibꝰ credite. q. d. h̃ est sigillum patris. Tercio credit̃ alicui ꝓpter ꝓmissum sicut cuꝫ incredulo expandit̃ manus. ut in ꝯctibus et stipulatõibus plerũq̃ꝫ fieri solet ut ꝓmissiõi eius credat̃. Sic et xp̃s vtrasq̃ꝫ manus expãdit in cruce. Isa. lxv. Expãdi man⁹ meas tota die ad ꝓp̃lm incredulũ ad designandũ ꝑ dexterã gl̃am quã ꝓmisit bonis. ꝑ sinistrã penã quã minatus est malis. Mat. xxv. Ibũt hij in suppliciũ eternũ. iusti aũt in vitã eternam. Quarto credit̃ alicui ꝓpter testimoniũ qd̃ hꝫ. Et sic xp̃us habuit testimoniũ sufficiens. Primo ꝓphetas actu. x. Huic om̃es ꝓphete testimoniũ ꝑhibent remissionẽ peccatoꝝ recipe ꝑ nomẽ eius oẽs qui credũt in eũ. Item moyses testat̃ de eo Joh. v. Si crederetis moysi crederetis forsitan et mihi. de me eniꝫ ille scripsit. (I) Sed d. vbi moyses testimoniũ ꝑhibet de xp̃o. Rñdet̃ ꝙ deutro. xviij. Prophetã de gente tua et de fratribus tuis suscitabit tibi dñs deus tuus. ip̃m audies. Et iterũ. ꝓphetã suscitabo eis de medio fratrũ suoꝝ sil̃eꝫ tui. et ponã verba mea ĩ ore eius. Qui autẽ v̄ba eius q̃ loq̃tur in nomĩe meo audire noluerit ego vltor existã. Itẽ Johãn[illegible] baptista testat̃ Joh. i. Hic venit in te[illegible]niũ ut testimoniũ ꝑhiberet de lumine. Itẽ tota trinitas pr̃ in voce Lu. iij. Tu es filius me⁹ dil. in te [illegible]acuit mihi. fili⁹ ĩ carne Joh. xviij. Ego in h̃ natus sum et ad h̃ veni in mundũ ut testimoniũ ꝑhibeam veritati. Spũs scũs in specie colũbe. Luce. iij. Et descẽdit spũs scũs corꝑali specie sicut columba in ip̃m. Et sic pꝫ quõ tota trinitas illi testimoniũ ꝑhibet. i. Joh. v. Tres sunt qui testimoniũ ꝑhibent in celo. scꝫ pater. verbũ ⁊ spũs scũs. Et sic impletũ est illud p̃s. xcij. Testionia tua credibilia facta sunt nimis. Sꝫ ꝙ ñ crediderũt fuit inueterata eoꝝ malicia. Qd̃ et ꝯq̃rit̃ p̃s. cv. Nõ crediderũt v̄bo ei⁹ et m̃ murauerũt in tabernacul̃ suis ⁊c̃. qꝛ maliuoli erãt sicut hodie sunt. Et h̃ manifeste tãgit in textu cũ subdit. Qui ex deo est v̄ba dei audit ꝓpterea vos nõ auditis qꝛ ex deo nõ estis. q. d. ꝙ vos nõ auditis nõ est ex ꝑte mee vite vl̃ doctrine sed vr̃e malicie. Ideo grego. Un⁹ quisq̃ꝫ seip̃ꝫ interroget an ex deo sit si v̄ba dei aure cordis audit ꝑcipit intelligit et custodit qꝛ nõ sufficit audire aure corꝑis nisi etiã assit impletio opis. Vñ Jaco. i. Estote factores v̄bi nõ auditores tm̃. Ratõ ad ro. ij. Quia nõ auditores legis iusti sunt apud deum sed

factores legis iustificabunt. Tunc subdit maliciā eorū. Rñderūt iudei et dixerūt. non ne bñ dicimus nos qꝛ samaritanꝰ es tu Gre. Ecce ꝓprietas maloꝝ. qꝛ quē rōe vincere nō poterāt ꝯuicijs inuadūt. dic̄ vigandus. In h̄ ꝙ dicūt eū samaritanñ obijciūt ꝯ primum inculpātes eū de vite nocentia. Samaritani em̄ erāt pctōres et publici trāsgressores legꝭ Et in h̄ etiā obijciūt ꝯ scd̄m scꝫ ꝟitatē doctrine. nā licet samaritani circumcisi erāt tñ dicebāt cōsuetudines iudeoꝝ seruari nō debere. nec etiā ip̄as seruabāt. sed ydola colebant. ⁊ et sic illis tp̄ibus samaritani apud iudeos fuerūt sicut mō apud nos heretici. Itē in h̄ ꝙ dixerūt demoniū habes manifeste obiecerūt ꝯ miracula sua dicētes in virtute demonū illa fieri. R. Sed d. exq̄ nouerūt xp̄m ī iudea natū quare ip̄m samaritanū appellabant Rñdet Theofilus. qꝛ videbat̄ eis ꝙ xp̄us ñ ꝑfcē iudaisaret. eo ꝙ sabbatū ñ custodiret. sꝫ qꝛ xp̄s de primis duobꝰ vita scꝫ et doctrina sufficiēter se expurgauit. ideo ad illa nō rñdit sed ad terciū. Dixi igit̄ secūdo subiūgitur pacia hūilitatis exēplaris. ibi demoniū ñ habeo Et in hoc dedit nobis exēplū māsuetudinis et hūilitatis ꝙ etiā ꝓ eo tp̄e quo a ꝓxis ꝯtumelias accipimus eorū mala taceamꝰ et calūnias ⁊ opprobria sufficiēter sufferamꝰ. ut hic xp̄us fecit. Vñ gre. Pēsanda est saluatoris clemētia q̄ nō ꝓrupit in improperia. Et ꝓbat tribꝰ rōibꝰ se demoniū nō hr̄e Pr̄ia rō talis ē. Ille nō hꝫ demoniū q̄ in om̄ibꝰ op̄ibus suis q̄rit gloriā dei eo ꝙ dyabolo vbiq̄ gl̄ia dei est ꝯria. sꝫ ego ī om̄ibꝰ q̄ro gl̄am dei Joh. iiij. Meus cibus est ut faciā voluntatē eiꝰ q̄ misit me ut ꝑficiā opus eius. Et tangit̄ h̄ totū in textu. Ego honorifico p̄rem meū. q. d. hoc demoniū nō facit qꝛ oēm sapiam potentiam et cūcta bona nō mihi sꝫ illi ascribo. mat. xi. Oīa mihi tradita sunt a p̄re meo. Vos aūt inhonorastis me. Pr̄io q̄ ad diuitatē. dicētes me demoniū hr̄e. Scd̄o q̄ ad hūanitatē d. testimoniū tuū ñ ē veꝝ. L. Scd̄a rō tal̄ ē. ille demoniū ñ hꝫ q̄ ꝓpriā gl̄aꝫ ñ q̄rit eo ꝙ ꝓpriū ē dyaboli in oībꝰ gl̄aꝫ suā q̄rere Isa. xiiij. In celū ꝯscēdā ⁊ sup̄ astra d̄i exal. soliū meū. Et math. iiij. dyabolꝰ oñdit xp̄o om̄ia regna mūdi. ⁊ dixit. Hec oīa dabo ti. si ca. a. me. sꝫ ego gl̄aꝫ meā ñ q̄ro sꝫ p̄ris. qꝛ Joh. xi. in resuscitatōe lazari dixit alta voce. Pr̄ gr̄as ago tibi qm̄ audisti me. Tercio demoniū ille nō hꝫ cꝰ gl̄am pr̄ celestis q̄rit et cꝰ iniuriā iudicet. sꝫ gl̄am meā pr̄ celestis q̄rit eo ꝙ testificatus ē mihi in baptismo dicēs. h̄ ē filiꝰ meꝰ dilectus Mat. iij. Silr̄ in trāsfiguratōe. mat. xvij. Et Joh. xij. Audita est vox de celo clarificaui et iteꝝ gl̄ificabo. et. ij. pet. i. Accipiens a deo p̄re honorē et gl̄aꝫ voce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gl̄a. hic ē fi. m. di. ⁊c. Et sequit̄. Et hāc vocē nos audiuimꝰ cuꝫ essemus cū ip̄o in mōte scō. Insup̄ et iniuriā mihi ꝑ vos illatā puniet et iudicabit. igit̄ demonium nō hēo. Et tāgit̄ hec rō in textu cū d. Est q̄ q̄rat. s. gl̄am meā et iudicet. s. iniuriā Vñ p̄s. et cait hodie eccia ī introitu misse. Iudica me dñe ⁊ dis. cāꝫ meā de gē. ñ sā. M. Pꝰ q̄ igit̄ ꝓbauit se xp̄s demoniū ñ hr̄e oñdit ꝙ inde oīs malicia eoꝝ veit. qꝛ sanā doctrinā ꝯtēpserūt in qua viā vite inueīre potuerūt Vñ d. Amē am̄ dico vo. si q̄s ſmo. m. serua. mor. ñ vi. ī et. i. nō exp̄iet̄. Hic xp̄s ñ loq̄bat̄ de morte nature quā oīs hō imo oīs creatura exp̄iet̄. sꝫ loq̄t̄ de morte dānatōis eterne Et iō nō loq̄t̄ h̄ simplr̄ nō videbit mortē sꝫ addidit ineternū. sꝫ iudei ira moti nō intellexerūt euꝫ loq̄ d̄ morte eterna sꝫ nature. iō ꝯtūeliose dixerūt. Nūc ꝯgnuimus qꝛ demoniū hēs. Symon de cassia. O cecitas et cōtumeliosa malicia iudeoꝝ. Nulla em̄ ꝯtumelia criminosior ē q̄ aliquē demoniacū appellare. demoniū enim ē nomē pessimū. qꝛ incorrigibile malum dep̄uata volūtas insanabil̄ p̄do oīm viciorū scatebra et ꝓluuies. Et volētes assignare rationē sui dicti dicebāt. abrahā mortuus ē et ꝓphete. et tu dicis. si q̄s sermonē meū serua. mor. ñ gusta. ineter. q. d. nō ē verū q̄d dicis quia sermo tuꝰ nō est maioris efficacie q̄ sermo dei. sꝫ qui seruabāt sermonē dei (vt abrahā et ꝓphete) mortui sunt. nūquid tu maior es patre nr̄o abrahā qui mortuus ē. q. d. nullo modo. Quē teip̄m facis. quasi. cur teip̄m laudas et extollis cū nihil sis qꝛ abiectus homo vilis conditōnis. quia filius carpentarij de galilea. Quam igitur vsurpas tibi gloriam dicens. Qui sermonem meum seruabit non morietur. Ecce errantes ip̄i male intellexerunt ipsum dixisse de morte corporis. Ideo ⁊ ꝓ reliquo excusat se xp̄s ꝓ vana glo

ria dicens. Si ego glorifico meipm gl'a mea nihil est scz in reputatõne vestra Est pr̃ meus qui glorificat me. Joh. i. Vidimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre. Et act. iij. Deꝰ patrũ nr̃orũ glorificauit filiũ suũ ihm Quẽ vos dicitis qz deus nr̃ est et non cognouistis eũ p fidem scz et charitatẽ. Theofilus. Si patrẽ noscerẽt filiũ venerarentur. Ego autẽ noui eũ. Et si dixero qz nõ scio eũ ero similis vobis mendax. Crisꝰ. Sicut dicitis vos eum scire et mentimini. Sic et ego si dicerẽ eum me nescire mentirer. sed ego scio eũ et sermonẽ eius seruo. i. voluntatẽ eius impleo. i. Johan. ij. Qui dicit se nosse deũ et mandata eꝰ nõ custodit mendax est. et in hoc veritas non est. ¶ Tunc pbat se maiorẽ abrahã dicẽs. Abraham pater vr̃ exultauit vt videret diem meũ scz natiuitatis tpalis vidit et gauisus est. Aug. Vidit. i. cognouit xpm in spiritu ex suo semine nasciturũ. Etiã dicit quidã doctor qꝫ christus loquebat hec verba post decollatõem iohannis baptiste qui abrahã in limbo existenti ad quẽ descendit xpm venisse indicauit. et vidit. i. cognouit et gauisus est scz de prima redemptõe sui et suoꝝ. Sed iudei intelligẽtes hoc de visu corpali dixerunt Quinquaginta annos nõdum habes et abraham vidisti. q. d. tot anni iã elapsi sunt pꝰ mortẽ abrahe scz duo milia annorũ qꝫ impossibile est te abraham vidisse. Sed ecce ut pdictuꝫ est malicia eorũ impediuit eos qꝫ nõ recte audierũt verba nec recte resumere illa potuerũt. nõ enim dixit ihũs qꝫ ipe vidisset abraham sed abrahã vidit diẽ meũ et gauisus est. Ipsi autẽ ex ira puerterũt dicentes. Quinquaginta annos nondũ hẽs ꝛc. Jõo ut ꝛra se dixisse oñdat dat eis intelligere veritatẽ dicens Amẽ amẽ dico vobis añqꝫ abrahã fieret ego sũ. hic manifeste ñdit ad scõam q̃stionẽ. scz cũ interrogauerũt. Numquid tu maior es pr̃e nr̃o abrahã. Ac si diceret. Quicũqꝫ hz aliuꝫ brificare et creatorem eius est ille maior est illo sed ego habeo abrahã beatificare. ideo exultauit vt videret diẽ meũ. Etiã ego suꝫ creator eius. qz ego sum sp in vna essentia diuinitatis cũ deo patre. Ideo abrahã añqꝫ fieret creatura ego sum scz creator. Notãter dicit sũ qõ est ꝛbũ substantiuũ significãs purã essentiã dei sine pnotatõe actionis et passionis. et nõ dicit fui vel ero qz veritas nõ habet preteritum nec futurũ. sed eternitatẽ q̃ nõ pterit nec futurum et durat et tanqꝫ pñs immutabiliter stat et pdurat Et ideo paliqõ aliud pretẽnus nõ potuit exprimi verbũ qꝫ p hoc verbũ substantiuũ sum Elñ exo. iij. Ego sum qui sum. Tulerũt lapides scz iudei ut iacerẽt in eũ. Aug. Defecerũt eis verba et habuerũt corda lapidea. ideo currũt ad lapides. Ecce eoꝝ malicia nõ monebãt tanqꝫ blasphemũ sed ꝛ blasphemum punirẽ amore iusticie sed zelo inuidie lapidare eũ volebãt tanqꝫ blasphemũ sed ꝛ blasphemum punirẽ dum requirit debitus modus et processus videlicet scz corã iudice et testib⁹ sit cõuictus et sentẽciat⁹. ut hẽt leui. xxiij. Ipi autẽ sine iudicio et iusticia in loco sacro qõ nõ erat licitũ dum lapidare voluerũt. Jhũs autẽ abscondit se et exiuit de tẽplo. Aug. Nõ abscõdit se in angulo quasi timẽs vel in domo quasi fugiẽs. vel retro murũ quasi diuertẽs sed celica ptãte invisibilẽ se cõstituens Alquinus. qz nõ dum venerat hora eius. nec talẽ mortẽ elegit scz crucifigi. Ambro. in sermone huius diei dicit. Dicũt aliqui. O qꝫ male fecerũt iudei volentes lapidare filiũ dei et pessime qꝫ voluntate mala nõ ptẽti ipm crucifixerũt. vez quidẽ qꝫ male fecerũt. Sed ꝑsile hodie imo peꝰ multi xpiani faciũt. Quid est enim xpm ihũm nisi xpi tas pax et iusticia. q̃ qꝫ p fallitate relinqt xpitatẽ p cupiditate corrũpit pacẽ. et p pcio oscultat iusticiã qd aliud videtur facere qꝫ christũ lapidare vel crucifigere. Beda. Quotiẽs lapidare vel crucifigere. Beda. Quotiẽs malas cogitatõnes quis assumit et malas operationes. tot lapides in christum mittit. Ad hebre. vi. Rursum crucifigẽtes filiũ dei Ne q̃ simꝰ tales hodie scã mẽ eccia recolit dominicã passiõis. Et pñs dñica vocat a vulgo dñica nigra. qz cũ moritꝫ pr̃ vel mr̃alicui in lignũ lucus deponit vestẽ leticie et assumit nigrã vestẽ tristicie. sic et feẽ scã mr̃ eccia vester na eñ die in vespis incepit colere passionem xpi et cecinit vexilla regis pdeũt. ut q̃ aduscꝫ subterfugierũt crucẽ pñie. nũc saltẽ redeant ad vexilla xpi. et sic q̃ alio tpe pctã nõ cauerant nec de pmissis voluerũt isto pleruꝫ tpe cauent et voleãt. Gre. Cũ sacra sint scissa diuinorum saxis videnꝫ qui audita passiõe xpi nulla pr̃ passiõe scinduntur. Qui enim prius nõ fuit cõpassi iã deberẽt cõpati. qz sol insensibilis et irrõnalis creatura videbat quasi ꝑpan suo cre-

dom̃a in passione 180

atorꝛ ꝓ obfuscatõez lumis fui. multo igiť ma
gis hõ ꝙ ex cõpassiõe regnũ mereť eternum.
ij. ad Thi. ij. Si sustinebimus et cõregnabi
mus. Itẽ qui deo volebãt prius seruire iam
dñt. cũ xpus seruiuit ꝓ nobis amarã passio/
ne sustinẽdo et mortẽ amarissimã. Isa. xlitj.
Seruire me fecisti pcatis tuis. Iere. Vu
delicios⁹ ut nõ abstineat. malicios⁹ ut nõ
pniteat. cũ non sit acceptabilius fuisse xpo
fuit ꝙdã heremita fuies deuote deo multis ã/
nis. tũc demũ venit sibi in mentẽ et cogitare
plurima revoluẽs hincinde nõ potuit vitatẽ
in se iuenire. qua ꝛpter supplicauit dño deo ꝓ
eius rei revelatõne multis diebꝫ in orõe cre
bris cũ lacrimis ꝓsistẽs. tãdem semel in orõe
ꝓstratus in cella sua audiuit lamẽtabilẽ vocẽ
quasi cuiusdã infirmi lassitãtis. Cũ igiť apuis
set tuguriolũ vt videret q̃ nã essꝫ vꝛ illa. vi
dit dñm ihm̃ xp̃m sub spinea corona graui o
nere crucis oneratũ. ꝙ territus clamauit. O
dñe ibũ ꝙd b̃ oparis. rñdit. Coegisti me p̃ci
ceptabilius fuisse mihi p̃stãdũ. dico eẽ tibi
b̃ est maximũ ut adiuues me portare hanc a/
marissimã passiõz et grauissimã mortẽ quã ꝓ
te et hũano genere ptuli. et sic euanuit. ꝙ p⁹
is passiõz xp̃i collacrimando deplanxit.

De eadem dominica

Sermo. lxxi.

Qui ex deo ẽ vba dei audit Joh. viij
Ꝓ Querit ꝙd magis sit necẽariũ
homi adulto instrumẽtaliter q̃si ad
saluis auxiliũ. Rñdet dei vbũ. De ꝙ gre.
sup ezech. Oẽs ꝙ vite viã desiderãt vba vi
te audire dñt. iõ vbũ dei ꝓpat semi. Mat.
iij. Semẽ est verbũ dei. qz sicut in sene ẽ vis
nutrimẽtal' sic ꝓ vbũ dei hõ nutrit et pascit
ad vitã gre et gle Mat. iiij. et Deutro. viij.
Nõ in solo pa. v. hõ. sz in oi v. tc. Qui igiť
abominat hũcibũ timere hz ꝙ vir effugiet
mortis piculũ. De ꝙ gre. Eterne mortis pe/
iculũ fozmidet qui vbũ dei nõ suscipit. Jac.
i. Suscipite insitũ verbũ qđ pt sal. a. ve. Di
onisius. li. i. celes. geraz. Impossibile ẽ nobis
lucere diuinũ radiũ nisi ꝓ vbũ dei. Jõ dicit
saluator. Qui ex deo ẽ tc. ut sup̃ in themate
Sciẽdũ fm gre. triplices sũt hoies in hoc mun
do. ꝙdam sunt malicia indurati. ꝙdã hũana
fragilitate pctis implicati. Tercij spũalibꝫ de
sideriis intẽti. Primi sũt malicia indurati. et
illi vbũ dei ꝓtenũt. de qbꝫ ps. sic aspidis sur
de obturãs au. su. qz ẽ stami eoꝝ odios⁹. eo
q ꝓ vbum dei malicia eoꝝ arguit. puer. xv.
Nõ amat pestilẽs eũ q̃ se corripit. De qbꝫ sal
uator Mat. vij. Nolite sctm̃ dare ca. ne. mit.
mar. ve. añ poz. Glo. Canes sũt vitatis ipu/
gnatoꝛes. ut auari cũ de furtis rapina vsura re
emptoꝛibꝫ et fraude agit. porci sũt vitatis cõ
tẽptoꝛes vt gulosi et luxurios⁹. Eccl. xxi. Au
diuit luxurios⁹ et displicebit illi. et ꝓjci. il.
p⁹ doꝛsũ suũ. Utrũq; n. aial ẽ immũ dũ. sic a
uari a voluptuosi eo q sũt mũdo a carni pl⁹
inclĩati q̃ spũi. De talibꝫ dr. i. ad coꝛ. ij. Aial'
hõ nõ ꝑci. ea q̃ sũt spũs dei. de qbꝫ ps. xxxv.
Nolunt intel. ut bñ age. Exẽplũ potit Crisp. su
p matth. Agricola qz non hz volũtatẽ pugnã
di nõ aduerat audire de dispositõe ad bellũ.
ecõuerso miles nõ curat artẽ agriculture. qz
desideriũ ad illã ñ hz. nã vbi desideriũ hois
ibi seruus illi⁹. sic a tales carnales a mũdani
nõ bñt desideriũ ad vbũ dei. Sap̃. i. In ma
liuolã aiam nõ in. sa. nec ba. i coꝛpe sub. pec.
Crisp. Sic cec⁹ nõ hz aspicere cadoꝛẽ luc̃. sic
nec malign⁹ misteria vitatis. Sile hẽt i pha
raone cui⁹ coꝛ fuit induratũ. Illã ẽgto magis
moyses illi de deo loq̃bat' tãto fuit deterioꝛ.
de talibꝫ amb. sup btũ ima. Quõ pñt eẽ vba
dei dulcia in faucibꝫ aie in quibꝫ ẽ amaritudo
neḉcie. nã dei vba fm aug. sũt celeste mãna
sicut enim mãna sapiebat vnicuiq; sicut dis/
positus fuit. mal' male bois bñ sic Joh. vi.
verba xp̃i fuerũt iudeis amara. dixerũt eẽ
durus ẽ hic fmo. bonis vo dulcia fuerũt sic
discipulis. Joh. vi. qbꝫ xp̃us d. i. lunqd et
vos vultis abire. vbi rñdit pet⁹ i ꝑsona oĩm
discipuloꝝ. dñe ad quẽ ibimus verba vite
eterne hẽs. Hz induratis verbũ dei nõ placz
ibo merito ut tã dictũ est timebũt. qz scribit
de eis Eccl. iij. Coꝛ duꝝ hẽbit male in nouis
simo. Her. in li. de cõsideratõe ad eugenium
Coꝛ duꝝ ẽ qđ nec ꝓpũctõe scindit nec pie/
tate mollit. nec mouetur ꝑcibꝫ nec minis ce
dit sz flagell' indurat. nec dei timet nec hoies

verē. de q̄ Job. xli. Cor eius indurabit quasi lapis et stringet quasi malleatoris inc⁹. Sic̄ n. lapis durus ē q̄ est de substātia terrea dē sus solidus ⁊ in pūb⁹ suis bñ ꝓpactus. iō gra uis est et rōe grauitatis ima petit et descēdit sic et tales duri et obstinati corde descēdent ad pfundū inferni. Exo. xv. Scribit de pharaone et exercitu eius. descēderūt in pfundum quasi lapis. iō admonet nos regi⁹ pphēta ne obduremus corda nr̄a. ps. xciiij. Hodie si vocē eius audieritis nolite obdu. cor. v. Quia puer. xxviij. Qui declinat aures suas ne audiat legē. oīo eius erit execrabil. ¶ Ex⁽ⁱⁱ⁾

Erēplū scribit iacob de vitriaco. q⁹ quidam rusticus fuit q̄ nunq̄ voluit audire verbū dei ꝛ sp exiuit de eccīa q̄n sermo incipiebat ⁊ stetit in cimiterio fabulādo cū alijs. q̄ cū de hoc sepius a plebano correptus fuisset saluti ipe sue monita mūme aduertit nec se emendauit. ꝛ in pūnacia sua obstinatus pmānsit. Qui p⁹q̄ infirmabat fecit cōfessionē plus timore mortis q̄ charitate salutis. et in breui defunctus ē. Cū igit̄ ad eccīam esset delatus et sacerdotes et clerici incepissent officiū funerale defūctor̄. tunc mox imago crucifixi in eccīa cor̄ oīm pplo incepit obturare cū digitis aures suas manib⁹ a cruce retractis q̄b⁹ oēs circūstantes videtes valde mirabāt. tūc sacerdos ait ad pplm. Scitis q̄le b signū sit. et cū rndissēt oēs pit se id ignorare tūc sacerdos illis inqt Nostis q⁹ dū ille viueret noluit dei verbū audire ꝛ ptēptuosus de eccīa sp exiuit. Idcirco ⁊ nūc imago crucifixi obstruit aures suas ne audiat pces nr̄as quas p eo fundimus. et sic cessauerūt p eo orare. ⁊ corp⁹ eius delatū ē a loco sacro et cū bestijs quasi more vixit in cāpo sepultū. q̄ p aīa dānata nō est orādū. vt d. Gre. xi. mora. Quisq̄s ad inferni mala tolerāda semel descēderit. nūq̄ ad lucē ulter⁹ redibit. Et noli mirari q⁹ deus tales nō audit q̄ nolūt audire deū. erq̄ verbū dei ipius est ⁊ nō hoīs. Mat. x. Nō vos estis qui loq̄mi. ꝛ spi. pa. v. q̄ lo. i vo. In hoc em̄ q⁹ verbum dei spnis non spnis pdicatorē ꝛ deū Ezech. iij. Nolunt audire te quia nolūt audire me. Or scribit Lu. x. Qui vos audit me au. et q̄ vos spnit me spnit. Gre. Nō mir̄ q⁹ tarde vel nūq̄ exaudiūt q̄ dūm loquētē et pcipiētē non audimus. ¶ Scdi sunt būana fragilita te pctis intricati. et tales libēter dīt audire verbū dei. Et b triplici de cā. prio ut mollit cent. ps. cxlvij. Emittet verbū suū et liqfa. ea. ſ. corda crimiosa. ⁊ de b hēt Judic. ij. Cū loq̄rent angel⁹ dñi hec verba ad omēs filios israel eleuauerunt vocem suam et fleuerunt. et sic adhuc hodie sepius fit ita q⁹ liqfa. ē. ut di. lo. ē. Et sic petrus fleuit in gallicāu. mat. xxvi. Scdo ut cōuertāt. ps. cxviij In q̄ corrigit adolescēnor viā suā in cul. ser. mos. Et hea. aug. ē cōuersus q⁹ audiuit verbū dei a btō ambro. nā scribit hugo in li. de aīa. Nihil sic a pctō revocat ⁊ ad bonū inducit sicut verbū dei. q⁹ verbū dei penetrat aīas. hebre. iiij. Vivus ē fmo dei et efficax et penetra. oīm gla. anci. ⁊ pūn. vsq̄ ad divi. aie ⁊ sp. Tercio ut sanent. q⁹ oēs pctores infirmi sūt et pfit cōq̄ri cū ps. vi. Miserere mei dñe q̄m infir. sum. Et sic verbū dei est eis medicina. q⁹ sanari sanāt ps. cvi. Misit verbū suū ⁊ sanauit eos. Nā sic naamā in iordane fluuio sanatus est lepra sic et leprosi pctores p verbū dei Sapie xvi. Etem̄ neq̄ herba neq̄ malagma sz tuus dñe sermo sanauit oīa. Tercij voces sz mus dñe sermo sanauit oīa. Tercij voces sunt spūalib⁹ desideriis intenti. et illi sunt triplices. primi sunt incipiētes. et illi libēter deplices. primi sunt incipiētes. et illi libēter de cā. Scdo ut libēt audire verbū dei triplici de cā. Scdo ut illuminētur. q⁹ dic ps. cxviij. Lucerna pedibus meis verbū tuū. Nā si hō vult scire viā veritatis et iusticie verbū dei revelat sibi. ps. cxviij Declaratio fmonū tuor. illu. et intel. dat parvul. Gre. Verbū dei ē speculū aie in q̄ eterna dei facies videbit. Jō petrus rananeū. dic. Pone mordiū salutis est verbū veritatis. Scdo ut a pctis ꝓseruent. ps. vbi sup. In corde meo abscōdi eloq̄a tua ut nō pecē nbi. sicut em̄ q̄ in die ambulāt nō cito pedē offendūt. sic et q̄ fm verbū dei ābulat nō cito cadit in pctm. Gre. Sicut stellas celi nō extinguit nox. sic mētes inherētes sacris scripturis nō absorbent būana iniq̄tas. nā sicut gladio hō se defendit ꝛ hostes corpales. sic verbo dei ꝛ hostes spūales. ad eph. vi. Assūite et gladiū spūs q⁹ ē vbū dei. Est. n. vbū dei scutū ꝛ inimicos aie. ps. xc. Scuto circūdabit te veritas ⁊c. Hoc scuto vicit deus dyabolū cū rndit illi. scriptū est nō in solo pane viuit hō. sic et nos eū vincere debemus. Greg. Universa nr̄a mutatio

Doctrina. ug. passionem.

ꝓsistit in sacro eloquio. Tercio vt mundent̃ Job.xv. Jam vos mũdi estis ꝓpter sermõz quẽ locutus sum vobis. Scõdo qz ꝑ verbuz dei dat̃ gratia. puer.xiij. Doctrina bona da bit gratiã. vbi aũt gratia accedit ibi macula pcti recedit. eo ꝙ macula culpe mortalis et gratia opponunt̃ ut dicit Aug. sup Johãnẽ ꝙ reprehensibiles sũt illi qui lauãt vestes z cor pa et aiam maculatã nõ curãt mũdare ꝑ ver bum dei ꝓtenentes illud qõ amplius ẽ signũ stulticie. puer.xviij. Nõ recipit stultus ꝛba pudẽtie nisi ea dixeris q̃ versant̃ in corde ei⁹ placẽtia. q.d. z audiem⁹. (S) Scõdi sunt ꝓficientes et illi siliter libẽter dñt audire ꝛ bũ dei. Eñ tribz de causis. primo ut fecũdẽ tur. Habet se effectũ verbũ dei ut pluuia Isa.lv. Quõ descẽdit imber et nix de celo et illuc vl tra nõ reuertũt sed inebriat terrã et infundit eam et germinare eã facit et dat semẽ serenti et panẽ ꝓmedẽti. Sic erit ꝛbũ meũ qõd egre dietim de ore meo nõ reuertet̃ ad me vacuũ sz faciet q̃cũqz volui et ꝓsperabit̃ in his ad que misi illud. qz facit hoiem crescere in virtutib⁹ Deut.xxxij. Crescat ut pluuia doctrina mea fluat vt ros eloquiũ meũ. quasi imber super herbã et quasi stille sup gramia. Sed iã sunt multi qui estimant se posse ꝓficere sine ꝛbo dei sed fallunt̃. Job.viij. Nũquid virere pt scirpus absq hũore aut crescere carectũ sine aqua. Sic et sine verbo diuino nõ pt esse ꝓ fectus. Greg. Sicut caro cibis sic aia pascit̃ verbis diuis. Scõdo ut inflamẽt̃. ps.ciij. E loquiũ dñi inflamauit eũ. Eñ verbũ dñi est ignee nature. ps.cxviij. Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter. Et Hiere.xxiij. Nũqd ꝛba mea sunt q̃si ignis. ait dñs. Et sic igne illo accẽsi retulerũt discipuli ambulãtes in emaus. Lu.xx iij. Nõne cor nostrũ ardẽs erat in nobis dum loquer̃ in via z aperiret nobis scripturas. Ter cio ut maiori gra dotentur. puer.xiij. Doctꝛ na bona dabit gram. Eñ licz bõ sit in gra per audiõnẽ tñ verbi dei augmentat̃. Eñ z spi ritus sũs ꝑ verbi dei dat̃ Act.x. Adhuc lo quẽte petro ꝛba hec cecidit spũs sanctus su ꝑ oẽs qui audiebãt verbũ. Eñ sic pt̃ et filꝰ ad audiẽtes verbũ dei venit̃ mãsionẽ apud illos faciẽt̃. Joh.xiij. Si q̃s diligit me ser monẽ meũ seruabit et pt̃ meus diliget eũ et ad eũ ve. et mã. apud eũ fa. (T) Tercij sunt ꝓfecti et ꝓtẽplantes et illi sicut et p̃cedẽ tes libẽter dñt audire verbũ dei. Tribus de causis. Primo vt indulcorẽtur q̃ verbũ dei hz vim dulcedis. ps.cxviij. Quã dulcia fau cibz meis eloquia tua sup mel ori meo. nam sicut mel indulcorat linguam carnis. sic ver bum dei indulcorat linguã mẽtis. Sed nõ oñs ꝓcipiũt istã dulcedinẽ ꝓpter indispõsi onẽ. qz bñt palatũ febribz et malis humori bus infectum. Ambro. Sic palato nõ sano amarus est cibus. sic verbũ dei faucib⁹ anie in quib⁹ est amaritudo nequicie. q̃ sm aug. ꝛba dei sunt celeste mãna. Eñ sicut mãna sa puit vnicuiqz sm q̃ dispositus fuit. si verba dei bonis quidẽ dulcia. malis ꝛbo amara. sic tã supra patuit in prima ꝓte hui⁹ smõis. Se cũdo vt inebrient̃. qz fons sapie ẽ verbũ dei. Eccl.i. Fons sapie ꝛbum dei in excelsis. Et hiere.xxiij. Factus sum quasi vir ebri⁹ z qua si hõ madid⁹ a vino a facie verborũ scrõꝝ eius Et sic fuerũt apli ebrij Actu. ij. vbi Petrꝰ. Gust⁹ verbi diuini inebriauit eos ut ad om nẽ laborẽ hilarescerẽt. Tercio ut cõsolentur. Ro.xv. Quecũqz scripta sunt ad nr̃am doc trinã scripta sunt ut ꝑ paciam et ꝓsolatõz scri ptura ꝛ spem habeam⁹. nã maior ꝓsolatio nõ ẽ ꝓtẽplãbz nisi ꝛbũ dei. hiere.xv. Factũ ẽ mihi verbũ dñi in gaudiũ et letitiã. Hec est ꝑs optima quã elegit maria q̃ Luce.x. sedẽs ad pedes dñi audiebat ꝛbũ illius. z poterat dicere illud Ezech.xxxiij. Sermo dñi ẽ qua si carmẽ musicũ qõd suaui dulciqz sono canit̃ ita ꝙ aliqñ viri ꝓtẽplãtes ex ꝛbo dei sic ꝓso lant̃ z spũs eoꝝ spũi dei vnit̃ ꝙ eñ emittũt spm̃ ꝑ suauitate ꝓsolatõis (U) Exẽplũ le git̃ in Apiario. ꝙ ī gallie pũbz fuit q̃dã frater noie Jobes ꝓgnoie polin⁹ b primus erat ca nonic⁹ regularis. p⁹ hoc ad ordinẽ p̃dicatorũ trãsiuit. hic venit ad vrbẽ cameracẽsem cũ face ret ꝓmonẽ ī festo philip. et iaco. z hẽt ꝑ ma nibz hec ꝛba saluatoris. q̃ manz in me z ego in eo hic fert fructũ cẽtuplũ. et dicebat de fru ctibz gre et gle tũc ꝛbo q̃dã primo feruẽtissi ma deuotõne intra se incepit fremere pre ni mio scilicet deuotõnis ardore. Deinde ce pit concuti omnibus membris suis. sed cum ter aut quater reprimeret̃ a circumsedentib⁹

tandē cū ꝓdicatoꝛ inſepabilē mixturā exꝓi/
meret quaſi vini et aque beate aīe cū deo ſpi
ritus eiuſ q̄ſi muſtū ablīq̄ ſpiraculo lagūcłas
eꝰ coꝛdis cū valida effuſiōe ſanguis ꝛ clamo
re virupit et in ꝓſpectu oīm ſpīm emiſit.

Dominica palmarū.

Sermo.lxxij

Benedictus qui venit in nomine
dñi Matb.xxi. ℣ Querit̄
cur eccleſia hodie bñdicit frōdes
palmaꝝ cū tñ nō legit̄ hodie xp̄z
bñdixiſſe frōdes vel ramos. Rñdet wilhel/
mus in rōnali verū eſt q̄ nō legit̄ qꝛ illi ferē/
tes ramos triūphū xp̄i figurabāt nōdū ꝓple
tum ſed tpe paſſiōis implendū. ergo nō opoꝛ
tebat ramos bñdici qꝛ nōdū fuerat figura cō
pleta. Eccleſia vero ꝓ talia repñtat triūphuz
tā completū ut ſcribit aplus ad Coloceñ.ij.
Expoliās pꝛincipatus et ptātes traduxit cōſ
tenteꝛ palā triūphans illos in ſemetipo. Et
p ipius gratiā omnes electi triūphant p me/
ritum ſcz paſſionis et victorie ſue. Jō hoꝛta
tur ad victoriā exēplo ſui. Joh.xvi. Confidi
te ego vici mundū. ℣ Aſſignātur etiaz
adhuc alie tres cauſe cur hodie eccleſia bñdi
cit ramos p alexandrū Primo in ſignū recō
ciliatōis. Scōo in memoriā laudis et hono
ris. Tercio ꝓpter cōſecutionē bñdictōis. Di
xi primo bñdictio palmarū fit in ſignū recōci
liationis quia nunc reconciliati ſunt pctōꝛes
dño p pñiam iuxta pmiſſionē ꝓphete Ezech.
xviij. Si impius egerit pñiam ab oīnib⁹ pec
catis ſuis quas opatus eſt ꝛc. oīm iniquita/
tum ſuarū quaſ opatus eſt nō recoꝛdabor. Et
qꝛ eccleſia hoc hodie credit impletū ꝛ̄o pal
mas bñdicit. Sed q palmaꝝ bñdictio ſigni
ficat recōciliatōem figurat̄ Geneſ.viij. vbi
noe volens exꝓiri vtꝝ ira dei eſſet placata et
vtrū aque diluuij ceſſaſſent emiſit columbā
que rediēs attulit virentē ramū oliue in quo
cognouit dñm placatū. ſic et in ꝓpoſito facit
eccleſia credens dñm placatū. Elī nō eſt ali
qd̄ pctm̄ ita enoꝛme quod p pñiam nō poſſz
deleri. Et ꝓbat Damaſc. hoc ſic. qꝛ ſi aliq̄d̄
maxime pctm̄ crucifixionis xp̄i qd̄ fuit maxi/
mū. Quod ſic pz. quia vita xp̄i fuit q̄d̄ opti/
mū. ℣ moꝛs ipius innocēs q̄d̄ peſſimū. Jō
ſaluatoꝛ dixit iudeis. Matb.xxiij. Ecce ego
mitto ad vos ꝓphetas et ſapiētes ꝛ ſcribas.
ꝛ ex illis occidetis ꝛ crucifigetis ꝛc. vt veniat
ſup vos oīs ſanguis iuſtus qui effuſus eſt ſu
p terrā a ſanguine abel iuſti vſq̄ ad ſanguinē
zacharie filij Barachie quē occidiſtis inter
tēplum et altare. Et ſubdit. Amē dico vobis
veniēt hec oīa ſup generatōem iſtā. Jō Cryſ.
ſup Mat. in Bloco Oīa bona q̄ in ſingul̄ ge
neratōibus a cōſtitutōe mundi oēs ſancti me
rebantur data ſunt illis qui receꝑunt xp̄m.
Sic ecōuerſo oīnia mala que a ſingulis gene
ratōib⁹ a cōſtitutione mundi pari meruerunt
oīns iniqui ſup nouiſſimos iudeos venerūt
qui xp̄m occiderūt. Sed tñ illud pctm̄ reme
diabile fuit vt ꝓbat Gre. et habet̄ xxiij.q.
i. Si petrus. vbi dicit inter cetera q tō dñs
aurez malchū quā petrus abſciderat reſtituit
vt ſignificaret ipos qui ꝓ paſſionis xp̄i et cru
cifixionis pctm̄ vulnerati ſunt ſi cōuerterent̄
et peniterēt poſſe ſaluari vt et factū eſt in lon
gino centuriōe. Jō aug. Quid cōuerſo non
ignoſcit̄ cū effuſori ſanguinis xp̄i ignoſceba
tur ergo in figurā illius eccīa ramos palmaꝝ
bñdicit. Scōo in memoriā laudis et gloriā
catōis ſicut hodie ut habet̄ Joh.xij. puerī cū
ramis et floribꝫ obuiauerūt xp̄o dño clamā
tes oſanna filio dauid bñdictus qui venit in
noīe dñi. Elī et phariſei ꝓpter hūc honoꝛez
ſibi exhibitū dicebāt. magr̄ increpa diſcipulos
tuos. quib⁹ ipe ait. dico vobis ſi ipi tacuerit
lapides clamabūt. Luce.xix. Ecce dñs volu/
it a pueris honoꝛari ad ſignificandū ſi aliqs
voluerit dñm honoꝛare oꝑtet ipm eſſe puꝛ
.i. mundum. pſal.c. Ambulās in via imma/
culata hic mihi miſtrabat qꝛ nō eſt ſpecioſa
laus in oꝛe peccatoꝝ. Eccī.xv. Ideo pz. ꝛ
ij. Laudate pueri dñm. Tercio ꝓpter conſe/
cutōnem benedictōis. Nam qui hodie ebri/
ſtum dignis honoꝛib⁹ ſuſcipiūt iſti benedi/
ctōnem cōſequunt̄. puer.r. Benedicto do
mini ſup caput iuſti. Et figuraꝝ hoc Gene
ſis.xli. in pharaone. qui reuerēter Joſeph
ſuſcepit. ꝓpter quod dñs benedictōem ꝛ au
gmētū tomui ſue tribuit. Et pz b̄ ꝛ̄o p aug.
Et habetur.i.q.i.i.c. Dictuz eſt a dño. Ego
dñs benedicam eos. Et igitur hanc benedi
ctōem conſequi mereamur debemus hodie be
nedicere ſaluatorem et redemptoꝛē noſtrum

dicēdo cum turbis que p̄cedebant et que se quebantur. Benedictus qui venit in nomīe dñi. (Z) Attamen nota sicut hij qui reuerenter xp̄m isto sacro tp̄e suscipiūt multa bona consequuntur. sic ecōuerso qui in peccatis irreuerēter xp̄m sub sacramento suscipiūt multa mala consequūtur. Primū est ꝙ reputantur xp̄i homicide. De quo apl'us .i. Cor. xi. Quicunq; manducauerit panem et biberit calicem dñi indigne reus erit corporis et sanguinis domini. Ambrosi⁹. Qui indigne xp̄m suscipit idē ē ac si xp̄m interficeret. vbi dicit Thomas parte .iij. q. lxxx. ar. v. dicens Hoc est verū ꝑm similitudinem. quia vtrunq; ꝯmittitur cōtra corpus christi nō tamē secundū criminis quantitatē. peccatū enim occidentiū xp̄m multum fuit grauius. Primo quia illud peccatū fuit cōtra corpus christi in sua ꝓpria specie. hoc autē contra corpus christi in specie sacramenti. Secundo q2 peccatū illud processit ex intentōe nocēdi christo. nō aūt hoc peccatū. vnde etiā peccatū infidelitatis est maius. quia funditus sep̄at hominem ab ecclesie vnitate ⁊ maxime reddit hominē ineptum ad susceptōem huius sacramenti. ⁊ sic grauius peccat infidelis accipiens hoc sacramentū q̄ peccator fidelis et magis contēnit christū scd̄m ꝙ est sub hoc sacramento. quia quātū est in se diminuit sanctitatem huius sacramēti et virtutem xp̄i operātis in hoc sacramento. quod est contemnere ip̄m sacramentū in seip̄o. Fidelis autem qui cum conscientia peccati sumit cōtemnit hoc sacramentum non in seip̄o sed quantū ad vsum indigne susceptōis. Ideo dicit apl'us .i. Corinth. xi. assignans ratōem huius peccati. Non diiudicans corpus dñi. id est non discernens ip̄m ab alijs cibis. qd̄ maxime facit ille qui non credit xp̄m esse sub hoc sacramento. Itē qui ꝓijceret hoc sacramentū in lutū grauius peccaret q̄ qui cū consciētia peccati mortalis acciper Primo ex hoc quia ille hoc faceret ex intentōne iniuriā et irreuerentiā faciendi et inferendi huic sacramento. qd̄ nō intēdit peccator indigne corpus xp̄i suscipiēs. Secūdo ex hoc q2 homo peccator capax est gratie cū efficitur cōtritus. ideo est magis aptus ad suscipiendum hoc sacramentū q̄ quecunq; alia irrōnabilis creatura. Vñ maxime inordinate vteret hoc sacramēto qui ꝓijceret ip̄m canibus ad manducandū vel in lutū ad conculcandū. et sic omnes tales efficiunt homicide xp̄i rōe intētionis praue. (A) Secundū malum qd̄ incurrūt quia puniunt in corpe. Vñ .i. Cor. xi. Jō inter vos multi īfir. ⁊ imbecilles ⁊ dormiūt multi. Vnde legit ꝙ quidā ꝓhibitus ne accederet ⁊ verecūdia ductus ñ dimisit sz accessit. qui ⁊ subitanea morte coram altari interijt. Vnde paschasius. Qui īdigne cōmunicat si bonitas et misericordia dei nō resisteret statim eū angeli perimerent Terciū malū quia tradūt se in dyaboli potestatē similes iude. Johānis. xiij. Et post bucellā introiuit in eū sathanas. De talib⁹ pōt dici illud sicut de iuda. Ecce manus tradētis me mecū est in mensa. Luce. xxij. Quartum malū q2 incurrunt penā eternalē Haymo. q2 qui ita suscipit sacramentū magnū sibi acquirit tormentū. Ideo apl'us .i. Corin. xi. Probet aūt seip̄m homo sc3 vtrū in aliquo sit culpabilis et reus delicto et sic de pane illo edat

De eadem dominica Sermo. lxxiij.

Benedictus qui venit in nomīe dñi Math. xxi. (B) Querit quot nomina xp̄us habuit in p̄nti hebdomoda. Rñdetur ꝑm Isido. in li. ethimolog. Nomē dicit a notamine vel a notōe. Si igitur volumus rite notare op̄a et facta xp̄i tunc in ista sanctissima hebdomoda singulis diebꝫ xp̄us salutē nostrā exercuit. Vnde ꝓpter exercicia et op̄a que fecit singulis diebus vnū spēale nomē est sortitus. Nā sabbato hesterno fuit hospes amabilis cū venit in bethaniā ad marthā et mariā sibi dilectā que fecerūt sibi cenā vbi lazarus q̄ fuit mortu⁹ ⁊ resuscitat⁹ vn⁹ fuit de discūbentib⁹. Joh. xij. vbi multi iudei venerūt vt lazarū viderēt ut legit in crastino euāgelio. Itē hodie noīat rex hūilis equitās ī asina ut p̄dixit ꝓpheta zacharias. ix. Exulta filia syon iubila filia ihrl'm. ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator. ipse pauper et ascendens super asinā et sup̄ pullum filium asine. Itē cras feria secūda noīat misericors iudex q2 feria scd̄a mane venit in templū. et tunc scribe et pharisei adducunt ei adulteraz.

Johā. viij. dicētes. magister hec mulier mō
dep̄hensa est in adulterio. et moyses in lege
mādauit nobis hmōi lapidare. tu ergo quid
dicis. Quibꝫ rn̄dit ihūs. Qui vestrum sine
peccato est primus in illā lapidem mittat. et
inclinans se scribebat in terrā. Ubi dic̄ glosa
scripsit em̄ illorū omnia peccata qui accusa/
bant mulierē. Qui cognoscētes peccata sua
vnus post aliū exibat incipiētes a senioribus
et remāsit solus ihūs et mulier in medio stās
Erigens aūt se ihūs dixit ei. Mulier vbi sūt
qui te accusabāt nemo te cōdemnauit. q̄ dix
it nemo dn̄e. dixit aūt ihūs. nec ego te cōdē
nabo. vade et iā amplius noli peccare. Ecce
misericors iudex. Item feria tercia nominat̄
ꝓpheta sapiēs. qꝛ tunc destructōem ihrl̄m p̄/
dixit et diē iudicij. nā post maledictōnem iu
deorū quibus et multiplex ve imp̄catus est.
Math. xxiij. et desolatōem domus dei p̄dix/
it egressus est de tēplo. et accesserūt ad eū di
scipuli ostendentes ei edificatōnes templi.
dicētes. Magister respice quales lapides ⁊
quales structure Math. xxiiij. et Luce. xxi.
Quibus rn̄dit ihūs. Venient dies in quibꝫ
nō relinquet̄ lapis sup̄ lapidez qui nō destru
atur. Qui rursum interrogauerūt eū. p̄cep/
tor qn̄ hec erūt et quod erit signū aduentus
tui et tūc p̄dixit eis de die iudicij. Ecce ꝓphe
ta sapiens. Quarta autē feria nominat̄ the/
saurus venditus. qꝛ feria quarta nō ibat ī hie
rusalē sed mansit in bethania. et qꝛ noluit im
pedire iudā qui eo die ibat ad principes sacer
dotū exhibens eū venalē dicens. Quid vul
tis mihi dare et ego eū vobis tradā. Bern̄.
Exhibuit illū venalem cuius vna gutta sang
uinis dignior est celo et terra. At illi cōstitu
erunt ei dare triginta argēteos quibꝫ conten
tus summū bonū nequiter tradidit qꝛ iudas
ita vile exhibuit summū bonū ꝙ amplius de
p̄cio non requisiuit. et sic fuit impletū illud
Zacharie. xi. Appenderūt mercedem meam
triginta argēteos. Ecce illa die dicit̄ thesau
rus venditus. Itē feria quinta vocat̄ panis
viuus et liberalis hospes. figuratus p̄ asue/
rum qui fecit cōuiuiū cunctis principibus et
pueris suis. Hester. i. Sic et xp̄us apl̄is. nā
ip̄e fuit hospes qui et cibus. ip̄e fuit etiā pa̅is
viuus. de quo Joh. vi. Ego sum panis viuꝰ
qui de celo descēdi Ideo Hiero. dicit. Xp̄s
in cena fuit cōuiua et cōuiuium. Unde metri
sta. Rex sedet in cena turba cinctus duo ed/
na Se tenet in manibus se cibat ip̄e cibus.
Itē sexta feria nominat̄ agnus occisus in cru
ce imolatus ꝓ nobis peccatoribꝫ sicut ꝓphe/
tauit hoc Isaias. liij. Sicut ouis ad occisiōz
ducetur. et quasi agnus corā tondente se ob
mutescet et nō ap̄iet os suū. Ip̄e est agnꝰ de
quo Johānes baptista dixit Johan. i. Ecce
agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. Nā
agnus dicit̄ ab agnoscendo qꝛ inter innume
rabiles greges solo balatu matrē cognoscit
Sic et xp̄us in cruce matrē suā cognouit eaꝫ
iohāni cōmendando. Joh. xix. Mulier ecce
filius tuus. Ip̄e est agnus qui figuratus est
ab initio mnudi ut dicit Symon de cassia. ⁊
occisus in fine mundi ꝓ oīm nostrum salute.
Item sabbato nominat̄ granuꝫ frumenti in
terra mortuū et sepultū. Johan. xij. Nisi gra
nū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit ip
sum solū manet. Si aūt mortuū fuerit mul.
f. af. Et hodie p̄. viij. dies in die pasche no/
minat̄ leo fortis de tribu iuda qꝛ dyabolum
vicit et seras inferni destruxit ⁊ sanctos p̄tes
inde liberauit. De quo zacharie. ix. Tu quo
qꝫ in sanguine testamēti eduxisti vinctos de
lacu in quo nō est aqua. Ideo om̄es debem⁹
hodie laudare deū dicētes. bn̄dictus qui ve
nit in nomine dn̄i. (C) In summa euan/
gelij duo innuunt̄. Primo xp̄i clementia in
explicabilis. Secūdo honorificētia collauda
bilis. Primū patet in principio. Secundū
ibi Plurima aūt turba. De primo dicit In
illo tp̄e scꝫ cum xp̄us vltimo itinere p̄rexit
de galilea in iudeā p̄ambulans hiericho vbi
cōuertit zacheū Luce. xix. Fecit salutem do
mui eius. In egressu de hiericho illumīauit
duos cecos. deinde venit in bethaniam sab
bato hesterno scꝫ vbi p̄atum est ei cōuiuium
et maria effudit vngentū sup̄ caput eius. ma
ne aūt appropīquauit ihrl̄imā. de quo textus
Cum appropinquasset ihūs ihrl̄imā. Criso.
in omelia. Cū appropinquaret tp̄us passio/
nis. tunc hiesus voluit appropinquare loco
passionis scꝫ ihrl̄imis. nā hic fuit locus ab eo
electus ad moriendū. ut p̄ se dicit Luce. xiij.
Non capit ꝓphetā p̄ire extra ihrl̄m. Idcirco
ex modo passionis eius on̄dendo scꝫ quali/
ter passus sit patet singularis eiꝰ clementia.

Nam quintupliciter passus est. Primo volū
tarie et libēter. scdo humilime et obediēter.
tercio pie et misericorditer. Quarto charita
tiue ⁊ amāter. quinto ꝓficue et vtiliter. Hec
oia tāguntur in euāgelio pñti. Dixi primo pas
sus est volūtarie et libēter. et tangitur ibi. Cū
appropinquasset ⁊c. ad designandū eius vo
luntariā passionē ꝑm ꝙ ꝓphetauit. Isaie. liij.
Oblatus est qꝛ ipe voluit. Et figuratū fuit
in ysaac qui volūtarie ad p̄ceptū patris sui a
braham ligna portauit ad sui imolatōez. Ge
nes. xxij. Vñ Hiero. Dñs in eodē loco cru
cifixus est vbi abrahā filiū suū ysaac voluit
imolare. Et cōgruebat eū pati volūtarie. sic
enim adam nō cōpulsus sed volūtarie pecca
uit. sic xp̄us ihūs voluntarie pati voluit. De
quo p̄s. liij. Volūtarie sacrificabo tibi. Aug.
in li. Cur deus hō dicit. Nō fuit mortuꝰ xp̄s
ex nccitate qꝛ omnipotēs. nō ex debito. qꝛ non
pctōr sed ex libera volūtate qꝛ misericors et
liberator. ‹ D › Scdo passus est hūilime
et obediēter. et tāgitur ibi. Et venisset bethpha
ge. qd interp̄tatur domus obediētie. qꝛ ex obe
dientia p̄tris passus est. Ideo dr Mat. xxvi.
Verūtamen nō sicut ego volo sed sicut tu. de
qua obediētia loquitur aplus ad philippen. ij.
Factus est obediēs vsqꝫ ad mortē. Et ꝯgrue
bat qꝛ excessus fuit ꝑ inobedientiā. Ideo sa
tisfactio debebat fieri ꝑ obedientiam. ad ro.
v. Sicut em̄ ꝑ inobedientiā vnius hoīs pec
catores cōstituti sunt multi. Sic ꝑ vniꝰ obe
ditōem iusti cōstituentur multi. Et Bern. Si
cut ab inobediētia omne viciū sic ab obediē
tia omnis virtus ꝓcessit. ‹ E › Tercio pas
sus est pie et misericorditer. nā passio sua ex
mera misericordia processit. quia deus pater
nullum aliud sacrificiū voluit ꝓ peccato. Vñ
p̄s. Holocaustū et ꝓ peccato nō postulasti.
Tunc dixi. Ecce venio scꝫ in humanitate ad
satisfaciēdū ꝓ peccato humani generis. vbi
Ans. Que maior pietas ⁊ misericordia nisi
cum peccator vnde se redimeret nō habuit
redemptus est ꝑ deū. ⁊ ꝙ deus pater dixit.
Accipe filium meū et da eum ꝓ te. Filius ve
ro dicit. Accipe me ⁊ redime te. Et hec pie
tas et misericordia innuitur in textu cū dicitur
ad montē oliueti. nam oleū misericordie de
mōstrauit in passiōe. oleum em̄ supnatat om
nibus liquoribus. sic et eius misericordia in
passione excellit omnia opa. psal. cxliiij. Mi
seratōes eius sup omnia opa eius. Bernar.
Magna fuit misericordia in creatōne. maior
in incarnatōne. maxima in passione et redēp
tione. Ideo dicit aplus ad Titū. iij. Nō ex
opibus iusticie que fecimus nos sed ꝑm su
am misericordiā saluos nos fecit. Ad ephe.
ij. Gratia enim saluati estis. et hoc non ex vo
bis. dei enim donū est nō ex opibus ut ne q̄s
glorietur. Augꝰ. Illam gratiā nullus ꝓme
ruit sed omne meritū ab ea ꝓcessit. ‹ F ›
Quarto passus est charitatiue et amāter. E
phe. ij. Deus aūt qui diues est in misericor
dia ꝓpter nimiaꝫ charitatē suam qua dilexit
nos cū essemus mortui peccatis cōuiuificauit
nos xp̄o scꝫ morte sua. O magna caritas Jo
han. xv. Maiorē hac dilectōnem nemo ha
bet q̄ꝫ ut animā suā ponat quis ꝓ amicis su
is. Ipe aūt non solū ꝓ amicis sed etiā pro
inimicis eā posuit. Ad roma. v. Cōmendat
aūt charitatē suam deus in nobis qm̄ cū ad
huc peccatores essemus xp̄us ꝓ nobis mor
tuus est. Bern. Charitas dei omnē mensu
rā excedit. Et ꝯgruebat. quia inuidia dyabo
li mors introiuit in orbem terraꝝ. Sapie. ij.
Ideo decuit ut charitate xp̄i mors de mūdo
fugaretur. Et notatur hec charitas ibi. misit
duos discipulos. Per quos duos significa
tur duplex charitas quā ad nos habuit scꝫ di
uinā et humanā. Diuinā qua nos creauit ⁊
ab eterno p̄destinauit. De qua Hiere. xxxi.
In charitate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te
miserans. Humanā qua nos redemit. De
qua hugo. O charitas quantū est vinculum
tuū. deū de celis ad terrā traxisti de terra ad
crucē. vulnerasti impassibilē. eternum fecisti
mortalē. ecce quāta charitas oñsa est nobis
in passione. Bern. Per crucē et passionem
ꝯmendauit nobis suam dilectionē. Attamē
fuit in xp̄o hec charitas vna ꝑm ꝙ diuinitas
hūanitati indiuisibiliter fuit cōiuncta. ‹ G ›
Quinto passus est ꝓficue et vtiliter. et hꝰ tri
plici vtilitate. Primo ꝓ deletōe peccatoruꝫ
Apoca. i. Lauit nos a peccatis nr̄is in sangui
ne suo. Secundo ꝑ collatōnem gratiarū. ad
Ephe. ij. Vos qui aliqñ eratis longe nunc fa
cti estis ꝓpe in sanguine xp̄i scꝫ ꝑ gratiaꝝ col
latōnem. Tercio ꝑ aptionem regni celorum
Ido aug. de vita xp̄iana. Nemo ad deū speꝫ

habere posset si passio xp̄i abesset. Cui conso-
nat Crisostomus. Tribularer nimiū et desperarem si
nō passione xp̄i animarer. nā passio eius ape-
ruit nobis regnuz. De quo magister in .iiij.
di.iij. nec circūcisio nec baptismus apuit no
bis aditum regni celestis sed hostia saluatoris
ad hebre.x. Habētes itaq; fratres fiduciam
in introitu sanctoꝝ in sanguine xp̄i. Et hec v
tilitas tangit̄ in textu .ibi. et inuenietis asinā
alligatā et pullum cū ea. ꝑ quam peccatores
omnes intelligunt̄ qui omnes erant ligati.
ꝓuer.v. Iniquitates sue capiūt impium .et
funibus peccatoꝝ suoꝝ quisq; ꝯstringitur. et
nosip̄os soluere nō possumus. Idcirco venit
patiens in hūilitate. Unde aug. in li. de sim-
bolo. Nisi xp̄us moreret̄ mundus nō redime
retur. Illius pena est salus nostra. illius liga
tio est nostra solutio. Unde canit ecclesia. Li
gatus es ut solueres mūdi ruentis cōplices.
De quo xp̄us ꝑ se dixit. Joh.viij. Si vos
filius liberauerit vere liberi eritis. Dixi. secun
do innuitur populi honorificatio siue bn̄ficen
tia collaudabilis .ibi. plurima autē turba, ꝛc.

De eadem dominica Sermo.lxxiiij.

Plurima autē turba strauerūt vesti-
menta sua in via. Mat.xxi. ¶ H ¶
Queritur quare xp̄us ad mortē va
dens voluit sibi regias laudes impendi. qui
prius oblatum sibi regnū fugiēs declinauit.
Johā.vi. Rn̄dit Beda sup math. ꝙ hoc fe
cit multiplici ratōe. Primo in significationē
in quo voluit significare ꝙ nō tp̄alis regni sz
celestis et eterni regni esset rex. ut dixit ange
lus Luce.i. Regni eius nō erit finis. ad qd̄
quidē regnum triūpho passionis et gloria re
surrectōis ꝑuenit Unde dixit post resurrecti
onē discipulis Math.vl. Data est mihi om
nis potestas in celo et in terra. Secūdo no-
bis in exemplificatōem dās nobis exemplū
vt cū homo in magno honore est cōstitutus
debet habere memoriā mortis ut nō inde sup
biat. Unde Eccī.xi. In die bonorū non sis
immemor malorum. Nam qui nūc in honore
floret in morte putrefiet et cibus vermiū erit
Eccī.x. Cū enī morieť hō hereditabit serpē
tes et bestias et vermes. Tercio ꝓpter pro-
phetie impletōem quā ꝓpheta p̄dixit Zach.
ix. De quo subdit in textu. hoc totū factū est
ut impleret̄ quod dictū est per prophetam
Dicite filie syon Ecce rex tuꝰ venit tibi mā-
suetus. Quarto ꝓpter glorie eterne cōsecuti
onē ad quam q̄squis venire vult patiat̄ nc̄e
est. Unde Bern̄. Tribulatio p̄ñtis vite est
via glorie. Nā xp̄us dixit Luce vlt. Nonne
oportuit xp̄um pati et ita intrare in gloriam.
multo magis peccatores. Act.xiiij. Per mlt̄
tas tribulatōes oportet nos intrare in regnū
celorū. Idcirco acceptauit honorē vadēs ad
passionē. ¶ I ¶ Sed d. qualiter se habuit
in tāto honore sibi exhibito. Rn̄det̄ ꝙ fleuit
Luce.xix. Uidens ihūs ciuitatē ihrl̄m fleuit
sup illam. Sed d. cur fleuit Rn̄detur primo
ad on̄dendum ꝙ oīa gaudia et oīa honorabi
lia mūdi lacrimis et tristicijs sunt admixta. ꝓ
uer.xiiij. Risus dolore miscebit̄. et extrema
gaudij luctus occupat. Scd̄o ad dandū exē
plū p̄latis qn̄ assumunt̄ ad magnos honores
et ad ꝓcuratores ꝓpl̄i potius deberēt flere suā
imp̄fectōem et populi defectōem q̄ gaudere
de tp̄ali sublimatōe ⁊ deberēt meditari d̄ red
denda rōe. Juxta illud gre. De quanto gra
dus altior de tāto casus ꝓfundior. Tercō fle
uit ex cōpassione. sciebat em̄ ꝙ hi q̄ cū cū tan
ta gloria suscipiebāt in ꝓximo erant ip̄m oc-
cisuri ꝓpter quā mortē ip̄ius innocentē ciui-
tas erat euertenda et cūcti iudei dispgendi.
cōpatiebatur em̄ non solū de excidio ciuitatis
sed plus de excidio infidelitatis ⁊ damnatio
nis aīarū illorū. Idcirco ecc̄ia hodie repn̄tat
duas ꝓcessiones vnā gaudiosam qn̄ a mon
te oliueti vsq; in ihrl̄m cū ramis palmarū et
canticis cōduxerūt eū. Scd̄am ignominiosā
cū a ihrl̄m vsq; ad locū caluarie cum ignomi
nia crucis cū eo ꝓcesserūt. Nam iste due pro
cessiones habuerūt magnā dr̄am. nā hodie
septem honores sibi exhibuerūt ¶ K ¶ Sz
feria sexta ꝓxima septē vitupia fecerūt. Pri
mo hodie sup asinā posuerūt sed feria sexta in
cruce suspenderūt. Secundo exierūt obuiā
ei cōducēdo ip̄m in ciuitatē ihrl̄m. ecōtra fe
ria sexta ip̄m cū ignominia eiecerūt et latroni
bus associauerūt. ut et faciūt hodie indigne
cōmunicantes. Tercius honor hodie ramos
virides ab arboribꝰ ꝓsternebant. sed feria
sexta spinis cū coronauerūt Quartus honor

hodie ꝓsternebāt vestimēta sua in via. sed fe
ria sexta ipm denudauerūt et sortē mittētes
diuiserūt vestimēta sua. Quintus honor ho
die querebāt a deo salutē clamātes osāna in
excelsis. econtra feria sexta clamauerūt. alios
saluos fecit seipm saluū facere nō pt. Sextꝰ
honor hodie regē ipm dicebāt dicētes rex is/
rael. sed feria sexta negauerūt eum dicentes
regē non habemus nisi cesarē. Septimꝰ ho/
nor hodie bñdicebant eū dicentes. bñdictꝰ
qui venit in nomine dñi. Sed econuerso fe/
ria sexta blasfemabāt ⁊ dixerūt eū malefacto
rē iudicātes eū morte dignū et clamātes tol
le tolle crucifige eū. Et cū hoc ꝑatū est sepul
chrum circa quod stamus quod ꝑtēdit mor
tē de ꝓximo futurā quā et iā de facto ipi hie
su pharisei intētabant (L) Et hāc hono/
rificentiā designās hodie ecclesia cātat canti
cū leticie quod et faciebāt pueri. Et est ista se
cūda pars principalis istius euāgelij. in qua
innuit honorificētia populi laudabil. ibi. plu
rima aūt turba. Nam quadruplex est turba.
Prima est peccantiū. et illa significat ꝑ asi/
ne pullū sup quem nullus sedit. sic et peccato
res deus sua gratia nō possidet. ꝓuer. xv. Lō
ge est dñs ab impijs. et merito significantur
ꝑ asinū peccatores. qꝛ sm Gre. asinus ē aīal
tardū. et sic peccatores tardi sunt ad seruitiū
dei. qđ cōqueritur ps. xiij. Oms declinauerūt
simul inutiles facti sunt. nō est qui faciat bo/
nū oms declinauerūt scꝫ a via veritatis ⁊ ser
uitutis dei. Ideo implebit in eis illud Isa.
lx. Gens et regnū qđ nō seruierit tibi ꝑibit.
et incurret maledictōem ꝓpter accidiā et tar
ditatē. Hiere. xlviij. Maledictus qui facit o
pus dñi negligēter. vel sm veriorē lrām frau
dulenter. Secūdo asinus est aīal immundū
nō valens ad oblatiōem dei. Sic et peccato/
res quidqd faciūt i mortali nō acceptat a deo
De quo gre. Nihil deo acceptū quod coinq
natum est ꝑ pctm mortale. Quia scribit Ec
clesiastici. xij. Altissimus odio habꝫ pctōres
ꝓpter qđ nec orōem nec oblatōem eorū acce
ptat. Non orōem. ps. lxv. Iniquitatē si aspe
xi in corde meo nō exaudiet dñs. Nō oblati
onem. Eccī. xxxiiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat
altissimus. nec respicit i oblatōes iniquorum
nec in multitudine sacrificiorū eorū ꝓpiciabi
tur peccatis. gre. Quid ꝓdest sua offerre deo

et seipm diabolo. Tercio est aīal fatuū. sic ⁊
peccatores. Eccs. i. Stultorū infinitus ē nu
merus. nā stulti que sibi sunt noxia petunt.
ꝓuer. i. Sic et peccatores qui petūt tꝑalia et
nō eterna. Eccs. vi. Quid habꝫ amplꝰ sapi
ens stulto et quid pauꝑ nisi ut ꝑgat illuc v
bi est vita. Ipi aūt peccatores in mortali pec/
cato paruipēdunt vitā et eligūt mortem. qꝛ
stipēdia peccati mors. ad ro. vi. (M) Re
uera insipiētiores asinis. Primo in hoc quia
asinus cognoscit dñm suū. Isa. i. Cognouit
bos possessorē suū et asinus ꝑsepe dñi sui. is/
rael aūt me ñ cognouit. Israel interꝑtat vir
vidēs deū. et sic pctōres ꝑ itellectū ꝯgnoscūt
deū sed nō ꝑ affectum et effectū. Ro. i. Qui
cū cognouissent deū nō sicut deum glorifica
uerunt aut gratias egerunt sed euanuerūt in
cogitatōibus suis. et obscuratū est insipiens
cor eorū dicētes enim se esse sapientes stulti
facti sunt. ut impleat illud ps. xlviij. Homo
cū in honore esset nō intellexit compatus est
iumētis insipiētibus et similis factus est illis
scꝫ asinis. Secūdo in hoc peccatores sunt asi
nis stultiores. qꝛ asinus cautelā querit. nam
vbi semel ceciderit vel aliū cadere viderit sp
hūc locū ꝑhorrescit et circūit et tutiorē viam
querit. sed peccatores sciūt locum et tꝑa vbi
peccauerūt. et ꝑsonas que eis occasiōes pec/
candi dāt et dederūt et nō fugiūt. cū tñ fuga
est optimū remediuꝫ pctōꝝ carnalium. Ideo
dicit aplus. i. Corin. vi. Fugite fornicatōem
Unde alanus in de plāctu nature. Si venerē
vitare velis loca tꝑa vita. Nā locus et tꝑus
pabula donāt ei. Si tu ꝓseq̄ris sequit fugi
endo fugat. Si cedis cedit. si fugis illa fugit
Tales enim figurant ꝑ asinā alligatā pecca/
tores scꝫ in mortalibꝰ ꝯstituti. De quibꝰ cri/
sost. Anteq̄ peccamus liberi sumus. sed post
q̄ peccato mortali nos obligauerimus ligati
sumus iugo dyaboli. Ezechie. iij. Ecce data
sunt sup te vincula et ligabūt te in eis. Hos
asinos. i. peccatores. discipuli. i. sacerdotes
debent adducere ad salutē. Judi. viij. Vos
qui estis ꝑsbiteri in populo dei ex vobis pen/
det aīa illoꝝ. Et similiter dñt soluere. Joh.
xi. Soluite eum et sinite abire. Nā sacerdo/
tū officiū ē soluere et adducere. Soluere au
toritate eis collata. Math. xvi. Quodcūq̄
solueris sup terram erit solutū et in celis ⁊c.

Et adducere p doctrinā salutarē. Math. vl.
Eūtes ergo docete om̄es gentes. Itē. xciij.
di. in. c. sacerdotes. inquit clemēs Sacerdo
tes vero dicebat beatus petrus sal terre ⁊ mū
di lumē. Nā sicut in lumine cernit̄ via et se/
mita recta. sic et p sacerdotes ducim̄ in viam
iusticie. Idcirco ꝯminat̄ illis dn̄s nō docen
tibus verbo vel facto p ꝓphetā Ezechiel. iij.
Si dicēte me ad impiū morte morieris non
annūciaueris ei. neq; locutus fueris ut auer
tat̄ a via sua impia et viuat. ip̄e impius in ini
quitate sua morieť. sanguinē aūt eius de ma
nu tua requirā. tales enim quib; dn̄s dedit
scientiā eloquentiā sanitatē et fortitudinē p̄
dicandi et nō faciūt sunt canes muti latrare
nolentes. et cū ꝓpheta rite pn̄t cōqueri illud
Isa. vi. Ue mihi qꝛ tacui qꝛ vir pollutis labi
is ego sum. nā p taciturnitatē et accidiā pollu
unt cōscientiā eorū. ita ut dicetur de talibus
Luc. xi. Ue vobis legispitis q̄ retinuistis cla
uez scie ip̄i nō introistis. et eos qui introibāt
ꝓhibuistis. Tales sunt qui accensam lucer
nā ponūt sub modio et nō sup candelabrum
vt ingrediētes lumen viderēt. Qd̄ ꝓhibet̄
Luce. xi. Tales pn̄t cōqueri cū apl'o. i. Cor.
ix. Ue mihi est si nō euāgelisauero. Id̄o hor
tat̄ nos Isaias. lviij. Clama ne cesses quasi
tubā exalta vocē tuā et ānuncia ꝓpl'o meo sce/
lera eoꝝ. ¶ N ¶ Secūda est turba peniten
tiū. et figurat̄ p azinā sup quā dn̄s sedit. qꝛ
in penitentib; dn̄s p gratiaz quiescit. Et me
rito penitētes figurāt̄ p asinā. Primo quia
asina humiliter onera portat. sic et verus pe/
nitēs onus pn̄ie. Gre. Qui uere penitet on⁹
pn̄ie non abhorret. sed q̄dquid ei ꝓ culpa in
iungit̄ totū tacita cōscientia amplectit̄. nam
grauia pctā grauē exposcūt penitētiā. Deut.
xxi. Scd̄m mensurā delicti plagarū erit mo/
dus hic vel ibi. Aug. Nullū malū impunitū
Ideo bern̄. inquit. Qui pfecte senserit on⁹
pctī et aīe lesionē nihil aut parū reputabit pe
nitētie laborē. Secūdo qꝛ asina grossis cibat̄
et saturat̄. qꝛ libenter comedit spinas et tri/
bulos. sic et vere penitētes nō q̄runt victuz
delicatum. Gre. tanto plus a licitis debēt ab
stinere quāto illicita meminerūt se cōmisisse
Tercio asinus siue asina est aīal laboriosum.
Eccī. xxxiij. Cibaria et virga et onus asino.
Sic et v̄e penitēs debet vitare ocia. Hiero.

Sp aliquid o. b. facito ne te dyabol⁹ ociosū
inueniat. Nā ocia dant vicia signāter incipiē
tibus. Qui s̄m albertū habēt se sicut lumen
nouiter extinctū qd̄ faciliter vento leui sup/
ueniente reaccendit̄. Iō Eccs. ix. Quodcū
q; p̄t facere manus tua instanter opare. quia
multā maliciā docuit ociositas. Eccī. xxxiij.
ut patet de dauid qui cū n̄ pugnauit factus ē
adulter. Silr̄ de egisto. Unde poeta. Queri
tur egistus cur sit is factus adulter. In ꝓmp
to causa desidiosus erat. Quarto asino nul/
la etas est sera ad gignendū. sed in tota vita
sua gignit qui etiā durat ad. xxx. annos. sic et
peccatori nullū tp̄us debet a ꝓparere nimis se
rū ad penitendū. Quia scribit̄ Ezech. xviij.
In quacūq; hora pctōr ingemuerit oīm iniq̄
tatū suarū nō recordabor. Glo. Hiero. si ab
om̄ibus penituit licet diu distulit. Nā d. leo
papa. et habet̄ de pe. di. i. Pn̄ia que dilata
est cū fuerit studiosius petita nō denegat̄. nā
misericordie dei nec mēsurā possumus impo
nere nec tp̄a diffinire. Aug. Nulla est necitas
que cogit ad desp̄atōem. nec q̄ntitas crimīs.
nec diuturnitas nec breuitas tp̄is ut patet in
latrone qui in extremo vite dixit. Memēto
mei dn̄e dū veneris in regnū patris tui. ⁊ au
diuit rn̄sum ihū. Amē dico tibi hodie mecū
eris in paradiso. Luce. xxiij. Quinto asin⁹ lu/
cē fugit et tenebras querit. sic et homo incipi
ens cū opus bonū gignere voluerit abscōde
re dz ne ab hoīb; videri velle videat̄. Mat.
vi. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua.
sic et de orōe et elemosina. Mat. vi. Tu aūt
cū oraueris intra in cubiculū tuum. ⁊ clauso
ostio ora patrē tuū in abscōdito. De elemo/
sina. Cū ergo facis elemosinā noli ante te tu/
ba canere. sed fac iuxta doctrinam Eccī. xxix.
Cōclude elemosinā in sinu paup̄is. August.
Opus sit in publico et intētio in occulto.
Sexta ꝓprietas asini est q̄ crucē in dorso por
tat. sic et verus penitēs memoriā dn̄ice passi
onis debet portare. ad Hebre. xij. Recogita/
te eū qui talē sustinuit a pctōrib; aduersus se
metip̄m ꝯtradictōez vt nō fatigemini animis
vr̄is deficientes. hoc est q̄ nō videat̄ vobis
graue sz ut leuius sit vobis ad portādū onus
pn̄ie. Quia dicit gre. Nihil tā graue qd̄ nō
sustinetur dū passio xp̄i intuet̄. Ber. Bon⁹
miles sua nō sentit vulnera dū regis intuet̄.

do palmarum

(O) Tercia turba est ꝓficientiũ. et illa debet vestimẽta in via ꝓsternere. Et prĩo qꝛ vestimenta significãt veterẽ hominẽ et habitum pctõꝝ. Coloceñ. iij. Expoliãtes nos veterẽ hoĩem cũ actibus suis. Glo. i. veterẽ vitam non reiterate. Eo ꝙ d. aug. in soliloq̃o Inanis est pnĩa quam sequẽs coinq̃nat culpa. et nõ dũtaxat vitã veterẽ relinquere oportet sed etiã voluntatẽ que est origo mali. xv. q. i. §. ex voluntate. Ex volũtate peccata ꝓcedunt. Silr boni etiã voluntas est origo. vt habet in cano. lvi. dis. nasci. Et ẽ Hiero. in epla ꝯtra rufinũ. Nõ in seminibꝰ sed in volũtate nascẽtis causa viciorũ est atq̃ virtutum Volũtas nãq̃ mala est origo vicij. Voluntas vero bona est origo virtutis et p̃mij. gre. Nõ vacat manus a munere cũ archa cordis sit plena bona voluntate. Scdo vestimẽta significãt corpa. Job. x. Pelle et carne vestisti me. nã quid est corpus nisi caro et pellis. et sic est vestimẽtũ. Job. xiij. Qui quasi putredo cõsumendus sum. et quasi vestimentũ qd̃ ꝯmedit̃ a tinea. sic et corpus a vermibꝰ corrodit̃. Et hoc vestimentũ debemus xp̃o sternere in via ꝑ quarũlibet aduersitatũ et afflictionũ paciam et tolerãtiam. Quod quidẽ graue nõ esset si pensaremus quõ xp̃us vestimẽtum sui corpis ꝓ nobis exposuit in cruce ad lacerandũ et rubricandũ. Isaie. lxiij. Quare ergo rubꝝ est indumentũ tuum et vestimẽta tua sicut calcantiũ in torculari. Et respõdit. Torcular calcaui solus. torcular scꝫ crucis. Oq̃ crudeliter fuit vestimentũ suũ scꝫ corporis dilaceratũ et rubricatũ ꝓut cõqueritur ꝑ ysaiã vbi sup̃. Aspsus est sanguis eoꝝ sup vestimẽta mea. et omnia indumẽta mea inq̃naui. Si enim attẽtius ꝑpenderemus qd̃ figuratũ est Geñ. xxxvij. in Jacob. qui cũ vidit tunicã ioseph sanguinolentã et scissã scidit vestimẽta sua. et nos nr̃a vtiq̃ scĩderemꝰ ut docet Ber. Scinde saccũ tuũ. i. corpꝰ tuũ ꝓ purpura xp̃i iuxta doctrinã apli ad philip. ij. Hoc sentite in vobis quod et in xp̃o ihũ Nõne deberes ꝓ illo ponere corpus tm̃ qui ꝓ te exposuit corpus et aĩam. Eccĩ. xxix. Gratiã fideiussoris ne obliuiscaris. dedit em̃ ꝓ te animã suã. Berñ. Dedit corpus suũ ad moriendum ꝓ te. sanguinẽ ad abluendũ. aĩam ad redimendũ. Math. xx. Filius hoĩs venit dare aĩam suã redemptõeꝫ ꝓ multis. Tercio vestimenta sunt bona opa Apoc̃. xvi. Btũs q̃ vigilat et custodit vestimẽta sua ne nudꝰ ambulet et videãt turpitudinẽ eius. Vestimentũ em̃ aureũ est charitas. albũ vero puritas rubeũ dñice passiõis meditatio. nigꝝ humilitas. sed vestimentũ viride est celestis cõtemplatio. Que vestimẽta sũt custodiẽda ne maculent̃ vana gloria. sicut in ypocritis. De q̃bus Jaco. v. scribit̃. Vestimenta vr̃a a tineis comesta sunt. Gre. xix. mora. c. lvij. Perit om̃e qd̃ agit̃ nisi hũilitate custodiat̃. Et si tinee exorte fuerint. i. cogitatões elate in vestimẽto opm. ꝓpter hoc vestimentũ nõ est ꝓijciendũ sed excutiendũ. Nã ꝓpter incidentiam vane glorie opus bonũ nõ debemus dimittere. Sed cũ beato Berñ. dicere. ꝓpter te non incepi nec ꝓpter te dimittã. qꝛ nõ est nr̃m p̃ue cogitatõis suggestionẽ p̃uenire. Hec sunt vestimenta de quibꝰ Eccs. ix. Om̃i tpe vestimenta tua sint cãdida. Et talia sub pedibus xp̃i sunt sternenda ut nõ attribuamus nobis aliquid de opibꝰ nr̃is. qꝛ nõ nr̃a sunt sed dei. Isa. xxvi. Om̃ia em̃ opa nr̃a opatus es nobis dñe deus nr̃. qꝛ non sumus sufficiẽtes cogitare aliquid a nobis tanq̃ ex nobis. ij. Corin. iij. Sed debemꝰ dicere illud Isa. lxi. Induit me dñs vestimentis salutis et indumẽto iusticie circũdedit me. (P) Quarta turba est ꝯtẽplantiũ. ꝛ illa dꝫ ramos palmarũ et oliuarũ et florũ apportare. Et in palma significant̃ oĩm mũdanoꝝ et suiip̃ius ꝑfecta victoria. Nã isti totũ mundũ vicerũt dicentes cũ apl̃o ad philip. iij. Propter quẽ om̃ia detrimentũ feci et arbitror ut stercora ut xp̃m lucrifacerẽ. Seip̃os etiã ꝑfce vicerũt ꝓ tanto ꝙ nec ignis nec gladius nec tribulatio neq̃ fames nec sitis potuit eos separe a charitate xp̃i. ad Ro. viij. Et hec ꝑfecta victoria significat̃ in palma. Can. vij. Ascendã in palmaꝫ et app̃hendam fructus eius. Quid em̃ est in palmã ascendere nisi toto mẽtis nisu ad martiriũ aspicere. et talis sine dubio app̃hendit victoriã martirij etiã si ad factũ non ꝑueniat. Quia dicit gre. ĩ omelia. Sunt em̃ duo genera martirij vnũ corpe aliud in mente. vnũ in publico aliud in occulto. Nã etiã martires esse possumus si colla gladio nõ subdimus. Et de tali verificat̃ illud psal. xci. Justus vt

palma florebit. Et hos ramos palmarũ nõ in
ore sed in manibꝫ portare debemus. ut dicet̃
de nobis illud Apoca. viij. Stãtes añ thro/
nũ et in cõspectu dei amicti stolis albis ⁊ pal
me in manibus eorũ. ut sic impleat̃ in eis il/
lud apl̃i ad Gala. vi. Mihi mũdus crucifix
us est et ego mũdo. In scdo scꝫ ramis oliua
rum significat̃ pax vera Et talis est qñ homo
cõtemplatiuus in diuino amore sic formatus
est in mente sua ꝙ nihil exterius eiꝰ mentem
turbare p̃t nec interius eius desideriũ fluctu
at circa diuersa. Sed omnes vires sunt re/
collecte ad intendendũ vni summo bono. de
qua pace dicit Leo papa. Hec est vera pax a
dei voluntate nõ diuidi. et in his que solius
dei sunt delectari. Et hec pax designat̃ in ra/
mis oliue virentibꝫ folijs in signuꝫ pacis. vt
habet̃ in figura Gene. viij. qñ colũba attu/
lit ramum oliue virẽtibus folijs in ore suo.
Spũaliter ꝑ colũbam intelligit̃ cõtẽplatiua
aĩa ꝑm Orig. que capax gratie spũs sci cupit
ꝑuenire ad quietẽ cõtemplatõis. dicẽs illud
ps. liiij. Quis dabit mihi pennas sicut colũ
be et volabo et requiescã. De qua dicit spon
sus Cañ. ij. Surge ꝓpera amica mea colũba
mea formosa mea ⁊ veni. iã enim hyems trã
sijt ymber abijt et recessit. Orige. Nõ em̃ añ
quis verbo dei satiat̃ nisi ab eo omnis hyems
ꝑturbatõnis viciorũqꝫ ꝓcella discesserit. vñ
non prius colũba ramũ oliue portat q̃ aque
cessarẽt sup terrã. Ex quo habetur ꝙ ista pax
nullo mõ p̃t haberi in vita actiua. que sꝑ in
aquis fluctuat et circa multa occupat̃ cũ mar
tha. sed obtinet̃ in vita cõtemplatiua q̃ vni
summo et vero bono intẽdit cũ maria. Et hoc
est quod dñs in euãgelio ait Luce. x. Por/
ro vnum est necessariũ. Terciũ est future be
atitudinis inchoatio p̃libatoria. et significat̃
ꝑ ramos florũ. Nam futura beatitudo cõsistit
in visione dei. Joh. xvij. Hec est vita eterna
ut cognoscãt te solũ verũ deum ⁊c. Hec autẽ
hic inchoat̃ in cõtemplatõe ꝑ quandã diuĩe
suauitatis p̃libatoriã degustatõem. Et hec in
choatio in floribus designat̃. Flores em̃ sunt
initium fructus. sic et hec p̃libatio in cõtem/
platõe est initiũ beatitudinis eterne De istis
floribus dicit̃ Cañ. ij. Flores apparuerũt in
terra nostra. Terra aĩe est inhabitatio eius ĩ
carne. Unde aĩa tãdiu dicit̃ esse in terra. q̃
diu fuerit in carne. In hac terra posita anima
nullo mõ fructũ eterne beatitudinis cape pos
test licet flores eiꝰ bñ apparẽt in terra nostra.
Isti flores bene apparuerũt cũ aug. in. x. con/
fessionũ dicit. Aliqñ intromittis me in affec/
tum multũ inusitatum introrsus at nescio ad
quã dulcedinẽ que si ꝑficiat̃ in me nescio q̃d
erit vnum scio ꝙ vita ista nõ erit. Q
Quarto isti ꝑfecte canũt osanna hymnũ scꝫ
puerorũ. In quo hymno quẽ decãtauerant
pueri hebreoꝝ implicant̃ quinqꝫ clausule q̃
bus ꝑfecti qui recte pueri reputant̃ qꝛ ima/
culati habent laudare deũ. Primũ est osan
na quia em̃ istis magna pena est remanere in
carne. reputãtes se in corpe tanq̃ in carcere
inclusos. et qꝛ cupiũt dissolui et esse cũ xp̃o.
iõ q̃tidie gem̃tes clamãt osã. i. obsecro salua
Scdm est bñdictus qui venit in nomĩe dñi
Quia enim sentiũt in se p̃ntiam diuinã pro
suo iocũdo aduẽtu dicũt bñdictus qui veĩt.
⁊c. Terciũ est ꝑm Marcũ. bñdictũ regnum
patris nr̃i dauid. quia enim isti expiunt̃ in se
regnum dei. Luce. xvij. Ecce enim regnũ dei
intra vos est. Ita vt etiam dicant cum psal.
xxij. Dñs regit me et nihil mihi deerit. Ido
de hoc deum laudant dicẽtes. benedictũ reg/
nũ patris ⁊c. Quartũ est ꝑm lucam pax in ce
lo. quia enim isti sentiũt pacem in se. Jõ pul/
chre ip̃i iam velut in angelicã vitã transfor/
mati iubilantes correspondent hymno an/
gelico de natali dñi. Angeli enim nato xp̃o
annunciauerũt hominibꝫ pacem in terra dicẽ
tes. Et in terra pax hominibꝫ bone volũtatis
Nunc vero exeunte xp̃o ad locũ passionis nũ
ciant pacem in celis. Pax siquidẽ in celo fu
erat ꝑturbata ĩ ruina angelorũ. Sed qui vl̃
quales homines nũciauerũt pacẽ in celis cer
te pueri hebreorũ. i. viuentiũ et transeuntiũ
quales pueri soli sunt ꝑfecti. Nam istorũ pu
erorum est clamare pax in celo. q. d. tãta pax
est in terris nobis cõcessa ꝑ gratiam. quanta
puta est in celis ꝑ gloriam. Quintũ est gl̃ia
in excelsis ꝑm lucam. Isti enim ꝑfecti in car/
ne adhuc existentes et suauitatẽ glorie degu/
stantes resumunt canticũ angelorũ. et vbi an
geli inceperunt hymnũ suum ip̃i finiunt. vt
insinuetur qꝛ finis noster est cõsortiũ angelo
rum. Ad quod nos ꝑducat rex glorie qui si/
ne fine viuit et regnat.

Dō. pasche.

Dominica pasche Sermo. lxxv

Surrexit non est hic Mar. vlti. R. In summa euangelij duo innuūt. Primo mulierū feruēs dilectio. Secūdo resurrectōnis xpi euidens approbatio. Primū ibi. nolite expauescere. Secūdum ibi. et respiciētes viderunt ꝛc. Primo dixi innuit mulierum feruēs dilectio. Illa patet in tribus. Primo in obsequij assiduitate. Secūdo in tpis maturitate. Tercio in animi virilitate. De primo dicitur ꝓuer. xvij. Omni tpe diligit qui amicus est scz verus et fidelis. scz in vita. i morte et post mortē. Sic et iste mulieres in vita sequebant xpm. ipi scz ministrātes. Math. xxvij. In morte scz tpe passionis erāt illi cōpatientes. Lu. xxiij. Post mortē aūt q̄rebāt eū vngere volentes. Seq̄batur eñ eum crebro multitudo mulierū ei ministrantiū. ut ex textu euangelistarū colligitur. et maxime passionis tpe deplangentiū eum. inter quas erāt ille tres marie de quibꝰ Marci. xv. que emētes aromata post mortē eū vngere volebant Marci. xvi. siue vlti. O q̄ rara est talis fidelitas. ꝓuer. xx. Multi homines misericordes virū autē fidelem quis inueniet. Sed heu iā hodie impletur illud Ecci. vi. Est amicus socius mēse et nō ꝑmanebit in die necessitatis Iste vero fideles etiā in necessitate. i. tempe passionis ꝛ post mortem repte sunt. quia post mortem ementes aromata vt venientes ꝛc. Ecce vera fidelitas et dilectio. dicit glo. q̄ statim sepulto dño emerūt aromata. et q̄diu licuit opari in parasceue scz ad solis occasum vngēta parauerūt vt tāgit Lucas. sed explete nō potuerūt ꝓpter tpis breuitatē. mox aūt dū trāsisset sabbatū festinauerūt emere plura aromata. dicit marcus. vt veniētes vngerent ihm̄. Iste mulieres dubitauerūt de eiꝰ diuinitate putātes ipsuz fuisse purū hominē sed sanctū non tñ deū. Quia audierūt eū clamantē feria sexta. deus meus deus meus. vt quid dereliquisti me. quod nō est intelligendum q̄ diuinitas dimisisset humanitatē. sed intelligit q̄ diuinitas in xpo nō defendit humanitatē in passiōe plus q̄ si nō fuisset ei vnita et ita dirā patiebat mortem ac si fuisset tm̄ homo et nō deus. ut patet. iij. sniaꝝ. dis. xxi. Et hoc videntes et misteriū nō intelligētes dicte mulieres dubitabāt de eius diuinitate et sic nō habebāt fidem de eius resurrectōne ideo veniētes a sepulcro ꝑauerunt aromata et festiuitate finita emerūt adhuc plura. Ecce quanti meriti est pietas et misericordia. licet enim dicte mulieres ꝑfectā fidem nō habuerunt. qꝛ tñ opus pietatis impendere voluerunt meruerūt non solū angelos videre sed etiam xpm ante discipulos. S. Sed dicur maria mater xpi nō associauit se eis. Rñdetur. maria mater xpi nō iuit ad sepulchruz cū illis. primo qꝛ sciebat illud sanctissimū corpus aromatibus non indigere eo q̄ in sepulchro nō putresceret. qꝛ diuinitati vnitū fuit et celeriter resurrectuꝝ. Scdo qꝛ ceteris eūtibus ad sepulchrū iam filius dei resurrexerat et ei apparuit. ut ait Sedulius. Et eccia hoc approbat ꝑ antiquā cōsuetudinē rome ꝑ summos pontifices hactenus introductā et laudabiliter obseruatā ut vicz papa primam stationē faciat hodie ad sanctā mariā maiorez Et merito ei primo apparuit. primo qꝛ fides de diuinitate in ea sola inconcussa ꝑmansit. Secundo qꝛ in passione eius ipa maxime cōturbata et dolorosa fuit. Tercio qꝛ deus p̄cepit honorare patrē et matrē qd̄ non fecisset si ei primo nō apparuissz. Quarto qꝛ ipa super omnes alios maiori desiderio resurrectōem expectabat. Et ipa prima oīm eū adoratōne latrie adorabat. Ideo dignū erat ut prima respiceret regressum ab inferis et a mortuis resurgentē. T. Secūdo eorū feruens dilectio ꝓbat ex supfluitate. Nā dicit in euāgelio. Joh. xix. q̄ ioseph et nicodemus sepelierūt dñm cū aromatibꝰ. qꝛ nicodemus attulit mixturā mirre et aloes ad centū libras. et ille mulieres adhuc āplius voluerūt emere nō putātes priora sufficere ad vngēdū corpꝰ ihū. Quia hec ꝓpria cōditio amoris est vt quod amās ꝑ se nō impēdit amato nō putat esse factū. Tercio ꝯmendat eaꝝ dilectio a tēporis maturitate De q̄ subdit in textu dicēs Et valde mane vna sabbatoruz. i. prima die post sabbatū. Et bñ in scripturis vna dꝛ prima. ut habet Gen. i. Factū est vespe ꝛ mane dies vnus. i. primꝰ. venerūt ad monumentū

orto iam sole. Ubi aug. i. sole ad orizontē ap
propinquante. Nō q̄ sol ortus fuisset sup̄ om
ne emisperiū nr̄m. Et hoc est quod d̄r Joh.
xx. Cū adhuc tenebre essent. Et Luce. xxiiij.
q̄ diluculo venerūt ad monumentum. Ecce
feruor mulierū nō timebant tp̄e nocturno ac
cedere corpus mortuū. Quia ut dicit alber.
Non timebāt corpus mortuū nec tenebras
noctis nec armatos milites. q̄r d̄r. i. Joh. iiij
Timor nō est in charitate sz p̄fecta charitas
foris mittit timorē. Quarto ꝯmendat̄ earuz
dilectio a virilitate animi. q̄r nō cogitauerūt
nec timuerunt milites circa sepulchrū vigilā
tes et ip̄m custodiētes. nec cogitauerunt de
magno saxo reuoluto ad ostiū et sigillato. sz
cum essent in via ꝓpe sepulchrū tunc primo
incidit eis cogitatio d̄ lapide. ⁊ dicebāt ad in
uicē. quis reuoluet nobis lapidē ab ostio mo
numenti. ¶ U ¶ Sed d. cur nō assumpserūt
petrū iacobū et iohannē. Rn̄detur discipu
li timebant ne caperentur a militib̄ quasi volē
tes furari corp⁹ xp̄i. Sed he mulieres habue
runt fortē et p̄fectā dilectōem. ita q̄ nec mor
tē timerent. Juxta illud Cañ. viij. Fortis ē
ut mors dilectio. Et. i. Corin. xiij. Charitas
omnia suffert. om̄ia credit. oīa sperat. omnia
sustinet. Dicit̄ in textu. emerūt aromata vt
venientes vngerēt hiesum. Ubi sciendū. q̄
tres status saluandorū significantur per tres
marias q̄ q̄rebāt vngere dn̄m. Primo ma
ria magdalena significat penitētes. et meri
to penitens dicit̄ maria. i. mare amarū. Jux
ta illud Treno. i. Magna em̄ velut mare cō
tritio tua Illorū aromata sunt dolor cordis.
pudor cōfessionis et labor satisfactōnis. De
primo dicit p̄s. l. Sacrificiū deo sp̄us cōtri
bulatus. Et est deo gratū vngentū figuratū
p̄ vngentū marie. Joh. xij. Tota domus im
pleta est ex odore vnguēti. q̄d vnguentū ita
acceptū erat xp̄o q̄ excusauit ip̄am ap̄d disci
pulos ꝓpter iudā d. Quid molesti estis hu
ic mulieri. Mar. xiiij. Sic cōtritio facit nos
acceptos deo. Dañ. iij. In animo cōtrito et
sp̄u humilitatis suscipiamur. Hec aromata
debes colligere in orto cognitōis ꝓprie vili
tatis. s̄m illud p̄s. xli. Ad meip̄m aīa mea cō
turbata est. Nā dicit Ambro. Tāto quis am
plius dolet q̄zto se magis agnoscit. Et debet
hoc vngentū cōfici de mirra et aloes ut fecit

Nicodemus que sunt herbe amare. ad desig
nandū q̄ nullū debet esse pctm̄ q̄ nō p̄ contri
onem displiceat dicendo cū Ezechia Isaie
xxxviij. Recogitabo tibi om̄s annos meos
in amaritudine aīe mee. Et hoc ē vnguentuz
cordis sine quo nō sanatur vulnus mētis vt
dicit Hiero. Nulla culpa delebit̄ nisi tristi
cia anxiet̄. ¶ X ¶ Scd̄m vnguentū est oris
cōfessio. Et ad hoc cōficiendū herba debz re
cipi in orto humilitatis. et cōfici debet illud
ex nardo. de qua Can. i. Nardus mea dedit
odorē suū. Nam sicut nardus ē herba parua
et valde odorifera. sic et hūilis cōfessio et ꝓ
pria vilificatio valde placet deo. De q̄ gre.
Quanto quis sibi vilior tāto deo charior.
Nam hoc vnguentū sanat vulnera aīe. De q̄
p̄s. xxxi. Dixi cōfitebor aduersum me iniusti
ciā meā dn̄o et tu remisisti ⁊c. Nā dicit Isi
dorus. Cōfessio sanat. cōfessio iustificat. con
fessio veniā impetrat. Nā dicit psal. l. Cor cō
tritū et humiliatū deus nō despicies. Terci
um vngentū penitentiū debet esset satisfactio
opis. Quia dicit Rich. in criminaliū purga
tione opus est satisfactōe. Nō est em̄ satis ma
la non agere. ut d. Aug⁹ nisi quis studeat bo
nis opibus insudare. Et habet̄ i clemētina
de penis. ca. cupiētes. Hec herba colligi dz
in orto ꝓprie volūtatis et arbitrij. sicut em̄ vo
lūtarie peccauim⁹ sic et penitere et satisfacere
debemus. s̄m illud apl̄i Ro. vi. Sicut exhi
buistis mēbra vr̄a seruire immūdicie et iniq̄
tati ad iniq̄tatem. ita nūc exhibete mēbra ve
stra seruire iusticie in sanctificatiōem. Et hoc
vngētū debet cōfici ex thure. Cañ. iiij. Que
est ista que ascēdit p̄ desertū sicut v̄gula fumi
ex aromatib̄ mirre et thuris Nā thus ē aro
ma redolēs. Sic et vera satisfactio valde re
dolet corā deo. Ideo scribit̄ Luc. iij. Facite
fructus dignos p̄nie. Ratio q̄r dicit Greg.
Qui ꝓpria mala cōmittit necesse est ut p̄ pro
priam penā diluat. eo q̄ s̄m Aug. nullū ma
lū impunitū. Hec aūt omnia tria habuit ma
ria magdalena. Nā ip̄a lacrimas fudit ex do
lore contritōis. ip̄a cōuiuantes nō erubuit ra
tione pudentie ꝯfessionis. Ip̄a pedes xp̄i la
uit tersit et vnxit in memoriā satisfactōis. Ut
de ea d. greg. Quot habuit in se oblectamē
ta tot inuenit in se holocausta. Que et om̄ia
dz habere verus penitēs. Juxta illd̄ Michee

Do. pasche

iiij. Dole et satage filia syon. Et merito vngentū satis factōnis debet cōfici de thure deuotōnis. Nam deuotio ut dicit Bernar. de mistico somno est in anima sicut mel in cera

(V) Secunda fuit maria iacobi. et significat ꝓficientes. eo ꝙ iacobus interp̄tat̄ supplantator. sic et ꝓficientes dñt supplantare peccata et luctari cōtra illa. Et ꝓficiens anīa merito dicitur maria syriace quasi dña. quia necesse est ꝓficientibus dñari passionibus. Iuxta illud Ja. iiij. Resistite dyabolo et fugiet a vobis. Ubi sciendū ꝓficientes debent habere triplex vngentū quod debet cōfici ex amarissimis speciebus et herbis quas recipient ex orto ꝓximi scz cōsiderādo omnes defectus eius et miserias. vt exinde vnguenta et medicamina salutaria cōficiant. Nam primo habere debent vngentū cordis. i. cōpassionez ꝓximo exhibendā. Ro. xij. Flete cum flentibus. et ad Gala. vi. Alter alterius onera portate. Quod fecit apl̄us. ij. Corint. xi. Quis infirmat̄ et ego nō infirmor. Sic fecit Job xxx. Flebam sup̄ eo qui afflictus erat et anīa mea cōpatiebat̄ paupi. Secundo debet habere vngentū oris scz ꝓximū cōsolādo instruendo corrigendo et exhortando ad edificatōnem vite. eo ꝙ scribitur Jacobi vlti. Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vie sue animā eius saluabit a morte. Ideo si vides fratrē errantem corrige eū. Juxta illd̄ Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tuus vade et corripe eum inter te et ip̄m solū scz cōpassiue ut habetur in cano. xlv. di. vera. Et sunt verba Gre. Vera iusticia cōpassionē habet. falsa vero dedignatōem. et si correctōem nō suscipit ora deum ꝓ eo. Et si ignarus fuerit instrue eum. quod docet apl̄us ad Galat. vi. Si p̄occupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spirituales estis instruite huiusmodi in spiritu lenitatis.

(Z) Tercio ꝓficientes debent habere vngentū opis scz misericordiam in effectu. i. Job. iij. Nō diligamus verbo neq̄ lingua sed ope et veritate. Ambro. Pasce fame morientē. si nō pauisti occidisti. Hec om̄nia aromata debent emi numo charitatis. iuxta illud. i. Corin. xvi. Omnia vestra in charitate fiant. Tercia maria fuit salome et significat statum ꝑfectum ꝑfectorum vel cōtemplatiu orū que fuit mater iacobi maioris ⁊ Johānis. hec postulabat regnū filijs. Math. xx. Sic contemplatiui nō occupantur nisi circa regnū dei. quia sunt illi de quibus Luce. xvij. Regnum dei intra vos ē. Nam salome interp̄tatur pacifica. Sic enim et contemplantes intra se pacifici a tumultu seculi sep̄ati solis celestibus intenti sunt. Et merito vocantur maria. i. illuminati. Vñ aīe contemplatiue dicitur illud Isaie. lx. Surge illuminare hierusalē quia venit lumē tuū. et gloria domini ⁊c. Tales debēt cōficere vngentum de balsamo. id ē de omnibus beneficijs a deo collatis. Et debent recipere de orto saluatoris omnia beneficia eis impensa meditando. et triplex vngentum inde cōficiendo scz cordis oris et opis. Primo debent habere vngentū cordis. ⁊ est deuotio. De qua dixi supra. quod vngentū valde placet deo. vt dicit Cassianus. Melius est deuotū in minoribus q̄ sine deuotōne in maioribus opibus inueniri. Secundū est vngentuz oris. et est gratiarum actio de om̄nibus opibus deo referenda Thob. iiij. Omni tēpore benedic deū s. i. ꝓsperitate et aduersitate. ut docet Cris. in tractatu de simbol̄. Admoneo vos ut in omnibus bñdicatis dñm si venerint mala benedicice et dissoluent̄. si bona vt ꝑseuerent. qz dicit Cassiodorus sup̄ p̄s. Meliora meret̄ suscipe qui collata bona ingratitudine ꝓbat̄ non amittere. Terciū vngentū est omnium illoꝝ ꝑseuerantia ut in his exercicijs bonis homo nō frangat̄ tedio. nec statuat sibi terminū sed semp̄ tendat in melius. quia in spirituali ꝓfectu non est status. Nā vt dicit Aug. vbi dixisti sufficit ibi defecisti. Quia ut habetur Leuitici. iij. Nullum animal debet deo offerri sine cauda ad designandū ꝙ nullū op⁹ bonū est meritorium sine ꝑseuerantia. ut dicit Crisostomus. Tolle ꝑseuerantiam et nullū obsequiū habet mercedem. De quo Greg. Incassum bonum agitur si ante terminū vite deseratur.

De eadem dominica

Sermo. lxxvi.

A

Dixi secūdo subiūgitur resurrecciōis
euidens approbatio. ibi. et respicien
tes viderunt reuolutū lapidē. Hoc
enim erat euidens signū resurrectōnis. Erat
quippe magnus valde. ita ꝙ nullus violen
ter aut latēter corpus dñi auferre potuisset ꝓ
pter custodiā militū. Ideo dicit albertus. ꝙ
mulieres sancte erāt admirate qꝛ nesciuerūt
a quibus lapis esset reuolutus. sed tñ gaude
bant qꝛ erat reuolutus ꝑ quē crediderunt se
impediri ab vnctōne dñi. timide autē erant
si corpus esset in sepulchro ne iudei aliquod
indecens essent opati. nam hec est cōditio a
moris. Iuxta illd̄ poeticū. Res ē solicita ple
na timoris amor. B. Sed. d. quō fuit
amotus. Rñdet Mat. xxviij. Angelus dñi
descendit de celo et accedēs reuoluit lapidē
ꝛc. Beda. Nō ut ingressum dñi pāderet. sed
vt euidens signū resurrectōis daret. Nā añ
q̄ꝫ angelus dñi lapidē reuolueret. iā dñs de
clauso tumulo exierat. Scd̄m signū resurrec
tōis tangit d. introeūtes in monumentū vi
derūt iuuenē sedentē in dextris. i. angelū i ꝑ
sona iuuenis. Ubi gre. Sessio significat qe
tem eterne regnatōis. sꝫ ꝑ dexterā figurabat
vitā et beatitudinē eternā ad quā dñs redem
ptor nr̄ de corruptōe vite pñtis trāsierat. Co
optum stola cadida. vbi Seuerin⁹. Stola
ista nō erat ex materiali vellere sed fuit q̄dam
resplendentia ex v̄tute spēali angeli ad similitu
dinem vestis albissime. Greg. Cādor vestis
candorē significat nr̄e festiuitatis et solēnita
tis. Nam cōditio nuncij est ut appareat in ta
li veste sicut est legatio. Subdit. Qui dixit
illis. nolite expauescere q. d. Isti paueāt qui
nō amāt aduentū ciuiū supnorū. quare expa
uescitis cū vr̄os conciues videtis. paueat iu
das pilatus et herodes et iudei qui fuerūt in
morte xp̄i rei et culpabiles. Ihm̄ queritꝫ cru
cifixum. Ecce angelus ita ꝓprie eū describit
vt eundē surrexisse oñdat quē pilatus senten
tiauit. et cui titulū cause eius inscriptū supra
posuit surrexit non est hic. ecce locus vbi po
suerūt eū. q. diceret. Si nō creditis verbis
credite vacuo sepulchro. C. Sed dice
res vbi erat xp̄s post resurrectōeꝫ ꝑ dies hos
añq̄ꝫ ascēdit. Rñdet albertus ꝙ corpi glorifi
cato nō debet̄ certus locus hic in terris. sꝫ for
te cū sanctis cū quibus surrexit erat in paradiso
deliciarū. Sed ite dicite disci. ei⁹ et petro qꝛ
p̄cedet vos in ga. ibi eū vi. sicut d. vo. Mat.
xxviij. Et habet̄ zacharie. ix. Percutiā pasto
rē et dispgent̄ oues. Et marci. xiiij. Postq̄ꝫ
aūt surrexero p̄cedā ꝛc. Et signāter noīauit
petꝝ cū inquit. dicite disci. et petro. iō. qꝛ ꝓp
ter nimiū timorē discessionis eius et abnega
tionis nō fuisset ausus venire ad xp̄um. Et ex
hoc ꝙ dicit̄ dicite discipul̄ eius et petro innu
itur ꝙ mulieres primo nūciauerūt resurrecti
onem dñicam. Et merito primo. qꝛ sicut mu
lier eua nūciauit mortem ade in pomo. sic ecō
tra iste nunciauerūt vitā in xp̄o. De quo ra
banus. Sicut mulier fuit nuncia mortis. sic
et vite. Iam em̄ nō p̄t homo ꝯqueri de muli
ere. qꝛ si prima dānauit. scd̄a saluauit. tercia
vitā nūciauit. Si prima fuit causa mortis. se
cūda fuit causa vite. tercia nūcia salutis eterne
Nā sicut angelus malus ꝑ primā dedit occa
sionē ruine. sic ꝑ scd̄am angelus bonus nunci
us fuit reparatiōis diuine. sic et istas mulieres
nūcias fecit resurrectōis dñice. et ꝑ ꝯsequens
nr̄e salutis eterne. qꝛ sicut in adam om̄es mo
riunt̄ ita et in xp̄o omnes viuificabunt̄. i. Co
rin. xv. Nota sup isto v̄bo surrexit. qꝛ ut d̄r
Job. xx. Oꝑtebat xp̄m resurgere. vbi d. san
ctus Tho. pte. iij. q. liij. ar. i. Necessariū fuit
xp̄m resurgere ꝓpter quinq̄ cās. ꝛ p̄t etiā sex
ta assignari ut patebit. Primo ꝓpter diuine
iusticie cōmendatōem. ad quā spectat exalta
re eos qui se hūiliauerūt ꝓpter deū. s̄m illud
Luce. xiiij. Qui se hūiliat exaltabit̄. Sed qꝛ
xp̄us ꝓpter charitatē hoīs et obedientiā p̄ris
se hūiliauit vsq̄ꝫ ad mortē crucis Philip. ij
Exinaniuit semetip̄m formā serui accipiens
ꝛc. ꝓpter qd̄ deus exaltauit illū et donauit illi
nomē qd̄ est sup omne nomē. Scd̄o ad fidei
nr̄e instructōeꝫ. Est autē fides nr̄a de diuini
tate et humanitate xp̄i. Nō em̄ sufficit vnum
credere sine altero. Ideo ad hoc ut cōfirmare
tur fides diuinitatis ip̄ius ip̄m oꝑtuit resur
gere. Ideo iam tunc anteq̄ꝫ resurrectōeꝫ suā
manifestauerat dubitauerūt isti duo discipu
li. Luc. vl. dicētes. Nos sperabamus ꝙ ip̄e
esset redempturus israel. Ideo venerabilis
Beda dicit. Perditus esset fructus passio
nis. si non adesset veritas resurrectionis.
Tercio ad nostre spei subleuationem. quia
dum videmus christum resurgere. qui est

caput nostr̄ speramus et nos resurrecturos. dicendo cū Job. xix. Scio scz p certitudinē fidei. q̄ redemptor meus viuit. i. xp̄us a mortuis resurgēs. et ideo in nouissimo die de terra surrecturus sum. reposita est hec spes mea in sinu meo. Ideo. i. Cor. xv. Si xp̄us non resurrexit inanis est p̄dicatio nostra. inanis ē et fides vestra. Subdit. Qm̄quidem p hominē mors et p hoīem resurrectio mortuorū Et sicut in adam om̄es moriunt̄ ita et in xp̄o om̄es viuificabunt̄. Job. xi. Ego sum resurrectio et vita Gre. xiiij. mora. c. xciiij. Redēptor noster sustinuit mortē ne mori timeam⁹ ostendit resurrectōem ut nos resurgere posse cōsideremus. Quarto ꝓpter suā sanctificationē q̄ indignū erat vt sanctus sanctor̄ teneret̄ a morte. Actu. ij. Quē deus suscitauit solutis doloribus inferni. iuxta quod impossibile erat teneri illū ab eo. Juxta illud p̄s. xv. Nō derelinquas aīam meā in inferno nec dabis sanctū tuū videre corruptōem. ⁊ hoc ꝓpter p̄ñtiam diuinitatis in eius corpe existentis. Quinto ꝓpter euāgelij p̄dicatōem. Lu. vlti. Et sic oportebat xp̄um pati et resurgere a mortuis tercia die et p̄dicare in nomine eius p̄ñiam et remissionē pctōrū in omnes gentes Et ut Tho. inquit. ad informatōem vite fideliū ad Ro. vi. Qm̄ xp̄s a mortuis resurrexit p gl̄iam patris ita et nos in nouitate vite ambulemus. Et infra. Xp̄us resurgēs ex mortuis iā nō morit̄ vltra. ita ⁊ vos existimate mortuos esse pctō viuētes aūt deo. Sexto ꝓpter nr̄am iustificatōem. Ro. iiij. Traditus ē ꝓpt̄ delicta nostra. et resurrexit ꝓpter iustificationem nr̄am. ut sicut p suam mortē mortui sumus peccato. sic et p suam resurrectionē iustificati a peccato iusticie viuam⁹. Eph. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illumīabit te xp̄us. Nā sicut xp̄um nascentē imitari debemus nascēdo sp̄ualiter. sic xp̄o morienti cōmori et cuz resurgente resurgere debemus sp̄ualiter. dicit nāq̄ Bern̄. Oīa que de saluatore legimus in serie scripturar̄ sunt medicamenta aīar̄. Uideamus igit̄ vt quō xp̄us surrexit a corpali ita et nos a morte sp̄uali. i. vicijs resurgamus. De quo Richar. de san. vic. Nō ꝓdest xp̄i resurrectio nisi secū resurgam⁹ a vicio. (D) Ubi notandū q̄ xp̄s resurrexit multis modis. Prīo subtilit̄ clausis sigillis sepulchri. et hoc p̄t ꝓbari natura exemplo et figura Scd̄o vtiliter. tercio v̄aciter Quarto velociter. quinto potēter. sexto integraliter. Septimo triūphanter. Dixi primo surrexit subtiliter sine resistētia ad modū solis. iuxta illud. ij. machabeor̄. i. Refulsit sol q̄ prius erat sub nubilo. nā sicut corp⁹ solare ē ita subtile q̄ nil potest ei resistere q̄n surgit omni mane. ita xp̄us verus sol iusticie est tā subtilis ī corpe gl̄ificato q̄ potuit resurgere sine aliqua resistētia sepulchro clauso remanēte (E) Et hoc p̄t ꝓbari primo in natura. sicut em̄ dicūt naturales. floscampi ē q̄dam flos nobilis habens asperū stipitem et quinq̄ folia rubea. ⁊ p̄t naturaliter exire terrā sine lesione ip̄ius penitus et ap̄tione. Mistice. iste flos significat xp̄m qui ꝑtulit asperitatem crucis. et hūit surgēdo quinq̄ rubea folia. i. quinq̄ vulnera passionis. Quid g̃ mir̄ est si corpus xp̄i glorificatū potuit ꝑtransire duriciā lapidis. cū ille flos p̄t de terra naturaliter germinare sine ip̄ius ap̄tōe et lesione Quid igit̄ miramur si corpus glorificatū penetrat lignū ferrū vel lapidem. cū in hyeme gladius vel lapis p̄cisus calefactus nonnunq̄ remittit et exudat aquā. et cum hoc naturaliter quidē fiat quāto magis p diuinā potentiaz corpus xp̄i glorificatū potuit ꝑtrāsire duriciem lapidis ip̄o inuiolato. Idcirco errant pictores depingentes figurā resurrectionis cum figura angeli lapidē reuoluentis. nō em̄ xp̄us eius adiutorio indiguit. Nā tres marie d. Quis reuoluet nobis lapidē Marci vlti. angelus dñi descēdit de celo. et accedens reuoluit lapidem et sedebat sup eum. d. mulieribus. Nolite timere scio enim q̄ hiesuz queritis crucifixum. surrexit non est hic. Math. xxviij. (F) Item ꝓbatur et exemplo. Narrat enim Petrus comestor in scolastica historia. q̄ quidam monachus sancti laurentij rome extra muros anno ab incarnatione millesimocentesimo vndecimo cum miraretur quomodo xp̄us resurgens potuit exire sepulchrum sine ip̄ius apertione. dominus hoc signum ostendit. Nam cingulus quo cinctus erat insolut⁹ permāsit. et tñ ꝓiectus añ pedes ei⁹ deciderat. q̄ facto in aere facta est vox d. sic potuit clauso christus prodire sepulchro. Itē patet in figura Jone. ij. qui cū proiectus

esset in mare deglutiuit eum cetus. et erat tri
bus diebus et noctibus in ventre ceti. Sic
et filius hominis in corde terre incorruptus
psal. xv. Nõ dabis sanctum tuũ videre cor
ruptõem. Merito ergo gaudere debem⁹ ho
die omnes fideles qꝛ nos etiã in subtili cor
pore resurgemus. i. Cor. xv. Seminat̃ aĩale
surget spũale. i. subtile totaliter subiectũ spi
ritui. ita ꝙ vt ait Aug. vbi velit spũs ꝓtinus
erit et corpus. Ecõtra vero mali nõ resurgẽt
cũ subtili corpe sed grosso. i. Cor. xv. Oms
quidẽ resurgemus sed nõ omnes immutabi
mur ꝑ dotes scꝫ glorificati corpis. q. d. licet
resurrectio sit cõmunis nõ tñ modus siue ter
minus. qꝛ soli boni ad gl'am resurgent. Sic
spũaliter et nos hodie debemus subtiliter re
surgere deponentes oms grossicies cuiuslibꝫ
corruptibilitatis cogitationũ locutionum et
opationũ. Ephe. iiij. Vos aũt ita didicistis
xp̃m et in ip̃o edocti estis sicut est veritas in
ihũ deponere vos ꝟm pristinã cõuersatõnem
veterẽ hominẽ qui corrũpit̃ ꝟm d̃sideria erro
ris. q. d. si prius secularit̃ et carnaliter vixistꝫ
nũc spũaliter viuite. Colocen. iij. Si cõsur
rexistis cũ xp̃o que sursum sunt q̃rite vbi chri
stus est in dextera dei sedẽs. q̃ sursum sũt sa
pite non que sup terrã. Et hoc patet in pri
ma lr̃a huius verbi surrexit. que est s. ¶ G ¶
¶ Secũdo surgit sol corpalis vtiliter sine ne
gligẽtia quia educit flores de terra. et hoc ptꝫ
ꝑ scd̃am lr̃am scꝫ v. Sic et xp̃us surrexit vti
liter. quia flores spũales. i. sanctorũ patrum
aĩas de terra eduxit tenebrarũ. Et hoc decla
rat beatus Aug. in sermone paschali. Sicut
panthera triduo dormiẽs cũ surgit odorem
ita suauẽ de ore emittit vt q̃cunqꝫ aĩalia illuꝫ
senserint ip̃m sequũt̃. Sic et xp̃us tercia die
resurgens de spelũca inferni odorẽ diuinita
tis emisit. quẽ patres pio cũ affectu et pluri
mũ oblectati cũ gaudio seq̃bant̃. Cantico. i.
Trahe me post te cur. in odore vngen. tuo.
Item vtiliter surrexit qꝛ nõ solus sed cũ mul
tis. De quo aug. in sermone. Nisi granũ fru
menti ꝛc. d. Xp̃us fuit granũ in passiõe et at
tulit fructũ in resurrectõe. qꝛ solus mortuus
nõ tñ sol⁹ resurrexit. qꝛ eo surgẽte sepulchra
sunt patefacta et corpa resuscitata. Mathei
xxvij. Monumẽta apta sunt et multa corpa
sanctoꝝ qui dormierãt surrexerũt ꝛc. ¶ Sꝫ

d. quare xp̃us resurrectõem suã distulit tam
diu. videt̃ ꝙ in hoc fuit negligens. Respõde
tur ꝙ nõ qꝛ cõueniens erat ut tercia die resur
geret. Primo ꝓpter mortis approbatõeꝫ. qꝛ
sciuit iudeos dicturos. si xp̃s fuit mori nõ po
tuit. et sic differre voluit vt vere mortuus ꝓ
baret̃. sic em̃ in ore duorũ vel triũ testiũ stat
omne verbũ. sic et in tribꝰ diebꝰ expit̃ omne
factum. ¶ H ¶ Secũdo ꝓpter vtilitatis p̃fi
guratõeꝫ. De quo petrus Raueñ. Tres di
es voluit esse sue sepulture. qꝛ ea que in celo
in terra et in limbo sunt voluit resuscitare.
Sed d. qui cum xp̃o resurrexerũt an mortui
sunt iterũ. Rñdetur ibi sunt opiniones. qui
dã dicunt eos surrexisse ad vitã imortalẽ. vt
Remigius et Beda sup marcũ. Et est ratio
eorũ. quia magis fuisset illis tormentũ si ite
rũ mortui fuissent q̃ꝫ si nõ resurrexissent. Ali
qui autem opinant̃ et melius ꝙ surrexerunt
iterũ morituri. Et sic dicit btũs Hieronim⁹
sup Math. Sicut lasarus resurrexit. sic mul
ta corpa sanctorũ resurrexerũt vt dñm osten
derent resurgentem. Sed cõstat ꝙ lazarus
surrexit iterũ moriturus. Illud etiã est de in
tentõne Aug. in epl'a ad Enodiũ. Idem ap
ꝓbat sanctus tho. pte. iij. q. liij. arti. iij. Ad ar
gumentũ oppositum dicũt ꝙ nõ fuerit eis tor
mentũ iterũ mori. quia potuerunt mori sine
dolore sicut factũ est de Johanne euãgelista
qui mortuus est sine dolore. ut dicit Hiero.
sup Johannẽ. et Seuerus. ¶ I ¶ Item
tercio surrexit veraciter sine fallacia. qꝛ in cor
pore et aĩa. et quinquies suis appuit hodie.
Primo marie magdalene Marci vlti. Sur
gens Hiesus mane prima sabbati apparuit
primo marie magdalene. q̃uis enim ꝟm ve
ritatẽ et vt pie credi põt primo sue matri ap
paruerit. tamẽ nullus euangelistarũ hoc ex
primit. quia testimoniũ matris de filio non
acceptatur. cum et extranearũ feminarũ ver
ba resurrectõem nunciantiũ ante apl'os ꝛ ali
os discipulos delirãmta visa sunt. Luc. xxiiij.
Multo magis hoc de matre dixissent si resur
rectõis testimoniũ ꝑhibuisset ꝙ hoc ꝓ filij a
more fecisset. Sed quare primo marie mag
dalene apparuit. qꝛ ip̃a ardentius diligebat
Luce. vij. Dimissa sunt ei pctã multa q̃m d.
mul. Secũdo ut oñderet se mortuũ ꝓ pctõ
ribus. Mat. ix. Non veni vocare iustos. Ter

do. paschæ

ão et ponit in glosa sup firmiter credimus. de summa tri. et fi. cath. sic mos culpe incho ata est p feminā. Eccl. xxv. A muliere initium facti est peccati. et p illā omnes morimr. ita et vita gre ptendi merito et in publicū pdi te debuit p feminaz. Moraliter. sic et hodie apparet penitentibus ut figurat Exod. xxiiij. Nam sicut moysi postq affligerat se. xl. diebz et nocte ieiunio vigilia et orōibz apparuit illi dns dans ei tabulas lapideas in quibus legē ac mādata scripsit. sic z nobis i pnia p di uinā afflictōz apparebit p psolatōnis gratiā dicēs nobis illud Josue. i. Sicut fui cū moyse ita ero tecū nō dimittā nec derelinquā te cōfortare et esto robustus. Secōo apparuit mulieribz d. Auete. Ille aūt accesserūt et te nuerūt pedes eius et adorauerūt eū. Tūc ait illis ihūs. nolite timere. Ite nunciate fratribus meis vt eāt in galileā. ibi me videbunt Matth. xxviij. Moraliter. sic et hodie apparet ve ris hūilibus pedibz eius sepuoluentibz z humiliter subiacentibz gram suam eis dāt. Ja co. iij. Hūilibus dat gratiā. d. nolite timere surrexi cum mortis triūpho in glorificatōne. Tercio simoni petro Luce. xxiiij. Et apparuit simoni petro. s. cū cucurrit ad sepulchrū ꝛc. ut d. mgr in scolastica histo. cuius ex textu evāgelij apte nō habeat. Symon interpretat obediēs. Sic et nos obediēnā pstare debem9 penitentibus deo et ecclesie. Eccia enim pcepit ieiunare omnibz qui sunt vltra. xxi. annū. ut patet de cōse. dist. iij. Ubi ex cōcilio agathē si cōstitutum legit. Placuit vt omnes exceptis diebus dnicis i quadragesima ieiunēt. Idē ponit sanctus tho. in scda scde. q. clxvij. arti. iij. in respō. ad scdm argu. q omnis q venit male ieiunio. Silr pcepit omnibz fidelibz cō pnitentiā et eucharistiā sumere. de pe. et re. c. omnis utriusq. Gaudere igit debemus qz si xps fuit obediēs vsq ad mortē. et est ita gaudiose suscitatus et in celo collocatus. et nos resuscitabimur sine dubio et glorificabimr copiose remunerati ita q obediētibus dr Mat. xxv. Euge serue bone et fi. qz sup pau. fu. fi. supra mul. te ostā. in. i gau. do. t. Quarto apparuit duobz discipulis eūtibz in emaus Luce. xxiiij. Qui trabētes coegerūt eū ad hospitium et significāt misericordes. Mat. v. Bti misericordes qm et ipi mi. plc. et pucr. iij. Misericordia et vitas nō te deserāt. Quito decez discipulis qui significāt mādata seruātes. q bus vere dns apparebit. Joh. xiiij. Qui hz mādata mea et seruauerit ea ille est q me diligit. Et post pauca. et ego diligā eū et manifestabo ei meipm. Has quincz apparitōes obtuat sacerdos in missa quinquies vertendo se ad ppl'm. et silr papa in quincz statōibus i circuitu. Ecce vaciter surrexit. ¶ R ¶ Tercio surrexit reuerēter. et hoc signat tercia lra huius verbi surrexit que est r. qz in magna claritate fulgore siue resplēdentia. qz sicut dr Math. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Anr. In illa vita eterna pulcritudo iustoz solis pulchritudinē exuperabit. qui tñ septēpliciter cz nūc sit splēdidior erit. quid de claritate xpi nīa sicut vnus calamus ardēs esset respectu totius mūdi si totus arderet. sic erit claritas cuiuslibet cztūcunqz etiā sancti respectu claritatis xpi. Spūaliter. Sic z nos hodie in reuerēna claritatis surgere et apparere debemus b est i motū resplendentia et sctitate vite. Mathei. v. Sic luceat lux vra corā hoibz ut videāt opa vra bona ꝛc. i. petri. ij. Cōuersatōem vram inter gētes hītes bonā ut in eo q detractāt de vobis tāqz de malefactoribz ex bonis opibus vos pfiderātes glificēt deū in die visitatōnis Et ad philip. ij. Inter qs lucetis sic lumiaria i mūdo. ¶ L ¶ Quarto surrexit euidēter sine diffidētia. nā sicut ortuz sol nō soluz peripiunt mōtes sed etiā valles. sic xpi resurrectio ita euidēs fuit q nō solū mōtes. i. apli sed et milites cognouerūt et iudei ut pz i evāgelio nicodemi vbi legit audiētes iudei q ioseph z nicodem9 corp9 dñi sepelissent honorabiliter q rebāt ꝫ alios cōsilia mala. vñ Nicodemus b intelligēs intrepid9 oñdit se eis. Prio qz discipulus erat ihū licz occultus. ut pz Joh. iij. Et ait eis. quō vos ausi estis ingredi tēplum et synagogam qui fudistis sanguinē iustū Respōderunt iudei. Quō tu ingredi ausus es inter nos qui cōsensisti illi galileo. ps tua secum erit. Rñdit nicodemus. amē. Et tunc ioseph oñdit se illi z ait. quare moti estis aduersū me qz ihūm in monumēto meo sepelivi et sudone munda inuolui quasi male egerim. vos aūt male fecistis eū crucifigentes et lācea p

forãtes. Hec audiẽtes pricipes sacerdotum
et scribe appẽhenderũt ioseph. et dixerũt. qꝛ
sabbatũ est ideo nõ cõgruit hodie aliq̃d age/
re aduersum te. Sed scito ꝙ tpe cõgruo da
bimus carnes tuas volatilibus celi. qꝛ sepul/
tura dignus nõ es. Rñdit Joseph. sit sermo
vr̃ goliath supbo similis qui ita im ꝓperauit
dauid. et victus est ab eo. Insuper similia
dixistis corã pilato qui in signũ cõfessionis ⁊
innocẽtie ihũ lauit manus suas. d. Innocẽs
ego sum a sanguine iusti huiꝰ vos videbitis.
Et rñdistis. Sanguis eius sup nos et super
filios nr̃os. et nunc timeo qꝛ ita eueniet. Au/
dientes iudei sermões istos cõmoti sunt val
de. et tenẽtes ioseph incluserũt eum in muro
vbi fenestra nõ erat. et signauerũt ostiũ mu/
ri sigillis annas et cayphas. et posuerũt cu/
stodes ad ianuã. Mane facto cõgregati sunt
principes et seniores intrãtes sinagogã et cõ
siliati sunt qualiter interficerẽt ioseph. et ius/
serũt eũ adduci. apientes vero ostiũ nõ inue/
nerunt eũ. Exterriti ergo omnes qꝛ omnia si
gilla intacta mãserũt. Et clauẽ cayphas et an
nas habuerũt. Sic ergo eis sedentibꝫ et al/
tercãtibus. ecce quidã de militibus qui custo
diebãt sepulchrũ venerũt in ciuitatẽ. et intrã
tes sinagogã dixerũt principibus et scribis q̃
facta erãt cũ hiesu circa sepulchrum sub hac
forma. Nobis custodientibꝫ sepulchrũ factꝰ
est terremotus magnus. et angelus dñi de ce
lo venit. illiꝰ aspectus erat sicut fulgur. vesti
menta eius cãdida sicut nix. qui reuoluit lapi
dem et sedit sup eũ. et dixit mulieribꝫ que ve
nerunt ad sepulchꝝ. Nolite timere scio em̃ ꝙ
ihm̃ nazarenũ crucifixuꝫ queritis nõ est hic.
venite et videte locum vbi positus erat. ⁊ eũ
tes dicite discipulis eius et petro. qꝛ surrexit
a mortuis et p̃cedet vos ĩ galileã sicut vobis
p̃dixit. Tunc dixerunt iudei militibus. que
fuerũt hee mulieres et quare eas nõ tenuistꝫ.
Rñderũt milites nequimꝰ qꝛ nos ut mortui
iacuimꝰ p̃ timore angeli et quasi acrisia stupi
di nihil videre potẽtes. et quõ appẽhendere
potuimꝰ eas. Rñderũt iudei viuit dñs qꝛ ñ
credimꝰ vobis nec ĩpune euadetis. rñderunt
milites. multa miracula ihm̃ viuẽtẽ facere vi
distis et nõ credidistis. quõ ergo credetis et
nobis. Et subdiderunt Joseph eo ꝙ sepeli
uit corpꝰ ihũ in muro ꝯclusistis vbi fenestra
nõ erat. et anulis vr̃is ostiũ cõsignastis. ⁊ iã
altera die q̃rẽtes eũ nõ inuenistis. date g̃ no/
bis ioseph. et nos dabimꝰ vobis ihm̃. dicũt
iudei. ioseph in ciuitatẽ suã arimathiã abijt.
Rñderũt milites. et ihũs ut audiuimꝰ ab an
gelo in galileã iuit. Hoc audiẽtes iudei timu
erũt ne v̄bũ h̃ diuulgaret̃ et plures in ihm̃
crederẽt pecuniã multã dederũt militibꝫ. d.
dicite. qꝛ discipuli eiꝰ venerũt de nocte ⁊ fu
rati sunt eũ nobis dormiẽtibꝫ. Milites igit̃
accipiẽtes pecuniã ꝓmiserũt sic dicere. sꝫ vbi
volebãt nõ potuerũt. sꝫ dixerũt. surrexit vere
ihũs a mortuis. et nos vidimus angelũ dei
descẽdentẽ de celo. et quõ reuoluit lapidẽ
et sedebat sup eum. Judeis sic ꝯferẽtibꝫ ve/
nerũt tres viri autẽtici de galilea scꝫ phinees
sacerdos. abdias scriba. et aggeus leuita di
cẽtes. vidimus ihm̃ crucifixũ cũ vndeci dis/
cipul' suis in galilea. et cũ eis turba multa. di
xerũt iudei date gl'am deo isrl' ⁊ dicite nobis
q̃ vidistis. dicũt illi. viuit deus sicut vidimꝰ
ita diximꝰ. tũc iudei dederũt eis pecuniã ma
gnã cõiurãtes eos et dicẽtes. ne cuiq̃ ampli
us reuelarẽt. at illi reuersi sũt in galileã. Die
cõgruo cõgregati principes sacerdotũ et seni
ores in sinagogã dixerũt. q̃d faciemus cũ tã
ta miracula audiuimus. Rñderũt annas et
cayphas. nunq̃d militibꝫ custodiẽtibꝫ sepul
chꝝ credere debemꝰ q̃ alienigene sũt. forte di
scipuli dederũt eis pecuniã ut sic dicerẽt. nã
et a nobis pecuniã receꝑunt. et sic ꝓmiserũt
dicere ñ fecerẽt. Silr̃ de illis tribꝫ a galilea di
xerũt visionẽ viderẽt et nõ ihm̃. Tũc nicode/
mꝰ ꝯsurgẽs ĩ medio eoꝝ et dixit. recte moue/
mĩ filij isrl' vos audistis oĩa q̃ locuti sũt vobis
tres viri a galilea de ihũ iurantes ĩ lege dñi.
qꝛ viderint eũ loq̃ntẽ cũ vndeciꝫ discipulis
suis. vbi aũt nũc sint ignorãtes. Et scripturꝫ
scitis et hẽt̃. iiij. reg. ij. ꝙ helyas ꝓpheta duꝫ
assumptus eẽt interrogatus helizeꝰ a filijs ꝓ
phetaꝝ forsitan spũs dñi ra. eũ ⁊ posuit ĩ mõ
te aliq̃. eligamꝰ igit̃ viros fortes q̃ eũ q̃rãt no
biscũ circũeũtes mõtes isrl' et forsitã inuenie
mꝰ eum. ⁊ depcati sunt helizeuꝫ ut ꝑmitteret
eos querere et ꝑmisit. et cum ꝑ tres dies eũ
quererent nec inuenirent tunc crediderunt.
quia vere raptus esset. Et nunc audite me
filij isrl' mittamus et nos viros in montes is
rael ne forte spũs rapuerit ihm̃ d̃ sepulchro

et inueniemus eū et pñiaz agemus de pctis
nr̄is. Et placuit om̄i populo cōsiliū nicodemi
et miserunt viros et circūeuntes nō inuene-
runt hiesum. reuersiq̄ dixerunt circūeunti-
bus nobis vbiq̄ non inuenimus ihm̄ sed in-
uenim⁹ ioseph in arimathia ciuitate sua. hec
audiētes pr̄icipes sacerdotū ⁊ oēs ꝓpl̄i gauisi
sunt et glorificauerūt deum israel ꝙ inuētus
est ioseph quē in muro recluserūt. d. qꝛ ipse
dicet nobis quis eū eduxerit de vinculis. ⁊
faciētes cōsiliū cōsiliati sunt quō possent eū
ad se reducere et loqui cū eo et scripserunt si
bi epl̄am in hec verba. Pax tibi et om̄ib⁹ qui
tecū sunt pater ioseph dignare venire ad fra
tres et ad filios tuos. qꝛ admirati sunt omnes
de assumptōe tua. Scimus enim qꝛ malū co
gitauimus aduersum te. et ip̄e dn̄s assūpsit
te et liberauit de maligno cōsilio nostro. pax
nūc tibi pater ioseph ab omni honorabili ple
be. Et elegerūt septē viros amicos ioseph. ⁊
dixerunt ad eos. dū veneritis ad ioseph salu
tate eū in pace. et date sibi hanc epl̄am. et ꝑ-
uenientes viri ad ioseph salutauerūt eū pa-
cifice et dederūt sibi epl̄am. Cum aūt ioseph
legisset lr̄as dixit. Benedictus es dn̄e qui ꝓ
texisti me sub alis tuis. et osculatus ē ioseph
viros et suscepit eos in domū suā. Altera aūt
die ascendit asinū et ꝑuenit cū illis in ihrl̄m
Qd̄ cum audissent iudei occurrerunt obuiā
ei clamātes et dicētes. pax tibi in ītroitu tuo
pater ioseph. Quib⁹ rn̄dit. pax dn̄i om̄i po-
pulo et osculati sunt eū omnes. et suscepit eū
nicodemus in domū suā faciēs cōuiuiū mag
num. Deinde annas et cayphas et Nicode
mus dixerunt ad ioseph. Da gloriā deo isra
el et manifesta in veritate corā nobis quid de
te factū sit a quo de carcere incluso sis educt⁹
Rn̄dēs ioseph dixit. qn̄ me reclusistis ī die
sabbati ad vesperū dū starem in orōe die do
minica mane suspensus est murus a quattuor
angelis et vidi q̄ndā sicut fulgur venientem
et p̄ timore cecidi in terrā et tenēs manū me
am dexterā leuauit me de terra. et extergens
faciē meā osculatus est me. et dixit mihi. noli
timere Joseph respice in me et vide. in quē
dū respexissem dixi. Rabi helyas es tu. ⁊ dix
it. Nō sum ego helyas sed xp̄s cui⁹ corp⁹ sepe
listi. Et dixi. Dn̄e oñde mihi monumentuz
vbi posui te. et tenēs manū meā duxit me in

locū vbi sepeliui eū. et oñdit mihi sindonem
et fasciale in quo caput eius inuolui. tūc cog
noui qꝛ hiesus esset et adoraui eū. et tenens
manū meā duxit me in arimathiā in domum
meā d. pax tibi ego ambulo ad discipulos me
os. Cum iā hec omnia audissent pr̄icipes sa-
cerdotū et leuite stupefacti sunt et velut mor
tui ceciderūt sup̄ facies suas in terrā. Et cum
cōualuissent d. ad se. quid hoc factū est in isrl̄
Nūquid nō nouimus pr̄em et matrē hiesu ⁊
quidā ex eis leuita dixit. Ego cognoui ꝙ pa
rētes eius erāt timentes deū. et cū oratōib⁹
semp̄ in tēplo hostias et sacrificia deo offere-
bant. audiui insup̄ in die pñtationis in tēplo
ꝙ symeon sacerdos magnus tenēs eū in vl-
nis suis benedixit eū et dixit. Nūc dimittis
seruū tuū dn̄e ⁊c. Sil̄r ip̄e Simeon bn̄dixit
mariam matrē eius et ꝓphetauit. Ecce annū
cio tibi de puero isto ꝙ positus est hic in rui
nā et in resurrectōem multorū in israel et ī si
gnū cui cōtradicet̄. et tuā ip̄ius animā ꝑtran-
sibit gladi⁹ doloris et reuelent̄ ex multis cor
dib⁹ cogitatōes. Tunc ait ioseph mittamus
ꝓ illis trib⁹ in galileā qui dixerūt se eū cum
vndecim discipulis suis vidisse qd̄ et factuz
est. Unde annas et cayphas seq̄stratis ip̄is
abinuicē interrogauerūt eos singillatim. At
illi vno ore d. viuit dn̄s deus isrl̄ manifeste.
vidimus eū cū discipulis suis. Tūc annas ⁊
Cayphas ꝓplexi d. lex nr̄a cōtinet in ore du
orū vel triū stat omne testimoniū. Sz vnum
ē b. Enoch placuit deo et trāslatus est in v̄-
bo dei. et beati moysi sepultura nō inuenitur.
Et helye ꝓphete mors nō legitur. Ihūs aūt
traditus est pilato. flagellatus cōsputus spi-
nis coronatus lancea fixus mortuus. ⁊ corp⁹
eius venerabilis pater Joseph sepeliuit ī se-
pulcro suo nouo Tūc surgēs ioseph d. Ex h̄
miramī ⁊ bn̄ qꝛ audiuistis eū resurrexisse ⁊ vi
uere. Sed plus mirandū est quia non solus
surrexit sed multos etiā secū de monumentis
suscitauit qui a multis visi sunt in hierusalē.
Audite ergo me nūc omnes. Scimus beatū
Symeonē sacerdotem magnū qui suscepit
ihm̄ infantē in manibus suis in tēplo habuis
se duos fratres filios germanos. Carinum ⁊
leonciū. hij dudū mortui sunt et vos fuistis ī
eoꝝ sepultura ambulate igit̄ ⁊ videte monu
mēta eoꝝ qm̄ apta sunt. ip̄i autē surrexerunt

et sunt in arimathia simul viuentes et orati
onibꝫ sꝑ quidem vacãtes sed nemini loquun
tur. Venite ambulemꝰ ad eos cum omni ho/
nore et ꝑducamꝰ eos ad nos. et adiurati for
te loquentur nobis de resurrectõis eorũ mi/
sterio. hec audiẽtes gauisi sunt et euntes An
nas et cayphas nicodemus Joseph et Ga/
maliel nõ inuenerũt eos in sepulchro eorum
Qua ꝓpter euntes in arimathiã inuenerunt
eos flexis genubꝫ in orõe et osculãtes eos cũ
omni veneratõe et timore ꝑduxerũt eos ĩ hie
rusalem. et sinagogã clausis ianuis tenentes
legem domini posuerũt in manibus eorũ ad
iurantes eos ꝑ deum israel qui ꝑ legem et ꝓ/
phetas locutus est patribus ut dicerẽt quis
eos suscitasset a mortuis et quõ surrexissent.
Hanc adiuratõem audiẽtes carinus et leon
cius cõtremuerũt corꝑe simul toto. et respi/
cientes in celũ fecerũt signaculum crucis in
linguas suas digitis suis. et statim locuti sũt
dicentes. date nobis atramentũ et scribemꝰ
que vidimus et audiuimus. Dato igitur eis
atramento scripserunt in hũc modum. Ihe/
sus xp̃us quẽ vos crucifixistis ip̃e est rex vi/
uorũ et mortuorũ resurrectio. ip̃e nos de lim
bo eduxit et a mortuis suscitauit. Modꝰ edu
ctõis de limbo est. Nos cum essemus cũ omni
bus patribꝫ nostris in limbo et ꝓfunda tene
brarũ caligine positi. ilico factus ẽ aureꝰ splẽ
dor sicut lux solis illustrans sup̃ nos omnes
tunc pater hũani generis adã cũ omnibꝫ pa/
triarchis et ꝓphetis exultauerũt dicẽtes. Iste
ẽ auctor lumĩs quẽ nobis promisit trãsmit/
tere pater luminis sibi coeternũ. Tunc excla
mauit ysaias. Hec ẽ lux dei patris filiꝰ quem
p̃dixi cũ essem in terris viuẽs. dicens. Po/
pulus qui sedebat in tenebras vidit lucẽ ma
gnam. Et qui sedebãt in regiõe vmbre mor
tis lux fulgebit sup̃ eos et iam nũc aduenit et
illuxit nobis. Tunc sup̃uenit pr̃ nr̃ symeon
Et dixit. Hoc est illud gloriosum lumẽ qđ
bñdixi ore meo. quod pater misit ad reuelati
onem gentiũ et ad gl̃am plebis sue israel. de/
inde sup̃uenit beatus Johãnes baptista ꝓ/
pheta altissimi dicẽs. Hec lux est agnus dei
immaculatus qui tollit peccata mũdi. Et cuꝫ
baptisarẽ eũ in iordane vidi spiritũ sanctum
in colũbe specie descẽdentẽ sup̃ eum. et audi/
ui vocem patris dicẽtis. Hic est filius meus
dilectus in quo mihi bene cõplacui. ip̃m au/
dite. Hec ergo lux beatissima ab hora nona
parasceue vsqꝫ ad diluculũ vna sabbatorum
in iubilo et inenarrabili tripudio nobis cõ/
mansit. Sed n diluculo diei sue resurrectio
nis sup̃uenit rex glorie dñs maiestatis ĩ for/
ma humana et eternas tenebras illustrauit
vincula inferni dirupit. dyabolicã potestatẽ
ligauit. Et extendens manũ suam dixit. veni
te ad me charissimi mei sicut ꝑ lignũ mortis
in adã damnati fuistis. ita nunc ꝑ lignũ viui
fice crucis saluati estis. Tunc omnes sancti
sub manu dei adunati sunt. ꝓuolutisqꝫ geni/
bus lacrimabili voce p̃ gaudio cantabant di
centes. Aduenisti desiderabilis quẽ expecta
bamus in tenebris vt educeres hac nocte vi
culatos de claustris. Tunc rex glorie tenens
manũ dextrã ade ascendit ab inferis. et oẽs
sancti secuti sunt eũ. et introduxit omnes in
paradisum gloriosũ et gratiosum. Nos vero
nũc ꝑmisit esse in arimathia cũ nemine loq̃n
tes vsqꝫ dum venit hora in qua nunc ꝑmisit
nos vobis referre sue maiestatis misteria. et
postq̃ compleuerũt omnia scribentes carinꝰ
quod scripsit tradidit in manus anne et cay/
phe et gamaliel. leoncius in manibꝫ nicode/
mi et ioseph. et subito transfigurati sunt et ñ
visi sunt amplius. Scripture autẽ eorum in
uente sunt equales nihil magis aut minꝰ in
vna lr̃a q̃ in alia continẽtes. Nicodemo Jo/
seph et gamaliele credentibꝫ et deum laudan
tibus. Anne vero et cayphe ceterisqꝫ in suis
malicijs induratis et verecũdantibus dicen/
tibusqꝫ ꝙ mortuis credendũ non esset. et ita
in suis malicijs ꝑsistẽtes eternaliter sunt dã
nati. Ut igitur cũ dño et numero saluando
rum simus dñm in sua resurrectõne laudemꝰ
sibiqꝫ ꝑ virtuosam opationem sꝑ seruiamus
et cũ ip̃o indubie eternaliter regnabimꝰ. qđ
nobis ip̃e p̃stare dignetur ꝛc.

De eadem dominica Sermo. lxxvij.

Quinto surrexit potenter. et figurat
ꝑ quintã lr̃am scꝫ. x. que habet vir/
tutẽ duplicis cõsonantis. scꝫ c. et s.
vel g. et s. significans eius ꝓpriã virtutẽ re/
surrectõis cum claritate et gloria quã alibi d

Do. pasche

aliquo alio nusq̃ legimus. inuenimus enim
q̃ viuus suscitauit mortuũ. sicut Petrus ta
bitam. Actuũ ix. Aliquãdo legimus q̃ mor/
tuus suscitauit mortuum. sicut corpus He
lizei quendã defunctũ in sepulchro suo posi/
tum. ut habet̃. iiij. Reg. xiij. Sed nunq̃ in
uenimus q̃ aliquis suscitauit seip̃m qui esset
vere mortuus. xp̃us aũt viuus mortuũ laza/
rum resuscitauit. et mortuus mortuos. quia
multa corpa mortuorũ surrexerunt et venerũt
in sanctã ciuitatẽ. et xp̃us mortuus seip̃m re
suscitauit. Juxta illud Job. ij. Soluite tem
plũ hoc. et in tribus diebꝫ excitabo illud. sic
et nos viui resuscitare debemus alios q̃ sunt
mortui in anima et in peccatis. sicut carbões
viui incendũt mortuos. ut scribit̃ ꝓuer. xxv
ij. Ferrũ ferro exacuit̃. sic homo exacuit faciẽ
amici sui. Nam si boni cõmorant̃ malis ip̃os
sepe viuificãt et inflamãt. modo ꝑ ignita ver/
ba modo ꝑ ignita exempla. mõ ꝑ ignita meri
ta. mõ ꝑ ignita desideria. Et implebit̃ in eis
illud p̃s. xvij. Carbones succensi sunt ab eo
vt docet aplus. Ro. xij. Si esurierit inimicꝰ
tuus ciba illũ. si sitit potum da illi. hoc enim
faciens carbones ig. ꝯgeres sup caput eius.
Inimicus noster est ꝓximus inquantũ pecca
tor. q̃ peccatum odire debemus nõ ꝑsonam
hũc pascimus cũ sacra doctrina reficimꝰ euꝫ.
Tunc eũ potamus qñ ꝑ nostras orões vinũ
spũs sancti ei ꝓpinamus. et carbones sup ca
put eius ꝯgerimus qñ ip̃m in amorẽ dei accẽ
dimus. Sed sicut inauditũ est mortuũ resu
scitare seip̃m. sic nosip̃os resuscitare nõ pos/
sumus a morte peccati nisi gratia dei adiuti.
Juxta illud Ro. vi. Gratia dei vita eterna.
et Job. xv. Sine me nihil potestis facere.
¶ Sexto surrexit integraliter sine defici
entia q̃ nec manũ nec pedem dimisit ĩ sepul
chro. et nihil in eo fuit quod glorificatũ non
fuit. Sic nos integraliter resurgamus ut ni/
hil in nobis remaneat quod a peccato nõ re/
surgat. manus. i. opa et pedes. i. affectões de
bent resurgere. Sed heu aliqui dimittũt pe/
dem. i. affectõem in sepulchro. ut iudei qui
dixerunt. recordamur pisciũ quos ꝯmedeba
mus in egipto. et in mentẽ nobis veniũt cu
cumeres et pepones porri et cepe. Sic et ad
huc aliqui affectũ habent p̃teritorũ malorũ
Aliqui vero relinquunt cor in sepulchro. id

est dilectõem ad mũdana scꝫ ad diuitias de/
licias et honores hꝰ mundi. Contra q̃s habe
tur. i. Johã. ij. Nolite diligere mundũ neq̃
ea que in mũdo sunt. Si quis diligit mun/
dũ nõ est charitas patris in eo. Aliqui manũ
i. opa relinquũt in sepulchro ut qui faciũt o/
pera dyabolica. Juxta illud Job. viij. Vos
ex patre dyabolo estis. et desideria patris ve
stri vultis facere. scꝫ opa viciosa. nã d. Aug.
sup Johannẽ. Illius filius esse quis ꝓbat̃
cuius opa opatur. sed opa dyaboli sunt occi
dere. Johan. viij. Ille homicida erat ab ini/
tio. Mẽdacia dicere. ibidẽ cũ mẽdaciũ loq̃t̃
ex ꝓprijs loquit̃ Inuidere. iuxta illd̃ Sap.
ij. Inuidia dyaboli mors intrauit in orbẽ t̃/
rarũ. Et sup̃bire quia ip̃e est rex sup omnes
filios sup̃bie. Job. xli. Et qui talia opa agũt
dyabolica opa faciũt. ideo oportet q̃ homo in
tegraliter resurgat et q̃ deo cor suũ totũ tri/
buat. iuxta illud Johã. vij. Totũ hominem
sanũ feci in sabbato. ¶ Septimo re/
surrexit triũphanter sine mesticia quia trium
phauit victa morte et auctore mortis Juxta
illud Ro. vi. Xp̃us resurgens a mortuis iaꝫ
non morit̃ mors enim illi vltra nõ dominabi
tur. Sic et nos hodie debemus resurgere a
morte anime. vt de cetero non moriamur in
transgressione. dicẽtes cũ psalmista. cxvij.
Non moriar sed viuã et narrabo opa domini
Quod docemur Ecc̃i. xxi. Quasi a facie co/
lubri fuge peccata. Quia dicit Isido. Irri/
sor est et nõ penitens qui adhuc agit qd̃ peni
tuit. Sed talis vita spiritualis cõseruatur in
homine ꝑ verbum dei. De quo Johã. viij.
Si quis sermonẽ meũ seruauerit mortẽ nõ
videbit ineternum. Dices forte qñ surrexit.
Rñdet Aug. dñica die mane diluculo. p̃s.
lvi. Exurge gloria mea. Et respondet ꝓpheta
in ꝑsona dñi. Exurgã diluculo. wilhelmꝰ in
rõnali. Ideo sancta ecc̃ia instituit laudes ĩ di
luculo. Sed d. quare nõ cõtinue cũ eis man
sit. Rñdet san. tho. pte. iij. q. lv. ar. iij. Duo
erãt discipulis manifestãda scꝫ ꝟitas resur/
rectõis et gloria resurgẽtis. Ad veritatẽ resur
rectõnis sufficit q̃ pluries apparuit et cũ eis
familiariter locutus est et comedit et bibit. ⁊
se eis palpandũ p̃buit. Ad gl̃am resurgentis
cũ eis cõtinue cõuersari noluit ne videretur
priorẽ vitã assũpsisse. ¶ In alio libro ponit̃

alius sermo sub pariformi ꝑtium distinctõe. sed diuersificat̃ parũ in declaratõis ꝓcessu et allegatiõibꝫ. Cuius thema. Surrexit. marci vlti. primitiue. Et de cõse. di. ij. Qui manducat transsumptiue.

De eadem dominica Sermo. lxxviij

Emerũt aromata ut veniẽtes vngerent ihm̃ Marci vl. ⁊ legit̃ in pñtis dñice euãgelio. ¶ P ¶ Apes per multa loca florida volant vt mellificẽt et cum rex exit omnes sequũtur. et si rex morit̃ moriunt̃ cũ eo. si euolat euolãt cum eo. Spũalit̃ ꝑ apes intelliguntur xp̃i fideles. nã sicut apis ẽ animal paruũ vtile et innociuũ. sic et nos fideles debemus esse parui. i. hũiles. De quo Eccl̃i. vij. Humilia valde spm̃ tuum. qꝛ scribit̃ Math. xviij. Nisi cõuersi fueritis et efficiamini sicut paruuli nõ intrabitis in regnuꝫ celorũ. Secũdo debemus esse fructuosi. De quo Coloceñ. i. In omni ope bono fructificãtes. quia habet̃ Mat. vij. Omnis arbor que nõ facit fructũ bonum excidet̃ et in ignẽ mittet̃. Tercio apes sunt ĩnocue. sic nos nulli debemus nocere. i. Corin. x. Sine offensione estote iudeis et gẽtibꝫ et eccĩe dei. Quarto apes sine coitu multiplicãt̃. sic et nos mũdi esse debemus. i. Thes. iiij. Hec est voluntas dei scĩficatio vr̃a. eo ꝙ dicit p̃s. xxi. tu autẽ in sancto habitas. Quinto cũ rex moritur omnes cõtristant̃. Sic et nos cõtristati sumꝰ in xp̃i passione. Sexto rex earũ nõ habet aculeũ. Sic xp̃us rex nr̃ nõ habet peccatuꝫ. i. pet. ij. Qui peccatũ nõ fecit. Septimo apes ꝑ multa loca volant ut fructificẽt mel. sic nos multa meditari debemus que ecclesia sancta heri et hodie fecit ut mel deuotõis fructificemus. Primo hesterna die omnis ignis in ecclesia extinctus est et nouus ignis de lapide cũ calibe est excussus. vel ex cristallo soli obiecto debet elici. Mistice. Ignis vetus significat legẽ veterẽ. quia erat figura. ideo ĩ morte xp̃i est extincta et cõpleta. Sed de lapide i. xp̃o qui est lapis angularis. qui calibe. i. lãcea militis est in cruce ꝑcussus nouus ignis est emissus scꝫ gratia spũs sancti. Lu. xij. Ignem veni mittere in terrã et quid volo nisi ut ardeat. A quo igne oĩa lũina accendunt̃ extincta. i. apl̃i. De quibus Mat. v. Vos estis lux mundi. ¶ Q ¶ Secdo hesterna die bñdicebatur cereus ex institutõe Theodori pape. Hic cereus figurat xp̃m. in quo fuit cera. i. caro incorrupta. licmen cãdidum. i. aĩa purissima. et flama ignis. i. diuinitas. Iste cereus fuit sanctificatus a pr̃e suo ab eterno Iohan. x. Quẽ pater sanctificauit et misit ĩ mũdũ Iste cereus fuit accẽsus igne charitatis. Joh. xv. Maiorẽ hac dilectiõem nemo hꝫ. Et figurat̃ ꝑ colũnam igneã q̃ lucebat filijs isrl̃ exeũtibꝫ de egipto ne errarẽt in via. Sic xp̃us lucet nobis ne erremus a via ꝟitatis. Joh. ix. Quãdiu sum in mũdo lux sum mũdi. et Joh. viij. Qui seq̃t̃ me nõ ambulat in tenebris sed habebit lumẽ vite. ¶ R ¶ In isto cereo sunt quinqꝫ foramina. et significãt in xp̃o quinqꝫ vulnera. in quibꝫ ponunt̃ quĩqꝫ grana incẽsi q̃ significãt quĩqꝫ odores bonos qui de ip̃is vulneribꝫ emanauerũt. Primus ascẽdit ĩ celũ et pr̃em recõciliauit. Eph. v. Tradidit semetip̃m ꝓ nobis oblatõem et hostiã deo in odorẽ suauitatis. Secũdꝰ diffusus est ꝑ totũ mundũ et om̃s deuotõne repleuit. Cañ. i. Trahe me post te curremus in odore vn. t. Tercius descẽdit in limbũ pr̃es educẽdo. zacha. ix. Tu quoqꝫ in sanguĩe testamẽti emisisti vinctos tuos de lacu in q̃ nõ ẽ aqua. Quartus descẽdit in infernũ et d̃mones expoliauit. ad Colocẽ. ij. Expoliãs prĩcipatus et ptãtes. Quintus ascẽdit in celũ. et illud reserauit. ad Heb. x. Hñtes itaqꝫ frẽs fiduciã in introitu sanctorũ in sanguine xp̃i. Ecce q̃ꝫtus odor suauitatis ꝓuenit nobis de xp̃i vulneribꝫ. Jõ Bern̄. Accedamꝰ ad xp̃i vulnera vbi apparet dei clemẽtia. ¶ S ¶ Vel ista grana significãt orões sanctoꝝ q̃ redolẽt corã deo. De q̃ p̃s. cxl. Dirigat̃ orõ mea sic̃ incen. in ꝯspe. t. Ista grana ponuntur in modũ crucis. qꝛ orões nr̃e virtutẽ habent a sanguine passiõis. Vel illa grana incẽsi significãt aromata mulieꝝ. vñ d̃r in bñdictõne cerei. Suscipe sctẽ pr̃ sacrificiũ vespertinũ. qꝛ aromata fuerũt empta in vespe sabbati. Itẽ iste cereus tota die ⁊ nocte q̃ incẽdit̃ lucꝫ ad significãdũ ꝙ deitas claruit die sabbati et nocte patribꝫ in limbo. Juxta illud Isa. ix. habitãtibus in regione vmbre mortis lux orta

eſteis. Et p̄s. cxxxviij. Et nox ſicut dies illu
minabitur. Iſte cereus vſq; in die aſcenſio
nis remanet et tunc eleuat. Sic et chriſtus
Actu. i. Videntibus illis eleuatus eſt. Item
ab iſto cereo oīa lumina accendunt. ſic et noſ
oēs accendim̄ a xp̄o in fide et charitate ut ca
mit eccīa. Accende lumē ſenſibꝫ infunde ꝛc.
Itē poſt hoc fons bñdicit qz baptiſmus acce
put vītē a morte xp̄i. Ro. vi. Quicūq; bap
ſati ſumus in xp̄o ihū in morte ipius bapti
ſati ſum⁹. Itē in reſurrectōis ebdomada it ad
fontē. ad dēſignandū vite innouatōez. Ro.
vi. Quō xp̄us ſurrexit a mortuis p gloriam
p̄tis. ita nos in nouitate vite ambulem⁹. Et
ſic alba veſtis que tradit in baptiſmo ſignifi
cat innocentiā. De q̄ in ca. ō ꝓſe. di. iiij. P⁹
baptiſma. et eſt rabanus de inſtitutōe clerico
tū. Poſt baptiſma traditur xp̄ianis veſtis cā
dida que ſignificat innocentiā et puritatem
xp̄ianā quā poſt ablutas veteres maculas ſtu
dio ſancte cōuerſatōis īmaculatā ſeruare dz
ad repītandā añ tribunal xp̄i. Sed trina im
merſio ſignificat triduanā ſepulturā. ut habe
tur de cōſe. di. iiij. de trina. Et eſt gre. q̄ inqt
De trina merſiōe baptiſmatis nil rīderi ve
nus p̄t cū q̄ nos qui tercio mergimus tri
duane ſepulture ſacramēta ſignificam⁹. Itē
dicit in miſſa introitus nō dicit. qz non redie
rat p quem ad celū trāſeamus. nec ad euāge
liū lumen portat qz diſcipuli et mulieres ad
huc erāt in tenebris infidelitatis. nec offerto
rīū dicebat qz oblatio nō eſt reuerſa ſcz xp̄s.
Nec agnus dei dicebat qz ſeip̄m verū agnū
obtulit qui nōdū reſurrexit. Itē pax diceba
tur ſed nō dabat. Rō. qz fuit inchoata p paſ
ſionē ſz nōdū cōſummata p reſurrectōez. Itē
hodie tres pſalmi et totidē antiphone et lectī
ones legunt in matutinis. et ter alleluia ī in
uitatorio legebat. et matutine incipiebant a
ſubilo qz ab alleluia. ad dēſignandū q̄ tres p
ſone dīt letari de reſurrectōe. ſcz incipientes
ſicientes et pfecti. vel virgines vidue et con
iugati. Item apes bīt a natura q̄ ex
cute rege de alueolo oīs exeūt et ſonū faciūt
Sic hodie rex nr̄ exiuit de limbo inferni q̄ ad
aīam et de ſepulchro quo ad corpus. Idcir
co oīs debemus cū eo exire de ſepulchro vi
cio⁹ et ſurſum tēdere ad regna celorū. iuxta
illud Colocen. iij. Si cōſurrexiſtis cū xp̄o q̄
ſurſum ſunt q̄rite vbi xp̄s eſt in dextra dei ſe
dens que ſurſū ſunt ſapite nō que ſup terraz.
Et oīs debemus ſonū admonite et laudis e
mittere. eo q⁹ d⁹. Gre. ī ome. Indignū ut ea
die taceat lingua carnis quo caro xp̄i ſurrexe
rit a mortuis. Jō beri in veſpe. vnus pſalm⁹
lectus eſt tm̄ ſcz. laudate do. o. g. ad dēſignā
dū vnitatē laudis et iubilatōis ad modū tri
um puerorū. Dan. iij. q̄ quaſi vno ore lauda
bāt dīm̄. ſic et nos hodie cātantes Criſt iſt
erſtanden ꝛc.

De eadem dominica Sermo ad idem

Emerūt aromata vt veniētes vnge
rēt ibīm̄ ſcz in ſepulchro. Dico q̄ ſci
endū. xp̄i ſepulchrū multas habu
it ꝓditōes. Primo fuit nouū. ſecō alienum
tercio fuit monumentū iuſti. Quarto ſigilla
tū. Quinto lapideū. ſexto cuſtodib⁹ munitū
Dixi primo. ſepulchrū xp̄i fuit nouū Johā.
xix. Erat aūt in loco vbi crucifixus eſt ortus
et in orto monumentū nouū in quo nōdū q̄ſ
q̄ poſitus fuerat. Et fuit nouū tribꝫ de cauſ.
Primo ſm̄ ambro. li. de virginib⁹ ne er mo
numēto veteri alius ſurrexiſſe crederet. Se
cūdo ꝓpter xp̄i reuerentiā. De quo Aug. Si
cut ī marie vtero nemo fuit añ eū nec poſt eū
ſic in monumēto. Tercio moraliter ad dēſig
nandū q⁹ qui vult corpus xp̄i ſuſcipe et ī cor
ſuū tanq̄ in ſepulchr̄ ponere dz nouā vitam
hāe. idcirco legit hodie in epla que ſcribit. i.
Cor. v. Expurgate vetus fermentū ut ſitis
noua cōſpſio. ꝛc. Fermentū eſt peccatū. Jō
apl̄us dicit ibidē. Necq̄ in fermēto malicie
et neq̄cie. Mā ſicut modicū fermēti totā maſſā
corrūpit. ita vnū peccatū mortale ꝓſciēnā et
aīam inficit. Ideo ad Colocen. iij. Expliā
tes vos veterē hoīem cū actib⁹ ſuis et induen
tes nouū. Et ad eph̄. iiij. Deponite vos ſm̄
priſtinā cōuerſatōem veterē hominē q̄ corrūꝑ
pit ſm̄ deſideria erroris. Renouami aūt ſpū
mētis vr̄e et induite nouū hominē q̄ ſm̄ deū
creatus eſt in iuſticia et ſanctitate veritatis. Et
hoc figurat in ſindone mūda in quam involue
bat corpus ihū ad dēſignandū cōſcientiaz
purā. Mā in cano. de cōſe. diſ. iiij. nō p̄t dicit
Crik. Nō p̄t quis gr̄am vite celeſtis accipe

nisi purgatus fuerit ab omni sorde pcti. Ideo aug. in sermone de aduentu. muta vitam si vis accipe vitam. si non mutas vitam indigne accipis vitam quia ad mortem eternam. ut habetur in ca. de consecratione. di. ij. qui discordat. Qui discordat a xpo non manducat carnem eius nec bibit eius sanguinem. Et sic tante rei sacramentum ad iudicium sue perditionis quotidie accipit. Ideo dixit apostolus ad ephe. iiij. Renouamini spiritu mentis vestre. ¶ Secundo sepulchrum xpi fuit alienum. Et hoc tribus de causis. Primo secundum ambro. non iacuit in proprio sepulchro ad designandum quia pro alieno moriebatur pctorum. Secundo ad ostendendum suam paupertatem. Nam sicut in aliena domo voluit nasci et conuersari. sic et sepeliri. ut impleretur illud Math. viij. Vulpes fo. ha. et vo. ce. ni. filius autem hominis etc. Tercio fuit alienum. moraliter ad designandum quod homo iam non suam sed dei debet adimplere voluntatem dicendo cum saluatore Math. xxvi. Non sicut ego volo sed sicut tu. Nam secundum aug. Non est serui viuere sibi ipsi sed domino. sic et nos dicentes cum apostolo ad Gala. ij. Viuo autem iam non ego viuit vero in me xps. Qua propter quod vult sacramentum eucharistie digne in sepulchro cordis locare debet proprie voluntati cordis renunciare Ecci. xviij. Post concupiscentias tuas non eas et a voluntate tua auertere. Nam d. Bern. Quid odit deus aut punit nisi propriam voluntatem. cesset voluntas propria et infernus non erit. Ideo ans. in li. de similitudinibus. Sicut voluntas dei est fons et origo totius boni. ita propria voluntas est radix totius mali. ¶ Tercio fuit monumentum iusti ad designandum ut d. amb. sup Lucam quod in corde iustorum requiescit non in corde auarorum qui detinent iniustum bonum. De talibus d. aug. Si tenes obolum teneris a dyabolo. nam tales veram pniam agere non pnt ut habetur. xiiij. q. vi. si res. et sunt verba aug. in epla ad macedonium. Si res reddenda est et non redditur pnia non agitur sed simulatur. Quarto sepulchrum xpi fuit sigillatum duobus sigillis pilati et iudeorum. sic cor nrm timore et amore sigillare debemus. timore ut peccata caueamus. Ecci. i. Timor dni expellit peccatum. De quo fabianus papa et habetur in ca. xi. q. iij. qui omnipotentem inquit. Qui omnipotentem deum metuit non contra euangelium xpi nec contra apostolos nec prophetas vel sanctorum patrum instituta agere aliquid vllo modo consentit. Item amore ut precepta impleamus.

Deutro. x. Audi israel quid dns deus tuus petit a te nisi ut timeas dnm deum tuum et ambules in vijs eius et diliges eum ac seruias dno deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua custodiasque mandata dni etc. Greg. Charitas operatur magna si est. Ideo Ecci. ij. Qui timetis deum diligite illum et illuminabuntur corda vestra. ¶ Quinto sepulchrum xpi fuit lapideum ad designandum perseuerantiam in bono opere. Nam dicit Crisostomus. Tolle perseuerantiam et nullum obsequium habebit mercedem. Nam secundum Hiero. sup math. Non incepisse sed perfecisse virtutis est. Et ber. Perseuerantia est summi regis filia. nam capit hereditatem patris eterni. Math. x. Qui perseuerauerit vsque in finem hic saluus erit. Dicit notanter. qui perseuerauerit. nam secundum Isido. li. ij. de summo bo. non incohantibus dabitur premium. sed perseuerantibus. Sexto sepulchrum dei fuit custodibus munitum. Sic volens digne suscipere hoc venerabile sacramentum debet custodire cor suum. puer. iiij. Omni custodia serua cor tuum. quia ex ipso vita procedit. Et etiam omnem sensualitatem. scilicet oculos aures et os. Oculos. nam d. aug. Impudicus oculus impudici cordis est nuncius. Item aures. Ecci. xxviij. Sepi aures tuas spinis. et linguam nequam noli audire. Similiter et os. iuxta illud ps. cxl. Pone dne custodiam ori meo. et ostium circum. la. me. Nam scribitur puer. xiij. qui custodit os suum custodit aiam suam. Ite igitur sicut dicitur Mat. xxviij. et custodite sicut scitis.

Feria secunda pasche.

Sermo. lxxix

Surrexit dns vere. et apparuit symoni. Luce. xxiiij. ¶ In verbis premissis duo innuuntur. primo veritas resurrectionis. Secundo pietas apparitionis. primum ibi. surrexit dns vere. secundum ibi. et apparuit symoni. Primo dicit. surrexit dns vere. Pro quo sciendum xpi resurrectio probatur exemplis naturalibus et figuralibus. Primo naturalibus. de quo fontinus in descriptionibus vniuersi d. Vas aureum rore plenum optime cooptum. quantumcumque in profundis terre recondatur virtute tamen solis surgit super terram et aliquantulum eleuatur. Et simile huic ponit commentator sup. iij metherorum. de testa oui in qua si ros subtiliter includatur et testa bene cooperiatur feruori solis ex

fe. 4ª paſchæ

poſita tandē ſurſum attollit et viſibiliter ſub leuat. Spūaliter. q vas aureū vel teſtā oui ſignificat corpus xpi quod erat ſine oſſi cula. Illud fuit plenū roze diuinitatis .ideo ſi p mille annos iacuiſſet corruptū nō fuiſſet Hoc vas aureū fuit optime cooptum Mat. xxvij. Joſeph ab arimathia inuoluit illud ſindōe mūda. et poſuit in monumēto ſuo no uo q̄ exciderat de petra. et aduoluit ſaxū ma gnū ad oſtiū monumēti. et licet taliter fuerit clauſum in ſepulchro. attū ibi nō potuit teri neri. q̄ roſ deitatis qui fuit corpi vnitus et ſol equitatis. id ē pater celeſtis ipm mīe ſub leuauit. Ideo ps. xv. Quā nō derelinques aiam meā in inferno ꝛc. Refert phizolog⁹ q̄ leo rugitū ſuo ſuſcitat catulos ſuos Et ſicut hoc poſſibile eſt in creatura irratōnali .multo fortius creatori dño oīm creaturarū (A) Secūdo reſurrectio ſua p̄figurata eſt in mū dis rebꝰ. Primo in eductōe ioſeph de carce re. qui veſtitus nouo habitu intrauit ad pīn am regis ut habet Geñ. xli. Joſeph interp̄ taſ augmētator .et ſignificat xpm qui auget fidelibꝰ grām in pīn et gloriā in futura eter nitate. qui ꝓpter mulierē. i .ſinagogā poſit⁹ ē in carcere ſepulchri q̄ noluit cōſentire ſyna goge. ſic nec ioſeph dñe ſue vxori phutifaꝛ Ideo reliquit palliū ſue carnis in manu ſy nagoge quod laceratū eſt in paſſiōe et ſang uine aſperſum. Sed hodie vnite diuinitatis ſue extractus eſt de carcere mortis et ſepul chri indutus ſtola eterne glorie. et venit ad pīnam eterni regis ſcz patris cōſtitutus dñs ſup vniuerſum mundū. ſicut ioſeph ſup vni uerſam domū pharaonis. Oroſius. Xp̄s hz ptātem vniuerſoꝝ in celo et in terra. Matth. vlt. Data eſt mihi oīs ptās in celo et in terra (B) Secūdo figurata eſt xpi reſurrectio in vaſe luteo. de quo Hiere. xviij. Deſcendi in domū figuli. et ecce ipe faciebat opus ſup ro tā. et diſſipatū eſt vas q̄d ipe faciebat e luto manibꝰ ſuis. cōuerſusq̄ fecit illud vas alterꝫ ſicut placuit in oculis eius. Spūaliter .vas de luto eſt caro ꝺ beata virgine ſumpta coope rāte ſpū ſctō. Illud vas diſſipatū eſt in ſua paſſione et vulneratū diuerſimode. ſz iā cele ſtis pfecit illud alterꝫ nō in natura ſed in glo ria. de morte ad immortalitatē trāſformās ut quod mutaſ in lucē manēte tm eadē ſubſtāa. ut dicit aug. Tercio xpi reſurrectio figurata eſt in iona qui p triduū fuit in ventre ceti .vt habet Jone. iij. Et tercia die eductus fuit de pfundo maris ad litus. Spūaliter. ionas interp̄taſ volēs. et ſignificat xp̄m. De q̄ yſa ie. liij. Vere lāguores nr̄os ipe tulit et dolo res nr̄os ipe portauit. Quarto xpi reſurrec tio figurata eſt in ſole ſub nubilo p tres ho ras. ij. mach. i. Reſuluit ſol qui pri⁹ erat ſub nubilo ſcz mortis. Et ignis accēſus eſt mag nus in aureos clipeos. i. in cordibꝰ fidelium. p ſpem fidē et charitatē. Quinto figuraſ in grano frumenti. Joh. xij. Niſi granū frumen ti cadēs in terrā mortuū fuerit ꝛc. granū fru mēti ē xp̄s de⁹ et hō in vna pſona qui cecidit p mortē in terrā. ſz dū ſuccreuit in ſua reſur rectōe attulit multos fructus. q̄ angelo ꝓ et hoīm factus eſt cibus. Sexto reſurrectio xpi figurata eſt i Sāſone qui dormiuit in Gaza ciuitate cū muliere meretrice vſq̄ ad mediū noctis. inde cōſurgēs appēndit portas cum poſtibꝰ ſuis et ſeris ⁊ portauit in humeris ad verticē montis qui reſpicit hebron ut habet Judicū. xvi. Sāpſon interp̄taſ fortis et ſig nificat xp̄m qui adamauit mulierē meretricē i. hūanam naturā que in primo pente tranſ greſſa eſt fidē et dilectōnem eterni ſponſi .et ꝓpter dilectōem eius obdormiunt in morte mane aūt die dñico ſurrexit ad verticē hebrō quod interp̄tatur viſio ſempiterna. i. ad eter nā gloriā. (C) Sed d. figura nō corrñdz veritati. q̄ xp̄us mane ſurrexit. iſte vero me dia nocte. Rñdet hugo ſup marcū et gorra ſup lucā. Nō eſt neceſſe q̄ figura in omnib⁹ corrñdeat veritati. ſed ſufficit q̄ corrñdet q̄ ad factū. licet nō quo ad tpus. Itē dicit no tāter ſurrexit vere. Nā in ſacro eloquio tripli cē legimus reſurrectōem .fictā imp̄fectam ⁊ verā ꝓmo fictā ut qñ phitoniſſa ſuſcitauit ſamuelē. i. Reg. xxviij. Aug. in li. de ciui. ꝺi et habet. xxvi. q. v. nec mirū. circa fi. Saul ita hebes factus fuit q̄ dñ putauit adorare ſe ſamuelē adorauit dyabolū. Si enim ſamuel vere apparuiſſet vtiq̄ iuſtus adorare ſe nō p miſiſſet qui p̄dicauit ſolū deū adorandū .et quō homo dei q̄ cū abrahā i refrigerio erat ꝺ. ad virū peſtilentie dignū ardore gehēne craſ mecū eris. His duobus timlis. i. argumētis ſubtilitatē fallacie ſue p̄didit improuid⁹ ſa /

thanas qui et adorari se ꝑmisit sub habitu ⁊
nomine samuelis. et multi ficte resurrexerūt
D) Secūdo impfectā. ut fuit resurrectio
lazari. Joh. xi. ꝓdijt ligatus. Et dicit̄ impfe
cta qꝛ oportuit eū iterū mori. Ad harū dr̄am
dicit̄. surrexit dn̄s vere. Et eius veritas patꝫ
in sensu et motu. Sic et nos videamus ut ve
re resurgamus ꝑ intellectū veritatis et motū
bone opatōnis. ut scꝫ sm̄ veritatē agnitam et
in ope ꝓficiamus de virtute in virtutē. ps.
lxxxiij. Jbūt de virtute in virtutē. Secū
do dixi subiūgit̄ pietas apparitōis. ibi appa
ruit symoni. Nota in triplici forma dn̄s appa
ruit. primo sub forma ortulani. scd̄o pegrini
tercio in forma ꝓpria. Prima forma incipien
tes. secūda ꝓficientes. tercia cōtēplātes re
spicit. Primo sub forma ortulani. et sic ap
paruit magdalene que recte incipiētes p̄figu
rat. Joh. xx. Mulier quid ploras. quē q̄ris
Existimās illa qꝛ ortulanus esset ⁊c̄. ad desig
nandū ꝙ ip̄e est qui cor et cōsciam homīs ad
fructum p̄paret. Hiere. xxxi. erit aīa eoꝝ qua
si ortus irriguus. Jdcirco sponsa dilectū suū
ad hūc ortum inuitat Cañ. v. Veniat dilec
tus meus in ortū suū. E) Nā om̄ia que
ad corpalez culturā corpalis orti nec̄aria sūt
eadem spūaliter ad spiritualē ortum sunt ne
cessaria. Primo arbusta extirpare rubeta spi
nas et tribulos. sic et in aīa nostra vicia ⁊ oīa
alia que pungūt cōscientiā. Hiere. i. Cōsti
tui te hodie sup gētes et sup regna ut euellas
destruas et dispdas et dissipes et edifices et
plantes. Hieremie. iiij. Nouate vobis noua
le ⁊ nolite serere sup spinas Sꝫ iā aliqui sup
ficialiter succidūt vepres viciorū. et sic recres
cūt. Numeri. xxxiij. Dispdite cūctos habita
tores regiōis illius qui si remanserint erūt vo
bis quasi claui in oculis vestris. ergo radicit⁹
debēt vicia euelli. que et si qn̄ radicitus euul
sa fuerint eqꝫ bene nōnunqꝫ reuirescūt. Gen̄.
iij. Maledicta terra in ope tuo spinas et tri
bulos germinabit tibi. Sic est et de orto cor
dis nr̄i. Bern̄. Hec est maledictio ade ut in
agro cordis noxia vbiqꝫ ꝓueniāt. vtilia vero
et gratuita cū dolore Ro. vij. Nō inuenio ī
carne mea bonū. F) Secūdo extirpata
cōcremare ut faciūt noualiū cultores. et quā
to plus ip̄a comburunt̄ tāto seges vberior e
rit. sic et in igne p̄nie cōburemus pctā nostra

Ro. v. Vbi abūdauit delictū sup abūdauit ⁊
gr̄a. Tercio terrā arare et vertere scꝫ ꝑ cōfessi
onem. Jsaie. ij. Cōflabūt gladios suos in vo
meres. et lanceas in falces. i. linguas que pri
us erāt gladij ad occidendū animas. ps. lvi.
Lingua eoꝝ gladius acut⁹. Sap̄. i. Os qd̄
mentit̄ occidit aīam. Quarto vtilia serere et
plātare. et sic nos sup ortum dn̄i ꝯstituti de
bemus opa meritoria plātare et cōsuetudies
bonas. Eccs. xi. Mane semina semen tuū et
vespe ne cesset manus tua qꝛ nescis quid ma
gis oriat̄ hoc aut illud. et si vtrūqꝫ simul me
lius erit. ad Gala. vi. Que em̄ seminauerit
hō hec et metet. Gre. Nō satis est mala non
agere nisi et quod bonū est fiat. Quinto ma
ceria circūdare hoc est custodia diligēti. Ma
thei. vi. Attendite ne iusticiā vr̄am faciatis
corā homib⁹ vt videamini ab eis. ⁊c̄. Et itē.
Tu cū oraueris intra in cubiculū tuū et clau
so ostio o. pa. t. ⁊c̄. Gre. Dep̄dari desiderat
qui thesaurū publice in via portat. Secūdo
apparuit duobus discipulis eūtib⁹ in emaus
qui tenēt figurā ꝓficientiū in specie pegrini.
ad denotandū ꝙ actiui et ꝓficiētes debēt ha
bere pegrini ꝓprietates. Nā pegrinus primo
induit se veste humilitatis. Eccī. vij. Hūilia
valde spm̄ tuū. ps. l. Cor contritū et hūilia
tum deus ⁊c̄. Ber. Insipiens et infamis est
qui in alijs vite meritis cōfidit et hūilitatem
excludit. Scd̄o solum victū accipit necessita
tis. i. Thimo. vi. habentes alimenta et qui
bus tegamur his cōtenti simus. Prouiden
dū est enim ne nimis corpi indulgeamus. sꝫ
vt sub seruitute spūs teneat̄. Prouer. xxix.
Qui delicate a puericia sua nutrit seruū suū
postea sentiet eū ꝯtumacē Tercio nullo retar
dat̄ spectaculo vanitatis ut chorea hastilu
dio et sic de alijs. Sic et spirituales pegrini
in via morū ꝓficere volentes ne qualibet oc
casione a ꝓgressu retardent̄ ꝓuideant. Exo.
xxxij. Caue ne vnqꝫ cū habitatoribus terre il
lius iungas amicicias que tibi sint in ruinā.
Thobie. iij. nunqꝫ cū ludentibus miscui me
neqꝫ cū his qui in leuitate ambulant partici
pem me p̄bui. ps. lxxvij. Defecerunt in va
nitate dies eorū. Ephe. iiij. Jam non ambu
letis sicut gētes ambulāt in vanitate sensus
sui tenebris obscuratum habētes intellectuꝫ
alienati a via dei per ignorantiam. Quarto

compendiosiorē viam eligūt ⁊ directā causa breuitatis. sic et spūales pegrini. Deutr. v. Custodite igit̄ et facite que p̄cepit dn̄s de⁹ nobis. Non declinabitis neq; ad dexterā neq; ad sinistrā sed p viam quā p̄cepit domin⁹ deus vester ambulabitis Quarto dietas cōtinuāt sine intermissione. Spūaliter. sic et apostolus hortat̄ nos. i. ad Thes. v. Sine intermissione orate Gre. Frustra currit qui prius q̄ ad metas veniat deficiat. Tercio apparet cōtemplatiuis et pfectis in ꝓpria forma. ut discipulis Luce vl. Stetit ihūs in medio eorū et dixit. Videte manus meas et pedes q̄ ego ip̄e sum. vnde et ꝓficiētes si pseuerauerint pfecte tandē dn̄m cognoscent. sicut legit̄ de duobꝫ discipulis eūtibꝫ in emaus Luce vbi supra. Apti sunt oculi eorū et cognouerūt eum dicētes. Nōne cor nostꝝ ardens erat ⁊c. (G) Nota aliqua est charitas frigida scz amor naturalis cū aliquid diligim⁹ nō ꝓpter deū. sed naturali q̄dāmodo affectu inclinati satisfacere cupimus ꝓprijs motibꝫ animoꝝ. Et dicitur frigida charitas. q̄ dum sistit in suis terminis et limitibꝫ p eā nec meremur nec demeremur. Mat. xxiiij. Abūdabit iniquitas et refrigescet charitas multorū. ij. Thimo. iij. In nouissimis diebꝫ instabūt tēpora piculosa et erūt hoīes seip̄os amantes. Et dicit̄ frigida quia cōpatit̄ mortale peccatū. Job. xxiiij. Quibꝫ nō est opimentū in frigore quia talis charitas peccata nō opit. Secūda ē tepida scz cū amor naturalis termīos ꝓprios egredit̄. necdū tn̄ plene accendit̄ ad ignem qui est deus scz dimittēdo omnia peccata ꝓpter deū licet adhuc bona nō agat. ⁊ sicut id dicitur tepidū quod est in parte calidū et in pte frigidū. sic et ille est tepidus in charitate qui ex vna parte malū refugit sed ī alia bonū n̄ opat̄. Et illa adhuc nō sufficit. psal. xxxvi. declina a malo et fac bonū Isa. i. Quiescite puerse agere discite bn̄facere ⁊c. Apoc. iij. Scio opa tua q̄ neq; frigidus es neq; calidus. vtinā frigidus esses aut calidus. sz q̄ tepidus es incipiā te euomere de ore meo. Eccl. xxxiiij. Vnus edificās et vn⁹ destruens q̄d ꝓdest ill̄ nisi labor. (H) Tercio pueit̄ ad charitatē calidiorē s. cū hō paulisp ꝓuect⁹ incipit bona fideliter agere et mala solicite d̄ serere. et sic egredit̄ q̄dāmodo de calido ⁊ tepido amore et puenit ad ignem scz deū. Deutro. iiij. Audi israel dn̄s deus tuus ignis cōsumens est. quanto igit̄ anima ratōnalis huic igni ꝓpius accesserit tanto plus peccata vilescūt et ad bona opandū intēsius incalescit imo tanto calidior erit quanto vicinior. Nā anima nō poterit pfecte calefieri in amore nisi ei diuinus ignis misericorditer se ꝯiungat Eccl. iiij Melius est duos simul esse q̄ vnū vnus quō calefiet. sic et anima sola deo nō ꝯiuncta. Quarto de amore calido ꝓficimus in feruorē. scz cum anima nr̄a in deuotōe sup̄modum purgatur a vicijs et peccatis quia sicut olla feruēs omne immundū et impurum sursum euomit. sic et talis deuotio pferuentē compunctōem omnē immundiciā peccatoꝝ Job. xli. Feruescere facit quasi ollā ꝓfundū maris. i. cor hominis. Aug. Qd̄ gutta facit in camino hoc peccatū veniale in tali feruore Isaie. i. Excoquā ad purū scoriā tuam. Quīto cū pferuentissimas lacrimas expellit̄ humidū prauū. anima p̄parat̄ ad ardorē. sicut enim lignū tunc primo aptum est ad clarū ardorem in se suscipiendū cū succus et humor p calidas fumigatōes extrahit̄. sic anima sancta nō poterit in ardore pfecte charitatis conualescere nisi prius p calidū exiccetur ab om̄i humido cuiuslibet praue concupiscētie. Sic igitur expletis p̄dictis anima incipit ardere in dilectōe feliciter in se sentiens purā et lucidam flamā diuini amoris. Nam tunc ardor sancte charitatis ad plenū feruescit qn̄ ip̄a anima dei pn̄tiam p internā degustatōem modo ineffabili expitur. Et q̄q̄ tali ardore aliqn̄ plus aliqn̄ minus inardescit anima nostra nō est tamē hoc ex varietate diuini ignis sed ꝓpter infirmitatē nostrā ⁊ incōstantiā humani cordis. Vel s̄m illud apostoli. i. Corint. xij. Vnicuiq; datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. ad Ephe. iiij. Vnicuiq; autem nostrū data est gratia s̄m mensuram donatōnis xp̄i. nunc plus nūc minus ardet. De quo p̄s xlix. Ignis in conspectu eius exardescet. Et Bern̄. Ignis qui deus est cōsumit quidem et nō affligit. ardet suauiter. desolatur felicit̄ Et sic sicut xp̄us in ꝓpria forma apparuit discipulis accendens hos in feruore inseparabilis charitatis. sic et quibuslibet pfectis et cōtemplantibus et sibi p amorē adherentibus appa

rebit .iungẽs se omnibus sensib⁹ eorũ. Qd̃ sic cõtingit. cũ enim in igne tria sunt. splẽdor calor et ardor. ꝑ splẽdorẽ notificat se intellectui infundẽs illi scĩe illuminatõem. voluntati ꝑ calorẽ immutãs eã ꝑ dilectõem. ꝑ ardorẽ vero notificat se memorie inebriãs eã sapiẽtie degustatõne. ¶ I ¶ Sed d. vñ talis ardor causatur. Rñdet̃ licet veraciter dici possꝫ ꝙ ex dei pñtia qꝛ ex dilectõe pr̃is nostra dilectõ accendit̃. ex filij sapĩa nr̃a cognitio illuminat̃ ex spũs sancti clemẽtia et dulcedine nr̃a mẽoria dulcorat̃. et sic ex dei pñtia generat̃ super oĩa causaliter et effectiue. tñ singulariter etiaꝫ ex dei collocutõe ardor diuinus orit̃ dispositiue. ꝓuer. iij. Omnis sermo dei ignitus. p̃s cxviij. Ignitũ eloquiũ tuũ vehemẽter. Eccĩ. xlviij. Sermo illius quasi facula ardebat. ꝓuer. xvi. In labijs illius ignis exardescit. Cũ ergo deus hec sua eloquia ignea ad aĩaꝫ dirigit tunc aĩa inflamat̃. sicut cũ quis ardentẽ sagittã in castrũ vel domũ dirigit Berñ. sup cañ. Spũs est deus spũs est aĩa. habẽt linguas suas spũales cum quib⁹ alterutrum loquũtur et pñtes se indicẽt. lingua dei est fauor dignatõis eius. anime lingua feruor deuotõis. Et sequit̃ ibidem. Elinguis est aĩa que hãc nõ habet et nullatenus p̃t ibi sermocinatio esse cũ verbo dei. ideo locutio dei est infusio doni. Rñsio aĩe est admiratio cũ gratiarum actõe. Greg. Aĩarum verba sunt desideria. desideriũ magnũ clamor magnus. Et sic patet quõ causat̃ ardor. ¶ K ¶ Sꝫ d. quid efficit ille ardor. Rñdet̃ felicissimã vnionẽ cũ deo. ut patet in naturali exẽplo. Ignis. n. ad virtutẽ suã cõuertit rem in quã agit ut illa res in ꝓpria forma nõ appareat sed in forma ignis ut ligna iã nõ sunt diuersa sed vni⁹ ignis. sic et ignis diuinus agit in animam vt vnus efficiat̃ spũs. i. Corĩ. vi. Qui adheret deo vnus spũs est. Joh. xvij. Pater sancte serua eos in nomĩe tuo quos dedisti mihi ut sint vnũ sicut et nos. Sed ne illa oratio solũ videatur intelligi de apl̃is subdit nõ ꝓ eis rogo tantũ. sed ꝓ eis qui credituri sunt ꝑ verbũ eorum in me vt om̃es vnũ sint sicut tu pr̃ in me et ego ĩte. vt et ip̃i in nobis vnũ sint ⁊c.

De eadem feria.

Sermo. lxxx.

Surrexit dñs vere et apparuit symoni petro. luce. xxiiij. c. et legit̃ hodierna die ꝓ euãgelij officio. ¶ L ¶ Pro introductõe orit̃ questio. Quare xp̃s nõ cõtinue cõuersatus est cũ discipulis suis post resurrectõem sicut prius fecerat. Rñdꝫ sanctus tho. pte. iij. q. lv. ar. iij. ꝙ circa resurrectõem duo erãt manifestãda discipulis. s. gl̃ia resurrectõnis et veritas resurrectõnis. Quo ad primũ scꝫ gloriã non decebat eũ cõtinue cõuersari cũ eis ut prius ne videret̃ ad talẽ vitã resurrexisse qualẽ prius habuerat. Sed quo ad scd̃m scꝫ veritatẽ resurrectõnis tunc sufficiebat ꝙ pluries eis apparuit. et cũ eis familiariter locutus fuit ꝯmedit et bibit. et se eis palpandũ p̃buit. et sic veritas resurrectõis ꝑ apparitõnem multiplicẽ innotuit. In summa euangelij duo innuunt̃. Primo ip̃oꝝ ambulantiũ collocutio lacrimabilis. secũdo de se nõ credentiũ correctio amicabil̃. Primũ patꝫ in prĩcipio. scd̃m ibi. o stulti ⁊c. De primo dicit. In illo tp̃e. scꝫ in die resurrectõis tunc duo ex discipulis. ecce. licet essent sine magistro. tñ adhuc seruabãt imperium illius bini ambulãtes. hoc em̃ docuit dominus. primo ad solaciũ mutuũ ut alter alteri seruiret. Eccs. iiij. Melius est duos esse simul q̃ꝫ vnũ hñt em̃ emolimentũ societatꝫ sue. Si vnus ceciderit ab alt̃o fulciet̃. et nomẽ vnius ponit̃ infra q̃ vocabat̃ cleophas. alteri⁹ nomen euãgelista obticuit. Et credit̃ ut dic̃ theofil⁹ ꝙ fuit lucas euãgelista qui ꝓpter humilitatẽ se nõ noĩat. Et h̃ videt̃ sentire greg. in prĩ. mo. Sed ambro. sup lucã d. ꝙ fuit alter noĩe amaon. qꝛ lucas erat vnus discipuloꝝ apl̃oꝝ. ut d. hiero. in ꝓlogo sup luc̃. Et isti discipuli ibãt isto die scꝫ resurrectõis in castellũ qd̃ erat in spacio stadioꝝ. lx. ab hierusalẽ noĩe emaus. sꝫ postea post vastatõem iudee sub marco aurelio restaurata dictũ est necapolis. et ip̃i loq̃bant̃ adinuicẽ de his oĩbus q̃ acciderãt. s. de traditõe iude. d̃ fuga discipuloꝝ. de captõe ꝟberib⁹ illusiõib⁹ ⁊ passionib⁹ et de emissiõe spũs. Theofil⁹. loq̃bãt̃ nõ quasi credẽtes sꝫ sicut stupẽtes in reb⁹ extraneis. q. d. quõ potuit esse tanta malicia iude ut eũ traderet a q̃ tãta bona suscepit. ⁊ quõ post tãta dilectõis signa q̃ discipul̃ exhibuit ip̃i nihilominus reliq̃rũt eũ et fugierũt. o q̃ꝫ

fy. y. pas.

tus timor fuit in eis ut eū nō defenderēt Itē loquebant. o qz vilit fuit ꝑsputus et flagellatus et nullā ꝓpaciam hēbāt scribe et phariſei. Itē q̄rebāt ad quē deberēt recurrere. Et factū est dū fabularent. Fabula dicit ꝑsone nec plene credebāt et marie de resurrectōne Et secū q̄rebāt sz cū ipe ossibz hec illa futura ꝓius pāderit cur nō aufugit vel capientibz se nūc demū agere deberēt qz erāt quasi pupilli sine patre. Et vltimo q̄rebāt an possibile essz ipm resurgere. et sic simul loq̄ntibz et intrin sec⁹ in amore ⁊ dolore xp̄i ardentibz ipe ibūs appropiquās ibat cū illis. nā q̄rebāt sz q̄stōes nō soluebāt. ¶ Ex dō pz. qdo dns appa ret ꝓio ꝑcepta dei seruandz. Et sic isti ꝑcepta xp̄i seruabāt eo qz duo simul ambulauerūt. iuxta illud Luce. x. Misit illos binos añ faciē suā. ad significandū duplicē charitatē. i. dei et ꝓximi in quibz cōsistunt dei ꝑcepta. de quo Gre. Quidqd ꝑcipit in sola charitate fundat. Et ad ꝑcepta seruātes ꝓmisit se venturū. Exo. xx. In oī loco in quo mēoria fuerit nois mei p. obseruatōem sz mādatoz venā ad te et dīcā tibi. Scdo xp̄s apparet p gram de se lonq̄ntibz. Vñ mat. xviij. Ubi. n. sunt duo vel tres cōgregati in noīe meo ibi sū in medio eoz. Et d-in noīe meo. Jō dortasse i. xe. iiij. Si qs loquit quasi ꝓmōes dei ñ in nulla. eo qz scribit Math. xij. Dico aūt vobis qm̄ oīe ⁊bū ociosum qd locuti fuerit dōies reddēt rōem de eo i die iudicij. Nō scurrilia loqui debemus. qz d. apls. i. Cor. xv. Corrūpūt bonos mores colloq̄a mala. Nō detracto vnusquisqz sermōes suos et qd sibi loqui ñ vult alteri nō loq̄t. idcirco sermo nr oz eē de deo. et marie placet dño de passiōe sua loq. Vñ Crisp. ponit exeplū de dñis tpalibz qbus valde placz qñ fit mētio de eoz victoria ergatat nos ad recogitādū suā passionē. ad dcb. xij. Recogitate eū q talē sustinuit a pec. aduer. semet. Ihc dicōez. Jō dixit euāgelista. approp̄inq̄ns ibat cū illis. Et subdit. ocli eoz tenebāt ne eū agnoscerēt ¶ Nō q̄ sciēdū. dns ab ipis cognosci noluit ꝓpter tres rōes principales. ꝓmā tāgit theophilus d. Jō tenebāt eoz oculi ut ipi totā suā intentōez reuelarēt et vt sic vulnus detegētes recipent medicinā Scda rō Tho. jō b dns fecit ut ipis claritatis corpis qualitatē insinuaret. qd et oñdit se sic vult cognoscibilē vel incognoscibiliter. Tercia rō gre. in ca. i. q. i. q quidā. §. itē dns in pria. vt in hoc qualitatē ip̄oz corditū insinuaret. qz dns talē oñdit se eis qual' erat apud eos. ipi. n. oze bñ loqbant d eo sz coze in eū nō credidert. vñ postea dixerūt nos sperabam⁹ qz ip̄e essz re. il. Nō igit dns vt sanaret faceret eoz locutōi eis apparuit et cū ipis ambulauit sed ut frigiditatē et incredulitatē cordis eorū eis insinuaret vt tunc increpantē d his se agnoscerēt et solidan i fide formus adderēt. In hr rei figurā etiā dr hic q hoc castellum emaus distabat. lx. stadijs a ihrlm. Ubi sciēdū ꝑm dcdā Stadiū ē octaua ps miliarij. vñ pz qz. lx. stadia faciūt. vij. miliaria et dimidiū. in q significat qz hi duo discipuli pfecte credidert ea q̄ fcā fuert circa hūanitatē xp̄i utputa sui natiuitatē passiōem mortē ⁊ resurrectōem. sz octauū vt puta resurrectōez q̄ p octauā significat pfecte nō crediderūt sed imꝑfecte. imo de ipa dubitauert et q̄ d ponit medietas octaui miliarij ¶ Sz qd fec postq̄ eis appropiquauit d subdit lucas dicēs Et ait ad illos q̄ sunt hi ser. qs ꝓfer. admiram. et estis t. ꝓpo q̄ sciēdū licet oīa nuda et apta sunt oculis eī⁹. ad dcb. iiij. tñ sepe ad discipulos interrogatōez fecisse dr seu legit. et b ꝓpter tres rōes principales. ꝓmo ut hēret occasionē miracula faciēdi. et sic interrogauit Job. vi. cū p quinq̄ panes q̄nq̄ milia dōm saciare vellet d. ad philippū. vñ ememus panes ut hi mā. Et sequit b aūt d. tēptās eū. ipe n. sciebat qd essz factur⁹. Sic Job. xi. interrogauit martham et magdalenā d lazaro dicēs vbi posuistis eū. Et sequit quo miraculose p illā interrogatōz suscitauit eū Scdo interrogauit ut fidē i eū credentū reuelaret. ⁊ sic Mat. ix. postq̄ mulierē illā a fluxu sanguis sanauerat q̄ intra se d. si tetigero fimbriā vestimēti ei⁹ salua ero dixit. qs me tetigit. p hoc volens fidem secretam illius mulieris manifestare. Sic similiter interrogauit discipulos suos. Math. xvi. d. Quem dicūt homines esse filiū hominis. Et cū rñderunt Quidā helyam quidā hieremiā aut vnū ex ꝓphetis. Tūc sub

dit. vos autē quem me esse dicitis. ꝑ hoc vo/
lens fidem petri manifestare. Vñ sequit̄. rñ
dens symon petrus dixit. Tu es xp̄us filius
dei viui. Tercio interrogauit vt occasionem
docēdi haberet. recte sic magistri scolares in/
terrogāt. nō ꝙ ip̄i ignorent sed ut occasionez
informādi scolares accipiāt. sic dñs fecit hic
qñ interrogauit dñs hos duos d. Qui sunt
hi sermones quos cōfertis adinuicē ambulā
tes et estis tristes. Unde sequit̄. Rñdens
vnus ex eis cui nomē cleophas dixit ei. Tu
solus ꝑegrinus es in ihrl̄m et nō cognouisti
ea que facta sunt his diebus. q. d. mirū est
valde cū ꝓprium est ꝑegrinorū multa scruta
ri et qñq; plura q̄ expedit ut domū veniētes
solū miranda habeāt dicere. Et qꝛ tu etiam
ꝑegrinus es ut habitus tuus ostendit quo/
modo nescis ea que facta sunt in ihrl̄m tam
manifesta ꝙ sol terra petre et monumēta ista
facta cognouerunt. Pro quo sciendu; domi
nus apparuit in habitu ꝑegrino ꝓpter tria prī
cipaliter. Primo ꝓpter diuersa hospitia q̄ in
carne assumpta habuit. Unde sicut ꝑegrini
de hospitio ad hospitiū vagant̄. sic et ip̄e. vñ
primo hospitatus fuit nouē mensibus in vte
ro virginis. deinde triginta annis et amplius
in hoc mūdo. deinde quadraginta horis in se
pulchro. Ecce diuersa hospicia. Scdo ꝓpter
multiplices aduersitates. sicut enim ꝑegrin⁹
multas aduersitates patitur. iam ab ymbri/
bus iā a canibus iā a latronibus. sic dñs per
totū tp̄us vite sue aduersitatibus fuit subiec
tus. In cuius figurā cū natus est statim fle/
uit. Iuxta illud Sap̄. vij. Primā vocem si
milē om̄ibus emisi plorās. Tercio ꝓpter in/
signia. nā ꝑegrinus cōsueuit habere pileū pe
ram et baculū. sic dñs ꝓ pileo habuit coronā
spineam. Joh. xix. ꝓ pera lanceā. Johā. xix.
Unus militū lancea latus eius apuit. ꝓ bacu
lo crucē quā ip̄emet in locū caluarie portauit
ut patet Joh. ibidem. Itē in hoc ꝙ sub habi
tu ꝑegrino apparuit docuit nos om̄es esse ꝑe
grinos. iuxta illud Heb. vl. Nō habem⁹ hic
manentē ciuitatē. et Jac. iiij. Hec apte decla
rat apl̄s d. Que est vita vestra. vapor est ad
modicū parens et deinceps exterminabit̄. et
q̄tumcūq; hic vapor modicus sit tñ quoti/
die cū morte eum diuidimus eo ꝙ quotidie
morimur. s̄m illud. ij. Reg. xiiij. Om̄es mo
rimur et quasi aque dilabimur in terraz que
non reuertunt̄. Unde ad ꝑegrinatōem nr̄az
si secura esse debet requirunt̄ tria principalit.
Primo vestis humilis ad quā hortat̄ quēli/
bet nostrū sapiens. d. Eccī. vij. Hūilia valde
spm̄ tuum. In hoc dñm sequētes qui in sig/
nū ꝑfecte humilitatis pedes discipulorū la/
uit Joh. xiij. Secūdo requirit̄ modestus sū
ptus. Iuxta illud Luce. xxi. Attēdite vobis
ne forte grauent̄ corda vestra crapula et ebri
etate. Unde necessaria nō sup̄flua sumere de
bemus. Et in huius figurā Salomō orauit
ꝓuer. xxx. dicens. Mendicitatē et diuitias
ne dederis mihi Tribue tm̄ victui meo necca
ria. Tercō requiritur a spectaculis auerti. vñ
ꝓ isto quotidie in ꝑsona nostra orat ecclesia
d. in p̄s. cxviij. Auerte oculos meos ne vi/
deant vanitatē quia visio oculoꝝ multa ma/
la facit. vnde ꝓpheta cōquerit̄ Treno. iij. d.
Oculus meus dep̄datus est aīam meā. Et
sic patet quare dñs ostendit se peregrinum
Et postq̄ dñs sic eos interrogauit. et Cleo/
phas ei rñdisset. Tu solus ꝑegrinus es i hie
rusalem et nō cognouisti quē facta sunt in ea
hec dicens dñs subiunxit. que. Tunc ambo
d. de hiesu nazareno qui fuit vir ꝓpheta po/
tens in ope et sermone corā deo et omni po/
pulo. et quō tradiderunt eū summi sacerdo/
tes in damnatōnem mortis et crucifixerunt
eum. nos aūt sperabamus qꝛ esset redemptu
rus israel. et nunc sup̄ hec omnia tercia dies
est hodie ꝙ hec facta sunt. Hic isti duo disci
puli ꝑfecte suā intentōem exp̄sserunt utputa
qꝛ adhuc xp̄m amarēt. s; fidē nō hr̄ent. Vñ
q̄tū ad primū laudauerūt ip̄m d. fuit vir ꝓ.
po. in o. et ser. co. deo et o. po. Quantū ad se
cūdū dixerūt. Nos sp̄abamus ꝙ ess; redēp
turus isrl̄. q. d. s; nos spe illa frustrati sumus
P Pro q̄ sciēdū ꝙ hi duo laudauerūt do
minū sp̄ealiter in trib⁹. Prīo in vite purita/
te et scītate. qꝛ vir. ip̄e. n. erat plenus v̄tute.
Joh. i. plenus g. et ve. Et in h̄ eū laudauerūt
qꝛ pctm̄ nō fecit nec dolus inuentus ē in ore
ei⁹. i. pet̄. ij. Vñ et iudeis inimicis suis dixit
Quis ex vobis arguet me de peccato. Joh.
viij. Secūdo laudauerūt eū in itellect⁹ ꝑspi
cuitate qꝛ ꝓpheta om̄ia sciēs Unde Joh. iiij
dixit ad eū chananea. dñe ut video ꝓpheta
es et scis omnia Et Johā. vi. postq̄ refecit

quinq; milia hominū ꝑ quinq; panes ordea
ceos et duos pisces turba d. hic vere est pro
pheta qui venturus est in mundū Tercō lau
dauerūt eū in opm efficacia. ibi. potēs in ope
re et sermone. qꝛ corā deo et omni populo.
Unde solo verbo quidq̄d voluit fecit. ipe d.
et facta sunt. ps. xxxij. In huius figurā tres
mortuos suscitauit. d pe. di. i. §. dniq;. v. tres
q̄z. utputa filiū vnicū vidue. filiā archisyna
gogi et lazarū. Itē. q̄sdā cecos illuminauit.
ut colligit Math. ix. xij. xv. et. xx. Vñ turba
in hoc ihm laudans dixit. bñ omnia fecit sur
dos fecit audire et mutos loqui Marci. vij.
Sic et illi hic dixerūt. Fuit vir ꝓpheta potēs
in ope et sermone corā deo et omni ꝓplo. fides
aūt extincta erat in eis ut sequit. nos autem
sperabamus ꝛc. Sed tñ ea que ad fidē iuua
re potuerūt sil̄r exp̄sserūt d. Sed et mulieres
quedā ex nr̄is terruerūt nos dicit Glo. Me
rito dicunt terruisse eos quibꝫ de nō inuēto
corpe plus mesticiā addiderūt q̄ꝫ de nūciata
resurrectōe gaudiū quo recrearent. que ante
lucē fuerūt ad monumentū et nō inuēto cor
pe eius venerūt dicētes se etiā visionē ange
lorū vidisse qui dicerent eū viuere. quasi di
cāt. ipe dixerūt sed nos nō credimus. Et ab
ierūt quidā ex nr̄is scꝫ petrus et iohānes ut
pꝫ Joh. xx. et ita inuenerūt ut mulieres dixe
rūt ipm vero nō inuenerūt. Ecce fidei extin
ctio ¶ Q ¶ Dixi secūdo innuit de se nō cre
dentium correctio amicabilis. ibi. O stulti et
tardi corde ad credendū in omnibꝫ que locu
ti sunt ꝓphete. hic docuit dñs corrigere et ma
xime errātes circa fidē vbi maximū est pericu
lū. eo q̄ sine fide impossibile est placere deo.
Hebre. xi. Vñ q̄ꝫq̄ꝫ alias correctio dꝫ esse le
nis sm illud ad Gala. vi. Fratres si p̄occupa
tus fuerit hō in aliquo delicto vos q̄ spūales
estis hmōi instruite in spū lenitatis. tñ ī ma
teria fidei. et maxime cū quis publice errat
correctio debet esse acris et seuera. hinc est q̄
etiā heretici cōtumaces igni tradunt. iuxta il
lud Math. vij. Arbor que nō facit fructꝰ bo
nos excidet et in ignē mittet. Sic et in ꝓpo
sito dñs ait. O stulti et tardi corde ꝛc. ¶ R ¶
Circa q̄d sciendū q̄ quattuor sunt genera ho
minū qui sunt stultiores huius mūdi. Pri
mi sunt qui in tali statu viuūt in quo mori ñ
auderēt. hoc ꝓbat. nūq̄ꝫ em̄ habuerūt nec ha
bebūt certitudinē vnius hore p̄ñtis vite. nec
sciūt tempus vtrū mane vel vespe die vel no
cte morituri sint. vtrū vel in igne vel in aqua
vel in terra. qꝛ de facili quis p̄t cadere in pla
na terra et sic mori Bern. in meditatōibus
Certū est q̄ morieris incertū est quō qñ aut
vbi qm̄ vbiq; mors te expectat. Tu quoq; si
sapiens fueris vbiq; expecta eā. Isido. in si
nonimis. Quid in rebꝫ hūanis certꝰ morte
quid incertius hora mortis. Inueniunt q̄p
pe qui in tali statu. xx. vel. xxx. annis vixerunt
in quo mori nollēt. Et tales sp̄ ꝑiculis maxi
mis se exposuerūt qui sic scienter in peccatis
mortalibus steterūt. qꝛ semp fuerūt in ptāte
dyaboli si deus eis suā misericordiā subtrax
isset. et si sic eos in tali statu mori permisisset
statim infernū intrassent. vñ de peccatoribus
in ps. cvi. Appropinquauerūt vsq; ad portas
mortis. Ergo magnā audaciā oñdit qui sci
enter ꝑ noctē in vno peccato mortali dormit
nisi ad minus cōtritus sit. Aug. de v̄bis dñi
Audacior est qui in vno peccato mortali dor
mit q̄ꝫ qui cū septē hostibꝫ de morte sua inui
cē obligatis cōfligit. Heu hoc nō aduertunt
adulteri et alij luxuriosi nec ip̄i supbi vsura
rij et lusores. et itē nec ip̄i gulosi qui in ebrie
tatibꝫ et ꝯmesatōibꝫ viuūt. Sic et alij oms
qui sine omni timore dei peccāt nō ex ignorā
tia aut infirmitate sed sciēter ex certa malicia
Et tales qñq; timēt dāna rerū sed nō timent
deū nec salutē ꝓpriā cōtra quos dñs in euan
gelio ut habet Mat. x. dicit. Nolite timere
eos qui occidūt corpus. animā aūt non p̄nt
occidere Glo. multo minus qui tpalia requi
rūt. sꝫ potius timete eū qui p̄t et aīaꝫ et corpꝰ
ꝑdere in gehennā. g̊ q̄libꝫ plus dꝫ timere ꝑ
dere aīam q̄ꝫ corpus ꝓpriū vel res tpales. et
hꝰ ꝓpter p̄ciositatē aīe. Aug. maiꝰ est damnū
in amissiōe vniꝰ aīe q̄ꝫ mille corpm. Ber. To
tus mūdus ille ad p̄ciū vniꝰ aīe estimari ñ p̄t
S ¶ Sciendū igit q̄ q̄libꝫ prudens hō nec
vnū diē nec aliquā horā ī statu tali viuere de
beret ī q̄ mori nollꝫ hꝰ ꝓpter īcertitudinē mor
tis. Lu. xiij. Estote pati qꝛ qua ho. ñ pu. ñ. ho
minis veniet. Et Mathei. xxv. Nescitis diē
neq; horam. quilibꝫ igitur sic viuere deberet
quasi iam mori deberet scꝫ a peccatis se absti
nēdo et bona opa faciendo. Seneca ī epla.
Oms dies velut vltima ordinādi sunt qꝛ d

felicitate hoīs vltimus dies indicat. Scdo sunt stulti qui querūt qd inuenire nō pñt. i. diu viuere et negligūt querere qd faciliter possent inuenire scz bñ viuere in pñti q̄ in futuro. Seneca in epl'a. Nemo q̄ bñ viuat sz q̄ diu curat cū oīibus possit ꝯtingere ut bñ viuant vt diu nulli. qr nullus in pñti longā vitā hr̄e p̄t. ut oñdit Job. xiiij. d. breues dies hoīs sunt. Itē. xiij. Hō natus de muliere breui viuēs tempe replet̄ multis miserijs. Hoc iā nr̄is tpib⁹ verū est. qr sumus breuis vite respcū antiquorū patrū scz. Adā qui vixit nongentis triginta ānis. Gen̄. v. Noe añ diluuiū fuit sexingētis. Gene. vij. Et post diluuiū vixit. tercētisquīq̄ginta ānis et impleti sunt omnes dies eius nongentorūquīquagīta annoꝝ. Gene. ix. Sed iā nr̄is tpibus pauci ꝑueniūt ad sexagesimū annū. vel saltē octuagesimū ymo forte plures moriunt̄ infra. xxx annos anteq̄ illū numerū attingūt. Itē vita nostra respectu eternitatis nihil est aut hora breuissima. Scdo pz q vita nr̄a breuis ē et nullus vitā longam acquirere p̄t. sed bonā vitā acquirere p̄t. qr deus sp ꝑatus est indulgere pctā et dare gr̄am. qr nullū spnit eo q venit peccatores redimere. Et iō Isa. xxx. Expectat dñs ut misereat̄ vr̄i. Crisꝰ. sup math. Non em̄ cū peccauerūt hoīes statim punit eos deus sed expectat in multas generatōes. et deus vult misereri cuilibet pctōri etiā q̄tūcunq̄ magnis sit peccatis inuolutus si cōterit̄ et gr̄am querit. Bern̄. Maior est dei pietas q̄ q̄uis nostra iniquitas. Ezech. xviij. In quacūq̄ hora ingemuerit pctōr ꝛc. O q̄ stolidi sunt illi qui multa laboriosa faciūt et querētes ꝑitos medicos et plerūq̄ magnā pecuniā expendūt ad ꝓlōgatōem vite pñtis q̄ vix denariū ad bene et salubriter viuendū ꝓ aīarum suarū salute exponere auderēt. Itē aliq̄ parati essent ducēta vel mille miliaria trāsire vt possent lōgam vitā adipisci. sed ꝓpter bene viuere nolūt ad ꝓximā ecclesiā vel sermonē accedere. Tercij sunt qui habēt malā vitam et volūt habere bonā mortē. Et tales nō intelligūt q vita mala et mors mala cōcordāt et comitant̄ simul. Omnes quidē quantūlibet etiā ꝑuersi mortē bonā desiderāt hoc patz qr si ꝑuersi et pessimi interrogarent̄ vtrū saluari vel bene mori vellēt. rñderent vtiq̄ sic. qr hoc est naturale. Vñ arist. i. eth. Oīa bonū appetūt. Vñ Bohe. in. iij. de ꝯsola. phie. Est em̄ mentib⁹ hoīm veri boni naturl'r inserta cupiditas. sed raro cōtingit q illi qui peruersam vitā ducūt bñ moriant̄ et ecōtra. vñ aug. de doctrina xp̄iana. Nō p̄t male mori q̄ bñ vixerit. Arist. iij. ethic. c. ix. Qualis vnusquisq̄ est talis debet̄ sibi finis. Ex quibus sequit̄ q illi stulti sunt qui ducūt malā vitā et volūt habere bonā mortē. Quarti sunt q̄ intēdunt bñ facere et tñ ad effectū illā intentōez nō ꝑducūt. sed tñ multi sunt qui dicūt se habere bonā voluntatē bñ faciendi et emēdādi se adhuc ante mortē sed lōgius sibi terminū p̄figentes et statuētes vltra scilicz viginti vl triginta annos sed nonnunq̄ deficiūt viribus anteq̄ incipiunt hoc bonum ꝓpositum ꝑficere. et qñq̄ sic moriunt̄ q nunq̄ incipiunt. sed tales stulti sunt. qr xp̄s qui dedit eis bonū ꝓpositū in hoc eis non exhibuit celeste regnū. ꝑatus est tñ eis dare executōem boni ꝓpositi. et ꝯsequēter regnū celi. sed illi plerūq̄ resistūt ei et suffocāt bonū ꝓpositum. Nō ne stultus esset ille pauꝑ cui rex exhiberet regnū vnū et ex negligētia et pigricia nollet accipe. sic et tales stulti sunt. ꝛc.

De eadem feria

Sermo. lxxxi

Nonne oꝑtuit xp̄m pati. et sic intrare in gl'az suā (T) Questio orit̄ ex q̄ oꝑtebat xp̄z pati videt̄ q ñ peccauerūt q eū crucifixerūt. Rñdet Isido. q diuinū ꝓpositū de passiōe xp̄i erat ex ꝯpassione et inestimabili charitate ad genus hūanū. Sed executio huius ꝓpositi fuit impia ꝛ crudel'. qr nō ex charitate sz ex inuidia et odio iudei occiderūt xp̄um. vñ nō excusant̄ a culpa. deus em̄ licz malignitate eoꝝ vsus fuit ad beneficiū generis hūani. sic medic⁹ viperinis carnib⁹ vtit̄ ad antidoti saluti feri cōfectōem. Et si dr̄ oꝑtebat eū occidi. q̄ nō peccauerūt occisores. dicendū ē q nō valz ꝯsequētia. licen. nccē ē euenire scādala. verūtñ ve homī illi ꝑ quē scandalum venit. Ideo sanctus Thomas parte tercia. q. xlvi. articulo primo dicit. Oportuit xp̄m pati nō necessitate coactōnis sed necessitate cōgruitatis vel finis. Cōgruū

ēm fuit vt sicut primus ꝓuaricator adā appe
tendo sublimia totā naturā infecit et a gloria
electos est. ita primus restaurator paūēdo op
pbria sanaret naturā humanā vt sublimaret
i gla. Ūñ aplꝰ Phil. ij. Humiliauit semꝑm fa
ctus obediēs vsq ad mortem. ꝓpter quod
exaltauit illū deus scz in hūanitate. et dedit il
li nomē qđ est supꝫ omne nomē. ut qui ē bō
enā dicēt deus qđ nulli creature cōuenit. qz
in eo duplex est natura. scz deitatis et hūani
tatis. Ideo passus est in natura hūana. z me
ruit immortalitatē et impassibilitatē cōsum
mate glorie resurrectōis. De quo aplus. he
bre. ij. Videmus ihm ꝓ passionē mortꝫ glo
ria et honore coronatū. De quo tḥma. nōne
oportuit xpm pati. In summa verboꝝ euāge
lij subsequentiū duo innuūt. Primo oportu
nitas xpi passiōis. ibi nōne oportuit ꝛc. Se
cūdo veritas resurrectōis. ibi apti sunt oculi
eoꝝ. De primo d. nōne oportuit xpm pati
Ad quo sciendū xps in se nō habuit
causam paūēdi sed tñ oportuit ipm pati Pri
mo ex pte sui eterni pūs passionē et mortem
xpi ordinātis. Vñ dicit hugo sup aplm ad
Hebre. ij. Deus pater est causa efficiēs et fi
nalis omniū rerū. et ꝓ cōsequens habet ꝓpri
am de omnib ducēdo in finē vltimatū. nā
aplus dicit. qm ipi est cura de vobis. Et ma
gister in primo dist. xxxix. c. vl. Quāuis de
omnib cura est deo. tñ specialiter hz curā de e
lectis suis quib dedit p̄cepta sua recte viuē
di. et promisit illis p̄mia eterne vite cōsequē
di. Ideo spāli modo deus p̄ habet ꝓpriam
nā de electis. Sed modus cōueniēntissimus
reducēdi electos ad eternā vitam est ut xps
qui ē verus deus et hō in humana natura pas
sus sit vt sic removeret dedecus culpe sine in
iuria iusticie. et homo q ꝓ culpā ab eterna fa
lute deuiauerat ꝓ penā alienā ad salutē sue be
atitudinis deduceret. et q hāc penā sustine
ret ille qui essz deꝰ et hō ut puniret hō q pec
cauerat. et sanssaceret deus qui poterat. Se
cūda ratio quare optuit xpm pati sumit ex p
te filij dei. ꝓ nra redēptōne sustinētis. et for
mat sic hugo rōem sup aplm dicēs. Xps hie
sus fm humanā naturā est eiusdē speciei no
biscū. et ꝓ cōsequēs caro nra ē et frater nr̄ vt
d. aplus ad Heb. ij. ꝓpter quā causam nō cō
fundit frēs eos vocare dicēs. narrabo nomē
tuū fratribꝫ meis ꝛc. Et iō sic cōicauit nobis
cū in passionib carnis et in natura passibili
vt ꝓ omnibus gustaret mortē ut dicit aplus
vbi supꝝ. Cōuenīēs ēm erat ut ꝓ hāc passiōez
nobis daret impassibilitatē et reducerz ꝓ su
am mortē ad glām eterne immortalitatē. Ter
cio optebat xpm pati ex pte coꝝ qui indige
bāt redemptōe ut cognoscerēt suā dilectōez
nā incarnatio filij dei fuit ex dilectōe Johā.
iij. Sic ēm deus dilexit mundū ut filiū suū
vnigenitū daret. Et greg. Quid nasci ꝓfuit
nisi redimi ꝓfuisset. nā i omnib opib dei nus
qꝫ apparuit nobis tā inestimabilis dilectio si
cut in passione et morte. Jō aplus ad Heb.
ij. inqt. Ūñ debuit ꝓ omia fratribꝫ assimilari ut
misericors fieret. id ē ut ꝓ passionē et mortē
misericordiā hūano generi ostenderet. De quo
Ber. nusqꝫ illuxit clarius q nos dilexit dñs
qꝫ in passione et suis vulneribꝫ. Quarto op
tebat xpm pati ex pte ꝓphetarū. nā pene omis
ꝓphete veteris testamēti ꝓdixerūt filiū in hūa
na natura passurū Jō dr Math. xxvi. Quō
gr implebūt scripture qz sic oportet fieri. Et hō
est qđ d. in textu. incipiēs a moyse et omnib
ꝓphetis interꝓtabat illis scripturas q̄ de illo
erāt. nā passio xpi nō tm descripta et figurata
ē a moyse. sz a primo adā vsqꝫ ad vltimū ꝓ
phetā scz malachiā inclusiue ut deducit Hy
mon de cassia. li. xiij. c. viij. sanis ꝓlixe Prio
ipa figurata est in creatōne eue de latere ade
dormiētis. gen. ij. Vñ ꝓ hoc significabat quō
xpo in cruce sopōrato de ipius latere ꝓ aptō
nē lācee fabricari deberet eccia sctā. Secdo fi
gurata est in tridēte abelis. Gen. iiij. vbi le
git qđ abel portauit tridentē supꝫ se cū quo fra
ter suꝰ cayn eū interfecit et significabat xpm
quō portaturus esset crucē in qua frēs sui iu
dei scz eū interfecerēt. Tercio i strue lignoꝝ
ysaac Gen. xxij. vbi legit qđ ysaac ad p̄ceptū
p̄tis portauit ligna ad sacrificādū et significa
bat q xps lignū crucis supꝫ se esset portaturꝰ.
In quo iuxta volūtatē p̄tis ꝓ redēptōe hūa
na semꝑm esset oblaturus. z sic ad glām īgres
surus. De q dicit textus. Oportuit xpum pati
et sic intrare in glām. Ad quo sciēdum
glōria christi est triplex. Prima respectu dei
que est p̄mium essentiale cōsistens in aperta
visione diuinitatis. et in fruitōe eiusdē z hāc
glām xpus nō introiuit ꝓ passiōem et mortē

quia ab instanti cõceptõis sue gloriosus fuit et anima eius vidit essentiã diuinã. sed tamẽ hãc gr̃am merito sue passionis acq̃siuit nobis Secũda gloria est respectu ip̃ius q̃ p̃sistit in corpibus aĩe et corpis. cotes aũt aĩe sunt ut aĩa nõ posset tristari de p̃nõ malo nec timere de futuro sed ut firmet̃ securitate. Et sic x̃ps intrauit p passionẽ ad hãc gloriã. qz aĩa eius prius tristabat̃. Ideo ambro. et habet̃. iij. senten. dist. xviij. Anĩa ip̃ius añ mortẽ erat passibilis sic caro mortal̃. sz p̃ mortẽ merito hũilitatis et aĩa impassibilis facta est et caro immortalis. Tercia gl̃a est respectu hominũ qz p passionẽ suã meruit glorificari ab omni pp̃lo tanq̃ deus. Vnde aplus ad Philipẽ. ij. dicit q meruit sibi donari nomẽ q̃ ẽ sup omne nomẽ. nõ quidẽ q a primo dedisset sibi nomẽ hoc post resurrectõem et post passionẽ ut diceret̃ deus. nã hoc etiã habuit ab instãti sue cõceptiõis. Sed sic intelligendũ est vt habet̃. iij. sen. dist. xviij. Eo mõ quo dicitur res fieri q̃n innotescit mõ añ passionẽ illõ occultũ erat hominib. sed p passionẽ resurrectõem et ascẽsiõem et sp̃ũs sc̃i missionẽ. pmultatum est illud nomẽ in vniuerso mũdo. vt in nomine ihũ omne genu flectat̃ celestiũ terrestriũ et infernor̃. et omnis lingua cõfiteat̃ qz dñs nr̃ ihũs x̃ps in gloria ẽ dei p̃tis. Et sic gloria resurrectõis causata est ex passione eius. Tũc subdit. et appropinquauerunt castello quo ibãt. Nõ enim fuit eis tediũ p̃pter x̃pi societatẽ. De quo berñ. O bone ihũ q̃ bonus socius es in via. dulcis ad p̃fabulandũ. hũilis ad obsequendũ. fortis ad pugnandum. intellectũ illuminãs. affectũ inflamãs refrigeriũ p̃stans. hec omnia cõmilit his duobus quorũ socius fuit. Et ideo forte visum ẽ eis nimis cito venisse ad locũ destinatũ. Et ip̃e finxit se longius ire ac si deberet ad locuz magis distantẽ ambulare. ¶ Sed v. ficto est duplicitas in verbo vel in facto. qđ nõ est sine mẽdacio. dubitat̃ ergo quõ x̃pus qui ẽ vitas habuit ficticiũ. Rñdet̃ sm aug. q nõ omnis ficto est mendaciũ sed tũc ẽ mẽdaciũ q̃n id quod fingimus i se nihil est et nihil significat. sed q̃n refert̃ in aliquã rẽ quam figurat. tũc est figura veritatis. ut sunt verba sapientũ figuratiue dicta. in quibz et si nõ est veritas in eo q signant. est tñ in eo qđ figurãt. Ideo v. hic Gze. Nolebat p̃ps lõgius ire sed finxit se ut significaret q longe erat et pegrinus a fide eor̃. Tũc subdit. Et coegerũt illũ dicẽtes. Mane nobiscũ q̃ nõ ẽ. Et cum esset illũ manere. qz sine illo nõ possumus mane re nec subsistere nec opari aliquid boni meritorij. Job. xv. Sine me nihil potestis facere. Sed p eo q dicit̃. coegerũt eũ dicẽtes. Quõ potuit cogi qui sub nullius p̃tate erat Rñdet Symon de cassia. Cogit̃ p̃ps pbus deuotis orõibus. et hũilibus opatiõibus. et funiculis charitatis pius tenet̃ x̃ps. Sicut cob tenebat angelũ. Gen̄. xxxij. Dimitte me iã ẽ ascẽdit aurora. Rñdit. Nõ dimittã te nisi benedixeris mihi. nõ ẽ manu sed deuotis orõibz tenuit eũ. Sic moyses tenuit deum vitulũ aureũ punire voluit. Exodi. xxxij. Dominus dixit ad moysẽ. dimitte me ut ira f̃a furor meus ꝑ eos et deleã eos. Moyses autez orabat dñm deũ suũ dicẽs. Cur dñe irascit furor tuus ꝛc. ¶ Z ¶ Nota sup b̃ vbo. manere nobiscũ dñe f̃m sensuz mistice. tria sũt genera hoim. Primi sunt ad q̃s ihũs nũq̃ venit p gr̃am gratũ faciẽtẽ. et sunt q̃ nũq̃ redeunt ad cor suũ p̃ sideratiõem vite sue. q̃uis ẽ dñs eos hortet̃ ut ad se redeãt. Isa. xlvi. Redite p̃uaricatores ad cor. ipi tñ b̃ mine antẽ dũt nec redire volũt. Hiere. vij. ꝑcepi eis dicẽs audite vocẽ meã et ero vobis deus. et vos eritis mihi pp̃lus. et ambulate i oĩ via quã mãdaui vobis. vt bene sit vobis. et nõ audierũt nec inclinauerũt aurẽ suã. sed abierũt in voluptatibz et p̃tate cordis sui. facteq̃ sũt retrorsum et nõ añ ad vicia sz nõ ad virtutes ad tp̃alia nõ ad celestia. Et q̃ pz q tales nũq̃ agũt vrã p̃nam sz ambulãt f̃m velleria cor dis. nã tales in puericia sunt vani. in iuuẽtute laſciui. in senectute indurati. talibz nõ apparet x̃pus. qz se nõ disponunt. Ad hebr. xij. Cõtemplãtes ne q̃s desit gratie dei. ne qua radix amaritudis sursum germinãs impediat. sed in diuinã gr̃am. Aug. Gr̃a dei nõ deest sz sp ad est. hõ vo q malicia p̃cludit ingressũ. tales q nũq̃ intrabũt eternã gl̃am. Aug. de natura t gr̃a. nec infantes nec etate grãdes salui fieri p̃nt sine gr̃a dei. Luc. xix. Oĩ hñti dabit̃ et hñti gr̃am dabit̃ gl̃a. Ro. vi. Gr̃a dei vita eterna. Scdi sunt ad quos venit sed nõ manz

sicut qui xp̄m receperunt tp̄e paschali in vene
rabili sacramento sed cito peccatis ꝯsentiunt
et recidiuant Luce. viij. Ad tempus credūt
et in tp̄e temptatōis recedunt scz a bono ꝓpo
sito ad pctā. De quibus Exodi. xxxij. Pec
cauit populus tuus quē eduxisti de terra egi
pti. i. de tenebris viciorꝫ ad lumen diuīe gra
tie. Bern̄. Deterius est reincidere q̄ꝫ incide
re. melius ē viā veritatis nō agnoscere q̄ꝫ pꝰ
agnitā retro cōuerti. ij. Petri. ij. Videte vos
metipos ne ꝑdatis que opati estis. sz ut mer
cedem plenā accipiatis. Omnis qui recedit
et nō ꝑmanet in doctrina xp̄i deum nō habet
Hiere. xvij. Domine omnes qui te derelin
quūt cōfundent̄ recedentes a te in terra scri
bent̄ quoniā dereliquerunt venā aquarū vi
uentiū dn̄m. Tercij sunt ad quos ꝑgratiam
venit et manet ꝑseueranter tales dicūt mane
nobiscum dn̄e. Mane sicut medicus cū egro
ad sanandū infirmitatē viciorū. quia dixisti
Math. ix. Non est opus valentibꝫ medicꝰ.
sed male habentibꝫ. (A) Item nota sic̄
septem sunt signa vite corꝑalis. sic et spiritu
alis ꝑ que cognoscimus an quis vere surrex
it a morte anime ad vitā spiritualē. ut possit
dicere cū aplo. Viuo autem iam nō ego. vi
uit vero in me xp̄us Ad Galat. ij. Primum
signū vite corꝑalis est si homo aspirat et an
helitū trahit. sic spūaliter si homo suspirat de
peccatis. et non tm̄ hodie sed om̄i tēpore ge
mit et dolet q̄ deum offendit. hoc enim ē sig
num spiritualis vite. De quo hugo de sanc.
victo. qn̄ deus in contritōne absoluit hoīem
a peccatis. tunc ligat eum vinculo ꝑpetue de
testatōis ut qn̄cunqꝫ peccatū p̄teritū ad me
moriam sibi veniat semꝑ displiceat Eo q̄ di
cit aug. Ubi dolor finit̄ ibi de pn̄ia nihil re
linquitur. Idcirco qn̄ desinit gemere de pec
catis ⁊ incipit delectari in eis est signū mortꝫ
Richar. Nil dolentius infirmo peccatore. q̄ꝫ
de peccatis preteritis reminiscendo gaudere.
Ideo considera vtrū suspires vel leteris de
peccatis p̄teritis qꝛ q̄ꝫto homo vere penitens
peccata magis intelligit tanto amplius inge
miscit et dolet. (B) Qualiter aūt gemē
dum sit de peccatis oñdit Basilius dicens.
Grādia peccata grādia requirūt lamēta Se
cundū signū est bonus color. Spūaliter. id
est bona ꝯuersatio. sicut q̄ꝫdiu videmꝰ hoīez

bn̄ coloratū. dicimus ille hō nō est dispositꝰ
ad mortē. Sic etiā q̄ꝫdiu hō bn̄ cōuersat̄ et
nullū scādalisat vel offendit est signū spūalis
vite. Juxta illud. i. Petri. ij. Cōuersatōem
vr̄am inter gētes hn̄tes bonā vt alij meliorē
tur et nō scandalisent̄. ut docet saluator Ma
thei. v. Luceat lux vr̄a corā hominibꝫ ut vide
ant opa vr̄a bona et glorificēt patrē vestrum
qui in celis est. Ex quo pz q̄ q̄ꝫdiu conaris v̄
bo aut facto alijs ꝓdesse adhuc es in vita spi
rituali. et ē hoc deo valde acceptū teste greg.
sup Ezech. Nullū deo tale sacrificiū sicut ze
lus animarū. Nam exemplo bonorꝫ mali ali
qn̄ reuocant̄ a peccatis. et cōuertunt̄ ad semi
tas v̄itatis. De quo gre. Raro vel nūq̄ꝫ pec
catores ad lamentū pn̄ie redirent si nulla es
sent bonorꝫ exempla que eorum mentē trahe
rent. Idcirco bonus exēplaris valde meret̄
nam efficit̄ particeps oīm bonorū illius qui
sequit̄ eum in bono. De quo Cesariꝰ. Quā
ta exēpla bonitatis et charitatis oñdis cū tā
tis et ꝓ tātis p̄mia eternaliter possidebis. nā
tales quantū hic p̄ ceteris lucent ꝑ bona ex
empla. tantū p̄ceteris fulgebunt in futuro.
Dan̄. xij. Qui aūt docti fuerīt fulgebūt qua
si splendor firmamenti. et qui ad iusticiam
erudiūt multos quasi stel. in ꝑpetuas eterni.
Ideo hortat̄ aplus. i. Thimo. iiij. Exēplum
esto fideliū in verbo et cōuersatōe. non solū
dicit in verbo sed etiā in cōuersatōe. Quia d.
Leo papa. Validiora sunt exēpla q̄ꝫ verba et
plenius docemur ope q̄ꝫ voce. Et sicut sol lu
cet p̄ ceteris stellis. sic tales p̄ alijs in celis.
Math. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno
patris eorꝫ. Vn̄ aris. v. ethicorꝫ. Ille optimꝰ
qui vtit̄ bonitate nō solū quo ad se sed etiaz
quo ad alios. Nā scribit̄ Jaco. v. Qui ꝯuer
ti fecerit pctōrem ab errore vie sue saluabit a
nimā eius a morte. Talis fuit abbas quidaz
ut narrat Jacobus de vitriaco. q̄ quidā fuit
raptor princeps latronū qui cepit abbatem
quendā cū suis. Cui abbas ait quid vellet.
dicit equos vestros et vestes. cui abbas. Bo
na dei sunt cōmunia. nam ānis plurimis his
vsus fui. ideo iustū est vt eis etiā vos iā vta
mini. Cui raptor. hodie vel cras vendemꝰ to
tū et ememus necessaria ad victū. Cui abbas
Fili mi q̄re tm̄ laboras et exponis te ꝑiculo ꝓ
victu tuo veni mecū ⁊ ego bn̄ ꝓcurabo tibi.

Cui raptor. nõ possum comedere fabas vr̃as
et olera Rñdit abbas. Dabo tibi carnes ⁊ pi
sces et bonum vinũ. tandẽ acquieuit ad ꝓbã
dum quidnã abbas faceret. Qui fecit ei pre
parare vnã camerã pulchrã et lectũ pulchrũ
assignãs ei monachũ qui sibi seruiret. ⁊ om
nia que desiderauit dedit ei. et omni die post
q̃ꝫ comederet monachus de p̃cepto abbatis
patris corã eo tantũ panẽ et aquã ꝯmedebat
Cum hoc monachus pluribꝰ diebꝰ fecisset la
tro quesiuit ab eo dicẽs. Frater quid fecisti
ꝙ omni die sic te affligis. Nũ quid homines
interfecisti. Cui ille. absit a me dñe ꝙ vnq̃ꝫ
hominẽ cõtristauerim. Rursum latro. si forni
catõem adulteriũ sacrilegiũ cõmisisti. Tunc
monachus p̃ admiratõe se signãs signo cru
cis ait. Dñe qnid dicitis. a puericia hoc mõa
sterium intraui et nũq̃ꝫ feminã tetigi. Cui la
tro. Quare ergo ita te affligis. ait. vt habeã
deũ mihi ꝓpiciũ. Tũc latro cõpunctus intra
se dixit. q̃ꝫ miser ego sum qui tot mala furta
homicidia adulteria sacrilegia feci et nunq̃ꝫ ie
iunaui. Et vocato abbate cecidit ad pedes
eius et petijt vt recipetur in fratrẽ. qui recep
tus in monasterio remãsit. et post hoc bonorũ
opm exercicijs omnes in religiõe superauit.
C ⁊ Terciũ signũ vite corꝑalis cognoscitur
ꝑ sensũ tactus. qꝛ si sentit cũ tangitur est sig
num qꝛ viuit. Spũaliter. Sic si homo tãgi
tur aduersitatibꝰ et tribulatõibꝰ et sentit pati
enter tolerãs est bonũ signũ. quia dicit greg.
Qualis vnusquisq̃ꝫ apud se lateat illata ꝯtu
melia ꝓbat. Uidemus enim ꝙ vasa plena ñ
resonant sed vacua. Sic et hoĩes pleni gra
tia et virtutibꝰ nõ murmurãt in tribulatõibꝰ
sed vacui a gratia. Ideo de bonis ut de sctis
martiribus canit̃. Nõ murmur resonat nec q̃
rimonia ⁊c̃. nã deus in aduersis ꝓbat hoĩem
an sit eius filius ut Isaac iacob. Gene. xxvij
Accede ad me huc vt tãgã te fili mi et ꝓbem
vtrum sis filius meus esau an nõ. Dicit em̃
gre. Qui impatiens est sibiip̃i testis est ꝙ bo
nus nõ est. Ideo Ecc̃i. ij. Fili accedens ad
seruitutẽ dei p̃para aĩam tuã ad temptatõem
Nam scribit̃ Luce. xxi. In pacia vr̃a posside
bitis aĩas vestras. ⁊ D ⁊ Quartũ signum
vite corꝑalis est gustus vicꝫ si res sapit in se
sicut est. Spũaliter. Si gustus adest diuine
dulcedinis gratie et gl̃e dei. vt cum scꝫ audit
de hijs loq̃ placet ei verbũ dei. eo ꝙ d. Gre.
Cibus mẽtis est verbũ veritatis. Hoc enim
est bonũ signũ. Si vero non sapit de deo au
dire aliquid de passione scꝫ xp̃i et alijs spũali
bus signuꝫ est ꝙ cor tuũ est repletũ terrenis
voluptatibus ac carnalibus desiderijs et re
bus mundanis occupatum. Quia d. apl̃us
i. Cor. ij. Aĩalis homo nõ ꝑcipit ea que sunt
spũs dei. Nam s̃m Ber. Sicut ignis ⁊ aqua
simul stare nõ pñt. sic nec corꝑales et spũales
delicie. Et sicut filijs israel malis mãna non
sapuit sed plus alliũ ⁊ cepe. sic s̃m Bern̄. dei
verba sunt celeste manna qđ oblectat illos q̃
viuunt vita spũs. his vero qui vitã spũs nõ
habent sed in morte aĩe sunt v̄ba dei sicut nec
alia queq̃ꝫ spũalia nõ sapiũt. sꝫ plus corꝑalia
et terrena. Unde gre. Hijs dulce ẽ eẽ in ter
renis rebꝰ qui nil gustauerũt de celestibꝰ. dul
ce est eis esse in carnalibꝰ qui nõ gustãt đ spi
ritualibus. Et hoc nõ est signũ vite sed mor
tis. Ro. viij. Si s̃m carnẽ vixeritis moriemi
Si aũt spũ facta carnis mortificaueritis vi
uetis. Ideo apl̃us Colocen. iij. Que sursuꝫ
sunt querite. vbi xp̃s est in dextra dei sedens
que sursum sunt sapite nõ que sup̃ terrã. Di
cit enim ambro. Impossibile est hic implere
ventrẽ et ibi mentẽ. ⁊ E ⁊ Quintũ signuꝫ
vite corꝑalis est motus scꝫ membroꝝ manu
um et pedũ. Spũaliter. Sic cũ homo moue
tur ad bona opa et est agilis et velox ad ea est
signũ vite spũalis. ad Gala. vi. Si spũ viui
mus spũ et ambulemus. i. in spũalibus exer
citatõnibus simus ꝓni. Nam s̃m apl̃m. Ro.
viij. Qui spũ dei agunt̃ hi filij dei sũt. Qui
igit̃ tepescunt diu dormiũt et spũalia opa ne
gligunt. ut p̃dicatões missas et hmõi. nõ est
hoc signum spũalis vite ꝙ surrexerint cũ do
mino. Nam dicit aug. Uita aĩe amor est. et
qui non amat mortuus est. Si ergo amares
deũ vtiq̃ꝫ ñ tediosus et ociosus esses. Quia
dicit Gre. Charitas nõ est ociosa sed oposa.
opatur enim magna si est. ⁊ F ⁊ Sextũ sig
num est recta locutio sensibilis. nã cũ homo
infirmus est et bene loquit̃ est signũ vite cor
ꝑalis. Si autem imꝑfecte loquit̃ timendũ ẽ
de morte. Spũaliter. recte loqui est de deo
loqui. i. petri. iiij. Si q̃s loquit̃ quasi sermo
nes dei. vt orare. deo gratias agere. hoc ẽ em̃
bonũ signũ. Crisꝫ. Quale cor vnusquisq̃ꝫ hꝫ

talia verba loquit̃. Et math. xij. Ex abũdan
tia cordis os loquit̃ vt patet de bonis hoĩbꝫ
qui frequẽter nominãt ihm̃ et mariã et alia
bona et honesta nomina. qꝛ habent bona cor-
da et pudica. Sic qui loquit̃ verba detracto
ria scurrilia et impudica signũ est mali et im-
pudici cordis et mortis spiritualis sicut qñ in
firmus loquit̃ impedite desp̃atur de vita eiꝰ
Nam sicut se habet homo ab intra in corde.
sic se oñdit ad extra in verbis et ope. De q̃
aristo. iiij. ethicorũ. Qualis vnusquisq̃ est
talia dicit taliter viuit et talia opatur ꝛc.
G) Septimũ signũ est calor naturalis. qꝛ
q̃diu habet homo calorẽ naturalẽ signum est
vite. Sic spiritualiter si homo habet calorez
spiritualẽ. i. amorẽ dei et ꝓximi et deuotionẽ
in opibus. Quia dicit Richar. Deuotio ẽ
feruida mentis in deum dilectio qua hõ accẽ
ditur igne spũs sancti et feruenter se exercet
in bonis operibꝫ. Et est hoc valde meritoriũ
De quo Hiero. et habet̃ in cano. de consec̃.
di. v. Nõ mediocriter. Melior est septẽ psal
morũ decãtatio cũ cordis puritate ac sereni-
tate et spirituali hilaritate q̃ totius psalterij
modulatio cũ anxietate cordis atq̃ tristicia.
sed cũ calor naturalis deficit et oñia mẽbra
sunt frigida est signũ mortis. sic cum hõ bona
opa facit sine charitate et deuotõe est signuz
q̃ nõ surrexit vere cũ xp̃o ad verã vitã spiritu
alem. nã sicut xp̃us ꝓbauit resurrectõem ꝑ ꝯ
mestionem faui mellis. sic homo dz ꝓbare re
surrectõem spũalem a morte spũali ꝑ dulce-
dinem deuotõnis in opibus. Berñ. Sicut
mel in cera. sic deuotio in anima. quid est em̃
cera sine melle nisi quid insipidũ. sic ꝛ homo
sine deuotõne. Ideo Cassianus in li. collati-
onũ iohãnis abbatis. Melius est deuotũ in
mĩoribꝫ q̃ ĩdeuotũ ĩ maioribꝫ opibꝫ inueniri
Et hoc est quod d. apl̃us. i. Corint. xiiij. In
ecclesia volo quinq̃ verba sensu meo loqui
vt alios instruã q̃ decẽ milia verborũ in lin
gua. q. d. breuis oratio plus valet cũ deuoti
one q̃ lõga sine deuotõne.

Feria tercia pasche. Sermo. lxxxij.

Pax vobis ego sum Joh. xx. ca.
Et legit̃ hodierna die ꝓ euãgeli
cali officio. H) Pro intro
ductione orit̃ questio. Cur xp̃s
manifestãs se apl̃is dixit hoc verbũ pax ꝛ nõ
aliud Rñdet̃ q̃ hoc fecit multiplici de causa
Primo qꝛ pax est diuine virtutis natural̃ ꝓ
prietas. Et quod hõ naturaliter diligit in eo
delectat̃. Et sic xp̃us dei filius in summa pa
ce natus est quia in natiuitate eius pax homi
nibꝫ nũciata est. Lu. ij. Et in terra pax homi-
nibꝫ bone volũtatis. In vita pacẽ docuit. Lu
ce. x. In quãcunq̃ domũ intraueritis primũ
dicite pax huic domui. In morte pacẽ ꝓ te-
stamento discipulis reliquit. Joh. xiiij. Pa
cẽ meã relinquo vobis pacẽ meaz do vobis.
Ideo post resurrectõem discipulis pacẽ attu
lit d. pax vobis. quia eã naturaliter diligit.
Secundo qꝛ pax est omnis belli finalis cupi
ditas. ut habet̃ in cano. xxiij. q. i. Noli. Bel
lũ gerit̃ ut pax acquirat̃. Tercio qꝛ pax ẽ om
nis rei create adoptabilis suauitas. nihil em̃
dulcius nil cõnaturalius ẽ rei create ipa pa-
ce. Vñ aug. xix. de ciui. dei. c. xi. dicit Tantũ
est pacis bonũ ut etiã ĩ terrenis rebꝫ atq̃ mor
talibus nihil gratius solet audiri. nihil desi-
derabilius cõcupisci. nil melius inueniri. ni-
hil felicius possideri. Cur bellũ a bonis gerit̃
nisi ut pax habeat̃. hinc bestie siluas repetunt
hinc volucres ad aera se sustollũt. pisces ad
ꝓfunda maris se dimergũt. reptilia in visce-
ribus terre se abscondũt ut pacẽ habeãt. Jõ
Aug. Pax est bonũ sine quo nihil est bonũ.
Et glo. sup̃ verbo pax vobis dicit. Qui pacẽ
dedit vno v̄bo dedit oĩa bona. Et aug. dicit.
Pax est vna dictio et tribꝫ lr̃is scribit̃ ad sig
nificandũ trinitatẽ et vnitatẽ. scz potentiam
p̃tis. sapĩaz filij. bonitatẽ spũs sci. de q̃bꝫ pax
ꝓcedit. Et pax caret plurali numero ad signi
ficandũ euitatõem pluralitatis diuĩe essentie
et q̃ nõ est alius q̃ pugnat ꝓ nobis nisi deꝰ
nr̃. ij. Macha. i. Dñe deus oĩm creator terri
bilis et fortis iustus et misericors q̃ solus es
bonus rex solus p̃stãs solus iustus et omni-
potẽs et eternꝰ q̃ liberas israel de oñi malo.
nã ip̃e pacis dator ꝛ amator est. Dator. de q̃
ij. ad Thes. vl. Ip̃e aũt deus pacis det vobis
pacẽ sempiternã in oñi loco. Quia oñe da
tũ optimũ desursum ẽ descendẽs. Jacobi. i.

Item est pacis amator. ij. Corin. vl. Pacez habete et deus pacis et dilectōis erit vobiscū. Itē est pacis actor. Ephe. ij. Ipe em̄ est pax nostra qui fecit vtraq; vnū. Etiā est pacis remunerator. Math. v. Beati pacifici q̄niā filij dei vocabunt̄. Ideo dixit pax vobis In summa euāgelij duo innuunt̄. Primo ꝑsonalis p̄sentia xp̄i saluatoris. ibi. stetit hiesus. Secūdo ꝓbabilis euidentia sue resurrectōis. ibi. palpate et videte. De primo dic̄. In illo tpe scz in die resurrectōis cū discipuli venissent de emaus dicentes. surrexit dn̄s vere. Et quō cognouerūt eum in fractōe panis. tunc stetit ihūs in medio discipulorum qui clausis ianuis intrauit ꝑ dotē subtilitatis (I) Sed d. quō verū corpus potuit intrare clausis ianuis eo ꝙ duo corpa non pn̄t simul stare in eodem loco. Rn̄det sanc. Tho. ꝑte. iij. q. liiij. ar. i. Quāuis nō sit hoc ex natura corpis ꝙ possit in eodē loco esse cū alio corpe. tn̄ hoc p̄t deus facere ꝑ miraculū. sicut fecit ut corpus xp̄i de clauso vtero beate virginis exiret Et sic nō ex natura corpis sed potius diuinitatis vnite illud corpus licet verꝫ esset ad discipulos intrauit ianuis clausis. Unde aug. ī quodā sermōe paschali. quidā sic disputant. si hoc corpus resurrexit de sepulchro quod pependit in ligno quō ꝑ ostia clausa ingredi potuit. Et rn̄det. Si comprehendis modū nō est miraculū. nam vbi deficit ratio ibi est fidei edificatio. Et aug. super Joh. dicit Moli corpis vbi diuinitas fuit et erat ostia clausa n̄ obstiterūt. Ille quippe nō eis aptis intrare potuit quo nascēte virginitas matris inuiolata ꝑmāsit (K) Et dicit notāter stetit ihūs vbi querit̄. Cur stetit et nō sedit vel ibat. Rn̄detur ad designandū ꝙ nō haberet corpus fluxibile transiens et passibile sed impassibile et ꝑpetuū. Unde Gre. sup ezech. ꝑte. i. ome. vij. Sicut cristallus cōgelatur ab aqua. iuxta illud Ecc̄i. xliij. Frigid⁹ vēt⁹ aq̄lo flauit ⁊ gelauit cristall⁹ ab aq̄. Frigid⁹ vētus fuit clamor iudeoꝝ. Tolle tolle crucifige eū. a quo cristallus. i. corpus xp̄i ꝯgelatū. i. impassibile et immortale factū est Itē stetit ihūs ut potentiā diuinitatis on̄deret se nō amisisse. ꝑ quam nr̄am infirmitatē eternaliter roboraret et se dn̄ium in om̄ibꝫ habere ꝓbaret. Math. vlti. Data est mihi oīs ptās. Itē stetit in medio discipuloꝝ non ante vel retro. ad designandū ꝙ dn̄s pater inter se et hoīem eū mediatorē misit. Quia dicit aug. in. v. cōfes. Mediatorē inter deū et hoīem oportebat ut aliquid hr̄et sil̄e deo ⁊ aliquid sil̄e hoībꝫ. Sic xp̄s dei fili⁹ media ꝑsona in trinitate ex deo et hoīe cōcepta in assumptōe hūanitatis mediū se fecit inter deū et hoīem. (L) Ideo sꝑ mediū quasi sibi ꝓpriū et delectabile in omni vita elegit. scz in ingressu ꝓgressu egressu et regressu. Primo tenuit mediū in ingressu hoc est in natiuitate quia in medio duoꝝ aīaliū. iuxta illud Abacuc. vlt. In medio duū aīaliū scz bouis et asini ꝯgno. hoc sm̄. lxx. interp̄tes. q̄ꝝ editio hꝫ Dn̄e audiui auditū tuū et timui. dn̄e ꝯsideraui opa tua et obstupui in medio duorum aīalium cognosceris. Nā sicut talia animalia portāt onera hominū. sic xp̄us homo natus ē vt onera nr̄e culpe portaret. Isa. liij. Vere lāguores nr̄os ipe tulit ⁊ pctā nr̄a portauit. Itē sicut talia aīalia ministrāt homini. et sic xp̄us Luce. xxij. Ego aūt in medio vestꝝ sum sicut qui ministrat. Secūdo tenuit mediū in progressu hoc est in vita. fuit em̄ in medio doctorū Luc. ij. ad designandū ꝙ vita eius nobis esset in doctrinā et ꝙ ipe esset q̄ conferret nobis sapīam. Unde Ecc̄i. l. quasi stella matutina in medio nebule et quasi luna plena in diebꝫ suis lucꝫ et quasi sol refulgēs sic ille effulsit in tēplo dei. Sic xp̄us fecit diuinā sapiētiā refulgere in nobis. ꝑ qd̄ moralit̄ designat̄ ꝙ nos in collatōe sapīe teneamus mediū nō oīa attribuēdo nr̄o intellectui et affectui. nec nimiū nos occupādo de subtilibꝫ et occultis diuinis secretis. ad Ro. xij. Nō plus sapere q̄ꝫ oꝑtet sape. sed sape ad sobrietatē. vbi ber. Nō ꝓhibet sape sed plus sape. Nā sapīa cōꝑatur cibo immoderate sumpto q̄ nō reficit sed ledit. Ideo Ecc̄i. iij. Altiora te ne quesieris et fortiora te ne scrutatus fueris. Cōꝑat̄ em̄ sapīa sali quo si cibꝫ nimis cōdit̄ ꝑit. Jō Bern̄. de cōsideratōibꝫ. Tene mediū si non vis ꝑdere modū. Nā dicit ꝓhūs in ethicis. Om̄s virtutes cōsistūt ī medio. Et bern̄. q̄d quid excedit mediū vergit in viciū. Tercio xp̄us tenuit mediū in egressu. hoc est in morte. qꝛ in medio terre passus est. dicūt em̄ doctores ꝙ loc⁹ caluarie sit ī medio terre. iuxta

illud ps. lxxiij. Operatus ē salutē in medio terre. Itē in medio latronū crucifixus est ad ostendendū q̄ esset iudex qui causas vtriusq̄ ptis discernit et tenebit mediū in iudicio generali et statuet oues a dextris. hedos a sinistris. et implebit illud ps. lxxxi. In medio deos diiudicat. Quarto tenuit mediū in regressu scz in resurrectōe ad designandū q̄ ipe sit ille vnus deus qui sit vn⁹ mediator dei et hominum hō xp̄us ihūs. De quo .i. Thi. i. et de quo Isa. xij. Exulta et lauda habitatio syon quia magnus in medio tui sanctus israel. ¶ M ¶ Et subdit. Stetit ihūs in medio eorū et dixit. pax vobis. Necc̄aria erat eis nūciatio pacis. q̄ caruerūt pace interiori et exteriori. Interiori q̄ in fide peccauerunt. exteriori q̄ in psecutōe iudeorū erant. Itē obtulit discipulis pacē nō tpis q̄ exponendi erāt multis tribulatōibus sz pectoris Job. xiij. Pacem meā do vobis scz pectoris. pacē relinq̄ vobis scz eternitatis Sed cito q̄ breue est q̄d tēpe ꝯcluditur respectu eternitatis. subdit. Quia ego suz scz pax vera. Ephe. ij. Ipe est pax nostra qui fecit vtraq̄ vnū. q. d. ne putetis q̄ sum alius qui nūc resurrexi ab eo qui in ligno pependi. nolite timere scz me tanq̄ mortuum q̄ ego sum viuus Apoc. i. Mortuus fui et ecce sum viuēs. Subdit. Cōturbati vero et territi estimabant se spm̄ videre. Beda. licet sciebant xp̄m prius habuisse verā carnem tn̄ ex quo mortuus fuit credebāt se videre illū spm̄ quē xp̄us in cruce emisit ¶ N ¶ Sz d. tn̄ a natura spūs nō videt a nobis. Rn̄detur q̄ discipuli estimabāt se videre spm̄ in assumpto corpe ab aere. Sed d. quare spūs nō videt a nobis. Rn̄det aug. in de cognitōe vere vite. Cur lapis nō sentit ictū pcutientis vel cur animalia bruta nō intelligūt verba homīs loquētis. Rn̄des forte nō est de eorū natura Sic est et hic dū sumus in mortali corpe. sz aīe exeūtes a corpibus vidēt spūs sicut sunt in sua simplici essentia. Sed d. quō fuerunt turbati cū dicit gauisi sunt discipuli. Job. xx Rn̄det primo turbati fuerūt et territi ex subita apparitōe ut dicit Lucas. sed postq̄ ostendit eis latus man⁹ et pedes tunc gauisi sunt. Sz d. quō estimabāt se videre spm̄ cū loquebāt adinuicē q̄ xp̄us vere surrexit. Rn̄dz Amb. licet petrus et alij discipuli videntes eū in emaus scirent ipm̄ resurrexisse tn̄ ex q̄ ingressus est ad eos clauso cenaculo ex h̄ crediderūt n̄ esse corpus sz spm̄ eius. Nota q̄ xp̄s p⁹ resurrectōem rep̄hendit cogitatōes incredulas ad designandū q̄ vere resuscitatus dz cognoscere et resistere cogitatōibꝫ malis. Vn̄ aug. ad demetriadē virginē Tutissimum atq̄ pfectum est ut animus assuescat discernere cogitatōnes suas vt bonas alat malas occidat. q̄ in his fons boni et origo mali. Ideo Isa. i. Auferte malū cogitationū vestraꝝ ab oculis meis. ¶ O ¶ Prīo q̄ cor inquināt. Ber. Dū nō spnimus minima. interdū labim̄ ad turpia Hiero. Nunq̄ vagis cogitatōibꝫ pateas que si in animo sedeāt dn̄abunt tui. et te ducēt ad delictū maximū. Dyabolus eniz in impugnatōe aīe vtitur duplicibꝫ instrumētis scz paruis et magnis. Astutus em̄ dū ppendit nō recipi suggestiōes de grādi ⁊ enormi peccato aliquo. iō veniet cū puis. recte sic puulus latrūculus p fenestrā mittit ut maioribꝫ latronibꝫ seras apiat. Ita dyabolus paruas cogitatōes immittit et si ille p negligentiam admittunt trahūt consensū ad noxia. ꝓuer. iiij. Om̄i custodia serua cor tuū q̄ ex ipso vita ꝓcedit. Scdo q̄ domiciliū dyaboli p̄parant. Gre. in v. mo. Licet reproboꝝ mentes nō semp sequunt dyabolū in ope tn̄ valde se obligāt in cogitatōe. nā p malas cogitatōes repellit spūssanctus. Sapīe. i. Aufert se a cogitatōibꝫ que sunt sine intellectu ⁊ vbi spūs sanctus repellit ibi spūs malus ingreditur. Ideo ꝓuer. xv. Abominatō dn̄i cogitationes male. Ber. d. Repellere a se spirituz sanctū nō est in voto cogitātis fit tn̄ ex culpa negligentis. ¶ P ¶ Hinc est q̄ ait aug. in epl̄a ad demetriadē virginē. Quidq̄d pudet dicere pudeat et cogitare. Tercio q̄ cathenā infernalē parāt. Gre. ex cogitatōe delectatio nascit. ex delectatōe affectio. ex affectōe ꝯsensus. ex cōsensu opatio. ex opatōe cōsuetudo. ex cōsuetudine despatio. ex despatōne defēsio ex defensione gloriatio. ex gloriatōne eterna damnatio. Et sic de corde faciūt infernū. q̄ vbi dyabolus ibi infernus. quia in tali corde sunt inferni insignia. q̄ ibi vermis cōscientie ibi ignis cōcupiscētie. ibi fetor luxurie ibi tenebre ignorātie cecitas intelligētie. ps. lxviij. Obscurent oculi eorum ne videant. Et sic

priuant hominē omni gratia. Exemplū de he
remita in vitaspatrū qui omni die pascebatur
cibo celesti. Cū em̄ in abstinētia multa ꝑdu
rasset et in orōibꝫ et hymnis sed ul e deo deſ
uiret tāq̄ bñmerito militi suo dñs has remu
neratōes parat. vtcūq̄ em̄ cibi vsum nature
necessitas poposcisset ingrediēs speluncā suā
panē mire suauitatis miriq̄ cādoris mēse sue
suppositū inueniebat Tādē tñ cogitatōibus
eū ꝑ diuersa p̄cipicia rapientibꝫ reprobus ef
fectus paulatim de sublimioribꝫ ad inferiora
corruēs tepidus decrescebat. Quo sic decre
scēte etiam panis quē sibi dñs quotidie ꝓ an
nona cōtulit a sapore et cādore pristino ī de
teriorē sp̄ speciē ī dies magis atq̄ magis trās
mutabat̄. Et cū nec hoc quidē signo emēda
re se curaret sed heremū relinquēs sc̄lm ingre
di statuisset. Cūq̄ iter arripuisset estu diei ni
mio fatigatus cellā quorūdam fratrū subin
trare coactus et petitionibꝫ eorū victus v̄bū
doctrine his seminare cōpulsus est. Quibꝫ
cū sic de lubricis cogitatōibus et demonum
insidijs sermonē faceret intra se ꝯpūctus co
gitare cepit. Quō alios moneo et ip̄e decipi
or. aut quō alios corrigo qui meip̄m nō emē
do. Valedicēsq̄ fratribꝫ cōtinuo se rapidissi
mo cursu in heremū vñ discesserat dedit. vi
densq̄ celestis mense bñficiū se ꝑdidisse in ci
nere et cilicio cū planctu et lacrimis tādiu lu
gebat donec angelus assistēs diceret ei. Su
scepit deus penitentiā tuā et reꝓpiciat⁹ ē tibi
sed caue ne vltra elatus decipiaris. Jō greg.
xi. mora. Sicut tinee sine sonitu penetrāt ve
stimentū sic cogitatio mentē. Hugo de sanc.
victo. Sicut ligna nutriūt ignem. sic cogita
tiones desideria. si bone ignē charitatis. si ma
le ignē cupiditatis. Ideo Hiero. in epl̄a ad
filiā mauricij. Ne dicas cogitaui et nō feci. h̄
cogitare nephas est quod facere crimen est.
Dicit nāq̄ gre. xxiiij. mora. Oīs iniquitas
prius accrescit in cogitatiōe. Tūc oñdit eis
signa resurrectōis dicēs. Videte man⁹ meas
⁊ pedes meos. In h̄ ꝙ oñdit cicatrices vul
nerū designauit ꝙ qui vere surrexit vulnera
peccatoꝝ abscōdere nō debꝫ. Bohetius. Si
opus medicātis expectas optet vt vulnus de
tegas. Et oñdit manus et pedes ad designan
dū peccata opis ⁊ intētōis. Subdit. palpa.
et vi. qꝛ spūs car. et ossa nō hꝫ sicut me vi
detis habere. q. d. cōsiderate q̄d verū sit cor
pus ‹ Q › Sed d. verū corpus nō euane
scit sed corpus xp̄i euanuit igit̄ ⁊c. Rñdet s.
tho. ꝑte. iij. q. liiij. arti. i. ꝙ hec est dispositio
corꝑis gloriosi ut sit spūale. i. subiectū spūi.
i. Corin. xv. Seminat̄ corpus aniale surget
corpus spiritale. Ad h̄ aūt vt sit subiectū cor
pus spūi requirit̄ ꝙ om̄is actio corꝑis subda
tur volūtati spūs. et sic in volūtate corporis
glificati et ptāte est ꝙ p̄t videri qñ vult ⁊ qñ
nō vult nō videri. Et dicit sanc. tho. ibidem
ꝙ xp̄us hoc habuit nō solū ex ꝯditiōe corꝑis
gloriosi. sed etiā ex virtute diuinitatis ꝑ quā
fieri p̄t vt etiā corꝑa non gloriosa miraculose
nō videant̄. Nota Johā. dicit. ꝙ etiā oñdit
eis latus. vñ nō sine causa dñs voluit oñdere
vulnera in tribꝫ locis. scꝫ in latere iuxta cor.
vt si q̄s frigid⁹ ē in amando videat latus xp̄i
iuxta cor ꝑforatū et inflamabit̄ ad amorem.
Cañ. viij. Pone me ut signaculū sup cor tuū
Si q̄s aūt ē tepidus in oꝑando videat ma
nus ꝑforatas et incitabit̄ ad laborē. Isa. xlix
Ecce in manibꝫ meis descripsi te. Itē si quis
est infirmus aduersa sustinendo videat eius
pedes ꝑforatos et animabit̄ ad supportatōeꝫ
Heb. xij. Recogite eū q̄ talē sustinuit a pec
catoribꝫ aduersum semetip̄m ꝯtradictōem ut
nō fatigemī animis vr̄is deficiētes ‹ R ›
Sꝫ d. Cur nō apparuit in glorificato corꝑe.
Rñdet aug. nō potuisset inspici oculis corpo
reis. ut pꝫ in trāsfiguratōe Arist. ij. de anima
Excellēs sensibile corrūpit sensū. et sic filij is
rael nō potuerūt intendere in faciē moysi sic
Exo. xxxiiij. ‹ Sed d. quō corpus xp̄i potu
it esse palpabile cū sic esset subtile. Rñdetur
s̄m gre. xiiij. mo. ca. c. ꝙ in corꝑe glorioso sūt
duo scꝫ corpulentia et subtilitas. et tñ nō sūt
eiusdē generis. vnū ꝑtiuet ad naturā. alterū
ad gl̄am. Inq̄t em̄. In illa resurrectiōis gl̄ia
erit corpus nr̄m subtile quidē ꝑ effectū spiri
talis potētie sed palpabile ꝑ veritatē nature
vt dicit amb. Propter primū fuit palpabile
ꝓpter sc̄dm potuit sine diuisione clausa ostia
penetrare. Subdit. adhuc aūt illis ñ creden
tibus scꝫ ꝑfecte sed mirantibus p̄ gaudio. de
quo Job. xvi. Iterū videbo vos et gaude
bit cor vr̄m ⁊c. Tūc manifestauit resurrectō
nem suā ꝑ sensum gustus dicēs. habetis hic
aliquid ut manducet̄. Beda. petiuit mādu

care nõ ex necessitate sed ex dispẽsatõe ut oñ
deret se viuentẽ At illi obmlerũt ei partẽ pis
cis assi et fauũ mellis et cũ mãducasset coram
eis sumẽs reliquias dedit illis. Aug. xx. de ci
ui. dei. Sicut aliter absorbet aquã terra sitiẽs
aliter solis radius candẽs. illa indigẽtia. iste
potẽtia. Sic et ẽm aug. nõ egestate sz ptãte
mãducauit z in aliud trãsformauit scz in aerẽ
put sibi placuit. Et dixit ad illos. Hec sunt
verba q̃ locutus sum ad vos scz Lu. xviij. Ec
ce ascẽdimus ihrlẽmã z pfũmabunt oĩa que
scripta sunt p ppbetas de filio hois. tradet. n.
gẽ. et illu. et flagel. et pspu. et postq̃ flagella
uerũt oc. eũ. et tercia die resur. Cũ adhuc es
sem vobiscũ scz i corpe mortali qm̃ necẽ erat
impleri oĩa q̃ scripta sunt in lege moysi. de q̃
iudei ignorãter dixerũt Job. xix. Nos legez
bẽm z ẽm legẽ dz mozi. scz ut testamentum
noue legis cõderet. Tũc aperuit illis sensũ vt
intelligerẽt scripturas scz quas pri nõ intelle
rerũt. Nã iobẽs cũ venisset ad monumentuz
z nõ inuenisset corpus credidit esse ablatum
ideo qz nesciebat scripturas. idcirco illũtauit
eoz intellectũ interi. Job. xxxij. Inspiratio
omnipotẽs dat intelligentiã. Et dixit eis qm̃
sic scriptũ ẽ. et sic oportuit xpm pati z resurgere
tercia die a mortuis. Beda. Nã pditus fuis
set fructus passionis si nõ adesset veritas re
surrectõnis. et pdicare in noĩe eius pñiam et
remissionẽ peccatoz in omnes gẽtes. z bñ dz
oẽs. i. Joh. ij. Ipe est propiciatio p pctis nr̃is
non nr̃is tm̃ sed p totius mũdi peccatis.

De eadem feria. Sermo. lxxxiij

In secdo subiũgit probabilis euiden
tia fuit resurrectõis. d. Quid turba
ris et fluctuas scz ad meã pñiam. et ut qd
ascẽdunt cogitatões in corda vra scz falsa. qz
creditis me eẽ spm̃ dicit venc. Beda. Cogi
tatões bone descẽdunt a deo in corda sic semẽ
desup iacit in terrã. Jaco. i. Oĩe datũ opti
mũ et oĩe donũ pfectũ desursũ est descẽdẽs
a. scz cogitatões male ascẽdũt de corde sicut
uerbe male de terra. Mat. xv. De corde exe
unt male cogitatões homicidia z q̃ coinqui
nãt hoiem. Cirillus. Ex ista reprhẽsiõe habet
q̃ fuit verus deus q̃ in hũanitate erat passus
quẽ nõ latet aliqua cogitatio. iuxta illud ps.
xcvij. dns scit cogitatões hoim. Bern. Oia
q̃ legimus i scriptis sacratũ scripturaz sunt me
dicamẽta nraz aiaz. ¶ Et sic. n. legim⁹
xpm manifestasse suã resurrectõem et pbasse
sic nra spualis pbari dz. Pro nũciauit pacẽ
discipulis. sic nos si ve surrexim⁹ cum xpo
spualiter debem⁹ hãe pacẽ cordi q̃ pax nascit
a tribu. Pro cũ a pctis discia sit q̃etata scz per
pritõem et purgata scz p confessiõz et accusati
onẽ. emdata p satisfactionẽ. ita ut diuina ira
sit placata ut fecit maria magda. Luc. vij. Re
mittunt tibi pec. va. i pa. q̃ pax oriẽ p veram
conuersionẽ ad dẽũ. puer. xvi. Cũ placuerint
dño vie hois inimicos q̃z eius conuertet ad pa
cẽ. nã in veteri testamẽto legim⁹. ad quascũq̃
natões dispsi fuerũt filij isrl cũ ad pñiam cõ
uerterẽt conuertit deus misericors eos ad pa
cẽ. De quo ps. cv. Dedit eos i misc. i dispcũ
oĩm q̃ ceperãt eos. Secdo cognoscit cũ caro
spũi ad obediendũ sit pata. nã hãc rebelliõez
ex pctis primus qz deo nõ obediuit hõ tanq̃z
superiori. iõ suũ inferi⁹ nõ obediuit sibi. ad gal.
v. Caro concu. aduer. spm̃. Jõ hugo de sacris.
Conari dẽm⁹ q̃tũ possum⁹ ut carnẽ spũi sub
dam⁹. Que subiectio figurat Gen. xvi. vbi
dr. Reuertere agar ad dnam tuã et hũiliare
sub manibz eius. hãc legẽ pcepit dns puer.
xi. Qui stultus ẽ seruiat sapiẽti. Quis stulti
or asino corpis nr̃i qui dz seruire spũi. Eccl.
xxxiij. Cibaria vrga et onus asino. i. corpi. Haz
d. gre. Qui corpus delicate reficit hic in spũ
deficit. Tercio cognoscit pax cordis cũ volũ
tas p oĩa sit rõi pformata. z fit cũ p iudiciũ ra
tõis aliqd boni fieri decernim⁹. et statim hꝫ p
desideriũ volũtatis volum⁹. et sic p concordiaz
illoz gra et merita pullulãt in nobis ut exau
diam i desideriis nr̃is De q̃ matth. xviij. Si
duo ex vobis cõsenserit de oĩi re quãcũq̃ pe
tierit fiet illis. z ¶ Secõm signũ spuale
resurrectõis est cũ hõ reprhẽdit in se cogitatõ
nes malas. qz d. ps. cxxxvi. Beatus q̃ tenebit
et allidet paruulos suos. i. cogitatões suas ad
petrã. i. ad xpm. cogitatões s. malas euellẽdo
De quo Isido. Ille intelligit beatus q̃ statim
ut incipit cogitare turpia interficit cogitatus.
Eo q̃ dicit Gre. sicut radix arboris sic cogita
tio cordis. Nã ubi est radix bona. et viridis ibi
viret arbor z rami eius. econuerso vbi radix pu

trescit ibi arbor arescit. sic et homo p cogitati
ones prauas ut patet sup in pcedēti sermōe.
(X) Terciū signū spūalis resurrectōnis
est cū hō ondit cicatrices viciorum et nō abscō
dit illas. Quia scribit puer. xxviij. Qui ab
scōdit scelera sua nō dirigeť. qui aūt cōfessus
fuerit et reliqrit ea misericordiā cōsequetur.
qr dicit Isid. Cōfessio sanat. cōfessio iustifi
cat et veniā impetrat. ut pz in figura de lepro
sis Lu. xvij. Ite ondite vos sacerdotibus. ⁊ fac
tū est dū irēt mūdati sunt in via scz. Qua ppt
dicit aug. in li de peniten. et habeť de pe. di. i.
c. quē penitet. Oīno peniteat et dolorē lacri
mis ondat. repñtet vitā suā deo p sacerdotē
pueniat iudiciū dei p cōfessionē ⁊c. Et sic oñ
dat manus et pedes. i. pctā opis ⁊ intentōis
(Y) Quarto resurrectio spūalis pbatur
p tactū aduersitatis et tribulatōis cū hō illā
equanimiter sustinet De quo Ecci. ij. Omne
qd tibi applicitū fuerit accipe ⁊ in dolore susti
ne et in hūilitate tua patientiā habe qm ī ig
ne pbať aurū et argentū hoīes vero receptibi
les in camino hūiliationis. Et. xxviij. Vasa
figuli pbat fornax et hoīes iustos tēptatio tri
bulatōis. Sic pbatus fuit Job. vi. Hec mi
hi sit cōsolatio ut affligēs me dolore nō pcat
hec pbatio spūalis resurrectōis est cū homini
placet ita iusticia sic eius misericordia. ut im
pleať illud puer. xij. Nō cōtristabit iustū qd
qd ei acciderit. Quīto spūalis resurrectio p
bať p gustū eterne suauitatis. Vñ Coloc. iij
Que sursum sunt qrite q sursum sunt sapite
qr d. Hiero. Nō pñt misceri vva vanis. eter
na caducis corpalia spūalibus sūma imis vt pi
ter sapias que sursum sunt et que sup terram
Et in hoc dñs pbauit resurrectōem suā come
dendo ptē piscis assi et fauū mellis ad desig
nandū q spūaliter resuscitati dñt dulcedinē
hūanitatis et diuītatis eius pgustare q p pis
cē assum et fauū mellis designať. De q gre.
Quid designari volumus p piscē assum nisi
deū et hoīez passum. hic piscis captus est trās
torrentē cedrō. hic piscis incisus p omia mē
bra assus in igne charitatis circa lignū crucis
in passione. Et fauus ē mel in cera. sic hic ē de
itas in hūanitate. nā cui cibus iste sapit signū
resurrectōis vere est. ut pz de beato aug. qui
dixit. Nil mihi sapit. nil me delectat nisi de te
audire et de te loq.

Dominica. i. post pas cha. Sermo. lxxxiiij

Gauisi sunt discipuli viso dño.
Job. xx. In sūma euāge
lij duo innuunť. Primo grosuz
signū diuini amoris. s. ī multipli
ci xpi apparitōe. ibi. cū sero fa. esz Scdo sub
iungiť copiosū donū digni dulcoris. s. in spūs
scī donatōe. ibi. accipite spi. s. De prio d. Cū
sero factū esset ī illa scz die glose resurrectōis
Notādū q pñs dñica hz duo noīa. Prio dr
recōciliatōis. nā sic in veteri testamto filij isrl
p agnū paschalē recōciliabanť dño ⁊ inimici
corum submersi sunt ī mari. de q filij isrl multū
gauisi ceperť cāticū nouū cātare exo. xv. Sic
nūc ⁊ nos recōciliati sum⁹ p esuz agni pascha
lis. i. corpis xpi. et egiptij. i. diaboli submersi
sunt in mari rubro. i. in sanguīe xpi. de q no
uū hymnū deo decātem⁹ scz alla. qd licz poc
tauam cātauim⁹ tñ hodie duplicať ad signifi
cādū duo acta in recōciliatōe scz adeptonez
grē et glē. sz scdm alla repetiť ppter duplicez
glam. s. corpis et aīe. ibi. n. erit pax pfecta Le
uitici xxvi. Dabo pacē in finibus vrīs. i. potēti
is. ibi rō nō hēbit errorē. mēoria nō obliuio
nē. volūtas nō pūā affectōez. Ibi erit plenū
gaudiū. Isa. li. Gaudiū ⁊ leticiā tenebūt fu
giet dolor ⁊ gemitus. Tūc. n. vere gauisi erūt
discipuli. Scdo dr dñica ī albis. qr in primi
tiua eccia nup baptisati ābulauerūt ī albis ve
stibus. sic et nos qr nup baptisati sum⁹ ī aqs la
crimarum et in riuul pñie. g hodie in albis cōsci
ētijs apparere debem⁹. de q introitus. i. pet. ij
Quasi mō geniti infātes. s. viuatis. ⁊ sine do
lo exñtes lac cōcupiscite. s. diuīe dulcedīs nō
grossum cibū pcti. Hoc etiā petit eccia in col
lecta. psta qs omps de⁹ ut q festa paschalia p
agim⁹ hec te largiēte moribus et vita teneam⁹
(A) Si vis tenere et rite celebrare festa pa
schalia ābulādo ī albis ꝯsciētijs tūc cōsidra
exēpla et desideria q te optz hre. Prio optz
te mūdū fugere. de q epla q hodie scribiť. i.
Job. v. Oē qd natū est ex deo vincit mūdū
i. blādimēta et vanitatē mūdi. Aug⁹. in ser.
dñi de mōte. Si te delectat mūdus sp es im
mūdus. Nā cris. sup math. Difficile est vir
in mūdo positū iusticiā seruare immaculatā.

qꝛ dr. i. Joh. v. Totus mūdus in maligno
positus ē. igit. i. Joh. ij. Nolite diligere mū
dū Rō Jaco. iiij. Adulteri nescitis qꝛ ami
cicia mūdi inimica est deo. Et inimicꝰ dei cō
stituit qui amicus est huius seculi. Grego.
Nemo pt hic gaudere cū seculo et ibi regna
re cū xpo. qꝛ ꝑm aug. gaudia mūdi sunt vene
na dyaboli. Ambro. de fuga scli. Qui saluꝰ
eē desiderat sup mūdū cōscendat. (B)
Secdo optet mortē meditari. et tāgit h in e
uāgelio. cū sero factū esset. sero est meditatio
mortis et finis. h em maxime retrahit hoīez
a pctō ne recidiuet. Aug. i li. exhorta. Nihil
sic hominē a pctō reuocat sicut mortis medi
tatio. videmus nāq ꝙ sicut nauta locat se in
fine nauis cū rite vult nauem regere. et vita
nra est tanq nauis in medio maris ut dicit
Sap. v. q ptrāsit fluctuātē aquā. Qui igit
rōnabiliter vult illā dirigere optet finē vite
sue respicere et recordare. de q Ecci. vij. me
morare nouissima et in eternū nō peccabis.
nō in auaricia supbia vel luxuria. Nō in auari
cia. qꝛ dr. i. Thi. vi. nil intulimꝰ in hūc mun
dū haud dubiū qꝛ nec auferre quid possumꝰ
Job. i. Nudus egressus sum de vtero mris
mee nudus reuertar illuc. ps. xlviij. Reliqnt
alienis diuitias suas. Nō peccesi supbia Ecci
x. Quid supbis terra et cinis. qd hodie vis
te extollere sup alios cras eris forte sub eoꝝ
pedibꝰ. Aug. O hō agnosce te mortalē ⁊ frā
ge elatōem. Nō etiā peccabis ī luxuria. Gre.
Nihil sic edomat carnis desideria sicut mor
tis memoria. qꝛ momētaneū ē qd delectat. e
ternū aūt qd cruciat. Et ꝙ corpus hodie de
licate nutritū cras erit cibꝰ vmiū. Et sic mor
tis memoria aufert oīa illicita gaudia. Ecci
xli. O mors q amara ē memoria tua. Aug.
li. i. de ciui. Non multū est ꝙ moriam sz q ire
cogamur. Athanasiꝰ Qui bona egerūt ibūt
in vitā eternā qui vo mala in ignē eternum
Tūc qd pderint tibi oīa mūdi gaudia et ho
nores cū oīa trāseūt velut vmbra. Sūt enīz
multi nolentes audire loq de morte qd ē sig
nū stulticie. Gre. Tota vita sapiētis dz esse
meditatio mortis. rō gre. Valde se solicitat
in bono ope qui sp cogitat de extremo fine.
(C) Tercio dz sensus refrenare. et tangit ī
textu cū dr. fores erāt clause. i. sensus exteri
ores et interiores. Interiores scz cogitatio
memoria et imaginatio. nō cogitādo memo
rādo vel imaginādo turpia. puer. iiij. Omni
custodia serua cor tuū. s. a malis cogitatiōibꝰ
et imaginatōibꝰ qꝛ ex ipo vita pcedit. Ber.
Cogitatōnes male cū in aīa ludūt illudunt.
Aug. Quidqd pudet hominē dicere pude
at et cogitare. qꝛ cogitatōes cathenā parāt in
fernalē. ut supra. Jō ysa. xxvi. Popule meꝰ
intra cubicula tua et claude ostia sup te. Itē
fores nō interiores sed exteriores sensuum.
Arist. Nihil est ī intellectu quin prius fuit in
sensu. Hiere. ix. Ascendit mors p fenestras
nras scz sensuū exterioꝝ. Bern. Habeat hō
sensus suos nō duces sed seruiētes. ut visuz
auditū ⁊c. De visu. gre. Nō licet intueri qd
nō licet ꝯcupisci. Vn eua fructū vetitum nō
cōcupiuisset si non aspexisset. Tren. iij. Ocu
lus meus depdatus est animā meā. Et ideo
ingredere et claudere in medio domꝰ tue scz
ꝯscie. (D) Quarto ꝙ dz frequēter orare
Et notat in h ꝙ erāt simul in orōe cōgregati
Sic pariter et nos. i. pe. iij. Oēs vnanimes
in orōe estote. Mat. xviij. Si duo ex vobis
cōsenserint sup terrā de omi re quā petierint
fiet illis a pre meo qui in celis ē. Leo papa.
Multo magis obtinet pctōꝝ remissio cū to
tius eccie quasi vnius est orō. Si vnanimis
tm valet depcatio duoꝝ. qd vbi milia multo
rū. Isido. Quotiēs hō tāgit vicio dz subse
q orō (E) Quinto optz deū timere. Ecci
ij. Fili accedēs ad seruitutē dei sta in iusticia
et timore. qꝛ dr Ecci. i. Timor dni expellit
peccatū. nā q sine timore est nō poterit iustifi
cari. Jō puer. xxviij. Btūs hō q sp ē pauidꝰ
Crisꝰ. Timor dei corrigit pctm. timor hoīm
differt nō aufert volūtatē male faciēdi. De q
Ecci. xxvij. Si nō in timore dni tenueris te
instāter cito subuertet domus tua. Qua ppt
docz Boe. Magna nobis indicta ē necitas
pbitatis cū oīa agamus añ oculos iudicis cū
cta cernētis. Nā quis latronū vellet furari in
cōspectu iudicis. et sic p timorē dni declinet
oīs a malo. puer. xv. Jō gre. i. v. mora. dic.
Via dni incipit a timore. Cui cōsonat ps. cx
Initiū sa. ti. dni. qꝛ ꝑm Aug. timor locū ppa
rat charitati ⁊ retrahit hoīez a pctō. ut hēt in
canone. xi. q. iij. q omipotentē. Qui omipotē
tē deū metuit nō ꝯ euāgeliū xpi nec ꝯ apl'os
nec pphetas vel sanctoꝝ patꝝ instituta agere

aliq̄d vllo mō ꝓsentit. ꝓterea Ber. ꝓmdat ni
morē dei dicēs. In veritate ꝓpi nihil ita effi/
cax ad gr̄am dei ꝓmerēdā ꝓcuādā et recupan
dā q̄ṡ si oīm tpe inueniaris non alta sape sed
timere. qz scribit Eccī. xv. Qui timet deū fa
ciet bona. ⁊ tāgit ibi ꝓpt metū iudeoꝝ. ¶ F/
Sexto optet p̄uā societatē vitare. ⁊ innuit i
b̄ q̄ xp̄s ñ apparuit alicui malo p⁹ resurrectio
nē. sic tm si ve resurrexisti cū xp̄o quersare bo
nis. iuxta dictū senece. Cū bis quersare qui
pñt te meliorē facere. qz d. p̄s. xvij. Cū scō
scūs eris ⁊ cū puer. p. De q̄ eccī. xiij. Qui te
tigerit picē inq̄nabit ab ea. et puer. xiij. Qui
cū sapiēnb gradit sapiēs erit. ⁊ amic⁹ stulto
rū sil̄is erit ill̄. Si igit in b̄ sacro tpe euaḷisti
carcerē dyaboli fuge ⁊ scurrilia ei⁹. eo q̄ dic
Sen̄. Vel⁹ ē malo⁹ odiū q̄ṡ ꝓfortiū. nā ba
bet in cano. xli. di. et ē aug. i li. q̄st. euāgel̄ij.
q̄d dicit. Societas req̄rit ꝓcordiā mor⁹. Si
societas bona mores boni. si vo mala tūc im
plet illud q̄d scriptū ē in cano. xxiij. q. iij. d̄ḷ
q̄s. Difficile est incorruptū p̄manere q̄ corru
pto sociat. Nā d. ap̄l⁹. j. Cor. vi. Que so/
cietas lucis ad tenebras q̄ aūt quēdo xp̄i ad
belial. Et eccī. xiij. Si cōicabit lup⁹ agno ali
q̄n sic pctōr iusto. nā sic vnū lumē ab alio ac
cēdit. sic fit meliorat̄o vite ab boīe bono. iux
ta ill̄d p̄uer. xxvij. Ferrū ferro exacuit. sic bō
exacuit facie amici sui ¶ G ¶ Septio optz
vbū dei attēte audire. et notat in b̄. qz ī illa
apparitōe apuit eis sensū vt intelligerēt scrip
turas ut hēt Lu. xxiiij. sic et nos ut hortam̄r
sup ezech. Gre. ut oēs q̄ viā vite scire dēl de
rāt vbū vite audire dñt. qz ē lucerna illumi
nās. iuxta ill̄d p̄s. cxviij. Lucerna pe. m. v. t.
vbi Cassio. sup p̄s. Scinit ꝓpheta multos la
q̄os in mūdo. iō petit dei vbū ꝓ lūie ne erra/
ret ī itinere. Nā d. hugo. i li. de aīa. Nihil ita
a malo revocat et ad bonū incitat sic dei vbū
Cui ꝓsōat gre. sic stellas celi ñ extinguit nu
bes. sic mītes liberētel sacris scripturis ñ obscu
rat mūdana iniq̄tas. ē nāq̄ dei vbū fm gre.
cibo aīe. Et ra sūt genera hoīm q̄ ñ pñt eē diu
absq̄ sūptōe cibi sine grauamīe. i. puuli ⁊ in
firmi q̄ nouiter ꝓualuerūt. et exñtes in itinere.
Primi sunt puuli. et sic penitētes. de q̄b in
troitus bodie dicit. Quasi mō ge. infā. lac ꝓ.
i. per. ij. Secūdi sunt q̄ nouiter ꝓualuerūt ex in
firmitate. et tales itez sunt penitētes de infir
mitate. i. aīe resurgētes. Tercij sūt in itīe ere
ꝓstimti. quales itez sūt penitētes q̄ ī b̄ secl̄o
quasi in itinere ꝓstituti pegrinant et tēdūt ad
celestē patriā. qua ꝓpt indiget cibo spūali. Et
de eis dici p̄t ill̄d. iij. reg. xix. Surge et ꝓme
de. grādis. n. tibi restat via. alias impleret in
eis illud Mar. viij. Si dimisero eos i domū
suā ieiunos deficiēt in via. d. glo. Perit qui
sine pane celesti ad p̄tiaz tēdit. De q̄ et p̄s.
cvi. Esurientes et sitientes aīa eoꝝ in ipis defecit.
in pctis scz. ⁊ itez. ci. Atuit cor meū qz ob. sū
ꝓme. pa. m. ¶ H ¶ Octauo optz passionis
dñice recordare. et tāgit notāt in term cū dic
oñdit eis manus et latus. i. cicatrices vulne
rū reseruatas. Nā xp̄s reseruat cicatrices vul
nez ñ ad defectū scz. ꝓpter nīm mulaplicē ꝓfe
ctū. p̄mo ad ꝓbādū resurrectōez q̄ idē surrex
it de sepulchro q̄ pepēdit i ligno. de q̄ Lu. xxi
iij. Videte manꝰ m. et pe. m. q̄m ego ipe scz ip
le de q̄ scribit Isa. lxiij. ego q̄ loq̄r iusticiā et
ꝓpugnator sū ad saluādū. Eodē mō d. aug.
Judicia martirij remanebūt in corp̄ib⁹ glōi
catis. Secūdo ad ꝓmēdādū ei⁹ dilectōez. ō q̄
Apoc. i. Dilexit nos lauit nos a pctis nīis
sanguīe suo tc. vbi ber. In q̄ illuxit clari⁹ q̄
nos dilexit dñs q̄ṡ in suis vulneribꝫ. Terco
ad ip̄ioꝝ cōfusionē. Ysa. zacharie. xij. Aspici
ent ad me quē cōfixerūt. i. iudei ⁊ gēiles. ut
hēt Apoc. i. Videbit eū oīs oculꝰ et q̄ eū pu
pugerūt. ñ solū iudei sz et noui crucifixores.
de q̄b hēb. vi. Rursū crucifigētes sibimetip
sis filiū dei ⁊ ostētui hñtes. O q̄ dura q̄dela
durior sūa durissima vindicta erit talib⁹ in
gratis pctōrib⁹. de q̄ apl̄s. hēb. x. Irritā quis
faciēs legē moysi sine vlla miseratōe duob⁹
vel trib⁹ testib⁹ morit. q̄to magis putas de
terioza mereri supplicia q̄ filiū dei cōculcaue
rit et sanguinē testamī pollutū duxerit i q̄ sā
ctificatus ē et spūi gr̄e ꝓtumeliā fecerit ¶ J ¶
Quarto ꝓpter bonoꝝ exaltatōez. nā d. beda
Magnū erit gaudiū videre cicatrices vulne
rū. nā ibi ē fortitudo martiꝝ ⁊ salꝰ oīm nīm.
tūc ꝓplebit illud Job. xxi. Itez videbo vos
⁊ gau. cor ve. Multo fuabit cicatrices vulne
rū ꝓpter nr̄am informatōnez ut nos doceret
mēte portare cū ap̄l⁹ ad Gala. vi. Ego stig
mata dñi ihū in corpe meo porto. et ad phil.
ij. Hoc sentite in vobis q̄d i xp̄o ihū. i. ⁹ pal
sionē. nā meditatio dñice passiōis ē remediū

ptra oĩa pctã ut d. ber. Nihil ita efficax ad sanãdũ pctõr vulnera sicut meditatio passiõis xpi sedula. iõ si ąs ẽ frigidus in amãdo vide at latus xpi iuxta cor pforatũ et inflamabitur ad amorẽ. vñ Cañ. viij. Pone me ut signaculũ sup cor tuũ. si aũt tepidus ąs ẽ in opando videat ei⁹ manus pforatas ⁊ incitabit ad laborẽ. Nã ipe d. Isa. xlix. Ecce i manibꝫ meis descripsi te. si ąs est timid⁹ i aduersis sustinẽdo respiciat pedes pforatos. et animabit ad supportãdũ. qr d. gre. Si passio xpi intuet nil tã graue qđ nõ eą aĩo sustinet ⁊ sic meditatio xpi retrahit a malo et trahit ad bonũ vñ ber. Nõ si vis de vmte in vmtẽ puehi si vis de gẽa in gẽaz ꝓmoueri. de amore i amorẽ. de luce ad lucẽ. ꝺ bono i melĩ⁹ pficere. passiõis xpi recordare. Nã talibꝫ dicet paxvobis

℟ Pro ą scięndũ d. hug. de claustro aníe. ꝙ quadruplex ẽ pax. s. inordinata. simulata i ąnata et impata. Pria ẽ pax inordinata s. cũ lupior obedit inferiori ut rõ sensualitati. ꝺ ą puer. xix. Nõ decz seruũ dñari pncipibꝫ. id ẽ carnẽ spũi. ⁊ sic adã obediuit eue. de ą oĩ nãta orta ẽ mitia. ut hẽt gen. iij. Ex eo ꝙ obedisti voci vxoris et ꝓmedis. &c. maledicta terra. Iõ gre. nazanzen⁹. melior ẽ pugna ą nos ꝺo mamos facit qz pax ą a deo sepat. qualis ẽ ista vbi sensualitas dñat rõi et caro spũi. de ą aplus. ro. viij. Si ẽm carnẽ vixeritis mori emi. Secũa ẽ pax simulata. ut pax iude ą osculo pacẽ sibabat quã in pectore ñ hẽbat. cui saluator luc. xxij. Juda osculo filiũ hois tradis. Et talẽ exhibuit ioab amase. ij. Reg. xx. Sal ue mi fr et effudit itestina eius ex vulnere ą pcussit eũ i inguine. O qz plures sunt hodie tales. de qbꝫ ps. xxvij. Loquũt pacez cũ pximo mala aũt i cor. e. Tercia ẽ pax inquinata s. eoz ą sũt pcordes in malo. de ą gre. i pastorali. Sicut multũ nocz si vnitas deest bonis sic noxiũ est si adest malis. et sicut optãduz ẽ ꝙ bom pacẽ hẽant. ita desiderãdũ ẽ valde ꝙ mali pcordes nõ sint. eo ꝙ d. Isi. Cõcordia malor delatio ẽ bonor. iõ ps. lxxij. Zelaui sup iniqs pacẽ pctõr videns. Quarta ẽ pax impata. de qua apls ad ephe. iiij. Solicti si ds seruare vnitatẽ spũs in vinculo pacis. ⁊ hec pax hĩda est cũ tribꝫ scz cũ hoibꝫ cũ nobisip sis. et cũ deo. Pro cũ hoibꝫ. de ą apls ad ro. xij. Quãtũ in vobis ẽ cũ oibꝫ hoibꝫ pacẽ habentes. dicit notãter. qz tũ in vobis ẽ. nã ą vt pacificus est belligerãdo est pacificus. Unde ẽm aug. Pacẽ dz hre volũtas. bellũ necitas hostẽ pugnantẽ necitas ꝓmat et nõ volũtas ut eos quos expugnas ad pacis vnitatẽ vincẽdo pducas. et sicut rebellãtis violẽtia reddi tur. ita victo vel capto hosti iã misericordia debet. marie in ą pacis ꝓturbatio nõ timetur Sic fecit dauid sauli. i. Reg. xxiiij. hinc i ps cxix. d. Cũ bis ą oderũt pacẽ erã pacificus.

¶ Scđo pacẽ debem⁹ hre cũ nobisipis. ꝺ qua ps. cxxi. Rogate que ad pacẽ sũt ihrlm. et. ij. macha. i. Adaptat dns cor vtm in lege sua. et in pceptis suis et fa. pa. De qua pace d. Cassiod. Pax va ẽ pcordia hre cũ bonis moribꝫ. et lingare cũ malis et cũ vicijs. ⁊ hec pax ptinet ad elcos dei quã xps reliqt discipulis in testamẽto Joh. xiiij. Pacẽ meã do vobis. s. pacẽ cordis. nã ẽm fulgentiꝰ. sapiẽtes maiorẽ pugnã gerũt cũ vicijs qz cũ viris. de hac pace d. ps. xxxiij. Inqre pacẽ et psequere eã. Et ad hęb. xij. Pacẽ sequimi scz cordis sine qua nemo videbit deũ. ¶ Ij ¶ Pro ą scięndũ. ad habendũ pacẽ cordis multa requirunt. Prio pctõr vitatio. non. n. pt hre cordis pacẽ ą male viuit. vñ ps. xxxvij. Nõ est pax ossibꝫ meis a facie pctõr meorũ. quia scribit Ecci. xxxiij. Precordia fatui quasi rota currus. qr est in cõtinuo murmure cõscientia pctõris. Isa. lvij. Nõ est pax impijs dicit dns. qr tales iacẽt in spinis viciorꝫ et portãt onus diaboli. Et vmis cõscie mordet eos. et carẽt pace cordis. Scđm qđ causat pacem cordis est cõfessionis frequẽtatio Unde ysa. lvij. Creaui fructũ labiorũ pacẽ. Et sic acquisiuit pacem cordis dauid p cõfessionẽ delicti ij. Regum. xij. Peccaui domino. Cui ait nathan transtulit dominus peccatũ tuum. Jđo Augustinus. O qz salubre verbum peccaui. Sunt tres sillabe. et facit dimittere peccata triplicia. scilicet cordis oris. et operis.

¶ Tercio est iusticie operatio. Unde Isaie. xxxij. Et erit opus iusticie pax. et psal. octuagesimoquarto. Justicia et pax oscularte sunt. nam opera iusticie faciunt pacẽ psci ẽne scz cum homo facit quod debz. tũc opa iusticie psciam excusant. Unñ Isa. lx. Ponã visitatõem tuã pacẽ et ppositos tuos iusticiã Quartũ est terrenor moderata occupatio.

Nã multa occupatio aufert pacẽ. De q̃ Lu. x. Marta martha sollicita es et turbaris erga plurima Dicit nãq; verũ. Sicut puluis inie ctus oculis. sic occupatio tpaliũ facit turba tõem mentis. nã occupatio tpaliũ causãt sol licitudinẽ. iõ gre. Quid laboriosius q̃ terre nis desiderijs insistere. et q̃d quietius q̃ ni hil in hoc mũdo appetere. Quito q; hõ nõ in tromittat se de nõ pnentib; ad se. nã dilata tio nimia solet hre scissurã ut dicit ver. et p uer. xxviij. Qui se iactat et dilatat iurgia cõ citat De dilatatõe tali rep̃hẽdit petr⁹ Job. vl. dicẽte sibi dño. q̃d ad te m me seq̃re. r di scipulis Actu. i. dixit. nõ ẽ vr̃m nosse tpa vel momẽta. Nã habet Luce. xi. Qui nõ colli git mecũ dispgit. vbi Aug. Quãto hõ coꝛ di suo vicinioꝛ tãto fit deo pximioꝛ. Sextus est sacre scripture dilectio. De quo ps. cxviij. Par multa diligẽtib; legẽ tuã. Nã sic pisci in aqua pacẽ hz et quietẽ. extra aquã vo pal pitat ut habet Thobie. vi. Sic coꝛ hũanũ in aqua sapie salutaris q̃escit. extra vo iq̃etat Jõ biero. Ama scias scripturaꝝ et carnis vi cia nõ amabis. ¶ Tercio debem⁹ hre pacẽ cũ deo scz p obediẽtiã mandatoꝛ. Nã p inobediẽtiã ont discoꝛdia. sic habet Job. ix. Quis restitit ei et pacẽ hũit. q. d. nullus. Nã de talib; ps dicit. xiij. Cõtritio r infelici tas in vijs eoꝝ et viã pacis nõ cognouerunt Nã ꝯm aug. Pax cũ deo ẽ a volũtate dei nõ diuidi. et in eis q̃ solius dei sunt delectari Et q̃ hãc pacẽ hñt scz cũ deo tales triplex pax pseq̃t. scz in extremo iudicio et in celo. Prio in extremo. Ob id eñ thobias ut habet .iij. c. oꝛauit dicẽs. Et nũc dñe ꝯm voluntatem tuã fac mecũ et p̃cipe in pace recipi spm̃ meũ p hac pace oꝛauit Symeon Lu. ij. Nũc di mittis r̃c. hãc impij nõ hẽbũt. vñ. ij. paliꝑ. xv. In tpe illo nõ erit pax egrediẽti et ingre diẽti sed terꝛoꝛes in cũctis habitatoꝛib; terraꝝ Rõ aug. qz vnaquaq; culpa ẽ sibiipi pena. ¶ Secũdo tales hẽbũt pacẽ in iudicio. Vñ Isaie. xxvi. Ignis hostes tuos deuoꝛet dñe dabis pacẽ nobis. Rõ verũ. Nil securi⁹ trãquilla cõscia. trahat mũdus. doleat coꝛp⁹ terreat dyabolus. illa ẽ secura. Jõ aug⁹. Si times iudiciũ coꝛrige cõsciam. Talẽ pa cẽ impij nõ hẽbũt. qz dicit Anſ. O q̃te an gustie erunt reprobis si vidẽt sursum vident iudicẽ iratũ. si deoꝛsum vidẽt pnã ꝑparatam Si introꝛsum tũc inspiciũt cõsciam vrgentẽ. si extroꝛsum vident dyabolũ eos accusantẽ. Tercio hẽbunt pacẽ in celo. De quo Isaie xxxij. Sed habit ppl⁹ meus in pulchritudine pacis q̃ par nulla rũpit discoꝛdia. De qua Leui. xxvi. Dabo pacẽ in cũctis finib; vr̃is i. in cũctis potẽtijs voluntatis. et ñ erit q̃ exter reat. hãc pacẽ dei fili⁹ chare emere voluit. vt d. Crisost. Nã p ea fili⁹ dei passus ẽ crucifix⁹ et sepultus. Pro illa pace hñda voluit quasi mẽtimoniũ ꝓhere cũ soꝛoꝛe nr̃a. s. hũana nam ra. ut pacẽ celestẽ hr̃em⁹. Hec ẽ par q̃ a q. aug. qs ñ desiderat illã pacẽ vbi amic⁹ nõ et it. inimic⁹ nõ intrat. nullus tẽptatoꝛ. null⁹ se dicios⁹. nullus fatigãs existit. hec pax cele stis ciuitatis ẽ ordinatissima. societas feuẽdi deo et inuicẽ in deo. hãc pacẽ ipij ñ hẽbunt. qz de eis d. aplus. i. Thes. v. Cũ direꝛit pax et securitas tũc repẽtinus eis supueniet itẽri tus. iõ hortat nos. ij. ad Coꝛ. xiij. Pacẽ hẽte r deus pacis r dilectõis erit vobiscũ. ad quẽ nos pducat r̃c.

De eadem dominica Sermo. lxxv.

Accipite spm̃ sanctũ quoꝝ remiseritis pctã remittunt eis. Joh. xx. ¶ Illa ẽ scõa ps p̃cipal⁹ ist⁹ euãgelij in qua dixi innuit copiosum donũ digni dul coꝛis scz i spũs sci donatõe. d. accipite spm̃ s. Dic aug. xij. de ciui. dei. et li. iij. de trini. Fla tus iste ñ fuit subã s. s. hz demõstratio p ogru tus ist⁹ ñ fuit subã s. s. hz demõstratio p ogru am significatõez a pre et a se. s. filio spm̃ scm̃ pcedere ex eo sicut flatus pcedit a coꝛde et ab aia. sic s. s. a pre r fi. Hz. d. si p⁹ resurrectõz dedit eis s. s. q̃d op⁹ fuit postea dare scz p⁹ ascẽ sionẽ dñi. Rñdet q; nũc dedit eis spiritum sanctũ sed nõ ad oẽm effectũ. sed p⁹ hoc dedit eis ad oẽm pfectõez. Actũ dicit gre. in ome. Spũs sanctus bis datus fuit semelin terris ad dilectõem pximi. postmodũ de celis ad di lectõez dei. Et subdit. q̃z remiseritis peccata r̃c. ¶ Ex magnũ donũ dedit sacerdotali dig nitati nõ aurũ nõ argentũ. sed. s. s. ¶ Sed d. videt q; sacerdos nõ hñs spm̃ scũm nõ posset remittere pctã. Rñdet sanc. Thom. pte. iij. q. lxiij. ar. v. iu. resp̃ns. ad primũ ar

gumentū. q̄ pcā remittunt virtute ſpūs ſ. nō autē oꝑtet q̄ ſacerdos ſit ſcūs. qz deus ē pricipale agēs ſacerdos ut miſter. Figuratur iij. Regū. v. licet gieſi fuit ſeruus helizei auatus ꝓpter hoc nō fuit impedita ſanitas naamā leproſi. Et ſic ſacerdos nō remittit rōe ſui me rū ſed rōe officij. ergo nō oꝑtet q̄ hec gratia ſit in ſacerdote ſz in ſacramēto. Sacramētū aūt dz ſe ut medicina. Sed quid confert ad medicinā ſi medicus eſt pulcer vel diffōrmis eger vel ſanus. Itē habet ſe ſicut lumē. qd cōfert ſi portans lumē ſit cecus vel videns. Itē habet ſe ſicut panis. qd cōfert cōferens panē ſit ſatur vel famelicus. Idcirco nō oꝑtet q̄ hec gratia ſit in ſacerdote. Dz d. tñ xp̄s Mat. xvi. Petre tibi dabo claues regni celorū. Ñūcet ibi fuit ꝓmiſſio hic aūt confirmatio. Nec ergo quis diceret q̄ petrus ꝑ negatōem pdidiſſet hāc gratiā tō ipe nūc cōfirmat. ¶ D. Aūtñ ſciendū ad hāc dimiſſionē peccatorū ut ſortiat effectū triplex ꝓcurrit iudiciū. Primo dei q̄ cōtritōem donat. et remittit culpā et penā eternā. Lu. v. et mar. ij. Quis ꝑt pcā dimittere niſi ſol⁹ deus. Iſa. xliij. Ego ſum ipe qui deleo iniq̄tates tuas. Apoca. iij. Ipe eſt qui aꝑit et nemo claudit. claudit et nemo aꝑit. Secōm eſt iudiciū miſtri. i. ſacerdotis qui inſtrumētaliter opat ad iuſticiā penitētis ſcz diſponēdo et nō ipam iuſtificatōem vel gratiā cōferēdo principaliter. Quia hoc eſt ſolius dei. Cui ſi fortaſſis aliq̄ caſu ante abſolutōem ſacerdotis aliqs nō eſſet bñ diſpoſitus ad gratiam ſuſcipiendā in ipa cōfeſſiōe et abſolutōe ſacramēti tali gratiā ꝓfectū. i. augmentū gre. Unde ambro. li. de paradiſo. et habet de pñia. di. i. Nō pōt. vbi inquit. Nō ꝑt quis gratiam dei celeſtis accipe niſi purgatus fuerit ab omni ſorde peccati ꝑ penitentie confeſſionē. Et aug. in li. de pñia. Et habet de pe. di. i. Agite pñiam quales agit ī eccleſia ut ozet ꝓ vobis eccia. et nemo dicat ſibi occulte ago apud deū ago. nouit deus q̄ mihi cognoſcit que in corde ago. Ergo ſine cā dicū eſt. Que ſolueritis in terra ſoluta erūt et in celo. ergo ſine cā claues date ſunt eccie dei. fruſtramus euāgelū dei. fruſtramus verbū xp̄i ſi pmittimus verbis q̄ ille negat. nō ne nos decipimus. ꝛc. Terciū eſt iudiciū celi. i. approbatio celeſtis curie. Primū iudicium ꝓſupponit ſcz iudiciū dei. Icōm debet ſeq̄ terciū tunc ſequet infallibiliter. et ſic verificabit illud. Quoz remiſeritis pcā remittunt eis ſcz claue nō errāte. ¶ T. Pro q̄ ſciendū. ex hac lra innuit ſacerdotalis dignitas. De qua gre. Grādis honor graue onus. dutum eſt qui neſcit tenere moderamia vite ſue q̄ iudex ſit vite aliene qualis ē ſacerdos. vñ ſicut nouē ſunt chori angelorū. ſic nouē ſunt dignitates ſacerdotū. Prima eſt q̄ ſacerdotes ſunt ſup reges et principes terre Ytere. i. Ecce cōſtitui te hodie ſup gentes et regna. De quo ambro. in paſtorali. et habet. xcvi. di. c. duo ſūt. q̄ aurū nō tam pciosius ſit plū bo q̄ regia ptāte ſit altior ordo ſacerdotalis Nihil eſt excellētius in hoc ſeculo ſacerdotibus. nihil pt ſublimius epīs repiri. Inquit eſt hoc mō circa principiū ſui paſtoralis ſcribens. Honor fratres et ſublimitas epalis nullis poterit ꝓpatoribus adequari. Si regū fulgori cōpares et principū vyademati lōge erit inferius q̄ ſi plumbi metallū ad auri fulgorē cōpareſ. Quippe cū videas regū colla et principū ſubmitti genibus ſacerdotū et oſculata eorū vextera orōibo eorum credāt ſe ꝑmuniri. et ibidē. c. impatoz. Impator pōnificibo dz ſubeſſe et nō peſſe. Ber. O venerāda ſacerdotū dignitas in q̄ manibo tāq̄ in vtero virginis filius dei incarnat. hi. n. bñt ptātē claudēdi celū Apoc. xi. qz ligue eoz claues celi fcē ſunt. et qd angelis negatū ē eis ꝑceſſū eſt. i. Thi. v. Qui bñ ꝑſunt ꝑbiri duplici honore digni ſūt Ecci. vij. Honorifica ſacerdotes Et itez. i. ad thi. v. Aduerſus ꝑbitez accuſatōez noli recipe ¶ Aug. in li. q̄ſt. ve. et noui teſt. In q̄libz ſacerdote tria ſūt ſapiēs ꝓſiderāda. prio hūana natura. et in hac filius eſt oibo boibo. ſcdo gra. et ſic aliq̄bus nōnūq̄ ſupior eſt aliq̄bo par. aliq̄bo vero inferior. de hac nullus certe ꝑt loq. i. Corin. ij. Quis eſt ſcit hoīm que ſint hoīs niſi ſpūs hoīs qui in ipo eſt. Tercio dignitas officij. ꝛ ſic ꝑ oībus hoībo ſupior eſt. Primo quia eſt nūcius dei altiſſimi qui excitat ad bellum Malachie. ij. Labia eſt ſacerdotis cuſtodiūt ſciam et legē requirēt ex ore eius q̄ angelus dñi exercituum eſt. Ideo figuratur ꝑ gallū Secūdo eſt os xp̄i cibatum et cibat corda fi

digniter & laudabiliter nouem
prima

deliū. Et est p̄sona publica totius ecclesie. i. Corin. x. Unus panis et vnū corpus multi sumus. Tercio est medicus aiarū discernens vulnera pctō. Ecc̄i. xxxviij. Honora medicū ppter necitatē. Bern. in sermone de cena dñi. O p̄clara o reuerēda o venerāda ptās vīa sacerdotes inclīti et reuerēdi. cui ptāti nihil in celo vel in terra ꝓpari pōt cōsecrare scz corp⁹ et sanguinē dñi nr̄i ihū xp̄i. Sup hac em̄ ptāte vīa sup̄ tā insigni priuilegio vro stupet celū mirat̄ terra. cōtremiscit hō. reuerēt q̄ ꝯplurimū vniuersal' angelica celsitudo Itē est cācellarius dei sciēs secreta in q̄ma/ior hoīe par deo. Item dignitas sacerdotalis claret ex hoc. qz habz reges facere et ꝯsecrare sed oēs reges mūdi nō p̄nt vnū sacerdotē facere. Ideo Gelasi⁹ papa et habet̄. xcvi. di. duo. Duo sunt quibꝫ principaliter hic mundus regit̄. sacerdotalis dignitas et regal' pot̄as

(X) Scdo honorauit eos deus in tpalibꝫ qz illa q̄ sibi deus reseruauit scz decimas oblatiōes et testamēta gratis illis cōmisit ꝓ sustentatiōe cū alios hoīes laborare opteat ꝓ sustentatiōe corpis illius. Quidit de⁹ ut quien⁹ deo seruiāt in spūalibus Ecc̄i. vij. Honorifica sacerdotes et da eis ptes sic̄ mādatū ē nbi. xvi. q. i. decimas. Decimas sacerdotibus ac leuitis a populis reddēdas diuine legis sanxit autoritas. Primo in lege nature Gen̄. xiiij. abrā decias dedit melchisedech sacerdoti. Secūdo in lege moysi Leui. vl. Oīs decie terre siue d̄ pomis arboz siue de frugibꝫ dñi sūt Tercio in lege ꝓphetica Malachie. iij. Inferte oīnez decimā in horreū vt sit cibꝫ in domo mea. Sanc. tho. scda scde. q. lxxxvij. arti. ij. Radix solutōnis decimarū est debitū quo seminantibꝫ spūalia debent̄ tpalia Et aplus. i. Corin. ix. Qui altario deseruiūt cū altario ptic̄pāt. Luce. x. Edētes et bibētes que apud eos sūt. et. i. Coz. ix. Quis pascit gregē et de lacte gregis nō māducat. quis plātat vineaz et de fructu eius nō edit. Sed heu nūc deteriora quecꝫ ac diminuta cū impacia dātes īmurāt. Aug. Dabis impio militi q̄d nō deteris sacerdoti (Y) Tercio honorauit eos emunitatē eis ꝓferēdo. sic q̄ nullus terren⁹ princeps hz sup eos iurisdictōem nec rex nec princeps nec aliquis secularū audeat man⁹ suas violēter eis imponere. et oppositū faciēs est excōmunicatus. xvij. q. iiij. §. sacrilegiū. et seq̄nti. et de pen̄is. c. Si quis suadēte dyabolo in clem̄. Nā si quis cōturbat eos ꝓbis vt facit dñs hoc reputat sibi factū. Zacharie. ij. Qui tetigerit vos tāgit pupillā oculi mei. et ps. ciij. Nolite tāgere xp̄os meos. Nec etiā ꝓphetis meis. Nolite malefacere. Nec etiā ꝓbis sunt molestādi sed honorādi. Dñs dixit ad moysen et aaron. Benedicā benedicentibus vos. et maledicā maledicentibꝫ vos. Dñs etiā ab eccīa sacerdotes sunt priuilegiati intāmm q̄ quicūq̄ cōtra libertatē cleri statuta facit incurrant de ipsa excō municatōem. c. nouerit. Itē nullus princeps audet exactōes facere in clerū. nec aliquis dz ab eis accipe pedagiū alias incurrit ipsaz excōicatōis. ut patet de emunitate ec. qz nōnulli. li. vi. ⁊ de exac. li. vi. c. q̄q̄. Quarto honorauit eos qz ꝓmisit eis aias fideliū. Judit. v. ij. Vos qui p̄sbiteri estis in ꝓpto dei ex vobis pendet aia eoz̄. Reuera est cōmisit ecclesiā scrām Christ̄. Celo ⁊ angelis et oīni creature amplius q̄q̄ scripm. vñ venit de celo ad terrā et triginta tribꝫ ānis seruiuit et amarā mortē sustinuit ꝓ ea. et ideo dat ei corpus suū in cibū et sanguinē in potū et post hāc vitā dat se in celo in ꝓmiū. Hāc etiā cōmisit sacerdotibus cū oīnibꝫ sacramentis. Mat. v. Vos estis lux mūdi. et sic mūdus nihil esset sine luce sic eccīa sine sacerdote. (Z) Quinto honorauit eos qz vult ut discrete obediat̄ eis loco suo. Luce. x. Qui recipit vos me recipit ⁊c. q. d. Qui vos audit me audit et qui vos spnit me spnit. Aug. Quidq̄d nō licet pastoris est ꝓhibere ne fiat. gregis audire vt faciat. q̄ obediendū est eis tanq̄ xp̄o qñ p̄cipiūt celebrare et cetera hmōi. Deutro. xvij. Qui superbierit nolens obedire sacerdotis impio q̄ eo tpe mīstrat dño deo mo ex decreto iudicis morietur hō ille ⁊c. exēplo dathā et chore. Numeri. xvi. Bern̄. Quidq̄d a ꝓlato p̄cipit sic est sustinendum ac si a deo diceretur. Sexto honorauit eos in hoc dando eis potestatem ligandi et soluendi. Mat. decimo sexto. Quodcūq̄ ligaueritis ⁊c. Hec ptās ligandi vno mō intelligit̄ de excoicatione que est gladius spūalis q̄ ē valde timēdus xi. q. iij. sniā gre. Sniā pastoris siue iusta siue iniusta fulmen timēda ē. Alio mō de absolutōe peccatoꝝ

dō. ſā post oct. pasch.

Unde eps dicit eis illud Joh. xx. Quoz remiseritis pctā ꝛc. Septimo in hoc q vocantur angeli in scripturis. Malach. ij. Labia sacerdotis custodiūt sciam. ꝛ legē requirent ex ore eius. quia angelus dñi exercituū est. Rō prima quia angeloz est ministrare. Gregoꝛ. Omnes qui sacerdotis noie cēsent ageli vocantur. nam deo ꝛ hoībz sicut angeli administrant. Heb. i. Oēs sunt administratoꝛij spūs. Nā et ipos sacerdotes deus elegit vt sibi in tēplo suo mīstrent. ij. palip. xxix. Elegit dñs ut stetis coꝝ eo et ministretis illi colaudetq eū ꝛc. et. i. Coꝛin. iiij. Sic nos existimet hō ut ministros xpi. Scdo angeli ē mini q fertis vasa dñi Reuera ipi sunt vasa dei. i. Coꝛ. vi. Nescitis qm mēbra vra sunt tēplum spūs scī. O q mūdi deberēt esse. ps. c. Ambulās in via immaculata hic mihi ministrabat. Econuerso Leuitici. xxi. Hō de semie aaron qui habuerit maculā nō offeret panes deo suo nec accedet ad ministeriū ei⁹. Bern. O sacerdos quotidie os tuū efficit xpi sepulchrū quō exoze tuo egredit falsitas ꝓ quod quotidie ingreditur veritas. quō oculi tui vident vanitatē qui quotidie vident sanctitatē quō extēdis manus ad turpia que tenēt tenētem omnia. nā si agnū figuralē solū qui mundus est vescet magis qui verū deū et hominē Ephe. v. Elegit nos ante mūdi pstitutōnem vt essemus sancti ꝛ immaculati in spectu ei⁹ in charitate. Tercio angeli admonēt homies ambro. in li. officioꝝ. et habet. xciij. q. v. c. de oībz. Quarto angeli q̄tidie deū laudāt. sic et sacerdotes sub pcepto mortali quotidie tenent psoluere septē horas canonicas in laudem dei. ¶ A Octauo in hoc q aliqualit̄ est filis virgini marie. Primo sicut beata virgo ꝓquinq verba cōcepit. Luc. i. Fiat mihi ꝑm verbū tuū. sic et sacerdos ꝓ quinq verba cōficit verū coꝝpus xpi. et sicut immediate p consensum marie fuit totus xpus in vtero. sic immediate post ꝓlatōem verboꝝ trāssubstātiatur panis in verū coꝝpus xpi. Secundo sicut maria post partū xpm portauit manibz sic et sacerdos post cōsecratōem leuat xpm ꝛ manibus tractat et ad infirmos portat. Tercio sicut maria sanctificata fuit in vtero. ps. xlv. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. sic et sacerdos prius cōsecrat et ordinat. q̄ laycus q̄tumcūq sanctus nō pt cōficere vt habet de sanc. tri. et fi. cath. c. i. §. vna vero. v. Et hoc vtiq sacramentū. Nono honorauit sup angelos. Primo q inter plerosq angelos vnus ad vnius aie custodiā deputatus ē Hiero. Magna dignitas aiaꝝ vt vnaquaq ab ortu cōceptōis et nativitatis hoīs habeat ad sui custodiā angelū delegatū. ℌ sacerdos plures. Heb. xiij. Obedite ꝓpositis vestris et subiacete eis. xpi em̄ pervigilāt quasi rōez ꝓ aiabz vris reddituri. Secūdo est angelorum deū videre. Matb. xviij. Angeli eoꝝ in celis sp vident faciē patris mei qui in celis est. ℌ sacerdos tractat et cū hoc sumit. et ꝺ nunq datū fuit alicui angelo. Itē maꝝ est q hz cōsecrare. nā minim⁹ sacerdos pt hoc in terris qd nec maxim⁹ angelus in celis. Bern. O venerāda sacerdotū dignitas in q manibz dei filius tāq in vtero virginis incarnat. Jō aug. In ꝓsecratōe sacre hostie tota celestis curia sibi seruit et dñs celi ad eū descēdit. Gre. Quis dubitat in immolatōis hora celos aperiri Ambro. Non dubites assistere angelos q̄n immolat xpus. Cui xps pt dicere cuilibz sacerdoti illd Isa. v. Quid est qd vltra debui facere et nō feci. Ad talē honorē iste nouꝰ sacerdos miles xpi ē cōsecratus et ꝓfirmat⁹ hodie q cū claue sue lingue aperit celos. Nā ligue eoꝝ claues celi fcē sunt. Apoc. xi. Si hñt ptātem claudēdi celū ꝛc. Et quē celi nō poterāt capere iste hodie suis manibz tractat. Hoc pficit in altari qd xps pfecit in cena paschali dicens accipite et māducate.

Nona dignitas.

Dominica. ij. post pascha. Sermo. lxxxvi.

Bonus pastor ponit aiam suā ꝓ ouibz suis Joh. x. Et legit hodierna die ꝓ euāgelio. ¶ Naturale ē q illa q sūt naturaliter et eēntialr distincta si dñt vniri optz q fiat ꝑ aliqd medium. Spūalr. sic pctōr ꝛ dei sūt distincta ꝺ quo ysa. lv. Sic exaltāt celi a ter. sic exal. sūt vie mee a vijs vris. et cogita. mee a cogitatiōnibus vris ergo si debent vniri oportet q fiat per medium

scz p sacerdotes. Dicit em̄ glo. sup Leuitico
Summa sapiētia omnibꝫ rebꝫ decorē con/
gruenter ordinis tribuit. ita q̄ ima cōiungun
tur summis p media Et sic deus talē ordinē
in ecclesia instituit ut sacerdotes sint media/
tores inter deū et populū ut ip̄i simplices per
ip̄os reducant̄ ad sūmū bonū. De quo leo
papa. Sic ordinata sunt diuina p̄sidia ut in
dulgentiā peccatorū valeat obtinere popul⁹
p suppositōem sacerdotū. Nam dicit gre. na
zāzen⁹. Speciale officiū sacerdotum est esse
mediatores apud deū. Et idem dicit Sicut
in corp̄ibus aliqua sunt membra que regunt
corpus ut oculi. aliqua vero que regunt̄ vt
pedes qui ducunt̄ ab oculis. ita in ecclesia sā
cta instituit deus aliquos rectores. aliquos
subditos Et quales debeant fore rectores in
p̄senti ostendit euāgelio ⁊ in themate p̄misso
vbi dicit. bonus pastor ⁊c̄. In summa euan
gelij duo innuunt̄. Primo se pastorē bonū
p̄nunciat. Secundo pastoris officium decla
rat. Primū patet in principio. Scd̄um ibi.
bonus pastor aīam suā ⁊c̄. De primo dicit.
In illo tp̄e. scz postq̄ xp̄us illuminauit cecuz
natuz interius et exterius. In quo ostēdit se
pastorem verū suarū ouiū. Ideo cōsequēter
subiūxit dicēs. Ego sum pastor bon⁹. Gre.
Nō ex accidente bonus sed essentialiter bon⁹
est s̄m diuinā naturā. Dicit nāq̄ Dyonisi⁹.
Omne bonū suiip̄ius est diffusiuū et ꝯmu/
nicatiuū. sic diuina bonitas largiter se diffū
dit et cōmunicat s̄m omnem dimensionem.
s̄m longitudinē. q̄z a principio mūdi vsq̄ ad
finē oñdit sue misericordie bonitatez. De q̄
p̄s. cij. Misericordia aūt dñi ab eterno et vs
q̄ ineternū. Itē s̄m latitudinē. q̄z bonis et
malis bñfacit. Mat. v. Solē suū oriri facit
sup bonos et malos. et pluit sup iustos et in
iustos. Itē s̄m altitudinē. q̄z his qui sunt in
celo bonitatē suam oñdit. Unde p̄s. xxxv.
Dñe in celo misericordia tua. q̄z remunerat
ibi electos vltra cōdignū. Ro. viij. Nō sunt
ꝯdigne passiōes huius tp̄is ad futurā gloriā
q̄ reuelabit̄ in nobis. Itē s̄m p̄funditatē q̄z
ī inferno oñdit bonitatē misericordie sue. q̄z
punit eos citra ꝯdignū. Itē in medio oñdit
suā bonitatē. hoc est in mūdo p carnis assum
ptōem. De quo p̄s. cxviij. Bonitatē fecisti
cū seruo tuo dñe s̄m verbū tuū. i. s̄m p̄missio
nē tuā. de q̄ virgo maria in cātico Lu. i. Sic
locutus est ad p̄res nr̄os abrahā ⁊c̄. Ideo de
sua bonitate dicit Ego sum pastor bon⁹ ⁊c̄.
C Reuera bonus. nā plura bona exhibet
suis ouibꝫ. primo pascit delectabiliter. Unde
p̄s. xciiij. Et nos p̄plus pas. ei⁹ et oues ma.
ei⁹. Nā pastor d̄r a pascēdo. et sic xp̄s pastor
verus est. Zacha. xiij. Percute pastorē ⁊ dis
p̄gent̄ oues. Hic pastor triplicit̄ nos pauit.
Primo corp̄ali refectōe. Unde p̄s. cxxxv. Cō
fitemini deo celi qui dat escā omni carni. nō
solū hoībus sed et bestijs. Mat. vi. Respici
te volatilia celi q̄ nō serūt neq̄ metūt neq̄ cō
gregāt in horrea ⁊c̄. Ideo p̄s. cxliiij. Oculi
oīm in te sperāt dñe ⁊ tu das escā illorū in tē
po. opor. Et sic pastores sp̄ūales refectōe cor
p̄ali pascere dñt oues. i. Petri v. Pascite q̄
in vobis est gregē dei. Dic nāq̄ amb. in li. d̄
officijs. et hēt̄. xij. q. ij. aurū. Aurū ecclesia
habet nō ut seruet sz ut eroget et subueniat ī
necītatibꝫ paup̄m Iuxta illud Luc. xi. Qd̄
sup̄est date elemosinā. nō dicit s̄uate ad sup
biā et ad gulā ut aliqui faciūt De quibꝫ Eze
chiel. xxxiiij. Ue pastoribꝫ isrl̄ qui pascebant
semetip̄os. et nūc plerīq̄ tales inueniunt̄ q̄
seip̄os ingurgitāt ⁊ obliuiscunt̄ paup̄m. De
talibꝫ d. ambr. et hēt̄. lxxxvi. di. pasce. Pa
sce fame morientē. quisq̄s em̄ pascēdo hoīem
seruare poteris si nō paueris occidisti. Ideo
gre. in ome. Qui nō dat p ouibus suis tp̄alē
substantiā quō p illis daturus est aīam. q. d.
nullo mō. D Secūdo cibauit nos xp̄s
vt pastor bonus sacramētali cibatōe. Johā.
vi. Caro mea vere ē cibꝫ. Sic pastor bonus
sp̄ūalis sacramētaliter et sp̄ūalit̄ pascere debz
oues suas Mat. xxiiij. Quisputas fidel̄ ser
uus et prudēs quē cōstituit dñs sup̄ familiā
suā ut det illis cibū in tp̄e ⁊c̄. Figurat̄ iij. reg.
xix. Ubi angelus pauit helyā pane subcineri
cio. p angelū intelligit̄ sacerdos qui dz pasce
re ouem sibi ꝯmissaz corp̄e christi. Tercio ci
bauit nos xp̄us laudabili cōuersatōe. Unde
p̄s. lxxvij. Pauit eos in innocētia cordis sui
q̄z innocētē ꝯuersatōem exhibuit et mūdam
nobis ī exēplū. Joh. xiij. Exēplū dedi vobis
ut quēad. ego fe. vo. ita et vos fa. Sic pasto
res sp̄ūales pascere dñt oues eoꝝ. de q̄. i. pe. ij
Cōuersatōz vr̄az int̄ gē. ha. bo. et Math. v.
Luceat lux vr̄a corā ho. vt vi. op̄a ve. bona

dominica p^a post oct^a pasche

et glorificent patrē vestrū qui in celis est. nā hoc iniunxit ihūs Petro. Joh. xxi. cū ter dei. pasce oues meas. scz carnali refectōe sacramentali cibatōne et laudabili cōuer atōne. De quo ad Thitū. ij. In omnibꝫ p̄be te exē plum bonorū operū in doctrina in integritate in grauitate. Sed heu aliqui scandalisant oues suas prauis opibus. Quod ꝯqueritur dñs Hieremie. xxiij. Ue pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascue mee. dicit dominus. Ecce ego visitabo super vos maliciam studiorum vestrorum. Et Ezechielis. tricesimoquarto. Lac ꝯmedebatis ⁊ lanis opiebamini. et qd̄ crassum erat occidebatis, gregē aūt meum nō pascebatis. quod infirmū fuit nō cōsolidastis. et quod egrotum nō sanastis ⁊c. Nam dicit Gre. Tot mortibus p̄lati digni sunt quot ad subditos suos p̄ditōis exempla trāsmittūt. Quarto xp̄s ut pastor bonus pauit nos verbi dei p̄dicatōe. Eccl. xv. Cibauit eos dñs pane vite et intellectus. hoc est verbo dei. sic pastores spūales facere debent. nā dicit dñs Mat. iiij. ⁊ habet originaliter Deutr. viij. Nō in solo pane viuit hō ⁊c. sic et ip̄i cū illo debent pascere oues suas hiere. vi. Dabo vobis pastores s̄m cor meū et pascēt vos sciētia et doctrina. ¶ E ¶ Idcirco cōsiderandū multa requirunt ad bonū pastorē. primo debet hr̄e panē in pera Secūdo baculū in manu vel flagellū Tercio canem in corda. Quarto cornu in ore. Prīo dico dz habere pastor panē in pera. i. scripturam sacrā in noticia. Juxta illud malach. ij. Labia sacerdotis custodiūt sciam. Jdo leo papa ⁊ hr̄ in ca. lxi. di. Statuim⁹. Ubi dic̄ Imperitis et rudibꝫ gubernacula eccīe non sunt ꝯmittēda. quia tales plus nocēt q̄ prosunt. vt hētur de elec. nihil. Nichil est qd̄ ecclesiam dei magis officiat. i. noceat q̄ ꝙ indigni assumant̄ prelati ad regimen animarum. Nā de talibꝫ dicit̄ Osee. iiij. Quia tu scientiā repulisti repellā te ne sacerdotio fungaris mihi. tales em̄ om̄s indigne assumūt officiū sacerdotale. qz est ars artiū regimē aīarū. Jō Gre. Nō debet fieri rusticus qui nescit arare nec miles q̄ nescit pugnare. nauta qui nescit p̄icula vitare. sic nec pastor qui nescit oues pascere. quid em̄ miserabili⁹ et tristius. q̄ ꝙ multi sunt pastores noīe. pauci vero re. Heu multi sunt tales qui nō habēt saccū. i. noticiam scripturarū. De quibꝫ Baruth. iij. Qz nō habuerūt sapiam. ideo p̄ierunt ꝓpter suā insipientiā. Et Hiere. ij. Sacerdotes nō dixerūt vbi est dñs et tenētes legē nescierunt me et pastores p̄uaricati sunt in me. Secūdo pastor debet habere baculū vel flagellum ad correctōnem delinq̄ntiū. De quo aug. et habet̄ in cano. xxiiij. q. iij. Corripiant̄. Corripiant̄ a p̄positis suis subditi correctōnibꝫ ex charitate ꝓueniētibꝫ ꝓ culparū diuersitate. Nā dicit aplus ad Ro. i. Nō solū qui ea faciūt. sed etiā qui ꝯsentiūt facientibꝫ digni sunt morte. Et sic qui tacet cōsentire videt̄. Juxta illud ut habetur in cano. lxxxiij. disti. error. Error cui nō resistitur approbat̄. Similiter habet̄ de hereticis. ca. qui alios. Qui alios ab errore non reuocat dum potest seipsum errare demōstrat. Jdeo docet apostolus i. Thimoth. v. Peccantes corā omnibus argue vt et ceteri timorem habeant. eo ꝙ dicit Jsidorus. Dum vnus corripit̄ alij plures emendantur. Que quidē correctio fienda a prelato designatur in baculo pastorali. que nō est obmittenda. Nam dicit Grego. Pastor dum delinquentes corrigere noluerit ꝓculdubio tacendo occidit. ¶ F ¶ Tercio pastor debet habere cornu vel bucinaz in ore. id est dulcem admonitōnem. Juxta illud apostoli ad Thitū. ij. Loquere et exhortare et argue. Et capitulo. iij. Admone illos ad omne opus bonū paratos esse. Et Jsaie lviij. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocē tuam. Et numeri. x. Fac tibi duas tubas argenteas ductiles quibus conuocare possis multitudinē. Spiritualiter. per duas tubas quibus cōuocatur populus intelligunt̄ duo que sunt narranda peccatoribꝫ. scilicz peccata et pena peccatorū. uel intelliguntur alia duo scilicz correctio et pietas. iuxta illud psal. cxl Corripiet me iustus in misericordia. De quibus duobꝫ dicit Greg. in pastorali. In manu pastoris sit virga correctōnis. et in corde manna dulcedinis. Nam sicut samaritanus vulnerato infudit vinū et oleum. sic correctio et pietas debent simul stare. De quo ad Gala. vi. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto. vos qui spirituales estis instruite hmōi in spū lenitatis. i. benignitatis.

Nã ſm Gre. bonus ꝓlatus magis ſtudeat a/
mari q̃ ũmeri. plus ꝓficit pietas q̃ ptãs. be
nuolẽtia q̃ arrogãtia (G) Quarto bon⁹
paſtor debet habere canẽ in corda. i. corp⁹ in
abſtinentia. dicendo cũ ap̃lo. i. Corin. ix. Ca
ſtigo corpus meũ et in ſeruitutem redigo ne
forte cũ alijs ꝑdicauerim ipe reprobus effici
ar Sed heu pleriq̃ ſunt qui crapuloſe viuũt
et delicioſe. de quibus ap̃lus ad Roma. ij.
Qui ꝑdicas nõ mechandũ mecharis. Exiſti
mas aũt hoc o homo qui iudicas eos qui ta/
lia agunt ⁊ facis ea qz tu effugies iudiciũ dei
Propter quod inexcuſabilis es o homo oĩs
qui iudicas. in quo enim alterũ iudicas teip̃z
cõdemnas. Nã tales exemplũ trãſgreſſionis
ꝑbent ouibus ſuis. De quo Greg. Dũ pa
ſtor ꝓ abrupta gradit necesse est vt grex ad p̃
cipitium ſequat. (H) Idcirco attenti de/
bent fore paſtores nõ ſolũ ut nitant esse ſed
etiam ꝓdeſſe ut figuratur in quattuor bonis
paſtoribꝫ. de quibus legit in veteri teſtamen
to qui fuerũt ceteris famoſiores. Prim⁹ fuit
abel. qui interptat lugens. qz paſtores dñi
lugere peccata populi. Joelis. ij. Inter veſti
bulũ et altare plorabũt ſacerdotes miniſtri
dñi et dicent. parce dñe pce populo tuo. Et
ſic fecit hieremias. ca. ix. Quis dabit capiti
meo aquã et oculis meis fontẽ lacrimarum.
Sic et xp̃us Luce. xx. fleuit ſup ihrlm. Sed
heu iã nõnulli videntes ouiculas ſuas picli/
tari rident. Ubi greg. Tot occidimus quot
ad mortẽ ire videmus et tacem⁹ quid exin de
ſi riſerimus. Itẽ abel offerebat deo meliora.
ſic et xp̃us Eph. v. tradidit ſemetipm ꝓ no
bis oblatõem et hoſtiã deo in odorẽ ſuauita
tis. Sic et quilibet bonus paſtor primo ſeip
ſum offerre debet deo. Eccli. xlvij. Qui ſibi nec
eſt cui alij bonus erit. Gre. Quid ꝓdeſt ſua
dare deo ſeip̃z dyabolo. Aug. Nihil miſeri⁹
miſero nõ miſerãti ſibi. (I) Secũs Ja/
cob qui fuit ſolicitus circa oues cuſtodiẽdas
Gen. xxxi. Die noctuq̃ eſtu vrgebar et gelu
fugiebatq̃ ſomn⁹ ab oculis meis. Sic ⁊ xp̃s
diligenter nos cuſtodiuit. Joh. xvij. Quos
dediſti mihi ego cuſtodiui et nemo ex eis pe/
riit. Johan. x. Nõ rapiet eas quiſq̃ de manu
mea. i. diligenti cuſtodia. Itẽ cõmiſit oues
ſuas patri. Joh. xvij. Pater ſancte ſua eos
in nomĩe tuo quos dediſti mihi. Recõmen/
dauit eos petro poſt reſurrectõem Joh. vl.
Petre amas me paſce oues meas. Ro. xij.
Qui pẽſt i ſolicitudine. Hiere. xxiij. Trãſi
bũt greges ad manũ numerantis. Et. c. xij.
Ubi eſt grex qui datus eſt tibi pecus inclitũ
tuũ. iij. Reg. xx. Cuſtodi virũ iſtum qui ſi lap
ſus fuerit erit aĩa tua ꝓ aĩa illius. Jõ Ezech.
xxxiij. Hec dicit dñs deus. ecce egoipe req
ram oues meas et viſitabo illas ſicut paſtor
viſitat gregẽ ſuũ in die qñ fuerit in medio o/
uiũ ſuarũ diſſipatarũ. Greg. ergo nõ excuſa
tur paſtor ſi lupus rapit et ipe ignorat. Ter/
cius paſtor dauid. i. Reg. xvij. miſit yſai da
uid de bethleem ad caſtra iſrael dicẽs. Per/
ge ad fratres vide ſi cuncta ꝓſpe gerant. Ab
diuit aũt dauid Goliã exprobrare caſtris iſrl
Interrogauit igit dauid quid dabitur viro
bellãti cõtra bũc philiſteũ et vincenti eũ. Et
tñſum eſt ei. Domũ eius faciet abſq̃ tribu/
to et rex filiã ſuã dabit ei et diuitijs magnis
eum ditabit. Heliab aũt frater ipius ſenior
increpauit eũ dicẽs. Cur reliquiſti pauculas
oues in deſerto et veniſti huc. Scio nequitiã
cordis tui. qz ut videres certamẽ deſcendiſti
in ꝓlium. Rñdit. nunquid nõ verbũ eſt. ipe
tñ non minus ut pugnaret ingeſſit ſe contra
goliã. Cui ſaul ait. Nõ ꝓualebis quia puer es
Rñdit. Ego ſeruus tuus interfeci vrſum et
leonẽ. qz cũ paſcerẽ gregem patris mei rapi/
ebãt arietẽ de medio gregis. ego vero ſequẽ/
bar et percutiebam eos. Et aduerſo aũt ipi re/
ſurgebãt cõtra me ſed ego eruebã ꝑã ore
eorũ et ſuffocabã et interficiebã illos. Ecce
q̃ fortiter et inſtãter egit ꝓ cuſtodiendo gre
ge. ſic et xp̃us leonem. i. dyabolũ vicit. De
q̃. i. Petri. v. Aduerſarius vr dyabolus tan
q̃ leo rc. Joh. xij. Nũc princeps hui⁹ mun
di eiciet foras. Silz et vrſum. i. mundum.
De quo eiuſdẽ. xvi. Cõfidite ego vici mun/
dũ. Et ſic xp̃us eſt paſtor nr verus qui eripu
it oues ſuas de omni piculo i. Petri. ij. Era
tis em̃ ſicut oues errãtes ſed cõuerſi eſtis nũc
ad paſtorẽ aĩarũ veſtrarũ. Sic paſtores ſpi
rituales dñi ſe opponere leoni cõtra eũ pug
nando. Jaco. iiij. Reſiſtite dyabolo et fugi/
et a vobis. Silz cõtra vrſum. i. cõtra delecta
tiones carnis et mundi. qz dicit Greg. xxiij.
moza. Qui adhuc ꝓ illicita deſideria deſluit.
aliorũ curã aſſumere nõ ꝑſumat. qz durum

est eum aliorū curā gerere qui nescit tenere moderamina vite sue. ¶ R ¶ Quartus pastor fuit Exo. iij. qui pascebat oues ietro. hic orauit p ouib suis. Exo. xxxij. Orabat moyses dñm deū dicēs. quiescat ira tua et esto placabilis sup nequicia populi tui. Et subdit. Placatusq est dñs et misertus est populo suo ne faceret malū qđ locutus fuerat aduersus pplm suū. sic pastores spūales debent orare p ouib suis et p excessib eorū dicēdo cū aug. qui dicit in li. suppputationē. O dñe refugiū et spes miseroz oro ut misearis omniū pcōz. o dñe qui fleuisti lazarū da mihi ita flere ut lauēt cū naaman a lepra peccatoz ut lacrime mee emolliāt ad pñam corda eoz. ¶ L ¶ Dixi scdo xps ē pastor bonus q errātib ꝑpanē misericordit. Mat. vi. Et exiens ihūs vidit turbā multā et misertus est sup eos. q erāt sicut oues nō habēt pastorē. Sic et nos oēs eramus sic oues errātes et vnusquisq in viā suā declinauit. vt rite dicere possit cū ps. cxviij. Errauī sicut ouis que pit quere seruū tuū. Ipe gratiose nos quesiuit adimplēs illud Ezechie. xxxiij. Ego ipe requirā oues meas. Reuera quesiuit. d. Mat. xv. Nō sum missus nisi ad oues q perierunt domus isrl. Et misericorditer inuenit et reportauit ouē pditam in humero suo. Luce. xv. Quis ex vobis hō habet centū oues ꝛc. Et subdit. Cū inuenerit eā imponit in humeros suos gaudens. Dicit ambro. Humeri xpi sunt brachia crucis. In humeris oua ē posuit q humanā naturā suscipiēs peccata nra ipe portauit Isaie. xl. In brachio suo ꝑgregabit agnos. Sic pastores spūales dñt ꝑpanē ouibus suis in defectib et necessitatib. De quo aug. sup ps. xcviij. Quāto maior ē charitas tanto amplius torquet te cū quem peccare videas. ¶ M ¶ Tercio xps ē bonus pastor qui educit oues suas fideliter Joh. x. Educit eas et cū ppias oues emisit ante eas vadit ꝛc. educit scz de tenebris ad lucem de miseria ad leticiā. Ezec. xxxiij. Visitabo oues meas et liberabo eas de oīb locis in quib dispse fuerūt in die nubis et caliginis Et xps ante eas vadit scz p bona exempla sic etiā facere debet pastor spūalis ut dicit apostolus. oia facite sine murmuratōib et dubitatōib. ad philip. ij. vt sitis sine querela et simplices filij dei sine reprehensione in medio natōis prave inter quos lucetis sicut luminaria in mūdo. De quo etiā. i. petri. ij. Ut in eo q detractant de vobis tanq de malefactoribus ex bonis opibus vos cōsiderātes glorificēt deum in die visitatōis. ¶ N ¶ Quarto xps est bonus pastor. q vitā ponit amicabiliter. de quo subdit in textu. Et est secundū membrū. in quo ut dixi pastoris officiū declarat dicēs. bonus pastor animā suā ponit p ouibus suis. Heru. vnā suā animā in passione posuit et oīs animas de inferno liberauit. Bitr gre. in ome. dicit. fecit qđ monuit. oīdit quod iussit. et hoc ex charitate exhibuit Joh. xiij. Cū dilexiss suos qui erāt in mūdo vsq in finē dilexit eos. i. in fine maiorem dilectōem oīdit eis. Joh. xv. Maiorē hac dilectōem nemo hz q ut animā suā ponat ꝛc Quinto xps est bonus pastor. q oues suas cognoscit singulariter. de quo subdit i textu. cognosco oues meas ¶ O ¶ Reuera oīs noscit. ut testat apls. ij. thi. ij. Cognouit dominus qui sunt eius. i. approbauit. nā et⁹ noticia est approbatio. et ecōtra dicit malos se nō noscere. q eoz opa nō approbat. Mat. xxv. Amē dico vobis nescio vos. O terribile vbū. Itē pastores solēt oues signare. sic et xps p signū crucis et mēoriā passiōis noscit suos. De quo Ezech. ix. Signa thau super frontes virorū gementiū et dolentiū. i. crucis memoriā. dicēdo cū apło ad Gala. vi. Stigmata dñi ihesu in corpe meo porto. nā sicut rex militē suū noscit in armis et vexillo. sic et xps suos noscit p arma passionis. ad gala. v. Qui xpi sunt carnē suā crucifixerūt. Dicamus igit cum ps. lxxv. Fac mecū signū i bono. Sic pastores spūales noscere dñt oues suas. iuxta illud puer. xxvij. diligēter agnosce vultū pecoris tui. tnc scz greges cōsidera q dicet tibi illud Lu. xvi. Redde rōem vilicatōis tue. O q dura erit rō. Ezechiel. iij. Sanguinē eius de manu tua requirā. et subdit in textu. et cognoscēt me mee scz oues. s. fide spe et charitate mihi obediēdo et mādata mea custodiendo. q scribit. i. Joh. ij. qui dicit se nosse deū et mādata eius nō custodit mendax est. Sic etiā spūales oues deberent noscere pastores suos eis obediēdo. et semel adnuimus in anno se pntādo ut habet d peni.

et remis.c.omnis vtriusq; sexus. Omnis fide
lis semel in anno debet cōfiteri ꝓprio sacerdo
ti. Ideo apl'us Hebr.xiij. Obedite p̄positis
vr̄is et subiacete eis. ipi em̄ ꝑuigilant quasi
rōem ꝑ animabꝫ vr̄is reddituri. Sexto xp̄s
est bonus pastor qꝛ oues suas diiudicat saga
citer. vñ Mat.xxv. Separabit eos abinuicez
sicut pastor segregat oues ab hedis ⁊ statuet
oues quidē a dextris hedos a sinistris. Gre.
Duo ordines erūt in iudicio vnus electorū
alius reproborū. electis dicet̄. venite benedi
cti ⁊c. reprobis v̄o dicet̄. ite maledicti. ⁊c.
Aug. O q̄ bona pascua dant̄ electis vita et̄
na vbi nulla arescit herba sed virēt om̄ia. nā
ſm Gre. Pascua electoꝝ sunt vultus dei. v
bi erit ꝑpetua leticia et securitas. Joh.x. Et
nō rapiet eas quisq̄ de manu mea.

Dominica iij. post pascha. Sermo .lxxxvij

Modicū et nō videbitis me. Jo
hā.xvi. ¶ P ¶ Dicūt natura
les. interim ꝙ fructus oliue pen
dent in arbore tūc amurca pleni
sunt. sed postq̄ torculari cōprimunt̄ ipi puri
ficant̄ et amurca ab eis sequestrat̄ Sic spūa
liter p̄destinati ad vitā interim ꝙ sunt in ar
bore mūdane felicitatis sunt pleni amurca vi
ciorū. Sed postq̄ in torcular ꝑsecutōis vene
rint malorū hominū mundant̄ et purgantur
hoc ostensū est beato iohāni ut dicit Apoca.
vij. Ego iohānes vidi turbā quam nemo di
numerare poterat ex om̄ibus gentibꝫ ⁊ tribu
bus stantes añ thronū amicti stolis albis et
palme in manibꝫ eorū. Et rn̄dit vnus de se
nioribus et dixit mihi. hi qui amicti sunt sto
lis albis qui sunt et vnde venerūt. Et dixi il
li. dñe mi. tu scis. et dixit mihi. hi sunt qui ve
nerunt de tribulatōe magna et lauerūt stolas
suas et dealbauerūt eas in sanguine agni. ec
ce quō tribulati in hac vita in signū puritatis
et mundicie stolis albis amicti sunt in eterna
beatitudine. Nec mirū quia dicit aug. omelia
viij. Omnes em̄ mali et mūdi amatores q̄si
torcularia sunt. sicut em̄ in torcularibus vua
premit̄ et oliua. et vinū et oleū ponit̄ in cāna
ita ꝑ nequiciam malorū hominū boni et iusti
multis tribulatōibꝫ corꝑaliter fatigāt̄. ut aīe
eoꝝ tanq̄ vinū et oleū recōdi in eterna beati
tudine mereant̄. hec ille ¶ Q ¶ In summa
euāgelij duo innuunt̄. Prīo ꝓnūciat euētū
futuroꝝ. ibi modicū ⁊c. Scd̄o soluit dubiū
discipuloꝝ. ibi. cognouit ihūs. De prīo dic
in illo tꝑe. scz in cena cū xp̄us dixit eis de re
cessu ꝑ mortē tunc vidit eos tristes et cōsola
bat̄ eos dicēdo eis ꝙ nō esset diu absens. di
cens. modicū et iā nō videbitis me scz tempe
mortis. ꝑ.xl. horas. Hic innuunt̄ tres articu
li fidei. primus de morte. vbi ꝑ tres dies dis
cipuli eū nō viderūt. scd̄s v̄o de resurrectōe
cū subdit. iteꝝ modicū et videbitis me scz tē
pe resurrectōis. Et erat modicū Actu.i.ꝑ.xl
dies apparēs eis scz suis electis. Tercius ar
ticulus ascēsionis. ibi. qꝛ vado ad patrē. q.d.
qñ ascēdero in celū tūc nō videbitis me āpli
us vsq; ad finē mūdi in resurrectōe generali
nā ab hoc tꝑe scz ascensionis nō apparet xp̄s
in mūdo corꝑali et sensibili p̄ñtia i ꝓpria for
ma ꝯuiter hoībꝫ. q̄uis ex spēali grā apparuit ⁊
apparere posset aliquibus sicut btō iohāni e
uāgeliste cū eum ad se vocauit. et beato petro
egredienti vrbem a facie neronis apparuit ei
dñs. Cui petr⁹. dñe quo vadis. et sic adhuc
hodie ex speciali gratia alicui apparere posset.
caute tñ se habendū esset in hmōi apparitōi
bus insolitis. et hoc ꝓpter deceptōem dyabo
licam. Scribitur em̄. ij. Cori.xi. Ipe satha
nas trāsfigurat se in angelū lucis. qꝛ aliquā
do ex diuina ꝑmissione sathanas assumit cor
pus in quo simulat xp̄i ꝑsonā vel alteri⁹. ⁊ ita
apparuit beato martino Aliqñ tñ etiā inuisibi
liter formādo tñ vocem audibilē. ut btō fran
cisco volens eū retrahere a p̄ñie rigore ⁊ mul
tis alijs modis quibus hominē decipe nitit̄
Sed d. exquo ita est ꝙ dñs aliqñ apparuit
vere aliquibꝫ et adhuc apparere posset. et etiā
aliqñ dyabolus deceptorie apparuit et appa
ret in ꝑsona xp̄i ¶ R ¶ Si ergo alicui fierz
talis apparitio quō deberet se hr̄e. Rn̄detur
ſm ꝙ elicit̄ ex dicto bonauēture in.iij. sniarū
dist.ix. primo si cōtingeret talis apparitio ho
mo non deberet statim credere nec illud qua
si xp̄m adorare. sed exquo est res insolita dz
credulitatē suspendere et cogitare scriptū .i.
Joh.iiij. Nolite omni spūi credere. Sed ꝓ
bate spūs si ex deo sint. sicut fecit beatus mar
tinus cū ei apparuit dyabolus in forma regis

Dōica 2ª post oct' pasche

in purpura et dyademate et leta facie quem intuēs ipe stupidus cōticuit. tandem inquit dyabolus. martine agnosce quē colis ego sū xpus. martinus iterū plus admirās tacuit. Rursum ait dyabolus. martine cur dubitas credere cū me videas qr ego xpus sum. tūc ait ille. dñs ihūs nō se purpuratū aut dyademate coronatū et renitētē ventur̄ p̄dixit. ego nisi eū in ea forma qua passus est. et stigmata eius videā nō credā. ad quam vocē dyabol⁹ disparuit et totā cellulā fetore repleuit. ⁊ sic homo nō debet p̄cipitāter agere sed p deuotā orōem humiliter ad deū recurrere. ut scz cor eius illuminet et quid facere debeat ostēdat. Scdo dicit bonauentura q̄ hmōi apparitōes nō sunt desiderande ut fiāt. nā qui eas desiderat peccat. qr talis hz quandā elatōem cordis quasi putaret se dignū hmōi reuelatōnibus. Tercio dicit si fiant sunt magis ex humilitate formidāde. nā btā v̄go maria turbata ē in sermōe angeli et cogitabat qualis essz ista salutatio. Bern̄. in sermōe de natiuitate. Maria nō altū sapuit sz tāte humilitatis extitit ut se etiā indignā reputabat angelica salutatōe Et sic homo humiliter debet se hr̄e ad ista ut legit̄ de quodā patre cui dyabolus in specie xp̄i apparuit. et ipe clausis oculis dixit in hac vita se nolle videre xp̄m. Et sic dyabolus ei⁹ humilitate cōfusus statim euanuit. Idcirco hoīes nō dñt esse leues ad credendū vel ad adorandū. ut aliq̄ postq̄ eis videt̄ q̄ diu pure et abstinēter vixerūt tantā habēt ꝯplacentiā in vita ꝓpria q̄ desiderāt visiones videre. et orāt ut videant. et hoc ꝓuenit ex supbia. Et ideo deus in ira sua qñq̄ p̄mittit apparere illis fantasticas apparitiones ut fiāt deliri ⁊ fatui. Et dicit idē doctor q̄ nō sufficit bona intentio ad opa bona. sed etiā discretio ne fiat dei temptatio. S. Sed d. si dyabolus alicui appareret in forma xp̄i an etiā peccaret talis illū adorādo. Rñdet bonauen. dupliciter cōtingit honorē latrie exhibere dyabolo. aut simpliciter aut cū cōditōe. Si simpliciter tunc nō p̄t esse sine peccato. qr cultus latrie nō est exhibendus alteri q̄ deo. nec excusatur hō rōe ignorātie. qr habet triplex remedium et adiutoriū p qd̄ p̄t errorē vitare. Primuz est remediū sacre scripture q̄ auisat homines. sepe em̄ dicit q̄ multi in noīe xp̄i venturi sūt mēdaciter. Scdm est remediū orōis interne qua ad deū hō dz recurrere ut cor eius illūiet Terciū remediū est suspensio credulitatis. n̄ dz em̄ homo om̄i spiritui credere. sz dz ꝓbare vtr̄ ex deo sint. nā qui cito credit leuis ē in corde. Si aūt sub cōditione adorat. hoc pōt esse dupliciter. qr vel illa cōditio est actualit̄ cōsiderata siue apposita sic nō peccat. qr tunc nō adorat dyabolū sed xp̄m. qr nō stat adoratio nisi stante cōditōe et ad eū refert̄ adoratō ad quē refert̄ implicatio adoratōis. Si autē illa adoratio fit sub ꝯditōe habituali hoc mō nō sufficit ad vitandū peccatū ydolatrie respectu h⁹ apparitōis. Sufficit tn̄ respectu sacramēti altaris. nā illic ē trāsfiguratio insolita. et iō nō dz ad eā p̄cipitāter sequi adoratio. sz cōsecratio hostie est cōsueta. iō sufficit q̄ adorās in habitu p̄tendat hāc cōditōem vicz q̄ adoret si ꝯsecratio debito mō facta est. sed tal' habitualis ꝯditio nō sufficit ad insolitas apparitōes vt iā dictum ē. Ideo d. non videbitis me qr vado ad patrē vbi videbitis me. Nota xp̄us dñs in spūali apparitōe gr̄e habet se ad modū solis. nā sol aliquas ptes vniuersi aliqñ illuminat ut nr̄am habitatōem. aliquas nūq̄. ut zonā inhabitabilē. aliquas semp̄ vt eas que sunt supra se ut dicit Isido. Sic in hominib⁹ prīo ab aliquib⁹ xp̄s recedit p gr̄az et nunq̄ amplius apparet. sicut sunt duri et obstinati hoīes qui a se deū peccatis expellūt. ne ad eos redeat malis opib⁹ obicē ponunt. de quib⁹ Job. xxiiij. Ip̄i fuerūt rebelles lumini. et p̄s. xxxv. Noluit intelligere ut bñ ageret. Iniquitatē meditatus est in cubili suo. astitit omni vie nō bone. maliciā aūt non odiuit. Et iterū. cviij. Noluit bñdictōem ⁊ elongabit̄ ab eo. dilexit maledictōem et veniet ei tales sunt om̄s qui suis innitunt̄ ꝓprijs volūtatib⁹. de q̄b⁹ leo papa. et hēt̄. xxiiij. q. ij. dānationis. Dānationis sententiā quicūq̄ meret̄ excipe sii suo sensu voluerit p̄manere nullus relaxare poterit. Nā tales non sunt digni venia. qr peccāt ex certa malicia. Ideo hortamur. Ecc̄i. xviij. A volūtate tua auertere. Nā de talibus dicit aug. in li. de p̄nia. et habetur de pe. di. vij. c. vl. in fi. Qui sp̄ plenus iniq̄tate semp̄ sine charitate torquebit̄ sine fine. De talibus p̄t dici. modicū et iā nō videbitis me. i. modica voluptas pctī ē impedim̄tū

Nota

Sermo.

qꝛiã nõ videbitis me. T. Reuera modica. qꝛ ꝑm gre. Momentaneũ est qõ delectat eternũ quod cruciat. Tales inq̃ recte pñt ꝙ queri illud Sap̃. v. Quid ꝓfuit nobis superbia aut diuitiarũ iactãtia quid cõtulit nobis. trãsierũt omnia illa velut vmbra. Scõo sol i. xp̃us aliquas ptes aliq̃ illuminat aliq̃ ñ. Et sic sol iusticie ab aliquibꝫ recedit ꝓ gr̃am scz cũ mortaliter peccãt qꝛ d. aug. in soliloq̃o Quocũq̃ iero dñe tu me nõ deseris nisi prior te dñe deseruã ꝓ peccatũ. Hã dicit hugo in li. de bono ꝙscie. Deus q̃ est amator mũdicie cor pollutũ peccatis nõ pt inhabitare. Ideo Hiere. ij. Scito et vide qꝛ malũ et amarũ ẽ dereliq̃sse te dñm deum tuũ Attñ redi. scz ꝓ ꝓ pñiam. De quo hiere. xviij. Si pñiaz egerit gens illa a malo suo q̃ locutus sum ad/uersus eã agã et ego pñiam sup malo q̃ cogitaui ut facerẽ ei. zacha. i. Cõuertimĩ ad me ait dñs exercituũ et ego ꝙvertar ad vos dicit dñs. De talibꝫ pt dici scõm vicz. itez modicũ et videbitis me qꝛ pñia nr̃a et satisfactõis opa modica sunt. Eccl. vi. Modicũ laboraui et inueni mihi multã requiem. Berñ. Labor meus vix est vnius hore. et. ij. Cor̃. iiij. Id quod in pñũ momentaneum est et leue tribulatõis nr̃e supra modũ in sublimitate eternũ glorie pondus opatur in nobis. Et. i. Petri. i. Modicũ nũc si oportet cõtristari i variis temptationibꝫ. ꝛc. qꝛ nihil est penalitas huius vite respectũ eternitatis vbi deũ videbimus. Ro. viij. Hõ sunt ꝓdigne passiones huius tpis ad futurã gloriã que reuelabitur in no. Tercio sol aliquas ptes illuminat a q̃bus nũq̃ recedit. Et sic sol iusticie ab aliq̃bꝫ nunq̃ recedit ꝓ gr̃am quo ad meritũ licz qñq̃ recedat quo ad deuotõis iocunditatem et dulcedinẽ ut d. Ber. sup cañ. Subtrahit se dñs ad tpus ut auidius reuocet et fortiꝰ teneat. et ut hoies cognoscãt quid ex se sunt et quid ex gr̃a. nunq̃ tñ ad meritũ bonorũ operum. et sunt illi qui violẽter deũ tenent dicẽtes illud Cañ. iij. Tenui eũ nec dimittã De quibus amb. Quim facim⁹ dño nõ ꝓcellẽdo. sed flẽdo orãdo diligẽdo hũiliando. i. Joh. iiij. Qui manet in charitate in deo manet et deus in eo. Hugo. Charitas ita deo ẽ familiaris ut ꝓ gratiã adesse nequit vbi charitas desit. T. Dixi scõo soluit dubiũ discipulorũ cũ subdit. dixerũt ergo discipuli quid est hoc q̃ dicit nobis modicũ. Quñ duplex cã pot esse quare nõ intelligebãt. ut dicit Crisost. Prima qꝛ ꝓpter tristiciã nõ potuerũt intelligere. Scõa ẽ ꝓpria ctũ eleuare ad sensũ verboꝝ. Scõa ẽ ꝓpria que videbat in verbis scz videbitis et nõ videbitis. Et adhuc duplex est causa quare verbũ dei intellectu nr̃o ñ capit. Primo qꝛ cor nr̃m plerũq̃ est ad aliud inclinatũ ut aliq̃uz ad auariciã. ps. lxij. Sicut aspidis surde obturãtis aures suas. et tales nõ intelligũt verbũ dei. Alioꝝ vero ad luxuriaz. Eccl. xxi. Aliud luxuriosus et displicebit illi et ꝓficet illud post dorsum suũ Crisost. sicut cũ oñdimur leoni verba viridis nõ audiunt qꝛ eius natura non est ad illã inclinata. Scõo qꝛ est facies ꝓpria ꝓximi. Amos. v. Odio habuerũt corripientẽ in porta et loquentẽ pfecte abominati sũt. Sap̃. ij. Cõtrarius est opibꝫ nostris intuitus nr̃ nobis pcã legis. circũueniamus ergo iustũ qñ inutilis est nobis ꝛc. Ideo Job. iij. Dis qui male agit odit lucẽ et nõ venit ad lucẽ ut non arguant opa eius. Et puer. xviij. Hõ recipit stultus verba prudentie nisi ea dixeris q̃ viant in corde eius. Sic igit qꝛ discipuli dubitauerũt ideo subdit. cognouit ihs qꝛ voluerũt eũ interrogare. Cognouit ꝓ spiritũ diuinitatis. i. Reg. xvi. Hõ videt ea q̃ parẽt deus aũt intuet cor. Et dixit. de hõ que ritus inter vos. qꝛ dixi vobis modicũ ꝛc. amẽ amen dico vobis qꝛ plorabitis et flebitis vos interius ꝓ dolorẽ scz in tali modico in q̃ me ñ videbitis scz in triduo mortis. mũdus autem gaudebit. i. amatores eius vt scribe et pharisei. vos aũt ꝓtristabimĩ. sed tristicia vra vertetur in gaudiũ et pena trãsibit in leticiã. Gre. xv. moza. Sicut iniqua lencia trãsit ad penã ita innocẽs pena vadit in leticiã. X. Notabilis. scõa tolerabilis. Prima tolerabilis est naturalis qñ hõ ex naturali affectu nullo extrinseco accidẽte ꝙsueuit esse tristis. Et qꝛ ꝑm phm. ex naturalibꝫ hõ nõ meretur nec ꝓseq̃tur. sed tñ eadem naturalia ꝓbonã voluntem cũ ad bonũ inclinamus meremur. si vero ad malũ demeremur. vbi gratia. videre et audire inq̃tuz sunt naturalia ꝓ se et absolute

LXXXVII

cõsiderata nõ hñt meritũ sed quantũ ex volũ
tate eadẽ ad bona vel ad mala inclinam? me/
remur vel demeremur. Secũda est tristicia dã
nabilis que viciũ parit aliqñ ex impatiẽtia e/
orũ q̃ deus ꝓmittit sup nos ꝓpter pctã nr̃a. ut
qñ dat infirmitatẽ vel aduersitatẽ aliquã. de
qua. ij. Cozin. vij. Seculi tristicia mortẽ ope
tat. Ideo Eccl. xxx. Tristiciã lõge expelle a
te. multos enim occidit tristicia et nõ ẽ vtilitas
in illa. qz nõ potes ꝑ deũ Job. xi. Si subuer
terit ostia vel in vnũ coartauerit quis ꝓdicet ei
aut quis dicere ei pt cur ita facis. Aliqñ talis
tristicia oritr̃ ex inuidia q̃ est tristicia mẽtis de
felicitate aliena ꝺ qua. puer. xxv. Sicut tinea
vestimento et vermis ligno ita tristicia viri no
cet cordi. puer. xvij. Spũs tristis exiccat ossa.
i. virtutes Eccl. xxxviij. A tristicia festinat
mors. Tercio est tristicia ꝓmẽdabilis. de hac
ij. Cozin. vij. Que scm deũ est tristicia pñiaz
in salutẽ stabilẽ operat. ℣. Et dicit q̃ scm
deũ est. Illa tristicia septẽ ꝺz gradus vel oritr̃
ex multis. Primo ex peccatoꝝ recordatõne
sic fuit tristicia pauli. Ro. ix. Tristicia mihi
est magna et cõtinuus dolor cordi meo Sic
petro cũ amare flevit Et merito ꝺz oriri tristi
cia ex peccatoꝝ recordatõe. qz septẽ mala hõ
rũ. Silr aũt odio sunt deo impius et impie
tas eius. Secũdo dyabolo se subdit. ij. Pet. ij.
A quo quis superatus est hui? et seru? ẽ. Ter
cio gratiã pdidit. Aug. Dei gratia et peccatũ
opponunt̃. Nisi enim vnũ radicitus euulsũ fue
rit alterũ plantari nõ potuerit. Quarto penaz
meruit. Ro. vi. Stipendia pctĩ mors. Quin
to imaginẽ dei ꝺformauit. qz peccatũ ẽ macu
la aie. ps. l. Abominabiles facti sunt in iniq
tatib. Sexto primũ scãdalisauit. Mat. xvi
ij. Ve illi ꝑ quẽ scandalũ venit. Septimo ab
eccia separauit. ps. xxv. Odiui eccliaz malignã
dñi. Sed tristicia ꝑ pctõ oia illa reformat. iõ
ij. Cozi. vij. Gaudeo nõ qz ptristati estis sz qz
ptristati estis ad pñiam. Aug. Verus pnitẽs
sp doleat et de dolore gaudeat. nam ista tristi
cia vtr̃ in gaudiũ. Luce. xv. Gaudiũ erit ĩ
celo sup vno pctõre cõ. Secũdo oritr̃ ex defec
tu ꝓsideratõe qui sunt multi. de q̃ Ber. brev
quot sunt obstacula q̃ prohibẽt quot impedim̃
ta que retardãt ne volũtas nr̃a volũtati diui
ne valeat inherere. obijcit ꝓcupia obijcit ig/
norantia vndicq̃ bella vndicq̃ tela. vndicq̃ tẽ
ptamenta. De hoc defectu ꝙquerit̃ ad ro. vij
Scio enim q̃ nõ habitat in me hoc est in car/
ne mea bonũ. nam velle adiacet mihi. ꝓficere
aũt bonũ nõ inuenio. nõ enim qꝺ volo bonũ ꝺ
facio sed qꝺ nolo malũ hoc ago. Jõ aug. ter/
ret me vita mea. qz nisi sterilitas est in ea. nã
dicit. nũc hoc nũc illud. post hoc nec ꝺ nec il/
lud. Sed hec tristicia vtr̃ in gaudiũ. De q̃
Ber. Deus videns q nr̃am cognoscim? mi
seriã dat nobis suam misericordiã. talẽ nobis
infundẽs gratiã ut delectabiliter operẽm bonũ
inde gaudiũ oritr̃ mẽtis ꝑ quod tristicia effu
gatur. Tercio oritr̃ talis tristicia de dubia dis
cussione vel de ñ assecuratõe. de qua Eccs. ix
Nescit hõ vtrũ amore an odio dignus sit. nã
licet hẽmus ꝓsolatõem ꝑ gram spẽ. attñ ha
bemus tribulatõem ꝑ timorẽ. et sic inter spẽ
et timorẽ fluctuat hõ. Nã licq̃ pñiam gessim?
nescimus an sit digna vel accepta. Jõ Eccl
v. De ꝓpiciam peccatoꝝ noli esse sine metu
Itẽ hodie es in via vmis et iusticie nescis
aũt quid cras eris. Jõ. i. Cozin. x. Qui se exi
stimat stare videat ne cadat. Itẽ licet diu ste
tisti in gratia et vita vmosa nescis tñ qualis
finaliter eris. puer. xvi. Est via q̃ videt̃ ho/
mini recta. nouissima vo eius ducũt ad in
feritũ. Ideo berñ. Vime illũ decet esse secu
tũ qui laqueũ portat secũ. sic et nos. Ex his
ꝓsideratõibꝫ homo tristat̃. tristatus hũiliat̃.
hũiliatus aũt cõsolabit̃. iuxta ps. xxxiij. Ho
mines spũ saluabit. Et. xvij. pplm humilem
saluũ facies. ecce gaudiũ de tristicia ꝓueniẽs
Z. Quarta oritr̃ ex primoꝝ cõpassiõe. quã
tristiciã vocat aplus. Ro. xij. Flere cũ flenti/
bus. nã et ipe ꝑ se fecit facto qꝺ vocuit vbo.
ij. Cozint. xi. Quis infirmat̃ et ego non infir
mor. sic fecit Job. xxx. d. Flebã quondã sup
eo qui afflictus erat et aia mea cõpatiebatur
paupi. Hoc fecit et ibũs Job. xi. Infremuit
spũ et turbauit seipm. Ex ꝓpassione scz super
lazarũ. Silr et Hieremias. c. xiij. Deducet
oculus meus lacrimã qz captus est grex dñi.
Et hoc docem̃. i. petri. iij. Estote ꝓpatientes
fraternitatis amatores que ꝓpassio plus ꝺz
fore de spũalibꝫ defectibꝫ q̃ corpalibꝫ. Unꝺ
Isido. Magis est cõpatiendũ et cõtristãdũ
male facientibꝫ q̃ male patiẽtibꝫ. Nã sicut aia
nobilior est corpe sic maior ꝓpassio ꝺz ei ad/

hiberi. Jō bern̄. Sunt ne in te viscera xp̄iane
ꝯpassionis plāgis corpus a quo recessit anīa
et nō aīam a qua recessit deus. Hec tristicia
silr̄ vtet̄ in gaudiū. ij. Cor. i. Sciētes qm̄ sic̄
socij passionū estis sic eritis et cōsolationis.
A. Quinto orit̄ ꝯmēdabilis tristicia ex xp̄i
passione ꝯsiderādo mortē xp̄i innocentē et se
illius quidē fuisse cām et adhuc ꝑ oīa ingra-
tū nec vllatenꝰ se posse in aliq̄ retribuere ⁊ h̄
plerūq̄ mlt̄ū ꝑturbat electos Eccs. vij. Cor
sapiētū vbi tristicia passiōis scz xp̄i. De qua
Mat. xxvi. Tristis ē aīa mea vsq̄ ad mortē
Sic et nos ꝯtristari dēmus. de quo Bern̄.
in tractatu de sacramēto. Si mēbꝝ xp̄i es cō
dole capiti. si discipulus es cōdole magistro
si xp̄ianus cōdole xp̄o. si aīa tua est spōsa xp̄i
ꝯdole sponso tuo. Et hec etiā tristicia vtetur
in gaudiū. ut dicit Richar. de san. vic. Sic̄
ꝑ dyaboli temptatōem orit̄ tribulatio. sic per
xp̄i passionē omīs ꝯsolatio. Nā s̄m apl̄m. ij.
Thi. ij. Si sustinebimus et ꝯregnabimꝰ. ec
ce gaudiū de tristicia. B Sexto oritur
ꝯmendabilis tristicia de mūdi falsificatōe. de
qua falsitate d. Hiero. Si mundus cultello
vitatis apit̄ nil in eo nisi falsitas repit̄. Nam
falsa est mūdi leticia et falsus est eius status.
Dico primo falsa ē mūdi leticia. Vñ aug. de
vbis dñi. Seculi leticia est impunita neq̄cia
que tñ in breui punie t̄. De quo Job. xxi.
Tenēt tympanū et citharā et gaudēt ad so-
nitū organi ducūt in bonis dies suos. et in
puncto ad infernū descēdunt. qꝛ dicit aug. in
soliloquio. Nemo p̄t cōsolari in vtroq̄ secu
lo hic et in futuro. nō p̄nt esse due estates sed
post estatē veniet hyems. sic nec due cōsolati
ones simul stare p̄nt. de quo Ber. Delicatꝰ
frater es si vis gaudere cū seculo et viuere ac
regnare cū xp̄o. Dicit nāq̄ hiero. Sicut ig-
nis et aqua stare simul nō p̄nt sic nec corpales
et spūales delicie. Jō maledixit dñs leticie
mūdi Luce. vi. Ve vobis qui ridetis nunc.
qꝛ lugebitis et flebitis. Dixi scdo falsus est
status mūdi. de quo hiero. Quidq̄d ē aut p̄
sens est aut p̄teritū aut futuꝝ. Si p̄ns sic est
instabile. i. Joh. ij. Mundus trāsit et ꝯcupīa
eius. Si futurū sic est incertū qꝛ d. phūs. de
futuris contingētibꝫ nō est determinata veri-
tas. Si p̄teritū tunc nihil est. Et ꝓpterea dr̄
i. Joh. ij. Nolite diligere mundū neq̄ ea q̄
in mūdo sunt. Dicit nāq̄ Beda de imagine
mūdi. Figura mūdi habet se in moduꝫ pomi
rotūdi cōtinuo nāq̄ voluit̄ et nunq̄ fixus ꝑ-
manet. ꝓpter qd̄ electi plerīq̄ tristabant̄ ⁊ de
siderabāt mori ut apl̄us ait ad Ro. vij. Infe
lix ego hō quis me liberabit de corpe mortis
huius. sic etiam tristabat̄ dauid in p̄s. cxix.
Heu mihi qꝛ incolatus meus ꝓlongatus ē.
Tristabant̄ em̄ de duobꝫ. Primo de mūdi
falsificatōe ut dictū est. Scdo d̄ regni dei di
latōe ut ait apl̄s ad philip. i. Desideriū hn̄s
dissolui et eē cū xp̄o. Similiter et dauid. xli
Fuerūt mihi lacrime mee panes die ac nocte
dū dicit̄ mihi quotidie vbi est deus tuꝰ. Et
sic desiderabāt plus mori q̄ viuere ut ad finē
destinatū possent ꝑtingere. De quo aug. feci
sti nos ad te inquietū est cor nr̄m donec req̄-
escat ī te. Reuera inquietū. nā dicit san. tho.
Intellectus hoīs nō quietat̄ nisi in cognitōe
summe vitatis. et aspectus non satiat̄ nisi in
fruitōe summe bonitatis. De quo p̄s. xvi. sa
tiabor cū apparuerit gl̄a tua. Ad quā nos ꝑ.

De eadem dominica Sermo. lxxxviij.

Mundus aūt gaudebit vos aūt con
tristabimī Johannis. xvi. C
In summa euāgelij duo innuuntur
Primo ꝓnūciat maloꝝ leticiā et exultationē
ibi. mūdus quidē gaudebit. Scdo subiun-
git bonoꝝ miseriā et tribulatōem. ibi. vos au
tē cōtristabimī. De primo dicit mūdus aūt
gaudebit. Pro quo sciēdum Gaudiū ē tri-
plex scz mūdiale eternale et spūale. Primuꝫ
est gaudiū mūdiale qd̄ habet̄ de rebꝫ hꝰ mū
di. scz de diuitijs delicijs voluptatibꝫ vanita
tibꝫ honoribꝫ ⁊c. De h̄ dicit Bonauē. vene
rabilis in q̄dā tractatu. mūdanū gaudiū nū-
q̄ ꝑfecte cognoscit̄ nisi cū ꝑfecte despicit̄. ⁊ ē
a bonis electis ꝯtēnendū. Prīo qꝛ hꝫ vilita
tē in obiecto. i. de rebꝫ vilibꝫ. Augꝰ. Quid
est seculi leticia scz inebriari ꝯmelatōibꝫ vaca
re luxuriari nisi impunita neq̄cia. Jō idē Nil
infelicius felicitate peccantiū qua penal̄ infir
mitas incurrit̄ et mala volūtas roborat̄. Se
cūdo hꝫ impuritatē in subiecto. aīa em̄ pctis
deformata ē subiectū huius gaudij. ꝓuer. ij.
Letant̄ cum male fecerint et exultāt in rebus

pessimis. Hiero. Gaudiū mūdi ē gaudiū fre
neticoꝝ infirmitatē eoꝝ nō ꝓgscēnū. Tercio
hz brevitatē in sepō. Job. xxi. Tenēt tympa
nū et citharā et gau. ad so. oz. du. in bo. di. s.
et in pūc. ad infer. descen. Sic ꝑ de diuite il
lo q̄ dixit Lu. xij Alia mea bēs mul. bona po. i
annos plūmos requesce ꝓmede bibe epulare.
Cui rīsum est. Stulte hac nocte aiaz tuā re
petūt a te q̄ aūt parasti cuj erūt. ecce q̄z breue
gaudiū. Aug. Hꝰ secli letīcia vanitas ē cū ma
gna expectatōe spaē ut veiat ꝛ nō pt teneri cuz
venerit. Eccs. i. Vidi cūcta q̄ fiūt sub sole. et
ecce vniuersa vanitas et affrictio spūs. Iterū.
Gaudere de diuitijs et mūdi delicijs ē quasi
magnā molā i collo ligare ut arnj vumergaz
De brevitate eē ꝛ istabilitate hꝰ gaudij poūt
p modū dyalogi hugo de sā. vic. in li. de va
nitate reꝝ mūdanaꝝ. cū discipul⁹ diceret se
videre navigātes i mari in magna trāqllitate
et enā serenitate canētes in citharis et liris ꝛ
oīm genere dulcis melodie Hug. dixit. quid
ubi vidz discipul⁹ rīndit magnū ecce gaudiū
et iocūditas q̄ si possz eē diuturna esset felici
pul⁹. cur mihi displicere debeat non video.
Cui hug. Fige paulisp oculū donec videas
finē. Et post paululū interrogauit discipulū
q̄d vides. rīndit discipul⁹. Video vndiqz nu
bescere et nubes vēus agitari mare cōturbari
fluctus intumescere. nauimqz funditus euerti
Cui hugo. q̄d ubi vidz. Rīndit discipulus.
heu q̄d laudaui. ecce letīcia vīa q̄ccito īmuta
ta ē. et vita vīa ad quā miseriā devoluta est
pz⁹ vobis exultāndo pisces maris alluserūt.
nūc vos naufragiū miserabilz absorpsit. Cui
hugo. q̄d ubi vidz gaudiū mūdi quale ē Rīn
dit discipul⁹. vanitas vanitatū. iō hug. ad di
scipulū dixit. respice misez mundū et magis
eos miseros qui diligūt mundū. iste ē quem
putauim⁹ amicū inuenim⁹ īimicū. iste ē i quo
spa lōga nobis ꝓmisim⁹ et breuia inuenim⁹.
ibi pacē q̄rim⁹ ꝛ lōge a nobis ē. Heu ei⁹ pul
chritudinē dilexim⁹. ei⁹ speciē laudauim⁹. ei⁹
glaz et iocūditatē dēsideravimus. ei⁹ gaudiū
aplexari summus. certe q̄d video nisi oīa vana
ꝛ nūcq̄a sapiētibz ꝛ vtutū amatoribz appeten
da. ubi sūt q̄ añ tpa fuerūt. ubi diuites potētes
ꝛ gllosi. Baruth. iij. Extermiati sunt ꝛ ad in
fernū descēderūt. ꝛ alij in locū illoꝝ erurrexerūt
Nā icubit. Isa. xxix. Sic somniat fames et bi
bit. cū aūt fue. exprgefa. lassus adhuc sitit ꝛ aīa
ei⁹ vacua ē. sic amatores mūdi q̄ dormiūt sō
no pcti nūc ñ intelligūt miseriā suā q̄ postq̄z e
vigilaverit in pēs dicēt illō Sap. v. Quid
nobis ꝓfuit superbia aut divitiaꝝ iactātia q̄d ꝓ
tulit nobis. trāsierūt oīa velut vmbra ꝛc.

D. Scōm gaudiū ē spūale. de q̄ d. ps. xx
xij. Exultate iusti i dño. Et quadruplex ē dif
ferēcia inter gaudiuz mūdiale et spūale ſm q̄t
tuor cās. Prio q̄d cām efficiētē q̄z gaudiū
spūale cāt a deo. de q̄ Isa. lxi. Gaudēs gau
debo in dño ꝛ exultabit aīa mea in deo meo.
d. glo. Gaudēs seq̄z de grā iustificāte. gaude
bo de fructu indepuerēte. ut d. apls ad phi
lip. iij. Gaudete in dño sp. s. i grā. itez dico
gaudete in glia seq̄z. vñ ps. Letificabis euz in
gau. cū vul. t. hz gaudiū mūdi ē a mōdo ut supz
dcm ē. E. Scdo drīt q̄d cāz materialē
qz gaudiū seculare hz ꝑ materia rē corpalē ut
bēt Isa. xxij. Ecce gaudiū et letīcia occidere
vitulos ꝛ arietes ꝓmedere carnes ꝛ bibere vi
nū. hz gaudiū spūale ē de spūalibz ꝓfectibus
s. de remissiōe pcti. de dilectōe dei. gaudiū se
culare ē in exterioribz sensibz. sed spirituale
in interioribus affectibus. et sic differūt i ma
teria. Tercio drīt q̄d cāz formalē. qz gaudi
um spirituale ē bonū purū ꝛ īpmixtū. hz scl'are
est tristicia ꝓmixta. vñ puer. xiij. Risus dolo
re miscebit. et extre. gau. luc. oc. Hāc si bō gau
det i sacietate ꝛ crapula seq̄t infirmitas. si i di
uitijs seq̄t solicitudo et inlatietas. iuxta illō
Eccs. v. Auarꝰ ñ implebit pecunia. Si i bo
noribz fallax ē et desinit. De q̄ eccl. x. Rex bo
die ē et cras morietur. Itē secl'are gaudiuz sp
hz remorsuz i ꝓscia admixtuz. de q̄ Sap. xvij
Sp ꝑsumit seva perturbata cōscia. ut ipleatur
illō ꝓuer. xxix. sive irascat sive rideat ñ inue
niet requiē. Quarto drīt i cā finali. qz finis
spūal' gaudij ē pura et trāqlla ꝓscia ut d. sen.
Nō ē vior letīcia q̄z de pura cōscia. terreat di
abolꝰ murmuret mundꝰ. alliciat caro. illa sp ē secu
ra. hz finis secularis gaudij ē perturbata cōscia
et vānato subita. Vñ lu. xij. Alia mea habes
mul. bo. ꝛc. cui rīsum ē. Stulte hac no. a. t.
re. a te ꝛc. F. Jō sciēduz. triplices hoīes
gaudēt gaudio spūali. s. penitētes. pficiētes
et ꝓcēplātes. Prio penitētes gaudēt de idul
gentia pctōꝝ. de q̄ eccl. xxv. Nō est cēsus sup
censuz salutis corpis. ꝛ ñ ē oblectam̄tum sup
cordis gaudiū. Dic nāq̄z aug. sup Gen. Le

ticia bone ꝓscie padisus ē aīe. Ecōuerso vo
o. Ber. Carcer aie rea cōscīa. Rōez assignat
Jñ. li. ij. de sū. bo. Oīa fugit hō ꝑter cor suū
ñ esse ꝑt a se q̄sq̄ recedere vbicūq̄ hō abierit
reatus sui ꝓscia eū ñ dereliquit. ꝓpter qđ hor
tat nos gre. sup ezech. omel. ix. et hēt. xi. q.
iij. c. int̄ vba. dicēs. Sp tacite dēm̄ recurre
re ad mētē et interiorē testē. i. ꝓsciaz req̄rere.
nā q̄d ꝓdest si bōes te laudent & sola cōscīa
accusat. Jō aug. si times iudiciū corrige ꝓsci
ēntiā nā ex illa spūale oriť gaudiū. ut d. hug.
in li. de bono ꝓscie. Cōscīa bona ē tm̄l̄ religi
onis. tēplū salomōis. ager bñdictōis. ortus
deliciaꝝ. gaudiū angelorꝝ. aula dei hītaculuz
spūs scti. ¶ G. Dcđo gaudio spūali gau
dent ꝓficiētes. s. de gīa meritorꝝ. de q̄ ps. iiij
Signatū ē sup nos. lu. vul. t. d. de. l. in c. m.
Lux q̄ de diuīo vultu effluit ē gīa quā dē ꝑ
ficiēti cordi influit. de q̄ influxu aīa efficiť fe
cūda in bonis opib⁹ et letať ī eis. iuxta illud
ꝓuer. xxi. Gaudiū iusto ē facere iudiciū & iu
sticiā. Et de b̄ ꝓcipit ingentē spūalē leticiā ut
impleať illud zach. x. Letabať cor eorꝝ qua
si a vino. & exultabit cor eorꝝ in dño. Tercio
gaudēt cōtēplātes de fiducia ꝑmiorꝝ. Luc. x
Gaudete q̄z nomina vestra scripta sūt in celis. Nam si
gauderet q̄s qui expectaret papatū vel epatū
multo magis q̄ expectat padisū. de quo gau
dio ad ro. xij. Spe gaudētes. silr ad ro. xv. de
us spei repleat vos oī gaudio. ¶ B. Hoc
gaudiuz ñ ē fallibile sz vez triplici rōe. Prīo
q̄z est sincerꝝ sine ꝰrij ꝑmixtōe ꝓpter ois mali
carētiā. Isa. xxxv. Gaudiū et leticiā obtine
būt et fugiet dolor & gemitus. nā ibi oē malū
excludeť et luctus in gaudiū cōmutabiť. ps.
xxix. Cōuertisti plāc. m. i gau. mihi. et. ps. xx
Letificabis eū in gau. cū vul. t. Apoc. xxi. ab
sterget dē oēm la. ab o. eo. et mors vltra nō
erit neq̄ luctus neq̄ clamor neq̄ dolor erit
vltra. Dcđo q̄z ē plenū oī delectatōe. Aug.
Nullū bonū latebit nullū malū aderit. ps. lx
xxiij. Cor meū et ca. m. ex. in deū vi. Tercio
q̄z ē eternū pēni duratōe. Job. xxi. gaudiū
ve. nēo tol. a vo. Ber. Hoc gaudiū ē tā ma
gnū q̄ ñ ꝑt mēsurari tā multū q̄ ñ numerari.
tā ꝑciosū q̄ nō estimari tā copiosū q̄ nō fini
ri. aug. Illuc festinate vbi sp viuetis. Si em
amatis miserā et fluidā vitā vbi hō nascitur
cū dolore viuit cuz labore. morit̄ cū merore.
q̄tomagis vbi sempit̄na securitas et felicitas
& nō sine tristicia hēbit̄ ista leticia. iō d. mū
dus gaudebit vos aūt ꝓtristabimi plorabiť
et flebitis. vñ ysus. Dulcia ñ memit q̄ ñ gu
stauit amara. ¶ J. Dixi dcđo subiūgit do
nos miseriā et tribulatōz. d. vos cōtristabimi
Circa qđ nota dē vult electos suos dē pati
de q̄. ij. thimo. iij. Oēs q̄ pie volūt viuere in
xpo ꝑsecutōez patiēť. Act. xiiij. p multas tri
optet nos intra. in reg. dei. Revera p mltas
nā passiōes et tribulatōes oēs vel sūt innate
vel illate vel volūtarie assumpte. Prio ē no
bis aliq̄ passio innata ut cū aliq̄s a natura ē
inclinatus ad superbiā auariciā luxuriā. huic ē
p rōem repugnādū. Ptolome⁹. sapiēs dīa
bit̄ astris. Jō eccl. viij. Memito q̄ñ oēs i cor
ruptōe sumus ꝰrietatis sez et pugne corpis ꝰ
spūs. de q̄ Jac. iij. vñ bella et lites in vobis.
Hōne ex cōcupiscētijs vīs q̄ militāt in mēbris
vīs. q. d. sic. Et b̄ qđē apls cognouit ad ro. vij
Video aliā legē in mē. m. repug. le. mē. m.
& hec fuit sibi nō modica tribulatio cū subdit
ibi. Infelix hō q̄s me liberabit de morte cor
pis b⁹. sz tñ p rōem repugnauit. Sic et nos
Prio p corpalē disciplinā sicut fecit sā. bñdic
tus qui cū ad mēoriā cuiusdā mulieris olim
vise cui⁹ speciē diabol⁹ sibi crebri⁹ intētabat
plus nimio exarsisset nudus se in spinis & ve
pribus volutabat. vt sic vulneribus corpis vul
nera mentis curaret. Sic et nos exemplo a
pli. i. Cor. ix. castigo corp⁹ meū & ꝰ. gre. Qui
nus corpis sanat vulnus mētis. Dcđo p fu
gā. i. Cor. vi. Fugite fornicatiōnē. Alan⁹. Si
venerē vitare velis loca tpa vita. nā loc⁹ & tē
pus pabula donant ei. glo. sup. i. Corin. vi.
Alia vicia subiugare potes p resistennā solaz
luxuriā p fugā Ber. durā et ꝰinuā tribulan
onē sustinemus q̄z de corpe exit pestifer⁹ vir⁹
cui repugnamus et resistim⁹. ¶ K. Dcđa
ē tribulano illata. et sunt tres q̄ inferť. prim⁹
ut noceat. diabol⁹ ut decipiat. dē ut corrigat
Prio ꝓimus ut noceat. talť tribulano ē pa
tienter sufferenda sine mali retributōe & vindi
catōe. ro. xij. Nulli malum ꝓ malo reddētes
deutr. xxxij. Mea ē vltio et ego retribuā eis
in tpe. Gre. Ultrioſius ē mala paнēter ꝓpe
rū q̄ malo expecta dñm et liberabit te. Dcđo
diabolus ut decipiat. et est talť tribulano bū

LXXXVIII

liter sustinēda sine cōsensus inclīatōe vicz ut
ñ p̄beam⁹ cōsenszz. Thob.iij. Caue ne vn
q̄ctō ꝓsentias et p̄termittas p̄cepta dei nr̄i
Jli. Illius est mala ingerere nēm ñ ꝓsentire.
aug. Nō sentit q̄ ñ ꝓsentit nō sentit pnā q̄ nō
cōsentit in culpā. Tercia tribulatio ē a deo il
lata et illa ē gaudēter ap̄lectēda sine cordis
contritiōe. q̄ fit nobis in melius. Aug. i en
chiridion. deus ē adeo bon⁹ q̄ ñ p̄mittat ma
lū q̄n vult elicere bonū. ¶ Et ē multi
plex effect⁹ tribulatōis b⁹. p̄ño ut hō purget
Eccl. ij. In dolore sustine et in hūilitate tua
paciam habe. q̄ñ i igne p̄bat aur et argentū
hoies vo receptibiles in camino hūliatiōis
Apoc. vij. Joh. vidit mltitudinē magnā i al
bis. cui angel⁹. q̄ sūt hi et vñ venerūt. cui dixit
dñe mi tu scis. et rñdit angel⁹. hi sunt q̄ vene
rūt de tribulatōe magna et la. sto. su. et deal
bas i sang. ag. Hā habēt. v. q. v. nō ois. De
p̄ de⁹ mordacissimū genus tribulatōis vnt
ad aīe medicamētū. medicus. n. freneticū ligat
lītargicū excitat ābdo molestus existit. et ñ
ābos amat. Aug. sup̄ ps. xxi. Intellige deuz
medicū. tribulatōez medicamētū et esse ad sa
lutē ñ ad dānatōez. Secdo ut malū vitet. ps
xc. ut p̄z de btō paulo q̄ fuit male intētōis fide
les voles vinctos p̄ducere i ibrlm sz p̄cussus
cecitate cōuersus ē. vñ gre. i mor. q̄cūq̄ stul
tus ē in culpa sapiens erit in pena. Isa. xviij.
Tñmō sola vexatio intellectū dat audituı.
Hiero. Nulla res ita ꝓfuat hoiez a pctō sic ti
mor supplicij et amor dei. Tercio ut hō p̄bet
Gre. Qualis vnusq̄sq̄ apud se lateat illata cō
tumelia ꝓbat. Hā multa loquūt de pacia et iu
dicāt alios impatientes interim q̄ ñ aduenit
eis tribulatio sz tribulatōe aduenīte q̄s patiē
tes sint apparet. Ber. sup̄ cañ. Sicut stelle i
nocte lucēt in die latēt sic vta vtus q̄ in p̄sp̄e
tis ñ apparet in aduersis claret. Quarto ut ad
bonū ꝓtior festinet. ps. cxiij. Tribulatōem
& dolorē inueni et no. dñi inuo. Dñs albert⁹
de facie ad fulmē sic q̄ nolūt respicere deū blā
dientez facit eos respicere ad se penitētē. ut p̄z
in nabuchodonosor. dan. iiij. q̄ dixit. Oculos
meos ad celū leuaui et sensus me⁹ red. ē mihi
Hā equus calcaribo stimulat ut citius vadat
Lu. xiij. Cōpelle intrare. gre. Mala q̄ nos b
p̄munt ad deum ire compellunt Et figurat̄ b
q. Reg. xiij. Joab p̄ño et scdo vocatus nolu
it venire ad absolō q̄ siscz succēdit segetes ei⁹
et tūc venit. ps. xv. Multiplicate sunt infir.
eor. postea acce. et implet̄ i eis illd ysa. xxvi
Dñe in angustia req̄sierūt te. nā iō deus p̄mit
tit tribulatōes sup̄ suos ut deū invocēt et ad
p̄iaz vitē ābelent. de q̄ gre. Deus electis iter
aspz facit i via ne obliuiscāt eor q̄ sunt i pa
tria. ¶ Quinto deus p̄mittit tribulatō
nes sup̄ elcōs ad oñdendū q̄ ipi a deo amen̄t
Apoc. iij. Ego q̄s amo arguo et castigo. sicut
em̄ p̄ arguit filios. sic et de⁹ suos. ad hēb. xij.
quē. n. diligit dñs ca-flagellat aūt oēz filiuz
quē recipit. Aug. Si exceptus es a passione
flagellor ñ eris hēres in regno celor. Ideo
apls ad hēb. xij. q̄ si extra disciplinā est̄ cui⁹
p̄cipes fc̄i sunt. oñs g̃ adulteri et ñ filij estis
i. ñ vi heredes. Idcirco d. aug. Ō iouinianū
Si diligenter attēderes tūc nulla ubi maior
tristicia q̄ dū nullū lamentū tibi accidit i hac
vita. Rōez subiūgit haymo sup̄ Apoc. dicēs
Est signū dānatiōis p̄ntie dū nulla est lasſ
tatio huius vite ut p̄z de illo in vita san. Am
bro. ad quez cū romā p̄geret. p̄ hospitio capes
sendo declinauit hoiez nimiū locupletez quez
cū sup̄ statu suo req̄siuiss̄z rñdit. Status me
us dñe sp̄ felix extitit et gl̄iosus. Qd audiēs
ambro. dixit comitibꝰ suis. Surgite et hinc
q̄tocius fugiamus. q̄ dñs ñ est in loco isto
Et cū aliq̄tuluz p̄cessiss̄z terra hoiez illū cū v
nineꝛ suis absorbuit ut nullū inde vestigiuz
remanerz Jō. Job. vi. hec mihi sit cōsolatio
ut affligens me dolore ñ parcat. ꝓpter quod
petiuit Aug. dicens. Hic seca hic vre. ut par
cas in futuro. ¶ Sexto ut meritum au
geatur. nā illud quod meremur p̄ bona opa
est exile. August. in libro de querendo deū.
Terret me vita mea quia nihil nisi sterilitas
in ea. et si quid bonū sit aut simulatū aut im
pfectū aut corruptū b̄ ꝓpendens Job. ix. di
cit. Verebar omia opa mea sciens q̄ ñ p̄ceres
delinq̄nti nā q̄d deficit hoi ad meritū in bona
opatōe b̄ p̄ficit in tribulatōe. Jō gre. Tāto
spes solidior surgit q̄to maiora q̄s p̄ illo p̄ti
lit. Et amb. sup̄ btū ūma. Quāto maior tribu
latio tāto vberior cōsolatio. eo q̄ sm aplm. ij.
Thi. ij. Qui certat in agōe nō coronabit̄ ni
si legitime certauerit. q̄ ꝓpter d. aug. sup̄ ps.

Si ꝓmissū ꝑtis bñ cognouisti nō timeas flagellari ꝙz peccare. si te terreat tribulatio in īmi
mīs tue sit ꝓfectus ꝓsolatio. Hā implebit
illud ꝑs. xciij. Secōm mltitudinē dolox m. ꝓ
so. t. le. a. m. Jō. i. Pe. i. modicū nūc si oportz
ꝓtristari i varijs tēptatōibꝫ. Eo ꝙ iudit. viij.
dz. Oēs q placuerūt deo p multas tribulationes trasierūt fideles. et Hiero. qs sctoꝝ sine tribulatōe. q. d. nullꝰ. iō Jac. i. Btūs vir
q suffert tēptatōem qz cū pbatus fuerit accipiet coronā vite. ❡ Tercia tribulatio
ē affectata et volūtarie assūpta ut q̄ ñ sunt cō
tenti prioribꝫ tribulatōibꝫ sed seipos ꝓturbāt
et deo volūtarie offerūt coꝛ ꝓtritū et būiliatū
et corpus castigatū flagellatū et vulneratuz
d. cū aplo. i. Coꝛ. ix. Castigo corpꝰ meū et in
seruitutē redigo ut fecerē scī ꝓfessores. q̄ paupertate attenuari. abstinētia macerari. afflictōe castigari. orōibꝫ ꝛ ieiunijs fatigari. vitā suā salubriter finierūt. de qbꝫ ad hebre. xi. Circūierunt
in melotis i pellibꝫ caprinis egētes angustiati
afflicti quibꝫ dignꝰ nō erat mūdꝰ i solitudinibus errātes in mōtibꝫ in spelūcis et cauernis
terre degētes et ppēdētes illō apli. to. viij.
Nō sunt ꝓdigne pas. bꝰ tpis ad fu. glaz. Neuera ñ ꝓdigne. i. Coꝛi. ij. qz q̄ nec oculꝰ vidit
nec auris audiuit nec in coꝛ hois ascēdit q̄ pparauit deꝰ his q̄ diligūt illū. Jsa. lxiij. A seculo nō audierūt neqꝫ auribꝫ ꝓcepērūt oculꝰ nō
vidit deus absqꝫ te q̄ ꝓpasti expectātibus te
Jō Sap. iij. In paucis vexati in multis bñ
disponēt qm̄ deꝰ tēptauit eos et inuenit eos dignos se. Hā nullus rethoꝛ ꝑt explicare nec arismetricꝰ numerare nec geometer ponderare
qꝫta sint gaudia pēna pēe suphe q̄ sunt dāda
his q̄ psecutōem et tribulatōez ꝓ deo patiūt
iō gre. Cōsideratio p̄ma minuit vim flagelli

De eadem dominica

Sermo. lxxxix.

Dos aūt ꝓtristabit̄mi. Joh. xvi Dno q̄ sc̄ēdū discipuli tēpe q̄ xp̄m
nō viderūt in maxīa tribulatōe erāt Sic generalr oīm hoī aliqñ ꝓtingit ꝙ hz tribulationē aliqñ ꝓsolatiōem. qz mūdus iste ē
locus medi inter celū vbi ē ꝓsolatio ꝛ infernū vbi est tribulatio. iō mediū tenet aliquid
de vtroqꝫ extremo scz de ꝓsolatōe et tribulatione. Jtē nota ꝙ modicū ē tpus cōsolatōnis
et tribulatōis. hoc deus ordinauit ꝓpter tria
Prio tps ꝓsolatōis breue ꝓstituit ut appetitū
fortꝰ alliceret qz ꝓsolatio p̄ns est qualis q̄dā
gustꝰ future gle. sic videmꝰ de bis q̄ vendūt
vinū ꝙ mittūt ꝑconē cū vase ut det ꝑtereūtibus ad gustādū aliq̄d modicū ut sic alliciat ad
los ad emēdū. sic deꝰ dat in mūdo aliqua p̄
libatōes sicut qñ fecit paradisū terrestrē in quo
plātauit oē pulchꝝ vtili et ad escēdū suaue
Gen. ij. Jtē qñ dedit mānā oēz saporē suauitatis in se bñtē. Sap. xvi. Jtē i trāsfiguratōe
Mat. xvij. Et breuiter oīs ꝓsolatio q̄ hēmr
in mūdo ē q̄dā stilla respectu illiꝰ ꝓsolatōis
btē. si g̃ iste ꝓsolatōes modice ita placēt quid
facient ille ineffabiles. Silr tribulatōes sunt
q̄dā repñtatōes pene future sicut in pena so
domoꝝ ignis et sulpburis et i pena dathan ꝛ
abyron. hz si iste pene trāsitorie ita ament q̄s
tomagis eterne. iō deꝰ dat in mūdo pnā cōsolatōz ut alliciat ad victoriā et modica tribulatōnez ut magis ꝑtimescam. eternā. Scdo
statuit ꝓsolatōes et tribulatōes breues ut na
turā cōfuaret. nā supfluū naturā corrūpit. tē
patū vo cōfuat. ut pz in supfluo cibo q̄ stomachū grauat. digestionē impedit ꝛ corrūpit. tpa
ims vo cōfuat ꝛ ꝓfortat. Silr ē de sono ꝛ aliis dim. vñ ꝑm pbm. Natura delectat̄ i mediis
ꝛ fugit extrema. Videmꝰ enā ꝙ modicū ma
lū naturā nō corrūpit sicut febris modica sed
plira infirmitate natura q̄qꝫ succūbit. Ita
cio statuit ꝓsolatōes ꝛ tribulatōes breues ut
aīm regularet. nā si tribulatio esset multū ꝑ
lira induceret i desperatōez. i. petri. i. Modicuz
nūc si oportz ꝓtristari i va. tēp. ꝛc. Sed qz ꝑs
d. Videbitis ꝛ nō videbitis. iō nota quidaz
sunt q̄ sp eū videt sicut angeli. Mat. xviij. angeli eoꝝ i cel' sp videt faciē ꝑtis mei q̄ ē cel
Aliq̄ nūqꝫ ut dānati. Jsa. xxvi. Tollat̄ impius ne videat gloꝛiā dei. Sz i mūdo videt et non
videat. videt q̄dē p fidē sz nō p speciē. sz vtrūqꝫ
modicū ❡ Ñ q̄dā sunt q̄ ad videndū
eū disponūt. quedā impediūt. ut pz in visione
corpali vbi occurrūt quatuoꝛ scz vidēs. visibile medium. et distantia proportionalis.
Prio ex ꝑte videntis requiritur ꝙ bēat oculū
sanū ut nō sit ibi erroꝛ. et hāc sanitatē facit fides qz in infidelibꝫ est cecitas. sic catharacta
inueterata. Aliq̄ mediū oculū bñt ut hereticꝰ
q̄ alios articulos credit et alios negat. ut sa
belliꝰ q̄ credidit vnitatē essēne. negauit trinitatē ꝑsonaꝝ. Arriꝰ ecōtra trinitatē credidit ꝛ

Dōica 3ª post oct' pasche

vnitatē negauit. Athanasius Quicūq; vult saluus esse añ oīa opus est ut teneat catholicā fidē. Quā nisi q̄sq; integrā inuiolatāq; ꝛc̄ Scd̄o ex ꝑte visibilis requirit̄ in visione corꝑali ut opponat̄ visui. et ꝙ ipe videns hēat ipm ꝑ oculis. ps. xv. ꝓuidebā dñm in cōspectu meo sp. ꝛ tales in omī re timēt ne offēdāt deū. ps. cxxij. Sicut oculi ancille in manibus dñe sue ita oculi nr̄i ad dñm ꝛc̄. sed ecōtra d̄ pctōribus d̄r. ps. liij. Nō ꝓposuerūt deū ante cōspectū suū. Tercio inter visibile et oculuz requirit̄ mediū siue distātia ꝓporcionalis. qꝛ si visibile īmediate poneret̄ sup oculū nō videret̄. Et si nimis distaret iteꝝ ñ videret̄ aut male videret̄ Spūalr̄. sic et īpij ñ vidēt deū qꝛ sūt ab eo nīs lōge ꝓuer. xv. Lōge ē ab īpi. dñs. Sed iusti timētes dñm sunt ei quasi ꝓpinq̄. ps. lxxxiiij. Prope timētes eū salutare ipius Quarto ex ꝑte medij requirit̄ ꝙ sit dyaphonuz ꝛ illūinatū. qꝛ nec in aere nec ī aqua aliquid sine lumine videt̄. sic et ad visionem spūalē req̄rit̄ lumē v̄bi dei. ps. cxviij. Lucer. pe. m. v̄. t. san. Tho. In hac vita nō habet̄ dei noticia nisi ex sacra scriptura Gre. sup ezechie. Oēs q̄ viā vite desiderāt v̄bū dei audire dñt. Itē subdit̄. Dicebāt g̃ q̄d ē h̄ q̄d d. modicū. nescimus quid loquit̄. Ecce humilitas. imputabāt em̄ ignorātie ꝙ nō intellige tēt nō obscuritati loquentis quod est contra sup̄bos qui dicūt se scire q̄d nesciūt. R. Sequit̄. mulier cū parit tristiciā h3. Nota mulieres ꝓ diuersitate ꝑtus corꝑalis sūt mlt̄ tiplices. sic et hoīes ꝓ diuersitate partus spiritualis diuersimode se hñt. aliq̄ em̄ nunq̄ ꝯcipiūt ꝓpter frigiditatē vel aliā quācūq; rōez Sic et aliq̄ hoīes spūaliter sunt frigidi ī amore dei et nō cōcipiūt bonū ꝓpositū. ut duri et obstinati et semē diuine inspiratōis expellūt Job. xxiiij. Ipi fuerūt rebelles lumini diuīe scz inspiratōnis. ps. xxxv. Noluit intelligere ut bñ ageret. iniquitatē meditatus est in cubili suo astitit omī vie nō bone ꝛc̄. Et. cviij. Noluit bñdictōem et elōgabit̄ ab eo. Et tales innituntur ꝓprijs voluntatib3. xxiiij. q. ij. c. damnatōis. et sunt verba leōis pape. Dānatōis sentētiā quicūq; meret̄ accipe qui in suo sensu voluerit ꝑmanere. Aug. in li. de peni. ꝛ hēt̄ de pñia. di. vij. c. nullus. in fi. Qui sp plenus iniq̄tate sp sine charitate. torq̄bit̄ sine fine. Scd̄e sunt q̄ licet cōcipiāt tñ nō pariūt. sed patiunt̄ aborsum. Sic et aliq̄ nō nunq̄ bona cōcipiūt. sz tñ implere differunt et negligūt. et sic bonū ꝓpositū extinguunt. Isa. xxxvij. Venerūt filij vsq; ad partū ꝛ nō est virtus ꝑiendi. Ideo ecci. xxxij. Age cōceptōnes tuas. lxxxvi. di. c. nō satis. et sunt verba amb. Nō satis est bñ velle sed et bñ facere ij. Reg. vij. Om̄e q̄d est in corde tuo vade fac qꝛ dñs tecū est. Tercij pariūt sed nō debito tpe. Nā quedā in sexto mēse pariūt ꝛ horū corpus format̄ in triginta dieb3 et aīa infundit̄. nec tales fetus diu viuūt ꝓpter nimiā teneritudinē. sic et aliq̄ ad exequēdū q̄d conceperūt nimis festinātes sunt qui nō deliberāt anteq̄ ꝯpent̄. vñ istis deficiūt tres menses. i. trina deliberatio. Her. ꝑueniat op⁹ tuū an liceat an deceat an expediat. Alique septimo mēse pariūt quaꝝ partū posse viuere phisicoꝝ traditio ꝓbat quoꝝ corp⁹ in trigīta duobus format̄ et aīat̄. et significāt eos q̄ ī septē v̄tutib3 s. trib3 theologicis et q̄tuor cardinalib3 exercitati faciūt opa virtuosa. Quedā v̄o octauo mēse pariūt quoꝝ corp⁹ organisatur in. xl. dieb3. nec fetus diu viuūt q̄b3 deficit vn⁹ m̄sis final' s. ꝑseuerātia. gre. Incassuz bonū agit̄ si añ vite terminū deserat̄. quia ꝛ frustra currit q̄ priusq̄ ad metā veīat deficiat Mat. xxiiij. Qui ꝑseuerauerit ꝛc̄. Quedam nono mēse q̄ꝝ fetuū corp⁹ in. xlvi. dieb3 organisat̄ et aīat̄. et tales fetus ut freq̄nt̄ viuunt. sic ꝛ aliq̄ opant̄ ꝙ merēt̄ assumi ad. ix. ordīes angeloꝝ. Quedā v̄o decīo mēse ꝑiūt. ꝛ hoꝝ fetuū corp⁹. ī. l. dieb3 format̄ ꝛ organisat̄. ꝛ tales sil̄r viuūt. et significāt eos q̄ ꝓuāt. x. ꝑcepta q̄ p⁹ q̄nquagenariū iubilei. i. p⁹ remissiōz pctī ad vitā etnā ingrediūt̄ Mat. xix. Si vis vitā ingredi ꝛc̄. ad quā nos ꝛc̄.

Dominica. iiij. post pascha. Sermo. xc

Vado ad eū q̄ me misit Job. xvi. S Videmus cū aliq̄s legat⁹ ꝑfecerit ea que habuit in mādatis a delegante quando scz reformauit reformanda. et destruxit destruenda cum honore reuertitur ad patriā Spiritualiter sic xp̄s ē legatus missus a latere sūmi pr̄is ysa. lxi

Euangelisare paupib⁹ misit me alia trãslatio ad ãnunciandũ mãsuetis misit me. hz oĩa bene ee expediuit Marc. vij. Oĩa bene fecit. Ita q̃ d. p Isa. c. v. Quid vltra facere debui vi nee mee et non feci. Ideo oĩib⁹ rite pactis voluit cum honore et iubilo redire ad patrem Huius figurã habemus Thob. xij. in angelo raphaele qui a deo missus est ut curaret thobiã et zarã a demonio liberaret. et filio thobie vxorẽ ꝓcaret. postq̃ oĩa bñ cõsummauit tunc dixit. tp⁹ est ut reuertar ad eũ qui me misit. vos aũt bñdicite deũ et enarrate oĩa mirabilia eius. Sp⁹aliter. sic xp⁹ magni cõsilij angelus Isa. ix. missus fuit a deo pẽe in humanitate a quo nũq̃ recesserat ꝛm diuinitatẽ ut thobiã illuminaret. i. gentẽ iudeorum Job. ix. In iudiciũ ego in hũc mundũ veni vt qui nõ vident videãt. et vt zarã. i. genus humanũ a demonio liberaret. De qua liberatõe hẽt Joh. viij. Si vos filius liberauerit veri liberi eritis. Et ut zara. i. ecclesia desponsaret thobie. i. xpo bi filio. que desponsatõ facta est in die pasceues. Eñ can. iij. Egredimini filie syon et videte regẽ salomonẽ i diademate quo coronauit eũ mater sua. i. gens iudaica in die desponsatõis. i. passionis. Ut eñ eua de costa ade sic ecclesia de xpi latere t vulnere est formata. Et sic legatõis pacto misterio voluit redire Joh. xvi. Exiui a patre t veni in mundũ. itez relinquo mundum t vado ad pẽm. de quo thema vado ad eum ꝛc. In summa euãgelij duo innuunt. Prio accessus delectabil' et glorios⁹. ibi. vado. Secũdo ꝓfectus ꝓmendabil' et vigoros⁹. ibi. expedit vobis. De primo dicit. In illo tẽpe d. ihũs dis. l. Vado ad eũ q̃ me misit sz ad pẽz ꝛm q̃ homo a quo nũq̃ recessi ꝛm q̃ deꝰ nã xp⁹ erat cõprehensor et viator. Eñ d. volumus. dñs loquẽs de reditu suo ad patrez nõ loquit' tãq̃ de futuro remoto sed quasi p̃sens vado dixit. nobis in exemplũ ut d. bernñ Oĩa xpi opa designãt in nobis aliqua faciẽda. ut bõ semp in mente habeat deũ et desiderũ redeũdi ad eum. dicẽs vado ad eum q̃ me misit. nã dicit ps. cix. Ipe fecit nos et nõ ipsi nos T Ideo spualiter debem⁹ ad eum ire. prio ad eius omnipotentiã gras et referẽdo de bonis que ab eo accepim⁹. Eccs. i. Ad locum vnde exeunt flumia reuertunt ut itez fluant. et sic q̃ flumia oĩm bonoꝝ nobis veniãt ab eo. vñ hodie legit' i epla Jaco. i. Oẽ datũ optimũ t oĩe donũ ꝓfectũ desursum ẽ descendẽs. iõ dẽmus reuerti ad eũ p gratiaꝝ actionẽ. Eñ Crisp. Deus ingiter subuenit nobis t bñfacit. Igit' eius bñficiũ añ oculos ponẽs dicamus cũ ps. xxxiij. Bñdicã dñm in oĩ tpe. Et merito q̃ omnia a deo hẽm⁹. i. Cor. iij. Quid hẽs q̃d ñ accepisti. q. d. nihil. Respice sursum et hẽs de celo bñficium lucis. In aere respiratõem. de terra nutritõem. a dextris angelũ ꝓtegentẽ. a sinistris bona tẽporalia ad vsum cõcessa. Jõ Cassio. d. in epla. Dis ꝓfectus est ad diuinitatis munera redẽdus. nil cõstat esse bonũ nisi q̃d ab illo cognoscit' collatum. q̃ dẽm⁹ ad eum ire p gratiaꝝ actõem si volumus esse de numero electorum Figurat' gen. viij. Colũba reuersa est ad arcã. hz ferẽs ramũ oliue i ore suo hz nõ cognouit. Sp⁹aliter. p cognitionẽ intelligunt' mali q̃ nõ reuertunt' p gratiaꝝ actõem ad deum sibi⁹ ascribentes bona ut nabuchodonosor Dan. iij. Nõne hec ẽ babilon ciuitas magna quã ego edificaui in domũ regni in roboze fortitudis mee et in gl'ia decoris mei ꝛc. Sed boni redeunt ferẽtes ramum oliue. i. xpi gratiaꝝ actionis in ore. nã ramus oliue viridis est t delectabilis. sic et gratiaꝝ actio. Unde aug. in epla ad marcellinũ. Nil melius ore promamus. animo geramus. calamo exaremus q̃ ut deo gratias agamus. V. Secundo debem⁹ reuerti ad eius sapientiã et nil fore occultum cogitando. Nam ipe videt omnes actus nostros. Hebre. iiij. Omnia nuda et aperta sunt oculis eius. Quis enim vellet male facere in p̃sentia iudicis. q̃ dicit Boe. Magna nobis indicta est necessitas pbitatis. q. oĩa agimus añ oculos iudicis cũcta cernẽtis iõ ps. xciij. nũq̃d q̃ finxit oculũ nõ cõsiderat. nã nihil est optũ q̃d nõ revelabit' et occultũ q̃d nõ sciat'. Mat. x. Nã q̃d timens me pñte facere d magis timere debes in sua pñtia cogitare. ps. xciij. Ipe q̃ gnouit cogitatões hoim. Tercio dẽm⁹ reuerti ad deũ d est ad eius clemenniã mercedẽ larbonis nostri frequenter cõsiderãdo. nã ipe dixit Gene. xv. ego merces tua magna nimis. Aug. Labor si terreat vide mercedẽ. te quã apls. i. Cor. ij. et Isa. lxiij. Oculus nõ vidit

nec auris audiuit nec in cor hominis ascēdit q̄ p̄parauit deus his qui diligūt illum. ergo no li pigrescere nec labore attediari Gre. Consideratio p̄mij minuit vim flagelli. Nā merces sanctorū vt dicit Bern̄. est tā magna q̄ nō p̄t mensurari. tā multa q̄ ñ p̄t numerari. tā p̄ciosa q̄ ñ estimari. tā copiosa q̄ nō finiri Et orosius sup̄ p̄s. Replebit om̄s sensus exteriores et interiores ut hō dicet illud psal. lxxxiij. Cor meū et caro mea exultauerūt i deum viuū. Ad hanc mercedē merito fideles suspirāt. Vñ bern̄. O btā merces videre xp̄z in seip̄o in nobis et nos in ip̄o felici iocūditate. X. Quarto debemus reuerti ad deū eius iusticiā et equitatē ꝯsiderādo. de qua p̄s cxviij. Iustus es dñe et rectū iudiciū tuum. Ita q̄ scribit̄ Eccs. xij. Cūcta q̄ fiūt adducz dñs ad iudiciū. Ideo dic cū Job. xxxi. quid faciā cū surrexerit ad iudicandū dñs. ⁊ cū q̄si erit quid rñdebo ei. O peccator si attēderes ⁊ mēte diligēter reuolueres tūc nō hr̄es pacem in mente nisi ei reconciliareris. Job. ix. Quis restitit ei et pacē habuit. q. d. nullus. Dicit nāq̄ Aug. Fecisti nos dñe ad te et inquietū est cor nr̄m donec requiescat in te. nā sine eius p̄ñtia nec est requies in intellectu hominis nec in affectu. ut dicit san. tho. Intellectus hoīs nō quietat̄ nisi in cognitōne prime veritatis et appetitus nō satiat̄ nisi in app̄hensione summe bonitatis. Jō dicit vado ad eū. V. Nota xp̄s p̄ multiplicē viā iuit ad patrē. Primo p̄ viā mundicie et puritatis. p̄uer. iij. Vie illius vie pulcre. Et merito q̄ est cādor lucis eterne et speculū sine macula Sap̄. vij. Sic nos si volumus ire ad deū op̄tet p̄ illā viā ire scz puritatis Quia dr̄ Apoc. xxi. Nec intrabit in eā aliq̄d coinquinatū aut abominationē faciēs. et Mat. v. Bti mūdo corde ⁊c. nō dicit mūdo corp̄e. nā qui habēt mundiciā corp̄is et nō mentis sunt sil̄es sepl̄chris dealbatis. de quibꝫ mat. xxiij. Ideo petit. p̄s. l. Cor mūdum crea in me deus. Secūdo iuit p̄ viā charitatis. q̄ dicit Johā. xx. Ascēdo ad p̄rem meū. mō p̄r est nomē charitatis. sic et nos p̄ illā viā debemus ire. q̄ d. p̄s cvi. Deduxit eos in viā rectā ut irent in ciuitatē habitatōis. via recta est charitas. de qua aug. de sp̄ū et aīa. Charitas est via dei ad homines et hoīm ad deū. q̄ ex charitate veīt ad nos Job. iij. Sic deus dilexit mundū ut filiū suū vnigenitū daret ⁊c. Ambro. Sicut sine via nullus peruenit quo tēdit. sic sine caritate nō possumus ad deū ambulare sz errare. Ideo hugo de laude charitatis. Hō in q̄ est dei charitas sp̄ habet cor sursum ad deuz eleuatū. si ambulat aut sedet aut quiescit. q̄d quid egerit cor eius a deo non recedit. tacēs deū cogitat. loquens alios ad charitatē excitat. nā charitas est fons p̄prius de quo ñ cōicat alienus. Qua p̄pter hortat̄ nos saluator Job. xv. Manete in dilectōne mea Et quō subdit. Si p̄cepta mea seruaueritis manebitis in dilectōe mea. Et hoc exēplo sui cū inq̄t Sicut et ego p̄cepta p̄ris mei seruaui et maneo in eius dilectōe. Tercio iuit p̄ viā penalitatis. Luce vl. Nōne hec op̄tuit xp̄m pati et ita intrare in gl̄am suam. et sic nos p̄ eandem viā debemus eū sequi. iuxta illud Actu. xiiij. Per multas tribulatōes op̄tet nos intrare ī regnū dei. Jō mat. vij. Intrate p̄ angustam portā. q̄ lata porta ⁊ spaciosa via ē que ducit ad p̄ditionē et multi sunt q̄ intrāt p̄ eā. q̄ꝫ angusta porta et arta via est que ducit ad vitā ⁊ pauci sunt q̄ inueniūt eā Reuera pauci. ꝯq̄ritur nāq̄ bern̄. Dñe oēs volūt ad te venire et pauci post te ire. oēs cupiūt exenia sctōꝝ. sed pauci imitant̄ vitā eoꝝ cū nō de delicijs ad delicias sed p̄ tribulatōes et labores dz fieri ingressus. Jō hiero. Nullus labor durus nullū tp̄us longū dz videri p̄ quod acquirit̄ regnū dei. Z. Tūc subdit in textu. Nemo ex vobis interrogat me quo vadis. Symon de cassia. meā videtis in recedēdo voluntatē cur nō interrogatis cū dico vos amicos ñ seruos. Nā licētiā hz amicus interrogare et nō seruus. Sed quare nō interrogauerūt rñdit Crisost. immediate supra. xp̄us dixit. venit hora ut omnis qui interficit vos arbitret̄ obseq̄um se p̄stare deo et absq̄ sinagogis faciēt vos Et ex illo erāt discipuli cōtristati et attoniti. Jō subdit in textu. q̄ hec locutus sum vobis tristicia impleuit cor vr̄m. Aug. Cōtristabatur in eis humanus affectus q̄ carnalis desolabat̄ aspectus De q̄ beda. magis tristabant̄ de recessu q̄ eos deserebat q̄ꝫ letarent̄ de ascēsu quo patrem petebat. Sed christus nouerat quid eis expediret. Ideo dixit. sed ego veritatem dico vobis. Crisostom⁹. Nō dico

que affectatis. sed si decies milies millesies ꝯ
tristaremini audire adhuc oꝑtet quod ꝯfert
hic xp̄us docuit ꝙ veritas nō est omittenda
etiā si displicet. Nā dicit Crisostomus et hēt in c. xi.
q. iij. nolite. ij. Non solū ꝓditor est veritatis
qui trāsgrediēs veritatē palā ꝓ veritate mēda
ciū loquit̄. sed ille qui non libere veritatē ꝓnū
ciat quam libere ꝓnunciare oꝑtet aut si non li
bere veritatē defendit quam libere defendere
ꝯuenit ꝓditor est veritatis. Nā sicut sacerdos
debitor est ut veritatē quā audiuit a deo p̄dicꝫ
sic laycus debitor est ut veritatē quā audiuit
a sacerdotibus ꝓbatā ī scripturis defendat fi
ducialiter quod si nō fecerit ꝓdidit veritatez
qꝛ habet̄ in cano. lxxxiij. distin. error. Error
cui nō resistit̄ approbat̄. et veritas cum non
defensatur opprimit̄. Ideo hortamur Isaie
lviij. Clama ne cesses quasi tuba exalta vocē
tuā et annūcia populo meo scelera eoꝝ. Rō
habet̄. xi. q. iij. nemo. et est aug. Melius est
ꝓ veritate pati suppliciū q̄ꝫ ꝓ adulatōe conseq̄
beneficiū. Dicit nāqꝫ Hiero. sup̄ Hieremiā
Veritas ligari et occultari p̄t vinci aūt nō p̄t
quia scribit̄. ij. Esdre. iiij. Veritas manet et
valescit ineternū. dic historiā ibi scriptā. nā
veritas nullo modo est occultanda Quia d.
aug. et habetur. xi. q. iij. quisquis. Quisquis
metu cuiuslibet potentie veritatē occultat irā
dei sup̄ se ꝓuocat. Et aristo. duobus existen
tibus amicis sanctū est p̄honorare veritatem
Ideo xp̄us ait discipulis. veritatem dico vo
bis. Symon de cassia. quasi dicat. Veritas
sum. veritatē dico. In veritate debet intelle
ctus cuiuslibet hominis quiescere. veritas a
mara interdū esse potest. iniusta nunq̄ꝫ In ve
ritate nemo fallit̄. Sed heu iā veritatē audi
re nolunt ut pilatus. et plus efferant̄ et in rā
corē mutāt̄. nec mirū. nā veritas habet se vt
aqua benedicta. que duꝫ paulisper aspgit̄ ab
aspsis petitur. si vero abundanter irritat ⁊ ho
mines plerūqꝫ faciē auertere facit. De qui
bus apl̄us. ij. Thi. iij. In nouissimis diebꝫ
instabunt tp̄a ꝑiculosa et erunt homines seip
sos amantes cupidi elati supbi blasfemi pa
rentibus nō obediētes ingrati scelesti sine af
fectōe. sine pace criminatores incōtinentes. ī
mites ⁊c. Et post subdit. Quemadmodū au
tē iamnes et mambres restiterūt moysi. ita ⁊
hi resistunt veritati. et. ij. Thi. iiij. Erit tp̄us
cum sanā doctrinā nō sustinebūt. sꝫ ad sua de
sideria coaceruabūt sibi magistros pruriētes
auribus et a veritate quidem auditū auertent
ad fabulas aūt ꝯuertent̄. De talibꝫ p̄dicato
ribꝫ veritatē obticētibꝫ ꝓuer. xvi. scribit̄. vir
iniquus lactat amicū suum et ducit eū ꝑ viā
non bonā. Tales sunt ioculatores dyaboli q̄
non ꝯtristāt sed letificāt peccatores. dicit̄ em̄
Eccs. vij. Melior est ira risu. qꝛ ꝑ tristiciam
vultus corrigit̄ animus delinquētis. Jō au
gust. Melius est cū seueritate diligere q̄ꝫ cū
lenitate decipe. Ideo xp̄us ait. veritatē dico
vobis. A. Dixi scd̄o subiūgitur ꝓfectus
ꝯmendabilis et vigorosus. ibi. expedit vobis
ut ego vadā. Reuera fuit expediens multis
de causis. Primo ut carnalē amorē amputa
ret. de quo venera. Beda. expedit ut forma
serui auferat̄ et amor diuinitatis altius men
tibus nostris infigat̄. Nam q̄ꝫtum distat spi
ritus a carne. intantū sp̄ualis cōsolatio a car
nali. Ideo subdit. Si nō abiero paclitus nō
veniet ad vos. Bern̄. Nisi carnis substantia
subtrahat̄ paclitus non dat̄. q. d. sm Aug.
Nisi alimenta tenera quibꝫ vos alui reliq̄rit,
cibū solidū non sumetis vt pꝫ in pueris. Nā
affectus carnalis impedit gr̄e plenitudinem.
Joh. vi. Sp̄us est q̄ viuificat caro nō ꝓdest
q̄cq̄ꝫ. Bern̄. Impossibile est impleri delicijs
sp̄us qui subiacet carnalibus delectatōibus
Isaie. xxviij. Quē docebit sciam et quem in
telligere faciet auditū. ablactatus est a lacte
auulsus ab vberibꝫ Ideo bern̄. Si apl̄i carni
diuine adherēdo eiusque sancti sanctorum
erat sp̄ui sancto repleri nō poterāt. Quid car
ni tue que sordidissima est ita conglutinatus
es et vis recipe sp̄m sanctū quod fieri nō p̄t.
vt dicit Bern̄. Delicata est diuina cōsolatō
non dat̄ admittētibꝫ alienā. figurat̄ Exodi
xvi. deficiente farina filijs israel de egipto al
lata dabat̄ post hoc eis māna in deserto. Spi
ritualiter. sic relictis carnis consolationibꝫ et
terrenis dabit̄ nobis ꝯsolatio sp̄ualis ⁊ cele
stis. Ideo fulgentius. Nec̄e erat ut illuc vbi
p̄cesserat dilectōis thesaurus sequeretur amo
rosus affectus. qꝛ scribit̄ Mat. vi. vbi ē the
saurus tuꝰ ibi ē et cor tuū. B. Scd̄o expe
diens fuit ꝓpter fidei augmentatōnem. quia
dicit august. de trinitate. Xp̄us non dat spi
ritum sanctū inq̄ꝫtum hō sed inquantū deus

modo interim ꝙ erat cum eis videbat̃ quasi
vnus ex illis. ⁊ sic fides nõ erat firma et clara
de diuinitate. qꝛ ꝑm aug. fides est de nõ visis
vt dixit saluator Joh. xx. Beati qui nõ vide
rũt et crediderũt. Et gre. Fides nõ habꝫ me
ritũ vbi humana rõ ꝑbet expimentũ. Et ergo
expediens erat ut auferret̃ ab eis humanitas
et clarius in missione spũs scĩ innotesceretur
veritas. Tercio expediẽs erat ad spei eleuati
onẽ. Si enim ille nõ ascendisset quõ ipi speꝫ
ascensionis habuissent. Ideo dicit Joh. xii
ij. Si abiero ⁊ ꝑparauero vobis locũ iterum
venio et accipiã vos ad meip̃m. nã in hoc ꝙ
deus humanã naturã sublimauit. credentibꝫ
celũ posse patere mõstrauit. Quarto expedi
ens fuit ad erigendã charitatis affectõnem.
nã discipuli q̃diu habebant xp̃m corꝑaliter
p̃ntẽ nõ cogitabãt de celestibus et spũalibus
Cũ autem ascendit tunc totũ animũ ad cele
stia transtulerũt nã ante ascensionẽ petr⁹ dix
it Joh. vi. Dñe ad quẽ ibimus ꝟba vite e
terne habes Et math. xvij. Dñe bonũ ẽ nos
hic esse. qꝛ em̃ nõ habuerũt defectũ in ipsius
p̃sentia ideo steterũt cõtenti. voluit eis igit̃
auferre corꝑalem suam p̃ntiam. ad designan
dũ ꝙ hic nõ est vera sufficientia sed in eter
na beatitudine est copiosa abundantia omniũ
bonoꝝ. De qua aug. Omnis copia que non
est deus meus est mihi penuria. aĩa enim crea
ta est a summo bono. ideo nõ ꝑt repleri et sati
ari creatis sed solo ip̃o a quo creata est. psal.
xvi. Saciabor cũ apparuerit gloria tua. iõ vo
luit scandere sursum vt nr̃m attraheret spm̃ ꝑ
charitatis affectõem. De quo Joh. xij. Si
exaltatus fuero omnia trahã ad meip̃m. iõ di
xit. expedit vobis ut ego vadã si abiero scꝫ ꝑ
passionẽ mittã vobis eũ scꝫ post ascensionem

De eadem dominica Sermo. xci.

Cum venerit ꝑaclitus arguet mũdũ
de peccato et iusticia Joh. xvi (C)
Inter alia que sunt cõgregatõi cui
q̃ maxime necessaria est ut hẽat correctorẽ q̃
sciat nõ solũ parcere sed et punire delicta. rõ
quia peccatũ ĩ cõgregatõe habet se sicut vul
nꝰ in corꝑe. quod si nõ curat̃ inficit totũ cor
pus. De quo Cassi. sup p̃s. xxxviij. Iniqui
tas mortaliũ more putredinis sine fine vaga
retur. si medicinalis correctio ⁊ vituꝑatio mi
nime resecaret. Spũaliter. sic correctio culpe
est necessaria ꝯgregatõi. qꝛ est medicina aĩe
que nõ debet esse nimis aspa sed cum iusticia
et misericordia. de quo gre. in pastorali. c. xx
ij. Curandũ quippe est ut rectorẽ subditis et
matrẽ pietas et patrẽ exhibeat disciplina. at
q̃ inter hec solicita circũspectõe ꝓuidendum
ne aut districtio discipline rigida. aut pietas
nimis sit remissa. qꝛ ut inq̃t idẽ in mor. ⁊ hẽt̃
xlv. di. c. disciplĩa. Disciplĩa vel mis̃icordia
multũ destituit̃ si vna sine alia teneat̃. hec gre
go. Berñ. Faciendum ẽ sicut faciũt viri exp
ti in agricultura qui q̃n habẽt arbores que fa
ciũt fructũ acetosuꝫ vel amarũ ꝑforãt illas et
ponũt aquam distꝑatam cũ melle in foramĩe
et cũ clauo qui est de eodem ligno arboris ip
sius foramen obstruũt. et tunc arbores sic cu
rate dulces ꝓducunt fructus nõ obstante ꝙ
ante ꝓducebant amaros. Quid ẽ arbor faci
ens fructum acetosum et amarũ nisi pctõr fa
ciens opus malũ. sed foramẽ tunc aqua mel
lica ꝑfundit̃ q̃n dulcis correctio circa eũ ad
hibetur que cũ clauo obstruit̃ q̃n cũ rectitudi
ne pene et cõminatõe cohibet̃. Et qꝛ ip̃e ẽ cõ
solator bonorum ut quilibet posset delectabi
liter facere opa bona ip̃us sanctus dicit̃ esse
sup mel dulcis et ne tm̃ putet̃ ꝙ ip̃e solũ sit
pius ad miserandũ bonos et conuersos ⁊ nõ
iustus ad puniendũ malos et obstinatos. iõ
in verbis ꝓpositis ꝓponitur nobis ut correc
tor qui minat̃ de suo iudicio et iusticia ut sit
terror in singulis. Et ideo in verbis p̃missis
duo innuunt̃. Primo spũs scĩ vtilitas. ibi.
arguet mũdũ. Scdo multiplicitas vtilitatis
ibi. d pctõ iust. et iu. (D) De prĩo d. ar.
mũ. Nota mũd⁹ capit̃ tripl̃r. vno mõ ꝓ vni
uersitate rerũ creatarũ. et sic capit̃ Joh. i. in
mundo erat et mũdus ꝑ ip̃m factus est. Iste
mũdus semꝑ ẽ dei et nunq̃ dyaboli. iõ glo.
sup Apocalip. xi. est mundus cuius deus cre
ator ẽ. ⁊ ẽ mũdus cuius deus redemptor est
et ẽ mundus cuius dyabolus princeps et re
ctor est. De primo dictum est. De secundo
scilicet cuius deus redemptor est ẽ vniuersi
tas fideliũ. De quo Johã. iij. Sic deus di
lexit mundũ vt filium suum vnigenitum da
ret scilicet ꝓ eo. Et sic capit̃ Johannis. vi.

Panis quē ego dabo caro mea est ꝓ mundi
vita .i. vniuersorū fideliū. et Apoc. xi. Factū
est regnum huius mūdi dñi nr̄i et xp̄i eius
qui regnabit in secula seculorū amen. Terci
us mūdus est cuius dyabolus princeps ē et
rector et est vniuersitas malorū. De q̄ Joh.
xi. Princeps huius mūdi eijciet̄ foras. dya
bolus dicit̄ princeps huius mūdi. nō rōne
creatōis sed vexatōe etiā seductōne et praue
volūtatis affectu. nā ad ephe. vi. dicit̄. Non
est vobis colluctatio aduersus carnē et sang/
uinē sed aduersus principes et ptātes. et ad/
uersus mundi rectores tenebrarū harū. i. pec
catoꝝ tenebrosoꝝ. et ille mūdus est dyaboli
nō creatōe sed imitatiōe. Job. xlij. Jp̄e ē rex
sup̄ vniuersos filios sup̄bie. De hoc mūdo
dicit̄ Joh. vij. Nō p̄t mundus odisse vos.
me aūt odit qꝛ ego testimoniū ꝑhibeo de illo
quia op̄a eius mala sunt. (E) De hoc di
cit textus. Cū venerit ille arguet mundū. id
est mūdanos hoīes. de peccato scꝫ quolibet.
licet infinita sint pctā q̄ momētis quasi singu
lis ꝯmittimus. oīa tñ ꝯp̄hendunt̄ sub tribus
Primo in mali op̄is ꝑpetratōe. et talia sūt in/
finita. p̄s. xxxix. Circūdederūt me mala q̄ruꝫ
nō est numer⁹. Et sic manasses. i. palipo. vl.
peccaui sup̄ numerū arene maris. Bern̄. Si
sine numero quō numerabo. quō reddā rōeꝫ
vsqꝫ ad nouissimū quadrantē. clamabo g̊ cū
dauid. cxlij. Nō intres ī iudiciū cū seruo tuo
dñe qꝛ nō iustificabit̄ in cōspectu tuo omnis
viuēs. Naꝫ d̄r Eccī. xviij. Assidua est cōmis
sio eorum scꝫ peccatoꝝ. Et si cui vident̄ pctā
sua nō plurima dicēti quid feci. cā est ꝙ non
ingredit̄ vbi verū iudicium ē scꝫ in cōsciētia
Ideo Ezech. iij. Ingredere et includere in
medio domus tue. Et. ca. viij. Ingredere et
vide abominatōes pessimas. et ingressus vi
di. et ecce similitudo reptiliū et animaliū ab
ominatio. i. omniū peccatoꝝ Et ibidē. Et ad
huc cōuersus videbis abominatōnes maio/
res. Ber. De q̄ꝫto ꝓfundius ingredimur. d̄
tanto clarius cōspicimus ꝙ oculi nr̄i pleni va
nitate aures detractōe. manus sanguine. os
maledictōe. (F) Scd̄o de peccatis omis
sionis scꝫ bonoꝝ op̄m. et credo ꝙ plura bona
obmittimus q̄ꝫ mala cōmittim⁹. que cū vtra/
qꝫ sint quasi infinita nō mirū ꝙ hoīes graui
ter arguent̄ et dānent̄. vt patet in figura lu.
xiij. de ficulnea. Ecce anni tres sunt ex q̄ veīo
querēs fructū et nō inuenio. succide ergo illā
ꝛc̄. Mat. vij. Oīs arbor que nō facit fructū
bonū excidet̄ et in ignē mittet̄. Sap̄. iij. Va
cua est spes illoꝝ labores sine fructu et inuti/
lia op̄a eoꝝ. Et sic math. xxi. maledixit ficul
nee secus viā que nisi folia habuit. Jō dicit
de iusticia quā nō fecimus Isa. i. Quiescite
ꝑuerse agere et discite bene facere. Itē de iu
sticia quā fecimus sed non bene. sunt eñ tres
circūstantie que fedant bona op̄a. Primo si
ante finē desistētes bñ op̄ari obmittimus. vñ
i. palipo. xxix. Firmabo regnū eius vsqꝫ in e
ternū si ꝑseuerauerit facere p̄cepta mea. Eze
chi. xviij. Si auerterit se iust⁹ a iusticia sua
et fecerit iniquitatē. ꝛc̄. omnes iusticie eius
quas fecerat nō recordabūtur. Gre. Incal/
sum bonū agit̄ si ante terminū vite deserat̄.
Scd̄o si remittim⁹ scꝫ cū negligētia et tedio
Vñ ꝓuer. x. Egestatē op̄ata ē man⁹ remissa
manus aūt fortium diuitias parat. Apoc. iij.
Scio op̄a tua quia neqꝫ frigidus es neqꝫ ca
lidus es. vtinā frigidus esses aut calid⁹. sed
qꝛ tepidus es nec frigidus nec calidus inci/
piaꝫ te euomere d̄ ore meo. Hieremie. xlviij
Maledictus qñ facit opus dñi negligenter
alias fraudulēter. Gre. Dyabolus cōtinue
temptat ut saltē tedio vincat. Tercio si ven
diderimus scꝫ gloria tp̄ali. Mat. vi. Attēdi/
te ne iusticiā vestrā faciatis corā hominibus
vt videamini ab eis alioquin mercedē nō ha
bebitis. Gre. Sepe admoneo vos frēs praua
op̄a fugere. sed mō ꝯpellor dicere. bona que
agit̄ valde ꝑtimescite ne intus sitis vacui a
mercede. Idem sit opus in publico. ita tam̄
ꝙ intentio maneat in occulto. In op̄e p̄bea/
mus ꝓximo exemplū. in intentōe deo placea
mus ꝑ secretū. nam ut opus sit bonū requiri
tur ut bene fiat. Deutro. xvi. Juste quod iu
stū est ꝑsequeris. Ideo bern̄. sup̄ isto verbo.
Hij sunt viri misericordie quoꝝ iusticie obli
uionem nō accepert̄ dicit. Si vis ut iusticia
tua nō accipiat obliuionē caue a triplici p̄ieu
lo. et florebis in eternū ante dñm. Nā omis
iusticia trāsitoria et tepida. et omnis iusticia
vendita erit in obliuione coram dño. Et sic
Math. xxv. nescio vos. Ideo quidam dicit
remuneramur aduerbijs nō nominibus scꝫ nō
pro bono opere sed si bonum bene facimus.

Exemplificat Richar. et si bonus est cibꝫ et tu in sumēdo non habes modū et ordinē red dis eū tibi malū qui ex se bonus est (G) Tercio peccamus maloꝝ ꝓsensu. et ꝺ̄ fit in pctis alienis et nouē modis ſm q̄ nouē sunt illiū cōsensus palꝫ recursus. ꝓticipās mutꝰ. nō obstans nō manifestās. Primū pctm̄ ali enum est iussio. ſ. cū quis iubet et impat fieri pctm̄. ut cū pē filio. dñs seruo. vel mater filie ꝓcipit q̄ aliq̄ꝺ pctm̄ cōmittat. reus est q̄libet ꝓdictorū sic admissi sceleris. nā maxima ꝑ nec obediendū est patri aut matri aut dño si quid mandat cōtra deū. q̄ magis obediēdū est deo q̄ hoībꝫ. Act. v. Et dicit aug. amādꝰ hēt in cano. xi. q. iij. quid ergo. Et sunt verba Gre. ꝓpter obedientiā q̄q̄ est bonū obmit tendū ſz nunq̄ malū mortale ꝓmittēdū. Se cūdum pctm̄ alienū est ꝓsiliū. ut si quis consu lit malū fieri. sicut Jezabel cōsuluit et incita uit achab ad occidendū naboth virū iustum ut possideret vineā eius. ut habet. iij. reg. xxi Denūdatus est achab ut faceret malū in con spectu dñi. iō habet in cano. lxxxvi. di. tanta in fine. q̄ ꝓpter malū cōsilium cōsiliarij puni unt. et homicide dicunt ꝑ quorū cōsiliuꝫ ho mines extinguūt. et sic q̄ consulit vel instigat usurariū furē vel simoniacū ad aliq̄ malum faciendū quod alias facturus nō esset tenet ad restitutōem totius si ille nō restituat. Ter cio alienū pctm̄ est ꝓsensus ut si quis cōsentit vel auxiliū ꝑbet ad pctm̄ ut conducēdo adul terū et aliud quodlibet sile tale peccat morta liter. Unde aplus Ro. i. nō solū qui talia a gunt sed etiā qui cōsentiūt facientibꝰ sunt dig ni morte. et sic. ij. paliꝑ. xix. dictum est ioſa phat. ipio ꝑbes auxiliū et bis qui oderūt do minū amicicia iūgeris. idcirco irā quidē dñi merebaris. nā ut habet in can. dis. xciij. si in imicus. Cōsentire dicit qui peccāti amabilez se ꝑbet. ipſā et de talibus hēt. xi. q. iij. qui cō sentit peccantibꝰ apud deū et hoīes est male dictis. nā cōsentientē et facientē par pena cō stringit. ut hēt. ij. q. i. notū. (H) Quar to. ut si quis blādit peccatori. vñ pue. i. Si te lactauerint pctōres ne acquiescas eis. Nā dicit varro i ſnīs. talē q̄ adulatorie suggerit sicut q̄ clā pīmit et occidit. iō Sidoniꝰ i epla ri dicit. Magis timeo adulatorē hoiez q̄ꝫ pri cipē infernalē. idcirco dic cū p̄s. cxl. Oleum pctōris n̄ ipinguet ca. meū ꝺ̄ q̄ señ. Nō time bis acerbaꝝba ſz blāda. nā adulatō ſm aug. ē fallaci laude seductio. Quitū pctm̄ alienū ē recursus. i. si qs sustinet adulterꝫ vel furē in domo sua vel hereticos susceptat. vñ. ij. Joh̄ā. i. nolite eū recipe in domo nec ei aue dix eritis. nā est regula iuris. Qui occasionē dat dāni damnū dedisse videt. et cōe ꝓuerbiū. Intm̄ facit qui tenet pedē sicut qui excoriat. et implebit i eis illud p̄s. cxviij. declinātes i obligatōes addu. do. cū opē. im. Sextū pre catū alienū ē ꝓticipās. i. q̄ ptē recipit. vñ leui. xxij. mortuinū et captū a bestia nō ꝓmedēt. i. a bestiali hoīe. ſ. vsurario vel raptore. q̄ tūc te net ad restitutōem. iō dixit thob. c. ij. Cū au disset vocē balāntis. videte ne forte furtuꝫ sit reddite eū dñis suis. q̄ nō licet nobis aut e dere ex furto aliq̄d aut cōtingere. nā in talibꝰ ꝓticipantibꝰ implet illud Job. xx. Diuitias quas deuorauit euomet et de ventre eius ex trahet eas deus. Septimū pctm̄ alienū ē mu tus. i. q̄ nō corripit cū et̄ mortuo ꝓdesse. vñ eccl. iiij. Ne reuereatis ꝓximū tuū i casu tuo nec retineas verbū in tpe salutis. nā d. Petrus. Sile ē cōfetire cū quē possis arguere. iō mat. xviij. Si peccauerit in te frt tu⁹ vade et corripe eū. nā habet in can. xxiij. q. v. nō putes. Nō ē amor ſz lāguor vbi mali mores nō corrigūt. Octauū pctm̄ alienū ē n̄ obstās. i. si n̄ resistit cū possit resistere. de talibꝰ iura dicūt. xxiij. q. iij. c. q̄ pt. q̄ nō careat scrupꝰlo societatis occ te q̄ manifesto facinori delinit obuiare. d. nāq̄ aug. de verbis dñi. Si neglexeris corripe frez peccātē peior es illo q̄ peccat. ille se vulnera uit. tu vulnꝰ frīs ptēnit. tu vides cū pire a ne gligis. peior es tacēdo. q̄ ille ꝓuiciādo. iō hēt de hēti. q̄ alios. Qui alios ab errore nō revo cat cū pt seipꝫ errare dmōstrat. Nonū n̄ mani festās. ꝺ̄ ē si n̄ manifestat cū et̄ manifestatio possꝫ eē correctōis. et si n̄ manifestat vidꝫ q̄ ei pla ceat iuxta illꝺ Job. xx. Cū dulce fuerit i ore eꝰ malū abscōdit illud sub lingua sua. vñ aug. in regula. Si frater tuus habet vulnꝰ in cor pe q̄ꝺ velit occultari dū timet secari. nōne a te silꝫ crudeliter silet et n̄ misericorditer agat.

Ideo aplus .i. Thi. v. Peccãtes corã oñi/bus argue. qz dicit Isi. dũ vnꝰ corripit plu/res erudiunt et emendant. iõ dicit dñs in e/uãgelio. Mat. xviij. Si te nõ audierit adhi be adhuc vnũ vel duos. vt in ore duorũ vel triũ testiũ stet omne verbũ. q si nõ audierit e os dic ecclesie. si aũt ecclesiã nõ audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus.

De eadem dominica Sermo .xcij

Cum venerit ille arguet mundũ de peccato. Johã. xvi. ¶ Pro q sciẽdũ. peccatũ est merito arguẽdus multis de causis. Primo qz nil vilius. Hie/re. ij. Quã vilis facta es nimis iterãs vias tuas. ita q a deo odit. Judit. v. Deus illoz odit iniquitatẽ. Sap. xi. Nihil odisti eorũ que fecisti. Glo. hoc dicit, ppter pctm̃ q ipe nõ fecit. Sap. i. Deus mortẽ nõ fecit sed im pij manibo et verbis accersierũt illã. Nõ enim odit deus naturã quã fecit nec in hoie nec in diabolo sed culpã. Sap. xiiij. Odio sũt deo impius et impietas eius. Nã sicut nos nõ o/diremus serpentẽ nisi haberet venenũ. sic nec deus nrm aliquẽ nisi tõe peccati. ps. Iniqs odio habuit. Eccl. xij. Altissimus odio habz pctores. et q deus odit pctm̃ ondit̃ q hoc qz deus filiũ suũz crucifigi voluit ut cũ eo pctm̃ crucifigeret. de q aug. sup epl̃am coloceñ. ij. vbi loquit̃ de cirographo. cũ innocẽs occidi tur pctm̃ crucifigit̃. Et deus pr̃ dicit de filio suo. Isa. liij. ppter scelus ppli mei pcussi eum In hoc si quis diceret se odire intm̃ aliquẽ q vellet eũ cũ ppio filio vno gladio trãsuerbe ratũ esse vel cũ mẽe ppria sanꝰ videret q ha beret eũ odio. sic xps odiuit pctm̃. voluit esse vno gladio illud secũ transuerberari. Scdo qz nihil miserabiliꝰ. puer. xiiij. miserosq facẽ po pulos pctm̃. reuera miseros. qz creauit deus hoiem ad imaginẽ suã. sz q pctm̃ superbo habet imaginẽ leonis. invidꝰ canis. iracũdus vrsi. luxuriosus porci. accidiosus asini. ut impleat illud ps. xlviij. hõ cũ in honore esset nõ intelle xit compatus ẽ tc. Ber. Si iumẽta dicere pos/sent dicerẽt. adã quasi vnus ex nobis. nã pec catũ facit hoies silles bestijs. Unde sen. Bestius est bestialiter viuere. q bestiã esse. bestiã. n. eẽ est a natura. bestialiter vo viuere a malicia. Jõps. liij. abominabiles facti sunt in iniq tati bus suis. Tercio merito pctm̃ est arguendũ. qz nil diabolo acceptabilius. nõ. n. curat an q et argentũ. nec lenificat eũ omne pulchrũ sed pctm̃. Eccl. xviij. Si pstes aie me, cupias es faciet te in gaudiũ inimicis tuis .i. demonib. qui nõ gaudẽt de splẽdore solis et stellarũ et lapidũ pciosorũ sed ex multitudine vitiorũ. ut inquit Gre. Cõtinuo nos tẽptãt ut saltem tedio nos vincãt. i. petri. v. Aduersarius vr diabolus tanq leo rugiẽs circuit q̃rẽs quez devoret. cui resistite fortes in fide fugiẽdo. I. pctm̃. Eccl. xxi. quasi a facie colubri fuge pec catũ. Quarto qz nihil infructuosius ad vi. Quẽ ergo fructũ habuistis tũc in illis in quibo nũc erubescitis. q. d. nullũ. q̃ amato/res mũdi nũc nõ cognoscũt sed in pena ignoscẽt. de q̃ gre. Stultus in culpa erit sapiẽs in pena. Tũc dicẽt illud Sap. v. Quid nobis ꝓfuit superbia aut diuitiarũ iactãtia q̃d cõtulit nobis oia illa trãsierũt velut vmbra. Quin/to pctm̃ est arguendũ. qz nil damnabili? Esi re nisi pctm̃. vnde solũ caueat homo ab hoste istо et nõ sunt timẽdi alij hostes. nec diabolus nec homo malus. nec infirmitas. nec mors. nec villa aduersitas. qz dicit gre. Nulla nocebit aduersitas si nulla vñerit iniquitas. Et eccs. viij. q custodit pceptũ nõ expiet quicq mali. si eueniat aliqua aduersitas iusto et in/nocẽti tunc vertet̃ in bonũ. Isa. iij. Dicite iu sto. qm̃ bene qm̃ fructũ adinuentõnũ suarum comedet. Et ad ro. viij. Scimus qm̃ diligẽti bus deũ oia coopant̃ in bonũ. et q plus ẽ nec diabolus nec plecutor pt nocere iusto sed fa bricat ei coronã eternã. Ber. Jocũdũ tei iu diciũ q ille superbus humiliũ malleator nesci ens fabricat eis coronas ppetuas. ¶ Rl. Tm̃ vãnoritas pcti nosciẽ in b q oia bona auferet homi et oia mala iferet. ꝓio auferet deũ et gr̃az gratũ faciẽtẽ. aug. Gra et pctm̃ mortale oppo nũt̃. et nisi vnũ radicit? euulsũ fuerit reliquũ plãtari ñ pt. Sap. i. nõ hitabit in corpe sub dito peccatis. Secundo aufert gloriam eter ni regni. Apocalipsis. xxi. Nec intrabit in eam aliquid coinquinatum aut abominatio nem faciens. Tercio aufert fraternitatem ec cleste. Ecclesiastici. xiij. Que cõcano sanc/

to hoīi ad canē. Quarto bona ecclesie. de q̄
bus. ps. cxviij. Particeps ego sum oīm ti. te
et cult. ⁊c. Quinto aufert bona ꝓpria Amb.
Qui charitatē nō habet oīe bonum q̄ habet amittit. Sexto aufert homini seipz. sic q̄
homo nō seruit ꝓprie saluti sed dyabolo. ij. pe
tri. ij. A quo quis superatus est huius et seruꝰ
est. Et Johan. viij. Dis qui facit pctm̄ seruus est peccati. Item aufert homi seipm. ita q̄ melius esset si natus nō fuisset si saltem psteuerat. Septimo damnabilissimū est in hoc q̄ p nul
lo meretē eternū suppliciū nisi p peccato. Ro. vi. Finis illoꝝ mors est et eternus remorsus
scientie. Aug⁹. in li. cōfessionum. Voluisti
dñe et ita factū est ut pena sibi sit oīs animus inordinatus. Ideo Hiere. ij. Scito et vide
quia malū est ⁊ amarū tereliquisse te dñm deum tuū. Ideo Eccī. xxi. Quasi a facie colu
bri fuge peccatum. Ideo seneca. Cū oīnibus habe pacem et cū vicijs bellum. Item idem. vi
cia sine modo sine ordine psequenda sunt q̄
modū et ordinē nō habent. Nota licet omne peccatū est dānabile. signāter tamē peccatuz
incredulitatis. De quo sanc. tho. sc̄da sc̄de. q. x. ar. iij. Peccatū infidelitatis est maximū
q̄ omne peccatū est tāto grauius q̄to ꝓpinquius homio magis sepatur a deo. Ideo august. In
hoc peccato manēti ⁊ cetera detinent. Nam si
ne fide impossibile est placere deo. Ad hebr. xi. Cui cōsonat August. dicēs. Quidquid nō
est ex fide peccatū est. Glo. sancti tho. dicit. i
nō liberat a peccato. ꝓpter quod scribit. xxvi
q. i. c. omnes deinceps. §. ex his. Sine fi
de falsa est omnis virtus etiā in bonis moribus
q̄ effectu carent eterne salutis. ¶ Item
dicit de pctō sc̄z quolibet. nā peccata sunt infi
nita. ut cōqueritur ps. xxxix. Circūdederunt
me mala quoꝝ nō est numerus. ⁊ Manasses
querulus est. i. palipo. vlti. Peccaui super nu
merū arene maris. Super quo dicit Ber. Si
sine numero quō numerabo. quō reddā rati
onē vel̄ ad nouissimū quadrantē. Si ergo a
licui videt̄ q̄ peccata nō sunt plurima causa
est quia nō ingredit̄ vbi verū iudiciū est. sc̄z
in cōscientiā. De quo Ezechie. iij. Ingrede
re et includere i medio domus tue. Et. c. viij
Ingredere et vide abominatōnes pessimas.
Super quo dicit Bern̄. De q̄to pfundi⁹ in
gredimur de tāto clarius intuebimur q̄ oculi
sunt pleni vanitate. aures detractōe. os male
dictōe. totum corpus plenū iniquitate. ut p̄z
supra in p̄cedenti sermone. Secūdo spūs ar
guet mundū de iusticia quam nō fecit. q̄ nil
vtili⁹ est iusticia ut habetur Sapie. viij. Sobrietatem esse et prudentiā docet et iusticiā et
virtutē. quibus nihil vtilius est in vita hominibus. De qua virtute loquit̄ macrobi⁹ dicēs
Justicia est vnicuiq̄ reddere q̄ suum est.
Debemus nāq̄ iusticiā habere. primo vnus
quisq̄ ad semetipm. sc̄z ut de ꝓteritis habeat
penitētiam. Thobie. xiij. Cōuertimini peccatores et facite iusticiā coram dño. sc̄z volipos
puniendo. Juxta illud apli. Ro. vi. Sicut
exhibuistis mēbra vestra seruire immūdicie
et iniquitati ad iniquitatē. sic nunc exhibete
mēbra vestra seruire iusticie in sanctificatōez.
ut possit dicere cū ps. cxviij. Feci iudiciū ⁊ iu
sticiam non tradas me calūniantibus me Dicit nāq̄ apls. i. Cor. xi. Si nosipos diiu. s. iu
dicio pñie. nō vtiq̄ iudicaremur sc̄z finali sen
tentia ad damnationē. Sed iā implet̄ in multis illud Isa. xxvi. Justiciā nō fecimus in ter
ra. ideo nō ceciderūt habitatores terre
W. Secūdo debemus habere iusticiā ad ꝓxi
mū. sc̄z ꝓceptis obediendo et maiores nros re
uerendo. De qua apli⁹ ad Ro. xiij. omnis
anima ptātibus sublimioribus subdita sit. nō
est em̄ ptās nisi a deo. Itaq̄ qui resistit ptāti
dei ordinatōi resistit. Et hoc verū est in bis q̄
nō sunt cōtra deū. nā habet̄ in cano. xi. q. iij.
si is. Si is q̄ pest fecerit aut cuiq̄ q̄d a deo p
hibitū ē facere iusserit. vel q̄d ꝓceptū ē ptereri
erit vel ꝓteriri mādauerit execrabil̄ sit. nā im
perator iulian⁹ ꝓcepit militibus aciē ducere cōtra xp̄i
anos q̄ noluerūt obedire q̄ magis oportz obedi
re deo q̄to hoibus Act. v. hec ē iusticia obediētie
Mat. iij. Sic. n. nos ip̄lere decz oēz iusticiā.
glo. i. būilitatē obedie ꝓximis ꝓtādo i licitis.
Tercio dēm⁹ hāc iusticiā ad egenos et afflictos eis subueniēdo. vñ ps. cxi. Dil. de. p. nē
d̄ hac iusticia dixit Thob. senior. thob. xiij.
filijs vtis mādata ut faciāt iusticias et elemosinas. nā salutis ꝓmiū p illā hō ꝓsequit̄. puer.
ix. q̄ sequit̄ iusticiā et mitz inuenīet vitā ⁊ iusticiā
⁊ glaz. et puer. xi. Justicia liberabit a morte
Quarto debemus habere iusticiā ad hominē
ꝓximū sc̄z pacifice cōuersando. Jacobi. iij.
Fructus iusticie in pace seminat̄ facientibus

pacē. ergo non faciētes arguentur et punien
tur. De quo. p̄s. xxxvi. Iniusti punient̄ ⁊ se
men ipiorum ꝑibit. N. Tercio spūs argu
et homines multiplici iudicio. Primo de iu
dicio q̄d nō fecerunt. quia dicit apl̄us. i. Co
rinth. xi. Q̄d si nosip̄os diiudicaremus non
vtiq; iudicaremur. Secūdo de iudicio quod
sibi vsurpauerūt. quia scribitur Luce. vi. No
lite iudicare et nō iudicabimini scz de dubijs
vel occultis. Nam hoc est ꝯmittendū iudicio
diuino. Ideo apl̄us Roma. xiiij. Tu quis
es qui iudicas alienū seruū dño suo stat aut
cadit. Tercio arguet de iudicio quod non ti
muerūt. De quo apl̄us hebre. x. Terribilis
est expectatio iudicij. reuera terribilis. Prīo
quia iudex est inexorabilis. Prouer. vi. Ze
lus et furor viri nō parcet in die vindicte nec
acquiescet cuiusq̄ p̄cibus nec suscipiet ꝓ re
demptōne dona plurima. Secūdo reus erit
inexcusabilis. Job. xxxi. Quid faciam cū sur
rexerit ad iudicandū dñs. quasi diceret. nul
la erit excusatio. Sed implebit̄ illud p̄s. xxx.
Muta fiant labia dolosa. Tercio quia testes
erunt irrefragabiles. Unde psal. xcij. Testi
monia tua credibilia facta sunt. ⁊c̄. Quarto
sententia erit irreuocabilis. vnde psal. cxviij
In eternū dñe ꝑmanet verbum tuū. qui di
cet Ite maledicti in ignē eternū. a q̄ nos ⁊c̄.

Dominica rogatō num. Sermo. xciij.

Si quid petieritis patrē meum da
bit vobis. Joh. xvi. O. In
verbis p̄missis duo innuunt̄. pri
mo de petendo nos informat ne
erremus ex ignorantia. ibi. si quid petieritis.
Deinde de impetrādo nos securat ne retra
hamur ex diffidētia. ibi. dabit vobis De pri
mo dicit. amen amen dico vobis. si quid peti
eritis ⁊c̄. Nota p̄ñs dñica dicit̄ dñica ro
gationū ꝓpter ꝓpinquū dñi recessum ꝑ ascen
sionem. et quia ip̄m in carne sequi non possu
mus. ideo mente deuota comitemur. Nā s̄m
Damasce. Oratio est mētis in deū eleuatio
Xp̄us enim ascēdit ad patrē velut aduocatus
noster. De quo apl̄s ad hebre. vij. Accedēs
ꝑ semetip̄m ad deū semꝑ viuens ad interpel
landū ꝓ nobis. Ideo nos instruit quō pete
re debeamus dicēs. Amē amē dico ⁊c̄. Hic
notandū est oratio que debet exaudiri dz ha
bere plures ꝯditōnes. Primo debet esse fide
lis sine hesitatōe. Jaco. i. Si quis vestrū in
diget postulet a deo. Et subdit. postulet aūt
in fide nihil hesitans. ideo assumit iuramētū
ꝓ ꝯfirmatōe sui dicti. dicēs amen. i. vere. hec
dictio amen a iohāne in apocalipsi. c. i. et. v.
est in celo audita. et quia ihūs xp̄s de celo ve
nit in om̄ibus iuramētis vsus est ydeomate
suo quā trāslatores nō audebant in latinum
ꝓpter sui reuerentiā trāsmutare. ⁊ est quasi iu
ramentū xp̄i. Dicit em̄ apl̄us ad heb. vi. oēs
hoīes ꝑ maiorem sui iurāt. xp̄us non habuit
maiorē se s̄m diuinitatē quia equalis patri.
ideo iurauit ꝑ seip̄m. de quo Gen̄. xxij. Per
memetip̄m iuraui dicit dñs. nā dicit Johā.
xiiij. Ego sum via v̄itas et vita. ideo amē. i.
in veritate dico vobis. q̄ ego suz increata v̄i
tas et mētiri nō possum. Nūeri. xxvi. Nō est
deus quasi hō ut mentiat̄. et ad heb. vi. Im
possibile est mentiri deū. Ideo erectā fiduciā
habere dēmus ad deū ꝓpter tria. prīo ꝓpter
veritatē ꝓmittētis. scd̄o ꝓpter charitatē volē
tis. tercio ꝓpter possibilitatē oīpotētis. Pri
mo ꝓpter veritatē ꝓmittētis. de q̄. i. Reg. ii.
Om̄e q̄d loquit̄ absq; ambiguitate venit. ⁊
Luce. xxi. Celū et terra trāsibūt v̄ba aūt mea
nō trāsibūt. O si v̄bo credimus et iuramēto
hoīs de q̄ hebr. vi. Oīs ꝯtrouersie eoꝝ finis
ad ꝯfirmatōem est iuramentū multo magis
dei. iō hesitatio ī orōe multū īpedit impetrati
onē. ut pz Mat. xiiij. d̄ petro q̄ petiuit dñe iu
be me ire ad te sup aquas. q̄ postq̄ hesitauit ce
pit mergi. cui ihūs. modice fidei quare dubi
sti. Sic hesitauerūt discipuli math. xvij. cum
nō potuerūt expellere demoniū de obsesso. in
terrogauerūt xp̄m cur hoc. rñdit ꝓpter incre
dulitatē nō potuistis eijcere. Jō bern̄. tractās
illud Josue. i. omnē locū quē calcauerit pes
vr̄ vr̄ erit. Exponitr q̄tuz pedē fiducie ī dñm
posueris. tm̄ obtinebis et possidebis. iō Ma
thei. xxi. Si habueritis fidē et ñ hesitaueritis
oīa q̄cūq; petieritis in orōe credētes accipie
tis. sic fecit chananea. Mat. xv. licz multoti
ens a dño repulsa nō tñ diffidebat. sz credo di
xit. ideo ait ei dñs. O mulier magna est fides
tua. vade fiat tibi sicut vis. Ideo Bern̄. Ne
mo ꝑuipendat orōem suā. dico vobis anteq̄

vadat de ore vestro ipe scripsit in libro suo. Ideo dicit. amen. i. vere. psal. cxliiij. Fidelis dñs in omnibꝰ verbis suis. Ideo fideliter petere debemus. Secundo cõfidenter petere debemus ꝓpter charitatẽ volentis. Ipe enim q̃ petere iubet in infinitũ diligit nos ⁊ plus promouere desiderat nos q̃ nosipi. et ex hoc spes et fiducia nr̃a debet roborari ⁊ erigi ad dñm. De quo August. sup hoc verbo. et in verbuz tuũ supsperaui dicit. Speremus et supspere mus quoniã deus affectu paterne charitatis diligit nos. et plus ꝓfectuz nostrũ desiderat q̃ nosipi. nec enim hortaretur nos petere si ea que peteremus intenderet denegare. De cuius charitate dicit̃. i. Joh. iij. Videte qualem charitatẽ dedit nobis pater ut filij dei nominemur et simus. Et Joh. i. dedit eis potestatem filios dei fieri his qui credunt in noĩe eius. Si filij dei sumus quis dubitare poterit ut orãtes non exaudiat quos dilexerat nõdum natos. Tercio ꝯfidenter debemus petere ꝓpter facilẽ possibilitatẽ omnipotẽtis. Hester. xiij. Dñe in ditione tua cuncta sunt posita. et non est qui possit resistere voluntati tue. De quo Eccs. viij. Omne quod voluerit faciet et sermo illius ptãte plenus est. ps. xxxij Ipe dixit et facta sunt. ipe mãdauit et creata sũt. P. Et ergo nõ debet attẽdere ꝓpriã indignitatẽ sed dei veritatẽ benignitatẽ et possibilitatẽ. Hebre. x. Nolite amittere fiduciaz vestrã que magnã habet remunerationẽ. idcirco dicit amẽ. Secũdo oratio debet esse immunis sine peccati mortalis cõtagione. dicit enim ps. lxv. Iniquitatem si aspexi in corde meo nõ exaudiet dñs. ꝓuer. xiiij. miseros facit ꝑplos pctm̃. Et eccĩ. xxvi. Qui trãsgredit̃ a iusticia ad peccatũ deus ꝑauit illũ ad rhomphram. Joh. ix. Scimus qꝛ peccatores deꝰ nõ exaudit. Sed diceres. dicit aug. sup Johannẽ Si deus pctõres nõ exaudiret frustra dixisset publicanus. deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Luce. xviij. Rñdet sanc. tho. scda scde. q. lxxxiij. ar. vi. dicens. Peccatores nõ audit inq̃tum pctõres. id est ꝑm desiderium peccati. hoc est interim q̃ sunt in affectu peccãdi. Si autẽ peccatores se recognoscũt ⁊ ꝓpositum penitẽdi habẽt tales deus audit ut publicanũ. ꝓbatur. Nã si deus tales nõ exaudiret nullum penitus audiret. quia dicit̃ Ro. iij.

Omnes peccauerũt et egent gloria dei. ⁊ ꝓuer. xx. Quis ꝑt dicere mundũ est cor meuz purus sum a pctõ. ⁊ Ecclesiastes. vij. Nõ est homo iustus sup terram qui faciat bonũ ⁊ nõ peccet. Et Job. xv. Celi non sunt mũdi in ꝯspectu eius quãto magis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquã iniquitatem ps. xiij. Omnes declinauerũt simul inutiles facti sunt. Idcirco Remigius dicit. Exaudiunt̃ peccatores si a peccatis resipiscũt. si mala ꝑterita lacrimis abluũt. si corde q̃tum in ipis est abnegant qd̃ sunt et dolent q̃ lapsi sunt. qui vo adhuc delectant̃ in peccatis nõ exaudiuntur. Isaie. i. Cũ multiplicaueritis orõem non exaudiã quia manus vestre plene sunt sanguine. i. peccato. ideo Jacobi. v. Cõfitemini alterutrũ peccata vestra et orate pro inuicẽ ut saluemini. dicit̃ em̃. i. Johan. iij. si cor nostrũ nõ reꝑhenderit nos fiduciã habemus ad deũ. et q̃dquid petierimus accipiemꝰ ab eo. Crik. sup math. Qui peccat et orat nõ deum adorat sed illudit. sicut milites qui genua flectẽtes xp̃o alapas dederũt. Ideo Cassianus in li. collationũ. vt nostra oratio ad deum possit ascẽdere nullo viciorũ grauet̃ pondere. Ideo Eccĩ. xviij. Ante orationẽ ꝑpara aĩam tuam et noli esse tanq̃ homo qui temptat deũ. ps. ix. Preꝑationẽ cordis eorũ audiuit auris tua. nã volens canere in cithara ꝑparat cordas. sic et homo volẽs orare. De q̃ Cassianus. in li. collationũ. Quales orantes volumus inueniri. tales ante tꝑus oꝑtet nos ꝑparari. Tercio debet esse rationalis sine insipienti postulatione. de quo Cassiodorus. Oratio dicitur quasi oris ratio. ut rationabile sit quod petatur. Et hoc notatur in textu. Si quid. id est vtile et rationabile. Sed heu impletur in multis illud Prouerb. xxi. Stulti ea que sibi sunt noxia petũt. Aliqui gladiũ potẽtie ut mater filiorũ zebedei cum filijs suis. Math. xx. Dic ut hi duo filij mei sedeant vnus ad dextrã tuam et alius ad sinistrã in regno tuo. Quibus hiesus respõdit. nescitis quid petatis. Eccĩ. vij. Noli querere fieri iudex. Et Hebreo. v. Nemo assumat sibi honorem nisi vocatus a deo tanq̃ aaron. Eccs. viij Interdũ dñatur homo homini in malũ suum Aliqui fatue petũt laq̃um auaricie. De quo i. Thimo. vi. Qui cupiũt diuites fieri ĩcidũt

in temptationes et in laqueum dyaboli. vt Guido rex pcuit ut omne qđ tãgeret auruz fieret et factũ est ut et panis et vinũ verteret in aurum. et sic fame perijt. Auguſt. Deꝰ negat ꝓpicius quod qñqz cõcedit iratus. Jõo Salomon petuit liberari abꝫ laqõ. ꝓuer. xxx. Mendicitatẽ et diuitias ne dederis mihi. ſz tribue tñ victum meo necessaria. Ideo rõnabiliter debemus petere qđ est quid. i. vile. Nam terrena. ut diuitie et ptates nihil sunt. Sap. vij. Diuitias nihil diri esse in ꝓpatõe illius. Nota dicit si quid. vñ si est ꝓiunctio cõditõnalis ad designandũ qꝺ tpalia debemus petere cũ ꝓditõe. tõ qz pñt obesse et ꝓdesse. et ignoratur qñ nocent vel ꝓsint. nã sicut medicina nõ est sumenda nisi de cõsilio medici. sic et tpalia cũ voluntate dñi. Aug. Qñ petis tpalia cũ modo pete et cũ timore illi ꝓmittẽte ut si ꝓsint det. si obsint nõ det. scit enim celestis medicus quid daturus et quid subtracturus sit. nã quid ꝓsit nouit medicus nõ egrotus. Nam dicit dereñ. sup ps. qui habitat Orare est deũ qrere. ideo nõ recte oras si pter deũ aliquid queris. aut illud ꝓpter deũ ñ queris. qñ in ipo sunt oĩa. ibi eñ sunt remedia vulnerũ. ibi subsidia necessitatũ. ibi recupatio defectuũ. ibi copie ꝓfectũ. nam si tpalia tpe necessitatis postulamus. si deus in cã est. nõ illa vnicꝫ principaliter ſz hunc potius ꝓpter quem illa postulamus. Cui concordat Deriñ. sup cenã dicẽs Nimis est auarꝰ cui ñ sufficit deus. nã qui dñm possidet in nullo eget. Aug. Qui dñm hz omnia hz. qui deo caret nibil hz. Ideo dic cũ ps. ps mea dñs in eternũ. ¶ Sed d. tñ dñs docuit petere terrena Mat. vi. et Luce. xi. Panẽ nr̃m quotidianũ. Rñdet aug. hoc est verũ in ordie ad spũalia ut adminicula ad beatitudinẽ. Alij putant ignẽ vindicte ſz mortẽ ꝓmoꝝ. Augꝰ. Talis ozõ nõ obtinet gr̃am sed meret offensam Jac. v. Petitis et nõ accipitis eo qꝺ male petatis ut in cõcupiscẽtijs vr̃is insinuatis. dicit Aug. ad ꝓbam. hoc licet orare qđ licet desiderare. ſz desideriũ mortis ꝓpr̃ nõ ẽ licituz Eccl. viij. Dololi de morte inimico mo gaudere. ergo nõ est licitũ petere. ſz ī ozõe nostra debemus ꝓponere deꝰ voluntatẽ. i. Johan. v. Hec est fiducia quã habemus ad deũ. qz qñcũqz petierimus sm̃ volũtatẽ eius audit nos

Hoc rp̃us docuit Mat. vi. Fiat volũtas tua Et ꝓ se fecit. Mat. xxvi. Si pt̃ si possibile ẽ transeat a me calix iste. Et cõclusit. verũtamẽ nõ sicut ego volo sed sicut tu. Nã medicus nõ dat egro omne qđ desiderat. ſz qđ sibi ꝓdest sic deꝰ. vnde Isido. de summo bo. Sepe deꝰ nõ audit ad voluntatẽ sed ad vtilitatẽ. ut ꝓz de sancto paulo. ij. Cor. xij. Qui ter dñm rogauit inauditus tñ mãsit. qz temptatio carnis ad aie salutẽ sibi vtilis fuit. Quarto ofo debz esse humilis sine elatõe. De quo Judit. viij. Expectemus hũiles ꝓsolatõem eius. Ambr. Qui in ozõne exaudiri desiderat necesse ẽ vt pompã a se reiciat. et tunc misericordiã acquirat. De quo Lu. xviij. Duo hoies ascẽderũt in templũ ut orarent. vnus elatus stãs. alter humilis petiebat pectus. nec ausus fuit oculos ad celũ leuare. q et descẽdit iustificatus ī domũ suam. ps. Respexit in ozõem humiliuz et nõ sprevit p̃cem eorũ. Aug. Oro si pura et humilis fuerit vacua nõ redibit. nã videm⁹. volens de riuo haurire aquam inclinat vas. sic et volens haurire aquã gratie. Eccl. xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrabit. Judit. vij. Humiliũ et mansuetorũ sp̃ tibi placuit dep̃catio. Quinto debet esse ignoscibilis ne rancore. Marci. xi. Cum stabitis ad orandũ dimittite si quid habeꝭ aduersuz aliquẽ vt et pater vester qui in celis est dimittat vobis peccata vr̃a Aug. Vnusquisqz tale indulgentiã accipiet a dño qualẽ faciet primo. matthei. xviij. Serue neqz oẽ debitũ dimisi tibi qm̃ rogasti me. Nõne ergo oportuit et te misereri pserui tui. sicut et ego tui misertus sum. In quo verbo optuit intelligi necessitas dimittendi. quod si nõ fecerimus fiet nobis id quod sequit. Et iratus dñs eius tradidit eũ tortoribus quoadusqz redderet vniuersũ debitum. Et subdit. Sic et pater meus celestis faciet vobis si non remiseritis vnusquisqz fratri suo de cordibus vestris. Anastasius. Si iniuriam non dimittis non oratiõnẽ ꝓ te fundis. sed maledictionẽ super te inducis. psal. cviij. Oratio eius fiet in peccatum. Luce. xi. Cum oratis dicite dimitte nobis peccata nostra. siquidem et nos dimittimus debitoribus nostris ꝛc. Dicit sanc. tho. Opus actus attendit qꝺ dimittere tenemur et non facit. tunc male petit vindictam et vindictam super se inducit.

De quo ambro. Indignū est esse illi deū ꝓpi
cium qui crudelis est in ꝓximū. Sexto debet
esse lacrimabilis cū cordis cōpunctōe. De q̄
Isid. Cū coram deo assistimus gemere ⁊ fle
re debemus reminiscētes q̄ grauia sunt q̄ cō
misimus. q̄ dura inferni supplicia que time/
mus. Idē. Cōsideratio peccatorū gignit me
rorem. iij. Reg. viij. Si q̄s cognouerit pla/
gam cordis sui ⁊ extenderit manus in domo
hac tu exaudies de celo dñe. q2 dicit Greg.
Veraciter orare est amaros gemitus in ꝯpū
ctione nō cōposita verba resonare. Et sic ora
uit thobias. Ideo angelus raphael dixit ei.
Thobie. xij. Qñ orabas cū lacrimis ego ob
tuli orōem tuam dño. Dicit em̄ aug. in ser/
mone. Oratio deū lenit sed lacrima cogit. ⁊
sic zara orauit Thobie. iij. Peto dñe ut d̄ vi
culo improperij huius absoluas me. subdit.
In illo tpe exaudite sunt p̄ces amboꝝ. et sic
Ezechias orauit cū fletu. Isaie. xxxviij. et ex
auditus est. ita q̄ et quindecī anni additi sūt
ad vitam eius. Silr anna orauit cū fletu ꝓ
ple quam dñs exaudiuit quia concepit et pe
pit samuelē. i. Reg. i. Ideo Crisꝰ. in sermōe.
Nemo flēs ad deū accessit qui nō accepit q̄d
postulauit. Septimo oratio debet esse deside
rabilis cū cordis attentōe. De quo gre. De
us nō solū verba attēdit dep̄cantis sz cor orā
tis. Et hoc innuit̄ in textu cū dicit̄ petieritis
petitio em̄ est actus appetitus cū desiderio et
intentōe. Sed heu multi sūt mouētes labia
intentio aūt et mens est dispsa. de quibꝫ ysa
ie. xxix. Appropinquat ꝓplus iste ore suo et la
bijs suis me glorificat. cor aūt eius lōge est a
me. ¶ R ¶ Sed d. est ne euagatio mentis
sp̄ pctm̄. Rñdet sanctus tho. scda scde. q. lxx
xiij. Si quis ex ꝓposito in orōe mente euage
tur pctm̄ est et impedit orōis fructū. De quo
aplus. i. Corin. xiiij. Nam si orē lingua spūs
meus orat. mens aūt mea sine fructu est. Et
August. Quid ꝓdest strepitus labiorū vbi
cor est mutū. et hiero. et habet̄ de cōse. di. v
Nō mediocriter nō tm̄ verbis sed corde est o
randum ad deū. et Aug. in regula. Cū oratis
hoc verset̄ in corde quod ꝓfert̄ ore. Isidorꝰ.
Tunc veraciter oramus cū aliūde nō cogita
mus. Si vero euagatio fit p̄ter intentōnem
oratōis fructum nō tollit. Basilius. Si debi
litatus orare neq̄as q̄tum potes teip̄m exhi/
beas et deꝰ ignoscet. ex eo q̄ nō ex negligētia
sed fragilitate nō potes ut optet deo assistere
Ido Mat. vi. Tu cū oraueris intra cubicu
lū tuū et clauso ostio ora patrē tuū in abscō/
dito. Cassianus. Intra cubiculū oramus cū
strepitum cogitationū et solicitudinū amoue
mus. ¶ S ¶ Sed d. que attentio requirit̄
ad orōem. Rñdet san. tho. ij. ij. q. lxxxiij. tri
plex est attentio in orōe vocali. Primo ad ver
ba ne quis erret. Scdo ad sensum ut intelli
gat. Tercio ad finē ut impetret. illa maxīe scz
tercia est nccaria. Hāc possunt hr̄e ydeote ut
dicit hugo de sancto victore. Talis intētio
qñq̄ intātū abundat ut mēs ita ferat̄ in deū
ut obliuiscat̄ omniū extraneorū. et ita homo
in anima cū deo loquit̄. De quo gre. Aīarū
verba sunt desideria. Octauo debet esse dul/
cis in filiali dilectōe. Et notatur ibi patrem.
Glo. Dulcis est oratio que incipit̄ a nomīe
paterno. Aug. sup orōez dñicam. Sicut est
orantis affectus sic exaudiētis effectus. quia
sm̄ Gre. deus nō attēdit verba dep̄cantis sz
cor orantis. et sic male disponūt se qui orōis
tpe fabulant̄ ꝯmedunt bibūt. et sic de alijs.
Et nulla ē filialis dilectio et obedientia. gre.
Nō mirū q̄ tarde vel nunq̄ exaudimur quia
dñm p̄cipientem nō audimus. August. Qua
fronte postulas quod ꝓmisit si non facis q̄d
ꝯmisit. Ideo Bern̄. vbi mens igne diuīo ac
cendit̄ pectus manibꝫ tundit̄. pauimentū ge
nibus calcat̄. oculi lacrimis fluūt. gemitus et
suspiria resonant. illā orōem exaudiet. nā sic
fumus incensi nō ascendit nisi incensum po/
natur sup viuos carbones. sic oratio nisi ab aīa
calefacta diuino amore. ps. cxl. Dirigat̄ orō
mea sicut incensum in cōspectu tuo.

Feria secunda rogati onum. Sermo. xciiij.

Si quid petieritis p̄rez meū in no
mīe meo. Johannis. xvi. ¶ T
In verbis p̄missis duo innuun/
tur. Primo hortat̄ nos ad petiti
onem. ibi. amē amē dico vobis si q̄d ⁊c. Se
cūdo ꝓmittit petitōis exauditōez. ibi. dabit
vobis. De prīo d. amē amē dico vo. si q̄d ⁊c
Crisꝰ. In hꝰ oñdit q̄ta sit v̄tus noīs xp̄i q2 n̄
visus sed noīatus apud p̄rem facit mirabilia

Sermo

¶ Christi nomen patrē Deum multiplicat hoc

Sciendū in nomine xpi debemus petere multiplici rōe. ¶Primo rōne dilectōis. qz tāta est dilectio inter patrē et filiū qp nō denegabit. De quo Joh. xi. Gratias ago tibi quia audisti me. ego aūt sciebam qz semp me audis

2° ¶Scdo rōe admonitōnis ipe auertit indignationem suā a nobis. et parauit nobis vitam z graciam. Joh. i. Gracia et veritas p ihesum xpm facta est.

3° Tercio rōe supplicatōis. quia ipe supplicat p nobis. i. Johan. i. Aduocatū habemus apud deū patrē ihesum xpm iustū et ipe ē ppciatio p peccatis nris. Jō in noīe ihesu debemus petere. Unde aplus philip. ij. In nomine ihesu oīe genu flectat celestium terrestriū et infernoz. ¶ Pro quo nota dicit in textu. Si qd petieritis. Ubi quicqz sit petenda in noīe ibū. ¶Primo debemus petere

1 p° petōz remissionē. Judit. viij. Deniteamus et indulgentiā eius fusis lacrimis postulem⁹. Nā peccata sunt impedimēta omnis boni z cā ois mali. Unū gre. Si nō esset iniquitas nulla noceret aduersitas. Jdeo aug. Quicunqz viuimus in hac vita necesse est nobis dicere dimitte nobis z̄c. Sed in noīe ihesu dēmus hoc petere. Nā habet Actu. x. Huic oēs prophete testimoniū phibēt remissionē peccatorū accipere p nomē eius. Hoc ognoscēs dauid in ps. xxiij. d. ¶Propter nomē tuū dne p

2° picaberis peccato meo. Scdo debemus petere vite nre ordinationē ad salutē ut vicz dns vitā nram dirigat ad salutē. Unde Tobie iiij. Omni tpe bñdic deū et pete ab eo ut vias tuas dirigat. et oīa cōsilia tua in ipo pmanent. Et dicit notāter omni tpe. s. i principio medio et fine. Nam dicit Eccs. ix. Nescit homo finem suū. s. in quo statu finaliter inueniat. Hec enim sunt tria difficilia de quib⁹ prouer. xxx. dicit salomō. Tria sunt mihi difficilia. et quartū penitus ignoro. scz viā viri in adolescentia sua. viā nauis in medio maris. et viam aquile in celo volātis. ¶Primū pūnz ad incipientes quib⁹ maxime necessariū ē petere a deo ut ipe p misericordiam suā dirigat viā eoz in salutē eternā. Nam tales se habēt sicut lignū nouiter plantatū de quo quis scit an crescat vel arescat. Scdm scz via nauis i medio maris pūnet ad pficiētes. quis. n. scit si nauis ad portū pueniat in medio maris existēs. sic est et de pficientib⁹. i. Corin. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Terciū scz via aquile in celo. pertinet ad pfectos. quis enim scit an aquila volās ad celū veniat ad nidū. Sic quis scit vtrū pfectus qui sunt velut aquile volātes p cōtemplatōem ad celestia et beatitudinē eternā puenīat. Unde Eccs. ix. Sunt iusti et eoz opa i manu dei. hz oīa i futuz reseruant incerta. ideo dicit papa. Noli nimis credere affectui tuo. Dicit nāqz Crisp. xpus p̄misit petrū cadere ut nos erudiamur in nobis ipis nō cōfidere. Jō Cassiodorus sup ps. lxxij. Nil securius qz timere illi p̄mittere qui nouit oīa p̄futura suis cultoribus p̄stare. Jdcirco petere debem⁹ ut opa nra dirigat ad salutē et hoc in nomine ihesu. Unde Jac. vl. Si morte ferū quid biberint in nomine meo nō eos nocebit. i. si temptati onem bēbunt nō eos supabit. De quo psal. xlij. In noīe tuo spnemus insurgentes in nobis. ¶ U ¶ Tercio debemus petere gē dei uocōnē. De quo zacharie. i. ¶Dēite vobis

3° pluuiā a dño. i. gratiā. Nam sine hac pluuia arescit omnis fructus boni opis in aia. Unde Crisp. Sicut terra sine pluuia sic hō sine gratia. qz arescit et sterilis fit. Aug. de correctōne et gratia. Gratie est quidqd boni agimus nā nra merita nō sunt nisi dei gratia. Sed debemus illā petere in noīe ihesu. Nā dixit Johannis

4° i. Gracia et vitas p ihm xpm facta ē. Quarto sapie illuminatōez. Jaco. i. Si quis vīm indiget sapia postulet a deo z̄c. Nā dr Eccl. i. Omnis sapia a dño deo est. Jdeo debem⁹ a deo petere. z sic salomon. iij. Regū. ij. Da seruo tuo cor docile. Et Sapie. ix. Da mihi dne sediū tarū assistricē sapiam mitte illā de celis sanctis tuis et a sede magnimdinis tue. ut mecū sit et mecū laboret. ut sciā quid acceptū sit apud te oīni tpe. Nam sine hoc nemo nō est acceptus deo Sap. vij. neminē diligit nisi eū qui cū sapiētia inhabitat. Sed illā debemus petere in noīe ihū. qz ipe est sapientia pūis. de quo aplus Colocen. ij. In quo sunt omnes thesauri sapie et scientie abscōditi. Jdeo. xxvi. q. ij. qui sine. Qui sine sa

piētia estimat se prudentē posse fieri non pudens sed stultus est. ¶ X ¶ Quinto petere debemus faciei sue visionē in qua ds sit ter na beatitudo et vita boīm. de quo mat. iiij. di. xlix. dicit. Unū est summū z eternū bonū

feria 2a rogationum

scz deus beatitudo et vita oim. hoc bono oms sancti pfruent et electi. sed alij alijs plenius. pfruent vo videndo p spem no in enigmate habere eniz vita est videre vita. hoc est cognoscere deu in specie. Unde vitas in euagelio Job. xvij. Hec est vita eterna ut cognoscat te solu deu ver et quem misisti ihm christu. Aug. Visio xpi est tota merces. Jo petiuit moyses Exo. xxxiij. Si inueni gram in cospectu tuo onde mihi facie tuam Can. i. Ecce tu pulcer es dilecte mi et decorus. Reuera decorus. Apocalip. ij. Facies eius sicut sol lucz in virtute sua. s. p exuberantia claritatis. Na dr de nobis Mat. xiij. Fulgebut iusti sicut sol i regno patris eor. Quid igit dicendu est de dno iustor. Ideo ps. lxxix. Onde nobis faciem tua et salui erimus. Na de hac facie dic Aug. Mallem esse in inferno et facie dei videre qm in celo et carere. Roem dicit Fulgentius. Si aia esset in inferno et facie dei videret nullam pena sentiret. Ideo Job. xxxiij. Vi debit facie eius in iubilo. (Y) Et hoc hortat in textu. petite ut gaudiu vrm plenu sit. Na triplex est gaudiu scz vacuu semiplenu et plenu Primu est gaudiu vacuu. ut gaudiu mundi scz in diuitijs delicijs et supbijs. Illud no replet cor homis. No diuitie Eccs. v. Auarus no implebit pecunia Unde metrista. Antea siccari possent aque dinumerari omis arena maris qm census abudat auaris. Ideo Ecci. xiiij. Insatiabilis est oculus cupidi. ps. lxi. Diuitie si affluat etc. Basilius. Diuitie non satiant sed possessores irritat. nec gaudiu mundi replet animu in supbijs. qr supbi sunt similes vesicis que sunt vento plene. et nihil inuenit in illis cu apiunt. de quo Isa. xxix. Sicut somniat sitiens et bibit et postqm fuerit expgefactus lassus adhuc sitit. sic et gaudium mudi in supbia. Sap. x. qd pfuit nobis supbia etc. Nec satiat gaudium mudi in delitijs. Job. xxi. Tenet tympanu et citharam et gaudent ad sonitu organi ducunt in bonis dies suos et in pucto ad infernu descendut. Aug. Quid est seculi leticia nisi impunita nequicia. Ideo hoc gaudiu no debemus petere. Scdm gaudiu semiplenu est gaudiu spualis gratie. de quo Luce. x. Gaudete qm noia vestra scripta sunt in celis Et hoc gaudiu csistit in spe saluatois. Ro. xij. Spe gaudetes. ro. v. Spes no cofundit. Ro. xv. Deus spei repleat vos omni gaudio. No tn illud gaudiu est plenu qr adhuc differt. puer. xiij. Spes que differt affligit aiam. Ite hoc gaudiu spirituale cosistit in fidei cognitoe. ad philippe. iiij. Gaudete in dno semp iteru dico gaudete scz in fide dni. Joha. xx. Beati qui no viderut et crediderut. Ibide. gauisi sunt discipuli viso dno. Sic et nos. i. Corin. xiij. Videmus nunc p speculu in enigmate. p speculum scz fidei. sed nodum plene qr no aperta facie. Item hoc gaudiu cosistit in virtutis et charitatis opatoe. puer. xxi. Gaudiu e iusto facere iudiciu et iusticia. hoc est qd facit iusticiam vel patit p iusticia. De quo Jaco. i. Oe gaudiu existimate fratres cu in temptatones varias incideritis. Ambr. Quato maior tribulatio tato vberior cosolatio. Mat. v. Bti estis cu maledixerint vobis et psecuti vos fuerint etc. Sed nodum plenu. qr no sumus securi. (Z) Tercium est plenu scz in eterna gloria. De qua aug. in li. x. cfes. Est gaudiu qd no datur impijs sed eis qui colut te gratis quoru tuipe es beata vita gaudere a te et de te. et hoc est plenu. De quo bern. Plenu erit omni dulcedine videre hominem et hois coditorem. reuera plenu. Aug. sic gaudebit homo toto corde tota aia ut totus homo vtat in illud gaudiu et no intrabit gaudiu in gaudentes sed gaudentes in gaudiu Et dicit plenu primo qr replet totum appetitu oim elector. qr deus est summu bonu et eternu bonu includens omne bonu et nihil relinquit extra qd pt desiderari. Mgr. in. iiij. Btus est qui hz quidquid vult et nihil mali vult. ps. xv. Adimplebis me leticia cu vultu tuo. et iteru. cij. Bndic aia mea dno qui replet in bonis deliriu tuu. Scdo dicit plenum. qr hoc gaudiuz cosistit in visione pleni et pfecti quod e deus Unde in collecta. Deus a quo cucta bona pcedunt. Nam ipe est fons cunctoru bonor Unde exo. xxxiij. cu moyses dixit Onde mihi facie tua audiuit a dno. ondam omne bonum tibi. i. me qui sum plenu et pfectu bonu Tercio dr plenu qr est siue pmixtione mali. Apocalip. xxi. Absterget deus omne lacrima ab oculis eoru. Grego. sup ezech. pte vltia. ome. v. Quis intellectus cape sufficit illa supne ciuitatis gaudia quanta sint angelorum

3 Z

gaudiu dr plenu p°

2°

3°

chōris intereſſe .maieſtati cōditōris aſſiſtere. vultū dei pīnē cernere. īcircūſcriptū lumē vi dere .nullo mortis metu affici. incorruptōnis ꝑpetuo munere letari. Aug. Erit plenū. quia nullū aderit malū nullū latebit bonū. Quar to dicit bonum qr inamiſſibile. qr qui ſemel intrabit nunq̄ amittet ſed eternaliter poſſi / debit. Joh. xvi. Et gaudiū vēm nemo tollz a vobis. Unde aug. et Oroſius. O ciuitas celeſtis manſio ſecura. vbi nullus inimic⁹ in trat nec amicus exit ſed ſemel incepta eterna liter ꝓfruet .illo modo debemus petere. Ser. Futura gaudia nō ſatis cōcupiſcis ſi nō quo / tidie poſtulas cū lacrimis. ſed in nomīe ihū . Math. i. Ipe ſaluū faciet ꝑpulū ſuū a ꝑtis eor. Actu. iiij. Nec em̄ aliud nomē eſt ſub ce lo in quo opteat nos ſaluos fieri niſi in noīe dñi ihesu. Joēlis. ij. Quicūq̄ inuocauerit nomen dñi ſaluus erit.

Feria tercia rogatio nū Sermo. xcv

Pete et accipietis. Joh. xvi.

A In verbis premiſſis duo in nuunt. Primo hortat nos ad pe tītōem ibi. petite. Scdo ſubiun / gīt petītōis exauditōem. ibi. et accipietis. Di xi prio hortat nos ad petitōem dicens. petite q. d. ſi nō petieritis nō habebitis. Eſt em̄ mi / rabile q̄ idipm̄ qd deus dare diſpoſuit ſiue ꝑ miſit interdū nō vult dare niſi petat. ſic hoc oñdit gre. in exemplo de ysaac. Dixerat enim deus abrahe. in ysaac vocabitur tibi ſemen . Gen. xxi. Ex quo patz q̄ diſpoſuerat dare y ſaac ſemē. i. filiū. z tm̄ ſcribit poſtea Gen. xxv Deꝑcatus eſt ysaac dñm ꝑ vxore ſua. Ex q̄ patet q̄ ſicut dicit gre. q̄ ea q̄ ꝑdeſtinata ſūt ita ꝑdeſtinata ſunt ut ꝑcib⁹ obtineant. Hz di cetes. cū ſeneca dicit in li. de bñficijs q̄ nulla res carius cōſtat q̄ q̄ ꝑcibus empta ē quare hoc facit deus qui eſt liberaliſſimus q̄ vult ro gari cū maior eſſet liberalitas dare ſine ꝑcib⁹ Rñdeme q̄ deus multa nobis donauit ex li / beralitate nō petita. ſed q̄ aliqua vult dare ſolū ex petitōe hoc facit nō ꝓpter ſe ſed ꝓpter noſ. Primo ut petēdo mereamur accipe qd deus diſpoſuit dare. Dicit em̄ ſanc. tho. ſcda ſcde. q. lxxxiij. nō oremus ut diuinā diſpoſi onem immutemus ſed qd diſpoſuit dare im petremus. Scribit em̄ de pe. di. i. c. ex his. Xpus legitur aliquos ſuſcitaſſe a mortuis. a lios a lepra mundaſſe. aliquos illuminaſſe. cū oīm tm̄ ſanitatē petitio ꝓprie vocis vel amico rū legitur p̄ceſſiſſe. ut patet de tribu mortuis reſuſcitatis. De mortuo vo quarto Math. viij. dicit. Et qr ibidem nō fuerūt qui ꝓ eo p̄ carentur reſuſcitari nō meruit. Ideo d. Gre. in dialogo. et habet. xxiij. q. iij. obtineri. Ea q̄ ſcti viri oādo efficiūt ita ꝑdeſtinata ſūt ut pcibus obtineant. Scdo vult rogari ut ꝑ / cibus obtineant. Unde. i. pa / ſcamuſ eū bonorū nōr auctore. Unde. i. pa / tralipo. vl. Tua ſunt oīa z que de manu tua te cepimus dedimus tibi. Hā omnia habemus ab ipo tpalia z ſpūalia. De quo Jaco. i. Oē datum optimū et oīe donū ꝓfectum deſur ſū eſt deſcēdens. Ideo dicit. petite. Hz Pro quo ſciendū. multa ſunt q̄ incitant noſ ad petendum. Primū eſt ꝓpria neceſſitas et pauptas. de qua Job. i. Nudus egreſſus ſum de vtero matris mee et nudus reuertar illuc. nā nihil habemus a nobis niſi petīm. vñ apo ſtolus. i. Cor. iij. Quid hēs qd nō accepiſti ergo opus eſt petere Jaco. i. Si qs indiget poſtulet a deo. Et lu. xviij. qm̄ optz ſp orare ſ. ꝓpt penuriā. nā nihil ſum⁹ ſufficiēt cogitā teſ a nobis tāq̄ ex nobis. Hz ſufficiēna nā ex deo eſt. i. Cor. iij. Nam cūcti dies eius dolo / ribus et erūnis pleni. Eccls. ij. Scdm eſt im pugnantiū aſſiduitas. vnde Jere. Undiq̄ bella vndiq̄ tela vndiq̄ tēptamēta. et ſecuri tas nulla. Jdo hortat nos ſaluator Math. xxvi. Vigilate et orate ne intretis in tēptatio nem. qr ſcribitur. i. Petri. v. Aduerſarius vr diabolus tāq̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuoret. Quod figurat Dan. iij. Non ceſſa bunt miniſtri regis babilonis incēdere fornā cē in qua erāt tres pueri nolētes adorare ſta tuā auream. Spūaliter. ſic et demones faciunt illis volētib⁹ ꝓfenare in vanitatē mūdi. et la borant ad incendendū mentē hoīm ad vicia. De quo Gre. Diabolus aſſidua temptatōe impugnat ut ſaltē tedio vincat. idcirco ē ora dum vt docet Iſido. Quotiens hō tangitur vicio totiēs dz ſubſeq̄ oratio. Hō enim debz miles ſcutū oratōnis amouere donec belli tu rat. ſic in pñi vita ſp ſumus in pugna. Job v. Militia eſt vita hominis ſup terram. Jdo

fa 3a rogacionis.
220

aplus.i.Thes.v. Sine intermissione orate
nā picula nunq̄ desunt .ideo cōtinuo indige
mus adiutorio.nunq̄ deest miseria ideo cō
tinue indigemus dei misericordia .iō si fieri
posset sp̄ esset orandū .sed qz fieri nō p̄t voca
liter fieri debet mētaliter. Unde sup illd Lu
ce.xviij.qm̄ optet sp̄ orare et nō deficere dic
glo. Non cessat orare qui nō cessat bn̄facere
Ideo p̄mittenda est oratio opibus bonis.vn̄
Hiero.ad paulinū. In principio cuiuslibet
opis p̄mitte orōnem dn̄icam et signū crucis
in fronte. Et subdit. Sicut militē sine armis
ad bellū ꝓcedere nō decet. sic nec xp̄iano cō
uenit quicq̄ agere sine orōe. Nā ꝑm Isidorū
oro p̄ualet oibꝰ malis. Ideo Judit.vi. holo
ferne obsidente bethuliā p̄ totā noctē erāt o
rantes petētes diuinū auxiliū. Sic et nos in
temptatōe. Unde Luc.xxi. Om̄i tp̄e orātes
ut digni habeamini fugere ista oīa que futura
sunt. Lerciuz est xp̄i et sanctoꝝ exēplaritas.
Nā dicit aug. de doctrina xp̄iana. Oīs xp̄i a
ctio nostra est instructio. Sed xp̄us orauit
math.xiiij. dimissa turba ascēdit in montē so
lus orare. dicit Ambr. sup lucā. xp̄us orauit
nō ꝓpter suffragiū sed ꝓpter exemplū. De q̄
Luce.xxij. factus ihūs in agonia ꝓlixius ora
bat. et Aug⁹. in milleloq̄o. orat misericordia
ut oraret miseria. orat medicus ut oraret egro
tus. orat iudex et parcere desiderat ut reꝰ in
dulgentiā querat. Ideo p̄t xp̄us nobis dice
re illud Judicū.ix. qd̄ me vidistis facere oēs
facite. Silr et sancti orauerūt nobis in exem
plū ut anna Luce.ij. q̄ nō discedebat a tēplo
ieiunijs et obsecratōibus insistēs. Silr et a
postoli orauerūt Act.i. erāt vnanimiter p̄se
uerātes in orōe. et Act.iij. petrus et iohānes
ascenderūt in tēplū ad horā orōis nonā. Si
militer legit̄ de sancto martino inuictū ab o
ratōe spm̄ nō relaxabat Silr de iacobo mīore
legit̄ q̄ habuit duriciā in genibꝰ sicut alij in
calce. silr de btō Bartholomeo q̄ centies fle
ctebat genua in die et cēties in nocte. Ideo
i. Macha.iiij. Memētote qualiter salui facti
sunt p̄res nr̄i et clamemꝰ in celū et miserebit̄
nr̄i dn̄s. C. Quartū est tp̄is oportuni
tas. de qua p̄s.xxxi. ꝓ hac orabit om̄is sctūs
in tp̄e oportuno. modo hoc tp̄us nunc est.ij.
Cor.vi. Ecce nūc tp̄us acceptabile. nō expe
cta cū diuite Luce.xvi. qui cū esset in tormē
tis eleuans oculos et vidēs lazarū in sinu a
brahe orauit p̄r abrahā miserere mei. sed nō
fuit exauditus .qz rose querēde sunt in estate
nō hyeme. sic et dei misericordia in tp̄e gr̄e n̄
iusticie. ideo nō expecta cū fatuis virginibus
Math.xxv. cū clausa esset ianua ceperūt cla
mare. dn̄e dn̄e ap̄i nobis. Et dictū est eis.
amen dico vobis. nescio vos. Idcirco Ecc̄i.
iiij. Fili cōserua tp̄us. De quo tp̄e p̄s.ci. tē
pus miserendi eius qz venit tp̄us. Hoc tp̄s
figuratū est.iiij.regū.ij. cū helyas dēbat rece
dere dixit heliseo. postula quid vis et faciā ti
bi anteq̄ tollar a te. Et sic nos hoc tp̄e āteq̄
ascendat helyas.i.xp̄us iuxta repn̄tatōem ec
clesie debemus orare ꝓ duplici spū cū heliseo
i ꝓ duplici salute corp̄is et anime. D.
Quintū donū est liberalitas et exaudiēdi bo
nitas. Unde aug. nō hortaret̄ ut peteremus
nisi dare vellet. et in rei ꝟitate si petimus dig
ne et deuote ip̄e vult nobis dare. De q̄ seq̄t̄
membꝝ scd̄m in quo dixi. subiūgit petitionis
exauditōem dicēs. dabit vobis. et dicit notā
ter dabit in futuro. nā licet aliqn̄ ꝓtrahit ex
auditōem hoc nō facit sine causa. sed differt
aliquando multis de causis. Et primo ex p̄
te nostri. scd̄o ex parte sui. Primo ex p̄te sui
ꝓpter indignitatē eius ꝓ quo orat̄. Un̄ hie
re.vij.et.xi.capl̄is. Noli orare ꝓ populo hoc
et ne assumas ꝓ eis laudē et orōem qz nō ex
audiam Silr hiere.xv. Si steterint moyses
et samuel corā me nō est anima mea ad popu
lū istū scz rōe indignitatis. ut legit̄ exempluz
in vitaspatꝝ. Quidā frater patiebat̄ molesti
am a spū fornicatōnis et adijt seniorē petens
ut ꝓ se oratet. Et cuz frequēs oratio senioris
eū non iuuaret deus oñdit illi negligentiā fra
tris esse in causa. vidit em̄ spm̄ fornicatōis in
diuersis formis mulierū ludentē coram ipso
et eū cū eis delectari. Uidit etiā angelū stan
tem et ei grauiter indignantē q̄ nō surgebat
dans se ad oratōem Et ait illi. impossibile ē
a te spm̄ fornicatōis recedere. qz scribit̄ Ma
thei.xvij. Hoc genus demoniorū nō eijcitur
nisi p̄ orōem et ieiuniū. E. Scd̄o differ
tur exauditio ex parte nr̄i ꝓpter diuine legis
cōtemptibilitatē. Unde ꝓuer.xxviij. qui de
clinat aures suas ne audiat legē oro eius erit
execrabilis. ita q̄ dicet̄ talibꝰ illud ꝓuer.i.
Inuocabūt me ⁊ nō exaudiā eo q̄ exosaz ha

buerint disciplinā scz obediētie. Nā dic̄ aug.
Citius audit̄ vna oratio obedientis q̄ decez
milia ꝯtemptoris. Tercio differt̄ exauditio ꝓ
pter nr̄am impietatē erga paupes. vñ ꝓuer.
xxi. Qui obturat aurē suā ad clamorē paupis
et ip̄e clamabit et nō exaudiet̄. qꝛ nō audiuit
xp̄m in paupe Ido ecci. xxix. Cōclude elemo
sinam in sinu paupis. et hec ꝓ te exorabit ab
omni malo. Nā s̄m Crisō. Oratio est infirma
q̄ nō est redimita elemosinis Quarto differ
tur ꝓpter ꝑseuerātie defectuositatē ut orō saul
i. Reg. xxviij. qui cōsuluit dñm. et ex quo ei
nō statim rn̄dit dixit saul. querite mihi muli
erē hn̄tē phitonem. Ecce auersus fuit a dño
idcirco mā sit inexauditus. Nā scribitur Luc.
xi. Si ꝑseuerauerit pulsans surget et dabit
ei. Nā dicit aug. Si orō nō est amota secur⁹
esto q̄ nec dei misericordia. iō aplus. ro. xij.
orōi instantes. i. ꝑseuerātes · F · Quinto
differt̄ exauditio ꝓpter desiderij nr̄i augmēta
bilitatē. Unde aug. Nō vult cito dare ut di
scas desiderare. Nā videmus de q̄to plus ꝓ
trahit̄ potatio tāto plus crescit sitis. qꝛ spes
q̄ differt̄ affligit aīam. ꝓuer. xiij. Ideo Gre.
Scā desideria dilatōe crescunt. et si deficiūt
vera nō fuerūt. Sexto differt̄ exauditio ꝓpt̄
doni acceptabilitatē scz ut donū sit nobis ma
gis charꝝ et acceptabile. nā q̄to maiorē labo
rē et maiorē afflictionē habet hō ꝓ aliqua re
tāto magis habet eā charā. vnde filij diuitū
et auarorū sunt magis ꝓdigi q̄ parētes. qꝛ ñ
difficulter laborauerūt in acquirēdo diuitias
patres v̄o multos sustinuerūt labores ⁊ sic
diligentius cōseruāt. sic est et de donis dei q̄
to diutius differunt̄ et maioribꝫ p̄cibꝫ adipis
cunt̄ tāto charius habent̄. Unde aug. de ver
bis dñi. Cū tardius dat dona sua ꝯmendat
nā vilescūt cito data. Septimo differt dare
ꝓpter meriti pluralitatē. Vñ gre. ꝓtrahit̄ la
bor pugne ut crescat corona victorie · G ·
Itē differt̄ exauditio nō solū rōe nr̄i sed etiā
rōe sui. ⁊ hoc multis de causis. Primo ꝓpter
tp̄is oportunitatē. nā ip̄e scit tp̄us cōgruū et
nō nos. Ideo aug. Donū differt̄ ut cōgruo
tp̄e det̄. nā medicus ꝯsiderat tp̄us medicine
ꝯferēde. qd̄ nō nouit egrotus. Vñ aug. Scit
celestis medicus quid nobis daturus et sub
tracturus sit. Scd̄o differt̄ exauditio ꝓpt̄ do
ni melioritatē. nam melius fortasse bonū vult
nobis dare q̄ petimus. idcirco non exaudit
nos ad votū nr̄m. sic nō exaudiuit paulū petē
tem amotōem carnis stimuli. qꝛ sibi nō expe
diebat. ideo dictū fuit sibi. Saule sufficit ti
bi gr̄a mea. nā virtus in infirmitate ꝑficit̄. iō
frequenter orat ecclesia ꝓ amotōe tribulatio
nū. et nō exaudit̄. rōem ponit Isido. dicens.
multi orātes nō exaudiunt̄. qꝛ ꝓuidet eis de⁹
dare meliora q̄ petunt. sicut pr̄ negat puero
denariū ut postea velit sibi dare totā hereditā
tē paternā. et sic s̄m Isido. Deus non audit
dilectos suos ad voluntatē sed ad vtilitatē.

Feria quarta rogatio nū. Sermo. xcvi.

Petite et dabit̄ vobis. Joh. xvi.
H · Dictū est in p̄cedenti s̄mo
ne quibꝫ de causis differt nos de
us exaudire Nūc v̄o videndum
est q̄ liberaliter dat dona sua digne petētibꝫ
cū dicit. dabit̄ vobis. Dabit certissime copi
osissime prudētissime et frequētissime. Prio
dabit certissime. Ecci. xvi. Nō sis incredibil̄
verbo illius. qꝛ iurauit nobis dare Lu. i. Iu
rauit ad abrahā p̄rem nostrū daturū se nobis
Si em̄ se voluit dare quid deberet denegare.
Bern̄. dabit qd̄ petimus. aut qd̄ scit nobis
esse vtilius. Scd̄o dat copiosissime. Jac. i.
Om̄ibus dat affluēter. qꝛ plus dat aliqñ q̄
petimus. Ephe. iij. potens est oīa facere supa
bū̄danter q̄ petimus aut intelligimus. ut pꝫ
in veteri et nouo testamēto. In veteri Exodi
xxxiij. Moyses petiuit d. oñde mihi faciem
tuā si inueni gr̄am in oculis tuis. rn̄dit. oñdā
tibi om̄e bonū. Ecce in plus fuit exauditō q̄
petitio. Itē salomoni qui petijt sapiam ut re
geret ꝓpl̄m sibi cōmissum dictū est a dño. iij.
Reg. iij. Quia postulasti v̄bū hoc et nō pe
tisti dies multos aut diuitias aut aīas inimi
corū tuorū sed postulasti sapiam ad discernē
dum iudiciū. Ecce feci tibi s̄m sermōes tuos
et dedi tibi cor sapiēs et intelligēs ut nullus
ante te fuerit similis tibi nec post te surrectu
rus sit. ⁊ sequit̄ immediate supererogatio d.
Sed et hec que nō postulasti dedi tibi diuiti
as scz et gl̄am ut nemo fuerit tibi similis in re
gibus. cūctis retro diebꝫ. Itē numeri. xvij.
ꝓmisit virgam aaron germinare dicēs. quē

ex his elegero germinabit virga eius. Et seq̄tur. sequenti die cū moyses ingressus essz tabernaculū inuenit germinasse virgā aarō i domo leui. et turgentibꝫ gemmis exuperant flores qui folijs dilatati in amigdala deformati sunt. Itē. iiij. reg. xix. et Isa. xxxvij. ꝓmisit ezechie ꝙ rex assiriorū nō intraret ciuitatē hierusalē. vltra hoc misit angelū dñi qui ꝑcussit clxxxv. milia hoīm in castris assiriorū. ecce similiter ꝓmisit saluare ciuitatē. et mirabiliter et gl̄iose impleuit. Itē i nouo testamēto Luce. i. zacharias exauditus orādo ꝓ populo fuit et ꝓ seip̄o in filio nascituro. Itē Luce. xxiij. in latrone qui orauit. dñe memēto mei cū veneris in regnū tuū. Audiuit ꝓmissū. hodie mecū eris in ꝑadiso. Itē math. xv. de muliere chananea que petiuit filie sanitatē supero gatum est ei. ut fierēt om̄ia ad nutū cū dictuz est ei. fiat tibi sicut vis. Itē math. ix. ꝑaliticꝰ petiuit sanitatē corꝑis. audire meruit. Cōfide fili remittunt̄ tibi pctā tua. ⁊ recepit sanitatē corꝑis et aīe. I Sed d. vñ causat̄ hoc Rñdet̄ ex dei bonitate essentiali. de qua mar. x. Nemo bonus nisi vnus deus. nā dicit dyonisius. Om̄e bonū suiip̄ius est diffusiuum et cōicatiuū. Nam dei bonitas ita supeffluens est ut eā ꝯmendent oēs creature. De q̄ Gen̄. i. Vidit deus cūcta q̄ fecerat et erāt valde bona. Nam ip̄e est hoc bonū d̄ quo dicit Dyo. Om̄e q̄d bonū est ab illo est qui solus bonus scz a deo. Tercio dat prudētissime. de q̄ mat. xxv. Dedit vni quinqꝫ talēta alteri duo alteri vero vnū. et vnicuiqꝫ ſm ꝓpriā virtutem. Primū talentū est datū nature ut vita corporalis et sanitas pulcritudo fortitudo, Gen. i. Inspirauit in faciē eius spm̄ vite. Scd̄m est datum fortune. ut diuitie Job. i. dñs dedit dñs abstulit. Terciū est donū sapīe et scīe. ps. xxxi. Intellectū tibi dabo et instruā te in via hac qua gradieris. Quartū est datuz potētie Sap̄. vi. Data est a dño ptās vobis. roma. xiij. Nō est ptās nisi a deo. Quintū ē donum gratie. Jaco. iiij. hūilibꝫ dat gratiā. iō aplus. ephe iiij. Vnicuiqꝫ nostrū data ē gr̄a ſm mensurā donatōis xp̄i. Quarto dat frequentissime. Aug. Nō est momentū quo nō vtimur dei bonitate. Eccl̄. xvij. Numerū dierū et tp̄us dedit illi. Quis em̄ tibi dedit diē hesternū vel hodiernū ad viuendū nisi solus deus. Gre. Esse oīm ex nihilo est et in nihilū tenderet nisi auctor oīm manu regimīs ꝯseruaret. Heb. i. portās om̄ia v̄bo v̄tutis sue. O quāta dabit in celo qui quotidie dona sua ꝑtitur in mūdo. aug. Qui pctōri donauit mortē filij sui quid seruet saluato ꝑ mortē filij. p̄s Gr̄am et gloriam dabit dñs

Dominica post ascensionē Sermo. xcvij.

Mittā vobis spm̄ veritatis a ip̄re. Job. xv. R In sūma duo innuunt̄. primo ꝓmissio ꝯsolatoris letificatīa. Scd̄o exp̄ssio meroris afflictiua. ibi. hec locutꝰ sum vobis. De primo dicit. cū venerit ꝑaclitus. Nota nō determinat tp̄us ꝓpter duas causas. Prīo ꝓpt̄ desideriū augendū. nā dicit̄ ꝓuer. xiij. Spes que differt̄ affligit aīam. Nā ip̄i erant in spe expectātes dñi ꝓmissum. et quāto diutiꝰ differebat̄ tanto desideriū augmentabat̄. De quo gre. Scā desideria dilatōe crescūt et animā capaciorem reddūt. De qua p̄s. xxxviij. In meditatōe mea exardescet ignis scz desiderij et ꝯcaluit cor meū intra me. Ideo bern̄. Apl̄i decē dies expectātes erāt vnanimiter ī orōe ꝑseuerātes. nobis in exemplū ut discamus orare querere et pulsare. et nō cessemus donec inueniemꝰ vel accipiemus q̄d desideramus. Bern̄. Optet ꝙ ignis desiderij p̄ueniat ad oēm aniam ad quā venturus sit. Scd̄o nō determinat tp̄us aduentus spūs scī ut simus sꝑ ꝑati ad suscipiendū hoc magnū donū et p̄ciosum spūs scī. Dicit nāqꝫ Isid̄. li. i. de sum. bo. om̄is homo naturaliter bonū desiderat. et Bohe. in. iij. de ꝯso. phi. Om̄i homī ē naturaliter inserta summi boni cupiditas. iō ꝓpter naturale desideriū hō inquietat̄ donec possideat. teste aug. Inquietū est cor nostruz donec requiescat in te. ideo p̄paremus corda nā si inueniet nos ꝑatos veniet ad nos. De quo aug. in soliloquio. O dñe sꝑ te p̄ntē exhibes. sꝑ ꝑatum offers. si me ꝑatum inuenires. ⁊ g̊hortat̄ samuel. i. Reg. vij. Preꝑate corda vr̄a dño. et ꝓuer. xxiij. Fili p̄be cor tuū mihi qr desiderat nobiscū fore. ꝓuer. viij. delicie mee esse cū filijs hoīm si saltem inuenirz p̄paratū habitaculū. Hiere. vij. Bonas faci

te vias vr̄as et studia vr̄a et habitabo vobis
cū in loco isto. Amos. iiij. Prepare in occur
sum dñi dei tui . L . Nota nouem requirū
tur ad p̄paratōem spūs sci. Primo cordis mū
dificatio. de quo Hugo in li. de bo. cōsciētie.
Deus qui est amator mūdicie cor pollutum
pctis nō p̄t inhabitare. Et Sap̄. i. Nō habi
tabit in corpe subdito peccatis. Iō aug. in so
liloquio. Mundū habitaculū te decet emen
dans virtus. Idem in li. d̄ pñia. Sp̄ p̄sto ē
gratia si nō fuerit repulsa. figurat̄ Gen̄. viij.
in columba. Bern̄. sup cañ. Gratia spūs scti
balsamū purissimū est et requirit vas mūdū.
qr a cordibus immūdis videri nō p̄t. Mat.
v. Beati mūdo corde. qua ꝓpter Hiere. iiij.
Laua a malicia cor tuū ihrl'm. Nā aug. ī ome
lia. viij. sup iohānē dicit. Deꝰ qui charitas
est et mortale peccatū opponūt̄. iō nisi vnum
radicitus euulsū fuerit alterū plātari nō pote
rit. Ideo Isa. i. Lauami et mūdi estote. Sa
pīe. vij. In aīas sctās se trāsfert. et Leuitici
xi. Sancti estote. qm̄ et ego sanctus sum. iō
Greg. in ome. dicit. Magna solēnitas est in
corde habere aduentū spūs sci. iō subdit. ter
gat sordes praui opis qui deo p̄parat domū
mētis. Scd̄o requirit̄ virtutū adornatio scz
ut homo sit v̄tuosus intus et extra. Intus p̄
rectā intentōem. p̄s. xliiij. Oīs gloria eius fi
lie regis abintus ꝛc̄. Extra p̄ exēplarē ꝓximis
virtutū exhibitōem. De quo gre. Opꝰ sit in
publico. intentio in occulto. qr scribit̄ Sap̄.
i. Spūssanctus discipline effugiet fictū. id ē
ypocrisim. Ideo nō sufficit mala nō agere s̄m
gre. nisi homo studeat bonis opibus insudare
de quo Isa. i. quiescite agere puerse. discite
bñfacere. Nā hoc ptinet ad p̄paratōem habi
taculi spūs sancti. Vñ gre. in ome. Huic q̄
dem qui se a vicijs abnegat ut spū sctō ī cor
de habitaculū p̄paret acquirēde sunt v̄tutes
in quibus crescat. . M . Tercio requirit̄
v̄a humiliatio vicz ne de virtutib⁹ supbiat.
Gre. ome. xviij. sup ezech. Nullus erit fruc
tus ante deū boni opis si ꝓcedit ex radice ela
tōis. Ideo ecc̄i. vij. Humilia valde spm̄ tuū
scz volūtarie. et nō expecta quousqz te deꝰ hu
miliet pauptate infirmitate. et sic de alijs. qr
dicit Lu. xviij. Qui se hūiliat exaltabit̄ scz ī
gratia et in gl'a. iō hūilitas ꝯmendat̄. Ecc̄i. iij
Quanto magnus es hūilia te in om̄ib⁹ et co
ram deo inuenies gr̄az. p̄s. ciij. Qui emittis
fontes in cōuallib⁹. i. dona spūs sancti in hūi
libus. Iaco. iiij. hūilib⁹ dat gr̄am. Dicit em̄
hug. in li. de archa noe. Suauius redolet co
rā deo humilitas infirma q̄ virtus elata. nā
s̄m aug. Supbia oīm virtutū est inimica. de
quo et poeta. Om̄s virtutes elatio deterio
rat. Et gre. xix. mora. Perit om̄e quod agit̄
nisi hūilitate custodiat̄. Idē. post virtutū co
piam dz sequi hūilitas. ꝓuer. iij. Cū simplici
bus sermocinatio eius. Quarto requirit̄ de
uota oratio. de qua hodie in epl'a Vigilate in
orōib⁹. i. petri. iiij. nā dicit̄ lu. xi. Dabit spm̄
bonū petētibus se Qd̄ figurat̄. i. palipo. vij
Salomō fundēs p̄ces ignis descēdit de celo
et deuorauit holocaustū. sic et nos. dicit enīz
p̄s. cxviij. Os meū apui et attraxi spm̄. sic ꝛ
discipuli Act. i. erāt vnanimiter pseuerātes
in orōe. Nā scribit̄ Sapīe. vij. Inuocaui et
venit in me spūs sapīe. . N . Quinto req̄
rit̄ festina aptio. nā dñs dicit p̄ iohānē apo
calip. iij. Ecce sto ad ostiū et pulso si q̄s audi
erit vocē meā et apuerit mihi ianuā. intrabo
ad illū. et p̄ p̄s. xxiij. d. Tollite portas prīci
pes vr̄as. Et illā aptōem cordis docet dñs in
euāgelio Luce. xij. Et vos sil'es hoībus expec
tantib⁹ dñm suū q̄n reuertat̄ a nuptijs. ꝛ cuz
venerit cōfestim apiant ei. Nam est regula iu
ris. li. vi. Mora sua cuilibet est nociua. Heu
q̄t sūt tales sibi ip̄is nocum̄tū inferētes. de q̄
bus ꝓuer. i. Vocaui et rēnuistis om̄e ꝯsiliuz
meū despexistis. ego quoqz in interitu vr̄o ri
debo ꝛc̄. Sexto requirit̄ mētis pacificatio. d̄
quo hugo in li. de archa noe. vt aīa sit capax
celestis gratie p̄paret se pace et trāquillitate.
Dicit em̄ p̄s. lxxv. In pace factus est locus
eius. Et. ij. Corin. xiij. Pacē habete et deus
pacis et dilectōis erit vobiscū. i. spūs. Sep
timo requirit̄ verbi dei studiosa auditio. qr
verbū dei p̄parat corda spūi scō. De q̄ greg.
Via dñi ad cor dirigit̄ cū verbū veritatis hu
militer audit̄ Cui cōsonat hugo. Nihil adeo
mentē a pctō reuocat et ad gr̄am p̄parat sicut
verbum dei. Iō actu. x. Adhuc loquēte petro
cecidit spūs sctūs sup omnes qui audiebant
verbuz. Octauo p̄cordialis dilectio vicz vt
deus diligat̄ ꝓpter se vltra omnia. Ioh. xiiij
Si quis diligit me sermonē meum seruabit
ꝛc̄. Et sequit̄. et ad eū veniemus ꝛc̄. Et dico

vltra omnia. qz dicit aug. Minus te amat q̃ tecũ aliquid amat qđ̃ ꝓter te nõ amat ut se/ cularis mentes. De quibus gre. in. v. moza. De cẽto coz p̃ desideria terrena dilatãt detã to sinũ cordis ad suscipiẽdem spũs scĩ angu/ stant. Iõ spũalibus seculares occupatio phi tet. et est Hiero. lxxxviij. di. negociatorẽ cle ricũ tanq̃ pestẽ fuge. et. ij. Thimo. ij. Nemo militans deo implicat se secularibꝫ negocijs. Ilã fm gre. gña s. s. pfcẽ mentẽ nõ infundit ni si mẽs ab his terrenis q̃ exterꝯ implicãt stu/ diose tetrabat. Nono requirit corpis casti gatio. nã videmus ligna de quãto siccioza de tato citius ardẽt et ab igne accenduntur. sic ta et mẽtes et corda a corpalibꝫ delicijs abstrac Bern. Impossibile est aĩaz repleri delitijs spũs que lubiacet carnalibꝫ delectatõibꝫ. Iõ legit aplos ieiunasse his diebus ut d. hiero. et habet. lxxvi. dist. pnã quotidie ieiunare possemus qđ̃ in actibus aplorũ die pentheco ties et die dñico aplm paulũ et cũ eo creden tes fecisse legimus. Et hoc etiã sumit ex illo Mat. ix. Nũquid pñt filij sponsi lugere q̃diu cũ eis est sponsus. venient aũt dies cũ ab eis auferet sponsus et tunc ieunabũt. Et hoc fu ozatio penetrat celũ. Tunc dicit in textu. cũ venerit paclitus ꝛc. paclitus grece cõsolatoz latine (O) Et dicit didimus in li. de spi rim scõ. Hoc nomẽ hz s. s. ab opatõne. Ilã in textu tangit quadruplex officiũ vel operatio s. s. Primo habet officiũ ꝓsolandi. cũ dicit paclitus. i. ꝓsolatoz. de quo canit ecclesia Cõ solatoz optime dulcis hospes aie. reuera dul cis Sap. xij. (O) q̃ suauis est dñe spũs tuus Bern. Quid non tpabit ista dulcedo q̃ etiã mortem fecit dulcissimã. ut patet de sctõ ste phano de quo legit q̃ lapides torrentis illi dulces fuerũt. et de sancto vburcio cũ virit. mihi videt q̃ sup̃ roseos flores incedã. cum ambulavit sup̃ prunas. et de sancto andrea af fectate crucẽ. et dicẽti. O bona crux diu desi derata et iã cõcupiscẽti aĩo ꝑparata securus et gaudens venio ad te. Rõ qz habuerũt illum dulcẽ cõsolatorẽ De quo gre. Gustato spũ desipit oĩs caro. qz talẽ suauitatẽ homini affert ut totum mundũ desipere faciat. Ideo merito dicit ꝓsolatoz Isa. vl. Quõ li cui mater blã dicit ita ego consolabor vos. (P) Nota

tribulati sunt in triplici drãtia Primi incipi entes qui tristant de pctis que ꝑmiserunt. vt dauid in ps. cxviij. Exitus aquarũ deduxerũt oculi mei qz nõ custodierũt legem tuã. et ma ria magdalena. sed tales cõsolant Matb. v. Beati qui lugẽt qm̃ ipsi cõsolabunt scilicz i peccatorũ remissiõe p̃ spm̃ sãctũ. Quia dicit alexãder papa. et habet. xxiij. q. i. ca. audiui mus. Peccata dimittere est opus s. s. et Jo hã. xx. Accipite s. s. quorũ remiseritis ꝛc. Et ad Ro. viij. Spũs vite in xpo ihu liberauit me a lege pcti. et. ij. Cozint. iij. vbi spũs dñi ibi libertas scz a peccato. ita q̃ et penitens tri bulatus et cõtritus p̃t dicere cũ ps. xciij. fm multitudinẽ dolorũ meorũ cõsolatões me le tificauerũt aĩam meam. Hiero. Quot dolo/ res tot cõsolatões scz in remissione. et maioz cõsolatio q̃ tribulatio. nã discipuli erãt tribu lati. xl. hozis de passione. ꝓsolatio aũt erat per xl. dies. Isa. liij. Ad punctũ in modico dere liqui te et in miseratõibus magnis cõgrega/ bo te. in momento indignatõis abscõdi facẽ meam parũ per a te. et in misericordia sempi/ terna miserius sum tui. iõ Thobie. iij. P̃la crimatõnem et fletum exultationẽ infundis. Et hoc expertus dauid d. in psalmo. xxx. q̃ magna multitudo dulcedinis tue dñe. Ber. Quid est spũs scĩ ꝓsolatio nisi dei p̃ gratiam visitatio. testimoniũ q̃ cõscientie sup̃ remissi onẽ pctõr. Ro. viij. Ipe em̃ spũs dat testi/ monium spũi nostro q̃ sumus filij dei (Q) Scõi sunt pficiẽtes. Isti tristant de hũana infirmitate q̃ nõ intm̃ opari p̃nt sicut volũt. Ro. vij. Non em̃ qđ̃ volo bonũ hoc ago sed qđ̃ odio malũ illud facio. nã velle adiacet mi bi. pficere aũt nõ inuenio. Et sic tristabat au gu. in soliloquio. Quod magis posse me cre didi minus sp̃ potui. Dicebã hoc faciã illud pficiam. postea nec ꝺ nec illud. aderat volũtas defuit facultas. Et implebit in nobis illd̃ ma thei. xxvi. Spũs quidẽ ꝓmptus est caro aũt infirma Nos aũt cõsolat robur et auxiliũ p̃/ stando. ut laborẽ pficiant. ro. viij. Silr aũt et spũs adiuuat infirmitatẽ nr̃am. Aug. Sci patres inspiratõe diuina fecerũt impossibilia i. difficilia. Dicit em̃ puer. xviij. Spũs viri sustentat imbecillitatẽ eius. et ps. l. spũ prin cipali cõfirma me. et ad philip. iij. Dia pos/ sum in eo qui me cõfortat. Gre. in moralibꝫ

Qui supna degustat omnia inferiora equani
miter portat. ¶ R Tercij sunt cõtemplã/
tes qui cõtristant̃ q̃ tãdiu hic sunt in exilio et
separati a deo. et sic ps. cxix. heu mihi qr incola
tus meus ꝓlongatus est. Ro. vij. Infelix e/
go homo quis me liberabit de corpe mortis
hui⁹. Philip. i. Cupio dissolui et esse cũ xp̃o
Sed spũs scũs ꝯsolat̃ eos celestes cõsolati
ones immittẽdo et ad theoricos excessus ele
uãdo. Ezech. viij. Spũs dñi eleuauit me in
ter celũ et terrã et adduxit me in ihrl'm in vi/
sione dei iuxta ostium interius ⁊c. Nam tales
qñq̃ replent̃ ꝯsolationib⁹ ut nihil sentiãt de
inferioribus. ut patet de paulo. ij. Corin. xiij
Scio hoiem in xp̃o ante annos quattuorde/
cim siue in corpe siue extra corpus nescio de⁹
scit raptum hmõi ⁊c. et aug⁹. Dñe intromit
tis in me affectum inusitatũ si nõ est initiũ fu
ture vite nescio quid sit. Jõ Isa. li. Cõsola
bit̃ dñs syon. i. ꝯtemplatiuos salute scz sem/
piterna. Scdo spũs hz officiũ reuelãdi s. di
uina secreta ad modũ nuncij. qr missus ẽ a pa
tre. cũ subdit̃. quem ego mittã vobis a pr̃e.
Hic dat̃ intelligi q̃ spũs ab vtroq̃ ꝓcedit.
Et est sensus. quẽ ego mittã vobis a patre ⁊
pater mittet. et s. s. ꝑ se veniet. qr dicit leo pa
pa. Sancta trinitas est vna deitas. vna sub
stãtia indiuisa in ope. cõsors in voluntate par
in omnipotentia. coequalis in gloria. iõ dr. cũ
venerit. Et dr mitti a patre ꝓpter gr̃am adop
tionis in filios dei. qr ꝑ spiritũ sã. adoptam̃.
Ro. viij. Nõ accepistis spm̃ seruitutis iterũ
in timore sed accepistis spm̃ adoptõis filiorũ
dei in quo clamamus abba pr̃. qui a pr̃e ꝓce
dit Haymo. procedit a pr̃e et filio ꝯsubstã
tialis et coeternus. et nũq̃ a patre et filio re/
cedit sed sp̃ manet in pr̃e et filio in vna essen
tia. Ideo hic est error grecorũ q̃ dicunt spiri
tũ sanctũ solum a pr̃e ꝓcedere cũ dicit̃ ad ga
la. iiij. Misit deus spm̃ filij sui in corda nr̃a.
Ideo in textu dicit̃ spiritũ v̄itatis. ¶ S ¶
Tercium officiũ s. s. est officiũ docẽdi. cũ dr
spũs veritatis. Joh. xiiij. docebit vos omnẽ
veritatẽ. Nota triplex est veritas. Prima cor
dis. ps. xxiij. Qui loquit̃ veritatem in corde
suo. Et est fides. Joh. xviij. In hoc veni in
mũdũ ut testimoniũ ꝑhibeã veritati. i. fidem
p̃dicare q̃ radicat̃ in corde. Ro. x. Corde cre
dit̃ ad iusticiã ore aũt cõfessio fit ad salutem.

Et est ip̃a fides de spũ sancto. vnde de cõse.
di. iiij. c. gr̃a. Fides ñ est tantũ liberi arbitrij
sed donũ dei. Scda est veritas oris. de qua
ephe. iiij. Deponẽtes mendaciũ loquimi ve
ritatẽ vnusquisq̃ cũ ꝓximo suo sed tal'ẽ a spi
ritu sancto. Aug. sup Joh. sermõe. xiiij. He
mo p̃t dicere qd̃ veritatis est nisi illuminetur
ab illo qui mẽtiri nõ p̃t. Sed heu iã multi sũt
mendaces. osee. iiij. Nõ est v̄itas nõ est iusti
cia in terra. Et tales incitant̃ a spũ maligno.
Unde ambro. xxij. q. v. Cauete fratres men
daciũ. qr omnes q̃ amãt mendaciũ filij sũt dy
aboli. ideo Orige. xxiiij. q. iij. cũ aliquis. Cũ
aliquis exit a veritate a timore dei a fide et a
charitate exit. O q̃ plures sunt tales q̃ ꝑ ex
ili munere ⁊ pecunia hoc faciũt. de quib⁹ Se
da. xi. q. iij. Abijt. qui ꝓ pecunia veritatez ne
gant deũ negãt et sunt socij iude. Et tales nõ
hñt spiritũ v̄itatis. qr dicit ambro. Veritas
a quocũq̃ dicit̃ a spũ sancto est. Tercia ẽ ve
ritas opis. iiij. Reg. xx. Memẽto queso quõ
ambulauerim corã te in veritate et in corde ꝑ
fecto. ⁊ qd̃ placitum est coram te fecerim. et
sic legit̃ de thobia qui viã veritatis in captiui
tate nõ deseruit. De hac Joh. iij. Qui facit
veritatẽ. i. bonum opus venit ad lucẽ. Et illa
etiã veritas est a spũ scõ. Unde Berñ. in ser
mone de spũ sctõ. Bonñ opus opat̃ ĩ nobis
spiritus qui docet rõem. mouet voluntatem.
dirigit intentõem. ¶ T ¶ Quartũ officiũ
spũs sancti est officium testificãdi. d̃ q̃ subdit
Ille testimoniũ ꝑhibebit de me. Aug. vobis
inspirãdo verã fidem de diuinitate et hũani
tate Nota spũs sanctus dedit triplex testimo
niũ de xp̃o. Primo eius doctrine Math. x.
Nõ vos estis qui loquimi. sed spũs p̃tis vr̃i
qui loquit̃ in vobis. i. Joh. v. spũs est q̃ testi
ficatur qm̃ xp̃us veritas est. Scdo eius gr̃e.
qr in noĩe ip̃ius dabat̃ spũs sanctus. Lu. xi.
Pr̃ vr̃ celestis d̃ celo dabit spm̃ bonũ petẽti
bus se. Joh. xvi. Amen amen dico vobis si
q̃d petieritis pr̃em meũ in noĩe meo dabit vo
bis ⁊c. Tercio eius glie ut esset in celis ĩ glia
patris. qr post ascensionẽ missus est spũs san
ctus. Itẽ eius ecclesie electis. Ro. viij. Ip̃e
spũs dat testimoniũ spiritui nr̃o ut simul filij
dei scz ꝑ interiorẽ suauitatẽ et cordis inflama
tionẽ et boni corroboratõem. Et vos testimo
niũ ꝑhibebitis qr ab initio mecũ estis. s. veri

In die sc̄o. penthe.

et idonei testes. i. Joh. i. Qd̄ audiuimus ⁊ vidimus hoc annūciauim⁹ vobis. V. Sciendū. multis testimonijs fides nr̄a est ꝯfirmata. primo voce pr̄is in baptismo. Lu. iij et in trāsfiguratōe Mat. xvij. Hic est fili⁹ meus dilectus. i. Joh. v. Si testimoniū hoīm accipimus. testimoniū dei maius est. qm̄ hoc est testimoniū dei quod maius est. qm̄ testificatus est de filio suo. Et hoc est testimonium qm̄ vitam eternā dedit nobis deus. et hec vita in filio eius est. Scd̄o spūssanctus in colūbe specie. Luc. iij. Tercio filius de seip̄o. et h̄ dupliciter. verbo et ope. verbo Joh. viij. ego sum qui testimoniū ꝑhibeo de meip̄o. et testimoniū meū verū ē. Scd̄o ope Joh. x. Opa que ego facio in noīe patris mei hec testimoniū ꝑhibent de me. Et sic tota trinitas testificata est. i. Joh. v. Tres sunt qui testimoniū dāt in celo. pater v̄bū et spūssanctus. Quarto angeli testificati sunt. Luce. ij. Nato dn̄o facta est multitudo celestis exercitus ⁊c̄. Quīto celi luminaria. ut sol in passione obscurat⁹ est et terra tremuit Deutro. xxx. Testē inuoco hodie celum et terrā. Sexto mare et aera Mat. viij. Qualis est hic qꝛ venti et mare obediūt ei Septimo oīs scriptura. Johan. v. Scrutamini scripturas et ille sunt q̄ testimoniū ꝑhibent de me. Octauo omnes ꝓphete. Act. x. Huic omnes ꝓphete testimoniū ꝑhibent. Nono omnes apl̄i v̄bis factis signis vita et morte. Primo v̄bis Act. iij. Cuius rei nos testes sumus. De quo Actu. i. Vos eritis mihi testes in ihr̄lm et in omni iudea. Scd̄o signis Mar. vlti. Predicauerūt vbiq; dn̄o coopante et sermonem cōfirmante sequentibus signis. Itē virtuosa vita Act. iiij Virtute magna reddebāt apl̄i testimoniū. et subditur. Gratia magna erat in om̄ibꝰ illis. Itē in morte qꝛ ꝓ fide mortui. Ecc̄i. iiij. Usq; ad mortem certa ꝓ iusticia. sperabant em̄ vitā aliā eternā scꝫ post hanc vitā transitoriā petrus crucifixus. paulus decollatus. Unde aug. li. de fide rerū inuisibiliū. Quō alias tāta multitudo hoīm fuisset seducta ut crederet nō in magnū regem sed abiectū pauꝑem crucifixum. Ideo p̄s. xcij. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. ideo nulla heresis pōt opprimere fidem.

De spiritusancto. Sermo xcviij.

Si quis diligit me sermonem meū seruabit. et pater me⁹ diliget eū et ad eū veniemus. ⁊c̄. Joh. xiiij. Et legit̄ hodierna die ꝓ euāgelicali officio.

X Dn̄s festū quattuor habet noīa. dicit̄ em̄ festū sanctificatōis. donatōis. exultatōis dilectiōis. Primo dicit̄ festū sanctificatōis Quia solus sacerdos xp̄us ihūs hodie sanctificauit ecclesiam suā. ut impleret̄ illud p̄s. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. id ē eccl̄iam. p̄s. xlv. Et merito hoc festū cū om̄i celebritate est celebrādū. qꝛ dicit Bern̄. Si sctōrum solēnia celebramus. q̄to magis solēnitatē illius a quo om̄s sancti hn̄t ut essent sancti. Scd̄o dicit̄ festū large donatōnis. qꝛ hodie cōtulit dn̄s largū stipendiū suis militibus. ut impleret̄ illud p̄s. Ascēdisti in altuꝫ. accepisti scꝫ a pr̄e dona distribuēda hom̄ibꝰ. O q̄ p̄ciosum donū dedit. quia sibi equale. Unde Damascenus. li. i. c. x. Credimus spiritumsanctū patri equalem et filio coeternū. et principalem fontē vite et sanctificationis. Tercio dicit̄ festum exultatōis. Unde canit ecclesia. qua ꝓpter ꝓfusis gaudijs totus in orbe terrarū mundus exultat. Et merito hodie debent gaudere peccatores tristes ⁊ iusti. primo hodie debent gaudere peccatores. quia hodie datur ille qui peccata dimittit. scꝫ spirit⁹ sanctus. ut dicit alexander papa. Et habetur xxiiij. q. i. audiuimus. Peccata dimittere est opus spūssancti. Apl̄is enim dicturus dn̄s. Quorum remiseritis peccata ⁊c̄. Johan. xx. p̄misit. Accipite spm̄ sanctum. ut euidēter cūctis ostenderet eum qui spm̄sanctū nō habet peccata nō posse tenere vel remittere. hec ibi. Secundo hodie debent gaudere tristes. quia datus est hodie paraclitus. id est consolator. Dicit nanq; Augustinus. Talis est gratia spiritussancti. si tristiciam inuenit consumit ⁊ dissoluit. Tercō gaudere debēt iusti. quia hodie datus est ille in quo omnes iusti saluant̄ Unde augus. Sine gr̄a spiritussancti nec infantes. nec etate grandes salui fieri possunt.

1°

2°

3°

peccatores merito gaudebunt. primo

2°

3°

Quarto ē festū dilectōis. quia spūssanctus est amor patris et filij. ut dicit mgr̄. i. sentētiarum. di. x. cū inquit. Deus ergo spūssanctus qui ꝓcedit ex deo significat̄ vbi legit̄ de⁹ dilectio est. et dilectio ex deo est. Ecce his verbis apte dicit aug. spm̄sanctū esse charitatez patris et filij. Et aug. xv. de trinitate. Si charitas inquit qua pater diligit filiū et patrez diligit filius ineffabilē ꝓmunionē demōstrat ambozuz. quid cōuenientius q̄ ut ille ꝓprie dicatur charitas qui spūs est cōis ambobus. Et ibidē. c. xvij. sicut et mgr̄ allegat vbi supꝰ in. xvij. di. inquit aug. Deus igit̄ spūssctūs qui ꝓcedit ex deo cū datus fuerit hōmī accendit eū ad diligendū deū et ꝓximū. et ipe dilectio est. nō enim hz hō vnde diligat deum nisi ex deo. Ideo inquit apl̄us. Ro. v. Charitas dei diffusa est in cozdibꝰ nr̄is ꝑ spm̄ sanctum qui datus est nobis. Sup quo ꝝbo august. de spū et lr̄a. ut etiā allegat mgr̄ vbi supꝰ inquit. Unde est dilectio nisi vñ et ipa fides i. a. s. s. Nō esset enī in nobis nisi diffunderetur in cozdibꝰ ꝑ spm̄ sctm̄. Charitas aūt dei dicta est diffundi in cozdibꝰ nr̄is. nō qua ipe nos diligit sed qua nos facit dilectozes suos Ad quozū verbꝰ determinatōem mgr̄ instat et videt̄ de mente ipius sicut et ꝓbare nitit̄. q̄ charitas qua nos mutuo et deū diligimus sit eadē charitas cū charitate qua pater filiū et filius ꝑem et nos deus diligit. s. s. s. hz in hoc cōiter non tenet̄. Et hec est de qua thema Si quis diligit me sermonē ꝛc̄. ℣ In quibus ꝝbis duo innuunt̄. Primo ꝓmittit charitatē quā deus a nobis exigit. ibi. si quis diligit me. Secōo subiūgit voluitatē que ꝓuenit de charitate. ibi. ad eū veniemus ꝛc̄. De primo dicit. Si q̄s diligit me. notanter dic̄ si quis. ꝓpter tria. primo ꝓpter cōmunitatem secōo ꝓpter raritatē. tercio ꝓpter incertitudinē Primo dicit si quis. ꝓpter ꝓmunitatē. quia gr̄a s. s. est cōis. ut habetur de cōse. di. v. ca. nec quenq̄. Spūssanctus nō diminuitur sed sup credentes totus infundit̄. Nā si dies oīmbꝰ equaliter nascit̄. et si sol sup omnes pateri luce equaliter diffundit̄. q̄to magis xp̄us sol et dies verus in eccīa sua lumen vite eterne pari equalitate largit̄. Quasi diceret. Sicut sol equali luce sup omnes irradiat. sic gratia dei q̄tum ex se est nos omnes illumiat. qz ut habet̄ Act. x. In veritate ꝓpi. q⁹ nō est accepto ꝓsonarū apud deū. Unde in cano. vbi supra. Cui⁹ equalitatis sacramentū videmus in exodo esse celebratū cū de celo māna descenderet. et futuroꝝ p̄figuratōe alimentū panis celestis et cibū xp̄i veniēs oīderet. Illic enim sine discrimine vel seruus vel eratis gomoz simguli equaliter colligebant. Unde apparebat xp̄i indulgentiā et celestē gr̄am postmodum secuturā equaliter oīnibus diuidi et sine sexꝰ varietate. sine annoꝝū discrimine. sine acceptōe ꝓsone sup omnē dei ꝓlm spūalis dei gr̄e munus infundi. nā deus nulli se negat. ut dicit Dyo. Deus est summū bonū suiꝑius cōmunicatiuū. Ideo dicit Cañ. ij. Ego flos campi. non flos ozti. Nam sicut flos cāpi est inter cūseptus et cōmunis. sic gratia spūssanct. de quo Joēlis. ij. Effūdā de spū meo sup omnem carnē. Dicit Anſ. Homo et si nō habz gratiam nō ideo nō habz qz deus nō dat. sed qz hō nō recipit nec se ad cā recipiendā disponit. O q̄ fame facit peccator in hoc sicut pauꝑ et inops cui cū offert̄ munus nō vult apire manus ad recipiēdū illud. q̄ si postea caret ꝑ culpa dātis sed recipe negligētis. Secōo talis se hz sicut esuriēs. cui dū offert̄ cib⁹ nō vult apire os suū. Tercio hz se sicut vincens cui dū apit̄ carcer exire nō vult. nec forcliter Quarto habet se sicut infirmus cui offertur medicina et nō vult sanari. Et sic negligentia sua nonnūq̄ pctōres indignos se faciunt gr̄a spūssancti. Nā ꝓm aug. in li. de pria. Presto ꝑ est gr̄a si nō fuerit repulsa. nam deus q⁹ sum est ꝓuenire inspirat si est qui recipiat. ergo ꝓpter cōitatē dicit. si quis vir vel mulier. divites vel paup. nobilis vel ignobilis ꝛc̄. Nam dicit apl̄us Ro. x. Idē dñs oīm diues in oēs q̄ invocāt eū. Aug. de ser. q̄stionib. Nulli vnq̄ defuit qui dignus fuit Et dicit aug. de bap tismo puuloꝝū. Cur ad istū veniet et ad illum nō occulta cā esse ꝑt iniusta esse nō ꝑt. Secōo dicit si quis ꝓpter paucitatē. q⁹ pauci sunt q̄ eū querunt ut accipiāt. quod cōquerit apl̄us Philip. ij. Oēs que sunt sua querūt non q̄ ihū xp̄i. nā supbi diligūt honozes et dignitates. De q̄bꝰ mat. xxiij. Amāt primos recubitus in cenis et ꝑmas cathedras in synagogis. salu. in fo. et vocari ab hoibꝰ rabi. et Joh. x. Quō potestis credere qui glām ab inuicē ac

In die sancto penthe.

cipitis et gl'am que a solo deo est nõ queritis
Luxuriosi v̄o plus diligũt delectatões corpo
ris. De quibus Osee.iij. Diligit dñs filios
israel. ⁊ ip̄i diligunt vinacia vuarũ ad modũ
scz porcorũ de vinacijs viuentiũ. Folliculus
enim in quo glarea et arillus siue acinus cõ
tinet̃ dicit̃ ꝓprie vinaciũ. Unde plerũq; post
exp̄ssionez porci pascunt̃. Auari plus diligũt
opes. ut conquerit̃ Isaias.c.i. Omnes dili
gunt munera sequũtur retributiones. Ideo
sicut multus est numerus spinarũ. paucus li
liorũ. et multus est numerus lapidũ grossoꝝ
vulgariũ ⁊ rudorũ. pauc⁹ p̄ciosorũ. sic pauci
sunt vere deũ diligẽtes. multi nanq; diligũt
verbo sed non facto. p̄s.lxxvij. Dilexerũt eũ
in ore suo. et lingua sua mentiti sunt ei. cor au
tem eorũ nõ erat rectum cum eo nec fideles
habiti sunt in testamẽto eius. p̄s.lxxvij. Gre
go. Qui adhuc ꝑ illicita desideria defluit ꝓfe
cto deũ nõ amat. qꝛ ꝓteruius ei in sua volun
tate cõtradicit. Ideo hortat̃ nos Joh. in ca
nonica.i.c.ij. Nolite diligere mũdũ neq; ea
que in mũdo sunt. scz honores. voluptates et
opes mũdi. Et subdit rationẽ. Si q̄s diligit
mundũ nõ est charitas patris in eo. August.
Si in te ẽ amor mũdi nõ est quo intret amor
dei. Ideo illã paucitatẽ cõquerit̃ Mat.xxij.
Multi vocati sunt ad dei scz dilectõez. pauci
vero electi ꝓ ꝑfecta ip̄ius et fructus eius scz e
terna eius adeptõe. Aug. de sex q̄stionib⁹ di
cit. Ab exordio humane ꝓpagatõis aliquis
p̄destinat̃ ad p̄uidentiã saluatõis aliquis ad
iudiciũ damnatõis. Ideo dicit Math. vij.
Arta est via que ducit ad regnũ celorũ. scz se
mita dilectõis. et pauci inueniũt eaz. Tercõ
dicit si quis ꝓpter incertitudinẽ. q.d. incertũ
est homini an sit in dilectõe dei. De quo eccs
ix. Nescit homo an amore an odio dei dignus
sit. Z. Sed diceres. que est rõ ignoran
tie eius. Rñdetur ꝙ triplex. Prima est intel
lectus obumbratio. scda charitatis adequa
tio. tercia nostra humiliatio. Prima est no
stri intellectus obumbratio. quia noster intel
lectus est ita obumbratus carne. ꝙ om̄ino e
bes est ad spiritualia cognoscẽda. sz charitas
est quoddã spũale. ideo ꝓpter obumbratõez
intellectus nõ p̄t determinate cognosci. Sa
piẽtie.ix. Corpus quod corrũpitur aggrauat
aĩam et terrena inhabitatio deprimit sensum

Scda ratio est charitatis adequatio. qꝛ act⁹
naturalis et acquisite dilectõis est simil' actui
charitatis. verbi gratia. Aliqui sunt misericor
des ex natura. aliqui ex charitate diuina. ali
qui ex dilectõe acquisita. ut puta cõsuetudĩe.
⁊ hoc scire ẽ difficile. Tercia ratio est nr̃a hu
miliatio. Nã deus ordinauit bona que in no
bis sunt fore occulta. ne de nobis p̄sumamus
sed nosip̄os humiliemus. Eccs.ix. Omnia
in futuꝝ seruant̃ incerta. Unde q̄uis neces
sariũ est ad salutẽ habere p̄ñtiam charitatis.
nõ tñ necessariũ est scire p̄ñtialiter se esse vel
nõ esse in charitate. ut ille qui est in charitate
se nõ extollat. et ille qui est sine charitate nõ
desp̄et. ideo dicit. Si quis ꝓpter incertitudi
nem diligit me. licet em̄ scire hoc certitudĩali
ter nequeamus qd̄ ex cõmuni lege corruptio
nis nostre ꝓuenit s̄m illud Eccĩ.viij. Memẽ
to qm̄ omnes in corruptõe sumus. tñ cõiec
turaliter ex obseruãtia mandatorũ dei signuz
dilectõis dei hr̃e possum⁹. de quo subdit. ser
monẽ meũ seruabit. i. mãdata mea. De quo
gre. in ome. Uere eĩ deũ diligimus si mãda
ta ei⁹ seruamus. Uere diligimus si a uris nos
voluptatibus coartamus. Unusq̄sq; ergo se
interroget an deũ diligat. Nam sermo dei est
ꝓbatoriũ. s̄m Aug. ꝑ qd̄ filij dei ꝯgnoscũt̃
a filijs diaboli. Nam d̄r. ij. Joh. Omnis q̄
recedit et nõ ꝑmanet in doctrina xp̄i deũ non
habet. et sic ad deũ nõ ꝑtinet. qꝛ ut subdit. q̄
ꝑmanet in doctrina hic p̄rem et filiũ habet. ⁊
Deutro.xxvij. Maledictus qui nõ ꝑmanet
in sermõibus legis nec eos op̄e ꝑficit. Ideo
mãdata dei seruãda sunt tripliciter. Primo
in corde ꝑ iugẽ meditatõem. Deutro.vi. E
rũt v̄ba hec que p̄cipio tibi hodie ĩ corde tuo
et narrabis ea filijs tuis et meditaberis sedẽs
in domo tua. Nã sicut spẽs aromatica diligẽ
ter debet masticari ut virtus et suauitas eius
sentiat̃. et sic mãdata. ꝓuer.vij. Fili scribe v̄
ba mea in tabula cordis tui. nã s̄m legẽ anĩal
qd̄ nõ rumĩat ẽ immundũ. et sic hõ non rumi
nans dei p̄cepta in corde. Eccĩ.iij. Que p̄ce
pit dñs cogita sp̄ Nã d̄r eccĩ.xxiij. Nihil dul
cius q̄ respicere in mãdatis dei. Scdo debe
mus seruare mãdata dei in ore ꝑ frequentem
locutõem. Josue.i. Nõ recedat volumẽ legis
ab ore tuo. i.pe.iiij. Si q̄s loq̄t̃ quasi s̄mões
d̄i. nã s̄m crit̄. Nos ẽ amãtiũ ut amorẽ tegẽ

3°

neq̃ant sz de se bona loquũt̃. sic ⁊ nos de deo
Tercio in manibus ꝑ opis executionẽ. De
utro. vi. Ligabis ea in manibus tuis. s. ꝑ ope
rum executionẽ. i. Joh. iij. Non diligamus
verbo neq̃ lingua sed ope ⁊ veritate. Naz ꝟm
gre. Amor dei nunq̃ est ociosus. opatur eniz
magna si est ⁊c̃. Dicit nãq̃ Symõ de cassia.
et Grego. Mens vita et lingua sunt requirẽ
da. quia ꝓbatio dilectiõis est exhibitio opis
i. Joh. ij. Qui dicit se diligere deũ et mãda
ta eius nõ custodit mẽdax est. Aug. ponit ex
emplũ. Quid est ꝙ diligo regem si odio ha/
beo suam legẽ. Dilectio ergo regis est man/
dati custoditio. Ideo Bern̄. in expositõe ser
monis dñi post cenam dicit. Qui hz manda
ta dñi in memoria seruat in vita. et qui in ser
monibus. seruat in actõibus. et qui habet au
diẽdo seruat faciendo ille est q̃ diligit me. Et
talis dispositionẽ habet ad spũssancti recep/
tionem. qꝛ nil ita ꝓprie disponit dilectõez dei
in nobis sicut mandatoꝝ dei exhibitio et exe
cutio. A Dixi scd̃o subiungit vtilitatez
que de charitate ꝓuenit dicẽs. et pater meꝰ
diliget eum scz gratuita dilectiõe. sicut enim
ille tres ꝑsone sũt vna essentia et vna deitas
ita etiaz sunt vna dilectio. qua ꝓpter qui xp̃m
diligit illuz rediligit tota sancta trinitas. O
q̃ magnus dilectõnis effectus. ut exclamat
Bern̄. Quid amator dei. cultor xp̃i tibi vide
tur de p̃mio amoris tui. quid tibi mali nocere
poterit. aut quid boni poterit deesse qñ te di/
ligit qui te de nihilo creauit. O nimis felix ⁊
vltra q̃ dici poterit beatus quẽ diligit piꝰ pa/
ter omnipotens deus. Quid enim felicius
quid beatius q̃ ab eo diligi qui est dñs pa/
disi qui habet ptãtem vite et mortis. qui p̃t
saluare et dãnare. saluare diligẽtes et dãna
re non diligẽtes. iuxta illud p̃s. cxliiij. Dili/
git dñs omnes diligẽtes se ⁊c̃. Et ad roma.
viij. Scimus qm̃ diligentib̃ deũ om̃ia coo/
ꝑant̃ in bonũ. Ideo hugo. Reliqua gratiarũ
dona largit̃ etiã his quos damnat. solã autẽ
charitatẽ quasi seip̃m his tm̃ q̃s diligit in p̃/
miũ ꝟuat. qꝛ ꝟm Hugo. in li. de laude chari
tatis. Charitas est fons ꝓprius cui nõ cõicat
alienus. quicũq̃ illã habz alienus a deo non
est. sed ip̃e est in deo et deus in eo. et illa ẽ se
cunda vtilitas charitatis. de qua subdit. ad
eum veniemus. scz non solũ pater et filius sz
et omnes tres ꝑsone. Ideo hugo. Sic fami/
liaris est deo charitas ut ip̃e mãsionẽ hr̃e no
lit vbi charitas nõ est. vbi vero charitas est
tota trinitas adest. Nã ꝟm aug. in li. de trini.
Tres sunt in nobis potẽtie anime. scz intelle
ctus memoria. volũtas que dotant̃ in aduen
tu trium ꝑsonaꝝ. Veniet enim pater ꝑ eter/
nam potẽtiam ꝯfirmans memoriã ut ꝑseue/
ret. veniet filius illuminãs intellectũ ut intel
ligat. veniet spũssanctus mouens voluntatez
et accendẽs affectum. et sic tota trinitas veni
et ad sanctificandũ animã. Et notat̃ cũ dicit̃
veniemus. B O q̃ maxime deberemꝰ
desiderare eius aduentũ. quia dicit Bern̄. in
ꝟmone. Spiritussanctus est salutis pignus.
et qui illo caret salutẽ nõ habet. De quo ap
stolus Ro. viij. Si quis spm̃ xp̃i ñ habz hic
non est eius. Ideo Richar. li. v. de trinitate
ca. x. Sicut spũs humanus est vita corporũ.
sic spiritus diuinus vita spirituũ. ille sensifi/
cat in corpe. iste sanctificat in aĩa. Et dicitur
spũs sanctus sine quo nullus efficit̃ sanctus.
Ideo eccĩa desiderãdo eius aduentũ clamat
Veni sancte spũs. Sed quando venit. Re/
spondet Gilbertus. nõ p̃t dari certa regula.
quia nõ est vr̃m nosse tpa vel momenta. non
est industrie sed gratie. nõ inuestigatõnis sed
reuelatõnis. Ex quo igit̃ ignoramus certum
tpus aduentus eius. ideo om̃i tpe homo sic
viuat et se p̃ꝑet ne ꝑtrãseat eum spũs. Item
s. s. aduentus in mentẽ est ꝑ sanctã vnionez
et gratie gratam faciẽtis infusionẽ. vel de no/
uo vel in augmento. de nouo ut in baptismo
et in penitentia. In augmento ut in omni o/
pere bono ex charitate facto ꝓpter deum. Et
non venit ꝑ motum localẽ. sed ꝑ spiritualem
vnionem et effectũ quez causat in aĩa. Hec
Augustinꝰ. xv. de trinita. Dicit enim Anſ.
De siderando queritur amando inuenitur.
Nam scd̃m Dyonisiũ de diuinis nominib̃.
Charitas increata gignit charitatem creatã.
De quo etiam Bern̄. sup cenaz domini. O
felix virtus charitatis que facis hominem dei
mansionem. Et illa est tercia vtilitas charita
tis. De qua subdit in textu. Et mansionem
apud eum faciemus. Nã cum deus illabit̃ a/
nime fideli per charitatem sanctificat eam. et
tunc deus manet cum homine quam diu ip/
se manet sine peccato mortali. C

Ideo notandū q̄ spūssanctus ad aliquos nō venit. nec apud eos mansionē facit. ut sūt peccatores in mortali pctō cōstituti. Aug. Charitas que deus est. et pctm̄ mortale opponūtur Sap̄. i. In maliuolā aīam nō introibit sapīa Et subdit ibidē. aufert se a cogitatōnibꝫ que sunt sine intellectu et corripiet̄ a supueniente iniquitate. ideo Ezech. xxxvi. Mūdabimini ab om̄ibꝫ iuquinamētis vr̄is. et dabo vobis spm̄ nonū. Secūdi sunt ad quos venit. sꝫ apud eos mansionē nō facit illi qui p cōtritōez et penitentiā. s. s. ad se inuitāt sed p recidiuum in mortale a se repellūt. Ezechiel. xviij Si auerterit se iustus a iusticia sua et fecerit iniquitatē omnes iusticie eius nō recordabūtur. et Greg. in mora. Incassum bonū agit̄ si ante terminū vite deserat̄. Tercij sunt ad q̄s venit. et mansionē apud eos facit qui p baptismū aut penitentiā positi sunt in caritate dī. et in statu salutis. et in eo pseuerāt. ut apl̄i q̄ post hanc receptōem spūs scī nūq̄ mortaliter peccauerūt. Ideo dixit eis Joh. xiiij. Apud vos manebit et in vobis erit. Ut igit̄ apd̄ te maneat. tu maneas in charitate. Ideo dicit̄ i. Joh. iiij. Qui in charitate manet ī deo manet et deus ī eo. Nā dicit aug. Nō p̄t aīa splē descere in eterna claritate nisi pmāserit in dei charitate. D. Cōsidera quō spūssctūs venit in specie ignis et cōseruat̄ ad modū ignis Primo sub cinere. i. mortis meditatōne. et hec hūiliat et a pctō cōseruat. Ecc̄i. vij. Memorare nouissima et in eternū nō peccabis. ⁊ etiam facit ꝓficere. Greg. Valde se solicitat in bono ope qui sēp cogitat de extremo fine. Scdo p sufflatōem scꝫ orōis. i. petri. iiij. Vigilate in oratōibꝫ. Luce. xi. Dabit spm̄ bonū petētibꝫ se. Tercio p lignoꝝ appositōem conseruat̄ ignis. sic. s. s. p bonorū opm multiplicatōem. de quo Coloceñ. i. In omni ope bona fructificātes et crescētes in sciētia dei ī om̄i virtute cōfortati. iō Leuitici. vi. Ignis in altari meo sp ardebit quē nutriet sacerdos subiciens ligna.

De eadem dominica

Sermo. xcix

Ad eum veniemus et mansionem apud eum faciemus. Johannis. xiiij. E. Sciendum triplices sunt hoīes et in triplici drñtia ad spm̄ sanctum se hñtes. Aliqui sunt ad quos nūq̄ venit ut sunt pctōres indurati et mali qui sunt in malo ꝓposito. ut supbi luxuriosi. ⁊ sic de alijs. qꝛ tales resistūt. s. s. Act. vij. Dura ceruice et incircūcisi cordibꝫ et auribꝫ. vos semp spūi sctō restitistis. Tales sūt indurati. qꝛ. s. s. pulsat ad corda eorū p inspiratōez ⁊ nolūt penitere. Apoca. iij. Ego sto ad ostiū et pulso O magna est dei misericordia que ita pulsat ad cor pctōris cum tñ ille apire ei non vult. Grego. Debem⁹ misericordiā dei erubescere si iusticiā eius nolumus formidare. Est enim pctōr induratus multū rep̄hensibilis. qꝛ videt se maculatū et abominabilē. qꝛ displicet deo et angelis eius. iuxta illud p̄s xiij. Corrupti sunt et abomīabiles facti sūt in studijs suis. Et dñs exhibet aquā gr̄e sine qua mūdari nō pñt et spnunt. Itē vident se igne infernali succēsos. scꝫ igne praue cōcupiscētie. ⁊ tñ ꝓ aqua gratie qua ille ignis extinguit̄ nō clamant. Cū dicit Crisꝰ. Sicut terra sine aqua sic homo sine dei gratia. nā magna pctōꝝ negligentia que nūc caret dei gr̄a. iā em̄ aperti sunt fontes gr̄aꝝ p eccīe sacramenta. ut d. apostolus. ij. Corin. vi. Ecce nūc tpus acceptabile. qꝛ tpe gratie aridi sunt. ⁊ illi habent se sicut aīalia que circa fontes sitiūt et appropinquare nolūt. Secūdi sunt ad quos venit. sꝫ mansionē apud eos nō facit. ut sunt illi scdm Gre. in omelia hodierna. qui ꝯpūgunt̄ et a peccatis se vertūt. sed tpe tēptatōis ad peccata redeunt. De quibꝫ Ezechiel. xviij. Si iustus auerterit se a iusticia sua. ⁊c. nā tales habent se ad modū canis. ut dicit̄ ꝓuer. xxvi. Quasi canis qui reuertit̄ ad vomitum. sic imprudēs qui reiterat stulticiā suam. Jō Hieremie. ij. q̄ vilis facta es nimis reiterās vias tuas. Dicit em̄ aug. Nihil videt̄ deo ita displicere q̄ de peccato post pñiam remīscēdo gaudere. De talibus Luc. xi. Erūt nouissima homīs illius peiora prioribꝫ. ideo hortat̄. Ecc̄i xxi. Fili peccasti non adijcias iterū. Ratio sm̄ Bern̄. qꝛ deterius est reincidere q̄ incidere. et. i. petri. ij. Melius est nō agnoscere iusticiā q̄ post agnitōem retrorsum ꝯuerti. vñ poeta turpi⁹ eijcit̄ q̄ nō suscipit̄ hospes. iō Ecc̄i. ij. Fili accedens ad seruitutem dei sta in iusticia

et in timore ut crescat in nouissimo vita tua.
3° Tercij sunt ad quos venit et mansionē apud
eos facit. ut qui se digne disponūt ad suscep
tionē s.s. et post receptōnem a pctis se custo
diūt. De quibus aug. O q̄ felix est aīa que
scit se ita disponere et vitā gubernare ut tam
dignū hospitē et gubernatorē inhabitatorem
mereat̄ suscipe. et sunt illi q̄ oēm ꝯsolationez
mundanā respuūt ꝓpter deū et solū deū in ꝯ
solatorē desiderāt. Sicut ꝓpheta. lxxvi. dicit
Rēnuit cōsolari aīa mea. memor fui dei et de
lectatus sum. Talis fuit aug. dicēs in soliloquio.
O summa vitas vnū p̄cor a te ut ī nul
lo ꝑmittas me cōsolari q̄ in te. oīa mihi ama
rescāt. tu solus mihi dulcescas. sint mihi oīa
penalia solum tu mihi ꝯsolatorius. F
Pro quo nota q̄ s.s. manet apud illos qui
vitāt septē peccata mortalia. nā septē sunt do
na s.s. q̄ expellūt septē peccata mortalia. ⁊ il
la septē dona figurant̄ ꝑ. vij. ꝓprietates ignis
in cui⁹ specie datus ē. s.s. Hic est ignis. de
quo exo. iij. moyses vidit rubū ardentē ⁊ nō
nō cōsumebat̄. sic et electi ardēt in igne amo
ris dei. Luce. xij. Ignē veni mittere in terrā.
quid volo nisi ut ardeat. et tñ non ꝯsumūt̄. i.
nō vincunt̄ pctis. q2 cōseruant̄. vij. donis. s.s
que figurant̄ in. vij. ignis ꝓprietatibꝫ. Prīa
est ignis alta deijcit et inclinat. ut domos ca
stra et arbores. ita ignis. s.s. opatur hoc per
donū timoris. Nā alta et supiora inferioribꝫ
ꝑ humilitatē coequat. Vñ. iij. reg. xix. Ecce
dñs trāsijt. et spūs grādis ⁊ fortis subuertēs
mōtes. i. s.s. corda supba humiliās. q2 dicit
Bern̄. Hūilitas est. s.s. gratie familiaris. et
excludit primū pctm̄ mortale. s. supbiam. de
quo Hiero. Ubi est dei timor nō est mentis
elatio sed lacrimosa deiectio. nā s̄m Gre. ele
cti dei q̄to ampli⁹ in gr̄a ꝓficiūt. tāto magis
se deficere putāt. et de q̄to quis maioris gr̄e
lumen recipit. de tāto se magis rep̄hensibilez
cognoscit. Ideo Bern̄. In vitate ꝯpi nihil
ita efficax ad gr̄am ꝓmerendā et cōseruandaz.
nisi nō alta sape sed timere. q2 d̄r Ecc̄i. i. Ti
mor dñi expellit pctm̄ scz supbie. que est ini
tiū oīm pctōꝝ. sic ecōuerso timor dei ut dicit
Cassianus de institutis monachoꝝ principiū
est nr̄e salutis. et Ecc̄i. i. Qui sine timore est
nō poterit iustificari. q2 dicit Cassiodor⁹ Ti
mor et religio sunt annexa. vnū nō p̄t stare si
ne reliquo. G. Scd̄a ꝓprietas ignis ē
q̄ liquefacit dura ut cerā ad susceptōez imp̄s
sionis sigilli. hoc facit. s.s. ꝑ donum pietatis
quod liquefacit dura corda ad ꝯpatiēdū mi
seris ꝓpter deū. et liq̄facit ad effusionē lacri
marū p̄s. cxlvij. Flauit spūs e. ⁊ flu. a. Hoc
donū hūit iob. ut patet. xxx. ip̄ius. c. Flebam
q̄ndam sup eū qui afflictus erat et aīa mea ꝯ
patiebat̄ paupi. signāter ī spūali defectu. Isi
dorus de summo bono. Magis mala faciēti
bus q̄ patientibꝫ est ꝯdolendū. Bern̄. Sūt
ne in te viscera xp̄iane scz cōpassionis q̄ plan
gis corpus et nō aīam a qua recessit deus. Et
excludit scd̄m peccatū scz inuidiā. nā inuidus
nullā hz dulcedinē pietatis. Ecc̄i. xiiij. Oculus
inuidi nequam. Aug. Inuidia est odiuz
felicitatis aliene. et est dr̄ñtia inter pietatē et
misericordiā. q2 pietas respicit necessitatē spi
ritualē. misericordia v̄o spūalem et corpalē.
Bern̄. O clementissima pietas non solū tri
buit beneficia his qui diligūt sed etiā his qui
offendunt. i. Thimo. iiij. Corpalis exercita
tio ad modicū vtilis est pietas ad oīa. Aug.
de opibꝫ monachoꝝ. Multo misericordi⁹ o
perat̄ circa aīas q̄ circa corpa. H. Ter
cia ꝓprietas ignis est q̄ illuminat obscura. h
facit. s.s. ꝑ donū scīe. et ꝑ hoc docemur a. s.
s. quid agere quid dimittere debeam⁹. Joh.
xvi. Cū venerit spūs vitatis docebit vos om
nē veritatem. Hoc donū habuit thobias cec⁹
Illuminatus enim hoc igne s.s. docuit filiū
vitare malum. bonum facere. et non errare.
Ideo aug. in soliloquio. O lux a qua oīs lux
est illumina cor meū ut videā te in me et me
in te. et oīa subtus te. Et excludit terciū pctm̄
mortale. s. irā. Jaco. i. Ira viri iusticiā dei ñ
opatur. et catho. Impedit ira aīm ne possit ꝯ
gnoscere verū. nam ira mentem ꝑturbat. scie
tia illuminat. Gregorius. Ira dum mentem
pulsat spiritus sancti locum turbat. Quarta
ꝓprietas ignis est q̄ mollia consolidat. ut
limum. hoc facit spiritus sanctus per donum
fortitudinis. Ephe. iij. Det vobis dñs virtu
tē corroborari ꝑ sp̄m eius in interiori homine
Et sic apl̄us petrus qui prius vocē ancille ti
muit hodie publice p̄dicauit et tria milia vi
cit et postea quinq̄ milia. Greg. Fortes fac
ti sunt tortores vincūt. occidi p̄nt. flecti neq̄
unt. Idem. Quō sustinuissent nisi fortitudo

spūs sancti eos solidasset. ps. lxxiij. Ego cō/firmaui colūnas eius. Ideo ecclesia hoc petit Accēde lumē sensibus. ꝛc. Et excludit quar tū petīm mortale scz accidiā. puer. xxij. Piger dicit leo foris est. i. timet ardua aggredi. foz/tiudo enim ꝓnū facit ad omne bonū. Phil. iij. Oīa possum in eo qui me cōfortat ꝛc. Ro. viij. Spūs adiuuat infirmitatē nostrā

I. Quinta ꝓprietas ignis q aurum a plumbo sepat. et sic. s. s. p donū ꝓfectus. Aug. Consilium spūs scī est ut tpalia cōtemnētes deo q eternis seruiamus. Mat. xix. Si vis pfectus esse vade et vende omnia que habes et da paupibus. Et sic cōsulit a cōturbatione auaricie nos remouere. puer. xv. Conturbat domū suam qui sectat auariciā. Ideo illā ex cludit Augst. Auarus vellet oīs hoīes nō esse ut solus abundaret. Sexta ꝓprietas rubi ginem cōsumit. Sic et. s. s. p donum intelle ctus purgat intellectum ad mistica. id ē diui na intelligēda. psal. xxxi. Intellectum tibi da bo et instruam te ꝛc. Docet enim deū intelli/gere in nobis et in creaturis. Roma. i. Inui sibilia eīs ipius a creatura mūdi q ea que fac ta sunt et intellecta cōspiciunt. Et facit homi nem delectari in spiritualibꝫ. ut si vides pul/chra gustas dulcia intelligere debes celestia. Deū. Dulcedo omniū creaturaꝝ inuitat ad dulcedinē eternam. et excludit gulam. qz p hoc donū primur cibo ad honorē dei et spi/ritualem cōsolatōnem scz dei fruitum. Nā. s. s. in homine gulosо non habitabit. Geñ. vi. Nō ꝑmanebit spūs meus in eternū in hoīe. quia caro est. i. carnaliter viuit

K. Sep tima ignis ꝓprietas q de natura sursum tem/dit. hoc facit. s. s. p donū sapiētie. et dicit sa pientia quasi sapida scientia. qz p hoc donum dat nobis spūs scīus sapere celestia Colocē. iij. Que sursum sunt sapite. ps. xxx. Quam magna multitudo dulcedinis tue dñe. Basi lius. O dulcedo mellifiua. o dulcedo admi randa q dulcis es in meditatōne. dulcior in otōne. dulcissima in ꝓtemplatōne. sed super/dulcissima in beatitudie patrie ps. xxxiij. Gu state et vi. q. sua. est d. Et excludit luxuriam i. Cor. ij. Animalis hō nō ꝑcipit ea que sūt spūs dei. Jh. Sapia speculat eterna et in illis de lectat. luxuria vo terrena. Ro. viij. Qui fm carnem sunt q carnis sunt sapiūt. qui vo fm spiritum sunt que spūs sunt sentiūt.

Feria secūda post festum spiritus sancti. Sermo centesimus.

Sic deus dilexit mūdū ut filiū suum vnigenitū daret Johan. iij. et legit hodie p euāgelicali officō

I. Dicit gre. in omel. ꝓbatio dilectōis est exhibitio opis. Sūt aūt tria signa ve dilectōis. Primū ē doctrine imbutio. q sic pentes diligere filios tenent. Eccī. vij. Filij nbi sunt eruditi illos et curua illos a puericia eoz. Scōm ē donoz largitio. Eccī. xxix. ꝓpter fratrē q amicū p de pecuniā et ne abscōdas illā sub lapide in pditōem. Terciū ē ad piculū mortis expositio. et sic hester dilexit iudeos. hester. iij. Spūalr. hec tria signa dilectōis deus pr exhibuit hūano generi. pīo docuit doctrinā. Exo. xx. et deut. v. Ego sū dñs deus tuus dās ꝑcepta. s. affirmatiua et negatiua Scōo dedit bona tpalia Geñ. i. Piscibꝫ maris. Et bñ dīxit totū genus hūanū, ꝓpter peccm ꝓmi hoīs. Nisi g talis creatura digna, ꝓpter quā fcā sunt oīa oīno periret. iiio exhibuit ei terciū signū dilectōis. ex eo q filium suū qui est vnū secum in essentia morti exposuit crā turpissime. Et hoc primū ē signum magni amoris. scōm maioris. terciū maximi De quo thema. Sic deus dilexit mundū. In sūma euāgelij duo innuunt. Pīo ꝓpoit diuine dilectōis immensitatē. Scōo subiūgit eterne dānatōis cālitatē. primū ps ī principio. scōm ibi. q ñ credit ꝛc. De pīo dicit. sic deus dilexit mūdū. Dictū ē hesterno euāgelio q dicit mgr ī. i. di. xvij. q. s. s. ē amor prīs et filij. iō bñ festū plenū ē suauitate amoris. iō hesterno lectū ē euāgeliū de caritate adoptōis. qz deus pr dās nos. s. s. adoptauit suos ī filios. In hodierno vo euāgelio agit de caritate redēptōnis qua p filiū suū de manu hostili redemit suos. d. sic deus dilexit mundū, sic scilicet magnificēt

G. Reuera magnificēt. nā magnitudo dīne dilectōis celestis prīs ps ex mltis

Primo ex diligētis nobilitate. qz deus qui solus nobilissimus est potētissimus altissim? rex regū dñs dñantium. qui solus habet īm

Primo

mortalitatē incōmutabilitatē. incorruptibilitatē. Est eñ ille qui solus hz essentialē bonitatē. De quo Marci. x. Nemo bonus nisi solus deus. Ille nos dilexit tripliciter. cōiter. stabiliter et vaciter. Primo cōiter. Sap. xi. Diligis oīa que sunt et nihil odisti eorū que fecisti. Reuera cōiter nos diligit. qz bonos et malos. nō inq̄tum malos. sed inq̄tū hoīes nihil enim odit deus nisi iniq̄tatē et pctm̄ qđ ipe nō fecit nec creauit. Gen. i. Vida q̄ fecerat erāt valde bona. ergo q̄ essentialiter bonꝰ est nō potuit esse causa mali culpe. Job. i. Sine me factum est nihil. i. pctm̄ qđ ad nihilū reducit hoīem. ps. xiij. Ad nihilū deductus est in cōspectu eius malignus. ¶ Jō nullꝰ hoīm est exps diuine dilectōnis eterni p̄is. quin sentiat effectū diuini amoris. Qui ē triplex. s. creatōis recreatōis. et eterne glificatōnis. Primū effectū diuine dilectōis ostēdit deus cōiter oñibꝫ hoībꝫ. s. creatōnis cū nullo p̄cedente merito. Sed ex sua eterna dilectione illos de nihilo creauit ad esse nature. et formauit ad imaginē suā ꝯm aīam ut virtute rōnali deū cognoscamus. vi ꝓcupiscibili deū ꝓgnitū diligamus. vi irascibili deo ꝓgnito inhereamus sicut fini vltimato O magna dilectio si quis restauraret alicui vnū membrum scz oculū vel manū signū esset magne dilectionis qualis ergo est illius q̄ dedit corpꝰ et aiam. Cū dicit Cassidorus. Nihil in nobis est bonū nisi fuerit ab ipo collatū. Scōus effectus diuine dilectōis est recreatio a statu culpe ad statum gr̄e p vnigenitū. et hoc nō est ex merito nr̄o. ad Titū. iij. Nō ex opibꝫ iustitie que fecimus nos sed ꝯm suā misericordiā saluos nos fecit. et ad Ephe. ij. Gr̄a saluati estis p fidē. et hoc nō ex vobis. Et hec dilectio est cōis oñibꝫ. De qua ad ro. viij. Proprio filio suo nō pepcit deus ⁊c. nā si diligim⁹ amicū qui ꝓ nobis effudit lacrimas. q̄to magis xp̄m qui ꝓ nobis effudit sanguinē. Unde. i. Joh. v. Tres sunt qui testimoniū dāt in terra scz dilectōis. spūs. i. aīa. sanguis et aqua. s. lacrimarū. De quo Bern̄. O q̄z vehementer me dilexit in cruce ī qua effluxit aqua. s. lacrimarū. de latere sanguis. s. ex corde et aīa recessit de corpe. Tercius effectus est eternalis glificatio. quos eñ iustificat a pctō p gr̄az hos in eterna felicitate glorificabit. Ro. viij

Quos p̄scivit. i. lōge novit hos p̄destinavit. quos p̄destinavit hos et vocavit. quos vocavit hos iustificavit. quos iustificavit hos magnificavit. s. hic in gr̄a et ibi in gl̄ia. Et illa ē cōis. i. Thimo. ij. Vult oēs hoies salvos fieri et ad ꝓgnitōem vitatis pvenire vicz volūtate cōsequēa qua quis aliq̄d vult cū circumstātij. s. nō aūt volūtate antecedēte. i. absolute.

¶ Scōo oñdit dilectiōem stabiliter. qz ipe deus sp diligit nos añ tpus. in tpe. et post tpus. añ tpus. qz dilexit ab eterno. Hiere. xxxi. In charitate ppetua dilexi te. iō attraxi te miserās. Aug. Deus amabat nos ꝯm q opus eius añ mūdi cōstitutōem. De q̄ eph. i. Elegit nos in ipo ante mūdi cōstitutōez ut essemus sancti et immaculati in cōspectu eius in charitate. Itē dilexit nos in tpe. puer. xvij. Oñi tpe diligit qui amicꝰ est. et hoc in esse ꝓ quādo Unde aug. Si se ad momētū subtraheret bō ī nihilū redigeret sicut de nihilo facti est. Bern̄. Sicut necc̄ario habuim⁹ indigentiā creatoris sic et cōservatoris. Qua ꝓpter dicit hug. Perpēde q̄tū ab ipo diligeris. qz biīficiū eius nūq̄ nbi defuisse ꝓgnoscis. Itē dilexit nos post tpus. s. post q̄ trāsibunt oīa in p̄ñti tnc̄ia pauit nobis eternā felicitatem. Lu. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pr̄ meus regnū. Ecce salus aīe. qđ fuit mihi pr̄ meus regnū. Ecce salus aīe. qđ eñ post hoc tpus sumptum sumus tā dispositi. Joh. xvi. Clado patre vobis locū. et iterum veniā ad vos et accipiā vos ad meipm. De q̄ epla. ij. Dñs qui dives ē in misericordia. pp̄ nimiā charitatez qua dilexit nos cū essemus mortui vivificavit nos xp̄o cui gratia estis salvati et p̄resuscitavit et ꝓsedere fecit in celestibus iu xp̄o ihū. ut oñderet in seculis supervenientibꝫ abūdantes divitias gr̄e sue sup nos ī bonitate in xp̄o ihū. Tercio ostendit sue dilectōis immensitatē veracit. qz ꝓpter nos fecit vos falsē et nō vere. ut aliquis diligit aliquem ꝓpter sapiaz eius. et sic deus nos nō dilexit. Ro. xi. Quis cōsiliarius eius fuit. s. cū fecit celū et terrā. Itē aliq̄ diligūt aliq̄ē pp̄ opulētiā et divitias. ⁊ sic deus nos non dilexit. Idē. quis prior dedit illi. q. d. nullus. hz oīs habemus ab eo. i. Cor. iij. Quid hēs qđ nō accepisti. ps. xv. bonoꝝ meoꝝ nō eges. Itez aliqui diligūt ꝓpter poteñiam. sed potēna nra

est quasi fumus. ps. ci. Sicut fum⁹ dies ei⁹. Ideo dilexit nos ꝟaciter ꝓpter nim bonuz ꝛ nō suū. ℟ Scdo oñdit sue dilectōis ꝛ immensitatē in dilectū vilitate in eo qꝫ dicit mūdū. i. hoies in mūdo. Cū nos pctōres q̄ eramus inimici dei Ro. v. ꝓmēdat deus cha ritatē suā in nobis. cū inimici essemus recōci liati sumus ꝑ sanguinē filij eius. Ideo ephe. ij. Eramus natura filij ire. nō qꝫ natura mala creata essz a deo. sed qz post trāsgressionē mā datorū dei natura corrupta ē et corrupnbilis facta et vindicte dei subiecta. sicut erāt primi genites quos dilexit et nō angelos. qz nō fe cit redemptōem angelorꝫ qui ceciderūt sz ho minū. Et hoc aliqbus de causis. Prima qz pctm angelorꝫ fuit irremediale. de quibꝫ mgr in. q. di. xxi. qz homo occasionē hūit peccādi iō ꝑ gram dei iuuari potuit ad veniā. ut qui ꝑ aliū cecidit ꝑ aliū erigeret. qui incitatōez ha buit ad malū. nō iniuste habuit adiutoze ad bonū. dyabolus vo sine temptatōe alicuius peccauit. ideo ꝑ aliū ut surgeret iuuari nō de buit nec ꝑ se potuit. ideo irremediabile fuit. Sed sicut pctm hois ꝑ aliū habuit ininū ita et remediū. Scda rō ibidē. qz angelica natu ra non tota pierat sed ex pte pstiterat. hūana vo tota pierat. ideo ne penitus pderet ex pte redempta est. Tercia rō. qz hō peccauit ex infirmitate qz corpi ꝓiūctus. angelus autē ex malicia. De quo gre. in moz. Angelorꝫ spūs irremissibiliter peccauerūt. qz robustus stare potuerūt. homo vo ꝓpter corpus infirmū ve nā meruit. ps. lxxvii. Ipe aūt est misericoz et ꝓpcius fiet peccatis eoꝝ. ꝛ nō dispdet eos et abūdauit ut auerteret irā suā. et nō accēdit omnē irā suā. et recordatus est qz caro sunt. Quarta rō. qz intellectus hūan⁹ tardus est. nec subito cognoscit q̄d faciendū sit nisi ꝑ discursum. sed intellectus angelicus simplex et veloz est. Quinta rō rōe indispositōis. quia dyabolus nō pt se disponere ad gram. ℟ Ad quam dispositōnem duo exiguntr. scz natura et status. natura ut possit simul gaude re et dolere. ut docet aug. li. de pnia. dicens. Vere penitēs de peccato doleat. et de dolore gaudeat. Sed qz āgelus est substātia simplex nō ꝓpsitus ex corpe et aīa qñ gaudet totus gaudet et totus se cōuertit quo se diuertit. iō nō habet dispositionē ad gram rōne nature.

Scdo ut quis se disponat ad gram requirit status. qz dyabolus post casum nō est in tali statu. eo qꝫ dicit Damas. qd hoibꝫ est mors angelis est casus. q. d. Sicut hoies p⁹ mortē nō pnt se ad gram disponere. eo qꝫ nō sunt in statu merendi. sic nec angeli mali. Ideo aug. Angelus in lapsu despauit. ideo ad graiaz se disponere nō potuit sed statim a deo finaliter sentēiatus fuit. Sed hō non despauit. ideo effectū dilectōis dei ꝓsecutus est. Tercio im mēsitas dilectōis dei oñditur in toti ꝑciosi tate. cū dicit. Et filiū suū vnigenitum daret Si misisset angelū magna esset dilectio. sz misit filium etā vnigenitū. Si habuisz plu res filios ꝛ dedisset nobis vnū magna esz di lectio. sed exquo habuit vnigenitū sibi equa lē cōsubstātialē et coeternū et eundem dedit abūdans est dilectio Unde Symō de cassia Ita deus dilexit hoiem creatū. ut daret filiū suum increatū. Sic deus ꝑ hoīe. filius ꝑ suo est datus in redemptionē. Et dicit. dedit. nō vendidit. qz omnia nīa opa non possent ꝓpa ri tāte dilectioni. De quo Isa. xliij. Preciosi or erit vir auro et hō mundo obrizo. Heue ra. Nam dicit. i. petri. i. Nō redēpti estis auro aut argēto. sed sanguine agni. nō dicit. ac cōmodauit nobis filiū sed dedit. qz exquo se mel assumpsit humanā naturā nūqꝫ dimisit. sed adhuc agit negocium nim corā pre ꝑ no bis interpellādo. Unde. i. Joh. ij. Aduocatum habemus apud deū prem q̄ est ꝓpiciatio ꝑ pctis nris. Ecce q̄nta dilectio in ꝑciositate toti. Ideo hugo in li. meditationū. Quid amplius deus debuit tibi facere et nō fecit. cū nō eras creauit te. pctī fuū et dyaboli te fece ras et redemit te. in mūdi piculo ambulabas angelū dedit tibi in custodē. ꝑ se venit ad te. mortē sustinuit turpissimā ꝑ te ut te viuifica ret. De quo. i. Corī. xv. Sicut in adā oēs moriunr. ita in xpo oēs viuificabunr. quid igit retribues ꝑ tanta dilectōe. Rñdit hug. in li. de arra aīe. Nihil possumus deo ꝑ bñfi cijs rependere q̄ reamare. Igit q̄tuz potes tantū dilige. mensura tua. ptās tua. Iré dile xit nos in infinitū. ut dicit Bern. Amat im mēsitas. amat eternitas. amat nos deus cui⁹ magnitudinis nō est finis. Et igit eius volū tati corrñdeam⁹ in infinitū diligere debem⁹.

℟ Quarto immensitas dilectōis eius

cõsideraꝝ in dñi vtilitate. de quo subdit in textu dicẽs. ut oĩs q credit in ipm nõ peat sed habeat vitã eternã-s. qui credit fide formata. Dicit nãq hiero. Quid pdest si voce inuocas quem ope negas. Ideo gre. Ille ve credit qui exercet opando qõ credit. Jaco. ij. fides sine opibus mortua est. ideo de peni. di. ij. §. charitas. In xpm credit qui charitatem habet. In xpm quippe credere est amãdo in ipm tendere. Hec em̃ est fides ut diffinit aplus que p dilectionẽ opaꝝ. Subdit. nõ em̃ misit deus filiũ suũ in mundũ ut iudicet mũdum sed ut saluet mũdus p ipm. qz in primo aduẽm nõ venit ad iudiciũ dãnatõis sz salutionis. ps. lxi. Ab ipo enim salutare meũ. Et Luce. xix. Venit em̃ filius hois querere z salũ facere qõ pierat. Dicit em̃ sanct⁹. tho. pte iij. Sufficiẽs medicamentũ quo ad sufficiẽtiam datuz et collatũ est p xpm medicũ. Nam ẽm aug. ẽtum in medico est omnes infirmitates curare ꝓponit sed seipm interemit. qui pcepta medici nõ seruat. ¶ Dixi scdo subdit eterne dãnatõis causalitatẽ dicẽs. qui credit in eũ nõ iudicaꝝ. s. iudicio damnatõis qui. s. credit fide formata. Et fides formata ẽm aug. est que opaꝝ p dilectõnem. nã charitas est forma fidei. De quo Berñ. sup cañ. ẽmõe. xxvi. Sepatio a charitate ẽ mors fidei Ideo sciẽdũ. q vã fides psistere dz in trib⁹. s. in corde ore z ope. Primo in corde sine dubitatõe. qz hẽc de here. c. dubius. Dubi⁹ in fide infidelis. et Athanasius. Quã nisi quisq fideliter firmiterq crediderit saluus eẽ nõ poterit. qz corde creditur ad iustitiã. Ro. x. Jõo Jaco. i. In fide nil hesitãs. qui em̃ hesitat similis est fluctui maris qui a vẽto mouet z circũfertur. et sic inanis est fides dubitãtis. Ideo Eccli. ij. Ve dissolutis corde qui nõ credunt deo. et ideo nõ ꝓtegent ab eo. qua ꝓpter hoz tamen in can. xxiij. q. i. A recta inqt. A recta fide et aplica tramite ꝓpter vllã pturbatõem nolite recedere. qz dicit Aug. de vã innocentia. Sine fide falsa est omnis virtus etiã in bonis moribꝫ. Scdo fides dz stare in oris confessione si hõ interrogaꝝ de ea a fidei pfecutoribus. nã dicit aplus Ro. x. ore fit pfessio ad salutẽ. vbi dicit glo. ordinaria. Nihil pdest in corde esse qõ vm est si hõ dicit in voce qõ est falsum. qz veritas est credẽda et pfitenda. Non em̃ pfecte credit qui hoc qõ credit nõ cõfitetur ore. ut patet de sancto petro q ore negauit xpm. quẽ tm̃ corde sciuit sicut et pn⁹ cõfessus fuit esse filiũ dei viui. et sic peccauit. iõ Mat. x. Qui cõfitebit̃ me coram hominibꝫ. cõfitebor et ego eũ co. p. meo qua ꝓpter dz de trima trini. et fide catho. Firmiter credimus sz corde. z simpliciter cõfitemur. s. ore. ¶. Sed dr. Est ne sp necessariũ ad salutẽ verbis ꝓfiteri fidẽ. Rñdet sanc. tho. scda scde. q. iij. ar. ij. dr. Confiteri fidẽ nõ sp et in oĩ loco ẽ de necitate. sed aliquo loco et tpe sz qñ pob missionẽ hmõi subtraberemur honor debitus deo. vel etiã vtilitas ꝓximis impendenda. ut si aliquis interrogatus de fide taceret. et ex hoc crederet̃ q nõ hꝫ fidem. vel q fides ñ esset vera. vel alq̃ p eius taciturnitatẽ auerteretur a fide. In hmõi casibꝫ ꝓfessio fidei est de necessitate salutis. Tercio fides vaz stare i opis ꝓpletõe. Jsido. Beatus est qui bñ credit et credẽdo bñ viuit. talis ñ iudicatur sz iudicõ dãnatõis. Sed de tali dicit̃ Marci vl. Qui crediderit et bapt̃satus fuerit saluus erit. qui aũt nõ crediderit iã iudicatus ẽ. s. in dei ꝓscia. De quo apls. ij. ad Thimo. ij. Nouit dominus qui sunt eius. Ideo aug. Nõdũ apparuit ad iudiciũ et iã factũ est iudiciũ sz in dei ꝓscientia. Dicit nãq Crisos. Sicut adã eodem die quo comedit de ligno ꝓhibito mortuꝰ ẽ. i. mortꝫ reputatus. De quo geñ. i. In quacũq hora comederitis morte moriemi. Sic in fidelis iudicatus. i. iudicio dãnatõis reputatus. qz nõ credit in nomine vnigeniti filij dei in quo solũ est salus. Act. iiij. Nõ est aliũ nomen sub celo in quo saluari oꝑtet nisi in noĩe dñi nostri ihũ xpi. Hoc est iudiciũ. qz lux venit in mũdũ. i. spũs scũs. De quo aug. Spiritus s. illuminãs intellectũ accẽdẽs affectũ. De quo canit ecclesia. O lux beatissima reple cordis intima tuorũ fidelium. Nã sine tuo numine nihil est in hoĩe. i. nulla vera et ꝓfecta ꝓgnitio. Unde anꝭ. Sicut aer ꝓpter lumẽ fit lucid⁹. absente obscurus. sic hõ illuminatur in cognitõe suorũ defectuũ spũ scto ꝓpter. de quo Beda. Alia nãa a lumine vo illuminat̃ qõ non exting̃uit. ps. In lumine tuo videbimus lumẽ. i. verã cognitõem. ¶. Sed dr. aliq̃ sunt adhuc in obscuritate cõscientie De quibꝫ aug. in soliloqo. Ue cecis oculis

qui te eternū lumen nō vidēt. tenebras dili/
gunt. in tenebris ambulāt. de tenebris ad te/
nebras vadūt. de tenebris interioribus ad te
nebras exteriores. De quibus subdit. dilexe
rūt homines magis tenebras q̄ lucē. i. pctā
q̄ s.s. gratiā. quia opa eorū erant mala De
quibus ro. xiij. Abijciamus opa tenebraruz.
Ambro. tenebraz opa sunt vicia. nam omnis
qui male agit odit lucē. i. s.s. grām. Job. xx
iij. Ipi fuerūt rebelles lumi. i. s.s. Nota dic
sanc. tho. in. ij. ij. q. xiij. ar. i. Peccare in spm
sanctū cōtingit dupliciter. Primo mō quia
peccat in psonā s.s. sicut illi qui dixerunt. s.
s. esse creaturā. ut habet de cōse. di. iij. bi ve
ro. vbi dicit. Fuerūt quidā heretici q̄ dixer
puerso sensu. s.s. esse q̄ndam prauū hominē
montanū. ꝛc. Secūdo q̄ peccat cōtra attri/
bum. s.s. s. cōtra bonitatē ut dicit hilari⁹.
Peccatū in spm sanctū est q̄ ex cōtempta
malicia abijcit illud p quod hō a pctō retra
hitur. Et sunt sex. duo ex pte dei sez miserico
dia et iusticia. cōtra misericordiā est desperatio
ut Cayn. Gen. iiij. Maior est iniquitas mea
q̄ vt veniā merear. Bern. Veritis cayn ma
ior est dei misericordia q̄ oīs nra malicia. Idē
O res cōfusa. o res mōstruosa cū omnia nra
crimina sunt quasi vna gutta respectu totius
maris. Contra iusticiā p̄sumptio. cū quis p̄su
mit q̄ deus peccata nō punit. De quibo eccs
viij. Sunt impij qui ita securi sunt quasi iu/
storū facta habeāt. sed et hoc vanissimū iudi/
co. ps. xlix. Existimasti inique q̄ ero tui silis
arguam te et statuā cōtra faciē tuam. Augus.
Nullū malū impunitū nullū bonū irremune
ratū. Contra p̄sumptōem habet Ezo. xx. ego
dns fortis zelotes. i. amator iusticie visitans
iniquitatē patrū in tertiā et quartā generatio
nem. Idcirco scribitur Eccl. v. De ppciatu
petōrum noli esse sine metu. Et subdit. neq̄
adijcias petm sup petm. et ne dicas. miseri/
cordia dei magna est. multitudinis petōrum
meorū miserebit ꝛc. ✠ Item in ecclesia
duo sunt. sez fides eccle sie. et gra in sacerdo
te. Contra primū est impugnatio veritatis ag
nite. cōtra secōm inuidia fraterne gratie. Nam
tertiū peccatū in spm sanctū est impugnatio
veritatis agnite. De quo ambro. Veritas a
q̄ est a. s.s. est signāter veritas fidei. Nā
fides tante virtutis est q̄ dicit aplus ad Ga
la. i. Sed licz nos aut angelus de celo euāge
lizet vobis p̄terq̄ quod euāgelizauim⁹ vobis
anathema sit. Qui enim impugnat fidē eccle
peccat in. s.s. ut habet. xxiij. q. i. alien⁹ dicit
canon. Alienus est. ppbanus est. hostis ē. ha
bere nō p̄t deum p̄em q̄ vniuersalis eccle nō
tenet vnitatē. Et de talibus dicit. ij. petri. ij
Melius erat illis non p̄gnoscere viā iusticie
q̄ post agnitā retrorsuz cōuerti. Quartū pec
catum est inuidēna fraterne gē ut q̄ bona ma
le exponūt ex inuidia. De quibo Isa. v. Ve
vobis qui dicitis bonū malū Et illudūt. De
quibus puer. iij. Ipe deludet illusores. Et
item. Abominatio est dñi omnis illusor. Itē
in peccatore duo. primū dolor de cōmissis cō
tra hoc est obstinatio. Eccl. iij. Cor duz male
bēbit in nouissimo. Bern. Cor durū nec cō
punctōe scindit nec amore mollit. Secūdū
est, p̄positum nō peccandi. cōtra hoc ē final⁹ im
penitētia. Aug. de pe. et habet de pe. di. vij.
c. nullus. Qui impenitēs moritur omnino mo
rit et eternaliter cruciat. qui sp sine charita
te sp plenus iniquitate torquebit sine fine.
Et ideo illud Math. xij. Qui peccat in. s.s.
nec hic nec in futuro remittet ei. intelligit de
finali impenitētia. alia vero dū sunt in p̄senti
vita p̄nt esse remissibilia. attū peccatū in spm
sanctū dicit irremissibile. qz nō hz aptitudi/
nem ad illud p qd̄ remittitur. verbi gra. socra
tes et plato hūt eandē infirmitatē. vnus reci
pit medicinā p quā alleuiat. alter nō. et sic v
nus dicit curabilis. alter incurabilis Sic et
petm in spm sanctū dicit irremissibile. qz re/
pellit remediū remissionis gratiā sez spūs scti

Feria tercia post festū spūs s. Sermo. ci

Ego sum ostiū p me si quis intro
ierit saluabit. Joh. x. et legit hō
die terna die, p euāgelicali officio.
℣ Videmus ad sensum. in q/
busdā turribo ad custodiēduz aliqua loca de
putatis q̄ in his habet ostiū eleuatū a terra
p quod intrat. et est situz quasi in medio tur
ris ut nullus intrare possit sine consensu et ad
iutorio illius qui turrim custodit. Si vult
aliquis ibi intrare, p̄icit sibi funiculū et illuz
sua virtute trahit de terra vsq̄ ad ostiuz quo

apto intrat p eum. Spūaliter celū empirreū
est fortissima turris p quod cūcta custodiunt̄
cuius ostiū est eleuatū a terrenis. qr ibi est ip
se dei filius scd̄a psona ī trinitate. Sine cui⁹
cōsensu et adiutorio illuc venire nō possum⁹.
Vñ Joh. vi. Nemo p̄t venire post me nisi pr̄
meus traxerit illū. Hec tractio fit p aduentū
s. s. ad nos. ob cuius virtutē homo trahit̄ ad
supna. Unde ita est de eo sicut de vento tur/
binis. De quo dicit phūs. q̄ de nubibꝰ mis
sus ad terrā descendēs supius trahit paleas.
et puluerē et qñq̄ hoīem. sic s. s. a pr̄e ⁊ filio
missus descēdens ad nos in altū rapuit pale
as et puluerē. i. peccatores. et aliqñ homines
i. iustos s̄m rōem viuentes. Act. viij. Spūs
dñi rapuit philippū. De isto turbine dicitur
iiij. Reguz. ij. sub figura cū dñs vellet eleua
re heliā p turbinē in celū ecce currus igneus
et eq̄ ignei. et ascēdit helyas p turbinē in celū
Et sic nos si cupimus illuc ascēdere et eter/
nā salutē inuenire optet q̄ hoc fiat p ostium
i. xp̄m et ostiariū. i. s. s. qr ip̄e dixit Johan.
xiiij. Nemo venit ad pr̄em nisi p me. De quo
thema. ego sū ostiū. In summa euāgelij duo
innuunt̄. Primo docet rectū ingressum ī ec
clesiā. Scd̄o subiūgit recti ingressus ignorā
tiam. Primū patet in prīcipio. scd̄m ibi. illi
aūt non cognouerūt. De primo dicit In illo
tp̄e. s. cū pharisei eiecissent cecū natura a xp̄o
illuminatū de tēplo. tunc voluit eos oñdere
nō veros pastores esse sed fictos. d. amē amē
dico vobis. qui nō intrat p ostiū in ouile sed
ascendit aliūde ille fur ē et latro. Z. Pro
quo sciendū. multiplex est ouile. Primū est
ecclesia militās scz cōgregatio populi fidelis
Michee. ij. Cōgregabo ppl̄m iacob totū in v
nū et ponā eos quasi gregē ī ouili cui⁹ pastor
est xp̄us Joh. x. Ego sum pastor bonus Re
uera bonus. nā cibat oues suas in eccia cor/
pore suo et sanguine. Ostiū est sacra scriptu
ra Coloceñ. iiij. Orātes ut deus apiat nobis
ostiū sermonis ad loquendū misteriū xp̄i. qr
p ostiū aptum manifestant̄ interiora domus
et sic p scripturas cognitio dei deliciosa mani
festat̄. Apocalip. iiij. Vidi ostiū aptum in ce
lo. i. intellectū misterioꝝ veteris et noui testa
menti quā scripsit et aptā fecit electis ip̄e. s.
s. Item sacra scriptura dicit̄ ostiū. Nā sicut
ostiū ꝓhibet lupos intrare ouile. sic sacra scri

ptura munit eccīam ne lupi. i. infideles occi/
dant oues. i. aīas fideles eorū fallitate. ij. ad
Thimo. iij. Oīs scriptura diuinitus inspira
ta vtilis est ad docendū arguendū et corripi
ēdum. s. hostes ecclesie. sed ostiarius. i. s. s.
debet apire nobis hoc ostiū scripture. Johā.
xiiij. Paraclitus spūssanctus suggeret vobis
oīa. et Joh. xvi. Docebit vos omnē v̄itatē
Idcirco dū hoc ostiū volumus aptū habere
optet nos ostiariū. i. s. s. inuocare. qr dic̄ am
bro. Veritas a quocūq̄ d̄r a spū sctō est. et q̄
nō intrat p hoc ostiū. i. p xp̄m qui veritas est
in ouile sacre scripture sed p falsas expositōes
fur ē et latro. i. Thimot. vi. Si q̄s aliter do
cet et nō acquiescit sanis s̄monibꝰ dñi nostri
ihū xp̄i et ei q̄ s̄m pietatē est doctrine supbus
est et nihil sciēs ⁊c. imo verus hereticus. vt
hētur in cano. xxiiij. q. iij. heres. Hereticus ē
qui aliter sacrā scripturaz intelligit q̄ sensus
s. s. efflagitat. Istud ostiū sacre scripture vol
uit̄ in duobꝰ cardinibꝰ. s. in dilectōne dei et
ꝓximi. Math. xxij. In his duobꝰ p̄ceptis pē
det vni. lex et ꝓphete. A. Et hoc ostiū ñ
est omnibꝰ aptum. Sed quare. Rñdet Cris.
sup math. x. ut sit ordo inter doctores et dis
cipulos. Si em̄ oīa ī sacra scriptura essent nu
da et apta quis indigeret interp̄te. Deꝰ em̄
voluit alios facere doctores alios discipulos
Ideo dixit p Isaiā. Loquimī sacerdotes in
cordibꝰ populi. nā si omnes oīa scirēt doctor
nō esset necessarius. et sic ordo esset cōfusus.
etiam voluit alios discēdo cognoscere. Deu
tro. xxxij. Interroga pr̄em tuū et annūciabit
tibi maiores tuos et dicēt tibi. Scd̄a ratio ut
hoīes studiose laborātes et labore sciam exq̄
rentes mereant̄ hoc q̄ ociosi nō p̄nt et p ora
tiones impetrēt sciam. Ideo Cris. Nō ē ob
structa in scripturis v̄itas sed obscurata. ut q̄
q̄rant inueniāt. qui nolūt q̄rere non videant.
querētibus dat̄ in salutē nō q̄rentibꝰ abscon
dit̄ in damnatōem. nec p̄t esse excusatio dam
natōis ignorātia veritatis. Unde hiero. in p
logo sup Isaiā. Ignorātia scripturarū est ig
norātia xp̄i. et habet̄ in cano. xxxviij. di. q̄ ea
Qui ea que dei sunt sapiunt a dño sapiūt̄. et
qui ea que dei sunt nesciūt a dño nesciuntur.
Et. i. Cor. xiiij. Ignorās ignorabit̄. Et Sa
pientie. xiij. Vani sūt oēs homines in q̄bus
nō est scientia dei. nam sicut ostiū facit euitare

damnū in ouili. sic sacra scriptura facit multa euitare crimina. de quo in cano. xxxviij. di. sicut. inquit. Sicut stellas celi ñ extinguit nox sic mentes fideliū firmamēto sacre scripture inherentes nō absorbet mūdana iniq̄tas. Jō Hiero. ad rusticū monachū. et habet̄ de ꝯse. di. v. in. c. nunq̄. Ama sciam scripturaꝝ ⁊ carnis vicia nō amabis. ꝓpter quod dicit Gre. sup Ezech. Omnes electi qui eternā patriā desiderant legere vel audire v̄ba vite debent quia dicit Hugo de archa noe. Sacra scriptura est liber vite et qui nō intrat ꝑ hoc ostiū i. ꝑ verū intellectū scripture quam ostiarius id ē. s. s. aꝑit ille fur est et latro. Nā dic̄ aug. Maior est sacre scripture auctoritas q̄ hūani ingenij ꝑspicuitas. ij. Petri. i. Nō volūtate humana allata est aliqñ ꝓphetia sed s. s. inspirati locuti sunt sancti dei. Joh. v. Scrutamini scripturas in quibꝰ putatis vos habere vitā eternā. Jdo subdit. Qui ascēdit aliūde scꝫ ꝑ suꝑbiam. ꝓpriū intellectū sectans. sicut iudei Mat. xv. Irritū fecistis mandatū dei ꝓpter traditōes vestras. tales sunt fures. quia rapiunt gloriā alienam. et latrones. qꝛ alios in animo occidūt ut fuit tꝑe pauli. ad gala. i. Sunt aliqui q̄ vos cōturbāt et volūt cōuertere euangeliū xp̄i. Sed licet nos aut angelus de celo euangelizet vobis p̄t̄q̄ q̄d euāgelizauimus vobis anathema sit. Jdeo deus ꝑmittit multos lupos. i. hereticos in ouili ecclesie ut refugium habeamus ad hoc ostiū. i. ad sacraꝫ scripturā. De quo habet̄ in cano. xxiiij. q. iij ideo. Jdeo diuina ꝓuidentia multos diuersi erroris hereticos esse ꝑmittit ut cū interrogāt nos ea que nescimus sic excutiamus pigritiā et diuinas scripturas cupiamus B

Scdm ouile est vita penitētialis vel vita virtuosa. hāc intrare debemus duobꝰ pedibꝰ scꝫ intellectu et affectu. intellectu v̄itatis ⁊ affectu bonitatis. ⁊ pedes. i. affectus dñt eē mūdi. Joh. xiij. Qui lotus est nō indiget nisi ut pedes lauet. Attñ introitus dꝫ fieri ꝑ ostium id ē ꝑ rectā intentōnem. qꝛ dicit alexāder papa. et habet̄. xv. q. vi. Si sacerdotibꝰ. Non sunt attēdenda que fiāt sed quo aīo fiant. nā ꝟm Gre. xxviij. mo. Qui rectā ītētōeꝫ in ope nō tenet totū opus amittit. Sed ostiarius. i. s. s. debet aꝑire hoc ostiū. i. rectā et verā intētionem. vñ p̄s. Spūs tuus bonus deducet me in viā rectam. ⁊ q̄ aliūde ascēdit. i. ꝑuersā intentōem habet. fur est et latro. qꝛ dicit ber. Jntentio viciosa viciosam facit animā. C

Terciū ouile est bñficiū ecc̄iasticū. ut ecc̄ia canonia et altare vel cōsil̄e. et quicūq̄ nō intrat ꝑ ostium. i. ꝑ xp̄um hic fur est et latro. Nā fures multipliciter intrāt in domū ut furentur. Primo effodiūt domū. Sic et sp̄ūales aliq̄ ut intrēt p̄laturā ecc̄ie effodiūt mentē collatoris ꝑ munera sicut Symon magus Act. viij voluit emere gr̄am. s. s. et obtulit pecuniā discipulis. cui petrus. Pecunia tua tecū sit in ꝑditionē. Sic tales ꝑdunt aīas eorū et dicūtur symoniaci. i. q. i. p̄i biter. et sunt v̄ba gre. in registro. Pres biter si ecc̄iaꝫ ꝑ pecuniā obtinuerit nō solū ecc̄ia priuet̄ sed etiā sacerdotij honore spolie t̄. qꝛ altare et decimas ⁊ sp̄m sanctū vendere vel emere symoniacā heresim esse nullus fideliū ignorat. Damasce. papa. Symoniaca heres excedit omnia crimīa. nā xp̄us docuit nos fugere talia peccata. Mat. x. Gratis accepistis gratis date. Si hēs collationē bñficij a deo da pure ꝓpter deum.

D Scdo fur volens intrare domū a latere eruit postes. et sunt illi dicētes se collaterales et amicos. De illis p̄s. Dixerūt hereditate possideamus sanctuariū dei. Figurat̄ Johā. xviij. Victus fuit petrus ꝑ ancillam. i. ꝑ amiciciā carnalē q̄ negauit xp̄m. sic tales qui ꝓpt̄ amiciciā indigno cōferūt bñficia. De talibus dixit ille. plātauerūt ecc̄iaꝫ sanguīe suo Et Michee. iij. Ve qui edificatis syon in sanguinibus. E Tercio fur intrat domum desuper irruēs. et sunt qui ꝑ potentiā intrant in aliquā dignitatē sp̄ūalem. ut pꝫ. iiij. Reg. xv. et. ij. para. xxvi. de ozia. qui in potētia sua cepit thuribulū exercēs officiū sacerdotale. et fuit percussus lepra. Sil̄r numeri. xvi. Dathan et abyron potēter voluerūt sibi vsurpare sp̄ūalē dignitatē. ꝓpter q̄d terra d̄glutiuit eos. O quot sūt hodie tales nō ꝑ ostiū. i. xp̄ꝫ intrātes. ergo om̄es tales dicunt̄ fures. Volens igit̄ esse verus pastor debet intrare ꝑ ostium. i. xp̄m. Unde ep̄i scribunt. Johānes dei gratia ep̄s. Sed multi iā deberēt scribere. nr̄e potentie vel amicoꝝ vel pecunie gratia. Cum dicit apl̄us Hebre. v. Nemo assumat sibi honorē nisi qui vocatur a deo tanq̄ aaron. ideo reprobāt̄ Osee. viij. Jp̄i regnāt et ñ ꝯgniti

id ē nō approbati. De quibus etiā Osee. viij
Ipi regnauerūt et nō ex me principes extite-
rūt et nō cognoui. et ergo tales dicūt fures
qz nō ꝑ ostium. i. xp̄m intrāt. nec sicut xp̄s in
trauit in hūc mundū. F Nam sicut osti
um vtitur in duobus cardinibꝫ. sic xp̄s dua-
bus de causis intrauit in ouile eccie. s. rōe in
structōis. Joh. xix. In hoc veni in mundum
ut testimoniū ꝑhibeā vitati. Sed dicit Leo
papa. ⁊ habet. i. q. i. in. c. gratia. Symoniaci
nō hn̄t spm̄ veritatis sed mendacij. Secūdo
xp̄us intrauit rōe dilectōnis. Hiere. xxxi. In
charitate ꝑpetua dilexi te. sic dignitas spūal'
suscipi deberet ꝓpter docere viā veritatis et ā
plecti viā charitatis ꝓ salute aliorū. vn̄ bern̄.
Xp̄us nō gratis totiēs resumpsit. petre amas
me. sed ad docēdū dilectiōem quā p̄lati de-
berent habere ad oues. Unde aug. ad orosiū
Sciat se nō esse pastorē qui desiderat p̄esse ⁊
nō ꝓdesse. Nam dicit apl'us. i. Thimo. iij. q̄
ep̄atum desiderat bonū opus desiderat. i. qui
laborē ep̄i desiderat ꝓpter aīarū charitatē. il-
le intrat ꝑ ostiū. i. xp̄m. et dicit pastor ouium
et huic ostiarius apit. i. spūssanctus hūc docz
ut possit p̄esse. Joh. xvi. Docebit vos om̄ez
veritatē. et oues vocē eius audiunt. qz bruta
aīalia suos bn̄factores cognoscūt. Isa. i. Co
gnouit bos possessorē suū. mlto magis hoīes
videntes p̄latum qui q̄rit salutē animarū et
diligunt et audiūt vocē eius G Et sub-
dit. triplex est officiū pastoris. Primū ē va
care scz a cōsortio malorū ad vnitatem fidei
et sancte matris eccie. nā qui extra hāc vnita
tē sunt a spū dei nō vegetant. ut dicit Cypri
anus. et habet. xxiiij. q. i. loquit. extra vnita
tē ecclesie spūssanctus nō accipit. Jō Aug⁹.
sup Johā. Nihil sic debet formidare xp̄ian⁹
q̄z separi a corpe xp̄i. i. ab vnitate fidei. Nam
si separatur a corpe nō est membrū eius. et si n̄
est membrū eius nō vegetat a spū eius. Jdo
dicit in textu. ꝓprias oues vocat nominatim
i. distincte eas cognoscit. ꝓuer. xxvij. Dili-
gēter agnosce vultum pecoris tui. Nā si hoc
facis de bruto aīali. multo magis de hoīe pro
quo deus fudit sanguinē. et ꝓ cuius aīa debes
reddere rōem. qz scribit Ezechiel. iij. Sang
uinē eius de manu tua requiram. iij. Reg. xx.
Custodi virū istū q̄ si lapsus fu. erit aīa t. ꝓ a.
eius. ꝓpter qd apl'us. Hebre. xiij. Obedite
p̄positis vr̄is. qz ip̄i ꝑuigilant quasi rōez red
dituri ꝓ aīabus vr̄is. Scdm officiū pastoris
est educere. De quo in textu. et educit eas. s.
ad pascendū et instruēdū viā veritatis. i. pe.
v. Pascite qui in vobis est gregē dei. Dic
nanq̄z gre. in registro. et habet. viij. q. i. In
scripturis. Si is qui valet om̄ipotētis dei o-
ues rēnuit pascere on̄dit se pastorē summum
mīme amare. Terciū officiū pastoris ē oues
suas antecedere. s. in exēplo sanctitatis sicut
p̄cedit in officio dignitatis. De quo subdit i
textu. et cū ꝓprias oues emiserit an̄ eas vadit
scz ꝑ bona exēpla. et implēdo ea que docet. n̄
em̄ sufficit ouibꝫ bona dicere sed requirit ⁊ fa
cere. qz dicit Aug⁹. Bene docere et male vi
uere est seip̄m cōdemnare. Ideo dicit Nico
laus papa. vij. q. i. Sciscitaris. debent pasto
res ducatū p̄bere gregibꝫ tāq̄z arietes ouibꝫ
et ut oues sequant ꝑ illā viā quaz pastor am
bulat. Unde Gre. Cū pastor ꝑ abrupta gra
ditur necesse est ut grex ad p̄cipiciū sequatur
H Quartū ouile est regnū celorū. Joh.
x. Erit vnū ouile et vnus pastor ibi ingrediē
tur et egrediēt ⁊ pascua inuenient. ingrediē
tur ad diuinitatē. et egredient ad humanita
tem. Sed ostiū est xp̄s. De quo dicit in tex
tu. ego sū ostiū Hoc figurat in Leuitico. vbi
dicit. ad ostiū tabernaculi fiebat omnis obla
tio. et sic omnis oblatio in ecclesia fit ꝑ xp̄m.
Si placare cupimus p̄rem quē horrēdis pec
catis offendimus nūq̄z aliter q̄z in xp̄o placa
tur omp̄s deus. nec pōt fieri ingressus in reg
nū celi sine eo. De quo aug⁹. de ciuitate dei.
et habet. xxvi. q. ij. Qui sine. Qui sine sal-
uatore salutē vult habere. nō sanus sed eger
est. nō prudens sed stultus est. Sed oꝑtz ut
ostiarius. i. spūssanctus apiat hoc ostium. i. in
struat nos de vera fide xp̄iana. ut habet de ꝯ
se. di. iiij. c. gratia. Fides nō est tm̄ liberi arbi
trij. sz donū. s. s. Ideo dixit xp̄us Joh. xvi.
Ille me clarificabit. i. clare vobis de me fidē
manifestabit.

De animabus Ser mo cētesimus secūdus

Erat homo ex phariseis Nicode
mus nomine. scribit Johā. iij. ⁊
lectum est hodie ꝓ officio euāge

licali ¶ In verbis p̃missis duo innuũ
tur. Primo cõditio hũane fragilitatis. Se
cundo dispositio quotidiane mortalitatis. pri
mũ ibi. erat hõ. scõm ibi. ex phariseis. De p
mo dicit. erat hõ. ecce cõditio humane fragi
litatis. Hã homo fm Isido. dicit ab humo.
fm illud Geñ. i. Formauit deus hoiem de li
mo terre. Ideo Job. vij. Quid est hõ qz ma
gnificas eũ. Ñdet p̃s. cxliij. Hõ vanitati si
milis factus est dies ei⁹. ꝛc. Sed iã pauci sũt
qui hoc ꝓpendũt. ut sunt amatores mundi et
carnis. De quib⁹ Gre. in mo. Carnales mẽ
tes quia p̃ntia diligũt ideo vitã carnis fugiũ
tam minime ꝓpendũt. Si esset velocitatẽ trã
situs ei⁹ aspicerẽt hanc mũme amarent. Qua
ꝓpter dicit Crisi. Quid plus bz ista vita q̃z
somniũ in nocte. De quo Isaie. xxix. Sicut
somniat esuriẽs et comedit. q̃n aũt fuerit exp
gefactus vacua est aĩa eius. Et sicut somniat
sitiẽs et bibit. et postq̃z fuerit exꝓgefactus laſ
sus adhuc sitit. sic est delectatio mũdi apparẽs
et nõ existẽs et modicũ durãs in vita p̃senti.
Unde Hab. v. Tanq̃z nauis que ptrãsit flu
ctuantem aquã cuius cũ ptransierit nõ est inue
nire vestigiũ. sic est in p̃nti ꝓditio hominũ. vñ
Gre. Is qui nauigat siue stet siue sedeat dor
miat aut vigilet tũc in naui cõtinuo tñ vadit.
sic et nos siue volẽtes siue nolẽtes ad finẽ du
cimur. eo q̃ fm Aug. vita nra nihil aliud est
nisi cursus ad mortẽ. ꝓpter qđ deberz fore ad
illã secure et hilariter excipiendã dispositio q̃
dam. Hã dicit Sen. Ventura mortẽ nemo
hilaris accipit nisi qui ad illã se dispositerit si
ue ꝓparauerit. Jõ scribit. iiij. Reg. xx. Dre
cipe domui tue morieris. Ecce illa est cõditio
humane fragilitatis q̃ hõ nascit ut moriatur
ad hebre. ix. Statutum est omnib⁹ hominibus
semel mori ℟ Dixi scdo subiũgit dis
positio quotidiane mortalitatis. Hã d. aug.
Homo est in p̃nti vita tanq̃z in domo aliena
cũ non habemus hic manentẽ ciuitatẽ. ad he
bre. xiij. ꝓpter qđ requirit bona dispositio ad
mortẽ que cõtinet in p̃nti euãgelio. Primuz
qđ disponit hoiem ad mortẽ est ꝓgnitio ꝓprie
ꝓditõis. et tangit ibi. erat homo. Hõ enim ẽ
creatura rõnalis. et ergo primũ est q̃ debent
cognoscere q̃ reddẽt rõem de omnib⁹ cogitati
onibus verbis et op̃ib⁹. ut habet. xv. q. i. in
ea. firmissime. §. et eo. vbi dicit. homines qz
rõnales sunt de se et de omnibus rõez reddi
ti sunt et ꝓ suoz̃ actũ qualitate recipiẽt aut
gloriã aut pnã. eo q̃ dicit Gre. Ventur⁹ iu
dex ab vno quoq̃z nõm exigit ꝓ iusticiã et veri
tatem qđ dedit ꝓ misericordiã et bonitatem.
Ideo gre. in omelia. De tanto hũilior ad ꝑ
uiendũ et ꝓmptior quisq̃z debet esse q̃to obli
gatõrem se ꝓspicit in reddẽda rõe. Sed vide
si es rõnalis dispensator tunc facies tuã cõpu
tationẽ sine dilatõe. Nam dicit Bern. Com
putatio dilata facit obliuisci multa. computa
igit̃ q̃ multa tibi dñs cõmlit De quo Aug.
Dedit tibi celũ cũ fidelibus. aerẽ cũ volucri
bus. aquã cũ piscib⁹. terrã cũ graminib⁹. to
tum mundũ cũ cõtentis omnib⁹. Si igitur es
homo et rõnalis creatura memẽto rõis ut fm
illã agas et teꝑm primũ cognoscas. qz dicit
Bern. Scio neminẽ posse saluari sine sui co
gnitõe. cognosce igit̃ te mortalem. Eccli. vij.
Memorare nouissima et in eternũ nõ ꝓccabis.
Et nõ solũ mortalẽ. sed etiã de oĩb⁹ op̃i
bus te reddituꝝ ratõnem. Eccs. vlti. Cun
cta que fiũt adducet dñs ad iudiciũ. Hã dic
aug. de ciuita. dei li. i. Hõ multũ est q̃ moria
mur sed quo ire cogamur hoc meditare. aug.
li. ome. dicit. Angustie sunt mihi vndiq̃z. in
carne manere nõ valeo. carnẽ exire formido
iudex ante ianuã assistit hũc timeo videbo eũ
cuius mãdata cõtempsi. inspiratões neglexi.
sponsum vereor qz fornicata sum cũ alienis a
matoribus. quid igit̃ faciã cũ ad iudicãdum
surrexerit dñs. Nam dicit Heb. ij. Si enim
oĩs ꝓuaricatio et inobedientia iustam accepit
mercedis retributõem. quõ nos effugiemus
si tantã neglexerimus salutẽ. Hoc cognoscẽs
Bern. in meditatõib⁹ dicit. Tũc p̃nitebor añ
districtũ iudicẽ de omnib⁹ redditurus rõnez.
tũc dimisso capite male cõscie in iudicio sta
bo et dicet̃ mihi. Ecce hõ et op̃a ei⁹. ¶ Scõm quod requirit̃ est segregatio p̃ue co
gitatõis siue ꝓgregatõis. qz ex phariseis s. ab
ijt ad xp̃m. hoc docet vetus et nouũ testamen
tum. vetus. Isa. lij. Recedite immundũ noli
te tangere. Exemplũ ecci. xiij. Qui tetigerit
picẽ inquinabit̃ ab ea. puer. xiij. Qui cũ sa
pientibus gradit̃ sapiẽs erit. p̃s. xvij. Cum
sancto sanctus eris ꝛc. Seneca. Cũ illis con
uersare qui te meliorẽ possunt facere. Jõ. i.
Corin. v. Nũc aũt scripsi vobis nõ ꝓmiscere

Si is qui frater nomiat̃ interuos est fornica/
tor aut auarus aut ydolis seruiẽs ⁊c. cũ hmõi
neq; cibũ sumere. Ecce q̃ seriose iubet mini
stros xp̃i separi a malis. et tangit̃ ibi. ex pha
riseis. Nam phares dicit̃ diuisio et nõ soluz
a societate praua debet esse diuisio sed etiã ab
om̃i cõcupiscẽtia. p̃s. xcvi. Qui diligitis do/
minũ odite malũ. i. omnẽ tp̃alẽ amorẽ et car/
nalem. Gre. Qui adhuc p̃ illicita desideria
defluit ꝓfecto deũ nõ amat. Mat. x. Qui a/
mat p̃rem aut matrẽ plus q̃ me nõ est me di/
gnus. Ideo ad hebre. xij. Deponẽtes omne
pondus et circũstans nos peccatũ . M .
Terciũ qd̃ requirit̃ est fuga auaricie. et tãgit̃
ibi. nicodemus. quod interp̃tat̃ effluxio ter/
restreitatis. i. Petri. v. Omnẽ solicitudinez
vr̃am ꝓijcientes in eũ. nã dyabolus tũc tẽp
tat. Seneca. Cũ om̃e viciũ senescit auaricia
iuuenescit. Ecc̃i. viij. Multos ꝑdidit auruz
et argentuz. Quartũ est viua spes inscripti/
onis scz in libro vite. cũ dicit̃ nomĩe p̃s. lxi.
Sperate in dño et effundite corã illo corda
vr̃a. Ro. v. Spes nõ cõfundit. Idẽ. spe sal/
ui facti sumus. nõ ex meritis. Berñ. Nõ em̃
sunt talia merita ꝑ que dat̃ vita eterna. Ro.
viij. Nõ sunt condigne passiones ⁊c. Berñ.
Hoc totũ est meritũ hoĩs ut spem suã in deuz
ponat. bona tua deo tribue. mala tibi. p̃s. xxx
vi. Spera in dño et fac bonitatẽ. Ecc̃i. ij. q̃s
sp̃auit in dño et derelictus est. certe nullus.
Ideo Leo papa de pe. di. vij. Nemo desp̃an
dus est dũ in hoc corp̃e cõstitutus est. Ber.
Maior est dei misericordia q̃ q̃uis nr̃a mise/
ria. Heb. x. Habentes fiduciã in introitu sã
ctorũ in sanguine xp̃i qui initiauit nobis viã
nouã. Quintũ est attẽtio dignificatõnis. ibi
princeps rõe liberi arbitrij et dignitatis. ber.
Memẽto homo q̃ te fecit deus ut eũ timeas
De quo qz de terra vt nõ sup̃bias. qualẽ. qz
ad suã imaginẽ ut eũ diligas. ad quid. ad de/
bitum finẽ ut eternã gloriã teneas. Ecce dig
nitas ut oĩa ꝓpter hoĩem ip̃e ꝟo homo ꝓpter
deũ. Mgr̃ in. ij. di. i. Rõnalis creatura facta
est ut summũ bonũ intelligeret intelligendo
amaret. amãdo possideret. possidẽdo frueret̃
Sed qz homo rõez habet. ideo rõ queret̃ ab
eo. . N . Sextum ẽ plenitudo ꝯfessionis
Isaie. xliij. Narra si q̃d habes ut iustificeris.
Mgr̃ in. iiij. di. xvi. Quilibet cõsideret qua
litatẽ et q̃ntitatẽ crimis. Aug. Scio dñm oĩ
criminoso inimicuz. et innuit̃ ibi. iudeorũ. i.
ꝯfitentiũ. Et intelligit̃ de cõfessione fidei in
corde et ore. Mat. x. Qui me cõfessus fuerit
corã hoĩbus ⁊c. qz dyabolus valde tẽptat de
fide. qz est radix bonorũ op̃m. nã sicut fructus
ꝓcedit ex radice sic opus ex fide. Ro. v. Iu/
stus ex fide viuit. Richar. de sanc. victo. vbi
nõ est fides nõ est spes neq; caritas. quõ em̃
habeam charitatẽ in eũ in quẽ nõ spero. Se
ptimũ accessus. et tangit̃ ibi. venit ad hiesuz.
Aug. Per opatõnem virtutũ accedimus ad
ihm̃ nõ pedibus corp̃is sed mẽtis. p̃s. xxxiij.
Accedite ad eũ et illuminami. Aug. Est eniz
charitas forma virtutũ. Dyonisi⁹. Charitas
est ignis trãsformãs amantẽ in amatũ. aug⁹.
Ubi charitas desit cetera non ꝓsunt. . O
Octauũ est attributio donatõis ut oĩa bona
naturalia tp̃alia et sp̃ũalia deo asscribas et ni/
hil tibi. Iuxta illud Isido. Nil de te p̃sumas
nil tibi asscribas sed totũ deo. et tãgit̃ ibi. ne/
mo p̃t hec signa ⁊c. Ideo aug. In omnibus
da illi charitatẽ tibi hũilitatẽ. qz nõ sunt talia
merita ꝓpter que dat̃ vita eterna nisi ex dei
gr̃a. Idcirco hõ moriẽs deberet hr̃e in medi/
tatõe dñicam passionẽ virtute cui⁹ om̃es sal/
uant̃ qui sunt de numero saluandorũ. Cris.
Om̃is salus nr̃a in passione xp̃i est posita. Et
aug. Si passio dñi abesset nemo ad deũ spez
habere posset. quas cõditões p̃paratõnis ad
mortẽ ñ habuerũt quorũ hodie fit memoria.
idcirco petũt a nobis suffragia ad que nos te
nemur. eo q̃ dicit Eusebius. Qui defunctis
cõsolationẽ negat ip̃e ꝓfecto a cõsolatõe alie
nus erit. Ideo Guido in sermõe. Clamãt su
ꝑ nos anime in purgatorio iõ q̃ de eis nõ fit
mentio in hoc seculo. nã sancta et salubris ẽ
cogitatio ꝓ defunctis exorare ut a pctis soluã
tur. ij. macha. xij. et tandẽ a penis ad vitã per
ducant̃ eternã. Ad quã ⁊c.

De sancta trinitate.

Sermo ciij

Firmiter credimus et simpliciter
cõfitemur q̃ vnus solus est ver⁹
deus eternus immẽsus et incom
mutabilis incõp̃hensibilis om̃ipo
tẽs et ineffabilis pater et filius et sp̃ũsctũs.

de fide Summe

Ita scribit Innocẽcius tercius. et habetur de summa trinitate et fide catholica .et applicatur p themate festiuitatis hodierne. ¶ Primo quo sciendũ dicit Wilhelmus. Ex quo homo ab aliquo est etiã sub aliquo et ad aliquid est super aliqua. necesse habet illum cognoscere a quo est. ne sit tanto beneficõ ingratus et p consequẽs ceteris beneficijs indignus. Secũ. Ingratitudo est ventus vrens et siccans fontẽ pietatis rorem misericordie et fluenta gratie. Secundo necesse habet cognoscere sub quo est. ne sit inutilis seruus. et p cõsequens ira dei et pena dignus. Prouer. xii. Acceptus est regi minister intelligẽs iracũdiam eius inutilis sustinebit. Mathei. xxv. Inutilem seruum ejicite in tenebras exteriores ibi erit fletus ⁊ stridor dentium. Ideo necesse habet cognoscere eius maiestatez ut sciat eum glorificare. maiestas aũt eius exprimitur p hoc aduerbiũ summe. summe potẽs sũme bonus. summe sapiens. Etiã necesse est cognoscere que sit eius voluntas .ut sciat et adimplere beneplacitũ seruire. Et misericordiam ei⁹ et iusticiã in seruos suos exhibendã. iusticiam in offendentes. misericordiã in debito modo seruientes. Tercio necesse habet cognoscere ad quid ẽ. sine hac enim cognitõne erit homo in mari huius seculi quasi sopitus gubernator amisso clauo. Proverbiorũ. xxiij. Nescit enim dirigere se qui ignorat quo debeat tẽdere in exilio huius mũdi. Grego. Qui patrie natiuitatẽm pro patria appetit inter dolores deserere nescit. Item in itinere presentis vite fatigabitur. et quiete finis frustrabitur. Augu. Fecisti nos ad te inquietum est cor nostrũ donec requiescat in te. Quarto habz cognoscere a quo tenet ea supra que positus est ne sit infidelis seruus in bis in quibus solũ ministeriũ habet sibi vsurpans dominiuz. et ita qui p fidelitate fore remunerandus p infidelitate sit puniendus. Math. xxv. Euge serue bone et fidelis qz in pauca fuisti fidelis supra in gaudiũ dñi tui. Ecõuerso Luce. xvi. Si in alieno fideles nõ fuistis quod vestrũ ẽ quis dabit vobis. Unde alienũ est bonũ trã situm nostrũ aũt eternũ. Serũ. Terrenum est bonum tuum nec vere nec vestre sunt. si vestre sunt tollite eas vobiscũ. Et psal. xlviij. Homo cũ interierit nõ sumet omnia nec descẽdet cum eo gloria eius. Crisso. Dispensatores sumus nõ dñi diuitiarũ. prima Corinth. iiij. Queritur inter dispẽsatores ut fidelis quis inueniatur. Sed quemẽtissimus modus cognoscẽdi dictus est p fidem. Johã. i. Deum nemo vidit vnqz vnigenitus filius qui est in sinu patris ipe enarrauit. Hylarius. Soli deo de se credendũ est nec mirandũ est si oportet habere cognitõnem per fidẽ de patre inuisibili a quo sumus. Cum enim de parẽntibus carnalibus aliter cognitio haberi nõ possit ut ostendit Gregorius libro. iiij. dyalogorũ. Audacter dico q sine fide nec infidelis viuit. Si enim ostendere infidelẽ voluero et pscrutari quem patrem vel quã matrẽ habuit respõdit protinus illũ vel illam. quem si requirã vtrũ nouerit quando cõceptus sit. vel viderit quã do natus fuit fatet se non vidisse. ⁊ tamẽ que ñ vidit credit. Idẽ si de suo ipo visibili corpore credunt que nõ viderunt. cur inuisibilia non credunt que corporaliter videri nõ possunt Ideo dicit. firmiter credimus. ¶ Et nota modus iste cognoscẽdi per fidez habet tres dignitates. Primo quia est deo gloriosus. quia gloriosum est principi si simplici verbo eius credatur absqz cautione pignoris vel iuramento vel fideiussoribus. et ignominiosum est ei atqz molestũ si eius verbo simplici non credatur cum etiam cuilibet viro note bonitatis molestũ est. si eius verbo simplici nõ credatur. quanto magis regi glorie qui nec falli nec fallere potest displicet si non credatur verbis suis sine cautõne et sine rõe quam querũt gentiles et signis que queruut iudei. prima Corinthi .i. Judei signum petunt et greci sapientiã querunt. nos autem pdicamus christum crucifixum. iudeis quidẽ scandalum .gentibus autem stulticiam. ipsis autem vocatis iudeis atqz grecis christũ dei virtutem et dei sapientiã. Mathei. xij. Generatio praua et adultera signum querit ẽ. Et Mathei. xvij. O generatio incredula et peruersa vsqz quo ero vobiscum. vsqz quo patiar vos. Nam ypocras et pitagoras induxerunt banc legem in discipulis suis .ut non esset qui in sentẽtijs suis interrogaret ,pter quid sed eis pro ratõe dicẽtis auctoritatis sufficiceret. qto magis auctoritas diuina pro ratione bñda est. Secõ quia est meritoria cũ scz

q ajodus cognoscendi ys ⁊ fidei tres hz dignitates primo.

2°

homo assentit deo in his que non sunt sensui manifesta. nec p se nota intellectui Illa assensio est libera ideo meritoria. Grego. Fides n̄ habet meritū vbi hūana ratio p̄bet exp̄imentum. Tercio iste modus cognoscēdi est laude dignus. vt patet de abraham. Roma. iiij. Qui contra spem in spem credidit. Glosa. ꝯtra spem nature in spem gratie ut vetulus ex vetula sterili generaret. Gene. xv. Credidit abrahā deo et reputatū est illi ad iusticiā. Similiter beata virgo beatificat̄. Luce. i. Beata que credidisti ꝛc. Augus. in li. de virginitate Beatior fuit maria in p̄cipiēdo fidem xp̄i q̄ꝫ cōcipiendo carnē. Ecōuer so moyses et aarō puniūtur de incredulitate Numeri. xx. Quia nō credidistis mihi ut sanctificaretis me corā filijs israel nō introducetis hos ꝓplos in terrā quam dabo eis. Et zacharias similiter punit̄ Luce. i. vbi ait angelus. Ecce eris tacēs ꝛ nō poteris loqui vsqꝫ in diē quo hec fiant. ꝓ eo q̄ nō credidisti verbis meis que implebuut̄ in tp̄e suo. Ecc̄i. xvi. In gēte incredibili exardescet ira. Et apoca. xxi. Timidis et incredulis ꝛc. pars illorū erit in stagno ardenti igne et sulphure. R. Ideo firmiter credimus primo. qꝛ fides deo placet. Ecc̄i. i. Beneplactū est deo fides et mā suetudo. ita q̄ sine fide nihil placet ei. Hebre. xi. Sine fide impossibile est placere deo. Ideo om̄s infideles sunt filij ire. p̄ria Joh. iij. Qui incredulus est filio nō videbit vitā eternā sed ira dei manet sup̄ eum Aug⁹. Sine fide falsa ē om̄is virtus. Item fides initiat matrimoniū inter deū et animā. Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. fides em̄ est velut anulus argenteus positus in digito sponse. nā anulus nō debet excidere nec excidi. et sic fides. qꝛ nō debem⁹ d̄o attribuere quod nō sit eius. nec negare quod ip̄ius sit. In argēto intellige q̄ fides ex puritate sincere ꝯfessionis dꝫ resonare. qꝛ argētū candidū est et resonat. ideo dicit simpliciter cōfitemur. scꝫ ore. Roma. x. Ore cōfessio fit ad salutē Ideo Johā. xx. Beati qui nō viderunt et crediderunt. et sic placet deo. Secūdo fides displicet diabolo. quia ip̄a ei cultum et honorē quem in mūdo habuit abstulit. quia expulit diabolū ab hominibus quantum ad animas et quantū ad corp̄a. Actuum x. Fide purificās corda eorū. Marci vltimo

Signa autē eos qui crediderit. hec sequent̄ In nomine meo eyciēt ꝛc. Hec est que diabolo resistit. i. Petri. v. Cui resistite fortes in fide. Ip̄a est scutum ignea tela inimici extinguens. Ephe. vi. In omnibus sumētes scutum fidei in quo possitis omnia ꝛc. S. Item fides est lucerna p̄ quam in nocte p̄sentis vite ambulat̄. ij. Corinth. v. Per fidem enim ambulamus et nō p̄ sp̄em. Augustinus Ambulemus p̄ fidem et p̄ueniemus ad sp̄em August. in l. de fide ad petrū. Si quis non ambulauerit p̄ fidem nō p̄ueniet ad speciem. Item fides facit hominē filium dei. ad Galatas. iij. Omnes filij dei estis per fidē. et Johannis. i. Dedit eis potestatē filios dei fieri his qui credunt in noīe eius. i. Johā. v. Omnis qui credit q̄ ihūs est xp̄us ex deo natus est. August. de fide ad petrū. Sine fide nemo potest ad numerū filiorū dei pertingere. Augus. de verbis dn̄i. Ambula per fidez sic peruenies ad speciē. Item fides est stella matutina per eā oritur dies gratie. quia est initiū vite spiritualis. Epheseorū. iij. Per fidem habitat xp̄us in cordibus vestris. Itē Vilhelmus. Fides est radix omniū bonorū. ipsa est causa dilectōnis. August. Nihil perfecte diligit̄ quod nō per fidem cognoscitur. sed fides p̄ dilectōnem est causa operū. Unde ip̄a est prima pars vite gratie et causa totius residue vite. Ideo bene dicit̄ ad Roma. i. ꝛ ad hebre. x. Justus ex fide viuit. Grego. Quātum credis tantum speras. quantū speras tātum amas. August. super Johannē. Sicut in radice arboris nulla apparet species pulchritudinis. tamē quidquid est in arbore pulchritudinis et decoris ex illa procedit. sic ex fidei humilitate quidquid meriti. Ideo Grego. Sicut rami sine radice arescunt. ita quelibet bona licet videant̄ bona nulla sunt si a fidei soliditate disiūgantur. Et August. de fide ad Petrū. Sine fide omnis labor vacuus est. T. Sed diceres de cornelio Actuū. x. Respondet Gregori⁹ sup̄ ezechi. omelia. ix. Cornelius fecit opera bona ex fide recipienda Ideo ab angelo audiuit. Oratōes tue et elemosine ascenderunt in memoriā in conspectu dei. Augustinus de fide ad petrum. Firmiter tene et non dubites omnes paganos et iudeos. omnes hereticos et scismaticos

qui extra ecclesiā catholicā pñtem finiūt vitā in ignē ituros qui p̄paratus est diabolo ⁊ angelis eius. Sed diceres de paganis quib⁹ ñ est p̄dicādum nec p̄dicatū. Respondet apostolus Roma. x. Nunquid non audierūt et q̄dē in oēz terrā exiuit son⁹ eoꝝ. ⁊ subdit. ysa. dic. Inuētus sū a nō querētibus me palā apparui his qui me nō interrogabāt. i. gentilib⁹ Ad israel aūt dicit. Tota die expādi manus meas ad ꝓplm nō credentē sz ꝯdicentē mihi. Et aug. Nulli vnq̄ defuit q̄ dignus fuit vel ꝑ p̄dicatōem vel ꝑ inspiratōem. dicit em̄ sanct⁹ tho. ij. ij. q. ij. ar. vij. Multis gentilib⁹ fuit facta reuelatio de xp̄o ut patz ꝑ ea que p̄dicauerūt. Nam Job. xix. Scio q̄ redēptor me⁹ viuit. Sibilla etiā ꝓnūciauit de xp̄o ut aug. dicit. ⁊ omnes qui saluati sunt ꝑ fidē sunt saluati mediatoris. Itē dicit. Firmiter credimus. Bern̄. de ꝯsilio. v. Fides ambiguū nō habz aut si habet fides nō est sz opinio. Ideo de here. dubius in fide infidelis est. et sanctho. ij. ij. q. i. arti. iij. Fidei ecclesie nō p̄t subesse falsum. Ideo ad Gala. i. Sed licet nos aut angelus de celo euāgelizet vobis p̄t̄q̄ q̄d euāgelizauimus vobis anathema sit. Ideo subdit. Et simpliciter cōfitem̄. s. sine om̄i ambiguitate. q̄r nō licet ꝓfunde scrutari de trinitate. Eccī. iij. Altiora te ne quesieris et fortiora te ne scrutatus fueris. Nā om̄i operū dei nullaz p̄t homo inuenire rōem. Eccī. viij. Ideo iob xxxvi. Memēto q̄ ignores opus eius. et seq̄tur. Ecce deus vincēs sciam nostrā. U. Unde duplici de causa nō licet ꝓfunde scrutari de trinitate. primo q̄r vanū. scdo q̄r ꝑiculosum. Primo q̄r vanū. nam homo nō pōt ibi ꝑuenire ad finē salubriter nisi ꝑ fidē. Unde Hugo de sancto victore. Vide q̄d possit spiritus carnis in mūdo. ut ex hoc intelligas q̄d possit sensus mētis in deo. q. d. Virtutē mini me herbe homo nō p̄t scrutari in mūdo q̄d faciet de deo. nā ipa diuitas altior te est. Job. xi Excelsior celo est et quid facies ꝓfundior inferno et vnde cognosces. nā sicut vanū est dirigere oculos ad illud q̄d est in abisso terre. sic ad diuinitatē inuestigandā. Unde legitur in apocrifo esdre qui voluit ꝓfunda dei scrutari recepit rñsuz ab angelo. Si vales flamā ignis pondera. flatum venti mēsura. p̄teritū diē reuoca. q. d. nullo mō potes. sic et scrutari misterium trinitatis. Exemplū legitur de sancto augustino eo tēpe quo libros de sctā trinitate scribebat. trāsiuit ad litus maris se occupando inuenit puerulū cū q̄dā cocleari argenteo qui aquā maris in paruā foueā fundebat. interrogatus ab aug. quid facerz rñdit. totū mare se velle ad foueā illā paruā fundere Et augustinus subrisit dicēs. O puer est tibi impossibile. Rñdit puer. facilius ē mihi h̄ facere q̄ q̄ tu cogitas te adimplere ut ꝓfundum sancte trinitatis vis tuo parno ingenio ꝯp̄hendere. Ideo Aug. Nulla res inutilior q̄ occupatio sancte trinitatis. Scdo est valde ꝑiculosum. Nā ex immēsitate luminis pōt homo incurrere cecitatē erroris. Unde hilarius in li. de trinitate. Virtutē terreni lumīs obstupescis quid facis in sole iusticie. Ideo phūs. ij. metha. Sicut se habet oculus nocticoracis ad lumē solis. ita intellectus nr̄ ad ea que sunt manifestissima nature. Quid igitur faciemus de supnaturalib⁹. ꝓpter quod dicit Dyonisius de diuinis noib⁹. Trinā vnitatē que simul est deus neq̄ dicere neq̄ cogitare est possibile. Ideo hec festiuitas iam celebrat̄ in spāli apud vulgares. sed in ꝯmuni festiuitate dñicali ne det̄ occasio hoc archanuz trinitatis curiose inquirere. Nam scribitur ꝓuerbiorū. xxv. Qui scrutator est maiestatis opprimetur a gloria. Ideo August. in li. de t̄. vbi querit̄ vnitas t̄nitatꝫ patris et filij ⁊ spiritussancti nusq̄ periculosi⁹ errat̄. nec laboriosius aliquid querit̄. nec fructuosius aliquid inuenitur. Ideo Catho. Mitte archana dei celum inquirere quid sit. Et apostolus Romanorū. xi. Noli altum sapere sed time. Naz dicit Gregori⁹. Hec summa trinitas est magis fide veneranda q̄ curiose inuestiganda. Ecclesiastes. vij. Quid necesse est homini maiora se querere cum ignorat quid conducat sibi in vita sua. Nam scdm Bern̄. Scrutari temeritatis est. sed credere pietatis. Iō bene dicitur. Firmiter credimus et simpliciter cōfitemur q̄ vnus est solus ver⁹ deus pater et filius et spiritussanctus. tres quidē persone sed vna essentia. X. Quod autez vnus sit deus substātialiter ꝓbatur auctoritate sacre scripture et ratione. Primo auctoritate sacre scripture. Deutro. vi. Audi isrl̄ dominus deus tu⁹ de⁹ vnus ē Et malachie. ij.

Nunquid nõ deus vn⁹ creauit nos. Et. i. thi moth. vi. Beatus et solus potẽs rex regũ et dñs dñantiũ. qui solus immortalitatẽ habz et lucẽ inhabitat inaccessibilẽ. Itẽ pbaẽ tõe Si sũt plures dij aut sunt eiusdẽ nature aut nõ. si nõ. tunc vnus est de⁹ alius nõ. qz nõ ba bet naturã diuinã. Si aũt bñt eandẽ naturaz diuinã et cũ ĩ deo idẽ sit natura et esse tũc ba bebunt idẽ esse. sed que bñt eandẽ naturã et idem esse sunt vnũ igit̃ ꝛc. De quo dicit leo papa. Credim⁹ sanctã trinitatẽ patrẽ et filiuz et spũm sanctũ vnũ deũ omnipotentẽ. vni⁹ sub/ stantie vnius ptãis. Et hoc pbaẽ in multis primo in scripturis. scõo in creaturis. tercio ĩ figuris. quarto in miraculis. Primo in scriptu ris diuinis et auctoritate diuina. Geñ. i. Fa ciamus hoiem ad imaginẽ et siliudinẽ nostrã Faciam⁹ respicit pluralitatẽ psonarũ silz no/ strã. sed imaginẽ et similitudinẽ respicit essen tie vnitatẽ. Scõo pbaẽ angelica auctoritate et scriptura. qz angeli nõ cessant die ac noc te clamare sanctus sctũs s. ꝛc. Isa. vi. Tercio auctoritate pphetica. ps. lxvi. Benedicat nos de⁹ de⁹ nr̃ ꝛc. ecce plalitas psonaz. et metuãt eũ. ecce vnitas essentie. Quarto auctoritate aplica. i. Joh. v. Tres sunt qui testimoniuz dãt in celo. pr̃ verbũ ꝛ spũssanctus. et hi tres vnũ sunt. Itẽ ad gala. iiij. Misit deus spũm filij sui in coꝛda vr̃a. Quito auctoritate euã/ gelica Mat. vl. Baptisãtes eos in noie pr̃is et filij et spũssctĩ. et tãgit̃ vnitas essentie ĩ no mine. ℣. Scõo in creaturis adiuuatur fides nr̃a. s. supioribꝫ mediis et inferioribus De supioribꝫ ut in sole ꝑm aug. tria ꝓsiderãt̃ essentia splẽdoꝛ et caloꝛ. essentia solis a nulla creatura creaẽ. sic pr̃ a nullo. splẽdoꝛ a sole o rit̃. et sic filius a pr̃e generaẽ. caloꝛ ab vtroqꝫ ꝓuenit. et sic spũssanctus ab vtroqꝫ ꝓcedit. Itẽ aug. de vbis dñi. Si diuidere nõ potes creatũ solẽ quõ diuidere potes creatoꝛẽ Itẽ in creaturis mediis sicut in hoie vna est aia ꝛ tres potẽtie. s. intellectus uolũtas et mẽoria. Itẽ in infimis ut ĩ rosa. natura coloꝛ ꝛ odoꝛ vna tñ rosa. ꝛ sic hic. Jõ aug. sup Joh. xmo ne. xlix. In trinitate numer⁹ est et numer⁹ nõ apparet. numer⁹ qz tres q̃ testimoniũ phibẽt. pr̃ et fili⁹ ꝛ s. s. et cũ cepis numerare q̃q̃q̃ nu meraueris nõ poteris rñdere. qz hi tres vnuz sunt. Aug. de trinitate li. xi. Ali⁹ est pr̃ q̃z fili⁹ sed nõ aliud. qz tres pſone sed essentia vna.

Tercio in figuris demõstraẽ trinitas p/ sonarũ et vnitas essentie. Geñ. xviij. Abra/ hã tres vidit et vnũ adozauit. Itẽ geñ. xl. p/ positus pincernaz vidit tres ꝓpagines ĩ vna vite. Itẽ Dañ. v. Baltazar rex vidit tres di gitos in vna manu scribẽtes mane thetel pha ref. i. appẽdit. numerauit. diuisit. pr̃ appendit oĩa. sapia filij oĩa nũerat. bonitas s. s. gñz/ cuiqꝫ liẽ vult diuidit Itẽ sũt tres vigiti ĩ vna manu. ℣. Quarto ꝓbaẽ miraculis. dic Euzebi⁹ circa nauitatẽ xpi tres soles apparu erũt et in vnũ solẽ redacti sunt. Scõm mira culũ ponit Euzebius q̃ q̃dã arrianus bapa/ sauit et formam trinitatis puerrẽs moraqua dispuit. Terciũ ponit Sigibertus q̃ epõ va salcẽsi celebrãte missam tres gutte clarissime sup altare celitus sunt misse q̃ simul ꝓfluẽtes vnã pulcerrimã effecerunt gẽmã quã posuit in cruce gẽmata. et alie gẽme claritatẽ ei⁹ nõ tẽ psonaz et vnitatẽ essentie. Jõ aug. li. de tri ni. Si q̃ri quis fecit lucẽ deus est. si q̃rẽ q̃d fiat lux. i. pr̃ filiũ. li q̃rẽ quare qz bonitas ẽ i. coopãte bonitate spũscti. Jõ bodie canit ec clesia. O adozãda trinitas ꝛc. Reuera vene/ rãda. Primo ꝓpter debitũ qz ꝓpter bb̃ bõ fozma/ tus est. Isa. xliij. pr̃m ifitũ formaui mihi lau dẽ meã narrabit. Scõo ꝓpter meritũ. i. Re gũ. ij. Quicũqꝫ honorificauerit me glificabo eũ. Ecci. xxiiij. Qui elucidãt me vitã eternã habebunt. Tercio ꝓpter exẽplũ quia eũ glo/ rificat omnis creatura. Primo iupioꝛ. ps. xviij. Celi enarrãt glam dei. Scõo inferioꝛ. ps. cl. Omis spũs ꝛc. Item ps. cxvi. Laudate dñm oẽs ꝛc. Quarto ꝓpter officiũ assuescendum qđ erit in patria. qz laus et gloria. ps. lxxxiij. Beati qui habitant in domo ꝛc. Idcirco bea tus hieronimus instituit. ut in fine omnium psalmoꝛũ dicaẽ gloria patri et filio et spũi s. vt sine fine eã laudare possemus dicentes cũ tribus pueris illud Danielis. iij. Benedica mus patrẽ et filiũ et. s. s. laudemus et super altemus eum in secula.

Dominica prima post trinitatis.

Sermo.ciij

Homo quidã erat diues Lu.xvi
B In summa euãgelij duo ĩ/
nuunt. Primo innuit cuiusdaz
diuitis singularis excellẽtia .ibi
homo quidã. Secũdo subiungit singularis
paupis specialis indigẽa.ibi.et erat quidaz
mẽdicus. Primo dicit et ꝓmittit in illo tpe.
s.cũ xps docuit q nemo possz fuire deo 7 mã
mone.hoc audiẽtes phariſei auari deridebãt
eũ.quibus xps rñdit. Vos estis q iustifica
tis vos coꝝ hoibꝫ.deus aũt nouit coꝝda vña
Sup hoc addit vnã pabolã de diuite epulo
ne.quõ sibi successit in hac vita letãter delici
ose et pspe.post hoc penaliter et lacrimose d.
homo quidã erat diues. Notandũ tria sũt ge
nera diuitũ. primi sunt spũales.scõi tpales.
tercij infernales.primi sublimant.scõi ꝓmen
dant.tercij damnant. Dixi primi sunt diui
tes spũales.et sunt hi q diuites sunt in virtu
tibꝫ. Gre. Vere diuine nõ sunt opes sed vir
tutes quas q habet est in deo diues. Sene. et
eccl.xlj. bona est substantia cui nõ est peccm in
cõscientia. Eccl.xxxi. Beatus diues q inuen
tus est sine macula.et sic virtuosus.nã sicut di
uine colligũt in auro et argento et lapidib?
ꝑciosis.sic virtutũ opulẽtia ex auro charitatis.
Apoca.iij. Suadeo tibi emere a me aurũ ig/
nitũ ex argento castitatis lapidibꝫ ꝑciosis.i.a
liis virtutibꝫ puta humilitate pacia et mistico
dia. ps.cxliij. Beatũ dixerũt pplz cui hec sũt
7 sic fuit diues virgo maria .puer.vlti. Vul
te filie regũ ꝙgregauerunt diuitias .ꝛc.nã ta
les virtutes hñt deum pñtẽ in gra ut dicit aug.
Qui deũ habet oĩa hz recedens a deo nihil
hz. Seneca. Sicut deo recedẽte oĩa bona
recedũt. sic eo pñte in gra sunt omnia bona .
puer.viij. Vecũ sunt diuine et gla. Et ps.
cxl. Gla 7 diuine ĩ domo eius. Scõi sunt di
uites tpales.qui tpaliter possident bona
C. Nota diuitias hre in se nõ est malũ nec
peccatũ.ut dicit Ambro. Sicut diuine sunt
impedimẽta reꝑbis.ita bonis sunt coadiuua
mẽta virtutis. Ideo aliqui diuites saluantur
aliq damnant. Primi qui saluant sunt hũi/
les qui nõ exaltant in seipsis.tales sunt pau/
res spũ. De quibꝫ aug?. Pauper spũ sunt
nõ hñtes inflatum spm. Talis fuit Job.xxxi
Si.i.nõ letatus sum sup multis diuitijs me
is. Et sic hester.xiij. Tu scis dñe qz abomi/
ner oĩe signũ superbie. Scõi sunt misericoꝛ
des. ps.xl. Beatus qui intelligit sup egenũ
et paupem. Mat.v. Beati misericordes.hie
ro.in epla ad nepcianũ. Nõ memi me legis
se mala morte aliquẽ interijsse qui exercebat
se in opibus misericordie. habet enim multos
intercessoꝛes.et impossibile est ꝑces multoꝝ
nõ exaudiri. D. Merito debem? esse mi
sericordes paupibꝫ et defectibꝫ.qz quilibet
debet cogitare q ꝑt talis fieri si deus ꝓmiserit
Et sicut vellet sibi cõpati et misereri.sic faciat
primo. Mat.vij. Quecũqꝫ vultis ut faciãt
vobis hoies .et vos facite illis. hec est enim lex
et pphete. Ideo dicit .xxx.di.hec scripsim?.
Diuites cũ iustitia et bonis opibꝫ nõ abijci/
mus. Tercij sunt hi qui ĩ diuitijs abstinẽter
viuũt. Bern. in ẽmõe. Vb martirũ grauꝫ
est qꝫ inter epulas esurire. Eccl.xxxi. Btus
dives qui potuit trãsgredi et nõ est transgres
sus.resistit sibi et vicit naturã suã et coꝛpus.
vbi gra. dure iacẽdo et molles lectos hñdo.
aquã bibendo et vinũ dimittẽdo .et hꝫ ꝓpter
deũ. Gre. Abstinẽtia deifica est cũ ꝓpter deũ
nõ ab illicitis sed licitis et cõcessis se ꝓhibet
Quarũ qui saluant sunt q subueniũt primis
mutuãdo. Luce.vi. Mutuũ date nihil inde
spantes.et erit merces vra multa. qz hꝫ ita ac
ceptũ est pauꝑi ac si gratis dare. Etiã grauis
aliqñ dilatõem faciẽdo ꝓpter deũ.in hoc me/
ret dilatõem vite sue. ps.xl. Beatus q intel
ligit sup egẽ.et pau.ꝛc. dñs cõfuet eũ et vi/
uificet eũ.et beatũ faciat eũ. Item ps.cxi. Jo
cũdus homo q miseret et cõmodat. Item aliq
diuites vanant. Primi q male acquirũt. lu
ce.xij. Thesaurisat et nõ est in deum diues.
Primi cum vsura.vt qui accõmodant pecu/
niã cũ pacto. Secundi qui recipiũt sine pac/
to vltra sortẽ. Tercij q vendũt res charas ꝓpt
dilatõem.de vsuris. consuluit. Quarũ q bo
no foꝛo cũ ꝓmpta pecunia emũt.et immedia
te sup dilatõem ecõuerso vendũt charius qꝫ
valet vel valere potest. Quinti qui ĩ ludo lu
crantur nam retinere non possunt. Item qui
fraudem cõmittunt in emendo et vendendo.
in mensura. statera.vel verbis collaudando
falsc vel ꝓpendendo. Secundi diuites vã
nant.scz possessoꝛes male fidei .Romano.i.

Non solũ qui ea faciũt sed etiã qui cõsentiũt
facientibꝰ. et habetur in cano. notum sit. in fi.
ij. q. i. vbi dicit Nicolaus papa. qꝛ facientẽ ⁊
ꝯsentiẽtem par pena ꝯstringit. Et in cañ. qui
pt. xxiij. q. iij. vbi dicit Qui pt obuiare et p
turbare puersos et nõ facit. nihil est aliud q̃
fauere impietati eorũ. nec caret scrupulo soci
etatis occulte. qui manifesto facinori desinit
obuiare. Item qui inueniũt res. Aug. ĩ ome
lia pascali. et hẽt. xiiij. q. v. Si quid. Si q̃d
inuenisti et nõ reddidisti. rapuisti. E
Sciendũ aliqua bona sunt que nũq̃ fuerũt ĩ
possessione alicuius. ut lapides p̃ciosi in lito
re maris hmõi sunt ip̃ius inuentoris. aliqua
sunt que aliqñ fuerunt in possessiõe alicui⁹. sꝫ
tm̃ tpus est elapsum q̃ nõ est memoria sicut
thesauri antiquitus abscõditi in terra. Dicit
Bartholome⁹ briccie. in glo. sup cano. si q̃d
Si quis thesaurũ inuenit in loco ꝓprio statĩ
inuẽtoris est. si vero in loco alieno et casu for
tuito eũ inuenerit dimidius sit inuentoris et
dimidius dñi loci. Si vero studiose quesiuit
⁊ inuenit eũ in loco alterius. totus est dñi lo
ci. Si vero in sacro vel religioso loco casu for
tuito inuenit thesaurꝫ totus est inuẽtoris. Si
vero de ꝓpe fuit in possessione alicui⁹ si inue
nis ⁊ ñ reddis. peccato rapine peccas. De q̃
Hiero. sup leuitico. et habetur. xiiij. q. v. mlti.
Multi sine peccato putãt esse si alienũ q̃d in
uenerint teneãt et dicũt. dñs deus mihi de
dit cui habeo reddere. discãt hoc peccatũ sile
fore rapine si quis inuenta nõ reddat. Quar
ti qui auare retinẽt. de quibus infra patebit.
Quinti qui male vtuntur et cõsumũt crimino
se. de illis etiã infra patebit. F Secũdi
sunt diuites tpales qui tpaliter possident bo
na. attñ bene acq̃sierunt et bene expendunt ad
dei honorẽ et ꝓximi ꝓpriãq̃ salutẽ et se non
extollũt. tales sunt paupes ip̃ũ de q̃bꝰ supra
dictum est. Tercij sunt diuites infernales ⁊
aĩales. et tales sunt multiplices. Primi sunt
qui hñt diuitias male acq̃sitas scꝫ p vsuras
et rapinas. Luc. xij. Thesaurisat et nõ ẽ in de
um diues. Nã dicit Math. xix. Facili⁹ est ca
melum intrare p foramen acus ⁊c. Quia di
cit aug. Si tenes obolũ teneris a diabolo. ⁊
idem Peccatũ nõ dimittitur nisi ablatũ restitu
atur. nec vlla pñia ꝓficit. ut patet. xiiij. q. vi. si
res. Si res aliena ꝓpter quã peccatũ est red
di possit et nõ redditur pñia nõ agitur sed simlatur
De hoc dicitur Actu. viij. Pecunia tua tecũ
sit in pditõem. heu quid tales cogitãt nõ me
ditãtes dictum saluatoris Mat. xvi. Quid
ꝓdest homĩ si mundũ vniuersũ lucretur aĩe vero
sue detrimentũ patiatur. Scdi sunt diuites in
fernales qui auare retinẽt et non ĩpũtũt pau
pibus. Dicit nanq̃ Crisostomus. Omnia que nobis
deus dat p nos alijs dat. ut de eo q̃d accepi
mus alijs partem prebeamus. Idem. dispẽ
satores sumus diuitiarũ nõ dñi. ideo hortatur
nos dñs p ꝓphetam Isa. lviij. Frãge esurien
ti panem tuũ ⁊c. Et Luce. xi. Q̃d supest da
te elemosinã. et Thob. iiij. Si multi tibi fu
erit ⁊c. Ratio qꝛ nihil te sequitur nisi q̃d semi
nas in manus paupm. Ambro. Sola elemo
sina est comes defunctoꝝ. sed hoc non fecit iste
diues euãgelicus. sed parc⁹ fuit q̃ ad pauperẽ
lazarũ et vorax quo ad seip̃m. ideo eternaliter
pijt. Item Gre. Hic diues neminẽ oppssit.
aliena nõ abstulit sed sua nõ ut debuit partici
pauit. Nũc pensa qua pena mulctãdus sit qui
aliena rapit et ꝓpria paupibꝰ nõ tribuit. iux
ta dictũ ambro. et habetur. lxxxvi. di. pasce fa
me. Pasce fame morientẽ. si nõ pauisti occi
disti. Tercij diuites infernales sunt q̃ inutili
ter cõsumũt. De q̃. xiiij. q. iiij. Quid dicam
Male possidet q̃ male vtitur. sicut ille diues lu
ce. xij. Aĩa mea habes multa bona posita ĩ an
nos plurimos. req̃esce. ꝯmede bibe. epulare.
⁊ sic iste de q̃ in euãgelio. induebatur purpura
et bisso. Crisostomus. Ille nõ fuit culpabilis qꝛ habu
it diuitias. sꝫ abusus erat ad voluptatẽ nõ ne
cessitatem. qꝛ induebatur purpura exterius ad
vanã gloriã. Et dicit beda. Purpure color
regũ habitus est bisso interi⁹ ad delectatõem
Ecce diuitie fuerũt causa elatõis. o quot ho
die tales q̃d ꝯquerit sapiẽs Eccli. viij. Mul
tos pdidit aurũ et argentũ. Ideo salomõ pe
tiuit puer. xxx. Mendicitatẽ et diuitias ne de
deris mihi. tribue tm̃ victui meo necessaria.
ne forte satiatus illiciar ad negandũ. et dicaꝫ
quis est dñs. aut egestate cõpulsus furer. et
piurem nomen dei mei. Talis fuit iste diues
qui deum non nouit in paupere. et se exalta
uit in vestimẽtis. quod ꝓhibetur Ecclesiasti
ci. xi. In vestitu ne glorieris vnq̃. G
Nota multis modis hoĩes peccãt in vestibꝰ.
Primo in sumptuositate ut iste diues. gre.

Si cultꝰ p̄ciosaꝝ vestiū culpa nō esset sermo
dei tā vigilāter nō exprimeret ꝙ diues q̄ tor
q̄bat̄ apud inferos bisso et purpura fuissꝫ in/
dutus indignū est vili cineri saccū purpureū
indui. Unde sūt v̄sus. Aurea nobilitas lute
am se vestiat ollā. Nō minus illā sequit̄ esse
lutū. Scdo in vanitate scꝫ cū gloria vana et
ꝯplacētia querit̄ in vestitu. dicit Symon de
cassia. Tolleret̄ aliqñ p̄ciositas si nō adesset
pompa iactātia et vanitas sed heu multotiēs
fit. Dicit em̄ Gre. Quis nitit̄ p̄cios̄ indui v
bi ab aliis nō posset videri. Sed talis gloria
est vanitas et stulticia. nā hō ꝑ pctm̄ fuit vul
neratus et in furto dep̄hensus. Jō qñ deꝰ ho/
mini vestimentū dedit tāq̄ vulnerato ligatu
tā adhibuit. tāq̄ cecato velamē apposuit. tā
q̄ furi cauteriū imp̄ssit. Tale est igit̄ de pul/
critudine vestis gloriari sicut dicit Bern̄. sic
fur qui gloriat̄ de cauterio. cecus de velamīe
aureo. vulneratus de ligamine sericeo. Jō au
gust. Om̄e quod ꝓpter venustatē accipit̄ ela
tōis habet culpā. Et subdit. nec affectetis cō
placere vestibꝰ sed moribꝰ. Tercio in sup̄flui
tate. Hiero. Aliena rape ꝯuincit̄ qui sup̄flua
ꝯprobat̄ tenere. et tales sunt diuites. De q̄/
bus Jaco. v. Agite nūc diuites plorate vlu/
lātes in miseriis v̄ris que eueniēt vobis. Et
sequit̄. diuitie v̄re putrefacte sunt. vestimēta
v̄ra a tineis ꝯmesta sūt. Quod ꝯquerit̄ ber.
d. Clamāt nudi ꝯquerūt̄ famelici extēdit̄ in
perticis. plicat̄ in manibꝰ. in manicis trahit̄ i
vicis q̄d subtrahit̄ nobis. Ideo Aug. Per
tice sunt paup̄m corp̄a ibi pende vestimēta tua
vbi tinee nō moliūt̄ nec fures furāt̄. Quar
to in difformitate scꝫ cū nimis lōgum. nimis
breue. nimis latū. sic ꝙ nec statū nec ordinez
nec sexū ꝯcernit. Sophonie. i. Visitabo sup̄
omnes qui induti sūt veste p̄egrina. Vestis
p̄egrina est que nō est s̄m statum p̄sone ciuis
nō ut rex. nec ciuissa ut ducissa debet incedere
ut iā fit. Dicit em̄ ap̄lus. i. Thimo. vi. Hñ/
tes alimenta et quibꝰ tegamur his cōtenti si/
mus. Nō dicit. q̄bus denudemur ut iā viri
ferūt vestimēta denudatōis. et mulieres fert
cōlecutōes ut scobā p̄ciosam qua scobāt pla
teas ciuitatis. Si deus voluisset tibi caudam
dedisse sicut vaccis fecisset. vel fecisset tibi ca
put tā magnū sicut nidū ciconiarū. dico tibi
talis sup̄bia fuit in ihrl̄m. Isa. ij. Pro eo ꝙ
eleuate sunt filie syon et ambulauerūt exten/
to collo et nutibꝰ oculoꝝ ibāt. ꝯposito gradu
incedebāt. decalcabit dñs v̄ticē filiaꝝ syon.
et dñs crinem earū nudabit. In illa die aufe
ret dñs ornamentū calciamentoꝝ et lunulas
i. picturas ad modū lune. perichelides. i. or/
namēta brachiorū. murenulas. i. ornamenta
colli ad modū piscis murene. torques. i. orna
mēta colli. inaures. i. anulos in aure pendētes
et gēmas in frōte pendentes. mutatoria palli
ola et lintiamina et specula ꝛc. et sequit̄. Et e
rit ꝓ suaui odore fetor. et ꝓ zona funiculus. ꝛ
ꝓ crispāti crine caluiciū. et ꝓ fascia pectorali
qua tegit̄ pectus ciliciū. pulcerrimi q̄ꝫ viri tui
gladio cadent. et fortes tui in p̄lio. Attamen
mulier p̄t se ornare viro suo. i. Cor. vij. Mu
lier sit solicita quō viro suo placeat. nō autez
alieno. Ideo. i. petri. iij. Mulierū ñ extrinse
cꝰ capillatura aut circūdatio auri aut indumē
ti vestimentoꝝ cultus. sicut faciūt hodie insi/
stentes nouis adinuentōibꝰ. De q̄bus gre.
Qui inueniūt nouos peccādi modos ī mū/
do maiora tormēta sustinebūt in inferno.

H. Itē iste diues nō solū expendit diuiti/
as in vanitate elatōnis sed etiā in gulositate.
Ideo subdit. epulabatur quotidie splēdide.
Dicit Symon de cassia. Sicut locus furādi
facit furē nō p̄cogitātem. sic humane diuitie
voracitatē. et sic ille quotidie spēdide ꝯmede
bat. Quotidie splēdide ꝯmedere est qñ plꝰ
expendit̄ ad pascendos oculos q̄ ad ventrē
Ideo Luc. xxi. Attendite ne forte grauentur
corda v̄ra crapula. Eccī. xxxvij. ꝓpter crapu/
lā multi obierūt. Galienus. plures moriūtur
crapula q̄ gladio. Aug. de ꝯflictu viciorum.
Nō voluptas in cibo est querēda sed necitas
ideo vti delicijs s̄m se nō est pctm̄. Aug. Nō
cibus nec cibi vsus sꝫ ꝯcupīa cibi est in culpa
De quo in cano. xli. di. c. delicie. Delicie q̄li
bet si absq̄ desiderio p̄cipiant̄ nō officiūt. et
viles cibi appetēter accepti impediūt ꝓfectū
abstinentie. J. Subdit. Et erat quidā
mēdicus noīe lazarus. Ambro. Hic elicit̄ ꝙ
magis erat narratio q̄ p̄abola. Gre. ponitur
nomē paup̄is et nō diuitis. nā hūiles appro
bat deus. sup̄bos ignorat. dicet em̄ sup̄bis ī
die iudicij. Math. xxv. Amē dico vobis ne
scio vos. q̄ iacebat ad ianuā diuitis. ut maior
appareat parcitas diuitis et pacīa pauperis.

Sermo

Er ista lra euãgelica manifeste ostẽdit q̃ diues iste ẽ excusabil. nõ si vellet bñe excusatõis occasionẽ ñ haberz. p̃mo si diceret. pl̃es fuerũt quis p̃t oĩb̃ sufficientiã p̃bere. nõ. sed qui dã. i. vnus tm̃ Scõdo si dixisz diues erat. ñ. mẽdicus. q̃ eĩ bñ nõ dat dignũ et iustũ ẽ qz dicit p̃s̃pt de vita p̃tẽplatiua. bñ dare ẽ pdere. et bẽ. i. q. ij. pastor. vbi dr. Quibus sua sufficiũt ñ sine grãdi pctõ vñ paup victu erat accipiũt. ille vo fuit paup Tercio si diceret ñ vidi. ñ qz iacebat ad ianuã ꝛ ñ i angulo Quarto si diceret leccator erat. nõ. qz noie lazarus nomis. Quinto si diceret. erat sanꝰ. poterat laborare nõ. qz vlceribꝫ plenus. nam si ad p̃passionẽ nõ mouisset eũ lazari pauptas debuisset eũ mouere infirmitas. Sexto si diceret petebat deliciosa fercula. rñdeo nõ. cupiebat saturari de micis que cadebãt de mẽsa diuitis. Aug. de vbis dñi Paupm sunt reliq̃e nõ delicie nõ oblectamẽta sed fragmẽta. ñ est mirũ negare paupi qõ multũ p̃stat. sed mirũ est negare panẽ deo in paupe. Septio si diceret familia sibi dedit. ñ. qz nemo illi dabat ut impleat illud Isa. xxiiij. Sicut dñs sic et seruus eius. sicut dña sic et ancilla. Et illud Eccl. x. Scõm iudicẽ p̃ncipi. sic et mĩster eius. Ecce qualis pena in paupe. Crys. Egrotanti aliqõ solaciũ hz si opes hz. quãta igitur pena que inter vulnera caruit micis. nõ est seuior hostis fame. Vegecius de re militari. Nõ est seuior hostis q̃ qui pugnat intrinsecus. R Sed et canes veniebãt et lingebãt vlcera eius. Ecce lazarus largior fuit canibꝫ diuitis q̃ diues paupi. qz iste ñ dedit ei micã de mẽsa. iste aũt lazarus exposuit totũ corꝰ canibꝫ. Petrus raven. Canes vlcera paupis curabãt magisterio nature. diues paupem despiciat accusante natura. caibꝫ dedit diues aliqñ pinguia. paupi negauit micã. Jõ ꝺ hũc diuitẽ inuebit Crys. O infelix diues si p̃cepta di nõ cõsideras saltẽ miserere cõditõis tue. Ecce q̃ta pauptas. esurit et non potuit hẽre micas. quanta infirmitas qz nulla ps integra in corpe. qz vlceribus plen?. q̃ta diuina copia et tñ nulla p̃solatio huic paupi est exhibita. q̃ p̃solatus est a deo. Mat. v. Beati q̃ lugẽt ꝛc Et lazarus ductus in sinũ abrahe. diues sepulms in inferno . l. Scõdo oĩdit quõ se habuerũt in futuro seculo. vñ subdit. factũ est q̃ũ ut moreret mẽdicus. nõ dicit lazarus sed mẽdicus. qz mẽdicitas morieb̃at in eo. portabat ab ãgelis in sinũ abrahe. Aug. Officiũ est angelor portare aĩas ad p̃sorũ beatorũ. Petrus raven. Paupi angelica tpe tanẽ officia cui cruꝺelz negata fuerũt hũana obsequia. Crys. Nõ sufficiebat vnus angel? sed plures venerũt ut eor lenicie faceret. Ecce q̃ mirificorditer deus agit. facit hic ad tpe pat ut mũdem et ibi leuificem. Gre. in ome. Erat lazarus aur dei. margarita dei. stella di. ut igit̃ p̃beret̃ positum est aur dei in caminũ pauptatis et nõ potuit corrũpi. posita est ista margarita in sterquiliniũ vlcerose infirmitatis et non potuit infici. posita est stella in medio temptationis . et non potuit obscurari. Sed extractum modo aurum de camino positum est in celesti thesauro. leuata est margarita de sterqlinio et posita in regali ornamẽto purgata est ista stella ab oĩbꝫ tẽptatõis nebule et in celesti p̃tia nobis refulget in exemplũ qz potuit dicere illud p̃s. xcij. Scõm multitudinẽ dolorũ meor ꝛc. Nã dicit Naum. i. Nõ punit deus bis in idip̃m. afflixi te amplꝰ nõ affligã. Aug. Nõ tibi displiceat pauptas ma. Nihil eĩ p̃t diuitius inueniri vis scire q̃ locuples sit qui celũ emit. Mat. v. Beati pauperes ꝛc . Ij . Subdit. mortuus ẽ aũt et diues nõ vnica sz triplici morte. sz nature culpe et gehenne. et sepulms ẽ i inferno. Sicut eĩm faber sepelit ferrũ in igne. sic hic diues positus ẽ i p̃funditate penarũ. Symõ de cassia. Quid sibi diuitie. q̃d epule p̃sunt. quid purpura. q̃d cõuiuia. quid ferculorũ copia cũ descẽdit ad inferna. melius fuisset carnifex esse q̃ ita vixisse. Sepulms in inferno. Crys. Tanq̃ parrochian? diaboli et hoc ẽm aiam. nã ẽm corpus possibile ẽ ipm honorabile habuisse sepulchrũ. sed q̃d p̃fuit. Gre. et habet. xiij. q. ij. Hic defunctorũ Curatio funeris cõditio sepulture. pompa exequiarũ. magis sunt viuor solacia q̃ subsidia mortuor. qz ẽm Crys. et habet in cano. rl. di. multi. Ioh. locus sanctificat hoĩem sed homo locũ. August. Quos pctã grauia deprimũt hos sacra loca nõ liberãt. sed cũ grauia dimissa sunt tũc prodest mortuis. rõo ut amici. p ipis p̃ces fundãt subdit. eleuãs aũt oculos suos cũ esset in tor mẽtis oculos. i. interioris cognitõis. Sctũs

tho. sup. iiij. di. vlti. Oculos eleuare est cog
noscere Attēde qui hic fuit sup̄ ibi erat infra
erit ibi in tormentis qui hic fuit in delicijs.
vidit abrahā a lōge et lazarū in sinu ei⁹. pri⁹
de ꝓpe nolebat ip̄m videre. Gre. Oculos q̄s
culpa claudit pena aꝑit. et mgr̄ in iiij. di. vlti.
beati vident sp̄ reprobos ad augmentū leticie.
de quo p̄s. lvij. Letabit̄ iustus cū viderit vī
dictā. Idem. cxlix. gl'ia hec est om̄ibꝫ sctis e⁹
Sed reprobi añ diē iudicij bene vidēt bonos
Sap̄. v. Videntes turbabūt̄ timore horribi
li dicētes. hi sunt quos aliqñ habuim⁹ in deri
sum et in sil'itudinē im ꝓperij nos insensati vi
tā illorū estimabamus insaniam. post diem
iudicij v̄o tūc implebit̄ illud Isa. xxvi. Tol
lat̄ impius ne videat gl'am dei. Et post hanc
vitā cognoscemus nō solū quos hic nouim⁹
sed etiā quos nō vidimus. ut patet de diuite
q̄ nouit abrahā ⁊ sinū abrahe. de q̄ Mat. viij
Multi veniēt ab ori. et oc. et recūbent cū abra
ham ysaac et iacob in regno celorū. Ip̄e cla
mās dixit pater abrahā miserere mei. hic cla
mauit in penis. qui pri⁹ clamauit in epul'. Di
cit pater abrahā. vbi insinuat̄ ꝙ fuit iudeus
q̄ vocauit eū p̄rem. nō rōe carnalis ꝓpagatio
nis sed rōe imitatōis ut iudei. Job. viij. vos
ex p̄re dia. estis. si filij abrahe estis opa abrahe
facite miserere mei. ⁊ mitte lazarū ut ītingat ex
tremū digiti sui in aquā. Ecce adhuc volebat
lazarū habere in s̄uū ut sibi p̄staret obsequiū
ut intingat extremū digiti sui in aquā ut refri
ger et linguā meā. N Iste diues fuit
in diuers̄ tormentis s̄m ꝙ fuit in diuers̄ pec
catis. ut impleret̄ in eo illud Sap̄. xi. Per q̄
quis peccat ꝑ hec ⁊ torquet̄. Primo peccauit
in diuitiarū vbertate. ideo punitus cū maxīa
paupertate. ita ꝙ non vinū sed aquā. nō situlā
nec manū plenā. sed guttā petijt aque. s̄z nec
impetrauit. Secūdo peccauit in vestiū varie
tate. ideo ibi punit̄ in penaꝝ diuersitate. Iu
xta illud Apoca. xviij. Quantū glorificauit
se et in delicijs fuit tm̄ date illi tormentū et lu
ctuz. et sic ille hic in purpura. ibi in igne. Ter
cio peccauit in ciboꝝ gulositate. ideo punit⁹
in lingua. i. in aīa ꝓ peccato līgue. Gre. quia
ꝯuiuādo loquacitate peccauerat. ideo attroci
us ꝓ peccato lingue ardebat. et sic adhuc ml'
ti qui in ꝯuiuijs detrahūt. paupes derident.
paupis obliuiscunt̄. Et sic ille ideo clamauit
crucior in hac fla. q̄ crucē xp̄i hic ꝯtēpsit por
tare. Crisost. Hic diues minimū negauit. ideo
ad minimū petendū ꝑuenit. et nō impetrauit
q̄ extremū digiti. i. opus minimū meritoriū
ꝑ aquā intelligit̄ refrigerans dei misc̄dia. Et
dixit illi abraham. Fili recordare q̄ recepisti
bona in vita tua. hoc d. ad augmentū pene. bo
betius. Maximū genus infortunij est fuisse
felicē et nō esse. dicit glo. recordare q̄ tu fui
sti diues. ip̄e mendicus. tu epulatus es. ipse
esurijt. tu habuisti abundantiā. ille defectum
tu purpura vestitus. ip̄e vlceribꝫ plenus. tu ī
plumis. ip̄e in terra iacebat. ideo subdit. ⁊ la
zarus sil'r mala. nūc vero hic cōsolat̄. tu vero
cruciaris. Ip̄e cōsolat̄ ꝓpter pacie meritū. et
ꝓ paupertate accepit regnū. iuxta illd̄ Math.
v. Beati paupes spū. possidebit ꝓ tribulati
one cōsolatōem. tu v̄o cruciaris ꝓpter defec
tū misericordie. gre. Spāliter cruciabatur in
gl'ia lazari quē habebat despectū. Idē. Nō tur
bemur fr̄es si videmus hic malos florere. bo
nos pati. hoc fit iusto dei iudicio qui nullū bo
nū irremuneratū derelinquit. ut figurat̄ gen̄.
xxv. in abrahā qui cūctas possessiones v̄o fi
lio reliquit. filio ancille et filijs cōcubinaꝝ de
dit munera O Nota in om̄ibus que po
stulauit nō fuit exauditus. p̄mo ꝓpter ingrati
tudinē. q̄ hic bona a deo accepat et grates ñ
egit. Gre. Nō est dignus dādis qui nō agit
grates de datis Bern̄. Ingratitudo est vent⁹
vr̄es siccās fontē pietatis. Scd̄o ꝓpter im
misericordiā Jaco. ij. Judiciū sine misericor
dia fiet illi qui nō facit misericordiā. Et luce
vi. Eadē mensura qua mēsi fueritis ⁊c̄. ꝓuer.
xxi. Qui obturat aures suas ad clamorē pau
peꝝ clamabit et ip̄e nō exaudiet̄. Tercio ꝓpt̄
tp̄is p̄teritōez q̄ tp̄us misericordie trāsierat
ij. Corin. vi. Ecce nunc tp̄us acceptabile. p̄s
ci. Tp̄us miserendi eius Ideo ecc̄i. iiij. Fili
obs̄ua tēpus. stulte agit qui querit rosas ī hy
eme. nam et sapiēs mercator emit anteq̄ mo
neta vilescit Apoca. x. Jurauit angelus ꝑ vi
uētē in secula seculorū. q̄ post hoc tp̄us nō e
rit tp̄us. Ideo subdit. relinquēs eū inexaudi
tū d. inter nos et vos chaos magnū firmatū
est. Mgr̄ in. iiij. di. vlti. Chaos inter bonos
et malos est hinc iusticia inde iniq̄tas que nul
latenus sociari valent. adeo sancti dei iusticia
sunt firmati ut nulla cōpassione ad reprobos

trāsire valeāt. nulla ꝑ eis inter frēs fiat inter cessio. ideo subdit. ut hi q̄ volūt hinc transire ad vos scz volūtate naturali. nō possint voluntate deliberata. neqꝫ inde huc trāsmeare. gre. Sicut reprobi a penis ad glam sctōꝝ trāsire volunt et nō pñt. ita iusti in nature bonitate mīam hñt. et mente ꝑ misericordiā volūt ad positos in tormētis ire ut eos liberēt sed non pñt. qꝛ ita sunt vniti iusticie dei ut nulla moueant cōpassione ad dānatos. Sed d. tñ legit de troiano ip̄m redemptū fuisse de īferno ꝑ p̄ces greg. et hoīes dānatos apparuisse. g̃ pñt exire. Rñdet. aliquē esse in inferno intelligit dupliciter Uno mō ꝑ sniam diffinitiuā vltimate sine reditu. et sic nullus p̄t exire. alio mō deputatus ad tp̄us cū reditu. et tunc pñt exire. qꝛ ꝑm legē ꝯmunē omnes mali exibūt in iudicio. sed ante vel post ꝑm ꝯmunem legē nulla erit redemptio. tñ de gratia spēali p̄t deus bene facere alicui. sicut dicit aug. li. xi. super Gen̄. tractās illud Actuū. ij. solutis doloribus inferni.

De eadez dominica Sermo. cv.

Recordare fili. qꝛ recepisti bona īvita tua et lazarus silr mala. Luce. xvi. P Antiqui sapiētes statū mūdi ꝯsiderātes et īueniētes eū nō hr̄e stabilitatē in aliqua sui ꝑte sed ꝙ subiacet motui et mutabilitati. ideo ip̄m sub rota fortune descripserūt in hūc modū. depinxerūt em̄ quattuor hoīes in rota. vnū in ꝑte supiori coronatum. et ridentē. aliū in ꝑte inferiori miserū nudum et egentē. Terciū ex latere vno manibꝫ et pedibꝫ sursum conantē ascēdere. quartū in alio latere capite depsso ⁊ pedibꝫ eleuatis ad ima tendentē. et scripserūt hūc v̄sum. Regno regnani regnabo sum sine regno. Moraliter sic est in mūdo. de q̄ Bohetius de cōso. phie. li. ij. Hunc ludū quotidie ludimꝰ. hac rota mobili orbe v̄sam̄. Sūma infimis infima sūmis mutare gaudemus. Uidemꝰ em̄ ꝙ hi q̄ sunt in ꝑte supiori. i. in ꝓspitate diuitiaꝝ et dñationū rident et non ꝑpēdunt ꝙ sunt in magno piculo. Unde aug. de v̄bis dñi. Mūdus cū arridet magis est piculū q̄ꝫ solaciū. p̄s. xc. Cadent a latere tuo mille. s. in aduersitate et decē milia a dextris tuis. s. ꝓspitatis. Ideo Luce. vi. Ue vobis q̄ hic ridetis. g̃ nō est ꝯfidēdum altitudini ꝓsperitatis. i. Thimo. vi. ꝑcipe diuitibꝫ huius seculi ñ spare in incerto diuitiarū. Et posset eis dici illud Isaie. xxxvi. Ecce cōfidis sup baculū arūdineū cōfractuꝫ. qꝛ dicit venerabil' Beda. Oīs honor mūdanus est quasi fumus qui in modico eleuat et avento dispgit. et implebit in eis illud Job xxi. Tenēt tympanū et citharā et gaudēt ad sonitū organi. ducūt in bonis dies suos et in pūcto ad inferna descēdent. Scdus in inferiori ꝑte fleuit. et sunt paupes in aduersitate ⁊ afflictōe positi nō eleuati in rota fortune q̄ nō debēt tristari. Mat. v. Beati q̄ lugēt ⁊c. Et Jaco. i. Omne gaudiū existimate fratres cū in varias tēptatōes incideritis. qꝛ beatꝰ vir qui suffert tēptatōem. Aug. Gaudeat xp̄ianꝰ in aduersis. qꝛ si iustus est ꝓbatur si peccator est emēdatur. Tercius se ita habꝫ in rota fortune ꝙ nitit ascendere manibus et pedibus sic aliqui in mūdo cupiūt regnare in diuitijs et dñatōibus et dant munera faciūt honorationes plures. contra quos inuehit Eccī. vij. Noli querere ab hoīe ducatū. neqꝫ a rege cathedrā honoris. Quia eccs. viij. dicit. Interdū dñatur homo homī in malū suū. Jō Hebre. v. Nec quisqꝫ assumat sibi honorē sꝫ qui vocat a deo tanqꝫ aaron. tales dicūt regnabo o fatuitas. Aug. Quāto quis in loco supiori tanto in piculo maiori Eccī. iij. Qui amat piculum in illo pibit. Gre. De q̄to gradus altior de tanto casus ꝓfundior. Ideo Bern̄. Quem sequimī miseri quē sequimini. nōne ille est mons in quē ascendit angelus et factꝰ est diabolus. Nā dicit ꝓuer. x. Qui ambulat simpliciter ambulat ꝯfidenter. Quartus capite depsso et pedibꝫ eleuatis deorsum tendebat. sic aliqui sunt in mūdo qui fuerūt magni in diuitijs honoribꝫ et dñatōibꝫ. et hūiliant in hoc mūdo et deponunt. Unde hiero. Letamur ad ascensum timeamus lapsum. nō em̄ est tanti gaudij excelsa tenuisse quāti meroris de excelsis cecidisse. Ideo bohetius. li. ij. ꝓsa. ix. In omni aduersitate fortune infelicissimū genus infortunij est fuisse felicē et nō esse. qualis fuit diues cui dictū est recordare fili. Q In verbis p̄missis duo innuūt Primo ꝓspitas diuitis que eū duxit ī malū

ibi recordare fili qꝛ ꝛc̄. Scd̄o subiūgit̄ aduer
sitas pauꝑis que illū ꝑduxit ad gloriā. ibi. et
lazarus sil̄r mala. De primo dicit. recordare
fili. Fuerūt aliqui insensati ut possent eo libe
rius peccare negauerūt vitā post hāc vitam
dicētes illud Eccs. iij. Unus est interitus ho
minū et iumentoꝝ et equa vtriusq; ꝯditio. si
cut moriūt̄ hō sic et illa moriunt̄. et nihil habꝫ
homo iumento amplius. nō ponētes dr̄am in
ter aīam rōnalem et sensualē aīalium. et ideo
xp̄us illū errorē voluit cōuincere dicens. iaꝫ
mortuo diuite in corpe aīam in inferno fuisse
vbi cruciat̄. et aīam pauꝑis lazari ī refrigerio
vbi cōsolat̄. Nā sicut hereditas patris carna
lis ꝑuenit ad filios carnales. sic spūalis ad fi
lios spūales. quales nos spūales esse debem⁹
i. Job. iij. Charissimi nūc filij dei sumus. ps̄
lxxxi. Ego dixi dij estis et filij excelsi oēs. glo
sa. qꝛ omib̄ celestia ꝓmisit Ro. viij. Si aūt
filij et heredes. heredes quidē dei. coheredes
aūt xp̄i. Sed si filius carnalis peccat in patrē
s̄m iura priuat̄ hereditate paterna. ita filius
spūalis peccās ꝯtra deū priuat̄ hereditate pa
terna et gloria eterna. hic aūt diues filius dei
fuit creatōe. qꝛ eum sicut et alios ad imaginē
suā formauit. in hoc mundo ut pater filiū gu
bernauit. ideo eum merito filiū appellauit. di
cēs fili. Sed quia in deū p̄rem peccauit here
ditatē p̄rnā amisit. ideo dixit ei. recordare qꝛ
recepisti bona ꝛc̄. R. Reuera triplicia
bona recepit in vita sua Primo ratōnalia. qꝛ
homo rōnalis. o magnū bonū q̄ eum creauit
ad imaginē suā. Bern̄. O hō cogita qualem
te fecit deus s̄m corpus egregiā creaturā. s̄m
aīam ad imaginē suā eterne claritatis capacē
sed heu hoc diues nō ꝑpendit. de q̄ ps̄. xlviij.
Homo cū in honore esset nō intellexit Sen̄.
Peius est bestialiter viuere q̄ꝫ bestiā esse. ta
lis fuit ille abutēs rōe. O quot sunt hodie ta
les. de quib̄ ps̄. xxxij. Noluit intelligere vt
bene ageret. melius esset talib̄ rōe carere tūc
nō imputaret̄ eis. ut habet̄ in cano. xv. q. i.
§. q̄ aūt. Ea que alienata mente fiūt nō sunt
imputāda. sed ecōuerso de bene et clare intel
ligētibus dicit aug. in soliloquio. Infelices
sunt qui sciūt q̄d faciūt. nā aꝑtis oculis ad in
fernū descendūt. Scd̄o recepit bona honora
bilia. qꝛ quidā. i. singularis hō et dn̄s fuit fa
mosus honoratus a mundo. sub cuius dn̄io

fuerūt plures s̄ui et ancille. et de hoc ingratus
fuit deo. nō ꝑpendēs illud Gre. Cū crescunt
dona crescūt rōes donorū. et tāto hūilior v
nusquisq; debet esse ad s̄uiendū deo et ꝓmp
tior q̄ꝫtum ex munere fit obligatior. Luce. xij
Cui multū datū est multum queret̄ ab eo. sꝫ
ille nō p̄stitit deo honorē ꝑ honore sibi colla
to. ideo obticet̄ nomē eius. qꝛ dn̄s dixit ma
thei. x. Qui negauerit me corā hoib̄ negabo
et ego eū corā patre meo. Tercio recepit bo
na desiderabilia que ab om̄ib̄ cōmuniter de
siderāt̄. s. diuitias. phūs. Appetitus diuitiaꝝ
crescit in infinitū. Sed deus fecit eū diuitez.
cū quibus potuisset acq̄rere salutē. ut d. am
bro. Sicut diuitie sunt impedimēta reprobis
sic bonis sunt adiuuamēta v̄tutis. S.
Sed ip̄e abusus fuit quadrupliciter. Prīo
qꝛ nimiā ꝯfidentiā in eis posuit ꝯ dictū sapiē
tis. ꝓuer. xi. Qui ꝯfidit in diuitijs suis cor
ruet. et ps̄. lxi. Diuitie si affluāt nolite cor ap
ponere. nō dicit nō habere sed cor nō appone
re. i. nō nimiū diligere. Eccs. v. Qui amat
diuitias fructū nō capiet ex eis sed damnum
Eccī. viij. Multos ꝑdidit aurū et argentum
Scd̄o abusus fuit. qꝛ inutiliter ꝯsumpsit in
suꝑbia. qꝛ induebat̄ purpura et bisso. Ideo
Crisꝰ. Ille nō fuit culpabilis. qꝛ diuitias ha
buit. sed qꝛ abusus fuit ad voluptatē. nō ad
necessitatē. qꝛ induebat̄ purpura ꝛc̄. Vide in
p̄cedenti s̄mone. Aug. Nō affectetis placere
vestib̄ sed morib̄. Tercio abusus fuit. qꝛ ni
mis crapulose vixit. Unde dicit. epulabatur
q̄tidie splendide. Symō de cassia. Sicut lo
cus furādi facit furē nō p̄cogitantē. sic hūane
diuitie voracitatē. sic ille. nam quotidie splēdi
de ꝯmedebat. quod ꝓhibet apl̄us Ro. xiij. n̄
in ꝯmesatōibus ꝛc̄. Ecce recepit bona delecta
bilia et abusus ē. Ideo d̄r. xiiij. q. iiij. Quid
dicā. male possidet q̄ male vtit̄. sicut ille Lu.
xij. Aia mea epulare ꝛc̄. et sic iste hic. Quar
to abusus fuit qꝛ pauꝑi nō distribuit. Crisꝰ.
Omnia que nobis deus dat. ꝑ nos alij s dat
ut de eo q̄d accepimus alijs ꝑtē tribuamus.
qꝛ dispensatores diuitiarū sumus nō dn̄i
T. Dixi secundo subiūgit̄ aduersitas pau
peris que eū ꝑduxit ad gloriā. ibi. et lazarus
similiter mala. Reuera mala. qꝛ erat q̄dā mē
dicus. Unde nota. septē sunt genera pauꝑm
quoꝝ quattuor damnant̄. et tria saluantur.

Primi pauperes qui damnant sunt impatientes q murmurāt ꝺ deū in sua paupertate dicentes. quare ego tā paup sum. deus oblitus est mei. tales stulte faciūt. nā quid nbi deus tenemur aut qd hz a te. plus. n. nbi dat q̄z dign⁹ es vel vnq̄z meruisti. qz dicit aug. Peccatoz nō est dignus pane quo vescit. vide igit quid tibi dedit. ip̄e creauit te. p̄s. xcix. Ip̄e fecit nos ꝛc̄. Ip̄e redemit te Apoca. v. Redemisti nos deo in sanguine tuo. Ip̄e dedit tibi corp⁹ ꝛ animā grām. i. Coz. iiij. qd habes qd nō accepisti. et de bis omnibus bonis nūq̄z ve regratiamis es deo. nec vaciter ꝯgnouisti te talia a deo accepisse Ro. i. Qui cū ꝯgnouissent deū nō sicut deū glorificauerūt aut grās egerunt De quibꝫ Gre. Nō est dignus dādis qui nō agit grās de datis. qd ergo ꝺ deū murmuras Sap̄. i. Custodite vos a murmuratōe que nihil ꝓdest sed nocet. qz dānat Gre. Neo murmurās regnū dei accipit. Ideo. i. Coz. x. neq̄z murmuraueritis sicut qdā eoꝝ murmuraverūt et pierūt ab exterminatore. i. angelo qui eos extra terminos terre ꝓcussit q̄s terra absorbuit ut datban et abirō. et cbore. Nūeri. xvi. Secūdi pauperes qui damnāt sunt qui in paupertate viuūt et illa parua bona que bñt lucrant iniuste. sicut qui furāt gramina segetes ꝛc̄. Quia dicit sanc. Tho. ū. ij. In talibꝫ minimis si quis habet aīm furādi et ꝓmo nocendi est ꝓcess̄ mortale. Luce. xvi. Qui i mo dico iniquus est et in maiori iniqu⁹ ē. Quia dr. xiiij. q. vi. Fur. nō furtū sed mens furātis attendit. Itē qui emūt vel vendunt et decipiunt ꝓximos mentiēdo iurādo. cuā in paruis rebus grauiter peccāt. Silr qui in diebꝫ festiuis mercācias exercēt et abstinēt se a missa ꝛ dei ꝯuinio. Itē meretrices totiēs se dyabolo vendūt quotiēs actū luxurie exercēt et peccāt mortaliter. et tā sunt pauꝑes. Itē opatores qz opa sua fraudulēter faciūt. Silr artifices. i. Thes. iiij. Nemo circūueniat fratrē in negocio. qz dicit aug. Ꝓcess̄ nō dimittit ꝛc̄. Terci pauꝑes sunt supbi q̄ inuident diuitibꝫ de bonis a deo eis collatis. De q̄bus Cassio. supꝑs. Si supbiat paup nō est dei pauper et si locuples būilitatē habet nō est seculi diues. Voluntates enī taliū sunt inspiciēde et nō nomina. Nā paup supbus multū est repbensibilis. qz nō habet occasionē supbie sicut diues

Sed diues q̄ est būilis multū est laudabilis Et talis paup bz duplex damnū. hic habet pauptatē et in futuro dānatōez eternā ꝓpter supbiā et inuidiam que sunt pcā dyabolica Sap̄. ij. Inuidia dyaboli mors intrauit in orbē terrarū. et sunt filij mortis eterne. i. Joh. iij. Qui nō diligit manet in morte. Hylaris enī expedit q̄ hic sunt pauꝑes. Idcirco facē necessitate vtutem et sustine pauptatē tuam patiēter. Eccl. ij. In dolore sustine in būilitate tua paciam habe. qm̄ in igne ꝓbat aurū ꝛ argentū. homies vero receptibiles in camino būiliatōis. Dicit nāq̄z gre. in dyalogo. pauꝑtas bonis mētibꝫ est humilitatis custos. Quarti pauꝑes qui damnant sunt illi q̄ dū vidēt diuites alios exercere vsura ludere vel in vestibꝫ supbire vel gulose viuere ipi etiam libēter vellēt sic vivere si bēnt pecuniā. et q̄ sic optāt pecūias peccāt mortaliter. qz ad malū finem et vsum. i. Thimo. vi. Qui volunt diuites fieri incidūt in tēptatōes et in laqueos diaboli. Dicit enī Anf. in li. de similitudinibꝫ. Sicut bona volūtas est ozigo vtutis sic mala ozigo vicij et crimis. ꝛ tales peccāt ꝺ nonū ꝓceptū. s. nō concupisces. Aliqui sunt q̄ licet nō furant tñ dimittūt furtū solum ꝓpter pnā. illi ꝓpter malā voluntatē damnant. et tales sunt miseri et infelices hic et i futuro pauꝑes. qz sine grā. Bern. est pauptas pniciosa carere dei grā. ¶ Quinti pauꝑes sunt q̄ saluant qui elemosinā recipiūt et paupta tē libēter sustinēt. ꝛ libēter essent diuites si esset volūtas dei. sed ꝓtra volūtatē dei et iusticiam nollēt bre quascūq̄z diuitias. sed potius vellēt sustinere pauptatē lazari qui micas panis bre nō potuit. q̄z quicq̄z ꝓtra deū habere. De talibꝫ dicit aug. Nō tibi displiceat pauptas tua. nihil enī diuitius pt inueniri vis scire q̄z locuples sit qui celū emit. Et tales tenē mur fideliter orare ꝓ illis a quibꝫ elyam accipiunt et q̄ ꝓ eis laborant et de suis laboribꝫ administrāt. Nā si tales pauꝑes ꝓ se laborare nō pñt tunc frequēter orare dēbēt. r. q. i. qz. Quia sacerdotes ꝓ omnibꝫ orare debēt a quibꝫ elemosinā accepunt sic et seculares. Exemplum de quodā paupe q̄ vestē accepit a pegrino. ꝛ oblitus est orare ꝓ eo. postea ipa veste est exutus et grauiter punitus. Serū pauꝑes sunt qui saluant qui se nutriūt de suis fidelibꝫ la

boribus. et illi dicunt beati p ps. cxxvij. Labores manuū tuarū ꝛc. ut opariij qui artificij sui opa nō falsificāt. et bonā intentōem in labore habēt. De quibus Sap. iij. Bonorū laborū gloriosus est fructus. X. Sed d. qualis debet esse intētio. Rñdet prima ut iuste habeāt vnde viuāt. et ne necesse habeant furari vel rapinā facere vel vsurā ꝛc. et iō bonum est addiscere artificiū cuilibet. nam octauianus impator noluit filiā suā esse sine arte laborādi. sz heu iā aliqui diuites verecūdant q eorum filij deberent studere aliqd artificiū pmittētes eos ociari. nō ppendētes illd iob v. Hō nascit ad laborē et auis ad volatum. et ij. Thes. iij. Si quis nō vult opari nec manducet. Et ade dictū est Gen. iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Scda intentione caro habeat occasionē peccādi. Sen. Ociū est sentina viciorū. Eccī. xxxiij. Multā maliciā docuit ociositas. legit in vitaspatrū. laborās habet vnū diabolū temptatorē sz ociosus mille. Ideo Ephe. iiij. Nolite locū dare diabolo qd facit ociosus. vñ sicut in aqua tepida residēt musce. et in aqua stāte crescūt vermes. sic in anīa ociosa generāt multa mala. Ideo hier. hortat. Sp aliqd opis facito ne te diabolus inueniat ociosū. Tercia intētio ut habeat vñ subueniat necitatē patienti. vnde cū omes laborare nō pñt ppter infirmitatē aut seniū vel aliā causam si deus tibi ꝯtulit fortitudinē corpis labora ut paupi subuenias. et illa elemosina multū placet deo si ē sine pctō mortali. ad ro. viij. Scim⁹ qm di. dū oīa cooperant in bonū. Septimi paupes sūt qui nō solū saluant. sed et magnā glam habebūt in celo. et hi sunt q omia voluntarie ppter deū relinquūt dicētes cū beato petro Math. xix. Ecce nos reliqmus oīa ꝛc. Bern. Felix pauptas oīm volūtarie relinquētiū. et illi pauperes sunt optimi. Hugo. Bonū est sua pauperibus erogare sed melius est oībꝫ renūciare. et xpm imitari. Bern. Volo te esse amicum pauperum. magis tñ xpi imitatorē. Iste ē gradus proficientiū. ille pfectorū. Mathei. xix. Si vis pfectus esse vēde oīa que hēs et da pauperibus. et s. m. et h. the. in celo. ad quod nos pducat ꝛc.

De eadez dominica

Sermo. cvi

Homo quidā erat diues qui induebat purpura et bisso. et legit vbi supra. Y. Mistice homo iste ē cristus. Et dicit qdā ppter status excellētiam. qz in omnibus qui sunt fuerūt et erūt nō habebat silez. et h ppter quiqz causas. Prio ppter pctī immunitatē Isaie. liij. ꝛ. i. petri. ij. peccatū nō fecit. Sed alij omnes declinauerūt. ps. xiij. et. lij. omnes declinauerūt. et alibi. cxv. oīs hō mēdax. Scdo ppter cōiunctā diuinitatē. Joh. i. Verbū caro factū est. Tercio ppter gre vbertatē. Eccī. xxiiij. In me oīs gra vie et veritatis. Quarto ppter singularē ꝯceptibilitatē et natiuitatē Isa. vij. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū Isaie. liij. Generationē eius qs enarrabit. s. in terris sine pre. in celis sine matre. Quinto ppter singularē ptātē. Mat. vl. Data est mihi oīs ptās in celo et in terra. Iste hō erat diues qz oīa que sūt fuerūt aut erūt sua erant. ad Coloceñ. ij. In ipo inhabitat oīs plenitudo diuitatis corpaliter. Hic ergo singularis hō ut supmā et pfectā diuitiarū copiā thezaurisaret induebatur purpura passiōis et bisso inocētie. et epulabatur qtidie splēdide portās cumulū supme actionis meritorie. Idcirco iste dñs diues ihūs xpus aliqñ in scripturis dat in exēplū caritatis. Joh. xv. Hoc ē pceptū meū ut diligatis inuicē. Aliqñ in exēplū hūilitatis. Math. xi. Discite a me qz mitis sum ꝛ humilis corde. Aliqñ in exēplū pauptatis. Mat. viij. filius hoīs nō hz vbi caput ꝛc. aliqñ in exemplū misericordie et pietatis. Luce. vi. Estote misericordes. Et sic hic mistice se poit in exempluz in diuitiarū cumulatōe. Judicū. vij. Qd me videritis facere h omes facite. i. diuitias spūales sicut me videtis facere ꝯportate. i. Joh. ij. Qui dicit se ī xpo manere dz sicut ille ambulauit ꝛ ipe ambulare. Bern. vtinā fratres essem⁹ cupidi gre spūalis quēadmodū tpalis pecunie sunt pctōres. magna em ꝯfusio q illi desiderāt pniciosa pl⁹ qz nos vtilia fructuosa Et de tpalibus diuitijs dicit Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū afferet. De spūalibꝫ vero dicit ps. cxxvi. Cū dederit dilectis suis somnū ecce hereditas ꝛc. Ideo greg. in ome. Veras diuitias amate. Z. Unde

quattuor sunt diuitie nobis possibiles in scri
ptura ꝓposite quas qui cõsequit̃ ꝟaciter est
in deo diues. Prime diuitie sunt pure ꝯscie
Eccl̃i .xiij. Bona est substãtia cui nõ est pec/
catũ ĩ cõsciẽtia. Et hee diuitie acquirũt̃ ꝑ pe
nitentiã. Berñ. Ascendat hõ tribunal sue m̃
tis ut audiat cãm p̃terite vite sue. sedeat ratõ
iudicãs. stet cõscia accusans. assit memoria te
stificãs. et quidq̃d rõni tãq̃ iudici p̃ntatũ fue
rit annihilet̃. et tãdiu hoc agẽtes donec spũs
q̃escat a laboribꝰ. et dicat̃ spũaliter nobis ut
marie magdalene. dimissa sunt ei pctã. vade
in pace. et sic in his diuitijs homo habꝫ pacẽ
ꝓuer. xxi. Thesaurus desiderabilis et oleũ in
habitaculo iusti. ꝓuer. x. Substãtia diuitis
vrbs fortitudinis eius. Scd̃m genus diuiti
arũ spũaliũ cõsistit in cumulo meritoꝝ. igitur
his diuitijs magnũ cumulũ ꝯptare debemꝰ.
opa nr̃a agere debemus triplici exercicio. ⁊ i/
stas diuitias frequẽter q̃rere. Primo debemꝰ
opari freq̃nter ut sint multa Eccl̃s. ix. Quod
cũq̃ facere põt manus tua instãter opare. et
ita instanter ut dicit̃ Eccl̃s. xi. Mane semina
semẽ tuũ et vespe ne cesset manus tua. Ber.
Nullũ vnq̃ ꝟuũ dei inueniat nec dies nec ho
ra nisi in exercicij labore vel ꝓficiendi studio.
vel experiendi dulcedine aut fruẽdi gaudio.
Scd̃o debemus opa nr̃a facere sapiẽter ne a
liq̃d rep̃hensibile aut fedũ in bonis opibꝰ infi
scemus. Leuitici. xix. Agꝝ tuũ nõ seres diuer
so semine. Eccl̃i. xxxiiij. Vnus edificãs ⁊ vnꝰ
destruẽs. quid ꝓdest illis nisi labor. vnꝰ orãs
et vnus maledicẽs cuius vocẽ exaudiet deꝰ.
Eccl̃s. ix. Qui in vno peccauerit multa bona
ꝑdet. Jaco. ij. Quicũq̃ totã legem seruaue
rit offendat aũt in vno factus est omniũ reus
i. Corin. v. Modicũ fermentũ totã massam
corrũpit. Tercio faciamꝰ opa nr̃a diligenter
et erũt nobilia. dñt enim opa nr̃a fieri et ꝓce
dere ex nobili subiecto affectu et obiecto. pri
mo subiecto. i. radice. A. Sunt em̃ tres
radices ex q̃bus agimus bonũ. res aĩa et cor
pus. ex rebꝰ bonũ agimus elemosinã largien
do. ex corpe ip̃m ꝟuitio dei ꝯstrigendo. ex aĩa
deũ ꝯtemplãdo. Berñ. Nullũ nobilius ẽ ex
erciciũ hoĩm q̃ quod fit in illo q̃d est melius
i. in aĩa. ⁊ sic liquet ꝙ cõtẽplatio que surgit ex
aĩa melior est q̃ actio. Scd̃o ex nobili affectu
s. deuotõe et caritate. i. Cor. xvi. Om̃ia opa
vr̃a in caritate fiãt. Tercio ex nobili obiecto.
Sũt em̃ opa nr̃a varia. aliqua peccata dimit
tũt. aliqua hoĩes instruũt. aliqua elemosinas
p̃bẽt. Sed optima sunt que in deũ libere ordi
nãt̃. i. Cor. x. Oĩa in glaꝫ dei facite. de talibꝰ
dicit̃ illud ꝓuer. x. Egestatẽ opata est manꝰ
remissa. manꝰ aũt fortiũ diuitias parat. Ter/
ciũ genus diuitiarũ spũaliũ cõsistit in ꝟtutũ
opulentia. in quibꝰ erimus tãto ditiores q̃
to ꝟtutes ꝯportabimus meliores. Gre. Ve
re diuitie nõ opes sed ꝟtutes sunt. B.
Que aũt virtutes efficiũt nos ditiores. dic̃
Berñ. Hũilitas hoĩem deo subijcit. iusticia
deducit. obediẽtia cõducit. patiẽtia ꝓducit. ꝑ
seuerãtia introducit. puritas cõiungit. caritas
vnit. Et sic charitas qꝛ vnit nobilior inuenit̃
et sic ꝯsequẽs est ꝙ eadẽ virtus faciat nos p̃
ceteris ditiores. Sicut em̃ aurũ omne metal
lũ nobilitat. sic charitas om̃e opus Apoca. iij
Suadeo tibi emere a me aurũ ignitũ ꝓbatũ
ut locuples fias. et sic charitas facit nos diti
ores. qꝛ includit om̃es ꝟtutes. phũs. Qui
hꝫ vnã ꝟtutem habet omnes. Etiã charitas
oĩa sustinet aduersa. et sic est pacĩa. cũ bene fa
cit odiẽtibus est benignitas. cũ nõ extollit̃ ẽ
hũilitas. cũ obtꝑat supioribꝰ est obedientia.
cũ execrat̃ carnis feditatẽ est castitas. cũ diui
tias abijcit est pauꝑtas. et sic de singul̃. Eccl̃i
xliiij. Laudemꝰ ⁊c. sequit̃ Homĩes diuites
in ꝟtute. pulchritudinis studiũ habentes.
Quartũ genus diuitiarũ spũaliũ ꝯsistit ĩ dei
p̃ntia. quo solo habito om̃ia bona possident̃
plenissime. ut possemus dicere illud Thob.
x. Oĩa simul in te vno hñtes te nõ debuimꝰ
dimittere a nobis. Aug. Qui deũ hꝫ oĩa hꝫ.
qui deo caret nihil hꝫ. ita deus p̃t dicere no/
bis illud Geñ. xxx. Modicũ habuisti anteq̃
venirẽ ad te. et nũc diues effectus es. Quã/
do aũt iste diuitie acquirũt̃ patet ꝑ hoc ꝙ deꝰ
vnitus aĩe omnes diuitias ei cõicat quas ex
ꝑte diuinitatis ab eterno habuit. et quas ex
hũanitate in tpe acquisiuit. nã ex ꝑte diuini/
tatis ꝑticipat aĩa patris potẽtiã. ut sit potens
a filio sapiam a spũ sctõ clemẽtiã. Johan. xv
ij. Omnia mea tua sunt et tua mea. Cantico
rũ ij. Dilectus meus mihi. et ego illi.

Dominica secũda

post trinitatis.

Sermo.cvij

Homo quidā fecit cenā magnam et vocauit multos. Luce.xiiij.

E. Dicit Cōstātinus. Qui nimis se exercitāt in labore corpali p nimiā caloris intensiōez humores nimis cōsumentē se destruūt et ꝯsumūt. et ob hoc canes venatici solū viuūt ad.x.annos. domestici ad.xiiij.ut dicit aristo. In nimiū vero q̄escē tibꝰ causa est ꝯtria. qꝛ in ipis est magna et immoderata humiditas supflua disponēs ad putrefactōem. Mistice. sic qui se nimis occupāt corpalibus et tpalibus ꝯsumūt in se hūores deuotōis p calorē et dilectōem inordinatam quā ad ea hñt. d quibꝰ ps.lvij. Supcecidit ignis et nō viderūt solē. Glosa. ignis supcecidit inordinati amoris tpaliū. et nō viderūt solē. i. vitā eternā ꝓpter defectū deuotōis. et sic corrūpunt̄ et damnant̄. i. Cor.vi. Nolite errare ꝛc. et sequit̄. neq; fures neq; auari nec ebriosi nec maledici nec raptores regnuz dei possidebunt. sic q̄ nimis q̄escūt sequētes carnales delectatōes et voluptates ꝓpter carnales hūores putrescūt in aīa et intereūt p eternā damnatōem. ideo Ro.viij. Qui autez in carne sunt. i. carnalibꝰ desiderijs deo placere nō pñt. quoꝝ damnatio oñdit̄ in pabola pñtis euāgelij. vbi dicit̄. homo quidā fecit ꝛc.

D. In summa euāgelij tria innuunt̄. primo magnifici cōuiuij p̄patio. ibi. homo q̄dā. Scdo inuitatoꝝ iniqua excusatio. Tercio excusantiū digna reprobatio. ibi. nemo virorū. De primo dicit. in illo tpe. s. cū xp̄s inuitatus fuit a principe phariseorū vbi sanās idropicū docuit eū cū facis cōuiuiū voca paupes illi nō hñt tibi retribuere. sed retribuet̄ tibi ī regno celorū. Tūc dixit vnus. Btūs q̄ manducabit panē in regno dei. Tūc dixit pabolā istā. homo q̄dā Cirillus. i. deus pr̄ q̄ dicit̄ hō ꝓpter benignitatē. vel etiā p̄t intelligi filiꝰ ꝓpter susceptā hūanitatē. de qua loquit̄ Richar. Cū audio deū hoīez factū quasi de graui somno ad spez salutis euigilo. quasi ꝯfortatus vires resumo. quasi reuocatꝰ ad me redeo quasi viuificato calore calesco. et gr̄as deo meo ago. Et merito qꝛ s̄m aug. in s̄mōe de natiui. Qui me in principio p maiestatez creauit in humanitatis carne venit et saluauit. descēdit deus ut homo ascēderet. fecit se hoībꝰ participem ut hoīem faceret deo ꝯsortē. factus ē deꝰ homo ut hō fieret deus. nō natura sed gr̄a. hec ille. Et dr̄ hō quidā discretiue ꝓpter singularē ꝯceptū et natiuitatē. qꝛ ip̄e solus ē hō ꝯceptus de spūsctō. natus ex maria virgine. Secundo dr̄ quidā ꝓpter singularē immunitatē qꝛ sine peccato originali et actuali. i. petri.ij. Peccatū nō fecit. ps.xiij. et.lij. Omēs declinauerūt vsq; ad vnū. Tercio dr̄ quidā ꝓpter singularē dignitatē rōe vniōis diuinitatis cū hūanitate. Joh.i. Verbū caro factū est. Athanasius. Perfectus deus pfectus homo.

E. Vñ duplicē cenā fecit xp̄us. vicz cenā gratie et glorie. Primo cenā spūalis gratie. Apoca.iij. Ego sto ad ostiū et pulso si q̄s audierit vocē meaz et apuerit mihi ianuā intrabo ad illū et cenabo cū illo. i. gr̄e mee participē faciā. Quia dr̄ Joh.i. Gratia ꝛ vitas p ihm̄ xp̄m facta est. Et dicit̄ cena. qꝛ in vltima etate mūdi pata. nō añ legē. nō in lege. i. Cor.x. Nos sumus in quos fines seculorū d̄uenerūt. Et dr̄ cena magna ꝓpter dignitatez et p̄ciositatē cibi. De q̄ Joh.vi. Caro mea vere est cibus. Etiā dr̄ cena magna rōe charitatis magne De qua ps.lxviij. Zelus domꝰ tue ꝯmedit me. et Joh.xv. Maiorē hac dilectōem nemo hz. Bern̄. Puto q̄ oēs angeli suis intelligētijs nō pñt cape vehemētiā caritatis. Ad hāc cenā gratie itur p viā charitatis. Aug. Charitas est via dei ad hoīes et hominū ad deum. Scda est cena glorie. de qua Apoca.xix. Beati q̄ ad cenā nuptiaꝝ agni vocati sunt. Et dr̄ cena ꝓpter cene ꝓprietatem. Primo qꝛ sicut post laborē cena recipitur. sic beatitudo gl̄e. ps.ciij. Exibit hō ad opꝰ suū. et ad opatōz suā vsq; ad vesperꝝ. tūc dabit̄ cena et merces. Math.xx. Cū sero factum essz ꝛc. voca oparios ꝛc. Isaie.liij. ꝓ eo q̄ laborauerit aīa eius videbit et saturabit̄. Scdo dr̄ cena ideo qꝛ post cenā non redit̄ ad laborem sed ad requiē. et sic erit in gloria. Apoca.xiiij Amodo dicit spūs ut req̄escāt a laboribus suis. et Isa.lviij. Requiē tibi dabit dñs deus tuus sp. Tercio qꝛ ad cenā solū inuitāt̄ boni amici et singulares et nō alieni. ut figurat̄ genesis.xliij. Joseph cenauit cū fratribꝰ exclus

egiptijs. et sic xp̃us cū electis exclusis pecca toribus Joelis.iij. Et erit ibrl'm sancta ꝛa liem nō trāsibūt p eā amplius. Mat.vij. Nō omnis qui dicit mihi dñe dñe ꝛc. et tales sūt ami ci dei. Matb. xij. Quicūq; fecerit volūtatē patris mei qui in celis est ipe meus frater so/ ror et mater est. ✠ F- Item dicit cena ma gna. primo ꝓpter ꝓuinarū pluralitatē. Mat. viij. Multi veniēt ab oriēte et occidente ꝛc. Reuera multi Apoca. vij. Vidi turbā mag nā quā dinūerare nēo poterat. Scdo dicit magna ꝓpter ministrāciū nobilitatē. qz ange lorū ut figurat̃ hester. i. Rex ꝓposuerat singu lis mēsis ministros ex suis principib. i. ange lis. ad hebre. i. Omnes sunt admistratorij spūs. Tercio ꝓpter ferculoꝝ dignitatē. Pri mū ferculum est clara visio diuinitatis. i. Jo han. iij. Videbimus eū sicuti est. Est enim generale puerbiū. melius ferculū boni bospi tis est iocūda facies eius. Sic deus pī ꝓ pri mo ferculo exhibet iocūdissimā faciē in quo erit salus nr̃a. ps. lxxix. Oñde nobis faciē tu am ꝛ sal. e. Hoc ferculo cibant nūc angeli in celo. Mat. xviij. Angeli eorū sp videt faciē patris ꝛc. Aug. Visio dei est tota merces. et sic nūc sancti in celo refician̄t. Unde aug. vi. de ciui. dei. Sicut sācti nūc vidēt deū sic nos visuri sumus eū. hoc erit tāi saporis qꝫ dicit ps. lxxxiij. Melior est dies vna in atrijs tuis supꝫ milia Ubi aug. Tāta est iocūditas vite eterne in clara dei visiōe. ut si etiā nō liceret i ea āpli? manere cū vnius diei mora. ꝓt ꝝ in numerabiles anni deliciarū huius vite cōtē nerent. Quia fm Bern̄. Illud solū est verꝫ gaudiū quod nō de creatura sz ō creatore ꝓci pit. in ꝓpatōe illius omnis iocūditas meror ois suauitas doloꝝ. omnis dulcedo acerbitaꝫ ois decor horribilitas? Scdm ferculū erit vi sio humanitatis. Joh. xvi. Videbitis me et gaudebit cor vr̃m. Videbimus em illā būa nitatē p quā dignificati sumus in natura. cō/ solati et redempti in gr̃a. videbim? eius clari tatē. de qua letificatus est petrus. Mat. xvij. Bonū est nos hic esse. Terciuz ferculū visio vnionis hūanitatis et diuitatis. Bern̄. Ple nū erit omni dulcedine videre boiem et bo/ minis cōditorē. Figurat̃ numeri. xiij. Fruct? terre ꝓmissiōis erāt triplices. ficus. vue. ma lagranata. De quib fructib ps. cij. Reple/ bit i bonis desideriū tuū. ut impleatur illud Job. x. Ingredient̃ et egredient̃ et pascua inueniēt. ingrediēt in diuinitatē. et egrediēt in hūanitatē. ✠ G- Quarto dicit cena ma gna ꝓpter copiositatē ferculoꝝ. De qbꝫ ter. Fercula celestis cōuiuij sunt tā magna qꝫ non pñt mēsurari. tā lōga qꝫ nō pñt terminari. taz pñt mēsurari. tā lōga qꝫ nō pñt terminari. taz multa qꝫ nō pñt numerari. tā ꝓciosa qꝫ ñ pñt estimari. Ideo aug. Fide nō attingit̃. spe nō capit̃. charitate nō cōprehendit̃. delideria trāi gredit̃. acquiri pōt. estimari nō pt. i. Cori. ij. Quod oculus nō vidit ꝛc. Ibi gaudebunt supꝫ se de dei visiōe. infra se de inferni evasiōe intra se de corpis et aie glorificatōe. circa se ō boim et angeloꝝ associatōe. ut impleat illud Thob. x. Oia simul in te vno hñtes. ꝛ aug. de ciui. dei. ca. vlo. O qꝫta ē illa felicitas vbi nullū latebit bonū nullū aderit malū. Quito dicit cena magna ꝓpter pfectā sanctatē. De qua ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gla ma. ibi satiabit intellectus. Bern̄. Ibi mgēm se/ mel vidisse oīa didicisse est. Ibi implebit illud Hiere. xxxi. Nō docebit vltra vir ꝓxim et vir frēm suū dicēs. Cognosce dñm. oīes em ꝓgnoscēt me a mīmo vsqꝫ ad maximum. Aug. de ci. dei. li. xxij. ibi esse nūm nō habebit defectōem. nosse nūm nō habebit errorē. ibi e rit sufficiētia sine omni indigētia. iō Bolzn? Brūndo est status oīm bonoꝝ aggregatōne ꝓfectus. qz dicit mgr̃ in. iij. di. xlix. Beatus est q̄ habet oīa q̄ vult et nihil mali vult. nam q̄q̄d amabit̃ aderit. nec deliderabit̃ qō nō erit. et sic erit pfecta lacietas. Sexto de cena magna ꝓpter duratōis eternitatē. ps. lv. de lectatōes in dextera ma vsqꝫ in finē. i. in etnū Isaie. lxv. Gaudebitis et exultabitis vsqꝫ i sempiternū. Aug. O bō exarde se in amore et deliderio vite eterne. ibi actio nō opasa. re quies sine deli dia. laus sine fastidio. sine de fectu vita. ibi nulla deficiēa sed ois supefluā entia. Figurat̃ ꝓ cōuiuiū assueri qō durauit ꝓ septē dies qbꝫ omnia numerant̃ fm eterni tatē. Sap̃. v. Justi imꝑpetuū viuēt. ✠ Ad hoc cōuiuiū vocauit multos. Matbei. xi. Uenite ad me oēs. Bre. Multos vocauit sz pauci venerūt. qz male viuēdo cōtradicunt O qꝫ multis modis nos vocauit. Primo v ce diuina. vox em diuina est inspiratio intra. Aug. Locutio ē occulta inspiratio. Job. iij.

Cena dr. magna ipsa de mensa.

1°

2°

3°

3° principalis

1m

3m

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

Porro ad me dictū est verbū absconditum. Gre. in mora. Verbū abscōditū est diuinuz inspiraculū. ps. lxxxiiij. Audiā quid loquat̄ in me dn̄s. sed aliq̄ nolūt audire qd̄ ꝯquerit̄ Job. xix. Seruū meū vocaui et nō respōdit. ore ꝓprio dep̄cabar illū. Gre. in. xxi. moraliū Vox dn̄i audit̄ dum inspiratio mēte cōcipitur. Scd̄o vocauit ꝑ lr̄as. i. ꝑ p̄dicatores vbi ꝓponūt̄ dei verba quasi q̄dam lr̄e. de quo in textu. misit seruū suū. i. ordinē p̄dicatorū. de quo Job. xx. Sicut misit me pr̄ et ego mitto vos. s. in mūdo p̄dicare. et Math. x. Qui vos audit me audit. luce. xi. beati q̄ audiūt verbum dei. Tercio vocauit nutu manus. i. bn̄ficiorū largitōne. de quo Job. xiiij. Vocabis me et ego rn̄debo tibi. Opi manuū tuarum porriges dexterā. i. ꝓspitatē. Sed huic vocationi ꝯtradicūt multi abutēdo non in ordine ad deū sed in se diligēdo Aug. Vere diligūt tua nō ꝓpter te sed ꝓpter se. Quarto ꝑ nūciū i. ꝑ tribulatōez. de quo in textu. cōpelle intrare. Gre. Mala que nos hic p̄mūt ad deū ire cōpellunt. Sic discipuli cōpellebant̄ ad suscipiendū dn̄m cū nauicula fluctibꝫ opiret̄. et sic nos in tribulatōibus. ps. cxiiij. tribulationem et dolorē inueni. ⁊c̄. et ps. xc. cū ip̄o sum in tribulatōe. J. Et nō solū cōpellit sz etiā trahit. Osee. xi. in funiculis adam trahā eos. i. in penalitatibꝫ. Aug. Felix necessitas q̄ ad meliora cōpellit. Sed heu huic vocatōni ꝯtradicūt aliqui murmurādo dicētes O domine q̄d ꝑmittis sup me. nō faciūt ut Job. ij c. Si bona suscepimꝰ de manu dn̄i. mala aūt quare nō sustineamus. Dicamus igit̄ cū btō aug. Hic seca. hic vre. ut in eternum parcas Mat. xi. Venite ad me oēs qui laboratis et onerati estis et ego reficiā vos. In hac vocatione ꝓmittit seip̄m eternaliter fruendū. Genesis. xv. ego ero merces tua magna nimis. Gre. Quis enarrare sufficit q̄ta erūt superne ciuitatis gaudia. angelorū choris interesse dei videre vultū. nullo metu mortis affici. incorruptōnis ꝑpetuo munere letari. Et de tali quadruplici vocatōne habet̄ ꝓuer. i. Vocaui vos et rēnuistis scz ꝑ p̄dicatōem. extendi manū meā ꝑ bonorū largitōem. et nō fuit q̄ aspiceret. sed q̄ reciꝑet ut porcus nō leuās rostrū ad arborem quercus ad gratiarum actionez. et sic nec vos voluistis referre gratiarum actionem. Despexistis omne consilium meum. id est inspirationem. et increpationes meas id est tribulatōnes neglexistis. Ego q̄z in interitu vestro ridebo. cū vos sine penitētia recipiam hora cene. i. in fine seculi. R. Subdit. dicere inuitatis ut venirēt. qꝛ iam ꝑata sunt omnia. Reuera deus pr̄ in xp̄o parauit omnia nec̄aria ad vitā eternā. qꝛ pctōꝝ remissionem. gr̄e collatōem. sacramentorū efficaciam. remouit pr̄is offensam. mūdauit ꝑ suum sanguinē nr̄am cōscientiā. apuit suo sanguīe celi ianuā. Hebre. x. Fiduciā habemꝰ in introitu sctōꝝ in sanguine xp̄i. ꝑatus est locus. Johan. xiiij. Vado ꝑare vobis locū. et paratus est cibus ps. lxvij. Parasti in dulcedine tua pauꝑi deus. naz meritis xp̄i ꝑata sunt nobis om̄ia bona ad eternā vitā correq̄sita solū sup est q̄ pctōres leuent manus et faciē. i. ꝯsciaz et opa. ps. xvij. s̄m puritatē manuū mearum retribuet mihi. quia dicit Aug. Qui te creauit sine te non saluabit te sine te. qꝛ oportet nos cooꝑari ad tantā beatitudinē ꝯsequendā. Sed heu cōqueritur grego. Peccatores seducti amore tꝑaliū obliuiscunt̄ eternorum. L. Dixi scd̄o subiungit̄ inuitatorū iniqua excusatio dicēs. et ceperūt simul om̄es excusare. o lamētabile factū. deus homo factus ī humanitate passus vult diuidere hereditatē suā nobis et nos sꝑnimus et excusamꝰ. Gre. Pius dn̄s offert qd̄ rogari debuit. nā cum potēs diues aliquem pauꝑem ad mensaz vocat. occurrere festīat et nos ad dei inuitamur ꝯuiuiū et nos excusamus. Gre. Ille se excusat qui plus diligit terrena q̄ celestia. nā tanto disiūgimur a sup̄nis quanto inherem⁹ terrenis. aliqui terrene glorie. aliqui terrenis bonis. aliqui terrenis delectatōibꝫ inherēt Primo aliqui terrene glorie. de quo in textu. primus dixit. villam emi. August. In emptōe ville intelligit̄ sup̄bia dn̄ationis. et bn̄. Ecc̄i x. Initiū oīs peccati est sup̄bia. hāc villā sup̄bie emit lucifer. Isaie. xiiij. In celū cōscēdaz et similis ero altissimo. sed in infernū ē dimersus. Ibidem. Quomodo cecidisti lucifer ⁊c̄ Item Luce. x. Videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem. Hanc villam emit Nabuchodonosor cum ambulauit in aula babilonis. cum dixit. Nonne hec est babilon ciuitas magna quā ego edificaui in domū regni ī

robore fortitudis mee ⁊ in gl̃ia decoris mei. Cũq; sermo esset adhuc in ore regis vox de celo ruit. tibi dicit nabuchodonosor rex. Regnũ tuũ trãsibit a te. et ab hoib⁹ ejiciẽt te ⁊ cũ bestijs et feris erit habitatio tua. fenũ quasi bos p̃medes et. vij. tpa mutabunt sup te. donec scias q̃ dñet excelsus in regno hoim. et cuicũq; voluerit det illud. et factũ est. quia dicit p̃s. xxx. retribuet abũdãter faciẽbꝰ superbiaz. Hãc villã dñatõis emit balthasar rex danielis. v. cũ fecit cõuiuiũ grande optimatibus suis. cepitq; tã temulẽtus rex ut afferrẽtur vasa aurea et argẽtea que asportauerat nabuchodonosor p̃r eius de tẽplo q̃ fuit in hierusalẽ. ut biberẽt in eis rex et optimates eius uxores q; et cõcubie. bibebãt vinũ et laudabãt deos suos aureos et argẽteos et ferreos ⁊ ereos ligneos q; et lapideos. In eadẽ hora apparuerũt digiti quasi manu vnis scribentis p̃ cãdelabrũ in superficie parietis aule regie. mane. thetel. phares. et rex aspiciebat articulos manus scribẽtis. tunc facies regis cõmutata est. et genua eius ad se inuicẽ collidebantur. exclamauit itaq; rex fortiter ut introducerẽt sapiẽtes babilonis. sed nõ potuerũt scripturã legere. et p̃misit quicũq; interp̃taret vestiretur purpura. et torquẽ aureaz habebit in collo. et tercius in regno erit. et ingressi sapiẽtes babilõis nõ potuerũt scripturã legere nec interp̃tari. Rex cõtristat⁹ ẽ regina audiẽs ingressa est et ait. Rex in eternũ viue. nõ te p̃turbent cogitatões tue. est in regno tuo vir qui habz spm̃ deorũ in se nomine daniel et vocetur et narrabit interp̃tationẽ. et introductus est et p̃misit ei donaria. trãdit. munera tua sint tibi. scripturã legã. et dixit. Tu balthasar fili⁹ nabuchodonosor non humiliasti cor tuũ cũ scires omnia que acciderũt p̃ri tuo et aduersus dñatorem celi eleuatus es. idcirco scriptura hec digesta est. mane. i. numerauit regnũ tuũ thetel. i. appensum est in statera. phares. i. diuisum est et datũ est medis et p̃sis. et eadem nocte interfectus est rex. Ideo Jac. iiij. deus superbis resistit. Hãc villã emit regina vasti. hester. i. et repudiata est ab assuero q; sprevit eũ in cõuiuio. ¶ S. Q̃ multa mala facẽ superbia. primo impedit salutẽ. Gre. Qui diligũt vanam gl̃iam amittũt eternã. Secũdo facit cõsuetudinis p̃aue necessitatẽ. Aug. in li. confes. Dũ p̃suetudini p̃ue nõ resistitur fit necessitas. ideo dixit in textu necesse. Tercio facit mentis euagatõnem ibi. exite. q; hõ a se ipo exit a p̃pria cognitõe putãs se talẽ ẽ qualis nõ est. Quarto facit solicitudinẽ ibi. et vilis nõ est. Quarto facit solicitudinẽ ibi. et vilis nõ est. Quarto facit solicitudinẽ ibi. et vil

pagatõez sobolis ꝓuidentia diuina instituit nonnulli ñ non fecunditatẽ ꝑdis sed deside/ria expetũt voluptatis. De talibus Thobie vi. qui ita ꝓiugia suscipiũt ut deũ a se et a sua mẽte excludãt. supillos demoniũ habet pote statẽ. quid hic sup fornicatores et adulteros de talibus. i. Corin. vi. Regnũ celoꝝ possidere nõ pñt. ideo exclamat Aug. de conflic. vi ciorũ et vitiũ. O q̃ parua ẽ hora ꝙ cubit? ꝙ qua ꝑdit vita eterna. ergo ille non peruit excusatõem sed dixit. nõ possum venire. quia infamat voiem. Greg. in mora. Luxuria hebe tat sensum. cõfundit intellectũ. obscurat me/ moriã. Osee. iiij. Fornicatio et vinũ et ebrie/ tas auferũt coꝝ. i. Coꝝ. vi. Fugite fornicatio/ nẽ. Crisꝝ. sup math. ꝙ vsum libidinis efficit hõ aialibꝫ similis. hec sunt illa tria de q̃bꝫ. i. Joh. ij. Osne q̃ est in mũdo aut ẽ ꝙcupiscẽ na carnis. aut ꝙcupiscẽtia oculoꝝ aut superbia vite. De quo Isido. de sum. bo. li. ij. ca. iij. Luxuriosis superbis et auaris demones plus fautores existũt. de talibꝫ dicit textus. nemo virorꝝ illoꝝ gustabit cenã meã qui vocati sũt et se excusauerũt. Ideo greg. nemo ꝓtemnat nec vocatus se excuset ne dũ voluerit intrare non valeat. Ex dictis patet q̃ miseri sunt illi voies q̃ tales delicias coꝝpis et gaudia mũ di et honores seculi ꝑeligũt gaudijs eternis illic regnare cũ xpo. hoc nõ aduertũt seculi a/ matores. adulteri ꝛ fornicatores. q̃d dic̃ ber. Qui carnalibꝫ delicijs occupat̃ eternis indi gnus habet̃ cũ illa carnalia tranſitoria sunt et breuia. Gre. Momentaneũ est ꝛc. Sed d. quare deus posuit dulcedinẽ in creaturis. rñ det Bern. ut nos incitaret ad dulcedinẽ cre atoris. ad Ro. i. Inuisibilia dei ꝑ ea que fca sunt intellecta cõspiciũt ꝛc. Rogemus ig̃it.

Dominica tercia

Sermo. cviij

Dico vobis gaudiũ est angelis dei sup vno pctõre pñiam agẽte Luce. xv. ℟ In summa euãge lij duo innuunt. primo pctõrũ conuersio gratiosa. ibi erãt appinquãtes. scõdo pharisecoꝝ murmuratio inuidiosa. ibi. hic pe catores recipit. De primo dicit. In illo tpe s. cũ dixit. nisi quis renũciauerit oĩbꝫ que possidet. ꝛc. tunc oñdit ꝙ hõ ꝑ renunciatõez pec cati efficit discipulus ihũ dicẽs. erãt appro/ pinquãtes publicani et pharisei ad ihñm. Au diuistis charissimi ꝙ hodie octo dies nẽo illorũ virorũ qui excusabãt se venire ad cenã eterne dulcedinis. et fuerunt tria genera hoim sc̃z auari. superbi et luxuriosi. si aliqs nũm fuit talis reuertat̃ ad deũ ꝑ pñiam. qz ipe dixit Math. ix. Nõ veni vocare iustos sed pctõres ad pñiam. sicut fecerũt illi. de quibꝫ text?. Erãt appropinquãtes ad ihñm publicani ꝛ pec catores. s. coꝝpaliter. non aũt mẽtaliter. Aug. ad deũ appropiquamus nõ pedibꝫ coꝝpis sed affectõibꝫ mentis. et similitudine virtutum. sic nec a deo recedimus pedibꝫ coꝝpis sed affecti one et imitatõe viciorꝝ. sicut ergo fit recessus a deo sic et accessus. qz dicit phũs. eadẽ sunt principia resolutõis et ꝓpositõis. i. recedendi et accedendi ad deũ. ¶ Vnde recessus a deo fit ꝑ multa media. sic et accessus. Prio recedit̃ a deo ꝑ mediũ suggestionis dyaboli. sic et accessus ꝑ spũssancti inspiratõem. Job xxxij. Inspiratio omnipotẽtis dat intelligẽtiã nã sine inspiratiõe dei ad deũ appropinquare nequimus. Joha. xv. Sine me nihil ꝛc. et ij. Corĩ. iij. Nõ sumus sufficiẽtes cogitare aliquid ꝛc. Ideo debemus esse ꝓmpti ad suscipiendã inspiratõem diuinã. i. Hebr. v. Spiritum nolite extinguere. i. inspiratõem spũsancti. nã ꝑ boni inspiratõem reprimim? diaboli suggestionẽ. i. petri. v. Vigilate frẽs qz aduersarius vr ꝛc. deuoret sc̃z ꝑ suã malicĩã vel mala suggestionẽ. et figurat̃. ij. Regũ. xxij. achitofel dedit ꝓsiliũ ꝓtra dauid. ꝛ sic diabol? cõtra aiẽ salutẽ et deũ. nã cũ dyabolus videt hominẽ vagari mente cogitãdo quae ad se nõ ptinẽt tunc suggerit mala et inutilia. ut figurat̃ Geñ. xxxiij. de dyna egrediẽte ut videret mulieres regionis. rapta est ꝛ oppssa vi. gre. dyna egredit̃ cũ mens in sua custodia negligitur. Dicit nãꝫ ambr. in exameron. Cãcer videns ꝙ concha se apit suscipiẽs rorẽ accipit lapillũ et ponit in conche aptiam. sic dyabolus cũ inuenit coꝝ aptũ malis cogitatõnibus et occupatõibus. Ideo Jacobi quarto. Resistite diabolo et fugiet a vobis. appropiate deo. et appropinquabit vobis. ¶ Scõm mediũ ꝑ quod fit recessus a deo ẽ de

lectatio mali. et fit cū homo morat̄ in mala co
gitatōe et occupatōe. et delectat̄ et volutat̄
sicut sus in sceno. De quo Bern̄. praue cogi
tatōes cum in aīa ludunt illudūt. Ideo hie/
remie. iiij. Usq; quo morabunt̄ in te cogitati
ones noxie. Nam sicut ignis egredit̄ et succē
ditur. et non est qui extinguat. sic qui morat̄
in suggestione et delectat̄. Grego. xxvij. mo.
nō rep̄hendit cur veniūt sed cur morant̄. Di
cit enim Isido. de summo bono. nō est nostri
arbitrij cogitatōis praue suggestionē p̄ueni
re. iacere autē in mente nostre voluntatis est
⁊ sic fit recessus p̄ delectatōem. Sapie. i. per/
uerse cogitatōnes sep̄ant a deo. sc̄z cum delec
ctatōe. quia nihil coinquinatum intrabit. eo
q̄ solū mūdi corde deū videbunt. Sic acces
sus ad deum debet fieri p̄ delectatōem inspi
rationis bone. p̄s. xxxvi. Delectare in dño ⁊
dabit tibi petitōes cordis tui. Tercio p̄ ꝯsen
sum fit recessus a deo. Augu. peccatū imputa
tur si factum nō sequatur. quia rea censet̄ ex
solo cōsensu ꝯsciēna. qui em̄ cōsentit sentit. q̄
cōsentit ad culpam sentit ad penā Nam scd̄m
Bern̄. demonū est suggestiones ingerere. no/
strū non cōsentire. et sicut p̄ cōsensum fit re/
cessus. sic ecōuerso accessus ad deū fit p̄ ꝯsen
sum in bono. De quo Aug. in meditatōibus
Tūc cōsentimus dū approbamus et volum⁹
et qui volūtatē bonā h̄z id q̄d ad bene viuēd̄
opus est. quia dicit̄ Luce. ij. in terra pax ho/
minibus bone voluntatis. Grego. Nō vacat
mens a munere si archa cordis est plena bo/
na voluntate. Quarto p̄ malum opus fit re/
cessus a deo. Math. vij. Discedite a me qui
op̄amini iniquitatē. et Athanasius. qui ma/
la egerunt ibūt in ignē eternū. ¶ S ¶ Et sic
p̄ bonam op̄ationē fit accessus ad deū Mat.
vij. qui facit voluntatē patris mei qui in cel̄
est intrabit in regnum celorū Coloceñ. i. In
om̄i opere bono fructificātes. quia dicit gre.
p̄batio dilectōnis est exhibitio op̄is. et ad he
breos. iiij. Adeam⁹ ergo cum fiducia ad thro
num gratie eius. Unde accedere debemus ⁊
appropinquare. primo sicut imp̄fecti ad p̄fec
tionem. Dicit enim phūs. Om̄e imperfectū
appetit p̄fici. sic puer ignorās appetit scire. et
sic peccatū generat in nobis imp̄fectōnem. li
cet nō tollit naturā tamē tollit gr̄am que p̄fi/
cit naturā. ideo sublata gratia remanet aīa im

p̄fecta. Et hanc imp̄fectionē om̄es incurrim⁹
Roma. iij. Omnes peccauerūt et egēt gratia
dei. Et Job. xv. Quid est homo ut immacu
latus sit et ut iustus appareat natus de mlīere
et Grego. Cuius em̄ cor in hac corruptibili
carne in sinistra cogitatōe nō labitur. sed deo
inest summa p̄fectio. ut dicit sanc. tho. parte
i. q. iiij. arti. i. In deo sunt p̄fectōes omnium
rerū. Aug. Omnis copia que nō est de⁹ me⁹
est mihi penuria. ¶ T ¶ Ideo appropin/
quare debemus primo sicut paup̄es ad elemo
sinarū receptionē. et sic pctm̄ depaup̄at homi
nem q̄ priuat hominē om̄ibus bonis. Aug.
Qui deū nō habet nihil habet. p̄cise sicut v/
bi radix arescit ibi rami et fructus. et vbi ab/
scinditur caput pes et manus manet immobi
lis. ita hō omne bonū habet a deo. i. Cor. iiij.
Quid habes q̄d nō accepisti. Jaco. i. Om̄e
datum optimū ⁊c̄. Sed q̄n cultello trāsgres
sionis et pctī ab eo diuidit̄ tunc priuat̄ om̄i/
bus bonis et fit mēdic⁹ Apoc. iij. dicis q̄ di/
ues sū et nullius egeo. et nescis q̄ tu es mi/
ser et miserabilis et paup̄ et cecus et nudus
p̄uer. xiij. est quasi paup̄ cum in multis diui
tijs sit. sed cū pctōr appropinquat deo tūc di
cat̄. adiuuit paup̄em de inopia. Roma. x. nā
idem dñs oīm. diues in om̄es qui inuocant
illū. q̄ p̄mittit regnū. Math. iij. et. iiij. peni
tentiā agite appr. enim reg. ce. Scd̄o appin
quare dñt pctōres ad deum sicut ceci ad illu/
minatōem. p̄s. xxxiij. Accedite ad eū et illūia
mini. et facies vr̄e nō cōfundent̄. nā peccator
sine gratia dei est sicut oculus sine visu. Zo/
phonie. i. Ambulauerūt ut ceci q̄ dño pecca
uerunt. Sapie. ij. Excecauit eos malicia eor̄
nō cōsiderātes dei iudiciū et iusticiā nec p̄pri
um defectū. de quibus aug. Ue cecis oculis
qui te eternū lumē nō vident. de tenebris ad
tenebras vadunt nesciūt vbi corruūt. vbi se
estimāt stare ibi cadūt. Et talis fuit aug. an/
te cōuersionē ut testat̄ in soliloq̄o. Ue vep̄/
terite ignorātie et cecitati in qua nō cognosce
bā te dñe. s̄z cū appropīquāt deo tūc illumian
tur. et sic aug. in soliloq̄o. cōuersus sum et vi
di tenebras meas in q̄bꝰ erā radicatus. et tu
fugasti cecitatē meā. nā sic aer sine luce tene/
brosus efficitur. sic peccator sine deo et ei⁹ gra
tia. p̄uer. iiij. Uia impiorū tenebrosa. nesciūt
vbi corruāt. et deus lux est. i. Johannis. i. et

tenebre non sunt in eo vlle. appropinquem? igit et illuminem (U) Tercio appropin/quare dñt pctōres ad dēū sic ēstes ad ꝓsolato rē qz pctm ꝓtristat hoiem. put dicit Aug. in li. cōfessionū. Omnis inordinatus animus est sibiipi pena. de quo Isido. in ſmone. nul/la grauior pena praua cōscia. Ideo accedam? dñi supme et subdit. ut ꝓsolarer oēs lugētes Ideo dicit Mat. xi. Venite ad me oēs q la/borātis et onerati estis et ego reficiā vos. Isa le vlt. Quō si cui mater blandiat. its ego cō solabor vos. Quarto appropinquare dñt pec catores ad dēū sicut vinculati ad liberatorē. Et sic peccatū est vinculū. Bap. xvij. Una essi catēna tenebrarū omes erāt colligati. et puer. v. Iniquitates sue capiūt impiū et fu nibus pctōrū suorū q̄sq; ꝓstringit. sed ipe ē qui liberat Joh. viij. Si filius vos liberaue/rit vere liberi eritis. Idcirco accedamus. ipe essi dixit ose. xiij. ꝓditio tua ex te israel tm̄modō in me auxiliū t. Nā sicut piscis ꝙ se intrat ha/mū ꝙ se nō ꝑt exire. et sic homo ꝙ se incidit in peccati vinculū sed nō a se eruit. ꝓpende fatu itatē illorū qui dicūt. eya ego volo hoc bñ pe nitere falsū est. qz dicit aug. in li. de penitēa Vere penitere nō est hois sed dei gratie. Jō ij. Corin. iij. Vbi spūs dñi ibi libertas. sez a vinculis pcti. Quito appropiquare dñt pctō res ad ihm̄ sicut mortui ad viuificatorē. et sic peccatum mortale mortificat. Apoca. iij. no/men habes q viuas et mortuus es. Ezechi. xviij. Alia que peccauerit ipa morietur. Ro. vi. stipēdia peccati mors. et Jaco. i. Peccatū cū ta Johā. xiij. ego sum via veritas et vita. et Job. x. ego veni ut vitā habeāt. i. Corin. xv Sicut in adā omnes moriūt ita in xpo omes viuificabunt. Ideo ambr. in li. de virginib bis aia accedat ad xpm qz omnia xpus est no bis. si esuris ipe est panis. si sitis ipe est fons aque viue. si cecus es ipe est lume aie. si infir mus es ipse est vbi medicus. si mortuus es ip se est vita grē et glorie (X) Scdo dixi innuit phariseoꝝ murmuratio inuidiosa ibi et murmurabāt scribe et pharisei. ecce fatui/tas. infirmi murmurabāt cōtra medicū. pec/catores cōtra dēū. nā sicut ꝓprium est bo nozum ꝓia in melius interptari. sic et malozū in pei?.

Isti peccauerūt multipliciter. primo qz se iu/stos estimabāt et nō fuerūt. et alios pctōres q̄ erāt iā penitētes. sic fecit ille phariseꝰ symō Luce. vij. hic si esset ꝓpheta sciret vtiq; que et qualis est mulier q̄ tangit eū qz peccatrix est. Vbi gre. Sp̄s ille fuit vaciter supbus et fal/laciter iustus et arguebat egrā de egritudine et medicū de subuentōe. cū iustus nō deberet ꝺ facere. de quo luce. xvij. Cū feceritis omia q̄ ꝑcepta sunt vobis ⁊c. qz dicit puer. xviij. iustus prior est accusator sui. Gre. q̄ pctm̄ su um examinādo pfecte intelligit nullū? pecca tum par suo estimat pctō. Sed deꝰ supbi ha bent se ut bastilusores q̄ ita ligati sunt q̄ ali/os vident seipos nō. Ro. ij. In quo alterum iudicas teipm̄ ꝓdemnas. Eccl. vij. nō te in/stifices apud dēū qm̄ agnitor cordis ipe est. Secūdo peccauerūt in hoc qz illos sine ꝓpas/sione despiciebāt. Eccl. viij. ne despicias ho/minē auertētē se a peccato neq; im̄peres ei. memēto qm̄ omnes in corruptōe sumus. Nā ipe hodie est talis. forte tu cras eris. i. Corī. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. nā multi vident hōi i opiniōe hoīm qui indigni sunt apud dēū. ut dicit Luc. xvi. qđ homib altū est abominatio ē apud dēū. et Math. xx erūt primi in opinīōe hoīm nouissimi apꝺ de um. Et pharisei erāt. qz sanctiores alijs in ap parēna vite. Luce. xvi. Vos iustificatis vos cozā hoībus deus nouit corda vra. ita q̄ de e is dixit illud Mat. xxi. Amē dico vobis. qz publicani et meretrices p̄cedēt vos in regno dei. Tercio fatue murmurauerūt qz in pecca tore sunt duo. natura scz et vicii. nature debe tur ꝓpassio. vicio indignatio. Gre. Vera iusti cia cōpassionē habet. falsa indignatōez. sic q̄ ferendus est pctōr nutriēdus ꝓximus. hoc fa cit deus Eccl. xij. Altissimus odio habz pctōres nō naturā Sap. xi. Nihil odisti eorū q̄ fecisti ipi vo naturā cū vicio. Item peccauerūt in hoc. quia fontē misericordie de misericordia reꝑbenderūt non attendentes q̄ ideo in mū dum venit ut saluaret quod ꝑierat. Luce. xix et prima Thimot. i. Fidelis sermo et omni acceptōne dignus. quia xpus ihesus venit in hūc mūdū pctōres saluos facere Unde sicut inutilis est fons qui nō hauritur. domus q̄ nō inhabitat. vestimētū qđ nūq; induit. sic fru stra viderēt dei mia si nō pctōribꝰ ꝓmūicaret

Peccauerunt phya tuum primo

7

2°

3°

4°

Item fatue murmurabāt qz crediderūt scrīssi
mū ex ꝓuersatōe peccatorū coīqnari posse qō
erat impossibile. nā ꝑm gre. sicut sol lucēdo su
p immūda nō coīqnatur. sic cōuersatio pec
catoꝝ nihil immūdicie apud xpm opabatur.
℣ O qt hodie tales q facta dōm sp ī deteri
us interꝑtantur murmurātes. Si em̄ qs lera
tur dicūt leuis est. si seriosus dicūt ypocrita
est. si ieunat multū dicūt parcus est. si elemo
sinā largit̄ dicūt vanegloriosus ē. Si bñdi
loquit̄ adulator est. si nō loquit̄ dicunt sup
bus est. Contra hos dicit̄ Ro. i. Susurrōes
detractores deo odibiles. Sed diceres quō
debet se hō hē cōtra tales. Rñdet gre. et ha
betur. xi. q. iij. inter ꝟba. Inter ꝟba laudāti
um siue vituperantiū ad mentē sp recurrēduz
est. ⁊ si nō in ea inuenit̄ bonū qō de nobis di
cit̄ magnā tristiciā generare debet. Et rursuz
si nō in ea inuenit̄ malū qō de nobis bñdicit
loquūt̄ in magnam debemus lenciā ꝓsilire.
Quid em̄ si nō bñdicit laudāt et cōscia liberos
nos demōstret habemus paulū dicētē. Gla
ria hec est testimoniū cōscie nre. Job quoq
dicit. Ecce in celo testis meꝰ. si ergo ē nobis
testis in celo testis in corde. dimittamus stul
tos fatuis loqui qō volūt. et tm̄ si fieri ꝑt pru
denter se debet expurgare. qz ꝑm Aug. de cōi
vita clericorū. et habet̄. xij. q. i. nolo. Qui ꝑ
fidelis cōscie negligit famā crudelis est. Exē
plum huius hēmus in xpo Matth. xv. q̄ ait
de scribis et phariseis. Sinite illos ceci sunt
et duces cecorū. Quarto fatue murmuraue
rūt ō illo qz dñs rē suam recepit quā hostis
fraudulēter surripuit. heu q̄ multi sunt tales
qui murmurādo cōtra deū dicētes. cur alijs
bñ facit. sez malis. bonos pati ꝑmittat nesciē
tes dei iudiciū qz deus facit ad modū medici
abstrahēdo infirmo nociua vbi est spes vite
ponēs eis dietā. vbi vero in altero desperat
hūc facit edere ea que vult. Gre. ℣o addit ō
bobus coquine et aratri sili̅tudine. (Z)
Idcirco stulta est questio hōis cōtra dei boni
tatē murmurare. qz nihil petōribus debz sed
id quod facit ex gratuita dei miseria facit. iō
i. Corin. x. Neq murmuraueritis sicut q̄daz
eoꝝ murmurauerūt et ꝑierūt ab exterminato
re. qz primo murmur aiam inficit et maculat.
figurat̄ nūeri. xij. maria sozor moysi murmu
rabat cōtra moysen. et ecce apparuit candens
lepra quasi nix. Spūaliter. ꝑ moysen seruuz
dñi intelligit̄ xpus. Philip. ij. Formā serui
accipiēs. ꝑ sozorē eius intelligit̄ quilibet hō
cū xpo. Gene. xxix. frater em̄ et caro nra est
Et hō ē murmurabimus ergo? leprosi faia
Secdo qz murmur nihil proficit. Sapie. i.
Custodite vos a murmuratōe q nihil ꝓdest
sed nocet. et signāter cōtra ea que deus fecit.
Isa. xlv. Ve qui cōtradicit factori suo. Q̄t
sunt tales. aliq murmurāt de infirmitate nesci
entes q ꝑ valeat sit eis infirmitas q̄ sanitas.
ij. Cor. xij. Virtus in infirmitate ꝑficit̄. vnde
legit̄ in vitis patrū. cū quidā peteret a iohā
ne berenita ut a terciana sanaret̄. ipe respon
dit. tē ubi necessariā cupis abicere. ut em̄ cor
pa intus. ita aie languoribus purgent̄. Jō eccl
xxxi. Infirmitas grauis sobriā facit aiaz. aliq
murmurāt de paupertate nesciētes pauperes ele
ctos esse ad regnū dei. Jaco. ij. Nōne deꝰ ele
git pauperes in hoc mūdo diuites in fide et hēre
des regni. Matth. v. Beati pauperes sc̄. Aliq
des regni. Matth. v. Beati pauperes sc̄. Aliq
murmurāt de ꝓpis imporꝫmitate. Isaie. xlv.
Nunquid dicet luctū figulo suo q̄d me facis.
et. xxix. ꝓuersa est hec vita cogitato quasi li
lutū ꝺ figulū cogitet. Unde Wilhelmus in su
ma viciorū refert de agricola q̄ habuit vberri
mos fruges in agris q̄ alij. et cū requireret̄
a vicinis cur hoc esset. rñdit. non est mirū q
habeo tale sp tpus quale volo. qz nūq volo
tpus aliud hē q̄ deus vult. Aug. Sat cele
stis medicus q̄d damnus sit ad ꝓsolatōem. ⁊
murant de ꝓspitate malorꝫ et aduersitate bo
norū dicētes illud Job. xxi. quare impij vi
uūt subleuati fuut. cōfortatiq diuitijs. et sic
sanctī aliq videntur murmurasse. Hiere. xij.
Quare via impiorum ꝓsperat̄. bñ est oīs
bus qui ꝓuaricant̄ ⁊ inique agūt. Sic et alba
cuck. i. Quare respicis contēptores et taces
cōculcante ipio iustiorē se. et ps. xciij. Usqq
petōres dñe vsqq petōres gloriabūt̄. Sed
cesset hec murmuratio si qs respicit cām qua
re hec fiūt. Fidelis medicꝰ ego desparo cōce
dit vniuersa. ego vo de cuiꝰ salute spes hēt
multa negat. sic dñs reꝑbis abūdātā bonorꝫ
tpaliū tribuit. ut si aliqua bona fecerūt in mū
do de istis merecdē acciꝑāt. Gre. Cōtinuus
successus bonorū tpaliū est eterne damnati
onis signū. Idem. Vactandi vituli pascuis

vbertimis relinquūt. seruādi iugo ꝓmuntur et sic de bonis et malis. Ideo Gre. Dia ma/ la pene sine murmuratōe tolerāda sunt. nam deus ſm q dignū est iudicat. Ideo wilbel/ mus. de nulla re legit ꝑ̄m israelitic magis offendisse dñm q̄z in ſmure Jō nūeri. xuij. Dēs q̄ nūerati eltis a. xx. ānis 7 supꝰ 7 ſmura tis ꝫ me nō intrabitis in terrā ꝓmissionis. tō Gre. In regnū celoꝝ nemo q murmurat ac cipit. i. ad ordines angelorū q ꝫgaudent pec catori vere cōuerso ut dicit textus. Gaudiū ē li sup pctōrū cōuersione salutē hoīm sinētes Ā 7 Nota de cōuersiōe nīa prio gaudet tota trinitas pr̄ filius et spūsanctus. gaudet pr̄ tā q̄z rex terrenus. qñ sibi filiꝰ ꝫcipit sicut letat? est abrahā de cōceptu zare. magis gaudet qñ fili? nascit sicut gauisi sunt zacharias et elizabeth et alij in ortu p̄cursoris. adhuc magis qñ filiꝰ ablactat. vñ abrahā fecit magnū ꝓuiuiū i ab lactatōe ysaac. Gen. xxi. Sed multo magis gaudet qñ filius grādis effectus ad mēsā pa tris accipit. Et sic cōceptus penitētis fit in ꝫ ssione. ablactatio attendit in vite ꝓfectiōe sc̄z qñ homo ꝓficit in bonis opibus et virtu tibus. receptio mēse in celesti refectiōe. iuxta illud Lu. xvij. Edatis et bibatis i regno meo passionis. ut notat in ista ꝓbola de oue ꝑdi/ ta et inuēta. Greg. vna ouis pertit qñ homo pccādo vite pascua ꝑdidit. Jp̄e reliquit. xc/ ix. i. nouem choros angelorū in deserto. i. in ce lo quod fuit derelictū ab angelis et ab homīe q erat inhabitaturus. vñ celū dicit desertum nā sicut in deserto sunt dulces cantus auium sic in celo angelorū. rose martꝝ. viole ꝓfesso rū. lilia virginū. Item gaudet spūsanct?. qz recupat templū suū qꝰ debet inhabitare. de quo. i. Cor. iij. Nescitis qz tēplū dei estis vos et spūs dei habitat in vobis. et inhabitare ñ posset nisi spūs malignus recederet. ij. Cor. vi. que cōuentio xp̄i ad belial Itē gaudet spi ritussctūs. qz recupat mēbrū suū qꝰ debet vi uificare. i. Cor. vi. An nescitis qz mēbra vīa brū absciſum vel putridū vel paliticū non vi uificat a spū būano eodē mō nec pccatoꝝ a spū diuino. qz diuisus est a deo. Isa. lix. Ini quitates vre diuiserūt inter vos et deū vrm Itē gaudz. s. s. qz recupat vas suū quod dz replere. optet autē q sit vacuū sc̄z ab amore mūdi si adipleri dz amore dei. Aug. sup Jo/ han. Clas es si plenus es. effunde qꝰ habes et recipies quod nō habes. effunde amorem seculi ut implearis amore dei. 6 B 7 Item angeli gaudēt de cōuersione pctōr̄. primo qz vident sue custodie gloriosū fructū. cuilibet enim homini angelus ad custodiā dat. ps. xc Angelis suis deus mā. in omnib⁹ vīs tuis. i. in lecto cāpo. et vbiq̄ locorū. Bern. In quis diuersorio. in quouis angulo reuerentiam exhibe āgelo tuo nec audeas facere illo pnte qꝰ me pnte ñ auderes Hiero. Magna digni tas animarū vnaquēq̄ habet angelū ad cu stodiā sibi deputatū. et sicut medicus gaudz qñ videt effectum medicine in infirmo. sic an gelus vidēs effectū custodie. Scdo gaudēt angeli de ꝙuersione pccatorꝝ. qz vidēt ex pec catoribus ꝙuersis numerū suū adimpleri. Ephe. ij. Jā nō estis hospites 7 aduene. sc̄z estis ciues sctorꝝ. Aug. Unde āgeli ceciderūt illuc venturi sunt hoīes. Tercio gaudēt qz vident laudando deū se hre ꝫsortiū. qz angeli sp̄ lau dant deū in celis. et sic homo existēs in gratia quotidie laudare dz dñm in terris. in bonis q̄ facit ad honorē dei. qz iustus sp̄ orat q̄z diu iustus est. ps. xxxiij. Benedicā dñm in oī tpe. 6 C 7 Item hoīes gaudere dñt de cōuersi one pctōris. primo ꝓpter honorē dei. qz maxi mum dedecus deo exhibetur pccādo morta/ liter. Nam dicit August. peccare est deū inho norare. penitētia vero est dei honorificentia. Secūdo gaudere debemus de ꝙuersione pec catoris ꝓpter fraternā charitatē. qz primum tenemur diligere ut nosipos. et fauere sibi vitā beatā sicut et nobisipis. sc̄z gratiā in pre senti et glām in futuro. Sed cū pctōr penitz erit particeps vite eterne. et ergo de hoc gau/ dere debemus fraternā habendo charitatem. Tercio debemus gaudere de cōuersione pec catorū ꝓpter numerū electorum qui ꝙplet̄ per eū. et ꝓpter gaudiū qꝰ habituri sumus in ce lis de eo qui ꝙuertit a peccatis. nam peccatī cedit homini penitenti in laudē in celo. 7 etiā sctis et electis. qz penitens ꝓpt̄ deū etnalit laudabit et glificabit. q sibi sua mala idulsit

6 Gaudent angeli de cōuersione pctōr ꝓprimo

2°

3°

Ignis est gau de debuit &c ꝓprimo

2°

3°

et ab infernali incēdio liberauit. qꝛ mltos cer
nit in inferno ardere qui minus peccauerunt
q̄ ip̄e. et eis talē miscdiam nō tribuit. et ex h̄
deū glorificat et diligit. Sed d. vtrū electi
vidēt peccata alioꝝ in celo existentiū. Rñde
tur ꝙ sic. sed nō in ꝯfusionē ip̄is qui peccaue
rūt sed in honorē scꝫ ꝙ a peccatis surrexerūt ⁊
verā pn̄iam egerūt. Et erit scis in gaudiū ex
charitate. qꝛ se in celo mutuo diligūt. ut im
pleat̄ illud Luce. xv. Epulari aūt et gaudere
optebat. qꝛ frater tuus hic mortuus erat et
reuixit. mortuus ꝑ peccatū reuixit ꝑ pn̄iam.
ꝑierat scꝫ ꝑ culpā. ⁊ inuētus est ꝑ gr̄am. et sic
sancti laudāt deū ut medicū qui fratrē suū sa
nauit sicut pater ⁊ mater d̄ resuscitatōe filij eꝰ
D. Nota demones gaudēt de damnatōne
pctōꝝ sicut angeli de ꝯuersiōe. Prīo qꝛ xp̄s
nūq̄ habebit gl̄am de illo q̄ damnat̄. sꝫ suos
labores in. xxxiij. annis quos in mūdo isto ꝓ
eo tulit. ⁊ oīa bona tp̄alia naturalia et sp̄ualia
que sibi deus fecit in eo ꝑdidit. Insuꝑ passio
xp̄i mors et vulnera ip̄ius ꝑdita sunt. Qd̄ ꝯ
q̄rit̄ xp̄us ꝑ ꝓphetā Isaiā. xlix. In vacuū la
boraui sine causa et vane fortitudinē meā cō
sumpsi. Hec fuit causa tristicie tp̄e passionis
qꝛ cognouit frustari passionē suā in pluribus
Scd̄o gaudent demones qꝛ homo dānatus
nūquā d̄ cetero habebit a deo aliq̄d boni nec
vnā guttam misericordie nec eccīe suffragia.
qꝛ in inferno nulla est redēptio. Aug. si scirez
p̄rem meū in inferno ⁊c. Gre. Qui ad infer
na mala tolerāda descēderit nūq̄ vlteriꝰ ad
lucē redibit. Tercio gaudēt qꝛ hn̄t sociū pe
narū. Quarto gaudent demōes qꝛ angeli de
cetero nūq̄ gaudebūt de eius cōuersione. qꝛ
in inferno oēs sunt obstinati in malis. Quin
to gaudēt de dānatōe aīe. qꝛ oēs alij iā dam
nati penas hēbunt maiores quo ad aliq̄d. scꝫ
quo ad penā accidentalē. sicut in celo oēs scti
melius quo ad gaudiū accn̄tale. Sed dice
res vtrū vellent om̄s hoīes damnari. Rñdet
bonauētu. et san. tho. sup. iiij. di. li. ꝙ damna
ti volūtate deliberata vellēt om̄s hoīes eē dā
natos. qꝛ tāta est inuidia ꝙ zelo inuidie de oī
felicitate bonoꝝ dolebūt sicut sancti de om̄ibꝫ
bonis gaudent. et minꝰ inuidēt ꝓpinquis q̄ꝫ
alijs. qꝛ maior esset eorū pena si om̄s ꝓpinqui
damnarēt̄ et alij saluarent̄. et sic diues petijt
ꝑ fratribꝫ qꝛ fuit exemplū pctī et aucta fuisset
pena. et sic adhuc crescit pena damnatoꝝ ar
rij hus et wicklef hereticoꝝ dū quis damna
tur ꝑ eorū doctrinā. Sexto gaudēt ꝙ nunq̄
ꝑ pn̄iam ꝯuertent̄. Unde apoca. x. Iurauit ā
gelus post hoc tp̄us nō erit tp̄us. s. pn̄ie ⁊ mi
sericordie sed iusticie. Ideo Eccī. iiij. Fili cō
ſua tp̄s. de qua. ij. Cor. vi. Ecce nūc tp̄s ac
ceptabile.

De eadez dominica Sermo. cix

Hic pctōres recipit. Luce. xv. E
Pro quo sciēdū ꝙ deus recipit pec
catores multipliciter. primo hic ad
gr̄am. scd̄o ibi ad gl̄am. primo hic ad gratiaꝫ
recipit eos quattuor modis. s. celeriter cōmu
niter frequēter et letāter. Prīo recipit eos ce
leriter. ut patet de filio ꝓdigo Luce. xv. Cuꝫ
adhuc esset lōge occurrit sibi p̄r ip̄m amplex
ando. sic cū peccator adhuc lōge est solū exn̄s
in bono ꝓposito iā acceptat̄ a deo. Gre. Non
vacat manꝰ a mūere dū archa cordis sit plēa
bona volūtate. et Lu. ij. in terra pax hominibꝫ
bone volūtatis. Sic celeriter recepit zacheū.
Luc. xix. Hodie in domo tua optet me mane
re. Sil̄r latronē in cruce Luc. xxiij. cū orauit
memēto mei dn̄e rñdit ei. hodie mecū eris ⁊c
nō dicit cras. Aug. ꝓnior est ad dādū nobis
gr̄am q̄ꝫ nos ad recipiēdā. Scd̄o recipit eos
cōiter. Sap̄. xi. Misereris oīm qꝛ oīa potes.
Bern̄. Curremus om̄s in odore vnguētorū
scꝫ misericordie. curremꝰ post te bone ihū au
diētes ꝙ nō spernis pctōres. nō horres pau
ꝑem. nō spreuisti cōfitentē latronē. non lacri
mātem peccatricē. nō chananeā supplicātem
nō deꝑhensam in adulterio. nō sedentē in the
lonio. nō orantē publicanū. nō negantē disci
pulū nec ꝑsecutorē discipuloꝝ. nō tuos cruci
fixores. Aug. Quid cōuerso nō ignoscit̄ dū
effusio sanguīs ignoscebat̄. Leo papa. Nul
lū peccatorē despicit q̄ peccatores redimere ve
nit. Tercio recipit freq̄nter nō semel tm̄ Ma
thei. xviij. Nō dico tibi vsq̄ septies sꝫ vsq̄ se
ptuagies septies. i. totiēs quotiēs ponēdo nu
merū finitū ꝓ infinito. Ideo Isa. lv. Dere
linquat impiꝰ viā suā et vir iniquus cogitati
ones suas. et reuertat̄ ad dn̄m ⁊ miserebitur
eiꝰ. et ad deū nr̄m qm̄ multus ē ad ignoscēdū

Reuera multus. Ezech. xviij. Nolo mortez peccatoris. ¶ F ¶ Scdo recipit pctōres ad glam dicēs. hic peccatores recipit. s. ad ordines angelorū Ipe fuit ille de quo Johan. i. Oia p ipm facta sunt. nā in principio mundi duos ordines instituit. vnū in paradiso scz hominū et aliū in celo angeloꝝ Sed qñ hō apostatauit fugiēs de claustro voluit deus hoīem in altiorē ordinē vocare nō ad claustꝝ de quo exierat ne iterū apostataret sed ad ordinē angeloꝝ in q̄ finaliter pseueraret. Ideo deꝰ pater abbas illiꝰ ordinis Ro. viij. in q̄ clamamꝰ abba pr̄misit priorē illius ordinis. s. angeloꝝ ad hoīem. i. filiū suū qui alliceret. Osee. xi. in vinculis charitatis trahā eos. Sed heu q̄dā murmurabāt dicētes. qꝛ hic pctōres recipit. Nota septē sunt in receptōe ordinis. Primū est ordinis deuota petitio. et sic dauid petiuit ps. civiij. Suscipe ꝟuū tuū in bonū. s. ad ordinem angelorū. Sctūs Tho. ij. ij. q. lxxxiij. Petendo merem̄ accipe quod ab eterno disposuit nobis dare. Luce. xi. Petite et dabit̄ vobis. et Joh. xvi. Petite et accipietis. Ad istā petitōem impetrādā valēt octo. Primū est cum habet in isto ordine de pentela. q̄ scz in isto ordine bñ vixerūt. et sic puritas vgi nalis. Hiero. Angelis cognata est virgitas et tales faciliter recipiūt̄. ps. xl. Me aūt ꝓpt̄ innocentiā suscepisti Scdm est seruitiū impēsum in monasterio. Ideo dicebat helizeꝰ sunamiti. iiij. Reg. iiij. Ecce sedule in om̄ibus mīstrasti mihi. quid vis ut faciā tibi. nūquid habes negociū et vis ut loquar regi siue prīcipi militie. seruitiū est elemosinarū largitio. Luce. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. Terciū est ordinis et regule eiꝰ examinatio et datus est ānus ꝓbatōis. ut patet de regula. ⁊ trās. ad re. aplicam. eo. ti. non solū. li. vi. ¶ G ¶ Sic petētes angeloꝝ ordinē examinātur in tribꝰ. scīa. moribꝰ et fama. sic nos in scīa fidei. ad Hebre. xi. Hi omnes testimonio fidei ꝓbati inuēti sunt. i. petri. i. Probatio fidei vr̄e p̄ciosior sit auro q̄d p ignē ꝓbat̄. ⁊c. et sequit̄. reportātes finē fidei vr̄e salutē aīarū vr̄aꝝ. Sic examinatus petrꝰ Mat. xvi. Quē dicūt hoīes esse filiū hominis. Rñdit. Tu es xp̄us filius dei viui. cū prudēter rñdit. receptus est qñ dictū est ei a dño. tu es petrus ⁊c. et sequit̄. tibi dabo claues regni celoꝝ. et Enoch hebre. xi. fide enoch trāslatꝰ est. ibidē. impossibile est sine fide placere deo Itē examinat̄ in moribꝰ si esset sufficiētis lr̄ature ⁊ honeste ꝯuersatōis. alias nō recipetur ad philip. ij. Sitis sine q̄rela ⁊ simplices filij dei sine rep̄hensiōe in medio natōis praue et puerse. i. petri. ij. Cōuersatōem vr̄am inter gētes hñtes bonā. ps. cxlvi. Suscipiens mā suetos dñs. de hoc dicit̄ illud Isa. xlij. Ecce ꝟuus meus suscipiā eū. Subdit. nō erit tristis neq̄ turbulentus. Item examīant̄ in fama. qꝛ infames nō de facili recipiant̄. Illud autē q̄d facit famosuz in celo est hūilitas. Canti. i. Nardus mea dedit odorē suū. i. hūilitas q̄ est parua. ꝓuer. xxix. Hūilē spū suscipiet glia Ecci. ij. In igne ꝓbat̄ aurū et argentū hoīes vo receptibiles in camino hūiliatōis. math. xviij. Nisi cōuersi fueritis et efficiamī ⁊c. Apoca. i. Ecce dedi corā te ostiū aptum q̄d nēo pt claudere qꝛ modicā habes virtutē. Quartum est impedimentorū interrogatio. ut si sit ꝟuus debitis obligatus. et sic nos liberi scz a pctō mortali. ad Gal. iiij. Qua libertate xp̄s nos liberauit. Quartū religiosaꝝ vestiū induitio et vestiū secularium depositio. ad Ephe. iiij Deponite pristinā ꝯuersatōem. Hiere. xiij. Si mutare pt ethiops pellem suā. aut pardꝰ varietates suas et vos poteritis bñ facere cū didiceritis malū. Ideo aplus ad Ephe. iiij. Renouamī aūt spū mentis vr̄e ⁊ induite nouū hoīem q̄ ꝟm deū creatus est. Figurat̄ gen̄. xli. in exitu ioseph de carcere añq̄ offerret̄ in ꝯspectu regis mutauerūt vestē. zacharie. iij. Auferte ab eo vestimenta sordida et induite mutatorijs. Sexto ꝯuiuij celebratio ip̄is nouicijs. Figurat̄ de filio ꝓdigo Luce. xv. Epulari aūt et gaudere optebat ⁊c. ibidē. Gaudium est angelis ⁊c. Septimo anni ꝓbatōnis assignatio. et sit libera voluntas Ecci. xv. Añ hoīem bonū et malū vita et mors. ꝓbant tribulatōes hoīem. Jaco. i. Beatus vir qui ⁊c Et sic stephanus Actu. vij. Dñe ihū criste ⁊c. ij. Macha. vij. Fuerūt ꝓbati. vij. fratres qui dixerūt pati sumꝰ magis mori q̄ patrias dei leges p̄uaricari. Octauū ꝓfessiōil emissio et hoc postannū ꝓbatōnis in ingressu regni. tūc ꝓfitebit̄ regula. ego ꝓmitto q̄ diligo deum ex toto corde. bern̄. i. ex volūtate sine contradictōe. ex tota aīa. i. intellectu sine errore.

ex tota mente. i. memoria sine obliuiõe. qđ
ꝑm Aug. nõ ꝑt impleri in hac vita. iuxta illđ
i. Cor. xiij. Cũ venerint qđ ꝑfectũ est euacu
abit̃. ⁊c̃ (H) Nota ꝓfessis assignat̃ tri/
plex locus. Primo in capitulo vbi habebit
vocẽ scz rogãdi ꝓ amicis et ibi defectus suos
sine tristicia recolet. Itẽ in refectorio eterne
fruitõis. Luc. xxij. Ego dispono vobis ꝑm ex
igentiã meritorũ. Gen̄. xliij. Sederũt coraz
ioseph primogenitus iuxta primogenita sua
Tercio in choro angelorũ deũ laudantiũ. ps
xxix. Exaltabo te dñe. q. s. m. Idem ps. cxlv
ij. Lauda ihrl̃m dñm. Aug. Videbimus sine
tedio. amabimus sine modo. et laudabimus
sine termino. Bern̄. Ibi charitas lex. filiꝰ rex
occupatio. assidua dei laudatio. Rogemus
igitur ⁊c̃.

Dominica quarta
Sermo. cx.

Estote misericordes. Luce. vi.
(I) Dicũt naturales. aranea li/
cet sit venenosa. tela tñ eius que
egredit̃ de visceribꝫ eiꝰ ut dic̃ al/
bertus est medicinalis et ad mediciuã vtilis.
nã tela araneaꝝ cũ est alba et pulueribꝫ nõ ad
mixta restrigit sanguinẽ a vulnere defluentez
et sup̃posita vulueri ꝓhibet saniẽ et sanat pla
gã recẽtẽ et ꝓhibet inflaturã. Spũaliter ꝑ te
lã aranee intelligit̃ elemosina hoĩs pctõris.
Nã sicut tela de visceribꝫ aranee generat̃. sic
sepe pctõr elemosinam dat de sudore laboris
sui ex naturali ꝯpassione paupis. et q̃uis tal̃
hõ malus et venenosus sit tã actõe q̃ locutõe
de quibꝫ ꝓpheta ps. xiij. Venenũ aspidũ sub
labijs eorũ. tñ elemosina eiꝰ est bona et spũa
lis medicina. i. cõuersioni vtilis. ut legit̃ Ac.
x. de cornelio q̃ fuit in cesarea cẽturio. q̃ fecit
multas elemosinas. ad quẽ angelus hora. ix
introiuit. et dixit. Oratões tue et elemosine
tue ascẽderũt in memoriã in cõspectu dñi. q̃
postea a beato petro cũ omĩ familia sua bapti/
satus est. Vñ hiero. Nõ memĩ me legisse mi/
sericordẽ mala morte interijsse. qꝛ multos ha
bet intercessores. et impossibile est ꝑces mul/
toꝝ nõ exaudiri. Idcirco pctõr ñ ꝑt fore tã ma
gnus q̃n posset ꝯuerti. et ideo dz fore miseri
cors. qꝛ dicit ambro. et habet̃ de pe. di. i. me
dicina misericordie. Medicina misericordie
tollit pctã magna. et sequit̃. nihil vilius ẽ pe
cunia. sed ꝑciosa est miscdia. de cuius ꝑciosi/
tate dicit Crisꝰ. sup epl̃a ad Hebre. Miseri/
cordia est dei amica sꝑ ei ꝓpiqua. est em̃ velut
regina cui porte patẽt regis. et facit regnare
cũ rege supno. ut dicit apl̃us. i. Thimo. iiij.
Pietas ad om̃ia vtilis est ꝓmissionẽ habẽs
vite que nũc est et future. ꝓpter qđ hortatur
nos dñs ad opa misericordie exercẽda dicẽs
estote misericordes. de quo thema. (R)
In summa euãgelij duo innuunt̃. prĩo inci/
tat nos ad exerciciũ miscdie. ibi. estote miseri
cordes. scđo ꝓhibet temerariũ indiciũ ibi. no
lite iudicare. In primo mẽbro adhuc duo fa
cit. primo inuitat nos ad miscdiam ibi. esto/
te misericordes. Scđo docet miserẽdi formã
ibi. sicut pr̃ vr̃ ⁊c̃. Circa primũ debemus cõsi
derare quattuor de miscdia. primo cãz mouẽ
tem̃. scđo ordinẽ ꝓgredientẽ. tercio formã cõ
sequentẽ. Quarto retributõem ingruentem
Primo dixi ꝯsiderare debemꝰ cãm mouentẽ
q̃ est multiplex. prĩa causa mouẽs nos ad mi
sericordiã est naturalis ꝓprietas. naturale em̃
est q̃ mẽbra vnius corpis adinuicẽ ꝯpatiũt̃.
i. Cor. xij. Si q̃d patit̃ vnũ mẽbrũ ꝯpatiunt̃
oĩa mẽbra. Et nos sumus adinuicẽ mẽbra.
ad Ro. xij. Multi vnũ corpus sumus in xp̃o
ihũ. singuli aũt alter alteriꝰ mẽbra. Et ꝑhũs
de naturis aĩaliũ dicit q̃ aĩalia vniꝰ spẽi ꝯpati
unt̃ sibi. ut videmus de bobꝫ. Job. xij. Int̃
roga iumẽta et docebũt te. et volatilia celi et
indicabũt tibi. Scđa causa est ꝓpria necĩtas
Dicit̃ enim ꝓuer. xix. Hõ indigẽs misericors
est. et sic nos sumus defectuosi nemo sibi ipi
sufficiens. Ideo ecc̃i. xxxi. Intellige que ꝓxi
mi tui sunt ex teipo. Math. vij. Oĩa q̃cũq̃
vultis ut faciãt ⁊c̃. Tercia causa est scripture
auctoritas. Ecc̃i. iiij. Nõ sit manus tua porre
cta ad accipiendũ sz ad dãdum collecta. ⁊ de
utro. xv. Precipio tibi ut apias manũ tuam
fratri tuo egeno et paupi. et Thob. iiij. Noli
auertere faciẽ tuã ab vllo paupe. Ita em̃ fiet
ut nec a te auertat̃ facies dñi. Item zacharie
vij. Misericordiã et miseratõnes facite vnus
q̃sq̃ cum fratre suo. et Ephe. iiij. Estote beni
gni adinuicẽ et misericordes. Quarta cã est
opis facilitas. qꝛ nõ ꝑcipit̃ homĩ vltra posse.
Thob. iiij. Quõ potueris ita esto misericors

nã si nõ potes de pecuniis fac de cibis vestib
vel de seruitijs corpalib. et si oia ista deficiũt
habeas cõpassionẽ. Aug. et habeť. xlv. dist.
due. Due sũt species elemosine. vna cordis
alia pecunie. et si deficit vna sufficit altera. vñ
aug. Cui nõ adest facultas sufficit voluntas.
uoluntas ibi supplebit effectũ si nõ possit in ac
tũ. Quinta cã mouẽs ad misc̃diam est p̃cep
tum auctoritas. qz xp̃us deus et hõ p̃cepit Ma
thei. v. cũtes discite qd est misc̃diã volo et nõ
sacrificiũ ꝛc. Dicit ambro. sup lucã. et ponit
in cano. lxxxvi. di. in singulis. Misericordia
est cõmunis vsus. nõ p̃mune p̃ceptũ est oib
standb. oĩnib eandb. oĩnib officijs nõ publi
canus nõ milites excipiť. nõ agricola vel vxba
nus diues vel paup. Ideo hiero. et ponitur
lxxxvi. di. §. qui clementiã. Qui clementiam
nõ hz nec indums est viscera misc̃die et lacri
mas. Cuius spũalis sit nõ adimplebit legẽ xp̃i
eo q̃ dicat ambro. sup epl̃am ad Thimoth.
Dis summa discipline xp̃iane p̃sistit in mise
ricordia et pietate. Sexta causa est eius vali
tas. nã si p̃cipeť aliq̃d inutile posset se hõ ex
cusare sicut fecit Joab qñ p̃cepit ei dauid ut
iret numerare pp̃lm. i. paralip. xxi. dicẽs. Non
ne dñe mi rex oĩnes fecũt mi sunt. quare hoc
q̃rit dñs meus. q. d. cuius valitudo est (L)
Sed misc̃dia nõ est inutilis sed valde valis
primo deo placet. de q̃ aug. Nõ est q̃d nos ita
facit deo amabiles ut pietas et misericordia.
ps. lxxxix. Misericordiã et iudiciũ diligit de
us. et puer. xxi. Facere misericordiã et iudiciũ
magis placet dño q̃ vicame. rõ qz est ei⁹ na
turalis p̃prietas. Gre. Deus cuius p̃priũ est
misereri sp̃ et parcere. nã misc̃dia est vnguen
tũ quo vngit xp̃us in mẽbris suis. vñ Bern̄
Bonũ est vngentũ cõtritõis q̃d de recorda
tõe pctõr̃ p̃ficit. sed melius est vngentũ de
uotõis quod fit de recordatõe bñficiorũ. sed
optimũ est vngentũ q̃d vincat vtrũq̃ scz vn
cio pietatis. ideo xp̃us specialiter vocuit mi
sericordiã. Luc. xi. Q̃d superest date elemosi
nã. et hic estote misericordes. eo q̃ sua natu
ralis p̃prietas est. Scribit enim Eccl. xiij. Oẽ
animal sibi like diligit. multo magis q̃d est p̃priũ
sibi. Sc̃do misericordia maxime diabolo dis
plicet. vñ glo. sup illud p̃s. cxliij. Misericor
dia mea et refugiu meũ dicit De nullo vinci
tur inimicus diabol⁹ sicut de misericordia. et
hoc facit eius inuidia. (Ij) Tercio misse
ricordia homi multũ p̃dest. et hoc in omni sta
tu. primo in mũdo. sc̃do in morte. tercio i iu
dicio. quarto in celo. Primo in mũdo p̃dest
multis. primo pctõ obstat. Eccl. iij. Ignẽ ar
dentẽ extinguit aqua. et elemosina resistit pc
catis. Illã hõ caderet in multa pctã a quibus
p̃ elemosinã quã facit p̃seruať et custoditur.
et hoc fit ut dicit hiero. tõe paupũm. qz p eo
rãt quib dat elemosinã. Sc̃do bona tpa
lia multiplicat. puer. xi. Alij diuidunt p̃pria
et ditiores fiũt. alij rapiũt non sua et semp i
egestate sunt. Gre. Terrena substãa p̃ hõ q̃
paupibus distribuit multiplicať. Exẽplũ po
nit Guillelmus. in cõnali diuinorũ de boni
facio epõ. qui bonifacius. xij. aureos de ciuita
te portus constantini p̃biteri recepit et dedit
paupibus. quos ille acceperat p equo suo ven
dito. q̃ cum reuersus hõ cognouisset iratus ẽ
sup epm̃. et epus ingressus eccl̃iam rogauit ut
dñs ei daret cũ ipe nõ haberet quo ipm mu
garet. et factũ est. Statim em̃ inuenit. xij. au
reos in sinu suo fulgẽtes. et dedit ei. d. p⁹ mor
tem meã nõ eris epus. qz illos florenos hua
uerat p̃ acq̃sitõe epatus. Idẽ bonifacius cũ
esset puer oĩne trit̃ũ dedit paupib audiens
mater increpauit eũ. et bonifacius orauit. et
stratum horreũ repletũ est. ut impleret illud p
uer. iij. Honora dñm de tua substãa et im
plebunť horrea tua saturitate et vino torcula
ria redundabũt. Et sic fecit sanctus eligius q̃
cũ omne aurũ paupib distribuit alijs paupe
ribb aduentẽnb itẽ in bursa sua inuenit. ibi
impletũ est illud q̃d scribit. puer. xxviij. qui
dat pauperi nõ indigebit. qui aũt despicit dep
cantẽ sustinebit penurią. Ideo petr⁹ rauenẽ.
dicit. Da pauperi ut det tibi. qz habeť p̃uerb.
xix. Fenerať dño qui miseretur pauperis et vicis
situdinẽ suã reddet ei. sicut factũ est de vidua
que pauit heliã. iij. Reg. xvij. cui nõ defecit fa
rina de ydria et oleũ in lecythio quousq̃ dñs
dedit pluuiã sup terrã. Tercio misericordia
est valis in mũdo. qz orãtem exaudire facit.
Isaie. lviij. frãge esurienti pa. t. et egenos va
gosq̃ induc in domũ tuã. tunc inuocabis me
et ego exaudiã. Sed iam multi inuocant de
um et nõ exaudiũť. qz immisericordes sunt.
de quib Crisi. Orõ est infirma que nõ ẽ ele
mosinis redimita. ideo Eccl. xxix. Conclude

elemosinã in sinu paupis .et hec p te exora/
bit ab omni malo ut factũ est Tbob. xij. vbi
angelus dixit.qñ orabas cũ lacrimis et sepe/
liebas mortuos ego obtuli orõem tã dño.
Quarto misericordia grãm impetrat. puer.
iij. Misericordia et vitas te nõ deserãt.et in
uenies grãm et disciplinã bonã coram deo ⁊
hoibus. Signãter grãm redemptõis et dele/
tionis pctõ. puer. xvij. Redẽptio aie viri diui
tie sue.et Dañ. iiij. pctã tua elemosinis redi/
me. Ideo aug. Redime te dũ vinis dũ pciũ
habes.ne pciũ et tpus pdas. ¶ Scõo
dixi misericordia vtilis est in morte. qz pstat
fiduciã Tbob. iiij. fiducia magna erit coram sũ
mo deo elemosina.nã illa cõcomitat añ pspe
ctum dei. Ambro. nõ sunt hois bona que nõ
pt ferre secũ sola elemosina est comes defunc
toꝝ. hoc nõ cognouit ille diues Luce. xvj. sil⁹
ille luce. xvi. qui sepultus est in inferno. ꝓpt
qõ hortat nos dñs ibidẽ dicẽs. facite vobis
amicos de mã. ini. ut cũ defe. re. v. in eter. ta.
Tercio misericordia est vtilis in iudicio. qz
ibi erit aduocata. ps. cxl. Jocũdus hõ q̃ mise/
retur et ꝓmodat disponet sermões suos in iudi
cio. qz xpus allegabit p his illud Mat. xxv
esurui et dedistis mihi mãducare ꝛc. venite
bñdicti patris mei. Ideo math. v. beati miseri/
cordes qm misericordiã cõsequẽt. et hoc non
solũ est intelligendũ in dãdo sed etiã in mu/
tuando et accõmodãdo. ps. xxxvi. tota die mi
seretur et ꝓmodat et semẽ illi⁹ in bñdictõe erit.
Ecõuerso vo eueniet immisericordibꝫ illud
qõ scribit Jac. ij. Judiciũ sine misericordia
fiet illi qui nõ facit misericordiã. Ideo psal.
xl. beatus qui intelligit sup egenũ et paupez.
in die mala liberabit eũ dñs. hoc est in die iu
dicij. Quarto misericordia vtilis est in celo.
qz ibi locũ ꝓpat. Ecci. xvi. Dis misericordia
faciet locũ vnicuiqꝫ ꝛm merita opum suoꝝ.
Figurat. i. Zacha. ij. dauid in sua mia cõse
cutus est sedẽ regni in secula. et sic misericor
dia facit nos reges celestes. de q̃ ps. cij. coro
nat te in misericordia et miseratõibꝫ. Jõ bie/
ro. Q̃ tam misericordia vtilitatẽ pstat nã
reddit p paruis magna. p breuibꝫ eterna. p
trãsitorijs ppetua. ideo dicit hic. date et da/
bit vobis. Dixi scõo notare dẽm⁹
misericordie ordinẽ ꝓgredientẽ vicz qs sit or
do quem seruare debemus in opibꝫ misericor
die. Rñdet primo optet ut hõ misereat sui.
deinde primo. qz dicit mgr in. iij. di. xxix. c.
i. Est ordo diligendorũ qz ordinata charitas
incipit a seipo. ideo spũsanctus psulẽs dicit
Eccli. xxx. miserere aie tue placẽs deo. nõ dic̃
corpi. ut muli faciũt valde solicitãtes de cor
pe nil aũt ꝺ aia. de quibꝫ Bern. Nõ est mise
ricordia sed crudelitas corpus pascere aiam
occidere. nã dicit Eccli. xiij. Qui sibi nequã
est cui alij bonus erit. nã talis miserrimus est
qui nõ misereꝫ sibiipi. ut dicit aug. qd miseri
us misero nõ miserãti sibiipi. et quõ deus pt
talibꝫ misereri. Unde aug. in li. de rectitudie
catholice querẽtõis ꝺ. Rogauit te deus vt
tui misereatis. et nõ vis. quõ te exaudiet i die
necessitatis supplicãtẽ cũ eũ p teipo non au/
dis rogantẽ. Unde puer. xi. bñ facit anie sue
vir misericors ¶ Pro Tã oia opa miseri
cordie homo in aia primo ꝺz pficere. deinde
in primo. primo debet aiam suã cibare ꝺbo
vite. de quo gre. cibus mẽus est verbũ vite/
tis. ⁊ cibus aie est verbũ dei Deutro. viij. nõ
in solo pane viuit hõ. Scõo debet aiam sine/
tem potare calice passionis xpi. de q̃ Mat. xx
Potestis bibere calicẽ quẽ ego ꝛc. hunc cali
cem debemus bibere in aia cõpatien do. qz dici
tur. ij. ad Thimo. ij. Si sustinebimus et cõ/
regnabimus. Tercio ꝺz vestire aiam nudãte
ste charitatis. Apoca. xvi. Beatus q̃ vigilat
et custodit vestimẽta sua ne nudus ambulet.
hec est vestis charitatis. nã sicut vestis tegit ꝛc
rẽda. sic puer. x. vniuersa delicta operit cari⁹
hec est vestis nuptialis qua q̃ carebit dicet ei
illud Math. xxij. amice quõ huc intrasti ꝛc.
ligatis manibꝫ et pedibꝫ ꝛc. Quarto debem⁹
aias nostras exules hospitare in domo pnie.
Hiereme. xlviij. Relinqte ciuitates et habi
tate in petra. i. in dura pnia. Dicit eñ glo. i.
Esdre. x. Terã pniam agere est toto corde in
tus ad deũ cõuerti. et fortis offez materiã pec
cãdi resecare ab ipa origine. Quinto debem⁹
aias nostras firmas vilitare per ꝓprie infirmi
tatis ꝓsideratõem. eo q̃ dicit aug. in li. iij. ꝺ
trini. Laudabilior est animus cui nota ẽ pro
pria infirmitas q̃ que scrutat sideꝝ vias. ió
Hiere. xvij. Surge et descẽde in domũ figu
li. Quid est descẽdere in domũ figuli nisi cõ/
siderare vilitatẽ cõditionis sue. ex qua mate
ries conceptus. et in qd redibis post mortem.

Ratio bern. sup cantica. q̄ aīa ꝯgnoscit meli⁹ suā originē eo magis erubescit hr̄e vitā degenerē. et idem. nemo dignus saluatōe sine sui ꝯgnitione. Sexto debemus aīas nr̄as educere de carcere ꝑ cōtemplationē eterne felicitatis future. nā carcer est mūdus. et ꝯpedes sūt secularia desideria. a quib⁹ debem⁹ educere animā et liberare ut docet apl'us Ro. xij. Nolite cōformari huic seculo. Ratio habetur. i. Joh. ij. Si quis diligit mundū nō est charitas pr̄is in eo. Ideo educamus eā ad ꝯtēplatōem vite eterne vbi est libertas ut docꝫ apl's Colocen. iij. q̄ sursum sunt querite vbi xp̄us est in dextra dei sedēs. que sursum sunt sapite et hec opa misericordie sp̄ualia debemus aīabus nr̄is impendere. qꝛ dicit Isido. Null⁹ alteri misericors esse p̄t qui sibi misericors nō est. (Q) Dixi scd̄us ordo misericordie ē ut post ꝓpriā miseratōem hō misereat̄ ꝓxis. ut docemur Ecc̄i. iiij. Oculos tuos ne transferas a paupe. attn̄ in miseratōe ꝓximi debet esse ordo. Primo q̄ homo misereat̄ amicoꝝ suoꝝ. ut docet ambro li. de officijs dicēs. ꝓximū seminis tui ne despicias. si egere ꝯgr̄scas. melius em̄ est ut subuenias tuis quib⁹ pudor est ab alijs sumptū petere. nō tn̄ ut illos ditiores facias. non em̄ ꝓpterea te deo dedicasti ut tuos diuites faceres. sed ut tibi vitā ꝑpetuam acq̄ras eos a baculo mendicitatis eruas. Scd̄us ordo est ut miserearis alienis. sꝫ tn̄ ordināter ut dicit ambro. et habet̄ in canōe lxxxvi. di. cōsiderāda Cōsiderāda est in largiendo etas atq̄ debilitas nōnunq̄ et ꝟecundia que ingenuos ꝓdit natales. Etas ut senib⁹ plus largiaris q̄ sibi iā nequeūt querere victū. sil'r et debilitas corpis ꝓmptius ē adiuuāda si quis ex diuitijs cecidit in egestatem. et maxime si sine suo vicio. sꝫ aut latrocinijs aut ꝓscriptōe aut calūnijs que habebat amisit. Item pulchra etiā liberalitas est in ip̄o q̄ q̄ pauꝑis dato mensurā tenere ut abundes pluribꝫ. nec cōciliandi fauoris gr̄a vltra mod̄ fluere Quidq̄d em̄ ex affectu puro ac sincero ꝓruit hoc est decoꝝ. Nō supfluas edificatōes aggredi nec p̄termittere nec̄cias. et maxime sacerdotibus h̄ ꝯuenit. ornare dei tēplū bono re cōgruo. etiam ut cultu aula dei resplendeat impēsas misericordie frequētare q̄ꝫtum opte at largiri ꝑegrinis nō supfluas sꝫ ꝯpetentes.

Item misericordia dꝫ fieri paupi nō ꝑ se hn̄ti. qꝛ dicit ꝓsper de vita ꝯtēplatiua. et habet̄ in cano. i. q. i. pastor. hn̄ti dare est ꝑdere. Nā dicit bartho. briccie. in glo. Paup de elemosinis quas colligit debet elemosinas facere d̄ supfluo. iuxta illud luce. xi. Qd̄ supest date elemo. Itē misericordia dꝫ fieri paupi bono. et non impio. Ecc̄i. xij. Si bene feceris scito cui feceris. et sequit̄. da bono et ne receperis pctōrem. attn̄ a paupibus amicis si boni sūt est incboandū ut dicit Ambro. Dei traditio est ut pri⁹ pascas ꝑentes. deinde amicos. post h̄ alienos. (R) Dixi tercio ꝯsiderare debemus de misericordia formā ꝯsequentē et ē mēbrū scd̄m in quo dixi innuit̄ quō deus docet miserēdi formā. cū subdit. sicut pr̄ vester misericors est. Unde ad eph. v. Imitatores dei estote sicut filij charissimi. Si g̃ filij d̄i sumus optet nos pr̄em imitari in misericordia. ergo dicit. estote misericordes sicut pr̄ vr̄ ꝛc. nō dicit potētes sicut pr̄. nō sciētes sicut fili⁹ vel sapiētes. nā potētia est singularis. et scīa similiter non om̄ib⁹ ꝯpetit. sed misc̄dia om̄ib⁹ ꝯpetit. ut dicit ambro. sup epl'am ad Thim. Omnis sūma xp̄iane discipline ꝯsistit in misericordia et pietate. Ideo dic̄ Cirill⁹. Magnū est p̄coniū misericordie et pietatis. nā hec virtus reddit deo ꝯformes. Sed d. quō possum esse misericors sicut pr̄. cū misc̄dia dei patris sit infinita. Rn̄detur ly sicut nō importat om̄imodā sil'itudinē diuīe misericordie ad nostrā. sed quandā ꝓporcionabilitatē. s. ut suo modo homo sit misericors. et hoc sufficit ad huius p̄cepti īpletōem. Sed d. in quib⁹ debem⁹ nos deo patri in misericordia cōformare. Rn̄det phūs. Omnis effectus naturalit̄ assil'atur sue cause. et tāto res est ꝑfectior q̄ꝫto ꝑ similitudinē a ꝓpinquat suo principio. licet nō possimus attingere latitudinē altitudinem et ꝓfundū misericordiarū dei. conari tn̄ debemus inq̄ꝫtum possum⁹ ut in opib⁹ misericordie imitemur deū pr̄em (S) Nam deus pater on̄dit suā misericordiā pluribꝫ modis. Primo in pr̄nali dilectōe. Nam pr̄ ē nomen amoris. ut patet. Joh. xvi. ip̄e em̄ pater amat vos. et Hiere. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserans. sic nos debemus misericordiā exhibere in amore. vn̄ Aug. In affectu cordis pēsanda ē elemosina

tribuētis. Et gre. cor et nō substantiā pensat
deus. nā elemosina sine charitate nō est meri
toria. i. Cor. xiij. Si distribuero ī cibos pau
perū omnes facultates meas charitatē autez
nō habuero nihil mihi ꝓdest. ut sunt aliq̄ q̄
cū murmure ⁊ afflictōe pauꝑibꝫ ꝑbent elemo
sinā. Cōtra quos dicit̄ Ecc̄i. iiij. Cor inopis
ne afflixeris et nō ꝓtrahas datū angustianti
Nā dicit greg. Qui dat ut tedio careat rē et
meritū ꝑdit. Ideo. Ecc̄i. xxxv. In om̄i dato
hilarē fac vultū tuū. nā hilarē datorē diligit
deus. ij. Cori. ix. Scd̄o deꝰ pr̄ miseret̄ nr̄i in
generali exhibitōe. de quo Sap̄. xi. misereris
oīm dn̄e qꝛ oīa potes. nā dicit mgr̄ in. iiij. mi
sericordia dn̄i est in celo et in inferno. in celo
remunerat vltra ꝯdignū. in inferno punit ci
tra ꝯdignū. sic nos cōiter et generaliter debe
mus exhibere misericordiā. Vn̄ luc. vi. Om̄i
petenti te tribue. si nō habes tribuere corꝑali
ter miserere spūaliter. s. ꝯpatiēdo. nā s̄m augu.
sufficit volūtas vbi deest facultas. Tercio pr̄
miseret̄ nr̄i in culpe dimissione. Ecc̄i. ij. Piꝰ
et misericors est deus et remittit in die tribu
latōis peccata. ut patet Mat. xviij. de s̄uo q̄
dēbat. x. milia talēta. q̄ ꝓcidēs rogauit ⁊ sta
tim dimisit ei om̄e debitū. sic tu debes esse mi
sericors indulgēdo ꝓximo et nō vindictam
a ꝓpetēdo. iuxta illud Eph. iiij. Estote inuicē
benigni et misericordes donātes inuicē sic de
us in xp̄o donauit vobis. et h̄ docet hic dn̄s
dicens. dimittite et dimittet̄ vobis. Augus.
Vnusq̄sq̄ talē indulgētiā accipiet a deo qua
lē faciet ꝓximo. Vnde Ecc̄i. xxviij. Relique
ꝓxīo tuo nocēti te et tūc dep̄cāti tibi pctā fol
uent̄. Quarto deus est misericors in flagella
tōe. Abacuck. iij. Cū iratus fueris misc̄die re
cordaberis. et p̄s. cxl. Corripiet me iustus in
misc̄dia. et Crisꝰ. Iusticia sine mīa nō est iusti
cia sꝫ crudelitas. et misericordia sine iusticia
leuitas ē. p̄s. cxi. Misericors et miserator et
iustus. Sic nos debemꝰ fore misericordes in
correctōe ꝓximi ut docet gre. in mora. et hēt̄
in cano. xlv. di. disciplina nō est seruāda sine
misericordia nec misc̄dia sine disciplina. sꝫ sic
samaritanus infudit vinū et oleū in vulneri
bus sauciati. luce. x. et sicut in archa testamē
ti erat virga et māna. sic iusticia dꝫ esse tꝑata
cū misc̄dia. Vnde gre. et ponit̄ in cano. xlv.
di. vera iusticia ꝯpassionē habet. falsa autez

indignatōem. T Itē sciendū. nō solū
debemus esse misericordes sicut pr̄. sed etiā sic
filius misericors est. nā filius dei patris mis
tus est nobis tripliciter. s. corde ore et opere.
Prīo corde miserijs nr̄is cōpatiēdo. Vn̄ luc
xix. fleuit sup̄ ciuitatē ihrl̄m. sic nos. i. pet̄. iij.
Estote ꝯpatiētes fraternitatis amatores. mi
sericordes. sicut fecit apl̄us. ij. Cor. xi. Quis
īfirmat̄ ⁊ ego nō infirmor. Signāter talis cō
passio debet fieri in spūali defectu ꝓximi. vt
docet Isid̄. de sūmo bono. Magis male faci
entibꝫ q̄ male patiētibꝫ est ꝯdolendū. qꝛ ma
le facere est defectus aīe. sed male pati ē defe
ctus corꝑis. Ideo Bern̄. Sūt ne in te visce
ra xp̄iane cōpassionis q̄ plāgis corpus a q̄ re
cedit aīa. et nō aīam a qua recessit deus. Se
cūdo filius misertus est nobis ore deuote pro
nobis exorādo. De quo ad hebre. v. Cū cla
more valido et lacrimis offerēs. s. p̄ces exau
ditus est ꝓ sua reuerētia. dicēs illud Luc. xx
iij. Pr̄ dimitte illis ⁊c. sup̄ quo dicit Bern̄.
Vide mēte mīam quā habuit ab eterno quō
pepēdit cōclauatus. capite coronatus. sangui
ne fuso opprobrijs saturatus. oīs doloris im
memor. cōpassione motus clamauit pr̄ ignos
ce illis. Ecce mīa eius excessit oēm miseriam
sibi inflictā. sic nos debemꝰ fore misericordes
ꝓinuicē orādo. Iaco. v. orate ꝓ inuicē ut sal
uemini. Dicit nāq̄ Bern̄. nō ꝯgnosco maius
opus misericordie oñdere q̄ ꝓ inimicis ora
re. nā talis orō s̄m aug. est dyabolis supplicium
angelis solaciū. deo acceptū sacrificiū Tercō
misertus est nr̄i filius dei ope. s. bn̄ficia largi
endo. Marci. viij. misereor sup̄ turbā. et sati
auit quattuor milia hoīm de. vij. panibus. sic
nos debemꝰ fore misericordes in pauꝑibꝫ pas
cēdis. iuxta illud Ecc̄i. iiij. Aīam esuriētē ne
despexeris. qꝛ dicit̄. i. Iohā. iij. Qui habue
rit substātiam huius mūdi et viderit fratrem
suū necesse hr̄e et clauserit viscera sua ab eo.
quō charitas dei manet in eo. q. d. nullo mō
Ideo subdit. Nō diligamus v̄bo neq̄ lingua
sed ope et veritate. nā dicit Hugo. Ficta est
ꝯpassio corde cōdolere. ore ꝯsolari. et egenti
nihil dare. sed v̄a est cōpassio cū quis corde
cōpungit̄. ore ꝯsolat̄. et ope miseret̄. et h̄ est
qd̄ hic dicit̄. date et dabit̄ vobis. Dicit au
gu. Da tꝑale et accipe eternale. da trāsitoriū
et accipe eternū. da quod possidere nō potes

et habebis qd̄ eternaliter nō amittas. U
Dixi quarto debemus ꝯsiderare in misericor
dia retributōem ꝯsequentē. de quo subdit ī
textu mensurā bonā et ꝯfertā et coagitatam
et supefluentē dabūt in sinū vr̄m. dicit gre.
in mora. Scd̄m mensurā meriti erit mēsura
p̄miij. sicut hic est discretio opm̄. sic in futura
vita erit discretio dignitatū. Mēsura bona ē
tp̄ale bonū qd̄ augmentat̄ ut habet̄ ꝓuerb.
iij. De primitijs oīm frugū tuarū da paupi
bus et implebunt̄ horrea tua saturitate. Se
cūda mensura cōferta. i. plena significat bōa
naturalia que multiplicant̄ hoī ꝓpter elemosi
nas. qꝛ deus dat eis clarū intellectū. firmam
memoriā. bonā voluntatē et corpis sanitatē.
De quo Isa. lviij. Frāge esuriēti panē t. tūc
erūpet quasi mane lumen tuū. subdit. et sani
tas tua citius oriet̄. Oriet̄ ī tenebris lux tua
et eris quasi ortus irriguus. Tercia mēsura
coagitata significat gr̄am remissionis culpe ⁊
adeptōis gratie. Isa. lviij. Eris quasi fons a
quarū cuius nō deficiēt aque scz gr̄e. Quar
to ꝑ mensurā supefluentē intelligit̄ eternum
p̄miū qd̄ excedit omnia merita in regno celo
rū. de quo ꝓsper in li. de vita ꝯtēplatiua. ibi
erit amor ꝑfectus. timor nullus. dies eternꝰ
alacer motus. ibi oīm spūs vnus. ita supe f
fluenter erit claritas vite eterne ꝙ de plenitu
dine beatitudinis aīe redūdabit gl̄ia in corpꝰ
X. Et hāc retributōz dabunt. s. paupes
in sinū vestrū. dicit gre. Sicut nihil securius
et amabilius eo qd̄ locat̄ in sinu. sic secura e
rit eterna retributio. Ideo hortat̄ nos salua
tor Luce. xvi. facite vobis amicos ⁊c̄. nā ipe
iudex fideiussor est ꝓ retributōe opis miseri
cordie. Dixit em̄ math. x. Quicūqꝫ potū de
derit vni ex minimis istis calicē aque frigide
tm̄ in noīe discipuli. amen dico vobis nō per
det mercedē suā. Uel aliter sic. Mensura bo
na. i. eternū p̄miū. summū bonū et essentiale
p̄miū quod deus est dabūt in sinū vr̄m. dicit
aug. de ciui. dei. ibi deus erit nobis notus et
ꝑspicuus. ibi videbit̄ in se cādor lucis eterne ⁊
speculū sine macula. hec est bona mēsura qua
nihil melius. Et cōfertam. qꝛ nulla ꝑs interi
us et exterius. nullus angulus manebit va
cuus qui gaudio eterno nō impleat̄. ut dicit
Orosius. implebit om̄es vires interiores ⁊
exteriores felicitate gaudij. Et coagitatā. qꝛ
vndicqꝫ erit gaudiū electis supra de dei visio
ne. infra de ꝑiculorum euasione. intra de secu
ra possessione. circa se de omniū sctōꝝ ꝑticipa
tōe. Et supefluentē. qꝛ habebūt gaudiū sup
omnē necessitatē. sup omnē sensū. sup omne
desideriū ut dicit aug. Acquiri p̄t estimari ñ
p̄t q̄ꝫtum sit illud eternū gaudiū misericordi
bus ꝓmissum. ideo subdit. eadē mesura qua
⁊c̄. qꝛ misericordibꝰ dabit̄ gr̄a et gl̄a. immise
ricordibus v̄o subtrahit̄ gr̄a ut dicit Greg.
Dei misericordiā mereri nō poterit q̄ hic mi
sericors nō fuerit. de quo ꝓuer. xxi. Qui ob
turat aurem suā ad clamorē paupis et ipe cla
mabit et nō exaudiet̄. et demū cōsequet̄ eos
pena eterna. de qua Math. xxv. Discedite a
me maledicti in ignē eternū. a quo nos custo
diat ⁊c̄.

De eadez dominica. Sermo. cxi.

Nolite iudicare et nō iudicabimini.
Luce. vi. Hec est scd̄a pars huius
euāgelij in qua dixi ꝓhibet iudiciū
temerariū. dicēs. nolite iudicare. Y
Pro quo sciendū. iudiciū capit̄ multis mo
dis. Uno mō ꝓut est actus iusticie. et sic ꝑti
net ad iudicē spūalem vel secularē. nā de eoꝝ
officio est ꝙ debent iudicare. Hoc iudiciū ñ
ꝓhibet. imo alibi mādat. Deutro. xvi. Iudi
ces et magistros cōstitues in om̄ibus portis
tuis ut iudicēt ꝓpl̄m iusto iudicio. p̄s. lvij. re
cte iudicate filij hoīm. Alio mō capit̄ iudiciū
ꝓ actu intellectus quo q̄s credit malū de ꝓxi
mo. sic em̄ dicit̄ iudicare de ꝓximo qui ex sig
gnis. actibꝰ et habitudinibꝰ exterioribus cre
dit malū de ꝓximo. Et hoc multipliciter pōt
fieri ut dicit sanc. tho. ij. ij. q. lx. Primo mo
do ex facti euidētia ut cū q̄s aliquem iudicat
homicidā qꝛ vidit eū occidere hoīem sine le
gis autoritate. vel cū obligaris mihi et scien
ter iuras. vel cū audio te blassemare imo h̄ ñ
est ꝓhibitum. Augꝰ. De his que nō p̄nt bo
no aīo fieri sicut blassemie stupra et hmōi ꝑ
mittit̄ iudicare. attñ licet in se opus malum ē
debemus tñ excusare intentōem vel occasiōez
mali cogitādo forsan eis magna fuit tēptatō
et forte iā dolet. De quo Bern̄. cū video ali
quem suū ꝓximū occidere anteq̄ꝫ cultellum

extrabat. debeo eum pnitere estimare. et sic fecit xpus. Joh. xi. dixerũt discipuli iudei voluerũt te lapidare Rñdit ihũs. Nõne xij. hore diei. q. d. licet fuerũt tunc illius intẽtõis modo alterius. Scõm iudiciũ fit ex signis euidentibus. ut si ꝙs vidit nudũ cũ nuda. hoc etiã pmittẽ. Et sic salomon. iij. Reg. iij. de euidentibus signis iudicauit meretrices /

2° Z / Terciũ iudiciũ qđ pungit ex leuibus signis. et ī hoc iudicio multiplex est gradus. primus cũ hõ timet ne sequat malũ. ut includit pecuniã ī cistã ꝓpt securitatẽ. ⁊ sic ñ ẽ pctm Aug. tene certũ dimitte incertũ. Scõus cũ orit suspitio mali incidẽtaliter non ex pposito rõis. et sic nõ est mortale. Tercꝰ cum incipit dubitare de bonitate fratris. et ꝟ est veniale. et nõ vocat iudiciũ sed suspitio. Quartꝰ gradus cũ ex talibꝫ leuibus signis firmiter tenet in aĩo ꝙ frater sit malꝰ. et hoc ꝓprie dr iudicium. qz iudiciũ imprat firmã sententiã. et sic ẽ de genere pctĩ mortalis. qz pctm mortale est qđ ꝛriat charitatẽ ꝓximi. et ꝙ ꝗs pdicto mõ ꝓximũ iudicat est cõtra fraternã charitatem. verbi gratia. Si aliꝗs ꝓderet aliqđ et ex leuibus signis ꝓxim iudicaret furẽ graviter peccaret. Ideo aug. in ẽmone dñi in mõte. Si suspitões vitare nõ possumus qz mõies sumꝰ iudicia tñ. i. diffinitiuas snias ꝓnere dẽm? Quartũ iudiciũ est de occultis et abscõditis cordiũ. de qbꝫ Ja. ij. Fcĩ estis iudices cogitationũ iniquarꝫ cũ dicit ps. xliij. Ipe nouit absc̃ditа cordis. hoc reprobat saluator Mat. ix. ut quid cogitatis mala in cordibus vrīs. ergo peccat qui dicũt. ille ꝟ malũ cor. superbũ inuidiosum. cũ etiã diabolus nesciat cogitatões nisi ex cõiecturis. Quintũ iudiciũ est de futuris dicẽdo. ille efficiet adhuc malus. phũs. De futuris ꝓtingentibꝫ nõ est determinata veritas. nã futura cognoscere est solius dei Isa. xli. Annũciate que ventura sunt in futurũ et sciemus qz dĩi estis vos. Unde vilbel. Videre futura ut ꝓpria diuinũ est. nã de futuris debemus hre spem boni. Eccl. xviij. A mane vsqꝫ ad vesperam immutabit tpus. Et eccli. Confide aũt in deo et mane in loco tuo. Facile est esm in oculis dei subito honestare. i. ditare paupem. / A / Pextum iudiciũ est in medijs que indr̃ñter pñt bono vel malo aĩo fieri. de quibꝫ nõ debemus certã sententiã dare. sed ad meliorẽ ptem interꝓtari. de hoc dicit hic. nolite iudicare. Ubi aug. dicit. estimo ꝙ in ꝟ ꝓcepit dubia que nescimus q aĩo fiant in meliorẽ interꝓtari ptem. ut si vides aliquem feria sexta ꝓmedentẽ iudica hoc ex infirmita/te fieri vel necessitate. Ro. xiiij. Qui nõ mãducat manducantẽ nõ iudicet. Exẽplũ in ꝓtaspatrũ. vbi duo fratres in cõgregatõe magne vite meruerũt ut alter videret gram in altero a deo datã. factum est ꝙ vnꝰ ex eis egrederet in feria sexta et vidit quendã mãducãtem mane. et dixit. mãducas tu in sexta feria die sequenti celebratõe missarũ facta ille non vidit gram fratris ut prius. ⁊ cognouit excelsisse. contristatus dixit fratri. qđ feci sti quia nõ vidi sicut prius gram dei in te. ille ait. nescio qz necꝫ cogitatõibus necꝫ ꝛbis necꝫ opibꝫ scio me cõsciũ. dixit frater. nũquid verbũ otiosum dixisti. rñdit. vidi mãducantẽ et dixi. hac hora mãducas in sexta feria. et alter bic fuit et laborauit secũ ad. x. ebdomadas ut rediret gra. Ideo grego. ⁊ habet. xi. q. iij. gra/ue. Grave satis est et indecẽs ut in re dubia certa dẽ snia. Septimũ iudiciũ ꝓdemnatõis vbi hõ nõ ꝓtẽtatur iudicio tali. sed incitat alios ad inferẽdũ damnũ et ꝓcedit ad punitõz fratris dicẽs eũ dignũ tali vel tali pena. Contra hoc dicit. nolite cõdemnare. qz ꝟ est ꝗsticie equitatẽ. qz dicit lex. neminẽ ꝓdemnãdum nisi sub duobꝫ vel tribꝫ testimoniũ ꝛdicaz vidisti faciũ. nec habuisti testimoniũ ꝛdicaz et damnas. Job. xix. Causam quã nesciebã diligẽtissime inueltigaui. Ideo Bernũ. ser. xl. sup cãtica. Caue ferue dei aliene ꝓsatõnis esse curiosus explorator aut temerarius iudex. etiam si actũ dẽprendis. nec iudices primuz saltẽ excusa intentõem si opus nõ potes puta ignorãnã. puta surreptõem. puta casum. si omno non potes dic vehemẽs fuit temptatio

b 1° ꝟ / Nota tales iudices peccãt multiplici ter. Primo in setm mendaciter loquẽdo. licet vera aliqñ est suspitio et verũ qđ iudicat. Quia tñ hoim cor et intẽtio sue noticie ñ subiacet. ideo nõ ꝙ veritate sed ꝙ mẽdacio iudicat. Bernũ. Est qui verũ loquit̃ et mentit̃. et est qui mendaciũ loqt̃ credens se verꝫ dicere. ps. v. Perdes oñes qui loquunt̃ mẽdaciũ. Secõ peccat in primo. qz facit ꝓ fraternam charitatẽ. Matth. xxij. Diliges ꝓximum tuũ

sicut teip̄m. Aug. Certum est ꝙ de malo in-
certo ꝓximū meum nō iudicarē si eū tanquā
meip̄m diligerē. sed defenderē et excusarem
Sed qꝛ charitatē ꝑdidimus. faciliter alteru
trum iudicamus. et sic qui iudicat ꝓximū oñ
dit se a charitate alienum. Tercio qui ꝓxim
iudicat peccat in deū. dei iudiciū sibi vsurpan
do. nam occulta cordiū sibi soli patēt. i. Reg.
xvi. homo videt ea que parent. deus aūt in-
tuetur cor. iij. Regum. viij. et. ij. ꝑalipo. vi.
Tu solus nosti cor filiorum hominuꝫ. ex quo
vsurpas tibi iudicium tunc incidis in iudici-
um eius grauiter. Romano. ij. In quo alte
rū iudicas teip̄m cōdemnas. eadē eñ agis q̄
iudicas. Existimas autē o hō qui iudicas e-
os qui talia agūt et facis ea quia tu effugies
iudiciū dei. quasi d. non. sed vsurpas tibi di
uinū iudiciū. ut dicit August. in epl̄a ad cle
rum et ad vniuersalē plebē. et ponit̄ in cano.
ij. q. i. nomē p̄sbiteri. vbi habet̄ ꝙ diuinū iu
dicium sibi vsurpat qui de occultis iudicat.
Dicit eñ sic. Nomē p̄sbiteri ꝓpterea non au
sus sum de numero collegarū eius vel suppri
mere vel delere ne diuine ptāti sub cuius exa
mine causa adhuc pendet facere viderer iniu
riā. si illius iudiciū meo vellē iudicio p̄uenire
qd̄ nec in negocijs secularibꝫ iudices faciunt
qñ ad maiorē ptātem dubitatio refert̄ ut pē
dente relatōe aliquid audeāt immutare. Jō
Ro. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienū ꝯuū
dño suo stat aut cadit. ꝓpter qd̄ hortat̄ apl̄s
i. Corin. iiij. Nolite añ tp̄us iudicare quoad
usq̄ veniat dñs qui illuminabit abscōdita te
nebrarū. nam hō nō p̄t seip̄m rite iudicare. ut
patet de petro Mat. xxvi. Si oportuerit me
mori tecū ꝛc. et tñ negauit. et paulus. i. Cor.
iiij. neq̄ meip̄m iudico. glo. i. iudicare valeo
cū me melius cognosco q̄ alter. et subdit. ni
hil eñ mihi cōscius sum. sed nō in hoc iustifi
catus sum. Jdeo dicit aug. cū de se nullus ve
ram sniam audeat dicere. quomodo de alio
vult iudicare. et ideo in euangelio talis iudi
cans assimilat̄ ceco ductori cū dicit. nunq̄d
p̄t cecus cecū ducere. si cecus ceco ducatū p̄
stat. nōne ambo in foueā cadunt. Dicit Hu
go sup Ecclesiasten. Si te non vides nihil
bene vides. si falleris in tuo iudicio quid faci
es in alieno. tales sunt ut hastilusores qui ita
ligati sunt ꝙ alios vident. seip̄os nō vident.
Jdeo talibus dicit̄ in euāgelio. ypocrita eij
ce primū trabem de oculo tuo. et tunc ꝑspici
es ut educas festucā de oculo fratris tui. naꝫ
talibꝫ dicit aug. de verbis dñi. Magis cogita
re debes quid tibi desit q̄ quid tibi assit. ut te
ip̄m humilies et alios non iudices. ꝓpter qd̄
dicit Bern̄. Si non habes huius mūdi sub
stantiam ut elemosinā p̄beas. si non cōstanti
am ut effundas sanguinē. caue iudicare proxi
mum et viues in eternum. eo ꝙ dicit Criso.
Qui iudicat ꝓximū raro meret̄ veniam. Nā
in hoc stat summa ꝑfectio ut visa culpa aliena
cōsideretur ꝓpria. Hoc fecit quidā frater qui
portauit pondus arene ad capitulū cū fuit vo
catus ad iudicādum fratrē. Talis fuit et iob
qui dixit. ix. ca. Verebar omnia opa mea sci
ens ꝙ nō parceres delinquēti ¶ C ¶ Sed
diceres. vnde oritur tale iudiciū Respondet
sanctus Thomas scd̄a scd̄e. q. lx. arti. ij. Pri
mo ex suꝑbia. quia vere humiles estimant a
lios se meliores. et hoc cōtingit ex tribꝫ. Pri
mo respicit bonū in alio quod nō habet in se
ip̄o. Secundo defectū in seip̄o quem nō co
gnoscit in alio. Tercio si cōsiderat nihil tale
tamē ex humilitate estimat aliqd̄ occultū bo
nū quod nō cognoscit in se. suꝑbi hoc nō faci
unt. Secundo oritur ex inuidia et ꝙ male af
ficitur. Crisost. Si quid boni dicit̄ de inimi
co difficile credit̄. si quid mali facile. Augu.
Quia charitatē ꝑdidimꝰ faciliter alterutrū
iudicamus. Tercio ex ꝓpria malicia cum q̄s
ex seip̄o malus et ꝑuersus est. Phūs. iiij. e-
thicorū. Qualis vnusquisq̄ est talia loquit̄
et opatur. et ita viuit nisi alicuius gr̄a agat.
Ecclesiastes. x. In via stultus ambulans cū
ipse insipiens sit omnes stultos estimat. Au-
gustinus. Facilius in alio iudicat ꝙ quis in
seip̄o inuenit et sentit. Crisost. Om̄is homo
scd̄m seip̄m estimat alterꝫ. bonꝰ bonū. malꝰ ve
ro estīat malū. Et hoc patet in exemplo reali
quia apis et aranea locant se super vnum flo-
rem simul et apis succum quē extrahit cōuer
tit in mel dulce. sed aranea in venenum. Sic
est de pijs et bonis que omnia que vident et
audiunt conuertunt in bonum. sed mali in ve
nenum. id est in malum interp̄tantur. Unde
Cris. sup Matheū. Sicut difficile in aliquē

suspicatur malū qui bonus est. sic difficile su
spicat̄ in aliquem bonū qui malus est.
D Et q̄ non debemus de facili aliq̄d o
pus iudicare malū. patet per tale exemplū
quod legit̄ in vitispatrū. libro. ij. q̄ quidam
senex pater p̄dicauit in quadā ciuitate. et que
dam meretrix compūcta in verbo et exemplo
ip̄ius clamauit ad illum sanctū patrē dicens
Salua me pater ut xp̄us meretricē. Ille ve
ro confusionē hoīm omnino non curās dixit
ei sequere me. et tenēs eam per manus exijt
publice de ciuitate om̄ibus aspicientibus. fa
cta est fama. quia abbas mulierē duxit domi
nam porphiriā. ita enim vocabatur. pergēti
bus vero eis in monasterium inuenit mulier
in ecclesia puerū ꝓiectum. et sustulit eum vt
nutriret eum. Itaq̄ post annū quidā venerūt
in patriā vbi erat abbas et porphiria. et vi
dentes eā habere puerū dicunt ei. Veraciter
dn̄o abbati bonū pullū genuisti. nondū enim
sp̄m̄ sanctum accepant. euntes ergo qui vide
rant eum in ciuitatē tyri vbi abbas tulerat il
lam diffamauerūt abbatem. quia genuit de
porphiria puerū. et nos vidimus puerulum
oculis nr̄is famulantē ei. quādo ergo cogno
uit ex deo abbas obitum suū dicit mulieri. ea
mus thirū. quia illic ibo et volo ut venias me
cum. illa vero nolēs ei cōtradicere secuta est
eum. et venerūt ambo habentes puerū septē
annorū existentē. cum autē ciuitatē intrassēt
congregatus est populus ad videndū eum ⁊
porphiriā. tunc dixit ille senex. afferte mihi
prunas. et cum attulissent euacuauit eas in
vestimentū coram populo. et dixit. Credite
fratres. quia sicut deus rubū custodiuit in
combustum ab igne. et sicut nec tunicam me
am incenderūt prune iste. ita nec ego cogno
ui peccatū mulieris. et omnes mirati sunt q̄
non ardebat vestimentū ab igne. et quesiue
runt vnde puer venisset vel cuius esset. et ip̄e
indicauit eis q̄ in quadā capella inuenissent
iacentē et derelictū ab hominibꝰ. Et ex qua
dam cōpassione eum sustulissent ꝓpter deum
et eum nutrierūt. tunc homines illius ciuita
tis egerūt penitentiā q̄ illum sanctū patrem
et illam mulierē iudicassent. Ex quo patet q̄
non debemus esse p̄cipites ad iudicandū no
stros ꝓximos. Bern̄. Caue serue dei si vis
imitari quem colis ne aliene cōuersatōis sis
curiosus explorator. Unde gre. Quātū vos
in bono proficitis. tantū etiam bona de alie
nis sentitis.

Dominica quinta
Sermo. cxij

Cum turbe irruerēt in hiesū. Lu
ce. v. E Aristoteles. xij.
li. de anīalibus dicit. Delphines
sunt pisces marini qui sequunt̄
hoīm voces. et ad vocē simphonie gregatim
cōueniunt. in armonia delectant̄. quibus in
mari nihil est velocius. nam plerūq̄ saliētes
naues trāsuolant et transsaltāt. quorū saltus
et ludus futurā significat tempestatē. Spiri
tualiter. per istos delphines significant̄ veri
xp̄iani et nō falsi. qui sequunt̄ voces p̄dicato
rum. et libenter audiūt dei verbum. iuxta illd̄
Johan. viij. Qui ex deo est verbū dei audit
imo in dulcedine diuini sermonis delectant̄
scd̄m illud ꝓphete. p̄s. cxviij. q̄ dulcia fauci
bus meis eloquia tua sup̄ mel ori meo. dicit
Nicolaus de lyra. Os et fauces capiunt̄ hic
methaphorice ꝓ sup̄ioribus viribus anime.
quibus dulcedo celestiū aliquo modo senti
tur et p̄gustat̄. tales veloces sunt saltando d̄
vno statu ad aliū. scz de statu incipientiū ad
statum ꝓficientiū. de quo psal. lxxxij. Ibunt
de virtute in virtutē. qui status signū est tem
pestatis. i. fuga peccatorū et mors. De quo
hugo de sancto victore. libro. i. de aīa. Ani
me in hac vita nihil vtilius dulcius et melius
verbo dei. nihil ita mentē ab amore mundi se
parat. nihilq̄ cōtra temptatōnes roborat. ni
hil hominē a somno mortis excitat et pecca
tum fugat ut sacre scripture p̄dicatio. Hoc cō
siderantes turbe irruerūt in hiesum. de quo
thema. F In summa euāgelij duo
innuunt̄. Primo gloriosa p̄dicatio christi.
Secūdo miraculosa eius operatio. primum
patet in principio. scd̄um ibi. duc in altum.
De primo dicit. in illo tempe. s. cum xp̄s so
crum symonis sanauit a febribus. et cum sol
occidisset. omnes q̄ habebāt infirmos duce
bant eos ad hiesum. et curauit eos. post hoc
turbe detinebāt eum ne discederet ab eis. q̄
bus ait. quoniā et alijs ciuitatibus oportet me

euãgelisare regnũ dei. quia ideo missus sum et factũ ẽ cũ turbe irruerẽt scz se cõprimendo cũ deuotõne ut audirent eũ dicit Crisostom? Quis discessisset cũ hmõi mirabilia faciebat. quis noluisset aspicere faciẽ amabilẽ que ita cunlabat. quis nollet audire ẏba graciosa que etiam inimici laudabãt. ergo merito irruebant turbe. nõ fuerũt scribe superbi sapientes nec pharisei potentes. non reges milites et nobiles. Unde apl̃us. i. Cozint. i. Nõ multi sapientes scm carnem. nõ multi potentes. nõ multi nobiles. sed que stulta sunt mũdi elegit de⁹. quia de diuitibus vix vnũ habuit scz Ioseph ab arimathia. Hã dicit aug. Uermis diuitiarũ superbia. nam sicut auis habẽs multas plumas faciliter volat in altum. et sic habens multas diuitias faciliter spnit dei ẏbũ se eleuando. Unde eccl. xl. Si fueris diues nõ eris immunis a peccato. Silr de sapienti bus vix vnũ habuit scz nicodemum qui fuit magister in israel. Job. iij. eo q dicit apl̃us i. Cozin. viij. Scientia inflat charitas vẽ edificat. sicut em ydropicus tumescit ab abũdãtia aque sic sciẽe humane eleuãt hominem. Ideo Isido. de summo bono. li. ij. melius ẽ studiũ bñ viuendi q̃ multa sciendi. Ratio Jaco. iiij. Scienti igit̃ bonũ facere et nõ facienti peccatũ est illi. Item de potẽtibus vix vnũ habuit. scz centurionem. qz tales cõmuniter superbi sunt parui pendentes verbũ dei. et de eis pt dici illud. ij. Reguz. i. Montes gelboe nec ros nec pluuia. id ẽ nec gracia dei nec verbi eius sapientia veniat sup uos. eo q scribitur. Prouerb. xi. Ubi est hũilitas ibi et sapiẽcia. Ideo dicit saluator Matth. xi. Confiteor tibi pater qz abscondisti hec ac̃. ppter quod simplices turbe irruerũt ad iesum vt audirẽt verbũ dei. ¶ G ¶ Pro quo sciendum verbũ dei est libenter audiendũ. primo ppter honorẽ loquentis. Matth. x. Non vos estis qui loquimĩ. sed spũs patris vestri qui loquit̃ in vobis. Ideo reuerenter est suscipiẽdum sicut litere regis. Unde dicit apl̃us pria Thessa. ij. Accepistis illud nõ ut verbũ hoim sed sicut est vere verbũ dei. et Luce. xi. Qui vos audit me audit. ppter quod Jac. i. Suscipite insitũ verbum qđ pt saluare animas vestras. Secundo libenter est audiendũ ppter vitare piculum negligentis. quia dicit Aug. et ponitur in cano. i. q. i. Interrogo. Nõ minus reus erit qui verbũ dei negligenter audierit q̃ qui corpus xpi sua negligẽna in terrã cadere permisit. Idcirco quãta solicitudine obseruamus qñ ministrat nobis corpus xpi ne aliquid in terrã cadat. ita de verbo dei ut dicit glo. ibidem. qz pdicatio plures conuertit. ergo nõ est spernẽda. Quia scribit̃ puer. xxviij Qui declinat aures suas ne audiat legẽ oro eius erit execrabilis. nec spernẽtibus verbũ dei est pdicandũ. ut habet Matth. vij. Nolite sanctum dare canibꝰ nec mittatis margaritas vestras ante porcos. ne forte cõculcent eas pedibus suis. Ubi Crisost. Margarite sunt veritatis misteria inclusa in pfunditate scripturarum. sicut margarite incluse sunt in conchis. Iste margarite porcis. i. cõtemptoribus dari nõ debent. quia de talibus scribit̃ Matth. xi. Remissius erit terre sodomorum in die iudicij q̃ generatõni huic. Ideo gre. dicit. Necesse est ut vacillet lingua vbi est egra cõscientia. Propter quod dictũ est ezechieli pphete. c. iij. Linguã tuam adherere faciam palato tuo et eris mutus nec quasi vir obiurgãs. quia domus exasperãs est. vbi innuit q̃ verbũ dei subtrahit̃ ppter indignitatem audientiũ. (H) Tercio libenter est audiendũ verbũ dei ppter pmodũ audiẽdi tium quod est multiplex. primo induratũ cor mollificat. Secõdo mollificatum indulcorat. Tercio indulcoratũ mundificat. Primo cor induratũ mollificat. Unde Cantico. v. Anima mea liquefacta ẽ ut dilectus locutus ẽ. patet iij. Regum. xxi. Cũ achab rex malus indurato corde occidit naboth fidelẽ virũ tollens eius vineam ac̃. ad quem misit dñs helyam pphetam dicẽs. Si mortuus fuerit achab ĩ ciuitate comedẽt eũ canes. si aũt mortuus fuerit in agro pmedent eũ volucres celi. Igit̃ non fuit alter talis sicut achab qui venundatus ẽ ut faceret malũ in cõspectu dñi. cum auditset achab sermones istos scidit vestimenta sua. et operuit cilicio carnẽ suam. ieiunauit q̃ et dormiuit in sacco. et ambulauit demisso capite. et ait dñs ad helyaz. Nõne vidisti humiliatum achab coram me. qz igitur humiliatus est mei causa non inducã malum in diebꝰ eius. sz in diebꝰ filij sui inferam malũ domui eius. Ecce verbum dei mollificauit cor eius.

sicut figurat in beato petro qui fleuit in galli cãm. cãus galli est sermo p̃dicatoris emolli ens cor peccatorũ. Unde Judicũ. ij. Cunq; loqueret angelus verba dñi filij israel fleue/ rũt. Jõ. v. dñs p̃ hieremiã. xxiij. nũqd nõ verba mea sũt quasi ignis dic̃ dñs. et q̃si malleus p̃ te rẽs petras. Scõo verbũ dei mollificatũ cor in dulcorat. ẽ. n. verbũ dei sicut mãna habens in se omne delectamentũ saporis. qđ cognouit Petrus Job. vi. dñe ad quem ibimus ver ba vite eterne habes. Dicit aug. hãc dulce dinẽ non sentiũt qui habẽt palatũ febre ini quitatis infectũ. sunt enim ut serpẽtes nõ potẽ tes sustinere odorẽ bonũ et suauẽ vinee flo/ rentis. De quibus aplus. ij. Thimo. iiij. E rit tpus cũ sanã doctrinã nõ sustinebũt. Lez cio cor peccatoris mundificat. Joh̃. xv. Jã vos mundi estis p̃pter sermonẽ quẽ locutus sum vobis. ¶ J ¶ Flam dicit Ecci. i. Fons sapie verbũ dei in excelsis. nã sicut i fõ te homo lauat a feditate. sic p̃ dei verbuz. et hoc cõtingit dupliciter. Primo qz verbũ dei ẽ speculũ quo homo cognoscit seipm. De quo Gre. speculũ verbi dei p̃ponit ut in ea tua fa cies videat et si maculã cernit abluit. Jdeo Petrus rauaneñ. Inmũ saluus est verbuz veritatis. qz cõfert homi seipm cognoscere. t signat p̃ labrũ eneum moysi. Exod. xxxviij. quod fuit de speculis mulierũ. Scõo contin git ex hoc. qz p̃ verbũ dei gratia dat p̃ quã hõ a peccatis mundat. vñ puer. xiij. doctrina bo na dabit gratã. De qua habet actu. x. loqñ/ te petro cecidit spũssanctus sup omnes q̃ au/ diebãt verbũ. p̃pter qđ hortat gre. sup ezech. dicens. Omnes qui viã vite desiderãt verba vite audire vñt. Et notãter dicit oẽs ad de si gnandũ lẽatos et illẽatos. nam lẽati nõ debẽt se excusare de priori scia. qz dicit Crisost. Pri scita ex audim multiplicant. et puer. i. Audi ens sapiẽs sapiẽtior erit. Dicit nãq; hiero. q̃ homini aliqñ dat gratia in ore alterius quã nõ sentit in ore p̃prio. ut patet de sctõ Aug. qui cõuersus est p̃ p̃dicatõez sancti ambrosij Jdeo Jacobi. i. sit omnis hõ velox ad audi/ endum. qz verbũ dei est medicina anie. psal. cvi. Misit verbũ suũ et sanauit eos. Et sapie xvi. Etenim neq; herba neq; malagma san a uit eos sed tuus dñe sermo qui sanat oĩa.

¶ K ¶ Tunc subdit. et ipe stabat secus sta gnum genezaret. et est locus p̃ quẽ trãsit ior danis fluuius. Mozaliter. p̃ illud stagnum intelligit mũdus qui dicit genezareth. i. ge nerans auras. qz mũdus generat vanos ven tus tenebrarũ. Unde dan. vij. Videbã in vi sione mea nocte. et ecce quatuor venti celi pu gnabant in mari. i. quatuor tẽptatiões flant in hoc mũdo. Primus ventus ab oriẽte ẽ tẽ ptatio superbie. a natiuitate generis qua homines in seipis exaltant de nobilitate p̃genitei sue. Cõtra quos dicit gre. Nescio que et quanta sit nobilitatis vrũna cũ oĩbus sit cõceptio et corruptio vna. nam dicit. i. Corinthe. i. Ignobilia et cõtẽpibilia elegit deus. ut pat in primo rege saul quẽ elegit dñs in regem. et fuit inuctus cũ alinas quesiuit et post casi/ uit. i. Reg. ix. Sic de rege secundo sq̃ va/ uit. i. Reg. xi. Simile de rege tercio. iij. reg. xvi. quem recepit de p̃ferentes. i. regũ. xvi. similiter de aplis quos elegit. Jdeo malach. ij. Nunqd nõ vnus pater omniũ nostrũ. nũ quid ex eadem radice p̃cedit nobile et igno bile ut spina et rosa. spina pungit. rosa odo/ rem fundit. et sic nobiles sunt qui odorẽ vir tutis fundunt. ut dicit Socrates. generosiores simus ẽ qui optimus est. ideo iudeis gloriã/ tibus de nobilitate generis rñdit ibs Joh̃. vi. Si filij abrahe estis opa abrahe facite. nã quam mores sordidãt. quasi diceret nibil. dicit Crisost. Quid p̃dest generatio clara nã habemur in cano. xl. dist. nos. Nos qui ps/ mus nõ ex locorũ vel generis dignitate. sed morũ nobilitate innotescere debemus nec vt biũ claritate sed fidei puritate. ideo Grego. Nulli vnq; de generis nobilitate te p̃ponas deus nõ respicit p̃sonas hoim sed animas sq̃ tur stas et sanctas. deo obediẽtiã p̃stãtes. nã habemur. i. regũ. ij. Qui conteñunt me erunt ignobiles. Secũdus ventus p̃cedit a ineri die. et ẽ temptatio secũda que puenit de p̃s/ peritate. nam hic ventus est vulcis et intoni/ cans. et sic elatos p̃speritatis est vulcis. sed intoxicat animam. Propter quod dicit ps. lxi. Diuitie si affluant nolite cor apponere. co q̃ dicitur Ecclesiastici. viij. Multos perdi/ dit aurũ et argentum. Augustinus. Esto in aduersis firmus. in p̃speris humilis. et e/ ris cautus. Ratio grego. in cura pastorali. p̃/ peritas aliqñ datur ut ad meliorẽ vitã quo/ uocet. psalmo. ciij. Et dedit illis regiones

gentiũ et labores populorum possederunt. ut custodiãt iustificatões eius et legẽ eius requirant. Aliqñ ut in eternũ damnet. psal. lxxij. Deiecisti eos dum eleuarentur. diuitie enim non liberãt a morte sed iusticia. Ideo augustin⁹ de verbis dñi. Quid ꝓdest archa diuitijs plena cũ inanis sit ꝯscia. L. Tercius vẽtus ꝓcedit ab occidente. et ẽ tẽptatio carnis que tẽdit ad occasuz. ps. xliij. ꝓpter te mortificamur tota die. Hic vẽtus flat cõtra spm̃. ad Gala. v. Caro concupiscit aduersus spm̃. Cõtra hũc ventũ debes ꝟtere damnationis palliũ. De q̃ aug. Parua est cõcubitus hora ꝑ qua ꝑdit̃ vita eterna. Ideo apl̃s ro. viij. Debitores sumus nõ carni ut ꝟm carnẽ viuamus. Si em̃ ꝟm carnẽ vixeritis moriemi. et sequit̃ illud greg. Momentaneũ ẽ qd̃ ꝛc. Quartus ventus venit a ꝑte septẽtrionali. et est quarta tẽptatio que ꝓcedit a diabolo de qua. i. petri. v. Vigilate qꝛ aduersarius vr̃ diabolus ꝛc. hec est coĩs. Unde Innoc. Nemo in hac ꝑegrinatõe ꝑt viuere sine tẽptatione que ꝓcedit a diabolo. nã si tẽptatus ẽ saluator ãplius pctõr. Hi sunt quattuor venti q̃ nos ĩpugnãt in mari h⁹ mundi. ꝓpterea stare debemus circa stagnũ. i. hũc mũdũ. ita q̃ separati simus ab h̃ mũdo aĩo licet nõ loco. iuxta illud. i. Cor. vij. q̃ vtunt̃ hoc mũdo tanq̃ nõ vtant̃. M. Nã stagnũ hui⁹ mundi multa mala infert hoĩ. Prĩo turbat. Johã. xvi. In mũdo ꝑssurã hẽbitis in me aũt pacẽ. nã libenter dz hõ fugere locũ in quo turbatur et infirmat̃. Aug. O amatores mũdi nõ est req̃es vbi queritis eã. beatã vitã queritis in regione mortis. quõ ibi ẽ btã vita vbi nec vita. Crisꝰ. Miser est mũd⁹ miserrimi q̃ sequũtur eũ. Scd̃o ardet igne cõcupiscẽtie. q̃s maneret in domo ardẽti. i. Job. v. Totus mũdus in maligno positus ẽ. i. in malo igne. Jobelis. i. Ignis ꝯmedit speciosa deꝟti. Tercio fedat. Crisꝰ. Si te delectat mũdus sp̃ es immundus. Sed immũdi deo displicẽt et sic amatores mũdi. Jaco. iiij. Quicũq̃ ergo voluerit amicus esse seculi hui⁹ inimicus dei cõstituit̃. Ecc̃i. xiij. Qui tetigerit picẽ inq̃nabitur ab ea. Quarto decipit fallaciter. Aug. O mũde immũde q̃tos decipisti. q̃ multos seduxisti. mundus facit ut tabernari⁹ q̃ potatoribus dat de carnib⁹ salsis ut ad potanduz attrahat sed postea care vendat. Ecc̃i. xx. Exigua dabit et multa im ꝓperabit. Apoc. xviij. Quantũ glorificauit se et in delicijs ꝛc. Jõ amare mundũ est amare ꝓditorẽ suũ. Aug⁹ Ama seculũ et absorbebit te. amatores suos vorare nouit nõ portare. i. Job. ij. nolite diligere mundũ ꝛc. seq̃t̃. qꝛ mũdus trãsit et cõcupĩa eius. Crisꝰ. sup math. Sicut difficile est arborẽ iuxta viã positã vsq̃ ad maturitatem fructus seruare. sic virũ fidelẽ in actib⁹ mũdi viuentẽ viã seruare immaculatã. recede ergo a via et plãtare in loco secreto. ut nec mũdus habeat aliq̃d tecũ ꝯmune nec tu cũ mũdo. N. Tũc subdit. vidit duas naues stãtes. s. sinagogã et ecc̃iaz. piscatores aũt descẽderãt et lauabãt rethia. s. ꝑdicatõnis a rebus et q̃stib⁹ tꝑaliũ ab inani gl̃a. et a fallaci adulatõe. exẽplo apl̃i. i. Thes. ij. Neq̃ em̃ aliqñ fuimus in sermõe adulatõis sicut scitis. neq̃ in occasione auaricie. deus testis est nec q̃rẽtes ab hoĩbus gl̃am. Ascendẽs aũt in vnã nauiz q̃ erat simonis. Nicolaus de lyra. ut ꝑpl̃i applausum declinaret. et ꝑpl̃m sedentẽ in litore ꝯueniẽtius doceret rogauit eum. Ecce hũilitas. qui potuit ꝑcipe rogauit. Theophilus. In hoc dedit formã prelatis ut magis moneant q̃ precipiãt. magis eligant amari q̃ timeri. reducere a terra pusillũ. et sic prelati sibi ꝯmissos ad gubernandũ ab amore terrenorũ debent abstrahere. sed qñ per se sedent in terra quõ alios possunt reducere a t̃ra. Et sedens de nauicula docebat turbas. Crisꝰ. aliqñ stãdo. aliqñ sedendo docebat populum. et hoc innuit discretõnem doctrine. sessio significat huimlitatem. sed statio significat zelum iusticie. et sic ꝑdicatores aliquãdo humiliter et pie dñt populo ãnũciare celestia r̃gna promittẽdo bonis eterna gaudia. aliquando debent se erigere ꝑ zelum iusticie cõtra vicia peccatorũ et rebelliones minando illis eternum suppliciũ. dicendo illud Job. xx. Si ascenderit vsq̃ ad celũ suꝑbia eius et caput ei⁹ nubes tetigerit quasi sterquiliniũ in fine ꝑdetur. et qui eum viderant dicent vbi est.

O. Dixi secũdo tangit̃ xp̃i miraculosa oꝑatio dicẽs. ut aũt cessauit loq̃ dixit ad simonem. duc in altũ et laxate rethia vr̃a in capturã pisciũ. sunt nãq̃ duplices piscatores. s. damnatõis. et saluatõis. primus est diabo

lus. scdus pdicator verus. vnus ad coquinā
damnatōis. alius ad mensam saluatōis. pri-
mus expandit rethia sua. ps. cxl. cadent i re-
thiaculo ei⁹ peccatores. Nota diaboli rethe
est sextuplex. primū est rethe leuitatis. scdm
pluralitatis. terciū est dei benignitatis. quar-
tum exēplaritatis. quintū iuuentutis. sextum
necessitatis. s. rōe pdestinatōis vel pscientie.
Primū rethe leuitatis est q diabolus sugge-
rit homini nō esse tā durū sicut pdicatores p-
dicant. Unde dicūt vulgato sermone. Dya-
bolus nō tam horridus est quēadmodū depi-
gitur. qd est falsum. Unde gre. Est em horri-
da visio demonū. et si damnati nullā aliā pe-
nam sentirēt maxima esset pena. et sic sicut sā-
cti ineffabile habēt gaudiū videre deū. sic e-
cōuerso damnati videre diabolū. Itē dicūt
infernus nō est ita calidus sicut dicūt. cōtra
hoc euangeliū Math. xxv. Ite in ignē eternū.
Isaie. xxxi. Quis poterit habitare de vobis
cū igne deuorāte aut quis habitabit ex vobis
cū ardoribus sempiternis. Itē dicūt. nō ē ita
difficile saluari sicut allegāt pdicatores. Cō-
tra hoc mat. vij. Arta est via que ducit ad vi-
tam. et. i. petri. iiij. Iustus vix saluabit. et so-
lum saluant iusti. ps. cxvij. hec porta dñi iu-
sti intrabūt in eam. et si xpus dixit arta quis
audet oppositum pdicare. et si quis oppositū
pdicaret nō esset pdicator sz deceptor. Unde
Bern. sup can. xps qui nō fallit elegit quod
carni molestius est. illud ergo magis est eli-
gendū. Quisquis aliud docet et suadet ab
illo tanqz a seductore cauendū est. Scdm re-
the pluralitatis est q diabolus suggerit qd-
qd fecisti alij plura fecerūt et sperant saluari.
Itē multi faciūt hoc qd tu inuitus faceres. si-
cut ille sacerdos vel monachus rndet illa ex-
cusatio nulla est. qz habet Luce. xij. seruus q
cognouit voluntatē dñi ꝛc. Ex quo sequitur
qui sciūt et intelligūt mala grauius peccāt et
grauius punient. Hiero. multitudo sociorū
nō sinit crimē impunitū. ij. q. i. Multi. nō mi-
nus ardebūt qui cū multis ardebūt. sed ecō-
uerso respice exemplū bonoꝝ. Ambro. sctōrū
vita est nobis viuēdi norma. . P. Ter-
ciū rethe diaboli est dei benignitatis. et ē q
diabolus suggerit deus multotiēs misericor-
diter tecū egit. ibi liberauit te ab illo malo.
ibi custodiuit. illa bona dedit. Rndetur h to-
tum fecit tibi ut ad eū cōuertereris et fructum
bonorū opm faceres. Sed qz sterilis es cōsi-
dera parabolam. luce. xiij. de ficulnea. vbi inter
cetera dixit dñs. Ecce anni tres sunt ex q ve-
nio querēs fructū in ficulnea hac et nō inue-
nio. succide ergo illā. ut qd etiā terram occu-
pat. Mat. vij. arbor que nō facit fructum ꝛc.
Crisost. Quāto maiora bñficia tāto plus maio-
ra iudicia. Sicut em lignū aridū vnctuz cū
pinguedine feruētius ardet. sic hō cui multa
bñficia exhibent et sp ingratus et sterilis in-
uenit magis ardebit. idcirco cogita illd luc.
xij. cui multū datū ē ꝛc. gre. Si crescūt dona
crescūt et rōes donoꝝ. Quartū rethe exēpla-
ritatis est q diabolus suggerit. magdalena
peccauit. petr⁹ negauit. paul⁹ psecutor fuit. et
hi oēs magni sunt i celo. rndet. hi nō sunt po-
siti i exēplū peccādi sz penitēdi. Bern. Male
dictus q peccat i spe. puer. x. spes ipioꝝ pibit
nā boni hoīes sperāt in deū et hūc timēt. aug.
sine meritis ñ ē spes sz psūptio. ps. xxxvi. spa
in dño et fac bo. Ber. Corrige culpā ꝛ indul-
gētiā spa. ñ ē culpa q nō hz veniā . Q.
Quintū rethe iuuentutis ē q diabol⁹ sugge-
rit. iuuenis es et adhuc hēs tps sufficiēs ad
penitēdū. rndet iuueīs morit. morit et senex
ignoras si ad senilē etatē pueīas. bern. Quid
in rebus hūanis ē certi⁹ morte. Gre. q penitēti
veniā spopondit diē crastinū nō pmisit. Idē
sup ezech. Cōditor nr diē mortis incognitum
eē voluit ut dū ignorat sp pxim⁹ eē credat. et
tāto qs feruētior dz esse in opatōe qnto incer-
tior de vocatōe. vñ lu. xij. estote pati qz qua
hora ꝛc. ꝛ ñ remittas te sup pñiaz tuā. Ambr.
Facili⁹ inueni q seruauit innocētiā qz q egerit
ꝟaz pñiaz. Sextū rethe necitatis ē q diabo-
lus suggerit. si dēo saluari saluabor. si dāna-
ri dānabor. rndet aug. q te creauit sine te ꝛc. p-
cise ac si diceret. cistā ñ claudo. si dēo seruare s-
uabo. s. tho. i. pte. q. xxiij. pdestinatio ñ ponit
necitatē bñ operādi in saluandis sic nec pscia
male agēdi in dānatis. ut pz. xxiij. q. iiij. nabu-
chodonosor. vbi d. aug. Itē vasis ire nunqz
de⁹ redderz interitū si ñ spontaneū inueniret
homo habere peccatū. ergo non necessitas
sed voluntas opat. Ber. Volūtas hoīs est
origo vicij et virtutis. prima Thessalo. iiij.
Nō vocauit nos de⁹ ad imundiciā sed in sanc-
tificatōem. studeat ergo vnusqsqz vas suum

possidere in sanctificatõe. Exemplũ de ludui/
co lanthgrauio thuringie infirmãte qui ꝺ te/
nuit. Rñdit medic⁹. si debes mori moriemi
Rñdit si nõ occurretis moriar. at ille rñdit. si
hoc credatis de pñti vita cur nõ de futura.
¶ R ¶ Item alius est piscator scz ꝓdicator.
Hiere. xvi. Ecce ego mittã piscatores mul/
tos dicit dñs. et piscabuntur eos. Sed hru
pñt cõqueri illud euãg. ꝓceptor ꝙ totã noctẽ
laborãtes nihil cepimus. Nota ꝙ piscatores
nõ capiũt pisces. i. homines. Habacuc. i. Faci
es hoies quasi pisces maris. causa aliqñ est ex
parte piscatorũ Primo qñ piscant in tpe non
debito. ut in nocte ignorãne nõ hñtes lumen
sacre scripture. i. Ihi. i. Volentes esse legis
doctores. nõ intelligẽtes neq; que locuntur
neq; de quibus affirmãt. Crisо. Oportet pri⁹ sa
pientẽ esse et tunc alios ad lumẽ sapie addu/
cere. Vel sic in nocte. i. in pctõ mortali. et ta/
les nihil capiũt. qz nullũ meritũ vite sibi ac/
quirũt. Job. ix. veniet nox qñ nemo ꝑt opari
Secundo qñ piscantur in loco nõ pfundo sz
in arena. i. acquisitõne terrenorũ. Eccs. v. q
amat diuitias fructũ nõ capiet ex eis. Aliqui
piscant in supmo. i. aere. Isa. lix. Telas ara
neę texuerunt. Illi capiũt muscas. i. vanam
glam que cito evolãt mentẽ fedant Aliqui in
alto. s. ꝓpter regnum dei. Dañ. xi. Qui ad
iusticiã erudiũt ꝛc. Tercio qñ piscant cuz in
strumento nõ cõgruo ut cũ rethibus ꝓfractis
Illi rethia frangũt qui verbo ꝓdicãt et male
viuẽdo lacerãt. Gre. ut seruet veritas ꝓdicã
di necesse est ut seruet vita bene viuẽdi. cui⁹
vita despicit restat ut eius ꝓdicatio ꝓtemnat
¶ S ¶ Nota pisces nõ capiũt. primo qz
nimis astuti. 2do nimis magni. tercio nimis
lubrici. quarto qz nimis parui. Itẽ sicut qui
dam pisces ex astutia euadũt. sic homines ex
astutia se excusantes ut superbi ꝛc. Job. v. Ap
prehendit sapientes in astutia cor. licet tales in vi
ta nõ permittant se capere. in morte tñ capient
a diabolo. Matth. v. Esto cõsentiẽs ꝛc. Se/
cundo nimis magni pisces rũpunt rethia. i.
excedunt ꝓcepta. i. Corin. i. Videte vocatõez
vram fratres. qz non multi sapientes sm carnẽ
nõ multi potentes. nõ multi nobiles ꝛc. Tercio
qñ nimis sunt lubrici ut anguille. et sic pecca
tores peccãtes ex cõsuetudine. Trenorũ. iii.
Lubricauerũt vestigia nra in itinere platearũ
nrarum. a ꝓpinquauit finis nr̃. nã sicut in via
lubrica hõ mouet de pte in ptem. sic in con/
suetudine viciorũ homo cadit de pctõ in pec/
catũ. De talibus dicit gre. Difficile surgũt q̃s
molest male cõsuetudis ꝓmit. De quo hiere.
xiii. Si mutare ꝑt ethiops pellẽ suã. aut par/
dus varietates suas. et vos poteritis bñ face/
re cũ didiceritis malum. Quarto qñ sunt ni
mis parui pisces tũc plitũt rethia. et sic pusil
lanimes et timidi. De quibus dicit Job. xi.
Qui timẽt pruinã irruet sup eos nix. i. qui ti
mebunt penã paruã magnã sustinebũt. nam
talis timor pigrũ detinet Unde eccs. xi. Qui
observat ventũ nõ seminat. i. qui pusillanimis
est animo nõ agit opa bona ꝛc.

De eadez dominica Sermo. cxiij.

Iudit duas naues Luce. v. ¶ T ¶
Per duas naues duplex vita deli
gnat activa vicz et cõtemplativa. In
quibus navibus oportet electos de hac habita
tõe terrena navigare ad portũ salutis. hre due
naues figurate sũt in vet̃i lege in lya ⁊ rachel
p⁹ legẽ in martha et magdalena. nã sicut hõ
ꝓponit ex duabus naturis seu materijs seu sub
stãtijs. s. corpali et spũali. i. corpe et aĩa. Sic
hõ rõe corpis tenet obsequiũ deo vite activę
rõe spũs tenet obsequiũ deo vite ꝓtẽplative
De primo sez de vita activa quid sit. Rñdet
sm aug. est corpis obsequiũ ꝓpter deũ corpo
raliter in corpalia exhibitũ. ut est esurientez
cibare. ecce cibi cibãs et cibatũ sunt corpalia
Alia dat differentio sm bedã in ome. sup Jo/
hã. Activa vita est exteriorẽ hoiem iusticie la
boribus insistere et seipm immaculatũ ab hoc se
culo ptinere et mẽtẽ manũ liguã cetaq; mem
bra corpis ab oi inqnamẽto culpe ptinere ac
divinis se subiugare fruitijs. deinde ꝓximis iuxta
vires succurrere. esurienti cibũ sitiẽti potũ nu
do vestẽ. et sic de aliis ꝑbere De hoc ec Gre. ac
tiua vita ẽ panẽ esurienti tribuere ¶ U ¶ Jo
sciẽdũ q̃ vult navigare i navi ne submergatur
oportz eũ respicere circũstãtias. sic q; meritorie
vult ducere vitam activã prio debz respicere ꝙ
navis ñ sit nimis gravata. ⁊ sic actiuꝰ debz respi
cere ꝙ ñ hẽat grave pctm̃. s. mortale. eccs. ix.
q̃ i vno peccaverit multa bona pdet. i. Cor. v.

Modicū fermentū totam massam corrūpit. Ideo gre. Nulla bona a deo acceptant̄ que ante oculos eius malor admixtōe maculant̄ Nam licet hō multa facit tñ nō est deo acceptum nisi homo sit acceptus deo. Greg. Non placuit abel ex munere sed munus ex abel Jō Quid ꝑdest sua dare deo seipsum dyabolo. nā nihil poterit forte deo gratū q̄diu ingratus est ꝑ petīm mortale. Jaco. ij. Quicūq; totam legē seruauerit offendat aūt in vno factus est omniū reus. Et ideo grauia et magna peccata dicunt̄ mortalia triplici de causa. ꝓmo qz mortificāt omnia bona Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia sua. et fecerit iniq̄tatē ꝛc. et sequit̄. Omnes iusticie eius quas fecerat non recordabunt̄. i. nō erūt in memoria dei. Unde aggei. i. Semiastis multū et intulistis parū. et q̄ mercedes ꝓgregauit misit eas in sacculū ꝓfusum. Scōo dicit̄ mortale. qz trahit ad mortē eternā. Ro. vi. Stipendia peccati mors. Tercio qz aufert dei deū q̄ est vita aīe. Aug. Vita aīe deus q̄ recedit ab eo mortuus est. talis est qui mortaliter peccat Isaie. i. Filios enutriui et exaltaui. ipi aūt ꝑspreuerūt me. Osee. ix. Ue eis cū recessero ab eis. ¶ Scōo dicit̄ hāc temū. hoc est rectā intentōem. Gre. xxviij. moza. Intētio ꝓstruet fundamentū opi nō. nā sicut fabrica innitit̄ colūnis. colūne basibus fulciūt̄ ita vita nostra virtutib. ꝝtes in anima intentōe ꝓsistūt. Ideo gre. ibidē. Uigilāa cura intentio est pensanda. Qui rectā intentōz in ope nō tenet totū opus amittet. Ugō in ia tum. li. ij. di. xl. Actus simpliciter malū dici debent qui quersam habēt causam et intentōez Que aūt debet esse intentio docet Ber. In omni actōe actiue vite dei gloriā. primi valitatē. nostre cōscientie immunitatē principaliter intendamus. i. Corin. x. Siue ergo manducatis siue bibitis vel aliud q̄d facitis. oīa in glām dei facite. Bern̄. Fidelis est famulus q̄ non suam sed dñi querit glām deinq; sui salutem. Bern̄. Nemo mihi germanior vnico matris twe. Alexāder papa. xv. q. vi. Si sacerdotib. vbi dicit̄. nec tñ attendēda sunt que fiant q̄tum quo aio fiant. Gre. Cor ñ substantiā pensat deus. ideo ꝓmo cor deo est dandū. puer. xxiij. Prebe fili mi cor tuū mihi ac si diceret. quibuscūq; exercitijs mēbra cor pis forꝛ occupas volo ut intus cor cū suis affectōnib. mihi vacet Eccl. xxxij. Precurre precorꝛ in domū tuā et illic auocare et illic lude. et age ibi cōceptōes tuas. Ex illo habes q̄ cor non est totum dandū actōibus exteriorib. sed interiores affectōes dñt deo suas. Ber. Fidelis aia p̄ oculis habeat nō tñ quod agit sed ꝓpter q̄d agit. et quo agēdo mat. vñ multum impropat dñs his qui se nimis dant operib. exteriorib. Hiere. xlix. Turban sūt in mari pre solicitudine quiescere nō ꝑmit. Bern̄. Non ea die dz estimare celice homo se vixisse i qua nihil meditādo recolit celeste egisse. Ideo bern̄. Pre omnibus et ante oīa q̄ deo debent̄ sunt agenda. ¶ Tercio de quitat̄ ut ancborā faciat. vicz spei ꝑmij in futuro ut hic nihil remuneratōis querat Hebre. vi. Fortissimū solaciū habeamus qui confugimus ad tenendā ꝓpositā spem. quam sicut anchoram habemus anie tutā et firmā. Ro. v. Spes nō confundit. Bern̄. Quātum fiducie ꝑ eum ꝑfundit. Bern̄. Quātum fiducie ꝑ eum ponueris in dñm tū tū intātū obtinebis. ideo actiuus debet totū referuare in futurā cōsolatōem. et sic fecerūt antiqui q̄ vacāt in exemplū. Primo abrahā de victoria hostium. Gene. xiij. cū rex sodomozū vellet abire. dare ꝑdam. turauit abrā. q̄ a filo subtegmis vsq; ad corrigiā calige n̄ acciper. sic q̄ abrahā qui hostes occidit. ꝑdam reduxit. et de ea nihil capere volut. intelligunt̄ qui iusticiā faciūt inter virū et virū. et illi nō dñt accipe munera parua vel magna. xi. q. iij. nō licet. et ē augusti. ad macedoniū. Nō licet iudici vendere iustū iudiciū. et si liceat aduocato vendere iustū patrocinū et iuri scōsulto rectū ꝓsilium. Sed heu ecōuerso accipiūt munera et pueruntur iudiciū. i. Reg. viij. Declinauerūt post auaricia acceperūt q; munera et peruerterūt iudiciū. puer. xvij. Munera de sinu impij acci dit ut peruertat semitas iudicij. Hiero. Paupertas et ꝓmt̄ in cano. xi. q. iij. pau. Paupertatem non habet q̄ offerat in iudicio nō soluz audiri cōtemptt̄ sed etiā vera veritatē oppri mit̄. De talibus dicit̄ Isa. v. Ue qui iustificatis impiū ꝓ muneribus. Unde gre. et habetur in cano. xi. q. iij. qui recte. Qui recte iudicat. et ꝑmū remuneratōis expectat fraudem in deum ꝓperat. qz iusticiā quam gratis impartiri debuit acceptōe pecunie vendidit. ¶ se

quitur ibidem. Unde et ꝓ iusto dicit. Qui
excutit manus suas ab omni munere iste in ex
celsis habitat. Talis fuit moyses nūeri. xvi.
qui ait ad dñm. tu scis ꝙ nec asellū quidē vn
q̄ acceperim ab eis. Talis fuit samuel. i. reg.
xij. q̄ ait. Itaq̄ cōuersatus corā vobis ab ado
lescētia mea vsq̄ ad hāc diem ecce p̄sto sum.
Loquimini de me corā dño et corā xp̄o eius
vtrū bouem cuiusq̄ tulerim aut azinū. si quē
q̄ calūniatus sum. si opp̄ssi aliquē. si de mān
cuiusq̄ munus accepi et ꝯtemnā illud hodie
restituamq̄ vobis. et sic oīs actiuus. Ideo
Johānes in canonica. ij. Videte vosmetipos
ne ꝑdatis que opan estis. sed ut mercedē ple
nā accipiatis. Ideo aug. Si quis aliq̄d opa
tur ut terrenū ꝯmodū adipiscatur nō erit cor
mundū quod in terra volutat. ¶ Z ¶ Se
cunda nauis est vita ꝯtemplatiua. illa tota a
terrenis desiderijs debet esse absoluta circa de
um solū et celestia actitet. de qua dicit. duci
altum. i. longe a terra in ꝓfundū interioris
hominis. vbi ꝓprie cōtemplatio exercet. dicit
enim gre. Vita cōtemplatiua debet ab omni
actōe exteriori quiescere. et soli cōditoris de
siderio inherere. Nota ista nauis vite cōtem
platiue multiplici vehit adminiculo. Primo
ventorū trāq̄llitate in aquis. i. gratia spūssctī.
ps. cxlvij Flabit spūs eius ⁊ fluent aq̄. Aug.
Sicut oculus corpis sanus nō cernit nisi lu
ce adiutus. sic hō sine gratia. Gre. xxi. mora.
Per diuinā grāz mens subleuat et fixa i sub
limibus sublimia ꝯtemplat. i. Corinth. xv.
Non ego sed gratia dei mecū. Job. xij. Si d̄
struxerit nemo est qui edificet. Aug. nemo ꝑ
se viribus suis implet nisi deus adiuuet. Se
cūdo vehit remi agilitate. Aug. Quisq̄s de
hoc mari ad portū salutis nauigare desid̄rat
manus ad opa applicet. Nā sicut nemo mare
nisi ꝯtinuis fatigatōibus et remigatōibꝫ ꝓcel
losis vndis obstantibꝫ trāsuadare poterit. sic
nemo de hoc seculo neq̄ nisi remis cōtinui la
boris ad portū trāseat laboris. Ideo Bern.
Valde ꝑiculosum iter eoꝝ q̄ hoc mare mag
nū trāsire volūt sine labore cū multos ꝑire vi
demus. sed paucos trāsuadare. qꝛ ergo nccē
est in hoc mari vite cōtēplatiue prius laboras
se in vita actiua. ideo ab actōe debemus inci
pe. Hugo. Qui ad cōtēplatōis dulcedinez
venire desiderat. prius necesse est ut se in acti

one exerceat. Bern. prius lya postea rachel
supponit. ¶ A ¶ Ideo nota. sex sunt que p̄
parāt hoīem ad diuinorū ꝯtemplatōem. pri
mū est vite actiue fidelis exercitatio. nō enīz
dignus est videre statim faciē dei peccator p⁹
q̄ est ꝑ pñiam recōciliatus. sed aliq̄tulū vir
tutibus se exercebit. figurat. ij. Regū. xiiij.
postq̄ absolon recōciliabat patri suo dauid
nō statim venit ad regē sed duobus ānis mā
sit in ihrlm. Gre. Qui cōtemplatōis arcem
desiderāt prius se in cāpo boni opis ꝑ exerci
um ꝓbent ut sciant solicite. si nulla mala ꝓxis
erogāt. si omnia erogata a ꝓximis equaliter
portāt. Scd̄m est cordis purificatio. Leuiti
ci. xvi. Aarō nō intrauit in sctā sctōrū nisi pri
us lotus Mat. v. Beati mūdo corde. Eccs
ix. Omni tpe sint vestimenta tua cādida. Isi
dorus. de summo bono. Oculus alta cōspi
cere nō poterit quem puluis claudit. Terciū
est mentis pacificatio. ij. Corin. iij. Vbi spūs
dñi ibi libertas. s. a curis terrenorū. Grego.
in mora. Tūc spūs libere dimittit. q̄n calca
tis terrenis desiderijs ab appetitu tpaliū mēs
exoneratur. ¶ B ¶ Quartū solitudo lo
ci. Osee. ij. Ducā eaz in solitudinē et loquar
ad cor eius. vñ legit de iacob Gen. xxxij. qui
cū i chanaan de mesopotamia redire vellet p̄
mittens familiā solus remāsit. Et ecce vir. i.
angelus luctabat cū eo vsq̄ mane. vbi dixit
se vidisse dñm facie ad faciē. Silr moysi ap
paruit in deserto cū minasset gregē ad interi
ora deserti. Exo. iij. apparuit dñs in flama ig
nis de medio rubi. Et ezechieli circa fluuiuz
chobar dictū est. Ezechie. iij. Surgens egre
dere in campū. et ibi loquar tecū. et post pau
cum dictū est ei. Ingredere et includere in
medio domus. Similiter exo. xvi. Populū
isrl pane celesti pauit in deserto. qui statim de
fecit postq̄ manducauerūt de fructibus terre
Silr gloriosa virgo maria inuenta est in con
claui cū ab angelo denūciaret ꝯceptio dñi et
generatio dei et hoīs creatoris. Ideo Ber.
O anīa mea esto sola ut illi soli placere possis
quem solū ex oībꝫ elegisti. Hugo. li. iiij. de ar
cha noe. Scrutemur scripturas vix aut nun
q̄ deum in multitudine locutū inueniemus.
Quintū est cōsolationū carnaliū abdicatio.
ut dicamus cū ps. lxxvi. Rēnuit cōsolari aīa
mea. memor fui dei et delectatus sum. Ber.

Rēuuit aīa tua in alijs cōsolari si vis in dei ꝯ
solatōne delectari. Deutro. viij. Afflixit te pe
nuria et dedit tibi cibū manna ꝛc. Unde ste
phanus in tribulatōibus positus ab omni cō
solatōe humana alienus inter lapidantiū ma
nus vidit gl'am dei. Johānes in exiliū relega
tus scripsit apocalipsim. Bern. Delicata est
diuīa cōsolatio nō datur admittentibꝫ alienā
Ideo Bern. loquit̄ de talibꝫ. cū incepis tri
sticia īplebit cor tuū si ꝑseuerauerit vsq; ī finē
dico ꝙ tristicia tua vertet̄ in gaudiū. Greg.
plus tristicia exurēte. caligo detergit̄. et sic re
splendente incircūscripto lumīe mēs illustra
tur. Sextū est mentis eleuatio. Nūeri. xiij.
Ascēdite ad meridianā plagā. cūq; veneritis
ad montes ꝯsiderate terrā qualis sit ꝛc. Spi
ritualiter. Sic terrā glorie cū exploratoribꝫ
moysi explorare debemus. Richar. li. i. de ar
cha mistica. De q̄to aīa ab infimis fit abstra
cta de tāto seipa purior et ad sublimia subli
mior. nam habet̄ Mat. xvij. discipuli cū as
cēdissent in montē trāsfiguratus est ante eos.
Et licet hoc conatu facere nō possumus. tn̄ in
terior nr̄ homo pondere pctōꝝ exonerat̄ ꝛ hu
more carnaliū voluptatū exiccatus facillime
gratia dei adiutus subleuatur. qd̄ ꝓmittit̄ ꝑ y
saiam. lviij. Sustollā te sup altitudinē terre.
et cibabo te hereditate pr̄is tui. (C)
Nota quattuor sunt species ꝯtēplatōis quas
apl'us innuit Ephe. iij. Flecto genua mea ad
deū patrē dn̄i nr̄i ihu xp̄i. ut possitis cōp̄hen
dere cum omnibꝫ sanctis. que sit latitudo ꝛ lō
gitudo et sublimitas et ꝓfundū. notāter dic̄
ꝯp̄hendere nō cognoscere. qꝛ n̄ in cognitōe sꝫ
in cōp̄hensione cōsistit contēplatio. multi mul
ta sciunt sed nō ꝯp̄hendūt. Ber. non vr̄a dis
putatio cōp̄hendit sed sctitas. si tn̄ ꝯhendi pos
sit quod incōp̄hensibile est. attn̄ si ꝯp̄hendi n̄
posset apl'us nō dixisset ut cōp̄hendere possi
tis cum omnibꝫ sanctis. sancti ergo comp̄hen
dunt. Quereres ergo si sctūs es ꝯp̄hendisti
et nosti. si nō non es. Nota sanctū facit affec
tio sancta et ipa gemina affectio. s. timor dn̄i
sanctus. et amor. his aīa velut duobꝫ brachi
is cōp̄hendit et amplectit̄ stringit et tenet et
ait illud Can. iij. Tenui eū nec dimittā. Pri
ma species cōtēplatōnis est lōgitudo dei eter
nitatis que tā lōga est ꝙ nec habet principiū
nec finem sit hītura. Apoc. i. Ego sū alpha et
o. i. principiū et finis. Glo. Deꝰ est pricipiū
sine principio. finis sine terminatōne. p̄s. ci.
anni tui nō deficient. Ad hanc lōgitudinem
eternitatis dei vocati sumus. ut dei delicijs ꝑ
fruamur eternaliter et ꝯtēplemur s̄m ꝙ dicit
p̄s. lxxxix. mille anni an̄ oculos tuos tanq̄ di
es hesterna. de quo aug. O eterna lencia v
bi est sup̄fluitas oīm bonorū. iocūditas oīm
beatitudinū. et de his eterna securitas. Scda
ꝯtemplatio de latitudine. latitudo est dei cha
ritas que est tā lata ut extendat̄ sup omnem
creaturā suā. Sapie. xi. nihil odisti eoꝝ q̄ fe
cisti. ita lata ꝙ ab eterno vsq; in eternū nō sit
habitura principiū neq; finem. Hiere. xxxi.
In charitate ꝑpetua dilexi te. ante mūdi cō
stitutōem. Joh. xiij. Cū dilexisset suos vsq;
in finem dilexit eos. Glo. Hic finis cōsūma
tōis est nō cōsumptōis. ꝓuer. xvij. Omni tē
pore diligit qui amicus est. Bern. Vocatur
deus verus amicus. qꝛ nō solū diligit omni
tpe sed ante tpa. Bern. O ania mea dilige
deū q̄ toꝰ tota charitate sua diligit te nec mi
nus te diligit in hoc ꝙ etiā alios diligit. nec
magis nos diligeret si nullus esset q̄ diligē
dus foret tanq̄ si soli et singuli essent quos
diligit ex quibꝫ resultat verbū plenū gr̄a vicꝫ
ꝙ deus vnū electū plus diligit q̄ oīs creatu
ra eum diligeret. que cōsideratio nr̄m amorē
miro mō accendit et inflamat. Bern. Amor
dei nr̄m amorē p̄uenit p̄parat et remunerat.
Sed diceres. cur deus tā sup̄ modū nos di
ligit. Nō alia rō assignari p̄t nisi quā ipemet
dn̄s assignat ꝑ ꝓphetā dicēs. Osee. xiij. Di
ligā eos spontanee qꝛ auersus est furor meus
ab eis. Aug. Omne bonū suiip̄ius est diffu
siuū. (D) Terciū genus cōtemplatio
nis est sublimitas sue maiestatis et potentie
que etiā reuerberat oculos oīm cōtemplātiuꝫ
Ro. xi. O altitudo diuitiarū sapie ꝛ scientie
dei. Isaie. lv. Non em̄ sunt cogitatōnes mee
cogitatōes vr̄e neq; vie vr̄e vie mee dicit do
minus. Quia sicut exaltant̄ celi a terra ita ex
altate sunt vie mee a vijs vr̄is. Hūc contem
plamur sup omnia in omnibꝫ et subter omnia.
et tn̄ nullis terminis cōtinet̄ Hiere. xxiij. Ce
lum et terrā ego impleo. p̄s. cxxxviij. Si ascē
dero in celū tu illic es. Quartuꝫ genus est ꝓ
funditas sue iusticie. Ro. ix. Cui vult misere
tur et quem vult indurat. p̄s. xxxv. Judicia

ma abissus multa. que abyssus mẽte nõ pt ꝑ
pẽdi. qz sepe vnde estimaꝫ nos deserere re
cipit. et vnde recipe creditꝫ derelinqt. Un de
quidã sanctus. Timeam⁹ fratres timeam⁹ ac
mus nostros. qz nescimus an placeãt coꝝã do
mino. Eccs. ix. Ne scit hõ vtr amore an odio
dignus sit. Job. xxxi. Semp eẽ quasi timẽ
tes sup me fluctus timui deũ. Luce. xvij. Cũ
sece. oia ꝛc. ber. In veritate ꝙpi nihil ita va
lere ꝛc. ⁊ sic ex lõgitudine causaꝫ desideriũ. ex
lauditudine affectio amoris. ex sublimitate stu
poꝛ admiratõis. ex ꝓfunditate timoꝛ bũiliati
onis.

De eadez dominica Sermo. cxiij

Relictis oĩibꝫ secuti sunt eũ. Luce
v. E. In summa duo notanꝫ
Primo ꝓfecta mũdi abrenũciatio.
ibi relictis. Scõo saluũifera xpi imitatio. ibi
secuti sunt eũ. De primo dicit relictis oĩb⁹.
Bern. Nõ inutilis ꝟmutatio. ꝙ xpo oia teli
qsse. Cum eẽ cũ eo donanꝫ oia vbi et apꝑ
tenderis eum erit vnus ipe oia in omnibus
1. Corin. xv. Ideo aug. Diues est xpiana re
ligio que in omnũ possessoꝛe oĩa possidet.
Ideo discipuli ꝓpendentes bona relicta sunt.
licnos. Gre. Regnũ dei nõ habet estimatio
nem pci. Luce. xiiij. Qui nõ renũciat oĩnib⁹
ꝛc. Unde relinqre debem⁹ primo oia impedi
entia scz amorẽ ad tpalia. qz illa valde impe
diũt. Luce. xviij. qꝫ difficile qui pecũias bñt
in regnũ dei intrabũt. Mat. vi. non potestis
deo seruire et mãmone. Ille seruit mãmone
qui plus solicitus est et diligit tpalia qꝫ anie
salutẽ. Eccl. x. Nihil est iniqus qꝫ amare pe
cuniã. Ibidẽ. auaro nihil est sceleratius. Hic
enim et aiam suã venalẽ habet. Aug. Talis
est vnusquisqꝫ qualis est sua dilectio. si terrã
amas terra es. ꝛc. Beda. Cõsideremꝰ fratres
ut ita possideam⁹ terrena ut mẽte ad celestia
tendamus. Ideo puerb. xxiij. noli laborare
ut diteris. de conse. di. v. nũquid de manu.
Flõ tam ꝓpter victus necessaria est laborãdũ
qꝫ ꝓpter aie salutẽ. nõ ut aial brutum. F
Scõo omnia retrabẽtia ut est amor mũdi.
Jaco. iiij. Quicũqꝫ ergo voluerit amicꝰ esse
seculi huius ꝛc. ad gala. i. si adhuc hoĩb⁹ pla
cerem ꝛc. Gre. Facile mundũ despicimus si
ea que in mũdo sũt cõsideramus Greg. aliqñ
nos mũdus retrahit. adeo eñ est plenꝰ nunc
tantis malis ut inuitet nos ad deũ. primũ ẽ
deceptio. Aug. O mũde immũde quãtos ꝺ
cepisti. quãtos seduxisti. mũdus facit ut ta
bernarꝰ q̃ dat hospitibus carnes salsas ut p⁹
ea potent melius et care soluãt. Eccl. xx. Ex
gua dabit et multa imꝑperabit. Apoca. xviij
Quantũ glorificauit se et in delicijs ꝛc. ꝓia
Job. ij. nolite diligere mũdũ. nã amare mũ
dum est amare ꝑditoꝛẽ suũ. Aug. ama secu
lum et absoꝛbebit te. Job. xxi. ducũt in bonis
dies suos. i. Job. v. totus ille mũdus in ma
ligno positus est. Scõo inquietatio. Johã.
xvi. In mundo ꝓssurã hẽbitis ꝛc. Augu. O
amatoꝛes mũdi nõ est requies vbi cã requi
ritis. beatã vitã queritis in regione mortis.
quõ ibi beata vita vbi nec vita. Crisꝰ. Miser
est mundus miserimi qui eũ sequunt. Gre.
Si bonũ diligiẽ in celestibꝫ inueniẽ. si malũ
metuiẽ in eternũ oĩbus ꝓponiẽ. Hugo. ni
hil in mũdo gratis dat sed care emit. Ter
cio omnia mediãtia ut est amor amicorum. 3°
Mat. x. q̃ amat ꝓrem aut matrẽ plus qꝫ me nõ
est me dignus Aug. amãdus est genitoꝛ ꝓpo
nẽdus creatoꝛ. Bern. Charitas destruit cha
ritatẽ. Deute. xxxiij. q̃ dixit patri suo vel ma
tri sue nescio vos ꝛc. hi custodierũt eloquiũ
tuũ. Lu. ix. nemo mittẽs manũ suã ꝛc. Quar 4°
to omnia ad malũ attrahentia ut amor ꝓpri⁹.
Mat. xvi. Si quis vult venire post me ꝛc.
glo. math. iiij. Perfecta est cõuersio vbi car
nalis rũpitur dilectio. Ro. viij. Qui in car
ne sunt deo placere nõ possunt. ij. Tbimo. iij
In nouissimis diebus instabũt tpa piculosa
et erũt homines seipos amãtes ꝛc. Quinto oĩa 5to
ponderãtia ut sarcina peccatoꝝ. Hebre. xij.
Deponẽtes omne pondus et circũstãs nos
peccatũ. Gre. Nulla bona acceptantꝫ que ma
loꝝ admixtõe maculantꝫ. Ecclesiastes. ix. q̃
in vno peccauerit multa bona pdet.

Dominica sexta. Sermo cxv

Nisi abundauerit iusticia vra plus
qꝫ scribarũ et pharisẽoꝝ nõ intra
bitis in regnũ celoꝝ. Mat. v.

G. Dicit albertus. Oculi sunt ꝑtes cor-
ꝑis nobilissime et ꝑciosissime. et dicit plini⁹.
ꝙ sunt necessarij ad cognoscẽdũ dr̃as rerum
magnũ a paruo. albũ a nigro et ducunt totũ
corpus ne erret. Spũaliter ꝑ oculos intelli-
gitur iusticia que inter virtutes cardinales no
bilior est. de qua phũs. v. ethicorũ. iusticia ẽ
ꝑclarissima virtutũ. et aug. in li. viij. de ciuit.
dei. Iusticia est pulchritudo animi qua hoĩes
pulchri sunt in cõspectu dei. Nã sicut lucifer
inter stellas. sic iusticia est inter ceteras virtu
tes. phũs. v. ethico. nulla stella est ita clara si
cut iusticia qꝛ est virtus maxime ꝑfecta. Egi
dius. Stelle pollẽt pulchritudine corꝑali sꝫ
iusticia spũali. Et iusticia est nccaria. Prĩo
quia in ea est oĩs virtus. sic nõ est in alijs vir
tutibꝫ cardinalibꝫ. Ambro. in exameron. vbi
prudentia ibi plerũqꝫ malicia. vbi fortitudo
ibi iracũdia. vbi tꝑantia. ibi impatiẽtia. plerꝫ
qꝫ etiã alia vicia. vbi aũt iusticia ibi ceterarũ
virtutũ cõcordia. Ideo Tullius Iusticia est
oĩm virtutũ regina Scd̃o iusticia est nccaria
sicut oculus q̃ ducit totũ corpus ne erret. et
sic iusticia ducit hoĩem ad vitã eternã. ꝓuer.
xij. In semita iusticie vita. ideo hortat̃ nos
moyses deatro. xvi. Iuste quod iustũ est ꝑ-
sequeris ut viuas et possideas terrã quã dñs
deus tuus dederit tibi. s. terrã viuentiũ. Vñ
ps. xxxvi. Iusti hereditabũt terrã. et Sapĩe
x. Iustũ deduxit dñs ꝛc. eiusdẽ. v. iusti autẽ
in ꝑpetuũ viuẽt. Ad hãc virtutẽ hortat̃ nos
dñs in verbis thematis dicẽs. nisi abũdaue-
rit ꝛc. H. In summa euãgelij tria innu
unt̃. Primo docet nos iusticie ꝑfectõez. Se
cũdo iracũdie refrenatõem. tercio concordie
ꝓcuratõez. primũ patet in prĩcipio. scd̃m ibi
audistis qꝛ. terciũ ibi si offers munus. De
primo dicit. In illo tꝑe. s. cuꝫ ihũs ꝑdicauit
in mõte. et docuit omnẽ ꝑfectõem. inter cete
ra dixit. amẽ dico vobis. i. vere. et hoc est iu-
ramentũ xp̃i. ad hebre. vi. Hoĩes em̃ ꝑ maio
rem sui iurãt. sed xp̃us nõ habuit se maiorez.
sed fuit veritas et vita. Ioh. xiiij. Idcirco iu
rauit ꝑ veritatẽ dicẽs. amẽ. Sed d. tñ iuram̃
tum inhibitũ est. Math. v. Ego aũt dico vo
bis nõ iurare om̃ino ꝛc. sequit̃. sit aũt sermo
vr̃ est est. non nõ. Rñdet aug. et ponit̃. xxij.
q. i. in nouo. In nouo testamento dictũ est
ne omnino iuremus qd̃ mihi quidẽ ꝓpterea
dictũ videt̃. nõ qꝛ iurare peccatũ est: sꝫ qꝛ ꝑ-
iurare. et sic nõ ꝓhibet̃ ꝓpter se sed ꝓpter illud
quod inde sequit̃. s. cõsuetudo et delectatio.
nã dum vsus iuramẽti habet̃ de facili ꝑiuri
um incurrit̃. Nam dicit sanc. tho. ij. ij. q. lxxx
ix. ar. ij. ꝙ iurare ꝑm se nõ est malũ sꝫ a malo.
qꝛ ab infirmitate illius et icredulitate illius
a quo q̃s ꝯpellit̃ ad iuramentũ. dicit em̃ Cri
so. et habet̃. xxij. q. v. iuramenti. Iuramẽti hꝰ
causa est qꝛ oĩs qui iurat ad hoc iurat ut qd̃
verũ est loquat̃. si falsum tunc causat̃ ꝑiuriũ
Ideo crisꝰ. ⁊ habet̃. xxij. q. v. q̃ ꝑiurare Qui
ꝑiurare ꝑatus est anteq̃ ꝑiuret iã ꝑiurus vi
detur. qꝛ deus nõ ex opibus iudicat sed ex co
gitatõibus et ex corde tm̃. nã iuram̃tũ req̃rit
tres comites. Hiere. iiij. Et iurabis viuit do
minus in v̄itate et in iudicio et in iusticia. et
bñdicẽt eũ gẽtes ip̃mq̃ laudabũt. Et dicit
Hiero. sup hieremiã. Veritas iuramẽti est
vbi nõ aliud sentit̃ corde q̃ ore. Iudiciũ cũ
nõ ꝓpria temeritate sed ꝯpulsus quis iurat.
iusticia qñ licitũ est et iustuꝫ qd̃ iurat̃. Et vi
cit. nisi iusticia vr̃a ꝛc. Vñ hoc euãgeliũ bene
sequit̃ ꝑcedens vbi dictũ est ꝙ studiose de-
bemus audire verbũ dei exẽplo turbarũ que
irruerãt ad ihm̃ ut audirẽt illũ. hic v̄o ponit
rõem audiendi verbũ dei. s. ꝓpter iustificari.
nam a nullo hõ ita mouet̃ ad iusticiã sicut a
dei verbo. ut dicit hugo. Nihil a peccato sic
reuocat et ad oẽm iusticiã aĩam prepat sicut
verbũ dei. I. Pro quo sciẽdũ iusticia ꝯ
mendat̃ a natura et scriptura. Primo natura
tripliciter ꝯmendat iusticiã. Primo in recti-
tudine quã dedit corꝑi hũano. nã deus crea-
uit hoĩem rectũ ad designandũ ꝙ hẽat inclĩ-
natõez ad rectitudinẽ iusticie. Vnde Ouid.
in prĩo li. methamorphoseos. Pronaq̃ cuꝫ
spectent aĩalia cetera terrã Os homĩ sublime
dedit celũq̃ videre Iussit et erectos ad celũ
tollere vultus. Vnde bern̄. sup cantica. Re
ctus dñs deus et nõ est iniq̃tas in eo. rectus
itaq̃ dñs hoĩem recte fecit. nã dñs dedit ho-
mini rectã statũrã ut ista corꝑea rectitudo ex
terioris hoĩs hoĩem interiorẽ qui ad imaginẽ
dei factus est spũalis sue rectitudinis ꝑuãde
admoneret et decor limi difformitatẽ argue
ret animi. Idẽ Quid indecẽtius q̃ curuum
recto corꝑe gerere aĩm. Scd̃o natura ꝯmen
dat iusticiã. qꝛ ea que iusticie sunt ꝓ magna

parte naturaliter in corde hoīs scripta sunt. Aug. in li. cōfessi. Furtum certe punit lex ma ne scripta in hoīm corde. quā nec ipa quidē delet iniqtas. quis eīm fur equo aīo furē pa tur. Ideo Tullī in prio rethorice. Initiū iu sticie a natura quectum. Deinde qdē in con suetudinē ex vsitatis rōe venerūt. nature ius est quam nō opinio genit sed innata vis insti uit. Tercio qz natura docet bruta aīalia que ad iusticiā gignēt innocentiā cōcordiā pieta tē. Eccī. xiij. Oīne aīal diligit simile sibi. Scdo scriptura emendat iusticiā. Primo ati iusticiā nos exhortādo. ps. iiij. Sacrifica te sacrificiū ꝛc. eccī. xiiij. Ante obitum tuum opare iusticiā. qz nō ē apud inferos inuenire tibi. qz est victus multū deo grata. ps. l. Ac ceptabis sacrificiū iusticie. puer. xvi. Initiū vite bone facere iusticiā. accepta est apud de um magis qꝫ imolare hostias. Ecclī. x. In oī gente qui timet deū et operatur iusticiā accep tus est illi. ps. x. Justus dñs et iu. di. puer. xv. Qui sequit iusticiā diliget a deo. Crisо. ti. di. quicūqz. Nō qui maior iusticior sed qui iusticior corā deo maior. ecōtrario iniusticia mlt tum displicet ei. Deutro. xxv. Nō habebis in sacculo diuersa pōdera ꝛc. abominabit eīm dñs eum qui facit hec. et aduersat oēm iniu sticiā. ideo iusticia exīstere notat inter illa quat tuor quibo nihil valius. Sap. viij. Sobrie tatē enim et prudentiā docet et iusticiā et vir tutem qbo valius nihil ē in vita hominibus puer. xvi. Initiū vite bone ē facere iusticiaz

R Unde iusticia necaria est homī in vita in morte et pō mortē. In vita pīm primo qz a malo custodit. dañ. vi. Deus meus misit angelū suū et cōclusit ora leonū. et nō nocue runt mihi. qz corā eo iusticia inuēta ē in me. Scdo bona tpalia tribuit. sapie. viij. Et si iu sticiā quis diligit labores huius. s. sapie mag nas hīt virtutes. Eccī. xx. Qui operatur iusti ciam ipe exaltabit. ps. xxxvi. nō vidi iustum derelictum ꝛc. ecōtrario dicit ps. cvi. ꝓpter iniusticias eīm suas hūiliati sunt. vnde omne malū euenit. Eccī. x. Regnū a gente in gētē trāsfert ꝓpter iniusticias. Tercio a malo cul pe defendit. Ephe. vi. Induti lorica iusticie Quarto iusticia homī pacē dat. ps. lxxxiij. Justicia et pax osculate sunt. Ciprian⁹. Que qꝫ bona in regno opat iusticia. nullū eīm reg num pt sustineri sine iusticia. Isaie. xxxij. erit opus iusticie pax. ps. lxxxiij. iusticia añ eum ambulabit. Sed ē iusticia necessaria ī mor te. Sap. iij. Justus si morte poccupatus fu erit in refrigerio erit. Scdo ecōtrario virum iniustū. ut dicit ps. cxxxix. mala capiēt in in terim. ideo puer. xiij. sperat iustus in morte sua. Tercio iusticia ē necessaria in fumro. et marie in illo districto iudicio vbi iusticia ōi iudicabit. ps. lxxxij. Cū accepo tpus ego iu sticias iudicabo. Geñ. xxx. rndebit mihi cras iusticia mea. puer. xi. Nō pderūt diuitie in die vlionis. iusticia autez liberabit a morte. Difficile eīm erit iniusto hoi. ps. v. Nec pz manebūt iniusti ante oculos tos. Ro. i. re uelatur ira dei de celo sup omnē impietatē et iniusticiā hoīm eorū qui veritatē dei in iniu sticia detinēt. ps. xxxvi. Iniusti puniēt et se men impiorū pibit. Ideo hortat sapie. i. di ligite iusticiā qui iudicatis terrā. Dicit nāqꝫ gre. et ponit in cano. xij. q. ij. cū deuotissimā. et. c. si seculi. Summū in rebus bonū ē iustici am colere ac sua cuiqꝫ iura seruare et in subiec tos nō sinere qō ptās est fieri. sed qō equū ē fieri et custodiri. Dicit nāqꝫ ambro. li. de officijs. Nullꝫ iustus solus ē qñ cum deo sem pz est. nā spz cum deo ē siue in negocio siue in merito. quasi q̄ morīt viuit. quasi tristis letꝰ ē. quasi egenus diues ē. qz nō caduca bona sz eterna ꝓsiderat. Aug. si iustus essem nō time rem. Puer. x. Expectatio iustorū leticia.

L Nam iusticia ꝓpinqua ē mercedi bñdi ctōi et eterne saluti. Primo ē ꝓpinqua merī cedi. puer. xi. Seminanti iusticiā merces fide lis. ps. xvij. retribuet mihi dñs scm iusticiaz meā. nam iustorū aie in manu dei sunt. Sa pie. v. vbi ruptus volgot In manu. i. in pro tectōe dei sunt et nō tanget illos tormentuz malicie. Scdo iusticia ē ꝓpinqua bñdictōi. ps. v. qñ tu bñdices iusto. puer. x. benedic no dñi sup caput iusti. nam talibo dicet. ve nite bñdicti. Tercio iusticia ꝓpinqua ē saluti Eccī. xxx. Salus aie in scitate iusticie. ideo beati qui custodiūt iudicia et faciūt iusticiā ī oīni tpe. ps. cv. Unde scm Bernī. in sermōe de aduentu. Justicia docet hoiem recte ordi nare ad seipm. recte ad primū. et recte ad de um. Quia scm aug. iusticia est virtus tribuēs vnicuiqꝫ qō suū est. primo recte ordinat ad

Jo. de mortē.

Jo. de fine p. f. post mortē

Nō in spera sa ordinat

primo

seip̄m scz in p̄torio mentis. se recte iudicet in
ꝓprijs opibus. Aug⁹. de p̄nia. Ascendat hō
tribunal mentis sue. sit cogitatio accusatrix.
cōscientia testis. carnifex dolor cordis. inde
sanguis aīe ꝑ lacrimas fluat. deinde snīe ꝓfe
ratur ut hō iudicet se indignū participatōne
corpis et sanguinis dñi. Aug. de libero arbi
trio. Puniat homo in seip̄m peccatū et non
punietur ꝓ peccato. sit homo punitor deus erit
defensor. tunc p̄t dicere cum p̄s. feci iudiciuz
et iusticiā nō tradas me calumniātibꝫ me. p̄s
cxviij. Secūdo ordinat hoīem ad ꝓximū rec
te. qꝛ ꝟm Sene. duo faciūt hoīem iustū erga
ꝓximū scz omnibꝫ ꝓdesse et nulli nocere (M)
Violatur aūt illa iusticia ad ꝓximū in tribus
in corde ꝑ rācorem. in ore ꝑ fame maculatio/
nē. in ope per corpalē lesiōz. et de his dicit. si
q̄s irascitur fratri suo reus erit iudicio. quasi
diceret. in hoc violas iusticiā quā debes exhi
bere ꝓximo. Nā dicit Cassiodo. sup p̄s. Iu
sti cum alijs iurgia non habent sed cū seipsis.
Nā vera iusticia ꝓximo nō nocet sed nocētes
ꝓhibet. ut dicit Tullius. si iustus es nō solū
nō noceas sed etiā nocētes ꝓhibeas. Tercō
iusticia recte ordinat homīem quo ad deum.
quia dicit Hiero. in epl'a ad filiam maur icij
Iusticia nihil aliud est q̄ nō peccare. et non
peccare est dei p̄cepta seruare. et hic est debit⁹
ordo quo ad deū. qꝛ scribitur ꝓuer. xv. Mēs
iusti meditabit' obedientiā. s. deo p̄standam.
scz bonū facere et malū ꝓpter deū dimittere.
Nam ꝟm aug. due sunt species iusticie scz de
clinare a malo et facere bonum. (N) Cū
hoc opus iusticie abūdantius debet esse in no
bis q̄ in scribis et phariseis in tribꝫ. prīo rōe
donatōis qꝛ plura dedit nobis bona q̄ illis.
qꝛ illis dedit tm̄ beneficia creatōis et susten/
tatōis. nobis vero bn̄ficium incarnatōnis pas
sionis ⁊ redemptōis. Illis dedit māna de ce
lo nobis corpus suū. Illis dedit aquā de pe
tra. nobis vero sanguinē et aquā de latere. il
los liberauit de egipto. nos de inferno. luce
xij. Cui multum datū est multū queretur ab
eo. Gre. Si crescunt dona crescūt rōnes do
rum. Tanto igit' ꝓmptior ad seruiendū deo
quiuis debet esse ex munere. q̄to se obligatio
rē cōspicit in reddēda rōe. tantū em̄ ab vnoq̄
q̄ exiget venturus iudex q̄tum dedit. O q̄
multa bona nobis fecit. Her. Cōceptio mea
immūda. vita misera mors ꝑiculosa. Iō con
ceptio tua mūdet meā. resurrectio tua p̄cedat
ascēsio tua p̄ꝑet meā. spūs tuus adiuuet infir
mitatē meā. ideo nostra iusticia dz esse abūdā
tior ⁊ latior nō in ore tm̄ sed in ope. Isid. Ve
ra doctrina est opibꝫ cōfirmāda. Act. i. Cepit
ihūs facere et docere. et Mat. v. qui fecerit
et docuerit ⁊c. Isido. de sum. bo. qui bene do
cet et male viuit sagittā cōtra se mittit qua se
occidit. de qua occisione spūali dicit Math.
v. Si nō dimiseritis hoībꝫ. nec pater vr̄ di
mittet vobis peccata vr̄a. Et eccl. xxviij. Hō
homī reseruat irā et a deo querit medelā. In
hoīem sil'em sibi nō habet misericordiā et de
peccatis suis dep̄cat'. quasi diceret. multum
absurdum et incōueniens est hoc. et impossi
bile. et hoc difficile est quo ad inimicos. au
gusti. Diligere inimicos grādis labor est ih̄
seculo. grandius est p̄miū in celo. Ideo sāc.
tho. ij. ij. q. xxvij. Quāto actus difficilior dif
ficultate opis nō negligētie et cōsuetudinis.
tātomagis meritorius. et sic est dilectio inimi
ci. Aug. nō est magnū circa eū qui tibi nihil
mali fecit esse beniuolū sed circa inimicum.
Itē aug. Qui dilexerit inimicos hic erit dei
amicus. Mat. v. diligite inimicos v. ⁊c. ut
sitis filij patris vr̄i qui in celis est. Crisost. filius
assil'atur patri. Idem. Nihil est q̄d causat in
nobis ita dei similitudinē sicut inimicis esse pla
cabilē. Scdo rōe ꝓmissionis. primo bona t'
re. p̄s. ciiij. Dedit illis regiōes gentiū et la/
bores populorū possederūt. Isaie. i. Si audi
eritis me bona terre ꝯmedetis. nobis aūt reg
num celorū Mat. vi. p̄niam agite ⁊c. Scdo
vitā terrenā deutro. v. Facite que p̄cepit do
minus ut viuatis. leuitici. xviij. Custodite le
ges meas atq̄ iudicia que faciēs hō viuet in
eis. nobis aūt vitā eternā. Math. xix. Oīs
qui reliquerit p̄rem aut matrē. Tercio pax tē
poralis Leuitici. xxvi. Si in p̄ceptis meis ꝯ
bulaueritis ⁊c. dabo pacē in finibus vestris.
nobis aūt pax eternitatis. Joh. xvi. in me au
tem pacē habebitis. philip. iiij. pax dei q̄ exu
perat oēm sensum custodiat corda vr̄a. vide/
mus q̄ de quāto hō plura habet terrena bōa
a rege de tanto maiora debet seruitia regi. sic
nos deo. luce. xij. cui multū datum est multū
requiret' ab eo (O) Tercio rōe ꝯminati
onis. qꝛ illis cōminatus est mortē tp̄alem.

Isa.i. Qd si nolueritis et me ad iracundiā
ꝓuocaueritis. gladius deuorabit vos. nobis
autē vitā eternā Math. vij. oīs arbor que ñ
facit fructū ꝛc. math. xxv. Ite maledicti in ig
nem eternū. Quantū ergo distāt celi a terra
et ab inferis. sic mors eterna a tpali. et sic iusti
cia nr̄a debet esse abūdantior iusticia scribarū
et phariseorū. vnde iusticia phariseorū defi
ciebat primo qꝛ nō fuit satis lata. qꝛ in ore tā
tum nō ope. Mat. xxiij. dicūt et nō faciunt.
ergo nō merebunt regnū. i. Corin. iiij. Non
em̄ in sermone est regnū dei sed in virtute. et
sic loquūt multi de subtilibus p̄dicatōibus.
Mat. vij. Non om̄is qui dicit mihi dn̄e ꝛc.
Puer. xiiij. Ubi verba sunt plurima ibi freq̄n
ter egestas. non est arbor bona que multa ha
bet folia et caret fructu. ij. Corint. ix. Abūde
tis in omne opus bonū. Itē nō lata qꝛ tm̄ ad
amicos. mat. v. dcm̄ ē diliges ꝓxim tuū. nr̄a
vero latior. Mat. v. diligite inimicos. Gre.
Charitas v̄a est cū amicus diligit̄ in deo et
inimicus ꝓpter deū. Item qꝛ nō om̄ia p̄cep
ta seruabant sꝫ aliqua ut minora. Mat. xxiij.
Ue vobis q̄ decimatis mētā et rutā et relinq̄
tis que grauiora sunt legis. et sic aliq̄ in mini
mis oñdunt iusticiā sed in magnis nō curāt.
Iaco. ij. quicūq̄ totā legē seruauerit offēdat
aūt in vno factus ē oīm reus. ¶ P ¶ Se
cūdo nō satis lōga. qꝛ nō ꝑseuerauerūt in bo
nis. sed bona miscuerūt cū malis. Gre. Illa
bona a deo nō acceptant̄ que maloꝝ admixti
one maculant̄ Job. xxvij. Iustificatōem me
am quā cepi ñ deserā. Mat. xxiiij. q̄ ꝑseuera
uerit in finem ꝛc. Tercio nō satis ꝓfunda qꝛ
non attingebat fundū cordis. qꝛ exteriora tā
tum purgabāt. Mat. xxiij. Ue vobis q̄ mun
datis illud qd̄ deforis est ꝛc. intus aūt estis
pleni rapina. et sic hodie in apparētia exterio
ri. Gre. Nō abhorret deus sordes vestiū sed
maculas aīarū. heu hodie solū in exteriori fa
ma Luce. xvi. Uos iustificatis vos corā hoī
bus deus nouit corda vr̄a Bern. de honesta
te vite. Hec est vera forma salutis mūdare in
teriora cordis. Hiere. iiij. Laua a malicia cor
tuū ihrl̄m ut salua fias. eo ꝙ scd̄m Aug. non
pulchrā carnē sed pulchrā mentē respicit deꝰ
Ideo iusticia xp̄iani hoīs debet esse abūdanti
or exterius et interius p̄s. xliij. om̄is gloria
filie regis ab intus Quarto iusticia phariseo
rum erat deficiēs. qꝛ nō satis alta sed nimis
depssa. bona que fecerūt nō ꝓpter deū sed ꝓpt̄
hoies fecerūt Mat. xxiij. oīa opa sua faciunt
ut videant̄ ab hoībus. Ideo receperunt mer
cedem suā. ut dicit Crit. Quid ē laus hoīm.
nisi sonus verborū trāseuntiū. cessent lauda
re hoīes ꝑdes mercedē ypocrita. o q̄d a deo
recipies cū nihil deo dedisti. quidq̄d ꝓpter de
um fit deo datū est. ideo iusticia nr̄a dꝫ esse al
tior ꝓpter dei gl̄am et nō hoīm facta. Mathei
Attēdite ne iusticiā vr̄am faciatis corā hoībꝫ
nam fatuus est qui vineā in flore colligit. sic
q̄ de bono ope hic mercedē querit ꝛ hominū
laudē. nā hec est iusticia vēdita ꝓ inani gloria
qd̄ ꝓhibet̄ Job. ij. Nolite facere domū p̄ris
mei domū negociatōis. tales sunt sicut fatue
virgines que apparebūt cū lāpadibꝫ sine o
leo in dei iudicio. Mat. xxv. hoc est habebūt
bona opa sine charitate et dei gl̄ia. Ideo do
cet nos apl̄us. Colocen. iij. Qd̄cunq̄ facitis
ex aīo opamini. sciētes ꝙ a dn̄o accipietis re
tributōnem.

De eadez dominica Sermo. cxvi.

Nisi iusticia vr̄a abūdauerit ꝛc. Ma
thei. v. ¶ Q ¶ Pro quo scien
dū. sicut varia sunt dei dona gr̄aruꝫ
sic varij sunt status et cōditōnes hoīm. ꝓpter
quam varietatē statuū plerūq̄ accidit ꝙ q̄s
in vno statu saluat̄ cū sua iusticia. et si esset in
aliq̄ statu cū tali iusticia dānaret̄. qꝛ qd̄ suffic̄
ī aliq̄ statu nō sufficit in alio. ꝓpter qd̄ his qui
sunt in statu maiori in ꝯpatōe minoris apte
p̄t dici verbū ꝓpositū. nisi iusticia vr̄a. s. ma
iorū abundauerit plus q̄ taliū minorū. Exē
plū Math. xxv. paterfamilias dedit vni qui
q̄ talēta. alij duo. alij vnū. vnde ille q̄ quinq̄
talēta accepat si nō fuisset lucratus alia quinq̄
sed vnū vel duo ip̄e gaudiū dn̄i nō intrasset
quia de quinq̄ talētis lucrū nō fecisset. De
quo Eccs. ix. Qui in vno peccauerit multa
bona ꝑdet. ille vero qui duo talēta acceperat
saluatus est ꝓpter duo q̄ lucratus est. et illi ñ
suffecisset qui quinq̄ accepat Gre. cū crescūt
dona crescūt rōes donorū. et Luce. xij. cui mlt̄
tum datū est multū queret̄ ab eo. ¶ R ¶
Uide igit̄ ꝯpationem statuū. Prima ꝯpa

tio est inter ꝓlatos et subditos. et dic. nisi iu
stitia vra sc̄z ꝓlatorū abūdauerit plusq̄ sub
ditorū non intrabitis in regnū celorū. qz di
cit symachus papa. et ponit. i. q. i. vilissimus
Vilissimus cōputādus est. nisi ꝓcellat scīa et
sanctitate q̄ est honore ꝓstātior. De quo et
gre. in pastorali. debet actio ꝓlati trāscēdere a
ctionē populi. sicut distat a grege vita pasto
ris. Nam in eodē genere pcti dicit gre. grauī
us cadit ꝓlatus q̄z subditi. ꝓpter qđ dicit gre
in ome. Tanta dz esse ꝓuersatio ꝓlati ut oīa
eius facta sint notabilia. ut q̄d̄q̄ agit q̄d̄q̄
loquit sit subditorū doctrina. Ideo bñ iusti
cia eorū debet esse abūdātior. Scdo vide ꝓ
paratōem inter religiosos et seculares. et dic
nisi iustitia vra sc̄z religiosorū abūdauerit pl⁹
q̄z secularīū et mundanorū nō intrabitis in
regnū celorū. nā ad multa obligant religiosi
ad que nō obligāt seculares. s. ad abdicatōez
ꝓprietatis. Matth. xix. Si vis ꝓfectus esse ⁊c.
et augus. xij. q. i. nō dicatis. Nō dicatis vos
aliquid hre ꝓpriū sed sint vobis oīa cōmunia
nam religiosus bns ꝓpriū viuēs morimus ē
etiā religiosus tenet ad abrenunciatōem pro
prie voluntatis. ad ꝓpetuā obseruantiā casti
tatis. ad obseruantiā statutorū ordinis. ad q̄ñ
tenent seculares qui cōia ꝓcepta tenētes in
trant in regna celorum. De quo Matth. xix.
Si vis ad vitā ingredi serua mādata. et hoc
nō sufficit religioso. ideo pōt eis merito dici
Nisi abūdauerit iustitia vra plus q̄z secularīū
⁊c. De talibus dicit ꝓsper de vita ꝓtēplatiua
Sunt de seculo cōuersi qui de pristinis mori
bus nihil abiectiōis nō mēte mutant sed veste
nō actu sed habitu. et renūciāt mūdo verbo.
nō ope. seculariter viuūt et vicia sub simulati
one religionis abscōdunt. ꝓdicant magna sz
nō faciūt. accusant vicia et nō deponunt ea.
publice sibi displicere simulāt qđ tñ diligūt
et ꝓmittūt. magni studēt videri et nō fieri. iō
dicit eis. nisi abūdauerit iustitia vra ⁊c. Nā
status eorū describit ꝓbeatū Ber. in quadā
epla. Claustralis status est suauis paradisus.
abundās virtutū floribus. nā tales iuxta abū
dantiā virtutū abundantē recipiēt gloriam.
Unde gre. in moza. sicut hic in electis est di
scretio opm. sic in alia vita erit discretio dig
nitatū. quō hic alius alium supat virtute. ibi
trāscendet in retributōne. ¶ Tercio
vide compationē inter doctorē et discipulū.
inter ꝓdicatorē et auditores. inter sacerdotes
et plebanos. et dic. nisi iustitia vra sc̄z docto
rum et ꝓdicatorū et sacerdotum abūdauerit
plus q̄z auditorū et laicorū nō intrabitis in re
gnum celorū. qz dicit ambro. de ꝛōginitate.
Is qui docet illū quē docet sp excellere debz
Et gre. nazanzenus sup apoc. Studari priuī
oportet qui alios mūdare velit. sapientē prius
fieri. et sic alios sapientes facere sc̄z meritorie
Quia dicit aplus Ro. ij. Qui ergo aliū do
ces teipm nō doces. Qui ꝓdicas nō furādū
furaris. qui dicis nō mechādū mecharis. q̄
abominaris ydola sacrilegiū facis. q̄ in lege
gloriaris ꝑ ꝓuaricatōem legis deū inhonoras
Existimas aūt qz tu effugiel iudiciū dei. q. v.
non. qz dicit Crisō. de ꝓpūctōe cordis. Gran
dis est ꝓdemnatio sermonē ꝓponēs et opera
negligēs. nā dicit Mat. v. qui fecerit et docu
erit sic hic magnus vocabit in regno celorū.
Ideo Isido. in sinonimis. Que ꝓmis ore
imple ope. Nam ꝙm gre. in ome. Ad regnū
beatitudinis ꝓuenire nō vales si nō vis imple
re qđ doces. nam cuius vita despicit destruit
ut eius ꝓdicatio cotemnat. et sic in eo q̄ non
viuit ut docet dicit Isido. veritatē cōtempsi
bilē facit. Quarto vide cōpatōez inter viduī
as et cōiugatas. et dic. nisi iustitia vra sc̄z vi
duarum abūdauerit plus q̄z cōiugatarū nō in
trabitis in regnū celorū. nā vidue dñt esse tē
patiores et moderatiores in cibis et ꝓnbus
q̄z cōiugate. qz dicit aplus. i. Thi. v. Vidua
que in delicys est viuēs mortua est. Item vi
due dñt esse diligētiores in oōibus. Unde
aug. q̄uis ad omnia xpi mēbra ozare ꝓneat
attñ diligētior cura oōis in scripturis inuei
tur cōiūcta viduis. i. Thimo. v. Querde vi
dua est ⁊c. instet oōibus. qualis fuit anna vi
dua. luce. ij. die ac nocte a templo nō discede
bat. quod cōiugate facere nō tenent. iuxta il
lud aplī. i. Cor. vij. Virgo intacta cogitet q̄
dñi sunt. nupta vero quō viro suo placeat.
Item vidue dñt esse misericordes plusq̄z cō
iugate. Aplus. i. thimo. v. Si pauper filiū
pium recepit. si sanctorū pedes lauit. qđ cōiu
gata facere nō pōt ita libere sine viri cōsensu.
ut ita posset seruire pauperibus. ¶ Quinto vide ꝓpationem actuorū et ꝓcrs
plantuorū. adinuicē. et dic sic. nisi iustitia vra

f. ꝓplantuorū abū

l. ꝓtēplatiuoꝝ abū. plꝰ ꝯ actiuoꝝ nō intrain. regnū celoꝝ. l. rōe ꝓtēplatōis licꝫ tōe actōis. Ber. Bona ē vita martꝝ. melioꝝ ẽ ꝑs ma rie. Hā plura requīrē ad vitā ꝓtēplatiuā ꝯ ac tiuā. vñ ꝑlꝫ de vita ꝓtēpla. Ad actiuā vitā p tinet nulli iniurias irrogare. ad ꝓtēplatiuā ve ro ꝙnꝫ irrogatas iniurias equanimiter tole rare. actiuꝰ impedit opa mie. ꝓrio ꝙ ab iniqtati bus se euacuat. et vitā suā virtutib bonoꝝ o pe ditat. ꝓtēplatiuꝰ vo facultatib suis in v sus paupm distribuēs simul se expoliat mō do et tonis viribꝫ adhereat xpō et celo. ꝙ ideo bñ dꝛ de eis. nisi abūdauerit iusticia vra ꝛc. Sꝫ d. vi. mo. Qui ꝓtēplatōis arcē ascēdere desi de rat nicē ẽ ut priꝰ in actōne se exerceat. quō er go ꝙs ꝓtēplatiuꝰ a regē dei excludit. Rñdeō distinguēdō est de ꝓtēplatiuis. qdā. n. sunt q actiuā respuētes ad ꝓtēplatōis fastigiū anhe lā tambitōe. exēplū in nōnullis bergardis et bēguinis q laborare respuunt. ꝙ ad ꝓtēplati onē ꝙolāt et neutrā vitā tenēt sic deberēt. ta les nō intrabūt in reg. ce. ō qdo gre. Sepe q occupati in hūanis vsibꝫ bñ vincerēt gladio sue ḡetis extincti sunt ocio. Idcirco d. Iliō. de fū. bo. Unusꝰ est ꝙ simplicē actōꝝ ire ad vitā etnā ꝯ ꝙ ꝓtēplatōis errorē inclinare ad gehē nā. multū in ꝓtēplatōe delinquūt q in actōne resistūt. sic lotꝫ in quersa ciuitate iustus fuit in medio maloꝝ q in mōte peccauit. Alij sunt q in vita actiua bñ exercitati in altū ꝓtēplati onis vadūt et ad actōꝝ itex redūt. iuxta illō ezech. i. Ibāt ꝙ reuertebāt. l. de ꝓtēplatōe ī actōez. de talibꝫ dic ber. Bonū gradū acq̄rit q bñ ministrauerit. melioꝝ ẽ q deo vacauerit. op timū q in vtroꝝ ꝑfectus ẽ sicut btā ꝛgo.

¶ Sexto vite ꝓpatōez boꝝ q ꝑsunt i dig nitatib respcū eoꝝ q subsunt. et dic nisi iusti cia v. abū. l. in dignitatib ꝙ officijs ꝓstitutis plꝰ ꝯ subditoꝝ ñ intra. in reg. ce. nā talis faci unt ꝓstitutōez alijs et ꝑ se ñ ꝙāt cū tñ cautā sit iure. de ꝓsti. c. cū oēs. ꝙ ꝙs iure in altex cō stituit eo ꝓ se vti dz. legē patere quā ipe mle tō. Sꝫ deꝰ iplet in eis illō Mat. xxiij. alligāt onera grauia et iportabilia et iponūt in hume ros boim. digito aūt suo nolūt ea mouere. cū tñ dic amb. li. i. de offic. Ulera iusticia negli git ꝓpria vtilitatē ut q̄rat cōem eqtatē. Sep ꝛma ꝓpatio ē ꝑfectoꝝ ad simplices dicendo nisi abūdauerit iusticia vra. l. ꝑfectoꝝ plꝰ ꝯ simpliciū et ꝓmuniū boim ñ intrabiꝫ in reg. ce. qz ꝑfci tenēt ad oīa ꝓsilia euāgelica ꝓrio ad abdicatōz tpaliū. Mat. xix. si vis ꝑfectus ē vade oīa ꝛc. Secō ad ꝑfectā obedientiam. Mat. xvi. q vult veīre pꝰ me abnegz semetipz ꝛc. Tercio ad oīmodā castitatē. mat. v. Qui viderit mlierē ad ꝓcupiscēd eā iā mechat ē eā in coꝛde suo. iō Lu. xij. sint lūbi vri pēic. Quarto tenēt ad dilectōez inimicoꝝ. ñ solū in affectu sz etiā in effectu. Mat. v. Diligite inimicos vros. et bñfa. his q odē. vos. Qui to tenēt ad tacitā pacisz. vñ Mat. v. si qs p cusserit te in vnā maxillā pbe ei et alterā. Sex to tenēt ad simplicitatē voꝝ infallibiliter Mat. v. Sit ꝓmo vr ē est. nō ñ. Hā ꝓm tlo. Mēdaciū iocosū et officiosū ꝑfectis ē pctm. Septio ꝑfci tenēt ad vitādū oēz solicitudi nē. mat. vi. Nolite solicit ee aie vre ꝛc. et. i. pet. v. oēm solicitu. ve. ꝓjca. in eū. qm ipi cu ra ē de vobis. ✠ Hora ꝑfectoꝝ. q dā sunt ꝑfecti voto. q dā simplici ꝓposito. illi q ꝑfec ti sunt voto tenēt abūdātes esse i iusticia. vñ hiero. Si te ꝑfectū esse pollicitus es qd alijs dicā ꝯ ꝙ tenere debes. Alij vero ꝑfecti sunt simplici ꝓposito. et illi ex deuotōe studēt se ev ãgelicꝫ ꝓsilijs ꝙtū pñt ꝓformari cū dei adiu torio. ñ se ꝑfectos reputātes sz attīgere cupien tes. et tales qñq̄ maiores sūt illis de ꝑfectōe glantes et nō viri ꝑfecti exīstes. exēplū patet de duobꝰ. de solitario dānato et pegrino sal uato. vñ legit in vitis pꝝm. q dā frater in here mo desiderāt videre exitū iusti ꝙ pctoꝝ diuio num venit añ quādā ciuitatē duce lupo vbi e rat monasteriū in q erat q dā solitarius magne ꝑfectōis nomie iacēs in agōe. et cū ille vidit magnā ꝓpatoꝝ lāpadaꝝ ad exeqas solitarij q erat tāte reputatōis ꝙ saluarꝫ dñs ciuitatē p eū ꝙ eo mortuo ꝓtinus essz. in hora exitꝰ vidit diabolū ignea tridēte attrabētē aiaz ei ꝙ roꝛ q̄nte eā. pꝰ B ille fr ingressus ē ciuitatē. ꝙ inuenit pegrinū infirmū i platea iacētē desolatū et ne minē cū eo ipz ꝑsolātē. In hora exitꝰ vidit mi chaelē archāgelū et gabrielē cū alijs āgelis cuz gaudio educētes aiaz ei⁹ i refrigeriū vite eme Ecce ꝑfectio ex simplici ꝓposito salubrioꝛ fa ut ꝯ illa ex voto. qz iusticia simplicis ꝓpositi ꝑfectioꝛ fuit et abūdantioꝛ. Ideo ꝓuer. xv. In abūdantia iusticie virtus maxima est

Y Attñ sciendũ ꝑfectio illa ē triplex. pri
ma est absoluta cui nihil deficit. illa erit in ce
lis vbi erit status oim bonoꝝ aggregatõe per
fectus. Scda est ꝑfectio virtutis que exclu
dit omne illud qd charitati ꝯriũ est. de qua
ambr. Perfectus nihil aliud querit nisi pre
clarũ bonũ quod est deus. ⁊ talē habuit abra
ham. geñ. xvij. Ambula corã me et esto ꝑfec
tus. Tercia ꝑfectio est q̃ nõ solũ vitat quod
est charitati ꝯtrariũ. sed etiã omne qd impe
dit ne totus animus in deũ sit erectus. ut tẽ
poralia. ꝓpria volũtas. Unde Raban⁹. Per
fectus xp̃i seruus nihil querit possidere p̃ter
xp̃m. qualis fuit apl̃us philip. iij. Oia arbi
tratus sum ut stercora ut xp̃m lucrifacerẽ. et
sic quilibet religiosus renũciãs tp̃alibus et
ꝓprie volũtati conat̃ ad ꝑfectõem. Unde ber.
Sunt multi qui tota vita ad ꝑfectõez tẽdũt
et tñ nunq̃ attingũt. sed cũ ꝑ vitam deficiũt
reddit̃ eis quod dispensatorie hic negat̃ Id
circo om̃es religiosi sꝑ dñt ad ꝑfectõez cona
ri et nunq̃ se ꝑfectos reputare. et plus medi
tari quid eis desit q̃ quod assit. eo ꝙ dic̃ ber.
Nemo tam ꝑfectus est qui ꝑfectior esse ñ pos
sit. Idcirco iusticia eoꝝ debet esse abũdãtior
si volunt ingredi vitã eternã

De eadez dominica
Sermo. cxvij

Nisi iusticia vr̃a abũdauerit plus q̃
vbi supra Z Nota exq̃ in p̃sen
ti euãgelio agit̃ de iusticia ꝙ eã ber.
in sermone. xxiij. sic describit dicẽs. Iusticia
est virtus reddẽs vnicuiq̃ quod suũ est. su
periori. equali. inferiori. sibiip̃i. Prĩo supio
ri. supior noster deus est. nr̃ dñs. nr̃ pr̃. nr̃ iu
dex. Ideo rõe singulorũ aliquid reddere d̃o
tenemur. Primo qꝛ dñs. ideo rõe dñij tene
mur ei subiectõem et obedientiã ad om̃ia ei⁹
mãdata. Deutro. viij. Dñs deus tuus eru
diuit te ut custodias mãdata ⁊c̃. Dñs enim
de⁹ tu⁹ introducet te in terrã bonã. terrã riuo
rũ ⁊c̃. Riuus lactis est gaudiũ de hũanitate.
riuus mellis de diuinitate. Ideo Math. xix
Si vis ad vitã ingredi serua mandata. Ecci
xv. Si volueris mãdata ꝟuare ꝯꝟuabunt te
Eccs. viij Qui custodit p̃ceptũ nõ expietur
quicq̃ mali. Itẽ ad hoc terret ꝯminatõibus
Deutro. xxviij. ꝙ si audire nolueris vocem
dñi ⁊c̃. sequit̃. veniẽt sup te oẽs maledictões
iste et app̃hendẽt te. maledictus eris in agro
in ciuitate in horreo. maledictus fructus ⁊c̃.
Scdo deus est nr̃ pater. et rõne p̃nitatis te
nemur ei dilectõem qua oẽs filij naturaliter
p̃res suos diligũt. Mat. xxij. Diliges dñm
⁊c̃. Berñ. Magna res est charitatis amor.
Sed sunt in eo gradus. primus incipientiũ
qua deũ sup oĩa diligimus. Berñ. Tũc infi
mũ gradum attigim⁹ charitatis cũ nihil sup
deũ vel equaliter deo diligimus. Math. x.
Qui amat p̃rem vel matrẽ plus q̃ me nõ est
me dignus. Ideo ad istum requirit̃ ꝙ pot⁹
oĩa dimittat q̃ deũ. Scds gradus altior et
nobilior quo deus in oĩbꝫ diligit̃ scz ꝙ ĩ om
nibꝫ q̃ hõ agit intẽdit amorẽ dei. et in om̃ibꝫ
q̃ cogitat vel facit querit solũ deũ finaliter. ⁊
iste gradus querit deũ in cibo et potu et in oĩ
bus q̃ agit. Tercius grad⁹ q̃ deũ simpliciter
diligim⁹. iste grad⁹ amoris a deo validus est
cũctis renũciãs affectõibꝫ oẽs alios amores
expellit. In h̃ gradu stetit apl̃us philip. iij.
Oia arbitratus suz ⁊c̃. etiã mortẽ. Can. viij
Fortis est ut mors dilectio Aug. Inq̃tũ q̃s
despicit intm̃ diligit. Tercio deus est iudex
nr̃. iõ tenemur ei timorẽ et subiugatõem. nã
ip̃e est a deo iustus iudex ꝙ rõe iusticie nullũ
reliq̃t pctm̃ impunitũ ꝟm apl̃m ro. iij. Om̃s
peccauer̃t et egẽt gr̃a d̃i. iõ oẽs tenem̃ ei timo
rẽ. Ecci. i. q̃ sine timore ē ñ poterit iustificari.
Ber. Tior ⁊ religio sunt ãnexa. vnũ nõ stat
sine reliq̃. Crisꝰ. Facile deuiat a iusticia q̃ nõ ti
met deũ sꝫ hoĩez. Iõ de oĩbꝫ iustis cũ legit̃ ti
mor dñi addicit̃. ut pꝫ de iob. Job. i. Vir e
rat in t̃ra hus noĩe iob. ⁊ erat vir ille simplex
ac rectus timẽs deũ. Lu. ij. d̃r de symeone. et
erat hõ iste iust⁹ et timoratus A Scdo
tenem̃ exigẽte iusticia equali. s. ꝓxĩo. et pri
mo ꝯgratulatiõem in oĩbꝫ bonis. scdo in ma
lis ꝯpassiõem. tercio ĩ dubijs piã diiudicati
onẽ. hec em̃ tria nobis cupim⁹ exhiberi. et iõ
ex debito charitatis qua tenem̃ ꝓxĩos dilige
re sic̃ nosip̃os eadẽ etiã ꝓxĩs ĩpendere studea
m⁹ si nolumus mãdati sui fore trãsgressores.
Primo tenemur de oĩbꝫ bonis ꝯgratulatiõz
ut cũ eis gaudeam⁹ ex affectu quasi nobis ꝓ
uenissent. ut hortamur de hoc Eccl̃iastici. xxij
Fidez posside cũ amico in paup̃tate illius ut

et in bonis illius leteris. Ro. xij. gaudete cū gaudentibꝰ flete ꝛc. Eccī. xxvij. Dilige ꝓxim et cōiūgere fide cū illo scꝫ ut faueas bonū illi sicut ꝛ tibi. Scdo in malis tenemur ꝯpassionem. quam iusticā docet apl'us. ro. xij. flete cū flentibus. Illā iusticiā habuit Job. xxx. Flebam quondā sup eo qui afflictus erat. et ꝯpatiebat̄ aīa mea paupi. docet nāqꝫ salomō ꝓuer. xxiij. Cū ceciderit inimicus tuꝰ ne gaudeas. et in ruina eius ne exultet cor tuum ne forte videat dñs et displiceat ei. et auferat ab eo irā suā. Dicit̄ em̄ ꝓuer. xvij. Qui ī ruina letat̄ alterius nō erit impunitus. Tercio in dubijs piā diiudicatōem ut q̄dquid de eis fuerit visum et auditū hoc pie et charitatiue iudicemus Eccī. iiij. In iudicādo esto pupillis misericors. Ro. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienū seruū dño suo stat aut cadit. bern̄. Caue serue dei quē imitari nō vis ꝯdemnare videaris. caue aliene cōuersatōis esse curiosus inuestigator aut temerarius iudex. Etiaꝫ si ꝑperā actum rep̄hendis. ne sic iudices ꝓximū magis excusa intentōeꝫ si opus nō vales puta ignorātiā. puta surreptōem. puta casum qd̄ si nō potes sua de tibiip̄i q̄d de me illa tēptatio fecisset si in me ptātem accepisset. B

Tercō exigente iusticia inferiori aliqua tenemur si nō habemus inferiores tūc nobisipsis tenemur tria. Prio peccatū relinq̄re. biero. in epl'a ad filiā mauricij. Iusticia nihil aliud est q̄ꝫ nō peccare. de q̄ ꝓuer. xiij. Iusticia custodit innocētis viā. Unde orosiꝰ. Si q̄d minus vel magis aliq̄s facit q̄ꝫ iusticia patit̄ iniustus est. Scdm quod tenem̄ nobis. p̄terita peccata punire. Aug. Hō puniat pctm̄ in seip̄o. ut nō puniat̄ ꝓ illo. Primo dꝫ punire peccata ꝑ cōtritōem. Gre. Iam iustus fit q̄ illud quod ꝯtra iusticiā fecit ꝑ lacrimas punit Scdo debemus punire pctā ꝑ ꝯfessionē. pro ꝓuer. xviij. iustus prior est accusator sui. Tercio debemus punire pctā ꝑ satisfactōem. vnd̄ ꝓuer. xvi. Initiū vite bone est facere iusticiā Tunc implet̄ illud qd̄ scribit Aug. de gr̄a et libero arbitrio. si homo est punitor deus ē defensor. Tercio tenemur nobisip̄is ex iusticia bona agere. Isid̄. Ille v̄aciter iustus est qui vicia supplātat et in bonis opibꝰ finaliter ꝑseuerat. De talibꝰ dicit p̄s. cv. Beati q̄ custodiūt iudiciū et faciūt iusticiā in omni tp̄e.

et merito dicūt̄ beati rōne opationis iusticie. primo ex illo quia illorū aīa ex deo nascitur. Uñ. i. Job. ij. Oīs qui facit iusticiā ex deo natus est. Secūdo ꝑ iusticiā homo a d̄o acceptat̄. Act. x. In omni gente qui timet deū et opatur iusticiā acceptus est illi Tercio ꝑ iusticiam a malo pene custodit̄. Dañ. vi. Deus meus misit angelū suū et cōclusit ora leonuꝫ ꝛc. quia coram eo iusticia inuenta est in me. Quarto ꝑ iusticiā sedes in celo p̄parat̄. p̄s. lxxxviij. Iusticia et iudiciū p̄paratio sedis tue Et eccī. xx. Qui opatur iusticiā ip̄e exaltabitur. Quinto ꝑ iusticiā homo a morte eterna liberat̄. ꝓuer. xi. Nō ꝓderūt diuitie in die vltionis. iusticia aūt liberabit a morte. Sexto ꝑ iusticiam homo saluat̄. Eccī. xxx. Salꝰ aīe in sanctitate iusticie. Figurat̄ gen̄. vij. dixit dñs noe. Ingredere tu et oīs domꝰ tua in archam. te em̄ vidi iustū coram me. ꝑ archā intellige regnū celi. qꝛ est habitatio iustorum. iuxta illud p̄s. xiiij. dñe quis habitabit in tabernaculo tuo. rñdet. qui opatur iusticiā. i d̄o ꝓuer. xxi. Qui sequit̄ iusticiā et misc̄diam inueniet vitam. ut patet de trayano. qui ꝓpter iusticiā exhibitā vidue liberatus fuit ꝑ p̄ces sancti grego. vide in vita sancti gregorij

De eadeꝫ dominica Sermo. cxviij

Audistis qꝛ dictū est antiquis. non occides. qui aūt occiderit reus erit iudicio. Ego aūt dico vobis qꝛ oīs q̄ irascit̄ fratri suo reus erit iudicio. Mat. v. C. Ista ē scda pars principalis istiꝰ euāgelij in qua ut dixi docet iracūdie frenatōem. et iracūdia cosistit in tribꝰ scꝫ in corde ore ꝛ opere iracūdia cordis dicit̄ in textu. oīs q̄ irascitur frī suo. s. ī corde reꝰ erit iudicō. Sꝫ d. vtꝫ xp̄s h̄ inhibuit oēm irā. rñdet̄ q̄ ñ. qꝛ q̄dā ira ē bōa et licita. q̄dā venial'. q̄dā v̄o mortalis. Pro q̄ sciēdū. ira octo modis fit. prio qñ hō irascit̄ sup pctm̄ ꝓpriū vel alienū in eo q̄ fecē ꝯ deum. illa ē laudabil'. d̄ qua p̄s. iiij. Irascimī et no. pec. Eccs. vij. melior ē ira risu. qꝛ ꝑ tristiciā vultus corrigit̄ animus delinquentis. Contra quod faciunt adulatores qui laudant mala in ꝓximis vel rident de eis q̄ sunt contra honorem dei et salutem animarum. et

tales faciunt se participes oim malorũ illorũ De quo ro.i. Non solũ q̃ ea faciũt sed etiã q̃ ꝓsentiũt faciẽtibꝫ digni sunt morte .nã pctõ fratris sp est irascẽdũ qz hec ẽ ira ꝑ zelũ . De qua aug .fratri nõ irascit qui pctõ fratris ira scit .et sic helyas iratus est ꝓtra sacerdotes ydoloꝝ balaal.i.Re.xviij.silz et mathanias ꝛ cultores ydolorũ.i.Iacha.ij.sic et xp̃us ꝛ ementes et vendẽtes in tẽplo. Job.ij. Sic et moyses ꝛ ydolatriã quã fecerũt filij isrl cũ vitulo ꝓflatilitra tus est ita q̃ vigiñ tria milia hoim occidit.et hec ira est laudabilis.qz ẽ signum q̃ sunt filij dei.qz nõ pñt sustinere iniuriã dei. Dicit enim Crisо. Si ira ꝑ zelũ nõ fuerit nec doctrina ꝓficit.nec iudicia stãt.nec crimina cõpescunt.et subdit Crisо.nõ irasci vbi irascendũ est pctm̃ peccato addere ẽ. Scda ira est tolerabilis q̃n subito et sine deliberatione rõis et cito trãsit. et hec est venialis.

Sed tercia ira ẽ q̃n ꝙs irascit et i mo dico se vult vindicare cũ etiã posset se vindicare in magno.ꝛ nõ vult ꝓpter deũ. talis ira et ꝓmotio ꝓpter paruitatẽ vindicte pt solum esse pctm̃ veniale ut trahẽdo puerꝝ pecrines

Quarta ira est cũ quis irascit in leipo .et impatiẽs efficit. et tm̃ in nullo vult vindicari. nec verbo nec facto oñdere. Et hoc q̃ñqz cõtigit ex naturali ꝓmotõe.et sic est veniale peccatũ. Unde Cassio. Venialis ira est que nõ ducit ad effectũ. Quinta ira est cũ quis irascit cũ deliberatõe et cõsensu rõis et in aio cogitat quõ se posset vindicare licet hoc nõ ostẽdat. Et talis ira deliberata est pctm̃ mortale. Et taliter irascẽs quis reus erit iudicio.quia dignus est ut ad iudiciũ dei citet . Et qualit illud p̃ceptũ.diliges ꝓximũ tũ sicut teipm seruauit requiret ab eo. Hec ira turbat spũs sancti hospitiũ. De quo gre. Dũ ira aim pulsat.s.s.hospitiũ turbat.signãter q̃n pcit vidictam nõ ꝓpter iusticiã vel demeritũ sed solũ in vltõem et pter iusticiã et plus qz demeruit ordine debito pretermisso.de hac ira hẽt Job v. Virũ stultũ interficit iracũdia.et Jaco.i. Ira viri iusticiã dei nõ operatur. Est ira ira est q̃n nõsolũ in corde tenet sed etiam ꝑ signa exteriora oñdit.ut qui nõ vult loqui cũ ꝓximo vel auertit faciẽ vel respicit eũ torto vultu. Et q̃n debet obuiare alicui tũc aliã platea vadit.vel oculos inclinat ne eũ inspiciat.et talis reus erit ꝓcilio.de quo tex?.Qui dixerit fratri suo racha reus erit cõsilio. Racha.hm temig.ẽ interiectio indignãtis ꝓcilii aũt eqtanis est.q̃ eadẽ mẽsura remetiet eis. sicut ipi ꝓmittis suis signa ire oñderũt.sic cristus maria et oẽs scti oñdent iratõis eius ipis.xp̃us oñdet eis iratã suã q̃ nũqz eis lete viderũt et nunqz eis miserebit.maria et oẽs sancti oñdent eis iratã q̃ nõ orabũt ꝑ eis iuxta illud Hiere.vij. Noli orare ꝓ ꝑplo hoc nec assumas ꝓ eis laudẽ et orõem.et nõ obstas mihi.qz nõ exaudiã te.nã tales nõ habẽt suffeagiũ sctõꝝ.ut patet in viuite Lu.xvi. qui petiit guttã aque et nõ obtinuit .nec hẽt auxiliũ sctõꝝ angelorꝝ. qz angeli exibunt et separabũt malos de medio iustorũ et mittẽt eos in caminũ ignis ꝛc.mat.xiij. Job.xxvi. Non te super ira ut aliquẽ vi opprimas. Et apl̃us ephesioꝝ.iiij. Sol nõ occidat sup iratã. Leui.xix. Nõ q̃ras vltõnem nec memor eris iniurie ciuis tui.qz dẽ ꝑ uer.xxvij.grane est saxũ et onerosa arena.sed ira stulti vtroqz grauior.et pucr.xxvi. Sicut carbones ad prunas et ligna ad ignẽ.sic vir iracũdus suscitat rixas Septima ira est q̃n nõ solũ oñdit signis sed etiã exprimit verbis et vitupijs.talis erit reꝰ gehẽne ignis. Ũñ dr hic. Qui aũt dixerit fri suo fatue reꝰ erit gehẽne ignis.si talis reꝰ est q̃ dicit fatue ꝓximo suo eũ ꝓfundẽdo .qd tũc reus erit ille q̃ dicit aliquẽ innocentẽ furẽ latronẽ et nequã ex ira et clamore ut ab alijs audiat et coram eis ꝓfundat.talis reus est.et iusticia dei req̃rit hoc ut eadem mensura remetiat ei.s.q̃ deus abijciat eũ in ꝓfundũ corã scis et angelis dñi sicut ipe ꝓfudit ꝓtim .et sic ipe maledixit alteris sic incurret maledictõem eternã.audiẽs cũ maledictis illud Mat.xxv. Ite maledicti ꝛc Qui aũt innocẽs est et sustinet patienter male dictõem ꝓpter deũ deus puniet maledictõz in bñdictõez.ps.cviij.maledicent illi ꝛm bñdices. De quo aug. Qui iustus ẽ et iniuste maledicit pmium et pro maledictõne redde tur. Mat.v. Beati estis cũ maledixerint vobis hoies ꝛc.q̃n merces vra copiosa ẽ in celo De tali ira scribit Eccs.vij. Ne sis velox ad irascendum.quia ira in sinu stulti requiescit. Reuera stulti.qz ira oculũ rõnis excecat.ps. vi. Turbatus est a furore oculus meus.gre.

Dñi ira aiam pulsat. mẽbra trepidat. oculos ĩ flamat. notos nõ noscere facit. ore clamat. qz intus quod loquit ignorat. sicut em̃ olla buli ens pinguia cũ fecibus emittit. sic iracũdus cũ verbis falsa ꝓmit. vñ cathо Impedit ira nẽ uer. xxix. Vir iracũdus ꝓuocat rixas. et qui ad indignãdũ facilis est. erit ad peccandũ ꝓno cliuior. Aug. Iracundia est multoꝝ viciorũ ianua. qua clausa ꝛnũbus dabit requies. Octaua ira est q̃ ꝓcedit ad factũ et opꝰ ma lum cõtra ꝓximũ sicut ꝓcutere vulnera vl̃ oc cidere vel minas imponere ꝓtra deũ et ꝝ iusti tiã. et hoc est valde magnũ pctm̃. qz occide re ꝓximũ vel effundere sanguinẽ innocentez est pctm̃ de quatuoꝛ in celũ clamãtiby. Vnde Gen̄. iiij. Vox sanguis fratris tui abel clamat ad me de terra. nũc igit maledictus eris sup terrã que aperuit os suũ et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. cũ operaris fueris eam non dabit tibi fructus suos. hic bẽs q terra est maledicta que sanguinẽ innocentẽ suscepit. et q innocentẽ sanguinẽ fudit cõtra deũ z iusticiã. ergo q̃cunq; ex ira vel vindicta ledit vel ꝓcutit ꝓxim vel vulnerat peccat mortaliz toties quoties. ¶ G ¶ Circa qd̃ q̃rit. vtꝝ vir ꝓcutiẽs uxorẽ ꝓpria peccet mortalit. Rñdet q nõ. si causa correctõis et moderate hoc facit. qz superior habet corripere inferiorẽ sed vir ẽ caput mulieris et nõ ecõuerso. Vñ gen̄. iij. dixit dñs ad euã. sub ptate viri eris. et ipe dñabit tui. si aũt ex vindicta et ira sine causa eã ledit vel ꝓcutit peccat mortaliter Ad uertendũ aũt de illis qui offensi sunt ab aliys in taberna siue alias qui nõ pñt se in eis vidi care. sed illã vindictã inferũt suis vxoribus sine causa. et in hiis grauiter deũ offendũt. Iõ sciendum q mulieres dñt esse patientes et mi tes. in cui⁹ lignũ hñt voces lenes et ligãt col la cũ ꝓplis mollibus in signũ q̃ dulciter rñ de re dñt suis iracũdis maritis et ꝓpare iram su is mollibus rñsis. iuxta illud ꝓuer. xv. Rñsio mollis frãgit irã. sermo durus suscitat furoꝛẽ Iõ mulieres ꝓcipue dñt cauere irã. Eccl. xxv. Nõ ẽ ira sup irã mulieris. vñ legit de mulieꝛe iracũda q̃ se reputabat deuotã in ieuniys z o rationibus hiis viciũ principaliter in se hẽbat ut quicũq; eã semel offendisset illũ ãpli⁹ nõ vile ꝓxit. z nẽo vindictã et iracũdiã ab ea potuit re mouere. tãdẽ grauiter infirmata ꝓfessa fuit a lia pctã oia. hiis illud viciũ nõ ꝓfitebat. et cum sacerdos pixidẽ aperuit corpus dñi sibi porri gens os suũ clausit et ad parietẽ se vertit d. corã sacerdote et omni pplo tunc pñte. sicut ꝛ tebã me sepe ab aliys qui me offendebãt. z nũq; eis ex corde indulsi. nec amodo eos diligam et ꝓnue in iracũdia steti. sic deus ꝛ uit se a me. ita ut nunq; misericorditer recipiet me. nec e go eũ vnq; in regno celoꝝ ꝓpter meã iram vi debo. sed cũ omnibꝫ iracũdis infernũ intrabo. vbi eternaliter cũ omnibꝫ dãnatis ardebo. et sic expirauit

De eadez dominica Sermo. cxix.

HAbetis qz dictũ ẽ antiqs. nõ occi des Mat. v. ¶ B ¶ Sciẽd exq pñs euãgeliũ facit mentõez de iusti cia Notãdũ est ut d. Sen̄. iusticia ꝓsistit in tribꝫ. s. i innocẽtia bñficẽtia et obediẽtia. Pri mo i innocẽtia. de qua satis dictũ ẽ i prioribꝫ ꝛmõibus. Scdo in beneficẽtia ꝓxi ut ꝓximꝰ nõ ledat i corde p rãcorẽ. in ore p maledictõez in ope p corpalẽ lesiõem. mõ int corpales le siones maxia lesio ẽ homicidiũ. qd̃ ꝓhibet in ꝛbis ꝓmissis d. nõ occides. hic manichei re cepũt originẽ erroꝛis dicẽtes neminẽ debere occidi. nec aial brutũ nec hoiez qd̃ est falsum nã deꝰ dedit hoibꝫ ptatẽ sup bruta dicẽs gen̄ i. dñami piscibꝫ maris et volatilibꝫ celi et vni uersis aiantibꝫ q̃ mouent sup terrã. nã d. Leu. xix. xj. q. xliij. ñ peccat q vtit re sua ad hoc ꝙ ut ordinata est. sed deus ordinauit alia ad vsum hoim. igit eis vti nõ est pctm̃. iõ ꝛm aug. de ciui. dei. sic ẽ intelligẽd. ñ occides. s. hoiez nec teipz i priuata ꝓsona. nec corpaliz nec spũ aliz a teipo. dic notãter a teipo qz ex s. s. ut sam son ñ ẽ peccatũ. vide tñ ne angelꝰ sathane trãsfiguret se in angelũ lucis z decipiaz a spũ maligno. i. Joh. iiij. nolite oi spũ credere sz ꝓbate spũs an ex deo sint. Itẽ dic hoiez nec alterꝝ nec teipm qz hoc in ca. xxiij. q. v. ñ ẽ. nõ ẽ nostꝝ mortẽ arripe sz illatã ab aliys libẽter accipe. nã hoc ibid̃. c. seqnti placuit. q ñ ẽ ꝙ eis ozã dũ qui seipos occidũt nisi in feruoꝛe facerẽt z mera facilitate ¶ I ¶ Itẽ dici priuata ꝓsona

Sermo

Si enim est ꝓsona cōis ut iudex aduocatus tunc ꝓpeat illi ex officio et de ꝑcepto Exo. xxij. maleficos ne patiaris viuere. dicit nanq; sanctus tho. ij. ij. Sicut ꝓ salute totius corꝑis abscindit membꝝ putridū. sic malefactor abscindēdus est ut saluet ꝓmune bonū. vnde in cano. xxiij. q. v. rex. Rex debet furta cohibere. adulteria punire. impios de terra pdere parricidas et piuros nō sinere viuere. filios suos nō sinere impie agere. Cur orat ꝓ ꝑsidentibꝫ. i. Thi. ij. Obsecro igit primū oīm fieri obsecratōes orōes. postulatōes. gratiaꝝ actōes ꝓ oīnibꝫ hoibꝫ ꝓ regibus et oīnibꝫ q̄ in sublimitate cōstitutī sunt ut quietā et tranq̄llā vitam agamus in omni pietate et castitate. Et talē habere nō valemus nisi occidant mali. Ideo Ro. xiij. Minister dei nō sine causa gladiū portat scz iu defensionē bonorū. vindictam malorꝫ. nam timendū est eo q̄ reges et principes sunt negligētes extirpare malos eos incurrere irā dei. sicut saul. i. Reg. xv. q̄ nō occidit agag regē. ideo ꝓ se fuit priuatus regno. Ideo moyses collaudauit occisores ydolatraꝝ Exo. xxxij. Cōsecrastis manus vestras hodie dño vnusquisq; in filio et in fratre suo. ꝓpter quod dixit de principibꝫ nolētibꝫ eradicare peccatores legē dei ꝑuaricātes. nūme. xxv. tolle cūctos principes et suspēde eos ꝓtra solē in paribulis ut auertat furor meus ab israel. et sic phinees filius eleazar auertit irā dei eo q̄ occidit peccātes Idcirco habet in canō. xxiij. q. viij. legi. Nō est crudelitas crimina ꝓ deo punire sed pietas. et Hiero. sup Isaiā. nō est crudelis qui crudeles iugulat sed meritoriū. cū fit amore iusticie et non vindicte. Sed deu tā nūc implet illud. i. Regū. viij. acceperūt mūera et puerterūt iudicium. qualis fuit achab cui dictū est. iij. regū xx. q̄ dimisisti virū dignū morte scz benedab de manu tua. erit aīa tua ꝓ aīa eius et populꝰ tuus ꝓ populo eius. et Sen. in li. de moribꝫ Bonis nocet qui malis parcit. Idcirco ē species iusticie extirpare malos. de qua salomō Sap. i. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā. nā cū iudex reū ꝓdemnat vel minister talē vānarum occidit tale homicidiū ꝑt esse sine peccato et aliqñ meritoriū si fit amore iusticie et ꝓseruatōe boni cōis siue reipublice. Est autē peccatū qñ fit ex liuore vindicte vel ex delectatōe fundendi sanguinē vel ꝓ aliquo questu

xxij. q. v. Cū minister. Silr ibidē. c. miles. re

um non iudex sed lex occidit. ¶ R ¶ Itē dicit notāter cozpaliter vel spūaliter. ad ꝓsignandū q̄ homicidiū est duplex. scz cozpale et spūale. cozpale homicidiū fit quatuoꝛ modis. Primo iusticia dictāte. et tale homicidium ut ꝓdictū est si fit amore dei et ecclesie iusticie nō est ꝑcm. sed q̄ō amplius est si ptātē iudicialē hñtes nō punīūt aliqñ peccata tunc sepe ab alienis dei iussu ꝓpter diuine maiestatis offensam punīūt. De quo ambr. et ponit xxiij. q. v. remittmnt. §. Hinc notandū est q̄ deus aliqñ punit pctā ꝓ nesciētes sicut ꝓ Sē nacherib. ij. Paralip. xxij. Itē ꝓ nabuchodonosoꝛ. iiij. Regū. viij. Itē ꝓ antiochū. ij. machabeoꝝ. v. Item ꝓ principes romanoꝝ et ꝓ nonnullos reges gentiliū ꝓpm israelitarū delinq̄ntem punīuit. Unde dicit dñs ꝓ Ezechiā. c. x. Virga furoris mei assur. ipe aūt nō cognouit. Per sciētes pctā punīūt. sicut ꝓ filios israel voluit deus pctā punire amoꝛreoꝝ. chananeoꝝ et aliaꝝ gentiū quaꝝ terrā israel dividendā dedit ac. Secūdo fit homicidium cozpale necessitate instigāte. et ꝑ duplicē citer. aut eīm necessitas est euitabilis aut inuitabilis. si euitabilis scz q̄ nō pōt honeste euitare insequentē se et nō vult sed occidit. et tunc re? est homicidij et pīam debet agere tā ꝓ mortali. Si aūt necessitas est ineuitabilis. s. cum quis occidit ꝓsequentē se nō ex odio vel rācoris fomite sed ex animi dolore. quia aliter nō poterat piculū occisionis euadere. talis nō peccat nec astringit ad penitentiā nisi ad cautelā. q̄z ꝑt timere ne illū occidendo rit motus ira vel liuore vel de libidine vindicte et nō ex sola necessitate defendēdi. interimendo rem tñ pīam sp debet hē q̄ in tantā venerit necessitatē. ut dicit Ganfredus et Hostien. ¶ Actū notādū hz ꝓ ꝓsuatōe ꝓsone ꝓprie in necessitate ineuitabili aliquē licet occidere ne ipemet occidat ꝑ tñ nullatenꝰ ē licitū ꝓ cōsuatōe rez ꝓpriū. q̄z vita ꝓpria ē ꝓponēda rebus fortunē. nisi hō ex hac ablatōe rerum ꝓpriū incurreret extremā necessitatē. ut si q̄s hēret in tesoro vnū panē ꝓ ꝓsuatōe ꝓsone ꝓprie illū ꝑt dare. necessitate victus sui sicut ꝓsonā ꝓpriā ꝓsuare. Tercio fit casu occurrēte sed ibidē distinguendum est q̄ aut dabat opam rei licite aut illi

cite. si illicite. puta si quis iecit lapidē vel sagit
tā versus loca vbi ꝓsueuit esse trālitus hoim.
reus est homicidio ut habet .xv.q.i.merito.
Omīs hoīes qui sciētes faciūt qđ nō licet vel
lēt licere facere. et talis efficit irregularis ꝑm
innocē. ut patet de homici.c.quidā. Si vero
dabat opam rei licite. ut si pulsauit et bacill?
aliquē interfecit. tale homicidiū nō est pctm̄
qz nō voluntariū. Aug. Nil pctm̄ nisi volūta
riū. Quarto ꝓmittit homicidiū corpale pro
pria volūtate impellēte et cōsentiēte. tale sp
est mortale. qz voluntariū. nisi fieret necaria
defensiōe. ut in bello iusto. ut patet .xxiij.q.i.
qui culpat. de tali occisiōe dicit Exod.xxi.q
ꝓcusserit hoīem volēs occidere morte moria
tur. Et hoc homicidiū corpale et voluntariū
adhuc fit multis modis. Prio cōceptionem
impediēdo. ut onan fundēs semen in terram
Gen.xxxviij. Secdo sterilitatē procurādo. ter
cio tradēdo. ut iudas xp̄z. Mat.xxvi. Quar
to nō liberādo cū posset vel impediēdo eū qui
potuit liberare. puer.xxiiij. erue eos qui ducū
tur ad mortē. Quinto ꝓcipiēdo ut herodes
trams mittēs occidit multos pueros. Mat.
ij. Sexto ꝓsulēdo ut cayphas Joh.xvi. expe
dit vobis ꝛc. Septimo ꝓsentiēdo. ut achab
q ꝓsensit in necē naboth. cui dixit helyas. iij
Reg.xxi. Occidisti insup et possedisti. in lo
co hoc q̄ linxerūt canes sanguinē naboth.
lābent quoq; sanguinē tuū . Ij . De
cūdum est homicidiū spūale. et hoc fit dupli
citer. Uno mō ꝓut quis occidit spūaliter se
ipm̄ peccādo mortaliter. Sap.xvi. Hō autē
occidit quidē p malicia aiam suā. ꝛ Sapie.i.
Os aūt quod mentit occidit aiam. De tali
bus dicit ps.lxi. interficiēs vniuersi vos. De
cūdo occidit qs spūaliter ꝓximū. et hoc mul
tiplr. primo in corde odiēdo. i. Joha.iij.
Qui odit frem suū homicida est. et sic iudei
xp̄m occiderūt. Sap.ij. Circūueniamus er
go iustū qm̄ inutilis est nobis. et cōtrarius ē
opibus nr̄is ꝛc. Et sic iudei ex inuidia facti
sunt homicide ꝛ thesaurizauerūt sibi malū. in
sipiētes et maligni oderūt sapiam. et facti sūt
vei in cogitatōibz suis. Secdo ore detrabēdo
qz ille cui detrabit occidit in cōscia illius qui
detractōem audit in quo pri? viuebat p bo
nam famā. De talibz hiere.ix. Sagitta vul
nerās lingua eorū dolū locuta est. Hā scōm

Beri. lingua detractoris est acutissima que
tres penetrat vno ictu quasi gladi? triceps.
ps.lxiij. exacuerūt ut gladium linguas suas.
Tercio nō arguēdo. de quo gre. et habet .xli
j. di. ephesijs. qz cū increpare delinquentes
noluerit eos ꝓculdubio tacendo pastor occi
dit. de quo etā ezech.iij. et .xxxiij. ca. Si di
cente me ad impium . impie morte morieris
et nō fueris locutus ei. ut se custodiat impius
a via sua mala ipe impius in iniqtate sua mo
riet. sanguinē aūt eius de manu tua requirā
Ideo act.xx. d. aplus. mūde sunt man? mee
a sanguine oīm vīm. non em̄ subterfugi q̄ mi
nus annunciarē oīe cōsiliū dei vobis. Gre.
mūdus a sanguine eorū nō esset si eis dei cōsi
liū ꝓnunciare noluisset. Quarto malo exem
plo scandalizando ꝛ corrūpendo. Romano.
xiiij. Noli cibo tuo pdere illū ꝓ quo xp̄s mor
tuus est. et matth.xviij. Ue illi p quē scādalū
venit. Quinto misericordiā in extrema necci
tate denegādo. de quo ambr. pasce fame mo
rientē. et .lxxxvi. di. pasce. Sexto bona paupe
rū rapiēdo. Ecci.xxxiiij. qui aufert in fudore
panē quasi q occidit ꝓximū suū. et ponit in eo
dem loco rōem dicēs. panis egētū vita pau
perū est qui defraudat illū hō sanguis ē. De
ptimo homicidiū spūale fit hoīem ad peccan
dū ꝓpellēdo. de quo aug. et ponit .xxij. q.v.
Ille qui hoīem ꝓuocat ad iuratōnem et scit
eū falsū testimoniū iuratū esse vicit homici
dam. dicit glo. bartho. bricciē. Nō intelligas
qz pl? peccat ꝓiurus q̄ homicida. imo ille pl?
peccat. ut .xxij. di. c.i. Sed dr eū vincere. qz
maius dānū facit qz maius dānū est in amis
sione vnius aīe q̄ mille corpoꝛ. ut .xxiij. q.
iij. si habes. et ois talis ita occidēs ꝓximū cor
paliter sine iuris ordine vel spūaliter ut dcm̄
est re? erit iudicio. i. dignus iudicari ad mor
tē. ut habet Leui.xxiiij. q̄ percusserit et occide
rit hoīem morte moriat. qz lex punit ꝑm talio
nē ut dr ibi. . A . Dixi tercio doz cō
cordie ꝓcuratōez. ibi si offers mu. t. et dō dixi
i prio ꝑmōe dr dūice. vi. q̄ in ordie ē ꝑmo. ex
v. in lra H. Pro q̄ sciēdū triplex est munus
s. a corde. ab ore. et ab ope. primū mun? est a
corde. et est dei amor ꝛ dilectio. illud summe
placet deo. quia sine illo nō placent verba p
grandarū actōem. nec corpa p mortificatōem
nec res p elemosinam. ut patet Luce.xviij.

Sermo

De phariseo qui gratias egit d. ieiuno bis in sabbato ꝛc. ieiunauit corpus castigãdo rel in decimas dedit nec ꝓfuit ei. qz nõ obtulit deo munus cordis scz dilectõem. de qua hilarius. Frustra est oĩs opatio nisi dño deo ꝛpendat dilectio. altare aũt ad qđ offerenduz est hoc munus est altitudo trinitatis. de qua Exo. xx. nõ ascendas p gradus ad altare meum. i. nõ dicas ꝑem maiorẽ filio in diuitate ut arrius. qz dicit athanasius. Qualis pr talis filius talis spũsctus. immẽsus pr immẽsus filius. immẽsus spũsctus. Secõm munꝰ qđ offert deo est ab ore. ut oratio. de qua ps cxl. Dirigat oro mea sicut incensum ꝛc. Sz altare est xpus. nã p ipm offerim⁹ orões deo patri. Job. xvi. Si qđ peteritis ꝑem in nomine meo dabit vobis. De hoc altari dicitur Exo. xx. Altare de terra facietis mihi. sed si nõ habes recõciliationẽ fratris illud munus nõ acceptat. De quo Isido. Sicut nõ ꝓfic medicamẽtũ vbi ferrũ est in vulnere. sic nec oratio vbi dolus est in mẽte. Tertiũ munꝰ ẽ a manu siue ab ope. s. elemosina. sed altare est cor nẽm cũ immolamus cũ recta intentõe. De qua math. vi. Nesciat sinistra mia ꝛc. de quo altari habet exo. xxvij. facies et altare de lignis setthim incorruptibilibꝫ. et sic cor nostruz nõ debet seruire corrũpi male intentõis. qz dicit Bernũ. Vitiosa intẽno viciosam facit aiaz neqz hoc munus elemosinarũ deus accipit sine recõciliatõe fratris. Ideo Crisꝰ. vide misericordiã dei que plus respicit bonũ voluntatẽ qz suũ bonorẽ. plus diligit ꝓcordiã bonũ qz munera. Unde gre. Nullũ munus acceptat vbi cõcordia ab aio repellit. Sed d. ẽ ne modus recõciliãdi. Rñdet Crisꝰ. sup matheum Si cogitam offendisti. cogitam recõciliare. si vbis verbis recõciliare. si factis. factis recõciliare. nisi eĩm fratrẽ quẽ lesisti factis placaueris sine causa oras deũ. sine causa elemosinas facis de rebꝫ quibꝫ alios expoliasti. qz habet Eccl. xxxiij. Dona iniquorũ nõ ꝓbat altissimus Sed d. non possum eũ hre pñtem quẽ lesi quõ possum recõciliari. Rñdet aug. super eodẽ verbo recõciliare d. si absens est vade nõ pedibꝫ sed affectu ꝓsternas te ei ꝓspectu dei cui oblaturus es. si vo ꝑsonaliter vel pñs est reuocãdus est ad amorem. et vo qui te lesit dimittẽdo cordis rancorẽ

Dominica septima. Sermo. cxi.

Misereor sup mrbã. Marci. viij. Deus misereꝛ quadrupliciter. prio indẽnter. scdo indẽter sinenter. tercio sufficienter. quarto conuenienter. Dixi primo deus misereꝛ indẽnter sine ꝑsonarũ acceptõe qđ patet in hoc qz omnibꝫ misereꝛ Eccl. xviij. Miseratio homis circa ꝓximũ suũ. misericordia autẽ dei sup omnẽ carnẽ vbi declarat misericordiã dei lamorẽ misericordia hois. ut hoibꝫ dici possit illud Osee. vi. misericordia vra quasi nubes matutina. que est in vno loco et non in alio. misericordia aũt dei extẽdit se ad oẽs. Sap. xi. misereris oĩm dñe ꝛc. diligis ẽm omnia que sunt. reuera oĩa. qz diligit peccatores. august. Si deus pctores nõ dilexisset de celis ad terrã nõ descẽdisset. Math. ix. nõ veni vocare iustos sed pctores. et sic misereꝛ pctõrũ in tribus. ut patet in sequẽtibꝫ. Item diligit penitẽtes. Malachie. i. iacob dilexi. et iacob interpꝛtat supplãtator. et significat penitẽtez vicia cõculcãtẽ. Item diligit iustos. Prouerb. viij. ego diligẽtes me diligo. Nota quãtis misericordia dei extẽdat se ad oĩes. non ẽ oĩs capiũt eã. qz nõ omnes sunt dispoĩ ad recipiendũ eam. i deo aliqui sunt indigni. primi misericordiam nõ petẽtes a deo. de quibꝫ eccli. xvi. nõ exorauerũt ꝓ peccatis suis annq gigãtes q destrucꝛ sunt cõfidẽtes sue virtuti. ideo nõ misertus est illis. ideo Eccl. xxi. Fili peccasti nõ adijcias iterũ. sed et de priscis tẽpꝛibus ut tibi dimittant. Crisꝰ. si erit qui inuocet te ut tibi dimittant. Crisꝰ. si erit qui exaudiat. Scõi sue vtutis ꝑfitentes De quibꝫ eccl. xvi. Destrucꝛ sunt ꝑfidentes sue vtuti et nõ pepcit pegrinationi illoꝝ. Et sunt qui ꝑfidunt in se. Ps. lvi. miserere mei deus miserere mei qm̃ in te cõfidit anima mea. Ber. oleũ misericordie pone in vase fiducie Augt in iij. di. xxvi. Spes est certa expectatio future beitudinis. Quemcũq ex dei gratia et meritis ꝛc. Et subdit. sine meritis nõ est spes sz ꝑsumptio. Tercij sunt deũ nõ timẽtes Eccl. i. Qui sine timore est ñ poterit iustificari. et. eccl. iij. Cor virũ male hẽbit in nouissimo. Ps. cij. Quõ misereꝛ pr filiorũ misereꝛ

est dñs timentibꝫ se. Bern. In veritate di-
dici nihil eque valere ad misericordiā dei re-
cuperandā inueniendā et retinēdā q̄ nō altum
sape sed timere. Quarti immisericordes. Ja-
cobi.ij. Judiciū sine misericordia fiet illi ꝛc.
Eccl.xxviij. In hoīem similem sibi nō habet
misericordiā et de peccatis suis depcat. Eccl
xvi. Omīs misericordia faciet locū vnicuiq̄
ꝟm merita opm suorū. et ꝟm intellectū pegri-
nationis ipius. Intellectus em̄ pegrinari dz
ad singulos ꝓximos. P. Sūt enīz
tres ꝓximi quibꝫ debemus misereri. Primꝰ
est deus qui est ꝓximus nr̄ tripliciter. primo
in bñficiorū exhibitōe. Luce.x. quidā hō de-
scen. ꝛc. sequit. qui fecit misericordiā. et quia
nemo tantā miscdiam nobis exhibuit sic deꝰ
ideo est ꝓximior. Scdo ꝓximus est in distā-
tie ꝓximatōe. Act.xvij. nō longe est ab vno
quoq̄ nr̄m. in ipo em̄ viuimus et mouemur
et sumus. qui intm̄ nobis ꝓximus ē ut vnus
spūs est nobiscū. Bern. nemo ꝓximior ē no-
bis deo q̄ manet in nobis et nos in eo. q̄ non
solū ꝓximus sed vnus cū spū nr̄o. i. Cor.vi.
Qui adheret deo vnus spūs efficit cum eo
Tercio est nr̄ ꝓximus cognatōe. qꝛ patet ꝟm
diuitatē. Mat.xxiij. vnus est em̄ pr̄ vester q̄
in celis est. et est frater ꝟm humanitatē. heb.
ij. nō ꝯfundit eos fratres vocare. ergo āplius
est ꝯpatiendū ei q̄to est ꝓximior ps.xxiij.
Respice in me ꝛc. Scdus ꝓximus est vnus
q̄sq̄ sibi ipi. Bern. Quis mihi germanior
vnico matris mee. cui tāto misereri debemus
q̄to miseriam p̄ ceteris intuemur. Eccl.xxx.
miserere aīe tue ꝛc. Bern. nō cōseq̄t dei mise-
ricordiā qui nō ꝯgnoscit suā miseriā. Terciꝰ
ꝓximus est quilibet xp̄ianus. Ephe.iiij. Esto
te inuicē misericordes et benigni. Math.v.
Beati misericordes. Quinti qui nō capiūt
dei misericordiā sunt elati. Augꝰ. de libero ar-
bitrio. Nil tā indignū reddit hoīem dei mise-
cordia sicut supbia Eccl.vij. hūilia valde spi-
ritum tuū. Rō aug. huic misericordiā suam
ondit qui supbire nescit. Q. Scdo mi-
seret dñs indesinēter. ps.cij. miscdia dñi ab
eterno ꝛc. nā misericordia dei nō habet princi-
piū neq̄ finē. ꝓpter qd ozias reprobatus ē a
iudit. c.viij. qui dixit. hos quinq̄ dies expe-
ctemus a dño misericordiā. cui dixit et etiam
alijs. Vos estis qui tēptatis dñm nō est iste
sermo qui misericordiā ꝓuocet sed potius q̄ irā
excitet et furorē accēdat. posuistis vos tēpus
miseratōis dñi. et in arbitriū vr̄m diē ꝯstitui-
stis ei. Et bñ reprobatus est Ozias taliter a
iudith. qꝛ dicit Isaie.liiij. In misericordia sē-
piterna misertus sum tui. Reuera qꝛ nunq̄ mi-
sericordia dei nos deserit nō deseramus eaz.
Isaie.xlix. Nūq̄d obliuisci pōt mulier infan-
tem ꝛc. ps.lxxvi. nūquid obliuiscet misereri
deus. Etiā si punit. ps.cxl. corripiet me iu-
stus in misericordia. Abacuc.iij. Cū iratus fu-
eris misericordie recordaberis. Bern. O bo-
ne ihū cū sentio te iratum spero te ꝓpicium.
Tercio miseret nr̄i sufficiēter vel supefluen-
ter sine estimatōe. Cassiodo. sup ps. Quis
enarrare sufficiat quāta sit dei misericordia vt
filiū de celo dederit et terreno corpe indue-
rit. et ꝓ nr̄a redemptōe exposuerit. Ank. i li-
cur deus hō. Quid misericordiꝰ intelligi va-
leat q̄ q̄ pctōri eternis tormētis deputato ꝛ
nō hñti vñ redimat deus pr̄ dicat. accipe vni-
genitū meū et da ꝓ te. et ipe filius. tolle me
et redime te. Quarto deus miseret ꝯueniēter
sine culparū approbatōe. licet em̄ miseret ma-
la faciēti nō tñ approbat ea. Thob.xiij. Ipse
castigauit nos ꝓpter iniq̄tates nr̄as. et ipe sal-
uabit nos ꝓpter misericordiā suā. duo dicit hic
de deo. s. q̄ castigat et saluat. castigatio est iu-
sticie. saluatio misericordie. nō em̄ cōueniēter
miseret nisi castigaret. qꝛ daret licentiā pec-
cādi. Unde ambro. de officijs. et ponit. i ca.
xxiij q.iiij. est iniusta. vbi dicit in fine. Facili-
tas em̄ venie incentiuū tribuit delinquēdi.

De eadez dominica Sermo. cxxi.

Cum turba multa esset cū ihū. mar.
viij. R. Dic Cōstātinus. il-
la aqua fluuialis que tendit versus
ortū solis et que ab altioribꝫ mōtibꝫ ortū su-
mit laudabilior est q̄ illa que tēdit ad occasū
qꝛ prima secū portat aurū et lapides p̄ciosos
sed nō scda. Spūaliter. ꝑ aquā sacrā scriptu-
ram intelligimus. nā sicut aqua lauat sordes
sic sacra scriptura ignorātias. Joh.xv. Jam
vos mūdi estis ꝓpter ꝟmonem meū. mūdi. s.
ab ignorātia et a peccato infidelitatis. mō il-
la scriptura melior et vtilior est que tēdit vl'

ortum solis.i. que fit ꝓpter deū solē iusticie et que ab altioribus mōtibus. i. a melioribꝫ hoī bus ꝓdicat̄ q̄ꝫ que fit a phariseis qui ꝓdicāt ꝓpter vanā glām Matḥ.xxiij. Oia opa sua faciūt ut videant̄ ab hoībus. Ideo btūs hie ro.in plogo sup ꝓña ad Cor. dicit q̄ corrūpi subuersi erāt a falsis aplis.quidam a philoso phie ꝛhosa eloquēna.sed cū aplus eos cor / rexisset scribens ab epheso ꝙ discipulum tbi motbeū.ipi veritatē apli in docēdo ꝓpendert et falsos aplos abiecerūt. Sic et galathe qui sunt greci.et ab aplo verbū vitans receperūt et post eius recessum a falsis aplis ut in legē circūcisionis verterent̄ temptati sunt.ꝫ apls revocauit eos scribens ab epheso.et ipi vani tatē eoꝝ et apli veritatē ꝓpendētes secuti sūt aplm. Sic et turba iudeorū.intelligēs phari seos nō habere intentōem rectā in ꝓdicādo. sed ꝓpter vanā glām eos dimiserūt xpum se cuti qui nō q̄siuit gloriā suā sed ptis. Joh. viij. scōm q̄ dicit̄ in euāgelio. In cuius lnia duo innuunt̄ Primo xpi pietas et miseratō ibi.cū turba. Secō discipulorū ambiguitas et turbe saturatio.ibi.vnde illos qs. De prio dicit. In illo tpe postq̄ xpus sanauit filiam mulieris chananee ascēdit in montē et secu te sunt eum turbe multe.et sanabat eos.ita ut mirarent̄.ideo dicit.cū turba multa ꝛc. Vaz dei societas est delectabilis et gaudiosa.ſz hō minū societas est piculosa.prīo qz impedit in tellectū. Seneca. Quotiens inter hoies fui totiēs minus pfectus rediij. Maria in turba hoīm pdidit ihm̄. Luce.ij. Existimātes eū in comitatu. Ideo btūs arseni⁹ qui erat inclit⁹ in curia impatoris cū orarz ut de⁹ eū in viā sa lutis dirigeret facta est vox ad eū .Arseni fu ge homines et saluaberis. Secō impedit affe ctū sicut aer corruptus corrūpit corp⁹ ꝛ aqua immutat vinū.et poma corrupta corrūpūt a lia. Eccī.xiij. Qui tetigerit picē inquinabit̄ ab ea.et qui cōmūicauerit superbo induet sup / biam Unde legit̄ in vitaspatrū .Cū quidam duce angelo ad locū solitariū venisset in quo erat palma et fons et ibi diu pñiam egisset ꝙ medens de palme fructibus et bibēs de fon / tis aqua diabolus ei invidēs astitit in specie cursoris.et incipiēs admirādo dicebat.forte iste est quem q̄ro imo ipe est.et aggressus eū ait Ecce tam diu q̄siui te et nunc inveni. veni in domū patris tui.nunc efi mortuus est.et cōpetit tibi hereditas ꝙ qua amici incipiūt liti gare et nisi cito veneris instat magnū piculū cum aūt veneris poteris distribuere cui volu eris.et cessabit piculū. Acquieuit ille et secu tus venit in domū ptis et ille evanuit. inveni ens prem viuū cōfusus est et apud eū remā sit relicta solitudine et sceleratus factus ē.et miserabiliter vitā finiuit. Unde Eccī.xviij. Ne oblecteris in turbis.nec in modicis. Un habet in cano.xli.di.clericus. Societas req rit cōcordiā morū. ps.xviij. Cū sctō sctūs ꝛē et sic hec turba cū xpo. ¶ Aliqui enim querūt in socio sapiam.et sic illi in xpo. Colo cen.ij. In quo sunt omnes thesauri sapie et sciēe abscōditi. Aliqui ꝓpter pulchritudinē ps.xliij. Speciosus forma p̄ filijs ꝛc. De cui⁹ pulcritudine dixit btā agnes. Cuius pul chritudinē sol et luna mirant̄. aliqui sociāt se alicui ꝓpter emolumentū et pfectū bonitas et illa inuenit̄ in xpo. Sap̄.vij. Venerūt mi bi oia bona pter cū illa. De quo amb. Hic sus offnia nobis est.si febribꝫ estuas fons est. si esuris cibus est.si infirmaris medicus est. Idcirco bonū ē eē cū ihū et malū sine ihesu cit hugo de laude charitatis. Qui charitatē nō habet alienus a deo est.nā charitas est do ita familiaris ut mansionē habere nolit vbi charitas nō fuerit. Hugo de sacramēns.li.v Deus nō habet̄ nisi amet̄.et cū amat habet̄ Tales qui sunt sine ihū patiunt̄ famē grane De qua dicit Symō de cassia.nō sunt nocio ra ieiunia q̄ nō pasci dei grana. De talibus ps.lviij. Famē patient̄ ut canes. tales nihil meritorū pñt optari.quia sunt sine ihū. Joh. xv. Sine me nihil ꝛc. Qui vo sunt cū ihū ꝙ dilectōem et devotōnem tales merito rie opant̄. Ro.viij. Scimus q̄m diligēbꝫ deū ꝛc. Subdit.cū non bīent qō manduca rent. dicit Crisⁱ.nō est credendū ꝙ sine viati co venirent sed cibo tercia die assumpto rese ctum patiebant̄. Ecce deliderū verbi dei ut nō essent soliciti de cibo sed nō poterant finali ter deficere .qz cū ihū erāt nobis in exemplū i.petri.v. Oēm solicitudinē vram pficientes in eum q̄m ipi cura est de vobis.ideo dicit Philip.iij. nihil soliciti sitis ꝛc. ¶ Subdit.cōuocatis ihūs discipulis ait illis

misereor sup turbā. Unde deus est ꝓnus ad
misericordiā. qꝛ est ei naturalis et ꝓpria ꝑm
Gre. nā sicut naturalis ꝓprietas ignis est ca
lefacere et solis lucere. sic ꝓprietas dei est mi
sereri sed punire est sibi alienū. Isaie. xxviij.
Alienū est opus ab eo. ergo tardus est ad pu
niendū. Nā licet deus sit iustus et miſicors.
tñ ad iusticiā faciēdā requirit aliquid ex ꝑte
hoīs ꝑm exigentiā demeritoꝝ. sed misericor
dia nihil requirit ad ꝯplēdum opus miſicor
die. Sicut eñ apis habꝫ mellificare. qđ sibi
est naturale et ꝓpriū. habet tñ aculeū pungē
di qñ molestat. sed hoc est sibi alienū. sic ⁊ de
us qñ dat mel sue misericordie facit officiū si
bi ꝓpriū. qñ vero adhibet stimulū iusticie fac
officiū sibi alienū. Ideo ꝯq̄ritur Isaie. i. heu
ego ꝯsolabor sup hostibꝫ meis. vbi dicit glo
sa. loquit more pr̄is qui dolet et plāgit super
ꝑcussione filij. qꝛ inuitus facit. sed tñ excessus
filioꝝ hoc reqrit. et deus tardus est ad puni
endū. Quia dicit Crisꝰ. sicut id quod q̄s ꝑm
naturā facit cito facit. et qđ ꝯtra naturam fa
cit tarde. sic deꝰ cito facit opus misericordie.
tarde iusticie. Ideo Ro. ij. An diuitias bo
nitatis eius et pacīe et lōganimitatis cōtēnis
Sed d. si est opus alienū quare punit. rñdet
Crisꝰ. sup math. qꝛ ꝯpellit. Sed d. a quo. rñ
detur. a peccatore qui nō desiderat miſicor
diam dei. dicit eñ Crisꝰ. sicut q̄ misericordiā
desideranti denegat crudelis est. sic qui nō de
siderāti p̄stat misericordiā iniustus ē. Sꝫ d.
quis nō desiderat dei misericordiā. Rñdet
Crisꝰ. qui volūtarie in pctīs iacet. nā desidera
re dei miſicordiā est ad eū ꝯuerti. zacharie. i.
Cōuertimini ad me et ego ꝯuertar ad vos. s.
ꝑ miſicordiā. et sic implet illud p̄s. xx. Desi
deriū cordis eiꝰ tribuisti ei. Nā ille desiderat
misericordiā dei q̄ timet irā dei. qꝛ autē nō ti
met eū miſicordiā nō desiderat sed ꝯtemnit.
Ideo p̄s. xxxiij. Timete dñm oñes sctī eius
Nō habet luce. i. Misericordia eiꝰ a ꝓgenie
in ꝓgenies. Sic xp̄us est naturalis dei filius
ideo seq̄t naturā sui pr̄is exhibens miscđiam
Mat. ix. Euntes discite miscđiam volo ⁊ ñ
sacrificiū. iō dicit. misereor sup turbā Scđm
quod deū ꝓnum facit ad miscđiam est exp̄iē
tia singularis. nam medicus q̄ habet infirmi
tatis alicuius exp̄ientiā magis miseret q̄ q̄ ī
ꝓpria ꝑsona plurimas infirmitates nō est ex
ptus. sic xp̄us exptus est nr̄as infirmitates.
qꝛ sustinuit temptatōes dolores et mortem.
ideo multū est miſicors Hebr. ij. Debuit ꝑ
oīa fratribꝫ assilari ut misericors fieret. ⁊ heb.
iiij. Nō eñ habemus pontificē q̄ nō possit cō
pati infirmitatibꝫ nr̄is. tēptatum aūt ꝑ oñia
ꝓ silitudine absq̄ pctō. Nā xp̄us defectus
humane nature assumpsit ut nobis silis fierꝫ
et defectus nr̄os melius cognosceret nō solū
theorice sed etiā practice. ideo p̄s. cij. Quō
miseret pater filiorū ⁊c. (U) Ideo eiꝰ
exuberās misericordia ꝯparat fonti. p̄s. xxxij
qm̄ apud te est fons vite. Prīo sicut fōtis ve
nas nemo poterit inuestigare. sic eius miseri
cordiā nemo explicare. p̄s. cxliiij. miseratōes
eius sup oñia opa eius. Scđo sicut riui fon
tiū die ac nocte incessanter fluūt. sic riui mise
ricordie dei Aug. Deus in fluxu nō deficit sꝫ
ꝓficit. et quotidie fluit. Ille fons misericor
die est altus. qꝛ in celo. p̄s. xxxv. dñe in celo
misericordia tua. Etiam est ꝓfundus. qꝛ de
scēdit ad inferna. eo q̄ ibi punit citra ꝯdig
num. Est latus. qꝛ miseratōes eius sup oñia
opa eius. misericordia etiā eiꝰ ē lōga. p̄s. cij.
miscđia dñi ab eterno vsq̄ ineternū. Tercō
ꝯparatur fonti. qꝛ sicut in riuis fontiū mundā
tur immūdicie. sic sordes pctōꝝ nr̄oꝝ in riuis
a deo fonte ꝓfluentibꝫ quotidie lauant. In
signū huius lotōis in passione de corpe xp̄i a
qua cū sanguine emanauit. apocalip. i. Lauit
nos in sanguine suo a peccatis nr̄is. et ezech.
xvi. Laui te aqua et emūdaui sanguinē tuuꝫ
ex te. Hunc fontē diuinū dñs cōtinuit clau
sum ꝑ plura milia annorū. Ideo Cantic. iiij.
Fons signatus. ita q̄ ꝯquerebat p̄s. lxxvi.
Nunq̄d obliuiscet misereri deus aut cōtine
bit in ira sua misericordias suas. Sed cū do
minus amicos suos singulares vellet singu
lari gratia sua ꝯsolari ꝓmisit eis hūc fontem
Iohelis. iij. Fons de domo dñi egredietur et
irrigabit torrentē spinaꝝ. et zacharie. xij. fōs
parēs erit domui dauid et oībus hītantibus
ihrl'm. Que ꝓmissio licet in longū differret
ita q̄ sitibundos et plenos desiderio fecit pa
tres antiquos ut ardentibus desiderijs cōti
nuis clamoribus interpellarent dñm. ut hꝰ
fontis venas dignaret apire. Quoꝝ vnꝰ fu
it dauid in p̄s. xli. Sitiuit aīa mea ⁊c. ꝓ q̄bꝫ
oībus moyses orauit dñm Numeri. xx. Dñe

deus audi clamorem ꝓpuli huius et api eis thesaurū mū fontē aque viue. ut sanati cesset murmuratio eorū. Ad quorū clamorē pater miscōiarū motus dicit filio ꝓuer. v. Diriuē tur fontes tui foras. et in plateis aquas tuas diuide. cui obedies filius ope dixisse videt qō in būanitate dixit. fiat uolūtas tua. q. d. assumpsi corpus humanū quod in passione q̄nq̄ fossuris est defossum in quibꝫ pute⁹ di uine misericordie totaliter est patefactus. et cū emanatōe sanguis ex quinq̄ partibꝫ corpo ris defluebat fons miscōiarū. tunc cessabat il la uetus querela. ubi sunt mie tue antiq̄ dñe tunc obstruxit os loquentiū iniqua. et ꝓpte / tis dñi impcantiū et dicētiū illud Hiere. vii. Quousq̄ dicitis pax pax et nō est pax. nā tūc in vulneribus corpis primū posuit magnus sacramentū pietatis et pacis. quod deus ab eterno hēbat sup genus humanū. nā hō pri⁹ nesciebat pciū eius quousq̄ vasculo corpis rupto qō absconditū fuit effluebat Ber. Da tet archa cordis p foramē corpis. patēt uisce ra misericordie dei nri. In quo clarius illux / it q tu dñe suauis et mitis et multe miscōie. q̄ in vulneribꝫ tuis. totidem ergo riui sang / uinis effluebāt sq quinq̄. (✠) Nā de vulnere cordis effluxit nobis charitas. quia cordis est diligere. ut impleat illud ꝓuer. v / iii. ego diligētes me diligo. Itē de manu de xtra que ꝓmpta est ad largiendū effluxit lar / gitas. ps. cxliij. Apis tu manū tuā ꝛc. Jaco .i. oīnibus dat affluēter. Itē de sinistra mau effluxit bonitas sup innocētes. ps. lxxxij. nō priuabit bonis eos ꝛc. Itē de pede dextro ef fluxit misericordia sup miserias ꝓgnoscentes Aug. Si tu cognoscis deus ignoscit. Itē de pede sinistro effluxit iusticia sup impenitētes Hab. vi. Qui custodierint iusticiā iuste iu / dicabunt. et implet in eis illud Luce. xiij. si nō pniam habueritis omnes simul pibitis. Itē dicit notāter misereor sup turbā. Pro q̄ nota xp̄us misereꝛ tribus generibꝫ turbarū. Primo turbe peccantiū. et b tripliciter. prio in hoc q nō statiz punit pctōres sed expectat ad pniam. Isa. xxx. ꝓpterea expectat dñs vt misereat vestri. hoc angelis nō fecit sed statiz de celo eiecit. Luce. x. videbā satbanā ut ful gur. i. cito de celo cadentē. Isa. xiij. nec ade hoc fecit sed de paradiso expulit ꝓpter inobedie tiam quod nō facit nobis. Treno. iij. Miserī cordie dñi q nō sumus cōsumpti. Si enim deus statim puniuisset pctōres. ubi esset ma / ria magdalena. paulus. dauid. nisi in inferno ps. xcij. nisi q dñs adiuuit me p. h. i inferno aia mea. Ideo q̄ magna pctā ꝓnue ꝓmittū tur in hoc ꝓsideremus eius miscōiam. Osee iiij. Nō est ueritas nō est miscōia nō est sciēa dei in terra ꝛc. ꝓpter b lugebit terra. Jā enī nō peccaū ex ignorātia ut paulus q̄ dixit pria Thimo. i. Qui prius blasphemus fui et psecu tor et cōtumeliosus. sed misericordiā dei cōse cutus sum. q. ignorās feci in incredulitate. nec ex infirmitate ut petrus. q̄ ex timore nega uit xp̄m. sed iā ex malicia peccāt. et tū de⁹ lu / stinet ꝓpter pniam. ad ro. ij. Ignoras q̄m be nignitas dei ꝛc. Sed iā abutunt miscōia di eo q̄ nō statim puniunt ideo liberi⁹ peccant. Ecce. viij. q. nō ꝓfert cito cōtra malos sen / tentia ablq̄ timore ulo filij hoīm ꝓperrant mala. sed ira dei maior ueniet sup eos. Gre. Bos grauius dānat quos hic longanimiter portat. Tales deberēt cogitare q̄nēs meruē / rūt ut de hac vita migrarēt quonēs peccau / rūt mortaliter. et de hoc merito eternaliter dā / narent. nō enim sunt digni vita pna qui auc tore vite cōtēpserūt scienter peccādo ꝛ deum et deus misericorditer tādiu vitā eorū plōga uit. De talibus ad ro. ij. Secm impenitens cor tuū thesaurisas tibi iram in die ire. nam bz se deus sicut bircus qui in q̄to se remoti⁹ elōgat tanto fortius trudit. Ecci. v. Non tar des cōuerti ad dñm et ne differas de die i di em. subito enī ueniet ira illius. Secdo misere tur. q. talia tribuit bñficia ps. lxxij. Ipi pec catores et abūdātes in seculo. o. d. (y) Ecce misericordia ut bene faciat illi qui se in dignū fecit dei beneficio. Aug. Pctōr nō est dignus pane quo vescit et deus dat sibi tpa lia bona nō solū ad necessitatē. sed ad superflui tatē. et hoc tribus de causis. Prio ut ad amo rē alliciat. sicut auceps facit. Secdo ut nobis exēplū benefacere inimicis tribuat. Mat. v. diligite inimicos ꝛc. Tercio ut pctōribꝫ tri buat i hoc posse misericordiā dei ꝓgnoscere fo re magnā. q. hostē si bi repugnante pascit. cō cedit lucē solis ad videndū. creaturas ad ser uiendū. Tercio misereꝛ turbe peccātiū in hoc quia statim recipit ad graīā. Isa. lv. Derelī

Christus habet genus rebus impetrat primo

quat impius viã suã et vir iniquus ⁊c. quiaz multus est ad ignoscẽdum. O cur differs a/ gere pñiam. nõne stultus esset q mortẽ meru isset et sciret ita benignũ dñm q sibi dimitte ret et tñ negligeret. et si hoc p tpali multo ma gis eternali. Ideo Joelis. ij. Cõuertimĩ ad dñm deũ vrm q benignus et misericors ẽ pa tiens et multe misericordie et pstabilis super malicia. Reuera prio q pueniet. ps. lviij. de⁹ meus misericordia eius pueniet me. Aug. ō pñia vere penitere nõ est bois sed dei grane Scdo trahit. Iere. xxxi. In charitate ppe/ tua dilexi te ideo attraxi te miserãi. Aliqñ tra bit p inspiratõem. Joh. vi. Nemo pt venire ad me ⁊c. aliqñ facus. scz occasionẽ pcti sub / trahendo ut diuitias sanitates et psperitates diuine eẽ sunt aliqñ occasio pcti. Ecci. xi. si fueris dives ñ eris immunis a delicto. Item subtrahit semitas viarũ. Osee. ij. Sepiã vi/ am tuam spinis et sepiã eã macerã et semitas suas nõ inueniet. ideo Osee. xi. In funiculis adã trahã eos. i. in penalitatib⁹. Her. trahit ĩquitos ut faciat volũtarios Iere. xxxi. post ẽ cõuertisti me egi pñiam. ❡ Z ❡ De/ cundo misereꝫ turbe penitẽnũ. et hoc triplici/ ter. Prio oĩa pcta relaxat. ps. cij. Quãtũ distat ozus ab occidente. Her. sic in toto in dulget liberaliter ut iã nõ vãnet vlciscendo. nec ꝓfundat in ꝑpetuũ. nec minus diligat i putãdo Ezech. xviij. In quacũq hora pcto/ ⁊c. Plagit biennio vel decẽnio añ mortẽ. sz quacũq hora. et dicit omniũ iniquitatũ ⁊ nõ decẽ vel centũ. nec tñ sup hoc est peccandum Aug. pñia sera raro vera. pñiam in fine dare possumus securitatẽ nõ. tene certũ dimitte in certum. Scdo in hoc. q eternalẽ in tpalem pnã incurrit. Nã si bos deberet abscidi caput et mutareꝫ in aurẽ magna misericordia esset. ps. lxxv. Via mea magna ẽ sup me ⁊ erui. a/ nimã meã ex inferno inferiori. ⁊ oĩa illa sũt sine fine. Aristo. finiti ad infinitũ nulla est p/ portio. ergo sis patiens in sustinẽdo pniam. Isid. Si penas tuas gebẽne ꝓpueris nibil est quod pateris. Tercio in hoc q ꝓmptes re sistat quas pctis exurgerat. ps. xl. Tu aũt dñe miserere mei ⁊c. nã p vnũ mortale pctũ oĩa bona mociunt. Eccs. ix. q in vno peccaue rit multa bona pdet. Ezech. xviij. Si auerte/ rit se iustus ⁊c. Sed in pñia dñs faciet mise/ ricordiã ut bona in statu criminoso facta resti/ scatent. ut figurat Luce. xv. in filio pdigo. q cũ redijt ad pẽz pater misericordia motus cecidit sup collũ ei⁹. et iussit afferri primã sto lã et dare anulũ in manu ei⁹. occursus ẽ recep no a deo patre. amplexus ẽ plena reconciliatõ vestitus est bono⁹ paticipano. prima stola ẽ innocẽtia quã peccãdo pdiderat. et dare anu lũ est grãz operandi ꝑbere sz ut fiãt dulcia que prius fuerũt amara. Job. vi. Que pri⁹ nole bat tãgere ĩa mea. nũc p angustia cibi mei sunt. et implet illud ad Ro. v. vbi abũdauit delictũ supabũdabit et grã. Et calciamẽta in pedibus eius significat patientiã in aduersis Luce. xv. In patientia vra ⁊c. De hac pñia dicit aug. Penitẽna nõ solũ dimittit pctã sz etiã restituit ablata. ❡ A ❡ Tercio mile ret turbe iustoz et bene operantiũ Et hoc tripli citer. primo in ꝟbo q eos in bono ꝓfuat ne reci/ diuet. q nisi dñs boiem in bono ꝓfuaret ci/ to recidiuaret. Gre. Cito bonũ amittit nisi a largitõe oĩm bonoz custodiat. nã nullus pt p se esse in bono aliquo fine cuius misericordia ps. xciij. Si dicebã motus est pes meus sz ad bonũ misericordia tua adiuuabat me. Jo aug. Misericordie me deputo q bona ago et mala refuto. de quo et Bern. Quis nõ vi⁹ at sicut et in multa peccata cecidi ita in plura alia cecidissem nisi omnipotentis misericordia me cõseruasset. Ideo ps. cxlij. In misericor/ dia tua dispdes omnes inimicos meos. Se/ cũdo misereꝫ turbe iustoz q dat eis dulcedi/ nem et cõsolatõem que est quasi arra spũs s. Ecci. xxiij. spũs meus sup mel dulcis. q de uotio ⁊ spũalis dulcedo excedit omnẽ carna lem delectatiõz. et est signũ pñtie spũs sancti in homine. ut dicit aug. in li. pfessionũ. qui se mel inebriamus est spũ sctõ ad oĩa bona hila rescit. si laborat nõ lassascit. si dolet nõ sentit. si deficit nõ aduertit. q fm Ber. gratia dei est cibus anime dulcissimus. habẽs in se oẽm suauitatẽ ⁊ delectamitũ sapoz. ut cũ gaudio q̃s bona facit. Tercio misereꝫ turbe iustoz in ꝟbo. quia dat iustis regnũ celeste ex sua misericor/ dia. Bern. Nõ sunt talia merita ꝓpter q̃ dat vita eterna nisi ex dei grã. q. nõ nõ meremur ex cõdigno. nã si aliqua bona facimus pl⁹ te/ nemur deo. imo cũ omnes vires corpis et a/ nime ꝓsumpsim⁹ in seruitio dei adhuc dicere

debemus illud Luce.xvij. serui inutiles sum⁹ quod debuimus facere fecimus. ad Thitum iij. Nõ ex opibus iusticie que fecimus nos sz ꝟm suã misericordiã saluos nos fecit.

Dominica octaua.

Sermo.cxxij

Attendite a falsis ꝓphetis q̃ veniunt ad vos in vestimẽtis ouiũ et a fructibus eorũ ꝯgnoscetis eos Mat.vij. B In li. de silitudinibus rer̃ legit̃ ꝙ eruca hz multas ꝓprietates. primo est vermis nociuus. scdo ingeniosus. tercio maculosus. quarto mõstruosus. Moralr̃ ꝑ erucã intellige hereticũ seu ypocritã. Isid. Eruca ab eradẽdo dicta est. qr nocet frõdibꝫ folijs et oleribꝫ. destruit em̃ ea. et sic heretici ⁊ ypocrite destruũt ea que eccia sancta plãtauit Sed ortolanus dz ferro deponere. et sic dñi tpales.xxiiij.q.iij.resecande. Scdo eruca est vermis ingeniosus scz ad se cõseruandũ. nã dicit plinius. Eruca in extremitatibꝫ arborũ cõsumptis folijs et fructibꝫ de suis visceribus texit telas more araneaꝝ quibꝫ se ꝑ totã hyemẽ iuoluit et custodit ⁊ ibi pestiferũ semẽ suũ locat et oua. i. heretic⁹ facit sectã et malũ affectum. ex quibꝫ multa oriunt̃ mala. Unde.ij. Thimo.iij. erũt hoies vitati resistẽtes quẽ admodũ iamnes et mãbres resisterũt moysi qui fuerũt magi pharaonis. i. diaboli. xi.q.iij omis excõmunicatus. Tercio est maculosus i. plenus putredine pctõꝝ. et sic heretici. pria Thimo.iij. Scito qr in nouissimis diebꝫ instabũt tpa piculosa. ⁊ erũt hoies scz corruptimente. reprobi circa fidẽ seip̃os amantes cupidi elati supbi blassemi scelesti ingrati. sine pace ⁊c. et insipiẽtia eorũ erit manifesta hoibꝫ Quarto est vermis mõstruosus in trãsformãdo se. nã in volatile se trãsformat. assumit alas et volat in aera. et vocat̃ ꝟm Isido. papilio ex papilionũ stercoribꝫ eruce iterꝝ generant̃. et sic heretici primo reptãt. i. se hũiliant. Ecci.xix. est qui nequiter se hũiliat. Deinde volant i. dignitates appetũt. et sic ex eorũ stercore. i. tpali gloria. qr gloria viri sterc⁹ et vermis ẽ. i. Macha.ij. Iterꝝ generant̃ eruce. i. heretici quia pricipatus virũ oñdit. Gre. in moral. Hñt heretici hoc ꝓpriũ ꝙ in eo gradu in quo de ecclesia exeũt diu stare nõ pñt sed ad deteriora quotidie ruũt. et.xij. mora. dicit. Heretici et ypocrite nullũ dicũt timorẽ hr̃e dñi nisi eum quẽ ad sue ꝯfessionis stulticiã pñt trahere. Idcirco a fructibꝫ eorũ cognoscetis ⁊c. Alid thema dicũt naturales ꝙ cignus habz plumã cãdidissimã exterius in colore sed sub plumis albis habet carnẽ nigrã. Spũaliter sic heretici et ypocrite exterius p̃tendunt simplicitatẽ et humilitatẽ. interius vo abũdant iniquitate. Ecci.xix. est qui nequiter se hũiliat et interiora eius plena sunt dolo. De qbꝫ apl's.ij. Thimo.iij. hñtes speciẽ quidẽ pietatis virtutẽ aũt eius abnegãtes. Ideo de eis dicit saluator Mat.xxiij. Ve vobis qui siles estis sepulchris dealbatis que a foris apparẽt hoibꝫ pulchra ⁊c. ve vobis qui mũdatis qd de foris est calicis et parapsidis. intus autem pleni estis rapina et immũdicia. Hec est eoꝝ cõditio ut omia opa faciãt ut videant̃ De q̃ aug. in sermone dñi de mõte. Ypocrita iustus esse nõ querit sed tm̃ videri cupit. Ber. Visio ypocritarũ est visio fantasmatũ quod apparet et nõ est. Ideo ysa.ix. omnis ypocrita neq̃ꝫ. ideo Lu.xij. Attẽdite a fermẽto phariseoꝝ. qd est ypocrisis. nã. i. Cor.v. modicum fermentũ ⁊c. Sic eorũ ꝯuersatio corrumpit bonos. de quo. lxxxiij. di. nemo. Nemo q̃ppe nocet in ecclesia dei ampli⁹ q̃ꝫ qui ꝑuerse agẽs nomen vel ordinẽ sanctitatis et sacerdotis hz ideo attendite C In summa duo innuunt̃. primo falsitatis noticia que est ĩtuẽda ibi. attẽdite. scdo pena ꝑuersitatis. que ẽ eis danda. ibi oĩs arbor. De primo dicit. attẽdite. addit ecclesia. In illo tpe. s. cũ dixit. arta est via ⁊c. et pauci ⁊c. Et ratio est error vitatis doctrine et vite. Bohetius.iij. de ꝯsolatiõe. Oĩs mortaliũ cura q̃ꝫuis diuerso calle incedit. ad vnũ tñ beatitudinis finẽ nitit̃ peruenire. Et licet naturalis inclinatio adducit. tñ varius error abducit. ideo attẽdite. Crisostomus. Magna virt⁹ boni malos ꝯgnoscere. firma cautela salutis est scire quid fugias. Phũs. Malũ nõ euitat̃ nisi ꝯgnitũ. iõ attẽdite a falsis ꝓphetis. Nota falsarij sunt multiplices. aliqui lr̃aꝝ. aliqui monetarũ ⁊c. Primi falsarij lr̃arum regaliũ sunt heretici qui falsificant sacrã scripturã lr̃as summi regis xp̃i q̃ eas ꝑ q̃nq̃ꝫ sigilla. i. quinq̃ꝫ vulnera cõfirmauit. xxiiij.

q.iij.hereſis. Qui ſacrā ſcripturā aliter intelligit q̄ ſenſus ſpūſancti eſtflagitat eſt hereticꝰ Sic ipi dicētes nihil debere fuare aliud q̄ qđ xpus inſtituit. nō attēdentes illud Joh.xvi Adhuc multa habeo vobis dicere ſz nō poteſtis portare modo. ſed cū venerit ſpus veritatis ꝛc. et Joh.vltō. xpus multa fecit et docuit que nō ſunt ſcripta in libro hoc. Jō.i. Joh. iij. Nolite oēm ſpūm credere. ſed pbate ſpūs ſi ex deo ſint. Joh.xiij. Attendite vos oēs falsi prophetas q̄ venient in vestimentis ouiū ſz intrinſecus ſunt lupi rapaces. Ex fructibus eorū cognoſcetis eos. Mat.vij. Attendite a falſis prophetis q̄ veniunt ad vos in vestimentis ouiū. intrinſecus autē ſunt lupi rapaces. Ex fructibus eorū cognoſcetis eos. Nūquid colligunt de ſpinis vuas aut de tribulis ficus. Sic omnis arbor bona fructus bonos facit. malus autē malos fructus facit. Non potest arbor bona malos fructus facere. neq; arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoſcetis eos. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. ſed qui facit voluntatem patris mei qui in celis eſt. ipe intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die. Domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus et in nomine tuo demonia eiecimus et in nomine tuo virtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis. Quia nunquam noui vos. Discedite a me omnes qui operamini iniquitatem. Omnis ergo qui audit verba mea hec et facit ea. ſimilabo eum viro ſapienti qui edificauit domum ſuam ſuper petram. Et deſcendit pluuia et venerunt flumina et flauerunt ventiet irruerunt in domum illam et non cecidit fundata enim erat ſuper petram. Et omnis qui audit verba mea hec et non facit ea. ſimilis erit viro ſtulto qui edificauit domum ſuam ſuper arenam. Et deſcendit pluuia et venerunt flumina et flauerunt ventiet irruerunt in domum illam et cecidit ruina eius magna. Luce.vi. Ve vobis legiſperitis qui tulistis clauem ſcientie ipi nō intrauiſtis et eos q̄ introibāt prohibuiſtis. Illam hēre pātem nō gēa gratuita facēs eſt ſed grauis data. i. Petri.v. Subiecti eſtote ꝛc. nō tm̄ bonis et modeſtis ſed etiā diſcolis. Mat.xxiij. quecūq; dixerint vobis facite. vnde de hēren.c. dubius. Dubius in fide infidelis eſt. nec eis oīno credendū eſt qui fidem veritatis ignorāt. Tercij falſarij monetarū. moneta dei ſunt verites et opa bona fallarij eorū ſunt ypocrite qui ſe iuſtia ozōnes elemoſinas fallo mō faciūt. qz in his nō intendunt honorē dei ſed fauorē ppli. De quibus Math.xxiij. oīa opa faciūt ꝛc. idcirco a deo p̄ miū nō habebūt. Mat.vi. Amen dico vobis receperūt mercedē ſuā. Quarti ſunt falſarij iudiciū dei falſificātes. quod p̄miſit ſacerdotibus dicētes. nō debere cōfiteri cōfeſſione ſacramentali. ſed tm̄ ſpuali quod falſum eſt. Aug. Cur dixit ihūs quorū remiſeritis pctā remittunt eis. et cur dixit Mat.xvi. Quēcūq; ſolueris ſup terrā ꝛc. Dicit bobetius. Si opus medicātis expectas oportet ut vulnus detegas et loquat de cōfeſſione. et ambro. li. de pacato. Nemo poterit iuſtificari niſi antea fuerit peccatus ſacerdoti. et hoc ſi copiā ſacerdotum habuerit. Ideo dicit aug. Agite pēniam qualis agit in eccleſia. nemo dicat q̄ apud ſe penitentiā agat. Plaz dicit ſcūs tho. in. iij. di. xiij. In cōfeſſione grām quis conſequit ſi obex nō opponit. Nam ſm̄ ſcotū. abſolutio pficit ad augmentū grē. De oīmodo talibo falſificatoribus p̄t dici. attēdite a falſis pphetis.

D. Sz d. quare ſunt cauēdi. Rīdetur triplici de cā. primo qz ſunt ſilatores. ſecūdo raptores. tercio pſecutores. Primo ſunt ſilatores. qz venīūt in veſtimentis ouiū ſz ſub ſpē cie religiōis et ornata eloquētia. Ps. liij. mollite ſunt ſermōes eius ſup oleū. et ipi ſunt iacula corda innocētium vulnerātia. Un de ad ro. xvi. Per dulces ſermōes et bñdictiōnes ſeducūt corda innocentū. nā populis adulatorie locūtur et eos lenificāt. Iſaie. iij. populus meus qui te beatū dicūt ipi te decipiūt. nā nō pmanāt venenū niſi melle fuerit mixtum. quales ſunt ipi. de quibo. ij. Thimo. iij. ſpeciem pietatis hītes. virtutē aūt eius abnegātes fingūt manſuetudinē būilitatē pietatē et pretendūt deceptōem ſicut auis colūba vel alia que ad deceptōem eſt inſtructa aliarū auium que ſe ſociat alijs. et ad retia eas adducit. et prima intrat retia aucupis et ſe cū eis inuolui pmittit ſicut latrones ſe ſociāt pegrinis. Idcirco nō attēde veſtimentū ouiū. i. bona alba et griſea veſtimenta. ſed dic cū ps. cxl. oleum peccatoris nō impinguet caput meū. i. verba linita nō intrent cōnem. Secō attendite. qz ſunt inimici et pſecutores. qz intrinſecus ſunt lupi rapaces. qz rapiunt vitatē ab intellectu charitatē ab affectu. q.d. nō curate exteriorē puerſatōem ſed attēdite interiorē intentōem Illā eſt puerbiū. lupus mutat pilū ſed nō vitiū. et ſic ipi hereticī vba ſed nō opa. De hiſ lupis Act.xx. Ego ſcio qm̄ intrabūt poſt diſceſſionē meā lupi rapaces in vos nō parcētes gregi. E. Nota hereticī dicunt lupi primo qz lupus obſeruat paſtoris dormitōez Mat.xiij. Cū dormirēt boies venit inimicus eius. et ſuperſeminauit zizania. Aug. q̄ ponitur in cano. xxiij. q.iij. ideo diuina. Ideo diuina prudentia multos diuerſi erroris hereticos eſſe pmittit ut cū interrogāt nos ea que neſcimus ſic diſcutiamus pigriciā et diuinas ſcripturas cupiam⁹. Jō.i. Cor.xi. Oportet hereſes eſſe ut qui pbati ſunt manifeſti fiant. ideſt

bonus ꝑlatus debet esse ut colūba que sedet ad fluenta et speculat̄ auiū rapaciū aduentū
Scdo qz lupus intēdit gregis dispsionem. Joh̄ā. x. Lupus rapit et dispgit oues. et sic hereticī ab vnitate ecclesie. vnde Grego. xij. moza. Hereticī et ypocrite nullū dicūt hr̄e ī morem dñi nisi eū quē ad sue ꝓfessionis stulticiā pñt trahere. Et ezech. xxij. Lupi in medio eius rapiētes ꝓdam. Tercio lupus ouez lacerat ad interfectōem. Zophonie. iij. Judices eius lupi vespe nō relinquebāt ī mane. qz oues occidūt ī nocte. et sic hereticī. Quarto ꝺ celū facit vlulatū. et sic hereticus ꝺ celestes. quia hereticī dicūt religiosos a dyabolo introductos. et laciūt ut fures lumē extinguētes. Mat. v. Vos estis lux mūdi. Itē tercio fugiendi sunt qz raptores. cū dicit. lupi rapaces. rapiūt em̄ primo scripture veritatē ab intellectu. Job. xiij. Prius oīdens vos fabricatores mendacij. et. i. Thimo. vi. Si quis aliter docet et nō acqescit sanis sermōibꝫ ꝛc̄ supbit est nihil sciēs. sed lāguens circa q̄stiones et pugnas verboꝝ. ad Gala. i. Sed licz nos aut angelus de celo euāgelisaverit vobis ꝓterq̄ qd̄ euāgelisauimus vobis anathema sit Scdo homi salutē. qz fidem. Marci vl. qui non crediderit ꝛc̄. Tercio creatori gl̄am impedientes dei seruitiū. Itē ꝓpantur vipe. qz vipera curuata gradit. et sic ipi hūliando. ꝓuer. xxvi. Cū submiserit vocē suā ne credideris ei. qm̄ septē nequicie sunt in corde illius. Scdo vipa terrā ꝓmedit. et sic ipi terrena q̄runt. ꝑs. lxxi. Inimici eius terrā lingēt. Tercio vipa cum difficultate parit. et sic hereticoꝝ opa bona. Luce. iij. Genimina viparū quis ostendit vobis fugere a ventura ira.

Quō aūt sunt cognoscēdi subdit. a fructibꝫ eoꝝ cognoscetis eos. i. opibus. Sed d. que sunt illa. Rñdet primo q̄ detrabūt bonis ut ipi videant meliores et bona facta bonorū ī peius interptant alios maculāt ut ipi mūdiores appareāt. alios accusant ut se excusent. de quibus Bern̄. mordaces ut canes dolosi ut vulpes. supbi ut leones Ideo Lu. iij. Attendite a fermento phariseoꝝ qd̄ est ypocrisis. glo. Sicut fermentū facit eleuare pastā. ꝛ sic ypocrisis aīm. de pe. di. i. tacimrnitas. vbi autē supbia regnat vel ypocrisis hūilitas locuz habere nō ꝓt. Ideo qñ audis vel vides vnū in habitu spūali qui detrahit ꝓxīs et libenter audit mala de eis scias ypocritā. Scdm̄ sig. nū aliorū peccata iudicāt grauia et ꝓpria leuia alios reprehendūt et seipos non emendāt. cōcra quos Luc. vi. quid vides festucā ꝛc̄. Joh̄o berñ. ypocrite volūt esse sine auctoritate iudices. sine visu testes. postremo falsi accusatores. Tercīū signū q̄ sunt impatientes qz ꝓ vno ꝺ quo cōmouent. et hoc ex supbia oriūt. Hiero. Qui laudem ñ appetit contumeliā nō sentit. Gre. Qualis vnusq̄sq̄ apud se latear. illata cōmelia ꝓbat. et tales nō sunt veri religiosi sed ypocrite. qz nihil volūt pati ꝓpter deum Ber. ypocrite volūt esse humiles sine despectu. paupes sine defectu. Quartū signum dicūt de se vilia sed ab alijs nolūt audire. Dicunt essi. ego sum pessimus malus. sed si eis alij dicūt cōtradicūt. ꝛ hoc est signū supbie. gre. in moza. Supbie vicium est ut qd̄ de se fateri vnusquisq̄ sponte dignat hoc sibi dici ab alijs dedignat. Ecōtra Bern̄. Vere humilis vult vilis reputari nō būilis ꝓdicari. Exemplū ꝺ inclusa. Attendite quare ypocrite sunt fugiendi. Primo qz sunt simie dyaboli. secūdo sunt nequā. tercio nō videbūt facie deī. Primo quia tales sunt simie dyaboli. qz qd̄ alij faciūt ad salutē ex deuotōe ipi faciunt ad damnatōem eoꝝ. Exemplū de simea vinitū que vidit sutorē cbozū icidentē ꝓ calceis. illo recedente fecit sic. ꝛ ambulauit. et hoc fecit multotiēs. paup sutor cōq̄stus est diuin. sed diues nō curauit. tunc sutor cepit nouaculaz et rasit barbā. illo abeūte simea fecit similiter et se occidit. et sic ypocrita. Unde aug. de cōi vita clericoꝝ. Ypocrita est mortuus liz viuit corpaliter. mortuus tñ est spūaliter. Secundo attēdite ab eis. qz sunt veri nequā. Isaie ix. Omnis ypocrita nequam. Ideo aug⁹. ponit. lxxxiij. di. nemo. Nemo quippe nocet in eccia dei amplius q̄ qui puerile agens modum vel ordinem sanctitatis et sacerdotij hz. et sic isti. Tercio attēdite. qz nō videbūt faciem dei nec proficiēt ad deum. Job. xiij. Non veniet in cōspectu dei omnis ypocrita. nec mirū. qz deus nō est in cōspectu eius. qz omnia opa facit ut videat ab hoibus. Nam hoc ē vnum qd̄ maxime placet deo. viz ut sit intentio cordis ad deū. iuxta illud ꝑs. xxxi. Firmabo sup te oculos meos. glo. I. nō auferā oculos

meos a te. qz sp leuas oculos cordis tui ad me Ideo Mat. xxiij. Ve vobis q clauditis regnū celoꝝ ꝛc. Aug. Simulata eqtas est duplex iniquitas. Hiero. dupliciter dānant ypocrite ꝓ occulta iniquitate et apta simulatōe

G Dixi. ij. subiūgit pena puersitatis que est dāda eis. ibi. omnis arbor q̄ nō facit ꝛc. Unde triplices sunt arbores. s. siluestres cāpestres et ortēses. Prime siluestres habēt solū folia sz nō fructus. et sic aliqui tm̄ bona verba. de quibꝫ. i. Cor. iiij. nō in sermone est regnum dei sed in virtute. i. Johā. ij. nō diligamus v̄bo sed opē et veritate. Scd̄e arbores sunt cāpestres q̄ hn̄t flores et folia sz nō bonos fructus ⁊ sic aliqui hn̄t volūtatē bonā sed nō opa. Amb. in li. de offic. et habet. lxxx vi. di. nō satis. Nō satis est bene velle nisi assit bene facere. et gre. Nō satis est mala nō agere nisi quisq̄ studeat bonis opibus insudare Tercie sunt arbores ortenses. ille hn̄t flores et fructus. sic hō xp̄ianus dz habere fructꝰ bonorū opm. Lu. vi. Bonꝰ hō de bono thesauro cordis sui ꝓfert bonū. de quo dicit h. oīs arbor bona fructꝰ bonos facit.

H Pro q̄ sciendū bona arbor dz in se multa hr̄e siue cognoscit multis modis. et sic bonꝰ hō. Primo ad bonā arborē requirit radicis integritas. sic ad bonū hoīem intētōis v̄itas. qz dr ad hebr. iiij. Discretor cogitationū et intētionū cordis est deꝰ. Nā sm̄ gre. intētio īpoit nomen opi nr̄o. et merito cōpat radici. qz sic radix occultat. sic intētio hoībꝫ est occulta. deo nota. de hac radice Ro. xi. si radix sancta ⁊ rami. eo q̄ d. Bern̄. Intētio praua viciat bōa opa. Nā deus nō respicit q̄tum sed ex q̄to. iō si bona agis nō ꝓ trāsitorijs sed ꝓ eternis age. Scd̄o ad bonā arborē requirit radicalis hūiditas. i. dei gr̄a. Nā sic arbor sine hūiditate fructificare nō p̄t Job. viij. Nunq̄d virere p̄t scirpus absq̄ hūore. aut crescere carectū sine aqua. q. d. non. sic nec hō p̄t ferre fructum boni opis sine dei gr̄a. Aug. hoīs bona sūt ex dei gr̄a Job. xv. sine me nihil potestis facere s. meritorie. Gre. sup eodē. neq̄ in veti neq̄ in nouo testamēto placuerūt sine gr̄a dn̄o. et p̄s. cxlij. Aīa mea sicut terra sine aqua tibi. id circo hūiditas diuine gratie requirit ad singula opa meritoria. Richar. li. iij. ca. vl. Sine gr̄a coopante nec sufficimꝰ ad v̄itatis cognitōem. nec ad v̄tutis amorē. nec ad boni operatōem

I Tercio ad bonā arborē requirit oīm ramorū fertilitas sic q̄ nō in vno solo ramo sz in oībꝫ ferat bonos fructus. sic hō in oībꝫ mēbris dz fructificare bona opa Coloc. i. Deo p oīa placētes in oīi ope bono fructificātes. s. q̄ hō in corde deū diligat. iuxta illud Mat. xxij. Diliges dn̄m deū tuū Itē ut ore deū laudent. dicēdo cū p̄s. l. ⁊ os meū ānūciabit laudē tuā Nā dicit gre. i omelia. Nō est pfectus in ope cui cōdicit prauitas lingue. Itē in maībꝫ elemosinā paupi erogare dz. puerb. xxi. manus suas apuit inopi et palmas suas extēdit ad paupem. qz d. greg. Nō est sm̄o laudabil q̄ h̄ q̄d loq̄t ore nō ondit ope. Itē auribꝫ dz v̄bū dei audire. puer. i. Audi fili disciplinā patris tui. Nā sicut deꝰ totū hoīem creauit. et nō est mēbꝝ q̄d nō habeat a deo. sic cū oībꝫ mēbris dz seruire deo. p̄s. cij. Bn̄dic aīa mea dn̄o et oīa q̄ intra me sunt noī sancto eiꝰ. Ex quo hēt. q̄ nō in vno mēbro sz in oībꝫ dēmꝰ ferre fructū boni opis.

Quarto ad bonā arborē requirit fructuū de p̄ssibilitas. s. de q̄to arbor plus fert fructꝰ de tāto declinat plꝰ ad terrā. sic et hō de quanto plura facit de tāto debet se humiliare. Luc. xvij. Cuz feceritis oīa q̄ p̄cepta sunt vobis dicite sui inutiles sumꝰ. de quo Cassio. sup p̄s. lxij. hūiles iugiter deū laudant. sp se accusāt intelligētes bonū esse alienū. ꝓpriū v̄o malū de talibus dicit Fulgētius. Altius cōtēplant diuinitatē qui se deijciūt p hūilitatē. Quinto ad bonā arborē florū odorositas requirit sic ad bonū hominē voluntas bona et deuotio odorifera. iuxta illud. ij. Cor. ij. Bonus xp̄i odor sumus scz p bonā voluntatē. De q̄ ans. li. Cur deꝰ homo. Voluntas bona ē que deo subiecta est. et hoc est qn̄ hō vult illud q̄d deus vult. Nā dicit Crisꝰ. Sicut opus sine volūtate pctm̄ nō facit. ita iusticia ope nō cōsummatur nisi voluntas affuerit. Sexto ad bonam arborem requiritur florum delectabilitas. sic ad bonum hominem verborum vtilitas. Isidorus. Sit sermo tuus irreprehensibilis. et audientibus vtilis. Sed heu aliqui habent folia pungitiua. ut cardo. id est verba detractoria. de quibꝫ Hiere. ix. Sagitta vulnerās lingua eoꝝ. aliq̄ hn̄t folia fetētia ut sambucus. i. verba luxuriosa. de q̄bꝫ ephe. v.

Fornicatio et omnis immũdicia aut auaricia nec noiet̃ in vobis. Crisꝰ. sup math. Cũ audieris hoiem loquentẽ male multo ampliorem estimas neq̃ciã q̃ꝫ v̄ba demõstrãt. nã qd̄ exterius dicit̃ ex superfluentia eius est qd̄ int⁹ est. Mathei. xij. Ex abũdantia cordis os loq̃t̃. Ideo. i. petri. iiij. si q̃s loquit̃ quasi sermões dei. Septĩo ad bonã arborẽ requirit̃ fructũ suauitas. sic ad bonũ hoiem op̄m charitas. iuxta illud. i. Cor. xvi. Oĩa op̄a vr̃a in charitate fiant. Nam s̄m aug. Frustra cetera assunt si charitas desit. Et hilarius. Frustra erit om̄is op̄atio nisi assit dei dilectio. Dicit nãq̃ bern̄. Ubi est amor nõ est labor sed sapor. nõ grauitas sed leuitas et suauitas.

De eadez dominica Sermo. cxxiij.

Omnis arbor que nõ facit fructũ bonũ excidet̃. scribit̃ vbi sup̄ (K) In ista scd̄a p̄te duo innuunt̃ Primo pena reprobor̄ũ. ibi. oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ. Scd̄o subiũgit p̄miũ bonor̄. ibi. qui facit voluntatẽ ꝛc̃. De prĩo dicit. oĩs arbor que nõ facit fructũ bonũ. i. oĩs pctõr hõ excidet̃ multis modis. Prĩo p̄ mortẽ a p̄ñti vita. et figurat̃ Mat. xxi. ihũs vidit arborẽ fici et nihil inuenit in ea nisi folia tm̄ et maledixit ei et cõtinuo arefacta ẽ. Sic hõ pctõr. iuxta illd̄ p̄s. liiij. Viri sanguinũ et do. nõ dimidiabũt dies suos. Scd̄o excidet̃ a tp̄alib⁹ ꝯsolatõib⁹. s. a diuitijs ⁊ a gl̄a. p̄s. xlviij. Cũ interierit nõ sumet oĩa neq̃ descẽdet cũ eo gl̄a ei⁹ iuxta illud Sap̄. xi. p̄ q̃ quis peccat p̄ hec et torquet̃. s. p̄ hec trãsitoria que nimiũ amabat Arist. Separi ab amicis miserabile est. et a delectatõib⁹ cõsuetis Tercia separatio l̄ excisio ẽ amarior. s. a cõsortio btõr̄. mat. xiij. exibũt angeli ꝛc̃. et Mat. xxv. Separabit eos ab inuicẽ sicut pastor separat oues ab hedis. Quarta excisio est amarissima a spe misericordie gr̃e et salutis. p̄uer. x. spes impiorũ p̄ibit. sic q̄ amplius nũq̃ p̄ñt d̄ gratia sp̄are. etiã si btã v̄go et omnes scti orarẽt p̄ vno dãnato. et h̄ p̄pt̃ duas causas. Prĩo q̄r sunt extra statũ gr̃e ⁊ in ira dei. Mat. xxij. ligatis manib⁹ et pedib⁹ ꝛc̃. in tenebras exteriores. i. extra statũ misericordie. Ideo Lu. xvi. inter nos et vos magnum chaos firmatũ est. Scd̄a q̄r deus ẽ eterna veritas qui fortissimũ iuramẽtũ p̄stitit q̄ nunq̃ misericordiã ꝯsequẽt̃. in veteri et nouo testamẽto. In veteri Hiere. xv. Si steterint moyses et samuel corã me nõ est aĩa mea ad p̄pl̄m istũ. In nouo testamẽto Math. v. nõ exies inde donec reddas nouissimũ quadrantem. Quinta p̄amarissima. eternaliter separi a diuina visiõe. Crisꝰ. Oẽs pene ñ p̄ñt ꝯpari huic pene q̄ damnati nõ p̄ñt faciẽ dei videre. cũ dicet̃ eis illud Mat. xxv. discedite a me maledicti in ignẽ eternum. (L) Ideo subdit in textu. Non oĩs qui dicit mihi dñe dñe ꝛc̃. Sup̄ q̄ dicit orig. Audite desides. audite negligẽtes. audite inutiles q̄ sic sp̄atis q̄ in hoc saluari possitis q̄ xp̄iani appellami et xp̄ianorũ op̄a nõ facitis. dicitis dñe dñe. s. cogitatõe et locutõe sed nõ op̄atione. vel sic. dicitis dñe dñe spe et fide sed nõ charitate. hoc est charitatiua op̄atõe. Crisꝰ. Qui nõ cõuersat̃ s̄m xp̄i verbũ nõ intrabit in regnũ celorũ. sed q̄ facit voluntatẽ p̄tis mei hic intrabit ꝛc̃. Et hoc est mẽbr̄ scd̄m in quo dixi innuit̃ p̄miũ bonor̄. nã qui faciũt voluntatẽ p̄tis p̄miũ eor̄ q̄r intrabũt in regnũ celorum. Pro q̄ sciendũ merito debemus facere volũtatẽ patris triplici de cã. Primo q̄r ip̄e fecit voluntatez nr̃am. s. redimẽdo nos p̄ filiũ suũ Ro. viij. p̄prio filio suo nõ pep̄cit deus. Et h̄ fuit de volũtate nr̃a. q̄r desiderauimus Isa. liij. Desiderauim⁹ eũ despectũ et nouissimũ viror̄ vir̄ dolor̄ et sciẽtẽ infirmitatẽ. De h̄ desiderio clamauit ysaias. lxiiij. Utinã dirũpes celos et descẽderes. Sil̄r p̄s. cxliij. emitte manũ tuã de alto eripe me ⁊ libera me. ip̄e exaudiuit desideriũ nr̃m. et factus ẽ p̄ nobis paup̄ hũilis et doloribꝰ plen⁹. De paup̄tate hẽt̃. ij. Cor. viij. Scitis. n. gr̃am dñi nr̃i ihũ xp̄i qm̄ p̄pter vos egenus factus ẽ cũ esset diues. De sua hũilitate habet̃ Philip. ij. Exinani. semetip̄m ꝛc̃. Itẽ de pleĩtudine dolorũ. Isa. i. A plãta pedis vsq̃ ad v̄ticẽ nõ est ĩ eo sanitas. Rõ ysa. liij. q̄r vulneratus est p̄pt̃ iniq̃tates nostras attritus est p̄pter scelera nr̃a. Secũdo quia adhuc hodie ip̄e facit voluntatem nostrã p̄ces nostras exaudiẽdo. Johan. xvi. petite et accipietis. vbi dicit aug. nõ hortaret̃ ut peterem⁹ nisi dare vellet et exaudire. et hoc p̄misit Johannis. ix. Si quis cultor

dei est et voluntatē eius facit hunc exaudit. Tercio debemus facere voluntatē suā q̄ ipe faciet voluntatē nr̄am. ps. cxliij. Voluntatez timentiū se faciet et dep. eoz exau. sic dando regnum celoz̄. Luc. xij. Nolite timere pusillus grex q̄ placuit p̄ri v̄ro dare vobis regnum. ideo dicit. Qui fecerit volūtatē p̄ris mei ipe intrabit in regnum celoz̄. ¶ Q. Duo q̄ nota. p diuersas vias legimus sctōs ad regnum celoz̄ puenisse. in his v̄bis vna nobis ꝓponit̄ via. in qua oēs vie ad regnū celoz̄ tendentes plenissime includunt̄. que ē diuine voluntatis opatio. quāto em̄ pfectius fecerimus dei voluntatē tāto ver⁹ tāgimus viam ad celestē hereditatē. q̄ cōsiderās dauid oratiuit dicēs ps. cxlij. Doce me facere voluntatē tuā q̄ d. m. es tu. et Coloc. i. nō cessam⁹ pro vobis orātes et postulātes ut impleami agnitōne voluntatis eius. nō voluntatis proprie. quā describit Bern⁹ in sermōe de naaman. Voluntas ꝓpria est que non est cōis deo et hominib⁹ sed r̄a tm̄ q̄ quod volumus nō ad honorē dei. non ad vtilitatē primi sed q̄ solū satisfaciamus ꝓpr̄is moribus aliorū. Cui recte striatur charitas que nō querit q̄ sua sunt sed aliorū. Ideo eccl̄. xviij. Post concupiscētias tuas nō eas. et a voluntate tua auertere. Osee. x Cōfundet̄ israel in voluntate sua. Hā ꝓpriam voluntatē sequunt̄ duo mala. Primo maluz culpe. viz̄ q̄ oia bona ex voluntate ꝓpria facta licet p se de genere boni sunt. simplr̄ tm̄ ñ bona Isa. lviij. In die ieiunij v̄ri inuenit̄ voluntas v̄ra. et seq̄t̄. nūqd tale est ieiunium q̄ elegi. xv. q. i. non est. ex voluntate ꝓcedit pctm̄. Aug. Nihil pctm̄ nisi voluntariū. Secundū malū est malū pene. hoc est dānatio ꝓtrabēs ad infernū. Ber. Quid odit deus aut q̄d punit nisi ꝓpriā voluntatē. cesset ergo ꝓpria voluntas et infern⁹ nō erit. Anſ. in li. de similitudib. Sicut voluntas dei est origo oīs boni. sic ꝓpria voluntas est origo oīs mali. ¶ H. Idcirco bonū est abrenūciare voluntati ꝓpr̄ie et se subijcere obedientie. Prio iō. q̄ p abnegatōez ꝓprie voluntatis viciū fugat̄ et v̄tus custodit̄. Ber. vbi nō timet̄ rep̄hensor securus accedit tēptator et licētius iniq̄tas ꝓpetrat̄. Secō p eā meritū augmentat̄ nō solū q̄ ad actū. sed eiā quoad ptātē. q̄ de cetero nō pt aliō face re. nā dedit dño deo radicē qui ꝓpr̄ie voluntati renūciauit ut dicit Anſ. Qui dat arborem cū fructib⁹ plus dat q̄ qui solū fructus. Sic qui ꝓpr̄ie voluntati renūciat suū libez arbitriū ꝓpter deū frāgit. et ergo maius meritū habebit. Dicit em̄ Anſ. talis nō patiat̄ mercedē si cōtinue ad bona ꝓperat. licet faciat ex necessitate. De quo aug. Felix necessitas que ad meliora cōpellit. et subdit. Nō te poeniteat imo gaudere debes vbi nō licere q̄d cū detrimēto liceret. Tercio p abrenūciatōem ꝓpr̄ie voluntatis victoria in tēptatōibus datur. Aug. sup̄ ps. cxxxi. Votum vouit deo iacob. d. Quite hortat̄ ut voueas ipe te adiuuet ut impleas et tēptatōem vincas. ij. petri. ij. Nouit de⁹ pios de tēptatōe eripe. Quarto facit maior bonū et minus bonū patia. ut si ꝓponeres facere maius bonū abrenūcians ꝓpr̄ie voluntati ad iussum illius cui debes esse obedies b̄ esset plus meritoriū. Aug. Melior est vna obediēcia q̄ oīs v̄tutes. i. omniū v̄tutū opa. cōtra obedientiā sunt vicia. Quinto culpa q̄ pena remitt̄. Vnde sctūs tho. ij. q. clxxxix. dicit. q̄ p ingressum religiōis cōsequitur ds remissiōem oīm pctōr. Si em̄ aliq̄s homo elemosinis factis homo satis pt facere p pctis suis. Im illud Dan. iij. Peccata tua elemosinis redime. multo magis in satisfactōe p oībus peccatis sufficit q̄ aliquis se totaliter diuīs obsequijs māciper abrenūciādo ꝓpr̄ie voluntati. nā dando ꝓpriā voluntatem amplius dat q̄ substantiā terre. ¶ O. Sed diceres. ego facerē voluntatē dei sed nescio in q̄ consistit et que sit dei volūtas. Rñ deū. dei volūtas est multiplex. primam v̄rā fidem tenea mus. Joh. vi. Hec est volūtas p̄ris mei qui misit me ut oīs qui videt filiū et credit in eū habeat vitā eternā. Hebre. ix. impossibile est sine fide pl̄ac. Gre. nō virtutib⁹ ad fidem pueniturs fide ad v̄tutes pūgit̄. Aug. et ponit̄. xxiij. q. i. vbi sana. Vbi sana fides nō est ñ pt esse iusticia. Secūa ut vere peniteam⁹. Ezech. xviij. Numquid voluntatis mee est mors impij. nolo mortē peccatoris. pl̄ac. ps. v. Nō tu⁹ volēs iniquitatē tu es. Ideo in prima predicatōe post ieiunium Mat. iij. dicit. Penitēciam agite pl̄ac. et Luce. xiij. nisi penitentiā habueritis pl̄ac. et Prouer. i. vocaui et renuistis Tercia ut mādata impleamus. Deutro. vi. Audi israel p̄cepta domini pl̄ac. et Matth. xix.

Si vis ad vitā ingredi serua mādata. iō saul a regno expulsus est. qz nō obediuit. i. Regū xv. nūqd deꝰ vult holocausta. melioꝛ est eīm obedīēa q̄ victia. idcirco rogamus. fiat voluntas tua. Aug. Cur postulas qđ ꝓmisit et nō facis quod ꝓmisit. Quarta ut mūdi maneamus. i. Thes. iiij. hec est volūtas dei sanctificatio vēa ꝛc. nō eīm vocauit vos deus i immundiciā que est impedimentū saluis. Apoca. xxi. nihil coinq̄natū ꝛc. Quīta ut mīaz exhibeamus. s. ꝓio. Osee. vi. misericordiā volo et nō sacrificiū. Sexta ut ardentē dilectōz habeamus. lu. xij. Ignē veni mittere in terrā et quid volo nisi ut accendat. ℣ Deū nō attēde eius dilectōnem in creatiōe vltra omnē creaturā nos dilexit. Vñ ut bō dei dilectione inflamet ad hoc valet meditatio bñficiozū dei. ps. xxxviij. In meditatōe mea exardescet ignis. s. dilectōis. bñficia aūt dei licz sint infinita tñ cognosci pñt in tribo. prīo i dignitate creatōis. qz in bō oñdit q̄ nos plꝰ dilexit q̄ aliquā creaturā mūdi. et hoc in duobo. primo qz fecit hoiem ad imaginē et similitudinē suā gen̄. i. Faciamꝰ hoiem ꝛc. Secōo qz eum oīm creaturaꝝ dñm ꝓstituit. gen̄. i. dñamini piscibus maris. ps. viij. oīa subiecisti ꝛc. Secū do in ope incarnatōis plus dilexit q̄ angelū. et hoc tripliciter. prīo in honoze. qz hoīm naturā assumpsit nō angelozꝝ. ad heb. ij. Nusq̄ enim angelos appēndit sz semē abrahe. Secōo in amoze. qz hoiem ꝓprio sanguīe redemit et nō angelos. i. Coz. vi. Empti estis ꝓcio magno. Tercio in visiōe et ꝓcēplatōne būanitatis maioꝛi gaudio q̄ angelꝰ bō pfruitur in pria. qz ibi videbit diuinā naturā sue nature vnitā qđ nō videbit angelꝰ. Job. xix. in carne mea videbo ꝛc. Tercio in tolerantia passionis. et in hoc oñdit q̄ nos plus dilexit q̄ semꝑm. qz p hoīe exposuit corpꝰ et animaz. Job. xv. Maiozē hac dilectī. ne. bz ꝛc. et sic deꝰ dilexit hoiem sup oīa. q̄ illa dilectio incēdere dz hoīez in eꝰ amozē. Hugo de arra aīe. Nil possumꝰ deo ꝓ bñficijs ipendere q̄ teamare. ꝛ Aug. li. viij. de trini. Quāto ardēius deū diligimꝰ tāto sereniꝰ eū videbimꝰ. Septima volūtas dei est ut cū eo regnemꝰ. Johā. xij. Si qs mihi mīstrat me sequat. et vbi ego ꝛc. Silꝛ Job. xvij. pr̄ qs dedisti mihi volo ꝛc et. i. Thi. ij. vult deus oēs hoīes saluos fieri

Et bō oñdit in multis. prīo in eꝰ noīe qđ est ihūs. i. saluator Luce. i. vocabis nomē eius ihūs. ipe ei saluū fac. ꝛc. Et act. iiij. Nō est aliud nomē sub celo datū hoīb in q̄ opteat nos saluos fieri. Secōo ptz ex eꝰ ope eo q̄ pcōres recepit. Lu. xv. murmurabāt qz ad hoīem peccatorē diuertisset. q̄ facere qđ ꝓhibet. Hā legit marci. vi. Quotquot aūt tegerūt fimbriā vestimēti eꝰ salui fiebāt. Tercio ptz ex pdicatōe. qz cū celos ascēdit dixit discipul Mat. vl. ite docete oēs gētes q̄ crediderit ꝛc. Quarto oñdit in bō q̄ ꝓmuia bñficia dedit oīb hoīb. Math. v. Solē suū facit oriri sup bonos ꝛc. Quito ex bō qz instituit oīa remedia sz sacramenta in qbꝫ ꝓfert gīa. ꝛ eadē sacīa q̄libet pt accipe. si qs eīm pdidit gīam innocēue baptismaꝝ recuperat ꝓ pīam. Mat. xi. venite ad me oēs qui laboratis ꝛc. Sexto ꝓmisit cōia ꝓmia penitē tibꝫ et innocēnbꝫ. mat. xx. Acceperunt singuli denarios nouissimi cū primis. glo. i. eternita tis gloriā. i. Thi. i. Fidelis sīmo et oīni acceptōe dign̄. qz xp̄us ihūs venit in hūc mundū pctōres saluos facere.

Dominica nona. Sermo. cxxiij

Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis ut cū defeceritis recipiāt vos in eterna tabernacula. Luce xvi. ℟ Solēt hoīes de alienis bonis esse ꝓdigi. de ꝓprijs aūt parci. iuxta illud ꝓverbiū. Corrigias corio largas dam? de alieno. Moraliter. sic oīa tꝑalia que possidemus in mūdo nō sunt nr̄a ꝓpria sed dei. qui eoꝝ vsuz nobis cōcessit et yconomos nos fecit suos ꝛ cōstituit. Crīs. Dispensatores diuinaꝝ sum? nō dñi. Idcirco ad distribuendū ea indigentibus debemus esse liberales. De quo saluatoꝛ Luce. vi. Omni petenti te tribue. quod docuit Thobias filium suū cap̄lo. iiij. Noli auertere faciem tuam ab vllo paupere. Hanc tio ꝑm gre. quia nescis quis sit xp̄us. Ham dicit Aug. maledictus dispēsatoꝛ auarꝰ cui? largus est dñs. ne igit̄ maledictōi sis obnoxius tria debes attēdere in paupe elemosinam petente. Primo quis petit. qz xp̄us qui dixit

Damnor. xy.

Hath.xxv. Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. Scdo quid pcat. qz id qđ suum est et ubi date ꝓmisit Luce. xi. Quod superest date elemosinã. s. de suo. ut possemus dicere illud. i. paliꝑ. vltiꝰ. Tua sunt oĩa et de manu tua recepim⁹ dedimus ubi Tercõ debes cõsiderare cur pcat. qz nõ ꝓpter sui indigentiam. ps. xv. Bonoꝝ meorũ nõ eges. Iz ꝓpter salutẽ tuam. de quo ps. cij. Coronat te in misericordia et miseratoĩbꝫ. nã oĩis misericordia faciet locũ vnicuiqꝫ ꝑm merita operũ suoꝝ. Ecci. xvi. Ideo petrus rauañ. Da pauperi ut det tibi. nã qđ paupi hic dederis in etterna vita habebis. de quo thema. Facite vobis amicos de mã. iniq. tẽ. ℣. In ſma euãgelij duo innuunt. primo seruitoris mali astutias in dispensando in pricipio euangelij. Scdo subiũgitur ꝓcuratoris sagacitas in prouidendo. ibi. ait villicus intra se. De primo dicit. In illo tpe. s. cũ ibũs vidit parcitatem in deoꝝ tunc volẽs eos inducere ad largitatẽ dixit. Hõ quidã erat diues. Fulgenti⁹. Hic homo est deus oĩps qui dr hõ, ꝓpter excellẽtem charitatẽ. et dr diues in mia. Epbe. ij. deus ꝙ diues est in misericordia. nã misericordie eius nõ est numer⁹. Itẽ diues in cognitõne dei. Item diues in oĩi possessiõe. ps. lxxx. viij. Cui sunt celi et tra est terra. Hã gloria et diuitie in domo eius. Qui bẽbat villicũ. i villicus est oĩs homo qui deputatus est ad custodiã suiꝰ pius. Ecci. xv. Deus ab initio ꝓstituit hoiem et reliquit eũ in manu ꝓsilij sui. s. liberi arbitrij. et ꝓmisit ei villã ꝓprie vite et corꝺis banc debere custodire. iuxta illđ ꝓuer. iiij. Oĩi custodia serua cor tuũ qz ex ipso vita ꝓcedit. et dedit sibi in ea quiqꝫ mãsiones. i. v. sensus exteriores et interiores ad gubernandũ. et ꝓmisit sibi bona tradita. s. bona natre fortune et gratie. Et ille diffamat⁹ i. accusatus est apud illũ. ℣. Sed dicet aliquis. quomodo accusat hoiem coã deo. Rñdet multi sunt accusatores. primus est demonius ꝓscia tua. Ro. ij. Testimoniũ reddẽte illis ꝓsciẽtia ipoꝝ. et amb. li. de offic. Unusqsq⁹ re⁹i sermo. Dia ꝑt homo fugere ꝑter cor suũ. nã qđ cuiqꝫ homo vadit cõsciẽna eũ nõ derelinquit ideo aug. Deo dõ si times iudiciũ corrige cõ-

scientiã. Nam habet. xi. q. iij. in cũctis. Quã ꝓscientia defendit liber est inter accusatões. et liber sine accusatõe esse nõ ꝑt si sola que interius adiacet cõscia accuset. Hoc ꝓsiderauit gregorius. Unã sic vixissem ut in me ꝓpriã cõscienciã accusatorẽ nõ hẽrem. Secõus accusator est magnitudo culparũ quale fuit pcm̃ sodomitarũ. Geñ. xviij. Clamor sodomorũ et gomorreorũ multiplicatus est. et pcm̃ eorũ aggrauatum est nimis. Nã tale peccatũ est flagicium sm̃ Aug. et ponit. xxxij. q. vij. flagicia. Flagicia que sunt ꝓtra naturã vbiqꝫ et semꝑ repudiãda et punienda sunt. nã excedit oĩs species fornicatõis. et oĩm pctorum carnaliũ pessimũ est pcm̃ quod est ꝓtra naturã. Nam ꝓpter hoc peccatũ deus distulit incarnari. qz ꝑ hoc violat̃ ipa societas que cũ deo nobis eẽ dr. cũ eadẽ natura cuius ipe auctor est libidinis quelitate polluit̃. Uñ bartho. brictien. ꝙ tale crimẽ pestilẽtias et tẽpestates inducit. et clamat vindictã et accusat pſonã. sicut ptz de abayn. Geñ. iiij. Vox sanguis fris tui a/bel cla. ad me de terra. dic̃ gre. v. mo. Oĩis iniqtas apud secreta dei iudicia habet voces suas vbi pctor qui eã ꝓmisit accusatur. Tercius est merces laboꝝ iniuria et lesio ꝓximi. Jaco. v. Ecce merces operariorũ vestroꝝ ꝙ fraudatus est a/vobis clamat. et clamor eoꝝ in aures dñi sabaoth introiuit. Est esm̃ pcm̃ ꝓsile sanguis effusioni. Ecci. xxxiij. Qui effundit sanguinẽ et ꝙ fraudez facit mercẽnario frẽs sũt. Quartus accusator est clamor paupm oppꝓssorum viduarũ et pupillorũ. Ecci. xxxv. Nonne lacrime vidue ad maxillã descẽdũt et exclamatio eius sup deducentẽ eas. a maxilla enim ascendũt vsqꝫ ad celũ et deus exauditor nõ delectabit̃ in illis. Sed implet̃ illđ ps. xi. ꝓpter miseriã inopũ et gemitũ paupm nũc exurgam dicit dñs. et ps. ix. de siderio paupm exaudiuit dñs. Et illud Puer. xxij. Nõ facias violẽtiã paupi. qz paup ẽ neqꝫ ꝓteras egenũ i porta. qz iudicabit dñs cãm eo⁹. et ꝓsiget eos ꝙ cõfixerũt aniam eo⁹. Hec sunt quatuor pcta hoiem accusãna et in celũ clamãtia. vtiq⁹. Clamitat in celũ vox sanguinis vox sodomorum Vox oppꝓssorum merces detẽta laborũ. Ul Tũc subdit. quasi dissipassẽ bona illo⁹. Bly qi ẽ nota vitatis nõ simulatis. eodẽ mõ lic̃. iob. i.

29 accusator

3 accusator

4 accusator

peta clamantia celum

Triplex bona

bona nr̃a

Cuius glām vidim⁹ quasi vnigeniti a patre
Et dicit notanter bona illius que sunt tripli/
cia. s. nature. fortune et grate. Bona nature
sunt sanitas pulcritudo fortitudo. ꝙ q̃ obli
gamur ad seruiendū deo. ut q̃to quis sanior
aut fortior est tāto ad seruiendū est obligati
or. Ro. xij. Obsecro vos ut exhibeatis cor/
pa vestra dicē do cū ps. lviij. Fortitudinē me
am ad te custodiā. Sed hec bona nature vis
sipāt luxuriosi et auari amatores mūdi q̃ bis
abutunt. dicētes illud Sap. ij. Veite frua/
mur bonis que sunt et vtam creatura tāq̃ in
iuuēnte celeriter. nō p̄tereat nos flos temp⁹
Hij sunt qui abutunt ocul⁹ ad videndū illici
ta. ō quibꝰ Mat. v. Qui viderit mulierē ad
ꝓcupiscēdū ē. abutunt auribꝰ ad audiendū
Act. vij. Dura cervice et incircūcisi cordē et
auribus vos sp̃ spū sc̃o resistitis. abutunt li
gua ad loquendū. Hiere. ix. Extēderūt ling
uam suā quasi arcū mendacij. abutūtur oib⁹
sensibus ad peccādū. Hiere. ix. Ascēdit mor⁹
p̄ fenestras nr̃as. abutūt toto corpe. Hiere.
v. Sauciati eos et mechati sunt. Jō. v. gre.
in ome. Vale bona dñi dispensam⁹ q̃ñ ea q̃
ad vsum virtutū accepimus ad vsum vicioꝝ
ꝓuertimus. Et dicūt se excusando. ego graui
ter acq̃siui. volo igit̄ bonis vti ꝑm voluntatem
meā. rñdet bis q̃ nō. qz sunt dispensatores.
i. Cor. iiij. Sic nos existimet hō ut ministros
xp̃i et dispensatores misteriorū dei. Hic iaz
q̃rit̄ inter dispensatores ē. s. q̃ expendit bo
na tpalia ad dei honorē. ꝓ tpālia necessitatez. et
ꝓ primi vilitatē. qz dicit gre. Deꝰ diuites ñ
abicit sz eorū põpositatē abhorz ꝙ voluptatē
X Idcirco scda bona sunt bona fortune.
que sunt nobis cōmissa ut eis vtamur. et q̃d
supest nobis pauperibus tribuamus. Tbob.
iiij. Ex substātia tua fac elemosinā. et noli a/
uertere faciē tuam ab vllo paupe. Dicit nan
q̃ Basilius. Si fateris ea tpalia diuinitus
tibi euenisse. Cur tu abūdas et ille mēdicat.
nisi ut bone dispensatōis meritum ꝓsequaris
Ille vo decorē pacie brauijs. ē famelici pa
nis quem tu tenes. ē tunica nudi tinea tēmo
lita. bis bonis fortune abutunt ꝓ̄io superbi. ō
quibꝰ Bern̄. Clamāt nudi ꝓ̄q̃rūtur famelici
extēdit̄ in pericis. plicat̄ in manicis. trahitur
in vicis q̃d subtrahit̄ nobis. Sc̃di dispensā
tes bona tpalia ꝙ abusiōez sunt auari tenaces

pauperibꝰ nō impētes. de q̃bus Jaco. v. Agi
te nūc diuites plorate vlulātes in miserijs ve
stris q̃ aduenient vobis. diuine vē putrefcrē
sunt. et vestimenta vr̃a a tinets ꝓmesta sunt.
aurū et argēti vr̄m eruginauit. et erugo cor⁹
in testimoniū vobis erit. nā tales sunt quasi fu
tes. de quibꝰ hiero. Aliena rape quincē qui
superflua tenere ꝓbat. Dz. d. tñ dñs hēbat lo
culos. rñdet aug. xij. q. i. hēbat. Habebat do
min⁹ loculos a fidelibꝰ oblata ꝓpuans. ut in/
de suoꝝ necessitatibꝰ et alijs indigētibꝰ tribuerz
nā ꝑm Crisē. Illa pecunia bñ fuat̄ q̃ in manu
paupis collocat̄. Y Tercia bona sūt bo
na gē et spūalia q̃ nobis sunt collata ut ꝑ ea
vitā eternā ꝓsequamur. nemo em̄ sine gr̄a ad
illā queniet. Joh̄. vi. Nēo p̄t venire ad me
nisi pater q̃ misit me traxerit eū. s. p gr̄am. Il
la bona dissipant̄ p̄ quecq̃ p̄tā mortalia. He
ua. Quicūq̃ suā naturā in p̄tis exponit sua
tpalia male ꝓsumit. et gr̄az dei p̄ p̄tm̄ tollit.
et talis dissipat bona dñi sui. Aug. ad mace.
et habet̄. xiiij. q. iij. q̃d dicā. Male possidz q̃
male vtit̄ ut ꝓz de diuite epulōe Lu. xvi. qui
ꝓpter abusū tpaliū fuit punit⁹ in inferno. hic
subdit in text. Et vocauit illū sc̃z p̄ citatōem
Unde citatio ex iure fit tripliciter. p̄ scriptz
puerb. ix. Sapia misit ancillas suas ut voca
rent ad arcē. Sapia sacra scriptura dr̄ in qua
ꝓsistit fons sapie. Nā ꝑm hiero. lēas ignorat
qui sacras nescit. misit ancillas suas. s. offices
artes liberales ad vocandū ad arcē summe ci
uitatis ibrlm. misit offis sciēnas speculatiuas
ad cognitōem primi veri boni. et offis sciēnal
practicas ad appēhensionē summi boni. Oēs
em̄ scientie finē vltimū habēt beatitudinē. et
beatitudo cōsistit in cognitōe primi veri. et ap
pēhensione summi boni. Illam ergo beatitudi
nē quā alij a remotis speculant̄. ista facultas
diuina ꝑ subiecto immediato tenet. et qui ñ
ꝓparuerit huic citatōi nō iustificabit̄. puer.
xxviij. Qui declinat aures suas ne audiat le
gem. oratio eius erit execrabilis. Luce. ix. q̃
me erubuerit et sermones meos hunc filius
hominis erubescet. Sc̃do citatio fit p̄ nūcios
Lu. xiiij. Misit nuos suos. ꝓ̄io moyse. exo. v.
Deus hebreorū vocauit nos ut eamus viaz
triū dierū in solitudinem. et sacrificem⁹ dño
deo nr̄o. Tercio p̄ publicū edictū siue solen

nem vocatõem sꝛ oĩm creaturaꝝ. Ro. iiij. vocat ea que nõ sunt tãq̃ ea que sunt. ipe em̃ deos tanq̃ ea que sunt. p oĩm creaturaꝝ nutus bonitas creature vocat ad bonitatẽ creatoris et pulchritudo creature ad pulchritudinem creatoris. diuini em̃ nutus sunt oĩm creaturã decus. Sed quid ꝓdest q̃ clamat oĩs creatura et dicit omnis scriptura. et tñ pctõres venire contemnũt. Can. v. Vocaui et ñ rndit mihi. Puer. i. Vocaui et rẽnuistis. extẽdi manũ meam ad creatõem creaturaꝝ omne cõsiliũ meũ sꝛ nuncioꝝ dei peristis. ¶ Z Preter istas tres citatões citat deus quarto p mortẽ et ibi optꝫ ꝓparere. Hebr. ix. Statum est oĩbꝰ hoĩbꝰ semel mori. De hac vocatõne habet Job. xiij. Vocabis me et ego tibi dabo ubi. Et ad hãc vocatõem velis nolis oportet ꝓparere. post mortẽ em̃ vocabit nos p tubam. i. Cor. xv. Canet em̃ tuba et mortui resurgent incorrupti. tũc dicet vnicuiq̃ nrm Quid hoc audio de te. hic inculpat eũ quasi dicat. Quid audio q̃ bonoꝝ corꝑis es pessimus dissipator. Audio de te q̃ bonorũ aĩe es ꝓdigus dispensator. audio de te q̃ bonoꝝ tpaliũ lis superfluus dilapidator. de hꝰ audiui dicit ps. lxxvij. Audiuit dñs et distulit sꝛ vsq̃ vilicatõis tue. Albertus dicit. O verbũ districtũ. verbum anxiũ. durũ et tremebundũ. red de ratiõnẽ. licet em̃ infinite sunt creature tñ a solo hoĩe quereꝛ rõ. q̃ solus hõ in aĩa immortalis et rõnalis est. ut habet in cano. xv. q. i. Merito. §. ex eo. Homines q̃ rationales sunt facti et de se et de oĩbꝰ rebꝰ quas in vsuꝝ vite pñs acceperunt rõem reddituri sunt dei. et p suorũ actuũ qualitate recipiẽt aut gloriã aut penã. Sacre tñ legis auctoritate aĩalia ut bene interfici non ꝓpter ꝓsciam pcti. sꝛ q̃re fricãt memoriã facti. ¶ sic solus hõ reddet rõꝝ Juxta illud. ij. Cor. v. Omnes em̃ nos manifestari oportet añ tribunal xpi vt referat vnusquisq̃ ꝓpria corꝑis ꝓut gessit siue bonũ siue malũ. ibi apient libri ꝓscie. Apoca. xx. Aperti sunt libri et iudicati sunt mortui. ex his q̃ scripta erant in libris fm opa coꝝ. et mare dedit mortuos q̃ erãt i eo. et mors et infern⁹ dederũt mortuos suos q̃ in ipis erãt. et iudicatus ẽ de singul⁹ fm opa ipoꝝ. dicẽdo reddite rõem.

Ank. O iuste iudex signasti quasi in sacculo pecuniã et liuisti et panẽs fuisti. vemibi. de mũ q̃res et non silebis cũ dices. redde rõem a maximo vsq̃ ad minimũ. ¶ A Prio a ꝓlatis quereꝛ ratio de ingressu ꝓgressu et cõgressu. Primo de ingressu. s. quõ intrasti an p portã symonis vel xpi dei et hoĩs. quis introduxit te vitas vel falsitas. deus vel dyabolus. gra vel mun⁹. caro vel spũs sctũs. Si per fraudulentiã intrasti in locũ sanctitatis. si per violẽtiã in locũ libertatis. si p carnalẽ copulã in locũ spũalitatis. si p pecuniã in locũ gratuitudinis. Quõ intrasti. nã dr Job. x. Qui ñ intrat p ostiũ in ouile ouiũ sꝛ ascẽdit aliũ dr fur ẽ et latro. Secõ redde rõem de ꝓgressu quõ vixisti. ysa. xxij. de Sobna ꝓposito tẽpli q̃reꝛ. Quid tu hĩ aut quasi quis hic. i. qualis vixisti. sicut facerdos vl rustic⁹ hõ vel pec⁹. nã hẽc. i. q. i. vilissim⁹. Vilissim⁹ ꝓputãdus ẽ nisi ꝓcellat scia et sctitate q̃ est honore ꝓstantior. Gre. plani tot mortibꝰ digni sunt q̃t mal' exẽplis subditos ad vicia trahũt Tercio q̃retur de ꝓgressu. s. quõ rexisti sic rector aiaꝝ vel collector pecuniaꝝ. nam d. aug. et hẽc. viij. q. i. sunt in eccia. Sũt in eccia q̃dã ꝓpositi de q̃bꝰ apls paul⁹ dic̃. sua q̃rẽtes nõ q̃ ihũ xpi. q̃d ẽ sua q̃rẽt. s. nõ xpm gratis diligẽtes sꝛ deũ nõ ꝓpter deũ q̃rentes. tpalia ꝓmoda seq̃ntes. lucris inhiãtes honorẽ ab hoĩbꝰ appetẽtes. His dicet illd hiere. xvij. vbi ẽ grex dat⁹ tibi Etiã q̃reꝛ a ꝓlatis. quõ expẽdistis ad honorẽ dei et ad salutẽ aiaꝝ vel ad voluptatẽ corꝑis. Dic̃ em̃ hiero. Quidq̃d hñt clerici pauperũ est. et. xij. q. ij. auꝝ. Auꝝ eccia hꝫ nõ ut seruet sꝛ ut eroget et subueĩat pauperibꝰ in necitatibꝰ sil' in. c. seq̃nti. gla. vbi d. hiero. Gla epi est pauperũ opibꝰ ꝓuidere. Ig̃minia sacerdotis ẽ ꝓpriꝰ studere diuitijs. natus i pauꝑe domo et in tugurio rusticano q̃ vix milio et cibario pane rugientẽ ventrẽ saturare poterã. nũc simila et mella fastidio. Itẽ q̃reꝛ de regibꝰ et ꝓncipibꝰ. iurta illd Sap. vi. Audite reges et iudices terre q̃m data ẽ vobis ptas a dño et virtus ab altissimo q̃ interrogabit opa vra et cogitatões vras scrutabit. rẽ. seq̃tur. horrẽde et cito apparebit vobis. q̃m iudiciũ durissimũ ĩ his q̃ ꝓsunt fiet cũ dicet eis redde rõem. s. vir fuisti tutor pauperũ vel excoriator. Si ꝓfuisti vel destruxisti. Nam habemr. xxij. q. v. regũ.

Regum ꝓpriū est facere iudiciū et iusticiam.
et eripe de manu calūniantiū vi oppssos. et i
plebit in eis illud Bern. Veniet ad iudiciū
dura allegatio pauꝑm. clamor viduaꝝ et ge
mitus pupillorū. et tunc exiguo ꝯcedet mia.
sed potētes potēter tormēta sustinebūt. Sa
pie. vi. B Tercio queret rō de oibꝫ
in ptāte cōstitutis. capitaneis. iudicibꝫ. ꝯsuli
bus. et vnicuiq; dicet. redde rōem. s. quō iu
dicasti. Nam dr xi. q. iij. qui recte. Qui recte
iudicat et premiū remuneratōis expectat frau
dem in deū ꝑpetrat. qꝛ iusticiā quā gratis im
partiri debuit acceptōe pecunie vendidit. Di
cit etiā. xi. q. iij. non licet. Nō licet iudici ven
dere iustū iudiciū. et si liceat aduocato vende
re iustū patrociniū. O quot sunt tales vendi
tores et ꝑsonarū acceptores in iudicio ñ bñ
tes deū ꝑ oculis. nō iusta iudicia sed munera
Quod ꝯqueritur Inno. dicēs. Clamat pauꝑ
nullus audit. loquit diues quilibet a ꝓplau
dit. et qd peius est dicit Isid. et ponit. xi. q.
iij. pauꝑ. Pauꝑ dū nō habꝫ qd offerat non
solū audiri ꝯtemnit. sed etiā cōtra iusticiā et
veritatē opprimit. De talibus Isa. v. Ve q
iustificatis impiū ꝑ muneribꝫ et iusticiā iusti
aufertis ab eo. Quarto queret rō de merca
toribꝫ. s. quō emisti vel vendidisti. si ꝟe vel
dolose. nā dicit Leo papa. Difficile est inter
emētes et vendētes nō interuenire peccatum
ut impleat illud Isa. xlvij. Negociatores tui
ab adolescētia tua vnusquisq; in via sua erra
uit. res enim ꝓprias viciosas laudāt. alienas
vituꝑant. De hoc ꝓuer. xx. malū est. maluꝫ
est dicit omnis emptor. et cū recesserit tūc glo
riabit. Redde rōem si carius vendidisti ꝓpt
tꝑis dilatōem. qꝛ est vsura nisi homo essꝫ du
bius si tꝑe solutōis esset tāti valoris. extra d
vsuris. c. in ciuitate. Itē redde rōnem si dece
pisti ꝓxim in pondere et mēsura vel numero.
Nā habet Leuitici. xix. Nolite facere iniquū
aliquid in iudicio. in regula. in pondere. i mē
sura. Nam dicit extra de emp. et ven. ut mē
sure. Ut mēsure et pondera iuste fiāt. si qs iu
stas mensuras et iusta pondera lucri cā muta
re ꝑsumpserit. xxx. diebꝫ in pane et aqua peni
teat. Ideo aplus. i. Thes. iiij. Ne quis super
grediat neq; circūueniat in negocio fratrem
suū qm vindex est dñs de his omnibus. Itē
redde rōeꝫ si in festiuitatibꝫ emisti vel vēdidi
sti. qꝛ ĩhibitū ē ut extra de fer. Oēs dies dñi
cos dēm⁹ obseruare ut in eis mercatū nō fiat
Et de cōse. di. iij. ieiunia. Die dñico nihil a
liud est agendū nisi deo vacandū. C
Nā tales emptores et vēditores qui violant
festū diei dñice peccāt in patrē. in filiū. et s. s.
Primo in patrē cui⁹ potentia mūdus isto die
creatus est. Scdo in filiū. cuius sapia mun
dus redemptus. et isto die surrexit a mortu
is. Tercio in spm̄ s. qui tali die mūdo missus
est. et ꝑ ꝯsequens ingrati sunt creatori redē
ptori et ꝯsolatori. Nā legit Nūeri. xv. de eo
qui ligna collegit in sabbato nescientes qua
pena punire deberēt recluserūt in carcerē. dix
it dñs ad moysen. morte moriat homo iste.
obruat eū lapidibꝫ omnis turba extra castra
et Deutro. xxviij. Si audire nolueris q ego
ꝑcipio tibi veniēt omnes maledictōes iste su
per te. maledictus eris i ciuitate. maledictus
in agro ꝛc. Quinto queret rō de cōiugatis
quō ꝯtraxisti. quō vixisti in cōiugio tuo. quō
ꝓlem docuisti. si exēpla bona vel mala eis tri
buisti. Sap. iiij. Ex iniqs ꝑentibꝫ omnes fi
lij qui nascūt testes sunt neqcie. Idcirco red
de rōem si hūaniter vel bestialiter vixisti. Nā
habet Thob. vi. Qui ita ꝯiugiū suscipiunt
ut deū a se et a sua mente excludāt. et sue libi
dini ita vacēt sicut equus et mulus quibꝫ nō
est intellectus habet ptātē demoniū sup eos
D Item nō solū a ꝑdictis queret rō. sꝫ
de omnibus hoibus in generali. ꝛ de eoꝝ cogi
tatōibꝫ verbis et opibꝫ. Primo de cogitatōi
bus. Sap. i. In cogitatōibꝫ impij interroga
tio erit. Gre. Sic deus vias nr̄as cōsiderat
ut minutissime cogitatōes indiscusse non ma
neāt. O qui tot luxuriosas cogitatōes vl eti
am vindicatiuas aut alias volūtarie in mēte
gerunt quō rñdebunt. Idcirco qlibet dꝫ cu
stodire cor suū. Aug. Quidqd pudet dicere
pudeat et cogitare. hoc cogitare crimen ē. qd
dicere nephas est. quid hō veret dicere corā
hoibꝫ vel facere dꝫ vereri corā deo cogitare.
quia hō videt ea que parēt. deus aūt intuet
cor. i. Reg. xvi. et ꝓuer. iiij. Omni custodia
serua cor tuū. Scdo red de rōnem de verbis.
Math. xij. Omne vbū ociosum. c. Hiero.
Ociosum vbū est qd sine vtilitate audiētis
et loquentis ꝓfert. si em̄ de tali dꝫ reddi ratō
qd tunc de vbis adulatorijs. detractorijs ma

ledicis. Ideo Isido. Discerne qd loquaris talis sermo ꝓcedat de ore tuo qui expedit et non impedit. et subdit. Sermo vanus vane mētis signū est. qualis eñ sermo audit talis animus ꝓbat. Eph̄e. iiij. omnis sermo er ore vro non ꝓcedat. Et matth. xij. Ex vbis tuis iustificaberis. et ex vbis tuis ꝯdemnaberis. Ideo ꝑm aug. loq̃la eñ rōnabilib⁹ data ē ut sit rationabilis. Puer. x. Qui moderat labia sua prudentissimus est. Nā qui plurat rōem reddendā de oīmbus vbis nō displicet sibi silentiū. nā q̄ hoc posset bō ꝓfuare aīam suaz Puer. xiij. qui custodit os suū custodit aīam suam. Tercio dicet vnicuiq; redde rōnem de opibus Eccs. xij. Cūcta que fiūt adducet deus in iudiciū ꝓ omni errato siue bonū siue malū sit. et de oīmb⁹ gressib⁹ pedib⁹. visiōib⁹ tactus et auditōib⁹ illicitis. Matth. xvi. Reddet vnicuiq; ꝑm opa sua Aug. de pñia. Nec tata siue parua siue magna nō pñt esse impūita. Hoc cōsiderans Job. ix. dixit. Verebar oīa opa mea sciens q̄ nō parceres delinquēti Sup hoc dicit gre. in moza. Deus ꝓcet peccātē sed nō peccāti. Unde legit exemplū q̄ abbas quidā bona monasterij dissipauerat multisq; peccatis oneratus fuit. ad quē infirmantē venit iuuenis quidā albis indutus d. Sūs patris dñe abbas die tercio venite mecū ad dñm meū redditurus rōnem vniuerse vite vre. quem ille interrogauit. Et quis est dñs tuus ad cuius me citas iudiciū. Et ille. dñs meus est xp̄us qui fecit celū et terrā. q̄ bus auditis. abbas cōcuit vnitq; faciē suaz ad pietem anxie flens et gemēs. Quem cum amici sui cōsolarent̄ q̄ est spes salutis a medicis causasq; tristicie q̄rentes nil loquebat. tādem vo importunis coactus ꝑcib⁹. ad d̄i in quit iudiciū etiā visibiliter die tercio sum citatus. et mihi dicitis. cur tristaris. bortānb⁹ ergo amicis ad pniam rndit. nō agende pnie tpus esse sed rōis reddende. eo igit̄ dissimulāte penitere venit ad eū tercio die idē iuueis Venite inq̄t dñe eamus ad dei iudiciū. Surrexit ille de lecto. et mēbris infirmis sequebat angelū. Cūq; ad mediū domus venisset non se tenēs ꝓ debilitate cecidit retroꝛsumet fractis cruribꝫ emisit spīm. et statim raptus est ad dei iudiciū. nā ut ait aug. in ꝑmone innocē tem. Hac q̄ppe animaduersione pctōr ꝓcul etur ut moriēs obliuiscat sui. q̄ dum viueret oblitus est dei.

De eadez dominica Sermo. cxxv.

Redde rōem villicatōis tue. Lu. xvi. Verba ꝓposita tria nobis insinuant. vicz exactōnem ineuitabilē creditōris. et obligationē inexcusabilem debitōris. assignatōem vel causam rōnalem possessoris. primū ibi. redde. scōm ibi. rationem terciū ibi. villicatōis. cū ꝑm aug. Tot et tantos sumus bñficioz cōscij quot et quantarū in deū offensionū. Quid est q̄ dñs a nobis exigit rōem q̄ de millesima parte imo de nullo satisfacere possumus. dicente Job. ix. Vere scio q̄ ita sit q̄ nō iustificat homo cōparatus deo. et si voluerit ꝓtendere cū eo. glo. rōez exigendo. non rndebit ei vnum ꝓ mille. ꝓpter quod Eccl. xlij. dr. Ne laboretis scz rōem cōpretendo. nō eñ cōprehendetis. et sequit. multa abscōdita sunt maiora bis scz de beneficijs que accepimus. pauca eñ vidimus opm ei⁹. Quod cōsiderās bern. d. Eya dñe vim patior. rñ de ꝓ me. in manus tuas cōmendo duo minuta scz corpus et aīam. m ꝓsolue oīmb⁹. m ab oīb⁹ libera. q̄ tu es d⁹ et nō bō. et q̄ oīmbus hoīb⁹ impossibile ē hoc tibi facile ē Non eñ cuiq; ꝓpria sanctfactio sufficit. Nō dicam illud quodcūq; est non pauc̄ requiri. et licet ut dicit Ber. nemo q̄ dz retribuere pt tam copiose cumulauit super nos misericordiā suam. nā multa delinquimus tā fragiles et nihil sumus. tā plenus et sufficiēs ille sibi bonoꝛū nostroꝛū nō eget. ¶ F. Sūt enim quatuor debitoꝛ genera in quib⁹ oīa includunt̄ de quibus rōem reddere oportebit scz de ꝓmissis solutōem. de acceptis grātū actionem. de cōmissis rōtem. de admissis satisfactionem. ad q̄ singuloꝛ solutionē si mille annis viueremus ꝓsoluere non possem⁹. et hoc est quod ait Bern. Nonne si conferrent̄ in me omnes vite filioꝛū ada et oīes seculi dies. et laboꝛes oīm hoīm qui sunt fuerūt et erūt. quid hoc esset ad comparatōem debitoꝛū meoꝛū. ꝓsoluamus tñ q̄ possumus. et de residuo eius misericordiā implorem⁹. Prio ergo debemus facere de ꝓmissis deo solutōz

a

f) Quattuor genera debitorū.

b) Primo considerāda ratio de promissis.

Sermo

Quid sit aūt quod ꝓmisimus Sciendū est
ꝙ duplex est ꝓmissio. scz generalis et spēalis
Generalis quam oīs xp̄iani in baptismo ꝓ
miserūt que obligat ad mādata. Scd̄a ē spe
cialis quam sibi religiosi ꝓmittunt ꝑ voti ex
p̄ssionē. De generali ergo ꝓmissione d. apl̄s
Ro. vi. Quicūqꝫ baptisati sumus ī xp̄o ihū
in morte eius baptisati sumus. ꝯsepulti enim
sumus cū illo ꝑ baptismū in mortē. In quo
baptismate deo dicamur in ꝑpl̄m. et ipse no
bis in deū. ut dicat̄ nobis illud Deutr. xiiij.
Elegit te deus ut sis ei in ꝑpl̄um peculiarē de
cūctis gentibꝫ que sunt sup̄ terrā. et tu elegi
sti dn̄m ut sit tibi deus et scias mādata et ce
rimonias eius. Et ꝓpter hāc mutuā ꝯfedera
tionem ꝯfidēter dicere possumus illud psal.
xciiij. qꝛ ip̄e est dn̄s deus nr̄. nos aūt ꝑpl̄s ei⁹
et o. pas. e. Quā gr̄am ꝯmendās dicit. Num
parū vobis est ꝙ sep̄auit nos deus isrl̄ ab oī
ꝑpl̄o. et iunxit sibi ut seruiretis ei. Numeri. x
vi. De qua electōe dicit aug. Eya anīa mea
si cogitare posses quot et quales in ꝯpatione
tui abiecti sunt qui hāc que data est tibi gr̄aꝫ
ꝯsequi nō poterūt. certe multi ab initio vsqꝫ ī
hanc diē. q̄ꝫ multe generatōes hoīm trāsierūt
que oīes sine dei cognitōe sine p̄cio sue redē
ptōis in interitū sempiternū delapse sunt. oī
bus illis redēptor tuus te p̄tulit qn̄ tibi hāc
gratiā ꝯtulit. quā nullus illorū ꝑcip̄e meru
it. Et quare p̄lata es oīibꝫ illis et quare fac
tum est hoc in te. nūq̄d tu fortior. nunq̄d sapi
entior. nunq̄d nobilior aut ditior oībus illis
ut hāc specialē gratiā sortiri meruisti. et cur h̄
in te factum sit nullā p̄ter gratuitā saluatoris
caritatē cāꝫ poteris inueire. dicereqꝫ ei cū p̄s.
xvij. saluū me fecit qm̄ vo. me. et hoc pacto d̄i
ad nos et nr̄i ad deū deus et dn̄s nr̄ tenet̄ no
bis ab oīibꝫ malis defensionē. nos vero ecō
uerso obligamur ad mādatoꝝ suoꝝ obserua
tionē. G Deus aūt debitum ꝓmissum
plenissime nobis seruās dicit illd̄ Leui. xxvi.
Recordabor federis mei pristini ꝛc. Vn̄ deu
tro. i. Portauit te dn̄s deus tuus ut solet hō
gestare paruulū filiū suū. Itē ozee. xi. et ego
quasi nutricius ephraim portabā eos in bra
chijs meis. Deus ergo ꝓmissum suū fidelit̄
exhibēs tā sollicita custodia nos ꝓtegit ut nl̄
la vnq̄ꝫ creatura nocere possit nobis. ꝯtestās
oēm creaturam et dicēs. Nolite tāgere xp̄os
meos. quod ꝯsiderās apl̄s ro. viij. dicit. cer
tus sum ꝙ neqꝫ mors neqꝫ vita ꝛc. Sed attē
de q̄ꝫta apl̄us ibidē enumerauerit mīme tam̄
adiecit. nec nosip̄i. nimiꝝ hec est libertas qua
nos xp̄s liberauit ꝙ nulla penitus creatura a
lia euellere nos ab eo aut violenter auertere
possit sed sola nr̄a deserere possumus volūta
te. Vnde Michee. vij. Caue ab ea q̄ dormit
in sinu tuo. i. ꝓpria volūtate. et de cetero esto
securus. deus ergo dicēs nobis illud Hiere.
xxiij. Si irritū p̄t fieri pactum meū ꝛc. monꝫ
rogat p̄cipit et hortat̄ nos ut ei fidem mutuā
seruātes qd̄ ei vouimus obseruemus dicens
nobis illud deut. xxiij. Cū votū voueris do
mino deo tuo nō tardabis reddere. qꝛ req̄ret
illud dn̄s deus tuus et si moratus fueris re
putabit̄ tibi in pctm̄. si nolueris polliceri abs
qꝫ pctō eris. quod aūt semel egressum est de
ore tuo obs̄uabis et facies sicut ꝓmisisti. Cū
igit̄ in baptismo renūciauerimus diabolo et
omnibꝫ pompis eius q̄ sunt mūdus cū suis
ꝯcupiscētijs. et votū vouimus deo iurantes
de cautōe fideiussoꝝ p̄rinoꝝ nos obligamus
et ꝓmittim⁹ deo nr̄o nos seruituros et ei⁹ p̄
cepta seruaturos que adeo sunt nec̄aria ꝙ si
ne eis homī nō est salus. Vnde Math. xix. di
cit nobis deus. Si vis ad vitā ingredi serua
mādata. nā dicit̄ p̄s. cxviij. Maledicti q̄ de
clināt a mādatis tuis. Verū qꝛ mādata mlta
sunt. utpote decē legalia et multa alia q̄ ꝓseq̄
longū esset. nec tp̄is breuitas sinit ea enarra
re. nec narrata p̄nt simplices obs̄uare. Ideo
de vnico eius mādato inter oīa mandata in q̄
vno oīa alia includūt̄ dicēte sapiēte Eccl. ij
Qui timēt dn̄m custodiūt mādata eius quo
vno s̄uato oīa sunt seruata breuiter ē dicēd̄.
H Est aūt hoc mandatū timor dn̄i quod
adeo facile est ꝙ de hoc nullus tā paup̄ tā in
firmus valet se excusare si vellet. iuxta illud
Exo. xxx. Diues nō addet et paup̄ nihil mi
nuet. De hoc ergo mādato duo breuiter per
stringunt̄. s. primū de eius facilitate. scd̄um
de eius vtilitate. De primo aūt. i. eius facili
tate dicit̄ Deutro. xxx. mādatū h̄ qd̄ ego p̄
cipio tibi hodie nō supra te est. neqꝫ ꝓcul posi
tum. nec in celo situ ut possis dicere. q̄s nr̄m
valet in celū ascēdere ut deferat illud ad nos
ut audiamus atqꝫ op̄e cōpleamus. neqꝫ trās
mare positum ut causeris et dicas q̄s e nobis

potérit mare trãſſretare. et illud ad nos vſq̃ deferre ut poſſimus audire et facere qđ p̃cep tum eſt. ſed iuxta te eſt ſermo valde i ore tuo et in corde tuo ut facias illũ. Ideo Ber. ſ. nõ te oportet o bõ maria trãſſretare. nõ nubes pe netrare. nõ trãſ mare ire neceſſe eſt. ñ grãdis oñdimur vbi via. niſi vſq̃ ad teipm occurre. Cur aũt oñdit tam facile timere deũ. ratio ẽ. q̃ omnia que ſunt incitãt ad timorẽ. ſurſum eſt deus quẽ offendim⁹. de quo p̃s. lxv. Ter ribilis in conſiliis ſup filios hoĩ. ſiue hic deorſum infern⁹. quẽ peccãs nõis meruimus. de quo p̃s. ix. Conuertant pctores in infernũ. retro peccata accuſantia. añ diſtrictũ iudiciũ. zophonie .i. Dies ire dies illa. dies tribulatõis et angu ſtie dies calamitatis et miſerie. dies tenebra rũ et caliginis. dies nebule et turbinis ꝛc. ỏ quo gre. Penſate fratres chariſſimi extremũ diẽ iudicij ſup corda reprobor̃ q̃ſta auſterita te vidit. ꝓpheta amareſcere diẽ quẽ tot appel latõibus nõ potuit explicare. Dixit mors añ nos. De cuius diſcrimine dicit Eccl. xli. O mors q̃ amara eſt memoria tua. Circa nos huius vite diſcrimia. i. Job. v. totus mũd⁹ i maligno poſitus eſt. tot laqos mortis iacies. quot mũdus delectamẽta et caro illecebras i ſe cõtinet. Intra nos vo defectus nri ꝓſi dera ri ſilz timorẽ incutiunt. yſa. xlvij. Intra in te nebras tuas filia caldeor̃. Ber. q̃diu i me ipm reſpicio in amaritudine morar occi⁹ me⁹ Et ſubiũgit. Quid mõ neceſſe ẽ ſingulas e⁹ miſerias enumerare q̃s ſit onerata pctis. effu ſa tenebris. infecta ꝓcupiſcẽtijs. ꝓrona in ma lum. et poſtremo totus confuſionis ig̃minia plena. Lege g̃ o bõ de teipo teſtimoniũ veri tatis et hac luce ꝓmuni iudicabis te indignũ

J. Secõ ſciendũ ẽ timoris valitate. que licet infinita ſit ut nec mẽſurari nec numerari nec eſtimari valeat. ipam in tres pticulas di uidamus. Timor eñ pñtẽ vitã ſanctificat. in iudicio certificat. in celo glorificat. Pmo dico pñtem vitã ſanctificat. que ſanctificatio in tribꝰ conſiſtit. ſ. in peccati expulſione. gratia q̃ collatõe. pfectõis ꝓclusione. Pmo timor in gredies expellit pctm. nã ſtatim ut ingreditur cor hoĩs timore cõcutit. cõcuſſum ad deũ cõ uertit. Querſum aũt illuminat. illuminatũ vi det in magna diſplicẽna que ꝓmiſit. diſplicẽ tia aũt ſtatim inducit pniam. qua habita pec

catum expellit. et cor a ſordibꝰ emundat. Er go dicit Eccl. xxi. Qui timet deũ ꝓuertet ad cor ſuũ. Et eccl. i. dicit. Timor dñi expellit pctm. et ꝓuer. viij. timor dñi odit malũ Ex pulſo aũt peccato ſcõo timor dñi hoĩem oci oſum eſſe nõ ſinit. ꝓgredies meret gratiarũ collatõez. Eccl. xv. Qui timet deũ faciet bo na Et iterũ Eccl. ij. Qui timẽt deũ cuſtodi unt mãdata eius. que impleta grãm ꝓmeret De hoc effectu timoris q̃ gras hoĩes ꝓmerẽ tur dicit Bernñ. In veritate ꝓperi nil ita effi car eſſe ad grãm ꝓmerendã. recuꝑandã reti uendã q̃ſ q̃ omni tpe inueniatis nõ altũ ſape ſed timere. Tũc ergo cũ arriſerit gratia time cũ abierit. time cũ reuertet. venuo ſuccedant ſibi viciſſim in aio tuo illi tres timores. cũ ad eſt time ut nõ digne operis ex ea. que ſi ceſ ſerit tunc multo magis timẽdũ eſt. q̃ vbi de ficit tibi gratia deficis et tu. time ergo gratia pñte ſed amplius in ſubtracta tãq̃ mox caſu rus. nec dubites i caſu ſuꝑbiã. etã ſi nõ appa reat aut nil tibi cõſci⁹ es. quod eñ neſcis ſcit deus qui bũilibꝰ dat grãm. nõ bũili ꝓmanen ti aufert datã. ergo eſt argumentũ ſuꝑbie pri uatio gratie. q̃q̃ interdũ ſubtrahat non per ſuꝑbiã que iam eſt. ſed que futura ẽ. Si vo gratia reci ꝓcata fuerit. q̃ redierit. tũc multo plus timendũ. ne forte ꝓtingat recidiuũ pati beatis eſ ergo ſi cor tuũ iſto timore repleuerit ut timeas ꝓ accepta gratia. ampli⁹ ꝓ amiſſa. multo plus ꝓ recuperata. Tercio timor dñi gratiaꝝ actõem includit. egrediẽs vite pfecti onem. nõ q̃ timor animẽ egrediat q̃ quẽ ſẽp ad deum ꝓuertimur. ſed q̃ in amore amittat quod inſinuãs Bernñ. dicit q̃ ſeta filo hoc ti mor amori. ſeta eñ egrediẽs filum poſt ſe tra hit. et timor egrediẽs inducit feruentẽ amo rem. qui amor cũ pfecte cordi inſederit edifi cat vitã hominis ad pfectã charitatẽ. vñ Ec cleſiaſtes. viij. q̃ timet deũ nihil negligit. qui aũt nihil boni negligit. mala nõ admittit. et bona nõ amittit. Qui aũt talis eſt pfect⁹ me rito reputat. et hoc eſt qđ dr Eccl. ij. Qui ti ment deum ingrent que bñplacita ſunt ei. qđ qui faciũt nõ ſolum inquirũt qđ mandauerit dñs quod ꝓpriũ eſt ſeruoz. ſed ſolui dz qđ velit qđ ad filioſ ꝓtinet. dũ aũt q̃rit qđ place at deo hoc ꝓpriuz ẽ pfectorũ K. De cũdo timor dñi in iudicio certificat ut ſecuri

appareat corā deo Eccī.xxxiiij. Qui timz deū nihil trepidabit. timēs eñ deū ex omībꝫ viribus timet. Eccī.i. Timenti deū bene erit ī extremis et in die defunctōnis sue bñdicet̄. et iterū Eccī.xxxiij. Timenti deū nō occurrent mala. Tercio timor dñi in celo glorificat. de quo p̄s.xviij. Timor dñi sanctus ꝑmanet ī seculū seculi. Nam sctōs deū timentes in celo glorificat in eternū. Eccī.i. Timor dñi gloria et gloriatio et leticia et corona exultatōis Et iterū. Tīor dñi delectabit cor ⁊ dabit leticiam et gaudiū in longitudinē dierū. hec ergo tria scz vite sanctitatē. celi iocunditatem. iudicij securitatē timor dñi sctūs confert. de quibus omībꝫ summatim ꝑstrictis dicit̄ thobie.iiij. Habebis multa bona si timueris dñū que omnia ꝯsiderātur in iudith.xvi. que ait. Qui timent deuz magni erūt apud te ꝑ oīa. qui aūt fiant magni insinuat p̄s.cxiij. dicens bñdixit omībus qui timent dñm. Occasiōe cuius dicit̄ Eccī.xxiij. Nihil melius q̄z timor dei. Et ideo Eccī.xxv. dicit̄. Beatus hō cui donatum est hr̄e timorē dei. qz nihil deest timentibꝫ eū. Quem timorē dñi sanctū et filialem nō seruilē. eo q̄ seruus nō manet ī dño in eternū nobis cōferat ipe deus qui merito est timendus.

De eadez dominica Sermo.cxxvi

Redde rōem villicatiōis tue. scribit̄ vbi supra. L Expedito vno genere de debitorū solutōe p̄missorum nūc exigente ordine cōueniēs est ut dicemus super acceptis a deo de gratiarum actione. nā dicit aug. Nisi sup acceptis oīm largitori gratiā deferamus oīa q̄ ad salutē accepimus in ꝑniciem cōuertunt̄. verū qz nemo p̄t ex affectu gr̄as agere si nō cognoscat bñficia que accepit ut eisdē cognitis ad gr̄aꝝ actōem facilius excitet̄. que licet innumerabiles sint et penitus infinite ita ut nulla līgua etiā angelica ea valeat explicare. nos tñ de ipis balbutiendo loquētes in quinario numero ꝑstrīgamus que bene Mat.xxv. quinqz talētorū numero designant̄. dedit eñ nobis nosipos ad existendū. tꝑalia ad sustentandū. angelos ad seruiendū. celū ad quiescendū. seipm ad feliciter ꝑfruendum. De primo dr̄ Eccī.xvij. deus creauit de terra hoīem et sm ymaginē suā fecit illū. et iterū cōuertit illū in ipam et scdz se vestiuit illum virtute. Numerū dierū et tēpus dedit illi. et dedit illi ptātē eoꝝ que sunt sup terram. posuit timorē illius sup omnem carnē. et dñatus est bestiarū et volatiliū. Creauit ex ipo adiutoriū simile sibi. cōsiliū et linguam et oculos et aures et cor dedit illis excogitādi. et disciplina intellectus repleuit illos. Creauit illis sciam spūs. sensu impleuit cor illorū. et mala et bona oñdit illis. In quibus verbis multiplex p̄rogatiua creati hominis declarat̄. de cuius p̄rogatiua dicit Aug. Considera o hō. qz deus tuus dedit tibi esse. et pulchrū esse. nā sm exteriorē hominē fecit te. rectum ut ꝑ corpis rectitudinē animū cōmoneret Et hoc est quod dicit Eccs.vij. Deus fecit hominē rectū et ipe se infinitis miscuit questionibus. Unde ouid. Os homini sublime dedit celūqz videre. ut scz ꝑ celi intuitū ꝯmoneat̄ de sua ꝓpria ꝯmansione. et ideo ꝑ hoc nobile corpus si recte et ordinate eo vtimur bona acq̄remus infinita. valet eñ corpus nr̄m sanū ad pñie cōtritōem. infirmū ad meritorū cumulatōem. mortuū ad liberā euolatōem. resuscitatū ad eternā glorificatōnem et licet multa dei dona sup nos reluceāt ī corpis creatōe. in infinitum tñ et amplius ipius gratia apparet in aīe decoratōe. quam nō minus q̄z suā imaginē formare dignatus est. rationis ꝑticipem. btitudinis capacē. que tā nobili dignitate est insignita ut ꝑ vnionem ad vitā gratie valeat ꝑuenire. teste aplo.i. Cor.vi. Qui adheret deo vnus spūs est cum eo. Ad hanc glam addidit. ut sicut deus penitus immortales viueremus. Bern. Hūana natura sic cōdita est ut habeat iugiter ꝓuisorem quē prius habuit ꝯditorē. ut que nisi ꝑ ipm esse nō poterit etiam sine eius administratōne nō valeat omino ꝑsistere. quod idcirco dñs facere voluit ut cū aliquid nccē habuerit deuz habeat cōtinuo ad quē ꝓ singulis necessitatibus cōfugere oporteat et deū diligere incipiat. et diligēdo p̄ oculis asuescat habere quem piū et benignū administratorē sp inueniat M Scdo dedit nobis bona tꝑalia ad sustentandū. in quo dono oēm modum et mensurā videt̄ excedere. qz nobis sine exceptōne

ꝯtulit vniuersa. s. celū terram mare et omnia que in eis sunt. Que certatim tā ad nr̄am sustentatōem q̄ eruditōem ꝯsolatōem dilectionem nr̄is necessitatibꝫ obsequunt̄. qd̄ in p̄dicta auctoritate etiā expte tangit̄. cū dicit̄ dedit homī ptātem eorū que sup terrā sunt. quod adhuc aptius Gen̄. xlv. dabo vobis om̄ia bona egipti. glo. qui dicit. om̄ia nihil excipit. Unde aug. Respice o hō quid tibi n̄ seruiat. omnis creatura ad hūc finē cursū suū ordinat ut tuis obsequijs famulet̄. tuis vtilitatibꝫ deseruiat. tuisq̄ oblectamētis ꝑiter et necessitatibꝫ s̄m affluentiā indeficientē occurrit. hoc celū. hec terra. hoc mare. hic aer cum om̄ibus que in eis sunt explere non cessant. Hic circuitus tp̄m annuis innouatōibꝫ se exhibet antiqua innouās. dilapsa formās. ꝯsūpta restaurās. hec ergo dilige. sed ut subiecta ut dona ut famulātia. ut arrā sponsi. Caue ergo anima fidelis ne meretrix sed sponsa dicaris. si munera dātis plusq̄ amantis affectum diligis. dilige ergo principal̄r illū. dilige te ip̄m ꝓpter illū. ꝓpter illū dilige dona illius. quia data sūt ab illo. et hec est pura dilectio et casta. nihil hn̄s sordidū nec curuū cū deus ꝓpter se diligit̄. Maiorē ergo iniuriā charitati eius exhibes si dona dei accipis et amoris eius vicissitudinē nō reimpendis ¶ N ¶ Tercio dedit nobis angelos ad ministrādu3 qui licet digniores nobis sint natura et gr̄a. iuxta illud p̄s. viij. Minuisti eū paulominus ab angelis ꝛc. nō tn̄ dedignant̄ ꝓpter deū cui in hoc cōplacēt. cuius imaginē in nobis cernunt sua ministeria impartire. Seruiūt autē nobis in tribus. s. bona suggerūt. a malis defendūt. vota nr̄a ad deū et eius nobis gr̄am referūt. Qd̄ ī raphaele et thobia nobis lucid̄ declarat̄. qui vicz raphael thobie bona suggerebat cū dixit. Thob. xij. bn̄dicite deū celi et corā om̄ibus viuentibꝫ ꝯfitemini illi. quia fec̄ vobiscū misc̄diā suā. A mal̄ defēdit cū ap p̄hendit demoniū ꝛ ligauit ī deserto supioris egipti. Vota eius ad deū et dei gr̄am ei retulit cū dicit. cū orabas cū lacrimis et sepeliebas mortuos et derelinq̄bas prandiū ego obtuli orōem tuā dn̄o. Que tria vna sn̄ia tāgit her. cū dicit. Ecce fratres mei q̄ soliciti sūt spūs angelici salutē nr̄am ꝓmouere quotiēs bona suggerūt a malis defendūt. inter nos et deu3 discurrūt medij. vota nr̄a ei offerētes et gratiam reportātes. ¶ O ¶ Quartū bn̄ficiū quod deus nobis cōtulit est regnū celorū ad eternaliter q̄escendū ut in eo sp̄ deū videam⁹ et ab om̄i malo eternaliter q̄escamus. et h̄ ē quod dicit̄ ꝓuer. iij. Si dormieris nō timebis quiesces et suauis erit somn⁹ tuus. Qd̄ aūt illd̄ regnū sit nobis ꝑatū apte īsinuat de⁹ Mat. xxv. Venite bn̄dicti p̄tis mei ꝑcipite regnū. De cuius regni gaudio et q̄ete dicit̄ Thob. xiij. Bn̄dicite dn̄o om̄s electi eius. agite dies leticie et cōfitemini illi. ihrl̄m ciuitas dei castigauit te dn̄s in opibꝫ manuū tuarū. Cōfitere dn̄o in bonis tuis. et bn̄dic deū seculorū ut reedificet in te tabernaculū suum et reuocet ad te om̄es captiuos et gaudeas in om̄ia secula seculorum. Luce splēdida fulgebis et om̄es fines terre adorabunt te. natōes ex lōginquo ad te veniēt et munera deferētes adorabunt in te dn̄m ꝛc. sequit̄. tu autē delectaberis in filijs tuis. Beati oēs q̄ diligūt te et qui cōgaudēt sup pace tua. Ex lapide cādido et mūdo omnes platee ei⁹ sternent̄ et per vicos eius alleluia cātabit̄. Bn̄dictus dn̄s q̄ exaltauit eam ut sit regnū eius in secula seculoꝝ sup eā. ¶ P ¶ Quinto dedit nobis seip̄m ad felicissime ꝑfruendū. d̄ quo ip̄e dator Gen̄. xv. dicit. Ego ꝓtector tuus sum ꝛ merces tua magna nimis. Dedit aūt de⁹ nobis seip̄m multiplicit̄. qꝛ multiplex fuit et est indigētia nostra. dedit em̄ nobis se vicz carnaliter ad redimendū. sacramentaliter ad reficiendū. spūaliter ad ꝯsolādum. diuinaliter ad eternalit̄ ꝑfruendū. dedit se nobis in mortem. dedit se nobis in vitā. dedit se nobis in tribulatōem. dedit se nobis in eternā glorificatōem. Quid g̊ amplius ꝓ nobis facere debuit et nō fecit. Unde aug. cōsiderās dixeriz quia deus cū sit om̄ipotēs plus nobis dare n̄ potuit. cū sit ditissimus plus dare nequiuit. cum sit sapiētissimus plus dare nesciuit. Acceptis ergo tot et tātis bn̄ficijs q̄d ꝓ gr̄aꝝ actione nos retribuamus dn̄o nō habem⁹. ꝛ cū de his omnibꝫ a nobis exiget vsq̄ ad nouissimū quadrantē quem reddere nō valem⁹. ¶ Q ¶ Tercio iuxta diuisiōem principalē factam in sermone scd̄o huius dn̄ice none qui ē in ordine. cxxv. in principio lr̄e ꝟ. de cōmissis tenemur ꝯeo reddere rōez ꝓpter que ꝯmissa

cũ rõne soluenda totum pñs euãgeliũ est in/
ductum. Et licet multa bona de q̃bꝫ rõem exi
git a nobis deus nobis copiosissime sunt cõ
missa. de quibꝫ om̃ibꝫ longũ esset imo impossi
bile penitus enarrare. ꝓprie tñ et principaliter
illud vocat̃ commissuꝫ qd̃ vnusquisq̃ singu
lariter ac spãliter p̃ om̃ibus accepit a dño. q̃
dono spãli nullus tã paup̃ et q̃tumcũq̃ nu/
dus videat̃ vllo modo est exclusus. Qd̃ ap̃
te declarat apl'us ad ephe. iiij. cũ dicit. vnicui
q̃ nr̃m data est gr̃a s̃m mensurã donatõis xp̃i
Et iterũ Ro. xij. Hñtes donatões s̃m gratiã
que data est nobis differẽtes. glo. Illas ĩ al
terutrũ ministremus. i. Cor. xij. Vnusq̃sq̃ ꝓ
priũ donum habet ex deo. vnus quidẽ sic. a/
lius v̄o sic. qd̃ ap̃te math. xxv. in talẽtis ĩnu
itur cũ dicit̃. homo p̃egre ꝓficiscẽs vocauit
seruos suos et tradidit illis bona sua et vni d̃
dit quĩq̃ talẽta. alij aũt duo. alij v̄o vnũ. et
subiũgit. vnicuiq̃ dedit s̃m ꝓpriã v̄tutẽ. qd̃
exponens bern̄. dicit. Nullus est q̃ v̄acit̃ di/
cere posset talentũ mĩme accepi. vocãs talẽtũ
qd̃ hic ꝯmissum dicimus. Nõ est em̃ vñ rõeꝫ
ponere cogor. talenti em̃ noĩe cuilibet pauperi
qui hoc ip̃m accepit nimiũ reputabit̃. Aliꝰ nã
q̃ intelligentiã accepit p̃dicatõis. et mĩsteriũ
debet ex talẽto. alius terrenã substantiã. ero/
gatõem debet ex talento. alius nec internorũ
intelligentiã nec rerũ accepit affluentiã. artẽ
tñ didicit qua pascit̃. ars ei ꝓ acceptõe talẽti
reputat̃. alius nihil hoꝝ assecutus ẽ. sed tñ fa
miliaritatis locũ apud diuitẽ inuenit. talẽtuꝫ
ꝓfecto familiaritatis accepit. Sic de om̃ibꝫ
alijs gratijs quibuscũq̃ a deo acceptis rõem
reddere op̃tebit. testãte greg. Cũ augent̃ do
na. rões etiã crescunt donoꝝ. q̃ tm̃ ab vnoq̃
q̃ nr̃m venturus iudex exiget q̃tum dedit. et
tãto ad seruiendũ quisq̃ ꝓmptus esse dꝫ ex
munere. q̃tum se obligatiorẽ sentit in reddẽ
da rõne. Nam ea que hũano iudicio mala vi
dent̃. ut est paup̃tas et infirmitas ip̃e deꝰ q̃ d̃
malo bonũ nouit elicere. ad bonũ nr̃m nobis
euenire disposuit. vñ Aug⁹. Talis est amor
dei in nobis ut nihil om̃ino hũana infirmitas
toleret. qd̃ ip̃e quantũ est de sua pietate ad
bonũ nr̃m nõ disponat. (R) Quarto de
admissis offensis tenemur dño satisfactõem
et q̃s ẽ ad h̃ ydoneus ut deũ offensũ placare
valeat. ab immũdo em̃ q̃d mũdabit̃. p̃cepit
em̃ deus Deutro. vij. Ne offendas deum q̃
abominatio dñi tui. glo. i. pctm̃. Hinc dñs
p̃ ps. dicit p̃s. cxviij. Iniq̃tatẽ odio habui
et abominatus sum. Itẽ deutro. xvij. Non
imolabis dño deo tuo ouẽ aut bouẽ in q̃ est
macula aut q̃ ꝓpriã vicij. q̃ abominatio ẽ dño
deo tuo. Et quõ placat̃ ab eo quẽ ip̃e dñs ab
ominat̃. Nam dicit̃ eccl. xxxiiij. Dona iniq̃/
rum nõ ꝓbat altissimus. Et ideo inter om̃ia
dei mirabilia hoc mirabiliꝰ est q̃n qui semel ce
cidit resurgat. cũ ip̃e qui nõ placet nihil face/
re possit quod placeat. ut d̃r Eccl. xxxiiij. Nõ
sunt bñplacite deo subsannatões impioꝝ vel
iniustorũ. q̃ in oculis sue pietatis ꝓ subsan/
natõe reputat̃ quicunq̃ sua deo exhibet et se
diabolo. Qui ergo in pctm̃ lapsus iã ingra/
tus factus nulla sua satisfactio debet acceptari
Itẽ deũ offendũt qui est infinitus. ad quem
placandũ exigẽte iusticia satisfactio requirit̃
infinita. et cũ his duobꝫ pctis mala ꝯmisit in
finita. illo attestante qui dicit. ij. palip. xxxvi.
Peccaui sup̃ numerũ arene maris. et p̃s. xxx
ix. Circũdederũt me mala quoꝝ nõ ẽ nume/
rus. qd̃ exponẽs Bern̄. dic. Qd̃ sine nũero
ẽ quõ numerabo. quõ satisfaciã. cogor redde/
re debitum vsq̃ ad nouissimũ quadrãtẽ. Cũ
igit̃ singulis peccatis singule debent̃ satisfac
tiones impossibile erit ut deo satisfacere possi
mus ex cõdigno. Sed delicta q̃s intelligit.
plura em̃ ꝯmittimus pctã quoꝝ noticiã ñ ha
bemus vel de memoria exciderũt q̃ sint illa q̃
nos meminimus ꝯmisisse. Dicit̃ aũt offẽsio
ꝓpter eius infinitatẽ. peccatoꝝ multiplicatio
ꝓpter eorũ innumerositatẽ. apud deũ abomi
natio ꝓpter nr̃am feditatẽ. hec efficiũt q̃ deo
satisfacere nõ valemus ut op̃tet.

De eadeꝫ dominica Sermo. cxxvij.

Facite vobis amicos de mãmona in
iquitatis. Luce. xvi. (S) Ari
stoteles in sexto aĩalium. Lõga bra
chia signãter vsq̃ ad genua deficiẽte spacio
duorũ digitorũ oñdunt nobilitatẽ ꝯplexiõis
Ideo phũs. in. v. politicoꝝ dicit. Principiũ
fortitudinis est hr̃e lõga brachia. q̃ fortitudi
nem ĩesse indicãt. Sp̃ualiter. sic q̃ volunt bo
ni virtuosi et fortes prĩcipes celestis curie eẽ

dñt hñe lõga brachia.i. largas elemosinas. si cut dicit ꝓuer. vi. de muliere fort. manꝰ suas aputt inopi. et ꝙ docuit thobiaſ. c. iiij. ne auer tas faciẽ tam ab vllo paupe. Ita eñ fiet ut nec a te auertat facies dñi. nã ꝑm ambr. Sũ ma xp̃iane diſcipline cõſiſtit in miſericordia et pietate. Hã miſericordia eſt oſtiaria regni celorũ ut legit. i. macha. ij. Dauid in ſua mi ſericordia cõſecutus ſedẽ regni in ſecula. ſic nos. de quo thema. facite vobis amicos ꝛc. Iſta eſt ſcda pars ꝓncipalis iſtius euãgelij. in qua ut dixi ſermone ꝓio iſtius dñice none q eſt in ordine ſermo. cxxiij. in ꝓncipio hñe S. inuit. ꝓcuratoris ſagacitas in ꝓuidẽdo cuz ſubdit. tũc ait villicus intra ſe ſcz mrbatus. primo. ꝓpter tpaliũ ab eo remotõem. Scdo qz debuit reddere rõem. Tercio ꝓpter bono ris priuatõem qz ab officio deſtitui debuit. qz dñs dixerat. iam nõ poteris villicare. tũc ait villicus intra ſe. nõ extra ad amicos. qz ibi a micicia locũ nõ bz. ſz implebit illud ad gala. vi vnuſq̃q onus ſuũ portabit. et Ezech. xv iij. Pater nõ portabit miqtatẽ filij. Jõ dixit quid faciã. non quid dicã. qz nõ eſt regnũ dei in ſermone ſed in vrute. i. Cor. iiij. nã excuſa tio locũ ibi nõ habebit. De q̃ hiero. et habet̃ filij. q. ij. in ꝓñi. In ꝓñti ſeculo ſcimus ſiue o nationẽ ſiue ꝓſilijs inuicem poſſe nos adiuua ri. cũ autẽ añ tribunal xp̃i venerimus. nec iob i. cõiugati. nec daniel. i. cõtinentes. nec Noe i. ꝓlatus rogare poſſe ꝓ quoq̃ ſed vnũquem q̃ portare onus ſuũ. idcirco inſinuat hic ſtatũ ſuum piculoſum cũ dicit. q̃d faciã. et ꝓſiderat defectum nutrimñi cũ ſubdit. fodere nõ valeo mẽdicare erubeſco. Eſt paupes boies hic in mũdo duobꝰ modis ſe nutriunt. ſ. labore et mendicatõe. nullũ illoꝝ ibi habebit locũ. non labor. qz omnis labor aut eſt vtioſus aut mediocris aut malus. mõ nulli labor locum ibi habet. qz ibi nec eſt meritũ nec demerimz ſed vnuſq̃q recipiet meritũ ſeu ꝓmiũ ꝓout geſſit. Jõ aplus ad gala. vi. Dum tps habe mus operemur bonũ. nã ꝑm Beñ. vbi non e rit corpus ibi nõ erit actus. Ideo gre. ix. mo ralium d. Ante ꝓlatõnem irrenocabilem ſñie ꝓui dendũ eſt reo. añ clauſiõem oſtij feſtinandũ eſt gegino. ante terminũ vite ſubueniendum infirmo. qz poſt mortẽ nõ eſt culparũ remiſſio Sic de nobis vnuſq̃q eſt ꝓcurator dñi ſui

qz infinita bona a deo recepim⁹ et modica ſol uimus ꝓmiſſa in bapt̃ſmo renunciãtes dya bolo. in hoc nos mendaces inuenim⁹ de bñfi cijs acceptis graſias nõ agimus. peccatis no ſtris deũ offendimus. iꝑm ad iracũdiã ꝓuoca mus. Iſta omnia pluſtrata et in libra cor dis ponderata cũ anxietate mẽs ꝓt vnuſq̃ q̃ dicere. Quid faciã cũ ſurrexerit ad iudicã dum dñs. Job. xxxi. Ideo ſcribit eccl. xviij Ante iudicium interroga teipm et in cõſpectu dei inuenies ꝓpiciatõem. Recogita pñſvi te ſpoliatõem. qz dñs auferet a te villicatõnem recogita depauꝑatõez. qz fodere nõ vales. ſ. cor tuum ꝓtritõem. et mendicare erubeſcis qz nõ dabit. ut de diuite Luce. xvi. ſed ſple bitur illud Apoca. xviij. opa illoꝝ ſequũtur il los. nã ibi erit omnis ſubſidij alienatio.

Ideo ſubdit ꝓſiliũ gratioſum dicens Scio qd faciã ut cũ amotus fuero a villicatõne recipiãt me in domos ſuas. Conuocatis itaq̃ ſingulis debitoribꝰ dñi ſui dimittit vni quinquaginta cados olei. alteri quintã ꝑtem debiti ſcz. xx. choros tritici. et laudauit dñs villicũ iniqtatis. qz prudenter egiſſet. ſi lau dauit eũ de fraude facta ſed de ꝓuiſiõe ſua. ſi laudatur opus villici in ſe ſed in ſuo ſignato. qz ſignificat q̃ q̃dquid habemus dñi dei nri ẽ Unde ſi de bonis dñi nobis collatis largiẽ do elemoſinas. ꝓuidemus in poſterꝝ laudam ab ipo. vel ſic. nõ ꝓmedauit dñs abſolute ꝓu dentiã villici. ſed in ꝓpatõe ad prudentiã ſã ctoꝝ. qz prudentioꝝ ipe fuit ad fraudulentiã q̃z iuſti ad iuſticiã. Et hoc eſt quod ſubdit. fi lij huius ſeculi. i. amatores mundi qui ſic in tendũt ſecularibꝰ quaſi ad nichil aliud ſint ge niti niſi ut ipo ſeculo fruãt. prudẽtiores ſunt filijs lucis. i. electis et ſanctis dei quoꝝ opa nõ ſunt in tenebris ſz in lumie gre in generati one ſua. i. nõ abſolute ſed in ſecularibꝰ nego cijs. Attẽdamus quõ ſeculares prudẽtiores ſunt ad lucra tpalia qualiter carnẽ paſcãt. cor pus veſtiunt. quo ingenio fauores ꝓncipũ acq̃runt. Itẽ prudentioreſ ad hec mũdana ac q̃renda q̃z multi iuſti ad celeſtia. vñ Mathei xxvi. apli mirabãt q̃ iudas circuibat hinc inde ut traderet xp̃m. ſic mirãbꝰ religioſi ſeculares lucra ſecularia q̃rũt. et terrã et ma re mille piculis ꝓtãſeunt. Item videm⁹ ſe culares armis induſtres ad defenſionẽ et ad

Sermo

expugnandus inimicos. magis q̄ multi iusti prudentes sint tēptatōibꝫ diaboli resistere ⁊ illū expugnare. Itē videmus mulieres se magis ornare ut placeāt mūdo. q̄ multi iusti vt placeāt deo. ꝓpter qđ abbas macharius cū vidit ornatā fleuit. eo q̄ ipa magis satagebat mūdo placere q̄ ipe deo. ¶ Ū ¶ Jō adducē salubre documentū dicēs. facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis sc̄z ipos pauperes Dicit em̄ aug. Māmona diuitie vocāt sc̄ōm hebreos. ꝑro quo sciēdū. nō ꝑcipit dñs facere elemosinas de male acq̄sitis. qz hēt ecclī xxviij. Dona iniq̄ nō ꝓbat altissimus nec respicit in oblatōes iniquorū. qz q̄ offert sacrificiū ex substātia paupm quasi q̄ victimat filiuz in conspectu ꝑris sui. ut dr in eodez. c. Sed si sunt male acq̄site tunc faciēdi sunt amici eis restitutiōe. inde pristina amicicia repet. licet restitutio nullius sit meriti. Si vo diuitie nō sunt de malo acq̄sito. tū adhuc dicūt māmona iniq̄tatis. ꝑimo iō ꝙm aug. qz nō sunt vere diuitie. imo pauptate plene et casibꝫ obnoxie Si em̄ vere diuitie essent securitatē ꝑstarēt. Scōo dicunt māmona iniq̄tatis. ideo ut dicit aug. eo q̄ iniq̄ ꝓstituūt sibi spem in eis. ō quibus dicit ps. xlviij. Confidunt in virtute sua et in multitudine diuitiarū suarū gloriant. Tercio ideo dicuntur māmona iniq̄tatis ꝙm Basilius. qz ut plurimū inique acquirūt. cōe est ꝓuerbium. nō est cumulus sine puluere. Quarto ideo qz aliqñ inique cōmenent sc̄z in auaricia magna. Est em̄ nequicia retinere ea que distribui pauperibus debent. iuxta illud ꝓuer. xi. Qui abscōdit frumenta maledicetur ī ꝑplis. Et amb. Pasce fame morientē. si ñ pauisti occidisti. Quinto dicūt māmona iniq̄tatis qz inique expendunt in luxurijs ꝓmeis cōibus superbijs et alijs superfluis. de quo ecclī xi. Si fueris diues nō eris immunis a delicto. Sexto dicūtur māmona iniq̄tatis. i. inequalitatis. qz inequaliter possident. de hijs subdit. ut cū defeceritis sc̄z ꝑ mortem. Cū hō mortuꝰ et deficit ei vita. deficit mūdus. deficiunt amici. deficiūt opes. deficit possibilitas ad bñ opādum. Dicat ergo hic vnusq̄sq̄ qđ facia. scio qđ facia. ad ipam dei misericordiam ꝓfugio cū in meipo penitus deficio. iactā cogitatum meū in dño et oēz solicitudinē in ipo ponno ꝓmittāq̄ nūcios anteqū tpus cōmis adueneritꝫ et placabo cū muneribꝫ si forsan respiciat afflictōem meā dñs. et reddat mihi bonū ꝓ malo. hāc enim mutatōem dextre excelsi ō lua benignissima pietate ꝓuenit frequēnius experiri. Ad hāc ergo cautelā de nō bibere. ¶ X ¶ Ad hāc ergo cautelā de nō cijs ꝓmittēdis ꝓmonuit nos saluator Lu. xi ij. quibusdā ꝑabolis dicēs. quis ex vobis volēs turrim edificare. nōne prius sedēs cōputat sumptus qui necessarij sunt si habeat ad ꝑficiendū ne postq̄ ꝓposuerit fundamentū ⁊ nō ꝓualuerit ꝑficere. omnes qui vident incipiēt illudere ei dicētes. qz hic hō cepit edificare et nō potuit ꝓsummare. Et qđ ꝑturrim que in altum erigit lapidē sup lapidē ponēdo intelligit nisi cumulus bñficioꝝ dei. Et qđ velle edificare turrim nisi ꝑsumere rōem de eisdē ponere qđ qui ꝑsumpserit nō immerito illudet ei homines dicētes. hic hō cepit. i. ꝑsumpsit rede dere rōem et nō potuit cōsummare. qz ait iob ix. si voluerit ꝓtendere cū deo sc̄z rōem ponendo. nō poterit ei rñdere vnū ꝑ mille. postq̄ ergit aliā ꝑabolā ꝑ quā nos instruit qđ ꝑ talē le est nobis posse ponere rōem. stanim subiungamus instructi sumus in hac ꝑabola q̄ impossibi impossibilitatē reddendi rōez cautius sit agēdum dicēs. Aut ꝺs rex iturus ꝓmittere bellū aduersus aliū regē nō sedēs prius cogitat si posset cū decē milibꝫ occurrere ei q̄ cū viginti milibꝫ venit ad se. Alioqn adhuc illo lōge agente legatōem mittēs rogat ea q̄ pacis sunt In hac g̃ ꝑabola instruim̄ q̄ cū videri non possumus ei occurrere debitā rōnem reddendo. ꝓmittamus legatos seu nūcios dum rex adhuc lōge est et queramus pacē. qđ etiā Eccī. xviij. monet cū dicit. Ān iudiciū interroga teipm. s. vtrū possis rōnem ponere. et in ꝓspectu dei inuenies ꝓpiatōem. Itē ꝓuer. xiij. Oculi tui recta videāt et palpebre me ꝓcedant gressus tuos. ꝑ oculos aūt nra cōsideratio accipit. quā ꝓmittimus diligēter ꝑsanando si sufficiēter possemus ponere rōem. quod cum facere nō possumus nihil restat aliud nisi ut nūcios ꝓmittamus ¶ A ¶ Sūt autem tres nūcij ꝓmittendi. s. ꝑ veram ꝓpiam misericordiam ter cōpatiendo. ꝑ plenā ignoscentiā peccantibus in nos integraliter remittēdo. hi sunt legati qui ꝓmittī debēt et rogare pacē dicētes. nō intres in iudiciū cum seruo tuo dñe. psal.

cxlij Sm̄ ponere

xxiij. Si tñ ponere cogimur rõem primus nũ
cius p̃mittendus est penitẽtia. ad cuius lega
tionez deus misericordia flectit̃ et obmittit
ponere ratõez. Quod Sapiẽtie. xi. nobis ꝓ
mittitur. Misereris oĩm de⁹ quia oĩa potes.
et dissimulas peccata hoĩm ꝓpter penitentiã.
Eccĩ. ij. Si penitentiã non egerimus incide
mus in manus dñi. et nõ in manus hominũ.
scz ut ꝯpellamur ponere rõem. quod adhuc
apertius dicit̃ Hieremie. xviij. Si peniten
tiã egerit gens ista de malo suo. agam et ego
penitentiã super malum quod cogitaui ut fa
cerem ei. Item Ezechielis. xxxiij. Si dixero
impio morte morieris. et egerit penitentiã a
peccato ꝛc. vita viuet et non morietur. Om
nia peccata eius que peccauit nõ imputabũt̃
ei. Et hoc est quod ait dñs Luc. xiij. Nisi pe
nitentiã habueritis omnes simul peribitis.
Et hoc est quod ait apl̃us. i. Corinth. xi. Si
nosipos diiudicarem⁹. non vtiq; iudicarem̃.
Quod exponens Berñ. dicit. Nihil deus
q̃tum in se est a nobis exigit amplius q̃ vt
diiudicantes nos et penitentiã agentes. dica
m⁹ iniquitates nostras et suscitabit nos gra
tis ut gratia ꝯmendetur. diligit enim de⁹ ani
mam que in cõspectu eius sine intermissione
seipam diiudicabit. Idq; iudiciũ nõ nisi pro
pter nos a nobis exigit ut qñ nosmetipos iu
dicamus nõ a dño iudicemur. De hoc lega
to dicit̃ p̃s. lxvij. Venient legati ex egipto.
Quid ꝑ egiptũ que tenebre interp̃tatur nisi
cor peccatoris qd̃ tenebrosum est ex peccatis
accipit̃. de hac egipto veniẽt legati ad deum.
qui sunt pñia. diiudicatio. gemitus. suspiria.
luctus. et similia que apud deũ tollunt omne
debitum quod tenemur. Hũc legatum misit
maria magdalena cõscia sibi multorũ malorũ
debitorũ ad dñm. et audire meruit. dimittũ
tur tibi peccata tua. vade ĩ pace. In qua lega
tõe assumpta dixit symoni in ꝑabola dicens.
habeo tibi aliq̃d dicere. Duo debitores erãt
cuidã feneratori. vnus debebat denarios quĩ
gentos. et alius quinquaginta. Nõ habenti
bus illis vñ redderent donauit vtrisq;. Sic
facit nobis deus cognoscẽtibꝰ ex corde q̃ nõ
habemus vnde reddamus liberaliter ꝯdona
bit. ¶ B ¶ Secũdus nũcius cũ primo
p̃mittẽdus est ad deũ scz clementia siue mise
ricordia. quam tunc quasi nunciũ ad deũ mit
timus cum ex ꝓpria miseria instructi omnium
miseriarũ tam corporꝝ q̃ animarũ ex corde in
timo miseremur. De hac dicitur Math. v.
Beati misericordes quoniã ipi misericordiã
ꝯsequent̃. ac si diceret. Si vestrã mĩam sup
vestras miserias et ꝓximorꝝ p̃mittitis meã mi
sericordiã sine dubio impetrabitis. De hac
misericordia monem̃ Josue. ij. vobiscũ feci mi
sericordiã. sic et vos faciatis. Itez Thob. iiij
Quõ potueris ita esto misericors. q̃ aũt ex h̃
nuncio adiũcto primo omne debitũ dimittit̃
euidenter innuit̃ Math. xviij. in parabola in
qua dicit. sil̃e est regnũ celorꝝ homini regi q̃
voluit ratõem ponere cũ seruis suis. et cũ ce
pisset rõnem ponere oblatus est ei vnus qui
debebat ei decẽ milia talẽta. cum autẽ nõ ha
beret vñ redderet iussit eum dñs eius venun
dari. et vxorez et filios et om̃ia que habebat
et reddi. Procidens aũt seruus ille orabat
eũ dicẽs. Patientiã habe in me et oĩa reddaz
tibi. Misertus aũt dñs serui illius dimisit eũ
et omne debitũ dimisit ei. Egressus aũt seru⁹
ille inuenit vnuz de ꝯseruis suis q̃ debebat ei
centũ denarios. et tenens suffocabat eum di
cẽs. redde quod debes. Et ꝓcidens ꝯseruus
ꝛc. Ille aũt noluit sed abijt. et misit eũ in car
cerem donec redderet vniuersum debitũ ꝛc.
In qua parabola ĩstruimur q̃ ille scd̃m lega
tum cũ primo nõ misit. ideo prima gr̃a remo
ta est. et missus in carcerẽ donec redderet vni
uersum debitũ. Cũ autẽ dicitur. omne debi
tum dimisi tibi insinuat hoc in primo nuncio
esse factũ. Sed scd̃m cum primo nõ miserat
ideo remota est gratia quã accepit. Unde Ja
cobi. ij. Judiciũ sine misericordia fiet illi qui
nõ facit misericordiã. quod est dicere. cũ ple
na ratõne reddet omne debitum in die iudi
cij qui miserebit̃ ꝓximorũ miserijs. De hac
misericordia require in sermone. estote mi
sericordes. ¶ C ¶ Tercius nuncius e
que necessitatis est. scilicz ignoscentia. ut sicut
nos debita dimitti cupim⁹. sic et nos nostris
debitoribus dimittamus. Unde Eccĩ. xxviij
Relinque ꝓximo tuo nocẽti te. et tunc dep̃cã
ti tibi peccata soluent̃ ꝛc. Qd̃ aptius innuit̃
Math. vi. Si dimiseritis hoĩbꝰ pctã eorum
dimittet et vobis pater vr̃ celestis pctã vr̃a.
si autẽ nõ dimiseritis hoĩbus nec pater vester
dimittet vobis pctã vr̃a. dicit̃ em̃ Eccĩ. xxviij

hō homi ſeruat ira̅ et a deo querit medelam Licet aūt offenſarū dimiſſio difficilis ſupra modū videat̄. ſunt tñ duo que cōſiderata ad remiſſiones offenſarū facillime nos inducūt dei videlicet cōplacēna et noſtraꝝ offenſarū indulgentia. Primo dico ad iniurias dimittēdas ſumme valet cōſiderano diuine cōplacentie. nā in omni obſeq̄ndi mō nil tantū deo placet in filiis grane q̄ ledentibꝫ foze placabilē. Vnde ſtephanus p inimicis oraūs vnde illius oroīs aptum eſt celū. et vidit ihesuꝫ ſtantem a dexteris virtutis dei. Secōm cōſiderandum ad facilē remiſſionē eſt offenſaꝝ nr̄arū indulgentia. cū enim culpe nr̄e tam rōne eius quē offendimus qui eſt infinitus q̄ rōne culparū quibus offendim⁹ ſunt infinite. hāc tñ infinitatē facillime nobis de⁹ remittit ſi nos videt nr̄is offenſoribus dimiſiſſe. Tercium pt dici quia nō offendimus tantū inimicum quin etiā infinitū noſipos grauī⁹ offēdam⁹ et ſtultus eſſet qui ſeipm vellet occidere ut inimicū inſtauret. Quartū pt adiungi pdictis quia ſupra modū in pñti auget gram̄ et cumulat gloriā in futuro. nā in alqs obſequijs ſe aut ſua offert homo. In hoc aūt obſequio intimā vim et medullā omnis voluntatis ſue offert deo quod nobis preſtet ꝛc̄.

De eadez dominica. Sermo cxxxviij.

Facite vobis amicos de māmona iniquitatis. ſcribit̄ vbi ſupra. ¶ Pro quo ſciendū amici nobis faciēdi ſunt pauperes. Primo cū eis dulciter cōuerſando. Vnde Eccl. iij. Cōgregatōi pauperꝫ affabilē te facito. Et hoc tripliciter Prīo oſtendēdo eis vultū letū. Secūdo dic eis verbum bonū. Tercio exhibe eis bonū factum. Primo debes eis oſtēdere letū vultuꝫ. Eccl iij. Declina paupi ſine triſticia aurē tuā. Et Eccl. xxxv. In oīni dato hilarē fac vultū tuū Sed heu iam aliqui faciūt eos tremere et fugere ut pauidi efficiant̄ Secōo dic eis bonum verbū. Eccl. iij. Aiam eſurientē ne deſpexeris et nō eraſpes paupem in inopia ſua. coꝛ inopis ne affligeris. ut aliqui faciūt qui dāt aut imperāt. Eccl. xx. Exigua dabit et multa imperabit. de talibꝫ dicit gre. Qui dat ut tedio careat ꝛ̄ et meritū pdit. Iō eccl. vi. Verbū dulce multiplicat amicos. Tercio exhibe eis bonū factū. ps. xciij. Cōſolatōes meas letificauerūt aiam meā. Cōſolatōes .i. bone opatōes. De quibꝫ Luce. xiij. Cū facis conuiuiū voca paupes. Dicit em̄ petrus ecce nos dimiſimus oīa et ſecuti ſumus te. quid ergo erit nobis. Dicit em̄ xp̄s vobis qui ſecuti eſtis me in regeneratione cū ſederit filius hominis in ſede maieſtatis ſue. ſedebitis et vos ſup̄ ſedes duodecim iudicantes duodecim tribus iſrael. Et omnis qui reliquerit domū vel fratres aut ſorores aut patrem aut matrem aut vxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam eternam poſſidebit. Quid ergo dabit pauperibus qui ſecuti ſunt xp̄m. qd̄ qd̄ pauperibus dederis xp̄o dederis. Vnde xp̄s habet acceptū. Secōo fac tibi amicos largiter donādo. Luce. xix. Diuine addūt amicos plurimos. Et hoc eſt largiter donare. Prō vicz aiam ad diligendū. Mathei. xxij. Diliges p̄xim tuū ſicut teipm. et Heū. Si diliges p̄xim tuū ſicut teipm. et ſeipm vis amari ama. Secōo corpus ad ſeruiendū Eccl. vij. Nō te pigeat viſitare infirmum. ex his em̄ in dilectōe firmaberis. Tercio teſ ad p̄cipandū. ut iob fecit. eiuſdem. xxxi. Si. i. nō p̄medi buccellā meā ſolus Dicit em̄ pet⁹ rauaī. Qō pauperi dederis nō hēbis. da pauperi terrā ut accipias celū. da nūmū accipe regnū. Tercio facibi paupes amicos eos fideliter iuuādo. de quo Eccl. vi. Si poſſides amicū in temptatōe poſſide illū. i. in neceſſitate cū facis. et hoc tripliciter. prīo adiuuas eum ubi amicū facis. et hoc tripliciter. prīo adiuuas ne decipiat̄ p fraudulentiā. et ad hoc tenentur iudices et p̄ſides. Vnde Leuitici. xix. Nō cōſideres pſonam pauperis. nec honores vultū potentis in iudicio. ſed iuſte iudica. primo mo. qō fecit Iob. xxix. pater eram pauperū et cauſā quā neſciebā diligēntiſſime inueſtigabā. Secōo deq̄rit Salomō p̄uer. xix. Multi colūt pſonam potentis et amici ſunt oīa tribuentis. nō vident q̄ pro rāt iuſticiā ad iudiciū ſed potētiam et pecuniā De q̄bꝫ Iſa. v. Ve q̄ iuſtificatis impiū p̄ munerib⁹ et iuſticiā iuſti auferetis ab eo. Secōo ne opprimat̄ p violentiā. ad hoc tenent̄ dñi et potentes. Vnde in cano. xxiij. q. v. regum. Regum, p̄riū eſt vi oppꝫſos eripere. Sed iam nunc impletur illud Iſaie. i. Pupillo nō iudicāt et cauſa vidue nō ingredit ad illos. Sed diuinibus, p̄ter munera ſubueniunt. ciuis auxiliando iudeo q̄ xp̄ianō. et ſic iuſticia pauperis clamat vindictam Eccleſiaſtici. xxxv. Nonne lacrime vidue ad maxillam deſcendunt. a maxillis aſcendunt vſq̄ ad celos. et dominus exauditor non delectabitur in illis. Ideo p̄uerb. xxij. Non facias violentiā pauperi ꝛc̄. quia dñs iudicabit cauſā eo⁹. Tercio debes ubi facere amicos

eos fideliter adiuuãdo ne puertãtur p malici
am. ad hoc tenent omnes xpiani. Ecclesiastici
vi. Amico fideli nulla est cõparatio et nõ est di
gna ponderatio auri et argenti cõtra bonitatẽ
fidei illius. et ibidẽ. Amicus fidelis ꝓtectio
fortis. qui inuenit illũ inuenit thesaurũ Nam
p subuentõnem pauperi facta liberat pauper
a furtu et mendacio. et ab alijs vicijs et mali
cijs. Ideo Eccl. xiiij. Ante mortẽ bene fac a
mico tuo. et scdm vires tuas exporrigens da
paupi. et hoc est quod vult dñs in psenti the
mate dicẽs. facite vobis amicos de mam. ꝛc.
F. Unde diuitie dicunt mãmona ini
quitatis duabus de causis. Prima sm aug.
quia sepe faciũt hoiem iniquũ. Ecclesiastici. xi.
Si fueris diues non eris immunis a delicto
Secũdo quia sepe inique acquirunt. et hoc
multi faciũt. Primi sunt raptores qui violẽ
ter rapiunt. et sunt raptores peiores furibus
occultis. Ratio sancti thome scda scde. q. i.
quia violẽtia est magis cõtra voluntatem q̃
ignorãtia. quia p rapinã non solũ infertur dã
num in rebus sed etiã aliquãdo in psona. iõ
Aug. et habet. xiiij. q. v. Penale est occul
te auferre. multo maioris pene est visibiliter
eripe. Item raptor peior est dyabolo. qr dya
boli torquent in inferno malos. ipi vero ma
los et bonos hic in mũdo. Isaie. xxiij. Ue q
pdaris. nonne et ipe pdaberis scz eternis bñ
ficijs. cum dicet. Ite maledicti. Exemplum
miles quidã accepit vaccã vidue que seque
batur petens restitutõem. ille respõdit. si ego
nõ recipiam recipiet alter. post mortẽ punit
est a diuersis demonibꝰ. Qui miles dixit v
ni eorũ. cur ita cõtinue punis. respondit. Si
non ego tunc alter. Secũdi licet nõ rapiunt
tamẽ pcipiunt cõsulunt et ꝯsentiũt scienter.
et ad hospicia recipiunt Roma. i. nõ solũ qui
ea faciũt sed etiã qui cõsentiũt facientibꝰ dig
ni sunt morte. quia faciẽs et cõsentiẽs pari pe
na puniunt. xi. q. iij. qui cõsentit. Qui cõsen
tit facientibus erit maledictus. Tercij sunt q
inueniũt et nõ restituũt. Aug. ad macedoniũ
et habet. xiiij. q. v. si quid. Si quid inueni
sti et nõ reddidisti rapuisti. Quarti p indebi
tas exactões a subditis extorquẽt vltra debi
tum censum. et hoc nõ licet. de censi. c. cũ apo
stolus Ex causis tñ ratõnabilibus põt mode
ratum subsidiũ petere sine coactõe ꝓ defensi
one patrie. Unde ꝓuer. xxij. Nõ facias violẽ
tiam paupi quia dñs iudicabit causam eius.
Quinti p vsurã aliquãdo ex pacto. aliqñ ex
animo. Luc. vi. Mutuũ dãtes nihil inde spe
rantes. aliqñ em vendit carius ꝓpter dilatõz
tẽporis. de vsuris. c. in ciuitate. aliquãdo vi
lius emit eo q pecuniã prius soluit. aliquan
do sub pacto mutuat ut sibi remutuet. licz sit
dignum. tñ dicit sanctus tho. scda scde. q. lx
xxviij. Nõ licet se ad hoc obligare q velit re
mutuare. neqz licet obligare debitorẽ ad mu
tuũ in posterũ faciendũ Sexti sunt qui acqui
runt p falsificatõem. et hoc fit multis modis.
Primo cũ nimiũ cõputãt hominibꝰ. ut sunt ho
spites qui ex ꝓposito et sciẽter faciũt. et tales
tenent ad restitutõem. Scdo qui mẽtiendo
et decipiẽdo emũt et vendũt. Cõtra quos di
cit aplus. i. Thes. iiij. Uidete ne qs supgre
diat neqz circũueniat in negocio fratrẽ suuz.
Tercio fit p falsificatõem mẽsure et põderis
Cõtra quos scribit Leuitici. xix. Nolite face
re iniquũ aliquid in iudicio. in regula. in pon
dere et mẽsura.

Dominica decima.

Sermo. cxxix

Uidens ihũs ciuitatẽ fleuit sup il
lam. scribit Luce. xix. et legit in
pñtis dñice euãgelio. G.
In summa duo innuunt. Primo aspectꝰ di
uine miseratõis. ibi. videns ihũs. Secundo
defectus iudaice excecatõnis. ibi. et quidẽ in
hac die tua q ad pacẽ tibi ꝛc. De primo dic
In illo tpe. s. in die palmarũ cum obuiaue
runt ei cũ honore. et cũ appinquasset hieroso
limã. Nota xpus multipliciter appropinqua
uit. Primo sicut lumen eternũ ad tenebras
peccatorũ et ignorantie. nam licet in hierusa
lem erat fons scripturarũ scz scribe et pharisei
attñ veritas erat extincta in eis. et obscurati e
rãt in intellectu. Ideo xpus eternũ lumẽ ap
propinquauit volens eos illuminare per cele
stem doctrinã. ut patet in fine euangelij erat
quotidie docens in templo. Sed quid factũ
est. illi puersi et auari et supbi estimantes se
sapiẽtes cũ vere essent insipiẽtes oderũt xpm
eternũ lumen et fontem totius sapientie. et

hoc cõqueritur Joh.iij. Lux venit in mũduz
et dilexerũt hoies magis tenebras q̃z lucem.
O q̃t sunt hodie tales v̄bũ dei renuẽtes. p̄s
cxviij. Lucerna pe.m.v̄.t.et lumẽ semi.meis
Bern̄.sup cantica. Querit aĩa verbũ ut illu
minet̃ ad cognitõem.inflamet̃ ad dilectõem
p̄s.cxviij. Ignitũ eloquiũ tuũ vehementer.
Scdo venit sicut legatus celestis patris ad
pagendum opus dilectõis et eterne redemp
tionis. Joh.x. Ego veni ut vitã habeãt. Sz
heu vitam occiderũt. Joh.v. Ego veni ĩ no
mine patris mei et nõ accepistis me .si alius
venerit in nomine suo illũ accipietis. Tercõ
a ꝓpinquauit sicut ꝓpugnator ad saluandum.
Isaie.lxiij. Ego qui loquor iusticiã et ꝓpug
nator sum ad saluandum.ip̄e enim elegit sibi
noua bella Judicũ.v. ut moriendo mortem
nr̄am destrueret et resurgẽdo vitam reparet.
H Ergo dicit.cũ ibũs.i. saluator Ma
thei.i. Ip̄e enim saluũ faciet ꝓplm suũ. vidit
ciuitatẽ. vidit oculis corpis et mentis sed ali
ter et aliter. oculis corpis firmissime ꝯstructã
alta menia hñtem. pulchra edificia altis turri
bus muratam. Sed oculis mentis siue diui
nitatis plenã peccatoribus .atq̃z plenã auari
cia. supbia luxuria et om̄ibus vicijs. p̄s. liiij.
Vidi iniquitatẽ et cõtradictõem in ciuitate.
Item futurã p̄uidit calamitatẽ.sed heu ip̄i le
ti. Isaie.xxij. Vocauit dñs ad fletum et plan
ctum. et ecce leticia et gaudiũ occidere vitu
los ꝛc̃ Fleuit sup illam.primo q̃z ciuitas san
guinaria et interfectõis que erat dñm et apo
stolos occisura. Math.xxiij. Hierusalẽ hie
rusalem que occidis ꝓphetas et la. ꝛc̃. Isaie
i. Quõ facta est meretrix ciuitas fidelis ple
na iudicij .iusticia habitauit in ea .nunc autẽ
homicide Ezech.xxiiij. Ve ciuitati sanguinũ
cuius ego grãdem faciã pyrã. i.cõgeriem lig
norum exigne. Hiere.xxxiij. Abscõdi faciez
meã a ciuitate hac ꝓpter oẽm maliciã eorum
Idcirco deserta. Isa.i. Derelinquet̃ filia sy
on ut vmbraculũ in vinea et sicut tuguriũ in
cucumerario .sicut ciuitas que vastat̃. Ideo
xp̄us fleuit non destructõem domoꝝ ꝛ muro
rum sed aĩarum. Secundo erat ciuitas p̄fi
die et rebellionis et in p̄fidia p̄mansura . De
qua ciuitate loquit̃ Hiere.xxxiij. Abscõdi fa
ciem meã a ciuitate hac.quia doctrinã christi
nõ suscepit. De quo math.xxiij. Quotiens
volui cõgregare filios tuos quemadmodum
gallina cõgregat pullos suos sub alis et nolu
isti.ecce relinquet̃ vobis domus vestra deser
ta. Tercio fuit ciuitas repulsa et desolatõnis
Unde hiere. Treñ.i. Quomodo sedet sola
ciuitas plena populo. facta est quasi vidua do
mina gentiũ. Ideo Hiere.xv. Quis misere
bitur tui ihrlm aut quis cõtristabitur pro te.
aut quis ibit ad rogandũ ꝓ pace tua. quasi di
ceret nullus. Ideo Hieremie.xxi. Posui fa
ciem meã super ciuitatem hanc in malum et
non in bonũ. I Et notanter dicit fle
uit super ciuitatẽ.nam non videtur hiesuz fle
uisse super villam sed super ciuitatẽ. et hoc iõ
scdm wilhelmũ lugdunensem.quia ciuitates
sunt in maiori periculo q̃z ville .et hoc ideo.
quia in eis magis regnat prudentia mũdi q̃z
sapientia dei. et hoc est ꝑiculosum. Gregorius
in moralibꝰ. Difficile est ut is qui sapientez
se estimat mentẽ ad humilitatẽ reducat et re
cte p̄dicantibus credat.i. Corint.iij. Sapien
tia huius mundi stulticia est apud deũ. Se
cundo quia in ciuitatibus plus regnat prudẽ
tia carnis. Roma.viij. Sapiẽtia carnis ini
mica est deo. legi em̄ dei non est subiecta nec
enim potest. qui autẽ in carne sunt deo place
re nõ possunt. et sic in ciuitatibꝰ magis sunt
ambiciosi. voluptuosi luxuriosi q̃z in villis q̃
dant occasionem peccãdi. Hieremie.v. Sa
turaui eos et mechati sunt. Bernar. In de
licijs periclitat̃ castitas.in diuitijs humilitas
Similiter in ciuitatibus sunt ociosi. Sene
ca. Ocium est sentina omniũ viciorũ .sed in
villis sunt in cõtinuis laboribus. et sic carnẽ
suam domãt et occasionẽ peccandi abscindũt
Quod isti in hierusalẽ non fecerunt. idcirco
hiesus defleuit eorum maliciam. K
Pro quo sciendũ xp̄us quinquies fleuit vt
reperitur in sacra scriptura nobis in exemplũ
iuxta illud Judicũ.ix. Quod me videtis fa
cere omnes facite. Nam ip̄e dixit Johannis
xiij. Exemplum dedi vobis ut quemadmo
dum ego feci vobis ita et vos faciatis. Pri
mo fleuit ex compassione nostre miserie non
sue. videlicet in sua natiuitate. cum ex vte
ro v̄ginis candor lucis eterne in hũc mun
dum natus fuisset. De quo canit ecclesia. va
git infans inter arta positus p̄sepia Et potuit
dicere illud Sapiẽ.vij. Primã vocẽ similẽ

ōnibus emisi plozās. fleuit ibi omnē miseri
am būane ꝓditōis in quā homo venit ꝑ pecca
tum ade. Ecc̄. xl. Occupano magna creata ē
ōnibus hoīb. et iugū graue sup filios adam
a die exitus de ventre matris vsq; in diem se
pulture. Aug. Vox omnis hoīs a plozatu in/
cipit. anteq; loqui pōt miseriā suā ꝓbetisat.
que est triplex. Primo in ingressu. qz ut pec
catozes z nudi nascimur. Scdo in ꝓgressu.
qz in peccatis viuimus et culpabiles cōuersa
mur. Tercio in egressu. Job. i. Nudus egres
sus sum de vtero matris mee et nudus reuer
tar illuc. De his tribus Apoca. viij. Ue. ue
habitātibus in terra. Itē Jnno. in li. ō mi
seria būane conditionis. Quis dabit oculis
meis fontē lacrimarū ut defleā miserabilē cō/
ditōis humane ingressum. culpabilē ꝓgressū
desolatū egressum. Idcirco hiere. xv. Ue mi
hi mater mea. quare genuisti me virū rixe. vi
rum discordie i vniuersa terra. O q; detesta/
bilis ingressus. hō nascit ad laborē. ad dolo/
rem et ad miseriā vsq; ad mortē. de prio iob
v. Hō nascit ad laborē et auis ad volatū. fe/
cūdo ad dolorē. Eccl̄s. ij. Cūcti dies ei⁹ dolo
ribus et erūnis pleni sunt. Tercio ad mortem
ps. lxxxviij. Quis est hō q viuet ꝛc. Scdo ꝺ
ꝓgressu. gen. viij. Sēsus. n. z cogi. hu. cor.
in malū ꝓna sunt ab adolescēcia sua. Jnnoc.
vbi sup. Hō agit praua quibꝰ deū offendit.
seipm et ꝓximū. Tercio de egressu. Miser/
re. Ue mihi sup ꝓtritōe mea. ℓ. Flere a
mara ꝓtritio cū in morte spūs invitus egredi
at de corpe et reuertat puluis in terrā suā vñ
erat. vñ Jnno. Erit dolor sup dolorē qñ exi/
bit spūs nō volūtarius sz invitus. qñ cū dolo
re amittit qd cū amore possedit. ac velit nolit
ꝓstituus ē termin⁹ q ꝓteriri nō poterit. Aug.
Ue q; tremēda hora q; districtū examē cū iu
dex ad iudicādū venerit. i. petri. iiij. Si iustus
vix saluabit impius et pctor vbi parebunt.
Bernardus. Fleuit xp̄us ut ceteri. sed non
cur ut ceteri. illi ex passiōe. sed christus ex cō
passione nre miserie. possum dicere si ꝓgno/
uisses et tu sz flereres Deū. Si deus qui mi
seri nō existit. ꝓ nobis flere voluit. multo ma
gis nos qui vi miseri sumus flere debemus.
Deutro. xxxij. Vtinā sapent et intelligerent
ac nouissima ꝓuiderēt. Sapent sz miseriaꝝ
multiplicitatem. Dicit em Jsido. hō si inno
cēter viueret. ignis eū nō vreret. aqua nō sub
mergeret. Nam fm gre. nulla esset aduersitas
si nō adesset iniq̄tas. Sed heu nūc implet illud
Job. xviij. Hō natus de mliere b. vi. tpe
replet multis miserijs. O vanā intelligerent
sz pcti multiplicitatē. de quo ꝓquerit ps. xxx
ix. multiplicate sunt sup capillos capitis mei
Silr manasses ꝓquerit. ij. palip. vl. Pecca
ui sup numerū arene maris. Si ꝓgnouisses
et tu fleres ut fleuit dauid dicēs. ps. cxviij. ex
itus aquarū deduxerūt oculi mei qz nō custo
dierūt legē tuā. Fleuit et ezechias rex Jsaie
xxxviij. venit faciē ad pietē et fleuit dicēs. re
cogitabo tibi omīs annos meos in amaritudie
aīe mee. Jdeo heu. Si xp̄us q miser non exi
stit in se ꝓ nobis flere voluit. multo magis nos
q veri miseri sumus flere debemus. nā nostra
miseria incipit a natiuitate et continuat vsq;
ad mortē. de qua hiero. Vita būana fluuio
ꝓpat. nā fluui⁹ a principio et fine hz amaritu
dinē. qz a mari oritꝰ et ad mare ꝓgredit. z in
medio labit. sic miserabilis vita hoīs. Idcir/
co hēt deutro. xxxij. Vtinā nouissima ꝓuide
rēt. i. mortē amarā. de qua Eccl̄. xli. O mors
q̄ amara est mēoria tua. si memoria mortis ē
amara qd tūc passio mortis. ℣. Scdo
Fleuit xp̄us ex dilectōe. et hoc sup lazarū mor
tuū Job. xi. Cū vidit mariā plorantē et iudē
os ꝛc. lacrimatus est ihūs. dixerūt g iudei. ec
ce quō amabat eū. Jn hoc dedit nobis exem
plū q ex dilectōe possemus mortuos natura
li ꝓpassione deflere De quo extit. et hēt i ca.
xiij. q. ij. vbicūq;. §. hocautē. Pietatis affec
tu et būanitatis intuitu mortuos lugere nō ꝓ
bibet̄. de quo eccl̄. xxij. Modicū plora super
mortuū. qm requieuit Et dicit notāter modi
cū. qz nō dēmus flere nec tristari incōsolabi
liter sic hi q spem nō hnt. nā mors bona ē porta
ad etna gaudia ut d. san. hiero. Mors ꝓponit
finē miserie hui⁹ mortalis vite. Itē in hoc q xp̄s de
fleuit lazarū dedit nobis exēplū ut deflea mus
ꝓximi tribulati. de q Job. xxx. Flebā q̄ndam
sup eo q afflictus erat et ꝓpassus. a. m. pa. qd de/
cet aplos ad ro. xij. Flete cū flentibus. nā q hō
hz ꝓpassiōem pauperum illi⁹ nō miseret dñs Jac. v. Ju
dicium sine mia fiet illi q nō facit miaz. ō eccl̄. vij.
Nō desis plorātibus in ꝓsolatōe et cū lugenti
bus ambula. Dicit em aplus. ij. Thimo. ij.
Si sustinebim⁹ et cōregnabimus. Similiter

3° n

ij. Cor. i. Scientes qm̃ sicut socij passionum estis sic eritis et cõsolationis. ¶ Tercio xp̃us fleuit sup ciuitatẽ iudeorũ. qz malicia eoz excecauit eos. et Sophonie. i. ãbula / uerũt ut ceci qz dño peccauerũt. Reuera ceci. qz nõ cognouerũt eũ esse deũ et diffinierẽt eum crucifigere. Matb. xxiij. Ve vobis qui edificatis sepulchra ꝓphetarũ et ornatis monumenta iustoz et dicitis. Si fuissemus i diebus patrum nostroz nõ essemus socij eoruz in sanguie ꝓphetarũ. Clos impleuistis mensuram patrum occidendo dñm ꝓphetarũ. sic nos sumus sup crucifixores dñi. Hebr. vi. Rursum crucifigẽtes sibimetipis filium dei. Berñ. Quia plus cruciãt dñm nr̃a crimina q̃z sua vulnera. quia vulnera recepit voluntarie. pctm̃ aũt nõ vult. ps. v. Qm̃ non deus volens iniquitatẽ tu es. Aliqui crucifigũt dñm in seipis. Aug. Sicut aia est vita corpis. sic vita anime est charitas. et sic deus est charitas. Aug. Charitas et mortale pctm̃ opponũtur nõ pñt simul stare. Itẽ boies audẽt talia facere ꝓ quibus xp̃s ẽ crucifixus. nã si homo nõ peccasset ut dicit Orosius sup cãtica. xp̃s crucifixus nõ fuisset. Et dicit sanc. tho. parte iij. q. i. ar. iiij. Non solũ venit ad delendũ originale sed etiã oĩa supaddita. Ro. v. Ubi abũdauit delictũ supabũdauit et gratia. Sz q̃ nõ omnia delent hoc est ꝓpter defectũ hominũ qui xp̃o nõ inherent. Job. iij. Lux venit in mundũ et dilexerũt boies magis tenebras q̃z lucẽ. et hoc flendũ est a nobis. Hiere mie. ix. Quis dabit capiti meo aquã et oculi meis fontẽ lacrimarũ. et plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. scz sup illos qui sunt mortui in peccatis interficiẽdo semetipsos. Berñ. Sunt ne in te viscera hũane cõpassionis qui plãgis corpus a quo recessit anima et ñ animã a qua recessit deus. ꝛ sic fleuit hieremias Hiere. xiij. Oculus meus deducet lacrimas quia captus est grex dñi. ¶ Quarto ihũs fleuit sup iudã. q̃uis hoc non est expssum in euãgelio. tñ hz. Aug⁹. in quodã sermone dicit. Dñs nr̃ ihũs xp̃s sup delictum iude lacrimatus ẽ. et põt trahi ex euãgelio Job. xij. turbatus est spũ et ptestatus ẽ ꝛ dixit. Aũ aũ dico vobis. qz vnus ex vobis tradet me. ¶ mira res ꝓditurus ꝓ ꝓditore turbat. Et elicit ibi q xp̃us fleuit. nã iudas cũ alijs apl̃is electus erat in ꝓlatum. idcirco vouit nos flere de casu ꝓlatorũ. quia piculosus. Isido. de sum. bo. Quanto in altiori statu in maiori ds stabit piculo. ꝓbũs in ꝓbleumatbo. Lapis ab alto cadẽs sepius aũ medius scinditur. q̃z ad terram puenit. et sic homo prius scindat mente q̃ corpus tradat sepulture. Est ꝯmune puerbiũ. cũ caput egt̃ tat cetera mẽbra dolent. et sic hic. nã eoruz casus q̃z est occasio nõi casus Isaie. xxiij. sic ꝓphus sic sacerdos. etc. Causa ruine ꝓphi sunt sacerdotes mali. ¶ Quinto fleuit in cruce ingratitudinẽ mitoruz q ei⁹ passio amara in multis ꝓderet. Hebr. v. Qui in diebus carnis sue pces zc. cũ clamore valido et lacrimis offert⁹ exauditus est pro sua reuerentia. Nota xp̃us fleuit in cruce multis de causis. Primo ut acerbitatẽ mortis exprimeret. vñ Treno. i. ¶ vos oẽs qui trãsitis p viã attendite ꝛ videte si est dolor sicut dolor meus. Secũ vo ut nos ad ꝓpatiendũ excitaret. vñ berñ. Ascendit in altũ ut ab oĩbus videret. clamauit ut ab oĩbus audiret. fleuit ut bõ ꝓpatere mur. Ad hãc ꝓpassionem hortat nos Hiero. dicẽs. Quis pt trãsire siccis oculis q lãcea milius pforauit latus saluatoris. Tercio fleuit in cruce ut pẽm ad miserandũ puocaret. Quarto ut ingratitudinẽ nr̃am demõstraret. Unde ambro. Doles dñe nõ ma vulnera sz mea quibus vulneratus sum in aĩa. Quinto fleuit ut nr̃am fiduciã excitaret q scelera nr̃a dimittere vellet. sicut ioseph Gen̄. xliij. Cõmota sunt viscera ioseph sup fratre suo et erũpebant lacrime et nõ poterat se cõtinere. Unde aug. Nõ hortaret nos ut peteremus si nõ vellet. sic nõ fleret nr̃a peccata nisi ignoscere vellet. Sexto xp̃s fleuit in cruce ut nobis exẽplũ ꝓberet nos debere flere cũ portamus crucẽ pnĩe. Unde Luce. xxiij. Filie ierlm nolite flere sup me sed sup vosipas flete. Unde Ber. si xp̃us q̃ miser i se nõ exigit flere q̃ nobis voluit. mlto magis nos q̃ vi miseri sum⁹ flere debem⁹. ut dcz aug. i li. de pnĩa et hẽt ꝺ peni. di. v. ꝓsideret. in pri. dist. Consideret pẽnitẽs qualitatẽ ꝛ q̃titatẽ crimis ut immoret singulis sm modum crimis. purgãs lacrimis oẽm qualitatẽ vicij. defleat et vmtẽ qua intenerẽ caruit. dolẽdũ ẽ eĩm ꝛ dolore purgãdũ ñ solũ q peccauit sz q se vmte puauit. Ipcõa

debet flere q̄ iniuste deū offendit dñm p̄em creatorem et redemptorē suum. ut fecit manasses. ij. Paralip. vi. dicēs. peccaui sup̄ numerū arene maris. multiplicate sūt iniq̄tates mee excitaui iracundiā tuā et malū coram te feci. Itē deflere dz non solū q̄ deū offendit. sz q̄ p̄cīs suis deū denegauit. vñ ad Titū. i. Cōfitent̄ se nosse deū. factis aūt negāt. De quo dicto. et habet̄ in ca. xi. q. iij. existimāt. Existimant quidā in eo tm̄ deū negari si in plecu esse xp̄ianū. Et sequit ibidē. quotiēscūq̄ vincimur a vicijs atq̄ p̄cīs totiēs deū negamus. et ex hoc. q̄uens bñ qd agim⁹ totiēs deū p̄fitem̄ Itē deflet q̄ vltro p̄cīs se obtulit nec expectauit tēptatōnem sed p̄uenit. Itē deflet q̄ tādiu in p̄cīs p̄seuerauit. et q̄ ab ipugnatore victus fuerit. Itē deflet q̄ primū malo exēplo corrupit et scādalisauit. et q̄ incidit in illā maledictōem. de qua math. xviij. Ve hōmini p̄ quē scādalū venit. Jō ambr. sup̄ lucā Abluе te lacrimis. laua te flendo. si tu te ip̄m deflueris alius te nō deflebit. si saul p̄cā sua deflуisz samuel eū nō plāxisset. Q. O mo aīam mūdat. vñ Isid. Penitētis lacrime apud deū reputant̄ q̄ baptismate. De q̄ Clemens papa. et habet̄ in cano. l. di. pon dere. vbi dz. Lacrīa amarissima petri p̄cī negationis bleuit iuxta illud Ezech. xxiij. In quacūq̄ die p̄cōr p̄uersus fuerit et ingemuerit oīa iniquitatū eius nō recordabor amplius. nā sm aug. de pēnia. Lacrime sunt testes doloris et de pēnie. Iō Bern̄. vocat lacrimas sanguinez aīe que crebri⁹ fuīe reputant̄ q̄ sanguis effusione. Secdo lacrime impetrāt. ut hab̄t de anna. i. reg. i. q̄ flem impetrauit samuelē a dño. Isid. de zara Thob. iij. que flens impetrauit ab ea auferri opp̄obriū. Jō scribit̄ ibidē. p⁹ lacrimatōem et fletū exultatōem infundis. et subdit. In illo tpe exaudite sunt p̄ces ābor̄ in p̄spectu glorie summi dei. et missus ē angelus dñi sc̄us raphael ut curaret eos ambos. Ideo crisō. Flemo flens ad deū accessit qui ñ impetrauit q̄d postulauit. Tercio lacrime angelos letificāt Unde Bern̄. sup̄ cañ. lacrime penitentū sunt vinū angelor̄. Quarto lacrime hoiem saluāt. vñ ambr. in exameron. Da mihi dñe lacrimas petri. nō letīciā petr̄. nā lacrima regē manasseh ad regnum restituit. ninivitas a subuersione liberauit. lacrima Ezechie regi ter q̄nos annos adiecit. Hester p̄ lacrimas p̄plm suū seruauit. hester. vij. Si cum et iudas ꝓ utem lacrimas sciuisset̄ desperare nō debuissent. dicit nāq̄ bern̄. neq̄ mūdus diluuio p̄isset si ad lacrimas cōfugisset. eo q̄ dicit Aug. Qui lacrimās misez se fatetur illi deus miser est̄. Jō p̄t dici cuilibet peccatori. si cognouisses et tu. s. virtutē lacrimaz flesses. Hā p̄m aug. Quocūq̄ oculos mentis veramus materiā plorādi inuenimus. si suetū videmus deū quē offendimus. si deorsū. videmus infernū quē meruimus. si retrorsū cernimus p̄cā que p̄misimus. si antrorsū videmus districtū iudiciū q̄d timem⁹. Si introrsum intuem̄ cōsciennā nr̄am quā peccatis fedauimus. si extrorsum videmus mūdū quē amauimus. ꝓpter omnia ista dicit. si ꝓgnouisses et tu. sez fleres. R Sed heu iudei ñ fleuerūt ut dicit gre. in ome. Ip̄i nō flebant sz exultabāt. Sicut frenetici gaudent cū amicis flent. sic ip̄i quasi frenetici gaudebāt i p̄cīs tribꝰ que subabūdabāt in ihr̄lm. s. superbia auaricia et luxuria. De quibꝰ. i. Joh. ij. oīe q̄d est in mūdo aut ē cōcupiscēna carnis aut cōcupiscēna oculorū. aut superbia vite. De eo rū superbia scribit̄ Isa. iij. Pro eo q̄ elevate sunt filie syon. et ambulauerūt extēto collo et nutibꝰ oculorū ibāt. et plaudebāt et ambulabāt et pedibꝰ suis cōpto gressu incedebant decaluabit dñs vertice filiarū syon. De superbia vo virorꝫ scribit̄ Isa. v. Ve qui sapiētes estis in oculis vr̄is et cor̄ vosmetip̄is prudētes. Item de auaricia eorꝫ habet̄ Isa. i. Principes tui infideles socij furū. oīes diligunt munera. sequunt̄ retributōes. pupillo nō iudicant. et causa vidue nō ingredit̄ ad illos. Isa. iij. Rapina pauperis in domo vr̄a. et hic te. vi. A maiore vsq̄ ad maiorē oīes auaricie studēt. Itē erāt voluptuosi et crapulosi. Isa. v. Cithara et lira et tympanū et tubia et vinū in conuiuijs vr̄is. et opus dñi nō respiciūt. Ve qui cōsurgitis mane ad ebrietatē sectandam et potandū vsq̄ ad vesperam. vt vino estuetis. Ve qui potentes estis ad bibendum vinū. et viri fortes ad miscendā ebrietatē. In his gaudebāt et eueit eis illꝰ Job. xxi. Tenēt tympanū et citharā et gaudēt ad sonū organi

ducũt in bonis dies suos ⁊ in pũcto ad infer/
na descẽdunt. vbi erit fletus et stridor dentiũ
iuxta illud Luce. vi. Ve vobis q̃ ridetis nũc
q̃ lugebitis et flebitis. Idcirco exquo in la/
crimarũ valle sumus tũc p̃ peccatis flere de/
bemus. q̃ dicit Crisost. sup mat. Nubil ita nos
p̃glutinat et vnit deo sicut penitẽtis lacrime
Dicit enim hug. li. iij. de claustro anie. Sic sol
post pluuiã clarior fulget. sic xp̃us post lacri/
marũ effusionẽ benignior nobis apparebit

De eadez dominica Sermo. cxxx.

Venient dies in te et circũdabunt te
inimici tui Luc. xix. S. Nõ ẽ
sine prudentia si aliq̃s suo dãno ca/
stigetur et informet̃. sed ille prudẽtior ẽ quẽ
damna corrigũt alior̃. Sed lõge q̃sq̃ magis
sapiẽs est si nullis dãnis sed solo emẽdat iu
dicio rõis. Sic dñs ihũs saluator nr̃ voluit
nos corrigere et instruere alior̃ exẽplo ut pru
dentes essem⁹ ex alior̃ dãno. ꝓponẽs nobis
euangeliũ de destructõne gentis iudaice ne si
milia faciamus ꝓpter que illi pierunt. Unde
exo. xxiij. Non sequeris turbã ad faciẽdũ ma
lũ. quia dicit aug. Nullũ malũ impunitũ ꝓp
q̃ in hodierna epla que scribit̃. i. Cor. x. legi
tur. Scripta sunt hec ad correptõem nostraz
in quos fines seculor̃ deuenerũt. nõ soluz in
eis sed in oñibz nobis implet̃ illud. venient
dies in te ẽ. Ista est pars principalis istius
euãgelij in qua ut dixi p̃mone. cxxix. in princi
pio G. innuit̃ defectus iudaice executõis. de
quo subdit. Et q̃dẽ in hac die tua que ad pa
cẽ tibi. s. p̃spitans ut vaces liberius tuis volu
ptatibz. et or̃ dies tua. q̃ nõ vteris ad dei cul/
tum sed exp̃dis ad tui voluptatẽ. nũc aũt ab
scõdita sunt ab oculis tuis. s. mala q̃ ventura
sunt. nam pñs p̃spitas facit ne p̃sideret̃ et ꝛ
meat futura aduersitas. ꝓpter q̃d dicit̃ pro/
uer. xxvij. Ne glorieris in crastinũ ignorans
quid superuentura pariet dies. q̃ scribit̃ Eccls
ix. Nescit hõ finem suũ sed sicut pisces capiũ
tur hamo. et aues laqo cõprehendunt̃. sic capi
untur homines in tpe malo. Idcirco eccli. vij.
Memorare nouissima tua ẽ. Que sunt aũt
illa subdit. venient dies in te. i. ꝓtra te. T.
Hic p̃dixit sex miserias ciuitatis ihrlm. Qua
rum p̃ia est obsidio. cũ dicit. veniẽt dies in
te. sed post. xlij annos ab ascẽsione dñi vene
rũt isti dies subuersionis. Ecce tps p̃spitaz
significauit in singulari q̃ vnum diẽ. cũ dixit
in hac die tua. sed tps aduersitatis p̃uenit
in plurali. veniẽt dies. q̃ modica erat p̃speri
tas in cõpatõe aduersitatis. Puer. x. Timor
dñi apponet dies. anni impiorũ breuiabũt̃.
glo. breuiabunt̃ in culpa ut dilatent̃ in pena
p̃s. liij. Viri sanguinũ et dolosi nõ dimidia
bunt dies suos. Et isti sunt dies sup hãc ci/
uitatẽ p̃nunciati. Ezech. xxij. Ciuitas effun/
dens sanguinẽ in medio sui ut veniat tps ei⁹.
et que fecit ydola ꝓtra semetip̃am ut pollue/
ret̃. in sanguine tuo qui a te effusus est deliq
sti. et in ydolis tuis que fecisti polluta es. et
appropinquare fecisti dies tuos sc̃z vltionis.
Et circũdabũt te inimici tui. s. anus et vespa
sianus romani p̃cipes. de quibz p̃dixit bala
am. Numeri. xxiij. Veniẽt in trieribz de ꝓra
lia. supabunt assyrios et vastabũt hebreos.
vnde dñs expectauit vindictã pcti iudeoruz
xlij. annis. et cũ noluerũt penitere tunc p̃misit
multa signa sicut refert iosephus q̃ stella fla
mea orta est tãq̃ gladius. et stetit p̃ totũ ãnũ
sup ciuitatẽ ihrlm. Item post hoc circa festuz
azmoz̃ visi sunt currus in omni regione pae
rem ferri et armatoz̃ cohortes miceri. Item
post hoc i festo tabernaculorũ quidã noie ihs
ananie filij⁹ clamauit ve. ve. ve. ihrlm. vox ab
oriẽte vox ab occidente. vox a quatuor vẽtis
vox sup ihrlm. sup templũ. vox super vniuer
sum p̃lm. vir ille capit̃. cedit̃. verberat̃. ad iu
dicem ducit̃. diris tormẽtis afficit̃. et nihil
aliud dicere potuit q̃z ve hierosolimis. cũ no
luerũt intelligere. et in superbia Tyberio cesa
ri rebellarent tunc misit vespasianũ cũ copio/
so exercitu qui venit in die pasche cũ copiosa
et infinita multitudo ibi esset. et ante hoc ad/
monitũ fideles p̃ s. f. recesserũt. quod lõge aũ
ꝓphetatum fuit q̃ dauid dicente ps. lix. De/
disti metuentibz te significatiõem ut fugiãt a
facie arcus. et liberent̃ electi tui. Et tres agge
res fecit et eos reclusit. vespasian⁹ post obitũ
Tiberij elect⁹ i cesarẽ reliquit filiũ suũ Titũ
ibi. qui biennio eos obsedit. et tãta fames ci/
rat q̃ pentes filios. et filij pentibz. viri vroz/
bus et ecõuerso cibos nõ tñi ex manibus sed
etiã ex dentibus recipiebant. et tanta fames

erat q̄ corrigias et calciamēta manducabāt. iuuenes fortes ut simulacbra apparebāt. et qui mortuos sepeliebāt sup̄ ipos cadebāt exanimes et moriebant. ita q̄ nō potuerūt sepelire. sed solū p̄ciebant de muro. Sed titus circuiuit semel et vidit valles plenas cadaueribus et terrā corruptā fetore fleuit dicēs in celum. Dñe deus tu facis boc. nō ego. Unō legit in scolastica bistoria q̄ quedam mulier babuit puer quē lactauit. et cū ampli⁹ nō baberet lac ad nutriendū. occidit p̄uulū filiū diuidiū coxit et alterā partē occultauit. p̄dones vero odorātes carnes ad domū ipius cucurrerūt et minātes. p carnibus inquisierunt que oñdit eis mēbra infantis partis edite. et aliā medietatē reseruatā. At illi inborruerūt q̄ non potuerūt loqui. Factū est secūdo āno regni vespasiani. Titus cepit ciuitatē et euertit. ita q̄ lapis sup lapidem nō remānsit. Quō testatur trāspositio. quia sepulchrū xp̄i prius erat extra ciuitatē. nunc in medio. Et sic xp̄m p. xxx. denarijs emerūt. ita. xxx. iudei erāt vēditi. p vno denario. sicut narrat iosephus. nonagintanouē milia vendita sunt. et vndecies centena milia pierunt. totidē gladio pempti sūt Et egesippus dicit. nonagintaseptē milia in captiuitatem ducti. Josephus dicit q̄die de nocte quingenti de ibrl̄m exierūt fugiēdo. et capiuati in die crucifigebant. donec deficiebant cruces et loca. et boc est quod dicit. vallabunt te inimici tui vallo. i. cbatbenatura facta de lignis Nam romani obsidentes ibrl̄m tres aggeres circa eā fecerūt. et valles munitas. ut nemo egredi aut ingredi posset. De quo ecclē. ix. vocabit ostra eam rex magnus et vallauit eā. extruxitq̄ munitiones p girū. et perfecta est obsidio. Hec aūt circūdatio buius ciuitatis fuit in vindictam. q̄ caput xp̄i circūdederūt iudei corona spinea. Et etiam q̄ circūdederūt xp̄m in templo. Ideo dicit sedecias. circūdabunt te. scz in p̄nia corporali. et boc iterū in vindictā. q̄ circumdederūt iudei xp̄um in orto cū gladijs et fustibus. Eccli. li. Circūdederūt me undiq̄. et nō erat qui adiuuaret. Respiciens erā ad adiutoriū dom̄i et non erat. Et bec est sedecias aduersitas siue miseria q̄ nō erāt solū circūdati vallo sed etiā multitudine exercituū dominū fortium. 3ª v

Tercia aduersitas erat angustatio istius ciuitatis. de qua dicit. et coangustabūt te undiq̄. Coangustati enī erāt q̄ nulla erat euasionis via. exeuntes enī ciuitatem incidebāt in gladiū. manentes vo ī ea fame p̄ibant. Et boc p̄dixit eis moyses Deutro. xxviij. Obsidebit te intra portas tuas in omni terra tua. quā dabit tibi dñs deus tuus. et p̄medes fructū vteri tui. et carnes filiorum tuor̄ et filiarū tuarū quas edet tibi dñs deus tuus in angustia et vastitate qua opp̄imet te hostis tuus. et boc fuit in vindictā. q̄ xp̄um potabāt aceto et cibabāt felle. iuxta illud ps lxviij. Dederūt in escā meā fel. et in sitī mea potauerūt me aceto. Be tres aduersitates p̄cesserunt captiōem ciuitatis. sed alie tres misērie sequebant destructiōem ciuitatis. Quarta miseria post captiōem ciuitatis fuit ipius euersio et p̄stratio. de qua in textu. et ad terrā p̄sternēt te. cuncta nāq̄ edificia. turres et munitiones ciuitatis deiecerūt ad terram. Unde Treno. ij. Precipitauit dñs nec pepcit omnia speciosa iacob. destruxit in furore suo munitiones virginis iuda. et deiecit in terrā. Et boc p̄ p̄dixerat moyses Deutr. xxviij. Destruent muri tui firmi atq̄ sublimes in quibus habebas fiduciā in omni terra tua. et boc fuit in vindictam. q̄ corpus xp̄i mortuū oportuit sepeliri in terrā. Quinta miseria ipsorum in deorū fuit occisio. de quo subdit. et filios tuos qui in te sunt. i. iudeos a te genitos. p̄sternēt occidendo sine misericordia et ad terrā p̄icitando. De quo Treno. ij. Jacuerūt in terra foris puer et senex. virgines mee et iuuenes mei ceciderūt in gladio. interfecisti eos in die furoris tui. p̄cussisti nec misertus es. et boc fuit in vindictā. q̄ xp̄m occiderunt et clamauerūt. sanguis eius sup̄ nos et sup̄ filios nostros. et sic euenit eis iuxta optatum Sap̄. xi. Per q̄ quis peccat p̄ bec et torquetur Sexta miseria fuit omnimoda ipius desolatio. de quo in textu Nō relinquet in te lapis sup̄ lapidem. et ih̄s p̄ p̄dixerat micheas. ca. iij. Syon quasi ager arabit. et ibrl̄m quasi aceruus lapidum erit. et mōs templi in excelsa siluarū. Et boc factū est cum Titus euertit ciuitatē. quā omnes iudei qui fugierūt post eius recessum ceperūt edificare. tunc romani miserūt bellū adrianū q̄ sic ciuitatē euertit. ut nō remaneret lapis super

lapidē. ⁊ sic tūc in ꝑpetuū vsq; nunc dispersi
sunt. et hoc in vindictā. qꝛ noluerūt sub alis
xp̄i cōgregari. vt habet̄ Math. xxiij. Quoti
ens volui congregare filios tuos scilicꝫ in fi
de et vnitate ecclesie. sicut gallina congregat
pullos suos sub alas et noluisti. ꝓpter quod
in orbē dispsi. et relinquit̄ dom⁹ eorū deserta
X. Tunc subiūgit generalē rōem. eo ꝙ nō
cognouisti tp̄us visitatōis tue scꝫ ꝑ incarnati
onem. qꝛ ex malicia et inuidia noluerūt xp̄m
agnoscere ꝙ corꝑali eos p̄ntia visitauit. De
quo ꝯquerit̄ dn̄s hiere. viij. Miluus in celo
cognouit tp̄us suū turtur et hyrūdo et cicoīa
custodierūt tp̄us aduentus sui. ꝓplus autem
meus nō cognouit iudicium dn̄i. Silr̄ ysa.
i. Cognouit bos possessorē suū et asinus p̄se
pe dn̄i sui. israel aūt me nō cognouit. Itē visi
tauit eos nō solū ꝑ incarnatōem. sed etiā per
doctrinā et informatōem. Unde p̄s. xciiij. di
xi semꝑ hi errāt corde. Ip̄i vero nō ꝯgnoue
rūt vias meas. q. iu. in ira mea. si. i. nō introi
būt in requiē meā. Ideo dicit saluator Joh.
xv. Si nō venissem et eis locutus nō fuissem
pctm̄ nō hr̄ent. s. tm̄. nūc autē excusatōem nō
habēt de peccato suo. qꝛ qui me odit et p̄rem
meū odit. Tercio visitauit eos ꝑ passionē in
cruce. Lu. i. Per viscera misericordie dei nr̄i
in quibus visitauit nos oriēs ex alto. In hac
visitatōe ꝯgnouerūt eū celi et terra. nā sol in
celo obscuratus est. terra tremuit. sed iudaica
plebs eū ꝯgnoscere noluit. Ideo dicit psal.
cxli. Cōsiderabā ad dexterā et videbā et non
erat q̄ ꝯgnosceret me. Ideo implebit̄ in eis
illud p̄s. ix. Cognoscet̄ dn̄s iudicia faciēs in
opꝫ manuū suaꝝ ꝯp̄hensus est peccator. id
circo visitauit eos in gladio duro ⁊ forti eos
extirpādo. De quo exo. xxxij. Cerno ꝙ ꝓpl̄s
iste dure ceruicis sit. dimitte me ut irascat̄ fu
ror meus cōtra eos et deleā eos. et hoc factuꝫ
est ꝑ principes romanos. De quo aug. super
p̄s. Romani istā victoriā a deo habuerunt. li
cet dijs asscripserunt. Nā in hoc romani sunt
facti instrumentū dei irati. et facti sunt secutꝫ
dei qua excisi sūt iudei. Y. Sed diceres
quare xp̄us noluit eos penitus extirpare. sed
dispgere. Rn̄det̄. plures sunt cause. p̄rio ꝓpt̄
reuerentiā xp̄i et apl̄orum qui ex isto ꝓpl̄o fue
runt s̄m carnē. Joh. iiij. Salus ex iudeis est
Scd̄o ꝓpter honorē ꝓphetarū et p̄riarcharū

ex quibꝫ ꝓpl̄us iste ꝓcessit. Tercio qꝛ in fine
mundi cōuersuri sunt. vn̄ Isa. x. Si em̄ fue
rit ꝓpl̄us tuus israel quasi arena maris. reliqe
cōuertēt̄ ex eo. Joh. x. erit vnus pastor et v
nū ouile. Quarto qꝛ sunt liberarij nr̄i. de quo
aug. sup p̄s. Ne dicāt pagani ꝙ xp̄iani cōpo
suerunt lr̄as. ideo ecclesia sustinet iudeos. qꝛ
penes se habēt libros autēticos ex quibꝫ testi
monia ꝓferimus de xp̄o. Quinto eccia obs̄
uat eos nobis in duplex exemplū. primo i ex
emplū recordatōis. s. dn̄ice passiōis. Vn̄ p̄s
lviij. Deus on̄dit mihi sup inimicos meos
ne occidam eos. ne qn̄ obliuiscāt̄ populi mei
scꝫ passionis mee. Scd̄o in exēplū credulita
tis. ne simus increduli. sicut illi qui ita sūt fla
gellati ꝓpter incredulitatē eoꝝ. Sed int̄ istas
causas potior cā est ꝙ adhuc sunt credituri. d̄
quo p̄s. lviij. Cōuertent̄ ad vesꝑam. Hiere.
xxiij. et. xxxiij. In diebꝫ illis saluabit̄ iuda. sꝫ
ex quo nescim⁹ determiate hoc tp̄s. iō eccia nō
eradicat iudeos. Z. Sed d. quō xp̄i
ani se hr̄e debent quo ad iudeos. Rn̄det̄ s̄m
raymundū. non dn̄t cū eis māducare. ut hēt̄
in cano. xxviij. q. i. nullus. Nullus cū eis azi
ma māducet. Rōem ponit bartho. bricciē. in
glo. qꝛ inter epulas quis faciliter decipitur.
Secūdo xp̄iani nō debent iudeos vocare ad
se in suis infirmitatibꝫ nec ab eis sumere me
dicinā. Tercio nec xp̄iani cū eis in eisdē bal
neis balneari debent. ut patꝫ ibidē. c. nullus.
silr̄ in. c. sequēti om̄es. Quarto nō dn̄t ꝑmit
ti inter xp̄ianos officia publica haberi. de iu
deis. c. cū sit. Cum sit nimis absurdū ut blas
femus xp̄i in xp̄ianos vim ptātis exerceat. iō
inhibemus et mādamus ꝙ iudeus susceptuꝫ
officiū cū pudore dimittat quod irreuerēter
assumpsit. et suscepta a xp̄ianis restituat pau
ꝑibus. Quinto nouas sinagogas nō edificēt
sed veteres reparent et reedificēt et nō exal
tent. nec ampliores q̄ꝫ antea fuerūt faciāt. ut
habet̄ de iude. c. cōsuluit. et est alexāder ter
cius. Sexto nō dn̄t habere famulos nec famu
las xp̄ianos. nec nutrices pueros eorū nutri
entes. de iude. c. ad hec. Rō qꝛ faciliter ad su
am ꝑfidiā animos simpliciū inclinarēt. Et si
qui xp̄iani eis famularent̄ in domibꝫ dn̄t excō
municari. Septimo in diebꝫ lamentatōis do
minice passionis nō dn̄t in publicū ꝓdire. sꝫ
i die pasceues dn̄t habere ostia clausa. ut ha

bet de iudeis et sara.c.qz sup his. Octauo
cogendi sunt talē habitū deferre q cognoscā
tur distincte a xp̄ianis.ut habet de iudeis.et
saracenis.c.in nōnullis. Nono xp̄iani nō dn̄t
locare domos ad exercendū vsurā in eis.ali
as rei erūt peccatoꝝ iudeorū q̄ ip̄i iudei in do
mibus suis cōmittūt.qz est vnū de alienis pec
catis hospitare malos et pctā in domibꝰ suis
pmittere ppetrare.qz dicit aplus Ro.i. Nō
solū qui ea faciūt sed etiā qui cōsentiūt facien
tibꝰ digni sunt morte. De quo etiā Isido.et
habet in cano.xi.q.iij. Qui cōsentit peccanti
bus et defendit aliū delinquentē.maledictus
erit apud deū et hoīes. Decimo xp̄iani n̄ de
bent retinere dona vel munuscula a iudeis eis
data. A. Sed diceres.an licz recipe do
na vel munuscula a iudeis. Rn̄det q sic.tali
tn̄ modo q ip̄e recipiēs nō velit aliq̄d facere
ppter talia quod sit ɔtra deū. et tunc licite p̄t
recipe sed nō debet sibi retinere nisi forte eēnt
talia q̄ ab eo vel antecessoribꝰ suis ip̄i iudei p
vsurā recepissent. Unde dicit sanc.tho.i qua
dā lr̄a ad ducissam lotharingie. Cū ea que iu
dei p vsurā extorserūt nō pn̄t licite ab ip̄is re
tineri ɔsequēs est ut si nos licite ab ip̄is reci
pimus nec nos licite retinere possumus. nisi
forte essent talia que a nobis vel an̄cessoribus
nr̄is extorserūt. Si qui v̄o dāt que extorserūt
ab alijs debent restitui eis quibꝰ iudei restitu
ere tenent̄ si sunt. alioquin in pios vsus s̄m
sui dyocesani ɔsiliū sunt talia dona et munu
scula erogāda. O q̄d ad hec dicturi sunt qui
recipiūt ppinas et dona a iudeis qui nō hn̄t
nisi vsurariā pecuniā.omnia talia sunt erogā
da paupibꝰ et nō sunt hereditāda ad posteros
Nā si vnus heres sciēter talia bona possiderz
talis damnaret̄.et ex hoc ꝓuenit q tales cōi
ter sunt infortunati in his bonis q̄ a iudeis re
cipiūt.qz tales raro vel nūq̄ ditant̄. Undeci
mū est q xp̄iāi nō dn̄t sentētiare nec aliquem
cogere ad soluenduz vsuras siue iudeis siue
xp̄ianis vsurarijs.nā ptātes.rectores.ɔsules
iudices.officiales qui statuta faciūt p que cō
pellit̄ quis soluere vsuras vel nō repetere iā
solutas.aut qui obs̄uant talia statuta et scd̄m
ea iudicant.tales ip̄o facto omnes incurrerūt
sn̄iam maioris excōmunicatōis.et tales non
pn̄t absolui a peccatis nisi velint desistere ⁊ an̄
ea sint a sentētia excōmunicatōis absoluti.vt

habet de vsuris.c.ex graui.in clemē. Et dico
notanter prius dn̄t absolui ab excōmunicati
one.qz absolutio a sentētijs dz p̄cedere abso
lutōem a peccatis. B. Sed d.vtꝝ pu
eri iudeoꝝ mortuis pentibus sint baptisandi
Rn̄det sanc.tho.ij.ij. Nō licet an̄ annos dis
cretōis.sed qn̄ ad annos discretōis puenerit
pn̄t fidem suscipe etiā inuitis parentibꝰ. Sz
tn̄ si quis pueruz iudeoꝝ baptisaret in agone
mortis statim puer euolaret si sic moreretur.
Sed diceres. vtrū pueri iudeorū sunt sil̄es
pueris xp̄ianorū si sine baptismo decedūt de
hoc seculo. Rn̄det q sic qz hn̄t equalē culpā
scz pctm̄ originale et nullū actuale.ergo hn̄t
equalē penā scz damni. Sed qn̄ infideles ad
annos discretōis puenerint si nō suscipiūt fi
dem ip̄o facto peccant mortaliter nō suscipiē
do fidem et nullā excusatōem pōt hr̄e infidel̄
quia fides xp̄iana p̄dicata est p vniuersū mū
dum. Unde xp̄us dixit discipul̄ suis Marci
vl.euntes in vniuersum mūdū p̄dicate euan
geliū omni creature. Et p̄s.xviij. In omnez
terrā exiuit so.e. Et sic n̄ est aliqua infideli ex
cusatio sed eterna dānatio Marci vl.q̄ credi
derit et bap.fu.sal.erit.qui v̄o nō crediderit
ɔdemnabit̄. C Itē nota istud scd̄m
mēbꝝ pōt exponi moraliter d̄ quolibz pctōre
venient dies in te.i.cōtra te.s.dies mortꝭ p⁹
diē pn̄tis vite.nam pn̄s vita est quasi vnus
dies respectu eternitatis. Job.vij. Nihil em̄
sunt dies mei.et gre. Breue ⁊ momentaneū
est quod delectat ꝛc̄. Ideo dicit. veniēt dies
scz eternitatis in pena inferni p die trāsitorio
voluptatis. Unde Job.xxx. In memetipso
marcescit aīa mea.et possidēt me dies afflicti
onis. Agonisante em̄ hoīe pctōre in exitu aīe
a corpe graues patit̄ aduersitates. Prīo cir
cundabunt te inimici tui.i.demones triplici
vallo pctōꝝ.s.cogitatōis locutōis ⁊ opatōis
ita q aīa videat vndiq̄ ꝓfunditatē suoꝝ sce
lerū Jone.ij. Circūdederūt me aque vsq̄ ad
aīam.abissus vallauit me. Scd̄o etiā demo
nes circūdant aīaz sua pn̄tia horribili. Sap̄.
xvij. Persone tristes apparētes pauorē illis
p̄stabunt. Aug. Presto erit dyabolus obij
ciēs om̄ia que fecimus. Tercio coangustatur
aīa vndiq̄ et in arto ɔcludit̄.coangustat̄ em̄
inter vitam et mortē.inter culpam et penam
est em̄ tūc inter finē culpe et initiū pene con

stringet eū pena cōsequens mortē et vite ter
minus ita ꝙ nesciat q̄d faciet. coartat̄ a corpo
ris infirmitate. a iudicis seueritate. a demōis
crudelitate. iuxta illud Sap̄ie. v. Pre angu
stia spūs gemētes. Quarto hō in terrā ꝓster
nit̄. cū corpus in terrā ꝓijcit̄. Eccī. xli. Oīa
que de terra sunt in terrā reuertētur. aīa vero
ꝓsternet̄ ad infernuz. q̄d est in medio terre.
Hiere. xxij. Dabo te in manu querentiū aīaz
tuā et in manu quorū tu formidas faciē. Quī
to filios tuos qui in te sunt. i. omnes actus et
opa ad terrā deijciūt. qꝛ tunc nulla adest bñ
opandi facultas. Eccs. ix. Q̄dcūq; p̄t facere
manus tua instāter opare qꝛ nec opus nec rō
nec sapiētia nec sciētia erūt apud inferos quo
tu ꝓperas. Omīs em̄ anīe cōsideratio sic ē ad
terrā ꝓstrata ut nihil occurrat tunc nisi pena
infernalis. De hoc dicit aug. O q̄ꝫ anguste e
rūt vie reproboꝝ vndiq;. supi⁹ erit iudex ira
tus. inferius horrendū inferni chaos. a dextris
peccata accusantia. a sinistris infinita demoīa
ad supplicia eterna trahētia. intus vrēs ꝯscia
foris mūdus ardēs. retro vita detestabil̄. an
te iudicium sine misericordia. O quo tūc di
uertet̄ peccator sic deprehensus. vel quo effugi
et. apparere erit intolerabile latere impossibi
le. Unde dñs dicit p amos ꝓphetā. ix. c. Nō
erit fuga eis. et qui fugerit ex eis nō saluabit̄
Si descenderint vsq; ad infernū inde man⁹
mea educet eos. et si ascēderint vsq; in celuz
inde detrahā eos. et si abscōditi fuerint in ver
tice carmeli inde scrutās auferā eos. et si cela
uerint se ab oculis meis in ꝓfundū maris ibi
mādabo serpēti et mordebit eos. Ecce quō ē
probi coangustabunt̄ vndiq;. D. Uñ
legit̄ ꝙ aristoteles apparuit post mortē cuidā
suo discipulo et ille interrogauit eū. quid ge
nus quid spēs quid drñtia. Et rñdit aristote
les. nō est apud nos quid genus q̄d spēs. sed
q̄d ignis et dolor. ꝓpterea prudētissime dixit
mgr̄ sulco. Unquo coax ranis cra coruis. va
naq; vanis. Ad loycā ꝑgo que mortis nō ti
met ergo. Sexto nō relinq̄tur lapis sup lapi
dem. i. nihil virtutis in aīa damnata relinq̄t̄.
ex qua p̄t esse spūale edificiū. Tren. iiij. quō
obscuratū est aurū. mutatus est color optim⁹
dispsi sunt lapides sāctuarij in capite omniū
platearū. vel sic. nō relinquēt lapidem sup la
pidem qñ funditus euertit̄ q̄d cōstructū est a
pctōribus. Nā pctōres cōstruūt ut dicit Isi
dorus de sum. bo. Primo locāt ꝓ fundamen
to malā cogitatōem. mala cogitatio parit pra
uā delectatōem. praua delectatio ꝯsensum. cō
sensus actōem. actio ꝯsuetudinē. cōsuetudo
prauā necessitatē. necessitas desp̄atōez. despe
ratio eternā mortē. hāc malā cōstructōem de
struēt demones. cū de singulis accusabūt pec
catricē aīam añ districtū iudicē. et de singulis
spēaliter cruciabunt̄ in flāma inferni. Unde
dñs p hieremiā dicit. c. xlv. Ecce q̄s edifica
ui ego destruo. et quos plātaui ego euello. nā
structura malorū nō stabit sed bonoꝝ. Iō ad
gala. vi. Dū tp̄us habemus opem̄ bonū ad
omnes. Dicit Bern̄. in s̄mone. Nēo nostrū
puipendat qualiter tp̄us cōsumit̄ in v̄bis o
ciosis. volat verbū irreuocabile. volat tēpus
irremeabile. Discat insipiēs quid amittat o
si tp̄us hoc p̄tereat qñ agis pñiam et obtine
bis veniā. qñ acquiris grām ut obtineas glo
riam. o si ꝯgnouisses et tu fleres. nā hec omīa
mala eueniēt tibi. qꝛ nō cognouisti tp̄us visi
tatōis tue scz tp̄us gratie. De quo. ij. Corin.
vi. Ecce nūc tp̄us acceptabile. De q̄ Bern̄.
nil p̄ciosius tp̄e. Ideo ap̄lus ephe. v. Redi
mentes tp̄us qm̄ dies mali sunt. et eccī. iiij.
Fili cōserua tp̄us et deuita a malo. Nam s̄m
Bern̄. om̄e tp̄s tibi impensū queret̄ a te quō
sit expensum.

De eadez dominica.

Sermo. cxxxi.

Uidens ihūs ciuitatē fleuit sup illā.
Luce vbi sup̄. E. Cōmenta
tor de somno ⁊ vigilia dicit. Homo
naturaliter citius obdormit in calore q̄ꝫ in fri
gore. Idem dicit arist. in ꝓbleumatibꝫ. qꝛ ca
loris est dilatare. frigidi ꝯstringere. mō calor
dilatat venas q̄ ꝓcedunt de corde ad caput.
ut dicit arist. de somno et vigilia. et p istas ve
nas fumi ciboꝝ de stomacho libenti⁹ ascendūt
in caput. sed a frigore repcutiunt̄ ⁊ ingrossan
tur illi fumi. ⁊ sic ingrossati cadūt iterato deor
sum et obstruūt vias et meatus p quos habz
ferri spūs et calor ad organū sensuū exterioꝝ
et sic ꝓpter defectū caloris et spirituū in orga
na sensuū exteriorū fit impotētia sentiendi. et
sic causat̄ somnus. Spūaliter. sic citius ob

dormimus in pctō dūmō sumus in calore hu
mane felicitatis et affluētie q̄ in frigore pau
ꝑtatis et penurie. exemplū in dauid. ij. regū
xi. qñ sequebat̄ et pascebat gregē patris sui
nō fecit adulteriū. sed qñ factus est rex et ha
beret de inimicis suis pacē tunc ꝯmisit crimē.
Silr habemus de salomōe. iij. reg. xi. anteqū
fuit rex coronatus nō adorauit ydola ꝓpter a
morē mulierū. silr qñ fuit occupatus cū edifi
catōe templi. sed post hoc tēplo ꝯsummato et
cū nulla affuit aduersitas et factus est diues
et potēs sup omnes p̄decessores suos depua
tū est cor eius. Ideo dicit hiero. Quere ⁊ in
uenies singulos fideles aduersa ꝑpessos. sol⁹
Salomō in delicijs fuit ideo corruit. Sic fa
ctū est cū filijs israel cū essent in oppssiōe pha
raonis in egipto nō adorauerunt ydola. neq̄
ꝓphetas occiderūt. sed qñ liberati erāt et resti
tuti multa mala fecerūt et vitulū ꝯflatilē ado
rauerūt. ut habet̄ exo. xxxij. et sic somno culpe
dormierūt. qꝛ dicit Crisꝰ. Nouerca virtutum
est ꝓspitas et mater delicti. de quo p̄s. xc. Ca
dent a latere tuo mille et decē milia a dextris
tuis. Ubi dicit Bern̄. in sermōe de palmis.
licet multos frāgat aduersitas. tñ multo plu
res extollit ꝓspitas. nā vbi mille cadūt in si
nistro aduersitatis. ibi decē milia a dextris ꝓ
spitatis. ꝓpter qd̄ dicit Gre. in cura pastorali
Prospitas aliqñ dat̄ ut ad meliorē vitā ꝓuo
cet. ut iudeis. d̄ quibus p̄s. ciiij. dedit illis re
giones gentiū et labores ꝓplorꝫ possederunt
ut custodiāt iustificatōes eius. aliqñ dat̄ pro
spitas ut ineternū damnet. d̄ quo hiero. Si
cut mactādis vitulis liberius dant̄ pascua.
sic damnādis bona tꝑalia. ⁊ sic faciūt eos dor
mire in pctis. vñ ꝓuer. i. Prospitas stultorꝫ
ꝑdet eos. ꝓpter quod dicit Isido. Electi dei
plus timent ꝓspa q̄ aduersa. signāter qñ pro
spitas dat̄ alicui in malicia ꝑseueranti. qꝛ di
cit Aug. nil infelicius felicitate peccantiū. nā
talis felicitas claudit oculos v̄e ꝯgnitōis. ⁊
sic factū est iudeis qui obdormierūt in ꝓspe
ritate et in peccatis. Sed sicut fidelis p̄ vi
dens filios suos dormire inter hostes q̄ mor
tem eis machinant̄ inferre dolet excitat ⁊ hor
tatur ut nō dormiāt. et si eū audire noluerint
plorat sup stulticiā filiorū. et sic xp̄us p̄ nr̄ q̄
est in celis sepius exhortabat̄ illos in ihrl̄m.
ut a somno peccati ꝑ pñiam surgerēt et cōtra
inimicos suos demones vigilarēt. sed nolue
rūt eū audire. idcirco ex magna pietate fleuit
sup eos. de quo thema. videns ihūs ciuitatez
ꝛc. F In summa euāgelij duo innuū
tur. primo lacrimatio dñice cōpassiōis. ibi. vi
dens ihūs. Scd̄o subiūgit̄ p̄dictio iudaice
destructōis. De prīo dicit. videns ihūs ciui
tatē fleuit. Nota licet deus oēm creaturā re
spicit oculis sue diuinitatis teste iob. xxviij.
Deus omnes fines mūdi intuet̄. Cui conso
nat aplus ad hebr. iiij. Oīa nuda et apta sūt
oculis eius. singulari tñ respectu pietatis re
spicit electos suos. et dilectos cū ip̄os ad fle
tum ꝓuocat et compūgit. hoc itaq̄ sciatis q̄
oīs q̄ iam flens cōpungit̄ dñs eū ocul̄ sue
misericordie intuet̄. in quo intuitu deus talē
affectū hꝫ ad ip̄m quē iā flentē cōpūgit. non
em̄ peccator flere posset si nō eum v̄tus diui
respectus secretissima quadā admonitiōe int⁹
in aīa ꝓmoueret. ij. Corin. iij. nō sumus suf
ficiētes cogitare ꝛc. nec minus flere ut patet
de petro qui ter negauit. et in pctō aliq̄tulum
ꝑseuerauit frigidus ad pruuas durus et ob
stinatus quousq̄ respexit eū dñs. Luce. xxij.
Cōuersus dñs et respexit petꝝ et recordatus
est petrus v̄bi dñi. et egressus foras petrus
fleuit amare. Ideo hiere. ix. Quis dabit ca
piti meo aquā et oculis meis fontē lacrimaꝝ
q. d. a me nō habeo. G Nota fontes la
crimarū hñt se ut fontes terrarū. Sūt enim
quattuor genera fontiū. primi venis naturali
bus nullo labore oriūt̄. Scd̄i duris laboribꝫ
fodiunt̄. Tercij ꝯcauis canalibus artificialit̄
trā sferunt̄. Quarti celestibꝫ pluuijs capiūt̄.
Spūaliter prīo aliqui venis naturalibꝫ sine
labore oriūtur. et sic sunt aliq̄ molles q̄ facili
ter et nō magno deuotōis conamine eliciunt
lacrimas. Et tales lacrime nō multū estiman
tur nec merent̄. eo q̄ sine labore et sine deuo
tōe. nam actus mere naturales nō sunt meri
torij. Phūs. ea que nobis insunt a natura ñ
sunt laudāda. Ideo aplus. ij. Cor. vij. q̄ flēt
tanq̄ nō flentes. et sanc. tho. ij. ij. q. xxvij. q̄
to actus difficilior difficultate opis. tāto ma
gis meritorius nō negligētie vel cōsuetudīs
praue. et sic tales nō sunt laudādi. Ideo ber.
Quosdā lugētes video sed si de corde ꝓce
derent nō statim riderēt seu in risum resolue
rent̄. nunc aūt abūdantius ociosa et scurrilia

verba ꝓferunt q̄ꝫ prius lacrimas. Ideo lacri
mas esse nō arbitror quibꝫ diuina consolatio
ꝓmittit̄. qñ quidē post illas vana ꝯsolatio ad
mittitur. tūc aūt sunt nobiliores qñ ex spū sā
2° cto sunt ꝓfusiores. Scd̄m genus fontiū qui
duris laboribus fodiunt̄ significat genꝰ lacri
marū que ꝓfundis suspiriis et intimis gemi
tibꝫ hauriunt̄. hic fons lacrimarū tunc digne
p̄ꝑabitur qñ omnis terrenitas de ꝓfundo cor
dis nr̄i duris laboribꝫ spūaliū exerciciorū fun
ditus exhaurit̄. et hunc fontē lacrimaꝝ appel
lauit agar Gen̄. xvi. puteū viuētis et vidētis
me. s. dei. qꝛ tunc primū homo viuere et deuꝫ
videre incipit. qñ omnis terrena affectio plena
rie exhaurit̄. De hoc fonte Jobelis. iij. Fōs
de domo dñi egredietur̄. et irrigabit torrentez
spinarū. i. multitudinē pctōꝝ. hic puteus qꝛ
altus est. ideo homo inde hauriēs aquā lacri
marū sepe debilitat̄ viribus ⁊ euacuat̄ caput
3° sensibus. H. Tercius fons ē ductus
artificialiter in canalibꝫ. et significat hūc fon
tem lacrimarū qui ꝑ canale dulciū meditatio
nū effluit. nā sicut ꝑ cānas aqua de loco duci
tur. sic pena inferni et gaudiū celeste. iudiciuꝫ
extremū et silia. de loco v̄bo vbi sunt ad locū
cordis nr̄i vbi vere et ꝓpere nō sunt ꝑ cānas
nr̄arū meditationū aduehūtur. et cor nostrū
deuotōne resoluit̄ et lacrimas ꝑ oculos elicit
ut ꝑ cānas. Ideo bern̄. sup illo v̄bo Eccl̄. vij
memorare nouissima dicit. Memorare mor
tis horrorē. iudiciū tremendū. ardentē gehen
nā. ꝑegrinatōis tue miseriā. si sensum habes
nō te a lacrimis cōtinebis. et talis aīa ꝯmēda
tur ꝓuer. xxxi. Facta est quasi nauis institorꝫ
4° de lōge portās panē suum. Quartus fons ci
sterna dicit̄. qui nihil nisi celestē pluuiā hꝫ.
et significat fōtē lacrimaꝝ qui nullo labore no
stro sed a sola influētia celestiū grarū elicitur.
p̄s. cxlvij. Flauit spūs eius et fluēt aque. i. cū
spūssanctus in corde flat tunc aqua lacrimaꝝ
fluit ꝑ se nullo cogente. imo nullo ei ꝓhibere
valente De quo dicit̄ Cañ. iiij. Surge aq̄lo
et veni auster ꝑfla ortum meū. i. cor hoīs. qꝛ
auster admīstrat pluuiā. De hac cisterna la
crimarū dicit̄ Deut. vi. cū dñs deꝰ tuꝰ dede
rit tibi cisternas quas nō fodisti caue diligen
ter ne obliuiscaris dñi dei tui. Huius cisterne
aquā desiderauit dauid. ij. Reg. xxiij. dicens
O si quis mihi daret potum aque de cisterna
que est in bethleem. Ad hāc aquā hauriēdaꝫ
monem̄ ꝓuer. v. Bibe aquā de cisterna tua.
Prime lacrime quasi sine gratia dei ⁊ sine co
natu hoīs affluūt. Scd̄e cū conatu hoīs prin
cipaliter et ex grā cōsequente. Tercie cū grā
et conatu. quarte ex sola grā. I. Unde
multis de causis lacrime exiccāt̄ sicut fontes.
Primo ꝑ aridi tp̄is exiccatōem. et sic corda
supborum que in alto posita sunt. deus ꝑ plu
uiā visitantis grē rigare nō poterit cū supbia
ariditatē efficit. qꝛ pluuiā gratie nō admittit
ij. Reg. i. mōtes gelboe nec ros nec pluuia ve
niēt sup vos. Eccl̄. x. Radices gentiū supba
rū arefecit deus. Quāto em̄ mōtes altiores
tāto aridiores. p̄s. ciij. qui emittis fontes i ꝯ
uallibꝫ. Ber. Aque gratiaꝝ fluūt in valle hu
miliū animoꝝ. Jaco. iiij. Deus supbis resi
stit hūilibus dat grām. Ideo ꝯq̄ri p̄nt illud
numeri. xi. Aīa nr̄a arida est. Scd̄o fontes ex
iccant̄ ꝑ terre repletōem iteratā. i. terrenā oc
cupatōem. et sic figurat̄ Gen̄. iiij. Cayn qui
interp̄tatur possessio interfecit abel. et interp̄
tat̄ luctus. qꝛ possessionū occupatio luctū no
strū interficit et occidit. Unde gen̄. xxvi. In
uidētes palestini ysaac om̄s puteos impleue
rūt humo. ꝑ palestinos qui alieni interp̄tant̄
et inuidētes nobis fontes de fossos iterato re
plēt terrenis occupatōibꝫ. Unde gre. q̄ mun
dū deserūt ad exteriora officia ꝓuehi nō dn̄t
nisi ꝑ hūilitatē diutius in eiusdē mūdi ꝯtēp
tu solidēt̄. Tercio fontes exiccāt̄ qñ crebra
aqua ex eis non haurit̄. sic fons lacrimaꝝ qñ
ꝑ ꝯtinuā meditatōem et intimā spūs exercita
tionē nō haurit̄ exiccat̄. Unde dicit Judit. vij
Incidi p̄cepit holofernes aque ductū. Et sic
diabolus qñ infert tediū meditatōibus qui
bus lacrime exhauriunt̄. Quarto exiccantur
qñ circūstātie dissipāt̄. qꝛ tunc ꝑ riuos aqua
defluit. ꝑ dissipatōem intellige mentis euaga
tōem. ꝑ quā omnis deuotōis lacrime exiccāt̄
Hiere. ij. Me dereliq̄rūt fontē aque viue et
foderūt sibi cisternas dissipatas que ꝯtinere
non valent aquas. Eccl̄. xxi. Cor fatui quasi
vas cōfractum. De quo cōquerit̄ Job. xvij
Cogitatōnes mee dissipate sunt torquentes
cor meuꝫ. noctem verterūt in diem. et rursus
post tenebras spero lucē. Prīa causa det̄ fon
tibus naturalibꝫ. scd̄a putealibꝫ. tercia aque
ductis. quarta cisternis.

Dominica vndecima Sermo. cxxxij

Non sum sicut ceteri hoīm scribitur Luce.xviij. Et legit̄ in pñtis dñice euāgelio. (R) Apes qñ portāt dulcedinē humoris absentāt se a vento. qz ille humor ꝑ ventū exiccat̄. et lapillū in pedibꝰ portāt vel terrā ut nō ꝑ venti violentiā circūferant̄. Spūaliter ꝑ apes intelligunt̄ hoīes Eccī.xi. Breuis in volatilibus ē apis et initiū dulcoris hz fructus eꝰ sic hoīes boni et deuoti qui hñt humorē gr̄e ex quo orit̄ mel.i. dulcedo gl̄e dñt cauere a vento elatōis et suꝑbie. qz exiccat humorem gratie. De quo aug. Bonis opibꝰ insidiatur suꝑbia et facit ꝑire ea. scd̄m ꝙ dicit gre. Perit om̄e quod agit̄ nisi hūilitate custodiatur. Idcirco hō debet portare terrā vel lapidez q̄ cooperietur post mortē ꝑ mortis ꝯsideratōem que cōsideratio deprimit et hūiliat hoīem. iuxta illud Eccī.x. Quid suꝑbis terra et cinis. Ideo aug. Agnoscat se hō mortalē et frāgat elatōem. dicit nāq̄ hiero. Quō hō suꝑbiat qui sꝑ cōsiderat ꝙ sentinā portat. Hāc hūilitatē docet saluator Luc.xvij. Cū feceritis oīa que p̄cepta sunt vobis ꝛc. Nam s̄m aug. super ps. omnia vicia sunt timēda in male factis. suꝑbia vero in bene factis est metuēda. qz superbia est initiū oīm malorū. Eccī.x. Initiū oīs peccati est suꝑbia. qui tenebit illā implebitur maledictis. Dicit nāq̄ ambro. in exameron Apes si oleo ꝑfundunt̄ moriunt̄. et sic hoīes fructuosi oleo elatōis ꝑfusi occidūt bona opa De quo Thob.iiij. Suꝑbiā nunq̄ in tuo sēsu aut in tuo v̄bo dñari ꝑmittas. in ip̄a enim initiū sumpsit omnis ꝑditio. et talis fuit iste phariseus qui dixit in elatōe cordis sui. nō sū sicut ceteri hoīm. (L) In summa euāgelij duo innuunt̄. primo pharisei elatio infatuata. ibi. duo hoīes ascēderūt ꝛc. Scd̄o publicani hūiliatō ꝯmendata. ibi. stās autē publicanus. De prīo dicit. In illo tp̄e scz cū xp̄us dixit. qm̄ oꝑtet sꝑ orare et nō deficere. Dicit sanc. tho. licet dñs p̄ꝑauit regnū electis. tam̄ disposuit mediū ꝑ quod dat̄. Et est oratio ꝑ quam gratia descēdit ad nos et nos ad gl̄am ꝑducit. ut dicit Gre. et habet̄ in cano. xxiij. q. iiij. obtineri. Obtineri nequaq̄ pñt que p̄destinata nō fuerint. sed ea que viri sancti efficiūt ita p̄destinata sunt ut p̄cibꝰ obtineant̄. Nā ip̄a quoq̄ ꝑhennis regni destinatio ita ē ab omnipotenti deo disposita. ut ad hoc electi ex labore ꝑueniāt. quatenus postulādo mereant̄ accipe q̄d eis om̄ipotens deus añ secula disposuit donare. idcirco dicit. oꝑtet sꝑ orare Ubi aug. i. iuste et pie viuere. vnde orō impetrās gr̄am debet esse humilis et nō suꝑba. qz dicit ps. ci. Respexit in orōem hūiliū. et hoc oñdit in ꝑabola pñti. Et merito hoc euāgeliū sequit̄ p̄cedens. nā in dñica p̄cedēti dictum est de ciuitate iudeoꝝ et penalitatibꝰ eoꝝ. eo ꝙ occiderūt ꝓphetas et dñm ꝓphetaꝝ. In euāgelio v̄o pñti oñdit radicē et originalē cāz malicie eorū scz suꝑbiā. qz dicit gre. xxi. mor. Oīm vicioꝝ regina est suꝑbia. de qua dicit. dixit ihūs ad q̄sdam. s. singulares. de quibus dicit in canonica iude. Hi sunt q̄ segregāt se metip̄os scz ab alijs in elatōne cordis. Dicit em̄ gre. in mora. Suꝑbi cū cernūt se florere ī hoc mūdo. et in multis honorari. tūc estimāt se tantū valere corā deo sicut corā hominibꝰ. et sic surgūt in p̄sumptōem. i. p̄acceptōez alicuius sanctitatis vel dignitatis quā nō hñt. sic suꝑbi iudei ex ꝓspitate p̄sumebāt se fore ī gratia dei. et ꝙ deus esset cū ip̄is. et ignorauerunt ꝙ essent in magna indignatōe om̄ipotentis dei. et ideo longū tp̄us fuit eis datū ad penitentiā. sed ip̄i in sua suꝑbia tp̄e dato ad penitētiam abusi sunt ad voluptatē carnis. naz deus expectauit eoꝝ pñiam per. xlij. ānos. mō ut adhuc oñderet eis suā exuberātem misericordiā deus per signa āmonuit eos. Nā audita est vox angeloꝝ qui custodiebāt ciuitatez q̄ clamabāt. Eamus ab hac peccatrice ciuitate. Dicit etiā Josephus. li. vij. de iudaico bello Die festo pethecostes nocte sacerdotes intimū templū more suo ad diuinas res celebrādas ingressi. primū quidē motum quendā ac strepitū senserunt. postea v̄o subitā vocē audierunt. que diceret. Migremus hinc. q̄daz etiam dicūt ut iosephus. ꝙ añ vindictā ciuitatis ihrl̄m gladius sanguineus pendebat super ciuitatē in aere in ꝯspectu oīm inhabitantiū. in quo deus minabat̄ eis ex misericordia sed nō aduerterūt hec omnia. sed abusi sunt p̄sumendo ex suꝑbia de sanctitate. de q̄ subdit

in textu qui confidebāt in se tāq̄z iusti (VI)
Unde multa genera hoīm sunt qui fiduciā suam nō ponūt in deū sed in terrenis rebꝫ. ideo reprobāt a deo cui maxīe displicz būana presumptio. Cōfidūt enī aliq̄ in sua sapīa. aliqui in potentia. aliq̄ in sui cōmūnitate prudentia. aliq̄ in longa vita. aliqui in diuinaꝝ abūdātia. aliq̄ in vbꝝ eloquēna. aliqui in ingēū amicicia. aliq̄ confidunt in meritorū opulēna. Primi confidunt in sua sapīa. ut philosophi fecerūt but⁹ seculi qui scrutati sunt cursum celi. girū planetarū in spera sua. frutes lapidū et herbarū et confidebant in sua sapiētia nimiū. Ideo sapientiā diuinā que de celestibꝫ et eternis bonis est plene nō cognouerūt et defecerūt in vanitate sua. De quibus dicit Auguſt. in soliloquio. Audiuimus et vidimus multos sua sapiētia celos ascendisse et aīas in abyssos psi se. quod vtiq̄z sine timore nō recolo. et sine magno tremore nō pfiteor. Ēn idē aug. sup ps. cxl. Absorpti sunt iūcti petre iudices eoꝝ manifeste dicit. q̄ aristo. oim phōꝝ phūs sedet in inferno. vbi est stridor dentiū et fletus oculoꝝ. q̄z dicit apl⁹s. i. Cor. i. Qđ stultum est dei sapiētius est hoīb⁹. et qđ infirmū ē dei fortius est hoībus. Videte ergo vocatōnem vrām fratres. q̄z nō multi sapiētes sm carnez nō multi potētes. nō multi nobiles. sed q̄ stulta sunt mūdi elegit deus. ut confundat sapiētes ⁊c. ut nō gloriet omnis caro in cōspectu eius. Ex ipō aūt vos estis in xp̄o ihū qui factus est nobis sapīa et iusticia et sanctificatio et redēptio. ut quēadmodū scriptū est Hiere. ix. qui gloriat in dño glier. et nō in sapiēna ei⁹. Hā sapientia carnis inimica est deo. ad Ro. viij. et ad Ro. xij. Nolite esse prudentes a vobis metipsis. et Luce. xi. Vide ergo ne lumē q̄ in te est tenebre sint. et si illi ita miserabiliter dānati sunt et damnant̄ q̄ ita abiectis mūdis vicijs et terrenis rebꝫ diligēter inq̄sierūt et inquirunt sapīam rez que delectabil̄ est valde. Quid tunc illi eo q̄ nimis cōfidebāt in sua sapiētia. qđ tūc estimas de illis de quibꝫ dñs Hiere. iij. pquerit. Sapiētes sunt ut faciāt mala bene aūt facere nescierūt. Adulteri sapienter excogitāt modū p quē ad adulteriū puenire pñt sicut dr Job. xxiiij. Oculus adulteri obſuat caliginē dicēs. nō me videbit oculus et operiet vultum suū. Perfodit in tenebris domos. sicut in die pdixerāt sibi. Sic atuari sapiēter excogitāt modū acq̄rēdi diuinas multas. sicut scribit Baruth. iij. Filij quoq̄z agar que dr aliena. auari sunt q̄ alieni sūt ab eterna felicitate et vnitate fideliū xp̄i qui exq̄sierunt prudentiā que de terra est. quō vnus alīū circūueniat in negocio suo. negociatores terre et fabulatores et exq̄sitores prudentie ⁊ intelligētie. viā aūt sapiētie. s. dei nescierunt neq̄z pmemorati sunt semitas eius. (II)
Sēdi pfidunt in sua potētia. ut potētes but⁹ mundi qui in multa fortitudine gloriāt qui cōfundent̄. sicut Sennacherib rex assyriorū. Ysaie. xxxvi. et. xxxvij. Qui in multitudine exercitus sui et potētia cōfidebat. et subiugauit sibi reges et principes multos. et elevatus est cor eius in superbia. ascēdit ad vniersas ciuitates iuda munitas et cepit eas. post hoc ascēdit in ierl̄m et faceret sibi nomē magnū et subiugaret sibi regē ezechiam. et blasphemauit dominuz in superbia sua sicut ibidē patz. quo audito rex ezechias scidit vestimēta sua ⁊ accepit līam sibi missam a rege sennacherib. in qua verba blasphemie scripta erāt. Ezechia nō seducat te deus tuus ⁊c. Itaq̄z cuz accepisset ezechias līas de manu nūciorꝫ et legisset eas ascēdit in domū dñi et expādit eas cora dño et orauit in cōspectu dñi. sicut etiā diffusius habet eadē historia. iiij. Regū. xviij. et. xix. Sed quid factū est. cū rex Sēnacherib ascēdisset cū multitudine exercitus in superbia sua et pfidens in potētia sua. in nocte illa dñs misit angelū suū q̄ pcussit exercitū assiriorꝫ et interfecit centū milia. et centū octoginta quinq̄z milia hoīm. Cūq̄z diluculo surrexisset vidit oīnia corpa mortuoꝝ. et recedens abiit. et reuersus est sennacherib rex assyriorꝫ et mansit in niniue. Cūq̄z adoraret in tēplo nesrach dū suū Adramelech et Sarasar filius eius pcusserūt eū gladio. Ecce qualiter iste pter blasphemiā et cōfidentiā in sua potētia būliatus ē. Hoc cognouit brīssima virgo maria sz cōfusionē potētie huius mūdi. Ideo dixit in cāticō suo Luce. i. Depposuit potētes de sede. et exaltauit humiles. esurientes implebus eos qui cōfidunt in fortitudine sua. ⁊ opprimūt paupes et viduas pmittat dñs minas tuas eternū ⁊c. Ysaie. xxi. Ecce q̄ descēdunt in egiptum ad auxiliū. in equis spantes et bīnes fiduciā sup quadrigis q̄z multe sunt. et super

equitibus. qz ꝓualidi nimis. et nō sunt cōfisi sup ſcīm israel et dñm nō requisierūt. ipe autē dñs sapiēs adduxit malū. ſ. pene sup eos. et verba sua nō abstulit. et ꝓsurget ꝑ domū pessi moz. et ꝑ auxiliū opantiū iniquitatē Ideo ꝺ talibꝫ Sapie. vi. Potētes potēter tormēta patientur. et q potētes hic sunt o ꝓrimendo pauges et vim faciēdo viduis et orphanis. erūt in inferno amētes. et a vilissimis demonibꝫ torquebūt. ut dicunt sancti ad ꝓfusioēz malorū potentiū huius seculi dū morīūt ca pe eorū aīas ad eterna supplicia nō veniūt no biliores demones et potēnores sed viliores Valis aūt potētibꝫ huius seculi qui exercēt pompas suas in suppbia quid veniet post finē vite audi Baruth. iii. Vbi sunt prīcipes gēti um et qui dñant sup bestias que sunt sup ter ram. exterminati sunt et ad inferos descēderūt et alij loco eoz exurrexerūt. O. Ter / ci sunt qui ꝓfidūt in suo prudenti cōsilio. ml / ti et sūt q sciūt dare astuta cōsilia quō paupe res tꝛādentur. viduaz z orphanoz bona au ferāt. et quō mlā opꝓmāt iniuste. sedēt enī in latibulis suis in absc̄ōdito et excogitāt ma la ꝓsilia cōtra ꝓximos quō auferāt eos qui ꝑ tci sunt illis. sicut scriptū est in ꝑs. ix. Sedet in insidijs cū diuitibus in occultis ut interfi ciat innocentē. Oculi eius in paupem respici unt. et talibꝫ minat eternū ve. Isa. xxix. Ve qui ꝓfundi estis corde ut a dño absc̄ōdant ſ ꝑ silium. quorū sunt in tenebris opa et dicūt. qs videt nos et quis novit nos. puersa est dcor strā cogitatio quasi si lutū ꝑ figulū cogitet. et quis astuti sint ut sciāt excogitare mala ꝓsilia in quibus cōfidunt. maxime tñ cōfundent et in patibulo suspendēt. ut figurat ij. Reg. xv ij. de achitofel qui tunc tpis dedit cōsilia qua si deus. ita q multi quesierūt ꝓsilia ab eo. Et cū absolon filius regis dauid venit cū multi tudine magna in ihrlm contra patrē suum. z ꝑ eius dō fugit a facie absolonis cū exercitu suo. achitofel dedit absoloni ꝓsiliū ꝑ dauid iustū et innocentē. ut dimissa multitudine ex ercitus dauid interficeret. Quo audito chu si amicus dauid revelavit ꝓsiliū dauid regi. qui evasit manus absolonis. z sic cassatū est ꝑ silium. et ꝓfusus est achitofel. Qui confusus laqō se suspendit. qz ꝓuer. xxi. dr. Non ē sapia nō est prudētia. nō ē ꝓsiliū ꝓtra dñm. Job. v.

Qui dissipat cogitatōes malignoz ne possint implere manus eoz qō cepant. q appēndit sapiētes in astutia eorum. et ꝓsiliuz prauoz dissipat. Vnde gre. in moza. Deus dissipat ꝓsilia prauorū cum in eo q ꝑ diuinā volūta / tem agūt multotiēs implēt eā. nō tñ illis ad salutē sed ad damnatōem. deus enī scit vti ꝑ silijs et malis volūtatibꝫ aduersoz ad imple / tōem eterne sue volūtatis. nā in eo q mali bo nos ꝓsequunt et mali ꝓsilia ꝑ eos inueniunt in hoc ꝓparāt eos ad eternā felicitatē. multo / tiēs etiā in hoc seculo boni exaltāt in cōsilijs maloz sine velle eorū. et hoc ꝓbat gre. multi exēplis. Vnio de xpo. de quo. pōtifices iude orū et ꝓncipes sacerdotū inierūt malū ꝓsiliuz ex invidia cū viderunt totū mūdū eū sequi z omīs turbas ei inherētes ꝓpter suā celestē do / ctrinā et miracula. dicebāt. Quid facim⁹. qz hic homo multa signa facit. si dimittim⁹ eum sic. omnes credent in eū. et venīt romani z tol lent nrm locū et gentē. Vn⁹ aūt ex ipis Cay phas noīe cū essz pōtifex āni illi⁹ dixit. Vos nescitis dcōz nec cogitatz. qz expedit vobis. i. vule ē ut vn⁹ moriat hō ꝓ ꝓplo et nō tota gēs ꝑeat. Cōsiliū eoz in hūc finē fuit ut ois ꝓplus separet a xpo et ipse occideret ne turbe eum seqrent. Sz deus dissipauit ꝓsiliū eoz et ap / pbēdit eos in astutia dū q eoz cōsiliū occiso xpo innumerabiles turbe vnite sunt xpo ca / piti suo q fidem spez z charitatē. et vndevolu erūt xpm deficere. christus ꝓfecit et electi sui q ꝑ resurrectōem sibi ꝓiuncti sunt. Sic etiaz hēt gen. xxxvij. Frēs ioseph cū remisisset eis somnia sua quō vidisset eos ligare manipulos in cāpo z suū stare eoz aūt cadere et suū ado rare. Vidit eē cp. xi. stelle et sol et luna adora uerūt eū et exinde intellexerūt q futur⁹ essz dñs eoz. et exīde odio eū habuerūt. z cogitauerūt cō silium eū occidēdi. Sed vo eo venīte ad eos dixerūt. Ecce somniator venit. venite occida / m⁹ eū. et videam⁹ qd ꝓsint illi somnia sua. iu das aūt d. fribꝫ suis. nō occidam⁹ eū sz vēda m⁹ eū ismaelitis q ducēt eū in egiptū. qō ita fa ctū ē. Joseph aūt in egipto exīs q prudētiā z ꝓuidētiā suā qua ꝓfuavit totā regiōez egipti q semetipm a fame effect⁹ ē dñs tot⁹ egipti a pharaōe ege. p⁹ ea vo frēs e⁹ famē patētes ve nerūt in egiptū emē frumta z venīētes ad ioseph ꝓpositū tot⁹ regiōis egipti ceciderūt ꝓni facie i

terrā et adorauerūt eū. et sic deus dissipauit
ꝯsiliū eoꝝ. ipi eñ ꝯsiliati sunt ut venderēt io
seph egiptijs ne constitueret dñs eorū. et ex
inde disponēte deo fit dñs eorū. Sic hodie
fit ꝙ deus dissipat praua cōsilia impiorū qñ
excogitant praua cōsilia cōtra ꝓximos suos
ut nō ꝓcedāt ad finē quem ipi voluerūt. ut ec
factum est Amon. ut habet in li. hester. q̄ de/
dit ꝯsiliū regi asuero. ut mardocheus iustus
⁊ innocēs occideret. cui in domo sua ꝑparauit
patibulū. sed deus eū appꝫhēdit in astutia sua
et dissipauit cōsiliū eius cū iubente rege asue
ro amon suspensus est loco mardochei in pati
bulo quod ꝑparauit mardocheo · P ·
Quarti sunt qui cōfidunt in suo sancto ꝓpo
sito. de quibꝫ in pñti euāgelio eterna veritas
dicit. qui in se cōfidebāt tanq̄ iusti. Et etiam
phariseus stās apud se orabat ut patebit. et
hoc est abominabile corā deo. nā dicit grego.
sup Job. Sordet in oculis dei quod fulget ī
oculis opantis. ⁊ alibi dicit. Oīs iusticia no
stra respectu diuine iusticie est magis iniusti/
cia q̄ iusticia. Est eñ species supbie mentis
qui sp de se presumit. ut supius dictū est. De
talibus qui sic cōfidunt in sua sanctitate ut fa
cint ypocrite. Apocalipsis. xviij. dicitur sub
methaphora ciuitatis babilōis que confusio
dicit. Ue ve ciuitas illa magna babilon ciui
tas illa fortis. qñ vna hora venit iudiciū tuū
et negociatores terre flebūt et lugebūt sup il
lā. qñ mercedes eoꝝ nemo emet amplꝰ. mer
ces auri et argēti et lapidis ꝑciosi et margari
te et byssi et purpure ꝛc. vbi glo. dicit ꝙ ypo/
crite ꝑsumentes de suis meritis simulāt se ha
bere oñs virtutes designatos ꝑ aurū et argē
tum et lapides ꝑciosos. tales negociant hic
nō celestia sed terrena in suis ꝟtutibꝫ in q̄bus
ꝯfidunt et ꝓ q̄bꝫ eos hic hoīes amāt. in futu
ro aūt cognoscēt eoꝝ falsitatē et ꝑsumptōez
ideo cū eis nō negociabunt amplius. viden/
tes eos dānatos in flama inferni. Unde de il
lis qui cōfidunt in sua scītate dicit eccs. viij
Vidi īpios sepultos q̄ etiā cū adhuc viue/
rēt in loco sancto erāt et laudabant in ciuita/
te quasi iustorū opa haberēt · Q · Quīti
ꝯfidunt in diuturnitate vite. de q̄bus b. gre.
vi. mo. Reproboꝝ mētes erga dies vite pñ
tis tāto amore ꝯstringunt. ut sic sp hic appe/
tant viuere. quatenꝰ si valeāt viuēdi cursum
desiderarēt nunq̄ finire. cogitare q̄ppe futurā
despiciūt spem totā in rebꝫ trāseuntibus po/
nūt augeri sibi optāt tpa. sed tñ in illis subsi/
stere nō pñt. quāto eñ plures dies addunt
tāto ꝓpiores morti sunt Unde Orosius sup
ps. ij. Cū exarserit in breui ꝛc. dicit. Cum esti
māt adhuc hr̄e longa tpa vite sue subitanea
mors rapiet eos ad eterna supplicia. Jō stul
tum est cōfidere in diuturnitate vite. · R ·
Sexti cōfidunt in abūdantia diuitiaꝝ ut di/
uites huius mūdi. qui iuxta gre. tāto amore
diligūt trāsitoria ut totā spem suā ponāt in il
lis. Sed spes eorū ꝑibit sicut scriptū est. ba/
ruth. iij. Ubi sunt qui argentū thesaurisant ⁊
aurū in quo cōfidunt hoīes. et nō est finis ac
quisitōis eorū q̄ argentum fabricāt et soliciti
sunt. nec est inuentio opm illoꝝ. Extermina
ti sunt ad inferos descenderūt. et Job. xxvij.
Diues cū dormierit nihil secū afferet aperiet
oculos suos et nihil inueniet. appꝫhendet eū
quasi aqua inopia. nocte eterne damnatōnis
opprimet eū tēpestas. et tollet eū ventꝰ vrēs
s. snīa maledictōis. et sunt verba hec ut d. sā.
gre. valde notabilia. Diues cū dormierit ni
hil secū ꝛc. nā dormire et oculos apire sunt in
corpe cōtraria. sed intelligendū est cū corpꝰ
dormierit in moriendo. oculi eiꝰ claudent. sz
oculi anime tunc apiunt ad intelligendū ea
que hic ꝯtempsit. qꝛ dum corpus dormit in
morte aīa vigilat. et tunc videt se aīa miserā ⁊
paupem eternaliter damnatā cū diuite in in
ferno. qui hic in corpe fuit in abundantia di
uitiarū. nā diuitibus huius mūdi ista vita est
sicut somnus in quo somniāt se esse felices ⁊
habere abundantiā diuitiaꝝ. sed post mortez
euigilabūt aīe eorū et cognoscēt eternam ege
statem et intolerabilē miseriā. tunc ꝟificabit
dictū ps. lxxv. turbati sūt oēs insi. corde. dor
mierūt somnū suū. ⁊ nihil inuenerūt oēs viri di
uitiaꝝ ī maībꝫ suis. s. ꝑmij vite eterne sz dānati/
onis · S · Septimi ꝯfidūt in sua eloq̄n/
tia. ut maxīe sunt heretici q̄ ī alto sermōe ⁊ maxi
me in eloq̄ntia florida veniūt ad simplices ut
mētes eorū facilius attrahāt in amorem suū.
et inde eos facilius decipiāt. De hoc dicit et
declarat gre. sup Job in pluribus locis. ut pz
intuenti et legēti. Ideo hortat fideles xpi be
atus aug. in li. de vita xpiana. Quāto maior
eloq̄ntia ī doctore tāto maior eē dz ꝓuidētia ī

auditoribus. ne falsitas ꝑ veritate capiat̃. nã dicit Gratianus in decretis. Sacra scriptura nõ est ornãda ꝟbis sed ꝟitate et aucte sctõꝝ Et di. lxxxvi. §. in doctrina. et. c. sequẽti. Cuꝫ multa. vbi etiã ꝓhibet ne epus vel sacerdos ornet ꝟba sacre scripture. sꝫ simpliciter ꝓnũciet. nã sacra scriptura dña sciaꝝ nõ vult fulciri snĩa iouis et poetarũ sed autoritatibꝰ sctõꝝ Hinc venit ꝙ dicit scriptura ꝑ salomonẽ ꝓuer. xxiij. Pone modũ sapie tue ne sapiẽs videaris. Et Isido. in. iij. de sum. bo. De suꝑbis doctoribꝰ q̃ vtunt̃ eloquẽtia et ornatu ꝟboꝝ ad oñtatõem nõ ad edificatõem fideliuꝫ xp̃i ꝙ tales ꝯfundent̃ teste scriptura. p̃s. xxx. Muta fiãt labia dolosa Et. i. reg. ij. Impij in tenebris cõticescent. s. eterne dãnatõis. nam regnũ dei nõ est in sermõe sed in ꝟitate et virtute teste apl̃o. i. Cor. iiij. et. i. Cor. xiij. Si lĩguis hoĩm loquar et angeloꝝ. charitatẽ autẽ s. dei et ꝓxĩ. nõ habeã factus sum velut es sonans aut cimbalũ tĩniẽs . T. Octaui cõfidunt in multitudine amicoꝝ et in fauore hoĩm qui gl̃ant̃ de multis amicis et ꝯiũgũt se adinuicẽ ut nemo possit eos diuidere. et iõ alios ꝑturbãt et opprimũt vbi pñt. taliũ amicicia ꝑiculosa est. ut dicit Isido. in. iij. de sũ. bono. Sicut em̃ amicicia et vnitas bonoꝝ ẽ laudãda et vtilis. sic amicicia malorũ mala est ⁊ ꝯria bonis. vñ de amicicia malorũ d̃r Job. xli Corpꝰ illius quasi scuta fusilia. cõpactũ squamis se p̃mẽtibꝰ. vna vni cõiũgit̃. ⁊ ne spiraculũ quidẽ incedit ꝑ eas. vna alteri adherebit. et tenẽtes se nequaq̃ seꝑabunt̃ Hic ut dicit sanc. gre. notãtur mali qui sunt corpꝰ dyaboli. qui firmiter radicãt̃ in hoc mũdo ꝑ amicicia multorũ q̃ sunt firmi quasi scuta fusilia ⁊ ꝑ multitudinẽ amicorũ qui sibi inherẽt tãq̃ squame in pisce. et tenẽtes se nõ pñt diuidi. ⁊ tales faciũt vim alijs impugnãtes veritatẽ Et si vnus in aliquo app̃hendit̃ oẽs accurrũt et eum defendũt etiã ꝯ veritatẽ. sed ip̃i ꝯfundent̃. cũ amicicia eorum in odiũ eterne damnatõis vertet̃. nã gre. sup Job. Qui hic sũt socij in culpa erunt socij in pena. Ex his oĩbꝰ ptꝫ q̃ ꝑiculosum est et dãnabile spem ponere in aliq̃ plusq̃ in deo. signãter ꝯfidẽtia securitatis ꝑiculosa est scꝫ cũ hõ nimis ꝯfidit de ꝓprijs meritis et ꝓpria iusticia. et credit se securũ. Contra quos d. aug. in. x. ꝯfes. Nemo securus dꝫ esse in via ista que tota tẽptatio nominat̃. vtrũq̃ em̃ fieri poterit. scꝫ ex deteriori melior et ex meliori deterior. Nã de talibꝰ dicit Isido. de summo bono. Securitas parit negligentiã. negligẽtia trahit ad vicia. ꝓpter quod scribit̃ ꝓuer. xiiij. Sapiẽs timet et declinat a malo. nã de ꝯfidẽtia securitatis d. Aug. Multũ strẽnuus ẽ qui illuc ire ꝯtẽdit vbi multos meliores se corruisse cõspicit. q̃s lucifero clarior. quis samsone fortior. quis nabuchodonosor potẽtior. petro feruentior. q̃ omnes ꝓpter p̃sumptionẽ corruerunt. Ideo Grego. xxix. mor. Sepe quẽ temptatõis certamen suꝑare non valuit securitas ꝓstrauit. Exemplũ de quodã patre qui vsq̃ ad seniuꝫ ꝑdurauit in heremo et cepit cõfidere de meritis. et dicere post obitũ euꝫ dignũ ministerio angeloꝝ ad celũ eum ducentiũ. appropĩquãte termino vite venit dyabolus ducẽs eum ad puteũ inferni. Ideo Cassiodo. sup psal. lxxij. Nihil est securius q̃ ꝙ totũ d̃o ꝯmittimꝰ qui nouit p̃stare cõgrua ꝓfutura suis cultoribus. eo ꝙ scribit̃ eccs. ix. Sunt iusti atq̃ sapientes. et opa eorum in manu dei. Jõ apl̃s i. Cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. et Eccĩ. vij. Nõ te iustifices añ deũ. qꝛ agnitor cordis ip̃e est deꝰ. qꝛ habet̃ Job. xv. Celi nõ sunt mũdi in ꝯspectu eius. q̃tomagꝫ abominabilis et inutilis hõ. Nam paulꝰ d. i. Cor. iiij. Nihil mihi ꝯscius sum. sꝫ in hꝰ nõ iustificatus sũ. ꝓpter qd̃ dicit gre. in mor. Nihil securius q̃ cũ spe sꝑ timere . U. Sciendũ ꝙ ꝯfidendũ nõ est in ꝓpria iusticia quattuor de causis. quia nostre iusticie sunt incerte. mixte. nõ firme. nõ a ꝓprobate Dixi prĩo confidendũ nõ est ꝛc̃. Eccs. ix. Nescit homo vtrũ amore an odio dignus sit. sed om̃ia ĩ futurum seruantur incerta. Unde Job. ix. Si simplex fuero hoc ip̃m ignorabit anima mea. Secundo iusticie nostre sunt mixte. Isaie. lxiiij. Quasi pannus menstruate omnes iusticie nostre. qui in vna parte est mundus. ⁊ in alia maculatus. Et sic de nobis scribit̃ Eccs vij. Non est homo iustus in terra qui faciat bonum et non peccet. Ideo ꝓuer. xx. Quis potest dicere mundũ est cor meum purus suꝫ a peccato. quasi diceret nullus. et ad Roma. iij. Omnes peccauerunt et egent gratia dei. Tercio iusticie nr̃e nõ sunt firme. nã si hodie

4°

bō est iust? cras p̄t fieri iniust?. vñ Job. xv. Ecce inter sctōs ei? nemo immutabil' ē. aspice petr̄ q̄ estimabat se firmū d. mat. xxvi. Si oportuerit me mori tecū ꝛc. attñ cecidit. idcirco nō debes in te p̄fidere. Quarto iustic̄ nr̄e ñ sunt approbate. q̄ adhuc dñt examiari dei iudicio. ps. lxxiij. Cū accepo tps ego iustic̄as iudicabo. et nēo scit qual' in iudicio dei fiunt? sit. ꝓpter q̄d d. Job. ca. ix. Si iustificare me voluero os meū p̄dēnabit me. si innocētē oīs dero p̄uū me p̄probabit. ꝓpter q̄d subdit. Debar oia opa mea sciēs q̄ nō p̄ceres delinq̄nti iō gre. Depr̄ nra iustic̄a ad examē diuī iudicij adducta iniustic̄a ē. iō dicit. Cōfidebāt i se tāq̄ iusti. nō de iusti. q̄ d. gre. Vera iustic̄a ꝓassiōem bz sz falsa indignatōez. et sic erāt ip̄i. q̄ aspnabant'. i. valde spnebāt ceteros Ecce p̄sumptio. nō sunt ꝓtēti d ꝓfidēcia in suis meritis sz alios habuerūt ꝓtēpnibiles volentes respicere in cordā aliōr et nō ꝓgnouerūt seipos. Jō de talib. eccl. xxi. Pes fatui facit in domū p̄ri. et ad Ro. ij. in quo alterū iudicas teipm̄ ꝓdemnas. et ad Ro. xiiij. Tu q̄s es q̄ iudicas alienū ſuū dño suo stat aut cadit Hā tales dñt se sicut ille q̄ stat in tenebris et videt aliū in luce et non ecōuerso. et sic mali sunt in tenebris pctōr̄. puer. iij. Via impior̄ tenebrosa nesciūt vbi corruāt. Boni vero sunt in luce. ibidē. Semita iustor̄ quasi lux splēdens. ꝓpter q̄d mali videt bonos et iudicāt eos spnēdo. iusti vo cernūt seipos in defectib⁹ eorū neminē iudicādo. de q̄ Bern̄. ad Eugeniū papā. Uer? iustus se nūq̄ ꝓbendisse putat. sed in omnib⁹ timet. de quo etiā leo papa Perfectorū vna ē iustic̄ia ut se nūq̄ p̄sumāt p̄fectos. et b̄ causat' ex eor̄ hūilitate. quā nō habuerūt isti. ergo defuit eis vna iustic̄a et gratia. Quia dicit gre. vbi dees hūilitas. ibi nō est alicuius gr̄e vitas.

De eadez dominica. Sermo. cxxxiij.

Olo homies ascēderūt in templū ut orarēt. Luc. xviij. ·x· In ista p̄te euāgelij ꝓpōit saluator duas p̄sonas in mō orōis realit' differētes. nā vnus orauit cū mētis elatōe. alter cū cordis et corporis hūilitate. et d. de eis. duo homies ascēderūt in templū. dicit gre. Duob⁹ gñib⁹ homin̄ mixta est eccl̄ia. s. elector̄ et reprobor̄. nā oēs ad fidē gñat sz nō oēs ꝓducit. sicut dēt in ca. xviij. q. iij. hec aūt. Hec aūt vita q̄ inter celu et infernū sita ē sicut i medio sublimit vtrarū pt̄iū ciues cōiter recipit ds tñ sctā eccl̄ia et indiscrete suscipit postmodū in egressione discernet. De q̄ etiā aug. de fide ad petr̄. circa finē d. Quādiu durabit eccl̄ia multās i se tenet bonos et malos tāq̄ paleas cū trinco in area. sz cū venerit xp̄us iudex tenēs ventilabr̄ in manu sua purgabit areā suā in fine mundi Sz d. quare eccl̄ia ꝓtinz bonos ⁊ malos Rñ dēt ut quātūcūq̄ ds ꝓficiat nō dz securitatē sibi ꝓstituere. eō quātūcūq̄ peccem⁹ nō desperem⁹. iō sum⁹ mixti et b̄em⁹ sil' ꝓuenientia apō bones et dīnitiā apud deū. ꝓuenūt boni ⁊ mali in quattuor. Primo dñt vnā venoiatōem sicq̄ xp̄iani vocāt'. ut d. aug⁹. de vita xp̄iana in p̄in. Mali solū dñt venoiatōem et nō rē. boni aūt rē cū noie. sz em̄ oēs dicāt' xp̄iani in ecclesia. tñ de bonor̄ noie dr̄ Eccl. xli. Bonū nomē p̄manebit in euū. De mal' vo dēt ibi dē. Nomē impior̄ delebit'. Secdo boni ⁊ mali ꝓuenūt in b̄ q̄ sil' dñt vocatōez. q̄ sil' vocati sunt ad fidē et ad sacra eccl̄ie. sic scribit' Mat. xxij. Multi sunt vocati pauci vo electi ad etez nā btitudinē triūphāntis eccl̄ie. Hoc ꝓbat bu go de arra aie. vbi assumit figurā de li. bester. c. ij. vbi loq̄t' q̄ multe gines ex regiōe alue ri vocate sunt ad regalē cibū q̄ yngebant' vnctōe regali et vtebāt' cibo regali et ornati i domo regis. trāslactis aūt duodecim mēsibus rex iussit inducere gines ut eligeret sibi vnā in cuius oculis regis. q̄ cū rege ingressa ē in cubiculū regis abiectis alijs oīb⁹. Sic ⁊ multa introducūt et vocāt' in domū sūmi regis ad p̄s tē eccl̄iaz in qua yngūt' crismate et oleo sacro in baptismate. ⁊ vtūt' cibo regali. s. sacro corpis ihū xp̄i in altari. sz tñ vna spōsa. i. oēs exīt tes in vnitate dilectōis dei et p̄ximi q̄ pauci sūt eligit' ingredi cū rege eterno xp̄o in cubiculū eterne felicitatis. ad fruēdū castis āplexibus eo lestis spōsi in eternis delicijs. s. nā teste scriptura ro. iiij. de⁹ vocat ea q̄ nō sunt tāq̄ ea que sunt Ipe em̄ vocauit tā bonos q̄ malos ad p̄nte ecclesiā. sz solū bonos elegit ad eternā beatitudinem. Tercio in b̄ ꝓueniūt boni et mali.

qꝛ naturaliter oēs hñt vnā intentōez ad sum
mā felicitatē. oīes em̄ intendūt venire ad et
nam vitā naturaliter. ut dicit Bohe. de ꝯso/
latu Mentibꝫ oīm hoīm naturaliter inserta ē
cupiditas summi boni. q̄uis deuius error ꝑ
falsa gaudia huius mūdi eos abducit. Hoc
etiā vult apl̄us. i. Cor. ix. Oīes quidē cur/
runt. sed vnus accipit brauiū. In quo apl̄us
innuit ꝙ oīs hoīes boni et mali in cursu hꝰ
vite querūt et intendūt venire ad summā fe/
licitatē. Sed vnus. i. pauci exñtes in vnita/
te dilectōis dei et ꝓximi accipiūt brauiū eter
ne vite. Quarto ꝯueniūt in hoc. qꝛ sil̄em acti
onem hñt. ut dicit in pñti euāgelio. ambo as
cēderūt in tēpluz. vñ boni et mali multotiēs
sil̄es sunt in actōe apud hoīes. qꝛ simul ascen
dunt in templū. simul orāt. simul celebrāt di
uina. simul accipiūt sacramēta auarus et largꝰ
simul ieiunant. luxuriosus et castus simul ele
mosinas dāt. De quibꝫ Bern̄. Isti boni et
mali dū simul sunt in actōe hoīes vidēt sil̄es
actōes. deus aūt discernit volūtates et inten
tōnes. vnusquisq̄ em̄ ex fructibꝫ sue intentio
nis pascit ꝯsciam suā. nā reprobi q̄ dquid faci
unt intentionaliter ordināt ad terrena. boni
vo ad celestia. idcirco orōnes reproboꝝ repel
lunt̄ Hiere. xiiij. cū ieiunauerint nō exaudiā
p̄ces eoꝝ. et si obtulerint holocaustomata et
victimas nō suscipiā ea. qm̄ gladio et fame et
peste ego ꝯsumā eos. Sed orōnes bonoꝝ ex
audiunt̄. Unde Isa. lxv. Anteq̄ clamēt ego
exaudiā. V. Pro quo sciendū ad orā
tem quattuor req̄rūt̄. Primo ne sit distractꝰ
a sensibꝫ interioribꝫ. et notat̄ in hꝰ ꝙ duo hoīes
ascēderūt. s. ꝙ exterior et interior dñt esse sil̄
in orōe. qꝛ dicit Augꝰ. Quid ꝓdest strepitus
labioꝝ vbi cor ē mutū. q. d. nihil. et Hiero.
Nō verbis sꝫ corde orādus est deus Idcirco
dicit san. tho. ij. ij. q. lxxxiij. Si euagatio mē/
tis fit ex ꝓposito pctm̄ est et impedit oratōnis
fructū. i. Cor. xiiij. Nā si orē lingua. spūs meꝰ
orat. mēs autē mea sine fructu est. Quid er
go est. Orabo spū orabo et mēte. psallā spiri
tu psallā et mēte. Ideo docet aug. in regula.
Cū oratis hoc vsēt̄ in corde qd̄ ꝓfert̄ in ore
Si aūt euagatio mētis fit p̄ter intentōez. orā
tis fructū nō impedit. De quo basiliꝰ. Si cā
debilitatis orare nequeas q̄tuz potes teip̄m
exhibeas ut deus ignoscat. Idcirco eccs. iiij.

Melius est duos esse simul q̄ vnū. qꝛ bonū
est orare vocaliter. melius mētaliter. optimū
vocaliter et mentaliter sil̄. Scdo orās dꝫ ele
uari in supioribus. et notat̄ in hoc ꝙ dicitur
ascēderūt. qꝛ ꝑm Damas. orō est mētis ī deū
eleuatio Ideo p̄s. lxxxiij. Btūs vir cuiꝰ ē au
xiliū abs te. ascēsiones in corde suo disposu
it ī valle lacrimaꝝ in loco quē posuit. Debet
em̄ mēs orātis ascendere ꝑ tres gradus. prīo
ꝑ fidem summe trinitatis. Scdo ꝑ spem eter
ne retributōis. Tercio ꝑ charitatē summi bo
ni. Sed mali nō ascēdunt. de quibꝫ p̄s. xvi.
Oculos suos statuerūt declinare in terrā. o/
culi sunt intellectus et affectus hos deprimūt
ad terrena desideria. Vñ p̄s. lxxi. Inimici eꝰ
terrā lingēt. ꝓpter qd̄ nō exaudiūt̄. qꝛ sunt si
ne charitate ip̄ius summi boni. ꝓpter qd̄ dic̄
Hug. Nō clamor sed amor sonat in aure dei
Dicamus igit̄ cū hieremia Tren iij. Leue/
mus corda nr̄a cū manibus ad dñm in celos
Tercio orās dꝫ q̄rere locū ꝯpetentē. et nota
tur in hoc cū dicit. in tēplū. Unde sanc. tho.
ij. ij. q. lxxxiiij. ar. iij. d. Licet vbiq̄ sit orāduz
sicut dicit p̄s. cij. In oīm loco dñatiōis eius
bñdic aīa mea dño. Signāter tñ in tēplo. pri
mo ꝓpter loci significatōem. qꝛ templū signi
ficat cor fidele qd̄ esse debet tēplū dei. iuxta il
lud. i. Cor. iij. Templū dei sctm̄ est qd̄ estis
vos. Hoc tēplū dꝫ esse deo dedicatū. ij. Cor.
vi. Vos estis templū dei viui. Scdo ꝓpter
deuotōnem. qꝛ ex pñtia corpis xp̄i et intuitu
crucis et imaginū augēt̄ deuotio. Vñ Bern̄
Cū astat orāti sacra imago dei nascētis moriē
tis vel resurgētis strīgit aīm in amorē vtutuz
Tercio ꝓpter celeriorē impetratōem. et hꝰ rōe
orōis sacerdotis q̄ orat in collecta. Quisq̄s hꝰ
tēplū bñficia petiturus ingredit̄ cūcta se impe
trasse letet̄. Quarto ꝓpter fideliū associatōez
vñ Iohel. ij. Vocate cetū. ꝯgregate ꝓplum.
nā ad hꝰ sunt cāpane ꝓpter ꝯuocatōez populi
Aug. Multi mimi dū ꝯueniūt fiūt magni. nā
sic abbas citꝰ exaudit totū ꝯuentū q̄ fr̄ez vni
cū. sic ꝑm hiero. impossibile ē mltoꝝ p̄ces nō
exaudiri. nā Mat. xviij. d. saluator. vbi sunt
duo l̄ tres ꝯgregati in no. m. ibi sū ī medio e.
Et ibidē. Si duo ex vobis ꝯsenserint sup t̄rā
de oī re quacūq̄ peti. fiet ill̄ a p̄re m. q̄ i cel̄ ē.
Et si duo tm̄ ipetrare pñt mlto magꝫ si mltitu
do petit. Quarto orās dꝫ ascēdere ī tēplū ut

deū querat deuotius. ⁊ hoc innuit̄ in textu cū
dicit ut orarēt. nō ut se oñtarent ut superbi.
nec ut murmurarēt ut vaniloqui. qꝛ dicit au
gust. In oratorio nihil aliud agendū est q̄ꝫ il
lud ad quod factū est. scꝫ ad laudem dei. de q̄
p̄s. xxviij. In tēplo eius oñs dicēt gloriam
et Luce. xix. Domus mea domus orōis voca
bit̄. Z Tunc subiūgit̄ amboꝝ oratio
Et primo pharisei oratio infatuata. d. phari
seus stās hec apud se orabat. Nā phariseꝰ in
orōne sua habuit quattuor mala. prīo habuit
corpis irreuerētiā. cū dicit̄ stans. ecce elatio.
qꝛ erecto collo orabat. cū scribit̄ Isaie. xlix.
Vultu in terrā demisso adorabūt te. nā xp̄us
adorās p̄rem ꝓcidit in faciē. Luce. xxij. nobis
in exemplū hūilitatis. quia dicit̄ ad Philip.
ij. In nomine ihū oñe genu flectat̄. Et s̄m
gre. in mora. Quāto q̄sq̄ꝫ sibi vilior tāto deo
p̄ciosior. Ideo ambro. Qui vult in orōe ex
audiri dꝫ pompā a se remouere. qꝛ deus sup
bis resistit hūilibus dat gr̄am. Jacobi. iiij.
Scd̄m malū quod habuit phariseus est mē
tis ꝯplacētia. et notat̄ cū dicit̄. apd̄ se orabat
vbi Basilius. nō apud deū. qꝛ redijt ad seip̄ꝫ
ex quo sibi cōplacuit. Nam dicit gre. Oratio
hoīs sibi cōplacētis nō ascendit ad deū. qꝛ nil
inuenit̄ orasse sed seip̄m laudasse et orāti in
sultasse. Tercio habuit oris iactantiā et innu
itur cū dicit. deus gr̄as ago tibi. Unde aug.
de verbis dñi. Nō rep̄hendit̄ qꝛ gratias age
bat. sed qꝛ nil gratie sibi addi cupiebat. idcir
co subdit. o pharisee iā plenus es. iā abūdas
ut nō dicas dimitte nobis debita nr̄a. quasi
nullū peccatū haberes. cū tñ dicit Crisꝰ. super
Math. qñ mare sine ꝓcellis tūc nos sine pec
catis. Idcirco iste ꝑuertit ordinē orōis. quia
scribit̄ ꝓuer. xviij. Justus prior est accusator
sui. sed iste nō accusabat seip̄m sꝫ se iactabat.
Quarto habuit ꝓximi ꝯtemptū. Et notat̄ ī
hoc. cum dicit̄. nō sum sicut ceteri hominum.
Ecce male ꝓsecutus est qꝛ alios in cōi accusa
uit. q. d. ego sum solus iustus. Unde d. Sy
mon de cassia. Veniēs ad dei tribunal in suo
tribunali se posuit. se iustificans. alios ꝯdem
nans. solē iusticie credebat apud se lucere so
lū. et suorū oblitus criminū alioꝝ iudicabat.
cum dixit. nō sum sicut ceteri hoīm. raptores.
iniusti adulteri. Reuera ea que in se esse ne
gauit in illa incidit. incidit eñ in sp̄ualē rapi
nam dum titulū bonitatis sibi vsurpauit. cuꝫ
habet̄ Marci. x. Nemo bonus nisi solus deꝰ.
incurrebat in iniusticiā dū ꝓximū temerarie
iudicauit. qꝛ ad Ro. ij. In quo alteꝝ iudicas
teip̄m ꝯdemnas Itē incurrebat sp̄uale adul
teriū. dum gl̄am dei que est sponsa dñi sibi v
surpauit. Unde Isa. xlij. Gl̄am meā alteri ñ
dabo. A. Idcirco ꝑ sup̄biā in phariseo
facta est omniū virtutū euacuatio. dicit beda
Quid est si tota ciuitas custodiat̄ et vnū fo
ramen ꝑ qd̄ hostes intrāt relinquat̄. Sic q̄d
ꝓdest omnes hr̄e virtutes si non adest hūili
tas. ideo subdit̄ sua elatio cū dicit̄. velut etiā
hic publicanus. Crisꝰ. Nō eñ satiauerat ꝯtē
ptum eius tota natura hūana sed etiā aggres
sus est publicanū. moderatius eñ peccasset si
publicanū excepisset. Ex quo patꝫ q̄ ꝓpriuꝫ
delictū nō nouit. quia dicit Bern̄. Qui pec
catum suū ꝑfecte examinādo intelligit. nulliꝰ
pctm̄ par suo existimat. ⁊ hoc nō fecerat iste sꝫ
fatue egit. nā elemosinā petere venit et diuiti
as suas oñdit. s. bona opa dicēs. ieiuno bis
in sabbato. dicit eñ Theofi. pharisei feria se
cūda et q̄nta ieiunabāt. et in hoc religiosiores
erant aliquibꝫ xp̄ianis qui feriā sextā nō ieiu
nāt. cum sit vna bona ꝯsuetudo que facit legē
sed fatue egit iactās se de ieiunio sicut de falsa
moneta. ita q̄ hēbat ieiuniū corpale sine sp̄ū
ali. qꝛ ieiunauit a cibo sed nō a peccato elatōis
Unde pius papa. et habet̄ in cano. de cōsec.
di. v. nihil. Nihil ꝓdest homī ieiunare et ora
re et alia religionis bona agere. nisi mens ab
iniq̄tate et ab obtrectatōe lingua cohibeatur
Et Isaie. lviij. Nūq̄d tale est ieiuniū q̄d ele
gi. Ip̄e eñ abstinuit se a gula et crapula non
aūt a sup̄bia. Sed iactabat se nō fore auarū.
dicēs Decimas do omniū que possideo. sed
ꝑ hoc nō fuit iustus. quia dicit gre. Quid ꝓ
dest sua dare deo seip̄m dyabolo. q. d. nihil
qꝛ d̄r eccī. xxxiiij. dona iniq̄ꝝ nō ꝓbat altissimꝰ
Nā s̄m aug. Nihil bonū nisi ex te bono. attñ
iustior fuit ī hoc aliq̄bꝫ xp̄ianis q̄ decimas dare
recusant. nā decime a deo iubent̄ dari in oñi
lege. Prīo in lege nature. ut pꝫ in Abel ⁊ ca
ym Gen̄. iiij. et in abrahā gen̄. xiiij. abrahā re
diēs a cede regū dedit decimas ex oñibꝫ mel
chizedech sacerdoti. iō hēt̄ in cano. xvi. q. i.
decimas. Decimas a ꝓplo sacerdotibꝫ ac leui
tis esse reddēdas diuī legꝫ sanxit autoritas.

Scdo in lege moysi. Leuiti. vl. Omnes decie terre siue de pomis arboꝝ siue de frugibꝰ dñi sunt. et illi sanctificant. Tercio in lege ꝓphetica. Malachie. iij. Inferte oēm decimam in horreū meū. et sanc. tho. scda scde. q. lxxxvij. ar. ij. Radix solutōis decimarū est debitum. qꝛ seminantibus spūalia dant tpalia. et oppositū faciētibus magna pena est imposita. de penis in clemen. cupiētes. B Sed d. Quid tunc vbi nō est cōsuetudo Rñdet sā. tho. ij. ij. q. lxxvij. ar. iiij. ibi ecclesia nō repetit licet repetere posset ꝓpter vitare scandalum nā prius breui manu soluerūt. iō eccia redonauit eis. Aug. et habet. xvi. q. i. decime. decime tributa sunt egentiū animaꝝ. ꝙ si decimā dederis nō solū abūdantiā fructuū recipies sed etiā saītatē corporis cōsequeris. sequit Cū enim decimas dādo et terrena et celestia possis p̄mia ꝓmereri ꝓ auaricia duplici bñdictōne fraudaris. hec est enim dei iustissima cōsuetudo ut si illi decimā nō dederis tu ad decimā demonuz reuoceris. dabis impio militi quod nō vis dare sacerdoti. Malachie. iij. Quia vos cōfigitis me et dixistis. in quo cōfigimus te. in decimis et in primitijs. et in penuria vos maledicti estis. Ideo. xvi. q. vij. maiores. Hoc tollit fiscus qd nō accepit xp̄s Ecce ille peccauit in iactātia. ideo iactātia vitāda est pluribꝰ de causis. prīo qꝛ deū offēdit De quo maximus in sermōe. Nō possumus simul ꝓ vno et eodē ope fauorē mūdi expetere et p̄miū celestis glie acquirere. nā vbi gloria hoīm q̄ritur ibi gratia dei pdit. Ecci. xx. fatuoꝝ gratie effundent. Ideo gre. in morali. Miseri sunt qui laudes hoīm affectāt. nā fructus laboꝝ suoꝝ dissipant. Scdo qꝛ talis de seip̄o testimoniū ꝑhibet. ergo ad talē p̄t dici sicut xp̄o false dixerūt. tu de seip̄o testimoniū ꝑhibes et testimoniū tuū nō est veꝝ. Johan. viij. Nā xp̄us potuit de seip̄o loqui veꝝ. nos aūt nō. Ideo Hilariꝰ. Soli deo de se credendū est qui se solus nouit. Sed in alijs veruz est quod dicit. ij. Cor. x. Nō qui seip̄m ꝯmēdat ille ꝓbatus est sed quē deus ꝯmendat. Ideo Bern. Quid mei vel alteriꝰ cōtentus sum testimonio cū dei sum p̄ntādus iudicio. Tercio qꝛ qui se iactat ydolū se facit et seip̄m colit. et glam sibiip̄i tribuit. cū tñ scribitur. i. Thimo. i. Soli deo honor et glia. p̄s. cxi.

Nō nobis dñe nō nobis ꝛc. C. Sz d. qñ iactātia est pctm̄. Rñdet seip̄m iactare vl laudare prīo fit ꝓpt bone fame cōseruatōem. ꝛ sic se samuel laudauit corā filijs isrl. i. regū. xij. d. Cōuersatus sum corā vobis ab adolescētia mea vsqꝫ ad hāc diē ecce p̄sto sum loq̄mini de me corā dño et corā xp̄o eius vtrum bouē cuiusqꝫ tulerim aut azinū. si quēqꝫ calūniatus sum. si dep̄ssi aliquē. si de manu cuiusqꝫ munus accepi et ꝯtemnā illud hodie. restituāqꝫ vobis. et subdit. testis est mihi dñs. qꝛ nō inueneritis in manu mea q̄ppiā Sic simili mō est cū q̄s inculpatus esset iniuste vel timeret inculpari in tali casu. dicit Aug. Crudelis est q̄ nequit defēdere famā. imo hō tenet vt dicit aug. de ꝯmuni vita clericoꝝ. et habetur xij. q. i. nolo Nolo ut aliq̄s de nobis inueniat male viuēdi occasionē. Hugo de sanc. victo. Nō suffic̄ nobis sctā vita nisi assit bona fama Aug. Cōscīa ꝓpter te. fama ꝓpter ꝓximū est nccaria. Scdo p̄t quis se laudare ꝓpter spei subleuatiōem. sic se laudauit ezechias rex. ut habet Isa. xxxviij. cū egrotauit vsqꝫ ad mortē et venit ysaias d. Dispone domui tue quia morieris tu et nō viues. et ꝯuertit ezechias faciē suā ad pietē et fleuit amare et dixit Obsecro dñe memēto q̄so quō ambulauerim corā te in ꝟitate et in corde pfecto. ꝛ qd bonū est in oculis tuis fecerim. qꝛ valuas tēpli apuit. quas achaz p̄r suus clauserat. Qui statuas ꝯtriuit quas ille erexit. q̄ templū mūdauit qd ille polluit. q̄ sacerdotes honorauit quos ille ꝯtēpsit. qui serpētem eneū fregit cui ꝓplus incēsum obtulit. et sic cū homo esset in tēptatōe desp̄atōis tunc posset bona sua ad memoriam reducere ne desp̄aret. sicut ecōuerso cū temptaret de elatōe tunc pctā dz reducere ad mēoriam. Tercio ad dei glificatōem et ꝓximi edificationē. et sic fecit b. paulus. i. Corint. xv. dicēs. Abūdantius omnibꝰ illis laborauī. Et ij. Corin. xi. Iactat se de illis que passus ē in erūna. labore. in vigilijs multis. ut alios ad tolerātiā animaret. et ut ꝓpter talia passa. sua p̄dicatō ñ ꝯtēneret. sic docuit ro. xij. bñdicite pseq̄ntibꝰ vos. bñdicite ꝛ nolite maledicere. et sic nos ut deus honoret ꝓximus edificetur Math. v. Sic luceat lux vr̄a ꝛc. greg. Actio sit in publico. intētio in occulto. Quarto qñ quis se iactat propter actum venialis peccati.

ut cum quis se iactat de aliquo paruo qd nõ
est cõtra charitatẽ dei neqꝫ ꝓximi. tali intẽtio
ne ut noiet̃ et estimet̃ bonus socius. h̃ est ve
niale. Quinto ꝓpter lucꝝ tꝑale ut ex auaricia
solẽt aliqui se laudare ut ypocrite. et sic ẽ pec
catum mortale. si nõ indiget elemosina tene
tur ad restitutõnem. Sexto cũ q̃s iactat se in
malicijs. et tũc est pctm̃ tale quale est peccatũ
de quo se iactat. s. mortale vel veniale. sicut d̃
turpi opẽ vel tactu illicito vel d̃ sup̃bia in cori
sando. Unde poeta. Dupliciter peccat qui se
de crimine iactat. p̃s. li. Quid gl̃iaris in mali
cia. Berñ. Quid magis ꝑuersius q̃ꝫ de cul
pis gloriari siue letari. de quibus debem⁹ tri
stari. Septimo cũ q̃s se false et mẽdaciter ia
ctat de his que nõ sunt v̄ra et querit vanã glo
riam. et tunc est pctm̃ s̃m materiã falsitatis.
sicut est ea falsitas vel mendaciũ de quo se ia
ctat. Octauo dũ quis se iactat in bonis opi
bus querẽs gloriã que debet̃ honori diuino.
et p̃fert sue saluti vel dilectõni ꝓximi. et sic ẽ
mortale. qꝛ ibi cõstituit finẽ. secus autẽ ẽ vbi
finis nõ est laus. nã vbi laus est finis damna
tur quis cũ bono opẽ sicut ille phariseus.

De eadez dominica.

Sermo. cxxxiiij.

Descẽdit iustificatus in domũ suam.
Luc. xviij. D. Ista est scd̃a ꝑs
principalis istius euãgelij in qua ut
dixi sermõe p̃rio istius dñice. xi. qui est in or
dine. cxxxij. in lr̃a Linuit̃ publicani hũiliatio
ꝯm̃data. ibi publi. stãs ꝛc̃. Iste em̃ gerit tipũ
oĩm penitentiũ. nã om̃ia que requirũt̃ ad v̄e
penitentẽ hũit iste publican⁹ in se. P̃rio v̄e
penitẽs dꝫ habere firmã intentõem scꝫ ñ pec
cãdi quã ille habuit. qd̃ innuit̃ in hoc. qꝛ ste
tit et nõ iacuit ꝑ recidiuatõez. Et sic nos Ec
clesiastici. ij. Fili accedẽs ad seruitutẽ dei sta
scꝫ in recta intentõe. Nam s̃m gre. xxviij. mo
ra. Intẽtio p̃stituit fundamentũ opi nr̃o. nã
sicut fabrica colũnis. colũne basib⁹ fulciunt̃.
ita vita nr̃a v̄tutib⁹. virtutes in intentõe sub
sistunt. Ideo gre. Vigilãti cura intẽtio est pẽ
sanda. rõ. qꝛ qui rectã intentõem in opẽ nõ te
net totũ opus amittit. mgr̃ in. iij. di. xl. Actus
simpliciter mali sunt qui ꝑuersam intentõem
habẽt. Berñ. Intẽde in deũ et ꝓpter deũ. nã
intẽtio est suauior et melior illo qd̃ ꝯcupiscit̃
Hebr. iiij. Discretor cogitationũ et intentio
nũ cordis est. Scd̃o penitẽs dꝫ hr̃e timorez
reuerẽtialẽ. qꝛ dicit̃. eccl̃. i. Qui sine timore
est nõ poterit iustificari. Ro. xiij. Cũ malũ fe
ceris time scꝫ irã dei. et sic ille stabat a lõge co
gitãdo. tu es in ei⁹ indignatõe. tu irritasti euꝫ
peccatis. o vtinã appropiquaret sua gr̃a cũ in
dignus sum appropinquare ei. Unde Cassio
dorus sup p̃s. Nihil securi⁹ q̃ꝫ cũ spe sp̃ time
re. Rõ p̃s. cxliiij. voluntatẽ timentiũ se faciet
ꝛc̃. Et sic de filio ꝓdigo Luce. xv. Cũ adhuc
lõge esset vidit illũ pater ip̃i⁹. et misericordia
motus est. Sed heu aliqui ita irreuerẽter se
hñt ad corpus xp̃i in enormib⁹ peccatis locã
tes se sup altare. d̃ quib⁹ Eccl̃s. viij. Sũt im
pij qui ita securi sunt quasi iustoꝝ facta habe
ant. cũ tñ ambrosius noluit theodosiũ impa
torẽ ꝑmittere intra cãcellos stare. remandãs
ei ꝑ archidyaconẽ dicẽs. O impator interi
ora loca sacerdotib⁹ tm̃ sunt collata qd̃ ceteꝫ
nec ingredi nec cõtingere ꝑmittit̃. Purpura
nãqꝫ impatores nõ sacerdotes facit ꝓut diffu
se habet̃ i speculo hystoriali vincẽtij. li. xviij.
c. liiij. Nã hẽt̃ de vita et hone. cle. Layci sec⁹
altare qñ sacra misteria celebrant̃ stare vel se
dere inter clericos nõ p̃sumãt. sed ꝑs illa que
cãcellis ab altari diuidit̃ tm̃ psallẽtib⁹ pateat
clericis. Nã. ij. Reg. vi. Extẽdit oza manuꝫ
ad arcã dei et tenuit eã qm̃ calcitrabãt boues
et declinauerũt eã. Iratusqꝫ est indignatõne
dñs cõtra ozã et ꝑcussit eũ sup temeritate. q̃
mortuus est ibi iuxta arcã dei. Sed debemus
facere et dicere sicut Cẽturio mat. viij. Dñe
nõ sum dignus ꝛc̃. petrus Luce. v. Exi a me
dñe qꝛ hõ pctõr sum. Berñ. Quãto q̃sqꝫ si
bi vilior tãto deo p̃ciosior. et sic ille stãs a lõ
ge. Tercio penitẽs debet hr̃e pudorẽ. qꝛ dicit
Gre. Quantũ displicet impudẽtia tãto pla
cet pctõꝝ erubescẽtia. et sic ille nõ audebat o
culos ad celũ leuare. qꝛ iudicabat se indignũ
p̃ verecũdia pctõꝝ. sicut manasses. ij. ꝑalipo.
vlti. dicit. Peccaui sup numerũ arene maris
et liberatus erat. qꝛ dicit̃ Eccl̃. iiij. Est ꝯfusio
adducẽs gl̃am et gr̃am. Aug. verecũdia ẽ ma
gna pars p̃nie. Richar. de sanc. victo. Quã
to maior verecũdia fuerit tãto clarior diuinis
oculis innotescit. et sic ille. Euzebius. v̄ecũ
dia tꝑat penã quã quis ꝓ pctõ pati debuerat

E. Quarto penitẽs debet hãe ꝓ peccatis dolorẽ. De quo hiero. Nulla culpa delebit nisi tristicia animi. et Hugo de sanc. victo. Tũc peccatorũ salus incipit cũ veraciter ꝙ pctis ingemiscit. et sic ille penitebat pectus suũ ꝓpter ꝓtritõis dolorẽ. nã sub pectore est cor vñ pcedunt cogitatões male. homicidia. adulteria ꝛc. ut dr Mat. xv. Cognouit eñ iste publicanus illud Sap. xi. per q̃ quis peccat p hec et torquet. Ipe eñ habuit prius delectatiõem in corde. nũc vo ꝓtritõez. et sic nos. ps. l. cor cõtritum ꝛc. Dan. iij. In aĩo cõtrito et spiritu hũilitatis suscipiamur a te. Beda. dolor cordis mentẽ purgat. angelos letificat. deũ placat. nã posset cõtritio esse tãta q̃ deleret penã et culpã nõ ex valore cõtritõis pcise. sz ex merito passionis xpi. q̃n homo in fide xpi detesta tur pctũ. et tunc deus dimittit ea ꝓpter hũ qz dei filius ꝓ pctis istis sicut ꝓ oĩbus peccatis mortuus est. Ideo necessariũ esset ut hõ mane et sero ad cor rediret et ꝓsciam discuteret. pctũ deleret. et si mortiẽdo morte ꝓuentus eñã sine ꝓfessione decederet saluaret. Juxta illud ps. lxxxiij. Audiam quid loquat in me dñs deus. qm̃ loquet pacẽ in plebem suam. et sup sanctos suos et in eos qui ꝓuertuntur ad cor. Et ezech. xviij. In quacũq̃ hora peccatoꝛ ꝛc. ideo nõ dicit ibidẽ. ꝓfessus. sz cõuertus. Quinto penitẽs debet hãe devotã orõez Gre. Ea que pdestinata sunt pcibus obtinẽ tur. Et sic ille dixit. Deus ꝓpicius esto mihi peccatori. Ecce fides qz cõfitet singulatẽ et ptãtem z bonitatẽ. in eo q̃ dicit deus. q. d. q̃ es oĩpotens. peccaui p infirmitatẽ cõtra tã potentiã. ꝓpicius esto fili dei qui es summe sapiẽs. peccaui p ignorantiã. ꝓpicius esto mihi peccatori. O oratio breuis et valde fructuosa impetrat pctõz remissionẽ et infusionẽ gẽte et vite eterne collatõem. Ecce quinq̃ vba de quibꝰ. i. Corit. xiiij. Volo quinq̃ vba sensu meo loqui. q̃. x. milia verboz lingua. Ecce diuinũ misteriũ q̃ pctõrũ cõuersio et salus quinq̃ verbis exprimit. s. deus ꝓpicius ꝛc. Nã sũt quinq̃ libri moysi in quibꝰ scribunt. x. pcepta. que sunt vera via ad eternã salutẽ Math. xix. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata. q̃n q̃ sunt vba ordinata a xpo summo sacerdote quibꝰ primũ ꝓsecrauit sacramentũ. et dedit auctoritatẽ sacerdotibꝰ ꝓsecrãdi ad salutẽ generis hũani. Quinq̃ verbis ꝓcepit virgo celi stũ. fiat mihi ſm verbũ tuũ. Et sic hec quinq̃ verba deus ꝓpicius esto mihi pctõri si cõtrit? et devotus quis dixerit desecẽdet iustificatus in domũ suã et deus ꝓpiabit. et. de quo eccl. xvij. q̃ magna mia dñi. et ꝓpiatio illius cõuertẽtibus ad se. Reuertere igit a dyabolo et cõuertere ad deũ Hiere. xviij. et. xxvi. et. xxxvi. Reuertat vnusquisq̃ a via sua pessima et ꝓpicius ero iniquitati et pctõ eorũ. Ecce q̃ nens monet nos reuerti. q̃ si audire noluerim? dicet nobis illud ꝓuer. i. Quia vocaui et renuistis ꝛc. Ego quoq̃ in interitu vro ridebo. Subdit in textu. Dis qui se exaltat hũiliabitur. exaltauit se adã et factus est mortal. geñ. iij. plenus defecerãt. ps. xlviij. Hõ cũ i honore esset nõ intellexit. exaltauit se pharao z sub mersus est in mari rubro. Exod. xiiij. Exaltauit se datan et abyron. et terra deglutiuit eos Nũeri. xvi. Exaltauit se saul. et demoniac? factus est. i. Regũ. xvi. Exaltauit se absolon et crinibus suspẽsus est in quercu. ij. Regũ. xviij. Exaltauit se nabuchodonosoꝛ et in bestiaz ꝓuersus est. Daniel. v. Exaltauit se supbus antiochus et a vermibꝰ cõsumptus est. ij. machabe. ix. Aug. Oĩbus vmbꝰ insidiat supbia et facit pire eas. Ideo d. Math. xi. Discite a me qz mitis sum et hũilis corde.

De eadem dominica Sermo. cxxxv.

Deus ꝓpicius esto mihi pctõri Luc. xviij. vbi supra. ¶ In his verbis tria innuunt que hic publicanus intellexit. Primo credidit diuinã potẽtiã. cum dicit deus. ps. cxvij. Deus meus es tu z cõfiteboꝛ tibi. Secõ supplicat dei clementiam. cũ dicit. ꝓpicius. ps. xxiiij. ꝓpter nomẽ tuum dñe ꝓpiaberis pctõ meo. Tercio replicat suam maliciã. cũ d. mihi pctõri. Quia sciuit illud dictũ saluatoris Ezech. xviij. Nolo mortem pctõris. Unde hõ meret dei ꝓpiationẽ multis modis. Primo p vam cõuersionem de quo Eccl. xvij. q̃ magna misericordia domini. et ꝓpiatio illi? ꝙuertẽtibus ad se. Si ergo vis ꝙ ꝓpiet tibi dñs cõuertaris ad dominũ et reuertaris a dyabolo. cõuertaris ad virtutes et reuertaris a vicijs. Hiere. xxxvi.

hõ meret dei ꝓpiationẽ primo.

Reuertat vnusquisq; a via sua pessima et p/
picius ero iniquitati et pctō eorū. via ēst pec
catorū ē mala. peior et pessima. mala est ꝓmit
tendo culpā. peior extinguēdo grāz. pessima
ꝓdendo gloriā. Ideo bñ dr magna est dei p
piatio ꝙuertētibus ad se. et sic publican⁹ ꝓ/
uersus est ad deū sed phariseus ad seipm. za
charie. i. Cōuertimī ad me et ego cōuertar ad
vos. Scdō p mediatoris fidem. Vñ sanct⁹
tho. omnibus quib⁹ deus ꝓpiatus est ut essēt
de numero saluādorū ꝓpiatus est p fidē me
diatoris. i. Job. iij. Visit deus filiū suū p/
piatiōem p pctis nostris. Ad hoc ēm ipm pas
sioni et morti tradidit. Ro. iij. Quē ꝓposuit
deus ꝓpiatorē p fidem. s. ex pte nīa. Jō mo
yses Deutro. xxi. ꝓpicius esto pplo tuo israel
quē redemisti sc̄z sanguine tuo. Ideo ipm añ
oculos nīos aduocatū ꝓstituit. i. Joh. ij. Si
qs peccauerit aduocatū habemus apud pkez
ihm xpm iustū. et ipe est ꝓpiatio p pctis no
stris. et dic iustū aduocatū. qr respicit iustam
causam. Isaie. lxiij. Ego qui loquor iusticiaz
et ꝓpugnator sum ad saluandū. Et exq aduo
catus iustus dr. ideo de hac ꝓpiatōe aliquis
nō debet stulte psumere. nec ꝓpter magnā dei
misericordiā nec ꝓpter suā magnā pñiaz. eccī
v. De ꝓpiata pctōz noli esse sine mem. ne
scis ēm si vera sit tua ꝙuersio. si accepta sit tu
a satisfactio. qr diuino pensat iudicio et nō
humano. Tercio p fraternā ꝙdonatōnem. i.
Reg. xxiiij. dixit dauid. ꝓpicius sit mihi dñs
ne faciā hāc rē dño meo xpo dñi ut mittā ma
nū meā in eū. qr xps dñi ē. certe cui dñs tā ꝓ
picius est ut ei grām pcēdi tribuit primo. mlt
o magis sibi ꝓpic⁹ erit cū parcit. Aug. Vn⁹
quisq; talem indulgētiā accipiet a deo qualez
faciet primo. ꝓpicius ēm erit deus si tu ꝓpici
us eris primo ipm nō grauādo nec grauamē
affectādo. al' qui ēm ñ grauāt sed tñ grauam
diligūt qō nō diligerēt si rācorē nō seruarent.
Eccī. xxviij. Hō hoi rēseruat trā et a deo querit
medelā. Ambro. Indignū est illi deū esse ꝓpi
ciū qui crudelis est in primū. et sic ille publi
canus licet spretus fuit a phariseo tñ illud ad
mentē nō reuocauit. Quarto p mentis būili
ationem ꝓpicius erit terre ꝓ hui⁹ est būili/
bus. Ideo Amos. vij. Dñe deus ꝓpicius e/
sto obsecro. quis suscitabit iacob qr paruul⁹
est. misertus est dñs supb⁹. Sap. vi. Exiguo
ꝓcedit⁹ misericordia. et tales facili⁹ euadūt
retia dyaboli. sic piscicli parui. Mar. x. Si
nite puulos venire ad me. et sic ille nō aude/
bat oculos eleuare. reputās se pctōrē et alios
meliores. Bern. Quāto quisq; sibi vilior tā
to deo ꝓximior vel preciosior. Quinto p cor
dis dolorē Hiere. xxxi. In fletu veniēt et in mi
sericordia reducā eos. et adducā eos p torre/
tes aquarū. Et sic ille pcutiebat pectus suum
in signū doloris. qr sub pectore est cor vbi p/
cedunt cogitatōes male homicidia adulteria
ꝛc. ut dicit Mat. xv. cognouit ēm iste publi/
canus illud Sap. xi. p que quis peccat p hec
et torquet. Ipe enim primus habuit delectati
onē in corde. nūc dr ꝓtritōem. ps. l. cor ptri
tum ꝛc. Dañ. iij. In aio ꝓtrito et spū būilita
tis suscipiamur a te . G. Sexto p deuo
tam orōem. iij. Reg. viij. Si qs cognouerit
plagā cordis sui et expāderit manus suas in
domo hac tu exaudies de celo et ꝓpiaberis.
ꝓpiat enim deus homini ꝓpter orōem factā
a seipo. et a primo. a seipo ut b. s. pcutiendo
os manus et omnia membra. signāter pectus. qr
sub eo cor ꝛc. ñ. palipp. vi. Quicūq; orauerit
in loco isto exaudi de habitaculo tuo. i. de cel
et ꝓpiare. Item orōnem factā a primo pci
pue a sacerdotib⁹. Leui. iij. Rogāte p eis sa
cerdote propicius eis erit dñs. Quilibet ꝑ
sollicitus in orōe esse dr Jac. v. Orate pro
uicē ut salueminī. et. j. Bacha. iij Nūc clame
mus in celū et miserebit nīi dñs. Septimo
p ꝓfessionē. Hiere. l. Quereī iniqtas israel
et nō erit. et pctm iuda et nō inuenient. qm
ꝓpicius ero eis quos reliqro. Judas interp⁹
tat confitens. Puer. xxviij. Qui abscondit scele/
ra sua nō dirigetur. qui aūt ꝓfessus fuerit et re
liquerit ea misericordiā ꝓsequet. et sic iste di
cens. ꝓpic⁹ esto mihi pctōri. Isaie. xlij. Nar
ra si quid habes ut iustificeris. ps. xxxi. Dixi
ꝓfitebor et tu remisisti ꝛc. Octauo p pia ero/
gatōem. s. elemosinaz. Ero. xxx. Suscipiam
pecuniā q̄ collata ē a filijs israel trades ipsus
tabernaculi testionij. ut sit monimētū coz co
ram dño et ꝓpicieī animabꝰ coz. Quidquid
ēm ad cultū dei ad necessitatē tribuis paupm
b⁹ ubi ꝓficit. Dañ. iij. Pctā tua elemosinis
redime Aug. Redime te o hō dum vius. re
dime te dum potes. redime te dū pciū et t
pus babet. Leui. xxiij. Offeretis holocaust⁹ ū

dño ꝛc. qz dies ꝓpiciatois est ut propiciet vo
bis dominus deus vester. et sic fecit Jacob
de fratre suo esau. Geñ. xxxij. placabo eũ mũe
ribus que ꝓcedunt Sed deu aliq ꝑsecuue.
aliqui de alieno. Ecci. xxxiij. Dona iniquoꝝ
nõ ꝓbat altissimus nec respicit in oblatõ est in
iniquoz. nec in multitudine sacrificioꝝ eoꝝ
ꝓpiabit ꝑcis. subdit. Qui offert sacrificiuz
de substãa paupum quasi qui victimat filiũ
in cõspectu patris. nã q̃ista mezet homo. vij.
modis ꝓpiari sibi. Primo ꝓpiat de ꝑcto
rem lõganimiter expectãdo. z eũ in stam pcti
nõ dẽpendo. Neemie. ix. Tu aũt deus ꝓpici
clemẽs et misericors. longanimis et mlte mi
ſacionis. nõ dereliqsti eos cũ fecissent vitulũ
ꝓflatile. Scdo ꝓpiat minora pcta nõ impu
tãdo. Sap. xi. Dissimulas pcta hoim ꝓpter
pñiam. Ber. Ego peccabã tu dissimulabas.
ego plongaui iniqtatem. tu pietatẽ. ij. palip.
xx. Dns bonus ꝓpiabit cunctis qui in to
to corde requirũt dñm deũ patrũ suoꝝ et nõ
imputabit eis q minus sanctificati sũt. Ter
cio ꝓpiat ofia pcta vniuersaliter indulgẽ
do. ps. cij. Qui ꝓpiat ofibus iniqtatibus
tuis. Quarto ofia merita q pcta pdita resti
tuendo. ij. macha. ij. Famosissimũ in toto oꝛ
be terraꝝ templũ recuperet et ciuitatẽ libera
rent ut leges q abolẽde erãt restituerent dño
cum offi trãqllitate ꝓpicio facto illis. Quin
to viã salutis ofendo Ecci. xviij. Adimple
ut ꝓpiatõem in illis et ofidit illis viã eqta
tis. Sexto q viam ofisam eos ducẽdo. ij. pa
lip. vi. Propiciare pcto ꝑpli tui et reduc eos
ad terrã quã dedisti eis. l. i ſpe. et in futuro da
turus es in re. Septimo ad priam eis reduc
tis pfectam sui ognitõez tribuendo. que q dẽ
ognito est vita eterna. Johã. xvij. Hec ẽ vi
ta eterna vt cognoscãt te solũ vez deum. De
qua cognitõe Hiere. xxxi. Dẽs ognoscẽt me
a mimo vsq ad maximũ dicit dns. q ꝓpici
abo iniquitatẽ eoꝝz et pcti eoꝝ nõ memora
bo amplius. Ad quam cognitõnem pducat
nos deus ꝛc.

De eadez dominica.

Sermo. cxxxvi.

Non sum sicut ceteri hoim raptores
iniusti adulteri. velut etiã hic publi
canus. Luce. xviij. H. Nux in testa nõn ꝑt laudari vel vimpari. licet pondus sit signũ bonitatis et coloꝛ. tñ interius aliqñ repit vermis corrodens nucleum. Moraliter sic hõ q̃z diu latet aia in testa corpis nõ debet laudari. Ecci. xi. Ante mortẽ ne laudes hoiem quẽq̃z Nã licet aliq videant magni ponderis in cõ uersatõne. tñ ibi qñq̃z latet vermis in corde. qđ solus deus respicit. licet hoibꝫ nõ appareat i. Reg. xvi. Homo videt ea q̃ parẽt. deꝰ aũt intuetur coꝛ Ideo Luce. xvi. qđ hoibꝫ altuz est abominano est ante deũ. Dicit enim Augẽ. Vitrũ coloraꝝ ad modũ lapidis ꝑciosi quod a stulto nõ intelligente lapis reputaꝝ. sic ali qui mali reputanꝫ boni ex apparẽtia. ꝓpt qđ dicit saluatoꝛ Johã. vij. Nolite iudicare ꝑm facẽ. Quia dicit deꝛm. Judiciũ ꝑm faciẽ alli dit opinionẽ. sed illũ nõ fallit qui corda cog noscit et renes. nos vđ fallit. iõ Ro. xiij. tu q̃s es qui iudicas alienum seruũ. nã hõ seip sum nõ ꝑt rite iudicare ut dixit aplus. i. Coꝛ. iij. Neq̃z meipm iudico. q aũt iudicat me do minus est. Sed iste pharisẽꝰ iudicauit pub licanũ viliozẽ se nesciẽs eũ meliozẽ foze. lau dauit seipm vimpãs sociũ suũ. Cõtra quod scribit amb. d. Lauda post vitam. magnifica post ꝓsummatõem. nõ lauda nauigãtis felici tatẽ misi cũ venerit ad portum. qđ ille ñ fecit sed ofibus boibꝫ se ꝑmlit d. nõ sum sicut ce teri hoim. In summa residui textus euãgelij duo innuunt Primo duoꝝ hoim ascẽsus pa ritas. ibi. duo hoies ascẽderũt Scdo amboꝝ oꝛõis inequalitas. ibi. pharisẽus stans. De prio membꝛo patet in sermõe. ij. istius dñice xi. qui est in ordine. cxxxij. et incipit. duo ho mines ꝛc · J · Pꝛo quo sciendũ d. gre. xxij. moza. Duplex est supbia exterioꝛ et inte rioꝛ Interioꝛ est quadruplex. prima cum hõ bonũ quod hz estimat se habere a seipso z nõ a deo. Talis fuit nabuchodonosoꝛ. qui dixit Dañ. iiij. Nõne hec est babylon ciuitas mag na quã ego edificaui in domũ regni in roboꝛe fortitudinis mee. et in gla decoꝛis mei. z ple riq̃z sunt hodie tales. cõtra quos dicit aplus i. coꝛ. iij. Quid habes qđ nõ accepisti. si au tẽ accepisti q̃d gloriaris quasi nõ accepis. nã talis cõtemnit deũ in domo suis. De q̃to. Supbia est dei cõtẽptus. quotiẽs sibi asseri bit totiẽs deũ negat. Et grego. Auctoꝛis sui

¶ Supbia duplex est Interioꝛ et exterioꝛ Supbia exterioꝛ est multex ¶ Prima

gram negare ꝓuincia qui sibi attribuit bona q̃ opatur. nã ꝺr Ysaie. xxvi. Oia opa nra opat⁹ es nobis. et Jacobi. i. Omne datũ optimũ et omne donũ pfectũ ꝛc. Talis etiã fuit dauid qui fecit numerare ꝑplm. ij. Reg. vl. Quasi victoria esset in multitudine ꝑli. qꝺ tñ nõ est i. Macha. iij. Nõ in multitudine exercit⁹ victoria belli. sed de celo fortitudo est. ꝓpter qꝺ plagauit eũ dñs occidẽs septuaginta milia virorꝫ. Sic sunt hoies ingrati sibi ascribẽtes bona habita. quib⁹ deus subtrahit gram De q̃ greg. Nõ est dignus dãdis qui nõ agit gras de datis Scꝺa superbia interior est qñ homo credit sibi datum a deo. sed ex suis meritis et non ex dei gra et misericordia. O q̃ magna stulticia. Quia dicit Bern̄. Quid sunt nra merita nisi dei gra. Hoc ꝑsiderãs apl's dicit i. Cor. xv. Gratia dei sum id qꝺ sum. Sic. ij. Cor. iij. nõ sum⁹ sufficientes cogitare aliquid a nobis tãq̃ ex nobis. et si nõ possum⁹ cogitare multo minus opari. Job. xv. Sine me nihil potestis facere. Ideo apl's ad Tim̄. iij. Nõ ex opibus iusticie ꝛc. Bern̄. Nõ sunt talia bona ꝓpter que vat̃ vita eterna nisi ex dei gra. nõ ex nra iusticia vt estimabat pharisẽus stans quasi a se hẽret. et apud se orabat quasi ex suis meritis. Tercia superbia interior est qñ bõ iactat se hẽre qꝺ nõ habet. Vnde apoc. iij. dicis qꝛ diues sis et locupletatus et nullius egeo. et nescis qꝛ tu es miser ꝛc. et sic ille pharisẽus putabat se iustũ et nõ fut. iactans se et dicẽs. gratias ago Vnde dicit apl's ad gal. vi. Si qs existimat se aliquid esse cũ nihil sit ipe se seducit. Sic chore. dathan et Abyron Numeri. xvi. estimabant se silẽs esse Quos si terra ab sorbuit et ignis. Talẽ superbiaꝫ iactãe habuit ozias. ij. paralipo. xxvi. eleuataꝫ est cor eius et voluit adolere incensũ sup altare. cui d. azarias sacerdos. Nõ est tui officij ozia ut adoleas incensum dño sed sacerdotum Ille nolẽs dimittere sed tenẽs thuribulũ ut adoleret incensũ. statimq̃ orta est lepra i frõte et pmãsit leprosus vsq̃ ad diem mortis sue Quarta superbia interior qñ bõ reputat se sanctiorẽ alijs. qualis fuit qui dixit. nõ sum sicut ceteri hoim. Bern̄. O pharisee si nõ vis esse sicut ceteri hoim. esto sicut ceteri demonũ Et merito qui nõ vult esse equalis hoib⁹ in pnia sit equalis dyabolis in pena. Ideo. ps. lxxij In labore hoim nõ sunt ꝛc. glo. sed cũ demo nibus. qꝛ supbus celũ ñ ascendit. iõ Bern̄. noli te ꝓpare maioribꝫ. noli minoribꝫ. noli equalibus. nulli te ꝓponas. nec cõpare ꝑsumas. qꝛ nescis qualis ille futurus sit. cũ scribit Eccs ix. Sunt iusti atq̃ sapiẽtes quoꝝ opa in manu dei. et tamẽ nescit hõ vtr̃ amore an odio dignus sit. Nã ligna putrida lucẽt in nocte et nõ viridia. et sic mali in putredine viciorũ exñtes volũt apparere hic in mũdo. nõ aũt boni Ideo bern̄. miseri quẽ sequimi. nõne superbia est mõs in quẽ ascendit angelus et factus est diabolus. ℟ Propter qꝺ superbia valde est cauẽda inter cetera vicia. Pcio qꝛ est viciũ magis generosum in nascẽdo qꝛ spirituale. et inter angelicos spũs adinuentũ. et ideo nobiles mẽtes nimis impedit. Vñ bie. ro. in epla. Superbia natõe celestis sublimiꝫ appetit mentes. et quasi ad ꝓprios revolãs ortus appetit gram et puritatẽ hoim rũpere que de gloria ac puritate angelorꝫ erupit. ut ꝙs in uenit participes faciat cõsortes ruine. Sic tñ fama est q̃ ad dei nescit redire. vñ Hugo li. iij. de aia. Superbia in celo nata est sed velut i memoz qua via inde cecidit illuc postea redire nõ potuit. Scꝺo superbia est cauẽda qꝛ ẽ virtus animosiꝫ in inuadẽdo. qꝛ nõ parcit loco ciũ neq̃ ꝑsone nec tpi nec statui. nõ parcit loco. qꝛ q̃to locus solẽnior tãto superbia ꝓmptior i ꝓgregatoribꝫ. in ꝑdicatoribꝫ vel in quibuscũq̃ publicis negocijs statim se superbia immiscet. usq̃ sextus ꝑsone in ornatu et gestu maxime i ecclesia vbi cõtritiõi et hũilitati se dare debet ibi oñtatõi et superbie magis studẽt q̃ dare nonoi. nec pepcit superbia xpo. xpm ei⁹ spũs superbie invasit Math. iij. angelũ. primũ hoiminẽ. et vnũ quẽq̃ sanctũ. qꝛ dicit Hieronimus. vñ Aug. in epla ad dyoscoꝝ. Vicia cetera in pctoribꝫ. superbia vo in rectis cauẽda ẽ ne illa que laudabiliter facta sunt ipius laudis cupiditate amittant. Idez dicit in regula. Quecũq̃ iniqtas alia in malis opib⁹ exercet ut fiant. superbia vo etiã bonis opib⁹ insidiat ut peant. Tercio nõ pcit tpi. imo quanto dies sanctior. sicut in natali pascbate et huiusmodi tanto magis infestat. 7 minus de nocte q̃ de die. amat enim lucez qꝛ sunt de vna

patria. ambo enim venerunt de celo. Quarto non parcit statui. quia omnis inuadit senes cum iunioribus. religiosos cum secularibus. diuites cum pauperibus. subditos cum superioribus ut non sit qui abscondat se a calore eius. Et ideo metrice dicitur. Tunc bene pugnare cum cuncta subacta putare. Que post infestat vincenda superbia restat. Et ideo orat psalmus. xxxv. Non veniat mihi pes superbie et manus peccatoris non moueat me. Ibi. i. in pede superbie ceciderunt. qui operantur iniquitatem expulsi sunt nec potuerunt stare. Pes superbie est affectus quo itur a deo. et manus peccatoris est temptatio ab extrinseco vel impulsio per suggestionem dyaboli vel malum exemplum proximi. Tercio superbia est vitanda. quia est vicium magis cautelosum alliciendo. facile enim est declinare gulam et deuitare luxuriam respectiue quo ad furtum et homicidium et huiusmodi grossa peccata. vnde sicut sagittarius si percusserit bestiam in pede vel in dorso non est securus de ea. sed tamen si in corde. ita diabolus maximam securitatem se reputat de homine habere quando ipsum percutit in corde per superbiam. iiij. Reg. ix. Egressa est sagitta per cor regis. statimque corruit. hiere. xlix. Arrogantia tua decepit te et superbia cordis tui. omnis enim superbus habet deum aduersarium quia Eccli. x. dicitur. Odibilis coram deo est et hominibus superbia. Unde dicitur metrice. Actibus et verbis homo quicumque superbis. Hoc retine verbum frangit deus omnem superbum. L Item nota iste phariseus et superbus in iactantia et superbia proposuit duo. primo mala siue peccata que non habuit. Et hec tria. s. rapinam iniusticiam et adulterium. primo rapinam dicitur raptores. Nam rapina magnum est peccatum. Primo quia destruit iusticie fundamentum. Quid sit autem fundamentum iusticie habetur in ca. xij. q. ij. Cum deuotissimam. §. si seculi. Summum in rebus bonum est iusticiam colere ac sua cuique iura seruare et in subiectos non sinere quod peccatis est fieri. sed quod equum est fieri et custodiri. sic quod nulli noceatur iuxta illud. quod tibi nolueris alteri ne feceris. et Math. vij. Omnia quecumque vultis etc. Secundo rapina est contra dei preceptum. Exodi. xx. Postquam prohibuit furtum homicidium in actu. post hoc prohibet voluntatem rapiendi dicens non concupiscas rem proximi tui. si enim concupiscentia est prohibita multo magis rapina. Tercio rapina est peccatum deo odiosum. Isa. lxi. Ego dominus diligens iudicium. et odio habens rapinam in holocaustum. que est dignior species sacrificij. ut patet

i. Reg. xv. de saul rege. qui volebat offerre deus sacrificia de preda amalech. cui dictum est. Melior est obedientia quam victima. Quarto rapina est sanctis in contrarium. Unde eccles. iiij. Verti me ad alia et vidi calumnias que sub sole geruntur. et lacrimas innocentum et neminem consolatorem nec posse resistere eorum violentie cunctorum auxilio destitutos. Et laudaui magis mortuos quam viuentes. et feliciorem vtroque iudicaui qui nec dum natus est nec vidit mala que sub sole fiunt. ad idem pertinet quod legitur Abacuc. i. Usque quo domine clamabo et non exaudies. vociferabor ad te vim patiens et non saluabis. et subiungitur. quare respicis contemptores et taces conculcante ipso iustiorem se. Quinto rapina est magnum peccatum. quia est quasi homicidium. Eccli. xxxiiij. Qui aufert in sudore panem quasi qui occidit proximum suum. quia raptor aufert vitam. homicidium mortem infert. et hec sunt conuertibilia. Sexto in hoc. quia raptores peiores sunt furibus. vniuersaliter enim peccare peius est aperte quam occulte. sicut adulterari peius est aperte quam occulte. et sic peius est aperte iniuriam inferre quam occulte. ut faciunt raptores. de quo d. san. tho. secunda secunde. q. lxvij. Violentia est magis contra voluntatem quam ignorantia. modo raptor violenter rapit. sed fur illo ignorante. Item quia per rapinam non solum infertur damnum in rebus. sed etiam in persona. Ideo habetur in cano. xiiij. q. v. Penale est occulte auferre. multo maiorem pene est visibiliter eripere. Septimo quia hoc peccatum dyabolo assimilat hominem. dyabolus enim primus fuit raptor qui voluit altitudinem dei rapere d. Isaie. xiiij. Similis ero altissimo. et adhuc incessanter laborat ut bona nostra rapiat. nec solum assimilatur dyabolo in rapiendo bona hominum. imo etiam in torquendo homines ut bona eorum extorqueat ab eis. M Nota raptores in tribus peiores sunt dyabolo. Primo in hoc. quia diabolus solum torquet in futuro qui hic male agunt. sed illi econuerso plus torquent bonos quam malos. et spoliant bonos. Isa. lix. qui recessit a malo preda patuit. Et puer. xxix. Viri sanguinum oderunt simplicem. Unde diabolus poterit se iustificare in comparatione raptorum in die iudicij. poterit enim dicere. Ego enim illos solos in inferno afflixi qui te offenderunt. sed raptores illos depredati sunt et afflixerunt qui non meruerunt. Secundo sunt peiores in hoc. quia diabolus timet angelum hominis et signum crucis

et aquam benedictã ut nõ violentiã faciat hõ
mini in corpe. sed raptores nec ũmẽt angelũ
nec ipsum deum. nec lignũ crucis. nec aquam
benedictã. sed suã seuiciã exercent violẽter i
hominẽ eũ spoliãdo. Tercio sunt peiores in
hoc qz diabolus torquet homines in inferno
vbi est ꝓprius locus tormentoꝝ. sed illi i mũ
do. vbi deus dedit homi libertatẽ de se ⁊ de su
is rebus facere ꝑm volũtatẽ suã. ergo merito
illi raptores possent dici angeli diaboli missi
in mũdũ. ad faciendũ illud in mũdo qõ dya/
bolus in inferno. Et dicẽ in iudicio eis illõ
Mat. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ q̃ pa
tus est dyabolo et angelis eius. Sciẽdũ aũt
ꝙ nõ solũ sunt raptores q̃ ꝙ se rapiũt. sed eã
qui ꝓcipiũt et ꝓsulũt. Et q̃ eos sciẽter ad hoſ/
pitia recipiũt. et q̃ inde ꝓmedunt vl̃ bibũt vl̃
rem raptã sciẽter emunt. tales tenẽt ad resti
tuonẽ. de qua aplus Ro. i. Nõ solum q̃ ea
faciũt sed etiam qui ꝓsentiunt faciẽtib digni
sunt morte. nã habẽt in cano. ij. q. i. notũ lit. i
fi. vbi dicit. Facientẽ et cõsentientẽ par pẽa
ꝓstringit. et. xi. q. iij. Qui cõsentit peccantib
et defendit aliũ delinquentẽ maledictus erit
apud deũ et homies. et corripiet increpatiõe se
uerissima. nã habẽt in cano. lxxiij. dis. erroz.
Error cui nõ resistit approbat. et vitas cum
minime defensat opprimit. Negligere q̃ppe
cũ possis perturbare pueros nihil est aliud q̃
fouere Ideo sicut rapina magna est culpa. sic
raptoribus magna dat pena. Cũ exemplum
legit q̃ q̃dam miles rapuit cuidã vidue vac/
cam vnã q̃ dum fleret et instãter peteret ut ei
vaccã restitueret, ꝓter quos pueros q̃s hõret
Rñdit. si ego nõ rapiã tunc alĩ seques me tũ/
bi rapiet. et sic vaccã retinuit et recessit. Ꝑ
obitum eius punitus est a diuersis demoib
et vnus inter ceteros eũ incessanter et infati/
gabiliter puniuit. tũc ille miles dãnatus dix
it ad talẽ demonẽ. cur me tã cõtinue flagellas
et pũis et plus q̃ aliquis eorũ. rñdit. Si ego
te nõ punirẽ tunc alius te puniret. hec sunt ꝛ
ba q̃ ꝓmisisti dũ vaccã pauꝑi vidue violẽter
rapuisti. et sic in eo impletũ est illud Sap. xi.
ꝑ q̃ q̃s peccat ꝑ hec et torquet. A. Sci
endum plura sunt q̃ faciũt ad magnitudinem
huius pcti. primũ est ꝙ raptores peiores sũt
quacũq; bestia Nã vnus raptor vnã totã pa/
triã devorat. lupus aũt interdũ ꝑ annũ non
devorat vnum boiem. Unde sacra scriptura
raptores cõpat diuersis generibꝫ bestiarꝝ. qñ
q̃ lupo. zophonie. iij. Judices eius lupi vel
pe nõ relinquebãt in mane. qñq; vero ꝓpat
eos leoni vel vrso. Unde ꝓuerb. xxviij. Leo
rugiẽs et vrsus esuriẽs princeps impius sup
ꝑm pauꝑem Scõo dz cohibere hoies a pec
cato rapine hoc. ꝙ macula huius pcti ita ad/
heret. vix esset aliquis restitutor ꝓfecte ea que
rapuit. videmus eos qui nouas vestes habẽt
quarꝝ macule remoueri nõ ꝑnt diligẽtissime cauẽt eas ab oleo et ab alijs
esset vestis si caderet sup eã aliq̃d tale. quãto
magis qui nõdum rapuit deberet se cauere a
rapina. et dicere intra se. ꝑditus sum si icepo
rape nunq; enim de cetero restituã. Tercio dz
cohibere raptores hoc. ꝙ magna ignobilitas
est et rusticitas in rapiẽdo. dare enim nobile
est. Unde in troobia versificare. Est dare leni/
cie vox. verbũ nobile. verbũ melliflũ. dãns
gloria. dantis honor. Et valde assimilat hoiem
deo. deus ex libertate sua fecit q̃dquid fecit. a
ad dandũ alia fecit ut haberet que daret. alia
vero ut hẽret quib daret. Si aũt dare hoiem
nobilẽ reddit. auferre reddit rusticũ et vilem
Quarto deberet raptores cohibere magnitu
damnũ spũale qõ incurrũt dũ aliq̃d terrenũ
rapiunt. vñ Aug. Lucr in arcba damnũ in ꝙ
scientia. tollit vestem et ꝑdit fidẽ. acq̃rit pecu
niã et ꝑdit iusticiã. raptor lucrum hz in arcba
qõ cum lucrum relicturus est. sed damnũ habz
in cõscientia qõ eũ damno relaturus est. Fi
dz ꝑdit quã dẽbat deo. et fratri suo xpõ. Ju
sticiã etiam ꝑdit. qz nõ habebit eã in auxilium
in die iudicij sed potius erit ꝓeũ. Quãto de
bet raptores cohibere hoc ꝙ quã vtilitatem
bñt de rapina sua quo ad corpus. Est enim eis
parum. qz cito trãsit. Eccl. xl. Substãne iniu
storum sicut fluuius siccabunt. et sumit ibi
fluuius ꝙ torrẽte qui pluuijs cõgregat. qz q̃
ad aiam nullã bñt vtilitatẽ qz nõ ꝑnt inde fa
cere elemosinam vel oblatiõem. Unde eccl. x
xxiij. Qui offert sacrificiũ ex substãna paup
rum quasi qui victimat filiũ in cõspectu ꝑis.
cũ substãna pauꝑm vita sit eorũ qui eã offer
unt dño quasi vitã vel sanguinẽ pauꝑm qui
sunt filij dei offert. Et hoc est quod ibidẽ sub
iungit. Panis egentiũ vita pauꝑis est. q̃ de
fraudat illũ homo sanguinis ẽ. Cũ substãna

3°

Contra rapinã ementes.

Exẽplũ

n

Raptores peiores sunt q̃ bestia.

primo

2°

3°

9°

7°

pauꝑis vocaꝫ sanguis. Hiere.ij. In alis inf
inuentus est sanguis aiarū paupum et inno
centū. ale vocanꝫ extremitates ꝓciosoꝝ palli
oꝝ. in q̄bus alis sanguis innueiꝫ cū de rapis
paupum fuerit. cū his alis nō vlat quis in ce
lum. Sexto debet cohibere hoies a rapia ma
gna pena quam sumpturus est deus de rap
toribꝫ. ℣. Quattuoꝝ vero sunt ꝑ que
ꝑt ostendi q̄ deus puniturus sit multū rapto
res. Primū est q̄ ipe ita districte iudicabit e
os qui ꝓpria nō largiunꝫ pauꝑibꝫ. Si enim
damnat eos qui ꝓpria pauꝑibꝫ nō tribuunt
q̄d de eis qui eis sua auferūt. Unde d. gloſa
sup Luc. xvi. non reꝓhendiꝫ q̄ aliena rapuit
sed q̄ sua nō erogauit. q̄d ergo erit ei q̄ aliena
rapit. Ad idem valet q̄d legiꝫ Mat. xxv. tūc
dicet rex his qui a sinistris eius sunt. discedi
te a me maledicti ꝛc. esuriui enī ꝛc. Raptoribꝫ
nō dicere poterit. esuriui et abstuliſtis mihi
q̄d debebam māducare. oꝝi meo subtraxiſtis
et auibus et canibꝫ vīs dediſtis. raptores. n.
oꝝi dei in pauꝑibus rapiunt q̄d in ore porcoꝝ
i. voluptuosoꝝ hoīm. vel in ore canū. i. detra
ctoꝝ ponūt. nam etiā aues et canes pascunꝫ
rapinis pauꝑeꝝ. et etiā auferūt de ore dei q̄d
ponūt in ore dyaboli. os enī dei est os pauꝑe
tis. os vero dyaboli est os impij. Cū enī im
plus seruus sit diaboli os et que habet dya
boli sunt. cū ergo subtrahūt pauꝑi quod dāt
peccatoꝝi oꝝi dei subtrahunt. q̄d ponūt in ore
dyaboli. Raptoribꝫ etiā poterit dīs dicere.
sitiui et abstuliſtis mihi q̄d debui bibere. imo
q̄d plus est sanguinē meū in pauꝑibus bibi
stis. Mat. xxv. Quādiu enī vni ex minimis
meis feciſtis mihi feciſtis. Poterit etiam eis
dīs dicere. Hospes eram et nō collegiſtis me
imo q̄d plus est domū in qua colligi debebaꝫ
obstiſtis. et iteꝝ. Nudus eram et non cooꝑui
stis me imo q̄d plus est in pauꝑibꝫ me excoꝛ
iaſtis. et vnde cooperiri debui mihi subtraxi
stis. Uxores enī taliū raptoꝝ vestibꝫ cauda
tis terram cooꝑiunt. ꝑ quibꝫ viri eaꝝ deuz in
pauꝑibus denudant. et q̄ñq̄ trabūt in cau
da sua totā substantiā vnius pauꝑis hoīs.
et iterū. Infirmus fui et nō visitaſtis me. sed
sup dolorē vulneꝝ meoꝝ addidiſtis. et qua
si supra vulnus vulnere me ꝛcidiſtis. In car
cere fui et ibi me cruciaſtis. et quasi iterū me
cruciaſtis. Sc̄dō pōt ꝓpendi q̄ deus sit gra
uiter punimꝰ raptoꝛes ꝑ maledictōs q̄s
faciunt eis pupilli et vidue quos ipi spoliāt.
dicit enim scriptura q̄ tales maledictōnes a
dño exaudiunt. Ecci. xxxv. Nō despiciet de⁹
ꝑces pupilli nec viduā si effūdat loq̄lā gemi
tus. nōne lacrime vidue ad maxillā descēdūt
et exclamatio eius sup deducentē eas. i. sup e
um qui facit eā lacrimari. a maxilla enī ascen
dunt vsq̄ ad celū. et dīs exauditoꝛ nō dele
ctabiꝫ in eis. q. d. grauissime vlciscet in eis
deus. vbi dicunt lacrime vidue tm̄ ad maxil
lam descēdere. sed in vitate ascēdūt ad celuꝫ
vsq̄ ad ꝓspectum dei q̄tuꝫ ad virtutē. idcir
co valde timendū est de salute raptoꝝ. ꝓpt
hoc q̄ ꝑces eoꝝ ꝓpter rapinas n̄ exaudiūt
Isa. i. Cū multiplicaueritis oꝛōez nō exaudi
am. manus enī vre sanguine plene sūt. ꝛ oꝛō
nes bonoꝝ ꝑ eis facte sepe nō exaudiūt. q̄
aduersanꝫ eis lacrime pupilloꝝ et viduarum
que lacrime sunt violēte in ꝑcib. sicut d. au
gust. sup illud ps. xxxviij. Auribus ꝓcipe lacri
mas meas. Feruētiores ꝛ fluētiores sūt pau
peꝝ ꝑces cōtra raptoꝛes q̄ꝫ ꝑces bonoꝝ ꝓ
eis facte. Ecci. xxxiij. vnus oꝛās et vn⁹ male
dicens. cuius vocē exaudiet deus. si enī ē vn⁹
oꝛans et multi maledicētes. timendū est ne
forte vocē maledicentiū dīs exaudiat. vnuꝫ
tm̄ remedium est ut a rapinis cessent. et oꝓſ
sis subueniēt ꝓput poterint. et tunc dīm ꝓpti
um bēbunt. Isa. i. Querite iudiciū subueni
te oꝓſſo. iudicate pupillo. defendite viduā.
et venite et arguite me dicit dīs. Si fuerint
peccata vestra ut coccinū quasi nix dealbabū
tur. ℣. Tercio ꝑt ondi q̄ grauiter pu
nitur⁹ sit deus raptoꝛes ꝓpter amoꝛē quez
habet celestis iudex ad pauꝑes qui spoliant.
amoꝛ enī xpi et pauꝑis tantus est q̄ sibi fieri
reputat q̄d eis fit Mat. xxv. Quādiu vni ex
minimis ꝛc. ꝓpter hoc etiā venit in carnē. ps.
xi. ꝓpter miseriā inopū et gemitum pauꝑuꝫ
ꝛc. Et Isa. lxi. Euāgelisare pauꝑibꝫ misit me
sicut habeꝫ Luce. iiij. Nam in primo sermōe
noue legis regnū suū ꝯmunicauit eis dicēs.
Beati pauꝑes spū. Mat. v. Unde verisimi
le est q̄ districte iudicabit oꝓſſoꝛes Jō dici
tur in psal. lxxi. Judicabit pauꝑes populi. et
saluos faciet filios pauꝑm et hūliabit calum
niatoꝛem. Ideo puer. xxij. Nō facias violen
tiam pauꝑi. q̄ pauꝑ est. neq̄ ꝓteres egenū

p 3ª

in porta. qz dñs iudicabit causam ei⁹ et ꝓfigz eos qui ꝓfixerũt aiam eius. Quarto ꝑt oñdi magna pena raptoꝝ ꝙ hoc. qz paupes q̃s ipsi spoliauerunt erunt eoꝝ iudices. Unde in iob xxxvi. ór. Paupibus iudiciũ tribuit. nã sicut paupes in isto mũdo multipliciter puniunt. sic stabunt iusti in magna ꝑstãa aduersus eos qui se angustiauerunt. et qui abstulerunt labores eorũ. ut dicit Sap. v. Et tunc erunt rapine ut mole asinarie collis eoꝝ suspẽse. trahẽtes eos ad inferioza loca inferni. ꝑuer. xxi Rapine impioꝝ detrahẽt eos. ideo rapia est cauenda. nã deus iurauit nõ obliuisci. Amos viij. Audite hec qui cõteritis paupem. et subiũgit. Jurauit dñs in superbiã iacob. si oblitus fuero vsq̃ in finẽ oĩa opa eorum. 4

Item sciẽdum. scõm graue pctm̃ qõ iactauit se nõ habere pharisei⁹ fuit adulteriũ. Reuera graue est pctm̃. et grauius q̃ stupruũ. nam magnitudo huius vicij ꝑt oñdi primo in hoc qz est cõtra sacrm̃ mrimonij qõ deus ꝙ se instituit in paradiso. ergo nõ fit iniuria tãto sacramẽto absq̃ magna cõmelia. nã si monach⁹ ꝙfessus aliquẽ ordinẽ peccat graviter trãsgrediendo ordinẽ quem ille sanctus instituit. mlto magis de illis qui trãsgrediunt ordinem quẽ deus instituit scz mrimonij qõ est vnũ de septẽ sacramẽtis. Scõo qz hoc peccatũ excedit omne furtũ tpale. qz id quod infert sic suo ꝓximo est maius quacũq̃ terrena substãa. ꝟ ꝑz qm̃ plus debet vir diligere vxorẽ q̃ oĩa tẽpalia et ecõuerso vxor viz. imo supaltos oĩes homines in mũdo exĩtes. Gen. ij. dixit adã de eua vxore sua. ꝓpter hoc relinquet hõ ꝓtrem et mrem et adherebit vxori sue. in signũ huius multi sunt qui potius vellẽt exhereditari q̃ ꝟ malum sciẽter et voluntarie in suis vxoribus sustinere. Tercio qz ꝟ vicium qõmodo assimilatur homicidio. cum eĩ vir et mulier sint vna caro. ergo qui aufert vxorẽ alicui idem ẽ ac si ipm auferet. ergo ꝓhibitio adulterij in decalogo immediate ponit̃ post ꝓhibitõem homicidij. et ante ꝓhibitõem furti. Unde clemens papa. Quid in ceteris peccans adulterio grauius. scõm in penis locũ tenet. i. in ꝓhibitõibus. Unde adulteriũ est graue pctm̃ q̃ ponus hõ deberet omnẽ penã tpalem sustinere vl si necesse est deberet ponꝰ mori et se ꝓmittere occidere ab alio q̃ in adulteriũ ꝓsentire. Un ioseph magis voluit incarcerari q̃ adulterio cõsentire. ut habet Gen. xxxix. Itẽ susanna que est speculũ mulieꝝ potius voluit innocenter occidi q̃ adulteriũ ctra deũ ꝓmittere. da nielis. xiij. Quarto ꝑt oñdi gravitas adulterij ex penis que infliguntur ꝙ hoc vicio. Unde adulteriũ q̃q̃ punit̃ corpaliter. aliqñ spualiter. tpaliter et eternaliter. prio corpaliter q̃q̃ a deo punit̃. Unde. ij. regũ. xij. dixit nathan ad dauid. post̃q̃ ꝓmisit adulterium. nõ recedat gladius de domo ma vsq̃ i sempiternũ. eo q̃ despexeris me et mleris vxorẽ vrie. et q̃q̃ talis adulter ex pmissione dei torquet̃ hic in pẽna a dyabolo in terrorẽ aliorũ. Unde legit̃ q̃ quidã cõmisit adulteriũ. et post̃q̃ ecclam intrauit obsessus est a demonibus et graviter punitus cor̃ oñi populo. et sic suã infelicẽ aiam reddidit sine omni ꝓuisione et pẽna. Item q̃q̃ punit̃ tpaliter ut a iure. q̃q̃ fustigabant̃ aut fudibꝰ ꝓforabantur et q̃q̃ lapidabant̃. ut patet Joh. viij. Ubi scribe et pharisei duxerunt mulierẽ in adulterio deprehensam ad ihm̃. dicẽtes. q̃ moyses ta lẽ ꝓcepisset lapidare. tunc xꝑus d. Qui sine peccato est vestrum primus in illã lapidẽ mittat. Sed si oĩs adulteri hodie lapidari deberent forte lapides deficerẽt. sed si hic nõ fit in fine lapidabunt̃ et sepelient̃ in inferno. nisi prius meruerint. Itẽ punit̃ spualiter scz in priuatõe regni celestis. Unde aplus. i. Cor. vi. Adulteri regnũ dei nõ possidebunt. Itẽ eternaliter. Apoca. xxi. Pars illoꝝ erit in stagno ardẽti igne et sulphure quod est mors secunda. Et Osee. viij. Oĩes adulterãtes quasi clibanus succẽsus. 5 Unde legit̃ q̃ quidaz vir sanctus et deotus orauit ꝙ vxore sua defuncta. illa apparẽs dixit ei q̃ sequeretur eam. que duxit eum ad domũ tetrimã. in qua videbat demones horribiles portãtes cuppã igneã in qua ꝓiecerũt burgensem vnuz mortuũ de villa sua. et vxorẽ alterius. et ibi ꝙburebant̃ et balneabant̃ tanq̃ in metallo buliẽti. tam horribiliter clamauerũt. ve ve ve. quod ille audiẽs pertimuit est. tunc vxor eius dixit ei. cũ bis q̃s bene nosti balnearer ego eternaliter. nisi tua misericordia ꝙ pñiaz mea pctã reuocasset. illi enim relicto maritali thoro adulterino thoro sibiunicẽ adhesserũt. dñs simul peccantes. et horꝝ mediatrix ego fui. et eis viã et modum

Adulterij oñs magnitudo. Primo

3° 4 2 Penis 5 6

ppetrādi dedi. Iz illis in pctis morientibꝫ ego
pñiam ꝓuli salubrē. Sed vir dixit. ꝙd tunc
eis ꝓfuit ꝓfessio in fine vel in agone et sacra/
mentoꝝ ꝓceptio. nñdit nihil eis ꝙfuit. qz nō
ex charitate Iz ex timore mortis talis ꝓfessio ꝓ
cessit et pñia. vñ Aug⁹. Sola charitas ē q̄ li
berat a morte. ꝙ ꝙdquid nō fit ex caritate nō
est meritoriū vite eterne Tertiū malū quod
negauit se hr̄e fuit iniusticia. de qua dic̄ apls
ad Ro. i. Reuelabit̄ ira dei ꝺ celo sup omnē
impietatē et iniusticiā hoim eoꝝ q̄ veritatē dei
in iniusticia detinēt. ꝺ est q̄ sciūt iusticiā et faci
unt iniusticiā. vel q̄ ꝓferūt eam iusticie. ꝺ qꝺ
Isa. v. Ue q̄ iustificatis ipiū. ꝛc. iō tbob. xiij.
Facite iusticiā coꝝ dño credētes q̄ faciat vo
biscū misericordiā. qz scriptū ē ysa. iij. Dicite
iusto qm̄ bene. qm̄ fructū adinuentionū suarū
ꝓmedet. ecōuerso ibidē. Ue impio in maluz
retributio eri manuū eius fiet ei.

Dominica duodecí ma. Sermo. cxxxvij.

Bene omnia fecit. Marci. vij. Et
legit̄ in pñtis dñice euāgelio
T. Cōmūe est ꝓuerbiū. op⁹
cōmendat opificē. et tria sunt q̄
opificē laudabilē faciūt. Primū est qm̄ bn̄ in
cipit opus et laudabiliter finit. alias derisorie
dicet̄ sibi illꝺ Luc. xiiij. Hic hō cepit edifica
re et nō potuit ꝓsummare. nam dicit phūs. i
phisico. Oia a fine sunt denoianda. et poeta
Dū finis bon⁹ est totū laudabile tūc est. Se
cundū qm̄ scit oia facere ꝙdquid vult et ꝙd
quid fuerit ab eo requisitū. multi essi sunt qui
vasa lutea bn̄ faciūt sed aurea nesciūt facere.
sic multi sunt q̄ sciūt sculpere solē et lunā in la
pide vel in ligno Iz nesciūt formare piscē in a
qua mimū vel i terra ꝛmiculū stellas i celo.
Tertiū qꝺ fac opificē laudabilē ē qm̄ opat̄ ꝛ
nle sp. qz q̄ opat̄ inutilia ꝓdit labori. Spūalit̄
xp̄us subtilissimus est artifex sup oēs artifi
ces in ope creatōis. Primo in ꝺ qz bn̄ incepit
et laudabiliter finiuit. ps. ciij. Oia in sapia fe
cisti. Hā d. dyo. Optimi ē optima facere. sic
ipe omnia creauit sine vicio. ut d. mgr̄ i. ij. di.
ij. Et est aug. Nō potuit optim⁹ creator fore
mali auctor. Eccs. vij. Solummō ꝺ inueni
ꝙ fecerit de⁹ hoiem rectū. et ipe se infiniꝝ mi
scuerit q̄stionibꝫ. Secꝺo op⁹ ꝓmedat eū i ꝺ.
qz scit omnia facere. ps. cxlvij. Oia q̄cūq̄ volu
it fecit. nā sermo illi⁹ ptāte plenus est nec di/
cere ei quisq̄ pt. quare ita facis. Eccs. viij.
Tercio op⁹ ꝓmedat eū in ꝺ qz oia vtiliter ꝓ 3°
fecit. Gen. i. Vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt
valde bona. licz nō oia ꝙgscimus bona. verbi
gra. sicut famus videl̄ in architectoria cultrū
scindēs se. dicit ad qꝺ ꝺ valet. sic nos nesci/
mus virtutē aliquaꝝ rerū creataꝝ. iō dubita
mus de bonitate eaꝝ cū tñ omnia sint bona. iux
ta illud Deutro. xxxij. Dei ꝓfecta sunt opa.
Ideo mgr̄ in. ij. di. iij. dicit. Totū bonū erat
qꝺ ex ipo erat. de quo thema. bn̄ omnia fecit.
Ul. In summa euāgelij duo facit. Primo ꝓ v
ponit būanū defectū in surdi et muti ꝓtatōe
vel adductōne. ibi. exiēs ihūs de finibꝫ thiri
adducūt ei surdū ꝛ mutū. Secꝺo subiūgit di
uinū miraculū in sanitatis restitutōe. ibi. ap̄
pendēs ꝛc. de quo dicit. In illo tpe postq̄ ex/
hibuit mlieri chananee mīaz liberā ꝺo ei⁹ filiā
a demonio. tūc exiēs ihūs de finibꝫ thiri. Thi
r⁹ fuit ciuitas nobilissima ꝛ opulēntissima i ter
ra chananeoꝝ. De qua scribit̄ ysa. xxiij. Cui⁹
negociatores principes. institores ei⁹ inclyti
terre. ꝛ fuit sita in insula maris. Et tota regio
dicebat̄ thirus ab illa ciuitate. illuc ꝓfluebāt
oia mūdi pciosa. ut pz Ezech. xxvij. ꝓ totum
De finibꝫ illis exiuit ihūs. dicit Throsi. Vo
luit facere morā in locis gēntiū ne daret occa
sionē iudeis. ut eū estimarēt trāsgressorē legis
q̄ se gēntibꝫ associaret. tūc venit ꝓ sidonem.
Sidon erat ciuitas minor thiro. et venit ꝓ si
donē ad mare galilee ꝓ medios fines decapo
leos. et ē nomē regionis. x. vrbiū. cuius vna
ps ultra iordanē. alia citra mare galilee qꝺ re
spic̄ finios vtrusq̄ regiōis. Cū aūt esset ibi i ꝺ
loco addu. ei sur. ꝛ mu. ñ fuit surd⁹ ꝛ mut⁹ na
turaliter ꝛ ab infirmitate supueniēte. Iz a demo
ne ipm obsidēte. et ei⁹ loq̄lā et auditū impedi
te. qz demō ex permissione diuina pt bois mēbra
mouere ad nutū suū. ꝛ sic ꝓpriū ē obsessoꝛ loq̄
ꝙ deomata icōsueta. ꝛ sic pt mēbra ad placitū
mouere. sic ꝛ ipedire ab officijs suis. ꝛ sic ipe/
diuit ꝺ fibra maxie vtilis ad salutē. aures ne
dbū dei audiret. linguā ne deū collaudaret.
Cōsidera hic q̄ adducētes fuerūt ꝓmēdabiles
Primo ex misericordia et ꝓpassiōe sup mise
ria. pri cui vellēt subuenire et nō possent. ꝓpri
is viribꝫ. iō adducūt ad ibm̄ nature repatorē
Hā tales ꝓmendant̄ p ps. xl. Beatus q̄ intel.

Sunday addressed to guardians of the poor

primo

sup egenū et pau. Scdo ꝓmdant ex fide. de qua subdit i termo. depcabant eū ut imponat illi manū. credētes in mēbris xpi esse diuinā vtutē oim defectuū sanatiuā. credētes eū esse de quo ysa. lix. Nō est abbreuiata manus dñi ut saluare neqat. Hec est illa manꝰ de qua ps. ciij. Aperiente te manū tuā. oia implebūt boni tate. et ps. cxliij. Apis m manū tuā et iples oē aial bñdictōe. ✠ Moraliter p surdū intelligit̄ qlibet pctōr in mortali pctō quē dy abolus facit surdū et mutū. Nā plura sunt q̄ faciūt hoiem surdū. prio hō efficit̄ surdus ex defectu intelligibilis attētiōis. et sic sunt aliq̄ mentē eorū dātes ad carnis delicias nō ꝓcipi entes q̄ spūs dei sunt. vñ. i. Cor. ij. Aiał hō nō ꝓcipit ea que sūt spūs dei. De qbꝫ zacha rie. vij. Noluerūt attēdere et auertert̄ scapu lā recedētes. Jō deus clamauit Isa. xlvi. Au dite me duro corde q̄ longe estis a iusticia. magna videt̄ cordis duricia. xps ascēdit ad arborē crucis et clamauit ut lōgꝰ audiret̄. sic dicit pr̄ ad filiū Hiere. xxij. Ascēde libanū et in basan da vocē tuā. et clama ad trāseuntes qr cōtriti sunt oēs amatores tui. Ber. Ascen dit arborē ut ab oīibꝫ videret̄. clamauit vt ab oīibꝫ audiret̄. fleuit ut qlibet cōpateret̄.

¶ Q̄t sunt hodie surdi q̄ ñ audiūt vocē quam insensibilia elemta audierūt. audiuit sol r ob scuratus ē. lapis et diuisus est. terra r tremu it. audiuit pctōr et ꝓpūctus ñ est. Aug. in li. ꝓsec. Dñe celū terra et oīa q̄ in eis sūt dicūt mihi ut amem te. o nō solū terra et celū. sz san guis xpi. De quo hēb. xij. Accessistis ad me diatorē testamēti noui ihm̄ et sanguis aspsi onē. melius loqntē q̄ abel. videte ne recuseţ loqntē. ps. xxxv. noluit intelligere ut bñ age ret. Scdo ex impedimto obturatōis. s. amore terreno⁹ ut auarus. ps. lvij. Sicut aspidis surde r obturāns aures suas q̄ ñ ꝛc. Aspis ꝫm Isi. cū cepit pati incātatorē vnā aurē in terrā ꝑmit. alterā cauda obturat et opit. atq̄ ita vo ces illas magicas nō eraudiēs nō erit ad incā tantē. Sic auarus aurē affectus claudit ter rena affectōe. sz aurē intellectus obturat cau da lōgeuitatis vite. sic fecerat ille diues q̄ re posuit multa bona in annos plimos. sz decep tus fuit ut hēt Luce. xij. Et tales sunt adhuc plures. Hiere. xxij. Locutus sū ad te in abū dātia tua. dixisti non audiā. Accipiter cū sa tur nō audit militē se vocantē. nec gallina tpe messis vñam suā. et sic auari diuites nō audi unt dñm clamantē i paupe Hiere. xxij. Ter ra. terra terra audi sermonē dñi. ut aim amo ueas a terrena cupiditate. puer. xxi. Qui ob turat aurē suā ad clamorē paupis. clamabit r ipe et nō exaudiet̄. Zacharie. vij. Cor suū po suerūt ut adamantē ne audirent. Reuera ita surdi sunt q̄ nolūt audire q̄ sunt mutabiles et mortales. Isaie. xlij. Quis cecus nisi ser uus meus. et surdus nisi ad quē nūcios me os misi. s. creaturas. Oēs creature clamant mutabiles sumus. ut patet in supioribꝫ. pla nete trāseunt. Eccē. i. Sol oriť et occidit. in feriorib⁹ omnes fructus nascūť et corrūpū tur aqua transit et fluit. et sic nos. ij. Regum xiiij. Oēs morimur et quasi aque dilabim̄. Hebr. xiij. Nō hēmus hic manentē ciuitatē Gre. in mora. Plus trāsitoria q̄ eterna dili gūt. ideo spem in eis ponūt Tunc dicūt pmi si filijs. ad gala. vi. Vnusq̄sq̄ onus suū por tabit. Ezech. xviij. Nō portabit filꝰ iniqtatē pris. Unde hiero. di. xxxvij. nōne. Nōne vo bis vidꝰ in vanitate sensus ingredi q̄ diuini as ꝑ fas et nefas q̄rit. q̄ adulat regib⁹. credi tates captat alienas. et opes congregat quas in momēto cui sit relicturus ignorat. ¶ Tercio quis efficit̄ surdus ex vme intentꝰ ex tiam remordentē nolūt audire ne grauent in pscientia. et est vermis cōsciētie. Prouerb. xxv. Sicut tinea vestimēto et vermis ligno. ita tri sticia viri nocet cordi. Eccl. xlij. Ptūs q̄ nō est stimulatus in tristicia delicti. i. Corin. xiij Ignorās ignorabit̄. Bern̄. Frustra blādiūť sibi de ignorātia qui libēter ignorat. Greg. in moza. et habet̄ in ca. xxxviij. di. qui ea. Qui ea q̄ dei sunt nesciūt a dño nesciunt. ysa. xxi. pꝛs ad iracūdiā. puocās est. filij mēdaces. fi lij nolētes audire legē dei ꝛc. legit̄. q̄ dicūt vi dēnbꝫ ꝛc. Loqmī nobis placentia. videte no bis errores. hi sunt de qbꝫ scribit apls. ij. thi. iiij. Erit tps cū sanā doctrinā nō sustinebunt sz ad sua dēsideria coacernabūt sibi mgros pru rientes auribꝫ. et a veritate qdem auditū auer tēt. ad fabulas autē conuertent. Prouerb. xxviij. Qui declinat aures suas ne audiat legē oīs eius erit execrabilis. Aug. Citius audit vna oratio obedientis q̄ decem milia puaricātis.

¶ Secundum plura sapiunt homines plus

Crisē. Quid postulas qđ ꝓmisit. et nō vis an
dire qđ ꝑcepit. Quarto surditas causatur ex
tumore. i. superbie. Augꝰ. Tumor mētis ē ob
staculū veritatis. qz superbꝰ nō vult reprehendi.
sed in hoc nō facit irreuerētiam ꝑdicatori sed
xpō saluatori. Ezech. iij. Fili hoīs ⁊c. sequitur
Domus isrl nolūt audire te qz nolūt audire
me. Omnis qui ppe domus israel attrita frōte
est et duro corde. Et in hoc nō spernūt ꝑdicā
tē sed xpm ut dicit ipemet Luce. x. Qui vos
spnit me spnit. Tales audiēt illud Mat. xxv
Ite maledicti ⁊c. Quinto surditas causat ex
putrefactōne auris. Et sic luxuria facit hoīem
surdū. sicut herodes et herodias facti sūt sur
di Marci. vi. Tales sunt surdi ad vocē inui
tātis ad pniā Lu. xvij. Nisi pniaz egeritis ⁊c. et
Eccī. xxi. Audivit luxuriosus et displicebit ei
i. Cor. ij. Animalis hō nō ꝓcipit ea que sūt spūs
dei. Isti sunt quincꝫ virgiū in manu dyaboli.
Sexto surditas causat ex lōga egritudine qñ
hūores colligūt ascēdūt ad cerebꝝ. et ibi mea
tus auditus intercludit. Moraliter. lōga e
gritudo est mala cōsuetudo que vertit in natu
rā. Jō eccī. x. Lāguor ꝓlixior gravat medicū
qz dicit Gre. Difficile surgit quē moles ma
le cōsuetudinis ꝓmit. Hūores sunt mali mo
res qui impediūt spūalem auditū. Ūñ fiunt
ꝓcōres sicut lītargici qui nō solū clamoribus
sermonū. sed etiā pūctōibꝫ flagellorꝫ excitan
di sunt. Quia dicit ysa. xxviij. Et tñmō sola
vexatio intellectū dabit auditui Sed quō vi
de in textu illo ysaie ꝑcedenti. vbi dicit. Id
circo hec dicit dñs. ℣ Jtē nota mutus
efficit homo multis modis. Prio ex lingue in
dispositōe. i. qñ lingua palato adhereat et solu
ta nō est Sic mutī sunt qui loq in ꝓfessiōe ne
scīūt. Ūñ ezech. iij. Fili hoīs linguā tuā adhe
rere faciā palato tuo. et eris mutus. hoc fit cū
verecundia ligat linguā ne sequat confessio. vbi
implet illud ps. xxx. Muta fiāt labia dolosa
Hec infirmitas curat cū hō recte loqt in con
fessiōe. iuxta illud in textu. solutū est vinculū
lingue eius et loquebat recte. recte loq est se
ipm accusare et nō excusare in ꝓfessiōe. iuxta
illud Quer. viij. Justꝰ prior est accusator sui.
dicit nāqꝫ aug. Qui se accusat. huic deꝰ excu
sat. Dic igit illud Job. x. Dimitta aduersū
me eloquiū meū loquar in amaritudie aīe m.
Sc̄dō hō efficit mutus ex additis vocis inter

clusione. sic qñ trāsitus vocis ad os nō est pa
tēs vt plenā vocē possit emittere. Spūaliter
sic muti sunt q̄ vocē laudis et grārū actōis in
deū ñ emittūt. Dis dicit illud Job. xxxviij.
vbi eras cū me laudarēt astra matutina et iu
bilarēt omēs filij dei. q. d. nō habuisti vocem
laudis. Hā de talibꝫ scribit Eccī. xv. Nō est
speciosa laus in ore pctōris. Jmōi infirmitas
curat cū hō devote loquit in grārum actōe.
Unde ad ephe. v. Loq̄ntes vobismetipis in
psalmis hymnis et cāticis spūalibꝫ. dicēdo
cū ps. xxxiij. Benedicā dñm in oīi tpe. sp laus
eius in ore meo. A Tercio qs efficit a 3°
mut ex lingue infrigidatōe. ut cū lingua mo
tum nō hz. sicut in paliti. hoc mō muti sunt q̄
frigidi sunt in amore dei. carētes feruore di
lectōis. tales sunt muti a ꝑdicatōe abstinētes
et ab aliorū informatōne. Et talis fuit alchi
mus. i. Jacha. ix. qui ꝑcepit destrui muros
domus sancte interiores. et destrui opa ꝓphe
tar. et cū cepit destruere dissolutus est paliti
nec vltra potuit loqui vbū et mādare de do
mo sua. Ꝟ fit cū plāti impediūt eccie edificati
onē. nec ipi vbū ꝑdicatōis bñt. nec alios fa
cere vbo et exēplo pmittūt sed phibēt. vnde
Isa. lvi. Speculatores ei⁹ ceci oēs. nescierūt
vniuersi canes muti nō valētes latrare. tales
fuerūt scribe. Lu. xi. Ve vobis legispīs q̄ tuli
stis clauē scie. ipi nō introistis et eos q̄ introi
bāt phibuistis. Ō tales scribit Quer. iij. Nolī
phibere benefacere eum q̄ potest si vales et
ipse bñfac. Quarto efficit qs mutus ex cali
di hūoris effusiōe. vñ et apostema qđā na
scit sub līgua qđ rana vocat. hoc mō muti sūt
qui sunt ardētes in auaricie ꝛcupīa. ꝓpt mūe
ra bñtes apostemata sub līgua. Ūñ Eccī. xx.
Exenia et dona excecāt oculos iudicū. et qua
si mutus in ore auertit correctōes eoꝝ. et sic
qñ ꝓpitiatur os cani latrāti ut obmutescat. sic a
mor pecūie mutos facit. nā mutat vra mutā do
qz ꝓpt pecuniā et munera mutat iusticiā. Ō qđ
scribit Deut. xvi. Nō accipies psonā nec mūe
ra. qz mūera excecāt oculos sapiētū et mutāt
vba iustorꝫ. iuste qđ iustū ē exeqris ut vivas
et possi. terrā quā dñs deꝰ tuus dederit tibi. B b
Dixi. ij. subiūgit divinū miraculū i sanitatis
restitutōe. ⁊ subdit. ⁊ adducūt ei surdū ⁊ mu
tū et deprecabāt eum ut imponat illi manum.
Moraliter. adducētes sunt plāti. de quibꝫ in

can. vij. q. i. scisscitaris. vbi dicit. Prelati tã/ quã arietes ducatũ gregibus pbent. et pastores nõ solũ vñt pctõres adducere. sed etiã p eis depcari. ut habeãt. xxxvi. di. c. si quis vult. vbi colligit. nõ solũ plan p se sed etiã p subditos tenent orare. sicut fecit moyses Exo. xxxij. d. Quiescat ira tua dñe. esto placabilis sup ne quicia populi. Item postq pctõr adducit fu it p plates ad ihũm. tunc ihũs eũ appbendit. et hoc fit cum de pctõ eũ ad gram adducit. vñ Hiere. xxxi. Appbendi manũ eor ut educe rem eos de terra egipti. i. de statu pcti. vbi im plet illd Isa. xli. Serue me. appbendi te ab extremis terre. qz de faucibz dyaboli. ut hẽt Mat. xiiij. Cũ petr. cepisset mergi clamauit. d. dñe salua me. et cõtinuo ihesus extẽdens manũ appbendit eũ. Et sic qui sunt in gra ap pbendit ut ad pseuerantiã gre inducat. iuxta illud Cant. viij. Appbendã te et ducã in do mũ matris mee. et in cubiculũ genitricis mee. i. sancte matris eccie. Tercio a turba eũ leor sum recepit. hoc est a psortio malorũ sepauit Unde hiere. xlviij. Relinqte ciuitates et ha bitate in petra. i. sepate vos a malorũ psortio ut vocemur Ecci. xviij. Ne oblecteris in tur bis nec in modicis. nã maria in turba pdidit ihũm. et sic gratia dei pdit in psortio malorũ. De quo Seneca. Quoties inter boies fui minus pfectus redij. Quarto misit digitos in aures. in q̃ significat infusio gre q̃ ad opa vtutũ. qz scribit Joh. xv. Sine me nihil po testis facere. Nã q̃libz digitus hr manus sunt. primus est pollex q̃ habet duos articulos. s. gram resistẽdi malo. et exercitãdi se in bono. ut hẽt in can. de psa. di. iiij. placuit. Gra q̃ p xpm dat nõ solũ pctõr remissionẽ facit. sz etiam ut lex impleat. ut natura libereꝫ. ne pctm vñet. Secus digitus est inder. et hz tres arti culos. s. sciam psnoscẽdi creatorẽ. vñfactorẽ z redẽptorẽ. Tercius digitus medius. hr est tri plex articul. s. gra diligẽdi deũ. seipm et pri mũ. De his tribz articulis dr. Isa. xl. Quis ap pẽdit tribz digitis molẽ terre. i. aiam peccatri cẽ leuat his tribz a terrenis. Quartus digit? fidei. i. pnia. hr sunt tres articuli. s. psessio ptri nio et satisfactio. Quintus ẽ auricularis. p quẽ intelligit obediẽtia. hr sunt tres articli. s. obe/ dire pceptis. phibitis. et cõsilijs. iuxta illud ps. xvij. In auditu auris obediuit mihi.

C. Quito ihũs erpuẽs tetigit liguã ei? fali ua. B fit cũ pstat nobis dulcedinẽ in ope. naz sic saluus est mediũ gustus. et si corrupta fue/ rit recipit gustus et corrũpit. ut pz in febrici tãtibz. sic gra diuie sapie dat vt lapiãt res p/ ut sape vñt. nã sine gra amaz vidz dulce. et dulce amaz. Unde aug. Palati febricitãtis hz cui mel celi insipidũ ẽ. iuxta illd ps. xxxiij. Gustate et videte qm suauis ẽ do. Hac saluus a/ liqñ dr? tãgit cor nrm ad vitatis cognitiõez. ali qñ linguã ad vaz cfessiõez. aliqñ manꝰ ad re ctã operatiõez. ut hõ posset dicere illd Job. vi. Que prius nolebat tãgere aia mea. nunc pan/ gustus tabi mei sunt. et subdit. Et hec mihi sit psolatio ut affligẽs me dolore nõ pcat. Sepi to ihũs suspexit in celũ nobis in exẽplũ ut re ctã intẽtiõez surs hẽ dẽam. iuxta illd apli Phil. iij. nra conuersatio in cel ẽ. dicẽtes cum ps. cxxij. Ad te leaui oculos meos cc. nã sim Aug. de li de tertio bono leuam in celũ sic malo p cipitatã ad ima. Septio ihũs igemuit dicẽs nos ingemere p incolatu pnus mitte. z orãt ex de li de tertio et intẽtiõe celesti. qz nũc vile scũt frena Gre. Si psiderem? q̃ et q̃ta promittũt in cel vile scũt oia in terris. ps. cxix. beu mihi cc. et ps. cxxxvij. Rugiebã a gemitu cor. mei Tũc dixit effeta. qz ẽ adapire. Aug. Aures ad quas vbũ intrat sunt vires intellectuales p quas ẽ capax mẽs diuie pntie. B de fideles Can. v. Apli mihi sozor mea. recte aia fideli dr sozor vbi eterni. vñ aug. Ad imaginẽ dei mẽs facta q̃ nulla interpolita subã a deo fozt mat. Ad hãc vult ingredi et inuenit clausas portas dicẽs apl. D. Plota claudũt por te mẽs duplici repagulo. prio p inclusionez mali. Sap. i. In malinolã aiam cc. Secdo p exclusionẽ boni. et sic de? nõ intrare dignat hz diabol? Lu. xi. Cũ immũdus spus cc. Hoc vtrũq repagulũ pfitetur Aug. i. pfes. O q̃ angusta. i. vacua ẽ dom?. veni ad eã et dilata tur abs te. ruinosa. refice eã. B repagulũ dẽs a mẽte remouere. aug. Qui te creauit sine te ñ te iustificabit sine te. iõ d. effeta media cor/ repta vel vltima acuta. B ẽ adapire. supple pe te. sz ñ i ptãte tua sz i gra dei. B notat ly ad. i. fac ad B q̃d in te est. Simile. ij. machabeo. i. Adaperiet cor vestrũ in lege sua et in pceptis suis. qz dei est dare gram. hominis adhibere liberũ arbitriũ. Sed deus nõ immediate in

trat ad aiam. Et statim apte sunt aures eius. et solutū est vinculū lingue eius. Tūc implet̄ est vaticiniū ysaie ꝓphete dicētis. c. xxxv. Tunc aperient̄ oculi cecorū. et aures surdorū patebūt. Tunc saliet sicut cervus claud⁹. et aperta erit lingua mutoꝝ. Et illud Sap̄. x. Sapientia aperuit os mutorū. ⁊ linguas infantū fecit disertas. Aures sunt duplices. ꝓsideratio gehēne et glorie. ps. lxxxiij. Audiam ꝙd loquat̄ in me ꝛc̄. et loquebat̄ recte. Symon de cassia. Loqui recte est loqui virtute dictā te. primo, bona de. tibi mala attribuere. ozee xiij. Perditio tua ex te israel. tm̄mō i me auxilium tuū. et sic adā nō recte locutus est. ſz dixit Mulier quā dedisti mihi sociā ꝛc̄. quasi volēs retorquere culpā in creatorē eius ⁊ socie siue mulieris. Sc̄do se accusare in cōfessione. prouer. xviij. Justus prior est accusator sui. ij. ti. thoth. ij. Solicite cura teipm̄ ꝓbabilē exhibere deo. Tercio in gratiarū actōe. ps. xxxiij. Benedicam dñm in oī tpe. Et sic fecit iuxta d. Bene omnia fecit. Symon de cassia. Bñ oīa fecit qui facere mala nō pt. nō boīm merito sed sua bonitate. Hiero. Beata lingua q̄ de deo scit ꝓsimere orationē. et collaudare eius opatōnem.

De eadem dominica Sermo. cxxviij.

Bene omnia fecit. Mar. vij. ℣ In verbis p̄missis cōmendat̄ salutor a duob⁹. Primo q̄ est venerabilis p potentiā oīm ꝓductiuā. Sc̄do q̄ ē amabilis de pitoꝝ potēna restaurativa. primū ibi bene oīa fec̄. sc̄m ibi. surdos fec̄ audire mutos loqui. Dixi primo est venerabilis p potē tiā oīm ꝓductiuā. cū dicit. bene omnia fecit. vera. nā dicit Dyo. Nihil bonū est nisi ab eo qui essentialiter bonus est. Sed oīa p ipm̄ facta sunt Job. i. ideo oīa bene p ipm̄ fcā sūt eo q̄ effectus sequit̄ suā causā. ꝓpter q̄d dic̄ magister in. ij. dist. iij. Totū bonū erat q̄d ex ipo erat. sed ex ipo qui est bonitas oīa sunt. ad ro. xi. ex ipo et in ipo et p ipm̄ sunt oīa. tō necesse est oīa q̄ ex ipo et ab ipo fluūt ee bona. tō merito dicit. bñ oīa fecit. Pro q̄ sc̄iēd. multiplicia sunt opa dei q̄ oīa bñ fecit. primū ē op⁹ creatōis. sc̄m gubernatōis. tercū redēptōis. quartū glificatōis. ſz oīa hec bñ fecit. Prio bñ fecit op⁹ primeue creatōis. nā prio creauit angelos. vltio hoīes. Et merito q̄ p̄cellūt nos nature dignitate. q̄ eoꝝ essentia ē simplex et sunt spūs. de q̄ Damasce. Angeli sūt q̄dā lumia trāsparēna ex prio lumie redū dantia. g̃ prio fecit et bñ fecit angelos. q̄ d. san. tho. pte. i. Creati fuerūt in gratia gratū faciēte. sicut rō seminal̄ in arboribꝫ. nā ꝛm aug. Rō seminal̄ facit ad effectū naturalez. sic gēa ad būmdinē. Itē hoīem creauit bñ. q̄ d. Jsi dorus. li. i. de sum. bo. c. xx. Malū nō est creatū a deo sed a diabolo inuentū. iō nihil ē malū creatū. Aug. i enchiridiō. De⁹ cū summe sit bonus nihil sinit esse malū in opibꝫ suis. ⁊ bñ creauit hoīem. primo sapientē. Eccl̄. xvij. Deus creauit de terra hoīem ꝛc̄. ⁊ sequit̄. Et cor dedit illi excogitādi. et disciplina intellectus repleuit illos. Creauit illis sc̄iaz spūs. sē su impleuit cor illoꝝ. et bona et mala ostēdit illis. Sc̄do innocentē. Eccs. vij. De⁹ fecit hoīem rectū ꝛc̄. Tercō elegātē. q̄ ad dei imaginē. Gen̄. i. Faciamus hoīem ad imaginem nr̄am. Quarto potētē. Gen̄. i. Dñami piscibus maris ⁊ volatilibꝫ celi. Quito bñ creauit hoīem vltio. et b̄ iō q̄ d. mgr̄. in. ij. di. xv. oī bus creatis atq̄ dispositis nouissime factus ē hō tāq̄ dñs et possessor q̄ oīmbꝫ ꝓferēd⁹ erat Sz heu aliq̄ sunt q̄ arguūt b̄ opus creatōnis d. cur nō creauit deus hoīem immutabilem. Rñ det̄ q̄ deus creauit hoīem quadruplici cā mutabilē. Prima est ut oīdat̄ potēna dei q̄ solus immutabilis est et oīa mutabilia fecit. Unde ps. ci. Mutabis eos et mutabunt̄. tu aūt ꝛc̄. et Boet. iij. de ꝓso. O q̄ ppetua mundū rōe gubernas. terrarū celiq̄ sator. q̄ tpus ab euo ire iubes stabilisq̄ manēs das cūcta moueri. Sc̄da cā ē. ut oīdat̄ dei sapia. q̄ ex malo scit eligere bonū. q̄d nō poterat fieri nisi creatura fecisset mutabilē. iō aug. Velit⁹ iudicauit deus ex malo bonū eligere q̄ mala nullo penit⁹ fierēt ꝓhibere. Tercia cā ut manifesta ret̄ dei clemēna p quā xp̄s p morte suā hoīem pditū liberauit. de q̄. i. petri. iij. xp̄us semel p peccatis nostris mortuus est iustus p iniustis. Quarta cā ē dei iusticia q̄ nō soluz bonis reddit pmia. sed et malis supplicia. Juxta illud ij. Corint. v. Recipiet vnusquisq̄ ꝓpria corporis prout gessit siue bonum siue malum.

De quo mgr̃ in.ij.dist.xxiiij. Optebat ut si
essent mali nõ impune si boni nõ frustra. sed
adhuc murmurant aliqui ingrati et imprudẽ
tes. non attendentes dignitatẽ creationis.
q̃ ad imaginẽ et sil̃itudinẽ dei facti sunt. calũ
niari volunt d. cur deus hoĩem tẽptari ꝑmisit
quẽ sciuit casuꝝ. Rñdet mgr̃ in.ij.dist.xxiij.
Gloriosius est tẽptari et nõ cõsentire q̃ tẽp
tari nõ posse. potuit em̃ resistere. ut h. ecci.xv
Deus ab initio creauit hoĩem et reliq̃t eũ in
manu cõsilij sui. adiecit mãdata et p̃cepta sua
seq̃t̃. Apposuit tibi aquã et ignẽ. ad q̃d volue
ris porrige manũ tuã. añ hoĩem vita et mors
bonũ et malũ. quod placuerit ei dabitur illi.
Et ergo nõ p̃t iuste ꝯqueri de deo q̃ misit eũ
tẽptari. qꝛ presciẽtia dei de casu hoĩs nõ fuit
causa inobediẽtie et casus sui. Exẽplũ ponit
Bern̄. dicẽs. si homi sit datus termin⁹ ad ãbu
lãdũ alius sup̃ speculã p̃uidet futura et monꝫ
eũ ut nõ trãseat ꝑ viã sinistrã. sꝫ aut ꝑ dextrã
aut ꝑ mediã. et ille ꝯtemnẽs vadit ad sinistrã
cuius est culpa si incidit in ꝑiculũ. sic est d̃ ho
mine et deo. nã dicit aug. De⁹ nequaq̃ red
deret homini interitũ nisi volũtarie mereret̃
habere pctm̃. nã p̃sciẽtia dei nõ est cã labendi
sed multis est causa stãdi. Sed adhuc aliqui
dicũt. q̃rentes. cur deus fecit hoĩem quẽ scie
bat peccatuꝝ et damnandũ. nõne meli⁹ foret
q̃ talẽ nõ fecisset. . F . O q̃ curiosi et
p̃sumptuosi et fatui sunt tales. et maxĩe si sũt
simplices et illr̃ati. Primo stulti sunt. qꝛ si es
set aliquis ita infirmus q̃ nõ posset portare le
ue pondus nõne iudicaret̃ fatuus si suprapo
neret sibi grauius. ita intellectus nr̃ ꝓpter sui
imbecillitatẽ habet se ad manifestissima natu
re sicut oculus nocticoracis ad lumẽ solis. ij.
methaphisice. nã legit̃ q̃ vnus phũs stetit
multis annis ut cognosceret naturã apũ ⁊ nõ
potuit sortiri effectũ. quid tũc de deo. Itẽ le
gitur q̃ quidã phũs fuit interrogatus a rege
quodam q̃d esset deus. et ille petiuit inducias
triũ dierũ. quibꝫ expletis adhuc petiuit tres
dies ꝓ induciis. et iterũ ac iteꝝ. Cui respon
dit rex. vis me decipe. At ille rñdit. Nõ dñe
mi rex. sed deus tam magnũ et ꝓfundũ ⁊ sum
mũ bonum est q̃ quantũ plus cogito tantuꝫ
plus deficio et minus inuenio. et sic intellect⁹
nr̃ infirmus est et deus excelsus. Job.xi. Ex
celsior celo est et quid facies. ꝓfundior infer
no et vnde cognosces. Dicit nãq̃ aug. in li.
de q̃dditate dei. Cũ aqua sit illius nature q̃
extinguit ignem. q̃d tunc est q̃ in egipto ẽ fõs
in quo faces accẽse non extinguunt̃. Si ho
mines sunt tã fatui q̃ nõ possent reddere rati
onem de rebꝫ creatis. quõ volunt opa dei in
uestigare quid et quõ agit de nobis. cũ d. per
Hieremiã ꝓphetã. c.xviij. Sicut lutũ in ma
nu figuli. sic vos in manu mea. nã non possu
mus scire omnẽ virtutem mĩme herbe vel la
pidis. quid tunc volumus de causis opeꝝ dei
querere. Ideo Eccs.viij. Intellexi q̃ omni
um operũ dei nullã posset homo inuenire rõeꝫ
eorũ que fiunt sub sole. et quãto plus labora
uerit ad querendũ tanto minus inueĩet. At
tamen rñdetur talibus curiosis inquisitoribꝫ
q̃ nõ fuisset melius q̃ deus eum non fecisset
quẽ sciuisset fore damnandũ. Primo ratõe
bonitatis diuine. qꝛ melius est esse aliquid cũ
defectu aliquo q̃ simpliciter nõ esse. nã cum
in peccatore dãnando duo sunt. scꝫ natura q̃
est bona. et culpa que est mala. ergo nõ debu
it ꝓpter culpã malã subtrahere naturã que bo
na est. verbi gratia. sicut bonus artifex archaꝫ
facit quã scit maculã cõtracturã. et tamẽ ꝓpt̃
maculã contrahendã nõ dimittit. et sic de deo
Et si diceres. artifex archaꝫ nõ faceret quam
sciret in breui ꝯburendã. Respondet̃ si scirꝫ
in combustione arche suã sapĩam relucere et
archam in igne nõ deficere. non ꝓpter hoc se
subtraheret de factõne illius. Unde cũ dam
nati in igne nõ deficiũt. et dei iusticia et sapiẽ
tia in eorum punitõne reluceat. ꝯueniẽs fuit
ut deus se ab eorũ creatione nõ subtraheret.
. G . Sed diceres. tñ dicit̃ Math.xx
vi. melius illi erat si natus nõ fuisset. et Apo
calips̃.ix. Desiderabãt mori et fugiet mors
ab eis. Rñdet petrus de tarãtasia. ⁊ san. tho.
in.iiij.dist.l. Non esse capit̃ dupliciter. vno
mõ simpliciter et s̃m se. et sic nullo mõ est ap
petibile. quia sic nullã habet ratõem boni cum
sit pura priuatio. Alio mõ inquantũ est abla
tiuũ penal̃ miserie. ⁊ sic hꝫ aliquã rõeꝫ bonita
tis. qꝛ carere miseria est aliq̃d bonũ. et sic po
test appeti volũtate appetitiua non absoluta.
sed ꝯdicionata volũtate. scꝫ ut careãt pena. et
sic appetũt non esse. s. in pena Scdo ñ essꝫ me
lius nõ fecisse damnandũ. ⁊ hoc rõne diuine
prouidentie cuius interest magis conseruare

vniuersale bonū ꝙ particulare. ad cōseruatorem enim reipublice ꝑtinet latrones suspendere. homicidas interficere. Cum igit̄ natura būa na ꝑ generatōnem ꝓpagetur et cōseruetur. si deus boiem damnandū nasci nō sineret vel a nimā nō infunderet. tūc ordinē generationis būane destrueret. cū de malis damnādis mlt̄ ū sunt generan̄ sancti. Sic de esau. Job. de a chaz malo ezechias bonus. et de berencis pe trus nouus martir. sicut de spina rosa. si enim oīs spina absciderē nulla rosa nasceretur. Tercia rō sumit̄ ratōe diuine reuerētie. quia supplicia damnatorū augent gloriā electorū. nā dum boni vident malorū supplicia regrati ant̄ dño de euasione et letant̄ cū viderint iu stitiā dei in malis relucere. de quo ps. lvij. le tabit̄ iustus cū viderit vindictā. ℍ. Sed d. nullus debz ꝓcurare ꝓpriā vtilitatē vel reuerētiā cū dispendio alioꝝ. Rñdet. sic est hoc si aliqua fraus vel iniusticia ꝓmitteret̄ hic vo iusticia nō deserit̄ sed potius seruatur ut dicit aug. i li. de ꝑdestinatōe sctōꝝ. d. De scēde si vales in ꝓfundū misericordie. et ascē de in altitudinē iusticie dei. Tūc enim ex mi sericordia aliq̄ saluāt̄. et ex iusticia dei aliqui damnant̄ Quarta rō sumit̄ rōe diuine potē tie et sapiētie. quā deum occultare non decet Sed li deus nō fecisset quē sciuit damnādū potuisset insipiēs reputari ꝙ plus esset mali cia ꝙ diuina potētia vel sapiētia. Cuius oppo situm habet̄ Sap. vij. Sapiaz nō vincit ma licia. Sed d. nullus debet oīdere potentiam alterius iniuriā. Rñdet̄ nulli boim a deo fit iniuria. qz quicq̄d homo boni habet a deo habet. vñ habet esse suū. i. Corin. iiij. Quid habes quod nō accepisti. maliciā autē habz a seipo. ut dicit aug. sup Gen̄. Ideo Sap. xvi dō occidit ꝙ maliciā aiam suā. et Sap. i. de us mortē nō fecit sed impij. Quīta rō sumit̄ ex parte būane arrogātie. qz si deus nō fecisz aliquē boiem damnandū humana ꝓsumptio omnia suis meritis ascripsisset. et nō dei grē. credidisset em̄ se suis meritis posse saluari. ꝛ qđ dz ad Titū. iij. Nō ex opibꝫ iusticie q̄ fecimus nos. sed ſm suā misericordiā saluos nos fecit. Ideo bñ oīa fecit creādo celū empire um ad inhabitatōez beatoꝝ. et infernū ad mā sionē dānatoꝝ ℐ Scōm opus ē gubernatōis quo etiā bñ oīa fecit. qz ex bonitate sua oīa in esse cōseruat. nā qđ se ꝑ se in esse cō seruare nō ꝑt indiget aliq̄ gubernatore. sed res create ꝙ se se in eē ꝑseruare nō ꝑnt De q̄ Da mas. Oīa que de nihilo sunt in nihilū tende rent nisi manu omnipotētis teneret̄. Jō apls Hebre. i. Portās oīa verbo virtutis sue. de quo etiā Sap. viij. Sapia attingit a fine vsq̄ ad finē fortiter et disponit oīa suauiter. Sz ꝑcu aliqui insipiētes murmurāt mltis modis de dispositōe diuina. Primo aliqui dicūt cō tra opꝰ gubernatōis quare ꝑmittit iuuenes ci to mori ⁊ senes qui libenter morerent diu vi uere. Rñdet̄ in hoc bñ fecit. Prio si iuuenes boni sunt ne malicia mūdi eos coīquinet. vñ Sap. iiij. raptꝰ est ne malicia mutaret intellectū eius. aut ne ficto malicie decipet animā illius. nā sepe fit ꝙ de vno bono efficit̄ malus Scōo bonos iuuenes cito mori ꝑmittit. eo ꝙ falsus mūdus nō est dignus bē tales bonos. Unde glo. sup illud ad Hebre. xi. Quibus dignus nō erat mūdus. dicit generalit̄ oīs pestilētie a iuuenibꝫ incipiūt in signū ꝙ ꝓbi et innocētes sunt. idcirco eripit eos dñs de sculo necꝫ. Tercio bonos iuuenes cito mori ꝑmittit ꝓpter hoc ꝙ pentes eos nimis indiscrete et superflue diligūt. iō deꝰ aliqñ subtrahit eis tales pueros ut nō sint pentibꝰ impedimentū salutis et dilectōis dei. qz dic aug. Minꝰ te amat q̄ tecū aliq̄d amat. Quarto ꝓpter pctā pentū. ut bet̄. ij. Reg. xij. dixit nathan ad dauid. Non morieris. verūtn qm blasphemare fecisti inimicos nomen dñi ꝓpter verbū b̄. filius q̄ natus ē tibi morte morietur. Et subdit. percussitqz dñs puerū quē pepit vr or vrie dauid ⁊ defatigat̄ est. sic hodie ꝓpt̄ pctā pentū morte corpali ac tpali moriūt̄ filij. vt pz de filijs egipcioꝝ ⁊ sodomoꝝ. licet v. sacra scriptura Ezech. xviij. ñ portabit filius iniquitatē patris. b̄ est verꝫ eternaliz tpaliter puniūt̄ ꝓpter pctā pentū. R Item mali iuuenes cito moriunt̄ etiā ꝓpter quattuor. prio ꝓpt̄ pctā ꝓpria. vñ ps. lxxij. Subito defecerūt. pcerūt ꝓpt̄ iniquitatē suā. vbi iplet̄ i eis illud ps. liij. Viri sanguinū et do. ñ dimi. dies suos. ut pz de filijs chore. et dathan et abyron. Numeri. xvi. silr de filijs heli ofni et phinees. ut habet̄. i. regū iij. Scōo ex dei miricordia ne peiores fiant et eorū pena augmētaret̄. qz v. amb. sup lu. meliꝰ essz pctoribus mori ꝙ ipsis diu ꝙuersari

Rõ quia ꝑna eoꝝ minor erit. qz scriptum est Apocalip. xviij. Quantũ glorificauit se et in delicijs fuit tantũ date illi tormentũ et luctũ. nã ꝑm mensurã peccati erit et plagaꝝ modus Deutro. xxv. Unde aug⁹. Tãto ibi tolerabi liorẽ hẽbũt penalitatẽ quãto minorẽ hũerũt hic iniquitatẽ. Tercio ꝓpter inhonorationez parentũ demeruerũt cito mori. nã sicut deus vult plõgare vitaz his qui honorãt parẽtes. sic habeẽ Exo. xx. Honora ꝑem tuũ et mrem tuã ut sis lõgeuus sup terram. Sic ecõuerso vult abbreuiare vitã his q̃ inhonorãt. De q̃ Exo. xxi. Qui maledixerit ꝑri suo vel matri morte moriaẽ. Quarto mali iuuenes cito moriunẽ in aliorũ terrorẽ. ut alij videtes ex hoc terreanẽ et vitã suã emendẽt. Unde Lu. xiij dicit. Sicut illi. x. et. viij. sup quos cecidit turris in siloe et occidit eos. putatis qz et ipi debitores fuerunt ꝑter oẽs hoies habitantes in ihrlm. nõ dico vobis. sed si nõ pñiam habueritis oẽs simul ꝑibitis. de quo ps. vij. Nisi conuersi fueritis gladium suũ vibrabit. Nã sicut camelus ꝓbeaẽ corã leone ut leo timeat. sic parui pctores aliqñ puniunẽ ad intimitũ magnorũ pctoꝝ ut emendenẽ. Scõo aliqui ꝓtradicũt opi gubernatiõis murmurãtes et dicẽtes. quare deus ꝑmittit malos diu viuere. rñ deꝰ ꝓio ꝓpter cõuersionẽ. Un ysa. xxx. ꝓpterea expectat dñs ut misereaẽ vestri. Et Sap. xi. Dissimulas pctã hoim ꝓpter penitentiã. de quo aplus ad Ro. ij. Ignoras q̃ niã benignitas dei ad pñiam te adducit. Se cũdo ad honorũ exercitatõem. De quo aug. Oñis malus aut ideo diu viuit ut corrigaẽ aut ut bonus p eũ exerceaẽ. Quia dicit gre. Abel esse rẽnuit quẽ Cayn malicia ñ exercet.

L. Tercio dicũt quare paupes cecos claudos ꝑmittit diu viuere. Ꝓio ut pctã penitent. qz forte peccauerũt in iuuẽtute. et sic paupertate et infirmitate quassati ꝑm Gre. misericorditer infert deus tpalẽ seueritatẽ ne eternam det penalitatẽ. Hoc cõsiderãs aug. dicẽ Dñe hic seca hic vre ꝛc. Scõo paupes diu viuere ꝑmittit. ut diuites habeãt in quibus mereaneẽ. Job. xij. et Mat. xxvi. Pauperes sp habebitis vobiscũ. Crisẽ. sup Math. ne putetis q̃ ꝓpter vilitatẽ paupum deus paupes fecit quos sine diuitijs sustẽtare potuit. Sed ꝓpter vilitatẽ diuitũ pauperes fecit q̃ essent infructuosi et steriles nisi pauperes essent facti. Quarto aliqui murmurãt ꝺ inequalitate distributõis ut paupes. quare vni dedit multa tpalia. alteri mendicitatẽ. Audi habeẽ Job v. Nihil in terra sine causa fit. Rñdeẽ ꝓio ideo in signũ electõnis ad salutẽ. qz dedit hic eis pauca. illic vero ꝑmittit eterna. Mat. v. Beati paupes spũ. Jaco. ij. Nõne deus elegit paupes in hoc mũdo. diuites in fide z heredes regni. in signũ illius q̃ deus paupes diligit et elegit. xp̃us pauptatẽ sustinuit. ps. lxix. Ego vero egenus et paup sum deus adiuua me. Bernñ. Christus paup nams est. paup vixit. paup obijt. ut ait Lu. ix. Vulpes foueas habẽt et volucres celi nidos ꝛc. Jõ gre. Hos xp̃us elegit quos mũdus sprenuit. ideo. i. Corin. i. Nõ multi sapiẽtes ꝑm carnez nõ multi potẽtes. nõ multi nobiles. sed q̃ stulta sunt mũdi elegit deus ut cõfundat sapiẽtes et infirma mũdi elegit deus ut cõfundat fortia. Scõo q̃ paupes diligit patet in hoc. qz eorum orõem exaudit. ps. ix. De siterũ pauꝑm exaudiuit dñs. Jdeo ꝓuer. xxij. Nõ facias violentiã pauꝑi. qz paup est. neq̃ ꝓteras egenum in porta qz iudicabit dñs causam eoꝝ Tercio q̃ diligit eos patz. qz est memor eoꝝ et solicitus. ps. ix. Nõ in finẽ obliuio erit pauꝑis. Jdem ps. xxxix. Ego aũt mendicus sum et paup. dñs solicitus est mei. iõ ꝓuerb. xxij. Qui calũniaẽ pauꝑem ut augeat diuitias suas. dabit ipe diuitijs se et indigebit. Quarto patet ex hoc. qz saluare paupes vult. ps. lxxi. Parcet pauꝑi et inopi. et aias paupum saluas faciet. ex vsuris et iniq̃tate redimet aias eoꝝ. et honorabile nomẽ eoꝝ corã ipo. Nam si haberẽt multa tpalia tunc forte exercerent vsuras et superbiã et alias iniq̃tates plures q̃ impedirẽt aie salutẽ. Jdeo aug. Nõ displicet tibi pauptas tua. nihil ea diuius ꝑt inueni ri. vis scire q̃ locuples sit qui celũ emit. Vathei. v. Jplorũ est regnũ celorũ. Aug. Plus est pauꝑi dare celũ stellaniq̃ diuiñ tectũ de auratũ. ergo paupes dñt esse paniẽtes. Sed v. quare aliquib vaneẽ multa tpalia. Rñdetur ꝓio ut emendenẽ et ad deũ ꝓuertaneẽ. et sic fecit filijs israel. ps. cxiij. Et dedit illis regiones gentiũ et labores ꝓpoꝝ possederũt. ut custodiãt iustificatões eius et legez eius requirãt. Scõo in exemplũ ut bona in

micis exhibeãt. Gre. Omis xpi actio nostra est instructio. Cũ enim es peccator tũc inimicus es dei. et bene facit tibi. et sic m. Matth. v. Diligite inimicos. Tercio ut hoies prici/paliter et finaliter, p tpalibus deo nõ famulẽt que etiã malis dat. sed ex charitate fuite de/bemus et spem hãe q deus hic ĩ tpalib ad necessitatẽ, puidebit et in futuro vitã eternã dabit. Bern. in sermõe Tria cõsidera in deo in quib tota spes ꝓsistit. s. caritatẽ adoptõis. veritatẽ, pulsionis. et ptãtem traditõis. Quare to ut ex pspitate cõmuna filij dei ⁊ filij dyabo li ꝓgnoscanẽ. Hã fm gre. Cõmunus affluxus tpalũ eterne damnatõis est indiciũ Sed adversitas cũ patientia est signũ dilectõis a deo siue dei. Hebr. xij. Flagellat deus oẽm filiuz quem recipit. Unde greg. Si excepms es a passiõe flagellorũ eris excepta a nũero filiorũ dei Quita rõ ut mali hic remunerenẽ. nã ñ ẽ aliquis ita malꝰ quin etiã aliqñ faciat aliqua bona in mortali pctõ. Et dicit aug. nullũ bonũ irremuneratũ. Sed p hoc nõ merenẽ vitã eternã. ideo optet ut hic in terris remunerenẽ. Ideo gre. Quicũq hic in seculo bene habens cũ vos bona egisse recolitis valde de ipis pũmescite ne tpalium cõcessio sit bonoꝝ remuneratio. Sic ecõuerso de bonis nõ est aliquis ita bonus quin aliqñ faciat aliqua mala. Eccs. vij. Nõ est homo iustus in terra qui faciat bonũ et nõ peccet. Jac. iij. In multꝫ offendimus oẽs. Ideo erquo electi faciũt leuia mala ideo hic puniũt ut purgenẽ. Jaco. i. Oẽ gaudiũ existimate cũ ĩ tẽptatiões varias incideritis. Greg. Nõ indignemi cũ mali florẽt in mũdo. qz nihil habent in celo. vos vero nihil in mũdo. ergo hereditatẽ habebitis in celo. Idem in mo. Deus salubriter negat electis q̃ ꝓcedit reprobis. Sexto dat aliq bus tpalia ut vitã eternã mereanẽ. Luc. xvi. Facite vobis amicos ꝛc. ps. xl. btus q̃ intelligit ꝛc. Aug. Redime te dũ viuis. redime te dũ potes. redime te dũ pciũ in manu habes ne te pueniat amara moꝛs et vitã et pciũ ⁊ tẽpus pdas. ¶ Quinto aliqui murmurãt et arguũt deũ de intemperie aeris. iã enim eis nimis pluit. iã eis nimis ningit. iã nimis tonat. iã nimis estus est. Rñdeẽ talibꝰ ut hab Act. i. Nõ est vestrum nosse tpa vel momẽta. ideo stultũ est deum de aura informare q̃ sol nouit omnia gubernare. Unde sciẽdũ q̃ multis de causis dns suscitat aeris intemperiem. Prio ꝓpter hoim pctã Leuitici. xxvi. q̃ si nõ audieritis me nec feceritis oia mandata mea ꝛc. sequiẽ. Dabo vobis celũ desup sicut ferrũ et terrã eneã. Hoc bñ patet tpe diluuij. vbi deus ꝓpter pctã hoim totũ mundũ submersit pter octo hoies qui remãserũt in archa noe. Silꝰ patet in sodomis. vbi deus ꝓpter pccã hoim ꝓbusit quinq ciuitates et oẽm terram circũiacentẽ igne et sulphure. Scdo ut pctõres frore cõcutiat. et sic cõuertanẽ. i. Reg. ij. Dñm formidabũt aduersarij eius. et sup ipsos in celis tonabit. Sed d. quare fit pulsus cãpanaꝝ cõtra tẽpestatẽ aeris. Rñdeẽ primo ut hoies p auditũ cãpane ꝓuocenẽ ad inuocandum deũ ne nos plaget ꝓpter pctã nostra sicut totũ mundũ plagauit diluuio. ⁊ hoies deberent surgere et deũ inuocare et nõ subsannare. Unde legiẽ q̃ tres fuerũt iuuenes iacẽtes in lecto tpe tẽpestatis. medius surrexit et orauit. alij duo deriserũt eum et vexauerũt. et dns pmisit ut tonitrus eos occidit. et medius solus illesus pmansit. Scdo pulsant ut diaboli exĩtes in aere nobis nocere volentes terreanẽ. qz cãpane sũt tube regis celestis Tercio ne nimis hoies cõfidãt in labore suo neglecto diuino officio ac seruitio. Si enim labore tuo diuinũ negligis officiũ laborãdo diebus festiuis. vel p tuũ aratꝝ pscidis limitez primi tui scire debes q̃ labores tui in manu dei sunt. et qñ vult pot per aeris intẽperiem deuastare. ps. lxxvij. dedit erugini fructus eorum. et labores eorũ locuste. Unde legitur cõgisse in anglia q̃ blada pulcherrima erãt et venit q̃dam genus muscarũ in tãta multitudine q̃ totũ deuastauerũt. q̃ vix in quinq miliaribus vnũ quartale semis euenerat. et hoies illius patrie ceperũt muscas. et eas intentes inuenerũt in alis aureis lris depictã ira dei in vna ala. et in alia plaga dei. et sic cognouerũt q̃ ꝓpter demeritum hoc factum est. Ideo ecci. xxxix. Ignis grãdo. fames ⁊ moꝛs omnia hec ad vindictã. s. peccati creata sunt. Quarto ꝓpter vitare auariciã et incitare ad misericordiã. ut scz decimã et elemosinas, primoꝛes reddamus. et in hoc cognoscamus q̃ a nobis nihil habemus nisi quod dns dederit. et illa dẽmus pdiuidere pauperibus.

Intemperiem aeris pestilentia dicimus

1°

2°

3°

4°

Luce.vi. Date et dabit vobis. ꝑuer.xxviij Qui dat paupi nõ indigebit. et ꝑuerb .iij. De primicijs oĩm frugũ maꝝ da pauꝑibus et implebuntur horrea ma saturitate.et vino torcularia ma redundabũt. Jõ cũ grãꝝ actõe debemus vñ bonis dei.ꝛ nullo mõ ꝺ deũ murmurare.sed oĩa deo ꝓmittere. Vñ legit ur de duobus heremitis habentibꝫ caules. vnus qñq; petiuit pluuiã.qñq; serenitatẽ.alter nihil petiuit in spẽali.sed totũ deo ꝓmisit et sue diuine ꝓuidentie. Cũ aũt venit messis primi terra tota fuit sterilis. scõi fatis vberosa in quo ꝓgnou erũt ꝙ qui ꝓmisit diuine ꝓuidentie melius fecit. ℴ. Sexto aliqui arguunt deum de inequalitate pueroꝝ.qr sepe deus dat multos pueros illis pauꝑibꝫ q̃ eos pascere nequeũt.et qñq; diuinꝫ q̃ eos liberaliter hẽnt dat paucos vel nullos. Rñdeꝺ ꝙ tales habẽt se ut insscius rusticus q̃ venit ĩ operariũ interrogãs de instrumẽtis spẽcialibꝫ aliqñ digitos d.o ad quid dꝫ hoc cũ tñ dñs officine nihil cõtinet inutile.et sic nec dñs de⁹ facit hoc sine causa ꝙ dat aliqñ pauꝑibus multos pueros.primo ad incidendũ incõfidentiam. qr nõ diffidendũ quin dñs pascet eos. ꝑs .cxlvi. Qui dat iumẽtis escã ꝑporum.dñs enim brutis nõ ꝓmisit.attñ nutrit ea.multo amplius nos Mat.x. Nõne duo passeres asse veneunt.et vnus ex illis nõ cadit sup terrã sine patre vro ꝛc.sequit. multis passeribꝫ meliores estis vos. Jdeo Luce.xij. Nolite solicite esse aie vestre quid mãducetis.aia plus est q̃ esca et corpus plus q̃ vestimentũ. Math. vi. Respicite volatilia celi que nõ serunt neq; metũt neq; cõgregãt in horrea.et tñ pr̃ vester celestis pascit illa Sic⁹ luce.xij. Quibus nõ est cellarium neq; horreũ.et deus pascit illos. q̃to magis vos pluris estis illis. ꝑs. xxxvi. Nõ vidi iustum derelictũ. Mat.vi. Querite ꝫ primũ regnũ dei et iusticiã eius.et hec oĩa adꝺicẽt vobis. Scõo ꝓpter ꝑmũ multiplicẽ. qr multos hñtes pueros multuꝫ merent dũmodo intendunt eos ad honorẽ di enutrire ut boni serui xpi fiant.et si ipi pentes sint in gra oĩs labores quos cuꝫ pueris habent cedent eis ad meritũ .s.lactãdo.balneãdo.portãdo.cibãdo.inuoluendo.corrigẽdo qñ deliquũt .ista omnia erũt eis meritoria. Ro.viij. Scimus qñ diligẽtibꝫ ꝛc. ꝑs.cxxvij. Labores manuũ tuarũ ꝛc. vxor tua sicut vitis abũdans filij tui ꝛc. Jdcirco sicut deus multiplicat hic semẽ bonorum paupum. et sic in celo eorũ gaudium nã erit eis spãle gaudiũ q̃ videbũt illos in celo quos hic grauiter nutrierũt ad laudem dei ergo nõ debent conqueri hic nec deum arguere sed laudare et grates referre. ℙ

Dz d. quare diuinꝫ nõ dat pueros Rñdeꝺ ꝙ hoc facit ꝓpter tres causas .Primo ꝓpter ipsos pentes qui sunt auari -ne amplius peccẽt ꝙ auariciã ꝓpter multitudinẽ pueroꝝ.qr q̃n q̃s est auarus si haberet multos pueros efficeretur auarior.et sic plus offenderet deũ. Secõo ꝓpter oppꝫssiones pauꝑum ne intantũ exactõs faciãt in suis subditis .Si eñ ante grauabãt suos subditos quid tunc facerẽt si hẽnt multos pueros. Tercio ꝓpter pueros ne dãnarẽtur cũ ipis parentibꝫ.cum eñ habẽt parentes iustas res sciẽter.deus ex sua misericordia talibus subtrahit generatiõem ne pueros gentes sed rent ad damnationẽ.qr nõ solum pentes sed etiã hered damnant ꝓpter res iniustas.ergo quilibet diues videre debet ne res possideat iniustas. qui libenter vellet habere pueros et nõ habet.licet etiã q̃q; cõingit ex naturali defectu. Septimo aliqui arguũt deum de difformitate creaturis. d. quare nos de⁹ fecit difformes et alios pulchros. Rñdeꝺ primo deus fecit aliquos difformes ut tolleret materiã peccãdi. ꝑuer.vi. Vana est pulchritudo. Eccl.ix. ꝓpter spẽm mulieris multi perierunt. Jdeo dañ.xiij. legit de susanna. q̃ uis fuerat deuota et sancta. tñ pulchritudo illi⁹ duobꝫ iudicibꝫ fuit occasio male cõcupiscẽtie Gre. Si in corpe difformi vix poteris a vana gloria et luxuria cõseruari.quid in corpe speciosso. Gala.v. Caro cõcupiscit aduersus spm̃. Ex quo patet ꝙ illis qui ex naturali iclinatiõe sunt superbi vel luxuriosi. deus omnipotẽs bene facit subtrahẽdo eis pulchritudinẽ corporis. Sed d. quõ dꝫ se habere q̃ pulchꝝ corpus videt et ꝓ se nõ habet. Rñdemus ꝙ debꝫ cogitare duo .Primo nunq̃ tantã curã habuisti ad ornandũ aiam mã deo. sicut ille corpus ad placendũ mundo. et debet dꝫ de negligentia. Secõo cogitandũ est illi qui se certũ pulchrũ creatũ vel aliũ pulchꝝ. o q̃ pulchre sunt facies electorũ in celo.cũ ornabuntur stola glorie.cum ille mortalis qui hodie ẽ

et cras forte moriť tam pulcher est ad viden
dū. quid tunc erit de immortalibꝫ post iudici
um eternaliter viuentibꝫ cū corpe et aīa. ⁊ cū
hoc debet sibi acquirere affectū ꝑueniēdi ad
celestē claritatē. Q. Terciū opus ē re
demptōis. De quo Lu. i. Bñdictus dñs de
us israel. et Apoca. v. Redemisti nos deo in
sanguine tuo. De hoc ope abacuc. iij. Cōside
raui opa tua et expaui in medio duū aīalium
Sed hoc arguūt aliqui dicētes. potuissꝫ nos
vna gutta liberasse ⁊ suffecisset. quare sibi tot
angustias ꝓcurauit. Rñdeť illis. tales sunt
stulti et ingratissimi. nā de quo deberēt deum
laudare et grās agere inde detrahunt. nā hoc
opus factū sapientissime est. prīo ut dilectio
nē dei cognoscamus. Apoca. i. Dilexit nos ⁊
lauit nos a pctis nostris in sanguine suo. Au
gust. Nesciui quō me deus diligeret nisi pro
me mori eligeret. Bern. In quo illuxit clari
us ꝙ nos dilexit dñs nisi in suis vulueribꝫ.
Ro. v. Cōmendat caritatē suā deus ꝛc. Se
cūdo ut ꝓ illo artius deū diligamus. Bern.
Quāto ꝓ me vilior tāto mihi carior. Gre.
xxix. mora. Tāto magis hō dñi debitor exi
stit. q̄to ꝓ illo indigna ꝑtulit. Ideo damas.
li. iij. c. xxiij. Quid em̄ magis ad caritatē accē
dit q̄ ꝙ filio ꝓprio suo nō pepcit. Bern. in
sermone. Tātam dilectōnem in corpe exhi
buit ut durissimi cordis sit qui eū toto affectu
nō diligat. Aug. O homo p̄ciū tuū attende
et cū morte xp̄i totum mundū appende. Ter
cio ut eo magis pctā caueam⁹ qui ita care re
dēpti sumus. i. Cor. vi. Empti estis p̄cio ma
gno. Aug. O mūde immūde. noli teip̄m per
dere cuꝫ ille disposuit te ita care redimere. no
li ꝓpter vile viciū tuū ꝑdere bñficiū. nā licet
potuisset nos alio modo redimere vel solo im
perio. nō tñ fuit modus cōueniētior. de quo
Aug. in li. de trini. Magis voluit vti iusticia
q̄ potentia. in semetip̄o penas suscipiēdo. nā
ad satisfactōem ꝓ nr̄is peccatis requirebatur
ut satisfaciēs esset talis ex iusticia qui deberet
et posset. sed homo simplex debuit et nō potu
it. deus potuit. et nō debuit. cōueniēs fuit ut
deus homo fieret. ut homo esset qui deberet ⁊
deus qui posset satisfacere. Et q̄uis vna gut
ta suffecisset ex radice ⁊ cōditione ꝑsone susti
nentis. tñ ex parte homīs redimēdi ut ꝓ mul
tis peccatis satisfaceret. et multis penis quas
homo merebať. multas eū decuit penas et an
gustias tolerare. Ideo tale genus pene fina
liter voluit tolerare in quo q̄dāmodo ꝟtuali
ter esset om̄is pena scꝫ acerbissimā mortē. et
sic dixit beatus siluester. captus est ut nos a
captiuitate redimeret. ligatus est ut nos sol
ueret. flagellatus ut nos a flagellis eriꝑet. sā
guinem fudit ut nos patri recōciliaret. mortu
us ut nos a morte redimeret et suscitarꝫ. ysa
ie. liij. Disciplina pacis nostre sup eum. et li
uore eius sanati sumus. R. Quartuꝫ
est opus glorificatōis vel remuneratōis. ma
thei. xvi. Reddet vnicuiq̄ ꝟm opa sua. aug.
Nullū bonū irremuneratū Mat. x. Quicun
q̄ potum dederit ꝛc. nō ꝑdet mercedē suam.
Mat. v. merces vr̄a copiosa ꝛc. i. Corin. iij.
Vnusquisq̄ ꝓpriā mercedeꝫ accipiet. Sꝫ ali
qui arguūt remuneratōem malorū dicentes
ꝓ peccato tp̄ali et delectatōe parua eterna pe
na dať est hoc iustū. Respondeť ꝙ sic. qꝛ ille
est eternus cōtra quem offensa est facta. s. de
us. ergo pena eterna. Aug. in li. de p̄ñia. qui
semꝑ sine caritate semꝑ plenus iniq̄tate. tor
quebiť sine fine Aliqui ꝟo redarguūt remu
nerationē bonoꝝ d. quare vult misericors de
us ut ita care emamus btitudinē. s. ieiunijs
orōibus tribulatōibus. Actu. xiiij. ꝑ multas
tribulatōes ꝛc. Rñdetur primo rōe diuine iu
sticie. sicut em̄ est misericors ita et iustus. p̄s
xxiiij. Vniuerse vie dñi m. et veritas. i. iusti
cia. et sicut in damnatōe reproborū relucꝫ iu
sticia i pena. sic et misericordia. qꝛ punit citra
cōdignum. sic et in glorificatōe electorū inue
niť misericordia inq̄tum remunerat sup̄ con
dignū. Ro. viij. Nō sunt cōdigne passiones
huius tp̄is ꝛc. Et etiā inueniť iusticia inq̄tuꝫ
remunerat et glorificat ꝟm exigentiā merito
rū. Vnde nullus sine meritis ad hāc gloriaꝫ
ꝑueniet. ꝑhūs. Beatitudo est p̄miū virtuo
soꝝ opum vel opationū. Mat. xx. Voca opa
rios ꝛc. Athanasius. Qui bona egerūt ibūt
in vitam eternā.

¶ Dominica tredeci ma ¶ Sermo. cxxix.

Beati oculi qui vidēt que vos vi
detis. scribiť Luce. x. ⁊ legiť in p̄
sentis dñice euangelio. S.

Dicunt naturales. tria delectant ip̄m visum
scz aque limpiditas. florū et viridiū venustas
et speculi claritas. s̄m illud metriste. Fōs spe
culū gramen dāt oculis alleuiamē. Et hoc est
verū de oculis sanis nō infirmis. nā oculi in/
firmi nō delectant̄ inspicere speculū. sed ma/
gis grauant̄ ⁊ pena afficiunt̄ illud inspiciēdo
qz aspectus speculi summe nocet lāguidis s̄m
medicos. Spūaliter. sic oculi anime sane qui
sunt affectus et intellectus tria affectāt et de
siderāt videre. scz aquā sacre scripture. de qua
habet̄ Apoca. xxij. Ostēdit mihi fluuiū aque
viue splendidū tanq̄ cristallū ꝓcedentē de se
de dei et agni. et est sacra scriptura in qua aīa
lauat̄ tāq̄ ab aqua a sordibꝰ ignorātie Joh.
xv. Jam vos mūdi estis ꝓpter sermonē quez
locutus sum vobis. Dicit nāq̄ Hugo. Ni/
hil ita illuminat intellectū et accēdit affectuz
sicut sacra scriptura. Ideo xp̄us remisit iude
os ad illā aquam. Joh. v. Scrutamī scriptu
ras. qz vos putatis in ip̄is vitā eternā habe/
re. Et ille sunt que testimoniū ꝑhibent d̄ me
Dicit nāq̄ Dyo. Impossibile est nobis di
uinū radiū lucere nisi sub velamine scriptura
rū. nā in hac aqua videmus nos et deū. De
quo san. tho. pte. i. q. i. ar. ix. Maior noticia
in hac vita de deo nō habet̄ nisi in sacra scrip/
tura. Scd̄m est venustas florū. hoc est ameni
tas celestis patrie. ibi sunt rose martirū. lilia
virginū. viole cōfessoꝝ. gramina viridia mul
torū sanctoꝝ. eorū vitā et merita debem⁹ hic
ꝯtemplari. et ad eoꝝ p̄mia anhelare. Vñ. i.
Macha. iiij. Memētote qualiter salui facti
sūt patres nr̄i. Dicit gre. Exemplū sanctorū
inspiciam⁹ ut in moribꝰ ꝓficiamus. in ꝓphetꝫ
mititatē. in apl̄is sanctitatē. in martiribꝰ pati
ētiam. in virginibus pudiciciā. Terciū ē spe
culū deitatis. cōtemplantes eternitatē leticie
ciuiū celestiū et ꝯformē vnitatē. Nūeri. xiij.
Ascēdite ꝑ meridionalē plagā. cūq̄ veneritis
ad mōtes. i. ad altitudinē ꝯtēplatōis. cōsidera
te terrā qualis sit. et ꝓpl̄m qui inhabitator ē
eius vtrum fortis sit an īfirmus. pauci nume
ro an plures. ip̄a terra bona an mala ⁊c̄. sic ter
rā ꝑlustrādo nō exeamus inde quousq̄ cū ex
ploratoribus moysi botrū celestis gaudij re/
portemus. Nam scribit̄ deutro. xi. Terra ad
quam ingredieris possidendā. nō est sicut ter
ra egipti. i. hui⁹ mūdi. sed fluit lacte et melle

i. diuinitatis et humanitatis fruitōne. nā hoc
est speculū claritatis. De quo Sap̄. vij. Cā/
dor est lucis eterne ⁊ speculū sine macula. Ad
hoc speculū aspiciēs paulus dixit ad philip. i.
Cupio dissolui et esse cū xp̄o. et hoc nō ē mi/
rum. qz hoc speculū cū erit obiectū nr̄e felici/
tatis erit oīm rep̄ntatiuū. Unde gre. Quid
est quod nō vident qui videntē oīa vident.
et licet sancti apl̄i dū erāt in p̄nti miseria cla/
ra facie nō viderūt viriditatē celestis p̄rie nec
speculū diuine glorie. tm̄ ꝑ speculū. s. in fide et
in scriptura et in enigmate. i. in creaturis vl/
tra cōmunes hoīes videbant. ꝓpterea salua
tor dixit eis. beati oculi qui vidēt que vos vi
detis. T. In summa euāgelij duo in/
nuunt̄ Primo aliquoꝝ oculos beatificat. ibi
beati oculi. scd̄o viā eterne vite demonstrat.
ibi. ecce quidā legispit⁹. De primo dicit. bti
oculi ⁊c̄. Nota beatificari om̄es appetimus. ut
dicit mgr̄ in. iiij. di. xlix. querēs vtrū oēs ho
mines desiderēt beatitudinē. Rñdet ꝙ sic. et
allegat Aug. in. xiij. de ciui. dei. c. iiij. dicēs.
Om̄s eā volunt sed nō om̄s norūt. s. in q̄ cō
sistit. Hoc idem vult Bohe. iij. de ꝯso. ꝓsa
ij. Omnis mortaliū cura quā multipliciū stu
dioꝝ labor exercet. diuerso quidē calle ꝓce/
dit. sed ad vnū tm̄ finē beatitudinis nitit̄ per
uenire. Et subdit. Est em̄ mentibꝰ hoīm veri
boni naturaliter inserta cupiditas. sed ad falsa
deuius error abducit. Nā aliqui dicūt beati/
tudinē fore in honoribꝰ. aliqui in diuitijs. a
liqui in potentijs. ecce vari⁹ error. Primi di
cūt beatitudinē fore in diuitijs. de quibꝰ p̄s.
cxliij. Beatum dixerūt ꝓpl̄um cui hec sunt. s.
ꝓmptuaria eorum plena. oues fetose. boues
crasse. domus firme. et ceperūt rōem ex h̄. qz
beatitudo est status oīm bonoꝝ aggregatōne
ꝑfectus. Et sic scribit̄ Eccs. x. Pecunie obe/
diunt om̄ia. ita in pecunijs et diuitijs om̄ia
possidere vident̄. Quia d̄r. v. ethicoꝝ. Nū
mus est fideiussor in om̄ibꝰ. et ꝓ eo habem⁹
q̄dquid volumus. et sic in pecunia q̄dāmodo
s̄m eos cōsistit beatitudo nuncupatiua. sz hec
nominatio est falsa. ꝙ diuitie sint beatitudo.
qz beatitudo est vltimus finis. et hoc nō ē pe
cunia. sed ordinat̄ finaliter ad hoīem. nam si
beatitudo esset in pecunia cur dixisset xp̄s Lu
ce. xviij. q̄ difficile q̄ pecunias habēt regnuz
dei iutrabūt. facilius est camelū ꝑ foramē ac⁹

trãsire. Et eccl. viij. Multos pdidit aurũ et argentum. Ideo ps. lxi. Diuine si affluãt ꝛc. Et apl̃us. i. Thimo. vi. Qui volũt diuites fieri incidũt in temptatõem et in laqueũ dy aboli Et sic beatitudo nõ est in diuitijs. Item aliqui dicũt beatitudinẽ esse in delicijs et voluptatibꝫ ut epicuri. Et fuit eorũ rõ. qz beatitudo habet delectatõem annexã que est in delicijs. Sed ista opinio est stultoꝝ et brutoꝝ qui nõ cognoscunt pfectũ bonum hoĩs qõ intimã delectatõnem causat. et nõ cõsistit in appbensione sensus sed intellectus. et nõ hz tristiciã admixtã. sed oĩs corpales delectatões tristes habent exitus. s. corpaliter et spũaliter Corpaliter. de quo Eccs. ij. Coacernaui mihi argentũ et aurũ ꝛ substãtias regũ et puinciarũ. Feci mihi cãtores et cãtatrices et delicias filioꝝ hoĩm. cyphos et vrceolos in ministerio ad vina fundẽda. et supgressus sum oĩbus oĩs qui ante me fuerũt in ihrlm. Sapientia qz pseuerauit mecũ. et omnia q̃ desiderauerũt oculi mei nõ negaui eis. nec phibui cor meũ quin oĩ voluptate frueret. et oblectaret se in bis q̃ pparauerã. Et hãc ratus sũptem meã si vteret labore meo. Cũqz me cõuertissem ad vniuersa opa que fecerũt manꝰ mee. et ad labores in quibꝫ frustra sudauerã vidi in omnibꝫ vanitatẽ et afflictõem animi. et nihil pmanere sub sole. Ecce tristicia admixta. De quo puer. xiij. Risus doloze miscebit̃ et extrema gaudij luctus occupat. Iõ boecius de pso. li. ij. In rebꝫ fortunis non ẽ beatitudo ut in diuitijs et delicijs. Rõ qz oĩa fortuita auferri pñt. sed beatitudo est bonũ stabile. et habet delectatõem pmanentẽ. delicie vero pducũt finaliter ad tristiciã ꝛ cruciatum Unde gre. Momentaneũ est qõ delectat et num qõ cruciat. Ideo de talibꝫ scribit̃ Isa. ij. Populeus qui te beatũ dicũt ipi te decipiũt. Dersũ. Impossibile est boiem pfectꝫ et fumtis frui delicijs. Aliqui in bonoribꝫ. rõ qz beatitudo ẽ maxime desiderabilis. et sic honoz. ut habet̃. iij. ethicoꝝ. Honoz est pmiuz virtutis. et sic beatitudo. Sed hec opinio nõ est rõnabilis. nã beatitudo est pfectũ bonũ. et habet esse in anima. i. ethicoꝝ. Honoz nõ est in honorato sed in honorãte. scz potestatue. Unde ab honorãtibꝫ dat̃ et auferet̃. ergo beatitudo hoĩs nõ est honoze exhibito. sed potꝰ in illo bono quod reddit hominẽ dignuz honoze Ideo Boeꝰ de pfolatu li. ij. psa. vi. Glia mũdana nõ est summũ bonũ nec spectat ad beatitudinẽ. sed gloria et honoz psequitur beatitudinẽ Ideo de talibꝫ scribit̃ Sapie. ij. Hec cogitauerũt et errauerũt. excecauit enĩz illos malicia eoꝝ. Et nescierũt sacramenta dei neqz mercedẽ speruerũt iusticie. nec iudicauerunt honorẽ animaꝝ sanctarũ Ideo in psũ oñdit qz beatitudo nõ psistit in bis de quibꝫ dictum est. sed in cognitõe diuinitatis ꝛ humanitatis xpi Unde Joh. xvij. Hec est vita eterna ut pgnoscãt te solũ verũ deũ et quẽ misisti ihm̃ xpm. ideo dicit. beati oculi qui vidẽt q̃ vos videtis ¶ Et ¶ Pro quo sciendũz. visio qua xpus videt̃ est triplex. s. corporalis spũalis et eternalis. Prima visio est corpal et ratõne illius non dicit̃ quis beatus. nã sic viderũt eum iudei et sunt ad iracundiã moti Sapie. ij. Grauis est nobis etiaz ad videntibꝫ. et Isai. xxi. Agricole videntes filiũ dixerũt intra se. hic est hæres. venite occidamus eũ et habebimus hereditatẽ eius Et sic visione corpali videbũt eũ mali in iudicio. de qua Apoca. i. Ecce debit eũ oĩs oculus et qui euz pupugerũt. pter hanc visionẽ non sunt beati sed plãgent sup eum Zacharie. xiij. Oculi tabescẽt in foraminibꝫ suis. et lingua eorũ tabescet in ore Secunda visio est spũalis. Dicit enĩ Hersũ. Cum hõ sit pfectus ex corpe et anima. ideo hz spũalia et corpalia organa Et differũt in hoc. quia organa corpis sũt distincta. spũs vero indistincta. Et subdit hersũ Anima qz spũs est spũales oculos hz. s. cognitõem et dilectõez. De quibus scribit̃ eccli xvij. Posuit deus oculos sup corda illoꝝ scz oculos fidei et dilectõis. Dicit nãqz bieto. Illoꝝ oculos beatificat qui eũ hominez viderũt et deũ crediderũt. qualis fuit thomas cui xpus dixit Joh. xx. Quia vidisti me thoma credidisti. beati qui nõ viderũt et crediderunt. sicut patriarche et pphete viderũt eum p fidem Joh. viij. Abrahã pr̃ vr̃ exultauit vt videret diẽ meũ. vidit ꝛ gauisus est. vidit in fide Et sic hic loquit̃ de visione corpali spũncta spũali. qz diuinitatẽ in humanitate p fidẽ viderũt Unde Joh. i. Vidimus gloriã eius quasi vnigeniti a patre. id est signa ineffabilia diuine potentie sicut gloriam trãsfiguratõis

v Visio qua xpus videtur est triplex prima.

resurrectõis et ascensionis. ꝙ que innotuit eẽ filius dei. hec omnia ꝓphete desiderauerũt. sz nõ viderũt nisi a lõge ꝙ spẽcies qualdã et pñ tem. sicut moyses in rubo igneo. Exo. iij. sic et nos bũficamur ꝙ visionẽ fidei. Tercia visio est eternalis. de qua ps. xxvi. Credo videre bona dñi in terra viuentiũ. Illa erit facial' et ꝓfecta. i. Cor. xiij. Videm⁹ nũc ꝙ speclm et in enigmate. tunc aũt facie ad faciẽ. Nunc ꝯgsco exꝑte. tũc aũt cognoscam sicut et cognit⁹ sum. Et iobãnes in canonica. i. Joh. iij. Videbimus eũ sicuti est. De qua visione scribitur Isa. lij. Leuauerũt vocẽ simul laudabũt. qz oculo ad oculũ videbũt. vñ Bern̄. O beata visio videbimus deũ in seipo. ipm in nobis. et nos in ipo. hec visio est eterna. Unde Aug. Visio dei est tota merces. Sed si volumus eũ videre in beatitudine optet ꝙ prius videamus eũ in fide et dilectõe. Prio fide. qz dicit gre. et habet in ca. xxiij. q. i. qz. Nisi quis fidei soliditatẽ tenuerit diuinã pñãã nõ agnoscit. Ideo aug. Ambula ꝙ fidẽ et pueni es ad spem. nemo letificat in pria nisi quẽ fides cõsolat in via. et nõ sufficit oculus fidei nisi affit oculus dilectõis ✠ De q̃ duo. li. de diuis noibꝫ. Ad obtinendũ visionẽ celestis glorie necesse est ut bõ se exerceat i dei desiderio et amore. Hij em̃ sũt oculi spũales ipius aie ut dicit Bern̄. s. intellectus z charitatiuus affectus. nã bis spũs ad eterna se extendit. s. ꝓgnitõe fidei et dilectõe dei. Dicit nãq; Bern̄. in li. de charitate. Cognitio ẽ oculus siniſter. amor dexter. cui⁹ rõ est. qz videmus ꝙ ex natura tã in oculis q̃ in manibꝫ sp siniſtrũ membrũ debilius est. dextrũ duo fortius. et sic oculus cognitõis debilior est. qz in hac vita nõ possumus deũ ꝓgnoscere sicut in seipo existit. ipm tñ amamus ꝓut in seipo ꝓsistit. Ideo aplus ad ro. xij. ꝓfigit nobis modum cognitõis dicẽs. Nõ plus sapere q̃ oꝑtz sed nõ ꝓfigitur nobis modus dilectõnis. qz q̃to dilectio feruẽtior et inimior tãto est melior. qz magis deo vnit ut dicit Dyo. Charitas est virtus vnitiua amãtis cũ amato. ꝓpter quod dicit Bern̄. Deus oia fecit in numero pondere et mẽsura. excepto solo amore. qz modus amoris est nõ habere modũ. bñ ꝯ oculus amoris est oculus dexter. qz dicit Hugo in de angelica gerarchia. Cognitio foris stat vbi amor subintrat. ℣. Sciendũ ꝫ turkm Bern̄. ꝙ ille oculus dexter. s. amoris plures hz ꝓgatiuas. est em̃ castus. simplex et rectus. castus qz nõ exorbitat a bñplacito diuino. i. Cor. xiij. Charitas nũq; excidit. est simplex. qz nulla in eo cadit suspicio. vñ ibidẽ Charitas nõ cogitat malũ. oia credit. omnia sperat. oꝫnia suffert. Est etiã rectus. qz nõ deorsum sed sursum vertit intentõem. vñ hug. de laude charitatis. Cor in quo ẽ charitas ꝙ habet desiderii sursum ad supna eleuamm. q̃dquid homo facit caritas suis indicijs se ꝓdit. Ideo aplus vbi sup̃. Charitas nõ agit ꝓperã. nõ inflat. nõ est ambicioſa. nõ querit q̃ sua sunt. nõ irritat. nõ cogitat malũ. Iste est oculus verus. ꝺ quo Cañ. v. Vulnerasti cor meum meũ soror mea sponsa. vulnerasti cor meum in vno oculorũ tuoꝝ. sponsus q̃ppe ab amãtibus vtroq; oculo videt. sed altero solũ vulnerat in corde. qz vbi intellect⁹ caligat amor penetrat et puenit. vbi ille repellitur iste admittit. Hũc oculum dextrũ rex amonitaꝝ nomine naas qꝺ interꝑtat serpens. hoc est dyabolus summo studio nitit euellere ꝺ. i. regi. xi. In hoc feriã vobiscũ fedus ut eruã omniũ vestrum oculos dextros. et sublato isto oculo sz amoris ad solũ errorem remanet oculꝰ sinister. s. intellectus. intelligere em̃ et nõ amare error est. Unde ad Ro. i. Qui cũ deũ ꝓgnouissent nõ sicut deum glorificauerũt sed euanuerunt in cogitatiõibꝫ suis. Hoc est ꝺ illos qui solo intellectu deo placere volũt. cũ tamen dicat aplꝰ. i. Cor. viij. Scia inflat. charitas vero edificat. Ideo Isido. li. ij. de sum. bono c. i. Velut est studiũ recte viuendi q̃ multa sciendi. Iste oculus dexter. s. dilectio de quãto amplius deũ respicit. tanto magis illuminatur. Unde ps. xxxiij. Accedite ad eũ et illuminamini. et Eccl. ij. Qui timetis dñm diligite illũ et illuminabunt corda vestra. Sed cuz siniſtro oculo. s. intellectu sine dextro oculo. s. charitatis ꝓhibemur accedere ad deum Eccl. iij. Altiora te ne quesieris. et fortiora te ne scrutatus fueris. sed que p̃cepit tibi deus illa cogita semp. Nam scribit Ꝓuer. xxv. Qui scrutator est maiestatis oppimetur a gloria. Sed tute accedit q̃ vtrũq; oculuz habet. dexter enim sine siniſtro. i. affectus caritatis sine intellectu p̃cipitat. Jõ Bern̄. Quãto fuerit

fervor charitatis vehementior. tāto debet intellectus esse vigilātior ut tpet et advertat charitatem. Intellectus enī p scientiā illuminatus fervorē adornat et regit. dās discretōem dexter vero sine sinistro est impetuosus. qr intellectus sine affectu vanitati dese ruit. Sed cū homo p intellectū scit. et p affectum velit. tunc optīme stat negociū. cū aūt inter illa dissensio fit. tunc est cōtradictio ut dicit Bernī. qr tunc vnus summa alter infima appetere videt. ac si homo penderet. vnū habēs brachiū sursum. aliud deorsum. Idcirco sciendū ad vitandū deum requirit qr isti duo oculi sint puri et mundi si saltē videre debemus eū in glia. Unde Mat. v. beati mūdo corde qm ipi deū videbunt. Ideo Apoca. iij. Collyrio inunge oculos tuos ut videas. p collyriū intellige amaritudinē pnie. quod collyriū figurat thobie. xi. Thobias felle piscis liniuit oculos patris et visum recepit. Spūaliter. p fel piscis qd est amarū significat amaritudo pnie dicēdo cū Ezechia Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aie mee. dicit enī aug. Pnia est sole clarior. auro rutilāte nior. stellis splendidior. scz quo ad effectū. qr efficit claritatē et splendorē anime .Z.

Item nota septē drīnias oculorū qui non clare et acute videt. Primi sunt oculi sublimes i. superbi. puer. vi. Sex sunt que odit dñs et septīmū detestat anīa eius. Oculos sublimes ne. ps. c. Superbo oculo et insatiabili corde nec Et iterū ibidē. Nō habitabit in medio domus mee qui facit superbiā Ideo ps. cxxx. Dñe nō est exaltatū cor meū neq elati sunt oculi mei Sciebat enim illud Isa. v. oculi sublimium deprimentur. Sed oculi parui acutius vident i. mites et būiles. et sic publicanus Lu. xviij nō audebat oculos ad celū leuare. iō iustificatus. Et ergo petebat ecclesiasticus. c. xxiij. Exollentiā oculorū meorū ne tederis mihi ps. xxij. Oculos superborū humiliabis. Secundi oculi qui ñ vident acute sunt strabonici. et sunt oculi invidi. tales nō recte vident. Unde i. regū. xviij. postq̄ dauid triūphauit de philisteo. non rectis oculis saul aspiciebat dauid. nā felicitas alterius invido est cruciatus. Ideo dicit invidus. quasi nō videns felicitatē alterius. et sic laban Gen. xxxi. audiens p iacob de illius facultate dives factus fuisset inclitus non habuit ad eū faciem sicut heri et nudiustertius. tales sunt filii auibus videnbo in nocte et nō in die. Un ecc. xiiij Flecq̄ est oculus invidi. Et tales nō videt dei facie. nā xps habet se ut aquila ducēs pullos suos ad solem. et qui clarius respicit illū nutrit et seruat et reliquos abijcit. Et sic xpus. de utro. xxxj. Sicut aquila, puocās ad volādum pullos suos et sup eos volitās. Ideo aug. li. viij. de trini. De q̄sto flagrātius diligim? ne. Tercij sunt oculi rubei. i. iracūdi. qr sanguis rancoris turbat oculū tōis. ps. xxx. Cōturbatus est in ira oculus meus. aia mea et venter meus Ideo Hugo de sanc. vic. Superbia aufert homini deū. invidia, primū. ira seipsum. Sicut enī imago in aqua turbida nō apparet sic in mēte turbata ira veritas nō relucz. gre. Ira dū mētes posse verit putat iuste fieri qd male fit. Ideo dyabolus facit ut piscator qui turbat aquā ut pisces capiat. et sic in homine turbat oculū tōis. Ideo Job. xxxvi. Non te supet ira. eccs. vij. Ira in sinu stulti requiescit. et ad Epe. iiij. Sol nō occidat sup iracundiam vram. Quarti oculi qui nō videt acute sunt oculi somnolēti. i. somno pigricie grauati. figurati p discipulos Math. xxvi. invenit eos dormiētes. erant enim oculi eorū grauati. hi pñt dicere cū ps. cxviij. Dormitauit aia mea p tedio. Hoc, puenit primo ex incōsideratōe eterne iocunditatis. Si enī, pmissam glam pensiderarēt somnū accidie discuterēt. baruth. iij. Circūspice ibi l'm ad orientē et vide iocunditatem a deo tibi venientē. Item causat etiam hic somnus accidie ex incōsideratione pene future. alias dicerēt illud Gen. xxxi. Die noctuq̄ estu urebar. fugiebatq̄ somnus ab oculis meis. Ille estu et gelu vritur qui mentis oculis eterna supplicia cōtemplatur. iob. xxiij. Ad nimiū calorē trāsiet ab aq̄s niuiū. Ideo legit in vitas patrū. abbas achilles interrogabat a quodā cur pateret accidiam. Rndit. qr non pspiceras pmia que speramus. vel supplicia que timemus. Et tales ñ vident deū. Hiere. xlviij. Maledictus q fac opus dñi negligenter. Quinti oculi sūt pulueruleenti. et sunt oculi auarorū puluere terre ne possessionis pleni. Bernī. Sicut pulvis in iectus oculis. sic est auaricia mentis. Grego. Mens visibilibus dedita nō pōt videre invisi

bilia. O quot sunt tales qui excecāt auaricia
Eccī. xx. Xenia et dona excecāt oculos iudicū
licz sint ceci in spūalibꝫ videnť tñ sibi pruden
tissimi. Apoca. iij. Dicis qꝛ diues sum et lo
cupletatus et nullius egeo. et nescis qꝛ tu es
miser et miserabilis et pauꝑ et cecus et nudꝰ
miser in vita. pauꝑ in bonis opibꝫ. nudꝰ vir
tutibꝫ. cecus spūali cognitōe priuatus. Sex
ti sunt oculi li ꝓpiētes ex nimijs humoribus.
et sunt gulosi. Iuuenalis. Sūt quibꝫ in solo
est viuēdi cura palato. illorū oculi ad escā cō
templanť. Philip. iij. Quoꝝ deus venter ē
Hugo. li. ij. de claustro aīe. Templū est coq
na. altare mēsa. ministri coci. imolatio cibi co
cti. assati. fumus incensoꝝ. odor sapoꝝ. de tali
bus ꝓuer. xxiij. Cui ve. cuius pr̄i ve. cui rixe.
cui fouee. cui sine causa vulnera. cui suffusio
oculorū. nōne his qui ꝯmorant in vino ⁊ stu
dent calicibꝫ epotādis. Septimi oculi sūt pu
trefacti sanie. i. maculati. hoc est luxuriosi. ⁊ fi
gurant ꝑ cecitatē thobie. Thobie. ij. ex nido
hyrundinū dormiēti illi calida stercora inci
derunt sup oculos eius fieretqꝫ cecus. Eccī.
ix. Auerte faciē tuā a muliere compta. Gre.
Luxuria ebetat sensum obscurat intellectum
p̄s. lvij. Supcecidit ignis. cōcupīe. et nō vi
derūt solem. s. iusticie. Augꝰ. Voluptas car
nis est maxīm impedimentū salutis. Apoca.
xxij. Foris canes et venefici et īpudici. i. Cor.
vi. Fornicarij et adulteri regnū dei non possi
debūt. Aug. O q̄ꝫ parua est ꝯcubitus hora ꝓ
qua ꝑditur vita eterna. Ideo ab his omnibꝫ
oportet hoīem purgari ꝑ ꝯfessionem. Eccī. x
vij. Nō demoreris in errore impiorū. añ mor
tē ꝯfitere. A mortuo quasi nihil ꝑit ꝯfessio.
Cōfiteberis viuens. viuus et sanus ꝯfiteberꝫ
et laudabis deum. et gloriaberis in miseratōi
bus eiꝰ. sed post purgatōem sequiť visio.
A Sed d. que sunt illa que sunt viden
da spūalibꝫ oculis. Rñdeť q̄ quattuor sunt
Prīo seip̄m in malis pctōꝝ. Hiere. ij. Leua
oculos tuos in directū et vide vbi nūc ꝓstra
ta sis. Hec visio est homini valde nccaria. qꝛ
dicit Señ. Qui se nō videt nihil bene videt
Ideo. ij. Joh. i. Videte vosmetip̄os ne ꝑda
tis que opati estis. Hanc visionē sui orabat
beatus Berñ. d. Nō det mihi deus aliā visio
nē nisi ut meip̄m videā. Dicit eñ plato. Sū
ma philosophia est suiip̄iꝰ noticia. Scdo de
bemus videre interioribꝫ oculis defectus ꝓx
imoꝝ ut ꝯpatiamur et non iudicemus nec de
spiciamus. Unde Lu. vi. Quid vides festu
cā in oculo fratris tui. trabē aūt que in oculo
tuo est nō cōsideras ꝛc. nā ꝓximus nō est iudi
candus sicut nec despiciēdus. Math. xviij.
Videte ne ꝯtemnatis vnū ex pusillis istis. sꝫ
magis ꝯdolere et subuenire debemꝰ defectui
ꝓximoꝝ. i. Joh. iij. Qui habuerit substātiā
huius mūdi et viderit frem suū necesse habe
re. et clauserit viscera sua ab eo quō charitas
dei manet in eo Tercio videre debemꝰ cumu
lū beneficiorū dei. s. cū gratiarū actōe. Unde
Luce vlti. Videte manus meas et pedes me
os. s. quō crucifixus suꝫ. dicēdo illud Thob.
xij. Quid dignū poterit esse beneficijs eꝰ. nos
duxit et reduxit. bonis omnibꝫ ꝑ eū repleti su
mus. Idcirco merito grati esse debemus. ut
d. Ber. Nihil possumus deo ꝓ bñficijs pro
ferre q̄ꝫ gratias agere. Quarto videre dēmꝰ
oculis mentis regnū celoꝝ et statum beatoꝝ
cū desiderij inflamatōe. ut figurať nūeri. xiij
Ascēdite ꝑ meridionalē plagā. i. ad dei benig
nitatē. et cū veneritis ad mōtes. i. ad altitudi
nem diuine ꝯtēplatōis cōsiderate terrā. qual
sit ip̄a terra viuentiū. vbi nullū latebit bonū
nullum aderit malū. nā si homo veniēs in ali
enā ꝓuinciā ꝑ breue tp̄is spaciū diligēter in
quirit de ꝯsuetudine terre et de moribꝫ hoīm
multo magis cogitatōe nr̄a debemus esse in
eterna pr̄ia vbi nō ad breue tp̄is spaciū. sed
eternaliter manebimus. Ideo Ezech. xliiij.
Fili hoīs pone cor tuū in vijs templi ꝑ om
nes exitus sanctuarij. nā ibi videbiť deꝰ deo
rum in syon. s. in eterna speculatōe. De qua
dicit aug. Videbimus eū sine medio. amabi
mus sine modo. coherebimus sine termino.
quod p̄stet nobis pr̄ et filius et s. s. Amen

De eadem dominica

Sermo. cxl.

Dico vobis q̄ multi ꝓphete et reges
voluerūt videre que vos videtis.
et nō viderūt. Luce. x. B
Reuera multi reges de sanctis patribꝫ vete
ris testamenti toto corde desiderauerūt adue
tum xp̄i in carne ut viderent redemptorem
humani generis in humana natura Hoc rex

dauid desiderauit dicēs psal.cxliij. Domine inclina celos tuos et descēde. Et psal.lxxix. Ostende faciem tuam et salui erimus. Itē Salomon rex hierusalē valide desiderauit videre christū sponsum animarū. Canticorū ij. Ostende mihi faciem tuam. sonet vox tua in auribus meis. vox enim tua dulcis et facies tua decora. Itē Canticorū.v. Veniat dilectus meus in ortum suum. Et iterū Canti. viij. Quis mihi det te fratrē meum. scz ihm̄ christum sugentē vbera matris mee. scilicz v̄ginis marie. Item multi ꝓphete desiderauerunt xp̄m videre in humanitate. Isayas em̄pre desiderio clamauit. capl̄o.lxiiij. Vtinam dirūperes celos et descēderes. Idem capl̄o xvi. Emitte agnuz tuū domine. dominatorē terre de petra deserti. ad montem filie syon. Et quidem nobis in quos fines seculorū deuenerūt necessarius fuit christi aduētus. Nemo enim reperitur in nobis. qui non interim et cōsilij et auxilij ⁊ presidij indiguus videat̄ Nimirū generalis est humano generi miseria triplex. et quotquot degimus in regione vmbre mortis in infirmitate corpis. in loco temptatiōis si diligenter aduertimus triplici hoc incōmodo miserabiliter laboramus. Nā et faciles sumus ad seducendū et debiles ad operandū. et fragiles ad resistendū. Si discernere volumus inter bonū et malū decipimur. si temptamus facere bonū deficimus. si conamur resistere malo. deijcimur et superamur. Necessarius proinde saluatoris aduentus. necessarius sic p̄occupatis hominibus p̄sentia christi. Atq; vtinā sic veniat ut copiosissima dignatōne sua et in nobis per fidē habitans illuminet cecitatē nostram. et nobiscū manens adiuuet infirmitatē nostram. et pro nobis stans fragilitatē nostram ꝓtegat et ꝓpugnet. Si enim ille in nobis quis iam decipiat nos. Si ille nobiscū quid de cetero nō possumus in eo qui cōfortat nos. Si ille pro nobis quis contra nos. Fidelis consiliarius est qui nec falli omnino nec fallere queat. fortis auxiliarius qui nō lascescat. patronus efficax qui et ip̄m sathanā sub pedib; nostris velociter conterat. et om̄ia eius machinamenta cōfringat. Nimirū ip̄e est dei sapientia cui sp̄ in ꝓmptu sit instruere ignorātes. ip̄e dei virtus cui facile sit et deficiētes reficere. et eripe periclitātes. Ad hunc ergo tantū eruditorez fratres mei in omni deliberatōne curramus. hunc tā strennuū adiutorem in om̄i opatōne inuocemus. huic tam fido ꝓpugnatori in omni colluctatōne ꝯmittamus animas nostras. qui ad hocip̄m venit in mundū. ut habitans in hominib; cū hominib; ꝓ hominibus. ⁊ tenebras nostras illuminaret. labores leuaret. et picula ꝓpulsaret. Item alius ꝓpheta Abacuck.ca.ij. Veniens veniet et non tardabit. Vnde etiam canit ecclesia. Veni domine et noli tardare. Et hiesus filius sydrach dicit Ecclesiastici.ca.xxxvi. Da mercedē sustinentibus te. ut ꝓphete tui fideles inueniantur. sz illa p̄rogatio nō est eis data ꝙ vidissent xp̄m in humanitate. sed tamen q̄uis christū non viderent oculis corporeis. tamē oculis mentis perspexerunt per fidem formatā charitate Nam dicit aug⁹. Sine fide hiesu nēo. id est nullus purus homo saluus factus est. Dicit enim sanctus Thomas. Sancti patres veteris testamenti crediderūt hoc futurum quod nos credimus factum. scilicz xp̄m venturum in carne. passurū et moriturum. et in fide illi⁹ salui facti sunt. vbi iam xp̄m vident in duplici natura. scilicz diuinitatis ⁊ humanitatis in eterna gloria. ut de eis possit dici. Beati oculi qui vident que vos videtis. Dico vobis ꝙ multi ꝓphete et reges voluerūt videre que vos videtis et nō viderunt (C) Pro quo sciendū ꝙ quattuor reges legunt̄ voluisse venire in paradisum terrestrē q̄ est loc⁹ amenissimus. decoratus rosis. lilijs et arboribus et vniuers̄ generib; aromatū et flor̄. ꝯtinens lignū vite ī se. et ī medio eius fōs largissim⁹. qui diuidit̄ in quattuor flumīa. sz nec viderūt nec illuc venerūt. Primus fuit rex Xerses. q̄ postq̄ subiugauit sibi multas regiōes tendebat ad paradisum ut ip̄m etiam possideret. sed p̄peditus erat fame. quia cibus et potus deficiebat sibi. Secūdus erat Cābises rex medorum et persarum. qui etiam tendebat ad paradisum videre eius amenitatem. sed impeditus erat ab aquis. quia ex inūdatione aquarum non potuit ꝓficisci. Tercius q̄ voluit venire ad paradisū erat alexāder magn⁹ rex q̄ vniuersū mūdū sibi subiugauit et silētiū impo-

quattuor reges paradisū videre voluerūt.

primus

2⁹

3⁹

sint oibus regibus terre .et fecit eos sibi sub tributo.et ideo cū pax redūdauit circumqua/ qz et nō esset opus leuare gladiū in bello ipe tendebat ad paradisum.et puenit etiam vsqz ad zonam igneam qua circūducit paradisus Nam ut dicūt doctores ignis circumquaqz circūdat paradisum quasi murus. et ipe Alexander peruenit ad circulum ignis. et prepe/ dimus fuit q intrare nō potuit. Quartus rex fuit Nero interfector beatorū apostolorum et multorum martirum .qui etiam tendebat ad paradisum.sed anteqz iter faceret interfectus est a suis principibus. ¶ Dixti/ ce per quattuor reges ad paradisum terrestrē tēdentes.sed impedit significant omnes ho mines in quattuor partibus mundi habitan tes et viuētes sub quattuor generibus pecca torum .qui ex naturali inclinatione tendunt sursum ad celestē paradisum.videlicet ad vi sionem summe et eterne trinitatis. quos na turalis intentio adducit.sed deuius error ab ducit. Sunt enim quadruplices homines q nunqz peruenient ad illaz beatā visionem dei Primi deficiunt in cibo et potu. Et sunt illi qui non habent agnitōnem fidei ut sunt om/ nes infideles .Nā vt dicit Aug⁹. Sine fide falsa est omnis virtus.etiam in bonis moribꝫ quia fides est fundamentū salutis et bonorū operum.ꝓpter quod dicit apl̄us ad Hebre. xi. Sine fide impossibile ē placere deo. Sūt aliqui qui licet habeant fidem tamē adhuc de ficiunt in cibo anime. hoc est in scriptura sacra et in dei verbo. Unde Deutro. viij .Non in solo pane viuit homo. sed in omni verbo qꝫ procedit de ore dei . Ideo psal. xxij. Parasti in conspectu meo mensam aduersus eos qui tribulāt me .Mēsa est sacra scriptura in qua tot fercula celestia ꝓponūtur. quot dicta san ctorum in ea reperiūtur .in quibus anime fi/ delium spiritualiter reficiunt. Ideo Grego. Omnes qui viam vite desiderant verba vi/ te audire debent. Ratio quia ut dicit Hugo Nihil ita illuminat intellectum.accendit affe ctum sicut dei verbū. Deficiente isto cibo pre peditur homo ne veniat ad celestem paradisuz id est ad visionē dei. Unde Marci. viij. Si dimisero eos ieiunos in domū suam deficiēt in via. Illaz sine cibo sacre scripture homo sal uari non potest nec habere vitam gratie. nā fides sine qua impossibile est saluari est ex au dim. audimus autē per verbum dei. ad Ro. x. Secundi qui desiderant deuz videre in ce lesti paradiso impediuntur ab aquis carnalis concupiscentie et luxurie. O quot sunt tales in huiusmodi aquis carnalis voluptatis pere untes. De quibus apl̄us ad Roma. viij. Qui in carne sunt deo placere non possunt. Nam tales sunt velut bruta animalia. Unde Seneca. Qui ventri obediunt loco animali um non hominū numeremus De quibus.i. Corinth. ij. Animalis homo non percipit ea que spiritus dei sunt. quia scribitur Isai. v. Beati mundo corde quoniā ipi deum vide/ bunt. Sic ecōuerso immundi. luxurioſi. adul teri deum non videbūt in eterna claritate ni si dignos fructus penitēie egerint. Unde.i. Corinth. vi. Fornicatores et adulteri regnū dei non possidebunt. sed dicetur eis illud Ai/ pocalip̄. xxij . Foras canes venefici et impu/ dici. Ideo Hiero. detestatur hoc vicium di cens. O ignis infernalis luxuria. cuius mate ria gula. cuius flama superbia. cuius semille praua colloquia. fumus infamia. cinis inopia finis gehenna. Ideo hortatur nos Moyses Leuitici. xi. Nolite cōtaminare animas vras nec. sancti estote quia ego sanctus sum. Et apo stolus. i. Thessa. iiij. Hec est enim voluntas dei sanctificatio vestra ut abstineatis vos a for nicatione. ¶ Tercij qui desiderant venire ad celestem paradisum. id est ad visio nem dei impediunt ab igne auaricie et cupi/ ditatis temporaliū rerum. De quibus psal. lvij. Supcecidit ignis et nō viderunt solem Heu quot sunt tales quod conquerit̄ do/ minus per prophetā Hieremie. vi. A mino re vsqz ad maiorē omnes auaricie student . Ubi impletur illud pria Johan. v. Tome mundus in maligno positus est. id ē in malo igne concupiscētie. Ideo dicit Augustinus Auaricia totum mundū sibi subiugat. littera tos et illiteratos. prelatos et subditos q pau ci sunt qui auaricie non studeant. Multi sunt qui diuites sunt i sciētijs tam diuinis qꝫ hūa nis et nō deficiūt in cibo cognitōis veritatis multi etiā sūt q casta bñt corpa. sic q ñ ipedi unt ab aqs luxurie. q tñ exardore auaricie im/

flamantur ut plus ament tēporalia q̄ eterna terrena q̄ celestia. quare celestē paradisum intrare nequeunt. Ideo Eccī.x. Nihil est iniq us q̄ amare pecuniā. ꝓpter quod dicit salua tor Luce.xij. Cauete ab omni auaricia. q̄ dicit aplus Coloceñ.iij. Auaricia est ydolorum seruitus. Quarti qui desiderant naturali inclinatōe venire ad celestē paradisum et videre deum in sua eterna claritate impediuntur a bello. et interficiunt ab eo. et sunt superbi qui in sua superbia cōtradicunt diuinis p̄ceptis et ecclesie statutis. ideo a suis principibus. i. demonibus interficiūtur. qui sunt principes superborū. Job.xli. Ipe est rex super omnes filios superbie. Superbi nāq̄ interficiuntur in bello viciorū. quia sunt inermes et carentes virtutibus que sunt arma iustorū. quāuis aliquādo incipiant reluctari quibusdā vicijs. tamen victores non existunt. quia carēt humilitate. et si aliquādo quedam vicia actualiter non agunt. tamen mentaliter illa ꝓpetrant. Unde psal.cxviij. Superbi inique agebant vsq̄quaq̄. et sic anime eorū priuantur vita grātie et nō possunt puenire ad vitam glorie eterne. Omnis enim scriptura veteris et noui testamenti clamat q̄ impossibile sit superbos ingredi regnum celorū. Unde lucifer cream ta pulcherrima per superbiā suam defectus ē Dicit enim ps.c. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Unde status superborum periculosissimus est inter omnes status peccatorū. nam ipi directe se opponūt deo et sibi resistunt. sic etiam deus illis. Ut̄ Jacobi.iiij. Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiā. propter quod enā scribitur Ecclesiastici.x. Odibilis coram deo est et hominibus superbia. Nam si angeli exclusi sunt a visione diuina. multo magis homies. Unde scōa petri.ij. Si deus angelis peccātibus non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartarū tradidit cruciandos in iudicium reseruari et originali mūdo non pepcit nec ubi parcet. ¶ Item sciendū sicut quatuor sunt que impediunt hominem ne veniat ad illā beatā visionē. sic nunc dicendum est de his qui p̄ gratiam dei bic illuminati in cognitōne veritatis. merentur in vita futura videre xp̄m in duplici natura. diuinitatis scilicet et hūanitatis. Et figurantur per septem vitos. qui deum in hac vita legunt vidisse. Primus est Abraham. de quo habetur Genes.xvij. et.xviij. et in pluribus locis cui deus apparuit. et loquebat cum illo. et fecit cum eo testamentum eternū. promisit sibi in semine suo benedictōem omniū gentium. id est possessionē eterne claritatis. Secūdus fuit ysaac. de quo habet Genesis.xxvi. cui enam apparuit dominus in ipa nocte dicens. Ego sū deus abrahā patris tui. noli timere. quia ego tecum sū. benedicā tibi et multiplicabo semen tuum ꝓpter seruum meū abrahām. Tercius fuit Jacob. de quo habet Genesis xxxij. Vidi dominū facie ad faciem et salua facta est anima mea. Quartus fuit Moyses. De quo habetur Exodi.xxxiij. Loquebatur q̄ dominus cū moyse cernentibus vniuersis q̄ columna nubis staret ad ostium tabernaculi. Et sequitur. Loquebat autem dominus ad moysen facie ad faciem. sicut solet loqui homo ad amicum suum. Quintus fuit Job de quo habetur Job vltimo. Auditu auris audiui te. nunc autē oculus meus videt te. dixit Job ad dominū. Sextus fuit ysaias de quo Isaie.vi. Vidi dominū sedentē sup̄ solium excelsum et elevatum. et plena erat domus a maiestate eius. sequitur. Seraphyn stabant super illud. sex ale vni et sex ale alteri Septimus fuit Micheas ꝓpheta. de quo. iij. Regum.xxij. et.ij. paliꝑ.xviij. Vidi dominum sedentē super solium suum. et omnem exercitum celi assistentē ei a dextris et a sinistris

¶ G. Hi septem viri p̄dicti qui viderunt dominū in hac vita et vident eum in eterna glozia p̄figurant septem ordines sancte matris ecclesie fideliū xp̄i qui in hac vita vident deum in contēplatione eternorum. et per illuminatam fidem. et videbunt eum in eterna felicitate per manifestā speciem sue eterne veritatis. vbi xp̄us manifestabit seip̄um illis sicuti est in duplici natura. scilicet clarissime diuinitatis. et glorioſissime humanitatis. sicut scriptum est Job.xxxiij. Videbunt faciem eius in iubilo. Primi sunt religiosi vtriusq̄ sexus. qui abrenunciāt mundo et omnibus que in eo sunt. ut solum contemplationem eternorum habere possint. et tales bene figurantur per Abrahām. de quo habet Genē xij. Dixit autem dñs ad abram. Egredere

de terra tua et de cognatõne tua. et de domo
patris tui et veni in terrã quam mõstrauero
tibi. faciãq; te in gentẽ magnam et benedicã
tibi. et magnificabo nomen tuũ ꝛc. ut ibidem
patet. Abram obediens voci surgens nocte e
gressus est sicut p̃ceperat ei dñs. cui apparu/
it iterum dñs in terra chanaan. et dixit ei. se
mini tuo dabo terraz hanc. Et tercio apparu
it ei cum esset annorum nonaginta et nouem
et dixit ei. Patrem multarum gentium con
stitui te. ut habetur Genesis. xvij. capitulo.
Et significat viros religiosos qui obedientes
diuine voci. De qua Mathei. xix. Uẽde om
nia que habes et da pauperibus et sequere me
sequuntur dominũ relinquentes parentes.
fratres. sorores. amicos. moriunt̃ mundo.
deo autẽ viuunt vita gratie. et postea vita e/
terne glorie. ip̃i enim tenent voluntariã pau
pertatem mentis et corporis castitatẽ. et verã
obedientiã. tales sunt patres multarũ gentiũ
i. multarũ virtutum. quia abundant virtuti
bus. ideo perueniẽt ad visionem diuinitatis
teste saluatore Mathei. xix. cum beatus petr⁹
dixit in persona omniũ religiosorum. Domi/
ne ecce nos reliquimus omnia et secuti sum⁹
te. quid ergo erit nobis. Respondit hiesus.
Amen dico vobis. vos qui reliquistis omnia
et secuti estis me in regeneratõne cũ sederit
filius hominis in sede maiestatis sue. sedebi
tis et vos sup̃ sedes duodecim iudicãtes du
odecim tribus israel. et omnis qui reliquerit
domum vel fratres aut sorores. aut patrẽ aut
matrem. aut vxorẽ aut filios aut agros pro/
pter nomen meũ centuplũ accipiet. id est gra
tiam iustificationis in hac vita. et vitã eter/
nam possidebit in futuro. Ideo Hugo. Bo
num est pauperibus tẽporalia erogare. s̃z me
lius est om̃ib⁹ renũciare et egere cuz christo
Nam de talibus dicit̃ Luce. vi. Beati pau/
peres quia vestrum est regnum dei. H
Secũdi qui merentur christũ videre in sua
diuinitate et humanitate in hac vita per fidẽ
et in futura per gloriã sunt ministri ecclesie q̃
seruiunt deo die noctuq; in puritate consciẽ/
tie in spirituali leticia. De quibus scd̃a Co/
rinthiorũ. vi. Nemini dantes vllã offensio
nem. ut non vituperet̃ ministeriũ nostrum.
sed in omnibus exhibeamus nosmetip̃os si/
cut dei ministros. in multa patientia. in tribu
latõnibus. in necessitatibus. in angustijs. in
plagis. in carceribus. in seditionibus. in labo
ribus. in vigilijs in ieiunijs. in castitate. in sci
entia in longanimitate. in suauitate. in spiri
tu sancto. in charitate nõ ficta. in verbo verita/
tis. in virtute dei. Tales qui sic ministrãt do
merentur visionem eterne trinitatis. et hic
incipiunt laudare deũ. et in eternũ non cessa
bunt. Unde ysaie. li. Et nunc qui redempti
sunt a domino reuertent̃ et venient in syon
laudantes. et leticia sempiterna sup̃ capita eo
rum. gaudiũ et leticiam obtinebũt. et fugiet
dolor et gemitus. Propter quod dixit Za/
charias Luce. i. Seruiamus illi in sanctitate
et iusticia corã ip̃o omnibus diebus nostris
quia saluator dixit Johãnis. xij. Si quis mi
hi ministrauerit honorificabit eũ pater me⁹.
et ibidem. Ubi ego sum. scilicz in eterna cla
ritate. illic et minister meus erit. Et illi bene fi
gurantur per Isaac. qui risus vel gaudiũ di/
citur. quia tales sic deo seruientes gaudẽt de
puritate cõscientie. De qua Seneca. Nõ est
maior huius mundi leticia q̃ pura cõscientia
Etiam gaudent cõsolatione spiritussancti. et
videbunt in eterna claritate in celestib⁹ gau/
dijs. iuxta illud Roma. xv. Deus spei reple
at vos omni gaudio et pace in credendo. vt
abundetis in spe et virtute sp̃us sancti.
I Tercij qui merentur xp̃m videre in e
terna gloria sunt omnes sancti martires. Un̄
etiam illi qui supplantãt vicia carnis. mundi
et temptatiõis dyaboli in charitate dei et in
desiderio eternorũ figurant̃ p̃ Jacob qui di
citur supplantator. quia tales supplantãt p̃ a/
morẽ eternorum vicia carnis. sup̃biam p̃ hu
militatem. inuidiam per benignitatẽ. auariciã
per largitatem. accidiam per fortitudinẽ. iraz
p̃ charitatem. gulam per tẽperantiam. et lux/
uriam per castitatẽ. Ip̃i etiam supplantant
omnia aduersa huius mundi per verã patien
tiam. quia in amore dei et eternorũ patienter
sustinent omnia genera tormentorũ De qui
bus dicit beatus Gregorius in moralibus.
Sancti viri foris despecti sunt. et velut indig
ni omnia tolerant. sed dignos se sup̃nis sedi
bus confidentes eternitatis gloriam cũ certi
tudine expectãt. cũq; laborant foris aduersita
te p̃secutõis. ad mom̃tũ recurrũt intrinsec⁹ ad
arcẽ mentis. ⁊ inde cũcta sub se ire despiciũt

vtriq; etiã semetipos transire corpaliter cer-
nunt. ruinas non metuũt. quia tormenta pa-
tiendo ꝯtemnũt. Hinc et ꝓuer. xxviij. dicit
Justus quasi leo cõfidens absq; terrore erit
Et iterum ibidem. capl'o. xij. Non contrista-
bit iustum quidquid ei acciderit. Qd autem
tales supplãtatores viciorꝫ et omniũ aduerso-
rũ in hoc mundo victores ꝑueniant ad visio-
nẽ eterne trinitatis habetur Apocalipsis. iij.
Qui vicerit. s. vicia carnis. aduersitates mũ-
di. et tẽptamẽta dyaboli. dabo ei sedere me-
cum in throno meo. in eterna claritate. sicut
et ego vici. et sedeo cum patre meo in thro-
no eius. Et infra. vij eiusdem. Et respondit
vnus de senioribꝰ qui erãt in ꝯspectu dei ⁊ di-
xit mihi. Hi qui amicti sunt stolis albis qui
sunt et vnde venerũt. et dixi illi. Dñe mi tu
scis. Et dixit mihi. Hi sunt qui venerunt de
tribulatõne magna. ad eterna gaudia. et laue-
runt stolas suas. et dealbauerũt eas in sang-
uine agni. iõ sunt añ thronũ dei in conspectu e-
terne trinitatis. et seruiũt ei die ac nocte. et se-
quitur. Non esurient neq; sitient amplius. ne-
q; cadet sup illos sol neq; vllus estus. quoni-
am agnus qui in medio throni est reget illos
et deducet eos ad vite fontes aquarũ. et ab-
sterget deus omnez lacrimam ab oculis eorũ
(R) Quarti qui vident deuz in eter-
na claritate sunt omnes boni prelati tam spi-
rituales q̃ seculares. qui sicut p̃cedũt in di-
gnitate. sic et p̃cedant suos subditos in splen-
doribus virtutũ. in operibus iusticie. ut sint
suis subditis recta forma viuẽdi. Tales figu-
rantur per Moysen. cũ quo dñs loquebatur
facie ad faciez sicut amicꝰ cũ amico. Sic dñs
spũaliter loquit̃ bonis p̃latis inuisibiliter in-
spirando rectum modũ regẽdi subditos. Et
sicut Moyses eduxit populũ israel de egipto
p desertũ in terrã ꝓmissionis fluentẽ lacte et
melle. sic boni p̃lati ducunt populũ dei fide-
les xp̃i doctrina et exemplis de tenebris vici-
oruz ad lumen gratie et ad spiritualẽ vitam.
deinde ad eternã patriam. Et hoc figuratur
Apocalips. iiij. vbi Johãnes vidit in circui-
tu sedis diuine maiestatis sedilia vigĩtiquat-
tuor. et sup thronos vigĩtiquattuor seniores
sedentes. circũamicti vestimentis albis. et in
capitibus eorũ corone auree. Dicit glosa. p
vigintiquattuor seniores intelligunt̃ omnes
p̃lati veteris ac noui testamenti. qui requie-
scunt cũ deo in eterna gloria. circũamicti sto-
lis albis. id ẽ claritate corporis et anime. Et
auree corone. id ẽ eterna p̃mia sup capita eo-
rũ. Hoc idem vult p̃s. xlvi. cum dicit. Pri-
cipes populorũ congregati sunt cũ deo Abra-
ham scz in eterna claritate. quoniã dij fortes
terre. i. p̃lati qui sunt dij. Exodi. vij. et. xxij.
vehementer eleuati sunt ad celestia regna ad
visionẽ dei Vnde apl'us. i. Thimot. v. Qui
bene p̃sunt p̃sbiteri duplici honore digni ha-
beantur. scz in p̃senti et in futuro. Et sunt ta-
les de quibus Grego. dicit. Bonus p̃latus
gaudet plus ꝓdesse q̃ p̃esse. Nam s̃m Gre.
in regula. Apud deũ nõ gradus elegãtior. sz
actio melioris vite comprobat̃. (L)
Quinti qui videbunt deũ in celesti paradiso
sunt boni cõiuges seruantes diuina precepta
qui p latam viã mandatorũ dei currunt ad e-
terna gaudia. qui bene figurant̃ p Job capl'o
vltimo. Auditu auris audiui te. et nũc ocu-
lus meus videt te. Ip̃i prius audiunt dñm
loquentẽ in veteri et nouo testamento diui-
na precepta ea implẽdo. et tunc postea vide-
bunt in eterna beatitudine oculo ad oculum.
Ecce Job interp̃tatur dolens. et significat
bonos cõiuges qui iustos dolores et tribulati-
ones carnis patiunt̃ laborando et curando.
non solum pro tẽporalibus. sed etiam ꝓ eter-
nis. de quibus psal. cxxvij. Labores manuuz
tuarũ quia mãducabis. beatus es ⁊ bene tibi
erit. Nam habetur in quarto sentẽtiarꝫ. Nõ
solum virgines sed etiã cõiuges per bona ope-
ra et misericordiã ꝑueniunt ad regnũ celorũ
Dicit enim apl'us p̃ria Thimot. ij. Mulier
saluabitur p filiorũ generatõnem. Sexti qui
videbũt deum in sua eterna claritate sunt om-
nes vidue et vere penitentes. qui hic lugent
pro peccatis suis et etiam aliorũ. expectantes
repromissionẽ eterne vite. Et isti figurantur
bene per ysaiam. qui dicit̃ salus domini. quia
vere penitentes saluat deus p gratiam suam.
iuxta dictum saluatoris Mathei. x. Penitẽ-
tiam agite appropinquabit em̃ regnuz celorꝫ.
Septimi qui vident deum in eterna visione
sunt virgines q̃ hic dedicãt deo virginitatez
suam in ꝑpetuo proposito. ut dicit Ambro.
Virginitas est integritas corpis cũ ꝓposito
ꝯtinentie. Tales offerũt deo sacrificiũ imma

culatū. et hi figurant̄ p̄ michēā. qui dr. q̄s ē iste. nō interrogatiue sed admiratiue. q̄r val/ de pauci sunt qui virginitatē mentis et cor/ pis custodiūt et seruant. De quo matth. xix. Non omnes capiūt verbū hoc. sed qui potest cape capiat. q̄r non est hois sed dei. De quo Sap̄. viij. Non possum esse cōtinens nisi de/ det. Sīc aug⁹. Dñe iubes cōtinentiā. da q̄d iubes. et iube quidquid vis. nā fm hiero. Ci uere in carne p̄ter carnē nō est vita hūana sed angelica. Et legit̄ in collatōibus patr̄. Ma ior est virtus castitatē tenere q̄z dēmones ex pellere. Idcirco p̄pter hāc excellentē virtutē clarā habebunt dei visionē. De quo Apoca. xiiij. Virgines ēm sunt. hi sequunt̄ agnū q̄/ cunq̄z ierit.

De eadem dominica Sermo. cxli

Homo quidā descēdebat ab ihr̄lm i hiericho. et incidit in latrōes. scribi tur Luce. x. ¶ In hac pabo la quadruplex status hoīm designat̄ fm quat mor tpa q̄ fluxerūt a principio mūdi vsq̄ ad fi nē. s. deuiatōis. reuocatōis. reconciliatōnis et pegrinatōis. Tpus deuiatōis fuit ab adā vs q̄z ad moysen. ad Ro. v. regnauit mors ab adam vsq̄z ad moysen. Secūm tps reuocati onis. a fuit a moyse vsq̄z ad xp̄z. q̄r p̄ legē et p phetas a pctō dē hoies reuocauit. De q̄ ad Gala. iij. Lex p̄pter trāsgressionē posita est. s. ut trāsgressio cognosceret̄. ad Ro. vij. Pec catum nō ꝓgnoui nisi p̄ legē. nā ꝓcupiscētiam nesciebā. s. pctm̄. nisi lex diceret nō ꝓcupiscet Tertiū tps reconciliatōis fuit a natiuitate xp̄i vsq̄z ad missionē. s. s. q̄r p̄ ea q̄ xp̄s gessit i car ne reconciliauit nos deo p̄ri. Joh. i. Lex p̄ mo ysen data est. gr̄a a vitas p̄ ihm̄ xp̄m facta ē. et ad Ro. v. Reconciliati sum⁹ deo p̄ mortē filij eius. et Ro. viij. Ipe spūs testimoniū reddit spūi nr̄o q̄ sumus filij dei. Quartū tē pus. s. pegrinatōis est a missione s. s. vsq̄z in diē iudicij. dū pegrinat̄ p̄ns ecclesia in hac vita. vnde. ij. Cor. v. Dū sumus in hoc cor/ pe pegrinamur a dño. Lira. i. sepati sumus. p̄ fidem ēm ambulamus et nō p̄ speciē. Pri mo ergo innuit̄ status deuiatōis. ibi. hō q̄dā descēdebat ꝛc. Secūo reuocatōis. ibi. accidit au tē ut quidā sacerdos. Tercio status reconcilia tōis. ibi. samaritanus aūt ꝛc. Quarto pegri/ natōis ibi. altera die ꝛc. De p̄mo dicit. homo q̄dā descendebat. s. adam. q̄a glia paradisi cecidit. et in exiliū huius mūdi venit. et ñ no minat̄. q̄r dicit Symon de cassia. Digni no minari nō sunt qui se ad peccādū disponunt. q̄r de libro vite delēt̄ qui pctā p̄ficiūt. p̄s. lxv iij. deleant̄ de libro viuentiū et cū iustis non scribant̄. quo ēm noie nūcupet̄ qui creatori rebellare disponit. q̄ censebit̄ nimlo qui a deo diuortiū querit. Symon de cassia. Caret di gnitate nois qui viuit lege tartarea. Jō no/ men p̄didit dignitatis. s. ut filius dei diceret̄ q̄r ab ihr̄lm recessit. retinuisset ēm hoc nomen si stetisset. iuxta illud Mat. v. Beati pacifici q̄m filij dei vocabunt̄. sic nos dicimur xp̄iani a xp̄o. Symō de cassia. Dignū est ut illū imi temur cui⁹ nois insigniti. B nomē p̄dūt q̄ ei⁹ moribꝰ p̄dicūt. sic et adā 9r quasi a deo a nō noiat̄. iō q̄r descēdebat ab ihr̄lm. i. a visione pacis. Nā in statu innocētie triplicē habuim⁹ pacē. Prio tpalē. Baruth. iij. Si in via dei ambulasses habitasses vtiq̄z in pace sup̄ tra sed nūc nō. Job. ix. q̄s restitit ei et pacē būit. q. d. nullus. Secūo spūalē. Puer. iij. Dēs se mite ei⁹ pacifice. sed iā nō. de q̄ p̄s. xxxvij. nō est pax ossibꝰ meis ꝛc. Et ysa. xlviij. Nō ē pax impijs dicit dñs. sz implet̄ illud p̄s. xiij. Cō triuio et infelicitas in viis eoꝝ et viā pacis nō cognouerūt. Tercio pacē eternitatis. ad philip. iij. Pax dei q̄ exuperat oēz sensū custodiat cor da vr̄a et intelligentias vr̄as. sz nūc nō. de q̄ ij. palip. xv. nō erit pax egredienti nec ingredi enti. a sic adā descēdebat ab ihr̄lm in iericho i. in mutabilitatē ¶ Reuera mutabilis factus ē p̄sidera eius p̄iorē dignitatē i quat tuor. Prio creatus ē indecepibil'rōne. Secūo inalterabilis passiōe. tercio imortal' ouratōe quarto eq̄pabil' platōe. Dico p̄mo adā creat⁹ erat indecepibil'rōe. Gen̄. i. Faciam⁹ hoiem ad ima. a sili. no. nō in silitudine corpis sz aie a potētiaꝝ ei⁹. s. mēorie. intellectus. volūtatis a sūt potētie vni⁹ subē. sic p̄ et filius et s. s. me moria erat tenax. intellectus p̄spicax. volūtas efficax. in memoria id quod voluit potuit nō obliuisci. intellectus potens erat non decipi. voluntas potēs erat nō cōpelli nec inclinari. nūc vo memoria facta est labilis. intellectus

vmbratilis. volūtas instabilis. Idcirco geñ. iij. adā vbi es. i. vbi memoria volūtas et intelligēa. et Job. xxviij. Uñ ergo sapiēa vbi nit et quis est locus intelligentie. Eccs. vij. Deus creauit hoiem rectū et ipe se infinis i miscuit questionib. Secūdo creatus est bō inalterabilis passione tā innata q̄ illata. ppe mabat eñ eū fructus ligni vite. nā potuit ñ mori. ut dicit mḡr in. ij. di. xix. Nō ledi. non pari. nō turbari. nō infirmari. nūc aūt descendit ab ihrlm. et impletū est in eo illud ps. cxl iij. Homo vanitati similis factus est ꝛc. Ter cio creatus est immortalis duratōe. Geñ. ij. Inspirauit in faciē eius spiraculū vite. et factus est hō in aiam viuentē. Ugḡ in. ij. dist. xix. i. vitam corpi dantem. sic q̄ posset nō mori. nō infici. nō interfici. nihil eñ amitteret ni si deum pderet. Si eñ aia deo subesset sp corpi suo pesset. qz nō fuisset pena sepatōnis nisi pcessisset culpa trāsgressionis. Hūc vo descē dit. Job. xiiij. Homo natus de muliere ꝛc. Unde scribit. ij. Reg. xiiij. Omīs morimur ꝛ quasi aque dilabimur in terrā. et ad hebr. ix. Statutū est omnibus hominibus semel mori. Quarto creatus est ineq̄pabilis platione. qz omnis creatura fuit creata ad sibi obsequendum. ꝺ quo ps. viij. Oia subiecisti sub pedibus eius. et Eccl. xvij. Deus dedit ptātē hominī eozū que sunt sup terrā. posuit timorem illius sup omnē carnē. Sed nūc descēdit. vñ Aug. de ciui. dei. Hūc terrēt te fortes fere. vastant te bestie. infestant miserie. insidiant ver miculi. inuadit hō hoiem. ut cōquerit salomon Eccs. viij. Interdū dñatur hō homini in malū suū. Unde eñ venit tam pnmelioſa subiectio nisi qz homo noluit subesse deo. ꝺbo. p̄t ei dici illud Hiere. ij. Leua oculos tuos et vide vbi nūc pstrata sis. (℣) Reuera hō descēdit sicut scribit Eccl. xl. Occupatio magna creata est oīb̄ hoīb̄ et graue iugū sup filios adā a die exitus de vētre matris eoz vsq̄ in diē sepulture. et sic descēdendo incidit in latrones. i. in miserias pnūs vite. Et notant hic quinq̄ mala in que incidit hō p̄ peccm. Primū est amissio interne ḡtie q̄ ē quasi paradisus spūalis. De quo Geñ. Non est maior b⁹ mūdi letitia q̄ trāqlla cōsciētia. hāc hō pdidit Secūm malū est defectus omnū bonoz. qđ notat ibi. in iericho. qđ intp̄tat defectus. qz nunc oīb̄ indiget. et aliun de cū labore cogit mendicare. utpote victū a terra. vestimentū ab aialib̄. adminiculū a iumētis. Juxta illū poeticū ouidij de arte amādi. Uestes quas gerimus sordida lana fuit. vñ increpat dñs tactantiā diuitū huius mundi Apoca. iij. dicis qz diues sum et locupletat⁹ et nullius egeo. et nescis qz tu es miser ꝛ miserabilis pauꝑ et cecus et nudus. Seneca. Si quē vere vis estimare nudū inspice patrimoniū. honores. diuitias. et alia fortune bona. nūc vero nudus ē. Tercīū ē oppssio malozū spirituū. quod notat ibi. incidit in latrões. i. in ptātem demonū p̄sensum pnū. Job. xix. Simul venerūt latrones ei⁹ et fecerūt sibi viā p me. qz q̄ primū pentē inuaserūt. etiā totam posteritatē inuadūt. Et dicūt latrones a latēdo ppter inuisibilitatē nocturnā. vnd̄ ps xx. Insidiat in abscōdito quasi leo in spelūca sua. Itē qz inuestigāt occulta nā. Uñ abdidas. Quō scrutati sunt esau. inuestigauerūt abscōdita ei⁹. Quartū ē omissio gratuitoꝝ bonorū. qđ notat ibi. q̄ etiā despoliauerūt eū. i. vestimūs gē et innocētie ꝛ imortalitatis. q̄ tūc erāt. i. posse nō mori. qz mō nemo ē q̄ viuit ꝛ nō videbit mortē. ut hēt ps. lxxxviij. ꝛ Treno. i. Manū suā misit hostis ad oia desiderabilia ei⁹. Hinc ē q̄ q̄rēte dño adā nudū se eē cōfitet. Geñ. iij. (℣) Hā sicut ait b. Bern quattuoꝝ vtutib̄ fuit indutus in exordio sue creatōis. Prima fuit mīsericordia q̄ dirigebat eū tanq̄ pedagog⁹ et fuabat vbiq̄. hāc amisit mulier cū exarsit in ꝺcupia sua. ut nec sibi nec viro nec filijs pceret vniuersis. Sīl amisit adā cū maiestatē diuīe mulierē obiecit quasi post tergū ei⁹ volēs declinare sagittā. ꝺ. mulier dedit mihi et ꝺmedi. Secūda vtus fuit veritas q̄ tāq̄ eruditoꝝ instruebat ut in agnitōē sūme ꝺducere vitatis. hāc amisit mulier cū pl⁹ serpēti q̄ deo credidit mēdaciū suadenti sīl et adā vbi culpam erubuit pfiteri. Tercia fuit iusticia q̄ regebat eū ut sapiēs essz ne faceret malū. hāc hō amisit cū eua ꝑpēj. adā mlierj voci obediuit pn⁹ q̄ diuīe. Quarta fuit pax q̄ fouebat et delectabat eū. cū nec int⁹ pugne nec foris essent timores. hāc hō amisit. pnus cū peccauit. quia nō est pax impijs dicit dñs Isa. xlviij. Unde statim fugierūt a facie dñi qz legē sentiebāt ptrariam in membris suis.

p hō quatuor virtutibz ꝺtus dñs ꝑtinus

Has itaq; vestes recupare nõ valuit nisi xp̃s
sua amitteret indumenta. sicut em̃ viuificari
in aĩa nisi interueniẽte corpali morte nõ potu
it. ita nec reuestiri sine spoliatõe ip̃ius. vnde
et in quatuor ꝑtes dñi diuisa sunt vestimen
ta. vel latrones sunt vicia tanq̃ satellites ma
gni latronis. quibꝰ ille magnus p̃do tradidit
hoĩem spoliandũ. Supbia nãq; abstulit hoĩ
palliũ humilitatis. De quo. iij. reg. xix. O
peruit helias vultũ suũ pallio. Inuidia abstu
lit homini tunicã longanimitatis. De qua ge
nes. xxxvij. fecit ei tunicã polimitã. Auaricia
abstulit ei bursam largitatis. de qua. Eccl. xv
ij. Elemosina viri quasi sacculus cũ ip̃o. Ira
abstulit ei baltheũ fortitudinis. de quo Geñ.
xlix. Gad accinctus preliabit̃ añ eũ. Accidia
ei abstulit camisiã interne iocũditatis. de qua
p̃cepit dñs moysi Exo. xxviij. ut faceret aarõ
lineã strictã. Gula abstulit ei calciamẽta d̃ pe
dibus. de quibꝰ exo. xij. Calciamẽta hẽbitis
in pedibꝰ. Luxuria abstulit femoralia castitatis
De quibꝰ exod̃. xxviij. Facies filijs aaron fe
minalia linea ut opiant carnẽ turpitudĩs sue.
Q Quintũ est vulneratio siue debilita
tio bonoꝝ naturaliũ. qd̃ notat̃. et plagis im
positis abierũt. Homĩ nãq; nudo in quolibꝫ
mẽbro facile p̃t vulnus infigi dũ vulnerata ẽ
aĩa in rõe ꝑ ignorantiã. in memoria ꝑ obliui
onem. in volũtate ꝑ maliciam. Vñ Isa. i. oẽ
caput languidũ. s. a libero arbitrio qd̃ torpet
a bono. et omne cor merẽs. s. a rõe que ebes ẽ
ad omne ꝯsiliũ. A plãta pedis vsq; ad verticẽ
nõ est in eo sanitas. qꝛ vbiq; feruet cõcupiscẽ
tie malũ. ut nõ habeat in nobis iam noua pla
ga locũ. Eruerũt quoq; illi oculos intelligẽ
tie. Vnde p̃s. xxxvij. Lumẽ oculorũ meoꝝ ꝛc̃
Preciderũt etiã aures obediẽtie et nares di
scretõis. iuxta illud ezech. xxiij. Nasum tuum
et aures tuas p̃scident. Mutilauerũt linguã
diuine laudis. p̃s. xxxviij. Obmutui et silui
a bonis. Amputauerũt quoq; manus bone o
ꝑatõis et pedes stabilitatis. iuxta illud Judi
cũ. i. Septuagĩta reges amputatis manuum
ac pedum summitatibꝰ colligebãt sub mẽsa
mea ciboꝝ reliq̃as. Foderũt etiã latus frater
ne dilectõis. Hiere. ix. Vnusquisq; se a ꝓxi
mo suo custodiat. et in om̃i fratre suo nõ ha
beat fiduciã. Vulneratus etiã est exterius ĩ ca
pite per supbiã. iuxta illud p̃s. lxxxij. Qui o
derũt te extulerũt caput In oculis ꝑ inuidiã
iuxta illud. Nusq̃ recta acies sed vidꝫ ingra
tus tabescitq; vidẽdo successus hoĩm Mat.
xx. An oculus tuus neq̃ est qꝛ ego bonus sũ.
Vnde berñ. Quid est inuidere nisi male vi
dere. In dentibꝰ ꝑ iram. Act. vij. Stridebãt
dentibus in eũ. p̃s. cxi. Peccator videbit et
irascet̃ ꝛc̃. In corde ꝑ tristiciã Eccl. xxv. oĩs
plaga tristicia cordis est. In manibꝰ ꝑ auari
ciã. Mat. xiij. Ecce homo manũ habẽs aridã
In ventre ꝑ gulam. i. Cor. vi. Esca ventri et
venter escis. d̃us aũt et hunc et has destruet
Philip. iij. Quoꝝ deus venter est. In reni
bus ꝑ luxuriã. p̃s. xxxvij. Lumbi mei impleti
sunt illusionibꝰ. Treñ. iij. misit in renibꝰ me
is filias pharatre sue. q̃ aũt abierunt innuit
q̃ dyabolus postq̃ vulnerat hoĩez aliquo vi
cio recedit ad tp̃us ut inficiat̃ totus in eo vt
demũ veniẽs liberius in aliud vicium trahat.
Vnde Osee. vij. Quieuit paululũ ciuitas a
ꝯmixtione fermẽti donec fermentaret̃ totum
et ita q̃ aliqñ cessat infestatio temptatõis cal
liditas est tẽptatoris et nõ victoria hoĩs. vñ
Hiere. xxxvij. Nolite decipe aĩas vestras di
cẽtes Eũtes abibũt et recedent a nobis chal
dei. qꝛ nõ abibunt. q̃ aũt sequit̃ abierũt semi
uiuo relicto. hoc est cũ prius homo viueret
vita scꝫ nature et gratie nũc viuit tm̃ post pec
catũ vita nature. R Sequit̃ de sta
tu reuocatõnis. cũ dicit̃. accidit aũt ut sacer
dos quidam ꝛc̃. In sacerdote notat̃ lex siue
minister legis. et in leuita ꝓphete. qꝛ ꝑ legem
et ꝓphetas disposuit ad se deus hoĩem reuoca
re. Et spẽaliter sacerdos iste fuit moyses legis
lator. quasi sacer dux et sacra docẽs. De quo
tria dicunt̃. Primũ est q̃ descẽdit eadẽ via
scꝫ ad defectum. non solũ pene sed etiã culpe.
Isa. xliij. Interp̃tes tui p̃uaricati sunt in me.
vbi glo. moyses et aaron ad aquas ꝯtradicti
onis. Numeri. xx. In quo notat̃ infirmitas
legis. que lex ut dicit̃ Hebr. vij. neminẽ ad
ꝑfectũ adduxit. Scd̃m est q̃ vidit illũ. i. fec̃
illum videre vulnera sua. et est modus locu
tõis. sic̃ Geñ. xxij. Nũc ꝯgnui q̃ timeas dñm
in quo notat̃ vtilitas legis q̃uis semiplena.
qꝛ et si ñ curaret. tñ ostẽdebat pctã et cohibe
bat ea. ad Ro. iij. et. vij. ꝑ legem em̃ cognitio
peccati. et ad Gala. iij. Cõclusit scriptura oĩa
sub peccato. Terciũ est q̃ cito p̃terijt. in quo

notat̃ breuitas obseruãtie legis. fuit em̃ vm
bra siue figura future veritatis. Heb.x. Um
brã hz lex futuroꝝ bonoꝝ nõ ipam imaginẽ
rez. data.n.fuit ut d. Amb. ifirmis i pedago
gũ. superbis i frenũ. duris i flagellũ. pfectis in
signũ. Sic̃ et leuita .s. chozus ꝓphetarũ q̃
post moysen venerũt sauciatũ ꝙ peccatũ vide
runt. sed nullo impenso auxilio ptrãsierũt.

(S) Sequit̃ de statu recõciliatõis. Sama
ritanus aũt quidã iter faciẽs ꝛc. Samaritan⁹
interꝓtatur custos et significat xp̃m. cui dici
tur Isa. xxi. Custos q̃ de nocte. custos q̃ de
nocte. quasi dicerẽt pctõres ad eũ clamãtes.
o xp̃e custos ꝓpli tui qui liberasti nos de nocte
culpe in primo aduẽtu ꝙ gr̃am. cur nõ liberas
nos de nocte pene in scõo aduentu ꝙ gloriã.
et dixit custos. qz venit mane et nox. vult ma
ne ꝓspitatis. et nox aduersitatis. Si q̃ris
me in aduersitate. querite et in ꝓspitate. ꝛ cõ
uertimini malũ dereliquẽdo. et venite bonũ ope
rando. Et sic dicunt̃ sex hic de xp̃o. Primuz
est q̃ iter fecit. qz in mundũ ꝙ incarnatõnem
sicut ipe ait Joh. xvi. Exiui a patre et veni i
mundũ. Baruth. iiij. Post hec in terris vi
sus est et cũ hominibus cõuersatus est. ꝛ hic
remic. xiij. Quasi colonus futurus es in ter
ra. scz de patria celesti descẽdens iñ ꝓgrinati
onem hui⁹ seculi. et quasi viatoꝛ declinãs ad
manendũ. i. trãsiens de populo iudeoꝝ ad
ꝓm gentiũ. Secõm est q̃ venit ad eũ ꝛ sec⁹
eum ꝙ bñane passibilitatis assumptõz. Phi
lip. ij. In similitudinẽ hoim factus. vbi berñ.
hoim ait et nõ hominis. qz primus hõ nec in
carne pcti nec in similitudine carnis pcti crea
tus est. xp̃us aũt in vniuersali hoim miseria
ꝓfundius se immersit. ne subtilis ille diabol⁹
magnũ pietatis ꝛ̃henderet sacramentum.
Terciũ est q̃ vidit eũ ꝓ passionis affectum
Unde ait Ezechielis. xvi. Trãsiẽs ꝙ te vidi
te ꝓculcatum in sanguine tuo. Hinc etiã vul
neratus clamauit ad eũ Treno. i. Vide dñe
et cõsidera quõ factus sum vilis. Quarto ap
propinquauit ad eũ ꝙ passionis et mortis su
sceptõez. Ps. lxviij. Veni in altitudinẽ maris
i. sponte ascẽdi pandulũ crucis. vbi gustaui
amaritudinẽ mortis. ꝛ tẽpestas dimersit me.
s. leuicia et impetus iudeoꝝ ad silitudinẽ Jo
ne quez cetus absorbuit. sz tercia die euomu
it Jone. ij. Quito alligauit vulnera ei⁹ ꝙ sac
mentoꝝ appõsitõem quibus quasi quibusdã
fascijs pctõrũ vulnera cohibent̃. Isa. xxx. Al
ligauit dñs vulnera populi sui ꝛ ꝓcussurã pla
ge eius sanauit. Eccl. vi. Vincula illius alli
gatura salutis. Infundẽs oleũ et vinũ. i oleo
significat̃ misericordia que generat spem. in
vino iusticia que cognoscit timorẽ. et iuste vi
truq̃ ꝓiungit̃ ne spes degeneret in ꝓsũptõez
vel timor declinet in desperatõez. Ps. xxiij. dul
cis et rectus dñs. Sed oleũ ꝓfert̃ et supfert̃
vino. qz misericordia superexaltat iudiciũ. Ja
co. ij. Postponit̃ vinũ. qz timoꝛ cõseruand⁹
est oim. Eccl. xxij. Si nõ in timore dñi tenue
ris te instãter. cito subuertet̃ domus tua. ber.
Infudit oleũ meis visceribus. infudit et vi
nũ sed minus q̃ oleũ. sic nẽpe ꝓgrauebat me
is infirmitatib⁹. ut misericordia superexaltaret
iudicio quẽadmodũ vino oleũ supfert̃. Ser
to imponens illũ in iumentũ suũ duxit in sta
bulũ ꝛ curã eius egit. et hoc iumentũ fuit coꝛ
pus ipius Eñ dicit ad ꝓrem ps. lxxij. Ut iu
mentum factus sum apud te. qz sicut dr. i. Pe
tri. ij. Peccata nra ipe ptulit in coꝛpe suo su
per lignũ. quia in nobis a plãta pdit vsq̃ ad
vltimum nõ erat sanitas. tonim em̃ coꝛp⁹ pro
priũ flagellis. spinis. clauis et lãcea vulnera
ri ꝓmisit. ut sic liuoꝛe liuoꝛẽ. vulnera vulneri
bus pius medicus ꝓpulsaret. Stabulũ est ec
clesia in qua reficiũt̃ animalia mansueta. vñ ps.
lxvij. Animalia tua habitabunt in ea. (T
Sequit̃ de statu ꝓgrinatõnis. et altera die
s. post resurrectõem. i. in die glorie post diem
miserie. qz nõ volebat diutius in terra moza
ri cũ oportuit eum ad ptez redire. ꝙ summato
nẽ redemptõis ope. ptulit duos denarios
i. duo testamenta. et dedit stabulario. et ait.
curã illius habe. qz apl̃is et eoꝝ successoribꝫ
claues cõcessit. cũ ait Johã. xx. Accipite spiri
tum sanctũ quoꝝ remiseritis ptã ꝛc. vbi di
cit glo. q̃ due claues sunt. s. discretio et ptãs
ligandi ac soluẽdi. has ministri eccie dñi ex
ercere circa curam sauciati. s. pctõris ad deuz
cõuersi. discrete iudicãdo diuersitates et cir
cũstantias pctõꝝ. sicut dr Eccl. xxv. Omnẽ
plagã et nõ plagã videbit coꝛdis. i. discernet
inter mortale et nõ mortale. et omnez nequi
ciã et nõ nequiciã mulieris. i. discernet inter
veniale et nõ veniale. qz ex humana fragilita
te ꝓcedit. et omnem obductũ et nõ obductũ

odiẽtiũ.i. discernet inter vere et simulatorie pẽnitẽtes.et omnẽ vindictã et nõ vindictam inimicorũ.i. discernet cui leuis sit penitẽtia iniungenda. Et notandũ q̃ ꝓ nõ agit deus cũ tã pctõris culpã remouẽdo. Deinde p̃ ministros absoluẽdo et pñiam imponẽdo. Unde Job.xi. Ipe p̃ se lazarũ suscitauit. Deinde discipulis soluendũ ꝓmisit dicẽs. soluite eũ et sinite abire. In quo patet q̃ inutiliter exhibetur cura mistri nisi p̃ueniat cura dei. vñ greg. Si discipuli lazarũ mortuũ soluerẽt. fetentẽ magis oñderẽt q̃ viuentẽ. Dñt etiã superogare.i. sup̃ bonã vitã et rectã doctrinã ad que tenentur opa cõsiliorũ addere. sicut ap̃ls qui etiã a licitis abstinebat d.i. Cor.x. Omia mihi licẽt sed nõ omnia expediũt. talibꝫ reddꝫ dñs mercedẽ laborũ cũ redierit dicẽs. Euge serue bone et fidelis q̃ in pauca fuisti ꝛc̃.

Dominica.xliij

Sermo.cxlij.

Nonne decẽ mũdati sunt. et nouẽ vbi sunt. nõ est inuentus q̃ rediret et daret gl̃am deo nisi hic alienigena. scribit Luc.xvij. et legit hodierna die ꝑ euãgelicali officio. ¶ Dicũt naturales. infirm9 volẽs adipsci sanitatẽ debet habere tria. ꝓmo debꝫ sapiẽti medico suũ defectũ manifestare. Unde ecci.xxxviij Fili in tua infirmitate nõ despicias teip̃m. q̃ altissim9 de terra creauit medicinã. et vir prudens nõ abhorrebit eã ut dicit ibidẽ. Dicit nãq̃ hohr. Si opus medicãtis expectas oportet vt vulnus detegas Scõdo p̃cepta medici debet seruare. q̃ ꝑm gre. seip̃m interimit qui seruare negligit medici p̃cepta. Tercio sanitate adepta dꝫ regratiare medico. iuxta illud pete. bñficij memor esto. Spũaliter. sic nos omnes infirmi. vñ ysa.i. Omne caput lãguidũ et omne cor merẽs. Idcirco q̃rere debemus sapientẽ medicũ. i. dñm deũ. q̃ scribit Ecci xxxviij A deo est omnis medela. huic debem9 manifestare nram infirmitatẽ. iuxta illõ Isa. xliij. Narra si quid habes ut iustificeris. .i. sacerdoti loco dei. De quo aug. habet de pe ni. vi. i. quẽ penitet. Quem penitet oĩno peniteat et doloꝛe lacrimis oñdat. repñtet vitaꝫ suã deo p̃ sacerdotes. p̃ueniat iudiciũ dei per ꝓfessionẽ. Unde p̃s.xxxvi. Revela dño viã tuã et spera in eo et ipe faciet. i. opabit̃ sanitatem. p̃s.cij. qui sanat omẽs infirmitates tuas 2°
Scõdo requirit̃ ut p̃cepta medici seruet. ecci iij. Que p̃cepit tibi deus illa cogita sp̃. quia scribit̃ Eccs.viij. Qui custodit p̃ceptũ non expiet quicq̃ mali. sed homo faciẽs viuet in eis Leui.xviij. tã hic in gratia q̃ ibi in gloria Juxta illud Mat.xix. Si vis ad vitã ingredi serua mãdata. Tercio sanitate adepta dꝫ regratiari medico. Unde ecci.xxxviij. Honora medicũ ꝓpter necessitatẽ. Quia dicit Cassio. sup̃ p̃s.lxxvij. Amisi improbũ est bñficia cape. et de p̃ceptis gratias non referre. ꝓpter q̃ ap̃lus docet. i. Thes.v. Sine intermissione orate in oñib9 gras agite. hec est em̃ voluntas dei. q̃ ꝑm Aug. ad aureolũ. Nil melius animo gerimus aut ore ꝓmimus aut calamo exprimimus q̃ ut deo gras agamus. ecõuerso dicit Ber. Nil ita displicet deo sicut ingratitudo. q̃ ingratitudo est ventus vrẽs siccãs fontẽ pietatis. quales fuerũt isti nouẽ hic mũdati. q̃ xp̃o de beneficio sanitatis ingrati. ꝓpter quod d. ibũs. nõne decẽ mundati sunt ꝛc̃. ¶ In summa euãgelij duo innuunt̃. Primo supplicatio leprosoruꝫ ꝓ corꝑis sanitate
Scõdo subiungit̃ exauditio eorũ ex mera pietate. primũ patet in principio. scõm ibi. q̃s ut vidit d. ite et oñdite vos sacerdotib9. De prio d. In illo tpe. i. feria sexta ante palmarum. cũ dñs post suscitatõem lazari ꝓlimam faceret viã in ihrlm. de quo dicit. Dum iret ihũs in ihrlm ambulabat p̃ mediã samariã et galileã. Glo. d. Samaria erat terra gentiũ. galilea vo iudeorũ. trãsibat p̃ mediũ vtriusq̃ regionis ad designandũ q̃ voluit pan̄ pro duobus pplis. s. p̃ iudeis et gẽtibus. de quo ad Ro. viij. p̃ nobis omnib9 tradidit illũ. vide sanc. tho. pte. iij. hoc est verũ quo ad sufficiẽtiã nõ autẽ ad efficaciã. dicit Theo. voluit etiã ideo ire p̃ mediũ vtriusq̃ regionis ad designandum q̃ voluit esse mediator qui vtrãq̃ cõtingeret. De quo ap̃ls ad Eph.ij. Ipse est pax nostra qui fecit vtraq̃ vnũ et medium pietem macerie soluẽs inimicicias. vnus9 sꝫ populi ad alterũ in carne sua. Tũc subdit Cuꝫ ingrederet quoddã castellũ occurrerũt ei decẽ viri leprosi. dicit glo. excludebant̃ ab opidis et vrbibus quasi immũdi ꝫm legem

moyſi. et tales ſimul habitabāt. ſic hodie de/bet eſſe ut eſt approbatū a iure. et habet̄ ō pu/rificatōe poſt partum. ca. cū dicat aplus. vbi dicit̄ q leprosi dēt̄ ſimul habitare a ſanis ſe/parati. et ꝓpriā debent habere eccleſiā. ſ. ne ſani ab ipſis inficiant̄. ℔ tñ modo q vir ſan⁹ mlie/rē leprosam vel mulier ſana virū leprosum ō/bita adminiſtratōe et cōiugali affectu nec de/fraudet ut d. Alexander tercius. et habet̄ de/ diuortio leprosoꝝ. puenit. ¶ Y ¶ Mozalit̄. p hos. x. leprosos ſignificant̄ oēs in pec/cato mortali exiſtentes. de q̄ Haymo. Lepra in/uiſibilis eſt qñ varijs peccatis coinquinat̄ cō/ſcientia. nā ſicut aliqua lepra eſt que facit ca/dere vngues et deſtruit digitos manuū ſ pe/dū. ſic pctm̄ mortale facit ineptos. x. digitos id eſt. x. mandata trāſgredi. De quo ambro. Peccatū eſt trāgreſſio legis diuine et celeſti/um inobediēna mandatoꝝ. et mortale pecca/tū ꝓpter lepre multas de cauſis. primo q̄ fa/cie deturpat. Secō vocē attenuat. Tercio ſi occultat̄ creſcit. Quarto alios inficit. quinto a ꝓſortio ſepat. Primo lepra facie deturpat. ſ. ſcientie. et ꝓt de eo dici illud Treno. iiij. Quō obſcuratū eſt auruz. mutatus eſt color optimus. nā pulchritudinē quā deus dederat maculat et deturpat. ut ſic merito poſſet ſibi dici illō Ezech. xvi. Abominabilē feciſti te/ipſum. ita ut impleat̄ illud p̄s. v. Virū ſan/guinū et doloſum abominabit̄ dñs. itaq; de⁹ nō vult eos cognoſcere. dicēdo eis illō Ma/thei. xxv. Amē dico vobis neſcio vos. Ratio p̄s. xiij. et liij. abominabiles facti ſunt in iniq/uitatibus ſuis. Secō lepra vocem attenuat. ſic fit pctōribus ut dñs deus vocem eoꝝ nō acce/pter. Unde eccl̄i. xv. Nō eſt ſpecioſa laus in ore pctōris. neq; exaudiat eos. Iſaie. i. Cuz multiplicaueritis oratiōnem non exaudiā vos. manus enim vre ſanguine plene ſunt. i. crimi/ne pctōrum. p̄s. lxv. Iniquitatē ſi aſpexi in cor/de meo nō exaudiet dñs. Jobā. ix. Scimus quia deus pctōres nō exaudit ſcz inueteratos pec/catores. ſine cōtritōne in malo ꝓpoſito pſeue/rantes Tercio lepra ſi occultat̄ creſcit. ſic ſm Gre. Pctm̄ dū nō abluit̄ mox ſuo pondere ad aliud trahit. vñ fit nō ſolū peccatū ſed etiā cauſa pcti. nā dum cogitatōi praue nō reſiſti/tur. deinde ſequit̄ delectatio. deinde conſenſus poſt hoc opus malū orit̄. ut patet de dauid q̄ nō refrenās ſenſualitatē vidit mulierē bersa/bee ſe lauantē. et venit ad malā delectatiōez deinde ad operatōem adulterij. poſt hoc ad ho/micidiū. Ideo aug. Nullū pctm̄ adeo paruum q̄ nō creſcat neglectū. Quarto alios inficit lepra. q̄ eſt morbus cōtagioſus. et ſic peccatum mortale. Unde Eccl̄i. xiij. Qui tetigerit picem inquinabit̄ ab ea. et qui cōmunicauerit ſuperbo induet ſuperbiam. Ideo prouerb. i. Fili mi ſi te lactauerit pctōres ne acquieſcas eis. quia dicit p̄s. xvij. Cū ſancto ſanctus eris et cū viro electo electeris. ꝓpter q̄ ō ſcribit Numeri xvi. Recedite a tabernaculis impioꝝ et noli/te tāgere que ad eos pertinent ne involuamini pctis eorū. vnde. xxiij. q. iiij. q̄ſquis. vbi ōr. Quō incorruptus poteris permanere qui cor/ruptis ſociaris. q̄ habet̄. xl. di. c. clericus. ad ſocietatē requirit̄ concordia moꝝ. Unde poeta De ſorte malo fit mēs ma ſepe egra. ℣. xxiiij q. iij. reſecāde. Reſecāde ſūt putride carnes et ſcabioſa ouis a caulis eſt repellenda ne to/ta domus maſſa corpus et pecora ardeāt. cor/rūpant. putreſcant. intereant. Quinto lepra a ꝓſortio ſepat. vnde Leuit̄. xiij. leprosus ex/tra caſtra habitabit. et ſic pctm̄ ſepat a deo et ab angelis. Mat. xiij. Exibūt angeli et ſepa/bunt malos de medio iuſtoꝝ. ſicut prim⁹ an/gelus leprosus effectus ſeparatus eſt ab angel̄ alijs mundis. ij. petri. ij. Si enim peccātibꝰ an/gelis nō pepcit ꝛc. quāto minus homī impio. ſed dicet̄ ei illud Iſa. xxvi. Tollat̄ impi⁹ ne videat gl̄am dei. nam ſcribit̄ Apoca. xxi. Nō intrabit in eā aliquid coinquinatum. q̄ ipſe eſt cādor lucis eterne et ſpeculū ſine macula dei maieſtatis. Sap̄. vij. Idcirco oportet ut ſint mūdo corde qui deū videbunt Mat. v. ¶ Z ¶ Si igit̄ maculati ſumus hac infirmi/tate vicz lepra mortalis peccati. videam⁹ nūc de modo curatōis et mūdatōis quō debem⁹ mūdari Rñdetur. ad ſanandū lepram aīe q̄ ad hoc membrū ſex requirunt̄. Primo diuina illūinatio. Secō nre voluntatis cū diuina cōfor/matio. Tercio a pctis ceſſatio. Quarto pcti vilitatis conſideratio. Quinto cordis deuotio Sexto vocalis oratio. Dixi primo ad ſanandā lepram aīe requirit̄ diuina illuminatio. vnde Gre. xvi. moza. Si lumen preueniētis gratie nos nō irradiaret. pfecto mens nra in peccato/rū tenebris obſcura remaneret. ꝓpter q̄ ō

aplus mutatus de psecutore in pdicatorē di
xit.i.Corint.xv.Gratia dei sum id qđ sum.
Iam ꝑm Aug. Sine gratia dei nec infantes
nec etate grandes saluari pñt. Jō saluator d.
Joh.xv. Sine me nihil potestis facere. ītō
optet ad sanandū leprā aie q ibūs ingrediat
castellū cordis nīi p gratiam mouentē liberū ar
bitriū nīm et illuminantē tenebras cordis.
Iam dicit aug. Gratia est lumē aie faciēs ho
minē peccatū suum agnoscere. De quo gre.
Quāto quis maiorē gratiā recipit. tāto ma
gis reprehensibilē se cognoscit et ad amorem
inflamat. Unde Crisi. Nulli dubiū cū xps in
gredit cor pctōris et inuenit qđ suū nō est. s.
pctm destruit illud q plātat quod suum est. s.
gratiam illuminantē p cordis cōtritōem. Jdeo
oīes qui peccauimus sup arenā maris neces
se hēm⁹ desiderare hodie xpm ingredi ca stel
lum cordis nīi et illuminare tenebras pctōr
p suā gratiam et destruere edificiū diaboli. i. pec
cata et plātare salubrē pniam dicēdo illō ge
nesis.xxiij. Ingredere bñdicte dñi cur foris
stas. Secdo requirit nre voluntatis cū diui
na ꝓformatio. Iam dicit Damasc. Uialia q
sunt liberi arbitrij sunt actūs suos dñi. modo
licet nos deus illuminat p preuenientē gratiam
tñ habemus liberū arbitriū illā inspiratiōem
suscipe vel spnere. ut habet de pe. di. ij. cete
tū. Liberi arbitrij nos ꝓdidit deus. nec ad ꝑ
tem nec ad vicia necitate trahimur. alioquī
vbi necessitas nec corona est. Iā ꝑm Rich.
Gratia habet se ad liberū arbitriū sicut sessor
ad equū qui licet pūgat ipm. si tñ nō vult ire
cadit sub ipo. et sic homo si nō vult liberū ar
bitriū ꝓformare deo manet in peccato. Rich
ar. Sicut caput regit totū corpus. sic liberū
arbitriū opus. ergo optet liberū arbitriū cō
formari diuine volūtati. Aug⁹. Sicut nō pt
corpus viuere nisi vniat anie. sic nec aia nisi
deo ꝓiungat. i. ꝓformet. et tāgitur ibi. occur
rerunt ei. s. se cōformando inspiratōi. Jacobi
iiij. Appropinquate deo et approp̄quabit vo
bis. Aug⁹. Sp pīto est gratia si nō fuerit re
pulsa. s. resistentie. ¶ A Tercio requirit
a peccatis cessatio. et tāgit ibi. steterūt, sic pec
cator debet stare. i. a peccatis cessare. Eccl. ij.
Fili accedēs ad seruitutē dei sta. i. cessa a pctis
ut dixit ibūs palinco Job. v. Ecce sanus fa
ctus es. iam noli peccare ne deterius tibi ali
quid ꝓueniat. Sil⁹ Job. viij. dixit mulieri a
dultere. Vade et iā amplius noli peccare. nā
qui nunq̄ vult cessare a pctis ꝓmittit blasfe
miā in spm s. cui neq̄ in hoc mūdo neq̄ in fu
turo dīs remittet. Iam dicit aug. in li. de pe
ni. Qui sp plenus iniqtate sp sine charitate
torquebit sine fine. et Greg. Voluissent im
pij si potuissent sine fine viuere ut possent si
ne fine peccare. Jdeo ad magnā iusticiā iudi
cis pūnet nt nunq̄ careat supplicio in fumro
qui nunq̄ voluit carere pctō in pñi seculo.
Jdcirco sta. i. cessa. q⁹ deus nō acceptat opa
ma in pctis pacta. Unde pius papa de cōse.
di. v. nihil. Nihil em ꝓdest homi tetunare. o
rare. et alia religionis bona agere nisi mēs ab
iniquitate. et ab obtrectatōibus lingua cohi
beat. Quarto requirit pcti vilitatis ꝓsidera
tio. et notat ibi. steterūt a lōge. q⁹ ꝑcūdan
tes de immūdicia. et sic pctōr d⁹ ꝓsiderare q̄
immūda sūt vicia sup omnē corpalem immū
diciā. nā corpalis immūdicia fetz tm ad eos
qui ꝑpe sunt. immūdicia aūt spūalis pctōrū
non tm fetet ad angelos dei circa nos sz vsq̄
ad altissimi dei aspectum. Ulñ hug. in li. de bo
no ꝓscīe. Tolerabilior est canis putridus
in ꝓspectu hominū q̄ aia pctōris in conspec
tu dei et angelorū. Hoc cōsiderās Sen. dic.
Si scirem deos ignoscituros et voies igno
scituros adhuc peccare dedignarer. ꝓpter pcti
vilitatē. Jdeo aug. et habet de pe. di. i. quē
penitet. Qui p vos peccastis p vos erubesca
tis. Erubescentia em ipa magnā habet partez
remissionis. Richar. Quāto erubescētia ma
ior. tanto in oculis dei clarior. Eccl. iij. Est
ꝓfulio adducēs glāz et granā. Iam ꝑm aug.
Erubescētia de pctō magna est pena. et facit
homiem dignū dei misericordia. Quintum est
cordis deuotio. et tāgit ibi. leuauerūt vocem
s. p deuotōez in altū diuine pietatis. sic pctōr
clamare debet ad deū cū deuotōe būili. Iam
deuotio est magnus clamor in auribus dei.
ita q vsq̄ ad celū ꝓtendit. Exo. viij. Quid
clamas ad me dictū est moysi qui nō clama
uit. sed cordis deuotōe loquebat. Sil⁹ anna
i. Reg. i. Anna loquebat in corde suo. tantū
q̄ labia eius mouebant. et vox penitus non
audiebat. Estimauit quoq̄ eā ebrietati temulen
tā. dixitq̄ ei. Usq̄quo ebria eris. digere pa
lisper vinū quo madet. Respondens anna.

Nequaq̄ inquit dñe mi. nā mulier infelix nimis ego sum ⁊c. Tūc beli ait ei. Vade in pace et deus israel det tibi petitiōem tuā quā postgasti eū. Et factū est post circulū dierū ꝓcepit anna et peperit. vocauitq̄ nomē eius samuel. quia deuotio est feruida mentis in deū dilectio. Sic ille vere clamat ad xp̄m qui toto desiderio et tāto nūc q̄rit celestia q̄nto prius terrena cōcupiuit. Hoc ꝓcupiuit aug. dicēs. O si possem excitare boues et excitari cū ipis ut tales essemus amatores vite permanētis. quales homines mūdāi amatores sunt huius vite fugientis. Ideo legit̄ in vitis patrū. q̄ abbas pambo vidit mulierē theatricā in alexandria ornatā et fucatā fleuit valde. et alijs interrogantibus causaz fletus. rñdit. fleo q̄ nō habeo studiū placēdi deo quale ista habz ad placendum hoibus et mūdo. Idcirco dicamus cū ps. xxxvij. Dñe ante te omne desiderium meū Gre. aie ꝛba sunt desideria. et Aug. Si lingua taceat qui desiderat corde clamat. Hug. de pfectib religiosor. Nō clamor sed amor sonat in aure dei. Sextuz est vocalis oratio et deuota ac feruēs. o q̄ feruēter desiderabāt ish decē leprosi mūdari a lepra corpali. multo magis peccatores a lepra spūali. dicēdo cum ps. l. Cor mundū crea in me deus ⁊c. nā pura oro est peccatorū purgatio. Math. xviij. Si fuerit nequā ofīe debitū ⁊c. Ecci. xxi. Fili peccasti nō adijcias iterū. sed de pristinis dēpcare ut tibi dimittant̄. ꝓpter q̄d docet Isido. quotiens hō tangit̄ vicio totiēs debet subsequi oratio. ¶ Sed d. qualis fuit eorū oratio. Rñdet̄ primo fuit dulcis et potētial̄. secdo humilis et obedientialis. Tercio mitis et spūalis. Quarto cōis siue general̄. Dico primo fuit dulcis. q⁊ a dulci noīe inceperūt de quo noīe Ber. dicit. Jhūs est mel in ore iubilus in corde. ⁊ melos in aure. Itē fuit potētialis. q⁊ ab hoc potēti nomīe inceperūt orare in quo omnes debem⁹ saluari. Joelis. ij. Oīs quicunq̄ inuocauerit nomē dñi saluus erit. Et actu. iiij. Nō est aliud nomē sub celo datū hominibus in quo opteat nos saluari nisi in nomine ihū. in quo ut dicit̄ Philippē. ij. flectit̄ omne genu celestiū terrestriū et infernā ꝓ potentiā huius nois cōuersus est dyonisius ad fidē. sicut refert mgr̄ in hist̄oijs supactibus apl̄oz̄. Cōtigit quendā cecū coram paulo et dyonisio trāsire in athenis. dixit dyonisius paulo. Si dixeris in nomīe ihesu vide. et si viderit ego credā statim. sed ne vtaz magicis verbis. ego scribā tibi formā verborum in hac forma. In noīe ihū xp̄i nati de v̄gine. crucifixi. mortui. qui resurrexit et ascendit in celū vide. Cui paulus ut suspicio tollatur. dic ꝓ te ista ꝛba et videbit. quo facto q̄ fuerat cecus vidit. et dyonisius ꝓuersus est. ecce potētia huius noīs. Secdo oratio eorūz fuit humilis et obediētialis. et notat̄ ibi. p̄ceptor. volentes ei obedire. q⁊ ꝓgnouerūt ptātem diuinitatis. et sic nos. ps. xxxvi. subdit⁹ esto dño et ora eū. Crisō. Quid postulas q̄d ꝓmisit si nō facis q̄d ꝓmisit. Dicit em̄ aug⁹. in li. de ope monachor. Citius audit̄ vna oratio obediētis q̄z. x. milia cōtemptoris. gre. in mora. Obedientia victimis iure ꝓponitur q⁊ ꝓ victimas aliena caro. ꝓ obedientiā ꝓpria volūtas mactat̄. Hebr. xiij. Obedite ꝓpositis vīis. Gre. Si obediētes fueritis ꝓpositis deus obediet orōibus vīis. Ecci. xv. Oro būi liantis se nubes penetrabit. Tercio fuit mitis et spūalis. et tāgit̄ ibi. miserere. quia non petierūt pecuniā ut alij. sed dei misericordiā ⁊ vitam. q. d. nō spreuisti mariā lacrimantem nō chananeā supplicantē. nec publicanū. nec matheū in theloneo sedentē. q⁊ tu es fons pietatis. qui dixisti Mathei. xi. Venite ad me oēs qui laboratis et onerati estis. et ego refitiā vos. et tu veniste medic⁹ de celo dicēs mathei. ix. Nō est opus valētibus medic⁹. sz male habētibus. idcirco miserere nr̄i. Quarto oratio fuit generalis. et tāgit̄ ibi. nr̄i. ecce vnitas orōis. q⁊ ꝓ omnib⁹ simul orauerūt. nō dicunt mihi sed nr̄i. sic homo in generali nō dz tm̄ ꝓ amicis sed etiā ꝓ inimicis orare. math. v. Orate ꝓ psequētib⁹ et calūniantibus vos et nō tm̄ ꝓ se sed etiā ꝓ alijs. i. petri. iij. Oēs vnanimes estote in orōe. Crisō. ꝓ se orare est necessitas. ꝓ alio fraternitatis charitas. sed dulcius est ante deū orare ex charitate q̄z ex necessitate. Phūs. Bonū de q̄nto ꝓmunius de tanto diuinius. Ideo Jaco. v. orate ꝓinuicē ut saluemini. ¶ Dixi secdo subiungit̄ exauditio eor ex mera pietate. d. quos ut vidit oculo scz misericordie dixit eis. ite ⁊ ostendite vos sacerdotibus. Sed d. quare eos fecit sacerdotib⁹ ondi. Rñdet̄ q⁊ quadruplici

de causa. Primo ne iudei eū trāsgressorē le
gis iudicarent. qꝛ scriptum est Leui. xiij. Pla
ga lepre si fuerit in hoīe adducet̄ ad sacerdo
tem et videbit eū. sꝫ xp̄us nō venit legē solue
re sed adimplere. Mat. v. Ideo istos lepro/
sos iubet ad sacerdotes ire. ut ip̄i expient̄ si
essent mūdati an nō. Et etiā postq̄ mundati
erāt ut ꝓ eis offerrēt sacrificiū ut erat ordina
tum in lege iuxta illud qđ saluator dicit Ma
thei. viij. Vade inq̄t et oñde te sacerdoti. et
offer munus tuū qđ p̄cepit moyses ī testimo
niū illis. Scđo ut sacerdotes cogerent̄ lau/
dare miraculū. et ut xp̄s oñderet se esse ma/
ioris virtutis q̄ lex in eo ꝙ mūdauit lepram
quā lex et sacerdotes mūdare nō poterāt. ter
cio ut sacerdotes honorare doceret. iuxta illđ
Ecci. vij. Honora deū et honorifica sacerdo/
tes et ꝓpugna te cū brachijs. da eis partē sic
mandatū est tibi. Nā xp̄us hoc fecit. xi. q. i.
sacerdotibꝫ. Quid igit̄ mirū si illos vr̄a pie
tas dignetur honorare quibꝫ in suo eloquio
honorē tribuēs. eos aut angelos aut deos ip
se etiā appellat deus. sic et nos eos honorare
debemꝰ. qꝛ dicit apl̄us. i. Thimo. v. Qui be
ne p̄sunt p̄sbiteri duplici honore digni ha/
beant̄. et nō solū illis sed etiam si mali sunt.
Nam habet̄. xiij. di. dñs. Dñs noster ihūs
xp̄us rex et iudex et deus nr̄ vsq̄ ad passiōis
diē seruauit honorē pontificibꝫ et sacerdoti/
bus. q̄uis illi nec amorē dei nec agnitōnem
xp̄i seruassent. Quarto misit leprosos ad sa
cerdotes nobis in exemplū ut leprā pcti de/
beremus eis oñdere in ꝯfessiōe. Quia dicit
Symon de cassia. Cū deus factus est hō in/
stituit ut homī notificarent̄ pctā loco dei. ꝓpt̄
quod d. ambr. in li. de paradiso aīe. et habetur
de peni. distin. i. Nō p̄t. Non p̄t quisq̄ a pec
cato iustificari nisi pctm̄ fuerit ante confessus
nā sola cōtritio nō sufficit si ꝯfessio ꝯtēnitur ⁊
hr̄i p̄t Idcirco ꝯfessio hic figurat̄. sed Job.
ix. instituit̄ cū dixit saluator. Accipite spiritū
sctm̄ quoꝝ ꝛc. Ideo ecci. iiij. Pro aīa tua ne
ꝯfundaris dicere veꝝ. est em̄ ꝯfusio adducēs
pctm̄. et est ꝯfusio adducēs gloriā et gratiā.
Ideo hūilia p̄sbitero aīam tuā ut in eodē. c.
habet̄ Tunc subdit. dū irent mūdati sunt. s.
ex obediētia et fide. vnus aūt ex illis ut vidit
qꝛ mundatus est. regressus est. s. memor bñ/
ficij. cuꝫ magna voce. id est. magno desiderio
magnificans deum. Et cecidit in faciem an
te pedes eius gratias agēs. et potuit dicere
cū p̄s. lxviij. Laudabo nomē dei cū cantico.
et magnificabo eū in laude. et hic erat samari
tanꝰ. qui grās egit nō solū de mundatiōe. sed
etiā de plagatōe. nobis in exēplū ꝙ in ꝓspis
et in aduersis gratias agere debemus. Nam
scribit̄ Eccs. vij. Melior est ira risu. i. plus
placet deo gratiaꝝ actio in aduersitate q̄ ꝓs/
pitate. Sic fecit Job. c. ij. Si bona suscepi/
mus de manu dñi mala aūt quare nō sustine/
amus. et. c. i. dñs dedit. dñs abstulit. sic dño
placuit ita factum est. sit nomē dñi bñdictuꝫ.
Dicamus igit̄ cū p̄s. xxxiij. Bñdicā dñm in
omni tpe. s. ꝓsperis et aduersis. sic fecit gre.
ut habet̄ in cano. xxi. q. v. si epoꝝ. Sed ꝙ e
piscopi mei me despiciāt et cōtra me refugiuꝫ
ad seculares iudices habeāt omnipotēti deo
grās ago pctis meis deputo. Tc sūubdit in/
gratoꝝ rep̄hensionē dicēs. rñdens ihūs dix/
it. Nōne decē mundati sunt et nouē vbi sunt
s. ꝙ nō referunt grates. nō est inuētus q̄ redi
ret et daret gloriā deo nisi hic alienigena. In
hoc fuerūt valde rep̄hensibiles illi nouē qui e
rant isrl̄ite. đ quoꝝ ꝓpl̄o erat ihūs. ꝙ recepis
sent ab eo bñficiū et nō sunt ei regratiati. Et
fuit figura ꝙ gentiles futuri xp̄iani deberent
esse grati xp̄o de mūdatōe lepre pctī facta per
eius passionē. et iudei ingrati. ut impleret̄ il/
lud p̄s. lix. Mihi alienigene subditi sunt.
D. Pro quo sciendū. ꝙ pctm̄ ingratitudi
nis multū displicet deo. De quo Hern̄. sup
cantica. Nil ita displicet deo sicut ingratitu/
do. nam ingratitudo est inimica anime. exter
minatio meritoꝝ. dispsio ꝟtutum. ꝑditio bñ/
ficiorū siccās fontē pietatis. Ideo Hugo de
sacramētis. pte. ij. Quāto maior gratia dat̄
tanto nequior ingratitudo ꝓbatur. ideo apl̄s
i. Thes. v. In omnibus gratias agite. Et ad
gratiaꝝ actōes inducūt nos tria. Primū est
sacra scriptura. Thob. iiij. Omni tpe benedic
deū. Quia dicit aug. in li. ꝯfes. Vere felix es
set qui diuine laudi sp̄ insistere posset. Secū
dum incitās nos ad gratiaꝝ actōnem est om
nis creatura. supiores ut angeli. de quibꝫ A
poca. iiij. Nō cessant die ac nocte clamare di
centes. sanctus san. sctūs ꝛc. Itē medie crea
ture. de quibus Dañ. iij. Benedicite omnia
opa dñi dño. benedicite mōtes et colles dño

dñdicite vniuersa germinatia ꝛc. Nã creatu re benedicũt in hoc dñm q tenent cursum et motũ eorũ terra fructus fert arbores in alimz ferẽdo. Sed heu pcõr obnicet laudẽ dei. ij. Thimo. iij. Erũt in nouissimis diebz homines seipos amãtes. ingrati ꝛc. ut implerẽt illõ ps cv. Oblia sunt deũ qui saluauit eos. Greg. de talibus. Nix ẽ q homo deũ nõ sp laudat cũ ois creatura ad dei laudandũ sp inuitat. Terciũ incitãs nos ad graiarũ actõnem est nostra ꝓpria natura. nã deus in corpe humano tot dedit mẽbra ut dicunt phisici q̃t sunt dies in anno. ut ex hoc rationali instituto informemur q nulla dies trãseat sine laude dei una. ergo cũ quis membra ꝓspicit recordari debet dei. et studeat gr̃as agere ei. iõ ad Colo. iij. Omne q̃cũq facitis in verbo aut in opere ꝛc. gr̃as agentes deo et patri p ipm. Sic hõ posset mereri in omnib actibz suis. qđ fecit q dam frater monachus cisterciens. cuius virtute multi saluabant infirmi. maxime ex ptactu vestimentoꝝ eius. Qui cũ interrogaret ab abbate q essz vir miraculorũ. rndit. Nõ p ceteris fratribz laboro ieiunio vel oro. sed vnũ scio q extollere me nõ pt ꝓspitas nec frãgere aduersitas. Cui abbas. nõ te turbat q miles q̃dam nup predatus est nram grangiã. respondit. Nõ. totũ em deo ꝓmitto. si modicũ habeo cũ gr̃az actõe recipio. si multũ iterũ gratias ago et ꝓgnouit abbas q virtus tãtoꝝ miraculoꝝ esset amor dei. et patiẽtia in aduersis. et ptem ptus terũ.

De eadem dominica Sermo. cxliij

Factũ est ut iret ihũs in ihrlm. occurrerũt ei. x. viri leprosi. Lu. xvij. Mistice. xps p suũ corpale transitũ docet nos trãsire ad celestẽ ihrlm. i. ad eternaz felicitatez. Nam xpus in suo corpali trãsitu fecit. primo trãsiuit de loco. s. de finibz gẽtiliũ Scõo ibat p mediũ. s. samariaz et galileã. tercio ad terminũ. s. ihrlm. Sic in trãsitu spũali ad visionẽ eterne pacis ad supnã felicitatem qđ ihrlm sonat tria debem⁹ facere. Primo trãsire de vicijs et malis moribz. ad qđ nos domin⁹ hortat̃ p ysaiã. iij. Exite. s. de medio malorũ. exite. s. de vicijs. immundũ nolite tãgere. et nolite vltra peccare mortaliter. quod est tãgere immundũ. Cũ gre. in. i. moza. dicõ pñt esse accepta opa deo que maloꝝ admixtõne maculant̃. ergo oportet nos ꝓfecto recedere a malo. Scõo transire p mediũ virtutũ et facere bona. In his em duobz ꝓsistit omnis moralis iusticia. ut ait aug. Recedere a malo opere et facere bonũ. superbus em recedere debet a superbia. inuidus ab inuidia. auarus ab auaricia. et sic de alijs. hec est ꝓpria ps ve iusticie. Secunda ps est bonũ agere. et significat in trãsitu p samariaz et galileã. Samaria vr custodia ꝓuincia dñi. vel mũda lana. et significat virtutes p quas trãsire debemus ad visionẽ eterne pacis. In eo q samaria dicit custodia significat tres virtutes que nos custodiunt ab iniusticia. Ꝓpria virtus est timor dñi. q est initiũ sapie. Eccl. i. et ibidẽ dicit. Timor dñi expellit peccm. Ex illo patz q timor dñi segregat nos ab omni malo. timor dñi subijcit nos deo. timor dñi custodit nos a ꝓsumptõe. Deinde ponit humilitas que nos custodit a superbia et subijcit nos deo. ut ait beat⁹ aug. ad mẽem. Humilitas nãq eximia virtus est. et de terrenis hoibz facit celestes. p hanc dyabolus supat̃. p hãc laquei dyaboli vitant̃. sicut b. Antonius dixit. Vidi oẽs laqueos inimici tẽsos in via et ingemiscẽs dixi. Quisputas dñe trãseat istos laqueos. et audiui vocẽ dicentẽ humilitas. Nemo em põt euadere laqueos dyaboli nisi verus humilis et obediẽs. hoc etiã declarat b. Aug. p miraculũ aliud q magna sit virtus humilitas. Fuit enim monach⁹ quidã marcus noie qui a iuuẽtute valde fuit humilis. valde obediẽs. mãsuetus ac sapiẽs et deo amabilis. ut dũ ad dñicũ corpus accederet angelus dei pbuit ei sacramentũ corporis et sanguinis ihũ xpi. et hoc meruit virtute humilitatis p quã homo mortalis tã amabil̃ et acceptabilis efficit̃ deo. Abbas etiã dicti narrat miraculũ p quod virtus humilitatis declarat̃. Erat em in babilonia filia cuiusdam viri boni habẽs demonẽ. q pater eius diligebat quendã monachũ qui dixit. Filia tua nõ pt mundari a demone nisi p q̃sdam quos scio solitarios. Quz cũ ab eis rogaueris curare eã nõ acquiescẽt pci tue. propter humilitatẽ. acquiesce consilio meo cuz venerint in ciuitatẽ copbinos habẽtes eme ab eis. et introduc eos in

dator. yuy.

2°

Exm

Exm

humilitas quadrat sanat laqueos.

domū tuā ut p̄cium eis des. inter quos venit
vnus venales habēs sportulas quas fecit. a
quo pater filie emit sportulas et ītroduxit eū
in domū suā ut daret ei p̄ciū. et statim eo in-
grediēte surrexit filia possessa. et dedit mona-
cho alapā. qui tacuit et hūiliter sustinuit. ver-
tens ei alterā maxillā ꝑm p̄ceptū dñi. Demō
aūt cū torqueret̄ cepit clamare. O violentia
mandatorū ihū xp̄i expellit me hinc. et statim
mūdata est puella. et ait. O sanctissima hūi-
litas huius felicissimi monachi. Si ergo hu-
militas alterius ab altero demonē expulit. si-
ne dubio firmiter credere debem⁹ ꝙ nr̄a hūi-
litas in cordib⁹ nr̄is dyabolū regnare nō si-
net. Et tunc verā humilitatē habemus si nos
omnib⁹ putamus esse inferiores. et om̄ibus
veneratōem exhibeam⁹. et om̄ia aduersa que
nobis alij faciūt hūiliter toleramus ꝓpter dī
amorē. Ecce q̄ gloriosa ꝟtus est hūilitas q̄
tāta bona opat̄ ut dictū est. ¶ F ¶ Dein-
de orit̄ vera obediētia mandatoꝝ dei et insti-
tutionū sancte matris ecclesie. de qua dic̄ b.
aug. ad mr̄em. Ut agnoscas q̄ magna sit obe-
diētia o mater sctissima miraculū frequēter le-
ge. Narrat em̄ quidā sanctorū patrū se vidis-
se quattuor ordines beatorū in celo. prim⁹ or-
do erat oīm infirmorū deo gr̄as agētiū in sua
pauptate seu infirmitate. Scd̄us erat illorū
hospitalitatē et misericordiā sectantiū instan-
ter ministrātes infirmis. Tercius ordo erat
in solitudine ꝯuersantiū et homines nō vidē-
tiū. Quartus erat obedientiū qui ad obedien-
dū se dāt spūalib⁹ patrib⁹ et p̄latis ecclesie ī
diuinis p̄ceptis ꝓpter deū. Videbat̄ aūt or-
do obedientiū torquē aureā habere. et multo
maiorē q̄ alij gl̄am eterne felicitatis. ego aūt
dixi ei q̄ mihi ondebat. quare iste ordo q̄ par-
uus est maiorē q̄ alij habet gloriā. Et ille rn̄-
dit dicēs. Ordo eorū qui se dant ad obediē-
dum p̄ceptis dei et ecclesie et sctōꝝ patꝝ abij-
ciūt suā ꝓpriā voluntatē et tendūt in deū. iō
maiorē gloriā habent ī celo. Qua ꝓpter o mr̄
bona est obediētia que ꝓpter deū fit. obedien-
tia enim est salus omniū fideliū. obediētia est
genitrix omniū virtutū. obedientia apit celū
hominē terrenuꝫ a t̄ra eleuat ad celestia. obīa
est cohabitatrix angeloꝝ. obediētia est cibus
omniū sanctoꝝ. ꝑ hanc em̄ hoīes abluuntur
a pctis eoꝝ et ꝑueniūt ad ꝑfectōem gratie et
eterne glorie. Scd̄o samaria dicit̄ cōiunctio
dñi et verā significat charitatē dei et proximi
que nos sepat a terrenis et ꝯiūgit deo. ut ait
b. aug. Per illā virtutē scꝫ dilectōis dī et ꝓx-
imi homo hic beatificat̄ in gratia. et in futuro
in eterna gl̄ia. Unde aug⁹. Scio eū nō medi-
ocriter esse beatū qui se dño adiuuāte saluat.
sed est multū beatior qui secū alios trahit ad
celeste regnū ꝑ virtutē dilectiōis. mīstrando
eis opa bona et exēpla ꝟtutū. vt nō solum de
suo sed etiā de ꝓfectu alioꝝ recipiāt remune-
ratōnem eterne vite. oculus em̄ nō vidit nec
auris ꝛc̄ q̄ p̄ꝑauit deus diligētibus se. Festi-
na igit̄ ad illud gaudiū. ad illam leticiā ī qua
multi sanctoꝝ requiescūt. Cōsidera mater di-
lecta quāta sit felicitas dei vultū sine defectu
cernere. sctōꝝ angeloꝝ interesse choris. cum
sctōꝝ hoīm turba sine fine gaudere. Ad hāc
gressib⁹ mentis ꝑ dilectōem ꝓximi appropin-
quare quotidie stude que ita nec̄aria est. qꝛ si-
ne charitate nec lacrime nec vigilie. nec nudi-
tas nec castitas nec elemosine. nec martiriuꝫ
homies saluare pñt. hec mādo em̄ inquit sal-
uator ut diligatis inuicē sicut dilexi vos. Ter-
cio samaria dicit̄ mūda lana dñi. et significat
puritatē ꝯscīe et cādorē innocētie. Nā sicut d̄
lana fit vestis hominū. sic de puritate cōscien-
tie et cādore innocētie fit celestis vestis fideli-
um xp̄i. et maxime de victoria vicioꝝ ut hēt̄
Apoca. iij. Qui vicerit sic vestiet̄ vestimētis
albis. Hec vestis est summe necessaria ad et-
nā vitā et ingressum celestis ihrl̄m ad visiōꝫ
eterne pacis. Nam ut dicit̄ Apoca. xxi. In il-
lā supnā ciuitatem celestē ihrl̄m nihil introi-
bit coinquinatū. qꝛ deus cādor eterne lucis
dicit̄. et speculū sine macula. Sap̄. vij. et vi-
deri nō p̄t nisi in puritate cōsciētie. et cādore
innocētie. ⁊ quanto puriores hoīes fuerint b̄
a maculis pctōꝝ. tāto clariores erūt in eterna
claritate. et lucidius speculabunt̄ faciē dei ¶
G ¶ Postq̄ dño auxiliāte in trāsitu nr̄o
spūali trāsiuimus ꝑ mediā samariā. i. ꝑ ꝟtu-
tes designatas ꝑ samariā. nūc ingredimur ga-
lileā. quod interp̄tat̄ transmigratio. et signifi-
cat desideriū eternorū q̄d mētes nr̄as eleuat
de amore tp̄alium ad appetendū eterna. et q̄-
tidie habere debem⁹ in recordatōe remunera-
tōem eterne vite. sicut dicit be. gre. super iob
Electi dei semp̄ cernūt illa tp̄alia transire et

etiam seipos nõ ꝑmanere in hac vita. iõ ante oculos ponũt eterna et celestia. ad que quotidie anhelãt ardenti desiderio ut ibi quiescãt dulciter ineternũ post labores. Et cũ sic trãsimus ꝑ mediũ virtutũ. scz timoris dei. humilitatis obedientie et charitatis. et etiã ardentis desiderij celestiũ finaliter ꝑseuerãdo in illis. ꝓculdubio ingrediemur ad terminũ suꝑne felicitatis. id ẽ ad visionẽ eterne pacis. scz celestem ihrl̃m. vbi deũ videbimus oculo ad oculum. et hoc erit ꝑmiũ omniũ electoꝝ in visione summi dei. ut ait be. Aug. et mgr̃ in. iiij. di. penul. Ibi erit deus oia in omibꝫ. ibi videbimus laudabimus et amabimus et gaudebimus ineternũ. O beati oculi q̃ ꝑueniẽt ad illã celestẽ ihrl̃m. qm̃ ibi deus erit corona glorie eorum. sicut scribit̃ Isaie. xxviij. ꝙ illi q̃ recedũt a malis et ambulãt ꝑ mediũ v̄tutum ut iam dictum est accipient regnũ decoris. ⁊ dyadema speciei de manu dñi qm̃ dextera sua teget illos et brachio suo defendet eos Sap̃ v. ‹ H › Tunc subiũgit desiderabilem leprosorũ occursum d. Et occurrerũt ei decẽ viri leprosi. Dictũ est in primo s̄mõe huius dñice ꝙ spũalis et inuisibilis lepra est qñ varijs pctis coinquinat̃ cõscientia. Idcirco notandũ ꝙ decẽ sunt vicia que inficiũt animaꝫ quasi lepre macula. que significant̃ ꝑ decẽ ꝓprietates que ꝯsequũtur leprã. Prima ꝓprietas est tumor cutis. et significat suꝑbiã. nã sicut cutis leprosi tumescit. sic suꝑbia inflat̃ et eleuat̃. Et figurat̃ ꝑ lepram ozie regis. De qua. ij. ꝑalipo. xxvi. qui vsurpauit sibi dignitatẽ sacerdotalẽ in suꝑbia accipiẽs thuribulũ volẽs offerre in tẽplo. tunc ꝑcussit eũ dñs lepra in fronte. et ꝑmansit sic vsqꝫ ad mortem. sic suꝑbia est infirmitas incurabilis. ꝓuerb. vi. Sex sũt que odit dñs et septimũ detestatur aĩa eius. Oculos sublimes. linguã mẽdacẽ. manꝰ effundentes innoxiuꝫ sanguinẽ. cor machinãs cogitatões pessimas. pedes veloces ad ꝛc. Oculos sublimes odit deꝰ. qꝛ tales nolũt corrigi et ꝑmanẽt ĩ malicia eorũ finalr̃ De quo eccl̃. iij. Sinagoge suꝑboꝝ non erit sanitas. nam sicut cutis lepre tumet. sic s̄m Hiero. suꝑbia plus audꝫ q̃ꝫ ꝑt. ergo scribit̃ Leui. xiij Leprosi eijciebant̃ de castris ne habitarẽt cum mũdis et sanis. sic suꝑbi eijciũt̃ de regno dei. ne habitẽt cũ sanctis angelis et dei electis. de quo ps̄. c. Nõ habitabit in medio domus mee qui facit suꝑbiã. Scd̃a proprietas lepre est. ꝙ fetet corꝑaliter. et significat scd̃m pctm̃ mortale. s. luxuriã que fetet in ꝯspectu dei spũaliter. Aug. Nõ sordꝫ ita putridus canis in cõspectu hoĩm. sicut luxurioꝰ in ꝯspectu dei et angeloꝝ. ut habet̃ in vitispatrũ de quodã heremita sepeliente quadriduanũ mortuũ de mãdato angeli sibi assistentis. heremita fortiter nares obturabat ꝑ fetore cadaueris. sꝫ angelꝰ ñ. et ecce iuuenis pulcerrimꝰ ⁊ iocũdꝰ obuiabat eis. ꝑacta sepultura tũc angelus fortiter obturauit nares donec ille iuuenis lõgius recessisset. Interrogauit aũt heremita angelũ cur nõ obturasset nares a fetore cadaueris. sed nũc obturet iuuene trãseunte. Rñdit. qꝛ ego sum angelus nõ fetorẽ corꝑis sentio. sed aĩa illius iuuenis sic abhomĩabilis est et fetida in peccatis ꝙ fetorẽ eius sustinere nõ potui. et sic lepra luxurie figurat̃ ꝑ leprosum quem matheus nõ nominat. c. viij ad innuendũ ꝙ peccatũ luxurie etiã in nobis nullatenus noĩet̃. De quo apl̃s ephe. v. Fornicatio et om̃is immũdicia nec nomĩet̃ in vobis. Idcirco scribit̃ Leuiti. xiij. Leprosus dꝫ habere os veste cõtectũ. ad designandũ ꝙ v̄ba nostra nõ dñt fore impudica. Iuxta illud psal. xi. Eloquia dñi eloquia casta. Dicit em̃ Albertus. Sicut lumen extinctum ad ignem appositum cito accendit̃. et sic mens et caro ex praua collocutõne inflamat̃. Ideo prima Corinth. xv. Corrũpunt bonos mores colloquia praua. Et sicut lepra habet ꝓprietatẽ ꝙ alios inficit. qꝛ est morbus cõtagiosus. sic et luxuria et locutio de ea. et cõuersatio ꝑsonaꝝ coinquinat pura corda. Eccl̃. xiij. Qui tetigerit picẽ inquinabit̃ ab ea. Ideo dicit̃ Ecclĩastici. ix. Auerte faciẽ tuã a muliere compta. et non circumspicias speciem alienam. propter speciem mulieris multi perierũt. et ex hoc cõcupiscentia quasi ignis exardescit. ‹ I › Tercia ꝓprietas lepre est ꝙ sitit. et cutis leprosi prurit. et significat terciũ mortale peccatum scilicꝫ auariciam. que sitit et desiderat diuitias. De quo philosophus. Appetitus diuitiarũ crescit in infinitum. iuxta illud Ecclesiastes. v. Auarus non implebitur pecunia. Quod cõfirmat Seneca in libro de clementia ad neronem. Auaro deest tam quod habꝫ

q̄ quod nō habz. nā eo q̄ habet nō audz vti et quod nō habet cōcupiscit. eo q̄ scribit eccl̄ xliij. Insatiabilis est oculꝰ cupidi. ſz postq̄ le plus paūet pruritū deinde seq̄t amaritudo ꝛ pr̄no. sic eē ꝺ auaro rapiēti alīena. q̄ ꝺ. aug. Si tenes obolū teneris a dyabolo. et figura tur in lepra Giezi seruo helizei. iiij. Reg. v. qui sitiēs diuitias ut emeret possessiōes acce pit p sanatiōe naaman aurū et argentū et ve stes. et ex hoc lepra incurrit ipius Naaman. et sic omnes auari q̄ desiderant diuitias iniu ste acq̄rēdo. negociādo mēsuras et pondera falsificādo. mēdacia et piuria pferēdo incur rūt lepra Giezi. De talibꝫ scribit Abacuc. ij Ve qui multiplicat non sua. vsq̄q̄ et aggra uat cōtra se densum lutū. Idcirco Ecci. v. no li attēdere ad possessiones iniquas. Nā salua tor dicit Mat. xvi. Quid pdest homi si vni uersum mundū lucret. aie vo sue detrimētū patiat. q. ꝺ. nihil. Quarta pprietas lepre est q̄ vrit intrūsece. et sanguinē pbustū generat. et significat quartū peccatū mortale. s. ira q̄ ē accēsio sanguinis circa cor. et figurat p symo nem lepsum Lu. vij. qui xp̄m inuitauit ꝛ in dignatus ꝺ xp̄m dixit. Hic si esset pphēta sci ret vtiq̄ que et qualis est mulier que tangit eum q̄ peccatrix est. cui rndit ihūs. Intraui in domū mā aquā pedibꝰ meis nō dedisti nec osculū mihi pbuisti. oleo caput meū nō vnxi sti. q̄ ira cūdi nō hāt lacrimas pritōis sz ran corē in corde. nec osculū pacis in ore. nec ole um pietatis i ope. puer. xxvij. Ira nō habet misericordiā. et Jaco. i. Ira viri iusticiā dei non opat. q̄ dicit gre. Ira dū mentē semel possederit putat iuste fieri quod male fit. pp̄ quod dicit aplus ad eph̄. iiij. Sol non occi dat sup iracundiā vr̄am. et sicut sani fugiunt leprosos. sic mites iracūdos. puer. xxij. Noli esse amicus homi iracūdo neq̄ ambules cū viro furioso. ne forte discas semitas ei⁹. ꝛ su mas scandalū aie tue. Ideo scribit puer. xvi iij. Spūs ad irascendū facilē quis poterit sustinere. Quinta pprietas lepre est q̄ cutis ex terius est alba et interius nigra. et significat quintū peccatū mortale. s. inuidiā. Nā inui dus exterius videt esse innocēs et albus er ga primū. tū interius in corde est denigrat⁹ Et figurat Num̄eri. xij. in lepra Marie sororꝫ moysi et aaron. cuius lepra erat sicut nix. vi debat eam soror moysi ex carne et spū. liez solū carne fuit nō spū. illo vicz tpe quo lepra inuī die eaz ab ipo sepauit q̄ murmurabat ex in uidia p̄tra ipm ideoꝺ. Leui. xiij. Leprosus habebit vestimēta dissuta. q̄ inuidia fac̄ scis mata. et dissuit tunicā incōsutilē cū xp̄i cruci fixoribus. q̄ scindit charitatē. Nā ꝺ. Aug⁹ Inuidia est odiū felicitatis aliene. hāt em ta les exterius verba pacis. interius prauitatez intēcionis. De quibus ps. liij. Mollīti sunt sermones eius sup oleū. et ipi sunt iacula. ex inuidia famā primi maculāna. De quibus vi. q. i. Si omnia. Qui bonos ex leui suspi tione accusat. hūc non charitatis sed inuidie stimulus exagitat. ¶ R ¶ Sexta pprie tas lepre est pinguedo. q̄ ut cōiter maxime pmedunt et bibūt. et sic impinguant. et sig nificat gulā. et figurat. iiij. Reg. vij. in quat tuor leprosis. cū benedab rex syrie vallasti sa mariā. ita ut ex fame maxima in samaria ma tres filios pprios māducarēt. quatuor lepro si foris samariā dicebāt. q̄d faciemus si transi mus in ciuitatē oportet nos fame mori eamus potius ad castra syrie ad inimicos. si forte mi sereant nōi. Factū est q̄ ibāt ad piculū mortꝫ cum appropinquassent deus terruit syros ut omnes fugerent. Isti intrauerūt vnū tento rium. et neminē inuenerunt. comederūt ꝛ bi berunt tollētes aurum et argentū et vestes p cios as et absconderūt. tunc intrātes aliud tē toriū fecerunt similiter. Timētes ergo ne ex hoc criminis arguerēt intrauerūt ciuitatē nar rātes omnibꝰ rē gestā. ecce prius repleti erāt et satiati. post hoc tribulatis et famē patiēnbꝰ nunciauerunt. et sic gulosi solū de seipis con siderāt. nolentes scire quid patiāt̄r famelici sz seipos replentes in crapula. quam phibz saluator Luce. xxi. Attēdite ne corda vra gra uent crapula et ebrietate. Cui illa pprietas figurat Leuitici. xiij. leprosus solus habitet Et sic gulosi tm seipos respiciūt timentes ne eis deficiat. De hac lepra gulositatis habet in canone. de consecra. dist. v. Ne tales. vbi dicitur. Gula nihil celeste sed solū de inglu uie facit cogitare. et est principiū omnis ma li. Septima pprietas lepre est grauitas sine ponderositas. q̄ effic̄ horiz tediosū ad laborā duz. ꝛ significat septimū pctm̄ mortale sz ac cidiam. que est torpor boni. et figurat p lepra

naamā.iiij.Reg.v.q̄ tediū habuit septies se lauare in iordane.sic accidiosi sūt nō curātes se lauare in iordane pñie ut mūdarent̄ a. vij. peccatis mortalibus. de quibus Apoc.iij.q̄r tepidus es incipiā te euomere de ore meo. Glo.de ore euomit̄ qñ in deteriora p̄cipitat̄ s.maledictōis eterne.de qua hiere.xlviij.maledictus qui facit opus dñi negligēter .ideo Hiero.dicit.Sp̄ aliq̄d op̄is facito ꝛc̄.Nam scribit̄ Ecc̄i.xxxiij.Multā maliciā docuit ociositas.et sic generat lepre maculā.Octaua p̄prietas est falsa rubedo que inficit alios ꝛ displicet intuēti.et significat octauū pctm̄ mortale q̄d maculat animā.habēs falsum colorē corā hominibus.s.sanctitatis actū.q̄r offendit oculos diuine maiestatis. de qua aug. et habet̄.lxxxiij.di.nemo nocet in ecc̄ia dei amplius q̄ q̄ p̄uerse agēs nomē vel ordinē sanctitatis et sacerdotis habet.quales sunt ypocrite hñtes bonū colorē et falsam op̄atōem.de quo Bern̄.Vita ip̄orum est visio fantasmatū quod apparet et nō est.Ideo Isa.ix.om̄is ypocrita nequā.Hoc ꝯsiderās Job.xiij.dixit.Nō veniet in cōspectu dei om̄is ypocrita.iō Lu.xij.Attēdite a fermēto phariseoꝝ q̄d est ypocrisis.hec lepra figurat̄ p̄ leprā moysi.exodi.iij.qui manū misit in sinū et leprosā extraxit.et sic in secreto cordis ypocrite sunt leprosi.et in ap̄to volūt apparere mūdi.Unde aug.in s̄mone dñi de mōte.Ypocrita iust⁹ eē nō querit s̄z tm̄ videri vult. (L) Nona p̄prietas lepre est vox rauca.et significat peccatum ingratitudīs.vicz q̄ hō nō eleuat vocē p̄ gr̄arum actōem de bñficijs p̄ceptis.qualis fuit seruus neq̄.qui ingratus fuit de dimissione.x.miliū talētoꝝ.qui suffocabat ꝯseruuz suum.ideo om̄ia debita fuerūt ab eo repetita. Sic est de pctō ingratitudīs q̄d retrahit dona pri⁹ a dño deo collata.de quo gre.Nō est dignus dādis qui nō agit gratias de datis. Hec lepra figurat̄ in nouē leprosis.de quibus pñs euangeliū dicit.Nōne d̄cē mundati sūt Talē leprā sp̄ualē incurrūt om̄es recidiuantes.Unde Bern̄.Deteri⁹ est reincidere q̄ incidere.Et Crisost.in quadam ome.Cogita o hō grauiorē esse culpā post veniā.renouatuz vulnus peius dolere post curā.sic hominē sordidari post gr̄am.Idcirco indulgētie ingratus est qui post veniā peccat.sanitatis indignus est qui seip̄m post gr̄am sordidat.Hec ille.Decima p̄prietas q̄ lepra morbus est incurabilis nisi curet̄ a dño deo.et sic om̄e peccatuz mortale nō est curabile sine dei gratia ꝛ virtute.Luce.vij.Quis est hic qui etiā pctā dimittit.ip̄e est altissimus oīm dñs.qui dixit Isa.xliij.Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas p̄pter me.et pctōꝝ tuoꝝ nō recordabor.et p̄s.cij.Qui p̄piciat̄ om̄ibꝰ iniq̄tatibꝰ tuis.et hꝰ ꝯgnouit iste leprosus decim⁹.q̄ fuit alienigena q̄ xp̄us fuit ingressus castellū huius mundi q̄ venit p̄ samariā.que interp̄tat̄ ꝯiūctio.q̄r p̄ vnionē diuinitatis et hūanitatis venit mundare nos.ut dicit aug.de v̄bis apl̄i.Nō liberaret̄ hō nisi deus fieret hō.Ip̄e etiā venit p̄ galileā q̄d interp̄tat̄ trāsmigratio.q̄r p̄ desideriū patrū quod introiuit in aures domini. de quo desiderio Aggei.ij.Veniet desideratus cūctis gētibꝰ.hūc ille ꝯgnouit rediēs.et p̄cidit in faciem ante pedes eius et gr̄as egit se mundatū cognoscēs diuina v̄tute.p̄pt̄ q̄d fuit ab immūdicia corp̄is et aīe cōseruatus. q̄r dicit Bern̄.Dona multiplicaut̄ si priora cū gr̄aꝝ actōe suscipi vident̄.

Dominica quindecima Sermo.cxliiij.

Primū querite regnū dei.scribitur Math.vi.et legitur in pñtis dñice euāgelio. (M) Videmus naturaliter loquēdo q̄ vnaqueq̄z res appetit suū finē et terminū et ad ipsum mouet̄ nisi īpediat̄.Sic videm⁹ q̄ lapis et q̄dlibet graue appetit cētꝝ deorsū et oīa leuia sursū.q̄r cū vnaq̄q̄z hēat ꝯseruari ī loco p̄prio et appetit suā saluatōez et ꝯseruatōem .idcirco cū q̄libz res appetit sibi locū debitū.ꝛ intellectiu⁹ appetitus naturā nō destruat s̄z p̄ficiat ꝯueniēs est ut hō appetitu intellectiuo et volūtate deliberata suū finē terminū et locuz appetere dēat et ad ip̄m anhelare.nā finis et loc⁹ hoīs nō est hꝰ in mūdo.s̄z ī alio.de q̄ apl̄s ad heb.xiij.Nō hēm⁹ hꝰ manētē ciuitatē s̄z futurā inq̄rim⁹.q̄ ciuitas et hītatio est regnū celorū.p̄pt̄ q̄d hō a deo sp̄al̄r ē creatus.ut dicit mgr̄ in.ij.sniarum.di.i.Et est Augustin⁹ Deus hominē fecit ut summū bonū intelligeret.intelligēdo amaret.amādo possideret.

possidēdo frueret. iuxta illud quod dictum est xp̄us in die iudicij. Venite b̄ndicti patris mei possidete regnū quod vobis patum ē ab p̄stitutōe mundi. Idcirco bō de istis reb⁹ humanis seu mūdanis nō debet esse nimis solicitus. cū ipas semp possidere nō debeat. sed eas velit nolit dimittere optet dū morit iuxta illud. i. Thimo. vi. Nichil intulimus in hunc mundū haud dubiū. qz nec auferre qd possumus. nec ꝓpter ipas pricipaliter es creatus sed ꝓpter regnū celoz. Idcirco intēdit nos saluator ab amore terreno⁹ abstrahere. et ad amorē celestiū inducere. d. primū querite regnū dei. ¶ Ad ꝙ Jn summa euangelij duo innuunt. Primo innuit ꝙ vni dño seruiū est impendendū. Scdo subiūgit ꝙ a superflua solicitudine tpaliū ē abstinendū. primū patet in principio. scdm ibi. nolite solici ti esse. De primo dicit. Nemo p̄t duob⁹ dominis seruire. s. sibi inuicē ꝓtrariātibus. qz dic aristo. ix. metha. Cōtraria simul stare nō p̄nt ut sunt deus et mūdus. spūs et caro. deus et dyabolus. Primo nemo p̄t seruire bis duobus dñis deo et mundo. qz sunt ꝓtrarij. Ja co. iiij. Adulteri nescitis qz amicicia b⁹ mundi inimica est dei. Quicunqz ergo voluerit amicus esse seculi huius inimicus dei ꝓstituit Rō qz tales querūt ꝓplacentiā hoim. iuxta illud Job. xv. mūdus quod suū est diligit. Et de talib⁹ dicit p̄s. lij. Qui homib⁹ placēt confusi sunt. qm̄ deus spreuit eos. Hoc ꝓsidetās ap̄lus ad Gala. i. dixit. Si adhuc hoib⁹ placerē xp̄i seru⁹ nō essem. Scdo nemo p̄t duob⁹ dñis seruire vicz spūi et carni. de q̄ ap̄ls dixit ad ro. viij. Qui in carne sunt deo placere nō p̄nt. qz de⁹ spūs est et caro ꝓcupiscit aduersus spm̄ ad gala. v. Nā caro ē aialis ꝛ aial' hō nō ꝓcipit ea q̄ sūt spūs dei. i. Coz. ij. Tercio nēo p̄t duob⁹ dñis seruire deo et dyabolo. ut. ij. Coz. vi. Que q̄ētio xp̄i ad belial lucis ad tenebras. qz volūtates illoz dñoz filie sūt in multis. Primū dñs de⁹ vult sibi seruiri in sapie claritate. i. Thi. vi. Lucē inhabitat inaccessibilē. ꝓpter qđ dr ꝓuer. xiij. Acceptus ē regi mīster intelligēs. nā neminē diligit de⁹ nisi quē cū sua sapia inhabitat. Sap. vij. Jn oppositum vo dyabol⁹ odit lucē. et vult vt sibi seruiat in tenebris petōz. a quib⁹ saluator nos reuocat Joh. xij. Ambulate dū lucē hētis ne tenebre vos ꝓpręndāt. s. petōz. de quib⁹ ap̄lus Ro. xiij. Abijciamus opa tenebraz et induam̄ arma lucis sic ut in die bone ste ambulem⁹. Scdo sunt filij in b⁹. qz deus vult hēe fruitū in ꝓscie puritate. iuxta illd c. Ambulās in via imaculata b⁹ mihi ministrabit. Jn oppositū vo dyabol⁹ in spurcicia. vt hēt math. viij. vbi demōes petierūt se mitti in porcos d. Cruc. Porci sunt q̄ sceno se libi dini fruūt. in his delectāt. de⁹ vo in mūdis cordib⁹ vñ Can. vi. Dilectus me⁹ mihi qui pascit inter lilia. i. pura corda. iō ap̄ls. i. Thes. iiij. Hec ē volūtas dei sctificatio vra. Tercio de⁹ vult hēe fruitū in va būilitate. iuxta illud Lu. xvij. Cū feceritis oia q̄ ꝓcepta sunt dicite inutiles sm̄us. i. būiliate vita sunt dicite inutiles fui sum⁹. i. būiliate mi nō exaltātes. Hā dicit p̄s. c. Nō habitabit in medio domus mee q̄ facit superbiā. ꝓpter qđ xp̄s docuit nos būilitatem iuxta illud Math. xi. Discite a me qz mitis sum ꝛ būil corde. vbi aug. nō d. discite a me mūdū fabricare. aut mortuos suscitare. sz qz mitis sū ꝛ būil corde ut suos fruitores ducat ad eternā exaltatōez p būilitatē. iuxta illud Lu. xviij. Qui se būiliat exaltabit. Jn oppositū vo dyabol⁹ vult hēe fruitū in superbia et elatōe. qz scribit Job xli. Ipe ē rex sup oēs filios superbie. nā ipe dixit Isa. xiiij. Exaltabo solium meū et similis ero altissimo. Et sic instigat discipulos suos ad honores et plāuras anhelare ut ꝓcipitet. sic legit de monacho prioze clarevallis Gamfredus noie q̄ fuit electus in ep̄m papa eugenio approbāte. rndit ille monach⁹. fugitiu⁹ ē ep̄o tuo. ep̄us nūq̄ ero. Post h⁹ factū ē ut eūdē Gāfredū ꝓngeret infirmari ad mortē. aliter monach⁹ petiuit ut si fieri posset de volūtate dei p⁹ obitū rediret ꝛ successū ꝓpalaret. at ille ꝓmisit. Factū ē p⁹ obitū eidē apparuit. et dixit. cognoui dño reuelāte. q̄ si fuissem de nūero reprobo⁹. aliastuo ep̄o⁹ tūc fuissem de nūero reprobo⁹. alias sum de nūero saluādo⁹. Jō gre. xxij. moraliū Cōsideret bō elat⁹ qđ in cta meret si pclarus angel⁹ ꝛ pfundū inferni sternit. Et to sic dñi sunt filij sic et fui. qz d. Aug. ad comitē. Superbia deo odibilē ē et dyabolo filios. ꝓpter qđ superbi displicēt deo. iuxta illd Judit. ix. Nec superbi ab initio placuerūt tibi ¶ Ꝙ Quarto de⁹ ꝛ dyabol⁹ sūt filij i b⁹. qz de⁹ vult hēe fruos cōcordes in charitate. Ephī. ij. Thimo. ij.

η

(Ad ꝙmd)

Ex nemo p̄t duob⁹ dñis seruire ꝙrt primo de et mundo primo

2° ꝙmd et tertiū nō p̄t.

3° deo et dyabolo non p̄t.

Deus vult primo in charitate

2°

3°

Seruū dei nō oportz litigare sed māsuetū esse ad omnes. Nā dicit apl'us. i. Cor. xi. Si q̄s videt̄ cōtētiosus esse nos talē cōsuetudinem nō habemus. nā deus vult suos habere concordes et vnanimes. de quo p̄s. lxvij. Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo. s. in inferiori et supiori. Unde Job. xxv. Qui facit ꝯcordiā in sublimibꝫ suis. In oppositū vero dyabolus diligit discordiā Lu. xi. Qui nō colligit mecū dispgit. Quinto sunt ꝯrij. qꝛ deus vult habere seruos suos om̄i tpe Luce. i. Seruiamus illi in sanctitate et iusticia corā ip̄o om̄ibꝫ diebꝫ nr̄is. Dyabolus etiam vult hr̄e suos om̄i tpe. iuxta illud hiere. xvi. Seruietis dijs alienis die ac nocte qui non dabūt vobis requiē. et sic nō est mediū. qꝛ q̄libet vult sibi seruiri om̄i tpe. ꝓpter qd̄ hijs duobꝫ dn̄is nō est simul et semel ꝛuiendum. Ideo subdit in textu. aut em̄ vnū odio habebit et alterꝫ diliget. aut vnū sustinebit et alterū ꝯtemnet. dicit glo. Duo videt̄ ꝛuiētiū tāgere genera. quidā em̄ seruiūt liberaliter ex amore. q̄dam vero ꝛuiliter ex timore. Si enim aliquis ex amore ꝛuiat vni dn̄o ille ita eū diligit ꝙ omnē inimicū eius odio hꝫ. Si aūt ꝓponat seruire duobꝫ ꝯtrarijs tunc illū diliget cui seruit ex amore. et alterꝫ odio habebit. et sic nō poterit vtriqꝫ equaliter seruire. Si vero aliquis ex timore seruiat alicui dn̄o ille eum ita timet ⁊ eius sustinet honorē. ita ꝙ honorē cuiuslibet ei⁹ cōtrarij ñ ꝯtēnet. et sic duobus dn̄is cōtrarijs simul et semel nō est ꝛuiendū sꝫ vni. ꝓpter qd̄ scribit̄ Deutro. vi. et. x. Dominū deū tuū timebis et illi soli ꝛuies. Q Reuera nos obligamur deo soli ꝛuire. vij. d̄ cauſ. Prīo causa creatōis. Dicit em̄ p̄s. cxix Ip̄e fecit nos et nō ip̄i nos. et hoc ad ei⁹ ꝛuitium. Unde ysa. xliiij. Formaui te seruus me⁹ es tu. Ideo dicūt naturales ꝙ in hoīe tot sūt mēbra quot dies in anno. ad designandū ꝙ homo omni tpe omnibꝫ mēbris suis tenetur seruire deo. Unde bern̄. Infidelē etiaꝫ vrgꝫ naturalis iusticia se totū tradere illi ad ꝛuiendū a quo se totū habet. s. in esse nature. Secundo tenemur seruire deo rōne possessionis Nā om̄ia que possidemus sunt a deo. Jaco. i. Om̄e datū optimū et omne donū ꝑfectum desursum est descēdens. iuxta illud p̄s. viij. Om̄ia subiecisti sub pedibꝫ ꝛc. Ubi aug. oīa subiecta sunt homī ut homo subiectus sit deo soli. Sed d. tn̄ dicit̄. i. petri. ij. Serui subiecti estote in omni timore dn̄is. Rn̄det̄ h̄ dꝫ fieri in ordine ad summū dn̄m. cuius locū et ꝑsonam tenēt. ad Ro. xiij. Nō est ptās nisi a deo. que aūt sunt a deo ordinata sunt. Itaqꝫ qui resistit potestati dei ordinatōi resistit. ideo apl'us ad Colo. iij. Serui ꝑ om̄ia obedite dominis carnalibꝫ nō ad oculū seruiētes quasi homībꝫ placētes. sed in simplicitate cordis timētes dn̄m. quodcūqꝫ facitis ex animo opamini sicut dn̄o et nō hominibus. scientes ꝙ a dn̄o recipietis retributionē hereditatis. Qui enim iniuriā facit recipiet id quod iniq̄ gessit vt patꝫ in Giezi. iiij. Reg. v. Idcirco nō est ꝯtra deū seruire homī ꝓpter deū. si nō p̄cipit̄ quod est ꝯtra deū. qꝛ magis oportet obedire deo q̄ꝫ homībꝫ Act. v. de quo Hiero. sup epistola ad ephe. et habetur. xi. q. iij. si dn̄s. Si dn̄s ea iubet que nō sunt aduersa sanctis scripturis subijciat̄ dn̄o seruus. Si vero cōtraria p̄cipit magis obediat spūs q̄ꝫ corporꝫ dn̄o. ⁊ sic soli deo est seruiendū. qꝛ seruitiū homī impensum ordinat̄ ad ip̄m. eo ꝙ om̄ia possides ab ip̄o. Unde mgr̄ in. ij. di. i. Factus ē homo ꝓpter deū ut ei seruiret. et mūd⁹ ꝓpter hoīem ut homī seruiret. et positus est in medio ut seruiret et ei seruiret̄. De quo apl'us. i. Corint. iij. Omnia vestra sunt. vos autē xp̄i. Tercio tenemur seruire deo rōe obligationis. qꝛ nos ip̄os obligauimus ad eius ꝛuitiū et vouim⁹ in baptismo abrenūciando dyabolo. iuxta illud p̄s. cxviij. Juraui et statui custodire iudicia iusticie tue. ꝓpter quod d̄r p̄s. lxxv. vouete et reddite ꝛc. Nā scribitur Eccs. v. Multo melius est nō vouere q̄ꝫ post votū ꝓmissa nō reddere. Dicit glo. Ante votum est libertas. post votuꝫ vero necessitas. Quarto tenemur seruire deo rōe emptionis. quia ip̄e emit nos ad eius seruitiū. i. Corint. vi. Empti estis p̄cio magno. Reuera magno. i. petri. i. Scientes ꝙ nō corruptibilibꝫ auro vel argēto redēpti estis sꝫ p̄cioso sanguine quasi agni īmaculati xp̄i et incōtamīati. ꝓpter qd̄ nō dēm⁹ ei ꝛuitiū recusare q̄ ita voluit nos care compare Quinto seruire deo tenem̄ ratione recōpensatōis. qꝛ ip̄e seruiuit nobis prius. iō nos sibi viceuerso. Lu. xxij. Ego ī me. v. sū sic q̄ mis. Reuera. xxxiij. annis. iuxta illud Isaie. xliij.

Seruire me fecisti in pctis tuis. p̄buisti mihi laborē in iniquitatib⁹ tuis. Ideo dic cū p̄s. cxv. Quid retribuā dño ꝓ omnib⁹ que retribuit mihi. Bern̄. O bone ihū quid ego sum respectu tue maiestatis. et si millesies millies me rependerē tibi non recōpensarem. Dicamus igit̄ cū thobia. ca. xij. Pater quā mercedem dabimus ei. aut quid dignū poterit esse eius beneficijs. qm̄ om̄ibus bonis repleti sumus ꝑ eum. Sexto rōe iustificatōis. Rom̄. v. Justificati in sanguine ip̄ius salui erimus ab ira ꝑ ip̄m. ⁊ nō solum semel sed quotidie in sacramētis scz in baptismate ⁊ p̄nia. Unde mgr̄ in. iiij. Sic misericordia dei et pietas humanis lapsib⁹ subuenit. ut in quacūqz hora homo ingemuerit ⁊c. Nā scribit̄ Isa. lx. Gēs et regnū q̄d nō seruierit tibi ꝑibit. Ideo. i. Regum. vij. Preꝑate corda vr̄a dño et seruite ei soli. et eruet vos de manu philistijm. i. demonum. Septimo rōne ꝓmissionis mercedis. qz ꝓmisit nos cibare potare et letificare. Isa. lxv. Ecce serui mei ꝯmedent et vos esurietis. ecce serui mei bibent et vos sitietis. ecce serui mei letabuntur et vos ꝯfundemini. ecce serui mei laudabūt p̄ exultatōne cordis. et vos clamabitis p̄ dolore cordis. et p̄ ꝯtritōne spūs vlulabitis. ideo. ij. Corin. vi. In omnib⁹ exhibeamus nosmetip̄os sicut dei ministros. nā ꝓmisit magnū p̄cium Math. v. Merces vr̄a copiosa est in celis. Nā xp̄us valde exaltauit arma sua. patet hoc de cruce et clauis. quid faciet seruis suis dicit aug. cum tantū honorez tribuit penis. Johā. xij. Ubi ego sum illic et minister meus erit. si quis mihi ministrauerit honorificabit eū pater meus. (R)

Sed heu sex genera hoīm excusant se de seruitio dei. Primi ꝓpter iuuentutē. dicentes illd̄ vulgare ꝓuerbium. Gaudendū est iuuētuti cū senuero totū me deo dedam. Similiter illud Sapīe. ij. Utamur creatura tāqz in iuuētute celeriter. vino p̄cioso ⁊ vnguētis nos impleamus. et nō p̄tereat nos flos tp̄is. Audi illud. Maledictus qui florē sue iuuētutis offert dyabolo et feces senectutis deo. Ro. xij. Obsecro vos ꝑ misericordiam dei ut exhibeatis corꝑa vestra hostiā viuētem. nā valde placet deo ꝙ iuuenes ei seruiūt. ut habet̄ Tren. iij. Bonū est viro cū portauerit iugū ab adolescentia sua. Hiere. xiij. Si mutare pōt ethiops pellē suam ⁊c. ꝓuer. xxij. Adolescens iuxta viā suā etiā cum senuerit nō recedet ab ea. Nam scribit̄ Leui. xxij. caput cū cauda offerri. Scd̄i se excusant ꝓpter tp̄alium occupationem. qz diuites sunt et multa habēt. ideo minus volūt seruire deo cū eis deus plus dederit. Sed si tales aduerterēt ꝙ om̄ia habēt a deo plus sibi seruirēt Luce. xij. Cui multū donatuz est multū queret̄ ab eo. ⁊ si multa habes a deo habes. i. Cor. iiij. Quid habes q̄d nō accepisti. Ideo de talib⁹ deus cōquerit̄ illud p̄s. c. viij. Posuerūt aduersum me mala ꝓ bonis. et odiū ꝓ dilectōe mea. Tercij deo seruire nolunt ꝓpter bonitatē dicētes. benignus est deus cōdonabit mihi. et sciēter et friuole faciunt cōtra deum. ideo qz nō statim punit et sua bonitate eos lōgo tp̄e conseruat. De quib⁹ eccl̄s viij. Quia nō ꝓfertur cito cōtra malos sentētia absqz vllo timore filij hoīm ꝑpetrāt mala. patet hoc ex eo. qz si quis certitudinaliter sciret ꝙ q̄z cito peccaret luxuriādo incurreret lepra corꝑis. et sic q̄ corisaret amputarent̄ sibi pedes. mentiēdo linguam amitteret. vel si solueret festum celebre eruendi essent sibi oculi. talis semꝑ a peccatis caueret. Sed ex quo nō puniunt̄ paruipendunt. et benignitatē dei cōtemnūt. de quibus ad roma. ij. An diuitias bonitatis eius et patiētie et lōganimitatis ꝯtemnis. Ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiā te adducit. s̄m aūt duriciā tuā et impenitens cor thesaurizas tibi iram in die ire. Dicit em̄ Gre. Quanto diutius expectat tāto durius puniet. Quarti se excusant ꝑ paupertatem. timētes fame mori si p̄cepta dei deberent seruare et in iusticia et veritate emere vl̄ vendere. nō attendentes illud p̄s. xxxvi. Nō vidi iustū derelictum. nec semē eius querens panē. Dicit nanqz August. Nunq̄d pascet et potabit ꝯtemnentes se. et deserit diligentes se. quasi diceret. nullo mō. Ideo p̄s. liiij. Iacta cogitatū tuū in dño et ip̄e te enutriet. Recordare quomodo pauit filios israel in deserto manna. Exodi. xvi. et quomodo Helyam pauit per coruum. mittēdo carnes et panes mane et vespere. iij. Reg. xvij. Quinti se excusant ꝑ grauitatē ꝙ sit nimis graue deo seruire et estimāt se nūqz aliquid bonū habituros qm̄ deo incipiūt seruire. cōtra q̄s dic̄ saluator mat. xi. Jugū meū suaue ē et on⁹ meū leue.

Sed hoc nõ apparet eis. quia sunt sicut axis nõ vncta in curru que murmurat. et sic tales nõ sunt vncti oleo charitatis. quia dicit apl's i. Cori. xiij. Charitas omnia suffert etiã mortem. Canti. viij. Fortis est ut mors dilectio. Bern. Charitas omne graue facit leue. et vbi amor dei ibi nõ est labor sed sapor. Jõ hiero. Sicut credenti nihil impossibile. sic amãti nihil difficile. Sexti se excusant ꝑ erubescẽtiam. qꝛ erubescunt de humilibꝫ seruitijs dei. sicut cõfiteri peccata. visitare infirmos. et illis seruire. cecos ducere. de illis dixit xp̃us in euãgelio Luce. ix. Qui me erubuerit et sermones meos hũc filius hoĩs erubescet cũ venerit in maiestate sua et patris et sanctoꝝ angelorũ. sed mũdo et dyabolo ꝛuire iam cõmuniter est honorificũ et laudabile. ut saltare. corisare. supbe incedere. crapulose viuere. et sic d̃ alijs. hoc iam reputat̃ a secularibꝫ honorificũ iuxta illud ps. ix. Qm̃ laudat̃ pctõr in desiderijs anime sue. et iniquus bñdicit̃. Sed boni et serui dei deridẽt̃ et vilipenduntur et detractorie loquũtur de seruis xp̃i. de quo berñ Si q̃s est humilis dicũt eũ ypocritã. si misericors dicunt ꝓdigũ. si quis diues dicũt auarum. si affabilis nominãt eum dissolutũ si simplex fatuum. si docet dicũt honoris mũdani cupidum. si tacet inutilẽ. si ieiunat ypocritam vel tenacẽ. si ꝯmedit dicũt eum fore voracẽ. De talibus dicit p̃s. ij. Qui habitat in celis irridebit eos ꝛc̃. Et isti boni qui patiẽter sustinent derisiones aliorũ scꝫ maloꝝ. honorabuntur a sanctis in celis et ab angelis. et ab ipso deo. iuxta illud Sapie. v. quod dicẽt ꝑsecutores et tales derisores bonoꝝ. Hi sũt quos habuimus aliqñ in derisum. Et sequit̃. Ecce quõ cõputati sunt inter filios dei. et inter sanctos sors illoꝝ est. Ergo errauimus ꝛc̃. ¶ S Exemplũ de amatoribus mũdi que sunt opa eorũ legit̃ in vitispatrũ. li. ij. Erat quidã pater de senioribꝫ in cella sua sedens. et subito venit ad eũ vox dicẽs. Veni et oñdã tibi opa hoĩm. et egressus est foras. et duxit eũ angelꝰ in quendã locũ et oñdit ei ethiopem incidentem ligna et facientem sarcinam grandem. et temptabat portare eam et non poterat. et pro eo ut auferret sarcinã illã ibat iterũ et incidebat ligna et addebat ad sarcinã. hoc aũt faciebat diutius. et ꝓcedens paululũ oñdit ei hominẽ rursus stantẽ sup̃ lacũ. et implẽtẽ aquã ex eo. et infundentẽ in cisternã ꝑtusam. que cisterna ip̃am aquaꝫ iterũ refundebat in lacũ et dicit ei iteꝝ. Veni et oñdam tibi aliud. ⁊ ecce vidi templũ. et duos viros sedẽtes in eq̃s et portãtes lignũ trãsuersum vnus ꝯtra vnũ volebãt aũt ꝑ ianuam introire in templũ ⁊ ñ poterãt ꝓpter lignũ illud quod in trãsuerso portabãt et nõ inclinãtes se vnus post vnum vt fieret lignũ illud directũ remanserũt foris extra ianuã templi. Et cum interrogasset q̃d hoc esset. ille rñdit ei. Hi sunt qui portãt velut cũ sup̃bia iusticie iugum et nõ hũiliati sũt vt se corrigerẽt ⁊ humiliter ambularẽt in via xp̃i. ꝓpter quod et remanẽt foris a regno dei Ille autẽ qui ligna incidit hõ est in peccatis multis et ꝓ eo ut agat pñiam et subtrahat se de pctis suis alias iniquitates adhibet super iniq̃tates suas. Qui aũt aquaꝫ implet homo est qui opa quidẽ bona facit sed habet in eis etiã et mala ꝑmixta. ꝑ hoc ꝑdit et bona opera sua. Qua ꝓpter ꝯuenit oẽm hoĩem sobriũ esse in cõsiderãdis opibꝫ suis. ne in vanũ videatur sustinere labores suos. Oꝑtet ergo hominẽ sicut dicit apl's cũ tremore et timore salutẽ suã opari. iuxta illud. ij. Cor. vij. Perficiẽtes sanctificatõem in timore dei ꝛc̃

De eadem dominica Sermo. cxlv.

Non potestis deo ꝛuire et mãmone Mat. vi. ¶ T Scd̃m sententiã philosophi. cõtrarioꝝ ꝯtrarij sunt effectus. Sed qꝛ tꝑalia et sp̃ũalia sunt opposita. iõ cõtrarias habẽt cõditiones. Primo in hoc. qꝛ spiritualia habent mentẽ hoĩs ꝯsolari et delectari. iuxta illud Eccl̃. xxiiij. Sp̃us meus sup̃ mel dulcis. Sed tꝑalia habẽt mentẽ affligere et sp̃m cruciare. iuxta illd̃ Eccl̃s. i. Vidi cũcta que fiũt sub sole. et ecce vniuersa vanitas et afflictio sp̃us. qꝛ ex hijs cuncti dies hoĩs doloribus et erũnis pleni sunt. ut d̃r Eccl̃s. ij. Scd̃o sp̃ũalia habẽt intellectũ in via dei illumĩare. iuxta illd̃ eccl̃. xxiiij. Illũinabo oẽs sp̃antes in dño. et hꝰ facit vbũ dei. de q̃ ps. cxviij. Declaratio ser. tu. illu. et intel. dat par. Silr̃ hꝰ opat̃ gr̃a dei. que ꝛm Aug. est lumen anime faciẽs hoĩem pctm̃ suum cognoscere.

sed tpalia habēt intellectū deprimere ⁊ dimi
nuere. ꝯm illud Sap. ix. Terrena inhabita/
tio deprimit sensum multa cogitantē. Tercō
spūalia hñt aniam deo vnire. ut dicit apl'us
i. ad Corin. vi. Qui adheret deo vnus spūs
efficit cū eo. sed tpalia hñt aīam a deo elōga
re et causant dei obliuionē. iuxta illud deutr.
xxxij. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit
incrassatus. impinguatus. dilatatus. dereli/
quit deū factorē suū. et recessit a deo salutari
suo. Et ps. cv. Obliti sunt deū qui saluauit
eos. Nam sicut impossibile est vno oculo ce
lū et terrā intueri simul et semel. sic nō est pos
sibile equaliter terrenis et celestibꝰ insistere.
De quo thema. nō potestis deo seruire ⁊ mā
mone. (U) In summa vbor̄ euāge/
lij duo innuunt. Primo innuit ꝓpositōnem
vidicā et gratiosam. ibi. nō potestis deo ser/
uire et māmone. Scdo ꝓhibet solicitudinē
supfluam et viciosam. ibi. nolite soliciti esse.
De prio dicit. Nō potestis deo seruire et mā
mone. ꝯm glo. Māmon est dyabolus. quia
est nomē dyaboli qui p̄est diuitijs. nō ꝙ in eꝰ
ptāte sint. sed qꝛ ipis vtit ad decipiendū. irre
tiendo hoīes laqueis diuitiarū eos fallendo
i. Thi. vi. Qui volūt diuites fieri incidunt ī
temptatōes et in laqueū dyaboli. a quibꝰ la
queis saluator nos volēs eruere dicit. de vtro
qꝫ. s. de diuitijs et dyabolo. nō potestis deo
seruire et māmone. Nam ꝯm aug. in sermone
dñi de mōte. Qui māmone seruit. i. diuitijs
illi vtiqꝫ seruit qui princeps huiꝰ seculi a deo
vocat. Joh. xij. Nūc iudiciū est mundi. nūc
princeps huiꝰ mūdi eijcietur foras. nā seruire
est beneplacitū exequi alterius. ꝯm illud Ro.
vi. Cui exhibetis vos seruos ad obediendum
serui estis eius cui obedistis siue pcti ad mor
tē siue obeditōis ad iusticiā. vbi glo. Illiꝰ ser
ui sumus cꝰ voluntatē explemꝰ opibꝰ. si dei
deo. si dyaboli dyabolo seruiemus. Sed illi
ꝯriāt. ut figurat Zacha. iij. vbi dicit. Ostē
dit mihi dñs ihm̄ sacerdotē magnū stantem
corā angelo dñi. et sathan stabat a dextris eꝰ
ut aduersaret ei. Spūaliter. ꝑ ihm̄ sacerdo/
tem magnū intelligit xp̄s. d quo ps. cix. Tu
es sacerdos in eternū ꝯm ordinem melchise
dech. ꝑ sathan vo qui interp̄tat aduersarius
intelligi p̄t dyabolus q̄ xp̄o et suis fidelibus
aduersat. et ideo signanter dicit ꝙ stabat ut
aduersaret ihū sacerdoti. ꝓpter qd cautos ⁊
attētos reddit b. petrus. i. petri. v. d. Sobrij
estote et vigilate. qꝛ aduersarius vr̄ dyabolꝰ
tāqꝫ leo rugiens circuit querēs quē deuoret
qꝛ igit dyabolus sic deo dicit aduersari. iō
homo nō p̄t simul deo et dyabolo seruire. et
volūtates vtrorūqꝫ et bñplacita opari. iuxta
illud. i. Corin. x. Nō potestis mēse dñi parti
cipes esse et mēse demoniorū. ⁊ hoc est qd di
cit helyas ꝓpl'o. iij. regū. xviij. Usqꝫquo clau
dicatis in duas ptes. si dñs est deus seqmi
eū. Si aūt Baal sequimī illū. q. d. Exq dñs
celi est deus et nō baal. iō debetis seruire deo
et nō baal. i. dyabolo. qꝛ sunt ꝯrij. Nam deus
suadet misericordiā Lu. vi. Estote misericor
des sicut pr̄ vr̄ misericors est. Dyabolus vo
suadet auariciā et inducit hoīem ad immode
ratum appetitū diuitiar̄. qꝛ māmon temptat
hoīem de diuitijs. et dicit apl'us ad ephe. v.
Auaricia est ydolor̄ seruitus. iō dicit. nō po.
deo seruire et māmone. i. diuitijs. Et nō dic
cū diuitijs nō posse deo seruire. qꝛ hoc p̄t fie/
ri. Nam abrahā fuit diues multas hñs pos/
sessiones. sil'r Job. de quo dñs d. Job. i. nū
qd cōsiderasti seruū meū iob ꝙ nō sit ei sil'is
in terra. et tñ fuit eius seruus. Quia d. amb.
sup Lucā. Sicut diuitie sunt impedimēta re
ꝓbis. sic bonis sunt coadiuuamenta vtutis
X) Idcirco cū diuitijs possumus seruire
deo multipliciter. primo erogādo. qꝛ diuitie
dicūt a diuidēdo. eo ꝙ sunt alijs impertien
de. iuxta illud Lu. xi. Qd supest date elemo
sinā. cū elemosina em̄ p̄t homo emere regnuz
celorū. ꝯm illud Aug. Regnū celor̄ tm̄ valz
q̄tum habes. iō Luce. xvi. Facite vobis ami
cos de māmona iniq̄tatis. ut recipiāt vos in
eterna tabernacula. Scdo p̄t hō seruire deo
cū diuitijs aniam suā de carcere dyaboli redi
mēdo. ꝓuer. xiij. Redemptō aīe viri diuitie
sue. et hoc suadet Aug. Redime te dū viuis
redime te dū tps et p̄ciū habes ne p̄cium et
tpus ꝑdas. Dicit etiā Dañ. iiij. Rex place
at tibi ꝯsiliū meū. pctā tua elemosinis redime
Nā habet Thob. xij. Elemosina a morte li
berat. Tercio possumus deo seruire cū diuiti
is ip̄m deū obligādo ad retribuendū scz grāz
et glam. ꝓuer. xix. Feneratꝰ dño q̄ miseretur
paupis. Nā sicut vsurariꝰ plus accipit q̄ dat
sic nos si diuitias causa dei paupibꝰ damus

Aug. da tpale et accipies eternale. da qđ te
cum accipe nō ꝓtes et recipies qđ ꝑeternū
ꝓssidebis. Idcirco auaris parcis ⁊ tenacibꝰ
dicit illud Luc. xix. Serue neꝯ quare non
dedisti pecuniā meā ad mensam. i. ad elemosi
nā ut recipes plura ꝯ eēnt ista tpalia Quan
to ꝓssumus deo seruire cū diuitijs viā ad re
lū ꝓparādo. De quo puer. xviij. Donū dois
dilatat viā eius. et añ principes spaciū ei fa
cit. Sic et diuīe in opibus misericordie ex
pense ꝓparāt homini viā in celū. Unde eccī
xvi. Misericordia faciet locū vnicuiq; scōm
meritū opm suoꝝ. nā ipa est ostiaria padisi.
claudit em ostium auaris. et aprit munificis.
Quīto ꝓssum⁹ seruire dō cū diuitijs thesau
rū in celo recōdendo Mat. xix. Clēde omnia
que habes et da paup:bꝰ et habebis thesauꝝ
in celo. Job. crix. Si vic māsurus es hic re
pone. si iturus illic mitte. nā qđ ꝓ aīa tua hic
fecisti mū est. qđ dō hic relinquis ꝓdidisti.
Hā dicit ambro. supꝝ lucā. Nō sunt hominis
bona que nō ꝑt ferre secū. sed sola elemosina
comes est defunctoꝝ. Ideo eccī. xxix. dicit.
Cōclude elemosinā in sinu paupis. et hec ꝓ
te exorabit ab oīni malo. et sic ꝓssumus deo
seruire cū diuitijs. sed nō simul et semel deo
et diuitijs. Sed d. quis seruit diuitijs. Rñ
detur primo ꝑm bedā in ome. Diuitijs fuit
q eas aūde custodit ut seruꝰ et retinet. ut di
nes Luce. xij. fecerat. Ideo berñ. Si ubi fue
rint tpalia eme celestia. dic em Salomō eccs
viij. Interdū dñaī homo homī in malū suuz
Sc̄do diuitijs seruit qui eas nimis ardēter
et inordinate diligit. qđ ꝓhibet. i. Joha. ij.
Nolite diligere mundū nec ea que in mūdo
sunt. si quis diligit mundū nō est caritas pa
tris in eo. qꝝ ꝑm aug. Cupiditas et charitas
in vno corde simul stare nō ꝓnt. nā cupiditas
est charitatis venenū. Ideo ps. lxi. diuitie si
affluāt ꝛc. eo q scribit Eccī. x. Nubil iniquꝰ
ꝯ amare pecuniā. nā amor pecūie causat ydo
latriā. qđ ꝓbat aug. Quidđ plus deo dili
gis deus tuus est. si pecuniā pecunia. si boiez
bō. Tercio diuitijs seruit qui omnē spem et
fiduciā in eis ponit. qđ ꝓhibet aplus. i. Thi
mot. vi. Diuitibꝰ huius seculi ꝓcipe nō subli
me sape. i. in supbiā eleuari. neq; spare in in
certo diuitiaꝝ. sed in deo viuo q ꝓstat nobis
omnia abūde ad fruendū. bñ agere. diuites
fieri in bonis opibus. nā scribit puer. xi. Ni
bil ꝓderunt diuīe in die vltōis. iusticia au
tē liberabit a morte. idcirco diuitijs nō dēm⁹
seruire. nā diuitijs seruire est deū negare. Et
licet oēs auari diuitijs seruiūt signanter vsu
rarij. idcirco deo seruire nō ꝓnt. et eis singu
lariter ꝑt dici illud dictū euangelq. Nō pote
stis deo ꝛuire et māmone (℣) Ꝑro q scie
dum. vsura est ꝓcm magnū. et ex hoc vsura
rius ꝓior est alijs ꝓcōribus in multis. Pri
mo ꝓior est fure. qꝝ fur secrete et in nocte fu
rat. sed vsurarius apte diu noctuq; et etiam
qꝝ magis depaupat ⁊ plures exhereditat. qđ
fur ita faciliter facere nō ꝑt. Scō ꝓior ē ali
quo mō inferno. qꝝ ꝑm wilhelmū lugdunen
sem. Infernus in passiōe dñi que sua ñ erat
restituit. vsurarius aūt anduta passione dñi ñ
vult aliena restituere. sed pn⁹ vult carere oi
fructu passionis xpi. Itē infernus solū punit
malos qui meruerūt peccādo in pna ꝙ deum
sed vsurarius punit bonos et malos indiffe
rēter. Itē sicut infernus nūq; implebit vsq;
ad nouissimū diē. sic auarus et vsurarius nū
q; implebit pecunia. sed sp anhelat ad plura
acq̄renda. Tercio vsurarius ꝓior est iudeo
qꝝ iudeus ab alio iudeo vsuras nō accipit. sz
vsurarius a fre suo xpiano vsuras exquirit.
Quarto vsurarius ꝓior est morte coꝛpali.
qꝝ mors solū interimit coꝛpus. sz vsurari⁹ coꝛ
pus et aīmā. Quinto ꝓior est iuda tradito
re. qꝝ iudas semel xpm vendidit et dedit ꝓ
xxx. denarijs. sed vsurari⁹ totiēs xpm vendit
quotiēs vsuras accipit. et nō sicut iudas ꝓ
xxx. denarijs. sed ꝓ vno solo eū vendit. et nō
solū eū vendit sed etiā beatā mariā virginē ⁊
societatē oīm sanctoꝝ et angeloꝝ. Itē vendit
seipm vxorē et oīnes hēredes suos qui possu
dent pecunias vel bona tpalia cū vsura acq̄si
ta. Item qꝝ iudas. xxx. denarios restituit q̄s
iniuste acquisiuit. Sexto vsurarius ꝓior est
oīni peccatore. hoc ptz. qꝝ alij pcōres q̄q; a
peccatis cessant. sicut supbꝰ in. xl. cessat a sup
bia. luxuriosus desistit a luxuria. gulosus ie iu
nat. sed vsurarius pcm vsure oīni die ꝓmit
tit nullo die excepto. siue in palcue. die nati
uitatis xpi. resurrectōis. et sic de alijs. intan
tum peccat sicut in die simplici. Itē peccat in
omni loco. qꝝ siue sit in eccles a audiēdo mis
sam siue in mēsa ꝓmedendo vel dormiēdo. et

Vsura quātū magnū ꝓt peccatum
pena

vbicūq; fuerit sp̄ peccatū eius augmentatur.
Ex hoc patet q̄ vsurari⁹ nō veret̄ ꝯtumeliaꝫ
facere deo et beate virgini et vniuersis sanctis
et angelis in quoꝝ festiuitatibꝫ ꝯtinue peccat
ꝯmittendo vsurā. et ideo destitutus erit in ex
tremis auxilio dei et oīm sanctoꝝ. Vñ cū di
cet̄. dñe miserere aīe huius vsurarij. pōt rñ
dere ihūs xp̄us. Quō miserebor eius. qꝛ nec
ip̄a die qua genus humanū in cruce redemi
memorare mei voluit. Sic etiā p̄t dicere bea
ta virgo maria de suis festiuitatibꝫ in quibus
ab vsura ob reuerentiā eius cessare noluit. si
militer om̄s sancti cū interpellabunt̄ ad inter
cedendū ꝓ vsurario rñdere p̄nt. Vna est no
bis festiuitas in anno ꝯsecrata. s. omniū sctō
rum. hāc festiuitatē vsurari⁹ reprobrauit. in
qua nobis omnibus ꝯtumeliā erogauit ⁊ ho
norē omniū nr̄m postposuit. Id̄ p̄nt rñdere
om̄es angeli quoꝝ festiuitatē. s. sancti micha
elis qd̄ est festū omniū angeloꝝ ñ celebrauit
sed vsurā suā exercuit. ergo nō immerito vsu
rarius mala morte morieť. ¶ 2 ¶ Itē sci
enduꝫ q̄ vsurarij sunt duplices. s. publici et
occulti. Nam ip̄i vsurarij plectunt̄ a iure pe
na quadruplici. Prima est q̄ ip̄i iure sunt ex
cōmunicati. Scd̄a est priuatio ꝯmunionis.
qꝛ sacramentū eucharistie talibꝫ denegandū
est tā in morte q̄ꝫ in vita. nisi vere peniteant ⁊
restituāt. Tercia est exclusio oblatōis. Quar
ta est priuatio sepulture ecc̄iastice. qꝛ nō debēt
in sacro loco sepeliri. ut habet̄ extra de vsurꝫ
c. qꝛ in om̄ibꝫ. Sed si d. vbi est loc⁹ sepultu
re vsurarioꝝ. Rñdeo q̄ infra patibulū sepeli
endi sunt. Vnde hoc idem oñdit̄ ꝑ exemplū
q̄ fuit quidā vsurarius qui noluit restituere.
licet sp̄ amoneret̄ infirmatus vsq; ad mortē
vocauit sacerdotē et petiuit sacramentū et ec
clesiasticā sepulturā. Sacerdos rñdit q̄ non
daret ei nisi plene restitueret. qd̄ ille facere rē
nuit. Recedēte v̄o sacerdote et infirmitate
inualescēte appropinquabat morti. et reuoca
tus est sacerdos ut aīam angelis dei recōmē
daret. ait sacerdos. ego recōmendo eā om̄ibꝫ
demonibꝫ in infernū. et sic sacerdos recessit.
qꝛ adhuc ille restituere noluit. ip̄o defuncto
rogauer̄t amici eius sacerdotē ut defunctum
sepeliret in atrio bñdicto ꝓpter amicoꝝ hono
rē. quod sacerdos eis negauit. qꝛ in vita sua
vsuras restituere noluit. Habebat dictus sa
cerdos vnū asinū qui nihil aliud faciebat q̄ꝫ
libros ad ecc̄iam ferebat et deferebat. et ideo
nullā aliā viam sciebat. tūc rogauerunt amici
ip̄ius defuncti sacerdotē ut corpus mortuum
sup̄ asinū ponerēt. et ad quēcūq; locū trāsiret
q̄ ibi sepeliret̄ putātes q̄ illud ad ecc̄iam de
laturus esset vel ad domū sacerdotis. qꝛ aliaꝫ
viam nesciebat. placuit pactū sacerdoti. asino
corpus vsurarij impositū fuit qui nō declinās
ad dextrā vel ad sinistrā tulit hoc ad patibulū.
et se excutiēs corā omni ꝓplo ꝓiecit illud a se
sub patibulo. et ibi sepultus est in sepulchro
patrū suorū. ¶ A ¶ Secūdo sciendū vsu
ra multis modis ꝯmittit̄. Primo cū aliqui p̄
stāt cū ꝯditōne et pacto plus recipiēdi. et isti
sunt exp̄ssi vsurarij etiā s̄m ecc̄iam. Secūdi
sunt qui sine aliquo pacto. eo tñ animo q̄ ali
quid vltra sortē accipiāt. qꝛ alias nō mutua
rent. Isti sunt vsurarij quo ad deū ꝓpter intē
tionē corruptā quā ꝓhibet saluator Luce. vi.
Mutuū dātes nihil inde sperātes. ergo q̄d
quid sub spe recipiēdi aliquis mutuat et p̄ci
pue pecuniam si alias nō esset mutuaturus.
q̄dquid postea accipit vsura est q̄ꝫuis etiā ni
hil postulat. et tenet̄ ad restitutionē. Tercij
sunt qui mutuāt res suas ad certū terminuꝫ
quo veniēte nolūt p̄stare vlteriorē dilatōem
donec aliqd̄ emolimentū ꝑcipiāt licet exp̄sse
nil petāt. Quarti sunt qui vendūt res suas lō
ge carius ꝓpter dilatōem q̄ꝫ q̄ eis in ꝯtinēti
soluerēt. ut pꝫ extra de vsu. c. cōsuluit. Est. n.
regula iuris. Quidq̄d accidit vltra capitale
vsura est. habet̄ hoc. xiiij. q. iij. plerīq;. Qui
ti sunt qui ꝓ ꝓmpta pecunia iā emerūt aliq̄d.
et immediate sup̄ dilatōem illius rei empte.
alij econuerso vendunt in cariori foro q̄ꝫ va
let vel valere possꝫ. Sexti sunt q̄ emerunt vi
nū vel bladū dū adhuc crescit in orto in bo
no foro. et q̄ verisile est q̄ nullo mō tp̄e solu
tōis ita modicū solueret. et post hoc cari⁹ dāt
tales vsurā ꝯmittūt. verbi gr̄a. Qui emūt vi
nū ab ip̄is vindemiatoribus cū sunt in ncc̄i
tate ꝯstituti q̄ui dāt ꝓ tā vili p̄cio q̄ tñ indu
bitāter tp̄e solutōis multo plus solueret. ⁊ ta
les sunt vsurarij et tenent̄ ad restitutionem.
Sed quid tūc est. si q̄s emat fructus ꝓuētu
ros hoc anno de agro seminato. Rñdeo q̄ ñ
est vsura. qꝛ dubitat̄ vtꝝ plus vel minus p̄t
valere. et hoc stat adhuc in volūtate dei vtrū

deus velit ꝓseruare a tẽpestate aeris et aliis pi
culis supuenturis. Septimi sunt q̃ recipiunt
aliqd̃ pignus vel ꝓcedunt pecuniã sup aliqd̃
ꝑdium. et fructus eius nõ ꝓputãt in sortem.
Circa quod q̃rit quid de ꝓmunitatibꝫ quarũ
dam ciuitatũ que dant pecuniã ad vsurã Re
spondeo ꝯm Raymũdũ. Dẽs illi ciues quo
tũ autoritate et ꝓsensu fit vsurarij sunt. sicut
si ciuitas vel cõmunitas recipet aliqd̃ pign⁹
sq̃ ciuitatẽ castr̃ vel hmõi. et fructus nõ ꝓpu
tatet ad sortẽ. omnes isti sunt vsurarij. vij. q.
i. sic et vit. t. xxiij. q. iij. Si habes. Sic in
tellige de aliquo qui pecuniã locaret sup ali
quod castr̃ vel sup aliquã ciuitatẽ et fructus
hmõi tolleret et in sortez nõ cõputaret vsura
rius est et tenet̃ ad restitutionẽ. Sũt adhuc
octaui qui dãt granũ vetus et tollunt postea
nouũ. De his dicit Ray. q̃ vsurã cõmittit
q̃ meliorem recipiũt. quod hostien. intelligit
q̃n aliquis ꝓpter hoc facit ut illã meliorem lu
cret̃. Si vero facit ne sua messis ꝑeat nõ cõ
mittit vsurã. Sed tũc etiam sine dubio excu
sat̃ q̃n ꝑsumit̃ q̃ nouũ minus debeat valere
Secus est si ꝑsumit̃ q̃ valeat magis vel pl⁹.
extra de vsu. c. nauigãti. Nomi sunt q̃ emunt
a pauꝑibus oues et boues quas forte nõ ha
bent. et talia animalia locãt eis. quid ergo de
illis. Rñdeo ꝯm wilhelmũ. Si emptor scit
vel credit q̃ venditor ille nõ habeat et locat
ei ꝑ annua pensione. vsura est. vel saltẽ i frau
dem vsure fit. Si vero credit eũ habere t si
ne fraude emit nõ est vsura. Decimi sunt q̃
mutuant pecuniã sub eo pacto ut ille sibi re
mutuet. vtr̃ illi vsurã cõmittunt. Rñdeo ꝯm
san. tho. ij. ij. q. lxxvij. Licitum ẽ q̃ mutuanti
vnũ. sibi mutuet̃ aliud. sed nõ licet obligare
debitorẽ ad mutuatiõem in postez faciendã.
Circa tertiũ sciendũ q̃ eccia vsurari
os ꝓsequit̃. hoc patet q̃ ꝑ solutõem eoꝝ mul
tiplex remediũ adhibuit. q̃ si ꝓmisisset aliqs
vsurã soluere cogi nõ dz ad soluendũ. q̃ vsu
re sunt indebite. de iureiurã. c. debitores. Cõ
sules iudices officiales si statuta faciunt scri
bunt vel dãt ꝑ que cõpellit̃ quis soluere vsu
ras vel nõ petere iã solutas. aut q̃ obseruãt illa
statuta et ꝯm ea iudicãt ipso facto sunt excõica
ti sñia maioris excõmunicatõis. Itẽ scõm re
medi ũ est q̃ post solutõem ꝑt eas repetere. t
vsurarius tenet̃ sibi restituere que ꝑ vsuram
ab eo recepit. Circa quod querit̃ vtr̃ vsura
rius teneat̃ debitori ad dãna. Rñdet̃ ꝯm rai
mundũ. tenet̃ ad omnia damna q̃ ille ꝓpter so
lutionẽ vsure passus est. ut si domũ suã ꝓpter
hoc vilius venderet et aliã cõduxit. aut ij ꝓpt̃
hoc alia bona sub vsura quesiuit. Tertiũ re
mediũ est q̃ si vsurarius non vult restituere.
tũc potest iudici vel alio ꝑlato denũciare. t iu
dex ꝑt ex officio et tenet̃ illũ cogere ad resti
tuendũ. Unde antiqus fuerũt vsurarij val
de ab aliis hominibus despecti et cũ hoc carl ut
narrat wilhelmus lugduneñ. in summa vici
orũ. q̃ antiqus q̃ñq̃ i vna tota ciuitate vix
inueniebat̃ vnus fenerator nisi dato q̃ non
publicaret̃. de quo tamẽ cũ certũ modi naliter
cõstaret eum esse vsurariũ tũc amplius dice
bat̃ domus eius domus dyaboli et vinea ei⁹
dyaboli. et sic de ceteris rebꝫ eius. osculũ pa
cis nõ dabat̃ ei in missa. ignis a vicinis in fo
mo eius nõ sumebat̃. ad eius occursum pue
ri pauescebant. sz cũ digito mõstrabãt. nũcve
to nẽis tribus vsurarij sunt principũ cubicu
larij. et ab hominꝫ eis assurgit̃ et valde ho
norant̃. quod tñ est absurdũ et abhominabi
le multũ. Sciendũ q̃ vsurarij nõ solũ dam
nant seipos sed enã vxores suas et omnes pue
ros et heredes qui sciẽter possident bona tpa
lia ꝓ vsurã acq̃sita. Unde legit̃ exemplũ q̃ q̃
dam deuotus hõ raptus est ad videndũ gau
dium electoꝝ et penas damnatoꝝ. qui vidit
quendã in inferno sepultũ. et arbor magna et
lata de eius visceribus ꝓcessit. et in ramis ar
boris pẽdebant boies utriusq̃ sexus t ingẽs
flama ab imo inferni et ab illo qui sepultus e
rat in inferno ascẽdit. t horq̃bant illi pendẽ
tes in ramis illius arboris horribiliter ab illa
flama ignis que ascendit. tunc ille deuotus q̃
vidit hoc q̃siuit ab angelo. q̃d hoc essz. t qua
re isti sic crudeliter torq̃rent̃. Rñdit angelus
ille qui in imo sepultus ẽ. pr̃ est et origo illoꝝ
qui in ramis pẽdent. et erat quondã paup. sz
ditatus est ꝓ vsuras et nõ restituit male acq̃
sita. et sic obiit. et ideo hic in inferno sepul⁹
est. et isti in ramis sunt heredes q̃ sciẽter posse
derunt illas diuitias. et ideo ipi et omnes se
quaces eorũ qui de ꝓgenie ipsorũ nascuntur
et illa bona iniuste acquisita scienter possede
runt omnes ad illã arborem t ad illos ramos
pertinent.

De eadem dominica Sermo. cxlvi

Nolite soliciti esse dicētes. q̄d manducabimus. aut q̄d bibemus. aut q̄ opiemur. et sequit̄. Primū querite regnum dei Mat. vi. ¶ C ¶ Dicūt naturales. ille qui dat esse alicui dat illud ꝑ quod possit se ꝯseruare in esse. et rō. q̄ ille qui vult venire ad finē optet ꝙ habeat illa que ad finē sunt necessaria. ut si vult trāsire mare optet ꝙ habeat nauem. et qui dat esse domus ordinat ligna et lapides ut domus talibꝰ in esse posset ꝯseruari. nā agens naturale dat esse arbori. iō ꝓuidet sibi de humore terreno qui est loco alimēti ut posset in esse ꝯseruari Spūaliter. sic deus qui est primū et summū ens dat omnibꝰ entibꝰ esse. Nā in vnoquoq̄ genere est causa oīm que sunt. ut habet̄ Jaco. i. Omne datū optimū ꝛc. Ideo dat etiā ꝑ q̄ possint cōseruari in esse. Dicit em̄ gre. Sicut esse nostrū ex nihilo est. ita ad nihilū tēderet nisi conditor oīm manu sui regiminis cōseruaret. Nā si deꝰ ꝓuidit auibꝰ celi et bestijs terre de cibo potu ⁊ tegumēto q̄ sunt inferioris ꝯditōis. q̄to magis ꝓuidebit hoībus quos redemit suo sanguine. Ideo apl̄us ad philip. iiij. Nihil soliciti sitis sed in omni orōe et obsecratōe cū grāꝛuꝫ actione petitōes vr̄e innotescāt apud deum. s. ꝓ dei regno. de quo thema. Nihil soliciti ꝛc. In verbis ꝑmissis duo innuunt̄. Prīo ꝓhibet solicitudinē mētis timorate. ibi. nolite eē soliciti. Scd̄o docet rectitudinē mētis ordinate ibi. primū querite regnū dei. De primo dicit. Nolite soliciti esse anīe vr̄e. i. vite aīali quid māducetis. nec corpi vr̄o quid induamī Duo enim sunt necessaria vite hūane. scꝫ victus et vestitus ꝓ q̄bꝰ homīes nimiū solicitātur. et hoc ꝓhibet in pn̄ti ¶ D ¶ Pro quo sciendū solicitudo est triplex. s. tolerabil̄ laudabilis et vitupabilis. Prima est tolerabil̄ ut dum hō sic instat post tpalia moderate loco ⁊ tpe ut nō amittat eterna. ut martha Lu. x. Martha martha solicita es. nā hec solicitudo est nobis imposita ꝓpter pctm̄. et est pena pcti. Gen̄. iij. In sudore vultus tui ꝛc. Hāc solicitudinē moderatā docet Salomō ꝓuer. vi. Usq̄quo piger dormis. et dicit ibidem. Vade ad formicā o piger et cōsidera vias eiꝰ que cū nō habeat ducē nec ꝑceptorē neq̄ prīcipem parat in estate cibū sibi. et ꝯgregat in messe q̄d ꝯmedat. Nam d. sanc. tho. ij. ij. q. clxxxvij. arti. vij. Solicitudo quā diuitie secū afferūt a diuitijs totaliter separi nō potest siue sint magne siue parue. sed necesse ē hominem aliqualiter solicitari de acq̄rēdis vel cōseruandis rebꝰ exterioribꝰ. idcirco hec solicitudo moderata nō est ꝓhibita. Scd̄a est solicitudo laudabilis que est circa spūalia. vñ ad eph. iiij. Soliciti sitis seruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Hec solicitudo aliq̄n̄ est de egenorū ꝓuisione in charitatis opatōe De qua Gelasius papa. lxxxvij. di. diuine. Diuine retributōis memor ad pontificalē cōscientiā nō ambigas ꝑtinere egentiū ꝯmodis piā solicitudinē nō negare. Item solicitudo laudabilis est de aīe custoditōe scꝫ a peccatis Deutro. iiij. Custodi temetip̄m et aīam tuā solicite. et ꝓuer. iiij. Omni custodia serua cor tuum. Itē laudabilis est solicitudo de mādatoꝝ obseruatōe. Josue. xxiij. Tantū ꝯfortamini et estote soliciti ut custodiatis cuncta q̄ scripta sunt in volumine legis. Hāc solicitudinē req̄rit a nobis deus Michee. vi. Indicabo tibi o hō quid sit bonū et q̄d dn̄s requirat a te. vtiq̄ facere iudiciū et diligere misericordiā et solicitū ambulare cū deo tuo. Jō ij. ad Thimo. ij. Solicite cura teip̄m. Sil̄a ad Ro. xij. Solicitudine non pigri. Tercia solicitudo est vitupabilis que ꝓuenit ex inordinato amore tpaliū et diffidentia ꝓuisiōis diuine. Unde Crisꝰ. Solicitudo cupiditatis est filia desp̄atōis et impedit homīs salutem. Math. xiij. Solicitudo seculi istius et fallacia diuitiarū suffocat dei verbū. imo facit trāsgredi omne dei ꝑceptū. Nam auari ꝑ solicitudinē supfluā violāt primū ꝑceptū dei. scꝫ. nō habebis deos alienos. nā auaricia est ydoloꝝ seruitus. ephe. v. Et aug. Quidq̄d plus diligis deus tuus est. si pecuniā pecunia. si hoīeꝫ homo. Item trāsgrediunt̄ scd̄m ꝑceptū scꝫ. nō assumas nomē dn̄i dei t. inuanū. auari em̄ ꝓ parua pecunia mentiunt̄ et ꝑiurāt. Item solicitudo talis facit trāsgredi terciū ꝑceptuꝫ scꝫ. memēto ut diē sabbati sanctifices q̄ escendo ab omnibꝰ opibus exterioribꝰ. tu et filius tuus et filia tua seruus tuus et aduena qui est

Solicitudo est triplex prima

intra ꝓtas tuas et vacando diuis opibus. Juxta illud Aug. Dñicis diebꝫ nihil aliud agendū est ꝙ deo vacādū. sed auari pl⁹ q̄rūt acq̄rere pecunias festiuis diebꝫ negociādo vē dendo et emēdo ꝙ in ferialibꝫ. Itē in singul aliis ꝓceptis fit transgressio ꝑ solicitudinē a uaricie. ut patet intuēti. et hāc ꝓhibet dñs d. Nolite solliciti esse. s. inordinate. supflue ⁊ illi cite. (E) Hā solicitudo illicita fit qua drupliciter. Primo ex pte illius de quo soli citamur. ut si talia tanꝙ finē q̄rimus. cū de⁹ sit finis oīm. Apocal. i. Ego sum alpha et o. Ideo. i. Cor. x. Siue in gl̄am dei facite. Se cūdo fit illicita ꝓpter supfluū studiū. ꝑ quod a spūalibus hō notabiliter retrahit. ut d. do minus Math. xiij. Diuitie spine sunt. q̄ pun gūt ⁊ vulnerāt. et sic solicitudo talium pūgit mentē. vulnerat cōsciam. Tercio fit illicita qñ est inutilis. ut mercator manēs domi mit/ tit merces ad foꝝ. et ipe cōtinue solicitat ꝓ absentibꝫ cogitādo anxie ne ꝑeant. ne rapiā tur. et tñ sua solicitudine nō pūt custodiri, et sic illa solicitudo est inutilis. sed deberet deo cōmittere. iuxta illud. i. Petri. v. Oēm soli/ citudinē vram ꝓiciētes in eū. qm ipi est cu/ ra de vobis. Quarto solicitudo est illicita et inordinata ex pte timoris supflui. cū homo ti met qñ facit ea que dz ꝙ necessaria sibi defici ant. et hoc ꝓuenit ex diffidentia. Et hāc dis suadet multis rōibus. Prima rō est a maiori Victus em requirit ꝓpter vitā aīe. indumē/ tum vo ad cōpuatōem corpis. Sed deus de dit q̄ maius est. aiam scz et corpus. ergo da bit q̄ minus est. scz victum et amictū. Un⁹ Crisi. Nisi deus vellet cōpuare hoiem qui est ipm nō creasset. qz ipe instituit ut aīam cib. corpus vestimēto cōseruaret. Ideo vtrunꝙ ipe tribuit. Et hoc est q̄ dicit. Nō potestis deo seruire et māmone. sed oportet alterꝙ cōtem nere. attendite ꝙ seruitutem māmone fugiatis ideo dico vobis. ne solliciti sitis. i. anxij et ni/ mis intenti. Crisi. Nō dicit operari nolite. imo operari manibus ut corpus sustinet laudabile est. Sed ut d. glo. ꝓhibet solicitudinē q̄ tra hit ab eternis. et rursus sm Crisi. afflictionez animi ꝓhibet in acquirēdis talibꝫ et in pdi/ tis. aīe vīe quid māducetis. nō ꝙ intelligibil aīa comedat. sed qz nō manet ꝓiūcta corpori nisi cū nutrit. vel quia aīa corpis est suscipe nutrimentū. cōgrue nutrire aīe attribuit. vñ sm Aug. Aīa in hoc loco ꝙ aīali vita ponit. neꝙ corpi vēo quid induam. ecce alia solici tudo que ꝓhibet circa vestimentū. Premis/ so intento primā ꝓbatōez adducit. nōne aīa plus est ꝙ esca. de hoc nō est dubiū. qz esca nunꝙ posset viuificare nisi esset aīa in qua est principiū vite. plus est igit aīa viuēs ꝙ esca et corpus plus ꝙ vestimentū. Hā aīam deus carne vestiuit. qz caro aīe est vestimētū. nullus igit vestimentū tāti est valoris quāti est corpus. quod tñ aīe est. qz viuēs cū ea est. etiam qz frustra apponerent vestimēta nisi ipm ha/ beret naturalē calorē in se. Cirillus. Deus q̄ exhibuit qd̄ maius est nō negabit qd̄ minus est. Attēde ergo ꝙ ꝓhibet solicitudo supflui tatis. Itē attēde ꝙ nō ꝓhibet opis labōrē sz solicitudinē. Itē attende ꝙ aīa pl⁹ est ꝙ esca et tñ gulosi ꝓdunt aīaz ꝓpter cibū. Exemplū de diuite epulone et esau. Itē cū corpus pl⁹ sit ꝙ vestimentū. magis tñ solicitāt ipi luxuri osi mundare vestes et ornare ꝙ corp⁹ a luxu rie fece purgare. iō quotidie in fece luxurie vl fimo corpus velut porci maculāt. Scōa rō ē exēplaris. qz deus pascit volatilia absq̄ eorū solicitudine quoꝝ minor ē cura ꝙ hoīm. mul to magis hoies. et de hoc dicit. Respicite vo latilia celi. Job. xij. Animirū interroga iumen ta et docebūt te. et volatilia celi et indicabūt tibi. et eiusdem. xxx. Sup volucres celi exu/ dit nos. hec em nō solicitāt quō cibū nascat. nō quō seminet. Itē nō solicitāt ꝓgregādo ꝓ futura indigentia. neꝙ ꝓgregāt in horrea. sed pē vester pascit illa. pascit pfamilias ser/ uos. pascit aīalia scz in obsequio filiorū. quā to ergo magis filios qui cariores sunt illis. nōne vos magis pluris. s. pcij estis. plus em valet homo ꝙ volatilia. Primo quidē scom Aug. qz homo cū sit aīal rōnale sublimius or dinat in rerū natura. Item sm Crisō. oīa alia aīalia deus fecit ꝓpter hoiem. hominē vo ꝓpter seipm. Item scom phm. ij. phisicorū. Nō est qd̄āmodo finis oīm. et finis digni/ or est ordinatis in finē. Et ideo qz homi eter nitas promittit. aues vero hodie sunt et cras nō sunt nec erūt. et si deus absq̄ eaꝝ solicitu dine tribuit eis victū. multo magis homi cui deus dedit operandi sciam et fruendi spem (F) Et nota nō dicit ꝙ nō volāt ad agros

querētes cibū. ad designandū ꝙ habere debe
mus moderatā solicitudinē et adhibere labo
rē. hoc est cōtra q̄sdā. de quibꝰ aug. Fuerūt a
liqui dicentes nō debere laborare sed totū di
uine ꝓuidentie ꝯmittere. et hoc est falsū. quia
dicit p̄s. cxxvij. Labores manuū tuaꝝ ꝛc̄. silr
et aplus. ij. Thes. iij. Neqꝫ gratis panē man
ducauimus ab aliquo. sed in labore et fatiga
tione nocte ac die operātes. et subdit. Si q̄s
nō vult opari nec māducet. Sed d. exq̄ deꝰ
pascit volatilia celi absqꝫ labore quare ita nō
pascit hoīem absqꝫ solicitudine et labore. Rñ
det̄ qꝛ volatilibꝰ deꝰ nō dedit artē et sciam la
borādi. hoīibus v̄o dedit scire et posse labo
rare. Et ideo qui labore victū acq̄runt a deo
nutriunt̄. et vlterius ꝓpter eoꝝ opatōez dat
etiā homini tpalē mercedē. Si qui vero essēt
qui nec scirent nec possent laborare illos deus
sine eoꝝ solicitudine pasceret sicut volucres ce
li. Unde d. aug. In cuiꝰ figurā gen̄. i. postq̄
deus creauit homīes sciens ꝙ viuere nō pote
rāt sine alimēto statim ꝓuidit eis de cibo di
cens. Ecce dedi vobis omnē herbā afferentē
semē sup terrā. et vniuersa ligna que hñt ī se
metip̄is sementū generis sui. ut sint vobis in
escā et cūctis animātibꝰ terre omniqꝫ volucri
celi. Cū igit̄ victus dei non sit debilitata et h̄
quotidie facit in mīoribus aīalibꝰ. quāto ma
gis in maioribꝰ. Tercia rō est ex defectu nr̄e
solicitudinis. qꝛ neqꝫ nr̄a solicitudo tāti vigo
ris est ut possimus p eā acquirere. ut hic pro
bat dicēs. Quis vr̄m cogitās scꝫ solicitudi
ne cogitatōis sue p̄t adijcere ad staturā suā cu
bitū vnum. i. quis est ille q̄ solicite cogitādo
posset se maiorē facere vno cubito. certe nullꝰ
igit̄ qꝛ nutrimentū ordinat̄ ad augmentum
corpis si augmentū nō acquirimꝰ ex nr̄a solici
tudine. ergo nec nutrimentū. Itē s̄m Aug.
Illi relinquenda est cura augēdi corpis cuiꝰ
cura facta est ut esset tāte stature ꝛc̄. (G)
Quarta rō est ex ꝯsideratōe florū q̄ crescunt
et vestiūtur sic diuersis coloribꝰ. nec tñ subsi
stūt sꝫ mittūtur in clibanū. multomagis g̊ deꝰ
nutriet et vestiet hoīes qui capaces sunt fidei
et noticie ip̄iꝰ. et hoc est qd̄ dicit de vestimen
to. q̄d soliciti estis. ꝓxime due rōes arguunt
magis ꝯtra solicitudinē victus. que necessitas
est frequēter maior. hec aūt rō arguit ꝯ solici
tudinē vestimentoꝝ que minor est. qꝛ multi

sine vestibus vixerūt. sed sine victu nō. Cōsi
derate lilia agri. noīe lilioꝝ intelligit generali
ter quoscūqꝫ flores. quō crescūt. terra illis p̄
bendo nutrimentū. cū rore celi crescūt absqꝫ
solicitudine. nō laborāt acq̄rēdo victū ut cre
scant. neqꝫ nēt. Nere est fila cōponere. flores
igit̄ nō filant vestimenta coloris varij sibi tex
endo. Deinde ꝯmendat florū ornatū. qꝛ ex
cedit omnē ornatum hūana industria factū.
Dico aūt vobis. qm̄ nec salomō qui sup om
nes reges delicijs abūdauit in omni gl̄ia sua
i. qñ magis fuit gloriosus. cooptus est ne in
isto colore sicut vnū ex istis. Hiero. Reuera
inquit. Qd̄ sericū. q̄ purpura regū que pic
tura textricū p̄t floribus ꝯpari. Ip̄e color d̄r
vestimentū floris. sicut d̄r. opuit istū rubor.
Quid ita rubet ut rosa. quid ita cādet ut liliū
viole vero purpurā nullo supare murice. id ē
purpureo colore. oculoꝝ magis q̄ sermonuꝫ
indiciū est. Si aūt fenū agri quod ideo fenū
dicit̄. qꝛ facile igne accēdat̄ qd̄ hodie est. vi
ret et floret. cras exiccatū in clibanū. i. in fur
nū vel in fornacē mittit̄ ut ꝯburat̄. Deus sic
vestit. statuto tpe lilia formant̄ in frondibus
vestiunt̄ cādore. et implent̄ odore. et qd̄ ter
ra radici nō dederat deus inuisibili opatōne
largit̄. q̄to magꝫ vos modice fidei. vere mo
dice sumus fidei quos etiā exēplo sensibiliuꝫ
optet ad fidem ducere. Quintā rōem adduc̄
ex drñtia que debet esse int̄ fideles ꝛ incredu
los. Vñ nō credēt es esse q̄cquā p̄ter hec sen
sibilia. ea sola inquirūt q̄ dei ꝓuidentia nō cre
dunt largiri. sed hūana haberi solicitudine. sꝫ
qꝛ tales nō sunt fideles bñ repetit principale
ꝓpositum. Nolite ergo soliciti esse. i. Cor. vij
Volovos sine solicitudine esse. dicētes. quid
māducabimus aut q̄d bibemus aut q̄ opiem̄.
Rabanus. Nō dixit. ne sitis soliciti de victu
potu et vestitu. sed q̄d māducetis. q̄d bibetis
quo opiamini. vbi illi argui vident̄ qui spre
to cōmuni victu vel lautiora vel austeriora q̄
runt q̄ hi cū quibus vitā ducūt. hec em̄ oīa
gentes inquirūt. et hoc ꝓpter causam iā dictā
qꝛ nō credentes ꝛc̄. et s̄m Gre. qꝛ nullā spem
habent futuri seculi neqꝫ iudicij. iō ista q̄runt
tanq̄ bona maxima. Itē s̄m Cris. qꝛ nō cre
dunt tpalia dei gubernari ꝓuidentia sed casu
euenire. iō ꝓ ip̄is solicitant̄. xp̄iani v̄o quia
sperāt eternū. nō de tpalibꝰ dñt esse soliciti.

qui etiã sciunt dei ꝓuidentiã distribui hoibꝫ. Sextã rõem adducit ex solicitudine dei pris erga nos. ꝓpter qꝺ nos solicitos esse nõ opoꝛ tet. neqꝫ eñ filij dñi solicitari. sed hãc solici/ tudinem relinquũt patri. vñ textus. scit enim pr̃ vr̃ ꝛc. Cris. Qui creauit naturã. eiꝰ nouit indigentiã. qꝫ si pater est nõ ꝑt despicere fili/ os. qꝛ his omnib indigetis. sicut patres licꝫ filijs nõ dant supflua. tribuũt tñ eis necꝯaria. Vñ Lu. xi. Si vos cũ sitis mali nostis bona data dare filijs vr̃is. quãto magis pr̃ vr̃ cele stis de celo dabit spm̃ bonum petẽtibus se

Sed d. tñ videmus multos bonos ꝫ etiã malos pati penuriã. vñ hoc ꝓuenit. Rñ/ detur qꝫ septẽ de cauſ aliqñ patimur penuriã in necessarijs vite. Pro ex demerito pctoꝝ nr̃oꝝ. Deutro. xxxij. Cõsumẽt fame et de/ uoꝛabunt eos aues moꝛsu amarissimo. et pe/ nit rõem. dereliquerũt deũ factoꝛẽ suũ. et re/ cesserũt a deo salutari suo. Ideo Ecci. xxxix. Ignis grãdo fames et moꝛs oĩa hec ad vin/ dictam creata sunt. Scda causa ꝓpter virtu/ tis exercitiũ. Unde. ij. Coꝛ. xi. In laboꝛe et erũna. in vigilijs multis. in fame et siti. in ie/ junijs multis. et hoc fuit ꝓpter augmentatio nem meriti. Tercia cã ꝓpter nr̃e auaricie im/ poꝛtunitatẽ. Unde ambꝛo. Immoderat⁹ tẽ poꝛalium appetitus facit ut necessarijs careamꝰ De quo biere. xlij. Fames ꝙ qua soliciti e/ stis adherebit vobis. Quarta causa ꝓpter hu/ manã supfluitatẽ. qꝛ supflua querimus. ido dignũ est ut necessarijs careamus. qꝛ cui ni hil est quod habet. cõstat illũ egere. Quinta causa ꝓpter abusum tpaliũ. qꝛ creatura dei ab utimr̃. et ergo dignũ qꝫ aliqñ eã necessarijs careant. qꝛ dicit Aug. Male possidet q̃ male utr̃. ergo nõ est dignꝰ bonoꝝ possessiõe. Se xta causa ꝓpter ingratitudinẽ. qꝛ d. Grego. Nõ est dignus dãdis qui nõ agit gratias de datis. Septima causa est. ut credamus deuꝫ nobis ꝓbere tpalia. Si eñ nr̃e solicitudini sꝑ ꝓmitterẽt. fortasse crederemus tpalia esse a nobis. vel ex debito tribui a deo. cũ ꝛo deus aliqñ ea subtrahit oñdit qꝫ ipe sit dñs q̃ pre bet. iuxta illud. i. Coꝛin. iij. Quid hẽs quod nõ accepisti. si aũt accepisti quid gloriaꝝ qua si nõ accepis. Ideo aplus. i. Thimoth. vi. Diuitibus huius seculi ꝓcipe nõ sublime sa pe. i. ꝓr supbiã eleuari. neqꝫ spare in incerto diuitiarũ. sed i deo viuo qui ꝓstat nobis oĩa abunde. et hoc ꝓsiderãs Job. i. dixit. dñs de dit dñs abstulit ꝛc. ꝓpter quod subdit. queri te primũ regnũ dei et iusticiã eius. et hec oĩa sꝛa tpalia adijcient vobis. qꝛ dicit Amb. De decus est homini curare de cibo qui militat ꝓ dei regno.

De eadem dominica Sermo. clvij.

PRimũ querite regnũ dei. Mat. vi. Xristo. dicit. illud qꝺ ẽ vlti mũ in executõe ꝺz esse primũ in in/ tentõe. Spualiter. Sic vltimatus finis oĩm hoĩm est btitudo et felicitas ꝓpter quã creati sumus. ut d. mgr̃ in. ij. distinc. i. Deus fecit hoiem ut summũ bonũ intelligeret. intelligẽ do amaret. amando possideret. possidẽdo fru eret. ꝓpter qꝺ felicitas et beatitudo et fruitõ summi boni ꝺz esse primũ in intentõe cuiusli bet homis xpiani. Nam d. aug. de ciui. di. Si homo illud summũ bonũ attigit in illo oĩa bona ꝓcipit. Nam illud solũ est optimũ et ve/ rꝫ bonũ quod oĩa bona ꝓcellit. sine q̃ nul la natura subsistit. nulla doctrina instruit. nul lus vsus expedit. ibi oĩa secura sunt et nul la bona deficiunt. ꝓpter qꝺ merito dicit. pri mũ querite regnũ dei. Ista est scda pars pri cipalis. in qua ut dixi sermõe ꝓcedenti docet rectitudinẽ mentis ordinate d. primũ queri te. Pro quo sciendũ. triplex est regnum dei. Primũ est circa nos. et est militãns ecclesie Scdm̃ est in nobis siue interi⁹. et est regnuꝫ gratie. Terciũ est sup nos. et est regnũ glie. Dixi primo. regnũ dei est circa nos. et ẽ mili tantis ecclesie. de quo math. xiij. Mittet filꝰ hoĩs angelos suos et colligẽt de regno eꝰ oĩa scandala. i. de eccia. nã in eccia sunt varia ge nera hoĩm que cõtinet bonos ꝫ malos. et hoc ideo fm̃ Aug. ut boni ꝓ malicia malorũ exer erceanr̃. et hoc ꝓfecit fieri ab initio mundi ut dicit gre. xx. moꝛa. In ecclesia sicut in area sunt triticũ et palee. que simul ꝓmittunr̃ cre scere vsqꝫ ad messem. et in tpe messis dicet messoribꝰ. colligite primũ zizania et alligate ea in fasciculos ad ꝓburendũ. triticũ aũt con gregate in hoꝛreũ meũ. et sic tollet scandalũ de regno dei. i. de ecclesia. qꝺ regnũ querere

1 Triplex ē regnū dei

Primū regnū dei ē in nob. ē militãs eccīa

debemus et iusticiã eius. (K) Sed dice
res. que est iusticia eius. Rñdet vnio fidei ⁊
charitatis. ut habet de cõse. dist. i. eccia. Ec
clesia est multitudo vel collectio fideliuz fide
et charitate vnita. Pro qua vnione xp̃s ora
uit Joh. xvij. Pater rogo ut om̃es vnũ sint
sicut tu pater in me et ego in te. Item iusticia
eius cõsistit in xp̃i imitatõe. Eo. xxv. Inspi
ce et fac ꝑm exẽplar qd̃ tibi in monte mõstra
tum est. i. in xp̃o. qui dixit Joh. xiij. Exẽplũ
dedi vobis ut quẽadmodũ ego feci vobis ita
et vos faciatis. Dicit nãq; aug. in li. de vita
xp̃iana. Xp̃iani nomẽ frustra sortit̃ qui xp̃um
minime imitat̃. Quid em̃ ꝓdest vocari qd̃ ñ
es. et nomẽ vsurpare alienũ. vel quõ xp̃ianus
diceris qui xp̃i actus ñ sequeris. Itẽ iusticia
huius regni cõsistit in hoc ꝙ p̃cepta eccie de
bemus obseruare. iuxta illud ꝓuer. vi. Cõser
ua fili mi p̃cepta patris tui. et ne dimittas le
gẽ matris tue. Scd̃m regnũ est regnũ interi
us. i. regnũ gr̃e cõsistens in aĩa quã deꝰ inha
bitare dignat̃. De quo Luce. xvij. Regnuz
dei intra vos est. Dicit nãq; aug. qñ volũtas
nr̃a deo obedit et tota nr̃a intentio in deũ ten
dit. et omnis mens nr̃a et affectio se in deum
dirigit. tunc dicit̃ regnum dei fore in nobis.
Nam ꝑm Berñ. Sicut in regno btitudinis
deus se p̃ntem exhibet electis suis ad glificati
onem. ita etiã se eis exhibet in via ꝑegrinatio
nis ad iustificatõem. vt a quo glorificãdi sũt
ꝑ spẽm ab ip̃o prius iustificent̃ ꝑ fidem. Ter
cium regnũ est supiꝰ vbi sanctoꝝ angelorum
habitatio est p̃ꝑata. De quo math. xxv. Ve
nite bñdicti p̃ris mei ꝑcipite regnũ ꝛc̃. Nũc
igit̃ in p̃nti sermone dicẽdũ est de regno gr̃e
quod deus opat̃ in aĩa nr̃a dicẽdo. primũ q̃ri
te regnũ dei. q. d. querite diligenter opibus
meritorijs. deuotis exercicijs. v̄tutibꝰ ⁊ gra
tijs ut fiant aĩe vr̃e regnũ dei. nam aĩa rõnalis
cũ virtuosis opibus et deuotis exercicijs alli
cit sibi deũ ut ip̃am misericorditer dignet̃ in
habitare. Nam ip̃e dixit ꝓuer. viij. Delicie
mee esse cũ filijs hoim. (L) Sed d. quis
est thronus in quo rex regũ residet. Rñdet̃
Tronus est sup̃mũ mentis in quo v̄bũ eter
num sedet. figurat̃. iij. Regũ. x. fecit rex salo
mon thronũ de ebore grandẽ. et vestiuit eam
auro fuluo nimis. Sp̃ualiter. thronꝰ signifi
cat sup̃mũ mentis q̃ debet esse de ebore. s. mũ
dicie et castitatis. nã ebur est frigidũ et cãdi
dum. et significat mũdicie nitorẽ. Canti. v.
Venter eius eburneus. i. castus et mũdus.
Nã deus in mũdis cõsciẽtijs habitare vult.
⁊ nõ in immũdis. iuxta illud Sap̃. i. Nõ ha
bitabit in corpe subdito peccatis. Iste thro
nus debet esse vestitus auro charitatis. i. Jo
han. iiij. Qui in charitate manet in deo ma
net ⁊ deus in eo. et sic aĩa dicit̃ regnũ dei. vñ
Ber. Vacare deo. laudare deũ. ꝑuire deo qd̃
cũ in nobis impletũ fuerit sine dubio aĩa nr̃a
ꝑ dei p̃ntiaz regnũ dei erit. Vñ eccs. iiij. De
carcere cathenisq; interdũ quis egreditur ad
regnũ. ⁊ alius natus in regno inopia ꝯsumit̃
ac si d. qñ magni pctõres de carcere et de ca
thenis pctõꝝ egrediunt̃. hoc regnũ qd̃ intra
nos est cõsequunt̃. et alius natus ad regnuz
i. innocens ꝑ torporẽ et negligentiã ab hoc re
gno lõge fiet. qd̃ Luce. xv. in duobus filijs e
uidenter innuit̃. quoꝝ vni qui substantiã suã
cũ meretricibꝰ male expenderat pr̃ ꝯuiuiũ in
staurauit occidẽs ei vitulũ saginatũ. qd̃ tamẽ
nũq̃ exhibuit alio filio q̃ ab eius impio non
recessit. Ad hoc regnũ in nobis cõstruendum
religiosi hoĩes spẽaliter sunt vocati. qui si ne
gligentes inuenti fuerint trãsit dñs ad secula
res et gẽtes dans eis tales gr̃as que lõge sũt
ab om̃ibꝰ religiosꝭ. Quod pulchre figuratuz
est Math. xxij. vbi d̃r. Sile est regnũ celoꝝ
homĩ regi qui fecit nuptias filio suo. et misit
seruos suos vocare inuitatos et nolebãt veni
re. Glo. vt gustarẽt huius regni delicias. et
ideo sequit̃. nuptie quidẽ ꝑate sunt. sed q̃ in
uitati erãt nõ fuerũt digni. Ite ergo ad exitꝰ
viaꝝ. et quoscũq; inueneritis vocate ad nup
tias. qꝛ nõ est deus acceptor ꝑsonaꝝ. sed ĩ oĩ
gente. in omni statu qui inuocãt illũ huiꝰ reg
ni delicias ꝯsequũtur (M) De hoc re
gno qd̃ intra nos est tria dicamus. Primo
de mõ qnerẽdi. scd̃o de locis inueniẽdi. tercõ
de gratia fruendi. Primo sciendũ ꝙ hoc reg
nũ quadrupliciter querit̃. s. ꝑ purã ꝯuersio
nem. volũtatis inclinatõem. totius cordis ex
hibitõem et hoꝝ triũ cõtinuatõnem. Primo
ergo ad efficacẽ inquisitõem requirit̃ ꝯuersio
qui em̃ aliquo mõ rẽ inquirere querit necesse
est ut ad eã querendã totaliter se cõuertat cõ
uertens aũt se ad eam necesse est ut ab om̃ibꝰ
que nõ sunt illud penitus se auertat. Plena

ergo cõuersio est cũ omnes sensus interiores et exteriores. ꝑiter et affectões a mũdo et ab aliis que mũdi sunt abstrahunt̃. et ad hoc regnũ querendum om̃ia simul cõuertunt̃. De hac inquisitõe dicit̃ Isaie. xxi. Si queritis q̃rite ꝯuertimini et venite ac si d. si efficaciter q̃ritis et q̃rere cupitis. tunc ꝯuertimini et venite ad querendũ. Quem modũ querẽdi innuit nobis sapiẽs eccl̃. xvij. Reuertere ad dñm et auertere ab iniusticia tua. et nimis odito execratõem. et ꝯgnosce iusticias et iudicia dei. Hanc ꝑfectã cõuersionẽ trãsfigurauit in se apostolus ꝓpter nos ut et nos ita faciam⁹ ad Philipp. iij. dicẽs. vnum aũt que quidẽ retro sunt obliuiscẽs. ad ea v̄o que sunt priora extendens meip̃m. Qd̄ exponẽs Bern̄ dic̃. In v̄bis istis apl̄i manifeste declarat̃ ꝑfecta eoꝝ que retro sunt obliuio et ꝑfecta in anteriora extẽsio. Talis em̃ est homĩs iusti in hac vita ꝑfectio Scd̄us modus querẽdi regnuꝫ dei cõsistit in plena volũtatis inclinatõe dantes voluntatẽ ad omnia q̃bus regnũ dei põt acq̃ri. De hoc dicit̃. ij. ꝑalip. xv. In tota sua volũtate quesierũt dñm et inuenerũt plena aũt et ꝑfecta volũtas cõsistit in tribꝫ. vicꝫ ĩ ꝯmunione. affectõe. opatõne. ꝯmunione ut sit ꝯmunis cũ deo volens oĩa que deus vult. affectõe. vt nõ solũ volũtas ꝓcedat ex iudicio rõis sed ex affectu intime deuotõis. opatione vt qd̄ volũtas desiderat q̃ꝫtuꝫ possimus operemur et ope expleamus. talis volũtas quod querit inuenit. qꝛ cũ nõ poterit voluntas ꝓ facto reputat̃. De hac volũtate dicit gre. Añ dei oculos nõ est vacua manus a munere vbi archa cordis repleta sit bona volũtate. Tercius modus q̃rendi regnũ dei cõsistit in totius cordis exhibitõe. vt vicꝫ ad querendũ regnũ totum cor nr̃m sine scissione sine claudicatiõe exhibeamus. qd̄ facere monemur ꝑ dauid. i. ꝑalipo. xxij Prebete corda vr̃a et aĩas vr̃as ut queratis dñm deũ vr̃m. Ad qd̄ faciendũ instruit nos forma cordis. In naturis enim reꝝ legit̃. ꝙ cor hoĩs supius est latũ et aptũ. inferius v̄o strictũ et clausum. signãs ꝙ ad supiora querẽda debet esse latũ in affectõnibꝫ et aptum. et ad terrena ꝯtemnẽda dꝫ eẽ strictum et clausum. toto ergo corde regnũ dei q̃rimus si cũ om̃ibꝫ affectõibꝫ cordis illud q̃rimus. De quibꝫ affectõibꝫ d. Bern̄. Totuꝫ cor nr̃m ꝑuersum est in affectõibus et de eis accipiendũ est qd̄ dicit̃ ut toto corde ad dominũ ꝯuertant̃. cõuertat̃ amor tuus ut om̃ino nihil diligas p̃ter deũ. sic et gaudiũ tuum et tristicia ꝯuertant̃. hoc aũt fiet si scd̄m deuꝫ solũ doleas aut leteris. De hoc mõ querendi dicit̃ Deutro. iiij. Cũ quesieris dñm deũ tuum inuenies eũ. si tñ toto corde quesieris et in tota tribulatõe aĩe tue. Quartus mod⁹ q̃rendi regnũ dei ꝯsistit in p̃dictorũ triũ ꝯtinuatõe. vicꝫ ut queramus dñm et iterũ q̃ram⁹. et acquirẽdo nunq̃ꝫ animũ remittamus. De hoc dicit̃. i. ꝑalipo. xxij. prebete corda vr̃a et aĩas vr̃as ut queratis dñm deũ vr̃m. p̃s. ciiij Querite faciẽ eius sp̃. Hec aũt cõtinuatio agit̃ p̃cipue ꝑ intentõnem. sp̃ enim q̃rimus si om̃ia que agimus ad querendũ regnum dei ordinamus Luce. ix. Nemo mittẽs manũ suam ad aratꝝ et respiciẽs retro aptus est r̃gno dei. ac si d. Quicũq̃ꝫ respiciẽdo retro ab intentione q̃rendi dñm animum remiserit. nõ consequetur illud regnum. ¶ N ¶ Secũdo dicet̃ de locis illud regnũ inueniẽdi. sunt. n. loca in quibus regnũ dei de⁹ posuit. in quibꝫ si efficaciter q̃rit̃ sine dubio inuenit̃. s. in profunda hũilitate. tenui pauꝑtate. in ꝑsecutionis anxietate. in virtutuꝫ sanctitate. Primo querẽs regnũ dei inuenit illud in ꝓfunda humilitate. nam deus illud humilitati habendũ dedit. ut dicit̃ Luce. xij. Nolite timere pusill⁹ grex. qꝛ ꝯplacuit patri vr̃o dare vobis regnũ Glo. pusilius grex. i. humilis. Hinc ẽ ꝙ dñs volẽs nos ad huius regni gustũ ꝑducere ob missis om̃ibꝫ aliis virtutibꝫ et exercicijs boĩs dicit Math. xi. Discite a me qꝛ mitis sum ⁊ humilis corde. Hinc gloriabat̃ beata virgo sentiẽs in se hoc regnũ constructũ. in qua oĩs plenitudo diuinitatis habitabat corꝑaliter. cũ diceret. qꝛ respexit hũilitatẽ ancille sue. ac si d. nullis meis meritis sed sola humilitate quam respexit dñs in corde meo hãc sum gratiam ꝯsecuta Qui g̃ regnũ inuenire voluerit hũilitate se vestiat. et cogitatõe ⁊ locutõe habitu et opatõe. et hoc regnũ inueniet certius omni certo. Scd̄o regnũ celoꝝ in tenui pauꝑtate est collocatũ. De quo math. v. Beati pauꝑes spũ qm̃ ip̃oꝝ est regnũ celorũ. De⁹ em̃ edificator et dator huius regni nunq̃ꝫ visus est nec inuentus nisi pauꝑ. Hec aũt pau

ptas trib debet appẽdentijs decorari. s. volũ/
tatis ꝓtinentia. rez carẽtia. et vsus abstinen/
tia. Primo dico hec pauptas dz hẽe volũta
tis ꝓtinentiã ut sit volũtaria nõ coacta. Non
em vt ait Bernñ. pauptas est virtus sz amor
pauptatis. Et idcirco ad bñ discernendũ ad/
dit dñs. beati paupes spũ. i. voluntarie. Se/
cũdo hec pauptas ꝓsistit ī rez carẽtia ut acm
nihil penitus possideat. de qua gloriatus ẽ pe
trus dicẽs. Ecce nos reliq̃mus oĩa. Tercio
hec pauptas ꝓsistit in vsus abstinẽtia. ut cuz
paupes sumus victum et vestitũ paupez ha/
beamus. sola necessitate ꝓtẽti. Tercio regnũ
celoz inuenit in ꝓsecutõis anxietate que ꝓpt
deũ et eius iusticiã sustinet. de qua math. v.
Beati qui ꝓsecutõem patiunt ꝓpter iusticiã.
Hec ꝓsecutio ī trib est. qñ sine causa tpalia
nobis auferunt sz in reb. in ꝓsona qñ infir/
mitate vel quibusdã doloribz corpa ꝓterũt.
in spũ cum fidei falsitate vel blasphemia vel oc
cisione siue dãnatione vel eñã ꝟspectõe spũa
les hoĩes grauiter impugnant. Quarto reg
nũ celoz collatũ est ī virtutũ sanctitate. i. Co/
rin. iiij. Nõ in sermõe est regnũ dei sed in vir
tute. in quib aũt sit virtutib. idem ad Ro.
xiiij. euidẽtius ostendit d. Nõ est regnũ dei esca
et potus. sed iusticia. pax et gaudiũ in spũsctõ
Et subdit Qui em in hoc seruit xpo placet deo
et pbatus est hoĩb. Hã de iusticia dicit ꝓpha. xv
iij. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo. tñ
dit. q̃ ingredit sine macula et opat iusticiam
De pace vero dei dicit Mat. v. Beati paci
fici qm filij dei vocabunt. qz si filij dei et hẽre
des. Ro. viij. Sed de gaudio Job. xvi. ite/
rũ videbo vos et gaudebit cor vm. et gaudi
um vm nemo tollet a vobis. ꝙ gaudiũ autẽ
spũale in hac vita habitũ eternũ gaudiũ pro
meret. ¶ Tercio dicendũ est de hꝰ
regni fruitõe. quã et si nulla lingua possit expri
mere aliq̃d tñ quasi a remotis possumus de/
pingere de huius fruitõis delicijs. que in hoc
regno interiori cõfluunt et cõcurrũt. Sex sũt
breuiter agẽda. ibi em sentit vi pñtia. omniũ
gratarum affluẽtia. omniũ malorz absentia. z bñ
exptc dei. ex parte vo aie alia tria cõsequunt
s. ꝯgnitio luminosa. dilectio gloriosa. fruitio
delicio sa. Primo em in hoc regno fruimur vi
pñtia. quẽ pñtẽ adoramus et gustamus. Hã
ipe hoc ꝓmisit Leui. xxvi. vbi dicit. Ponaz

tabernaculũ meũ in medio vr̃i. et nõ abiiciet
vos aĩa mea. ambulabo inter vos et ero deꝰ
vr̃. qõ Salomõ legẽs admirãdo dixit. ij. pa
lip. vi. Ergo ne credibile est ut habitet deus
cũ hominib sup terram. et hoc est qõ ꝓmisit
Math. xxviij. Ecce ego vobiscũ sum vsqz ad
cõsummatõem seculi. Scõo de delicie cõstat
ex oĩm gratiaz affluentia. de quo dicit. viij.
Retũ oĩm abundãtia pfruetis. Itẽ ibidẽ. xx
xiij. Inundatõez marĩ quasi lac sugẽt. z itez
xxxiij. Ipe erit plenus bñdictõib dñi. vnde
Bernñ. Ex intimis simul oĩm bonoz expletis
multitudinẽ magnitudis eius. De tercio. s.
absentia oĩm malorz figuratiue legimus. i. re
gũ. iiij. vbi dicit Timuerũt philistijm dicẽtes
ve nobis. De his tribus simul iũctis d. ber.
Ex motu cordis intelleri pñtiam dei. ecce pri
mũ. et ex intimis simul oĩm bonoz expausi mẽ
tis. et ex intimis simul oĩm bonoz expausi mẽ
tũ. et ex intimis simul oĩm bonoz expausi mẽ
titudinẽ magnitudinis eius. Ecce scõm. z ex
fuga vicioz carnaliũ et cõpbensione affectuũ
aduersi potentiã eius. Ecce ter ciũ. Ex his ex
go tribz ex parte dei in regnũ aie cõfluenti/
bus sequũt alie tres delicie ad ineffabile gau
diũ anime afficiẽtes. quarũ prime sunt cogi/
tatio luminosa. licet em alias ꝓ fidei veritatẽ
deũ cognoscimus. hoc tñ fit in enigmate per
qualẽcunqz experientiã et gratiaz affluentiaz
quibus cognoscim deũ. et ideo hec cognitio
dicit luminosa. Secõe delicie sunt et existunt
in dilectiõe gloriosa. Anima em videns se in
diligẽdo tã supra modũ victã incipit saltim
in bñ mometo mandatum dilectõis exsoluere
diligere deũ ex toto corde. tota anima. tota
virtute. et ideo eius dilectio dr gloriosa. Ter
cio ꝓsistit in fruitõne delicio sa. gustat em gra
bona dñi que agnomine dicimus spũales cõ
solatões. quas describit Bernñ. sic dicẽs. Cõ
solatio diuina est suauissima delectatio boni
et gustus sapietie licet exiguus quib interim
benignus dñs afflictam refugerat. Gust au
tem ille nihil aliud est nisi irritamentũ deside
rij et incẽsiuum amoris. Recipit itaqz anima
tria genera delicioz que in hac visitatõe con
fluunt. Nam ex deo patre qui amoz ẽ inebria
tur anima affectuosissima charitate. de filio
qui sapietia est illustrat anima illuminosa ꝺ
tute. ex deo spũ sancto qui bonitas est et dul
cedo pungit anima dulcissima bonitate. Ex
bis tribus confluentibus anima a se alienat

3º

9º

3º diuisio ꝓp
de tpis sermonis

et in statum diuinū ꝑ illo tpe penitus mutat̄ ad quem statum nos ꝑducat ꝛc̄.

De eadem dominica Sermo.cxlviij

Primū querite regnū dei Math.vi
Expedito vno sermone de regno interiori ad religiosos ꝓprie ꝑtinente. nūc accedendū est ad scd̄m sermonem de regno exteriori vel supiori om̄es electos generaliter suscipiēte. Scd̄m hoc verbū ꝓpositum in tria diuidit̄. Primo em̄ hortamur ad hoc regnū quod supra nos est principaliter inquirendū. Scd̄o innuit̄ q̄bus hoc exercicijs sit faciendū. Tercio ꝓmittit efficaciter hoc regnū querētibus tpalia se adijcere primū ibi. primū querite regnū dei. scd̄m ibi et iusticiā eius. terciū ibi. et hec oīa adijcient̄ vobis. Unde q̄ regni acquisitio nihil aliud est nisi iusticie opatio. teste psal.xiiij. q̄ cū q̄reret a dn̄o dicēs. Dn̄e quis habitabit in tabernaculo tuo. accepit dn̄i rn̄sum. qui ingredit̄ sine macula et opat̄ iusticiā. Ideo de hac iusticia ꝑ quam regnū celoꝝ acquirēdū sit ⁊ inueniendū tria dicemus. Prīo de iusticie descriptōne. scd̄o de iusticie remuneratōne. tercio de iusticie ꝓgressione siue opatōne. A primo ergo incipiētes hic est sciendū. ꝙ vis iusticie naturaliter est hominib̄ insita cōtinēs hec duo p̄cepta nature. q̄d tibi nō vis fieri alteri ne feceris. et q̄d tibi vis fieri alteri fac. quib̄ cōcordat illud Math.vij. Om̄ia quecunq̄ vult̄ vt faciant vobis homines et vos facite illis. De hac iusticia dicit Aug⁹. Iusticia ē in corde hominis naturaliter. Itē alia descriptio iusticie. Iusticia est virtus generalis cōp̄hendens totius anime rectitudinē que consistit in debita ordinatōne homīs ad deuz. ad se et ad ꝓximū. inq̄tum em̄ ordinat hominē ad deum cōtinet in se virtutes theologicas. quia em̄ vnum deū cognoscimus iustū est ut in ip̄m credamus. ecce fides. Quia v̄o ip̄m fidelē credimus. iustum est ut in ip̄m speremus. ecce spes. Et q̄ multa bona ab eo ꝑcepim⁹. iustū est ut ip̄m sup̄ omnia diligamus ecce charitas. Et q̄ ip̄m nr̄is offendim⁹ pctīs iustū est ut eum timeamus. ecce timor. ⁊ q̄m ex pctīs viles facti sumus. iustū est ut hūilitatem habeamus. ecce hūilitas. Et sic possum⁹ de om̄ibus virtutib̄ ratiocinari. ip̄a em̄ iusticia om̄es virtutes que ad deū ordināt plene in se cōtinet et ꝑfecte. Secūdo non solū illos ꝯtinet sed etiā virtutes ordinātes hoīem ad seip̄m. Cognoscētes em̄ nos a vicijs impugnari iustum est ut eisdē ꝑ v̄tutem resistamus ecce fortitudo. et quia necessitati nr̄e voluptas insidiatur. iustū est ut ꝑ tp̄antiam vtrūq̄ moderemur. ecce tp̄antia. sic etiā castitas. abstinentia et mūdicia ordināt hoīem ad seip̄z ad deum et ad ꝓximū. sic amor ꝓximi. eq̄tas fidelitas. misericordia. in paupes largitas. ⁊ alie plures. Secūdo dicendū est de iusticie remuneratōne. ut viso fructu iusticie et vtilitate ip̄am iusticiā studiosius opemur. Facientibus em̄ et opantibus iusticiā optima dant̄ quibus maiora nō habet deus. scz p̄sentis vite sanctificatōem. inferni euasionem. celestis regni possessionē. De quo Math.v. Beati qui esuriūt et sitiūt iusticiā. si ergo beati. ergo et sanctificati. Item p̄s.lxxxviij. Iusticia et iudiciū p̄paratio sedis eius. cui cum dn̄s insidet ꝑ suam pn̄tiam aīam sanctificat. De secundo ꝓuer.x. Iusticia liberat a morte. quod de morte eterna optet intelligi eo ꝙ nulla iusticia a morte liberat naturali. q̄uis etiā iusticia liberat a morte infligēda ꝑ iniusticia. De tercio ꝓuer.xiiij. Iusticia eleuat gentē. glo. ineternū. Mat.v. Nisi abūdauerit iusticia vestra plusq̄ scribaꝝ et phariseoꝝ nō intrabitis in regnū celoꝝ. ergo ꝑ oppositum ꝑ abundātē iusticiā regnū possidebitis. Per hos tres maximos fructus hortamur crebri⁹ in scriptura ut iusticiā opemur Deutro.xxiiij. Habeas iusticiam corā dn̄o deo tuo. Itē Ecc̄i.iiij. Usq̄ ad mortē certa ꝑ iusticia.

Q

Visis ergo fructib̄ quos ꝑ iusticiā ꝯsequim̄ nunc instādū est quō et qualiter iusticiā opemur. Scd̄m ergo diuisionē suprapositaz dicendū ē de iusticie opatōe. Verum cū dicat Bern̄. Iusticia est virtus reddens vnicuiq̄ quod suū est. Sunt ergo aliqua singulariter quibus ex iusticia tenemur reddere q̄d suuz est. s. pctīs penitentiā. vicijs resistentiā. meritis diligentiā. flagellis patientiaz. hominib̄ beniuolentiā. mundo displicentiā. deo reuerentiā. Primo ergo pctīs reddamus pn̄iam quam facillime solueremus si damna que ex

petis incurrimus viderem⁹. nocent em̄ pctā deo angelis sanctis. bonis hoīb⁹ ⁊ malis hom̄ bus. et p̄ p̄sequēs oīm creature. Primo enī dico nocēt deo. patris em̄ impediūt p̄missiōz filij passionē. spūs s. adoptōnem. angelo⁹ restauratōnem. sctōrum p̄summationē. bonorū p̄motionē. malo⁹ p̄uersionē. damnato⁹ ampliozē faciūt p̄crematōem. in purgatorio exi/stentiū impediūt liberationē. omniū creaturā renouationē. sup̄ oīa aūt et p̄ oīmb⁹ omnium bonorū faciūt priuationē. peccās enim sibiipi aufert bonozē. diuitias atq; vitā. et id circo ex his que dicta sunt necessario p̄sequ⁹ est ut sicut pctm̄ suo mō oīmbus nocz. ⁊ oīne bonū q̄tum in ipo est impedit. ita in die iudi cij a pctōze oīa que sunt expetēt vltionem. Hinc dr Bab. xvi. Creatura tibi factori de/liens exardescit in tormentū aduersus iniu/stos. Item ibidē. c. v. Accipiet armaturā zelus illius. et armabit creaturā ad vltionē inimico⁹. Ēt de pctōze recte dr illud Geñ. xvi Manus eius p̄tra omnes. et manus oīm ꝯ eū. qz sic manus pctōz peccādo est ꝯ deum ⁊ omnē creaturā. sic in iudicio manus dñi ⁊ omnū q̄ sunt vlciscēdo sunt ꝯ eum. ut dicere pos set illud Hiere. xv. Omēs maledicūt mihi. 2° Scdo reddamus vicijs resistentiā. nisi enī p̄ p̄niam iam mūdati vicijs nos impugnāb⁹ viriliter resistam⁹ subito nos subuertēt et erit sine dubio nouissim⁹ error peior p̄iore. De his vicijs dicit Numeri. xxxiij. Si noluerit⁹ interficere habitatores terre qui remāserūt erūt vobis quasi claui in oculis. et lācee in lateribꝫ. ⁊ qui sunt q̄ remanent. vicia vnq; q̄p⁹ pctā dimissa itez nos impugnāt. Josue. xxiij Si volueritis baz gentū que inter vos habi tāt adherere erroribus. et cū eis miscere p̄nu bia atq; amicicias copulare. Jā nūc scitote q̄ dñs deus nr̄ nō eas deleat ante faciē vestram sed erūt vobis in foueā et in laqueū et offen diculuz ex latere vro. donec vos auferat atq; dispdat. Quotiēs ergo nos impugnauerint viriliter resistamus. dicētes illud Cañ. v. Exposaui me tūica mea quō induar illa. laui pe des meos q̄m inquinabo illos. Et illud Eccl. xxxiij. Qui baptisat a mortuo et itez tangit mortū quid p̄dest lauatio illius. Est aūt ip/sis vicijs tripliciter resistendū. vicz actōnem subtrahēdo. mente nō p̄sentiēdo. nec ope p/petrādo. De primo p̄uer. iiij. Auerte pedez tuz a malo. affectū pedem vocās. De scdo dicit Thob. iiij. Caue ne aliq̄n pctō p̄sentias De tercio p̄uer. xxvi. Sic canis q̄ reuertitur ad vomitū. sic imprudens q̄ iterat stulticiam suā. ℭ R Tercio reddamus bonis opib⁹ diligentiā ea fideliter exercēdo. et ad hoc tria sunt necessaria. debemus em̄ in oīmb⁹ opibus agēdis toto corpe et oīmb⁹ eius mēbris va care. attentōe alligare. et p̄ intentionē ea i de um ordinare De q̄ dr eccl. xxx. Cōsne et cō/grega cor tuū in sanctitate. Ibidē. li. Cōgre/gatewos in tomū discipline. qz dicit p̄uerb. xxiij. Frater q̄ adiuuat a fratre quasi ciuitas firma. De scdo dr Josue. xxij. Custodiatis attēte et ope impleatis. De tcio. i. Corint. x. Oia in gl̄iam dei facite. Et de oīb⁹ talib⁹ dr ij. pali. xix. Cū diligētia cuncta facite. Quar to flagellis reddam⁹ patientiā. sufferētes pa ienter et hūiliter q̄dquid aduersitatis nobis aduenerit pure p̄pter deū. Sūt aūt flagella oīa sufferēda paētēr p̄pter tria bona q̄ exeis p̄sequimur. Primo ut p̄ flagelli amaritudinez pctī dulcedo expiet. Scdo ut hō ex flagello in ymnib⁹ et p̄gnitōe nō extollat sed hūliet. Tercio ut cū mala nra cū tāta difficultate vi cimus pctm̄ solicitius caueat. De primo dr Job. xx. Panis eius in vtero illius vertetur in fel aspidū. ac si diceret. Quantū de pane delectatōis sumimus tantū nobis de felle tri bulatōis p̄parat. Et hoc est quod dicit Ap ca. xviij. In poculo q̄ miscuit vobis misce illi duplū. Quantū glorificauit se et in deli cijs fuit tantū date illi tormentū et luctū. De scdo dr. ij. Cor. xij. Ne magnitudo reuelatio nū extollat me ꝛc. Ad exponēs Greg. dicit. Dū tribulationib⁹ exercemur diuina dispen satōe agit ne ymnob⁹ splendēs extollat. Iz tā q̄ male opans hūliet. De tercio Johā. v. cuidam sanato dixit dñs. Ecce sanus facto es iā noli peccare ne deterius tibi aliq̄d p̄ gat. Unde reiterātibus pctā grauiora deus supplicia minat ezech. viij. cū dicit. Ecce isti applicāt ramū ad nares suas ꝛc. Has tres cās simul ponit Bern. dicēs. Pauci sunt qui in tribulatōe sciunt q̄ pia sit dispensatio dei. ad b⁹ em̄ tribulatōnes immittit. ut in eis nunc ex periamur dum cruciamur q̄d deliquimus q̄m delectabamur. et sic expiem̄ a pctō. Ecce p̄a

causa. et seqtur Et idcirco flagellamur ut nr̄e infirmitatis memores dum sp̄ cogimur remi nisci quid fuimus nō extollamur. si modo me liores sumus. ecce secūda. sequit̄. Et qz ma/ la nostra tanta difficultate vincimus tribula tio immittit̄ ut peccare amplius timeam⁹. Cū ergo ex tēptatione vtilitates ꝓueniāt oportet nos quotiens temptamur diuinā dispensati/ onē obedienter suscipe. et patiēter temptatio nis molestiā sustinere. Nemo ergo ꝯtemnat disciplinā dei. quia si pctōr est necesse est illi ut erudiat̄. Qui em̄ non est temptatus quid scit. si sanctus est necessariū est illi ut p̄mium augeat̄. S. Quinto reddamus ꝓximis beniuolentiā. et in medio natōis praue et per uerse sine querela ꝯuersemur studētes solici/ te oīm importunitates et aduersitates patiē ter portare et a nullo portemur. De hac beni uōlētia dicit̄ Job. xxx. Frater fui draconum et socius strucionū. De hoc hortamur roma. xij. Si fieri p̄t quod ex vobis est cū om̄ibus hominibus pacē habentes. Itē. i. petri. ij. Cō/ uersatōem vestrā inter gentes hn̄tes bonam. vt in eo qd̄ detractāt de vobis tanq̄ de male factoribꝫ ex bonis opibꝫ vos ꝯsiderantes glo rificēt deū. et subiūgit. Subiecti estote om̄i humane creature ꝓpter deū. Studeam⁹ igit̄ amare et amari et portare infirmitates tā mo rū q̄ corporꝝ ꝓximorū. Hec aūt beniuolentia ad ꝓximū habēda triplici exercicio impletur Si ꝓximis nulla mala irrogamus. irrogata equanimiter toleramus. bona pro malis im/ pendimus. Sexto reddamus mūdo displicē tiam. ut eū et om̄ia que eius sunt ꝓpter deum ꝯtemnamus. qz dicit dn̄s Math. vi. Nemo p̄t duobꝫ dn̄is seruire. aut eniz vnū habebit odio ꝛc̄. Quia dicit̄ Jac. iiij. Quicūq̄ volu erit amicus esse seculi huius inimicus dei cō stituit̄. Hec aūt mūdi displicētia vel mundi cōtemptus tribus exercicijs acquirit̄. Prīo si ꝓpter timorē mundanū nihil facimus qd̄ ē contra deum Secūdo si mundū nō diligim⁹ Tercio si deo seruientes negocijs extraneis nos nō immisceamus. De primo d̄r Math. x. Nolite timere eos qui occidūt corpus. ani mā aūt nō p̄nt occidere. sed potius timete eū qui p̄t et aīam et corpus ꝑdere in gehennam De scd̄o. i. Job. ij. Nolite diligere mundū neq̄ ea que in eo sunt. si quis diligit mundū nō est charitas patris in eo. De quo. ij. Thi moth. ij. Nemo militās deo implicat se nego cijs secularibꝫ. Septimo reddamus reueren tiā deo. Est aūt duplex dei reuerētia. vna in deo. quam nulla creatura etiā angelica vel q̄/ cūq̄ celestis attingere poterit nec ꝯgnoscere nec de ea quicq̄ dignū dicere. q̄to enim ꝓpi us ꝯtemplādo ad illū accedit̄. tāto sublimi⁹ euolat et ascēdit. s̄m illud p̄s. lxiij. Accedet hō ad cor altum et exaltabit̄ deus. Et iō hāc relinq̄mus ei cū reuerentia cordis et corpis inclinātes. Scd̄a reuerētia est que p̄ grauā adiuuantē et hominē conantē in cordibus fi deliū excitat̄. que n̄ est aliud q̄ admiratio ma iestatis. Hāc reuerentiā dupliciter exercem⁹ scz interius p̄ mentis deuotiōem. et exterius p̄ opatōnem. Est aūt tripler affectus qui ad hanc reuerentiā in nobis ꝯstruendā ꝯfluit. s. timoris et amoris. Solus enim timor nō re uerēt̄ deū sed tremit ⁊ latitat. nec solus amor reuerentiā habet. Sed ut ait Ber. Amor re uerentiā nescit sed claudit oculos maiestati. ꝯgnitio vero sine p̄dictis affectibus est timi da et supba. quia ut ait Bern̄. amor impetu ose ꝯgnitio curiose fiūt Sed hec tria cōtenta simul et p̄mixta in corde hoīs reuerentiā dei faciūt. Et qz hec deuotio ociosa esse nō pote/ rit. iō ex eisdez tribꝫ affectibꝫ triplex exurgit opis effectus. Nā ex timore in omni loco ⁊ tē pore ꝓpter dei p̄ntiā erubescimus peccare. ex amore autē bona incipimus opari. sed ex co/ gnitōne sublimitatē dei incipimus admirari. peccatorū autē cessatio. bonoꝝ opatio. dei ad miratio. sunt effectus qui ex prioribus affec tibus generant̄. De his eniz dicit Boheti⁹ Magna vobis si dissimulare nō vultis indic ta est necessitas ꝓbitatis. cum ante oculos a gitis iudicꝫ cūcta cernētis. Sic ergo ex timo re dei peccare erubescimus. ex amore bona fa cere ꝯtēdimus. ⁊ ex ꝯgnitōe eius quantū pos sumus in admiratōnem assurgimus. deo re/ uerentiam quā possumus exhibemus. illa au tē maxima est reuerentia. cū contemplando ad deuz accedimus. accedēdo eius sublimia miramur. et admirādo deficimus. et deficien do nos vilē puluerē reputamus.

Dominica sedecima.

Sermo. cxlix.

Miſericordia motus ſup eā. dixit
Noli flere. Luce. vij. et legit in p̄
ſentis dñice euāgelio .T.
Videmus q̄ ſol naturalis et cor
palis aliud op̄atur in oculis bomis patientis
aliud in aquis fontis. Nam claritate ſua ocu/
los hominis patientis reſoluit in lacrimas et
facit eos flere. ſed virtute caloris aquas fon
tis minuit ꝛ exiccat. Spūaliter. ſic ſol iuſticie
xp̄us deus. De quo Malachie. vltō. Orietur
vobis timentibꝫ nomen meū ſol iuſticie. ali
ud op̄at in oculis penitētis. aliud in oculis iu
ſti et innocētis. In oculis penitētis generat
lacrimas. ut patꝫ in dauid qui dixit in p̄s. lv.
Poſuiſti lacrimas meas in cōſpectu tuo. ſic
fecit in oculis petri Luce. xxij. Cōuerſus dñs
reſpexit petrū et recordatus eſt petri vbi ibū
ꝛc. egreſſus foras fleuit amare Unde bierō.
in epla. O humilis lacrima tua eſt regnum.
tua eſt potētia. aſcēdis tribunal iudicis. inimi
cis accuſantibꝫ ſilētiū imponis. ſi ſola intras
vacua nō redibis. q̄ dicit Caſſiodo. ſup p̄s.
Nemo ad deum flens acceſſit q̄ nō impetra/
uit quod poſtulauit. Et ſicut i oculis infirmis
generat lacrimas. ſic in oculis ſanis innocen
tis generat gaudiū et leticiā. Eccl. xi. Dulce
lumen ꝛ delectabile eſt oculis videre ſolē. ſic
ſol iuſticie virtute caloris diuini minuit aquas
tribulatōnis in fonte cordis huius tribulate
mulieris. et cōſolatus eſt eā in tribulatiōe et
miſericordia motus d. noli flere. In ſumma
euāgelij duo innuunt. Primo vita noſtra mi/
ſerabilis et penuriosa. Secōo miſericordia xp̄i
inexplicabilis et copioſa. Primū patet in pri
cipio. Secōm ibi. mia motus. De primo dic
In illo tpe. ſm Vincentiū in ſpeculo hyſto/
riar. Finito ſermōe in monte cū in deſcenſu
mōtis ſanauit leprosum. et ingreſſus caphar
naum ſanauit ſeruū cēturionis. ut habet Lu.
vi. et. vij. poſt hoc trāſiens ad portā naym d.
terms. ibat ibūs in ciuitatē que vocat naym
Beda. Naym eſt ciuitas galilee in ſcōo mil
iari a mōte thabor. ibant diſcipuli eius cū eo.
ſ. tanq̄ ſtelle ſequentes ſolē. et ſicut filij imi
tātes patrē. et turba copioſa. Hoc factum eſt
ordinatōne diuina ut euidēnius fieret miracu
la. cū appropinquaret porte ciuitatis. ecce de/
functus efferebat filius vnicus matris ſue.
et ex hoc maior fuit cauſa doloris. Dicit enim
gre. Plicenus. Crūne molē breuibꝫ exprimit
verbis. Fuit nāq̄ triſticia eius magna mul/
plici de cauſa. Prima q̄ hō mortuus eſt qui
naturaliter eſt deflēd⁹. ſm illud Eccl. xxxviij
Fili in mortū ꝓduc lacrimas. Scōa cauſa
q̄ filius eius mortuus erat quod fuit magis
Tercia cauſa. q̄ fuit filius vnicus ꝛ vnigeni
tus. dolor de morte vnigeniti eſt maxim⁹. hic
re. vi. Luctum vnigeniti fac tibi planctū ama
rū. Idcirco dauid volēs exprimere magnum
dolorē de morte ionathe dixit. ij. Regum. i.
Doleo ſup te frater mi ionatha. leq̄t Sicut
mater vnicū amat filiū ſuū ita ego te diligebā
Quartā cauſam triſticie ſubdit. et hec vidua
erat. q̄ ꝑſona miſerabilis et deſolata nullam
habēs ꝓſolatōem ſeculare et mundanā. ideo
cōſolabat a dño. i. Thimo. v. Que vere vi
dua eſt et deſolata ſperet in deū et dñs erit ſi
ducia eius. Hiere. xvij. Nam ſcriptū eſt i ꝑs
lxvij. Deus eſt pater orphanor̄ et iudex vi
duarū. ꝓpter q̄d orphani ꝛ vidue nō ſunt tri
bulatōibus anxiādi. nā dñs iſta iudicat. ecci
xxxv. Nōne lacrime vidue ad maxillas deſcē
dunt ꝛc. ſequitur. De maxilla aſcendūt vſq̄
ad celū. et dñs exauditor nō delectabit in ill
quaſi diceret. ſed acriter iudicabit. Exod. xx
ij. Nō facias violentiā paupi q̄ paup eſt. ne
q̄ conteras egenū in porta. q̄ dñs iudicabit
cauſam eius. .V. Idcirco officiū ē re
gum et principū pupillos ꝛ viduas meri. ut
hēt in cano. xxiij. q. v. regū. Regū officiū eſt
ꝓpriū facere iudiciū atq̄ iuſticiā et liberare de
manu calumniantiū vi oppſſos. et pegrinis
pupilliſq̄ et viduis qui facilius oprimūtur
a potētibus p̄bere auxiliū. Nam in hoc mag/
nam acquirūt dei grām. Eccl. iij. In iudican
do eſto pupillis miſericors ut p̄. ſeq̄t. et eris tā
quam filius altiſſimi obediēs. Quintā cauſaz
triſticie ſubdit. q̄ efferebat et turba copioſa
ciuitatis fuit cū illa. ſ. eam conſolando et ei com
patiendo. nobis in exemplū ut mortuos ꝓdu
camus. iuxta illud Eccl. xxxviij. Fili in mor/
tuū ꝓduc lacrimas. ſequit. et cōtege corpus
illius et nō deſpicias ſepulturā illius. q̄ et Ꝫ
thobias meruit illuminatōem oculor̄ tuor̄.
Thobie. xij. cui dixit angelus. q̄n ſepeliebas
mortuos et derelinquebas prandium. tunc ꝛ

mortuos abscōdebas ꝑ diem in domo tua et nocte sepeliebas eos. ego obtuli orōem tuaꝫ dño. Ideo eccs. vij. Melius est ire ad domū luctus q̄ ad domum ꝯuiuij. In illa em̄ finis cunctoꝝ āmonet̄ hoīm. et viuēs cogitat q̄d futurū sit. Reuera hō existēs in cōductu mortui recordare dꝫ ꝙ talis sit futurus qualis ille pñs est. Primo ꝙ perdidit tp̄us gr̄e Apocalipsis. x. tp̄s ñ erit ampli⁹. Scd̄o cogitare dꝫ ꝙ vadit singulariter. p̄s. cxl. Sīgulariter sum ego donec trāseam. Nam om̄es amici e⁹ derelinquent eum. et implebit̄ illud apl̄i ad Gala. vi. Unusquisq̄ onus suū portabit et Ezechiel. xviij. Filius nō portabit iniq̄tatez patris. et pater nō portabit iniquitatem filij. Tercio ꝙ exibit nudus. De quo Ber. Mūdus īexorabilē ꝯstituit sibi ianitorē qui nihil sinit deportare. et. i. Thimo. vi. Nihil intulimus in hūc mundū ꝛc. Ideo scribit salomō Eccs. xi. Si annis multis vixerit hō memīsse debet tenebrosi tp̄is et dieꝝ multoꝝ. q̄ cum venerint vanitatis arguent̄ p̄terita. qꝛ erit tēpus iusticie. de quo p̄s. lxxiiij. Cū accepo tēpus ego iusticias iudicabo. Nā dicit Bern̄. Statim post mortē p̄ntabor añ districtū iudicem. de om̄ib⁹ operib⁹ redditurus rōem

Idcirco circa exequias mortuoꝝ nō est ridendū neq̄ vanitas exercenda. sed salubri deuotōe sepulture mortuoꝝ assistenduꝫ. nam sepelire mortuū est valde meritoriū. Vñ narrat Valerius maximus. li. i. Symonides poeta cū ad litus nauē applicuisset et corpus inhumatū iacēs sepelisset admonitus ab eo ne ꝓximo die nauigaret interim remāsit. q̄ autē nauigare ceperūt fluctibus et ꝓcellis obruti sunt. Idem in eodeꝫ. Symonides cū apud scopā cenaret nūciatum est ei duos iuuenes ad ianuā stare. rogātes vt ad eos ꝯtinuo ꝓdiret. q̄ cum exisset neminē repit. eodē aūt momēto tricliniū collapsum om̄es ꝯuiuas opp̄ssit. et ip̄e ꝓpter hanc pietatē euasit. Idcirco bonum est sepelire mortuos. qꝛ ab antiquo solebat fieri signū circa sepulchra ut dicit̄. i. machabeoꝝ. xiij. misit symon et accepit ossa ionathe fratris sui et sepeliuit ea in modyn. in ciuitate patris eius. sequit̄. et edificauit symō sup̄ sepulchrū patris sui et fratꝝ suoꝝ edificiuꝫ altum visu. lapide polito añ et retro. et statuit colūnas magnas. et sup̄ colūnas arma ad memoriā eternā. vicꝫ ꝙ pater et fratres fuer̄t in exercicio armoꝝ ꝓ defensione fidei et ꝓpl̄i sui. ex hoc ī ꝯsuetudinē venit ꝙ lapides sculpti ponūtur in aliq̄b⁹ sepulchris ⁊ in aliquib⁹ ligna in figura crucis. ut videntes viui orent ꝓ defunctis. Nam dicit gre. et habet̄. xiij. q. ij. aīe. Exequie pompose nō sunt mortuis auxiliatiue. sed magis viuoꝝ solacia. nō tñ abijcienda sunt corp̄a defunctoꝝ maxime iustorū qui hic fuerūt tēpla sp̄ūssancti. sed cū deuotōe et honore sunt tumulāda. qꝛ dicit Aug. in li. de cura agēda ꝓ mortuis. et habet̄. xiij. q. ij. nō estimemus. Sepulture deuote officiū bone fidei est testimoniū. qꝛ in hoc oñdimus ꝙ bonam fidē habuerūt. et etiā fidem nr̄am demonstramus et nobismetip̄is ꝓficimus. et licet exequie solēnes non ꝓficiant malis. ut dicit augus. et habet̄. xiij. q. ij. quib⁹ peccata dimissa non sunt a sacris locis post mortē adiuuari nō possunt. sed bonis ꝓdest. vñ Grego. cum grauia dimissa sint. tunc ꝓdest mortuis De quo aug. Si quis sepelit̄ in ecclesia alic⁹ martiris ip̄e videt̄ ꝓdesse defuncto. et hoc si est de numero electorū in vera p̄nia finiēs vitam. nō aūt obstinatis et impenitētib⁹ ꝓdest Et habet̄ exemplū de vsurario in eccīa sepulto qui nō misit monachos q̄escere clamās et eiulās. discoopiebat tecta. adiuratus a q̄daꝫ fratre sancto cur nō mitteret eos q̄escere. Rñdit. qꝛ sicut vsuris institi die ac nocte nō quiescens a fenore. sic nō quiescam die noctuq̄ imp̄petuū. Ideo Crisost. et habet̄ in canōe. xl di. multi. Non locus sanctificat hominē. sed homo locū. ꝓpter quod locus sepulture dicit̄ monumentū. quasi monens mentem. scꝫ ad compassionē ꝓximi. similiter ꝑ hoc quilibet monet̄ ut mortalē se cognoscat et elationem frāgat. ut homo mortuus posset dicere viuo illud Eccī. xxxviij. Memor esto iudicij mei. sic em̄ erit et tuū mihi heri et tibi hodie. Sexta causa eius tristicie fuit qꝛ adolescēs moriebatur.

Sed diceres. cur homies prius diutius vixerūt q̄ nūc. Rñdetur multiplici de causa. Primo ex bonitate ꝯplexiōis primoꝝ parentū qui fuerūt immediate a deo formati. et ꝑ ꝯsequēs optime ꝯplexiōis. Nā quanto remotius ab igne aliquid est tāto frigidius. et sic q̄to diutius ab adam tanto debilius. et ꝑ ꝯsequēs non ita ad longā vitam

dispositi sumus. Scdo ex modo viuēdi con
tingit. quia tempate viuebāt. Unde bohen⁹.
Felix nimiū prior etas. nam comederūt glan
des et radices. et biberūt aquā. Unde Eccī.
xxix. Initium vite hominis panis et aqua et
vestimentū. Tercio ex bonitate nutrimenti.
qm̄ ante diluuiū nascentia terre fuerūt melio
ra q̄ nunc post diluuiū. quia inundatio dilu/
uij fuit pro maiori parte ex aquis oceani. vñ
Gen̄. vij. Rupti sūt oēs fōtes abyssi magne
sed aque salse inducūt sterilitatē terre. et p ꝯ/
sequens reddunt terre nascētia peiora ex qui
bus abbreuiat̄ vita homīs. Quarto ex scien
tia ade. quia formatus fuit in pfectōne sciētie
sic q ꝯgnouit virtutes lapidum et herbarū
que faciūt ad sanitatem ꝯseruandā et ad vitā
ꝓlongandā. Quinto ex diuina dispositione.
ut p longam vitā hominū multiplicaret̄ ge/
nus humanū. Sexto ut hoīes illius tpis p
longā vitā possent hr̄e expientiā de cursu ce/
li et effectibus siderū et aliarū rerum. que ex
periētie sunt principia artis et sciētie. ut habe
tur. i. methaphisice. Hoīm genus arte et rōe
viuit. Septimo quia tunc in pfecta etate et
robore parentū generabant̄. nunc vero nō ex
pectant tpus debite etatis ad generandū. qd̄
est tria septēnia. ut ait phūs in li. de animali/
bus. Ideo annis sexcentis octingentis noni
gentis et vltra vixerūt prius. nūc v̄o dic̄ p̄s
lxxxix. Dies ānoꝝ nr̄oꝝ ī ip̄is. lxx. āni. Si au
tem in potentibus octoginta anni ⁊ amplius
eorū labor et dolor. Ideo dicit Bohe. de cō/
so. li. iiij. ꝓsa. iiij. Vita nostra breuis meta. p̄s
cxliij. Dies eius sicut vmbra ⁊c̄ (Z)
Scda questio cur iuuenes cito moriūt̄. Rn̄
detur. si boni sunt deus pmittit eos cito mori
ne malicia eos inquinet Sapie. iiij. Raptus
est ne malicia mutaret intellectum eius. aut
ne fictio malicie deciꝑet animā illius. Secū/
do bonos iuuenes cito mori pmittit eo q fal
sus mundus nō est dignus tales habere. vt
ait aplus ad Hebre. xi. Quibus dignus nō
erat mundus. In signū illius pestilētie ꝯmu
niter a iuuenibus incipiunt. eo q ꝓbi sunt.
Tercio quādo parētes nimis indiscrete et su
pflue diligunt pueros suos. deus subtrahit
tales p mortē ut maiores solicitudines habe/
ant ꝓ salute anime et diligētius deo seruiant
O q̄ fatue flent parentes. nō fauentes pue/
ris vitam eternā. et inutiles lacrimas fundūt
Exemplū de quadam matre que incōsolabili
ter fleuit. visum est ei q multi iuuenes in via
quadā ambularent cum gaudio. et cū filiū ei⁹
ibi nō vidit fleuit. post hoc filiū suum post a/
lios lēto gradu subsequentē ꝯgnouit. cui mr̄
quid est fili q tu cum alijs nō vadis. cui ille
in toga talari magnū pondus aque oñdens
ecce inquit mater lacrime quas inaniter ꝓ me
fundis et illarū pondere ab alioꝝ insecutōe re
tardor. quia ad deum fles ꝓ tua orbatione.
non ꝓ mea liberatōne. fle igit̄ ad deū ꝓ mea
liberatōne. (A) Sed diceres. quare
mali iuuenes cito moriunt̄. Rn̄detur. ne pe/
iores fiāt et ne eorum pena augmentaret̄. vñ
Ambro. Melius est pctōribus mori q̄ q in
peccatis diuersant̄. Et rō huius est. quia pe
na eorū ex hoc minor erit. Unde Aug. Tāto
ibi vnusquisq; tolerabiliorē habebit damna
tionem. quāto minorē hic habuerit iniquita
tem. Deutr. xxv. Pro mēsura pctī erit ⁊ pla
garum modus. et Apoca. xviij. Quantū glo
rificauit se et in delicijs fuit tantū date illi tor
menta. Secundo quia peccatis demeruit a/
liquando p inhonoratiōem parentū. quia sic
vult ꝓlongare vitā parētes honorantibus.
sic diminuit et abbreuiat his qui dehonestāt
parentes. Exodi. xx. Honora patrē tuum et
matrē tuam ut sis longeuus sup terrā. Et ex/
odi. xxi. Qui maledicit patri aut matri mor/
te moriat̄. vel etiā alijs qñq; peccatis demeru
erūt. p̄s. liiij. Viri sanguinum et dolosi nō di
midiabūt dies suos. ego aūt ⁊c̄. Tercio ī ter
rorem aliorum. ut alij iuuenes puersi ex h̄ ter
reantur. et corā omnibus arguet ut ceteri timo
rē habeant. Isido. Dum vnus corrigit̄ mul
ti emendant̄. (B) Dixi secundo subiun
git̄ misericordia dei inexplicabilis et copiosa
ibi. quam cū vidisset ihūs misericordia mor⁹
dixit. noli flere. s. mortuū quem statim vide
bis viuum. Unde sup mortuū flendū est ⁊ n̄
flendū. Flendū moderate et cōpassiue. Eccī
xxij. Sup mortuū plora. defecit em̄ lux illius
Modicū plora sup mortuū. quoniā req̄euit
Glosa sup illud. lux eius. i. tpus gratie quod
amplius nō p̄t mereri. Sed mortui non sunt
deflendi incōsolabiliter et immoderate. et h̄
quadruplici de causa. Prima quia mors est
debitum vniuersitatis. hoc debitum cōtraxi/

Dom. xvi

mus per transgressuz dei p̄cepti. Genesis. ij. In quacūq; die ꝯmederis ex eo morte moreris. Propter quod dicit apl'us ad Hebre. ix. Statutum est om̄ibus hoībus semel mori. Ideo querit psal. lxxxviij. Quis est homo qui viuit et nō videbit mortē. quasi diceret. nemo. siue nobilis siue ignobilis. pauper vel diues. siue senex vel iuuenis. omnes sumus mortales. ij. Regū. xiiij. Omnes morimur et quasi aqua dilabimur in terrā. et sic est debitum vniuersitatis. Secūdo qꝛ est decretuz diuine volūtatis. i. Reg. ij. Dn̄s mortificat et viuificat. nam ip̄e dixit Apoca. i. Ego habeo claues mortis et inferni. Dicamus igitur de morte carorū nostrorū illud Job. i. Dn̄s dedit dn̄s abstulit ꝛc̄. Nūquid oramus. fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Tales igit̄ incōsolabiliter flentes vident̄ ꝯtradicere diuine volūtati rep̄hendentes dn̄m in sua voluntate et opatōe sua. cum dicit p̄s. cxliiij. Iustus dn̄s in omnibus vijs suis ꝛc̄. Dicit nāq; aug. Deus adeo bonus est ꝙ nihil mali p̄mittit quin bonū elicere velit. Dicamus igit̄ de morte amicorū nr̄orum sicut saluator de ꝓpria morte dixit. non sicut ego volo sed sicut tu vis pater Math. xxvi. ¶ Tercō non debemus immoderate flere mortuos. qꝛ vanum et inutile. De quo habet̄. ij. regum xij. Cum dauid peccauit in adulterio cū bersabee vxore vrie ordinās vriā in aciem belli vt occideret̄. veniens nathā ꝓpheta ex iussu domini ad dauid dixit. Fecisti malū in conspec dn̄i. q̄ꝫobrez n̄ recedet gladius de domo tua Ecce ego suscitabo sup̄ te malū. tu enim fecisti abscondite. ego autē faciaz verbū istud in cōspectu omnis populi israel. Respondit dauid. Peccaui dn̄o. dixitq; natan ad dauid. dominus quoq; trāstulit peccatum tuū. non morieris. Verūtamē qꝛ blasfemare fecisti inimicos nomen domini ꝓpter verbum hoc filiꝰ qui natus est tibi morte morie̅t̄. et reuersus est nathan in domum suam. percussitq; dn̄s paruulū quez pepit vxor vrie dauid. et desperatus est. deprecatusq; est dauid dominū pro puulo. et ieiunauit dauid ieiunio. et īgressus seorsum iacuit sup̄ terram. Venerunt autem seniores domus eius cogentes eū ut surgeret de terra. qui noluit neq; ꝯmedit cum eis cibum. Accidit autem die septimo ut morere tur infans. timuerūtq; serui dauid nunciare ei ꝙ mortuus esset paruulus. dixerunt enim cum adhuc paruulus viueret loquebamur ad eum et nō audiebat vocem nostrā. quāto magis si dixerimus mortuus est puer se affliget. Cū ergo dauid audisset seruos suos musitantes. intellexit ꝙ mortuus esset infantulꝰ dixitq; ad seruos suos. Num mortuus ē puer. qui respōderunt ei. mortuus est. Surrexit igit̄ dauid de terra et lotus vnctusq; ē. Cūq; mutasset vestem ingressus est domū dn̄i. et adorauit et venit in domuz suam. petiuitq; ut ponerent ei panem et comedit. Dixerunt autem ei serui sui. Quis est sermo quem fecisti ꝓpter infantē cum adhuc viueret. ieiunasti et flebas. mortuo aūt puero surrexisti ⁊ comedisti panem. qui ait. Propter infantē cū adhuc viueret ieiunaui et fleui. Dicebā em̄ quis scit si donet mihi eum dn̄s vt viueret īfans. nunc autē quia mortuus est quare ieiuno. nunquid potero reuocare eum amplius. ego vadam magis ad eum. ille vero non reuertetur ad me. quasi diceret. Vanū et inutile esset nunc flere. eo ꝙ nō possum eum reuocare. Quarto mortui non sunt immoderate deflendi. quia mors est lucrū felicitatis. Vn̄ apl'us ad Philip. i. Mihi viuere xp̄us est ⁊ mori lucruz. quia mors corporalis est via ad eternam vitā. ut scribit Euzebius ad damas. de morte sancti hieronimi. q̄ dicit. O mors dulcis et iocunda que veram largiris vitam que fugas febres et vulnera sanas. famem et sitim extinguis. O mors tu es pia bonis. aspera malis. per te itur de tribulatōne ad cōsolationem. de miseria in leticiam. de labore in requiem. Apocalipsis. xiiij. Amodo iam dicit spiritus meus ut requiescāt a laboribus suis. Nam presens vita est laqueis plena et miserijs. prima Corinthiorū. xv. Si in hac vita tantum sperantes sumus. miserabiliores sumus omnibus homībus. Ecclesiastes ij. Cuncti dies eius doloribꝰ et erūnis pleni sunt. Idcirco nō debemus inconsolabiliter amicos nostros deflere. sed in spe resurrectionis ad vitam eternam congaudere. Unde Ciprianus. et habetur in canone. xiij. q. ij. q̄ꝫ preposterum. Quā preposterū est q̄ꝫq; peruersum. ut cum dei voluntatem fieri postulemus qn̄ vocat nos ⁊ accersit nos de h̄ mundo

non statim volũtatis eius impio pareamus obnitimur et reluctamur ⁊ ꝑuicaciũ more seruoꝝ ad ꝯspectũ dñicum cũ tristicia et merore ꝑducimur. Et sequit̃. De dei dignatõe p̃ceptum est ut ꝯtestarer assidue ut publice p̃dicarẽ fratres nõ esse lugendos accersione dñica de seculo liberatos. cũ sciamus nõ amitti sed p̃mitti recedẽtes p̃cedere ut ꝓficiscentes et nauigantes solẽt. Ideo apl'us. i. Thes. iiij Nõ cõtristemĩ sic et ceteri qui spem nõ habẽt Ubi dicit hiero. Si nostros defunctos plangimus quos tñ resurrecturos credimus q̃d faceremus si mori tñ p̃ciꝑet nos deus. voluntas eius vtiq; sola sufficeret ad solaciũ. cui nullũ p̃ponere inbemur affectũ.

De eadem dominica Sermo. cl.

Accessit ihũs et tetigit loculũ dicens Adolescẽs tibi dico surge. scribitur Lu. vij (D) Phũs ĩ ꝓbleu. d. Oĩs fons maior ⁊ diffusior ẽ in nocte q̃ in die. Spũaliter. ꝑfontẽ intelligit̃ diuĩa pietas et miseratio. de q̃ fonte scribit̃ Zach. xiij In illa die erit fons patẽs domui dauid ⁊ oĩbus hĩtãtib; in ihrl'm. i. in eccĩa. in absolutionem criminũ. Iste fons misericordie maior dinoscit̃ in nocte aduersitatis et tribulatõis q̃ in die ꝓspitatis mũdane affluẽtie. nam de mũdana ꝓspitate scribit̃ ꝓuer. i. ꝓspitas stultoꝝ ꝑdet eos. De aduersitate vo Isa. xxviij Vexatio dat intellectũ sc; diuine clemẽtie et misericordie. Nã in tribulatõib; ꝯgscit̃ ei⁹ pñtia q̃ ipe ẽ ꝯsolator merentiũ Isa. lxi. Spũs dñi sup me eo q̃ vnxerit me. ad annũciandũ mãsuetis misit me ut mederer ꝯtritis corde. ut ꝯsolarer oĩs lugẽtes. ij. Cori. i. Bñdict⁹ deus qui ꝯsolat̃ nos in oĩi tribulatõne nr̃a. de qua aug. ꝯ faustũ. Tunc diuĩa misericordia ꝯprobat̃ dũ q̃s hũanis aduersitatib; coartat̃. ⁊ sic hec vidua fuit in aduersitate tribulatõnis posita. ꝓpter q̃d oĩm merentiũ ꝯsolator s̃m multitudinẽ doloꝝ ei⁹ letificat̃. et ꝯsolatiões xp̃i saluatoris letificauerẽt aĩam ei⁹. cũ audiuit. adolescẽs tibi dico surge. Pro q̃ sciendũ tres mortuos suscitauit dñs ad designandũ q̃ triplex est mors. prima corpis. secũda aĩe. tercia corpis et aĩe. et quelibet mors habet suũ sepulchrũ. Prima ẽ mors corpis Sz d. vñ venit mors. Rñdet̃. quadruplex est cã partialis h⁹ mortis. quaꝝ nulla est cã ꝑse totalis vel sufficiẽs. Pria est iusticia diuine ꝓhibitõnis. Nã gen. ij. dr. De oĩi ligno paradisi ꝯmede. de ligno autẽ scie boni et mali ne ꝯmedes. In quacũq; em̃ die ꝛc. Ecce verba diuine ꝓhibitõis. q̃r si nõ fuisset ꝓhibens nõ fuisset tẽptãs et peccans. nã vbi nõ ẽ lex ibi nec p̃uaricatio. Ro. iiij. Nã sine lege peccatũ mortuũ erat. Scda est malicia dyabolice tẽptatõis Sap. ii Inuidia dyaboli mors ꝛc. Tercia est stulticia feminee ꝯditõis Gen. ij. Vidit mulier q̃ bonũ esset lignũ ad vescendũ. et pulcꝝ oculis. aspectuq; delectabile. et tulit de fructu illi⁹ et ꝯmedit. que s̃m Ambr. magis mobilitate animi q̃ prauitate peccauit Quarta cã est cupida delectatio virilis assensionis. q̃r mox addit̃. deditq; viro suo ⁊ ꝯmedit. Ideo mgr̃ in. ij. di. xxij. adã nõ fuit seductus eo mõ quo mulier. nõ em̃ putabat eẽ verꝝ q̃d dyabol⁹ suggerebat. s; in eo fuit tñ seductus. s. ut veniale putaret q̃d ꝑemptoriũ erat et aug. sup gen. vi. et mgr̃ in. ij. disti. xxij. Si vir nõ peccass; hũanũ genus mĩme pctis corruptũ ꝑiret. Jõ Sap. i. Deus mortẽ nõ fec̃ s; impij. (E) Sz d. de⁹ fuit cã mortis. q̃r si deus nõ ꝓhibuisset nõ peccass; hõ nec dyabolus tẽptasset hoĩez de licito. Rñdet̃ q̃ de⁹ nõ est cã efficiẽs nec inducẽs nec dedit occasionẽ. sed hõ sumpsit occasionẽ. ut patz Eccĩ xv. Deus ab initio ꝯstituit hoĩem et reliquit eũ in manu ꝯsilij sui. adiecit mãdata et p̃cepta sua. Si volueris mãdata ꝯseruare ꝯseruabũt te in ꝑpetuũ. apposuit tibi ignẽ ⁊ aquã ad q̃d volueris porrige manũ tuã. Ante hoĩem vita et mors bonum et malũ. q̃d placuerit ei dabit̃ illi. Ideo aug. li. i. q̃stionũ noui et veteris testam̃ti. q. xxxiiij. d. Nõ est de⁹ mortis inuẽtor s; iudex. q̃r mortis auctor pctõr est. quõ g̃ possit facere mortem q̃ nescit peccare. Itẽ dixi scda cã ꝑtial' mortis ẽ malicia dyabolice fraudis et tẽptatiõis. Gen. iij. Serpens erat callidior cũctis aĩantib; terre q̃ dixit ad mlierẽ. cur p̃cepit vobis de⁹ ne ꝯmederetis ex omni ligno paradisi. Cui rñdit mulier. ne forte moriamur. Dicit magister in. ij. distinc. xxi. Hoc quod de⁹ dixit ꝓ vero et affirmauit. ipa mulier quasi in dubio posuit cũ dixit. ne for-

te. Cui rñdit serpēs. nequaq̄. sed eritis sicut dij sciētes bonū et malū. dicit Bern̄. O nequam neq̄ vbi est tuū nequaq̄. nōne omnes morimur et sicut aqua dilabimur. ij. reg. xiiij O misera ꝑsuasio. o doctrina fraude plena q̄ veritatē dei ꝯmutauit in mendaciū. dicēs. nequaq̄. vbi Aug. Per nequaq̄ innocentiam deo gratā vertit in culpā debitā. et humilē seruitutem vertit in suꝑbiam dicēs. eritis sic dij dicit Strabus. Artificiali dolo v̄ba cōponit ut si ꝑ obedientie ꝯtemptū subuertere nequiuerit. saltem in hoc q̄ fidē corrupit et ad ydolatriā suaserit victorē se glorieť. Si autē per obedientie ꝯtemptum seduxerit in vtroq̄ victor existat. Nō em̄ poterat aliud dicere. nisi qđ ex seip̄o exptus fuit qui dixit. In celū cōscendā suꝑ astra dei exaltabo solū meum ⁊ similis ero altissimo. ꝓpter quod subdit Verū tamē ad infernū detrahetis in ꝓfunduꝫ laci. Nā ip̄e adinuenit suꝑbiā ex qua pr̄ia orta est filia scꝫ inuidia que deiecit hominē. vñ Aug. in sermōe de resurrectōe dñi dicit. Unde angeli ceciderūt illic homies venturi sunt. implebunt locū eorū qui ceciderunt. dyabolus vidit hominē ascensurū vnde ip̄e ceciderat. vidit et inuidit. cecidit eiectus est. cecidit ille đ celo. iste eiectus ē de ꝑadiso. illū ꝓstrauit suꝑbia. istū expulit inuidia. Sap̄. ij. Inuidia dyaboli mors introiuit in orbem terrarū. ¶ Sed diceres. quare in aliena forma veīt Rñdet mgr̄ in. ij. di. xxi. quia ꝑ violentiā nocere nō poterat. ideo ad fraudē se cōuertit ut dolo hoīem supplantaret. quem virtute suꝑare nequiret. ne ergo manifestareť nō venit in ꝓpria specie sed aliena. Sed diceres. cur dyabol⁹ ꝑ serpentez et nō aliud animal tēptauit hominem. Rñdet magister in. ij. dist. xxi. allegās Aug. suꝑ Geñ. ad lr̄am dicens. Nō enim est putandū q̄ dyabolus serpentē ꝑ quem temptaret hoīem eligeret. sed cū decipe cuꝑet nō poterat nisi ꝑ quod aīal ꝑmissus est nocere. nam nocendi volūtas inest vnicuiq̄ ꝑ se. sed potestas a deo. Nā magister in. ij. dicit. forte si ꝑmitteret̄ in colūbe specie maluisset venire sed non erat dignū ut spūs malignus illā formā homini odiosam faceret in qua spūssauct⁹ apparituꝛus erat. Sed diceres. cur de⁹ hoīez temptari ꝑmisit. Rñdet aug⁹. suꝑ Geñ. Nō esset laudabile homini si bene viueret ⁊ ei nullus male viuere ꝑsuaderet. Gloriosius em̄ ē nō ꝯsentire q̄ temptari nō posse. Sed d. cur primo aggressus est mulierē et nō virū. Rñdet magister vbi supra. mulierē primo temptauit in qua min⁹ q̄ ī viro rōꝫ vigere notauit Sed d. quis fuit modus tēptationis. Rñdꝫ mgr̄ vbi supra. Stās corā femina hostis suꝑbus. in verba nō audet ꝑsuasionis exire metuens deꝑhendi. sed sub interrogatōe eā aggredit̄ ut ex respōsione colligeret qualiter in malicia ꝓcedere posset dicens. cur p̄cepit vobis ⁊c. Cui rñdit mulier. ne forte moriam̄. et cum dubitauit ab affirmāte recessit ⁊ negāti appropinquauit. Sed d. quare mulier nō horruit serpentē. Rñdet mgr̄ in. ij. qꝛ nouerat eū esse creatum a deo. ⁊ etiā loquēdi officiū a deo accepisse putauit. Sed d. quare serpētes plus mouent̄ carminibꝫ q̄ aliud genus aīalium. Rñdet aug. suꝑ geñ. Hoc em̄ nō ꝑua testificatio est naturā primitus humanā seductā eē serpētis colloq̄o. sed d. q̄ fiat v̄tute dyaboli cauolūtate diuīa ꝑmittēte. vñ d. Gaudēt. n. demones hāc sibi ꝑtātem dari. ut ad intentionē hoīm serpētes moueant ut quolibet mō fulciāt̄ ad primi facti memoriā. Itē Joseph⁹ dicit. q̄ pr̄io suꝑ pedes ambulauit. sꝫ post peccatū ade deus pedes abstulit. ut pꝫ Gene. iij. Maledictus es inter oīa aīantia et bestias terre. suꝑ pectus tuū gradieris. et terrā ꝯmedes qđ vtiq̄ nō esset maledictio si nō habuissꝫ pedes. Sꝫ aug. suꝑ Geñ. dicit. Serpēs in natura sua nō fecerat. sed dyabolus per illū et in illo fuit oꝑatus. Quod ergo de serpēte dicit̄ ad eū qui ꝑ serpentē oꝑatus est refert̄. Item tercia causa partialis ip̄i⁹ mortis ē stulticia feminee curiositatis. de qua geñ. iij. Vidit mulier q̄ bonū esset lignū ad vescendū. et pulcꝝ oculis aspectuq̄ delectabile. et tulit de fructu illi⁹ et ꝯmedit. O fidelis aīa vide ꝓgressum huius mulieris vsq̄ ad ꝑditōem. vidit. s. iaꝫ rōe excecata. a dyabolo illecta lignū ad vescēdū bonū. s. cupiditate venenata. pulcꝝ oculis s. cruriositate fatuata. tulit de fructu temeritate ꝓhibita. ꝯmedit. s. impietate ꝯsummata. ut impleret̄ illud Eccl. xxv. A muliere initiū factū est pcti. De q̄ Orig. Mulier arma dyaboli. initium peccati. expulsio paradisi.

G. Sed d. quō mulier ad h̄ ꝑuenerat Rñdet aug. in libro. Cur de⁹ hō. c. ij. Cū serpēs

sibilat. ⁊ laudes pomi vetiti reiterat. mulierq̄ de pomo nondum illicite cogitauerat. aures apponit. libenter audit. oculos leuat. fructū q̄ vidit. accipiēs gustauit. inde mors nomē accepit. q̄ ꝑ morsū mors momordit totū genꝰ hūanū. Unde canit eccīa. et sūt ꝟba san. Ambro. pomi noxialis morsu in mortē corruit. Itē quarta cā partialis est cupida delectatio virilis assēsionis. de quo Gene. iij. Mulier ꝯmedit et dedit viro suo. O mulier data in adiutoriū facta est mortis excidiū. Unde Aug. in sermōe de adā dicit. q̄d dyabolus ꝑ se nō potuit ꝑ mulierē effecit. ꝑ vxorē ade incipit interitū que data est ei in auxiliū. Adaꝫ plus mulieris gladio q̄ hostili vulneratur. mulier infecta est et infecit. decepta est et decepit O q̄ plures hodie decipiuntur ꝑ mulieres. ꝑuer. vij. Multos vulneratos deiecit. et fortissimi quiq̄ interfecti sunt ab ea. ut samson Salomon. et hic pater nr̄ Adam. De q̄ dicit strabus. Adam inexcusabilis ondit q̄ potuit ex deliberatōe dolū in lingua mulieris aduertere. sed exquo nō fecit. ideo ꝑ adam mors ī omnes homīes ꝑtrāsijt. De quo augꝰ. in enchiridion. Ade pctm̄ viciat totū genus humanum. Nam dicit sanc. tho. i. scde. q. lxxxi. ar. v. Originale pctm̄ in omnes hoīes non ꝑtrāsisset si vir nō peccasset. et sic mors corpal' ortū habet a quattuor causis partialibꝫ simul ꝯcurrentibꝫ signāter et maxime ex ꝯsensu ade De quo ad Ro. v. Sicut ꝑ vnum hominez pctm̄ in hunc mundū intrauit ⁊ ꝑ pctm̄ mors ita in omnes hoīes mors ꝑtrāsijt. i. Cori. xv In adam omnes moriunt. Ista mors ē grauis et amara pctōribus et iniustis. Eccī. xli. O mors q̄ amara est memoria tua homī pacem hn̄ti in substātijs suis. Sed ecōtra iustis est delectabilis. ut ibidem dicit. O mors bonum est iudiciū tuū homī indigenti. paupi et iusto. talis mors est meditāda. q̄ facit ꝯtemnere mundū et ea que mūdi sunt. Un̄ hiero. Facile ꝯtemnit om̄ia qui se sp̄ cogitat moriturū. Itē facit om̄e pctm̄ vitare. Eccī. vij. In om̄ibus opibꝫ tuis memorare nouissima tua. et in eternū nō peccabis. Sepulchꝝ hꝰ mortis est terra. quattuor portitores sunt quattuor elemēta. que dū discordāt in qualitatibus suis hō morit̄ morte naturali. q̄ dicit ꝑhūs. Uita ꝯsistit in calido et hūido. intellige moderatis. dū autē vnū illoꝝ supabūdat vl' deficit tunc mors corpalis adest. H. Secūda est mors aīe. et illa fit ꝑ pctm̄ mortale. Ezech. xviij. Aīa que peccauerit ipa morietur sicut em̄ mors corpis est sepatio aīe a corpe. sic mors aīe est sepatio anime a deo. Sap. xvi Hō ꝑ maliciā occidit aīam suā. Dicit em̄ be. gre. in. iiij. mora. Multi sunt qui viuunt corpaliter et mortui sunt spūaliter in aīa corā deo sicut em̄ absente aīa corpus mortuū est. sic et absente diuina grā anima mortua est. Per defunctū illū significat̄ quilibet pctōr mortuꝰ in pctis mortalibus. ut ait be. gre. vbi supra. vbi loquit̄ de quattuor mortuis. quoꝝ tres suscitauit dn̄s. quartū aūt nō. Primus fuit puella. de qua Mat. ix. quā xp̄s suscitauit in lectulo eiꝰ sine labore magno nisi app̄hendēs manū eius et dixit. Puella tibi dico surge ⁊ statim surrexit. Scd̄s fuit adolescēs hic quē dn̄s maiori difficultate suscitauit ut patet in lr̄a. q̄ misericordia motus accessit ꝛc. Tercius fuit lazarus quadriduanus in sepulchro fetidus. quē cum magna difficultate suscitauit. Joh. xi. q̄ in spū se ꝑturbauit. ingemuit. que siuit vbi positus esset. et voce magna clamauit Lazare veni foras. Quartus fuit pr̄ vniꝰ adolescētis. ut habet̄ Mat. viij. q̄ ait ad hiesum. Dn̄e ꝑmitte me primū ire sepelire pr̄em meū. ihūs aūt ait illi. sequere me. et dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Ista expoit Gre. in. iiij. mora. dicēs. Quattuor sūt modi peccādi. Primus est internus ꝑ ꝯsensum voluntatis. qn̄ homo ꝯsentit mortali q̄dcunq̄ sit siue supbia siue luxuria ꝛc. et sic interius aīa morit̄ corā deo. Scd̄us modus qn̄ iam ꝯsensus pctī ꝑficitur actu. ⁊ tunc hō moritur manifeste. et quasi iā extra ciuitatē portatur. q̄ quod abscōditum erat in corde soli deo notum iam maīfesto opere ꝑpetratur et tāto grauius est quāto manifestius pluribꝫ ꝓpter scādalum. Tercius modus peccandi fit cum ꝓpter frequentē reiteratōnem viciorum peccata ducuntur in cōsuetudinē. et sic animus mortuus quasi in sepulchro viciorū sepelitur. et quot peccata duxit in cōsuetudinem tot vinculis se astrinxit. ita q̄ euadere non potest. quamuis aliquando libenter vellet. Quartus modus peccandi est defensio peccatoruꝫ quādo peccator venit in profunditatē vicioꝝ

et tunc placet sibi vita sua et defendit etiã vi/
cia. et ꝺ est periculosum genus pctõrum. qz nõ
vult corrigi. et inducit obstinatiõem cordis.
et frequẽter finalẽ impenitẽtiã. et sic erit gra
uissimũ pctm in s. s. insanabile. Nam qui pec
cãt tribus primis modis pñt suscitari a dño
p gratiã. Primi qui peccant solũ in cõscien
tia sua corã deo p̃ sensum mali et p̃ cogitas
cogitatões faciliter suscitanꝫ in domo cõsciẽ
tie sicut puella. Nã deus appẽdit manum
bone volũtatis et suscitat eos i secreto cordis
sicut in secreto peccauerunt. Secũdi qui pec
cant manifeste difficilius suscitanꝫ qz plures
quiores sunt corruptõi eterne damnatõis et
tam extra ciuitatẽ portanꝫ circa quos maior
difficultas requiritur ut deus p gratiã eos re
suscitet. ¶ Pro quo sciendũ quattuor
sunt vicia quasi quattuor portatores que ma
nifeste peccãtes portãt extra ciuitatẽ fidelium
xpi et meritorũ sanctorum ad sepulchr̃ differ
mitatis pctõ. De quo sepulchro Mat. xxiij.
Ve vobis qui similes estis sepulchris dealba
tis que foris apparẽt hominib̃ speciosa. in/
tus vero plena sunt ossibus mortuorũ et omni
spurcicia. sic et vos in pctõ mortali exũtes fo/
ris apparetis hominibus iusti. intus aũt pleni e
stis ypocrisi et iniquitate. Primus portator ẽ
pctõrum p̃missio in ope. nam melius est n̄ le
uius ut dicit Isido. de summo bono. libro. ij.
vicio cauere q̃ emẽdare. Nam quot vicia hõ
p̃mittit tot facit passus ad infernũ. Juxta illõ
ps. ix. Cõuertanꝫ pctõres in infernũ. omnes
gentes que obliuiscunꝫ deũ. Ideo dr in eccle
siastico. Noli facere mala et nõ te appẽdent
Nam pctã facere est a summo et eterno bono
recedere et appropinquare inferno. Secũs
portator est pcti defensio. sic eua fecit et adam
que requisita. cur p̃mediſſet de pomo vetito
dixit. serpẽs decepit me. et adã req̃situs cur p̃
mediſſet. rñdit. mulier quã dediſti mihi dedit
mihi. et sic arguebãt aduersus dñm se excusã
tes Ideo ps. cxl. Nõ declines cor meũ ad ex
cusandas excusatões in pctis. Dicit ẽm aug.
Qui se excusat hũc deus accusat. Stilt glo.
sup ps. lxix. Malũ ẽ peccare pei? p̃seuerare. p
nicio sum defendere. Nam ẽm aristo. ij. polit.
Grauissima est iniusticia habẽs arma. Nam
glo ps. d. Vicio excusatõis est magnũ. quia
cornua erigit. in alterũ torquẽs pctm Tertꝰ

portator est in alijs p̃suasio. gaudent ẽm pec
si habere socios in malis. ideo alios incitant
ut ipi nõ soli videanꝫ mali et despicianꝫ ab a/
lijs. Ideo p̃suadent alijs mala facere. Unde
puer. i. Fili mi si te lactauerint pctõres ne ac/
q̃escas eis sz cũ tibi p̃suaserint mala. Si dix
erit. veni nobiscũ insidiemur sanguini. absco
damus tẽdiculas p̃tra insontẽ frustra. omnẽ
pciosam substantiã repiemus ꝛc. Varsupius
vnũ sit oĩm nãm. fili mi ne ambules cum eis.
p̃hibe pedem tuũ a semitis eoꝝ. pedes ẽm eo
rũ ad malũ currunt. Quartus portator ẽ glo
riatio. puer. ij. Letanꝫ cũ male fecerint et exi/
ultãt in rebus pessimis. tales duplicãt pctm.
vñ poeta. Dupliciter peccat q̃ se de crimie ia
ctat. Nam d. san. tho. pte. iij. Unusquisq; te
neꝫ p̃teri p̃ pctis cũ memoratꝫ se peccasse mor
taliter. et sic isti primo peccant in actõne pcti
Secõ renouãt pctm in gliatione. et non do
lent. De quib̃ ps. li. Quid gliaris in mali/
tia q̃ potẽs es iniquitate. ¶ Item sunt
alia quattuor vicia que quasi quattuor porti/
tores mortuos in pctis p̃ manifestã p̃petratio
nem viciorũ q̃die portãt ad eternã corruptiõnẽ. Primũ est pudor p̃fitendi p̃petrata pec
cata cũ pctõres accumulãt sibi plura vicia et
turpia. et p̃sideratã turpitudinẽ ꝛ inhũanitatẽ
eoꝝ pctõꝝ. et tunc verecundanꝫ p̃fiteri talia et
normia vicia. et sic p̃manent in morte pctõꝝ
et portanꝫ ad corruptõem eterne damnatõis
Sed ꝺ est pessimus pudor puerilis ex insti
ctu dyabolico. prius ẽm nõ verecũdati sunt p̃
ua et turpia agere in ꝓspectu dei et angelorꝝ ei?
et etiã multorũ in ꝓspectu multorꝝ hominuz.
iã verecũdanꝫ p̃fiteri coram vno homie et fili
eis in namra. et tales nõ ꝑpendunt vtilitatẽ
verecundie ꝓfessionis. Nam verecũdia ut di/
cit magister in. iiij. de pñia inducit gloriaz. qz
maxima est ps pñie. nã releuat lapsos ad cele
stes sedes. ꝺ nõ ꝑpendũt ipi. timẽt ꝓfundi co
rã vno hoie et nõ timẽt ꝓfundi corã deo et an
gelis et sanctis ei? et vniuerso mũdo in iudi/
cio q̃ eoꝝ vicia manifesta erũt oĩb̃ hominib̃.
Secũm viciũ portãs mortuos pctõres ad se/
pulchr̃ eterne corruptõis est timor aggrediẽ
di opa pñie. Heu iste portator multos portat
ad eternã dãnatõez et corruptõnez. q̃ p? q̃s ꝑ
trauerit inũerabilia pctã ꝛ debrauerit se volup
tate carnis. ꝛ nutrierũt corpora sua delicate ꝑm

concupiscentiā eoꝝ ex auditu eterne dulcedi/
nis et celestiū gaudioꝝ q̄ naturaliter desiderat
etiam om̄is homo cupiūt cōseq̄ illas celestes
voluptates et incitant̄ ad penitentiā. sed ob/
uiat eis ille malus timor aggrediēdi ardua o
pera penitētie et agēdi dignos fructus pnie.
et sic retrahunt̄ a ꝓposito sancto et ꝑmanēt
in vicijs. talis dicit̄ remissa ꝯuersio que mul
tos seduxit ut dicit Isido. de summo bo. Et
est vitanda a vere penitētibus. De talibꝫ scri
bit̄ Job. vi. Qui timēt pruinā irruet super
eos nix. hoc expouit Gre. dicens. Pruina in
ferius gelescit. nix de suꝑius cadit. q̄d ꝑ prui
nam ꝯueniētius intelligit̄ q̄ꝫ tꝑalis pena cu/
iuscunq̄ꝫ modi sit. quid ꝑ niuez nisi pena eter
nalis que a deo eterno iudice infligit̄ dānatꝫ.
cōgrue ergo sequit̄ qui timent pruinā. i. tꝑa/
lem penam in vera penitētia et ideo nō peni/
tent irruet suꝑ eos nix scꝫ eterne damnatōis
in futuro. dicēte eterno iudice. Ite maledicti
in ignē eternū Qd̄ amplius declarat b. gre.
ibid̄. Predicator libenter defenderꝫ veritatē
sed trepidat timēdo penā tꝑalem tirannoruꝫ
vel ꝑsecutionē vel inimiciciā pati vel ꝑdere lu
crum tꝑale. Sic diues vellet libenter impar
tiri pauꝑibus largas elemosinas sed timet si
bi deficere. ideo tenet. silr luxuriosus liben/
ter desisteret a turpitudine. sed timꝫ carere vo
luptate et pati tēptationes carnis. Sic auarꝰ
libenter ageret penitentiā sed timet restituere
iniuste ablata. sic et aliq̄n suꝑbus si ageret pe
nitentiā se humiliādo timet ne despiciat̄ siue
pro vili habeat̄. ⁊ sic arguēdo de om̄ibꝫ pecca
toribus et de singulis gradibus pctōrum qui
timēt incurrere tꝑalem penā si agerēt pn̄iam
sed ꝑmanent in pctis. Ideo suꝑ eos veniet
pena sempiterna. ¶ L ¶ Terciū q̄d mul/
tos detinet in pctis et portat ad eternam cor
ruptionem est falsa spes. Et hec est triplex.
Prima est lōge vite que ꝓmittit peccantibꝫ
spaciū longe vite. ⁊ ideo eo liberius peccāt co
gitātes intra se inaniter dicētes. adhuc tꝑus
sufficiēs penitēdi erit cū senescemus. et dicūt
illud Sap̄. ij. Venite fruamur bonis q̄ sunt.
et vtamur creatura tanq̄ꝫ in iuuentute celerit̄
sequit̄. coronemus nos rosis ꝛc̄. In hꝰ intelli
git̄ maxima voluptas carnis et delicie huius
vite in quibꝫ iuuenes delectant̄. Sed de ta
libꝫ qui ꝑmittūt sibi longū tꝑus viuendi di
cit scriptura. i. Thes. v. Dies dn̄i sicut fur in
nocte ita veniet. Et Orosius super p̄s. Cum
ꝓmittunt sibi longa spacia viuendi. et q̄n mi/
nus putant rapiunt̄ ad eterna supplicia mor/
te subitanea. et Aug⁹. Heu infelix mors ho/
mines mille modis rapit. cum estimant se ad
huc longe viuere moriunt̄ et perit om̄is spes
eorum Secūda falsa spes que multos portat
ad eternā damnatōnem est fallax spes diuiti
arum huius mūdi que ꝓmittit diuitias mul
tas et abundantiā tēporaliū. sed audiant infe
lices tales verbū lamentabile ex ore veritatꝫ
Math. xvi. Quid enim ꝓdest homī si mun/
dum vniuersum lucret̄. anime vero sue detri
mentū patiat̄. aut quam dabit homo ꝯmuta
tionē ꝓ anima sua. Tercia spes falsa ꝓmittit
veniā circa finem vite accipe cum latrone. iō
tales p̄sumptuose peccant suꝑ misericordiam
dei dicētes. deus misericors est. quacūq̄ꝫ ho/
ra pctōr ingemuerit dimittet ei omnia pctā.
Cōtra tales scribit̄ Ecci. v. De ꝓpiciatu pec
catoꝝ noli esse sine metu. neq̄ꝫ adijcias pcim̄
suꝑ peccatum. et ne dicas. miseratio dn̄i ma
gna est. multitudinis peccatoꝝ meorū mise/
rebitur. misericordia enim et ira ab illo cito ꝓ
ximant. et in pctōres respicit ira illius. non
tardes cōuerti ad dn̄m et ne differas de die
in diem. subito enim veniet ira illius. et in tē
pore vindicte disꝑdet te. ¶ Quartum vicium
quod multos portat ad eternā damnationeꝫ
est denegatio venie. Cum em̄ peccatores insti
gante dyabolo paulatim labunt̄ de vno pec/
cato in aliud donec veniant in ꝓfundū pecca
torū. tunc dyabolus eis p̄cludit viā eterne sa
lutis. scꝫ spem venie que erigit lapsos ad cele
stes sedes tunc ꝑsuadent illis desperationeꝫ.
et negat illis veniam. Et sic p̄clusi peccatores
possunt ꝯqueri quod scribit̄ in hieremia Tre
norū. iij. Ipe scꝫ dyabolus ꝑsuadēdo despe
rationem et negādo peccatorū veniam. con/
clusit vias meas lapidibus quadris. semitas
meas subuertit. et vt dicit̄ Job. xix. Transi
re non possum. Nam dicit Isidorus. de sum.
bono. Diabolus hoc habet in sua fallaci ar
te. cum perduxerit peccatores ad multitudi/
nem peccatorū precludit illis viam salutis
eterne persuadendo desperationem. ne eua
dant fauces eius per spem venie que erigit
lapsos ad celestes sedes. ¶ M ¶

Tercij mortui qui iã sunt in sepulchro vicio/
rũ p malã ꝓsuetudinẽ et qui iã fetent in suis
nequicijs cũ magna difficultate suscitantur a
dño p gr̃am spũs ſ. et ergo optet q̃ sancta mẽ
ecclia et eius fideles p talibus oret. et deus p
suã misericordiã deluꝑ infundet illis gr̃az ma
gnã ꝑm mensurã vicioꝝ. ut vbi abundauit ꝺ
licitum ibi supabũdet et gr̃a diuina. Quarti
mortui sunt qui iã defendũt culpã et glorian
tur in neqcia sua. et a stultis iã laudant. iuxta
illud. p̃s. ix. Laudat̃ pctor in desideriis anie
sue. et iniquus bñdicit̃. vnus pctor laudat a
liũ et fouet illũ in peccatis suis. ⁊ sic incurrũt
eternã damnatõnem. ut habeat̃ in decretis et
sunt v̄ba dñi Isa. v. Ve qui dicitis malũ bo
num. et bonũ malũ. ponẽtes tenebras lucem
et lucẽ tenebras. Sed q̃ xp̃s quartũ mortu
um nõ suscitauit sed dixit. sine mortuos sepe/
lire mortuos suos et tu seq̃re me hoc exponit
de. Gre. li. iiij. sup Job. mortui mortuos su
os sepeliũt cũ pctores pctores laudant. ⁊ fa/
uent illis in nequicia sua et defendũt illos ver
bis et factis. tales raro suscitat̃ a dño vel nũ
q̃. ſz tñ nulli denegãda est gr̃a ⁊ misericordia
q̃diu viuit sup terrã. qz magna est misericor
dia dei. ut habeat̃ in decretis. de pñia. et in li.
iiij. sniar̃. q̃ pñia multis modis subuenit hu
manis lapsibꝫ etiã in extremo vite cũ lingua
tacet. cor tñ clamat si gratia infundit̃. et potẽs
est deus infundere verã pñiam cui vult ⁊ qñ
vult. etiã in fine vite

De eadem dominica Sermo. cli.

Ecce defunctus efferebat̃ filius vnic⁹
matris sue. scribit Luce. vij. ¶ Pro quo sciendũ. mors spũalis est
duplex. ſ. bona et mala. mors spũalis mala ẽ
sepatio aie a deo. Ita ꝑm aug. Sicut aia ẽ vi
ta corpis sic deus est vita aie. vñ Bern. Vi
ta anie deus est. q̃ se ab eo sepat mortuus est.
Ad hãc mortẽ fit ꝓgressus ad vltimdinẽ mor
tis corpalis. nã bõ corpaliter moriẽs multas
bz ꝓditões. Prio bõ distpat et incipit ꝓpri
de dolore capitis pedũ et manuũ. Spũaliter
sic bõ pri⁹ deo subiectus stetit in iusticia nec
sensit in se aliq̃d retractiuũ a deo. ſz postq̃ tẽ
ptat̃ de pctõ tollet caput. i. mẽs bois aggra/
uat̃. nã licet in spũ nõ est assignare locũ tñ ca
put aie mens ẽ. Ita ꝑm gre. sicut capilli capi/
tis nũc sunt albi nũc nigri. sic cogitatões nũc
male nũc bone. in mẽte oculi duo designãt in
tellectũ et affectũ q̃ pri⁹ erãt in deo fixi. nunc
erũt aduersi. iuxta illud Isa. i. Oñe caput iã
guidũ et oñe cor merẽs. sic q̃ bõ tẽptat⁹ vi
cio ꝑt dicere illud. iiij. Reg. iij. Caput meũ
doleo. ímo et oia mẽbra spũalia. pedes. i. affe
ctus. manus. i. opa sunt iãguida. iuxta illud
Isa. i. A plãta pedis vsq̃ ad v̄ticẽ nõ est in eo
sanitas. Scõo bõ corpaliter moriẽs p⁹ distẽ
patõem infirmat̃. nã null⁹ imediate ex distẽ/
patõe moritur. nisi infirmitas inualescat. ⁊ hoc
fit cũ homo cessat ab oñi ope bono. et decidit
sub tẽptatõne. et cdo aie. Bẽ v̄bum dei nõ sa
pit ei. De quo p̃s. cvi. Oẽm escã abominata
ẽ aia eoꝝ. ⁊ appropinquauerũt vsq̃ ad portas
mortis. ita q̃ bõ ꝑt dicere cũ p̃s. vi. Miserere
mei dñe qm̃ infirmus sũ. Tercio bõ crucia
tur ſcz nũc a frigore tepiditatis et accidie. nũc
a calore p̃ue ꝓcupie fit cruciatus in redarguti
one ꝓscie. Ita sic v̄mis corrodit lignũ ⁊ nnea
pãnũ. sic ꝓscia mordet hoiem cũ a bono opere
cessat et malũ opari intẽdit. Dicit enim glo. su
per p̃s. Nulla maior hois pena q̃ remordens
ꝓscia. sic q̃ bõ pdit loq̃lã ꝓfessiõis crumin⁹ ⁊
laudis. De quo eccl. xv. Nõ ẽ speciosa laus i
ore pctoris. et p̃s. criij. Nõ mortui laudabũt
te dñe. In ꝫ cruciatu bõ pdit intellectũ. ſ. ꝓ
uide ꝓgnitõis. qz tam p̃terita q̃ p̃nia q̃ futu
ra ignorat. Vñ Eccs. ix. Mortui nihil noue
rũt amplius nec hñt vltra mercedẽ. qz obliuio
ni est tradita memoria eoꝝ. Idcirco bõ in tẽ
ptatõe vicioꝝ dicere dz cũ p̃s. xij. Illumina
oculos meos ne vnq̃ obdormiaz in morte.
Ita cũ homo sentit se infirmũ ita q̃ ex vicijs
grauiter impugnat̃ intantũ ut totũ corpus in
cẽdat̃ ex adustione vicioꝝ. q̃diu tñ ibi p̃sistit
nequaq̃ moritur. sed necessariũ est si mori debe
at amplius ꝓcedat. Quarto bõ agoniſat. et ꝫ
fit cũ victus ſimpotunitate tẽptatõnũ nutare
incipit et deliberare q̃d velit et q̃d faciat. et sic
tõ ꝑ sensualitatẽ luctat̃. hec luctatio ẽ periclo
sissima ¶ O ¶ Quito bõ moritur p̃ consensu
mali dãs man⁹ hostibꝫ cũ vincit̃ ꝓpugnatoꝝ
vicioꝝ q̃ ꝓsentiat in pctis. ita ex ꝓscu exalat
spũs. et sic de⁹ q̃ est vita aie euolat et aiaz mor
tuam derelinquit. Unde Leui. xx. Si q̃s de/

verit de semine suo ydolo moloch qđ interp
tat peccatū morte moriat. notāter dicit de se
mine suo. i. de cōsensu. q̄ p̄sensus semē spūs
est. et si peccato dederit mortē. Unde Aug.
sup Geñ. Ex cōsensu rea fit cōscientia. pctm̄
impurat eā si factū nō sequat Ideo scribit
Eccl. iij. Caue ne aliqñ pctō p̄sentias. qz
dicit Bernñ. Qui p̄sentit pctō manet worroz
in exitu. doloz in trālitu. Idē. Sicut bonaz
luntas remunerat. qz origo oīm bonoz. sic
mala voluntas sp puniat. qz oīm viciox mē
qz dicit Eccl. xviij. Post p̄cupiscēnias tuas
nō eas et a wolūtate tua auertere. si pstes aīe
me p̄cupias suas faciet te in gaudiū inimicj
tuis. quia iā homo mortuus est p̄sensum in
domo cordis. Unde Math. v. Qui viderit
mulierē ad p̄cupiscendū eā iā mechatus ē eā
in corde suo. Sexto hō mortuus spoliat om
nib bonis scz. vita. dignitate. diuitijs et ami
cis. sic pctōr p̄sensum pcti mortalis. Prio
spoliat vita. i. deo. qz deus est dulcis vita aīe
Amb. Si morte times. vita xp̄us est. de quo
Deutro. xxx. Ipe est vita tua et lōgitudo di
erum. Hāc pdit hō p pctm̄ mortale. iuxta il
lud ysaie. lix. Iniq̄tates vre diuiserunt inter
vos et deū vrm. Scdo spoliat amicis. i. p̄sor
tio sctoz et angeloz. Treno. i. Omnes amici
eius sp̄euerūt eā. et sic aīa peccatrix erit deso
lata. ꝑm illud ysaie. v. Auferā sepem eius et e
rit in direptōnem. Nō pt q̄ri illud Iob. xix.
Dereliquerūt me. pp inq̄ mei. et q̄ me noue
rāt oblīti sunt mei. Tercio spoliat dignitate.
i. sīlitudine dei. vñ ps. xlviij. Hō cum in hono
re esset nō intellexit. p̄pat̄s est iumētis īsipi
entib z̄. q. d. diuinā sīlitudinē et imaginem
p̄mutauit in bestialē difformitatē. Eccl. x. qs
honorificabit exhonorātem aīam suā. Quar
to spoliat diuitijs. ps. lxxxviij. hō cum intrie
rit nō sumet oīa. Iob. i. Nudus egressus sum
de vtero mr̄is mee et nudus reuertar illuc. sic
q̄ moritē spūaliter p pctm̄ mortale priuat di
uitijs spūalibus. s. virtutib et opatōib bonis
Eccs. ix. Qui i vno peccauerit mlta bona p
dit. iuxta illud Ezech. xviij. Si auerterit se
iustus a iusticia sua oēs iusticie ei⁹ quas fece
rat nō recordabunt. ita q̄ p̄ q̄ri p̄t de aīa pec
catrice illud Treñ. i. Egressus ē a filia syon
oīs decor ei⁹. Quinto p morte hō priuatur
sensu et motu. i. p̄gnitōe z meritoria opatōe.
de p̄gnitōe hēt puer. xviij. Verberaueit me
et ego nō dolui. traxeit me et ego ñ sensi. De
meritoria opatōe hēt ecc. xv. Fiāt imobiles
quasi lapis. s. ad bñ opandū. ꝑm illud ysa. lix
Opa eoz opa inutilia. et op⁹ iniq̄tatis i ma
nibus eoz. s. iā principiū opatōis meritorie
est gr̄a dei q̄ perdit p pctm̄ mortale. et sic si
ne ea hō nihil meritorie opat. Iob. ix. Ve
niet nox q̄ñ nemo opari p̄t. p nocte intelligi
tur pctm̄ mortale. qđ inducit obscuratōnem
p̄sciēnie. iō ad Ro. xiij. Abiciamus opa tene
brar et indu. ar. lu. sic ut ī die honeste ambu
lemus. (P) Septimo mortuus pannis
inuolui. et hoc fit q̄ñ hō iā victus pctō p̄sensit
ut ipsum p̄petret ope. et adhuc inuolui ea vt
valeat ea occulte facere. qz adhuc erubescit ō
p̄petratis crimib. sic occlta bat adā pctm̄ suū
cū interrogat⁹ a dño dixit. mlier quā dedisti
mihi socia dedit mihi de lig̃ z p̄medi. Sile
eua occultauit cū interrogata dixit serpēs de
cepit me. Sic dauid adulteriū occlte p̄petra
tū nitebat abscōdere cū mitteret p vria ut re
uiēs intraret domū suā. ut mortuēs cū vxore
p̄ceptū crederet esse suū. z cuz feciszt dixit dñ
Tu feciste abscōdite. ego aūt faciā vbū istud ī
p̄spectu oīs isr̄l et in p̄spectu sol hoc. et hoc ē qđ
dicit Isaū. iij. Reuelabo pudēda tua in facie
tua. z hoc p̄tingit i extremo iudicio cū reuelabit
p̄silia cordiū. Octauo mortuus pānis inuolu
tus deportat. sic pctōr cum crebr⁹ occlte pec
cat. deinde z in per⁹ pfic ut iā audacter pecca
re incipiat in apto. et nihil iā erubescit peni⁹
sz magis gl̃iat in malicia. iuxta illud puer. ij.
Letāt cum malefecerint et exultāt in rebus
pessimis. de qbus Hiere. iij. Frōs mlieris me
retricis facta est tibi. noluisti erubescere. Sic
no mortuus deplorat. et sic mors spūalis est
deflēda. Hiere. ix. Deducāt oculi nr̄i lacrias
seq̄t. qz mors ascēdit p fenestras. i. pctm̄ mor
tale p̄ sensus ad aīam. et hoc deflevit hieremias
c. ix. qs dabit capiti meo aquā. z oculi mei
fontē lacriar. z plorabo die ac nocte interfectos
filie ppli mei. et hoc decem̄ eccl. xvij. Sup mor
tuū plora. defecit. n. lux ei⁹. Decimo tumula
tur. et hoc fit cū hō exapta malicia peccādi ob
durat in cōsuetudie pcti ut nullū bēat retēn
tū vel retractatuū sz tāq̄z aīal brutū sequit affe
ctū. Juxta illd ps. lxxij. pdit quasi exadipe
iniq̄tas eoz. trāsierunt in affectū cordis.

homo mortuus spoliat 6to bona
primo

Q. Et sic ꝓficiuntur in sepulcꝛ. i. diffoꝛmitatẽ peccati ꝙ quatuoꝛ poꝛntoꝛes. i. quatuoꝛ vicia. Primꝰ poꝛntoꝛ est assiduitas male cogitatõis. Matth. xv. De coꝛde exeũt male cogitatões. homicidia. adulteria. foꝛnicatõ est nam licut difficile est ignẽ in sinu tenere ꝛ nõ ꝓburi. ita difficile est crebꝛe male cogitare et nõ peccare etiã moꝛtlr. Ham dicit Greg. De pẽs cogitatõe peccati ꝓcuꝛrit vt lõge peꝛ voluntate peccati ꝙ etiã opatione rapiat. nam ꝑm Aug. Quãto cogitatiões male maioꝛes sunt tãto facilius in actus ꝓcedunt. Scõus poꝛntoꝛ est ptãs opationis. nã multi sunt licꝫ malũ cõcipiũt tñ ꝓhibent ab opibꝰ ꝙ timoꝛe aut impotẽtiã. sed qui ptãtẽ bñt male opãdi audacter peccãt. ideo dicit Aug. li. ij. de bono discipline. Nihil pẽs ꝙ ptãtẽ ꝛ libertatem peccãdi bẽre. de quo Isiõ. de summo bono. Difficile est pꝛincipẽ regredi ad melius si viciis implicatus fuerit ꝓpꝛi peccãtes iudicẽ metuunt. reges veꝛo ꝛ pꝛincipes nisi solo dei timoꝛe metuꝫ iebenne coaꝛceaꝛi liberi in ꝓpꝛiũ tuũt. Tertius poꝛntoꝛ est pluralitas assimilationis. cũ plures vnum opus malũ faciũt tũc vnus ab alio accẽdit sicut caꝛbo moꝛtuꝰ a caꝛbone viuo. ꝛ dicũt. hoc facit ille. hoc facit iste cur non ego. dicit Aug. in li. ꝓfec. Hoc non ẽ excusare ied socios ad iebennã acquiꝛere. naꝫ ꝑm Grego. Nõ minus aꝛdet qui cũ multis aꝛdet. ideo Hiero. Vultum do socioꝝ non caut impũitatẽ criminũ. ꝓpter qõd scribit Exo. xxij. Non seqꝛis tuꝛbã ad faciẽdũ malũ. quia dicit apls ad Gala. vi. Vnusquisꝙ onus suum poꝛtabit. siꝛ. ij. Coꝛin. v. Vnusquisꝙ ꝛecipiet ꝓut gessit Quaꝛtus poꝛntoꝛ est leuitas estimationis. s. cum homo exiguũ ꝛ leue estiat peccm. vt sunt illi qui dicũt. dumtaxat semel vel teꝛ feci. Isti pẽsare dẽꝛent ꝙ adam semel peccauit ꝛ totũ genus humanum ꝓdemnauit celum clausit ꝛ dyabolo se subdidit. Idcirco peccoꝛ nõ dꝫ estimare ꝙuꝫ illud ꝙ exhonoꝛat deum. ꝛ hoc facit quodlibet peccm mortale. vi delꝫ ꝙ excludit hoiem a deo ꝛ ponit in sepulcris eteꝛne dãnationis vbi sepultus ẽ diues Lu. xvi. Moꝛtuus est diues ꝛ sepultus in inferno. Illuꝛo daꝫ vꝛmibꝰ ad coꝛꝛo denduꝫ sꝫ ꝓficia mala. Isaie vltõ. Vꝛmis eoꝝ nõ moꝛietuꝛ. sed sine fine miseꝛa ꝓficia ꝛemoꝛdebuꝛ. Ecce tot mala incuꝛꝛit homo ex peccõ moꝛtali de quo psal. xxxiij. Moꝛs peccoꝝ pessima. Reuera pessima. Pꝛimo mala ꝙ dõ sepaꝫ ab angelis ꝛ sanctis dei Scõo peioꝛ ꝙ segregatuꝛ a deo summo bono. Tercio pessima ꝙ sepeliẽ in inferno cum ꝛemoꝛdẽte ꝓficia ꝛ dyabolorũ ꝓpꝛio. ideo ecclesiaꝛ. xxi. Fili si peccaueꝛis nõ adijcias iteꝫ sed de pꝛistinis dẽpcare ꝛ quasi a facie colubꝛi fuge peccata ℟. Hũc veꝛovi deamus de ꝛesuscitatõe. naꝫ vnusquisꝙ moꝛtuus spualiteꝛ in peccõ moꝛtali. tãto facilius ꝛesuscitatuꝛ ꝙ gꝛãm ꝙto leuius moꝛtuꝰ est ꝙ culpam. Ideo dñs suscitãs puellã Matthei. ix. non legit aliud fecisse nisi ꝙ intꝛauit ꝛ tenuit manũ eius ꝛ dixit. Puella suꝛge et suꝛꝛexit. cum veꝛo laꝛaꝫ ꝛesuscitauit magna legitur fecisse. nã ibi fleuit. seipm tuꝛbauit. pẽm oꝛauit. voce magna clamauit. laꝛare veni foꝛas. ꝙ hoc insinuauit ꝙ qui pccã in ꝓsuetudinẽ duxeꝛũt difficilime ꝓuertũtuꝛ. de quo Gregoꝛius. Difficilime suꝛgit quẽ moles male ꝓsuetudis ꝑmit. qꝛ dicit Aug. Omẽ peccatũ ꝓsuetudie vilescit ꝛ boĩ quasi nullũ sit putrescit nec volꝫ nam ꝑm Crito. Infelix est ꝓsuetudo peccãdi. nã ꝙto magis peccat tanto minus intelligit. Idcirco mala cõsuetudo non minus ꝙ pnicioſa coꝛꝛuptela vitãda est. vt bẽtuꝛ in canone dis. viij. Mala aũt. ꝓpter quod dicit Greg. iij. moꝛa. Cum culpa in vsum venit tã animꝰ debilius ꝛesistit ꝛ vinctus iacet. Idcirco adoleſcens moꝛtuꝰ ꝛ ꝛesuscitatus significat hoiez pccõrem qui ꝙ opus malum peccauit ꝫ tamẽ in ꝓsuetudinẽ non duxit. hũc suscitauit ihesus hoc modo. qꝛ vidit mtrẽm flentẽ. spualiteꝛ mẽ vidua est ꝓficia viꝛtutibꝰ viduata. que dẽt deflere ꝛ dolere de moꝛte aĩme. qꝛ homo non ꝛesuscitatꝫ spualiteꝛ in anima nisi bẽat veꝛam cõtritionẽ ꝛ doloꝛẽ in ꝓficiẽa. de quo Hieroñ. Nulla culpa delebit nisi tristicia anxiet Danie. ij. In spũ humilitatis ꝛ animo contꝛito suscipiamuꝛ a te. Scõo xps fuit misceꝛia motus sup eam. ꝛ sic dicit psal. l. Coꝛ ꝓtritum et humiliatũ deus nõ despicies. vbi Cassiodo. Nemo flẽs accessit qui nõ impetꝛauit qõd postulauit. Tercio ad defunctum accessit. hoc fit cum pccõꝛi tribuit ventã ꝛ noticiã sui vt ꝓgnoscat mala que fecit ꝛ bona que neglexit. dicendo cum Paulo actũ. ix. Quid me iubes facere. ꝛ conformat voluntatẽ suã voluntati diuine. di. nõ sicut ego volo sed sicut tu. Quaꝛto

feretꝝ tetigit. ꝛ hoc fit cū coꝛ pctōris ad amo
rem sui accēdit vt doleat ex amoꝛe sui sibi pec
casse. qz dicit Aug. Nō solū oꝑtet dēū amere
vt iudicē sed enā diligere vt pr̄ēm. Quinto
dixit adolescēs. tibi dico surge. nō senex. naz
qui senescūt in vicijs raro resurgūt. ꝓuerbi.
xxij. Adolescēs iuxta viā suā enā cū senuerit
nō recedet ab ea. nam scribit Hiere xiij. Si
mutare pōt ethiops pellē suā aut pardus va
rietates suas. ꝛ vos poteritis bñfacere cuz di
diceritis malū ideo Eccls. xij. Memēto crea
toris tui in diebꝫ iuuēt⁹ tis. nā bonū est viro
portare iugū dñi ab adolescēnia. Treno. iij.
Juuēt⁹ es ñ bz se sicut virgula que est flexi/
bilis. senectus vero vt lignū vel arboꝛ inuete
rata ꝛ arida que ꝓnus frāgit cꝫ flectit. ideo
Holgot sup li. sapi. Oē pctm̄ incurabile? est
in sene cꝫ in iuuene. Sene. Pctā senū prędi
canē in quid. pctā iuuenum in quale. hoc est
senū sunt quasi substātialia ꝛ iuuenū acciden
talia. Ideo Hiero. Dū puulus est hostis in
terfice eū. Sexto portātes steterēt. hoc fit cum
oia vicia cessant. Ecclāci. v. Fili accedens ad
seruitutē dei sta. i. a vicijs cessa. vt docuit ysaias
Quiescite agere puerse discite bñfacere Se
primo cepit loqui. ꝛ sic pctōr resuscitatus ad
vitā bz loqui triplr. Primo in cōfessiōe ysaie
xliij. Narra si quid hās vt iustificeris. Secun
do in oꝛōne. i. Petri. iij. Si quis loquit̄ q̄si
ꝛmōes dei. Tercio bz loqui in grāru̅ actione
que apit fontē pietatis. vt dicit Aug. de scō
victoꝛe. Grārumactio est magna virtus que
grām augmētat bñficia ꝓseruat. mētē ad plu
ra pcipienda ꝓparat

Dominica xvij

Sermo. clij.

Cum inuitatus fueris ad nuptias re
cumbe in nouissimo loco. scribit Lu.
xiiij. ꝛ legit hodierna die ꝓ euange/
licali officio . S . Commentatoꝛ ō
imꝑssionibꝫ aer. dicit. Nubes alte nō pluunt sz
dēpsse. Spūaliter sic mētes supbe non hēnt
pluuiā gē sed mētes dēpsse ꝓ humilitatem.
Jaco. iiij. Deus supbis resistit hūilibꝫ autez
dat grām. nā ꝛm Hiero. Nulli lz veniā sparet
sine humilitate. De quo Aug. Si humilis
non fueris grām spūssancti nō hēbis. Figura
mr. ij. Reg. i. Mōtes gelboe nec ros nec plu
uia descēdat sup vos. vbi ecciderūt fortes in
ysrael. Spūaliter fortes. i. angeli ceciderunt
in mōte supbie. In quo nec ros gē nec plu
uia miscōie dei apparet. vt hī Judit. ix. Su/
perbi nō placuerūt tibi ab initio. ꝓpter qō do
cuit Thobias filiū suum ca. iiij. Superbiam
nunq̄ in mo sensu in mo verbo dñari permit
tas. qz dī. Gre. xxxiij. moza. Euidentissimuz
signum reꝓbōz est supbia electoꝝ humilitas
Jō Aug. Si vis capē alāmdinē recipē ꝓiuf
eius humilitatē quā docuit xp̄s dicēs cū in
uitatus fueris &c. In summa euāgelij duo in
nuunt̄. Primo saluatoris potēna in idropici
curatōe. Secō manifestat eius sapia in bēni
gna instructiōe. Primū pz in principio. scōz
ibi. cū inuitatus fueris. De primo dicit in il
lo tpe. s. tercio āno pdicatōis xp̄i post decol/
lationē Johā. vt dicit Vin. in speculo histo.
li. viij. ca. xxvi. Postq̄ xp̄s reꝓbauit auari
cia phariseoꝝ ꝓ tres pabolas. s. de diuite epu
lone. et de villico iniq̄tatis. aliā quoq̄ ō ōna
rio diurno tūc sabbato cū māducaret cuz pri
cipe sacerdotū sanauit idropicū. de quo dicit
ter. Cum intraret in domū cuiusdā principis
phariseoꝝ nō in ꝓpriā domū. qz dixit Mat.
viij. Filius hois nō bz vbi caput suū reclier.
sed intrat in domū principis. Simō de cassia
Intrauit nō amoꝛe ꝓuiuq̄ sz rōne docendi vt
eis ꝓberet panē sapie ꝛ salutis de quo aīa nu/
tritur ꝛ viuit. Joh. iiij. Ego cibū habeo man
ducare quē vos nescitis. nā virtuosoꝝ hoim
est panē gratis nō māducare absq̄ recompen
satione. ꝛ sic xp̄s fecit. nā in nuptijs aquaz in
vinū ꝓuertit Jo. ij. in domo simonis leꝓsi
marie magdalene pctā remisit Lu. vij. In do
mo zacheī principē publicanoꝝ ꝓuertit. Luce
xix. In domo matheī hospitē in aplm ꝛ in euā
gelistā recepit. Matb. ix. ꝛ sic vbiq̄ fecit recō
pensatōz. Tūc subdit. sabbato māducare pa/
nem. nā iudei sabbato ꝓuisia fecerūt . P
Pro quo sciēdū. cōuiuia in se non sunt ꝓhi
bita. Un Greg. ꝛ hī. xliij. dis. Quuia. Cōui
uia cōia que ex intētione impēdēde caritatis
fiūt recte vestra fraternitas i suis epl̄is laudat
Sz tñ sciēdū est ꝙ tūc ex caritate veraciter ꝓ
deunt cū in eis nulla absentū vita mordetur
nullus ex irrisiōe reꝓbendit̄. nec in eis ianes
secularū negociorum fabule sed ꝛba sacre lectū

onis audiunt. Cū nō plus ꝯ necesse sit humāe corpi q̄ sola eius infirmitas reficit vt ad vl? exercende virtutis habeat. Hec itaq; si vos in vtis cōuiuijs agitis abstinētiā fateor mgri estis. Et bñ q̄ cōuiuia bñ pñt fieri q̄ male. si cut hic istud cōuiuiū cōmebat aliqd malicie. q̄ etiaz aliquid bonitatis. Aliqd bonitatis habebat primo ex pte ei? cui impēsum est. s. xpo sic paupi xpiano q̄ iusto dz fieri elēosina. p̄io paupi. Lu. xiij. Cū facis cōuiuiū voca pauperes debiles. q̄ claudos. q̄ cecos q̄ beatus eris. q̄ nō bñt retribuere ubi. retribuet? em̄ ubi in resurrectōe iustoz. Prosp de vita cōtemplatiua. Hñm dare est ꝓdere. paupi vero dare ē ꝓdere xpo. Mat. xxv. Qđ uni ex mīmis meis fecistis ꝛc. de quo Gre. Qđ paupi in terra dederis xpo in celo regnū largiet?. Iō poeta Dū seces in mensa primo de pauꝑe pensa. Tunc bñ prādet? cū xps adesse vidz. Et signāter de residuo dñt vesci pauperes. Lu. xi. Qđ superest date elēosinaz. Aug. De verbis dñi paupm sunt reliq̄e nō delicie ñ oblectam̄ta sed fragm̄ta. Secđo habebat aliquid bonitatis q̄ fuit cōmendabile ex pte largientis. q̄ princeps sacerdotū. principes em̄ et qui plus bñt dñt retribuere indigentibz. Thobie. iiij. Si mltz tibi fuerit abūdāter tribue. si exiguz tibi fuerit etiā exiguū libenter impārti studе. Lu. xij. Cui multū donatū est multum queret? ab eo. Basi. Si fateris tpalia tibi venisse a dño dc cur tu abūdas q̄ paup eget nisi vt tu de superfluo largiaris egeno q̄ vt merearis. Dz nunc in domibz principū plures repiunt fures q̄ dones qui cibātur ꝯ pauperes. qđ ꝓqueritur ysa. i. Principes tui infideles socij furū. pl? recipiūt nūc pauperibz ꝯ tribuāt. de quo ysa. iij. Rapina pauperis in domo tua quare atteritis plm meū. q̄ facies pauperū ꝓmolitis dicit dñs exercituū. q̄ ysa. xxxij. Ue qui pdaris nōne et ipe pdaberis. s. vita eterna. Aug. Si tenes o bolū teneris a dyabolo. tales cibant? de sāguine pauperū. Eccliaci. xxxiiij. Panis egentū vita pauperis ē. Tercō fuit cōmendabile ex pte tpis. q̄ in die festo q̄ in solēnitatibz pauperes vocādi sunt ad mēsam. Ubi legit Thobie. ij. Dū eēt patū prādiū bonū thobie in die festo misit filiū suū vocare pauperes timētes deū. q̄ hoc docuit filiū suū di. c. iiij. Panē tuum cuz esurientibz q̄ egenis comede. q̄ Ecclesiastici. viij. Mittite pteleis qui ñ ꝓparauerit sibi. q̄ scūs dies dñi est. nā qđ quis duris q̄ iustis laboribz acq̄siuit dz diebz festiuis pauperi impārti. vt pz in exēplo in li. narra. Crisō. Sia q̄ nobis dñs dat per nos alijs dat. ¶ V. Quarto fuit laudabile q̄ ibi fuit mo destia. s. in cibo. q̄ notat? ibi vt māducarēt panē. Per panē itel ligit necessitatē vt pcinuit Salo. puerbi. xxx. Mēdicitatē q̄ diuitias ne dederis mihi. Tribue tm̄ victui meo necessaria. de quo Augu. Docuisti me dñe vt ꝯadmodū medicamenta sumptur? sim alim̄ta. s. vt sufficiat ad sustētationē q̄ pfit corpi q̄ aie. vñ Eccliaci. xxxvij. Propter crapulā multi obierūt. s. in corpore tanīa. qui autē abstinēs est. i. moderatus adiciet vitā. iō Luce. xxi. Attendite ne forte grauent? corpa vra crapula. Galie. Ples moriunt? crapula ꝯ gladio. iō eccliaci. xxxvij. Noli auidus esse in oīm epulatiōe. iō Eccliaci. xxxi Utere quasi bō frugi bis q̄ ubi apponunt? nō quasi bestia sicut filij israel. de quibz psal. lxxvij Māducauerūt q̄ saturati sunt nimis. sequitur Adhuc esce erāt in ore ipoz. q̄ ira dei ascēdit sup eos. ideo bē in Cañ. de pse. di. v. ne tales vbi dz. Nēo oneret? cibis vsq̄ ad inflationē ventris. iō petrus. panē nēm quotidianum notāter dicit nēm Cri. Qui panē iuste q̄situ māducat suū panē māducat. de talibz psal. cxxvij. Labores manuū tuaz ꝛc. Thobi. ij. dicit Thobi. cū audiuit agnū balātē dixit. videte ne forte furtuus sit. q̄ ñ licz nobis aut edere ex furto aliquid aut ꝓngere. q̄ ꝓ panē intelligimus necessitatē. vñ Cipria. Si vno die tā tū expēdis quantū pluribz diebz ubi sufficere posset. iā ñ panē quotidianū sz multoz diez comedis. Ité in hac dictōne. panē. excludit delicias q̄ voluptates. Greg. Ut frequēter epulas comitat? voluptas iō tales sunt resecande q̄ euitāde in huius dei. iō Augusti. in li. questionū q̄ bēmr. xli. di. ca qđ dicit. Nō vsus sz ꝓcupia repbendenda est. Idcirco si aliquis ē ꝓsuetus delicijs dicit Aug. de verbis domini q̄ bē xli. di. s. Nō cogant?. non cogant? diuites paupes cibis vesci. vtant? consuetudine infirmitatis sue. sz doleāt aliter se nō posse sustēta re. dicit sēm scūs Tho. cōtra gēiles. li. iij. cap. cxxviij. Sicut venereoz vsus absq̄ pcō est si sm rōem fiat. ita etiā vsus ciboz. Fit autem sm rōem q̄n ordinat? sm qđ congruit debito

fini finis aũt debitus cibo⁹ est confuatio cor poris p nutrimtũ. ⁊ quicunq; cibo hoc facere põt absq; pctõ põt sumi. nullus igit cibi sum ptio est pctm̃ ꝼm se. Si aũt ꝓpter delectatiõ⁹ vel etiã in nimia q̃titate sumat ꝓtrahat saluti corp's. ℟. Subdit in ter. Jpi obfuabãt eu⁹. ecce hoc fuit reprehensibile. ⁊ sic hodie psecutões ⁊ detractões fiũt in puiuijs. Jõ est cõsilium in pci. tollit. ⁊ hẽ xliij. di. p reuerentia statutũ est vt in mens clericor⁹ sacra lectio re/citetur ad vitãdum verba inutilia et detracto/ria. Sup quo dicunt doc. q̃ non solum sacer dotib⁹ sed etiã laicis abstinendũ est ab inutili bus fabulis ⁊ detractionib⁹. rõ qr detractio ẽ vnum pctm̃ de maximis. teste Alexandro pa pa sexto. q. i. summa. Sũma iniquitas est de trahere. ⁊ scũs Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. iij. Detra ctio ꝼm genus suũ est maius pctm̃ mortale q̃z furtũ. qr magis nociuũ. qr detractor furatur bonã famaz ꝓuer. xxij. Melius est nomen bo num q̃z diuitie multe. Eccliaci. xli. Curaz ba be de bono noie. hic subdit. Ecce quidã ydro picus erat añ illum. nõ petebat sanitatẽ. qr in firmitas loquebat̃ p illo. vel ꝼm Ciril. ꝓpter iudeor⁹ pñiam nõ audebat in sabbato curati onem petere. Sed vidit xp̃m benignũ expec tans eius grãm qui nouit occulta cordis. Et ñ tens ihesus ad legis ritos. s. non ad dicta sed ad cogitata. In quo dei sapiam in se dmõ strauit hẽ quia corda hoim̃ deus scrutatur. psal. vij. Scrutãs cordaz renes deus. d. Si lz sabbato curare. i. si licz sabbato opus carita tis facere sine sabbati violatõe. vt esset illud curare infirmũ. At illi tacuerũt. Bed. merito tacent qui ꝓtra se dcm̃ quidquid dixerint vi dent. Si em̃ lz sabbato curare cur ipm̃ obser/uant. si non lz cur pecora curãt. tacebãt ergo qr nesciebãt quid dicere debant. ℣. Nota tacitumitas est triplex. s. ignorãtis. pru dentis. ⁊ insidiantis. Prima est tacitumitas ignorantis. Eccliaci. xx. Est tacẽs ⁊ ñ bñs sen sum loquele. ⁊ hoc est laudabile. de hoc Eccli. v. Si est tibi intellectus tñ de primo. sin aũt sit manus tua sup os tuũ. Secũda est tacitumi tas prudẽtis. de quo Eccliaci. xx. Est tacens sciẽs tps apti tpis. naz hõ sapiẽs tacebit vsq; ad tps vt dicit Isi. d. de summo bono. Tẽpe ꝓruo loquere. tpe ꝓruo tace. Jdeo agathõ p trienniuz portauit lapidẽ in ore vt disceret tacere. Jdeo Amb. sup Lu. Maior est vtilis tacendi q̃z loq̃di. Jdeo idem li. i. de officio. Plures vidi loq̃ndo pctm̃ incidisse. vix quẽ q̃z tacendo. ideo tacere nosse difficilius est q̃z loqui. plures sunt qui loqui nesciũt. pauci ve ro tacere bñ sciunt. Jdeo legit de tribo philo sophis nõ multa loquẽtibo cur tacerẽt. Rñ. primus stultus tacere nescit. Scõs qui bene loqui nescit melius est vt taceat ne q̃d dixisse peniteat. nã sapiens nõ loquit multa nisi pri⁹ psideret quid aut quo loco vel tempe dicat. Tercius noie Solinus vt dicit Valeri⁹ ma ximus rñdit. Me dixisse aliq̃n penituit. tacu isse nunq̃z. Juxta illud. nulli tacuisse nocet. no cet esse locutũ. di. em̃ Ambro. li. i. de officijs. Patiẽtia silendi ⁊ opmnitas loquendi sunt maxia fundamẽta virtutũ. Tercia tacitnitas est insidiãtis nolẽtis informare ꝓximum. vt hẽat quid vituperet. De quo Hiero. Valũt vituperare q̃z emẽdare. quales fuerunt isti. Jd circo deus nõ aduertit malicia eor. lz vt subi/ditur. Jpe apprehensum sanauit eũ ac dimisit Bed. in ome. di. Jdeo añ pharisẽos ydropi cum sanauit vt mox ꝓtra auariciam disputet vt ipor⁹ auariciã arguat. p quã sabbatum vio lant. nam p illius egritudinẽ corpis exprimi tur illor⁹ egritudo mẽtis. ℣. Nam sicut ydropicus hz tres ꝓprietates. s. corpus infla tũ. anhelitũ fetidũ. ⁊ sitim inextinguibilem. sic p ista tria designant̃ tria genera peccatorum que maxime regnãt in domib⁹ diuitũ et pauci pum. Primo p inflationẽ corpis intellige su perbiã. Vñ ysa. iij. Eleuati sunt ambulauerũt extẽto collo. nõ curãtes an pauper⁹ pereunt. di. illud Sapi. ij. Sit fortitudo nẽa lex iiusti cie. Sequit̃. Nõ parcam⁹ vidue ꝛc. de talibo ysa. xxviij. De corone supbie. qr odibilis co ram deo est ⁊ hominib⁹ superbia. Eccliaci. x. ꝓpter quod scribit̃ Sapi. iiij. Disrumpet in flatos sine voce. s. excusatõis. ⁊ hoc erit in die iudicij. de quo ysa. ij. Dies dñi exercituũ su per oẽm supbum ⁊ excelsum ⁊ supoẽm arro gantem ⁊ humiliabit̃ ꝛc. ve anime eorum. q̃a implebit̃ illud psal. xxx. Retribuet abundan ter faciẽtibo superbiã. Secõdo per sitim intelli/gitur auaricia. naz sicut ydropicus quãto plꝰ bibit tãto amplius sitit. sic et auarus Eccls. v. Auarus non implebit̃ pecunia. et vt dicit Didimus. Omnis auarus est insanabil' ap

penitus. nō dicit sufficit sicut infernus. ō quo Puer. xxx. Tria sunt insatiabilia ⁊ quartum qō nunqꝫ dicit sufficit infernus ꝛc. nam scōm Hiero. Auaricia modū ignorat. iō Tullⁱ⁹ in rethorica. li. viij. ¶ Pessimū viciū auaricia pci/pue in pncipibꝰ ⁊ rem publicā gerēnbꝰ. pro pter qō Jetro cognatus moysi dixit moysi ex odi. xviij. Prouide de omi plebe viros sapiē tes ⁊ timētes deum in quibꝰ sit veritas ⁊ qui oderint auariciā. Sed vbi sunt. raro inuenū tur tales. nā pquerit ysa. ca. i. Principes tui infideles socij furū. omnes diligunt munera. sequent retributōes. pupillo nō iudicāt. ⁊ cā vidue nō ingredit ad illos. de talibꝰ di. apⁱs ad Ephes. v. Omis auar⁹ nō hz hereditatez in regno xpi ⁊ dei. Tercio p fendū anbelitum intelligit luxuria que sequit auariciā. Unde Hiere. v. Saturaui eos ⁊ mechati sunt. sed vbi est amplior fornicatio ⁊ excessio puritatis in carnali mollicie qꝫ in domibꝰ pncipum ⁊ diuitū Mat. xi. Qui mollibꝰ vestiunt in do mibꝰ regū sunt. Jō Hiero. Ubi superbia vbi auaricia vbi luxuria qꝫ apud infelices diuites huius mūdi. Hūc subiungit saluatoris sapia in obpuatoꝝ insidiantū pfutatōne di. Et cū dens ihesus nō ad voces sed ad corda quibus murmurabāt. ⁊ di. ad illos. Cuius vēm bos aut asinus cadet in puteū ⁊ nō pnuo extra/ het illū die sabbati. notāter dicit vēm in plu/rali. qz omēs laborabāt vicio auaricie. Juxta illud Hiere. vi. A minore vsqꝫ ad maiorem oēs auaricie studet. ⁊ a pphēta vsqꝫ ad sacer dotez. Hā cupiditas mouebat ipos aialia ex trahere de puteo die sabbati. xpm aūt caritas ad sanandū bōies ⁊ nō poterāt ad hoc cū dere qz sciebāt seipos culpabiles ⁊ reos p cupidi tatē violare sabbatū ¶ A ⁊ Pro q̄ scien dum. de festiuitate sabbati di. Tho. ij. ij. q. c xxvij. pceptū de sabbato fuit quodāmō mora le ⁊ quodāmō cerimoniale. Inqꝫtū cerimo/niale. et sic fuit figura quietis xpi in sepulcro que pterijt. ⁊ sic cessare debuit vt hī de cōse. dis. iij. quenit. vbi dr. Qui die sabbati pbi/bent operari pdicatores antixpi dicimus. hec Greg. Sed inqꝫtū morale tunc designat in p cepto q vnus dies dz esse in ebdomoda bo nori dino singulr deputatus. in quo debem⁹ quiescere ab opere seruili. i. pctō. vñ August. ꝑmone. xx. sup Joha. Sacm sabbati est au tiquis patribꝰ pceptū. qō nos xpiani spūalr obpuamus. cum ab omi opere seruili. i. peccato abstinemus. ⁊ sic festiuitas sabbati est muta/ta per ecclam scām in die dnicam quadrupli/ci rōe. Primo ob memoriā dnice nativitatis qz dnico die natus est ihesus in mūdo. in hoc maximā caritatē nobis exhibuit. vñ August. sup Joha. Si deus peccatores nō amaret ō celo ad terrā nō descēderet. ideo Bern. O na tivitas scā mūdo amabilis. angelis letabil⁹ Re uera fuit nativitas amabilis ⁊ letabilis vt d. Aug. Quia deus factus est filius hoīs vt fi/lios hoīm faceret filios dei de quo angeli leta bantur di. Lu. ij. Euāgelizo vobis gaudium magnū qō erit omi pplo. qz natus est nobis hodie saluator. Reuera gaudiū magnum fuit isto die. qz dicit Aug. Subiecit se vt exalta ret te. inclinauit se vt susciperet te. exinaniuit se in maiestate vt impleret te dinitate. descen/dit vsqꝫ ad te vt ascēderes vsqꝫ ad eum. et hoc factū est die dnico. Secōo ob memoriam bnficij resurrectiōis que fuit die dnico. que ē cā ⁊ exēplar nostre resurrectōis Johannis. xi Ego sum resurrectio ⁊ vita. nam illa die tria nobis pculit bona. Primo mortē ntrām mori endo destruxit ⁊ vitā resurgendo repauit Se cundo naturā humanā veste imortalitatis in duit. cum imortalis ⁊ impassibilis resurrexit Tercio qz nimorē mortis abstulit ⁊ nos p su am resurrectōz de eterna beatitudine assecura uit. Cum certū sit q mēbra sequi dēant vbi caput pcessit. Unde Gre. Si mēbra nri redem ptoris sumus psumamus in nobis quod iaz gestū pstat in capite. s. q resurgem⁹ ad vitam immortalē. ō quo. i. Cozin xv. Sicut in adā oēs moriuntur ita ⁊ in xpo oēs viuificabunt Ideo scribit in Can. de pse. di. iij. Sabbato vbi dr. die dnicum pter venerabilē resurre ctionē nō solum in pasca sed singulis dnicis celebramus. Tercio festiuitas sabbati muta ta est in die dnicum pter hoc. ne videamur iudaisare. de quo dicit Aug⁹. sup Jo. sermōe xx. Sacm sabbati est antiquis patribꝰ pcep tū. qō nos xpiani spūaliter obpuamus cū ab omi seruili ope. i. pctō abstinemus. de quo et glo. deutro. v. Quidquid agimus si pter fu turā requiē facimus sabbatum obseruamus. Quarto festiuitas sabbati mutata est in diez dnicum pter dignitatem diei dominice

¶ Sabbum mutat⁹ in diem dñicū ꝓpter 3 ꝓmo

1° ꝓmo

2° ꝓ

3° ꝓ

4° ꝓ

B) Dicit enim Leo papa et hr in Can. lxxv. di. quod die dñico quidquid a dño insigne est instituti in huius diei dignitate est gestum. In hac enim die mds sumpsit exordium. in hac per resurrectionem mors interitum et vita accepit principium nam quam plura opa digna deus fecit die dñico primo illa die dus celum et terram et angelos creauit. Secdo illa die stetit archa Noe post diluuium in montibus armenie. Tercio ipso die dñs eripuit populum suum de egipto in manu forti. Quarto eadem die primitus mana pluebat de celo in escam filiorum ysrl. Quinto eodem die xps natus est de virgine maria. Sexto eodem die xps circumcisus est et primo sanguinem suum fudit pro nobis. Septimo eadem die conuertit aquam in vinum in nuptijs et fecit initium signorum. Octauo aliqui dicunt quod baptisatus sit eodem die. xps. Nono eodem die satiauit. v. milia hominum quinque panibus et duobus piscibus. Decimo eodem die honorificatus est cum ramis in die palmarum. Undecimo eodem die surrexit. Duodecimo misit. s. s. dis. Idcirco scribitur Exodi. xx Memento vt diem sabbati sanctifices. i. summo studio illum honores et nihil opis manualis in eo facies per quod possis impedire quietem mentis in deum Di. enim Augu. in regula. Dñico die a labore terreno cessandum atque omno orationibus insistendum est. vt si quid negle per sex dies agitur per diem resurrectionis dñice precibus expietur. nam hr in Can. de cons. di. iij. ieiunia. Dñico die nihil aliud est agendum quam deo vacandum. Pro quo sciendum quod preceptum de celebratione festiuitatis contingit transgredi quadrupliciter. Primo manualiter operando. Secdo placitando. Tercio mercando. Quarto peccando. Primo dixi transgreditur festiuitas manualiter operando. quia prohibetur a deo. Exo. xx. Non facies in eo omne opus Unde di. scus Tho. ij. ij. q. cxxij. In quattuor casibus contingit laborare manualiter et festiuitatem non transgredi Primo propter laboris modicitatem. puta si labor tam modicus sit quod quietem mentis impedire non possit in deo. quia solus ille labor qui tollit quietem animi et spus libertatem cant mortale pctm Secdo propter laboris necessitatem que tanta debet esse vt labor opis sine rei periculo preueniri vel differri non possit. sicut contingit in messe propter periculum hostium. vel sm vilhelmum. Si iacentibus segetibus in agro aut fenum immineret tempestas. Item non videtur peccare carnifex pistor vel pincerna qui preparant victualia vt sequenti die vendant si prius comode non poterant preparare vel preparata conseruare Similiter contingit in vindemijs propter frigus imminens. vel in captura allecum vt hr de ferijs. c. licet. Tercio propter cordis pietatem. quia bn licet propter deum arare et agrum pauperis seminare vel ducere religiosis pauperibus ligna vel alijs presbiteris miseris. sic quod paupertas hoc exigat et non affectio carnalis vel spes remunerationis. Quarto propter publicam vtilitatem puto laborare pro ponte vel in muro vel fossato contra inuasionem hostium. sicut machabei fecerunt. i. Macha. ij. Sic sm glo. in bello iusto possent se homines munire. sic etiam pro conseruatione vite vt conficere spes in apoteca vel fodiendo herbas. et sic hic reprehendit iudeos. Cuius vestrum bos vel asinus. q. d. si licitum est et sine pctō subuenire iumento. magis homini in die sabbati

C) Secdo transgreditur festiuitas placitando vnde. xv. q. iiij. placita. placita secularia dñicis diebus vel alijs precipuis festis seu etiam in his diebus in quibus ltima ieiunia celebrantur sm canonicam constitutionem minime fieri decernimus. di. vilhelmus. Nisi pro pace. et sic etiam iuramenta pnt fieri. Tercio festiuitas transgreditur mercando vt hr de ferijs. omnes dies dñicos decreuimus obseruari vt mercatura in eis minime exerceatur. dicit tn vilhelmus. Si homo non facit ex consuetudine sed ex necessitate vt forte alio die ita comode non posset inuenire quo indiget non credo peccare mortaliter. Sin autem hoc facit cupiditate lucri. vt mercatores mane exponentes non visitant officia dina nec sermones. et tales mortaliter peccant. Si autem emptio et venditio fieret de victu alibus vt pane carnibus ceruisia et sic de alijs. et si fieret post sermonem et dinum officium non neglectum non creditur illicitum. quia quilibet xpianus tenetur audire missas totas die dñico. vt hr de cons. di. i. missas. Missas totas die dñico audire precipimus. similiter vt habetur. ca. sequenti cum ad celebrandas. Cum ad celebrandas missas in dei nomine conueniat populus non ante discedat quam misse solemnitas compleatur. et vbi eps non fuerit benedictionem a sacerdote accipiat. similiter die dñico tenetur vnusquisque ad dei verbum audiendum. vt hr de cons. di. i. sacerdote. Sacerdote verbum dei in eccia faciente si quis egressus de auditorio fuerit excomicetur. Item fabri subferrantes equos in die festo sm vilhelmum. si non faciunt hoc ex

necessitate sz ex cupiditate peccāt mortaliter similiter qui faciūt serta de floribꝰ nō excusantur. qꝛ in his de facili fit abusus ⁊ sunt incitamēta vanitatis ⁊ lasciuie. vilhelmus. nisi fiat sine p̄cio ⁊ cum sit modicus labor ⁊ nō est intentio ad lasciuiā sed ad recreationē moderatā eque bñ est veniale pctm̄. Quarto trāsgreditur festiuitas peccādo Hieremie. xvij. Nolite portare pondera in die sabbati. hoc est pōdus peccati. de quo psalmi. xxxvij. Iniquitates mee supergresse sunt ꝛc. Scribitur nanq̄ de ferijs. omnes dies dñicos decreuimus obseruari et ab om̄i opere seruili illicito abstiere modo peccatuz mortale est opus seruile illicitum. Per illud em̄ seruitur dyabolo Johānis. viij. Qui facit peccatū seruus est peccati sed simil̄r ⁊ dyaboli. ij. Petri. ij. A quo quis superatus est huius ⁊ seruus est. modo indignum ⁊ illicitū est seruire diabolo qui nll̄o placatur obsequio. nam dicit sanctus Thomas ij. ij. Homo magis impedit̄ a rebus diuinis ꝑ opus peccati q̄ꝫ ꝑ aliud opus corꝑale quodcunq̄. Similiter Alexander de halis in suo tercio. Qui peccatum in die festo ꝯmittit dupliciter peccat. primo facit mortale ꝯtra p̄ceptum. Nō mechaberis vel aliquod aliud. scd̄o facit cōtra illud preceptū de obseruatōne festiuitatis. Ideo scribit Greg. in dyalogo. Mulier a viro cognita sabbato de mane die dñico immiscuit se ꝓcessioni et a dyabolo est obsessa ⁊ grauiter vexata Ideo valde ꝑuersi sūt qui diebꝰ festiuis nolūt sancte viuere. quia sicut sancto loco deferēdus est honor sic et tp̄i Unde. si quis in om̄ibꝰ festiuitatibꝰ ararz malus iudicaretur sed peiores qui fornicant̄ chorisant ⁊ inebriantur. dicit em̄ Aug. Meliꝰ est die domīco arare q̄ꝫ chorisare. melius ē feminam lanam texere q̄ꝫ tota die impudice saltare D. Propter quod nota qui festiuitates violant tripliciter puniūtur. Primo ī temꝑalibꝰ. quia in his nō ꝓsperantur sed quādoq̄ꝫ captiuātur equi ledunt̄ vel domus ꝯburuntur. Juxta illud Sapi. xi. Per que quis peccat per hec ⁊ torquetur. Scd̄o puniuntur in corpore vt aliquādo infirmātur per mēsem vel duos vel frangūt crura vel brachia vl̄ manus. ⁊ sic oportet eos festiuare. Tercio puniuntur in anima. quia quotiens festa soluūt totiens mortaliter peccant ⁊ animam occidunt Exo. xxxi Qui polluerit sabbatū morte moriatur. Jacobi. i. Peccatū cum ꝯsummatū fuerit generat mortem. ita q̄ de talibꝰ d̄r Isa. i. Solēnitates vestras odiuit anima mea. naz qui violant festiuitatē diei dñice in sanctam trinitatem peccāt. Primo in patrem cuiꝰ potentia mundus creatus est. Scd̄o in filiū cuius sapiēcia mūdus redemptus est. Tercio ī spiritū sanctū qui tali die in mundum missus est. ⁊ sic ꝯsequenter ingrati sunt creatori redemptori ⁊ consolatori ꝓpter quod legit̄ numeri. xv. de quodam qui collegit ligna in sabbato. nescierūt quid facerēt ei ⁊ cōsuluerēt dominū qui dixit. Morte moriat̄ homo iste. obruat eum lapidibus omnis turba. ⁊ sic econuerso qui festiuat dat ei deus ꝓsperitatē aīme ⁊ corporis. exemplum dic.

De eadem dominica Sermo. cliij

Cum inuitatus fueris ad nuptias recumbe in nouissimo loco. scribit̄ Luce. xiiij. E Ista est secunda pars principalis huius euāgelij. in qua īnuitur saluatoris sapientia in benigna instructiōe dic. Cum inuitatus fueris ad nuptias. Pro quo sciēdum triplices sunt nuptie ad quas inuitamur. prime culpe. secūde gratie. tercie glorie. Prime sunt nuptie culpe ⁊ celebrantur inter animam ⁊ dyabolum per cōsensum peccati mortalis. ad illas inuitat nos dyabolus per nuncium praue suggestionis alliciēs nos ad peccatū. sed non recumbe in primo loco. cōsiderando peccati delectationē. sed recumbe ī loco nouissimo considerando confusionem eternam ⁊ inferni penam. de quo Greg. Momētaneum est quod delectat ꝛc. ideo Ecclesiastici. vij. Memorare nouissima ꝛc. nam lecator retrahitur ab esu morselli ex magnitudine pagamenti. nec est credēdum cauponi potū suggerenti. quia non facit nisi vt expendas et vt bursam spoliet. sic dyabolus facit vt te spoliet salute. Prouerbioꝝ. v. Nouissima illiꝰ amara quasi absinthiū. quia stipēdia peccati mors ad Roma. vi. Secunde sunt nuptie gratie. s. vnio anime cum ~~dyabolocibi~~ deo. Haꝝ nuptiaꝝ sunt cōsolationes spirituales. Ad has nuptias inuitamur per sacrā scripturā ⁊ p̄dicatōes

Sermo

ꝛ inſpirationes dīnas. ſed non diſcumbas in
primo loco. id eſt noli extolli ꝺ gratia tibi col
lata ne forte honoratior te ſit inuitatus. id eſt
alter qui te ꝓcellit in gratia. ꝛ veniēs qui te
inuitauit ꝛ illū. id eſt deus qui ſingula corda
noſcit dicat tibi. da huic locum. id eſt ex eo q
alīs te ꝓmliſti ſubtrahet tibi grām. dicit enim
Grego. De medicina venenū facit qui ꝺ gra
tia ſuperbit Jacobi. iiij. Deus ſuperbis reſiſtit.
humilib aūt dat grām. Idcirco recumbe in
loco nouiſſimo. ſ. minimū te alīs reputando
vt apoſtolus. i. Cozin. xv. Ego ſum mīmus
apoſtolor qui nō ſum dignus vocari apoſto
lus. qm̄ ꝓſecutus ſum eccīam dei. gratia autē
dei ſum id q ſum. Ecce nihil aſcripſit ſibi ſz
deo. talis fuit dauid qui dixit. ij. Re. vi. Vili
or fiam ē factus ſum et ero humilis in ocul
meis. Dicit nāq Augu. de verbis dñi. Va
gis cogitare debes quid tibi deſit ē quid tibi
aſſit. quod habes caue ne ꝓdas quod nō hēs
ſupplica q habeas. ſ. in humili oratōe Eccle
ſiaſtici. vij. Humilia valde ſpūm tuū. Nam
vas de quāto ꝓfundius de tāto capaci⁹ ad ſu
ſcipiendū humorē. ſic ꝛ cor ꝓfunde humilita
tis diſpoſitū eſt ad grāz. Eccli. iij. Quāto ma
gnus es humilia te in oīnib ꝛ inuenies gra
tiam. nam ſm Bern̄. Humilitas dine gratie
eſt familiaris. Idem ſup Cant̄. In veritate
dicici nihil ita efficax ad grām ꝓmerendā cō
ſeruandā ꝛ nutriēdam ſicut non alte ſape ſed
timere. Tercie ſunt nuptie glē. de quib matt.
xxij. Simile eſt regnum celor homi regi. qui
fecit nuptias filio ſuo. Ad has nuptias multi
ſunt vocati ſz pauci electi. vocatus fuit lucifer
ſed non recubuit i loco nouiſſimo ſed primo
cum dixit yſaie. xiiij. In celum conſcendā ſu
per aſtra celi exaltabo ſoliū meū ꝛ ſilis ero al
tiſſimo. ꝓpter quod cecidit vt dēmr ibidem ꝛ
Lu. x. Videbam ſathanā quaſi fulgur de celo
cadentem. O quot ſunt hodie tales q̄ volunt
intrare ad nuptias celeſtes ꝛ volūt recumbe
re in primo loco. de quib Bern̄. Quē ſequi
mini miſeri quem ſequimi. nōne iſte eſt mōs
in quem aſcēdit angelus ꝛ factus eſt dyabol⁹
F. Idcirco merito dicit. recumbe in loco
nouiſſimo. i. teipm̄ būlia. ꝛ hoc multis ꝺ cau
ſis. Primo ꝓpter ſecuritatē ꝓuerbio. x. Qui
ambulat ſimplr ambulat ꝓfidenter. Auguſt.
Qui in terra ſedet nō hz quo cadat. ecōuerſo
idem dicit. Quāto quis in loco ſupiori tan
to in piculo maiori. ꝛ ſcribit Eccli. iij. Qui a
mat piculum pibit in illo. Ideo Seneca. Ad
yma te redige mi lucille. Secdo ꝓpter ꝓditio
nis vilitatē quia terra ꝛ puluis es Eccliaci. x.
Quid ſuperbis terra ꝛ cinis. Nam terraz teris
terrā geris in terrā reuerteris. ꝓpter qd̄ excla
mat innocen. in de vilitate humane cōditōis
Vñ homi faſtus ꝛ ſuperbia cum hō in principio
eſt ſperma fetidū in medio ſaccus ſtercor⁹ in fi
ne cibus vermiū. Tercio ꝓpter xpi ꝓformitatē
Philip. ij. Exinaniuit ſemetipm̄ formā ſerui
accipiens. nam ipe dī. Apoca. i. Ego ſum pri
mus ꝛ nouiſſimus. Glo. Primus in eternita
te ꝛ nouiſſimus in humilitate. ꝛ hanc docuit
Mat. xi. Diſcite a me q̄ mitis ſum ꝛc. Hiero
nimus. Quātūcūq te būliaueris xpo būili
or nō eris. non igit verearis ſedere in loco in
quo xp̄s ſedet. Ideo Aug. Erubeſcat ſuperbire
humana infirmitas cū ſe ita humiliauit dina
maieſtas. Quarto ꝓpter acceptabilitatē. naz
nullum opus nec vlla aīa eſt deo accepta ſine
būilitate. de quo Gre. Perit omne q̄ agitur
niſi būilitate cuſtodiat. Ideo yſa. vltimo di
cit dñs. Ad quē reſpiciā niſi ad pauperculū ꝛ
ptritū ſpū ꝛ trementē ſermones meos. naz di
cit Innocē. Quāto quiſq ſibi vilior. tanto
deo acceptior ꝛ ꝑcioſior. Silr ꝛ opera būilium
acceptat deus. Judith. ix. Humilium ꝛ mā
ſuetor ſemp̄ ubi placuit dēpcatio. Hinc eſt
q maria ſe iactat de būilitate. di. Luce. i. Re
ſpexit humilitatē ac ſi di. nihil tam acceptum
erat deo in me. de quo Bern̄. Audeo dicere
q nec virgitas marie placuiſſet deo ſi humili
tate caruiſſet. Ideo Iſi. Eſto paruulus i o
culis tuis ꝛ eris magnus in ocul dei. Quito
ꝓpter neceſſitatem. quia ſine ea nullus ad re
gnum celor ingreditur. Matth. xviij. Niſi cō
uerſi fueritis ꝛ efficiamini ſicut paruuli nō in
trabitis in regnum celorum. G Aug.
Excelſa eſt patria ſed humilior eſt via. ambu
la q viam humilitatis ꝛ pueniaz ad gaudiuz
eterne claritatis. de quo textus. Qui ſe būili
at exaltabit ſcilicet in terris in iudicio et in ce
lo. Primo exaltabitur in terris ꝑ gratie viſi
onem. yſa. xl. Omis vallis exaltabitur. Unde
Caſſ. ſuper pſal. ciij. Inter medium montiū
pertrāſibunt aque. In vallibus humilium
animaz pertranſeunt aque gratiarum. Ideo

Bern. Magna virtus humilitas cui facile se inclinat diuina maiestas. Secūdo humil' exaltabitur in iudicio per iudicis assessionē Mathei.xix. Vos qui secuti estis me scilicet in vera humilitate verbo ⁊ exemplo sedebitis super sedes ꝛc. ⁊ implebitur illud Sapi.v. Hi sunt quos aliquādo habuimus in derisum ꝛc. Ecce quomodo computati sunt inter filios dei ⁊ inter sanctos sors illoꝝ est. Tercio humil' exaltabitur in celo per gloriam. Prouerbiorum .xxix. Humilem spū suscipiet gloria. Reuera gloria. quia dicit Isidorꝰ. Humilitas nos deo iūgit. superbia separat a deo. Ideo ter in anno leguntur ista verba. qui se humiliat exaltabitur. ad designādum ꝙ vera humilitas debet stare in tribus. Primo in corde per defectuum considerationem. Michee.vi. Humilatio tua in medio tui. Augus. Estimate vos in corde inferiores qui in manifesto estis supiores. Secūdo in ore per locutionē confessiōis Eccli.iiij. Presbitero humilia animam tuam habetur enim de pe. di.i. taciturnitas. Taciturnitas peccati ex superbia nascit' cordis. ne talis reputetur apud homines foris qualem se iam dudum exhibuit diuino cōspectui. Ubi autem superbia regnat vel ypocrisis hūilitas locum habere non potest Tercio in opere per sanctam operationem. vt hētur de pe. dist.ij. si quis. vbi dicitur exercicia humilitatis sūt vilioribus se subdere officijs. sicut xp̄us qui lauit pedes discipuloꝝ. Johannis.xiij. tales tripliciter exaltantur vt dictū est. Sed qui exaltat se humiliabitur scz in terris a priuatiōe gratie. In iudicio stabit in terra post iudiciuz erit in inferno. Unde Greg.xxxiij. moralium Consideret homo quid elatus in terra merebitur si angelus alijs prelatus in infernum ꝓsternitur. ij. Petri.ij. Si deus angelis peccātibus non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartaꝝ tradidit cruciandos. quid faciet figmento ⁊ nequā seruo. naz superbia est dño deo valde cōtraria ꝓuer.vi. sex sunt que odit dñs ⁊ septimum detestatur anima eius. Oculos sublimes ꝛc. Ideo scribitur Eccli.xxiij. Extollentiam oculoꝝ meoꝝ ne dederis mihi. rōem dicit Eccli.iij. Sinagoge superborum nō erit sanitas. s. gratie. H. Est enim superbia infirmitas incurabilis duplici rōne Prima est qꝛ nō cognoscūt se infirmos. Et dicit Aug. Nemo insanabilior q̄ꝫ qui sanꝰ eē videtur ⁊ non est. ⁊ sic superbi. Unde Bern. oīs superbia est stulticia qꝛ seip̄m nescit. Nam s̄m Hiero. Superbia plus audet q̄ꝫ pōt. ⁊ sic seipsum ignorat. ⁊ sic erit insanabilis. di. em̄ Sene. Salutis initiū cognitio ꝓpria. ideo ad sanitatem difficulter venimus. qꝛ nos egrotare nescimus. Scdo non curat' de facili. qꝛ remedium a superbis nō accipitur. qꝛ deteriores ex correptionibꝰ sicut iudei ex p̄dicatōne xp̄i. Cris. Sicut q̄ꝫto plura ligna tāto maior orit' flamma. sic ignis rancoris in superbis. d. quid iste habet me arguere. Ideo Job.xi. Vir vanus in superbiam erigitur ⁊ tanq̄ꝫ pullum onagri se liberꝫ natum putat. quasi sub nullius ditione ⁊ ptāte esset vt dicit Aug. de ciuita. dei Omīs superbus cupit eminere solus Jō Grego. Quāto quisq̄ꝫ altius hic erigitur tāto ibi depssius īmergetur. Ideo recumbe ī loco nouissimo quia scribit' Job.xxij. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Di. nanq̄ꝫ Cass. super psal.cxlvi. Suscipiēs māsuetos dñs. Mansueti suscipiūtur in celum superbi vero deijciūtur in terrā. Juxta illud Abdie.c. vnico. Si exaltatus fueris vt aquila ⁊ si inter sidera posueris niduz tuū. inde detraham te. di. dñs.

De eadem dominica Sermo.cliiij

Cum intraret ihesus in domum cuiusdam principis phariseorum sabbato manducare panē. ⁊ ipsi obs̄uabant eum. Luce vbi supra J In summa euangelij duo innuuntur. Primo principis malignitas in inuitādo ibi. cū intraret. Scdo saluatoris benignitas in instruēdo ibi inuitatꝰ ꝛc. De primo di. in illo tpe di. Vincen. in spe. his. li. viij. ca. xxvi. s. xp̄i p̄dicatōis anno tercio post decollatōem Jo. postq̄ꝫ xp̄s reꝓbauit maliciā auaricie phariseoꝝ per tres parabolas. scilicet de diuite epulone ⁊ de villico iniq̄tatis. ⁊ aliā de denario diur. tūc princeps vnꝰ phariseoꝝ īuitauit eū. ñ amorose sz īuidiose. qꝛ cū ītraret domū ip̄i obs̄uabāt eū

Sermo

Dicit Constantinus sup metheororꝝ. triplices sunt stelle. alique vere ⁊ fixe in firmamento sicut clauus in rota. alie errance. id est planete qui aliū motum habent preterq̄ motum orbis alique vero sunt apparentes ⁊ sunt incensiones vaporꝝ que apparent stelle ⁊ nō sunt vt cometa. qui est ex vapore terrestri multū eleuato igne inflammato vbi aer ꝓcuitatem ignis ꝓtingit. Mozaliter. sic triplex est amicicia. que dam vera in firmamēto. id est necessitate Eccleſi. vi. Amicus fidelis ꝓtectio fortis. qz nō dimittit hominē in necessitate. Prouerbiorꝝ xvij. Omni tempe diligit qui amicus ē Alie sunt errantice q̄ aliū motum hñt p̄terq̄ orbis. ⁊ sunt amici qui leuiter mouēntur ad inimicicias Eccli. vi. Est amicus ſm tempus suum et illi non sunt ꝓstantes. de quibꝫ Salustius in iugurtino. Verus amicus nunq̄ fuit qui aliq̄n amicus esse deserit. Tercie sunt apparentes. que causant ex vapore eleuato ⁊ accenso. sic aliqui amici ex eleuatione ꝓsperitatis diuitarum ⁊ dignitatū. Eccli. vi. Est amicus socius mense ⁊ non ꝑmanebit in die necessitatis. et ibidē. Si possi des amicum in temptatōe pone si de illū alias falsus. Illorus li. iij. de sūmo bono. Amicicia in ꝓsperitate est incerta. quia nescit an diligatur ꝓspertas vel ꝓsona. et sic ille falsus amicus ꝛc. Quia inuitat eū sub specie amicicie ⁊ obseruabat eum. id est. insidiabatur. psalmi. xxxvi. Obseruabit peccator iustum. Bernbardus. Xp̄s habuit in factis obseruatores. in dictis ꝓtradictores. in tormentis illusores. O quot sunt hodie tales qui in puluis se ostendūt amicabiles ⁊ non sunt vbi impletur Lu. xxij. Manus tradētis me mecum est in mensa. Sed diceres. Cur intrauit respondet symon de Cassia. Non amore cōuiuij sed ratōne vocandi. Sed diceres. an conuiuia in se sint licita. vel an sint ꝓhibita. Respondit Greg. natali epo. ⁊ habetur. xliij. di. conuiuia. puiuia que ex caritate fiunt sūt laudanda R Nota ad hoc q̄ puiuia sint sine peccato requirunt multa. et notantur in hijs cōuiuijs in quibꝫ xp̄s fuit. Primo xp̄us fuit in puiuio nuptiarꝝ Johannis. ij. In chana galilee. Et in nuptijs fit vnio duarꝝ ꝓsonarum. in chana id est in caritate ad designāduz q̄ vbi vnio ibi est caritas Luce. x. In quācūq̄ domū intraueritis dicite. pax huic domui edentes ⁊ bibentes que apud illos sunt quia deo placet ꝓcordia. Eccli. xxv. In tribꝰ hñ ꝛc Ideo orauit xp̄s Johannis. xvij. Rogo vt sint vnum sint ꝛc. honestius ⁊ sanctius ē vnum ferculū cum caritate q̄ decem cum odio ⁊ rā core. Prouerbiorꝝ. xv. Melius est vocari ad olera cum caritate q̄ ad vitulum saginatum cum odio. nō vt absolon qui vocauit fratrem amon ⁊ interfecit eum. ij. Reg. xiij. Vbi pax ibi deus. ij. Corin. vltimo. Pacem habete ⁊ deus pacis ⁊ dilectōnis erit vobiscum. Idē Corin. i. Non sint in vobis scismata. i. Corinthi. xi. Si quis videtur ꝓtentiosus esse nos talē ꝓsuetudinem non habemus neq̄ ecclia dei. ij Thimo. ij. Seruuz domī non oportet litigare sed mansuetū esse ad omnes. Secūm puiuiū in quo fuit xp̄s est cōuiuium quinq̄ panum. quos bñdixit ⁊ multiplicauit ⁊ saturauit quinq̄ milia hoium. Johannis. vi. ⁊ designat hoc esse xp̄ianum puiuiū vbi bñdicno ꝓtenia est. vt fecit xp̄s anteq̄ pauit turbam. Ideo mat. vi. Querite primum regnuz dei. Roma. xiiij. Si est regnū dei esca ⁊ potus iz iusticia ⁊ pax. iustitia requirit vt recipies cibum ab aliq̄ ꝓpetat vel salutet. nō statim vt ius adeat cibū ⁊ sic nos debemus laudare deuz. Martinꝰ papa. xliij. di. non liceat clericis nisi hymno dicto edere panez vt dicit ar. in glosa. Sicut tenentur clerici hymnū hinc bñdictōnem ꝑmittere. sic illiteran tenētur vnuz pater noster ad minimū orare. de quo apls. i. Thimoth. iiij. Sanctificatur cibus per verbū di ⁊ orationē oppositum faciens videtur locum dare diabolo ꝓut narrat beatus. Gregorius in libro dyalogorum de quadam moniali. que intrās orium ꝓmedit lactucam non premissa benedictione. et statim a dyabolo possessa est. Non simus igitur gulosi. de quibus dicitur Phi lipensium. iij. Quorum deus venter est. qui currunt ad prelibandum et nullam missaz audierunt. De quibus etiam dicitur ysaie. v. Ve qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam et dei obliuiscuntur. et sic in fine obliuiscetur deus eorum. De quo dicit psalmista psalmo. xxvij. Secundum opera manuuz eorum tribue illis. redde retributionem eorum ipsis. Unde etiam dicit Augustinus. Hac animaduersione percuntur pctōr vt ne obliuiscatur sui qui in vita oblitus est dei

Multa dñmunt 2 gemma.

nã missam audire die dñico est p̃ceptũ de cõ se. dist. i. missas. missas totas die dñico p̃cipi mus audire. sicut dei verbũ ꝺ ꝓse. di. i. Sacer dote. Leo papa. lxxv. di. Quidquid a dño ẽ insigne ꝓstitutũ in but? diei dignitate sit ge stũ. in hac die mꝺ sumpsit exordiũ. in hac p resurrectionẽ a mors interimꝫ et vita accepit principiũ. ¶ L ¶ Terciũ quiuiũ in quo xp̃s fuit est vbi septẽ panib saciauit quamor milia hoim Mat. xiij. vbi di. Misereor sup mrbã qz nõ hñt qꝺ mãducent. si dimiſo eos ieiunos defici. in via. a significat q xp̃iani i cõ uiuĝ dñt exercere miam in paupes. Hec. viij Mittite p̃tes eis qui tibi non p̃pauerunt. Mozg. Dum sedes in mẽsa primo de paupe te pẽsa. Rõ. quia in oibꝰ talib vestitur xp̃us. Mat. xxv. Qꝺ vni ex mĩmis meis ꝛc. Ideo xlij. di. hospitalẽ opoꝛtet esse sacerdotẽ. Crisa. Oia que nobis dñs dat p nos alijs dat Jõ Thobi. iiij. Si multũ tibi fuerit abũdãter tri bue. Et ibidez. Panẽ tũ cum esurientibus a egentib comede. a Lu. xi. Qꝺ superest date elemosinã. i. Thimo. iiij. Pietas ad oia vtl est Eccli. iiij. Ne auertas faciez mã ab egeno Amb. li. ꝓfessi. Nihil ita ꝓmendat xp̃ianũ si cut opus pietatis. ecõuerso quid grauꝰ q̃ꝫ q supbꝰ oculo paupes frẽs respicim? Luce. vi Estote misericoꝛdes ꝛc. Rõ Aug. li. iiij. ome liaꝝ. Nñ fores gehẽne ita misericordiã nesciem mi sericordẽ ꝓmittat intrare. qz misericordes misericordiã ꝓsequẽtur. Hiero. Rõ memĩ me legisse mala morte morꝰ qui se in opib mĩe nouerit se dulũ. Quartũ quiuiũ in quo xp̃e fuit. fuit do mus Symõis pharisei Lu. vij. Qui ꝺtraxit xp̃o a marie magdalene. dicẽs. si hic esset ꝓ pheta sciret vtiq̃ quis a qualis est mulier que tãgit eum qz peccatrix est. cui xp̃s. Symõ ba beo tibi aliquid dicere a dixit ei iustũ a equũ Sic in quiuio xp̃ianoꝝ ꝺz fieri locutio ꝺ deo i. Petri. iiij. Si quis loquit quasi ꝓmones dei nõ detractoꝛie exẽplo beati Aug. qui nemi nem in sua mẽsa alijs detrabentez ꝓmisit. vñ est versus. Quisquis amat dictis absentũ ro dere vitã. hãc mẽsam indignã nouerit eẽ sibi Ideo ex. xci. Tol. a vbi. xliij. di. p reuerentia Pro reuerẽtia dei a sacerdotũ id vniuersa cõ stituit sinodus vt qz solẽt crebꝛo mẽsis ociose fabule interponi in omi sacer totali quiuio le ctio dĩnaꝝ scriptuꝝ imisceat. Sup quo di cunt doc. q nõ solũ sacerdotibꝰ sed etiã laicis est ab inutilib fabulis a detractõibꝰ abstinẽ dum. Rõ qz inter oia pctã vnuz de maximis est detractio. teste Alexãdro. vi. q. i. summa. Sũma iniquitas est detrahere. qz di. sanctus Tho. ij. ij. q. lxxiij. ar. iij. Detractio ẽm genus suũ est maius pctũ q̃ꝫ furtũ. qz magis nociuũ hõ esse ꝺz tria bona. s. bona aie. bona coꝛporis. a bona exteꝛioꝛa. a vt ꝺz Prouer. xxij. Melius est nomẽ bonũ q̃ꝫ diuine multe. io detractõ ẽ magis pctũ ꝛc. min? iñ q̃ꝫ homicidiũ vel adul teriũ. ideo Eccli. xli. Cura habe de bono no me. ideo p se loquẽ ꝺo est mortale pctũ ẽm q ꝺo ꝺinat ad denigrãdã famã alterius nisi ex leui tate eueniret tũc eẽt veniale. xliij. di. cõuiuia laudant dũ detractõibꝰ fabulis ludis mrpi bus nõ misceant. ꝓpter qꝺ nõ est libenter au diẽda detractio. Item. Detrahere a detrahẽ tẽ audire quid ꝺoꝛ dãnabili? sit nõ facile di xerim. Jo hꝺ in quinio ꝺz oĩdere verbo vl̃ fa cto q sibi displicet fratris detractio. Puer bi. xxv. Ventus aquilo dissipat pluuias. a facies tristis lingnã detrahentẽ. exemplũ pẽz in clau stris. i. Coꝛin. xv. Coꝛrumpũt bonos mores colloquia prana. psal. xi. Eloquia dñi eloq casta Math. xix. De oꝛe mo te iudico fue ne quã. Ideo Greg. de diuite epulone. qui pui uã ꝺo loquaciter peccauerat in lingua ardebat Quintũ quiuiũ in quo fuit xp̃us fuit quiuiũ matbei qui reliquit oia. Mat. ix. a zach. ij. Lu ce. xix. Si quẽ defraudaui reddo quadruplũ ad denotãdũ q in quinto homis xp̃iani nihil ꝺz esse male acq̃situm. nã oꝛam? Mat. vi. panẽ no. ꝛc. ysa. iiij. Panẽ nr̃m ꝓmedẽ? a vestimẽtis nostris operiemur. Crisosto. Qui panem in ste acquisitum manducat suum panem mãdu cat. psalmi. cxxvij. Labores manuum tuaruz ꝛc. non raptum nec ablatum Thobie. ij. Non licet nobis aut edere ex furto aliquid aut con tingere. Sic Balthasar Danielis. v. Bibit et comedit de vasis raptis. et vidit manum scribentem. mane thetel phares. id est. numeꝛauit. ponderauit. diuisit. Quia scribitur Ec clesiastici. xxxiij. Panis egentium vita pau peris est qui defraudat illum homo sanguinis est. ¶ M ¶ Sextum autem conuiuium est illud pñs. De quo dicit. Intrauit domũ principis pharisei sabbato mãducare panẽ non dicit carnes vel delicata et varia fercula

ad tenotãdum q̃ in ꝓuinio xp̃iani dz gula ⁊ voluptas vitari ⁊ modestia in edẽdis ⁊ bibẽ dis haberi. Lu. xxi. Attẽdite ne grauent̃ cor da vestra crapula. Eccli. xxxvij. Propter crapulam multi obierũt Ibidẽ. Noli auidus eẽ in oĩi epulatõe. Galien⁹. Plures moriunt̃ gula q̃z gladio. Eccli. xxxi. Utere q̃si hõ frugi bis que tibi apponũt̃. nõ quasi bestia sicut filij ysrael in esu carniũ. Nume. xi. de q̃ psal. lxxvij. Adhuc esce eoꝝ erãt in ore ipoꝝ. ⁊ ira dei ⁊c. ⁊ ideo de ꝓse. di. v. c. ne tales. Nemo ocneretur cibis vsq̃ ad inflationẽ ventris. Augu. Non voluptas sed necessitas q̃renda est in cibo. Aug. de verbis dñi. ⁊. xli. di. nõ cogãmur. Non cogant̃ diuites pauper̃ vesci cibis. ſz doleant aliter se sustẽtari nõ posse. Sz sciendum q̃ qñ hõ esurit ⁊ in comedẽdo delectat̃ in cibo non est pctm̃ qz naturale. Itẽ si ꝑpat vt sumere possit nõ peccat sed vitet duo. ſ. guloſitatẽ ⁊ voluptatem. di. Gre. in moralibus Qui nũc in voluptatibꝰ se dilatat illuz pena in supplicijs angustat. Hiero. Impossibile ẽ pñãbꝰ ⁊ fumris frui delicijs. ⁊ di. Aug. Esau primogenita perdidit nõ ꝓpter gallinam sed ꝓpter lenticulã. Legimus xp̃um nõ de carne sed de pane tẽptatũ. Aug. de doctrina xp̃iana Sapiẽs ꝑcioso cibo sine vicio gule vt̃. insipiens aũt fetidissimo cibo inardescit. nam belias nõ reꝑhenditur in carnis esu. esau autez in lente. Eccli. xxxvij. Qui abstinẽs est adiciet vitam. ¶ H ¶ Septimũ ꝓuiniũ in quo fuit xp̃s fuit in vigilia palmaꝝ in bethania. ĩ quo ꝓuinio vt dicit Aug⁹. de verbis dñi fuit lazarus. cui xp̃s di. Lazare surge et narra que vidisti. ⁊ narrauit penas inferni que sunt formidande ad designãdum q̃ in ꝓuinio dz esse timor dñi. nam ibi dyabolus adest. ⁊ sicut primos parentes decepit in cibo. sic adhuc nitit nos decipere vt pz in filijs Job Job. i. Filijs ꝓuinãtibꝰ affuit satban. Si igit̃ volumus eẽ securi ⁊ deo accepti habeamus timorez. qz dr Ecclz. x. In omni gente qui timet deum et operat̃ iusticiã acceptus est illi. ⁊ Eccli. i. Timor dñi expellit pctm̃. ⁊ sic fecit Thobias thobie. ix. In timore dñi nuptiaꝝ ꝓuiniũ exercebant. xi. q. iij. Qui oĩpotentẽ deũ metuit nec ꝓtra euãgeliuz nec ꝓtra apl̃os nec ꝓtra ꝓpheꝰtas vel scoꝝ pr̃m institutа agere aliquid vllomodo cõsentit. Octauũ ꝓuiniũ est cena dñi Math. xxvi. Accepit panẽ grãs ⁊c. sic in ꝓuinio xp̃iani dz esse grãrũ actio. vñ Zacharias papa. xliij. di. nõ liceat. Nec opter aliq̃n clericos nisi hymno dicto comedere panez ⁊ pocula nisi hymno dicto comedere panez ⁊ pocula cibos grãm auctori deo referre. vbi etiã dicit de laicis ⁊ p̃sertim religioſ. Simon de cassia Sicut añ cibũ bñdictõ sic post cibũ dz sequi grãrũactio. Cirillus. Cibo illo tam corpus q̃z aĩa reficit̃ qui cũ grãrũactõe recipit̃ exemplo xp̃i. qui post cenã hymno dicto exiuit in mõtẽ oliueti. ⁊ sic laici dñt orare vnuz pẽnẽ ꝑ salute. aliud ꝑ retributõe grãꝝ. talis grãꝝ actio valde placet deo. Gre. Multiplicat̃ bñficiuz qui regratiat̃ deo post cibũ sumptũ. Itidem⁹ frequẽter q̃ hospes curialis refert hospiti grates. sed heu sunt aliqui qui grates ñ referunt nec gratitudinẽ oñdũt. vt porci qui sub q̃rcu glandes comedũt nec in arborẽ respiciũt vñ venerũt. psal. xxi. Edẽt pauper̃ ⁊ satiabunt̃ Aug. Nihil nobis fructuosi⁹ ⁊ deo acceptius q̃z q̃ de singul̃ donis grãs agim⁹. Dixi sc̃dꝰ subiũgit̃ xp̃i pietas in instruẽdo ibi. cũ inuitatus fueris. Nota triplices sunt nuptie. crimi se. gratiose. gl̃ose. prie sunt culpe q̃ inter aiaz celebrant̃ ⁊ dyabolum. ad illas inuitat nos dyabolus ꝑ nũciũ praue suggestiõis. ſz nõ recũbe in primo loco. ⁊ iste nuptie patẽt in sc̃dꝰ mone ist⁹ dñice. xvij. q̃ ẽ in ordie. cliij. ĩ pn.

De eadem dominica

Sermo. clv.

Ascice ascẽde supi⁹ ⁊ erit tibi gl̃a luxiij. ¶ O ¶ Glo. sup psal. ascẽsus spũalis nõ fit passibꝰ pedũ ſz ꝑmotione affectuũ vt de virtute in virtutem ascendatur vbi caritas mouet pedẽ. Ideoq̃z quanto quis plus diligit. tanto plus ascendit. Ideo glo. sup psal. xlv. Affectus bonus leuat aiam. aia ascẽdit amãdo. descẽdit negligendo stãs in terra in celo es si deũ diligis. si em̃ mo uetur cor sicut corp⁹. corpus leuat̃ mutatõe loci. cor vero mutatõe voluntatis ⁊ dilectõis hec ibi. Ad hũc ergo ascẽsum hortat̃ dñs quẽlibet fidelẽ. di. ei. amice ascẽde sup̃ius. Nõ. q̃ ad ascẽsum corpalẽ tria hoiem disponũt. ſ. leuitas in onere. agilitas in corpe. vigor ĩ robore. leuitatẽ spũalem cãt in hoĩe ꝓptus terre noꝝ. agilitatẽ generat appetitus eternoꝝ. vi-

CLV.

gozositatē augmitat intimus vel gust⁹ pmioz. Primo dixi q̄ ad ascēsum spūalem disponit lentas spūalis in onere quā cāt ꝓtempt⁹ terrenoz. ꝑz hoc exēplo. Videmus eīm q̄ symea bēs truncū collo suo alligatū ñ pōt hinc inde ad nutū suū ascendere. sed trūco soluta scandit ad libitū suū quo vult. Vozalr. Symea significat q̄libet hoiem qui sicut symea ñ ꝓtē tat videre facta hoim vel audire. sed ipa mittē eadē ⁊ facere. sic hō nō dēt ꝓtentari q̄ videat vel audiat bona opa ⁊ virtuosa ab alijs fieri sz p semetipm dz eadem p posse suo adiplere. vt dicat ei dēs Lu.x. Vade ⁊ tu fac silr. ergo hō bēs sibi alligatū trūcū. i. amorē terrenoz nō pōt ascendere ad ꝓpōsitū vel ꝓtēplā dum celestia ⁊ dīna. qz di. Augu. Nemo pōt ꝙplecti deū pfecte ⁊ mōm. Sz si hō a tali trunco. i. terrenoz amore est solutus pōt scandere sursum celestia meditādo ⁊ cōtemplādo. Vñ di. Aug. Illā spēm intueoz que oēm aiam attrahit sui desiderio. ⁊ tāto ero ꝓmptioz. q̄to fuero mōioz. ⁊ tāto ero mōioz. q̄to fuero ad spūalia ardētioz. ⁊ tāto ero ad spūalia ardētioz. q̄to fuero a terrenis ⁊ tpalibꝫ expeditioz ⁊ remotioz. hec ille. Hāc figurā hēmus Johan. xvi. vbi legit̄ q̄ dēs di. dis. suis. si nō abiero paclitus ñ veniet ad vos. si aūt abiero mittaz eum ad vos. Vozalr. Ibūs dz sumpt⁹ a terra. ⁊ pōt signare oīa q̄ in mōdo possidentur. qz oīa de terra oriunt̄ ⁊ in terram rediguntur. ⁊ hec oīa nisi cōtigerit ab appetitu nīo aliena ri. ⁊ reliquū nēm tota conamine supnis applicari dono celestis grē ñ poterimus votari. vñ Amb. li. de fuga seculi. Qui deo placere desiderat supa mōm ascēdat. q̄rat vz apud deum. hunc mōm relinquat. nō eīm pōt illud ꝓcipe nisi prius hīc relinquat. hec ille. Jō terrenoz ꝓtēptū optauit Aug. di. in quadā suarum oratiōnū. lxxij. Fac me dulcis ihū amore ⁊ desiderio tuo deponere onus carnalitū desideriozū ⁊ terrenaz ꝓcupiaz. dēs carni mee aīa. anime rō. cōni tua grā. ⁊ me me intus ⁊ exteri⁹ subde volūtati. da mihi vt te laudet cor meū lingua ⁊ oīa mēbra mea. dilata mentem meā ⁊ intimū cordis mei attolle. vt auida cogitatōe spūs meus attingat te eternā sapiam supa oīa manētē. Veni ergo dulcissime dēs ad me vt videā te. sz āgusta ē domus anime mee quō venies ad eā. dilatet̄ q̄so a te. tuino sa est refice eā q̄ in se hz q̄ offendat oculos tuos. scio dēs fateoz. sz qs mōdabit eā aut cui alteri clamabo ab occūus meis mōda me dēs. absolue ergo ozo dēs me a vinculis q̄bꝫ teneoz vt terrelinq̄ns oīa ista ubi soli intedā. ad te festinē ubi mgēo spū ⁊ anima sine fine eternaliter inhereā. Felix ē eīm anima q̄ terreno resoluta carcere libera celū pēnt. q̄rēs dulcissimū dēm facie ad faciē cernere q̄ nullo mortis metu afficit̄. sz de incorruptōe ꝙpeme gle letatur tranq̄lla est ⁊ secura ñ timet mortē nec hostez hymnidicis sociata chorīs. melliflua ꝙpeme felicitatis carmina ad tauū gle tue texꝛpe in eternū cātabit. inebriebit̄ ab vbertate domus me ⁊ torrēte voluptatis me potabis eam. hec ille. ℙ. Secōo dixi q̄ ad ascensuz spūalē dispōit hoiem spūal agilitas in corpe quā generat appetit⁹ eternoz. ꝑz hoc exēplo. Videm⁹ eīm q̄ auis q̄ nata est ad volādū ñ delectatur in terra. sz cupiēs delectari sursū volat. mō supi⁹ mō infer⁹ mō dextrorsum mō sinistrorsū mō in medio aeris se suspendit. ⁊ tremul alis ad lumē sol q̄si immobilit̄ se figit. Vozalr auis est q̄libet plona devota q̄ creata est ad volandū sursū ad deū ⁊ ad celestia desideria. hec ñ delectat̄ in terris. sz dulcedine ꝓtēplatiōis interdū suspēsa in aerē volat. i. oīm exterioruz et mōdanoz pfecta obliuiōe supgrediēs trānsitoria soli deo inardescēs. p supne pūie dilatiōe suspirās ⁊ gemēs. di. cū ꝑsal. cxix. Heu mihi qz inco. me. ꝛc. tal aīa frequēter desiderio sursum ad deū eleuata tāq̄ interna devotōis illustratōe ꝑfusa ac supnoz desiderio accensa mō sursum celi gaudia. mō dexterioz inferni supplicia mō a dextris scōz exempla. nūc a sinistris prauoz hominū pctā. ꝑspicit mō in se rediens et in medio ꝓscie sue q̄si in aere immobilit̄ exīs cū timore dei maiestatē ꝓtemplat̄. et⁹ pacīam admirās. ⁊ tali admiratōe et⁹ meditatō eleuatur. ⁊ ipe magis in dei amore ⁊ eternoz dēsiderio inflāmat̄. vñ Rich. li. iij. de ꝓtēplatione Debemus ad illud divine contemplationis speculum quod in futuro speramus animas nostras suspendere. et in eius expectatōne feruēti desiderio ālabelare. ad hoc eīm infundit̄ nobis eternoz intelligētia vt sciam⁹ q̄d indefesse p studiū dēamus q̄rere ⁊ p desideriuz scire ⁊ suspirare. alioquin frustra in nobis dine cognitionis abūdātia crescit si nō in nobis divie

dilectõnis flãma igneſcit. Dz ergo in nobis creſcere ſp ex cognitiõe dilecto. vt ex multo incremẽtis id qđ videm⁹ p ſpeculũ ⁊ ĩ enigmate. tãdẽ mereamur facie ad faciẽ videre. Hinc eſt q abrahã in oſtio tabernaculi ſui ſedebat. helias in ſpelũce ſue oſtio ſtabat. vterq ad egreſſum patuit. vterq ad aduẽtũ dñi eleuat⁹ hec ille. Et hoc merito nobis in exẽplũ fecerũt qz dicit. Bed. in ome. Ad verã ptẽplatiõem pertinet ab exteriorib⁹ quieſcere. ſolidi ꝓditoris deſiderio inhærere. vt nil agere libeat niſi calcatis curis oĩibus ad videndũ faciẽ ſui ꝓditoris animus inardeſcat. hec ille. tali aĩe ſic oĩa ptẽnẽti ⁊ ſoli dño intẽdenti põt dici illud Job. xi. Si ſerie obliuiſceris ⁊ quaſi aquaz que ꝓterierũt nõ recordaberis. ⁊ quaſi meridian⁹ fulgur cõſurget tibi ad veſpam. ⁊ cũ te ꝓſumptũ putaueris ozieris vt lucifer ⁊ hẽbis fiduciã ꝓpoſita tibi ſpe ⁊ defoſſ⁹ ſecur⁹ dormies. Requeſces ⁊ nõ erit qui te exterreat. Quarto dixi q ad aſcẽſum ſpũalẽ diſponit hoiem ſpũal⁹ vigor in roboze quẽ augmẽtat intimus vſ⁹ guſtus ꝓmiox. hẽmus but⁹ figurã Math. xvij vbi legit. q ſaluator ſumpſit ſecũ petz iohã. ⁊ iacob. qñ aſcẽdit in mõtẽ thabor. Mozaliter thabor interp̃tatur acceſſio lucis. ⁊ ſignificat beatitudinẽ eternã vbi eſt lux dña vera ⁊ infinita. qz dr Apoca. xxi. q ciuitas ſupna nõ indiget ſole neq luna vt luceant in ea. qz claritas dei illũiat eã ⁊ lucerna eius eſt agnus dei. Ad hãc beatitudinẽ ptẽplãdo accedere et aſcendere poſſumus qñ ſubtilia ⁊ celeſtia diligimus ⁊ diligẽdo ꝓguſtam⁹ cum Johã. vnde Richar. in quodã ſmõe. Qñ diuina dulcedine ſupra noſmetipſos rapimur quaſi mire ſuauitatis vinũ ſumẽtes inebriamur ⁊ hũanuz quodãmõ ſenſum excedẽtes in dinũ q̃ndam affectũ a nobiſmetipſis alienamur. Nihil enim in hac vita hac dulcedine iocũdi⁹ ſuauiuſq ſentit nihil audi⁹ ſumit nihil ſic aĩaz ab amore mũdi elõgat nihil ſic mẽtẽ ꝓtra tẽptatiões roborat. quẽcũq talis ſuauitas inebriauerit ad oẽm laborẽ ⁊ ad oẽ op⁹ bonũ hilareſcit. laborat ⁊ nõ laceſcit. feſtinat ⁊ nõ deficit. Quod aũt hec tria ſit diſponũt hoiem ad aſcẽſuz ſpiritualẽ. ſ. dñe ptẽplatiois ⁊ etene beatitudis figurat. ij. Re. xv. vbi legit q dauid aſcẽdebat clivũ oliuaz ſcãdens ⁊ flẽs. nudis pedib⁹ incedẽs ⁊ opto capite. Mozalr. dauid iterp̃tat vultu cõſiderabil⁹ ⁊ ſignificat pulcritudinẽ aĩe deuote. nã dicit ei dñs Can. ij. Surge ꝓpera amica mea ſpecioſa mea ⁊ veni. columba mea in foramĩb⁹ petre ⁊ in cauerna macerie. oſtende mihi faciẽ tuã. ſonet vox tua in auribus meis. vox enim tua dulcis ⁊ facies tua decoza. iſta aſcẽdit coopto capite ⁊ nudis pedib⁹. qñ oĩa trãſitoria ꝓpter deũ bũili mẽte ptẽnit. fleti aſcẽdit qñ ex deſiderio eternoz vehemẽt⁹ accendit ⁊ fardeſcit. di. cũ pſal. cxix. Heu mihi ꝛc. Dz tũc clivũ oliuaz aſcẽdit qñ future ẽtnitatis ſuauitatẽ p̃guſtãdo cognoſcit. di. illud Can. i. Trahe me p⁹ te current⁹ in odore ꝛc. vñ di. Bern. in ſmõe de aſſumptõne. tria ſũt q̃ ocl̃m intelligẽne ꝓfundũt atq eũ a ptẽplatõe veri luis excludũt. ſ. tenebre pctoz. recordatio prioz pctoz. cura terrenoz actuum cũ eñ luce iuſticie deſtituimur nichil aliud q̃ pctoz nõz tenebras ſuenim⁹. q̃cũq ergo mẽtis ocl̃m dñe ptẽplatõi vult intẽdere ꝓfecto eſt neceſſe vt eũ p⁹ ab hoc triplici impedimẽto ſtudeat purgare. qđ ſi q̃s facere ꝓtemptauerit. nouerit ꝓtra triplicẽ morbũ foze triplex remediũ. nã prim⁹ purgat p confeſſiõz vbi pctã dete ſtant. ſecũs p orõnẽ vbi celeſtia affectant. tercius p quietẽ vbi eterna ptẽplant. hec ille. ergo ad põdcm aſcẽſum hortat nos Bed. ſup il lud Lu. ij. Trãſeam⁹ vſq ꝛc. d. cũcti fideles exẽplo hoz paſtoz trãſeãt cogitatõe vſq bethleẽ. ⁊ incarnationẽ xpi dignis celebrẽt honoribus. Trãſeam⁹ aũt abiectis ꝓcupiſcẽtiis carnalib⁹ toto mẽtis deſiderio vſq in bethleem ſupnã. i. in domũ panis ⁊ vini. vt quẽ ipi alimẽtũ viderũt in p̃ſepio vagiẽtẽ. nos in ptis ſolio mereamur eũ videre regnãtẽ. qđ nobis ꝛc

Dominica. xviij.

Sermo. clvi

Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo. Mat. xxij. R In ſumma verboz duo ĩnuunt. Prio dilectõis poſtulatio ibi diliges ꝛc. Secdo ſubiũgit⁹ eius modificatio. ibi ex toto corde. De primo dicit. diliges ꝛc. Bren. de hac virtute loqui ꝓpria dictat. caritas ſuggerit. ſpus ingerit. ⁊ tñ idigne de caritate põdicat qui ñ amat. ⁊ iõ ego vir videns pauptatẽ meam de hac ſancta materia alios audire mallem q̃ egoipſe loqui.

nam de dignitate huius laudabilis virtutis dicit Raba. in quodā sermone. Caritas ē ignis in meditatōe mētē purificās a sordib⁹ vicioꝝ. puerbi. x. Uniuersa delicta opit caritas Itē est lux in oꝛone mētē irradiās. eccliaci. ij. Qui timetis dñm diligite illū ⁊ illūinabūt coꝛda vestra. nā caritas est lux pducēs ad eternā claritatē. vñ Dioni. de dīnis nomīb⁹. Ad visionē celestis gl̄e necesse est vt hō se exerceat in dei amoꝛe. Gilbert⁹. nullū bonuꝫ pfecte cognoscit qđ nō pfecte amat. nā ꝑm amoꝛez bēbimus dei cognitionē. de quo Aug. viij. de trinitate. Quāto flagrātius deū diligim⁹ tanto serenius eū videbim⁹. ideo Hu. sup Job. dicit. Maioꝛ est dilectio q̄ intelligēcia. intelligēcia foꝛis stat vbi caritas intrat. Item caritas est lux in oꝛone. Greg. in regist̄o. Nichil impetrat qui sine caritate oꝛat. Itē est mel in grātīactōe mētē dulcoꝛās in dulcedie dīnoꝝ bñficioꝝ. Ideo epla est hodie pcoꝛdans cū euāgelio. grās ago deo meo sp⁹. s. dulciter ꝓpter dilectionē quā exhibuit in creatōne. redemptōe. beatificatōe. ⁊ hoc dulciter ⁊ amabiliter. Cassi. Nil⁹ stat foꝛe bonū nisi ab ipo collatū. Itē est vinū in pēplatōe mētē inebriās iocūda dilectōe. de quo Aug. xiij. cōfessionuꝫ Quāto amoꝛ plus accēdit tāto spūs magis sursum fert. nec quiescit donec ad locū veniat scz ad dñm in quo quiescat. ⁊ q̄to alt⁹ eleuat tāto nihil de inferioꝛib⁹ occupat. de quo Gre. vij. moꝛal. Sācti viri in tāta altitudine se subleuāt vt audire que mōi sūt graue on⁹ credāt. ⁊ pñs vita tedere incipit dū amoꝛ interior dulcescit. Gilber. sup canti. O q̄s duꝫ ē amanti animū cū mūdo diuidere ⁊ xpo peregrinas curas admittere ⁊ celeste secretū infestare. Idcirco dilige. nā dilectio tāta est virtus vt dicit Aug. q̄ nēo dānat cū caritate ⁊ sine caritate nēo saluat. Rōnē ponit Hug. de laude caritatis di. Caritas est fons ꝓpius de q̄ nō cōicat alienus. Idcirco deutro. xv. Audi ysrael quid dñs deus tuus petit a te nisi vt timeas dñm deū tū ⁊ ābules in vijs eius ⁊ diligas eū ex toto coꝛde tuo ꝛc. sup qđ verbum dicit Aug⁹. O pie dñe quid tibi ego sum vt amari iubeas te a me ⁊ minaris mihi ingentes miserias. iraſceris si nō faciā. ⁊ quid amoꝛ meus q̄ delectaris in eo. Rñdet Aug. nisi profecꝰ meū. Idē. Tāto bēmus deū principalioꝝ rem. quāto amoꝛē purioꝛē. Ideo dicit. ꝓpter ꝓfectū meū. de q̄. i. Coꝛ. ij. Nō oculus nō vidit ꝛc diligēdo se. Hu. Quātū potes tm̄ dilige ptās tua erit mēsura tua. q̄to plus amas tāto plus bēs. q̄to plus bēs tāto felicioꝛ es.

S. Sed di. libenter velle ꝓsequi caritatem nescio q̄o acquirā. Rñ. q̄ quatuoꝛ re q̄rūtur Primū est peccati depuratio. psal. xcvi. Qui diligitis dñm odite malū. i. pctm̄. nā sicut aq̄ ignis est ptraria ipm extinguens. sic pctā extinguunt caritatē. Judith. v. Deus ulloꝝ⁹ odit iniquitatē. Gre. Qui adhuc p illicita delectaria deflut ꝓfecto deū non amat. Figurat̄ in natura coꝛdis q̄ nō pōt pati dura. ⁊ sic caritas moꝛtale pctm̄. Aug. sup Joh̄. omelia. viij. Caritas ⁊ moꝛtale pctm̄ opponunt̄. nisi vnū radicitus euulsum fuerit aliud plātari non poterit. Ideo exquo tāta malicia est inter boies pauca inter eos dilectio est Matth. xxiiij. Ꝙ abundabit iniquitas refrigescet caritas mlt⁹ tū. Secūm est alienē caritatis exterpatio vt dilectio terrenoꝝ. i. Joh. ij. Si q̄s diligit mūdū nō est caritas patris in eo. Aug. ibidez supra ep̄lam Joh. Caritas est actio recētudinis sp⁹ bñs oculos ad deū. nā cum ꝓpius loc⁹ dīne caritatis sit coꝛ humanū ideo requirit tot⁹. Bern̄. Caritas ꝺstruit caritatē q̄ carnal̄ spūalem. terrena celestē. Figurat̄ leuīt. x. Filij aaron thuribulis imposuēt ignē alienū ⁊ incensū offerētes dño. egress⁹ ignis devoꝛauit eos ⁊ moꝛtui sunt. ⁊ sic aliena dilectio. Jō Augu. sup psal. Noli extra deū aliquid querere l̄ diligere. nimis est auarus cui nō sufficit deꝰ. Revocemus igit̄ nrās affectiones de rebꝰ et de amicis Mat. xv. Qui amat pārem aut matrez plus q̄ me non est me dignus. nam hoc intelligendum est de omnib⁹ qui in deo ⁊ cum deo ⁊ ꝓpter deum diligi non possunt. Ideo gre. Qui deum puro coꝛde diligere desiderat necessarium est vt aliena diligere non affectet. Tercium est mentis sursum eleuatio. Colloceñ. ij. Que sursum sunt querite. vbi est cristus in dextera dei sedens que sursum sunt sapite non que sunt super terram. Unde Bernhardus dicit. Anima ad ymaginem dei creata. quanto inferius attrahit tanto superius eleuatur. sicut aqua que naturaliter deoꝛsum fluit contra naturā sursū eleuat̄. sicut sol q̄to altioꝛ tāto clarioꝛ. ⁊ sic mens alta in dilectiōe

Quartū est bñficioꝝ dei recordatio. August. Ad dilectionē dei in nobis excitādā ⁊ nutriē dam nil melius cognosco q̄ bñficioꝝ dei recordatio. o q̄ta bñficia sunt nobis collata. de quibꝰ Hug. in li. meditationū. Quid āplius deus debuit tibi facere ⁊ nō fecit. cum nō eras creauit te. seruū peccati ⁊ dyaboli te feceras ⁊ redemit te. O q̄ dure redemit te. de q̄ bern. di. Plura fecit mira. ꝑtulit dura. non tā facile redemptus sicut factus. Hugo. in mdi periculis ambulabas angelū tibi dedit ꝑ se venit ⁊c̄ Aug. Nil ita hūanis affectibꝰ impssum ē q̄ vt diligas diligētem teipum. si pigeat amare nō pigeat reamare. T. Dixi scdo subiungit dilectionis modificationē. ibi ex toto corde qꝛ habet conueniētiā cū dilectōe Aug. de doctrina xp̄iana. Sic est vt oēm intellcm̄ affectū. memoriā. voluntatē in illū cōfers a q̄ habes que cōfers. hoc ē primū qꝛ radix Osee ix. Radix eoꝝ exiccata est fructū nequaq̄ facient. ⁊ sic Greg. Qd̄ p̄cipit̄ in dilectōe fundatur. ergo merito primū. primo qꝛ facile ad intelligendū ꝓuer. xiiij. Doctrina prudentū facilis. i. Johā. v. Mādata eius grauia ñ sunt. non est necesse phōs adire mare trās fretare. Deutro. xxx. Mandatū hoc quod ego p̄cipio tibi hodie non est supra te neq̄ ꝓcul positum ⁊c̄ Scdo ad portādum leue a paupe ⁊ diuite Math. xi. Jugū meum suaue est ⁊ onꝰ meum leue. Bern. O iugū sancti amoris q̄ gloriose illaqueas q̄ suauiter p̄mis. Aug. Omnia seua ⁊ immania caritas facit leuia. ⁊ Bern. super Cant. Ubi est amor ibi nō labor sꝫ sapor. Actuū. v. Jbāt apl̄i gaudentes ⁊c̄. ⁊ sic crux andree. ignis laurētij Greg. Qui deū veraciter amat oīa aspa equanimiter portat Aug. Amore dei nil suauiꝰ. psal. xxxiij. Gustate et videte. Hiero. Amātibꝰ deū nihil duꝝ nihil difficile Tercio est breue ad retinendū. Decuit eniꝫ verbū abbreuiatū in carne etiā abbreuiatā facere legē. Aug. Si non vacat tps omēs paginas ꝑscrutari. oīa volumina ꝑmonū euoluere. tene caritatē ibi pēdent oīa. Augu. Qui caritatē tenet in moribꝰ tenet oīa que latent ⁊ patēt in dīnis sermonibꝰ. Idez in li. de doctrina xp̄iana Ut nemo excusationē hēret ī die iudicij ⁊c̄ Quarto est vtile ad ꝑuandū in pñti ⁊ in futuro. In pñti ꝓpter ꝯmunionē. Grego. in pastorali. Pensent inuidi q̄te virtutis sit caritas que sine labore aliena opa facit nostra Bern. Caritas est virtus largit sua que oīa facit cōia etiā celestē glam. vnde Aug. Ad visiōꝫ celestis glie necesse est vt homo exerceat se in dei amore. Greg. in mora. O sanctū opꝰ caritas. quod in me nō habeo diligo in te qd̄ tuū est ꝑ laborē. meum ꝑ amorē. Bern. O caritas que neīem spolias. oīa rapis. nulli aufers sua. oīa facis tua in futuro

De eadem dominica Sermo. clvij

Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. Math. xxij. U. In summa verboꝝ duo innuūtur. Primo legis dñice plenitudo. ibi diliges ⁊c̄. Scdo caritatis vnice latitudo. ibi. ⁊ ꝓxim. De prio dicit Diliges dñm deū tuū. Sāctus Tho. sup. iij sniaꝝ dis. xvij. dicit q̄ totalitas in dilectione dīna est duplex Prima ꝑm actū in qua nihil deerit in his que pōt hō expēdere ī amore dñi quin in dilectōe ponat. ⁊ hec totalitas nō potest cōpleri in via. sed magis oñditur vt sciat̄ quo ꝑueniēdū est ⁊ erit in patria vt di. Aug. qꝛ illa totalitas excludit oē illud qd̄ etiam ad tps actū intercipe possꝫ ⁊ hꝰ nō p̄t fieri. qꝛ scribitur sapie. ix. Corpus qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīam. Alio mō capit̄ totalitas ꝑm habitū ꝑm quē homo nihil subtrahit de his que dꝫ ponere ꝑm tps illud in amore dei. sic q̄ nihil debꝫ esse in corde homīs qd̄ est ꝯtra dilectionē dei vel supra dilectionē dei. ⁊ sic est in p̄cepto. de quo magr̄ in. iij. di. ij. Jllud p̄ceptuꝫ non penitus implet̄ in hac vita sed in ꝑte. sicut eniꝫ ex ꝑte cognoscimus sic diligimꝰ. Jō Bern. infimum gradū caritatis attingimus dum nihil supra eū vel contra eū diligimus. sicut eī serpens moysi deuorauit serpētes magoꝝ. sic dilectio dīna oēm aliā dilectōeꝫ. Notāter dicit diliges ñ timeas nō scias sꝫ diliges. di. nāq̄ Aug. sup illo verbo apl̄i Ro. xiij. Plenitudo legis est dilectio. qui caritatē tenet in moribus. ille tenet qd̄ latet ⁊ patet in dīnis ꝑmonibus. Jdeo deus tria ponit de caritate ī scriptura. s. postulatōem. ꝓbationē. ⁊ remunerationem. Primo posuit de dilectōe postulationē Deutro. x. Audi ysrahel quid dñs petit a te nisi vt timeas dñm deum tuuꝫ ⁊ ambules in

vijs eius ut diligas eum. ac seruias dño deo tuo in toto corde tuo et in tota aīa tua. custodiasq; mandata dñi. vbi aug. O bone hiesu quid tibi sum ego ut amari te iubeas a me nisi faciā irasceris mihi minaris ingētes miserias q̄d ē tñ amor meus. Rñdit aug. nisi ꝓpt ꝓfectum meū. Idem. Quāto habem⁹ puriorez amorē tāto hēm⁹ deū principaliorē. i. Joh. iiij. Qui in caritate manz in deo manet ⁊ de⁹ in eo. Ideo dicit. ꝓpter ꝓfectū meū. dicit nāq; aplus. i. Cori. ij. Qd oculus nō vidit ⁊c. Ideo aug. li. viij. de trini. Quāto ardentius deū diligimus tāto serem⁹ eū videbimus

X Itē dignū ⁊ iustū est ut deū diligam⁹ Primo ꝓpter eius bonitatē. scdo ꝓpter dilectōis prioritatē. Primo q̄ summe bonus. Marci. x. Nemo bon⁹ ⁊c. De scdo. i. Joh. iiij. Nō quasi nos dilexerimus deū sz qm̄ ipe prior dilexit nos. Hiere. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te. Joh. iij. sic deus dilexit mundū ⁊c. Aug. Dilige dñm deū tuū q̄ pctis tuis seruire fecit vnigenitū suū. q̄ dedit tibi in ministeriū angelos. aerē cū volucribꝫ. terraz cū germinibꝫ. aquā cū piscibꝫ. Aug⁹. Nihil humanis affectibus ita est impssum q̄ ut diligas diligentē teipm. si pigeat amare nō tedeat reamare. O si diligis corpalem patrem a quo habes corpus mortale. magis celestez a quo hēs immortale. Si mrez q̄ te ꝓduxit ī mundū miserijs plenū. q̄to q̄ te ducet in alium mundū eternis gaudijs plenū. Si intm̄ fratres carnales qui tecū hereditatē ꝑticipādo paupiorē te faciūt. q̄to xp̄m q̄ tecū diuidz hereditatē patris. et ditiorē te faciet. Si filiū diligis cū q̄ intm̄ laboras. nec scis si in aliquo ꝓficias. q̄to xp̄m qui in infinitū tibi benefacturus est. Si vxorē diligis que forte aliū pl⁹ te diligit q̄to magis xp̄m qui nūq̄ separabit amorē suū a te. Nā xp̄us ꝓ te reliquit et dedit aīam Hiere. xij. Dereliqui domū meā dimisi hereditatez meā. i. angelos q̄ sunt heredes celi. et dedi dilectā aīaz meā in manus inimicoꝝ. Et si diligis amicum q̄ ꝓ te effudit lacrimas. q̄to magis xp̄m qui ꝓ te effudit sanguinē. i. Joh. v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in terra. s. dilectōis spūs. i. aīa. sanguis et aqua s. lacrimaꝝ. Bern. O q̄ vehemēter amplexatus est me in cruce. in qua effluxit aqua de latere. manauit sanguis ex corde. recessit aīa ex corpe. Idem bern. Nō est passus ꝓ se q̄ non peccauit. nec ꝓ angelis bonis. q̄ nō nccē erat nec ꝓ malis. q̄ nō ꝓdest eis. exq̄ nunq̄ habebūt glam. sed ꝓ te. ps. lxviij. zelus domus tue. i. aīe fidelis ꝯmedit me. i. fuit cā passiōis Apoc. i. dilexit nos et lauit ⁊c. Si diligeres illū qui ꝓ te daret oculū vel manū. ipe totū corpus dedit ꝓ te in mortē. Ex his pz q̄ merito dēmus diligere xp̄m plus q̄ res tpales. plus q̄ amicos nr̄os. plus q̄ corpus ꝓpriū sic martires fecerūt. Si em̄ nō habes tantā virtutē et fortitudinē dilige tñ ita deū ut ꝓpter dilectionē relinquas vilissimū in toto mūdo. hoc est pctm̄. qd ē ita vile q̄ nulli ꝓdest. nec corpi nec aīe. et vilius q̄ serpēs et rana. Gāfre. in poetria noua. Pessima res viciū nil eque ꝑniciosum. et si nō dimittis hoc vile ꝓpt xp̄m quō tpe antixp̄i dares manū vel oculū. iō in vilissimū locū deputant pctōres. i. in īfernū psal. Pluet sup pctōres laqueos ignis ⁊c. nā sicut gutte pluuie sunt innumerabiles. sic pene damnatoꝝ. igit dilige deum et effugies. Hugo in li. de arra aīe. nihil possumus deo ꝓ bñficijs rependere q̄ reamare. Y Sed d. quanta debet esse charitas mea ad deū. rñdet Bern. modus diligēdi deū est sine mō. primo q̄ deus est infinitus ⁊ immēsus. ideo nō est finis amoris termin⁹ et mēsura. Scdo q̄ nos dilexit in infinitū. Bern. amat immēsitas. amat eternitas. amat deus cui⁹ magnitudinis nō est finis. Ideo ut infinitati corrñdeamus in infinitū diligere dēm⁹. Tercō q̄ infinita nobis bona tribuit. iō infinitos tenemur affectus charitatis. vñ sanc. tho. sup. iij di. ij. dicit. Causa diligendi deū est diuīa bonitas que est infinita. et sic nō est mod⁹ vltra quē nō optet ꝓgredi. Hugo. Quātū potes tm̄ dilige mensura tua sit ptās tua. Quarto q̄ īfinita vtilitas nobis eueīet. ps. xxx. Quā magna multitudo dulcedīs tue dñe ⁊c. Aug. Si timētibus q̄d tūc diligētibꝫ te cū seruorū est timere. filioꝝ diligere. Idcirco nota vtilitates charitatis. Prio valz ad pctōꝝ purgationē. ꝓuer. x. vniuersa delicta opit charitas. et. i. petri. iiij. Charitas opit multitudinē peccatoꝝ. Aug. qd gutta in camino ignis h̄ facit pctm̄ veniale in hoīe diligēte. de h̄ igne Lu. xij. Ignē veni mittere ⁊c. Leui. vi. Ignis ī altari sp ardebit. Scdo valet ad laboris alleui

ationē. Aug. Charitas oīa immania et difficilia facit lenia. Mat. xi. Tollite iugū meū ⁊c Hiero. Nihil amantib⁹ dur⁹ nihil difficile. i. Corin. xiij. Caritas oīa suffert Gre. mēs q̄ fortiter deū diligit dulce estimat q̄d amarum fuit. Actu. v. Ibant aplī gaudētes ⁊c. ps. xxxiij. Gustate et videte ⁊c. Gre. q̄ ve deū amat oīa equanimiter portat. Tercio valet ad oīm tpaliū despectōem. Sophonie. iij. In igne zeli mei devorabit oīs terra. i. omīs terrena dilectio. Ber. Affectāt celestia nō sapiūt terrena Gre. gustato spū despicit omnis caro. ita ut bō desiderat dissolutiōem a terreno corpe. Job x. Tedet aiam meam vite me ⁊c. et sic aplus ad philip. i. Cupio dissolui et esse cum xp̄o. Gilbertus. O q̄z dur⁹ est amāti animū cū xp̄o a mūdo dividere. Quarto valz ad oīm nām sanctificatōem et melioratōem. nā q̄d q̄d agimus in caritate meritorū efficit atq⁹ sanctuz vñ aur⁹ supductū nobilitat omne metallū. sic omnia opa nra caritas. Apoca. iij. Tua deo nihil mere a me aur⁹ ignitū, pbatum ut locuples fias. i. charitatē. Aug. Charitas si deest frustra assunt cetera. si affit habent omīa. pbūs. q̄ hz vnā virtutē hz omnes. Isido. Caritas oīum virtutū obtinet principatū. vñ sicut deus cōtinet oīa. et sic caritas omīs virtutes. Col. iij. Sup omnia hec caritatē hēte q̄d est vinculuz pfectōis. Aug. Tūc bō ē pfectus qū caritate plen⁹. iō. i. Cor. xvi. Oīa vra in caritate fiāt i. Cor. xiij. Si linguis hoīm ⁊c. factus suz ⁊c. Aug. nō numero sitas opum. nō diuturnitas tpm. sed maior caritas auget meritū et pmiū Ex illo sequit⁹ q̄ cū paucis opib⁹ bō possz magis mereri q̄z alter cū multis si maior adest caritas. Hilarius. Frustra erit omnis opatio si ñ adhibeat dei dilectio. i. Joh. iij. Qui nō diligit manet in morte Hugo. Dilige et fac q̄d quid vis. Quinto valz caritas ad omniū bonor⁹ participatōnem. nā ex vinculo caritatis colligamur et vnimur q̄ omnia nra mutuo cōmunicamus Ber. Caritas est vtus largiflua. nam omnia facit ꝯmunia. ps. cxxiij. Participē me fac deus oīm timentiū te. Greg. in pastorali. Hinc ergo pensent invidi. caritas quāte vtutis sit. q̄ alieni laboris opa nra sine labore facit. q̄d tuū p̄ laborē meū p̄ amorem Ber. O caritas. neminē spolias. omnia rapis nulli aufers sua omnia facis tua. de pfecta. di. iiij. eccle caritas. Ecclesie caritas que p̄ spūm scm̄ diffunditr in cordib⁹ eorū q̄ principes sui sunt pctā dimittit. eor⁹ q̄ sui nō sūt tenet. Secto caritas valet ad oīm malor⁹ nror⁹ ⁊ alior⁹ bonor⁹ cooperatōem Ro. viij. Scim⁹ qm̄ diligentib⁹ ⁊c. Si aūt omnia ergo nra et alior⁹ bona et mala. quō esm̄ mala mea nō cooperantur ex quor⁹ ꝯgnitōe hūilitatē teneo. et in patientia me affligo. aut quō alior⁹ mala nō cooperantur mihi in bonū quib⁹ ex corde ꝯpator. quē affectū aplus habuit. ij. Corin. xij. Lugeā mlt⁹ ex his q̄ peccauerūt et nō egerūt pñiam. et. ij. Cor. xi. Quis infirmat et ego nō infirmor Et sic patet quō ex fidelib⁹ nris affectib⁹ nra et alior⁹ mala p̄ueniūt ad salutē. Z.

Nota amor dei caret septimplici defectu quos hz amor carnalis. Primus ē q̄ diligit deū sp̄ hz eū bñe pñtem. ps. cxxxviij. Si ascēdero i celū tu illic es. si des. ad infernū ⁊c. mgr in. i. Deus est vbiq⁹ essentialiter. pñaliter et potentialiter. et sic nō est de amore carnali. Secūdus defectus est q̄z amor carnal nō diligit vaciter. q̄z si diligis aliquē nescis vtr⁹ te diligit. sed de deo nō est dubiū q̄n si eū diligis ip̄e te diligit. puerb. viij. Ego diligētes me diligo. Tercio amor carnal diligit aliquē et ip̄e nescit et facis aliq̄d aliq̄ in amore q̄ displiceat ei. sed si diligis deū certus sis eū non ignorare. Job. ij. Ip̄e sciebat q̄d esz i hoīe. Quarto amor dei nō invidet alīs simul amātib⁹. sed amor carnal invidet q̄ aliq̄s sit eidē familiaris quē amat. sed dei non. q̄z vellet q̄ oīs hoīes deū amarēt. q̄z p̄ hoc nihil ei deperit sed accrescit. Quinto q̄uis deū diligo super oīa. nō tñ voleo si aliquē plus diligit. tō q̄z scio q̄ iustus est et sapiēs. et oīa iuste facit et hoc amor carnal nō hz. Serto cuz ꝯsidero q̄ ip̄e tāms est ego tā modicus mihi sufficit q̄ inter extremos me ponat. dum tñ etiā sum de numero alior⁹ suor⁹. hoc etiaz carnal amor nō habet. Septimo etiā certus sum q̄ ei⁹ amicicia pdere nō possum nisi ex meo vicio. ip se enim in se est immutabil⁹ et moz⁹ me ei auferre nō p̄t. hoc etiā carnalis amor nō hz. si igitur seriosum se oīdat de⁹ nō voleas hz gaudeas Apoc. iij. Ego q̄s amo arguo et castigo

De eadem dominica

Sermo.clviij.

Diliges ꝓximū tū sicut teipm .matthei.xxij. (A) In verbis ꝑmissis duo innuunt. Primo dilectionis necessitas. Scōo diligēdi qualitas. primū ibi. diliges. qō sonat ꝓcipiētis auctoritatem. secōm ibi. sicut teipz. qō dēsignat diligē di qualitatē. De primo d. diliges ꝓximū tuum. Ecce ꝓcepit. qz in sacra scriptura ponitur frequēter sumꝫ indicatiui ꝓ imperatiuo more hebreoꝝ et grecoꝝ. Nota necessitas dilectōnis patz ex quatuor. ex scriptura. figura. natura creatura. Prio in scriptura ex eo q̄ crebrius monet ad dilectōem ꝓximi in scripturis. Leuitici.xix. Diliges ꝓximū tuum sicut teipm. Joh.xv. Hoc est ꝓceptū meū ut diligatis in uicē. Luc.x. Diliges ꝓximū tū sicut teipm Et hic in ꝓposito adeo necēaria est huius mādati executio q̄ deus seipm diligere nō reputat si nō et ꝓximū diligamus. i. Joh.iiij. Qui nō diligit fratrē suū quē videt deū quē non videt quō ꝑt diligere. Itē. i. Joh.iiij. Si q̄s dicit. diligo deū et frēm suū odit mendax est Et iterū. i. Joh.iij. Omis qui odit fratrē suum homicida est. ex q̄bus oib⁹ pz necitas dilectionis. Scōo patet ex figura. i. exēplo et regula qō deus in seipo nobis ꝓposuit ad imitandū. Nam deus intantū nos dilexit q̄ omnes homines vult saluos fieri. i. Thim.ij. et sic nos Idcirco ꝓximꝰ siue bonus sit siue malus est. diligēdus. de bono satis claret q̄ amandus est. qz talis filius dei nominat et est. i. Joh. iij. Videte qualē caritatē dedit nobis pater. ut filij dei nominemur et simus .et xp̄s reputat eū attinere sibi omni genere attinētie. Matthei.xij. Quicūq̄ fecerit voluntatē ꝑis mei q̄ in cel̄ est ipe frr meus soror et mater ē Si aūt malus ꝓximus est adhuc est diligēdus et ꝓpter deū. et ꝓpter seipm et ꝓpter te. Prio ꝓpter deū. qz si deū diligis z eius filiū amabis. cū sane mētis est. et ꝓpter deū debes amare ꝓximū cū insane mētis factus est. Scōo ꝓpter ipm. qz si fratrē amabas sanū. nihilomin⁹ debes amare egrotū. in tali eim statu magis indiget amore tuo q̄ in alio. Tercio ꝓpter teipm debes amare eū. magis eim lucraris amādo eū cū tibi nocet q̄ cū tibi bñficus erat. Inde ei efficiēm filij dei. Matth.v. Diligite inimicos ꝛc. ut sitis filij ꝑris vr̄i qui in celis est. nā xp̄s dilexit nos cū inimici essem⁹ sui. Ro.v. Cuz inimici essemus. reconciliati sumus ꝑ mortē filij ei⁹. et sic nos facere debem⁹ ex imitatōne et figura eius. Tercio necessitas hui⁹ ꝓcepti pz ex natura qua ꝓiuncti sum⁹ adinuicē. de quo aug. Voluit deus vnicū formare hominez in principio a quo oēs ꝓcederēt ut tanq̄ frēs oēs homines se amarēt. nec sic factū legimus in angel̄ et aialib⁹ brutis. nec solū frēs sum⁹ ꝼm hominem. sz eūā habem⁹ adinuicē ꝼnitatē spūalem. de q̄ aug. Omis frēs sumus ꝼm q̄ homines q̄to magis ꝼm q̄ xp̄iani sumus. nā rōne frēnitatis spūs est vn⁹ p̄ deus. vna mr̄ eccia. q̄ frēnitas tāto fortius stringit ad diligēdū quāto reuerētior p̄ deus est q̄ hō. et quāto reuerētior mater eccia q̄ carnalis. et quāto hereditas celestis melior q̄ tpalis. Quarto necessitas hui⁹ ꝓcepti pz ex creatura. oēs enim creature eiusdē ſpeciei mutuo se diligūt. Eccl.xiij. oē aial diligit sibi simile. nā lupus serpēs et crudeliora alijs animalib⁹ nō solēt malicia inferre in ea q̄ sunt sui generis. et sic ab oib⁹ monemur nos mutuo diligere. (B) Nota quinq̄ sūt diligēda ꝼm ordinē charitatis. Primo de⁹ q̄ est sup omnia diligēd⁹. de q̄ d. diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo. Aug. hec totalitas intēdit ut oēs motus anime ad deū referāt. ut cor tuū nō sit inclinatū ad aliq̄d q̄ sit ꝫ deū Nā cor hz quatuor affectus. s. dolorē. spem timorē et gaudiū. z omnia illa dēbent ꝓmaxime z sup omnia in corde tuo inclinata esse ad deū. Puer.xxiij. Prebe fili mi cor tuū mihi. nā dilectio hz similitudinez cū corde aliquale. Prio cor est calidū et siccū. z sic dei charitas inflamat ad amorē celestis glie z patrie. Aug. xiij ꝑfes. Quāto amor pl⁹ accendit. tāto magis spūs sursum fert. ps.lxxij. Inflamatū est cor meū et renes mei ꝓmutati sunt. i. cogitatōes a mūdo sepate. Ro.xij. spū feruentes dño seruientes. Sz cor est principiū vite et omnis motus. sic dei dilectio. Ephe.iij. In charitate radicati et fundati. ut possitis cōprehendere cū omnib⁹ sanctis ꝛc. nā caritas illa nutrit alias vrtutes sic mr̄ filias. iō ad gala.v. Fructus spūs sunt caritas. gaudiū pax. Tercio cor ē indigētis nature. qz nō ꝑt pati infirmitatē magnā sic alia mēbra. sic dilectio dei nō ꝑt pati vnū pctm̄ mortale. Aug. sup Joh. ome. xij

Deus q̄ caritas est et pctm̄ mortale opponū
tur. nisi vna euulsa radicitus fuerit alia plāta
ri ñ poterit. Pater aūt caritas venīale. sic cor
aliquā leuē distrahentā q̄ nō mortē infert. p̄
uerbio. xxiiij. Septies in die cadit iustus ꝛc.
Quarto cor inferius est acutū et supius latū
sic dilectio debet esse dilatata sursū. infra acu
ta et pua Gre. electi dei tāta latitudine cor in
dilectione dilatāt. ut audire q̄ mūdi sūt gra
ue pondus estimēt. Scdo tenemur diligere
hoc q̄d est in nobis. s. aiam ꝓpter
illū cuius est signū. sic crucifixū diligīt ꝓpter
xp̄m. nō q̄ lapis vel lignū. sz q̄ xp̄m repñtat
et sic diligere debes animā tuā et ꝓximi tui tā
q̄ imaginē dei. Itē diligere debes aiam tuaz
et ꝓximi tui sicut ꝓciosum thesauꝝ. p̄ q̄ xp̄us
omnia dedit Ihñ aug. Sic deus oēm creaturā
sic aīa oīe corporeū nature dignitate p̄cellit
Ideo bern̄. Totus mūdus respectu vni⁹ aie
p̄ciū estimari nō p̄t. nō em̄ p̄ toto mūdo ani
mā daret quā p̄ hūana anima dedit. Tō eā ita
dilige q̄ nō macules eā pctis. p̄s. x. q̄ diligit
iniq̄tatē odit ani. s. Tercō diligere teneīm corpus
pus ut ꝓfuet̄ in esse. et q̄ possim⁹ deo fruite.
ut in corpe mereamur vitā eternā ꝓmereri.
dādo ei cibū et quietē. Hen̄. Sic teneto cor
pus tuū sicut medicus egꝝ. Ro. xij. Rōnabi
le sit obseq̄ū vēm. Quarto teneīm diligere p̄
ximū q̄ ꝓpe nos est. Et primo debem⁹ dilige
re vxorē et ꝑentes. scdo amicos et filios. ter
cio domesticos. quarto extraneos. q̄nto ini
micos. Sz d. an magis teneat hō p̄tem vel ma
trē diligere q̄ vxorē. Richar. de media villa
ñdz. Ad q̄ hō ampli⁹ dilectionē et bñficia rece
pit et ꝑcuratōem. maiorē dilectōez impende
re dz. sz sic est de ꝑentib⁹ et nō de vxore. Hie
ro. memēto ꝑentū sub q̄ manib⁹ recepisti in
crementuz. sit tibi grata vita ipoꝝ quasi vita
ma. Eccl. xvij. Retribue illis quō et illi tibi.
Sz d. tñ dr Genē. s. ꝓpter ꝗ relinq̄t hō p̄tem
et mātem ꝛc. ꝗ intelligīt quo ad adhēsionē ha
bitatōis. nō q̄ ad amorē. Quinto diligere de
bemus q̄d infra nos ē. s. tpalia solū ad sustēn
tatōnem quo ad nos et elemosinaꝝ largitōez
quo ad alios Lu. xi. Quod supest date elemosi
nā et ecce oīa mūda sunt vobis. Crisō. Omnia
q̄ deus nobis dat ꝓ nos alijs dat. Tō Thob.
iiij. Panē tuū cū esurientib⁹ et egētib⁹ ꝓmede

De eadem dominica Sermo. clix.

Diliges dñm deū tuū ex toto corde
mo Matb. xxij. marci. xij. et Luc. x.
Theophilus in breuiloquio
diuersaꝝ arāū dicit. In parvo igne vitrū frā
gīt in magno p̄solidat. Rō. q̄ paru⁹ ignis
non est tante virtutis vt posset simul et semel
circūquaq̄ vim ignitiuā inducere. Sp̄ualit.
p̄ ignē intelligīt amor siue dilectio. de q̄ Lu.
xij. Ignem veni mittere in terrā. sed ꝓ vitruz
intelligīt homo ꝓpter debilitatē nature. Cuz
em̄ iste ignis dilectōis est paruus. tunc vitrū
i. homo frangīt tedio. et distrahīt et tepescit
in ope. s. q̄ orat sine deuotōe. dat elemosinā
et ieiunat cū attediatōe et murmure. Rō. q̄
sm̄ Aug⁹. talis vnusq̄sq̄ est qualis sua dilec
tio. si dilectio pua. sic et opa. si aūt ignis dile
ctōis est magnus solidat et roborat hominez
in bonis opibus. Can. viij. Fortis ē ut mors
dilectio. sic q̄ hō nihil timet aggredi. Ie q̄
hiero. Nihil amantib⁹ duꝝ nihil difficile. eo
q̄ caritas omnia suffert. i. Cor. xiij. Et qui ista
caret huic oīa sunt grauia. sicut em̄ rota ñ vn
cta sonū facit et cantū. et sic tales sunt i mur
mure sine caritate. Naz sm̄ gre. Caritas opa
tur magna vbi est. cessat operari vbi nō ē. Idꝰ
circo cū scriba siue legisdoctor interrogauit d̄
mandato magno. rñdit ibūs dicēs. Diliges
dñm deū tuū. In summa euāgelij duo innu
unt̄. Primo q̄stio legisdoctoris inuidenter
postulata. scdo rñsio saluatoris sapiēter decla
rata. Primū ibi. magīt q̄d est mandatū magꝰ
num ꝛc. scdm ibi. diliges dñm deū ꝛc. De pri
mo dicit. In illo tpe. s. feria scda post palma
rum. cū audissent pharisei q̄ ibūs imposuisset
silentiū saduceis qui negabāt resurrectōnem
accesserūt ad ihm̄ pharisei. Crisō. ut multitu
dine vincerēt quem rōe supare nō poterant.
et interrogauit eū vnus ex eis. licet essent mul
ti tñ ordinauerūt vnū dolose. Crisō. Un⁹ loq̄
tur ꝓ omnibus. et omnes loquunt̄ p̄ vnū. ut si
ꝓfusus esset solus videret̄ ꝓfundi. si aūt vin
ceret omnes viderent̄ p̄ eum vicisse. Et hic
fuit legisdoctor. temptās eū. q̄ putabat se sa
pientē. cogitabat velle seducere eternā verita
tem. interrogans. magīt q̄d est mādatū magnū

in lege. nõ erat eis dubiũ ꝙ tria mãdata ĩ pri
ma tabula fuerũt maxima. et putabãt xp̃m v/
nũ de his respondere. et deinde volebãt eum
trãsgressorẽ vniuscuiusq; ꝓbare. sed non est
sapiẽtia. nõ est prudentia. nõ est ꝯsiliũ cõtra
dñm. ꝓuer. xxi. qꝛ sciebat quid essꝫ in homĩe
Job. ij. Idcirco rñdit ꝓducẽs radicẽ p̃cep
torũ. s. dilectionez dicẽs. diliges dñm deuꝫ
tuũ (D) Hec est scd̃a pars in qua ut
dixi innuit̃ saluatoris rñsio sapiẽter declarata
dicẽs. diliges dñm ꝛc̃. s. qui ꝓ te seruus fac
tus est. ad Philip. ij. Exinaniuit semetip̃m
ꝛc̃. dicit deũ. q̃ ꝓ te incarnatus est. tuuꝫ. qꝛ ꝓ
te in cruce suspensus est. et dedit tibi corpus
suũ in eduliũ. et sanguinẽ in ablutõem crimi
nũ. Apoca. i. Lauit nos a pctis nr̃is in sangui
ne suo. et notãter dicit diliges et non ꝯgnos
ces. qꝛ noticia dei et ꝯgnitio alta ꝑ se non sal/
uat. Jacobi. iiij. Sciẽti igit̃ bonũ facere ⁊ ñ
faciẽti pctm̃ est illi. Ideo Isido. li. ij. d̃ sum.
bo. c. i. Melius est studiũ bñ viuendi q̃ mul
ta sciendi. ergo dicit diliges ñ ꝯgnosces. Nã
diligere deũ religiosi cordis est. Can. i. recti
diligũt te. sꝫ qui recti nõ sunt deũ nõ diligũt.
De quo habet̃ in cano. xxiij. q. iiij. c. hoc aũt
§. ex his. Oĩs iniquus bonoꝝ est inimicꝰ. seq̃
tur. cũ sit inimicus iusticie amatorẽ iusticie et
bonitatis q̃ est deus diligere nõ p̃t. Item nõ
dicit. time deũ sed dilige. qꝛ diligere magis
est q̃ timere. Augꝰ. Timere seruoꝝ est. dili
gere filioꝝ. timere sub necessitate. diligere in
libertate. Criso. Qui in timore deo seruit pe
nã euadet. mercedẽ iusticie ñ habebit. Sunt
nãq; duo que nos in futuro expectãt. s. vita ⁊
pena. nã ꝑ opus bonũ ad vitã. sed ꝑ opꝰ malũ
ad penã ꝑuenit̃. Idcirco ꝑ timorẽ hõ bñ de
clinat a malo sed ꝑ amorẽ anhelat ad vitam.
Idcirco dicit diliges. Notãter dicit diliges
in futuro. nõ in pñti. nam ſm Berñ. hoc man
datũ in pñti vita nõ p̃t adimpleri. qꝛ p̃dicta
verba. s. diliges d. d. t. ꝛc̃. idem significãt ac si
dicat. diliges dñm deũ tuũ ex omni cogitatõe
ex omni volũtate et omni memoria. cordis em̃
est cogitare. et iõ ex toto corde. i. ex omni cogi
tatione. Silr̃ aĩe est velle. et iõ ex tota anĩa. i.
ex tota volũtate siue memoria. Sed q̃s est q̃
hec tria sꝑ ꝑficiat. q̃ ex toto corde sꝑ cogitet.
q̃ voluntatẽ suã diuine volũtati sꝑ ꝯformet.
et q̃ deum sꝑ memoriter teneat. Reuera nul
lus ad hoc sufficit in hac vita. vbi vel corpis
necessitas. vel cordis vanitas. vel mẽtis insta
bilitas etiam maximis sanctis aliq̃d surripit.
Hinc berñ. Ego sane puto nõ ante ꝑfecte im
pletũ ut diligas dñm deũ tuũ ex toto corde
tuo q̃usq; iã cor ñ cogat̃ cogitare de corpore
et aĩa eidem in hoc statu viuificando et sensi
ficando intendere desinat. et virtus eidem
releuata molestijs ĩ dei potẽtia roboretur. im
possibile nãq; est cor hic ex toto ad deũ colli
gere et diuino infigere vultui. q̃diu huic fra
gili et erũnoso corpi necesse est seruire. itaq;
in corpe spũali et immortali in corpe integro
placidoq;. et ꝑ omnia subiecto spũi speret se
aĩa hoc p̃ceptuꝫ posse implere. qd̃ reuera solũ
ꝯtinget post generalẽ resurrectõem. (E)
Sed d. sic hec difficultas ꝯstituit nos omis
huius p̃cepti trãsgressores. Rñdit Berñ. ꝙ
nõ. nam qd̃ minus hꝫ imꝑfectio cõuersatõis
nostre suppleat hũilitas ꝯfessionis. potiꝰ em̃
vult deus a nobis hũilẽ defectiõem q̃ super
bã ꝯpletõem. ꝓpterea mãdata sua mandauit
custodire nimis ut videntes imꝑfectõem no
strã in implẽdo istud mandatũ et nõ posse im
plere quod debemus fugiamus ad misericor
diã eius. dicentes illud p̃s. lxij. Qm̃ melior
est misericordia tua sup̃ vitas. Vel aliter rñ
dere possumus. ꝙ huius p̃cepti incõpletio ñ
ꝯstituit trãsgressores sed ꝯtemptus. licet em̃
impossibile sit dictũ p̃ceptũ in hac vita posse
attingere. transgressionẽ tñ euadimus si infi
mũ gradum charitatis attingimus. Est autẽ
infimus gradus caritatis diuĩe ut nihil sup̃
deũ aut equaliter deo diligat̃. a quo gradu q̃
deficit a salute deficit. Unde sicut nullꝰ ĩ hac
vita p̃dictum mandatũ poterit adimplere. sic
etiã nullus infra hũc infimũ gradum poterit
remanere. in quo si morte p̃occupati fuerimꝰ.
cũ conatu amplius ꝓficiẽdi in refrigerio eri
mus. dicemusq; deo. noli me cõdemnare. fe
cimus em̃ quod potuimus. et si nõ qd̃ debu
imus fecimus. impletio ergo huius mãdati
nõ est de necessitate salutis. alias omis homo
esset in statu damnatiõis. sed conatus ad ꝑfi
ciendũ qd̃ mandat̃ de necessitate salutis est.
ideo dicit in futuro. diliges dñm deũ tuum.
Cetera huius sermonis habita sunt sermõe
clvij. ꝑ totum. (Et nota ꝙ aliqua exempla
ria habent in hoc loco adhuc vnũ sermonez

de eadem dñica.xviij. qui in omibꝫ ꝯcordat cũ sermone.clvij. ideo huic opi nõ est insertus.quia supfluus

Dominica.xix.

Sermo.clx.

Confide fili remittunt̃ tibi peccata tua Math.ix.et legit̃ hodierna die ꝓ euangelicali officio. (F) In summa euãgelij duo innuunt̃. Primo ꝓponit opatõem nr̃e salutis. Scdo subiũgit manifestatõem diuine vtutis ibi.ut qd cogitatis mala. De prĩo dicit. In illo tpe.s.post eiectiõem demonũ de obsessis in regione Gerasenoꝝ.tũc ascẽdit in nauiculã et venit in ciuitatẽ suã scꝫ capharnaũ.quã nõ nascẽdo sed miraculis illustrãdo fecit suã ibi offerebãt ei paraliticũ iacentẽ in lecto. videns fidẽ illoꝝ mittẽtiũ siue offerentiũ dixit paralitico ihũs.ꝯfide fili remittunt̃ tibi peccata tua. Pro quo sciẽdũ.ꝯfidentia est quadruplex. Prima est praua et maliciosa.s.cũ quis peccat ꝓpter h̃ qꝛ cõfidit de dei misericordia. negãs quasi dei iusticiaꝫ.in eo ꝙ dñs nõ puniens statim pctõrem oñdit ei suã misericordiã ꝓpter quã debuit ip̃m honorare sed vult eũ peccatis suis dehonestare.de qbꝫ Eccs.viij. Quia non ꝓfert̃ cito ꝯ malos snĩa absqꝫ vllo timore filij hoĩm ꝑpetrãt mala.nõ ꝯsiderãtes illud aug.nullũ malũ impunitũ. Vñ talibꝫ ꝯsulit̃ Eccĩ.v. Fili de ꝓpiciato pctõ noli esse sine metu.neqꝫ adijcias pctm̃ sup pctõ ⁊ ne dicas miseratio dñi magna est.multitudinis pctõꝝ meoꝝ miserebit̃.misericordia eĩ et ira ab illo cito proximant.et in pctõres respicit ira illiꝰ.ac si diceret. licet est misericors ꝓpter qd mali peccãt.attñ nõ derelinqt suam iusticiã ꝑ quam pctõres puniat.qꝛ dic̃ Aug. Nunqꝫ stat dedecꝰ culpe sine decore iusticie. Nã esto ꝙ ꝯsequeris misericordiam quã tibi polliceris ꝑ maledictã fiduciã.nõ tñ impune abibis.eo ꝙ scribit̃ Job.xxiiij. Deus inultũ abire ñ patit̃.et Eccs.xij. Cũcta q̃ fiũt adducet dñs ad iudiciũ ꝓ omni errato siue bonuꝫ siue malũ sit. De quo Job.xx. Luet q̃ fec oĩa nec tñ ꝯsumet̃.iuxta multitudinẽ adiuentionũ suaꝝ sic sustinebit.s.in purgatorio si non hic punie t̃.Deutro.xxv. Pro mẽsura pctĩ erit et plagaꝝ modus.et Apoc̃.xviij. Quãtũ glorificauit se et in delicijs fuit tm̃ date illi tormentũ et luctũ. Et hec fiducia dr̃ merito maliciosa.qꝛ dic̃ Ber. Est infidelis fiducia soliꝰ maledictõis capax cũ peccamꝰ in spe venie.talis em̃ fiducia verius ꝯtẽptus iudicat̃.ad ro. ij. An diuitias bonitatis dei et patiẽtie et longanimitatis ꝯtẽnis. Ignoras qm̃ benignitas dei ad pñiam te adduc̃.s̃m aũt duriciã tuã et impenitẽs cor thesaurizas tibi irã in die ire ⁊ reuelatõis iusti iudicij dei qui reddet vnicuiqꝫ s̃m opa eius. (G) Scda fiducia ẽ fatua et p̃sumptuosa.ut cũ hõ sperat se factuꝝ qd in solius dei ptãte est positũ.et cuꝫ sperat se factuꝝ quod vires suas excedit.et qd ꝑ se et ex se adimplere nõ poterit.sic cũ qs peccat latius.et p̃sumit se statuto tpe ꝯuersuꝝ. De qua fiducia dr̃ Eccĩ.xxix. Repromissio neqssima multos ꝑdidit.fatuũ est em̃ ꝯfidere de finali pñia.cum scribit̃ Eccs.ix. Nescit hõ finem suũ.et aug. Maxima insania est homiez erũnosaꝫ vitã ducentẽ in seip̃o mutabili carni et spũi cõfidere.in qua ꝯfidentia fatua pauci saluant̃. De quo p̃s.xv. Nõ ꝯgregabo ꝯuẽticula eoꝝ de sanguinibꝫ.qd exponẽs Berñ. dic̃.de sanguibꝫ.i.qui in pctis ꝑdurant non magnas multitudines taliũ ꝯgregabo.nec ingentes aceruos colligam in regno meo.qꝛ in omni scriptura canonica vnũ tm̃ inuenies extrema illa pñia saluatũ in hora dñice passiõis O qꝫ fatuum est ⁊ p̃sumptuosum in extrema necessitate sub vnius hore momẽto oĩa ad mentẽ reuocare et in ꝯfessione exprimere Jõ aug.in li.de pñia.et habet̃ in cano.de pe.di.vij.nullus. Nullus expectet quousqꝫ peccare nõ p̃t.nam non necessitas sed arbitrij libertas respicit̃ a deo gratia sua coopante.iuxta illud aug.de spũ et lr̃a. Justificat̃ hõ nõ ꝑ liberam voluntatẽ sed ꝑ xp̃i gratiã.nõ ꝙ sine voluntate et arbitrio nr̃o fiat.sed nõ est ex libero arbitrio causante sꝫ tm̃ ꝯsentiẽte. Jõ Augꝰ. Liberant̃ hoĩes a malo sola gratia et ꝑducuntur ad bonũ. O quot sunt tales p̃sumptuosi de quibꝫ Eccs.viij. Sũt impij qui ita securi sunt quasi iustoꝝ facta habeãt.de bono fine sperãtes et malã vitã ducẽtes.cũ tñ sit in dubio ut scribit̃ Jobelis.ij. Quis scit si cõuertat̃ et ignoscat deus. Idcirco talis p̃sumptuosa fiducia nõ est habẽda.eo ꝙ dicit Greg.

CLX

Timendū est ne dū quis expectat misericor
dia inueniat iudiciū et iusticiā. ¶ Ter
cia fiducia est vana et defectuosa. ut qui in trā
sitorijs mundi confidūt ut aliqui in sapientia.
De quibus aug. in soliloq̄o. Audiuimus et
vidimus multos sua sapia celos ascēdisse. et
alias in abissos cecidisse. sicut philosophi q̄ sci
uerūt cursum planetaꝝ. naturas creaturaruꝫ.
de quoꝝ numero fuit aristo. de quo d. Aug.
sup illud ps. cxl. Absorpti sunt iūcti petre iu
dices eoꝝ. vbi inqt. Aristoteles olim philo
sophoꝝ phūs sedet in inferno vbi est stridor
dentiū et fletus oculoꝝ. Ideo tales sapiētes
mundi hortat xp̄us Lu. xi. Vide ne lumē q̄
in te est tenebre sint. nam multotiēs lumē sa
pientie huius mūdi ducit ad tenebras infer
ni. ut achitofel. ij. Reg. xvij. Ideo hortatur
etiā nos dns Iere. ix. Nec dicit dns. Nō
glorietur sapiēs in sapiētia sua. Nōem d. apls
i. Corin. iij. Sapia huj⁹ mūdi stultitia ē apd
deū. ergo vana est fiducia ipsi⁹ confidentis in
sua sapiētia. Item aliqui confidūt in sua poten
tia et opprimūt pauperes. dicētes illud Sap.
ij. Opprimam⁹ paupem iustū et nō parcam⁹
vidue ꝛc. sequit. sit fortitudo nra lex iusticie
Circūueniamus iustū qm inutilis est nobis
et contrari⁹ est opibus nris. Talis fuit Pilatus
Joh. xix. dicēs. nescis q̄ ptātem hēo crucifi
gere te et ptātem habeo dimittere te. de ta
libus Amos. vi. Ve vobis qui opulēti estis in
syon. et confiditis in mōte samarie. i. in alta po
tētia. cū scribit Eccl. x. Omnis potētatus bre
uis vita. ut patet de alexādro q̄ paradisum in
trare voluit. et q̄d factum est. datus ē ei lapis
qui aūq̄ fuit coopertus terra ponderabat vl
tra omne pondus auri et argēti. cooptus vero
terra fuit leuior pluma. et sic est potētia terre
noꝝ. Isa. xxxv. Confidis sup baculū arundi
neū cōfracturuꝫ. Ite aliqui confidunt in diuitiaꝝ
copia. cōtra quos scribit Ecclī. xi. Qui confi
dit in diuitijs suis corruet. fatuus mercator
est qui confidit in mercimonijs in via cōstitutis
diuites nō sunt in domo. de quibus Baruth. iij.
Ubi sunt q̄ argentū thesaurisant et aurū in q̄
confidunt homines. et nō est finis acquisitōis eorū
et subdit. exterminati sunt. et ad inferos descē
derūt scz nudi et inopes. et alij loco eoꝝ erur
rexerūt. Job. xxvij. Diues dū dormierit ni
hil secū asserret. Idcirco talis fiducia merito
est vana et defectuosa. qz scribit Eccls. i. Vi
di cūcta que fiūt sub sole. et ecce vniuersa va
nitas et afflictio spūs. et si vniuersa q̄d tunc
p̄sequmur. subdit ibidē. c. ij. Quid p̄dest ho
mini de vniuerso labore suo et afflictōe spūs
qua sub sole cruciatus est. rndet. Cūcti dies
eius laboribus doloribus et erūnis pleni sūt. nā
omnes diuitie potētie et sapiētie huius mūdi
tele araneaꝝ cōparantur. De quibus ysa. lix. Nō
est qui inuocet iusticiā. neq̄ est qui iudicio ve
sed confidunt in nihilo. et telas aranee texuēt.
et tele eoꝝ nō erunt in vestimentū. nec operi
mur operibus suis. opa eoꝝ opa inutilia. et op⁹ in
iq̄tatis in manibus eoꝝ. ¶ Quarta fidu 4ª 7
cia est falsa et mēdaciosa cū q̄s sperat q̄d fu
tū nō est. s. lōga vita quā q̄s sibi blādit dicēs
Adhuc iuuenis es. lōgo tpe habes viuere.
vtere bonis et iocūdis in tpe iuuētutis. De
q̄bus Sap. ij. Nō ptereat nos flos tpis. coro
nemus nos rosis anteqū marcescāt. nullū p
tū sit q̄d nō ptrāseat luxuria nra. nemo nr̄m
erozes sit luxurie nre. vbiq̄ relinq̄mus signa
leticie. q. d. et in senectute quertam̄. talibus
dicit dns Iere. vij. Nolite confidere in verbis
mēdacij. et seq̄t. ecce vos confiditis vobis i ser
monibus mēdacij q̄ nō p̄derint vobis. nam q̄
confidunt se diu viuere et in hac fiducia licenti
us peccāt spez suā ponere dicunt in mēdacio
q̄ inter mille homines vnus nō tā diu viuit q̄
diu se viuere posse sperat. de hac fiducia dici
tur Sap. v. Spes impij quasi lanugo ē que
a vento tollit. et tanq̄ spuma gracil q̄ a procel
la dispgitur. et tanq̄ fumus qui a vento dis
fusus est. et tanq̄ memoria hospitis vni⁹ diei
p̄tereuntis. sicut em̄ illa quatuor sunt vana
et inutilia et vaniora esse nō p̄nt. et velociter
euanescūt. sic illa fiducia de lōga vita. Isaie
xxx. Cū non sperat veniet p̄tritio eius. Et. i.
Thes. v. Cū dixerint pax et securitas tūc re
pentin⁹ eis supueniet interitus. propter q̄d hor
tat nos Aug. dicens. Nemo de corde suo p̄
sumat. nemo de suis viribus confidat. qz nemo
securus in hac vita que tota cēptatio noīat.
Nam homo in hac vita est sicut in domo alie
na. Ideo Bern. Nō est confidentie sed confidie
in seipo confidere. qualē cōfidentiā habuit di
ues ille cuius ager fructus vberes attulit. et
dixit aie sue. Alia mea habes multa bona re
posita ꝛc. dictum est ei. stulte hac nocte repe

tent aiam tuã a te. que aũt paraſti cuius erũt Et ſic ꝓfinget omnibus qui fiduciã ſuã in his mẽdacijs ponũt. De qbꝫ aug. O iſẽſati filij hominũ cꝫdiu dicitis cras cras. cotnina voce deum decipe cupientes. quare non modo. et quare non ſtatim. an neſcitis et nõ intelligitꝫ quia cras nihil eſtis vel cras minus cꝫ hodie poteſtis. iuxta illud Grego. Qui hodie aptꝰ nõ eſt. cras minus aptus erit. nam qui veniã ſpopondit penitẽti. peccanti diẽ craſtinũ nõ ꝓmiſit. Ideo ꝓuer. xij. Qui ꝓfidit in cogitationibus ſuis impie agit. Has quattuor fiducias immittit angelus ſathane cordibus ſtultorũ cuius immiſſioni ꝓſentire nõ debemus ſed diuine inſpiratiõi. ꝓuerb. iij. Habe fiduciam in dño ex toto corde tuo. et ne innitaris prudentie tue. Ratio Iſaie. lvij. Qui habet fiduciã mei hereditabit terrã ℟ Quinta fiducia eſt ſancta et virtuoſa. cum hõ oĩs priores abicit et ꝓtemnit. et in ſolo deo fiduciam ponit. de qua dicit in pſal. ij. Beti oĩs q̃ confidunt in dño Rõ qz ſperãtes in eum ſua fiducia nõ fraudant. De quibꝫ ps. xxxvj. ſpera in eo et ipſe faciet. Ecci. ij. Reſpicite filij nationes hoĩm. et ſcitote quia nullus ſperauit in dño et confuſus eſt. Quis enim ꝓmãſit in mandatis eius et derelictus ẽ. Hinc iob. iiij. Recordare obſecro te quis vnqꝫ innocẽs perijt aut qñ recti deleti ſunt. nã quãto fiducia talis in deũ eſt fortior et audacior tãto ſecurꝰ et abundantius quis impetrabit quod ſperat. ℣ quo Bern. Tanta eſt abũdantia pietatis vt cꝫtum ſinũ fiducie expãdere poſſumus tantũ acceptari erimus. Ideo Hiere. xvij. Benedictus vir qui cõfidit in dño et erit dñs fiducia eius. Pro quo ſciendũ cõfidere debemꝰ in deo in quattuor. Primo in tpali ꝓpitiatione ſcõo de peccatorũ remiſſione. tercio de temptationũ ereptione. Quarto ℣ bonorũ remuneratione Dixi primo habere debemus fiduciã in deo de tpali ſuſtẽtatõe. de qua ps. liij. Jacta cogitatum tuũ in dño et ipſe te enutriet. ꝛ Hieremie. xvij. Qui cõfidit in dño erit tanꝫ lignum quod trãſplantat ſup aquas quod ad humorẽ mittit radices ſuas. et nõ timebit cum venerit eſtus. Sicut enim ex aquis lignũ trahit humorẽ. ſic deus adminiſtrat victum et amictũ vniuerſis. Ideo ſcribit. i. Petri. v Omnem ſolicitudinẽ veſtrã ꝓijcientes in eũ. nam ipſi cura eſt de vobis. Ipe eſt qui dicit matthei. vi. nolite ſolliciti eſſe ꝛc. ſequit. conſiderate lilia agri ꝛc. Iſtã fiduciã quidenne debemus capere ex tribus. Primo ex paterna ꝓditione. ad patrem enim pertinet ꝓuidere filijs ſuis ſicut dixit diſcipulis ſuis Matth. vi. Scit enim pr veſter qz his oĩbꝫ indigetis. ꝛ Lu. xi. Si ergo vos cũ ſitis mali noſtis bona data dare filijs veſtris. quãto magis pater vr ꝛc et ps. cij. Quõ miſerebit pr filiorũ. miſertus eſt dominus timentibꝫ ſe. Secõdo fiduciã prouidentie debemus recipe ex priori euentõne. quia deus prius ſuſtentauit in ſe cõfidentes ut helyam. iij. Reg. xvij. quem pauit p corui qui attulit ei panes et carnes circa torrentez Carith. et torrẽte exiccato ſuſtentauit eũ. do minus p mulierẽ in ſarepta ſidoniorũ vicentꝫ Precepi enim mulieri vidue ut paſcat te. vbi ydria farine nõ defecit nec lecythus olei. ſic ſimiliter pauit filios iſrael Exodi. xvi. deficiente farina de egipto dedit eis manna de celo. ℣ quo Sapie. xvi. Angelorꝫ eſca nutriuiſti populum tuũ. Tercio fiduciam ꝓuidentie debemus recipe ex liberalitatis diſpenſatione. qz nõ ſolũ rõnalibus ſed etiã irrationalibus animalibus ꝓuidet. Matth. vi. Reſpicite volatilia celi quõ nõ ſerunt neqꝫ metunt neqꝫ congregãt in horrea ſz pater veſter celeſtis paſcit illa. nonne vos magis pluris eſtis illis. Iſta fiducia tollit diffidentiã ſuperflue ꝓuiſionis et ſolicitudinis. cũ dicit ꝓ pſal. cxlvij. Apis manũ tuam ꝛc. et ps. cxxxv. Qui dat eſcam omni carni. Ipe enim eſt de quo. i. Regum. ij. Dñs pauperẽ facit et ditat. Ideo prouerb. xi. Qui ꝓfidit in diuitijs ſuis corruet ſcz in ℣ fectum pauptatis ex diuina ꝓmiſſione. et fm Ambro. Dedecus eſt homi curare de cibo q militat dei regno. et Rabanus. Nimia ſolicitudo cupiditatis facit ut careamꝰ neceſſarijs. Secũdo debemus cõfidere in dño fiducia venie de peccatorũ remiſſione. de qua ſubdit in textu. Confide fili remittunt tibi peccata tua. Iſtam fiduciã debemus recipe ex tribꝰ Primo ex dñi incarnatõne. quia dicit Aug. de verbis dñi. Qui fecit hoiem factus eſt hõ ne periret quod fecit. nam ꝓpter petorẽs incarnatus eſt. De quo. i. Thimot. i. Xps venit in hunc mundũ peccatores ſaluos facere et Mathei. ix. Non veni vocare iuſtos ſz pec/

tatores. Et hoc debet esse nobis magna causa fiducie venie. quia scdm Aug. Si homies perire voluisset de celis ad terrā non descēdisset. Et Luce. ix. Filius hominis nō venit animas pdere sed saluare. Secūdo istā fiduciā venie debem⁹ recipe ex innata miseratōe. de quo Grego. Deus cuius ꝓprium est misereri semp et parcere. De quo dicit Math. ix. Misericordiā volo et nō sacrificiū. nam scdm August. pronior est ad miserandū ⁊ ad dādum q̄ nos ad recipiendū. Tercio fiduciam venie debemus recipe ex patienti expectatōe. de qua Isa. xxx. ꝓpterea expectat dñs ut misereatur vr̄i. Ideo hortatur nos aplus ad heb. iiij. Adeamus cū fiducia ad thronū gratie e⁹ Hanc fiduciā non habēt desperātes ut Chaym Genes. iiij. Maior est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear De quo Bern̄. Mentiris chaym. maior est dei misericordia q̄ queuis nr̄a miseria. Ideo tales sunt maledicti. Ecci. ij. Ve dissolutis corde qui nō credūt deo. ideo nō ꝓtegent̄ ab eo. Nam dicit aug. sup Joh. Solum desperatiōis crimen mederi non p̄t. et Ambro. Non potest agere penitentiā q̄ nō sperat indulgentiā. Qua ꝓpter hortatur nos Bern̄. dicens. Corrige teip̄m et spera indulgentiā. nulla est culpa que nō habet veniā

M. Tercio debem⁹ habere in deo fiduciam de temptationū ereptiōe. de quo p̄s. xc. In me sperauit liberabo eū ⁊c. et iterꝫ ibidem. clamauit ad me et ego exaudiā eū cum ip̄o ⁊c Hanc fiduciā debemus cape ex tribus. prīo ex hostiū depssione. Joh. xvi. Cōfidite quoniā ego vici mundū. et nō soluz mundū vicit sed etiā dyabolū. Johan. xij. Nunc prīceps huius mūdi eijciet̄ foras. ita q̄ dicit Hiero. Debilis est hostis non p̄t vincere nisi volentē. Secundo ex adiutorij diuini ꝓmissione. De quo ad Hebre. xiij. ip̄e dixit. nō te deseram neq̄ derelinquā. nā celum et terra trāsibunt verba eius nō trāsibunt. Luce. xxi. Jō ꝯfidenter cum p̄s. cxvij. dicamus. dñs mihi adiutor. nō timebo quid faciat mihi hō. Tercio illam fiduciā debemus recipe ex diuīe bonitatis dispositōne. Nam tāta est dei bonitas q̄ mēsurat pondus tribulatōis s̄m vires vniuscuiusq̄ hominis. de quo. i. Cori. xv. Fidel̄ deus qui nō patiet̄ vos tēptari supra id quod potestis. sed faciet etiā cū tēptatōe ꝓuentum ut possitis sustinere. N. Quarto dēm⁹ ꝯfidere in dño in fiducia gl̄ie de oīm bonorū remuneratōe. d̄ qua heb. x. Nolite amittere ꝯfidentiā vr̄am que magnā habet remunerationem. De qua Sap̄ie. iij. Qui ꝯfidūt in illo intelligent veritatem scz illā. de qua Joh. xiiij. Ego sum via v̄itas et vita. via in exilio veritas in ꝓmisso. vita in p̄mio. Hāc fiduciā gl̄ie debemus recipe ex tribus. Prīo ex ꝯuētione. nam ꝯuenit nos pro denario diurno. Math. xx. Cōuentōne facta ex denario diurno ⁊c. Quia dicit̄ Sap̄. iij. Bonoꝝ laborū gloriosus est fructus. Scdo ex ꝓphetica promissione. de qua p̄s. lxxxiij. Gratiā et gloriā dabit dñs. et Isaie. lxiiij. Oculus nō vidit ⁊c. expectantib⁹. Tercio fiduciā glorie dēm⁹ recipe ex xp̄i passiōe. De qua hebre. x. Habemus fiduciā in introitu sanctorū in sanguine xp̄i. Dicit nāq̄ gre. Premiū virtutis erit ipse qui dedit virtutē. Idcirco nō in nr̄is meritis sed in meritis passionis ihū xp̄i debemus ꝯfidere vt possimus saluari. de quo Bern̄. super cātica. Dñe scio me nequaq̄ posse ꝑuenire ad te nisi adiutus a te. O. Nota vt nr̄a ꝯfidētia in deū hīta nō frustret̄ ad h̄ req̄rūtur septē. Prīo req̄rit̄ ut hēam⁹ puritatez ꝯscie. naz citatus ad iudiciū nō vadit cū fiducia si sentit se iniustū. sz si iustū se sentit vadit secur⁹. i. Joh. iij. Si cor nr̄m ñ rep̄hēderit nos fiduciā hēm⁹ ad deū. de q̄ Sen̄. Nihil ita timidū facit aīm sicut rep̄hensibil̄ ꝯscia. sz ꝯscia pura causat securitatē Sap̄. xvij. cū sit em̄ timida neq̄cia data est in oīm ꝯdemnatōz Scdo aspitatē pñie. si. n. laborantes ociose stetissēt ī vineā missi ñ secure postularēt p̄ciū mat. xx. Voca opārios ⁊c. nā opantib⁹ datur p̄miū. ij. thes. iij. Si q̄s ñ vult opari nec mā ducet. p̄s. cxxvij. Labores ma. t. ⁊c. mgr̄i. iij. di. xxvi. c. i. dic̄. Spes ē certa expectatō future btitudis ꝓueniēs ex dei gr̄a ⁊ meritꝫ p̄cedētib⁹. nā sine meritis spare ñ ē spes. sz p̄sūptio iō p̄s. xxxvi. spera ī dño ⁊ fac boni. Gre. Cū op⁹ pficit̄ p̄mij fiducia crescit. Tercio ut fiducia nr̄a ñ sit frustra hr̄e dēm⁹ pietatē el̄ye. nā adueniēte dño dū nō inuenit hospitiū apud te. q̄d faciet cū veneris ad eū. dic̄. n. Cris. sup mat. q̄d a deo recipies cū deo nihil dedisti. sz dicz tibi. esuriui ⁊ ñ de. m. mā. ho. erā ⁊ ñ col. me. ite ma. ī ig. e. iō hortat̄ nos saluator lu. vi

Sermo

Date et dabit vobis .nam donū elemosine opabitur fiducia glorie. Tbob. iiij. Fiducia magna erit coram ſūmo deo elemoſina. Quarto debemus habere charitatē benivolētie. nā homo confidit de amico nō de inimico. Jō.i. Job.iiij. In hoc pfecta eſt charitas dei nobiſcū ut fiduciā habeamus. Gre. Qui plꝰ diligit plus p̄ſumit. Eſt em̄ naturale q̄ animalia q̄ abundant in calore ſunt audacia. ut canes et leones. ſed aialia frigida ſunt pauida ut lepores et catti. et phūs in etbicis. Senes puſillanimes ſunt et male ſpei. ecōuerſo ꝛo iuuenes ſunt magnanimes et bone ſpei ꝓpter calorem. et ſic bñtes caritatis calorē magna p̄ſūt de deo ꝓfidere ut maria et martha cōfeſe ſunt de ſuſcitatione lazari Job.xi. Dñe ecce quez amas infirmat. Nā ſine caritate nō eſt habēda fiducia glorie. vñ ambro. Sicut ſine via nullus puenit quo tēdit ſic nec ſine caritate. Ber. Caritas audet magna petere et ad deū ſuā fiduciā eleuare Quinto debem⁹ habere timiditatē reuerētie. naz ciuitas que ſp rebellis eſt dño et nō timuit eū nec obediuit ei .nō p̄t habere fiduciā alicuius bonoris ſiue boni. ſic illi qui nō ſunt timētes deū. q̄ ſcribit ꝓuer. xiij. In timore dñi fiducia fortitudinis. et p̄s.cxlvij. Voluntatē timentiū ſe faciet ꝛc̄. Jō hortamur eccl.ij. Qui timetis dñm ſperate in illū .et in oblectatōem veniet vobis miſericordia .Sexto debem⁹ habere ſtudioſitatem doctrine. nā ſcolaris q̄ neſcit doctrinaz magiſtri nō habet fiduciā eū accedēdi. iō docemur ꝓuer.xxij. Appone cor tuū ad doctrinā meaz et ſequit̄ .ut ſit in dño fiducia tua. dicit enim ſaluator Luce.ix. Qui me erubuerit et meos ſmones hūc filius hois erubeſcet. Septimo habere debemus firmitatē pſeuerātie. nā miles qui nō fugit de p̄lio ſi firmiter ſtetit fiduciaaliter ad dñm redit. ⁊ ſic homo pſeuerans in bono. Ad q̄ hortamur .i. Job.ij. Manete in eo ut cū apparuerit habeamus fiduciā .et nō confundam̄ ab eo in aduētu ei⁹. nā ſcribit Lu.ix. Nemo mittēs manū ſuā ꝛc̄. ſz q̄ pſeueraverit vſq; in finē hic ſalu⁹erit Mat.x.et.xxiiij. Jō gre. Incaſſū bonū agit ſi añ finē vite d̄ſat

De eadem dominica

Sermo.clxi.

Tquid cogitatis mala in cordibus vr̄is. Matth.ix. Ista eſt ſecūda pars principalis iſti⁹ euāgelij in qua innuit manifeſtatio diuine virtutis. nā nra cognitio oritū habet a ſenſu. ad Ro.i. Inviſibilia dei p̄ ea que facta ſunt intellecta cōſpiciunt̄ .et ſic xp̄us in eo q̄ palauit cordialeſ cogitatōes manifeſtauit diuinā virtutem q̄ ptinet ad deū cognoſcere cogitatōes .i. Reg.xvi. Homo videt ea que patēt de⁹ aūt intuet cor. Ideo ad oñendū ſe verū deum arguebat cordiū cogitationes dicens .ut q̄d cogitatis mala in cordibꝰ vr̄is. Dicit nanq; Hiero.ad demetriadē virginē. Eſt maxim̄ū atq; p̄fectum ut animus aſſuefcat diſcernere cogitationes ſuas .ut bonas alat .malas occidat .quia fons boni cogitatio bona .fons mali cogitatio mala. Notandū ſm Ruptū bolgot ſup libz Sapie. Cogitatōes ſunt multiplices. Prime ſunt otioſe et neglecte que oriunt̄ ex ratōe p̄ter intentionē nraz in corde diuerſis imaginatōibus volutant̄. De quo p̄s xciij. Dñs ſcit cogitatōes hoīm quoniā vane ſunt. Iſte ſunt abijciende. nec in eis diu eſt morandū. q̄ dicit Hern̄. Tā facile ē eas reijcere ſicut recipe in aia. et ſunt repellende primo q̄ inutiles. Iſa.lix. Cogitatōes eorū cogitatōes inutiles. Scōo ſunt repellēde q̄ cauſant p̄ditionē tp̄is. q̄ dicit Caſſiodo. ſup illud p̄s.xxxix. Et cor meum dereliquit me. Quocūq; tp̄e nō noueris te de deo cogitaſſe illud tp̄us cogita te p̄diciſſe. Tercio ſi bō morat̄ in eis trāſferunt ad turpia. vñ Hern̄. Dū otioſa tanq; minima nō ſpernimus interdū labimur ad turpia et inhoneſta. Jō hortatur nos Hiero. Nunq; vagis cogitatōibꝰ patteas que ſi in animo ſederint dñabunt̄ tibi ⁊ adducent te ad delictū maximū. Dyabolus ei in expugnatōe anime vtit̄ duplicibꝰ inſtrumentis. ſcz paruis et magnis. p̄pendit nanq; q̄groſſam ſuggeſtionē nō recipes. Jō ſicut puul⁹ latrū cul⁹ q̄ feneſtrā mittit̄ vt maioribꝰ latrōib⁹ ſeras apiat. ita diabolus p̄uas cogitatōes imitat̄. ⁊ ſi ille p̄ negligētā admittit̄ trahit̄ mentē ad malū conſenſū. iō ille d̄r btūs q̄ ſtati dū incipit cogitare turpia ſtatim̄ cogitat⁹ p̄s.cxxxvi. Btūs q̄ tenet. ⁊ alli. par. l. ad p̄. Scōe cogitatōes ſūt criminoſe et infecte. ſ. q̄n ſūt de bis q̄ in ſe ſunt p̄cā mortalia.

De his dicit hugo est distinguendū. quia fi
unt multis modis. Prīo sine oīi delectatio
ne. quasi ventus flans et sine ꝓsensu. et sic nul
lum causant damnū. sed ꝙ resistentiā homo
meret. De quo Grego. in moralibus. Tūc
ad summā pfectionē ptingimus cū cogitati
ones supfluas a mente resecamus. qz scōm
Isido. de summo bono. Nō est nostri arbitrij
cogitationis praue suggestionē ꝓuenire. sed
dyaboli est malū suggerere. nostrū ñ ꝓsenti/
re. Secūdo tales ꝓueniunt vsq; ad delecta
tionem sine ꝓsensu. et sic est venale. de quo
Hugo. Cogitatio mentē nō polluit. sed si de
lectatio ꝓscientiā corrūpit facit peccatū mor/
tale. Tercio tales cogitatões ꝓueniūt ad cō
sensum. vno modo ꝙ vult in delectatōne vo
luptari licet nō vult in opus ꝓcedere. et sic ē
mortale. maxime in peccatis carnalibꝫ. scōm
Aug. quia sponte contra rōnem admittit q̄ō
ꝑm rationē expellere debet. attamē dicit hug.
de archa noe. ꝙ talis ꝓsensus est duplex. aut
subitus sine deliberatōe et a sola surreptōne.
et a primo mom. et talis surreptio est venīale
peccatū. Alius ꝓsensus est ex delectatōne mo
tuū et deliberatiōe. et sic est mortale. et aggra
uaī cū intendit in opus. De tali scribit Sa
piēte i. puerse cogitatões sepant a deo. et mꝫ
tiplices sūt ꝑm multiplicitatē viciorꝫ. Alique
tancoiose ut cogitatio saul qui cogitauit da/
uid tradere in manus philistinorꝫ. i. Regum
xix. ꝛ cogitatio filiorū iacob ꝺ frēz ioseph. ge
nes. xxxvij. qui cū vidissent eū cogitauerunt
eum occidere. isti fuerūt homicide mentales.
aug. Gladiū nō eduxisti et primū occidisti.
Item alique sunt ambiciose. ista cogitatio in
trauit in aplos Luce. xxij. Facta est contentio
inter eos quis eorꝫ videret maior. dicit Pe
trus blesē. Ambitio est quedā simia carita/
tis. caritas patiens est ꝙ eternis. ambitio pa
titur omnia ꝙ caducis. caritas benigna ē pau
pibus. ambitio diuitibꝫ. caritas omnia suffert
ꝙ veritate. ambitio ꝙ vanitate omnia credit
omnia sperat. sed longe dissimili mō hec ad
gloriā huius vite. sed illa scz caritas ad glām
sine fine. Isti scz ambicioni. in vigiliis. in peri
culis maris ac latronū. in morbus frequen/
ter sūt martires seculi in curijs dñorum. Isti
vero in charitate ꝙ multas tribulatōes intrāt
in regnum celorꝫ. Ista cogitatio ambitiosa ex
angelo fecit dyabolū. ꝙut ambitio capit. ꝙ de
siderio vane glorie. Item alique sunt auare
et cupide cogitatões. Unde aug. Res quaz
desideras muscipula est. tenes obolū teneris
a dyabolo. posito enī ꝙ solū intentōnem spo/
liādi habeas ꝛ nō ꝓsequeris. De quo hiero.
et habet in cano. xiij. q. vi. fur. Nō ēm quod
furto ablatū est sed mens furātis attenditur.
R) Item alique sunt voluptuose. i. de volup
tate carnis. ō quibꝫ Geñ. viij. Sensus ꝛ co
gitatio hūani cordis in malū ꝓna sunt ab a/
dolescentia sua. i. exquo corrupta fuit in pri/
mis parēdꝫ. certe modicū meliorata est in
suis posteris. Albertus tractatu. ij. libri. ij. de
causis ꝓprietatū elementorꝫ. c. ij. dicit. Si su
ꝙ carbonē cādele exūncte nō tm omnino mor
tificate quin aliqs ignis remaneat supꝫ ꝓiciē
tenuis puluis sulphuris reaccendit. sic mora
liter quāmcūq; homo in se flamas voluptā
tis extinxerit. sp tm manet ignisculus nō mor/
tificatus. hoc est fomes carnalis concupiscētie.
qui totaliter in vita extingui nō pōt. ideo sum
ope cauēdū est ne supra proiiciat tenuis pul
uis sulphuris. Sulphur calidū fetidum ꝛ te
nax est. et designat luxuriā. et puluis tenuis
huius sulphuris est cogitatio morosa de cir/
cūstantijs et delectationibꝫ. ideo cauendum
est vnicuiq; penitenti. ne de eisdē cogitatões
recordatiuas admittat. qz ꝑm Augus. in epla
ad demetriadē vginem. Quidq̄d pudet di
cere. pudeat ꝛ cogitare. eo ꝙ dicit gre. xxxv.
moraliū. Sepe mens ita in recordatōe culpe
exurit ut ad ꝓpetratōem illius lōge grauꝫ eā
prius capta fuit vrgeat. Ideo Deutro. xv.
Caue ne forte surrepat tibi impia cogitatio.
attñ surreptio adhuc nihil est sed mora. Hie
re. iij. Usq;quo morabunt in te cogitatōes
noxie. vbi Greg. xxvij. mora. Nō reprehendit
cur veniūt sz cur morant. nam in bono corde
q̄q; veniūt cogitatões illicite. sz morari pro
hibent. Ideo hiero. ad eustochiū. Dū par/
uus est hostis interfice eū. ¶ Et Jhū. i.
Auferte malū cogitationū vestrarꝫ ab oculis
meis. et ℣ multū de cauī. Prīo qz cor inq̄nāt
q̄ō ē nobilꝫ in homīe. qz deꝰ habitat in eo. i.
Reg. xij. ꝓpate corda vra dño. et puer. xxiij.
Prebe fili mi cor tuū mihi. Hinc est ꝙ dato
ꝙ in malis cogitatōibus nullū sit pctm. tamē
ꝓpter nobilitatem cordis dedignari deberet

hō cor suum fedis cogitatōibꝫ deturpare. ex/
emplo illius gētilis Senece q̄ dicit. Si sci/
rē deos ig̃scituros ꝛc. Qđ ꝯsiderās ꝓpheta
petijt in p̄s.l. Cor mundū crea in me deus.
Scđo qꝛ cathenā infernalē parāt. de qua gre
go. Ex cogitatōe nascit̄ delectatio. ex delecta
tione affectio. ex affecōe ꝯsensus. ex consensu
opatio. ex opatione ꝯsuetudo. ex ꝯsuetudine
despatio. ex despatione defensio. ex defensiōe
gloria. ex gloriatōe eterna damnatio. ecce q̄ꝫ
tū malū inducūt cogitationes male. Hiero.
Peius est in corde ꝑ meditatōeꝫ peccare q̄ꝫ
ꝑ p̄cipitatōem in ope. Tercio qꝛ domicilium
dyaboli p̄parāt. ꝯtra quod apl̄us Ephe.iiij.
Nolite locū dare dyabolo. locus em̄ dyabolo
dat̄ ꝑ fedas cogitatōes et immūdas. in q̄bꝫ
ip̄e immūdus sp̄ūs delectat̄ et ꝑ eas sibi hō
obligat̄. Unde gre. in mora. Licet reproboꝝ
mentes non sꝑ dyabolū sequunt̄ in ope. val
de tñ illi se obligāt in cogitatōe. Sic econtra
ꝑ bonas cogitatōnes p̄patur locus in corde
nostro. iuxta illud. i. Regū. ij. Ip̄i p̄pant̄ co
gitationes. glo. bone. Quarto qꝛ male cogi/
tationes cū malis delectatōibꝫ faciūt in hoīe
infernū. nā vbi est dyabolus ibi infernus. sic
econtra vbi est deus ibi est celū. qꝛ igit̄ dya
bolus habet domiciliū in corde polluto mal̄
cogitatōibus sicut dictū est. ergo q̄đāmodo
facit ibi infernū. qꝛ sicut in inferno est ignis.
sic in corde tali est ignis ardentis ꝯcupiscētie
fetor luxurie. vermis remordētis consciētie.
tenebre obscurate intelligētie. vñ p̄s. lxviij.
Obscurent̄ oculi eoꝝ ne videāt. Sicut eniꝫ
stercus hyrūdinis excecauit oculos thobie.
sic stercus dyaboli malaꝝ cogitationū ocl̄os
cordis excecat ne videant lucem boni. qꝛ lux
gratie sp̄ūssancti aufert̄ ꝑ malas cogitatōes.
de quo Ber. Sicut repellere a se sp̄m̄sanctuꝫ
nō est in voto cogitātis. fit tñ ex culpa negli/
gentis Sap̄.i. Sp̄ūssctūs discipline effugi
et fictum. et aufert se a cogitatōnibꝫ que sunt
sine intellectu. Quartū malū est ꝙ male co/
gitationes hoīem gratia dei priuāt. vñ postq̄ꝫ
dyabolus misit in cor iude ut traderet deū ꝑ/
didit omnē gr̄aꝫ irrecupabiliter. sic et alij pec
catores q̄ꝫplures etiā irrecupabiliter ꝓpt̄ ma
las cogitatōes ꝑdunt gr̄am. nā multi haberēt
a deo sp̄ūales gr̄as deuotōis et diuine dulce
dinis in orōe et meditatione quas ꝑdūt qñ/
q̄ꝫ ꝑ malas cogitatōes. Eccī.x. Musce mori
entes ꝑdunt suauitatē vnguenti. Musce sūt
cogitationes volatiles et vage que tunc sunt
moriētes. qñ adinstar cadaueris mortui pu/
trescūt in corde. et iste musce ꝑdunt suauita/
tem vnguēti. i. om̄is deuotōis et gr̄e. qꝛ deuo
tio ꝑ sp̄m̄sanctū vncta est. De tali
ꝑditione habet̄ exemplū in vitispatꝝ de q̄dā
heremita qui oī die pascebat̄ cibo celesti. cui
inuidens dyabolus tēptauit eū nephādis et
turpibus cogitationibꝫ in quibꝫ delectatus ē
hic ergo cū post orōnes more solito cibū que
siuisset ad vesꝑam ingressus locū in quo refi/
ci ꝯsueuerat inuenit panē muscidū mēse sup
positum. ex quo refectus nihil emēdare cura
uit de his que v̄sabant̄ in corde neq̄ꝫ ꝓpriuꝫ
damnū sensit. interea cū graui iam libidinis
incēdio stimulatus et inflamatus turpi ꝯscīa
reuerti ad seculū cogitabat. illa die cohibuit
se et solitas oratōnes ꝑsoluit Itē ingressus
ut cibū sumeret inuenit panē mēse suppositū
sed sordidiorē. tristis effectus est. attñ cibo
isto refectus post diē terciuꝫ triplicatis cepit
vrgeri stimulis. et vagis oculis captiuus mē
te videbat̄ sibi accubentis mulieris imago ⁊
illā amplecti. ingressus ad vesꝑam quesiuit ci
bū quem inuenit sub mēsa sordidissimū qua/
si a muribꝫ et canibꝫ corrosum. tunc ut vidit
ingemuit ⁊ lacrimas fudit intelligēs suis ma
lis cogitatōibꝫ demeruisse et ad priorē deuo
tionē nunq̄ꝫ ꝑuenit. Sed d. vñ hñt
ortū male cogitatōes. R̄ndet̄ quantū ad pri
meuā originē om̄es male cogitatōes ortū ha
buerūt a dyabolo. qđ sic patet. cū em̄ prim⁹
homo ꝯditus in statu innocētie nil de mal̄ co
gitationibꝫ sciret. venit dyabolus ī specie ser
pētis et suasit mulieri et mulier viro. et sic ad
suggestionē dyaboli ortū habuerūt male co
gitationes. et eodē mō ⁊ ordine q̄ ibi sugges
serūt adhuc in nobis suggerūt. vñ s̄m aug.
Suggestio s̄pentis in nobis est prim⁹ motus
ex fomite. ꝯmestio v̄o mlieris ē delectatio. sꝫ
ꝯmestio viri est ꝯsensus. ꝑ hec. n. tria. s. sugge
stionē delectatōeꝫ et ꝯsensū hō in tēptatōem
ducit̄. qꝛ tēptatio ꝑ suggestionē q̄ in cogita/
tiōe ꝯsistit īchoat̄. ꝑ delectatōꝫ cogitatō ꝓgre
ditur. et per consensum consummatur. Sed
diceres quare homo ꝓnior sit ad cogitandū
malū q̄ꝫ bonū. huius possunt assignari tres

dō. xix.

tause. Pena est ex nature corruptōe in primo pente. et ad illud facit quod dicit Sapie. ix. Corpus qđ corrūpit aggrauat aiam. ⁊ terrena habitatio deprimit sensū multa cogitantē vñ vnus equus plus trahit deorsum q̄ dece sursum. sic fomes q̄ mouet ad malū in nobis est. ergo ꝓni sumus ad malū. Secūda cā qr incitās nos ad malū ē pñs. delectabile ēm apphensum p ꝓsensum quasi nccitate mouet ꝺcupiscentiā. ⁊ incitās nos ad bonū ē absens et multū distās. s. būmdo q̄ est fons oīm bonū. Tercia cā qr malū possumus facere p nos sed bonū nō possumus sine gra Osee. xiij. perditio ta ex te isr tm̄ō in me auxiliū tuum. iō gre. in. y. moza. Sūmo studio cogitatōes male sunt amputāde (X) Sed ꝺ. quibus cautelis ꝺz se q̄s a malis cogitatōibꝫ ꝑmunire. Rñdetur. primū est timor dñi. vicz ut hō imaginet sp̄ deū ꝑsentem esse et videre secreta cordis. multa ēm pcā opis cauent ꝓpter timorē hoim ne hoibꝫ innotescāt. multomagis ꝓpter deū q̄ oīa videt. puer. xv. p timorem dñi declinat ois a malo. et Ecci. i. Timor domini expellit peccm̄. Secōm est q̄ deprimēdi sunt oculi. de q̄ gre. Ut mēs sit mūda a cogitatōe deprimēdi sunt oculi quasi raptores ad culpā. oculi ēm sunt prima tela libidis. nam aspectus mentē et cor vulnerat. Trenorū. iij Oculus meus depdatus est aiam meā. Ꝺo docemur ecci. ix. Auerte faciem tuā a muliere compta. iō Job. xxxi. Pepigi fedus cū oculis meis ne cogitarē de virgine. vbi dicit Greg. Nō ēm eua lignū tetigisset nisi prius incauta respexisset. Terciū est fuga ocij. De quo hiero. Sp aliquid boni opis facito ⁊c. nō enim facile capit a dyabolo qui sedule vacat bono exercicio. Unde legit in vita patrū. q̄ est occupatus aliquo bono exercicio habet vnū demonem eū tēptantē. sz q̄ ē ociosus hz mille dēmones eū tēptātes. (Y) Sed sciendū q̄ male cogitatōes p quinq̄ expelluntur q̄ intelligūtur p quinq̄ digitos in manu p quā hō expellit a se inimicū volentē eū ledere in corpore. Primus est memoria mortis Aug. Nihil sic reuocat a pcō q̄ frequēs mortis meditatio. Secōm est memoria passionis xpi. Aug. Clauus nobis figat in corde qui p nobis fixus ē in cruce Terciuz est memoria extremi iudicij vbi reddituri sumus rōem de cogitationibꝫ nostris. Sap̄. i. In cogitatōibꝫ impij interrogatio erit. Quartū est pena damnatoꝝ. Isi. in sinonimis. Intēde anima mea quascunq̄ penas secli. q̄scūq̄ tormentoꝝ dolores gehēne ⁊ opa. hoc totū leue ē qđ pateris. Hiero. in epta. Tanta in inferno est vis doloris q̄ mēs ad aliud dirigi nō poterit nisi qđ vis doloris impellit. Quintum est gloria beatoꝝ. de quo ps. lxxxix. Cm̄ mille anni añ oculos tuos tā q̄ dies hesterna que ptrit. Unde p ꝓclusionē illius sermōis cauere nos debemus a malis cogitatōibus. et si incidant eas immediate expellere debem⁹. Cesarius. Incipiam⁹ bonas cogitatōes diligere. ⁊ statim ab illis que male sunt nos dignabit dñs liberare. Qđ aūt dyabolus delectet in malis cogitatōibus patet p tale exemplū. Legit q̄ quidā habuit malas cogitatōes et delectatōes et dyabolus se et assocīās in specie cursoris secū ambulauit. et cum simul ambularēt ille homo cepit expauescere. et cū pueniret ad quandā eccliaz ille homo intrauit. et ꝓpinctus ad sacerdotē accessit. eo q̄ in quadragesima esset et ꝓfessus est. et stetit foris dyabolus q̄ exiuit de eccīa et inspexit homines exeūtes de ecclesia interrogauit vbi socius suus mānsisset. et cum ille diceret. ego sum qui tecū huc veni. eamus vias nēas. at ille. tu nō meus es socius qui antea fuisti. et nō ꝓgnouit eum eo q̄ ꝓfessus esset ⁊ deus sibi pcā indulsisset. Et ideo dolendum est de malis cogitatōibus habitis. quia cogitatōnes male compant radici et nnee. Prio radici. De quo grego. xij. moraliū. Sicut radix arboris sic cogitatio hoim. Nam q̄n radix exiccat corrūpitur tota arbor. et sic de cogitatione mala. De qua grego. xxiij. moralium. Omnis iniquus prius arescit in cogitationibꝫ. et postea ab omnibus actibus deficit. Ideo qui vult habere arborē bene crescentē videat ne radix arescat. sic homo qui vult crescere in bonis. videat ne arescat in ramis cogitatōnis et cum videt homo se deficere recurrat ad radicem cordis. hoc est ad cogitationes. circa quas occupat. et emendet illas si vult vitaz suam emendare. Dicit nāq̄ Hugo ō sancto victore. Sicut ligna nutriūt ignem. sic cogitationes desideria pascunt. si sunt bone ardet ignis charitatis. si vero sunt male ardet ignis cupiditatis. Secundo cōpantur nnee

Cogitationes male ꝓpant. radix et rami primo.

fm̃ gre. xi. mozā. Sicut tinea sine sonitū pene trat vestimentū. ita cogitatio trāsfigit mentē ideo merito arguit malas cogitatões dicēs ut q̄d cogitatis mala ꝛc̄ (Z) Tercie sūt cogitatões piculose et nō recte. ut q̄dā cogitant de lōga vita et velle in senio penitere. ut dives Luc. xij. Letare aīa mea ꝛc̄. Contra q̄s eccl̄. v. Ne dixeris est mihi sufficiēs vita ꝛc̄. q̄r dicit Jac. iiij. Que est vita vr̄a. vapor est ad modicū parēs. Ideo p̄s. xx. Cogitauerūt p̄silia que nō potuerūt stabilire. Tales sunt isti de q̄bus Sap̄. ij. Dixerūt impij cogitantes apud se nō recte. venite fruamur bonis ꝛc̄. subdit. hec cogitauerūt et errauerūt in voluptatib⁹ suis. Quarte sunt cogitatões ꝑmoose et recte. ut sunt ille que sunt de necessariis vite. sine q̄bus subsistere nō valem⁹. ꝛ dicunt tādiu recte q̄diu nō excedūt limites necessitatis. s. tpe et loco. Quia v̄r eccl̄s. iij. oīa tpus hūt. q̄r si in loco incōgruo. i. oratorio et tpe incōgruo. i. tpe oīōis in cordib⁹ versā tur erunt maxime noxie et ideo reprimēde exemplo abrahe Gen̄. xv. qui aues hostia oblationis que ip̄m impediebāt abigebat. Quite sunt cogitatões virtuose et ꝓfecte que ab oībus his expedite ꝑsanāt. vel in suis defectibus hūiliter vel in dei bñficijs dulciter. vl̄ se erigunt ad deum fortiter ꝓplantes celestia et diuina. de quibus Sap̄. v. cogitatões eorum apud altissimū. (A) Et tales cogitatões sunt quadruplices. prime sunt q̄ faciunt ad pctī detestationē. diceres q̄ sunt. tñ dētur. cū quis cogitat damna que pctā inferunt nā peccata faciūt hoiem miser in hac vita q̄r spoliāt eum oīb⁹ bonis. et que quis fecit in omnibus virtutib⁹. etiā si tot opa q̄s haberet quot padisus habet nobiles arbores. flores herbas et radices. quot celū stellas. q̄t guttas mare. hec oīa ꝑ vnicum ꝑeunt mortale q̄ nū q̄ habebit aliq̄d bonū ꝑ his in celo nisi ꝑ penitentiā recuperet. Ezech. xviij. Si auerterit se iustus a iusticia sua. ꝛc̄. Insup pctōr existens in pctō mortali nihil boni p̄t opari q̄d sibi sit meritoriū q̄diu sciēter stat in pctō mortali. Leuitici. xxij. Si maculā habuerit nō offeretis. neq̄ erit acceptabile. s. dño. et Isa. i. Ne offeratis vltra sacrificiū frustra. manus enim vr̄e sanguine plene sunt. Itē pctm̄ facit hoiem tā vilem ꝛ indignū q̄ ille q̄ dñs peccatū erat dignus celo et celestib⁹ bonis post pctm̄ nō est dignus pane quo vescit. iō moderan⁹ vti deberet q̄ tm̄ cū q̄ p̄t. Ezech. iiij. Panez tuū in pondere ꝺmedes et aquā tā in mēsura bibes. imo pctōr est indignior oīb⁹ creaturis. vñ Aristo. x. politico. Sicut optimū aialiū est homo frues lege et iusticia. sic pessimū aialiū est homo a lege et iusticia sepatus. ergo si indignior est oīb⁹ creaturis irrōnalibus ꝓsequenter seq̄t q̄ nō est dignus vti creaturis. ergo pctm̄ facit hoiem tā miserū q̄ nullus boni nec tpalis nec spūalis est dignus. ergo miseria pctōr tam magna est et piculosa q̄ si oīs creatura deflet miseriā pctōrum. s. oīa ligna et oēs lapides. omnia aialia terre. oēs volucres celi. et oīs hoīes viuentes in mundo. nō tam ꝺdigne deflerent illud damnū in quod ꝑ vnū peccatū mortale incidit. sed hoīs quidā hoies centū peccata mortalia ꝺmiserūt et nec vnā guttā flent. rō est q̄r ñ ꝺgnoscunt q̄ta bona ꝑdiderūt et in quot mala inciderūt. sed si hec veraciter ꝺgnoscerēt nō solū plorādum esset sed etiā vlulandū. q̄r nihil tā malū homi q̄ pctm̄ mortale. melius em̄ esset homi q̄. x. milia demonū in se bāret. vel etiā cū gladijs omnibus qui fabricati sunt transfigerēt vel in igne cōbureret. vel in aquis mergeret vel cum rotis rotaret. q̄ cū peccato mortali deū scienter voluntarie offenderet. q̄r pctm̄ cum ꝺsummatū fuerit generat mortē sc̄z aīe que magis timēda est q̄ mors corpis. Gre. Mortē corpis oīs hō timet. mortē anime pauci. Ex his sequit q̄ homo potius deberet mori q̄ deū cū pctō mortali offendere. Vñ aristo. iiij. ethico. Melius est mori q̄ facere ꝓtra bonū virtutis. (B) Scōe cogitationes sunt que faciūt ad ꝓtemptū suūpius ꝛ ad hūiliatōnem ꝓpriā. diceres q̄ sunt. tñ deo cogitare defectus nr̄os in ꝺmuni et in spēalt cogitare q̄d sum⁹. q̄d fuimus. q̄d erim⁹. aug. in ḿōe. O hō si ꝺsideras q̄d ꝑ os. q̄d ꝑ nares ceteroscq̄ meatus egrediat nunq̄ vilius sterquilinū inueniſti. et Bern̄. nos miseri et miserabiliter nati quib⁹ datū est cū meroze nasci cū labore viuere. cum doloze mori. et Augustinus de spiritu et anima. Lugentes in hac vitam intrauimus. cum labore viuimus. cū doloze et timoze exiuri sumus. Tercie cogitationes sunt que promouent hominem ad

ꝓfectum et studiũ virtutũ. Sed d. que sunt
Rñdeo de p̃mio quod virtutibꝫ dat̃ et etiã
de dignitate virtutũ. nã nihil repit̃ nobilius
nil p̃ciosius virtutibꝫ. Vñ philosophi q̃ nõ
habuerũt noticiã dei sicut et nos premiũ fu-
turũ quod dat̃ virtuosis. ipi nõ expectabant
sed intendebant virtutibꝫ ꝓpter nobilitatẽ ea
rum. tꝑantiam em̃ habuerũt in cibo et potu ⁊
oꝑibus carnis fortitudinẽ que est scd̃a virtꝰ
habuerũt sic ꝙ multa mala et aduersa o ꝓpro
bria derisiones patiẽter sustinuerunt. deinde
in prudentia spũs studuerunt. que est tercia
virtus qꝛ hec tꝑalia bona valde ꝯtempserũt
et nõ dilexerũt. eo ꝙ cũ labore acquiruntur.
cũ timore et solicitudine possidentur. et cũ do-
lore amittunt̃. Unde multi eoꝝ magnos the
sauros abiecerũt sicut socrates et dyogenes
et multi alij qui ꝓpter studiũ omnia reliq̃rũt.
et iusticiã que est quarta virtus tm̃ dilexerũt
ut nulli inferrẽt iniuriã aliquã et ita studiose
ad virtutes se dederunt. qꝛ nullus est hono
rãdꝰ nisi virtuosus. De quo aristo. iiij. ethi.
Honor est p̃miũ virtutis. et aug. Virtus est
anime donũ excellentissimũ. ⁊ nullus valꝫ ip
sam remunerare nisi deus. C. Quar
te cogitatões que habende sunt homi volenti
ꝓficere sunt ille cogitatões que incitãt homi
nem ad dilectõem dei et ꝓximi. Sed d. que
sunt. Rñdeo. meditatio bñficioꝝ dei et chari
tatis ipius. De qua p̃s. xxxviij. In meditati
one mea exardescet ignis. Nota ꝙ bñficia d̃i
et charitatẽ ipius cognoscere debes in digni
tate creatõis. in assumptõe carnis. in toleran-
tia passionis. In dignitate creatõis ostendit
ꝙ plus hoiem dilexit q̃ aliquã creaturarum
mũdi. et hoc i duobus. Primo qꝛ ad imagi
nẽ et similitudinẽ suã fecit eũ. Geñ. i. Facia
mus hoiem ad imaginẽ et silitudinẽ nostram
Scd̃o quia eũ omniũ creaturaꝝ dñm consti
tuit Geñ. i. Dñamini piscibus maris et vola
tilibus celi et vniuersis aiantibus que mouẽ
tur sup terrã. p̃s. viij. Om̃ia subiecisti sub pe
dibꝫ eius. In assumptõne carnis sue ostẽdit
ꝙ plus dilexit hoiem q̃ angelũ. et hoc tripli-
citer. Primo in honore. qꝛ eius naturã assum
psit et nõ angeli. Ad hebre. ij. Nusq̃ angelos
app̃hendit sed semẽ abrahe. Scd̃o in amore
qꝛ hominẽ ꝓprio sanguine repauit quod non
fecit angelis lapsis. i. Cor. vi. Empti estis p̃
cio magno. et. i. Petri. i. Sciẽtes ꝙ nõ cor-
ruptibilibꝫ auro vel argento redẽpti estis. sꝫ
p̃cioso sanguine quasi agni immaculati xp̃i.
Tercio in visione et cõtẽplatõe hũanitatis.
qua angelus nõ ꝑfruetur in patria. qꝛ ibi ho-
mines vident suã naturã diuine nature vni-
tã qd̃ nõ videbit angelus. vnde iob. xix. In
carne mea videbo deũ saluatorẽ meũ. In to
lerãtia passionis oñdit ꝙ plus dilexit hoiem
q̃ seip̃m ꝓ modo loquẽdi. qñ ꝓ homine expo
suit corpꝰ et vitã. Vñ Joh. xv. Maiorẽ hac
dilectõem nemo habet q̃ ut aiam suã ponat
q̃s ꝓ amicis suis. Sic hẽs quõ deꝰ hoiez sup
omnia dilexit. s. sup om̃es creaturas corꝑales
sup angelos et sup seip̃um. Et qñ homo cogi
tat talia bñficia dei incitat̃ ad dilectõnem dei
et ꝓximi. quã nobis ꝛc̃.

Dominica vicesima.

Sermo. clxij.

Multi sunt vocati pauci vo electi
Mat. xxij. D. Hugo i di
dascolicon dic̃. quattuor sunt q̃
impediũt solis splendorẽ et radi
um. s. nox. eclipsis. nebule et nubes. Spũalr
ꝑ solis radiũ intelligit̃ dei gr̃a. nã sic̃ sol est cã
generatõis fructuũ. sic dei gr̃a est cã generati
onis oim̃ bonoꝝ. De quo Gerñ. que sũt me
rita nr̃a nisi dei gr̃a. sꝫ illa impedit̃ ꝑ quattu-
or. Primo ꝑ noctis tenebras. i. ꝑ pctã mor-
talia. Aug. Sicut lux ⁊ tenebre sunt opposi
ta. sic pctm̃ mortale et dei gr̃a nisi vnũ eradi-
cet̃ alid̃ nõ plantat̃. Scd̃m qd̃ impedit splẽ
dorẽ solis est eclips̃. i. interpositio lune inter
solẽ et aspectũ nr̃m. h̃ ẽ amor mũdi. Aug. si in
te ẽ amor mũdi ñ est q̃ intrat amor d̃i. vas es
effunde qd̃ habes. vñ Jac. iiij. Amicicia hꝰ
mũdi inimica est deo. et q̃cunq̃ voluerit ami
cus esse seculi huiꝰ inimicꝰ dei ꝯstituit̃. et sic
obfuscat̃ lux gratie Terciũ qd̃ impedit lumẽ
solis est nebula et grossus vapor ascẽdẽs de
terra. et significat auariciã et terrenoꝝ nimiũ
appetitũ. de q̃ ecci. x. Nihil iniquiꝰ q̃ amare
pecuniã. iõ Lu. xij. cauete ab om̃i auaricia. qꝛ
d̃r. i. thimo. vi. Radix oim̃ maloꝝ cupiditas
et sic ipedit lumẽ gr̃e. de q̃ Mat. vi. Nõ pote
stis deo seruire et mã. Quartũ ẽ nubes. s. sup-
bie i alto sita q̃ impedit lumẽ gr̃e. Jacobi. iiij

Deus superbis resistit. humilibus dat gratiam
Hiero. nulli licet veniam sperare sine humilitate
Ideo thob. iiij. Superbiam nunquam in tuo sensu
aut in tuo verbo dominari permittas. ideo Judith
ix. Nec superbi ab initio placuerunt tibi. et sic im
pedit lucem solis. i. gratiam dei. et sic euenit quod pau
ci saluantur. quia multa sunt impedimenta salutis lu
men gratie impedientia. de quo thema. multi sunt
vocati etc. . E . In summa euangelij tria
innuuntur. Primo gratie preparamentum. secundo mise
ricordie impedimentum. tercio iusticie complemen
tum. Primum in principio. secundum ibi nolebant
venire. tercium ibi. rex autem cum audisset iratus est
De primo dicit. In illo tempore. s. feria tercia post
palmarum cum loquebatur turbis iudeorum et scri
bis in parabolis. tunc dixit eis hanc similitudinem
Simile est regnum celorum. i. militans ecclesia in qua
habitat deus per gratiam. homini regi. i. deo patri.
qui dicitur homo ratione misericordie exhibite generi
humano. et rex ratione sue iusticie. qui fecit nupti
as filio suo. s. xpo scilicet spirituales. in coniunctione fi
delis anime per fidem. vnde Osee. ij. Sponsabo te
mihi in fide. He nuptie celebrantur in peccatorum
conuersione. vbi impletur illud. i. Cor. vi. Qui
adheret deo vnus spiritus efficitur cum eo. de qui
bus nuptijs dicit gre. Nuptie spirituales in lu
ctu incipiunt et ad gaudia perducunt. Nam de his
nuptijs gaudet tota celestis curia. de quo lu.
xv. Gaudium est angelis dei super vno peccatore pe
nitentiam agente. He nuptie celebrantur in thala
mo conscientie tue vbi anima desponsatur deo. quando pro
ponis deo adherere firma dilectione et non resi
stere. et sic anima erit dei sponsa. de qua Sap. vi
ij. Hanc amaui et exquisiui eam a iuuentute mea
et quesiui sponsam mihi eam assumere. et ama
tor factus sum forme illius. Reuera est ama
tor sponse. i. anime fidelis. Nam sicut zelotes terre
nus pro puella quam sibi cupit copulare inter ce
tera quinque facit. sic sponsus celestis. Primo
portat amore eius sertum. et sic xps amore anime
coronam spineam. Job. xix. Item cirothecas depi
ctas et calceos excisos. i. vulnera manuum cru
entata ac pedum foramina pro anima tua tulit. Luc.
vl. Videte manus meas et pedes meos. Item
cingulum depictum. i. liuorem flagellorum. Job. xix.
Apprehendit pilatus ihesum et flagellauit. Item
vestes curiales. i. purpuram pilati. et albam vestem
herodis portauit tibi ad amorem sibi in oppro
brium et in illusionem tulit. Secundo cantilenas a
matorias canit. sic xps cecinit. i. dixit in cru
ce non vnam sed septem omni instrumento musico
dulciores. ad quarum melodiam sol in celo obscu
ratus est. latro in cruce conuersus. maria iuxta
crucem turbata. terra tremuit. petre scisse sunt.
velum templi scissum a summo vsque deorsum. de
quibus Isaie. viij. Zelus domini exercituum faciet
hoc. Tercio dat clenodia nobilissima. et sic
xpus dedit de corpore animam. de corde sanguinem
de latere aquam. Quarto pro illa se fatigat. sic
xpus laborauit torneamenti more ut adimple
tum est illud Isa. i. A planta pedis vsque ad ver
ticem non est in eo sanitas. et seruabit cicatrices
vsque in diem iudicij in signum amoris tui. Quin
to preparat ei balneum aromaticum. et sic xpus nos
balneauit in sanguine suo. Apoca. i. Dilexit
nos et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo.
O quam suauissimus odor illius balnei qui recon
ciliauit iram patris. Ro. v. Cum inimici essemus re
conciliati sumus per sanguinem filij eius. Sexto
aures puelle pulsat rogans ministerialiter tam
per litteras quam per seipsum et nuncios. sic xps fecit per litteras
veteris et noui testamenti et per seipsum multipliciter
in euangelio. et per nuncios. i. predicatores ut ma
neamus in eius dilectione. Job. xv. Manete
in dilectione mea. et Zacha. i. Conuertimini ad
me et ego conuertar ad vos. et sic hodie ut sub
dit misit seruos suos vocare inuitatos ad nup
tias. . F . Nota ad nuptias gratie vocat
nos deus dupliciter. s. occulte et aperte. Pri
mo occulte mittit seruos. i. inspirationes. Vnde
aug. de triplici habitaculo. dei vocatio est oc
culta inspiratio. De qua scribitur Job. iiij. por
ro ad me dictum est verbum absconditum. vbi gre.
in mora. verbum absconditum est diuinum inspi
raculum. Et subdit. nolebant venire. i. diuinum
inspiraculum mente concipere. iuxta illud ps. xxxv
Noluit intelligere ut bene ageret. Hic tangitur
secunda pars illius euangelij. in qua ut dixi innu
it misericordie impedimentum. et est quintuplex
Primum est propria voluntas. quia dicit. nolebant
venire. s. ex peruersa voluntate nolebant obedire.
De qua bernardus. Quid odit deus aut punit ni
si propriam voluntatem. tolle propriam voluntatem et in
fernus non erit. habetur namque in canonibus lvi. di. na
sci. vbi dicitur. Non in semibus sed in voluntate na
scentis causa viciorum est atque virtutum. Voluntas
bona est origo virtutis. voluntas vero mala est
origo vicij. Ideo hortamur Eccli. xviij. Post

ꝯcupiscẽtias tuas ñ eas ⁊ a uolũtate tua auertere. Si ꝑstas aĩe me ꝯcupias eius. facio te ĩ gaudiũ inimicis tuis. Scõo uocat nos deus apte. s. uoce ꝓdicatoꝝ. Juxta illud ysa. lviij. Clama ne cesses quasi tuba exalta uocẽ tuã ⁊ annũcia ꝑpl̃o meo scelera eoꝝ. de qua uocatione subdit in tex. Jtez mittit alios ꝯuos. i. ꝓdicatores. d. Dicite inuitatis. Ecce prãdiuz meum paraui. i. corpus meũ per manus sacerdotis tradendũ. O q̃ uenerabile prandiuz est Unde Sapi. xvi. Angelorꝝ esca nutriuisti ꝑpl̃m tuũ. s. in nuptijs gre. Thauri mei. i. patres ueteris testamẽti qui cornu uenũlabãt inimicos. ⁊ altilia. i. prẽs noui testamẽti. qui pẽna ꝓtemplationis alta petunt occisa sunt. id ẽ peccatis mortui. q. d. ꝯm Greg. Patz prece uenũ mortẽ aspicite. ⁊ ꝑ salute uestra cogitate oĩa ꝑata uenite ad nuptias. s. gratie.

G. Reuera oĩa parata sunt. Primo pata est scriptura que docet quid fugere quid facere dẽmus Jo. v. Scrutamĩ scripturas in quibꝫ putatis uitã eternã hre. Et ille sunt q̃ testimoniũ perhibẽt de me. Jdeo Gre. super Ezech. Qui uiam uite desiderãt uerba uite audire dñt. in psal. xcviij. Tu parasti directiones iudiciũ ⁊ iusticiã in iacob tu fecisti. iudiciũ quod ũmẽdũ est. ⁊ iusticiã faciendã pasti in scripturis. de quo Roma. xv. Quecunq̃ scripta sunt ad nr̃am doctrinã scripta sunt. vt ꝑ paciam ⁊ ꝓsolatõem scripturarꝝ spem habeamus. Scõo pata est dei mia. s. ꝑ passionẽ. vn de Bern̄. Deficiẽte mihi sanctitate ⁊ iusticia succurrat mihi passio tua de quo apostolus ad Thitũ. iij. Cum aũt benignitas ⁊ humanitas apparuit saluatoris nostri dei nõ ex operibꝫ iusticie que fecimus nos sed ꝑm suam miam saluos nos fecit. Tercio pata est mẽsa psal. xxij. Parasti in ꝓspectu meo mẽsam aduersus euz qui tribulãt me. Quarto patus est locus iohan xiij. Uado parare uobis locuz. O q̃s amenus locus. psalm. xxij. In loco pascue ibi me collocauit. Uñ Job. x. Ingrediet ⁊ egredietur ⁊ pascua ueniet. s. in regno celorꝝ. de quo Luc. xxij. Ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnũ vt edatis et bibatis. sup mensam meã in regno meo. ⁊ sic oĩa parata sunt. de quo Crisꝰ. super Mat. Quidq̃d requiritur ad salutẽ paratũ est per eiꝰ mortem Jdeo in cruce dicit illud Jo. xix. Cõsummatum est. s. opus redemptõis ad salutẽ humani generis. uenite ad nuptias. q. d. cum tanta sit instãtia nunciorꝝ ⁊ prepatio prãdij ⁊ ꝓuocatio exempli nequaq̃ debetis ꝓtradicere. sed subdit. Illi autẽ neglexerũt. ecce ꝑm impedimentũ in nuptijs gre negligẽtia. de q̃ Greg. Illi negligũt qui terrena appetũt. eterna non intelligunt. intellecta ꝓtẽnunt. de quibꝫ psal. cv. Ꝓo nihilo habuerũt terrã desiderabilẽ id est paruipẽdũt ad modicum curãtes. de talibꝫ dicit Greg. Quãtũ negligis tantum decrescis ⁊ retrorsum vadis. Nam di. leo papa Non negligẽtibꝫ ociantibꝫ ⁊ torpẽtibꝫ. sed laborantibꝫ ꝑmittit̃ ꝑmium. cum dr Mat. xx. Uoca operarios nõ desides ⁊ negligentes ⁊ redde illis mercedẽ. Terciũ impedimentum in nuptijs gratie est superbia dñationis. De qua di. Alij abierũt in villã suam terrenã appetendo dñationem. de talibꝫ dicit Grego. xxvi. moza. Qui de terrenis rebꝫ superbiũt celestis patrie aditũ sibi claudũt. naz via ad nuptias gratie ⁊ glorie est humilitas Luce. xiij Cum inuitatus fueris ad nuptias recumbe in nouissimo loco. Ratio quia di. psal. c. Nõ habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Et Aug. Superbia aufert bõi deum. inuidia ꝓxim̃ ira seipm. Aufert deũ. q. deus superbis resistit Jaco. iiij. Gre. Qui diligũt gloriam vanã amittũt eternã. H. Quartuz impedimentũ est amor terrenorꝝ bonorum per auariciã. de qua subdit. Alij abierũt in negociationẽ suam. s. cupiditatis. Unde Hasũ. iij. Plures feciſti negociationes tuas q̃s stelle celi sunt. Hij sunt quibꝫ nimis ꝓlixum apparet quidquid agit̃ in eccia cantando ⁊ ꝓdicando quoꝝ est mẽs circa terrena occupata magis q̃s diuina. Uñ greg. Maledictũ negociũ per quod negligit̃ diuinũ ꝓfectũ. q. inducit per dilationem de quo Eccli. viij. Multos ꝓdidit aurũ ⁊ argentũ. ⁊ Matth. xvij. Quid ꝓdest homi si uniuersum mũdum lucret̃. anime uero sue detrimentũ patiat̃. aut quã ꝓmutationez dabit homo ꝑ anima sua. s. in hoc ꝙ lucratis pecuniã ⁊ perdis animã. q. di. que erit finalis spes talium. de quibꝫ grego. Quid pñt sperare in celis qui maiorẽ spem ⁊ amorẽ ponũt in terris. Jdeo psal. lxi. Diuitie si affluãt nolite cor apponere. eo ꝙ scribit̃ Matth. xix. Facilꝰ est camelum ꝑ foramẽ acus trãsire q̃s diui. ⁊ ẽ

Quintuz quod impedit pueuire ad nuptias
gratie est ꝓpria malicia Vñ subdit in tex. Re
liqui tenuerũt seruos eius ⁊ ꝯtumelijs affec
tos occiderũt. ⁊ sic fecerũt iudei qui occiderũt
ꝓphetas ⁊ apostolos qui eos vocabant ⁊ inui
tabant ad nuptias. O quot sunt hodie tales
qui ꝟuos regis celestis. s. p̄dicatores ꝑsequũ
tur ⁊ odiũt Amos. v. Odio habuerunt corri
pientẽ in porta. ita ꝙ possent dicere illd̄ psal.
cviij. Posuerũt aduersum me mala ꝓ bonis
⁊ odiũ ꝓ dilectõne mea sed ne timeas ꝙ hoc
deus dimittet inultũ. Quia dicit Petr⁹ in
ordinatõne clemẽtis ⁊ habet̄ in canone. xi. q
iij. quicũqz. Quicũqz contristauerit doctorẽ
veritatis peccat in xp̄m ⁊ prẽm oĩm exacerbat
deum. ꝓpter quod ⁊ vita carebit eterna. hec il
le. nam nõ facis ꝯtumeliã p̄dicatori sed xp̄o.
Lu. x. Qui vos audit me audit. ⁊ qui vos sp̄
nit me sp̄nit. Ideo Colloc. v. Qui cõturbat
vos portabit iudiciũ quicunqz est ille. de q̄ iu
dicõ erat terciũ membꝝ ¶ I De q̄ sub
dit in tex. Audiens rex iratus est. eius audire
est aperte ad vindictã iusticie ꝯsurgere ⁊ alijs
manifestare. ⁊ dicit iratus est Augu. Ira dei
est vindicta peccati. nam tũc irasci d̄r cum exi
gente culpa iusticia sua malos punit licet hoc
in summa trãquillitate facit. ⁊ missis exerciti
bus. i. plagis vel angelis suis ꝑdidit homici
das illos. s. qui occiderũt seip̄os in anima et
alios ꝑ mala exempla. de quibꝫ Greg. in mo
ra. Deus quos damnãdos eternaliter nouit
hic etiã aliquãdo tp̄aliter punit. vt sic tp̄alis
pena sit initiũ eterne damnatiõis. ergo p̄teri
tum ponit ꝓ futuro ꝓ certitudine veritatis qꝛ
ita certa est damnatio maloꝝ apud deuz ac si
iam facta eẽt. Ideo nõ vocat eos dicens eis
quid audio de vobis sicut de villico Lu. xvi.
ad designãdũ ꝙ manifesta crimĩa nõ indigẽt
ꝓbatione. de quo habet̄ de accusa. ⁊ denũcia
ca. euidẽtia patrati sceleris nõ indiget clamo
re accusatõis. Ideo subdit in textu. Ciuitatẽ
illoꝝ succendit. id est corpus illoꝝ cum sensi
bus succendit igne infernali. ⁊ sic cognoscent
duplicẽ penam. Primo penã damni que tan
gitur ibi. Perdidit homicidas illos Secun
do penam sensus que tãgitur ibi. ⁊ ciuitatem
eoꝝ succendit. id est corpa in quibꝫ habitaue
runt igni gehenne tradet per exercitus suos.
id est angelos puniẽdos. per quos vindictaꝫ
exercet. ⁊ m illud Math. xiij. Exibunt angeli
⁊ sep̄abunt malos de medio iustoꝝ. Subdit
tũc ait seruis suis nuptie quidẽ ꝑate sunt. s.
gratiaꝝ. qꝛ ꝟm Augu. Paratior est grãm da
re q̄ꝫ nos accipe. sed qui inuitati fuerant non
erant digni. id est indignos se reddiderunt ꝑ
abusum liberi arbitrij. ite ergo ad exitus viaꝝ
⁊ quoscũqz inueneritis vocate ad nuptias. v
bi Crisꝫ. Iubet cuiuscũqz ꝯuersationis homi
nes inuitari ad dei grãm. quia non est perso
narum acceptio apud deũ Actuũ. x. quia vlt
omẽs homĩes saluos fieri. i. Thimo. ij. Ideo
Aug. de vita xp̄iana. Magis te vult sua pie
tate saluari q̄ꝫ tuo peccato periri. Ideo subdit
Et egressi serui eius. i. predicatores qui dñt
egredi a voluptatibꝫ carnis ⁊ vanitatibꝫ mũ
di ⁊ ab oĩbꝫ vicijs. in vias. i. ad celestes do
ctrinas que sunt vie salutis eterne. in quibus
ip̄i p̄dicatores principaliter ambulare debẽt
⁊ alios ad eos vocare vt secum venire possint
ad nuptias gratie ¶ K Ideo subdit. ⁊ con
gregauerũt omẽs quos inuenerũt bonos et
malos. quia sancta mater eccĩa in hoc seculo
militãs in medio est inter celũ ⁊ infernum. iõ
ꝯtinet ciues ad vtrãqz ciuitatẽ pertinẽtes scꝫ
bonos ⁊ malos. Ideo ꝯparatur sagene misse
in mari ꝯgregãti in se pisces bonos ⁊ malos
Mat. xiij. Sꝫ cũ implebit̄ in nouissimo die
tũc angeli dei educẽtes corpus d̄ mari huius
mũdi ad littus eternitatis eligũt bonos ĩ va
sa sua. i. in eterna tabernacula. malos autẽ fo
ras mittũt extra ꝯsortiũ beatoꝝ ad ignez eter
num. Ideo subdit. ⁊ implete sunt nuptie dis
cumbentiũ. id est sacramẽta ecclesie sumentiũ
⁊ cibum gratie comedentiũ. s. eucaristiam ꝟm
qd̄ canit eccĩa. Sumũt boni sumũt mali. quo
rum differentiam innuit textus dicẽs. Intra
uit aũt rex vt videret discũbentes. Crisꝫ. Di
es aspectõnis est dies iudicij. vbi manifeste
apparebit qui vbiqz p̄sens est. ⁊ videbit id ẽ
alios videre faciet ordinẽ discumbentiũ in p̄
senti ecclesia. Et subdit. vidit ibi. i. videre fa
ciet hominẽ id est cõgregatõem oĩm maloꝝ
qui in vno designant̄. nam sicut oẽs electi cũ
xp̄o vnum sunt corpus. sic oẽs mali cuz dya
bolo vnũ sunt corpus. ideo ꝑ vnum hominẽ
oẽs intelligunt̄. non vestitũ veste nuptiali. id
est non hñtem caritatẽ dei ⁊ ꝓximi. ⁊ ait illi.
Amice solo verbo non ope non in veritate sꝫ

in similitudine. amice obligatõe non solutõe amice ꝑ quo tanta feci dixi ⁊ sustinui. feci mirabilia in creaturis. Juxta illud psal. cxxxviij. Mirabilia opa tua ⁊ anima mea cognoscet nimis. Dixi vtilia in scripturis ysa. xlviij. Ego dñs deus tuus docẽs te vtilia. sustinui crudelia in p̃ssuris. Trenoꝝ. i. O vos oẽs qui trãsitis ꝛc. Quõ huc intrasti. q. d. miror cum tantam dilectõꝫ tibi exhibui. tantã amiciciã tibi oñdi. infinita bñficia tibi tribui. ⁊ tu ingratus fuisti illoꝝ. Ideo dic quõ sic p̃sumptuose itrasti ac si amicus esses non hẽs vestẽ nuptialeꝫ scꝫ caritatẽ dei ⁊ ꝓximi ¶ L ¶ Unde caritas d̃r merito vestis nuptialis Primo s̃m greg. qꝛ xp̃s hanc vestẽ induit dum ad nuptias ecclesie venit. Johan. iij. Sic deus dilexit mũdum vt filium suũ vnigenitũ daret. Augus. Sola caritas fecit xp̃m incarnari. Idem. Si homĩes nõ diligeret de celis ad terrã non descenderet. Et Bern̄. Tantã caritatẽ in carne exhibuit vt durissimi cordis sit qui eum toto affectu nõ diligit. ergo hanc vestẽ omẽs hr̃e debemus. qꝛ non sufficit fides sine caritate. i. Corin. xiij. Si habuero omnẽ fidem. ita vt mõtes trãs ferã caritatẽ autẽ non habuero nihil sum. Nã illã vestẽ caritatis texuit nõ ex lana brutoꝝ animaliũ sed ex sanguine visceruꝫ de quo Bern̄. pꝫ archanũ cordis ꝑ foramen corꝑis. clauus penetrãs clauus reserãs factꝰ est mihi vt videã voluntatẽ dñi. nam idẽ di. Ip̃e sustinuit passionẽ vt emeret tuã dilectionem. Ideo miꝝ ꝙ hõ fidelis careat veste caritatis. nam ad vestẽ caritatis habendã icitãt nos omẽs creature. de quo Aug. in li. ꝯfessi. Celũ ⁊ terra ⁊ om̃ia que in eis sunt dicũt mihi vt amem te. Itẽ caritas d̃r vestis. quia tegit turpitudinẽ peccatoꝝ. ꝓuerb. x. Uniuersa delicta opit caritas. Ideo Apoca. xvi. Btũs qui custodit vestimẽta sua ne nudus ambulꝫ Et d̃r non soluꝫ vestis sed ⁊ nuptialis. qꝛ ad nuptias vite eterne nullus põt ingredi sñ caritate. de quo Bern̄. Nisi quis habuerit in p̃senti vestem caritatis nunq̃ in futuro habebit stolã eterne iocunditatis. figurat̃ Hester iij. Non erat licitũ indutũ sacco aulã regis asueri intrare. Sic spũaliter non lꝫ ingredi in regnum celi timore seruili ꝑ quẽ malum vitatur sed dꝫ fore indutus veste nuptiali. i. caritate. ꝑ quam quis meritorie bonũ operatur. Ideo Aug. in sermonibꝰ. Multi sunt qui putãt ꝙ ad vitã eternã sufficit mala nõ agere sed decipiunt̃ nisi assit bonũ ex caritate facere. Juxta illud psal. xxxiij. Declina a malo ⁊ fac bonum ⁊ Mat. vij. Omnis arbor que nõ facit fructũ bonũ ꝛc. nõ dicit malũ quia xp̃s in iudicio nõ obijciet mala que quis fecit sed bona que nõ fecit. Sic hic in ꝓposito. quõ huc intrasti. nõ dicit qꝛ tale malũ fecisti sed ait. nõ habens vestem nuptialẽ. i. caritatẽ. nam deficiẽte caritate deficiũt om̃ia bona vt di. Hilarius sup Johan. Frustra est omnis bona opatio nisi assit dei dilectio. Ideo Aug. sup Jo. Habeto vestem caritatis ⁊ om̃ia habebis. ⁊ Amb. in exameron. Nunq̃ accipiet aliquis eternitateꝫ felicitatis perpetue sine dĩna caritate qua caruit iste. de quo subdit. ⁊ ille obmutuit. ⁊ merito s̃m Greg. Om̃is excusatio cessat. cum foris ⁊ intus increpat qui ꝯscias considerat. ⁊ ĩplebitur illud psal. xxx. Muta fiãt labia dolosa. ⁊ illud ysa. xxxviij. Quid respõdebit mihi cuꝫ ip̃e fecerim. Greg. Nõ dabitur locus audientie vbi arguũt̃ ꝓprie ꝯscie. Et si rñdisset. tam̃ inuitasti me tũc audiuisset mutare debuisti vestem veterem exuẽdo ⁊ vestẽ caritatis induendo. Nam s̃m Aug. Hec est tunica incõsutilis quã noluit xp̃s scindi. qꝛ vestem caritatis vl̃t inuiolatã seruari. s̃m quod docuit. Diliges dñm deũ tuũ ꝛc. Glosa. Qui totũ dicit nihil excipit. vbi dat intelligere illud Augu. Caritas valꝫ ad om̃ia sine qua nihil valent om̃ia ¶ M ¶ Ideo subdit. tũc dicet rex mĩstris. id est demonibꝰ ꝑ quos exequit̃ suam iusticiam de quo psal. lxxvij. Tribulationẽ ⁊ immissiones ꝑ angelos malos. vñ Adamãtius super li. Judicum. Ip̃i sunt pene auctores qui fuerunt culpe suggestores. ligatis manibꝰ. i. operibus. ⁊ pedibꝰ. i. affectibꝰ. Et merito manus ligant̃ pctõri. Primo quia noluit se defendere ꝯtra dyabolũ vt scribit̃ Jaco. iij. Resistite dyabolo ⁊ fugiet a vobis Scdo qꝛ noluit operari vt acquireret cibum vite. ij. Thes. iij Si quis nõ vult opari nec mãducet. Tercio quia nõ extendit manus ad pauperem ꝑ elemosinaꝝ largitionẽ. prouerbi. vlti. Manũ suam aperuit inopi. cum scribit̃ Prouerbi. xxviij. Qui dat pauperi nõ indigebit qui d̃spicit deprecantem sustinebit penuriaꝫ. Quart o ligãtur manus pctõri quia nõ leuauit eas ad deũ

ꝑ grārum actionē. Juxta doctrinā Treno. iij
Leuemus corda nr̄a cum manibꝫ ad deuꝫ in
celos. Itē pedes ligant̄ ⁊ merito Primo qꝛ
noluit fugere pctōꝝ occasiones. iuxta doctri-
nam Eccl̄i. xxi. Quasi a facie colubri fuge pec
catū. Scd̄o qꝛ fuit tardus ad opera lucis ⁊ o
bediētie vt docemur Jo. xij. Ambulate in lu
ce dū lucem habetis. ⁊ Eccl̄i. xxxi. In oībus
operibꝫ tuis esto velox. Eccl̄s. ix. Quodcūqꝫ
facere pōt manus tua instāter opare. qꝛ nec o
pus nec rō nec sapiētia nec scīa erūt apud in-
feros quo tu ꝓperas. de quibꝫ subdit. Proij-
cite eum in tenebras exteriores. qꝛ hic habu
erunt interiores tenebras ibi exteriores quia
s̄m mgr̄m in. nij. di. vl. Tunc mali penitus ex
tra lucem corporalē ⁊ spūalē dei erunt. nunc
aūt si patiunt̄ tenebras in cecitate mētis non
tū penitus extra lucem dei sunt nec priuentur
corpali luce. sed ibi licet ignis lucet nō tamē
ad aliquā ꝯsolatōem sed ad penaꝝ augmenta
tionē. Unde tenebre exteriores sunt maligni
tates odij ⁊ volūtatis. ita ꝙ vellēt deū non eē
⁊ est quedā obliuio dei. qꝛ tormētoꝝ interio
rum ⁊ exteriorum doloribꝫ ita afficient̄ et tur
babunt̄ vt ab ill' ad cogitandū aliquid de deo
vix ⁊ raro vel nunqꝫ mentē reuocēt Vñ aug.
Illuc tēdit vis cogitatōis vbi est impeiꝰ do
loris sed in hac vita nullus adeo malus est.
vt penitus excludat̄ a cogitatōe dei. silr̄ ⁊ āte
iudiciū isti in inferno pñt videre ⁊ cognosce-
re deum oculo intellectus. vt dicit Augu. de
diuite in inferno posito. qui eleuās oc̄los vi-
dit abrahā ⁊ in sinu eius lazaꝝ. sed post iudi-
cium erūt in tenebris vbi nullā lucem dei vi
debunt. Subdit. vbi erit fletus ⁊ stridor dē
tium Hern̄. Fletus erit ob ignē qui nō extin
guitur. stridor ob vermē qui nō moritur. De
quo ysa. vlti. Vermis eoꝝ nō morietur ⁊ ignis
eoꝝ nō extinguet̄. Simil̄r fletus erit ex dolo
re. stridor dentiū ex tremore. vel fletus pro ri
su. stridor ꝓ corpis cultu quia multi sunt vo
cati scꝫ ad grām. pauci electi. s. ad gl̄am. Vbi
Gre. O qꝫ solicite vnusquisqꝫ metuere debꝫ
cum ignorat que restāt Nam si vnus solus d̄
toto genere humano crederet̄ peritūrus d̄be
ret ꝓ se quilibet formidare ne ip̄e eēt vnicus
ille. Sic dñs ait discipulis Mat. xxvi. Vnꝰ
vr̄m me traditurus est ⁊ ꝯtristati valde cepe
runt singuli dicere. Nunquid ego sum domi
ne. multomagis cum dixit. multi sunt vocati
ꝛc̄. timere deberēt. Ideo Aug. Nemo gl'etur
nemo despet solus deus scit que sunt eius. in
qꝫtū possumus nulli desperationē inducamus
sed omēs dicamus. fiat volūtas tua. Di. nā-
qꝫ scūs Tho. Sicut p̄ordinata sunt premia.
sic ⁊ media ad ꝯsequendū illa. que sunt bōa
opera ex catitate facta ad que hortamur. ij. pe
tri. i. Satagite vt ꝑ opa vestra bona certam
vocationē vr̄ām atqꝫ electionē faciatis qꝛ di
cit Athanasius. Qui bona egerunt ibunt in
vitam eternam

De eadem dominica Sermo. clxiij

Multi sunt vocati. pauci vero electi.
Math. xxij. ¶ N ¶ In sūma euā
gelij duo innuunt̄. Primo ꝓponit
nobis dei amorē. ibi. multi sunt vocati Secū
do incutit nobis terrorē. ibi. pauci vero elec
ti. De primo dicit. multi sunt vocati. hoc est
amoris indiciū ꝙ vocamur sine nostro meri
to. de quo ad Roma. vij. Sine pnīa sūt do
na ⁊ vocatio dei. Ideo dicit Roma. viij. Vo
cat ea que non sunt tāqꝫ ea que sunt. s. prede
stinata. vt patet de iuda qui in numeꝝ aplōꝝ
fuerat vocatus attñ nō p̄destinatus Jō apl's
i. Corin. i. Videte vocationē vr̄ām frēs. nam
ip̄e di. Mat. xi. Venite ad me omēs. ecce vo
catio est generalis sed p̄destinatio singularis
ideo multi sunt vocati pauci vero electi. Pro
quo sciēdū deus vocat multa genera hoīum.
Primo peccātes ad pnīam. de qua scribitur
ysa. xxij. Vocabit dñs in die illa ad fletum ⁊
ad plāctū ⁊ ad caluiciū ⁊ ad cingulū sacci. ad
fletū ꝯpunctōnis in corde. ad plāctū ꝯfessio
nis in ore. ⁊ ad cingulū sacci. i. humiliatinis ⁊
satisfactōnis in ope. vñ Math. ix. Non veni
vocare iustos sed peccatores ad pnīam. et sic
vocauit adā. Gen̄. iij. Adā vbi es. q. d. recor
dare excessus ⁊ defectus tuos ⁊ dole ⁊ fiduci
am remissionis habe. ⁊ sic etiā vocauit domin'
Agar. Gen̄. xxi. Vocauit dñi angelus Agar
de celo di. Noli timere ꝛc̄. ⁊. xvi. Vade humi
lia te sub manibꝫ dñe tue. sic nos vocamur vt
humiliemur sub manu potētie dei. de qua vo
catione Exo. iij. Vocauit nos deus ⁊ ibimus
viā triū dieꝝ in solitudinē. i. penitentiam ad

ꝓtritionē.ꝓfessionē.ꝛ satisfactionē.ꝛ sic voca uit sanctꝰ paulꝰ ad Gal.i. Cum aũt placuit ei qui me segregauit de vtero matris mee et vocauit ꝑ grām. Sequit. ꝓnuo non acquie ui carni ꝛ sanguī.i.iudeis.sed rñdit illud Ac ix. Dñe quid me vis facere.sic hodie mlt̄i sunt vocati ad pniam sed heu pauci qui ve niunt.qđ confirmat Hiere.c.viij. Attēdi ꝛ au scultaui nemo quod bonū est.loquit nulli est qui agat pniaz sup̄ pctō suo. di.quid feci oēs ꝓuersi sunt ad cursum suū quasi equꝰ impe tu vadēs ad plium.sic pctōres in ꝓsuetudie cul pe multi sunt pauci vero in vera pnia.hec pau citas figurat gen.vi. Omnis caro corruperat viā suā sup̄ terrā.ꝓpter qđ venit diluuium et deleuit oēs ꝓter octo aīas que saluate erāt in archa noe.sic hodie multi sunt peccātes Ro. iij. Omēs peccauerūt ꝛ egēt gratia dī.sed heu pauci penitētes.de quo Amb. Facilꝰ inuent qui seruauit innocentiā q̄ qui veraz pniam a gant · D. Secđo vocat penitētes ad cor dis mōdiciā ꝛ ꝓnēnā Hiere.iij. Amodo vo ca me pater meus dux virginitatis mee es tu id est puritatis.de qua vocatōne.i. Ebr. iiij. Non vocauit nos deus in immōdiciā sed i san ctificationē.i. Petri.i. Vocauit sanctos vt et ipi in oīni ꝓuersatiōe vestra sancti sitis.i.mōdi hec mōdicia figurat Gen.xxvij. Vocauit Re becca filiū suū iacob dicens.esau frater tuus mina tur vt occidat te.nūc ergo fili audi vocē meā ꝛ ꝓsurgens fuge ad laban frēm meū donec re quiescat furor fratris tui. Spūaliter ꝑ rebec cam intelligit̄ diuina gratia que iacob.i.penitē tem ad se trahit ꝛ ꝓtra carnalē affectū qui est frater noster.ex pte nostri suadet vt ad laban id est cārorē mētis tendat. Juxta illud ysaie i. Lauamī mōdi estote.hec enā mōdicia ad quā vocant penitētes figurat gen.xxviij. vbi ysaac vocauit iacob ꝛ ꝑcepit ei dicens. Noli accipere ꝓlugem de genere Chanaā sed vade ꝛ profi ciscere in mesopotamiā syrie ꝛ accipe tibi mōl yxorem de filiabꝰ laban. Spūaliter.q.d. no li inherere illecebris voluptatibꝰ sed puritate sed heu pauci sunt voluptati carnis ꝓtradicē tes ꝛ mōdicie adherētes.hec paucitas figurat Exod.xij. ꝛ Numeri xi. vbi dr ꝙ filij ysrahel egressi de egipto fuerūt sexcenta milia pedituꝫ virorꝫ absq̄ ꝓuulis ꝛ mulieribꝰ ꝛ vulgo pro miscuo innūerabili qđ ascendit cum eis.ꝛ tñ duo ꝓuenerūt ad terrā ꝓmissionis.s. Josue ꝛ caleph. Num.xiij. ꝛ sic multi egrediuntur de egipto.i.de tenebris pctōrꝫ sed pauci ꝑse uerant se ꝓnētes a peccatis sed ꝓmūiter ēci diuant.de talibꝰ dr Lu.ix. Nemo mittēs ma num suā rē. Gen. Deterius est reuerti qđ incipere .ꝛ.ij. Petri.ij. Melius est nō agno scere viā iusticie q̄ post agnitionē retrorsum ꝓuerti · D. Tercio vocat pastores ꝛ pre latos ad ꝑli custodiam. Un̄ ad Heb.v. Nec quisq̄ sumat sibi honorē nisi qui vocat̄ a deo tanq̄ aarō. vocant̄ nanq̄ pastores ad tria. pri mo vt sint pastores in caulis. figurat Genes xlvi. Dixit ioseph fratribꝰ cū vocauerit vos pharao ꝛ dixerit.qđ est opus vēm. rñ debitis veri pastores sumus serui tui ab infantia. qz dñt pascere ꝑlm verbo ꝛ exēplo ꝛ subsidio.i. Petri.v. Pascite qui in vobis est gregē dei sed heu iam implet̄ illud Ezechi.xxxiij. Ve pastoribꝰ pascētes semetipos. Secđo vocat eos vt sint speculatores in piculis Ezech.iij Speculatorē dedi te domui ysrael.sed heu ꝙ querit̄ dñs ꝑ ysa.c.lvi. Speculatores eorū ceci oēs.nescierūt vniuersi canes muti nō va lentes latrare.nō attēdentes q̄ sint rōem red dituri ꝑ aiabꝰ cōmissis. Ezech.xxxiij. Pasto res audite verbū dñi. Et sequit. Ecce ego ip se requirā oues meas.ꝛ Hiere.xxiij. Adhuc transibūt greges ad manū numerātis.ꝛ dicꝫ illud Hiere.xij. Ubi est grex qui datus ē ti bi pecus inclitū tuū. Nam ꝑm Grego. nazāze num. Sicut in corpib̄ sunt aliqua membra que regūt corpus aliqua que regūtur.ita in eccia ꝓstituit deus aliquos rectores ꝛ aliquos subditos.de quibꝰ ad Heb.xiij. Obedite pre positis vestris ꝛ subiacete eis.ipi em̄ pervigi lant.s.rōem ꝑ animabꝰ vestris ēdituri. Ter cio vocat eos vt sint doctores in scripturis. Hieremi.iij. Dabo vobis pastores iuxta cor meū.ꝛ pascent vos scia ꝛ doctrina. Ideo di. Leo papa.ꝛ hēnt.lxi.di statuimus rudis et imꝑitis gubernacula eccie nō sunt ꝓmittēda. de quo Osee.iij. Quia tu repulisti sciam re pellam te ne sacerdotio fungaris mihi. Unđ Greg. Non dr fieri rusticus qui nescit arare. nec miles qui nescit militare. nec nauta q̄ ne scit pricula vitare. sic nec pastor qui nes cit pa scere oues scia ꝛ doctrina. Ideo Malach.ij. Labia sacerdotis custodiūt sciam. eo ꝙ scri

bitur de ele. c. Nihil. Nihil est quod eccie dei
magis officiat. i. noceat q̃ q̃ indigni assumā
tur p̄lati ad regimē animaꝝ. ad quod sūt mul
ti vocati sed pauci p̄sunt vt debent. vñ Greg.
Quid miserabilius ⁊ tristius q̃ q̃ mlti sunt
pastores noīe pauci vero re. Hec paucitas fi
guratur. i. Re. xvi. vbi de multis filijs isai tā
tum vnus electus est in regē. s. dauid ⁊c. mul
ti sunt vocati p̄lati vt sint doctores in populis
pauci vero ꝑm doctrinā viuētes. Jō di. Jo.
vij. Nonne moyses dedit vobis legē ⁊ nemo
ex vobis facit legem. · Q · Quarto vo
cat religiosos ⁊ regulares ad ꝯtemplationis
dulcedinē. figurat̄ Job. xi. Vocauit martha
sororē suam silentio di. mgr̄ adest ⁊ vocat te.
Aīa ꝯtemplatiua verificat̄ in silētō. qꝛ a carna
libꝫ sensibꝫ exuta ⁊ extra mdm effecta Osee
ij. Ducā eam in solitudinē ⁊ loquar ad cor ei
us. Et zacharie. iij. In illa die vocabit vir a
micū suū subter vineā. dulcedine inebriantē
⁊ subter ficum sobrie reficientē. Greg. super
Ezech. Quid dulcius q̃ supni lumīs pasci
ꝯtemplatōnibꝫ. Canti. ij. Fructus eiꝰ dulcis
gutturi meo. Orig. Attolle dñe desiderium
meū ⁊ da mihi gustare dulcē ꝯtēplatiōis tue
fructū. Itē inebriant̄ dulcedine ⁊ a seipꝭ alie
nant̄. nihil hac dulcedine iocūdius sentitur
Richardus de sancto victore. Qñ p ꝯtēpla
tionis dulcedinē sup nos rapimur quasi quo
dam suauitatis vino iebriamur ⁊ a nobismet
ipꝭ alienamur. nihil hac dulcedine iocūdius
sentitur nihil sic ab amore mdī separat. nichil
sic mentē ꝯtra tēptationes firmat. vt dicꝫ aīa
ꝯtēplatiua illud Canti. ij. Introduxit me rex
in cellā vinariā. vnde Aug. Non actiui sꝫ ꝯtē
platiui gustare pñt sicerā bonā. Ad quod gu
standū necesse est relinq̄re seculi tumultuꝫ. iō
ij. Thimo. ij. Nemo militans deo implicat se
negocijs secularibꝫ Jō Hiero. ad Paulinū
⁊ hētur. xvi. q. i. Si cupis. Si cupis eē q̃ di
ceris monachus. i. solus quid facis in vrbibꝫ
que vtiq̃ nō sunt soloꝝ habitacula sꝫ mltoꝝ
Jō ysa. xlvi. Vocās ab oriente auē ⁊ de terra
longinqua viꝝ voluptatis mee. Spūaliter p
auē intelligit̄ ꝯtēplatiuus. sicut em̄ auis mō
superius mō inferius volat mō dextrorsū mō
sinistrorsum mō in medio suspēdit̄ aeris ⁊ tre
mulis alis atq̃ stupidis ad lumē solis quasi
imobiliter se figit. Sic aīa ꝯtemplatiua mō
volat sursum ad gaudia. mō deorsum ad sup
plicia. mō a dextris ꝯtemplans scōꝝ exempla
modo a sinistris hoīm pctā. mō in se rediēs et
in medio conscie sue immobilr exñs. mō pen
det in aere dñice passionis ⁊ ꝯtēplat̄ dīnam
maiestatē mirat̄ eius paciam ⁊ humilitatē et
vocatur ab oriēte. i. a seipo ⁊ ab omībꝫ terrēis
de quo Gre. Sācti dei in tāta altitudine se e
leuāt q̃ ea que circa ip̄os ꝯtingūt ignorāt ut
dicere possint illud Canti. v. Ego dormio et
cor meū vigilat. Ad hanc dormitionē ꝯtem
plationis sunt vocati religiosi vt figuratur. i.
Re. iij. q̃ samuel dormiebat in domo dñi. et
vocauit dñs samuelē. ⁊ sequitur. reuelauit ei
dñs quod futuꝝ sup domū heli erat. Sic sō
no ꝯtemplationis dormiētibꝫ reuelauit secre
ta dei sed multi sunt vocati ad ꝯtemplatōnis
apicē pauci vero electi. qꝛ plures sunt religio
si qui magis ꝯfidūt in habitu q̃ in actu. in ex
teriori religione q̃ in interiori deuotōe. ꝯtra
quos scribit̄ ysa. i. Erubescetis sup ortis q̄s
elegeratis cuꝫ fueritis velut quercus defluēti
bus folijs ⁊ velut ortus absq̃ aqua ubi herbe
arescūt. sic religiosus habitu ⁊ nō actu. quoꝝ
sunt multi ⁊ pauci boni Que paucitas figura
tur hester. ij. Multe virgines adducte sūt ad
regem Asueꝝ sola hester electa est in reginaꝫ
⁊ sic pauci sunt veri religiosi. de quibꝫ Hern.
Video multos ⁊ doleo post derelictam seculi
vanitatē in scola humilitatis studere supbiā
in gīnasio paupꝫtatis addiscere auariciā. q̄bꝫ
magna cura ē erigere muros ⁊ negligere mo
res · R · Quīto vocat milites ⁊ barōes
ad iusticie rectitudinē. vñ ysaie. xlij. Ego dñs
vocaui te in iusticiā ⁊ apprehendi manū tuaꝫ.
vtitur em̄ eccīa p cōseruāda iusticia manu lai
cali ⁊ gladio materiali. de quo ad Roma. xiij
Non em̄ sine cā gladiū portat. dei em̄ mister
est vindex in irā ei qui malū agit. ⁊ subdit. iō
em̄ ⁊ tributa p̄statis. s. ꝓpter defensionem. ⁊ vt
di. Hiero. ⁊ hētur in Cano. xxiij. q. v. Regū
Regum officiū est ꝓpriū facere iudiciuꝫ atq̃
iusticiā ⁊ liberare de manu calūniantiū vi op
pressos. sed vbi sunt multi vocati sꝫ heu pau
ci electi. de quo ysa. i. Prīcipes tui infideles
socij fuꝝ. oēs diligūt munera sequūtur retri
butiones. pupillo nō iudicāt. ⁊ cā vidue non
ingredit̄ ad illos. Scribit̄ nanq̃ Exod. xxij
Vidue ⁊ pupillo nō nocebitis. si leseritis eos

vociferabunt ad me. ⁊ ego audiaz clamorem eoꝝ. sed heu pauꝑes diligunt qꝛ multos faciunt. Idcirco implebit in eis illud Sapi. vi. Potētes potēter tormēta patiētur. de q̄bus Barud. iij. Fuerūt gigātes noīati illi qui ab initio fuerūt statura magna sciētes bella Non hos elegit dn̄s neq̄ viā discipline inuenerūt ꝓpterea ꝑierūt. Nam ip̄i impugnāt ecclesiaz ꝯmouēt bella. iō reprobant qꝛ qui dērent eē defensores sunt raptores Hiere. xxij. Principes tui quasi lupi rapiētes p̄dam. ⁊ tl̄es sūt multi. de q̄ ysa. i. Oēs diligunt mūera. sequūtur retributōes. pauci vero iusticiā facientes. hec paucitas figurat Judicū vij. vbi multus ꝑpl̄s erat cum gedeone. sed tm̄ trecenti viri q̄ non flexo poplice bibebāt aquā isti fuerūt electi ad pugnā. S. Sexto vocat clericos ī seculo ad sapiētie altitudinē. de quo Exo. xxxi Ecce vocaui ex nomīe beseleel ⁊ impleui eum spū dei sapīa ⁊ intelligētia ⁊ scīa. Sapientia ad cognitionē dīnoꝝ. intelligētia ad cognitōnem humanoꝝ. ⁊ scīa ad industriā vtrorūq̄. vt scz sint a terrenis purgati in celestibꝫ illuminati. de quo ad Gal. v. Vos in libertatem vocati estis. Tantū ne libertatē in occasionez detis carnis ꝑ caritatē spūs seruite inuicē Videmus em̄ q̄ aīa ꝯiuncta corpori ⁊ carni non est libera sed alligata. sic qui hn̄t ocl̄m mentis ad tꝑalia vel trāsitoria ⁊ carnalia non sūt liberi. Ideo. i. petri. ij. Vos estis genꝰ electū regale sacerdotiū ꝛc. sequit. vocauit vos deus, d̄ tenebris in admirabile lumē suū. s. sapīe et claritatis vite. di. em̄ Simachus papapa. et hr̄ in Cañ. i. q. i. vilissimus. Vilissimus ꝯputandus est nisi p̄cellat scīa ⁊ sanctitate qui est honore p̄stātior. Sed heu multi sunt vocati ad honorē sacerdotij pauci vero in vita ⁊ ope inuenti. hec paucitas figurat Nume. xvij. Vbi multe virge posite fuerāt in tabernaculo federis sed solius Aarō virga floruit ⁊ viruit ⁊ fructus edidit in signū electōnis sacerdotalis dignitatis. ⁊ sic hodie plures sūt sacerdotes nomine sicut di. Crisꝰ. ⁊ hētur in Cañ. xl. distin. multi. multi sacerdotes ⁊ pauci sacerdotes mlti in noīe et pauci in opere. Ideo. ij. Petri. i. Satagite vt ꝑ bona opera certā vrām vocationem ⁊ electionē faciatis. T. Septimo vocat dn̄s plebeios homines ad obedē ꝓmptitudinem. Vn̄ psal. xxxiij. Venite filij audite me timorē dn̄i docebo vos. non soluz timorem sed etiā ad alias virtutes agendas vocamur. de quo ad Ephe. iij. Obsecro vos vt digne ambuletis vocatōne qua vocati estis cuz om̄i humilitate ⁊ māsuetudine. In hoc obediunt boni de quibꝫ Bern̄. iij. Stelle celi vocate sunt ⁊ dixerūt assumus ⁊ luxerūt ei cū iocunditate qui fecit illas. ⁊ sic nos obedire d̄bemus eius volūtati vt docuit pr̄ Lu. iij. Hic ē filius meus dilectus ip̄m audite. hoc etiā docuit mater Jo. ij. Quodcūq̄ dixerit vobis facite. hoc docet eccīa di. Huic oēs ausculta te ꝑpl̄i p̄ceptori. ⁊. i. Corin. vij. Vnusquisq̄ ea vocatōe qua vocatus ē in ea permaneat. scz vocatōne obedē. Juxta illud. i. Pe. i. Quasi filij obedē non ꝯfigurati prioribꝫ ignorātie vestre desiderijs. Sz heu multi sunt vocati pauci obediūt sz vt datan ⁊ abiron sunt. de q̄bus Numeri. xvi. Misit moyses vt vocaret eos q̄ rn̄derunt nō veniemus. in quo notat ꝯtumacia ⁊ inobedēa multoꝝ. de quibꝫ Prouerbi. i. Vocaui vos ⁊ renuistis. ⁊ seq̄tur despexistis om̄e ꝯsiliū meū. ⁊ sic ꝑm Greg. Multi vocati sunt. sed heu ꝓpter inobedēam ꝯtradicūt. et sic pauci electi. Rō qꝛ aliqui nec bonum incipiūt sed dicūt. Si debeo esse de numero p̄destinatoꝝ sum. si nō immutare nō possum nō sic. q̄a di. Aug. Qui te creauit sine te nō te saluabit sine te. Cur dixit dn̄s Math. xix. Si vis ad vitam ingredi serua mādata Item aliq̄ super fidem se remittūt dicētes. scriptū est Marci vl. Qui crediderit ⁊ baptisatus fuerit saluus erit. hoc est verꝝ de fide formata nō autez informi. quia di. Isid̄. li. ij. de summo bono. Multi fidē recipiūt sed operi fidei dissentiūt. ⁊ Jacobi ij. Fides sine operibꝫ mortua est. Item aliqui sunt qui bonū incipiūt bona fide sz mala intentōe. de quibꝫ mgr̄ in. ij. di. xl. di. actus simpl̄r mali sunt qui ꝑuersam intētionē hēnt Itē aliqui bona agūt intētōe bona sed nō perseuerant. Ideo finaliter ad salutē non peruenient. ⁊ hoc est quod d̄r Math. x. Qui perseuerauerit in finem hic saluus erit. ⁊ sic euenit q̄ multi sunt vocati pauci vero electi

De eadem dominica Sermo. clxiiij.

Sermo

Multi sunt vocati. pauci vero electi. Scribit Math. xxij. V. In verbis premissis duo innuunt. Primo vocatorum hominum pluralitas. Secundo predestinatorum a deo paucitas. primum ibi multi sunt vocati. secundum ibi. pauci vero electi. Primum respicit dannandos. secundum saluandos. De primo d. multi sunt vocati. Pro quo sciendum quod vocatio iustorum siue electio differt a predestinatione in duobus. Primo quia omnis a deo predestinatus est electus et dilectus. sed non econuerso quod omnis a deo electus sit predestinatus. quia iudas fuit electus a deo ad numerum apostolorum et vocatus. nihilominus tamen non fuit predestinatus et per consequens nec saluatus. Sed quod fuit electus patet Jo. vi. Nonne duodecim elegi et vnus ex vobis dyabolus est. Sed di. quare dominus hunc vocauit et in apostolum elegit quem sciebat perituri. Respondeo. dominus in hoc ostendere voluit quod quantum in ipso est omnibus gratiam dare paratus sit et neminem vult perire. et ideo nemo perit nisi qui salutem suam negligit et se ad gratiam non disponit vel dei gratia male vtitur. nam dei gratia habet se vt lux solis que est communis omnibus. iuxta illud Job. xxv. Super quem non fulget lumen illius. in quo inuit communitatem. sed heu conqueritur Jo. iij. Lux venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. et sic gratia dei affuit iude cum vocando et in tempore eligendo sed non in eternitatem. et hoc fecit malicia propria et quod abusus est dei gratia. Secundo sic differunt. quia predestinatio secundum Aug. est preparatio gratie in presenti et glorie in futuro. electio autem respicit presentem iusticiam siue gratiam. predestinatio vero finaliter in gratia perseuerantiam. Sed di. quem plus diligit deus prescitum qui est in gratia in presenti vel predestinatum in peccatis vt patet de iuda latrone vel paulo. Respondetur quod vterque diligitur sed differenter. quia prescitus pro nunc diligitur dilectione temporali non permanente. sed predestinatus simpliciter et non tempore vt nunc. Cum ergo perpetuum et permanens sit melius temporali et non permanente. Ideo predestinati peccatoris dilectio est melior quam prescitus iusti. propter quod paulus et latro plus diligebantur quam iudas. Ro. quia nullum bonum nullaque gratia in presenti est comparabilis finali beatitudini et glorie in futuro. Cum ergo deus maius bonum magis diligit finaliter ideo sequitur quod magis diligit predestinatum quam prescitum. X. Secundo dixi subiungitur predestinatorum a deo paucitas. Pro quo sciendum in predestinatione multiplex erat error. primus mathematicorum di. quod ex diuersa constellatione contingit aliquem approbari vel reprobari contra hoc habetur Ro. ix. Jacob dilexi esau autem odio habui. nam iacob et esau ex vno patre et eadem matre sunt nati. et sub eadem constellatione attamen vnus approbatur et alter reprobatur. Secundus error aliqui dixerunt fore ex diuersitate parentum. vt ille sit approbatus qui est ex bonis parentibus. ille reprobatus qui ex malis parentibus. Sed hoc iterum excluditur in iacob et esau vbi supra qui ex eisdem parentibus erant. Tercius error est Orige. di. quod in alia vita fuerunt anime in celo conseruate et secundum bona vel mala que egerunt in illa vita aliqui saluabuntur et aliqui dannabuntur. sed hoc est falsum. quia secundum Temistium. Anima in principio creationis est tamquam tabula rasa in qua nihil est depictum sed apta depingi. nam sine corpore non est meritum nec demeritum. ideo apostolus ad Thi. iij. Non ex operibus iusticie que fecimus nos sed secundum suam miam saluos nos fecit. sed eius mia et gratia est prona iuxta illud Aug. proprior est dare quam nos recipere. ideo imputatur ei quod gratiam non accipit. Ideo nota de predestinatione tria. primo predestinatio a deo inchoatur. secundo deprecatione sanctorum adiuuatur. tercio propria operatione consummatur. Dixi primo a deo inchoatur. scilicet per vocationem id est eternam prouisionem et gratie collationem vt scribitur Jo. vi. Nemo potest venire ad me nisi pater meus traxerit eum. vbi Aug. Non violenter trahit sed persuasiue et inspiratiue. de quo psal. lxxxiij. Audiam quid loquatur in me dominus. Glo. eius locutio est inspiratio. Secundo sanctorum precibus adiuuatur. De quo Gre. et habetur in Cant. xxiij. q. iij. obtineri. obtineri nequaquam possunt que predestinata non fuerunt sed ea que viri sancti orando impetrant ita predestinata sunt vt precibus obtineantur. Nam ipsa quoque per hominis regni destinatio ita est ab omnipotenti deo disposita. vt ad hoc electi ex labore perueniant. quatenus postulando mereantur accipere quod eis omnipotens deus ante secula disposuit donare. hec gre. Cui concordat Aug. et habetur de pe. di. i. cecus. Tres mortuos resuscitauit xpus aliorum orationibus. quartum vero mortuum non. Mat. viij. dimitte mortuos sepelire mortuos suos. hunc non suscitauit quia defuerunt viui qui pro eo precarentur. ideo resuscitari non meruit. Tercio predestinatio propria operatione consummatur de quo. i. Corin. iij. Dei enim sumus adiutores. ita quod di. Au. Qui te creauit sine te. ideo sanctus tho. parte. i. q. xxiij. Predestinatio non imponit necessitatem bene operandi in saluandis sicut nec prescientia male agendi in dannandis vt di. Aug. et habetur in

Cañ. xxiij. q. nij. nabuchodonosor. Itē vasis ire nūq̄ deꝰ reddēt interitū si nō spontaneuz inueniret hō hr̄e pctm̄. ergo ñ necessitas sed volūtas opat̄ ad dānationē vel saluatōnē. qꝛ dr̄ Math. xvi. Reddet vnicuiq̄ ꝟm opa sua nā licz deꝰ scit qui sunt p̄destinati vel p̄sciti. illa tñ scia dei neminē coartat ad bñ vel male faciendū. de quo Gre. in dya. li. i. p̄destinatio dei multis est cā stādi. nei vero cā labendi Jō ij. petri. i. Satagite vt ꝑ bona opa certā vrāz vocationē ⁊ electionē faciatis. hec em̄ faciētes nō peccabitis aliqñ. Sic em̄ abūdāter mīstrabit̄ vobis introitus in eternū regnū dñi. de quo ⁊ Au. Electi ex labore ꝑueniūt vt mereātur accipe qd̄ deꝰ ab eterno disposuit eis dare nā deꝰ est iustꝰ ⁊ mīcors. iustꝰ qꝛ neiem coronat sine iusticia ⁊ meritis. mīcors qꝛ neiez dānat nisi sua exigēte malicia. Pro quo sciēdū lz nullus certitudinalr̄ scit an sit electꝰ. vel p̄sciꝰ vt scribit̄ Eccl̄s. ix. Nescit hō vtruz amore an odio dignꝰ sit. s. certitudinalr̄. Attñ sunt aliq̄ signa ꝑ q̄ ꝯiecturari possumꝰ aliquez fore de nūero p̄destinatoꝝ vel dānatoꝝ. et de q̄to plura apparēt in hoīe d̄ tāto ē maior spes di. em̄ Bern̄. Si nullū eēt signū in hac vita ciuiū celi ⁊ ciuiū inferni que tūc poterit eē cōsolatio inter spē ⁊ metū anxia solicitudine fluctuātibꝰ. nō vtiq̄ penitꝰ sine testimōio ꝯsolationis elcōs suos derelinq̄t. iō notemꝰ signa electōis. Primuz est pctōꝝ detestatio. de quo Hiero. Tūc pctōꝝ salus incipit cū quis veraciter ꝓ d̄lictis ingemiscit. sic viceuersa si letatur de pctis vt illi de q̄bꝰ ꝓuer. ij. Letant̄ cuz malefecerint ⁊ exultāt in rebꝰ pessimis ⁊ tunc est malū signū. qꝛ di. Gre. Qui adhuc ꝑ illicita desideria defluit ꝑfecte deū nō amat. ideo psal. xcvi. Qui diligitis dñm odite malū. qꝛ di. Aug. in epl̄a ad quēdā comitē. Nullū scelus corā deo tā abhoīabile q̄ de p̄teritis pctis remiscēdo gaudere. qꝛ est signū ꝙ nūq̄ vere displicuerūt. Jō Lu. ix. Nēo mittās manuz ad aratꝝ ⁊c. Scd̄m signū est delectabilis v̄bi d̄i auditio. de quo Jo. viij. Qui ex deo est v̄ba dei audit. nā verbū dei est cibꝰ anīe. de q̄ mat. nij. Nō in solo pane vi. hō ⁊c. iō Gre. Quisq̄ alim̄ta nō retinet ꝓfecto de hꝰ vita desp̄at̄. sic qui nō retinet alimētū aīe. i. verbū dei ⁊ tales fuerūt scribe ⁊ pharisei. Joh. viij. Vos ñ auditis qꝛ ex deo ñ estis. vt sunt plerīq̄ stātes in foro vel cimiterio vel etiā p̄ñtes exñtes et aures auertētes cū arguunt̄ eoꝝ vicia q̄bꝰ sunt innodata ⁊ hoc malū est signū. de q̄bꝰ psalm̄. lvij. Sicut aspidis surde ⁊ obturātis aures suas. iō Gre. Oēs qui viā vite desiderāt v̄ba vite audire dñt. ⁊ idē. Certissimū p̄destinationis signū est libēter audire verbū dei. Terciū signū est aduersitatis patiēs toleratō vt infirmitas corpis. pauptas reꝝ. eo ꝙ dicit apl̄s ad heb. xij. Flagellat oēm filiū quē recipit. ⁊ apoca. iij. Ego q̄s amo arguo ⁊ castigo. ⁊ si hō patiēter fert ē bonū signū de quo Gre. Qual̄ vnusquisq̄ apud se lateat ꝯtūelia illata ꝓbat. Jō hortat̄ nos Job. v. Btūs hō q̄ corripit̄ a dño. Increpatōz ergo dñi ne reꝓbes. cū ergo pateris in mēbris ⁊ in rebꝰ cogita. qꝛ his sepe deū offendisti. eo ꝙ di. Greg. ī mor̄. Dīna dispēsatōe agit̄ vt ꝓlixiori vicio ꝓlixior det̄ egritudo. Nā ꝟm Augustinuz in ꝟmonibꝰ corpis aduersa sunt aīe medicamenta. iō Jaco. i. Oē gaudiū existimate frēs cum in tēptatōes varias incideritis. s. in desp̄ationes m̄di. tēptatōes carnis ⁊ dyaboli. ⁊ in ꝑsecutiones a malis hoībꝰ. qꝛ di. saluator Joh. xv. Si me ꝑsecuti sunt ⁊ vos ꝑsequentur. et ij. Thimo. iij. Omēs qui pie volunt viuere in xp̄o ihesu ꝑsecutionē patiētur. Sic ecōuerso ꝯtinua ꝓsperitas in rebꝰ ⁊ corpis sanitate honore ⁊ delicijs est malū signū. de quo gre. Continuus successus temporaliuz est eterne reprobatiōis indiciū. ⁊ implebitur in eo illud psal. xlviij. In vita benedicetur. ⁊ sequitur ⁊ in eternum non videbit lumen. ⁊ illud Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad infernum descēdūt vt patet de hospite sācti Ambro. queratur in vita eius. Ideo apostolus ad hebreos. xij. Si extra disciplinam estis cuius ꝑticipes facti sunt omnes. ⁊ ibidez Quis em̄ filius quē non corripit pater. nam dr̄ Judith. viij. Oēs qui placuerūt deo per multas tribulatōnes trāsierūt fideles. Ideo Greg. Si exceptus es a passiōe flagelloꝝ nō eris heres in regno celoꝝ. Sed di. Quid faciam cum non punior a d̄o. rñdetur. debes te ip̄m punire pctā deflendo ⁊ te humiliando. et tibiipsi tribulationes inferendo. ieiunijs. vigilijs. orationibus et castigationibus. Nam vt habetur secundū Hieronimum. Impossibile ē vt quis trāseat de delicijs ad d̄licias. ⁊

Greg. Nemo potest hic gaudere. s. in seculo
⁊ illic regnare cum xp̄o. de quo legitur exēplū
in vitaspatr̄ ꝑte. ij. c. de p̄uidentia ⁊ ꝯtempla
tione. Erat quidam solitarius in heremo Ni
lopoleos ⁊ ministrabat ei quidā secularis sed
fidelis. erat autē in eadem ciuitate homo qui
erat diues ⁊ impius. cōtigit ergo vt morere
tur ille diues. et deducebat eum tota ciuitas
simul ⁊ episcopus cum lampadibꝰ. Egressus
est autē ille qui ministrabat illi solitario scd̄z
ꝯsuetudinem portās ei panes. ⁊ inuenit quia
comederat eum belua ⁊ cecidit in faciem suaz
in cōspectu dñi dicens. Non surgam hic do
nec demonstret̄ michi a deo que sint hec. q̄a
ille quidem impius talem apparatū habuit ī
deducendo. hic vero qui seruiuit deo die noc
tuqꝫ ista pertulit. Et ecce angelus dñi veniēs
dixit ei. Ille impius habuit paruū bonuz in
hoc seculo ⁊ recepit illud hic vt illic nullaz re
quiem inueniat. Iste autē solitarius qui ho
mo erat ornatus ad oēm virtutē. habebat ve
ro ⁊ ip̄e vt homo modicū aliquid culpe. et re
cepit hic illud vt ibi inueniat̄ purus corā d̄o
⁊ ita cōsolatus in hijs verbis abijt glorificās
deum sup̄ iudicia eius quia vera sunt. A.
Quartū signū est sub penalitatibꝰ vite meli
oratio. dicendo cuz psal. cxnij. Tribulatōem
⁊ dolorem inueni ⁊ nomē dñi inuocaui. Sz
ecōtra induratio est malū signuz. de quo Ec
cli. iij. Cor duꝝ habebit male in nouissimo. d̄
quo Eugenius papa. Cor duꝝ est quod nec
ꝯpunctōe scinditur nec pietate mollit̄ nec mo
uetur p̄cibꝰ nec minis cum cedit̄ sed ī flagell̄
induratur. Talis fuit pharao de quo Greg.
Qui inter flagella deteriores fiunt illis tēpo
rale suppliciū fit eterne pene initiū. ⁊ vt hic vi
deatur quid in inferno sequatur. s. illud Deu
tro. xxxij. Ignis succēsus est in furore meo et
ardebit vsqꝫ ad īferni nouissima. i. hic incipi
et ⁊ ibi durabit. Quintū signū est siquis tim̄
tes deum honorificat psal. xnij. Dñe quis ha
bitabit in tabernaculo tuo ꝛc̄. ⁊ subdit. timen
tes aūt dñm glorificat. ⁊ sic bonum signū est
bonos diligere. ⁊ etiam si tu es peccator. nam
sicut ꝯtingit ꝙ quādoqꝫ denarius falsus īter
bonos recipitur. ⁊ sic quādoqꝫ peccator meri
to bonoꝝ suscipitur. nam si dñs voluit parce
re sodomitis in quinqꝫ ciuitatibꝰ ⁊ regionibꝰ
circumiacentibꝰ ꝓpter decem bonos nōne de
beret deus misereri vni peccatori ꝓpter mltos
bonos quos fouet ⁊ diligit. nam sicut ille na
turaliter est virtuosus qui alienas amat virtu
tes. Seneca. Scias hunc multis virtutibus
abundare qui alienas amat. sic econuerso est
signum reprobationis. Augusti. Iniquus est
bonoꝝ inimicus sicut dyabolus Johan. viij.
Vos ex patre diabolo estis. Sicut chaym a
bel. esau iacob ⁊ est grande peccatū Math. xx
v. Quod vni ex minimis meis. ꝛc̄. Sextum
signum est humilitas. ⁊ econuerso superbia.
Grego. Euidentissimū signum reproboꝝ est
superbia. electoꝝ humilitas. Bern̄. Cum te
humilē videris habeto signum gratie appro
pinquātis Orig. Si humilis non fueris gra
tiam spūssancti non habebis. Augu. Quem
superbū vides filium dyaboli non dubites.
nam sicut ꝑ arma milites cognoscunt̄ cuius
regis sunt sic ⁊ hic Job. xli. Ipse est rex super
oēs filios sup̄bie. Septimū signū est quādo
quis nō libenter audit male loqui de ꝓximis
⁊ om̄ia dicta ⁊ facta ꝓximi ad bonum ꝯuertit
nā hoc est signū dilectōnis ꝓximi. de q̄ Jo.
xiij. In hoc cognoscent oēs ꝙ mei estis dis.
si dilectionē habueritis adinuicem. Sz econ
uerso detrahere ⁊ detractōes audire ⁊ omnia
que hō videt vel audit in malū interp̄tari est
malū signū. de quo Bern̄. in li. de ꝯsideratio
nibꝰ. Detrahere ⁊ detrahentē audire q̄d illo
rum dānabilius sit nō facile dixerim. nam de
tractor ⁊ libens auditor vterqꝫ diabolū in lin
gua portat. Idcirco noli exponere ī malo q̄d
non scis fore malum. alias est signuz malicie
tue. de quo Criso. super Mat. Sicut difficil
le suspicatur quis malū qui bonus est. sic ecō
uerso difficile suspicat̄ quis bonū qui malus
est. Idcirco noli iudicare Roma. ij. In q̄ al
teꝝ iudicas teip̄m ꝯdēnas. nam dubia ad me
liorē ꝑtē sunt interp̄tāda. s. a bonis hoībꝰ. sed
de malis hr̄ in Cañ. xi. q. iij. graue. graue satis
est ⁊ indecēs vt in re dubia certa det̄ snīa
B. Octauū signū est ꝓximi in necessitati
bus ꝯpassio ⁊ miseratio. de quo psal. cxi. Jocū
dus hō qui miseret̄ ꝛc̄. nam miseratio bñ dici
tur signum predestinationis vt dicit saluator
Mathei. v. Beati misericordes quoniaz mi
sericordiam ꝯsequentur. nam s̄m Gregoriuz
Aliter membra nostri redemptoris non effi
cimur nisi ꝓximo ꝯpatiamur. ⁊ idē. xxiij. mor̄.

Tanto quisq; pfectior est q̃to pfectius dolores sentit alienos. Ideo psal.xl. Btus qui intelligit sup egenũ ꝛc.ecõuersio vero immisc̃oia malũ est signũ Jaco.ij. Judiciũ sine misc̃oia fiet illi qui nõ facit miam. vt sunt tales q̃ spernunt paupes petẽtes ⁊ q̃ ãplius est verecundanr̃ loqui pauplb⁹ ⁊ infirmis.qõ est maluz signũ.eo q̃ d. Gre. Viam dei mereri non potest qui hic misericors nõ fuerit.qz scribitur Eccli.xvi. Omnis misc̃oia faciet locũ vnicuiq; ꝑm meritũ opm suoꝝ. Nonũ signũ iniurie facilis dimissio qõ doctz apls Ephe.iij. Estote inuicẽ benigni ⁊ misericordes ꝓdonãtes invicem. Juxta illud Lu.vi. Dimittite ⁊ dimittemini. Rõ Aug. Unusquisq; talẽ indulgentiam accipiet a deo qualẽ faciet ꝓximo.⁊ ii q̃s ad indulgentiã inclinatus est signum ẽ bonuz ecõuersio vero rancorositas est signũ malum de quo Amb. Indignũ est illi deũ esse ꝓpiciũ qui crudelis est ad ꝓximũ. Ideo docet apls. i.Corin.xi. Si quis videt contentiosus esse nos talẽ ꝓsuetudinẽ nõ habemus ꝛ.ꝑ destinati Quia dr.ij.Thimo.ij. Seruũ dei nõ oportet litigare sed mansuetũ esse ad omẽs. Quapter docemur Eccli.xxviij. Relinq; ꝓximo tuo nocẽti te ⁊ tũc deprecanti tibi pcã soluent̃. eo q̃ scribit Lu.vi. Eadem mẽsura qua mẽsi fueritis remetietur vobis. Decimũ signum est meliozitatis adoptõ vicz qñ quis frequenter mouetur ab intra .vt bonus fieri valeat. Mat.ij. Beati qui esuriunt ⁊ sitiũt iusticiam Ubi glo.ordinaria. Justiciã esurire et sitire ẽ desideriũ ꝓficiẽdi habere. Dicit nãq; Bernñ. Cum in nobis deficim⁹ tũc corã deo ꝓficimus. Desiderium pauperꝝ exaudit dñs.⁊ sic licz homo deficit in opib⁹.non tamẽ debet deficere in desideriis. Ideo di. Aug⁹. Ubi dixisti sufficit ibi defecisti.eo q̃ scribit Lu.xvij. Cum feceritis omnia que p̃cepta sunt vobis. dicite qz ꝛ sumus quod debuimus facere fecimus. Joõ docet Aug. de verbis apli. Semp ubi displiceat qõ es si vis peruenire ad id quod nõ es. Undecimum signũ est passionis xpi frequẽs meditatio ⁊ regratiatio vt scribitur de electis Ezech.ix. Signa thau in frontib⁹ eoꝝ.id est signum crucis.qz di. Bonauẽ. Nihil ita illuminat intellectũ accẽdit affectũ.nihil ita mouet ad dilectõnẽ eleuat ad ꝓtẽplationẽ.nihil ita operatur ad vniuersalẽ sanctificationem sicut passio dñi. Ideo sp̃ dẽret fore in corde ore ⁊ opere. Sed ecõuersio vbi tradit̃ obliuiõi est malum signũ. de quo sextus pitagoricus Nulla salus cernit̃ vbi passio xpi a memoria elongat̃ . C . Duodecimũ signum est ad mãdata dei inclinano. Matb.xix. Si vis ad vitam ingredi serua mãda.et Eccls.viij. Qui custodit p̃ceptũ nõ expiet̃ quicq; mali. Sed ecõuersio mãdatoꝝ dei trãsgressio ẽ malum signũ.quia dicit Bene. Deꝑm occidit qui p̃cepta medici nõ custodit.mõ deus ẽ medicus aie.ideo ad salutẽ p̃cepta eius dẽmus custodire. puerb.xxix. Qui custodit legẽ beatus est.s.hic in grana ibi in gloria. Sed trãsgredientes maledicunt̃ offib⁹ maledictõib⁹ vt patet deutro.xxviij. Jõ Eccl̃.xxviij. Nihil dulcius q̃ respicere in mãdatis dñi Tredecimum signũ est ad dei visionẽ ardens anhelatio Juxta illud Job.x. Tedet aiam meã ꝛc. Sup quo Grego. Pñs vita tedere incipit. cum vita celestis dulcescit.⁊ sic pñs vita fuit in tedio ipi dauid di p̃s.xli. Fuerũt mi lacrie mee ꝛc.ecõtra qui toto ẽsiderio iacet i infimis nihil curã de celestib⁹ ⁊ eternis est signum reprobatõnis. de quib⁹ ad philip.iij. Quoꝝ finis interitus quoꝝ deus venter est ⁊ gla in ꝓfusionẽ ipoꝝ qui terrena sapiũt. Quartũ decimum signum est in offib⁹ premissis bõa intentio.quia di. Greg.xxviij.moral̃ Intentio prestimat fundamentuz operi nostro ⁊ vigilanti cura per cũcta opera nostra intentõ est pensanda.eo q̃ dicit magister in.ij.di.xl. Actus simpliciter mali sunt qui peruersam intentionem habent.eo q̃ mala intentio facit opus bonum non valere. de quo Greg xxviij.moralium. Qui rectam intentionẽ in opere non tenet totum opus amittit. Ideo Luce.xi. Si oculus tuus nequã est totum corpus tenebrosum erit. Ubi Grego. Sicut oculus corporalis est corporis lucerna.sic per radium intẽtionis illustrãtur actionis nostre merita. Quintũ decimum est in omnib⁹ p̃fatis finalis ꝓseuerantia. de quo Matb.x. Qui perseuerauerit vsq; in finem ꝛc.nam ꝑm Gregozi.in omelia In conuiuio nuptiali non initium sed finis q̃situr.nam non solutus est debitor a debitis qui debit multa, sed qui omnia reddidit.et

sic nos nõ respiciamus id qđ egimus sed qđ
supest qđ agamus. In figura huius legitur
Leuiti. iij. q in sacrificio dẽret cauda ostie ad
esse designãs pseuerantiã. de quo Greg. In
cassum bonũ agit̃ si añ terminũ vite deseratur
Ideo multi vocati pauci electi. qz multi sunt
qui bona incipiũt sed pauci qui pseuerãt. Se
decimũ signũ ⁊ finale est dei dilectio. nichil eĩ
pdessent oĩa pdicta sine dei dilectõe. eo q d.
Aug. Sola caritas distinguit inter filios dei
⁊ filios dyaboli

Dominica xxi

Sermo. clxv

Erat quidã regulus cuius filius
infirmabat̃ capharnaũ. scribitur
Jo. iij. ⁊ legitur in pñtis domĩce
euãgelio · D · Dicit Are
sto. vij. politi. ⁊ phibet pueris dare vinum in
prima infirmitate ppter infirmitates inde se
quentes. Jõ egidius roman⁹ in de regimine
principuz di. Juuenes decet esse sobrios ne
efficiant̃ ebrij ex nimia sumptõe potus. vinũ
em̃ immoderate sumptũ tria cãt mala. primo
venerea puocat qz calefacto corpe maior fit ĩ
citatio ad actus venereos. ⁊ hui⁹ figuram ha
bemus Gen̄. xix. in loth qui cum inordinate
vinũ bibisset ambas filias ꝯdormiuit. Scđz
malũ est depssio rõnis. nã ascẽdentib⁹ fumosi
tatib⁹ vini ad caput turbat̃ cerebruz. quo tur
bato deprimit̃ rõ q̃ztũ ad suos actus. Terciũ
maluz est lis ⁊ dissensio. turbato em̃ cerebro
ex nimia sumptõe vini ⁊ amisso vsu rõnis de
facili prumpit̃ in verba inordinata. ex quib⁹
ꝯsurgũt dissensiones ⁊ lites. ĩmo qz ira cõsur
git ex inflãmatione sangnĩs. vinũ quod p sui
caliditatẽ inflãmat sanguinẽ reddit hoĩez ani
mosum ⁊ irascibilẽ. hec ille. Raro em̃ fit q iu
uenes ⁊ spẽal'r diuitũ filij viuãt moderate in
cibo ⁊ potu. ideo illa tria mala adherẽt eis spe
cialiter que reddũt eos infirmos in corpe et
ꝯsequẽter in aĩa ppterea pntes eoꝝ ⁊ pcipue
prẽs dñt cũ deuotõe ire ad ihm̃ ⁊ rogare pro
filijs suis exẽplo h⁹ reguli qui rogabat ihũm
de quo thema In summa euãgelij duo ĩnuũ
tur. Primo reguli supplicatio p filij sanitate
Scđo xp̃i rep̃hẽsio p eius incredulitate. de
primo di. In illo tpe. s. cũ in chana galilee ꝯ
uertit aquã in vinũ ⁊ dis. credere fecisset post
hoc descẽdit in capharnaũ cum matre ⁊ dis.
⁊ ibi nõ mãsit multis diebꝫ sed inde ascendit
i herosolimã primo pascate post inceptã pub
licã pdicationẽ vbi eiecit vendẽtes ⁊ emẽtes
⁊ aliquos discipulos sibi attraxit sicut dicit̃
Jo. ij. postea voluit reuerti in galileaz optuit
eum ire p mediã samariã. vbi multos sibi ad
fidem copulauit. in ciuitate sichar mansit per
duos dies. postea iteꝝ de samaria venit ĩ cha
nam galilee vbi ꝯuertit aquaz in vinũ Et vt
esset ibidem erat quidã regulus nõ diminuti
ue. i. puus rex. qz tũc tpis nõ legit̃ aliquẽ fu
isse in galilea regẽ nisi herodẽ Anthipaz ergo
sm̃ Orig. dz hic capi p officiali regis vel ce
saris hñs tũc in iudea ptãtẽ. qz di.. Nicolaus
de lyra. Romani abstulerũt regnũ ⁊ diuiserũt
in quatuor thetrarchias. ⁊ sic ille non fuit rex
sed quidaz nobilis hñs ptãtem regis. Nota
hic tria. Primũ vnde habet ortũ nobilitas.
Scđm que sunt signa nobilitatis. Tercium
quid tenent̃ nobiles suis subditis · E ·
Pro quo sciẽdũ nobilitas ortũ habuit a vir
tutib⁹. nã primus rex sup ysrael. s. saul. est ele
ctus a deo. qz humil' fuit ⁊ virtuosus. vnde. i.
Re. xv. Cum eẽs puulus in oculis tuis. id ẽ
humilis caput in tribub⁹ ysrael fact⁹ es. Un
xitqz te dñs in regẽ sup ysrael. Item scđus
rex fuit dauid qui etiã ppter suã pbitatẽ elec
tus est a deo. Vñ di. dñs de eo. Inueni virũ
sm̃ cor meum. s. misericordẽ. de quo scribitur
i. Macha. ij. Dauid in miscđia consecut⁹ est
sedez regni in secula. Ex his habet̃ q nobiles
sunt ex virtute cognoscẽdi. de quo Gregori⁹
summa nobilitas est claꝝ esse virtutib⁹. ideo
nõ ex longis tunicis ⁊ longis manicis ⁊ scissu
ris sunt cognoscendi. qz sic mechanici ⁊ rusti
ci essent nobiles quod nõ est. qz dicit Arest.
in politi. li. x. Virtus ⁊ malicia determinãt no
biles ⁊ ignobiles. ⁊ Canõ. xl. di. Nos nobili
tas moꝝ plus ornat q̃z pgenitoruz. Et socra
tes. Generosissimus est qui optimus ẽ. Qua
propter iudei qui se iactabant de nobilitate
abrahe. Et illis respondit ihesus Johannis
viij. Si filij abrahe estis opera abrahe facite.
Naz sm̃ Crisostimũ. Quid pdest generatõ
clara quã mores sordidant. Ideo Hieroni
mus. Ille apud deũ est generosior qui ẽ fide
deuotior vita sanctior ⁊ ope virtuosior. sz di.

que sunt ille virtutes ꝑ quas cognoscunt̃ nobiles. Rñ. prima est largitas. vñ deus qui ē nobilissimus est largissimus. qꝛ non solū dat nobis sua bona sed seip̃m in p̃nti sacramētalr̃ ⁊ in futuro in p̃miuꝫ. Geñ. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Itē apparet eius largitas in hoc qꝛ scribit̃ Mat. v. Facit solē suum oriri suꝑ bonos ⁊ malos. Itē in hoc ꝙ. v. milia hoim cibauit. Jo. vi. nam sicut aquila nō comedit p̃dam sola sed diuidit alijs rōne sue nobilitatis. sic ⁊ xp̃s fecit qđ pertinet ad nobiles. Vñ Arestoti. de regimine principū. O alexāder tuis largus esto. qꝛ ignominia regis l̃ principis est pauꝑtas ꝓpl̃i. sed viceuersa auaricia ⁊ rapina sunt ignobilitatis signa. qꝛ non decet principē fore socium furꝝ. Scđa virtus est gratitudo ⁊ recognitio bñficioꝝ dei ⁊ hoīꝫ De qua Augu. Qui bñficia nō cognoscit ingratus est. vt sunt. de quibꝫ p̃s. Obliti sūt benefactoꝝ eius. Que q̃dem gratitudo nō solū dꝫ referri đo sed exhiberi subditis a quibꝫ nutriunt̃ nobiles etiaꝫ ꝑ sudoris effusionē rusticoꝝ. ⁊ q̃ꝫto in maiori reuerētia hñt subditos. tanto sunt nobiliores. sed isti sunt ignobiles qui spernūt ⁊ ꝑuipēdunt pauꝑes. ⁊ sunt ignobiliores canibꝫ qui cognoscunt bñficia eis exhibita ⁊ retribuunt qñqꝫ bona suis bñfactoribus. vt legit̃ in vita beati Macharij. ꝙ cuꝫ q̃daꝫ leena hēret speluncā iuxta cellā sancti viri. dum inuenisset vna vice catulos excecatos portauit eos ad pedes eius. cūqꝫ intelligeret vir dei leenā rogare ꝓ illuminatōe catuloruꝫ eo orāte illumīabant̃ ⁊ sequebant̃ ad speluncam. nō tñ ingrate qꝛ pelles ouiū cuꝫ pilis q̃s capiebāt in venatione cū matre quasi ꝓ mercede ante ostiū celle đportabāt (F) Tercia virtus ꝑ quā nobiles cognoscunt̃ est mīa in pauꝑes. Ideo in signū clemētie reges iungunt̃. ⁊ rex apū non hꝫ stimulū pungēs sicut alie apes. Qđ aūt clemētia pertinet ad reges ⁊ principes oñdit Sene. di. Nullū ex oīibꝫ magis q̃ꝫ clemētia regem ⁊ principem decet. Sed isti qui sunt duri ⁊ īmisericordes ad pauperes nō sunt corā deo nobiles. Quarta virtus est virilitas ⁊ strēnuitas. s. pauꝑes ⁊ subditos defendendo. ideo nouis militibꝫ datur ensis ad defendendum orphanos ⁊ viduas. vt legitur de Dauid. ij. Regum. xxij. Conuenerunt ad eum omēs qui erāt in angustia constituti ⁊ oppressi ere alieno ⁊ amaro animo. et factus est eoꝝ princeps. quia habetur in canone. xxiij. q. v. regum. Regum ꝓpriū est facere iudiciū atqꝫ iusticiā ⁊ liberare de manu calūniantium vi oppressos. Sed heu quidam defēdunt subditos ab alijs sed per se spoliāt eos. ⁊ tales sunt similes ceto in mari qui defendit aleca ab alijs piscibꝫ sed ꝑ seip̃m deuorat. quibus minatur dominꝰ ysaie. xxvij. In illa die occidet dominꝰ cetum qui in mari est. Quinta virtus est iusticia. de qua Sapien. vi. Audite reges ⁊ intelligite. discite iudices finiuꝫ terre. Prebete aures vos qui cōtinetis multitudines ⁊ placetis vobis in turbis nationum quoniam data est a domīo potestas vobis et virtus ab altissimo. ⁊ sequitur. Ad vos ergo reges sunt hi sermones mei vt discatis sapientiam ⁊ ne excidatis. Sapiē. i. Diligite iusticiam qui iudicatis terram. psal. lvij. Recte iudicate filij hominū. Ideo Sapi. vi. Qui custodierint iusticiā iuste iudicabūtur. et qui didicerint iusta inueniēt qui respōdeant. vt scribitur Thobie. xiij. Facite iusticiam coraꝫ deo credētes ꝙ faciat nobiscū misericordiam suam. Ideo Deutrono. xvi. Juste quod iustum est ꝓsequeris. ⁊ tales sunt nobiles corā deo. Ideo subdit in textu. cuiꝰ filius infirmabatur capharnaū. hic cum audisset quia ihesus adueniret a iudea in galileam abijt ad eū ⁊ rogabat eum vt descenderet ⁊ sanaret filiuꝫ eius. Capharnaum fuit sita in valle respectu chane Galilee. Unde infirmitas illius fuit causa sanitatis patris in fide. Quia christuꝫ non visitasset regulus ille si filius eius īfirmꝰ nō fuissꝫ ⁊ per cōsequēs nec credidisset. sic hodie infirmitas immittitur alicui a deo ꝓpter eius salutem vt dicit Grego. ⁊ habetur in canone. vij. q. i. cum ꝑcussio. Cum ꝑcussio corporalis imminet vtrum pro purgatōne an ꝓ vindicta contingat. dei iudicium in hoc ignoratur. et ideo non debet a nobis addi. flagellatis afflictio. ne nos culpe quod absit offēsa respiciat (G) Ideo sciendum ꝙ infirmitas patienter est toleranda multis de causis. Primo quia ad bonum incitat vt scilicet homo se preparat ad exitum ab hoc seculo. iuxta illud Luce. xij. Cum venerit ⁊ pulsauerit ꝯfestim apiāt ei. incerti em̄ sumꝰ qñ ⁊ qualr̃ veniet ⁊ in quo statu moriemur. vt dicit Seneca

Mors vbiq; te expectat. si sapiẽs fueris vbi-
q; eam expectabis. ergo infirmitas est nunci⁹
quẽ nobis xp̃us mittit vt p̃paremus nos Ec
cl̃i. xxxi. Infirmitas grauis sobriã facit animã
Greg. in moralib⁹. ⁊ hẽtur in canone. xxxviij
di. qui ea. Quicunq; stultus est in culpa erit
sapiẽs in pena. psal. xv. Multiplicate sunt in-
firmitates eoꝝ ⁊c. Scd̃o debem⁹ patiẽter ĩfir-
mitatẽ sustinere qꝛ a peccatis purgat. Greg.
in mora. Diuina dispẽsatiõe agit̃ vt ꝓlixiori
vicio ꝓlixior detur egritudo. vt patet Nũeri
xij. Maria soror moysi ꝑcussa est lepra ꝓpter
detractionẽ. eo ꝙ detraxit fratri suo moysi vt
sic ꝑ illã infirmitatẽ purgaret̃ ab illo peccato.
Isid̃. in sinonimis. Aduersa corꝑis sunt ani
me remedia. egritudo carnẽ cruciat sed mẽtez
curat. Ideo qñq; per eadẽ mẽbra punitur q̃s
⁊ infirmat̃ ꝑ que peccauit Verbi gratia. sicut
qui offendit deũ ꝑ illicitũ visum efficit̃ quan
doq; cecus. ⁊ qui ꝑ illicitũ gressum. s. saltãdo
chorisando ⁊ suꝑbe incedẽdo deum offendit.
erit qñq; claudus. Sil̃r qui libenter audit de
tractõnes erit qñq; surdus. Iuxta illud sap̃.
Per que quis peccat ꝑ hec ⁊ torquet̃. vt eti
am dicit Gre. Cõtraria ꝯtrarijs curant̃. naz
sicut mater in suo dilecto filio non põt sustie-
re maculã in facie sed immediate lauat. sic xp̃s
in suis dilectis nõ põt sustinere maculam pec
cati sed delet ꝑ corꝑis infirmitatẽ. Tercio pa
tienter dẽmus infirmitatẽ sustinere. qꝛ hostẽ
nostꝝ debilitat. s. carnẽ que ꝯcupiscit aduers⁹
spm̃. quia corpus est maximus inimicoꝝ nr̃o
rum. Michee. vij. Inimici hoĩs domestici ei
us. ⁊ Berñ. Est mãifestũ qꝛ in carne gerim⁹
laqueũ nr̃m. qꝛ corpus de terra formatum est
Ideo sꝑ trahit infra. Sed aĩa a deo creata ẽ
⁊ infusa. iõ sꝑ tendit sursum. Sz qñ corp⁹ in-
firmat̃ tũc spũs fortificat̃. ij. Corin. xij. Cũ in
firmor tunc fortior sum ⁊ potẽs. Amb. Infir-
mitas corꝑis est sobrietas mẽtis. ergo liben
ter dẽmus infirmitates corꝑis sustinere vt a
nimã sanã hẽamus ¶ H ¶ Quarto in
firmitas est patiẽter sustinẽda qꝛ a peccatis tra
hit ⁊ ad bonũ faciẽdũ incitat. Iuxta illd̃ ysa.
i. Quiescite agere ꝑuerse discite benefacere.
sic infirmus quiescit a multis malis ñ delecta
tur em̃ suꝑbire in vestib⁹ nec luxuriã exercere
nec ad tabernã ire ⁊ inebriari. vt implet̃ illd̃
ꝓpheticũ Osee. ij. Sepiã viã tuã spinis ⁊ se
piã eam maceria. Et illud Eccl̃i. xxviij. Sepi
aures tuas spinis ⁊ linguã neq̃ noli audire.
⁊ ori tuo facito ostia. ⁊ seras auribꝰ tuis. quia
hõ multa pctã sanus facit. que in infirmitate
dimittit. Jõ Hug. li. iij. de aĩa di. Quosdaz
p̃sciẽs deus multa peccare posse flagellat eos
infirmitate corꝑis ne peccẽt. ⁊ vtilius est frã-
gi doloribꝰ ad salutẽ q̃ vti columitate ad dã
nationẽ. Vñ exm̃. Quidã laborãs in graui et
lõga infirmitate rogauit sanctũ Tho. cãtuar̃.
vt impetraret sibi sanitatẽ. Factũ est statim il
le cepit cogitare forte. sanitas illa nõ expedit
tibi. qꝛ sensit se ꝓnũ ad peccãdum Iteꝝ roga
uit p̃dictũ scũm cum ꝯditiõe salutis vt daret
sibi sanitatẽ vel infirmitatẽ q̃d expediret salu
ti sue ⁊ statim infirmatus est. Itẽ nõ solum a
peccatis trahit sz etiã ad bonũ adducit. sic ꝙ
hõ ꝯfitet̃ ⁊ ꝯpungit̃. q̃d alias nõ faceret. iux-
ta illud Lu. xnij. Cõpelle intrare. vbi Greg.
Mala que nos hic p̃mũt ad deũ ire ꝯpellunt
⁊ ysa. xxvi. Dñe in angustia req̃sierẽt te. naz in
firmus odit gaudiũ m̃di. ⁊ hz tedium videre
⁊ audire que m̃di sunt. d. cũ apl̃o ad Phi. i.
Cupio dissolui ⁊ eẽ cũ xp̃o. ⁊ q̃rit miam dei ⁊
auxiliũ ei⁹ di. illud psal. cxnij. Tribulatõez ⁊
dolorẽ inueni ⁊c. ⁊ sic infirmitas trahit hoĩem
ad bonũ. Exm̃ narrat mgr̃ iacob⁹ de vitriaco.
ꝙ quidã miles erat in frãcia cui paup cl̃ic⁹ de
ferebat aquã bñdictã ad domũ eius. ⁊ ille mi
les paupi nihil dabat sz ꝯtũelijs eum afficie-
bat. post hoc miles infirmabat̃ ⁊ misit vocare
cl̃icũ p̃cipiẽs sibi dare elẽosinã rogãs vt ora
ret ꝓ eo vt de⁹ eũ sanaret. quẽ q̃siuit clericus
in quo statu eẽt magis virtuosus. Rñd. in in
firmitate ibi deũ magis timeret scõs inuoca-
ret. tunc clericus ait ⁊ ego rogabo deũ vt ĩ illo
statu vos ꝯseruet in quo melior estis. Quinto
infirmitas est patiẽter sustinenda. qꝛ est spãle
donũ dei ⁊ signũ dilectõis ip̃ius. apoca. iij. E
go q̃s amo arguo ⁊ castigo. ⁊ sic castigauit la
zaꝝ. Jo. xi. Dñe ecce quẽ amas infirmat̃. vñ
Orige. sup Osee. nij. Qui diligit̃ a dño cor
ripit̃. qui nõ diligit̃ in peccatis suis dimitti
tur. ergo potius debz hõ velle ꝙ sit d̃ amicis
dei ⁊ filijs q̃ de inimicis. Item legitur in vi
tispatrum. Quidam senex frequenter ĩfirma
batur omni anno p̃ter vnũ annũ. qui flebat
grauiter dicẽs. Domine reliquisti me. ⁊ hoc
anno non visitasti me scilicet dum san⁹ fuit.

Ideo in vitispatrum legitur. q̄ summa est religio ī infirmitate gratias agere deo. eo q̄ d. Sene. Infirmitas corpis est intermissio voluptatis ¶ I Sexto infirmitas corpis est libenter sustinenda. q̄r a futuris penis liberat Naū. i. Afflixi te in pñti ⁊ āplius nō affligam quā afflictionē pñtē desiderabat Aug. d. hic seca. hic vre ⁊c. Est nanq̄ dī magna mīa hic punire crimina. de quo Hiero. ⁊ hr̄ in canōe xxiij. q. v. quid ergo. vbi dr̄. Scitote eū ideo ad pñs reddidisse supplicia ne in eternum puniret. Jō hic quibusdā pcit vt eos in eternū feriat. ecōuerso. aliquos hic ferit non pcendo vt in eternū pcat. hoc summe placere dz cuilibet pctōri qui peccauit ⁊ necesse est eū puniri aut hic aut in futuro. cū tñ pñs tribulatio est mīma respectu future tribulatōis. de q̄ Sap̄. Eccl. xxix. Minimū p magno placeat tibi. nā pñs tribulatio ⁊ infirmitas est quasi denari⁹ respectu mille florenoꝝ. q̄r ignis purgatorij ⁊ ignis inferni vnus est quo ad calorē. nisi q̄ ignis purgatorij est trāsitorius sz inferni ppetuus. ignis noster respectu ignis purgatorij est quasi depictus vbi vnusquisq̄ purgabitur ⁊ grauissime punietur qui hic p peccatis suis nō est purgatus. Exm̄ legit̄ q̄ quidā aduocatus rogauit quēdā hoīem sibi caꝝ ⁊ dilectum. vt post obitū sibi infra. xxx. dies appareret. et ille pmisit sibi si dei volūtas eēt. ⁊ post obitū apparuit sibi. d. se esse in maximis penis. et ille. Es in purgatorio an in inferno. rñdit. in purgatorio sum. ⁊ ille. Est ne aliqua pena tpalis que posset ꝯpari tue pene. rñdit. tāta est pena mea q̄ si oēs mōtes ⁊ oīa ligna ⁊ omīa visibilia in mdo exñtia arderēt ⁊ ego in medio illi⁹ starem adhuc nō possent equipari pene mee quā patior. tūc ille aduocatus quesiuit ī quo statu eēt. rñd. defunctus eū esse in malo statu ꝓpter supbiā ⁊ auariciā suā. ⁊ si sic in tali statu moreret̄ eternalr̄ dānaret̄. qui ex hoc ꝯuictus ꝯuersus est a peccatis suis penitēdo ⁊ satisfaciendo bonus factus est. vitāq̄ suā in bono finiuit. vñ tāta est pena purgatorij q̄ quis potius dēret hic p triginta ānos infirmari q̄ ibi vnā diem ardere. vñ dr̄ in decretis. Igni purgatorij nulla pena est ꝯparabilis. dis. xxv. §. q̄ in aliud. ergo patiens debet esse quilibet in infirmitate sua. ⁊ deo p peccatis suis offerre. sed qui est impatiēs hz duplicē infernū. quia hic illā infirmitatē ꝯtra quam murmurat. ⁊ post eternā dānationē. q̄r sicut in patientia q̄s possidet animā suā Luc. xxi. sic in ipatientia pōt quis perdere animā suā. Greg. Regnū celorum nullus murmurās accipit nec qui accipit murmurare pōt ¶ K Septimo infirmitas ⁊ tribulatio est sustinēda patiēter. quia est pignus eterne salutis ⁊ via ⁊ porta celi. quia in tribulatōne ꝯformamur capiti nostro. s. xp̄o ī presenti vt sequamur vestigia eius. i. Pe. ij. Xp̄s passus est p nobis vobis relinquens exemplū vt sequamini ⁊c. eo q̄ scribit̄ Eccl̄ia. xxiij. Magna gl̄a est sequi dñm. ⁊ apostol⁹. ij. Thimo. ij. Si sustinebim⁹ ⁊ ꝯregnabimus. Sed heu q̄ plures sunt volentes regnare cū xp̄o in celo sed nihil volunt pati cuz eo hic in mundo. ꝯtra quos dr̄ Luce vltimo. Nonne optuit xp̄m pati ⁊ sic intrare in gloriā suam. sic ⁊ nos in necessitate optet pati si volum⁹ intrare in regnū dei. nā hec est porta salutis eterne. Ideo Greg. Si dulcia querimus necesse est vt amara toleremus. Bern̄hard. Qui carnalibꝫ voluptatibꝫ pascitur eternaꝝ deliciarum epulis indignus habet̄. Nam s̄m Hieron̄. Impossibile est vt pñtibꝫ quis ⁊ futuris fruat̄ bonis vt hic vētrē ⁊ ibi mētem repleat ⁊ de delicijs ad delicias trāseat. Insup etiam p̄sentes tribulatōnes ⁊ infirmitates augmentant homini premiū celeste. vbi impletur illd̄ Luce. vi. Gaudete in illa die ⁊ exultate. Ecce enim merces vestra multa est in celo. Quapropter dicit Hieronim⁹ in epistola. Libēs nunc tormenta patior vt futura michi gloria seruetur. modo quotiens aliquem dolorem corporis patienter sustines. totiēs mereberis coronam vite eterne. et illud premiuz excedit omnes passiones presentis temporis etiam si vnus sustineret omniū hominum infirmitates. De quo ad Romanos. viij. Non sunt ꝯdigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis Item non solum est meritorium infirmitates patienter tolerare sed etiam valde meritorium est infirmis famlari. de quo magister Humbertus super regulam beati Augustini. qui sic inquit. Non est maior misericordia in exterioribus operibꝫ misericordie q̄ que exercetur circa infirmos ministrādo et seruiendo. Ratio quia ibi pascitur esuriens. et ibi potatur sitiens.

ibi nudus tegit. ibi hospitalitas exhibet. quando lectus ad quiescēdū parat ibi visitatur infirmus. ⁊ vinctus vinculis infirmitatis ligatus. tandē exhibet mortuo officiū sepulture. ⁊ sic infirmis seruiēdo exhibent opa mie omnia que xp̄s ita accipit ac si sibi sit factuz. de quo Math. xxv. Quod vni ex mīmis ꝛc. Itē seruire infirmis p̄cellit alia opa mie ⁊ religiōis. qd̄ sic ꝓbatur. nam in operib⁹ rigoris ⁊ religiōis seruitur qñq̄ deo vno sensu vel mēbro vt in obedientia. de gustu in ieiunio. de lingua in silētio. de oculis in vigiliis ꝛc. In operib⁹ vero pietatis circa infirmos. Primo seruit oculus in vigilādo ⁊ interdum horrēda vidēdo. ꝓ quibus dabit visio dīna in celis. Scd̄o seruit odoratu fetores sentiēdo. Tercio auditu dura ⁊ importūitates infirmoꝝ audiēdo. Quarto tactu infirmū tangēdo. Quinto gustu solitam ꝯmesatōem intermittēdo. Sexto lingua. eos ꝯsolando. Septimo pedib⁹ ꝓ eis discurrendo. Octauo totū corpus seruit pro eis diuersimode laborādo. que ergo religio poterit huic ꝯparari. in qua seip̄m hō ligat ⁊ totum se homo religat vt ei ex toto corde seruiat ⁊ corpore ⁊ om̄ib⁹ sensib⁹ vt dcm̄ est. Hui⁹ religionis sectāde dedit nobis exēplum xp̄s qui taz benignum exhibuit se infirmis eos visitādo. dulciter alloquēdo. ⁊ frequēter sanādo. Qd̄ aūt meritoriū sit infirmis seruire legit exemplum in vitis patꝝ. Duo erāt fratres quorū vnus multū ieiunabat. ⁊ alter seruiebat infirmis deuote. quesitū aūt erat a quodam sene. quis eoꝝ esset maioris meriti. Rñdit senex. si frater ille ieiunās appenderet se per nares ñ posset peruenire ad mēsurā illi⁹ q̄ seruit ifirmis

De eadem dominica

Sermo. clxvi

Descende dñe prius q̄ moriat filius meus. scribit Jo. iiij. L. Ista est scd̄a pars istius euāgelij. in qua dixi subiungit xp̄i rep̄hensio ꝓ eius incredulitate. di. nanq̄ Theophilus ille regulus interfuit miraculo facto in nuptijs cum aquā cōuertit in vinū. ⁊ ex hoc credidit xp̄m posse sanare filiū eius. Sed credidit hoc nō posse facere sine p̄ñtia corpali. ideo xp̄s corripuit incredulitatē eius. di. Nisi signa ⁊ ꝓdigia videritis non credetis. rep̄hendit eum non qꝛ petiuit ꝓ sanitate filij. sed ꝓpter defectū fidei. vñ Gre. Memētote quid petijt ⁊ apte ꝯgnoscetis qꝛ in fide dubitauit. poposcit nanq̄ vt descenderet. O quot sunt hodie tales signa poscentes. cum tñ di. Gre. Jam fides xp̄i est firmata ꝑ scripturas ⁊ sanguinis effusionez xp̄i Jō signa nō sunt querēda Mat. xij. Generatio praua ⁊ adultera signū querit. Ubi greg. Semꝑ signa querere est nunq̄ velle q̄d credere. Ideo glo. ysa. vij. Achaz noluit signa petere ne videret deum temptare. talis fuit iste di. Dñe descēde prius q̄ moriat filius meus incipiebat em̄ mori. Moralr. Regulus est ratio hom̄is a ꝑuo suo regno. qꝛ habet regimen sensuū exterioꝝ ⁊ interioꝝ super cogitatōes ⁊ desideria. Vñ Isid. de summo bono. Rex in q̄ eris si ratō te rexerit. Di. nanq̄ phūs. iiij politi. Mens rationalis regali dñio regit appetitum sensitiuū. Et merito supior ꝑs rōnis d̄r rex a dignitate corone. qꝛ digna est eterna corona si bñ rexerit. Ideo ꝓuer. xx. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat om̄e malū intuitu suo. Sic ratio p̄cauet solicite ne quis vnq̄ motus inordinatus insurgat in regno anime ꝯtra dīnū honorē. ⁊ si insurgere cepit statiz in regali manu dz cohibere ⁊ ꝯpescere. Juxta illud psal. cxviij. Anima mea in manib⁹ meis semꝑ. sup quo Amb. Qui corpus ꝓpriuz rationi subegerit nec eius passionib⁹ animā suā turbari ꝑmiserit hic corona eterna dign⁹ erit Et hoc totū fit ꝑ rōem. Ideo Aug. Homo ꝑ rōem efficit capax diuine eēntie Nota vt hoc regimine spūs rationalis debite gubernetur tria sunt necessaria. s. sapientia. iusticia. ⁊ potētia. Primo ad regimē requirit sapientia ī ordinatōe. de quo Sapi. vi. Audite reges ⁊ intelligite. Sequitur Ad vos ergo reges sunt hi sermones mei vt discatis sapiētiam. et ne excidatis. Hāc petiuit salomō. iij. Re. iij. Da seruo tuo cor docile vt ꝓplm tuū iudicare possit ⁊ discernē inter bonū ⁊ malū. ñ petiuit auꝝ aut argentū nec gl'am terrenā sed sapientiam ⁊ si hoc petiuit rector corpm magis rector animaꝝ. eo q̄ scribitur Sapi. vij. Neminē diligit deus nisi quē cum sapia inhabitat. Jō diuinam sapiētiam omēs dēmus appetere. di. illud Sap̄. ix. Mitte sapiētiam de celis sanctis tuis ⁊ a sede magnitudinis tue vt mecum

sit et mecū laborет. ut sciā quid acceptuz sit co
rā te offi tpe. q̄ q̄dem sapia p̄sistit in verbo dī
Eccl. i. Fons sapie v̄bū dei in excelsis. qua si
q̄s careat corā deo famus et delirus ē. Sap.
xiij. Vani sūt oēs hoies in q̄bus ñ subest scien
tia dei. et cano. xxxviij. di. q̄ ea. vbi d. Greg.
Qui ea que dei sunt sapiūt a dño sapiūt. Et
q̄ ea q̄ dei sūt nesciūt a dño nō sciunt. iō gre.
sup ezech. Omnes q̄ eternā patriā desiderāt
v̄ba vite scire et addiscere dñt. et q̄ hec ignoꝛ
rant veri ignari sunt. de q̄ hiero. Ille lras ne
scit q̄ sacras ignorat. nec v̄e p̄t deū cognosce
re sine sapia v̄bi dei. de q̄ sā. Tho. p̄te. i. Sa
ior noticia nō habet de deo in hac vita q̄m in
sacra scriptura. iō Crisi. sup matb. sup illo v̄
bo Omia pata sunt Matb. xxij. dic. In sacra
scriptura ignorās inuenit q̄d discat. p̄timax
q̄d timeat. laborās q̄d speret. Ideo hec est sa
piēa quā vnusquisq̄ rex anie hre debeat ne
aīa ineternū peat. q̄z scribit Eccl. x. Rex insi
piens pdet pplm suū. i. memoriā. voluntatez
et intellectū. bonas cogitatōes et inspiratōes
quas ratio regere debeat. et sic implebit illō
Eccs. x. Ve tibi terra cuius rex est puer. i. rō
puerilis seqns vanitatē. Secō rex dz hre iu
sticiā. Isa. xxxij. Ecce i iusticia reg. rex. nā nī
lō regnū p̄t subsistere sine iusticia. puer. xxv.
firmabit i iusticia tron⁹ e⁹. Dic nāq̄ cipria.
Quecq̄ bona in regno opat iusticia. et idē in
li. de xij. abusionibus seculi dic. Justicia reg
par pplo. mtamē subditoꝝ. vnitas plebis.
munimentū gentis. gaudiū hoim. sic m i re
gno aie iusticiā debes hre Tho. xiij. Facite
iusticiā credētes q̄ deus faciet vobiscū mise
ricordiā. ℣. Sed d. quid est iusticia
Audi. dicit canō. xij. q. ij. cū deuotissimā. §. si
seculi. Justicia ē summū bonū colere ac vni
cuiq̄ sua iura seruare. hec fac et eternaliter re
gnabis. puer. xi. Justicia liberabit a morte.
vñ p̄z in daniele Daniel. vi. De⁹ me⁹ misit
āgelū suū et p̄clusit ora leonū ꝛ nō nocuerūt
mihi. q̄z corā deo inuēta est iusticia in me. et
sic rex ezechias Isa. xxxviij. et. iij. Reg. xx.
d. Memēto dñe quō ambulauerim corā te i
veritate. et q̄d rectū erat in oculis tuis fece
rim. et. xv. anni ei supadditi erāt. Tercio rex
dz hre potentiam. ut possit rebelles coarcere.
Eccl. vij. Noli querere fieri iudex nisi valeas
virtute irrūpere iniq̄tates. sic rō dz hre potēnā
ut valeat oēs motus animi ad bonū v̄tutis
ordinare. ut figuratur in rege Josia. iiij. Re
gum. vicesimotercio. qui potentia lucos suc
cidit. et populuz ad veri dei cultū reduxit. pri
mo mala eradicauit. scō bona induxit. Sic
et m in regno aie. Vñ ambro. li. i. de officijs
Nō mediocris ē fortitudo spūs ut aduersus
oēs certet vicia. et aduersus voluptates cu
stodiat iusticiā. Illā potētiā habuit eufrosina
d qua quere in vitaspatr. que potēter ꝺ vicia
carnis pugnauit. Jō p̄spex. Non caret regia
ptāte qui nouit corpi suo rōnabiliter impera
re. ꝛ Gre. xxij. moza. Oēs sancti viri sacre scri
ptūre testimonio reges vocant. q̄ mō ignē lu
xurie. modo estum auaricie. mō g'am mundi
vincūt. q̄d de eis scribit Lu. xvij. Regnum
dei intra vos ē. In his tribꝰ in statu innocē
tie eramꝰ reges. qz magna erat nra potēna et
iusticia. sz nūc p̄ trāsgressionē primoꝝ pentiz
facti sumus reguli. De q̄ aug. in enchiri diō.
Ade pctō vicianit totū genus hūanū. nā cū
cecidit de dei caritate et obediēna factus est
puus in sapia iusticia et potēna. Idcirco me
rito nūc dicit regulus. cuiꝰ filius. i. opa nra.
Nam ꝓm aristo. in. iij. etbic. nos ꝓpamur ad
opa nra sicut pī ad filios exse natos. hic filiꝰ
i. opa nra infirmata sunt in capharnaū. i. i ps
dilo. nā caphar naū interp̄tat villa pinguedi
nis. qz in pinguedine gule fuit cā infirmitatis
hūane. Eccl. xxxvij. ꝓter crapulā multi pie
rūt. q̄ possumus ꝓq̄ri illud Ezech. xviij. Pa
tres ꝓmederūt vuā acerbā et dentes filioꝝ
obstupescūt. qz dicit Ambro. in li. de padilo
et habet in cano. xxxv. di. sexto die. Gula a
padilo regnante expulit. et de cōse. dist. v. ni
hil. Gula morbos facit. molestias ingerit. q̄
q̄libet p̄t ꝓqueri illud p̄s. xxxvij. Nō e sanitas
in carne mea. et illud Isa. i. Oīs caput lang
uidū. Et sic q̄libet infirmat cuz ad opa bona
indispositus reddit. Incipit aūt mori cuz ad
pctūm mortale inclinat. Ezech. xviij. aīa que
peccauerit ipa morietur. ℣. Sed sicut i
infirmitate corpali sunt aliqua signa mortis
piculosa. sic et in spūali. Primū signū si infir
mus odit lucē. et fugit hoies et facie absconꝺ
dit est signū mortis. Spūaliter. q̄ odit lucez
sacre scriptūre et v̄bū dei. ita q̄ nō p̄t audire
verbū dei et veritatē. Job. iij. Qui male agit
odit lucē ne arguant opa ei⁹. de q̄ ps. cxviij.

ℓ. filius. i. opa nostra.

Sermo

Lucerna pedibꝰ meis verbū tuū ⁊ lumē semi. m. Hec lux est delectabilis sanis et ad vitā tē dentibus. Eccs. xi. Dulce est lumen et dele ctabile oculis videre solē. ⁊ sic fuit odibile iu deis verbū dei et delectabile discipulis Joh. vi. cū dñs interrogauit eos an vellēt eā abi re. rñdit petrus. dñe ad quē ibimus ꝙba vi te eterne habes. Scōm signū si stridet venti bus et est antiquꝰ. nec hoc añ facere cōsueuit est malū signū. Spūaliter. sic q̄ est iracūdus et impatiēs. et cū verbis maledicis primum offendit. est signum mortis spūalis. De q̄. i. Cor. vi. Neq; maledici neq; rapaces regnū dei possidebunt. et sunt tales q̄ nullo mō pñt concordiā nec pacē hē. tales hēbūt duplicē infernū. in pñi penā ire. in futuro penā dam / natōis eterne. de q̄bus Hiere. xvi. Seruietis ibi dīs alienis die ac nocte q̄ nō dabunt vo bis requiē. ps. xlix. Cōtritio et infelicitas i vi is eoꝝ et viā pacis nō ꝓgnouerūt. Gre. Im pacifici sunt filij dyaboli. et ecōuerso pacifici sunt filij dei. et deꝰ q̄ est vita aie est cum eis. ij Cor. xiij. Pacē hēte et deus pacis et dilectī onis erit vobiscū. qꝛ dicit ps. lxxv. In pace fac. est locꝰ ei⁹. Tertiū signū si os et labia ꝑ / bit est signū mortis. spūaliter. sic q̄ nō apit os et labia ad deū laudandū et ei regratiandū. ē signū mortis spūalis. De quo ps. cxiij. Non mortui laudabūt te dñe. qui aūt os apit ⁊ la/ bia nō euanescūt est signū vite qui grās agit ut possit dicere cū ps. xxxiij. Benedicā dñm in oī tpe. qꝛ dicit aug. Nil melius oꝛe ꝓmum⁹ q̄ꝫ q̄ grās agamus. dicēdo cū apl'o. i. Cori. i. Grās ago deo meo sp. iō ꝙm ambro. De⁹ plus tribuit ei qui gratias agit. Quartuꝫ sig nū si infirmus habet linguā siccā et nigraꝫ et pustulā in lingua est signū mortis. et sic qui habet linguā mendacē est signū mortis spūal' Sap. i. Os q̄ mentit occidit aiam. nā mē dax lingua est tanq̄ falsa moneta. q̄ nō valet nisi ad ignem. ps. v. pdes oēs q̄ locūt mē daciū. Ideo ambro. in sermone et hēt in ca. xxij. q. v. cauete. Cauete fratres mendacium qꝛ oēs qui amāt mendaciū filij sunt diabo li. et ecōuerso si hō est verax in ꝓbis est signū vite. puerb. iij. Misericordia et ꝓitas te nō dēserāt. qꝛ scribit puer. xij. Labiū ꝓitatis fir mū erit in ꝓpetuū. et qꝛ xp̄us veritas ē Joh. xiiij. ⁊ qui in caritate manet in deo manet

Quintū signū est si sternutatōne caret dū piper vel elleborus immittit in nasum in firmi q̄ tū simplices facere non dñt. alioq̄n lederēt infirmū. est signū mortis. sic si audit infirmus de morte ꝓpria vel de extremo iudi cio ut de penis inferni et gaudijs celi ꝑditis ꝙ pctā et nō ꝓcurat in seipo. est signū mortis eterne. qꝛ reputat se quasi securū. Eccs. viij. Sunt impij qui ita securi sunt quasi iustorū facta habeāt. ⁊ ecōuerso boni timēt. ps. cxviij a iudicijs tuis timui. et Job. xxxi. quid factū cū surrexerit ad iudicādū deꝰ. Hiero. Siue dormio sine vigilo sp sonat vox ista in auribꝰ meis. surgite mortui venite ad iudiciū. Sex tum signū est si aruina aurū est dulcis q̄ na/ turaliter est amara. Spūaliter. sic si dulce est audire detractōnem de primis signū est mor tis. vñ aug. Nō accōmodes aures tuas audi re detractōes ne ꝙcipias mortē in aīa tua. de trahenti em̄ et audiēti utriusq; esca est mors aīe. Ideo apl's Ro. i. Detractores deo odi biles. et ps. c. Detrahētē secrete ꝓximo suo būc ꝙsequebar. sic ecōuerso. si q̄s libēter audit bona loqui ⁊ ex fīna caritate ꝓgaudz est signū vite. i. Joh. iij. Nos scim⁹ q̄m trāslati sumus de morte ad vitā q̄m diligimus frēs. Septi mū signū ē si infirm⁹ nō ꝑt plena ⁊ intelligibi lia ꝓba ꝓferre et exprimere. signū ē mortis corpal'. Sic spūal'r si q̄s p̄decūdia nō ꝑt inte gre ꝓfiteri et plene ē signū mortis eterne. ps xxi. Aruit tanq̄ testa virtus mea ⁊ lingua mea adhesit faucibꝰ meis. et in puluerē mortis de duxisti me. Dicit em̄ ambro. in li. de padiso. Nō em̄ q̄squā a pctō iustificari poterit nisi ip̄m pctm̄ añ ꝓfess⁹ fuerit. et puer. xxviij. Qui ab scōdit scelera sua nō diriget. q̄ aūt ꝓfessus fu erit et reliq̄rit ea misericordiā ꝙseq̄t. de q̄ ps xxxi. delictū meū ꝓgnitū ꝛc. iō Isa. xlij. Hae ra si q̄d hēs ut iustificer⁊. Octauū signū est si anbelitus frigescit et pedes et manus frigide sunt et sure signū est mortis. spūaliter. sic qui frigidus ē et tepid⁹ in amore dei et sine ōmni devotōe existit in his que ꝑtinēt ad salutem aīe est signū mortis eterne. i. Joh. iij. Qui nō diligit manet in morte. ecōuerso vo si an helitus pedes et manus hñt calorē naturalē ē signum vite. sic si opatōes et affectōes fiunt in charitate. Hugo. in li. de laude charitatis Charitas ē fons ꝓpri⁹ de q̄ nō ꝓmūicat alien⁹.

q̃cunq; illã habet a deo alienus nõ est. ¶ Bonum signũ si infirmus rapit lectũ trabẽs fila et plumas et bz manus nigras ẽ signum mortis. Spũaliter. sic q̃ auare retinet nec aliena restituit. nec de ꝓpr̃is elemosinã pstat est signũ mortis spũalis. Abacuc. ij. Ue q̃ multiplicat nõ sua aug. Pctm̃ nõ dimittit̃ ꝛc. dic nãq; aplus. Neq; auari neq; rapaces regnũ dei possidebũt. i. Cor. vi. et Mat. xvi. Quid prodest hõi si vniuersũ mundũ ꝛc. Jõ docemur eccl. v. Noli attẽdere ad possessiões iniquas. et ne dixeris. est mihi sufficiens vita. nihil em̃ pderint in tpe vindicte et obductionis. et Matth. v. Esto ꝓsentiẽs aduersario tuo cito dũ es cũ eo in via. ne forte tradat te aduersarius iudici ꝛc. seq̃t. Amen dico tibi. nõ exies inde donec reddas nouissimum quadrantẽ. iõ aug. et habet̃ in ca. xiij. q. vi. si res

¶ Si res aliena ꝓpter quã pctm̃ ẽ reddi possit et nõ reddit̃ pnia nõ agit̃ sz silet̃. Decimus signũ est si aures ꝓtrabũtur est signũ mortis sic q̃ odit correctões est signũ mortis spũalis de quo puer. xv. q̃ increpatões odit morietur et seq̃t. Nõ amat pestilẽs eũ q̃ se corripit. iõ Crisost. Correctio nõ ẽ ptẽnenda. qz ẽ via aie ad deũ. Idcirco q̃ correptões suscipit beniuole est signum sanitatis anime. qz bz eccs. vij. Melius est a sapiẽte corripi q̃ stultoz adulatõe decipi. Undecimũ signũ si infirmus non pt manere in vno loco sed ia vult huc modo illuc. Spũaliter. sic q̃ sp occupat̃ circa terrẽa et trãsitoria die noctuq; diebus etiã festiuis nõ cessat a laboribus timẽs sibi sp deficere et in q̃rũ bz cor suũ p̃ solicitudine q̃ etiã de bo nõ pt cogitare et de ꝓpria salute est signũ mortis spũalis. iõ Mat. vi. Nolite soliciti esse dicentes. q̃d manducabim9 ꝛc. De hac cupiditate

¶ Solicitudo cupiditatis est filia despationis. iõ Philip. iij. nihil soliciti sitis. s. ex cupiditate. et. i. petri. v. Oẽm solicitudinẽ vram ꝓiciẽtes in eũ. qm̃ ipi cura est de vobis ipe em̃ ẽ q̃ dixit Mat. vi. primũ q̃rite regnũ dei et iustitiã eius et hec omnia adijciẽt̃ vobis Duodecimũ signũ ẽ si infirmus pdit requiẽ est signũ mortis. sic q̃ nõ pt q̃escere a peccatis ẽ signũ mortis spũal̃. iõ puer. iij. Time deum et recede a malo. sanitas quippe erit vmbilico tuo. de q̃ bz Isa. i. Quiescite agere perverse. discite bñ facere. Sz heu iã aliq̃ se pctã dicũt dimittere nõ posse. De talibz d. greg. Uanẽ indulgẽtie grãm sperãt qui a peccatis nõ cessant. qz d. crisost. in de lapsu. Humanũ ẽ peccare. sz dyabolicũ in peccatis pseuerare. de quo aug. de anchona dicit. Nolẽtes si peccauerint resipisci quid ẽ nisi cũ bo mũdo dãnari. et sic talis incipit eternaliter mori. iõ Eccl. xxi. Fili peccasti nõ adijcias iterq; bz de pristinis deprecare ut tibi dimittant̃. quasi a facie colubri fuge pctã. et si accesseris ad illa suscipiẽt te. dentes leonis dentes eius interficiẽtes animas hominũ. qz quasi rũptura bis acuta omnis iniquitas. et plage illius nõ est sanitas.

Dominica. xxij.

Sermo. clxvij.

IRatus dñs eius tradidit eũ tortoribz q̃adusq; redderet vniuersum debitũ. scribit̃ Mat. xviij. a legit̃ in pñtis dñice euãgelicali officio ¶ Agricola plantãs arborẽ exigit ab arbore fructũ tpe suo quã plãtauit in orto. qz inutiles arbores nõ sinit crescere. Spũaliter. sic deus pr̃ ẽ agricola. Johã. xv. Pr̃ meus agricola est. q̃ plãtauit hominẽ in orto ecclesie ad fructificãdũ Joh. xv. Ego po sui vos ut eatis et fructũ afferatis. s. bonorum opm. de q̃ Coloc. i. In omni ope bono fructificãtes et crescẽtes in sciẽtia dei. hũc fructum req̃ret a nobis tẽpe autũni. i. iudicij vel mortis. vñ aug. de vita xp̃iana. Nõ solũ a xp̃iano q̃rit̃ ut malo careat sz ut in bono se exerceat. et si bonũ nõ inueniet in ignẽ eũ, ꝓiciet. Unde exech. xv. Fili hominis q̃d fiet de ligno vitis ꝛc. nũq̃d tollet̃ de ea lignũ vt fiat op9. aut fabricabit̃ d ea paxillus. ut dependeat in ea q̃d cunq; vas. ecce igni datũ est in escã. de q̃ habet̃ figurative Matth. xxi. ficus infructuosa in qua xp̃us quesiuit fructũ et nõ inuenit. male dixit ei et statim aruit. sic hõ nõ ferẽs fructum boni opis. de q̃ Matth. vij. Omnis arbor que nõ facit fructũ bo. excid. et in ignẽ mittet̃. ideo hortat̃ nos Ozie. in ome. Audite desides. audite negligẽtes q̃ spatiis saluari in bo q̃ xp̃iani appellamini. cũ nõ nomẽ sz xp̃iani vita saluat hominẽ. iõ bis sine fructu boni opis iratũ habet̃ deus. de quo thema. iratus dñs ꝛc. In sũma euãgelij duo innuunt̃. primo diuina in-

stícia debitũ exigẽs. Scõo hũana míseria p rimũ puniẽs .primũ a principio.scõm ibi.e/ gressus seruus ille ꝛc. De prio d.silẽ regnũ celoꝝ.i.pñs eccia militãs dñi regi.i.xpo ihũ. de q̃ Actor.xix. Rex regũ et dñs dñantiũ.qõ figurabat pilatus in tmlo triũphali quẽ scri pſit triplici lingua.s.hebraica.greca et latina. in qua totus mũdus ꝓhendit .quẽ et iudei voluerũt delere sz nõ potuerũt (R) Pro quo nota.antiq errauerũt circa ꝓuidentiã dei dupliciter. prio in generali. scõo in speciali. Primo in generali dicẽtes mundũ generali ter nõ regi ꝓuidẽtia dei. sz oĩa fieri vel euenire a casu sicut empedocles. sz hoc est falsum.qz assimilat hominẽ regi. cuiꝰ officiũ est gubernare. et sic deus totũ mundũ regit .de quo Sap̃.x iiij. Tua pr̃ ꝓuidentia ab initio cũcta gubernat.et bñ etiã patz in ordine rerꝝ.qz q̃cũq bñt certũ ordinẽ optet q aliqua ꝓuidentia gubernanť.eo q scribit ꝓuer.xi. Vbi nõ est gubernator ppls corruet.sed eõ vbi ꝓuidus gubernator ibi oĩa rite ordinanť.ut pz de salomone.iij.reg.x. de ordine curie. vbi oĩa rite fuerũt ordinata.sic nos videmus q oẽs res naturales certũ tenẽt ordinẽ in suis motibus.ut corpa celestia et elemẽta.ut pz de terra Mat. iij. Vltro terra fructificat primũ herbã.deinde spicã ꝛc. Iõ apls ad ro .xij. Que a deo sunt ordinata sunt.iõ nõ a casu sed ordinatõe diuina regunť. De quo phũs.vij.politicorũ Virtus diuina totũ vniuersum ꝓnet et gubernat.et ps.lxxiij. Deus rex nr̃ aũ secula .i. ab eterno oĩa pscidẽdo et ꝓuidẽdo.et ps.xlvij Quĩ hic est dñs deus nr̃ in eternũ et in sclm scli.ipe reget nos in secula sez ꝓfuando et gubernãdo. De quo Boet.iij. de ꝓsola. li. iij. metro.ix.sic d. O q̃ ꝑpetua mundũ rõne gubernas. Terraꝝ celiq̃ sator qui tpus ab euo Ire iubes stabilisq manẽs das cũcta moueri.ideo dicit.homi regi.rõe gubernatõis i generali.et dicit homini rõe pietatis et ẽmolitatis.qz omnia q̃ deus regit et ordinat pie et bñ ordinat. licz aliqua male eueniãt. illa fiũt ꝓmissiue ut aliqua bona eliciat.qz dicit sanct⁹ tho. Ꝯ gentiles.li.i.c.xcv. Deus nõ ꝑt velle malũ. qz volũtas mali est ab errore.sz de⁹ nõ errat.iõ oĩis opatio dei est opatio virtutis. Ideo deutro.xxxij. De⁹ fidelis et absq vlla iniq̃tate.et ps.v. qĩ nõ deus volẽs iniq̃tatẽ tu es.et Aug. Deus adeo bon⁹ est q nullũ malum ꝓmitit quin bonũ elicere velit.scribit nãq Job.v. Nihil fit in terra sine causa.s.rõnabili vel gubernatõnis siue ꝓmissionis sue. Scõo errauerũt antiqui circa ꝓuidentiã dei in spãli dicẽtes deũ spãliter de hũanis actib⁹ ꝓuidentiã nõ hr̃e .tales fuerũt amici iob qui dixerũt Job .xxij. Nubes latibulũ eius circa cardines celi pambulat ꝛ nõa non ꝓsiderat.Ꝯ hoc dicit in textu. qui voluit rõem ponere cũ deus suis. In b̃ q exigit rõem dar̃ intelligi q ꝓsiderat opa nãa. vñ ps. inq̃t. ps.xciij. Qui finxit oculũ nõ ꝓsiderat.q.d.insipiẽter ꝛ stulte estimar̃ ille nõ ꝓsiderare opa nãa qui finxit oculũ.ꝛ qui plãtauit aurẽ q ille nõ audiat ut vr in illo ps. (S) Et dicit cũ seruis suis.i.cũ oĩib⁹ hoib⁹.nã oĩs sumus serui xpi dei tribꝰ rõib⁹. Primo rõe creatõis. de q̃ Isa. xliij. Formauit te seruus meꝰ es tu isrl. nõ obliviscaris mei. De q̃ mgr̃ in.ij.di.i. Factus ẽ hõ ꝓpter deũ ut ei seruiret. et mundus ꝓpter hominẽ ut hoi ſuiret. positus est ḡ hõ in medio ut ei seruiret et ipe seruiret.ꝛ vtrũq accipet. voluit em̃ sibi deꝰ ab hoie ſuiri .ut ea ſuiute nõ deus sz hõ ſuiẽs iuuaret.et mũdꝰ ſuiret homini ut sic homo iuuaret .totũ igit̃ bonum hois et q̃ factũ est ꝓpter ipm et ꝓpt q̃ ipe factus est. Ideo apl̃us .i.Cor.iij. Oĩa vra sunt.vos aũt xpi. dicit oĩa.i. superiora equalia ꝛ inferiora. superiora ad ꝑfruendũ ut deus trinitas.equalia ad ꝓximũ.i.angeli .q̃ licet mõ sunt nobis superiores.in futuro erunt equales. Matth .xxij. Erũt sicut angeli dei in celo.qui et mõ nostri sunt.qz ad vsum nobis sũt ministrãdi sicut res dñoꝝ dicunť eẽ famuloꝝ nõ dñio. sz qz sunt ad vsum illoꝝ. Sed d.tñ de homine in scriptura interdũ repit̃ q factus sit ꝓpter repatõez angelice ruine. Rñdit mgr̃ vbi supꝝ q nõ est ita intelligẽdũ quasi nõ fuisset bõ factus si nõ peccassz angeꝰ. sed qz inter alias causas ꝑcipuas hec etiã nõnulla.i.aliqua extitit .Scõo oĩs sumus ſui dei rõe emptõis.qz empti sum⁹ ad eius ſuitũ.i. Cor. vi. Empti estis p.ma. et.i.petri.i. Nõ corruptibilib⁹ auro l'argẽto redẽpti estis.sed sang.quasi ag.immacu.xpi et incõtami. Tercio sumus ſui dei rõe ꝓductõis. ꝓducti enim sumus in vineã pñtis vite Mat.xx. Exiit primo mane ꝓducere opãrios i vineã suã ꝛc. vbi

Gre. in ome. ꝓductio est vite eterne ꝓmissio ꝓpibꝫ fuitꝰ nẽe. cũ qbꝫ fuis vult ponere rõez. s. in morte spãliter. in nouissimo die generaliter qñ manifestabit oĩbꝫ quõ vnusqs qꝫ vixit in vita sua. nã deficiẽtibꝫ nũdinis vadũt mercatores ad pagamentũ. sic deficiẽte pñti vita rõem sumus reddituri an vixim⁹ rõnabiliter ut hoĩes. vl irrõnabiliter ut bestie nã hõ est aĩal rõnale. ideo rõnabiliter dz viuere. et de vita ei⁹ rõem deo reddere. de q̃ hẽt i ca. xv. q. i. merito. ℌ. ex eo. Hoĩes qr rõnabiles sunt facti de se et de oĩbꝫ rationẽ reddituri sũt. melꝰ ei essz homi rõe carere qꝫ cũ magna sapia rõis irrationabl'r viuere. qr scribit i ca. xv. q. vj. si qs. Ea q̃ fiũt mẽte aliẽata ꝛ si ñ imputãt ad penã. tñ sacri muneris executõez impediũt. ut pz de pueris fatuis q̃ sine ꝓpria culpa incidũt in furiã. et si qd mali agũt nõ imputat eis ad culpã. qr hẽt. xv. q. i. non ẽ. Ex uolũtate nascit pctm̃. et aug. li. i. retractatio. Nihil pctm̃ nisi voluntariũ. et g̃ melius esset rõe carere et saluari qꝫ abuti et dãnari. Ideo aug. in soliloq̃o. Infelices sunt q̃ ignorãt qd faciũt et rõem bñt. vadũt ꝺ tenebꝰ ad tenebras et nesciũt vbi cadũt. infeliciores q̃ sciũt ꝓ rõem qd faciũt. et aptis oculis ad infernuz descendũt. idcirco in fine vite vel mũdi de oĩbus rationẽ sum⁹ reddituri. vñ Gre. Tunc ab vnoq̃qꝫ nẽm venturus iudex exiget ꝓ iusticiã et ꝛitatẽ qꝺ dedit ꝓ misericordiã et largitatẽ. crescũt dona crescũt et rões donoꝝ. quapter Gre. dat nobis salubre ꝓsiliũ ꝺ. Tanto bũilioꝛ atqꝫ ad fruendũ deo ꝓmptioꝛ q̃sqꝫ dz esse ex munere qꝫto obligatiorẽ se esse ꝓspicit in reddẽda rõe. qr scribit Eccs. xij. Cũcta q̃ fiũt adducet dñs ad iudiciũ. ꝛ pro oĩ errato siue bonũ siue malũ expetet rõ et exiget. ℭ Nota illa ratio erit magne ꝑiculositatis et multiplicitatis. Prio magne ꝑiculositatis. qr dz Eccs. ix. Qui in vno peccauerit multa bona pdet. Itẽ erit magne multiplicitatis. qr ꝺ oĩbꝫ. prio ꝺ oĩbꝫ cogitatõibꝫ. de q̃ Iob. xxiij. Ipe scit vias meas. sup q̃ Gre. Sic de⁹ grecus nẽos ꝓsiderat ut minutissime cogitatões indiscusse nõ remaneãt. ut scribit Math. x. oĩa capilli capitis vẽi numerati sunt. capilli i. cogitatões. Sap. vi. Interrogabit opa vestra et cogitatões vras scrutabit. iõ Hiero. i epla ad filiũ mauricij. Nõ dicas cogitaui malum sed nõ feci. nã cogitare malũ nephas est sz facere crimẽ. iõ Aug. Quidq̃d pudet dicere pudeat et cogitare. qr scribit. i. Reg. xvi. Hõ videt ea q̃ parẽt de⁹ aũt intuet cor et arguet cogitatões cordis. Sap. i. In cogitationibꝫ impij interrogatio erit. Scꝺo ista rõ erit de oĩbꝫ locutionibꝫ. Mat. xij. De oĩ ꝛbo ocioso qꝺ locuti fuerint hoĩes reddẽt rationẽ. Hiero. verbũ ociosũ est qꝺ sine vtilitate loq̃ntis et audiẽtis ꝑfert. et si de talibus reddituri sum⁹ rõez qd de scurrilibꝫ et crimialibꝫ. de qbꝫ glo. Mat. xij. Verba scurrilia si sunt ociosa sz criminosa. iõ inutilia ꝓhibz apostol⁹ ad eph̃. iiij. Dis ꝓmo van⁹ vel mal⁹ de ore vro ñ ꝓcedat. rõem ꝺ. Isi. Sermo van⁹ ẽ vane mẽtis signũ. qualis em̃ ꝓmo audit tal' anim⁹ ꝓbat. Attñ nota excepꝰ ꝛbis vanis ꝛ ociosꝰ. multiplicia sunt ꝛba crimiosa de qbꝫ rõem dẽm⁹ reddere. s. ꝛba adulatoria. maledictoria. detractoria. nugatoria. blasphematoria. pomposa. luxuriosa. Pria sunt ꝛba adulatoria. vñ aug. Adulatio ẽ puersa laudatio. vbi inducit ille q̃ laudat ad peccanduz. de q̃ Gre. et hẽt in ca. xlvi. di. sunt nõnulli. Sũt nõnulli q̃ male facta hoĩm laudãt illi edificãt isti liniũt ꝓcipitẽ. tales adulatores sunt de nũero famoꝝ. de qbꝫ Eccs. vij. Melꝰ ẽ a sapiẽte corripi qꝫ stultoꝝ adulatõe decipi. qr dicit Aug. sup ps. Adulatio ẽ fallaci laude seductio. ut etiã narrat varro in sñjs. Tal' ẽ q̃ adulatorie suggerit sic̃ q̃ clã pimit et occidit. quapr scribit Tulli⁹. Nolo eẽ laudator ne videar adulator. nã adulatores sunt valde nociui laudatores. de q̃ gre. Quẽ ꝓsecutio nõ vicit multotiẽs adulatio pimit. iõ aug. et hẽt i ca. xl. q. iij. nemo. Melꝰ est ꝓ ꝛitate pati suppliciũ qꝫ ꝑ adulatõe ꝓsequi bñficiũ. ℭ Scꝺa sunt ꝛba maledictoria ut ex rãcore ira vel inuidia. q̃ etiã hoĩem segregãt a facie diuina. de q̃ apls. i. Cor. vi. Neqꝫ maledici regnũ dei possidebũt. ideo Eccli. xxviij. Verbis tuis staterã facito. et frenos ori tuo rectos. ꝛ attẽde ne forte labaris in lingua tua. nã ista sũt mortalia et dãnabilia. de quibꝰ Mat. xij. Ex ꝛbis tuis iustificaberis. et ex ꝛbis tuis dãnaberis. Justificaberis quidẽ ex bonis. dãnaberis ꝛbo ex maledicis. de quibus Gen̄. xxvij. Qui maledixerit ubi sit ipe maledictus. ꝺ q̃ ca. xxiij. q. iij. qui negligũt. vbi dicit Hiero.

Qui negligũt oris maledicti ꝓsuetudinẽ re
secare ⁊ si nõ corde maledicũt tñ immũdicã
labiorũ ꝝ ysaie verbũ. et inq̃namẽta oris ꝑ
maledictõez incurrũt. Tercia sunt ẏba detra
ctoria q̃ etiã dñs odit ut d. apl̃us Ro. i. De
tractores deo odibiles. et ps. c. detrahẽtez se
creto ꝓximo suo hũc plegbar. qz q̃ mala faciũt
bonis peiores sunt ꝯ infernũ q̃ malos deuorat
hz isti bonos et malos. et tolerabiliores sũt fu
res ꝯ detractores. qz fures tñ bona tpalia au
ferũt. isti ẏo auferũt qđ restitui nõ pñt. s.
famã bonã. vñ anacletus papa. et hẽ in can̄.
vi. q. i. deteriores, Deteriores sũt q̃ detrahẽ
do vitã et mores corrũpũt ꝯ q̃ subãs auferũt
Et alerãder. ⁊ ha. in ca. vi. q. i. sũma. Sũma
in q̃tas est detrahere. qz ois q̃ detrahit frẽ suo
homicida ẽ. de q̃ et ca. xi. q. iij. nemo. Neo pi
tor aut prudentiũ putet q̃ min9 sit piculũ in
ẏbis ligua mẽtẽdo ꝯ manibꝫ sanguinẽ fun
dendo. et Bern̄. nũ q̃d detrahẽtis lingua est
quasi vipera q̃ tres inficit vno flatu. s. seipm
i. aiam. et illũ de q̃ detrahit i fama. et audientẽ
vulnerat et inficit in sua ꝓscia. iõ puerb. xxx.
Generatio q̃ꝑ dentibꝫ gladios hz maledicta
iõ aug. sup illud ps. cviij. Pro eo ut me dili
gerẽt detrahebãt. dic. Ne detrahas aut audi
as detrahẽtẽ. nã q̃ detrahit eradicabit de ter
ra viuentiũ. qz d. Ber. Detrahere et detra
hentẽ audire q̃d horr dãnabilior ñ facile dixe
rim. qz detractor et libẽs auditor vterꝫ dya
bolũ in ligua portat. Quarta sunt ẏba nuga
toria. de qbꝫ Isido. ⁊ hẽt in ca. xxij. q. ij. ofñe
genus mẽdacij sumope fuge. nec casu nec stu
dio loquaris falsũ. qz d. sanc. tho. ij. ij. q. cx.
ar. iij. Ofñe mendaciũ ẽ pctm̃ admin9 venia
leut iocosũz et officiosum. sz damnosum est
mortale. de q̃ Hab. i. Os qđ mentit occidit
aiam. et ps. v. pdes oẽs q̃ loquũt mendaciũ
iõ Gre. Incauti sũt hũiles q̃ mẽdacio se illa
q̃ant. vt sunt q̃ negãt veritatẽ cũ interrogant
de quibꝫ aug9. de ẏbis apli. et hẽt in ca. xxij.
q. ij. cũ hũilitatis. Cũ hũilitatis cã mẽtiris si
nõ eras pctor mẽtẽdo efficieris. nã d. aug. su
p Job. Nõ ita arrogãtia caueat ut veritas re
linquat. Ideo Eccl. xx. Deterior est fur ꝯ assi
duitas viri mẽdacis. iõ Aug. Nec artificioso
mẽdacio nec simplici verbo optet quẽꝯ taci
pe. (X) Quinta sunt ẏba blasfematoria
ut in deũ et in sctõs ei9. O ꝯ dura sunt talia
de quibꝫ leui. xxiiij. Qui blasfemauerit nom̄
dñi morte moriat. Hã tales peiores sunt iu
deis. Unde aug. sup illd̃ matth. xxvi. blasfe
mauit d. nõ minus peccat q̃ xp̃m blasfemant
regnantẽ in celꝯ qui crucifixerũt ambulantẽ
in terris. imo et magis peccant. nam aliq̃ iu
dei ignoranter crucifixerũt. ut dr. i. Cor. ij. Si
ꝓgnouissent nũꝯ dñm glie crucifixissent. ꝯ
uis nõ excusant. Hz multi xp̃iani sciẽter euz
blasfemãt. ideo glosa sup ps. lxxiij. Grauius
peccat ꝓtẽptor sedentis in celo ꝯ q̃ crucifixit
ambulãtẽ in terra. In signũ illi9 xps nõ ora
uit ꝑ blasfematorib9 qñ dixit lu. xxiij. Pr̃ di
mitte illis. nõ em̃ sciũt qđ faciũt. iõ Lu. xij. Q
uus sciẽs voluntatẽ dñi et nõ faciẽs vapula
bit plagis multis. Quaꝓpter ait saluator ma
thei. xij. Spũs blasfemie nõ remittet. Glo.
i. difficulter dimittet. Hfacit enormitas ⁊ cõ
tẽptus. qz blasfem9 infert ꝓtumeliã deo in ꝑ
pria ꝑsona. qđ ñ facit supbꝫ vel auar9. iõ glo.
ysa. i. Ofñe pctm̃ leue respũ blasfemie. quia
ꝝ Tho. ij. ij. q. xiij. ar. i. Blasfemia est derо
gatio diuine bonitatis. Sexta sunt ẏba pom
posa ⁊ elata. cũ quis gliat nõ solũ de bono ꝑ
acto. sz etiã de malo. puer. ij. letant cũ malefe
cerint ⁊c. tales inficiũt corda aliorũ. iõ poeta.
Dupliciter peccat q̃ se de crimĩe iactat. ps ar
guit ps. li. Quid gliaris in malicia. nã ẽ sig
nũ q̃ de talibꝫ pctis nũꝯ egerũt verã pñiam
qz d. aug. Clerus penitẽs sp doleat. sz de pcto
reminiscẽdo gaudere ẽ nõ vere penitere. Se
ptima sũt verba luxuriosa et carnalia q̃ phibz
dñs Eccl. v. Sit man9 tua sup os tuũ. ne ca
piaris in verbo indisciplinato. i. luxurioso. nã
talia verba sunt signa indisciplinati animi. de
q̃ Crisp. sup mat. Cũ audieris hoiem male lo
q̃ntẽ multo ampli9 estimes neq̃ciã ꝯ ẏba de
mõstrãt. Hã qđ exterius dr est ex superfluen
tia illius qđ intus ẽ. Matth. xij. Ex abũdãtia
cordis os loquit. iõ ps. xi. Eloquia dñi elo.
casta. nã corrũpũt bonos mores colloq̃a ꝑua
i. Cor. xv. iõ Jsid. Discerne quid loquaris.
tal ꝝ mo ꝓcedat ex ore tuo qui expedit et ñ im
pedit. nã ꝝ Aug. loquela tñ hoibꝫ rõnabili
bus data est ut verba nra sint ꝝ rõnem ꝓpla
ta. qz scribit puer. x. Qui moderat labia sua
prudẽtissim9 est. Isid. de lũmo bo. T-pe con
gruo loq̃re. et tpe ꝯgruo tace. ab ocioso ꝝmo
ne ꝓpesce linguã. qz dr puer. xiij. Qui custo

dit os suū custodit aīam suā. nā si quis ꝓsideraret tōem de verbis reddēdā silentiū sibi placeret ¶ Y) Tercio rō reddēda erit de oībus opib⁹ .s. visu tactu et auditu. de q̄. ij. cor. v. Oēs nos manifestari oꝑtz añ tribūal xp̄i ut referat vnusquisq; ꝓpria corꝑis ꝓut gessit sive bonū sive malū. Dicit nāq; ps. cxxxviij. In libro tuo oēs scribēt. vbi Anſ. O iuste iudex signasti quasi in sacculo pecuniā et siluisti et patiēs fuisti. de mibi demū cū queres et ſ silebis. sz rōez exiges. ꝓqueri possuz illō Job xxi. quid faciā cū surrexerit ad iudicādū de⁹. implet in me illud Job. ix. Si voluerit ꝑtē dere cū eo ñ poterit rñdere ei vnū ꝑ mille. et ꝓnget nobis sicut huic de q̄ in textu. oblat⁹ est ei vin⁹. .i. quilibz pctōr designatus p vnuz. ad Gala. vi. Unusquisq; on⁹ suū portabit. gre. Hō alioꝝ vmtes nos sequūt sz nēe opatōes Sed hāc tōem incipit ponere hic in mundo fm gre. cū bō in ꝓscia pēsat ea bona que recepit a deo et mala que egit cū sit in eo ꝓsciēcia accusans. rō iudicās. Qui dēbat. x. milia talēta. vbi Gre. b ē. vniuersal. x. p̄cepta transgressus est. et cū nō bēret vñ redderet. qz p se nō p̄t satisfacere ut d. Isi⁹. de sum. bo. Nō p se p̄t ruere. nō aūt resurgere. et Ozee. xiij. p̄ditio tua ex te isti. tm̄mō ī me auxiliū t. apl⁹ Ro. vij. Velle adiacz mihi. pficere aūt bonū nō inuenio. qz d. aug. de libe. arbi. et ba. ī ca. d. ꝓse. di. iij. gra. Hō ē nēi tm̄ arbitriū sz bonū dñi. iō facilius et meli⁹ ē pctm̄ cauere q̄ penitere. qz ex puris naturalib⁹ ad tpus p̄t bō alicq; pctm̄ cauere. sz de nullo sine gra assistente penitere. de q̄ Job. vi. Nemo p̄t venire ad me nisi pr̄ meus traxerit illū. iō. ij. Cor. iij. Non sum⁹ sufficiētes cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis. sz sufficiētia nra ex deo est. iō ñ possumus reddere debita sine ei⁹ gra. Subdit. iussit eū dñs ei⁹ venūdari. i. eterno incendio dari. Priusq; em̄ pctōr vendidit se dyabolo ex delectatōe culpe. iuxta illud Treñ. i. Dederūt ꝓciosa quecq; p cibo ad refocillādā aīam. deum de vendit̄ supplicio. Isa. l. Ecce em̄ in iniqtatib⁹ vr̄is vendidistis. vbi bern. Pra voluntas nos dyabolo mācipat nō eius ptās. nā sc̄dm ambr. de bīa vita. Neminē iugo suitutis dyabolus possidet nisi se pri⁹ ere pctōr vendiderit. Prima vendito fit ab hoie ad culpā. secūda fit a dei iustitia ad penā. Deutr. xxxij. Deus suus vendidit eos et dñs ꝓclusit illos Et vxorē. i. ꝓcupiam. de qua Jaco. i. Cōcupiscētia cū cōcepit parit pctm̄. et filios. i. cogitationes. delectatōes et cōsensus et opatōes. que oīa eliciunt̄ a ꝓcupiscētia ꝓua. De quibus filijs scribit̄ exo. xx. Visitabo iniquitatē pr̄m in filios in terciā et quartā generatōem. J⁹o Rabanus sup Leuiticū scribit. Cōcupiscentia ꝓua oīs pctī mr̄ est. ¶ Z) Subdit. q oīa que hēbat. i. oīs circūstātias. qz omnes circūstātie pctī sunt puniēde. et reddi. i. oīs vires anime venditōi exponunt̄. eo q̄ d. aug. nullū malū impunitū. Ecce q̄ seriosa erit rō quā etiā tenuit san. Hiero. d. Quotēs diez illū cogito toto corde ꝓtremisco. J⁹o hortatur nos gre. dicēs. Nunq̄ sit b⁹ tpis lentia q̄ recedat amaritudo iudicij a memoria Rōez ponit Anſ. d. Latere erit impossibile. a ꝓparere vo intolerabile. quid igit̄ faciendū sit tocm̄ cū subitū igit̄. ꝓcidēs aūt seru⁹ ille. et sic nos p būilitatē et pniaz iuxta illō ps. xciij. Clemente adorem⁹ et ꝓcidam⁹ et plorem⁹ añ dñm. qō locz bern. d. O si videas q̄ multa debeas nihil est qō facz. nā xp̄o dēs totā vitā tuā. qz ꝑ te expēdit totā vitā suā. Idcirco ꝓsiderata di iusticia appella ad curiā sue mitis. eo q̄ d. ps. cxliij. Miserationes ei⁹ sup oīa opera ei⁹. Jō anſ. in orōib⁹ d. Hic ꝓsidera quid fecisti quid neglexisti. fecisti multa mala. neglexisti multa bona Idcirco multū luge. et cū pñ a tuo ꝓcide. d. paciaz habe in me. i. miserere mei clamādo cū Job x. Dimitte me ut plangā paululū doloꝝ meū añq̄ vadā rc. Hāc ipe dissi⁹at pctā boīm ꝓpter pñiaz. Hab. xi. q subdit. Miser⁹ ē dñs tui illi⁹ et di. cū q debita dimisit ei. De q̄ oꝝ⁹ sup ps. l. miserere mei de⁹ sic d. ꝑ būilitatē et orōez devotā relaxant̄ pctā Ecci. xxxv. oro būiliātis se nubes pene. et ps. ci. Respexit ī orōz b. rc. revera respexit qz d. Cri. Famul⁹ petit dilatōz q accipit tota lē dimissiōez. et sic frequēt pl⁹ dat nobis dus q̄ petim⁹. iuxta illud ambr. Maior est gra q̄ peccatio. ut patet in latrone Luce. xxiij. qui peruit memoriā dicens. Memento mei dñe. et impetrauit regni gloriā audiēdo Hodie me cum eris in paradiso. vbi Augus⁹. Misericor dia attulit quod miseria distulit ideo Enso. Sicut gutta vna ad aquas pelagi. sic oīs nostra miseria ad miaz dei. ō q̄ ap̄s ad heb. iij.

Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gre ei⁹ ut misericordiā ꝓsequaʒ oʒādo cū pñi suo. panē nā habe in me. qz ſm greg. Judicis terroz ante iudiciū pcibꝫ placat.

De eadem dominica Sermo. clxviij

SErue neqꝫ ome debitū dimisi tibi q̄ rogasti me. nōne ꝯoꝑtit et te misereri ꝓsui ti Math. xviij. ¶ Philaremus in de natura febriū dicit. qui a morbo qualescit et denuo incidit in ipm morbū tal⁹ moriet. iō qz p̄cedēti morbo natura est nimiū debilitata. aduenīēte ꝙo morbo alterō resistere nō poterit. Spūaliter. sic q̄ a morbo pcti p gratiā dei surrexerit. et p pctm ingratitudinis iterū in pctm ceciderit in aīa moriet. qz d. aug. ad comitē in epla. Est zelus coram deo abominabile pctā dimissa ruminare. qz est viciū ingratitudis. de q̄ Crisost. in ome. Ingratus est q̄ post veniā peccat. indign⁹ est q̄ postqꝫ sanatus est se vulnerat. sic qui seipm post grāz sordidat. nā ſm gre. Nō est dign⁹ dādis q̄ nō agit grās de datis. In figura illi⁹ filij istr̄ ꝓpt pctm ingratitudis oēs i dcto mortui sūt p̄t duos. qz obliuiscebāt bñficioꝝ dei. de qbꝫ ps lxxvij. obliti sunt bñfi. ei⁹ q̄ oñdit eis. nā ſm Crisost. Quāto maioza bñficia tāto maioza iudicia. et ℔ ꝓpter ingratitudinē. iō Symō de cassia. Ingratitudinis viciū est inexpiabilis iniq̄tas apud deū. qua ꝓpter hortat nos Cri. d. Audiamus quō ingratos corripit dñs ut nos ei gratos exhibeam⁹. nā sup ingratū dic neqcioſum in thematē serue neqꝫ. Ista ē scda ps principalis ist⁹ euāgelij. in qua duo innuitur bōna miseria ꝓtim puniēs. ibi. egressus ser⁹ ille inuenit vnū de ꝓximis suis q̄ debebat ei centū denarios. Crisost. sicut sunt. x. milia ad centū ꝓputādo. sic pctā ꝺ dō respectu excess⁹ ꝺ primū. nā sic q̄ peccat in regē grau⁹ delinq̄t qꝫ ꝺ militē. sic mai⁹ est pctm ꝺ deū qꝫ ꝺ hominē. ⁊ tenēs suffocabat eū. i. grauiter insistebat. et acriter. nolēs audire excusatōez. dicēs redde q̄ debes. pcidēs ꝓsu⁹ sup⁹ rogabat eum d. patiaʒ habe in me et oia reddā tibi. ille aūt noluit sz abijt et misit eū in carcerē donec redderet vniuersum debitū. ¶ Bō ꝓpo q̄ scdō. oīe ōbitū dimittit p ser. prio penitēti sufficiēter. scdo rogāti diligēter. tercio amāti feruēter. quarto ꝓpatēti clemēter. quito tolerāti patiēter. sexto ꝓdonāti libēter. Prio peccatū dimittit penitēti sufficiēter. de q̄ Ezech. xviij. Si pñiam egerit gēs ista a malo suo a gā ⁊ ego pñiam sup malo q̄ō cogitaui ut faceret ei. s. tōem exigendo. iō hortat nos Lu. iij. Facite fructus dignos pñie. dicit nāqꝫ apls i. Cor. xi. Si nosmetipos diiudicaremus nō vtiqꝫ iudicaremur. De quo et anaclet⁹ papa vi. q. i. si oīa. Si oia in h̄ seculo vidicata essent locū diuia iudicia nō haberēt. idcirco impenitētibꝫ minat dñs Luc. xiij. Nisi pñiam habueritis oēs simul pibitis. et Aug. Quis quis pñie humilitatem recusat deo appropin quare nō cogitat. nā nullus hō trālit ad xpm nisi eū peniteat fuisse q̄ō erat. Ideo aug. i li. de fide ad petr. Festinemus ingredi in reqem ꝑ penitentiā emēdādo vitā. extinguam⁹ mortem moriēdo pctis ut vitā acq̄ram⁹ vite meritis. nā ipe est patiēs et misericors q̄ dixit ezechiel. xviij. Si auerterit se impi⁹ ꝛc. Ecce debitoꝝ remissio. Scdo dimittunt ōbita rogāti diligēter. ō quo i textu. oīe debitū dimitti tibi. qm̄ rogasti me. ecce quāta est ꝛtus puer oʒōis. Ideo hortat⁹ Eccl. xxi. Fili peccasti n̄ adijcias iterū. sed de pristinis dēpcare ut tibi dimittant. ut scribit Leui. iiij. de offerente sacrificiū ꝓ pctō. rogabit ꝓ eo sacerdos. et dimittet ei. sicut be. stephanus rogauit p lapidatoribꝫ et exauditus ē. p sctō paulo. de quo Aug. si stephanus nō oraſſet eccia paulū nō habuiſſz. Tercio dimittunt debita amāti feruēter dīm deū. puer. x. vniuersa delicta operit caritas. sic factū est marie magdalene Lu. vij. Dimittunt ei pcta multa ꝛc. Jō remigi⁹. Si multū peccasti multū dilige ut multū tibi dimittat. qz scribit. i. petri. iij. Charitas operit multitudinē pctoꝝ. De quo aug⁹. Pctm ꝺdonat p grām. delet p xpi sanguinē. tegit p charitatē. De quo ezech. xvi. Expādi amictū meū sup te. et opui ignominiā tuā. s. p vestem charitatis. Quarto remittunt debita cōpatiēti clemēter. puer. xv. p misericordiā ⁊ fidem purgant pcta. nā misericordia est quasi vnguentū pietatis. ō q̄ ben. Multe miserie ꝓmoꝝ collecte oculo pietatis ispecte de necessitatibꝫ paupeꝝ et anxietatibꝫ oppſſoꝝ sūt species vnguētoꝝ q̄ sanāt vulnera pctoꝝ.

Eccī.iij. Ignē ardentē extinguit aqua et ele
mosina resistit pctis. Lu.xi. Date elemosinā
et ecce oīa mūda sunt vobis. Quinto dimit
tunt debita tolerāti patiēter. de q̄ Thob.iij.
In tpe tribulatōis pctā dimittis. iō hortam̄
Eccī.ij. In dolore sustine et in hūilitate tua
paciam habe. qm̄ in igne ꝓbat aurū et argen
tū. hoīes vo recep.ibiles in camino hūiliati
onis. iō Apoca.vij. vidit Johānes turbā ma
gnā in albis. cui dixit vnus de senioribꝰ. Hi
sunt q̄ venerūt de tribulatōe magna et lauerūt
stolas suas ꝛc. iō tribulatōes patiēter sunt su
stinēde. qꝛ habet in cano.v.q.v. nō omnis.
Sepe deꝰ mordacissimū medicamētū tribula
tōis adiūgit ad aīe medicamentū et ad culpe
remediū. Sexto dimittunt debita ꝯdonāti
libēter. de q̄ Eccī.xxxviij. Relinque ꝓximo
tuo nocēti te. et tūc depcāti tibi pctā soluent.
De quo et math.vi. Si dimiseritis hoībus
pctā eoꝝ. dimittet et vobis deꝰ debita vr̄a
C Sūt em̄ multa q̄ inducūt ad dimittē
dū offensam et ad indulgēdū inimicis. s. pec
catoꝝ dimissio. orōnū exauditio. bonoꝝ acce
ptatio. mortis aīe vitatio. et sctōꝝ exultatio.
Primū q̄d inducit ad indulgendū inimicis
est pctōꝝ dimissio. de quo Lu.vi. Dimittite
et dimittet vobis. iō libēter debemꝰ dimitte
re paruū vt deus dimittat nobis magnū. Nā
sm̄ aug. vnusquisq̄ talē grām accipiet et in
dulgentiā a deo qualē faciet ꝓximo. de q̄ Lu
ce.vi. Eadem mēsura qua mēsi fueritis reme
tiet et vobis. iō Petrꝰ rauañ. vis tibi dimitti
alijs dimitte. nā sm̄ greg. in ome. Ille recte
sui delicti veniā postulat q̄ priꝰ delinquenti in
ipo relaxat. Talis fuit q̄dā miles. de q̄ legit.
q̄ occidit pr̄em alteriꝰ militis. et ille volēs vin
dicare homicidiū pr̄is. nūq̄ tñ potuit eūdem
militē inermē inuenire. sꝫ sp armatus incessit
accidit aūt die pasceues q̄ idē miles incessit
nudipes et inermis. tūc alius miles euagina
to gladio cucurrit ad ip̄m vindicare homicidi
um pr̄is. tūc ille miles ꝓstrauit se añ pedes al
terius militis dicēs ei. ego hūiliter supplico
vos ꝑ illū q̄ hodie ꝓ nobis in cruce mortuus
est ut ignoscatis mihi quidq̄d ꝯ vos feci occi
dendo pr̄em vr̄m. et ille miles erexit eū. et ꝓp
ter ihm̄ xp̄m crucifixū totū indulsit ei. et in si
gnū recōciliatōis osculatus est eū. cū aūt ille
miles in eccīa cū ceteris hoībꝰ osculari volu
it crucifixū sicut moris ē in illa die. tūc ihūs
in cruce amplexatus est enndē militē cū bra
chijs et osculatus ē eū corā om̄i ꝓplo. et vox
ab om̄ibꝰ audita ē. tu hodie ꝓpter me indulsi
sti illi q̄ occidit pr̄em tuū. et ego indulgeo tibi
om̄ia pctā tua hodie. et sic impletū ē in illo mi
lite illd dictū xp̄i q̄d habet lu.xi. Dimittite
et dimittemi. Unde augꝰ. Multa sunt gene
ra elemosinaꝝ. quas cū facimus adiuuamur
et dimittunt pctā nr̄a. sꝫ eo nihil est maiꝰ q̄
cuꝫ ex corde dimittimꝰ q̄d in nos q̄sq̄ pecca
uit. Sed indurati q̄ nolūt indulgere offenso
ribꝰ suis nullo mō dn̄t sp̄are veniā suoꝝ pctō
rum etiā q̄tumcūq̄ ꝯterant vel ꝯfiteant. qꝛ
d. Isido. de sum. bo. Frustra sibi ꝓpiciari deū
credit q̄ cito placari ꝓximo negligit. imo ob
stinatis et iracūdis q̄ nolunt indulgere. id q̄d
eis dimissum fuit exiget ab eis. vñ Greg. li.
iiij. morali. Si hꝰ q̄d in nos delinquit ex cor
de nr̄o nō dimittimꝰ. et hoc rursum exigit q̄d
nobis iā ꝑ pñiam dimissū fuisse gaudebamꝰ.
D Secūdo debemus indulgere ideo
ut deus exaudiat orōes nostras et acceptꝫ bo
na opa nr̄a. Rō qꝛ deus nullū bonū acceptat
nec orationē exaudit q̄diu quis stat in rācore
et nō vult indulgere. vnde aug. Qui ñ vult
dimittere fratri suo nō speret oratōis effectuꝫ
Unde etiā ambro. Si iniuriā non dimittis
que tibi facta est. orōem ꝓ te nō facis sꝫ male
dictōem sup te inducis. Item nec opa bona
etiam quecūq̄ sunt illa siue elemosina. siue ie
iunium siue ꝑegrinatio. et castigatōes corpo
ris. et frequētatio ecclesiarum et missaꝝ audi
tio ꝛc. Si em̄ tot bona opa quis om̄i die face
ret quot sunt stelle celi. deus nullū illoꝝ acce
ptat. Unde greg. Munus nō acceptatur nisi
ante discordia ab animo pellat Unde etiam
aug. in sermone de sctō stephano. nemo se cir
cūueniat. nemo seducat q̄ vel vnū hominem
in hoc mūdo odio hꝫ. quidq̄d deo in bonis o
ꝑibus obtulerit totū ꝑdet. ergo recōciliari de
bemus fratri nr̄o si volumus ut deus acceptet
bona opa nr̄a. Unde saluator Mat.v. Vade
prius reconciliari fratri tuo. et tunc veniens
offeres munus tuū. Unde Ecclesiastici.xxx
iiij. Dona iniquorum non probat altissimꝰ.
Quartum est mortis anime vitatio. nam ꝑ
odium et rancorem occidimus animam. De
quo.i. Johan.iij. Qui odit fratrē suū homi

cida est.s.ꝓprie aīe.qz ꝯm aug.vita aīe amor est.q̄ nō amat mortuus est.de q̄.i.Johā.iij. Qui nō diligit manet in morte.s.aīe. ꝛaug. Malus est damnū in amissiōe vnius aīe q̄z corpum mille.nōne stultus esset q̄ manū ꝓfo raret ut tm̄ tunicā ꝓximi ledere posset. sic stul tor est qui ꝓpter vindictā ꝓximi occidit ꝓpri am animā que ꝑciosior est q̄z totus mūd⁹. ꝛ oīa visibilia mūdi.vñ Sermō.Totus mun dus ille respectu vnius aīe non ꝑt estimari Quintū est sanctoꝝ ꝛ angeloꝝ exultatio.vñ Eccl.vj.verbū dulce multiplicat amicos.nā angeli et sancti ꝑ indulgentiā inimicoꝝ erunt tui amici.nō solū angeli sed et de⁹.de q̄ aug. ī ꝯmone de beato stephano .ꝑ amore hois ini/ mici efficieris amicus dei.nā ꝯm Crisꝰ. nihil facit hoiem deo ita ꝓbabiliter sibi em sicut ledē tibi fore placabilē.iō mat.v. Diligite inimi cos vr̄os ꝛc.ut sitis filij ꝑr̄is vr̄i q̄ in celis est Nā ꝑr̄is celestis filius ꝑ naturā.s.xp̄s hō fecit q̄ cū in ligno extenderet et crucifigeret quasi oīm immemor clamauit ad ꝑrem dicēs. ꝑ dimitte illis.sic dz facere filius dei ꝑ gratiam Ad q̄d hortat nos aug⁹. dicēs. Indulgere inimicis grandis est labor in hoc sclo sz gran dius ꝑmium in futuro.

De eadem dominica Sermo.clxx.

Patientiā habe in me et oīa reddā ti/ bi. Mat.xviij. ¶ Dis petor qui ad ratiocinia spūalia est astrict⁹ dz implorare oipotentē ut ipe ꝑ patientiā eū tādiu sustineat donec posset agere de petis pe nitentiā dicens.paciam habe in me. Pro q̄ nota.tripler est pacia dei. pria qua tolerat re/ probos misericorditer ut ꝙuertat q̄ ad eos.ꝛ viliter q̄ ad bonos ut ꝑ eos purgent.Aug. Dis malus aut ideo viuit ut ꝙuertat.aut ut bonus ꝑ eū exerciteꝝ.Ro.ix. Sustinuit ī mlta pacia vasa ire apta in interitū ut oīderet di uinas glorie sue in vasa misericordie q̄ ꝓpa/ rauit in gloriā.Gre. Tāto districtius iudica bit de quāto diutius paciam ꝓrogauit. Eccl v.ne dixeris peccaui.et q̄d mihi accidit triste Alia ē pacia qua expectat ꝓdestinatos adhuc ꝙuersos suspendēs vltōem ut impleat ꝓdesti natōis electōem Sap.xi. Dissimulas pct ā hoīm ꝓpter pniam.et sic de paulo.i.Thim.i. Ideo misericordiā ꝓsecutus sum ut in me pri mo oīderet xp̄s ihūs omnē paciam ad infor matōem eoꝝ qui credituri sunt illi in vitam eternā Serm̄.Propter hoc dissilat ut ꝓmen det paciam suā ut impleat electōem suā et cō firmet caritatē suā.Tercia pacia ē qua ꝙuer/ sis ad se idulget spaciū vite ut faciāt dignos fructus pnie.sicut regi Ezechie.Isa.xxxviij. Ecce ego adijciā sup dies tuos. xv.annos. Sap.xij. Dans tps et locū ꝑ que ꝑnit muta ri a malicia. Hanc paciam hic seruus [illegible] dicēs.paciam habe in me. In ꝛbis ꝑmissio tangit būane beneficētie granitudo cū dicit. paciam habe in me ꝛc.qz ꝯm aug.in li. de pa tientia.Pacia dicit a patiēdo.hñ g̃ xp̄s eam nobis dedit in exēplū dū ꝑ nobis multa pas sus est ut et nos reddamus ei paciam ꝑ ipo reciproce patiēdo.qz ipe venit ad nos descen dēdo ad passiōem ut ꝑ eā sibi ad ipm ascēda/ mus. ¶ F ¶ Est aūt duodecim gradibo ad ipm ascendendū.Primus grad⁹ pacie ē nō resistere malo. sic dr Matth.v. Ego aūt dico vobis nō resistere malo.qz patiēs homo sine ictu de hoste triūphat.Secūs grad⁹.ma lū ꝑ malo nō reddere.sicut scribit ad ro.xij. nulli malū ꝑ malo reddētes.sicut d.glo.sup mat.xxi.Pacia est aliena mala equanimiter pati .et ꝓtra eū qui irrogat mala nullo animi dolore morderi.Sic essi tela hostiū in cor il lor retūdit ꝯm illud ps.xxxvi. Gladius eoꝝ intret in corda ipoꝝ.sic hō vincit ꝓsecutores sicut faciebat sanctus vincēntius q̄ dicebat da ciano. videbis me dei ꝛtute pl⁹ posse dū tor queor q̄z posses ipe inferre qui torqs.Sic eē hō vincit demōes.sicut legit d̄ q̄dā moācho quē dū q̄dā puella a demone arrepta fortiter in maxillā ꝑcussisset et ipe mox aliā ꝑbuisset tā tum dyabol⁹ recessit d.O violēna mādatoꝝ xp̄i expellit me hinc.Sic eē hō vincit seipm ꝯm illo ꝑ[illegible].xvi. melior ē patiēs viro forti glo.sup illud Job.iij. vbi ē tior tu⁹.fortitu do tua.pacia tua et ꝓfectio viaꝝ tuaꝝ. sic dic. q̄ se vincit oia vincit.si ꝺ oia fortis ē.Tercius grad⁹ pacie ē malo nō rndere. ꝯm q̄d scribit ꝑuer.xxvi. Ne rndeas stulto iuxta stultitiam suā ne efficiaris ei silis.ꝑ hoc essi maxie vincatur inimic⁹ ita ut magis affligit ille q̄ iferat iniuriā q̄z patit iniuriā.sicut d.amb.li.i.d offi.c.vi.

Dñ nobis aliquis ꝓuiciaꝫ ut ad iurgiū ꝓuocet. tunc silentio mun fieri nō erubescam⁹. pec catoꝛ em̄ q̄ ꝓuocat nos qui iniuriā facit ꝛ nos silles sui fieri desiderat. deniqꝫ si taceas si dis simlas solet dicere quid taces. loqꝛe si audes sed nō audes mutus es. elinguem te feci. si ḡ taces plus rumpiꝫ. victum se omnino putat et illusum. si rñdeas supioꝛē se factum arbitra tur quia parē inuenit. si em̄ taceas dicet. ille cōuiciatus est hūc. contempsit iste. sinautē ꝓ feras cōmeliā dicet ambo ꝓuiciati sunt. vt qꝫ ꝓdemnaꝫ neuter absoluiꝫ. ergo illius ē stu diū ut similia illi loquar silia agam. iusti autē est dissimulare. vñ ps. xxxviij. obmutui ꝛ hu miliatus sum et silui a bonis. q̄ vero bñ sibi ꝓ scius est falsis nō debet moueri. nec estimare plus pōderis esse in alieno cōuicio qꝫ in suo testimonio. hec ambr. Sic susanna suis accu satoꝛibus. sic et xp̄s suis falsis testib⁹ nō re spondit ¶ G. Quartus gradus patiētie est inimicū diligere. ꝛm illud Math. v. Dili gite inimicos vr̄os. qꝛ ꝛm aug. in li. de patien tia. Unusquisqꝫ iustoꝝ tāto est ad quecunqꝫ tolerāda foꝛtioꝛ. quāto in eo maioꝛ est chari tas dei. ipa em̄ est ignis qui in se aduersa ꝓsu mit. De quo igne dicit aug. in eodem libro. Uolūtas humana nisi desup adiuta et accen sa igne spūssancti patiēter aduersa sustinere ñ sufficit. nisi em̄ sic accensa diligat impassibile bonū ferre nō pōt quod patiꝫ malū. Sicut ei strucio naturali caloꝛe ferrū ꝓsumit. sic tu ca loꝛe caritatis duras iniurias debes ꝓsumere. nō querēs vindictā. quia ꝛm Gre. sup ezech iele. ome. vij. Patiētia vera est que etiā ipm amat quē tolerat. nā tolerasse et odisse nō est virtus mā suetudinis sed velamentū furoꝛis Quintus gradus patiētie est male faciēti bñ facere. sicut dꝛ Mat. v. Benefacite his q̄ o derūt vos. et itez ibidē. oꝛate ꝓ ꝓsequēnbus et calūniantib⁹ vos. ꝛm ang. Hō est magnuz circa eū qui tibi nihil mali fecit esse beniuolū de quo math. v. Si diligitis eos q̄ diligunt vos quā mercedē bēbitis. quasi diceret. nul lā. Sextus gradus patiētie est ꝓtra flagella ñ murmurare. ꝛm illud. i. Coꝛ. x. Neqꝫ murmu rauerit⁹ sicut q̄dam eoꝝ murmurauerūt. et ꝓierūt ab exterminatoꝛe. ut iudei in deserto. quia dicit gre. nemo murmurās regnū dei ac cipit Ideo Dañ. i. Custodite vos a murmu ratōe que nihil ꝓdest. hz nocet. qꝛ nocuit ma rie soꝛori moysi que ꝓpter petm̄ murmuris fu it plagata lepra carnis. numeri. xij. Septim⁹ gradus patiētie est q̄libet aduersa libenter iu stinere. Sicut em̄ salamādra in igne delecta biliter viuit. ita etiā sancti et electi dei delectā tur in tribulatōe. O quāta dulcedo fuit i san ctoꝝ patiētia. sicut dicit aug. i soliloq̄o. Pe to dñe ut oīa amarescāt mihi. tu solus dulcis appareas qui es dulcedo ꝓ quam cūcta ama ta dulcoꝛant. ma em̄ dulcedo craticulā laurē cio dulcē fecit. ma dulcedo stephano lapidē toꝛrēs dulcoꝛauit. ꝓ ma dulcedie ibāt apo stoli gaudentes a conspectu ꝓcilij. qm̄ digni habiti sunt. ꝓ noie ihū ꝓmelias pati. ꝓ ma dulcedine ibat andreas ad crucez securus et gaudens. qꝛ ad mā dulcedinē ꝓperabat. hec ma dulcedo ipos apl̄oꝝ principes sic repleuit ut ꝓ ipa vnus crucis patibulū eligeret. alter vero caput feriēti gladio subijcere nō timerz. ꝓ hac etiā bartholomeus ꝓpriā pellē dedit. ꝓ hac gustāda veneni poculū iohānes intrepi dus potauit. et ut hāc gustauit petrus omni um inferioꝝ oblitus clamauit quasi ebri⁹ di cens. bonū est nos hic esse. et infra. hāc dulce dinē mā ineffabilē gustauit virgo agatha q̄ lenissime ibat ad carcerē quasi ad epulas inui tata. hāc ut reoꝛ ipe gustauit qui dixit. qꝫ ma gna multitudo dulcedinis tue dñe quā absco disti timentib⁹ te. q̄ et nos hoꝛtans dicit. gu state et videte ꝛc. hāc dulcedinē expectamus uamrā te nobis. ꝓ qua tibi dñe ꝓtinuo mili tamus. ꝓ qua moꝛtificamur tota die aduersa sustinendo ut in tua vita viuamus. ¶ H. Octauus gradus patiētie est de flagell' gau dere. sicut apl̄us. ij. Coꝛin. xij. Libenter glori abor in infirmitatib⁹ meis ut inhabitet in me virtus xp̄i. Unde gre. xx. moraliū. Sicut in tritura palee grana ꝓmunt. et sicut flores in ter spinas ꝓdeunt. et rosa que redolet crescit cū spina que pūgit. sic necesse ē tibi ut aduer sitatibus ꝓmaris. et spinaꝝ aculeis ꝓpungā ris ut maioꝛē deo offeras odoꝛē suauitatis. nam nō potes esse bonus nisi tolerādo malū. sicut dicit ibidem Gregoꝛius. Si bonus es tolera malum. quisquis enim malū tole rare nō potest. ipe sibi per impatientiam testis est ꝓ bonus non est. Abel enim esse tenuit. quem malicia Chaym non exercet.

Nonus gradus patiẽtie est tribulatõem salutem reputare. medicina em̃ et si amara. tñ est causa salutis. Ideo dulcis reputat̃. De hoc dicit gre. v. mora. Si mẽs forti intentiõe in deũ dirigit̃ q̃dq̃d in hac vita malum est sibi dulce existimat. et om̃e quod affligit requiez putat. Decimus gradus patiẽtie est de tribulatõibꝫ deo gr̃as r̃ferre. sic d̃r. i. Thes. v. In om̃ibus gratias agite. In hoc em̃ xp̃i passiõibus ꝯformam̃. sicut d. gre. Sine ferro et flama martires esse possum⁹ si paciam in aĩo veraciter ꝯseruamus et in amore diuino hoc toleramus. sicut dicit aug. de v̄bis apl̃i. s̃mõe. xv Si in te fuerit caritas dei ꝯmunicabis passionibus xp̃i et verus martir eris. in q̃ em̃ caritas coronat̃ ip̃e est verus martir. Undecim⁹ gradus patientie est ad alia sustinẽda se p̃parare sicut dicit̃ Mat. v. Qui vult tecũ in iudicio ꝯtẽdere et tunicã tuã tollere dimitte ei ⁊ palliũ. Unde aug. in epl̃a ad marcellinũ. Precepta patiẽtie sunt sp̃ in cordis preparatõe retinenda. ip̃aq̃ beniuolẽtia. ne reddat̃ maluz ꝓ malo. sed in volũtate ꝯplenda est. i. si h̃ nõ cõtingit tibi nihilominus ad hoc p̃atus exñs et ĩ voluntate implẽs potes meritũ obtinere. Duodecimus gradus patiẽtie est in flagellis dolorẽ nõ sentire. talis fuit Tiburcius. q̃ sup̃ prunas ardentes incedẽs dixit. Videt̃ mihi q̃ sup̃ roseos flores incedo in noĩe dñi ihũ xp̃i. Ideo ambro. li. i. de offic. c. vij. dic̃. In om̃ibꝫ tribulatõibꝫ fugiẽdo ⁊ nõ reuerberando om̃es hostes ferimus et ꝓsternimus. naz q̃ fugiendo repcutit inimicũ maiores plagas infert sequẽti se. ex eo q̃ ille impetuose currit ad gladiñ. et gladius sibi impetuose occurrit fugiẽs aũt si p̃cutit̃ q̃z cedit ictibꝫ minus offẽdit̃. Sic ergo q̃z xp̃us ꝓ nobis passus ẽ. dicamus. patientiã habe in me tanq̃ in mẽbro tuo ⁊ om̃ia p̃dicta reddã tibi tanq̃ grat⁹ beneficiorum tuorũ.

Dominica. xxiij.

Sermo. clxx.

Quid me temptatis ypocrite. scribit̃ Math. xxij. et legit̃ in p̃ntis dñice euãgelio (I) Dicit aristoteles in ꝓbleumatibꝫ. q̃ hoĩes ebrij audiẽtes dulcẽ et bonã melodiã frequẽter lacrimant̃ Rõ q̃z ebrij ꝯmuniter sunt leti et eis vapores et fumi potus ascendũt sursuz ad caput et ducũt et detrahũt secũ materiam melãcolie et tristicie. et sic alleuiant̃ et letãt̃. modo audiẽtes tali tẽp̃e dulces cãtus leticia eoꝝ fortificat̃. et sic p̃ nimia leticia lacrimant̃ sic etiã fit tp̃e risus q̃ hoĩes p̃ leticia lacrimãt̃ Spũaliter. sic ebrij in caritate diuina audiẽtes dulcia v̄ba adulatõis aut lacrimant̃ aut suspirãt De quo Crisꝫ. Vir sapiẽs cũ laudat̃ in facie flagellat̃ in corde. q̃z p̃pendit illd̃ ysaie. iij. Popule meus q̃ te beatũ dicunt ip̃i te decipiũt. Sic fuit deceptus achab. iij. Reg. vl. qui noluit credere michee ꝓphete. sz adherẽs falsis ꝓphetis egressus in p̃liũ ꝯ regẽ Sirie. et p̃cussus est sagitta inter stomachum et pulmonẽ. et mortuus est vesp̃e. et canes linxerunt sanguinẽ eius. Spũaliter sic hõ nolẽs credere correctori sed adulatori opponit se regi celi. venit tunc sagitta diuine iusticie et corruit vesp̃e. i. in hora mortis. tunc canes infernales lingũt eius sanguinẽ. i. delectant̃ in dãnatõe. et sic decipiunt̃ blandicijs adulatorũ. Ideo Sidonius in epl̃ari. Magis timeo adulatorẽ hoĩez q̃ infernalẽ principẽ. nã adulatores sũt dyaboli ioculatores. et letificant hoĩem in his que nihil sunt. Ideo hiero. Adulator apud philosophos diffinit̃ blãdus inimicus. ergo tales sunt timẽdi. de q̃ Cicero Nõ intantũ sunt timenda p̃secutoris v̄bera q̃tum adulatoris v̄ba suauia et depicta. Jõ ꝓuer. i. Fili mi si te lactauerint pctõres. i. adulatores ne acq̃escas eis. nam sunt dyaboli ꝓditores ut iudas xp̃m sub specie osculi et amicicie tradidit. et Joab amasam amicabiliter salutauit d. ij. Reg. xx. Salue mi frater et effudit intestina eius occidẽs eũ. et sic tales occulte occidũt hoĩem in aĩa. vñ Catho. Cũ te aliquis laudat iudex tuus esse memento. plus alijs de te q̃ tu tibi credere noli. Dicit nãq̃ varro in sentẽtijs. Talis est qui adulatorie suggerit sicut qui clã p̃imit. i. occidit Qua ꝓpter inquit aug. Plus nocet lingua adulatoris q̃ manus persecutoris. Jõ tales sunt acriter arguẽdi et nõ lete audiẽdi. exemplo xp̃i qui suis adulatoribꝫ r̃ndit. Quid me temptatis ypocrite. (R) In summa euãgelij duo innuunt̃. Primo phariseoruz ceca malicia. scd̃o xp̃i saluatoris v̄a iusticia.

Primum ibi. abeũtes pharisei. scõm ibi. oñ dite mihi nũmisma cẽsus. De primo v. In illo tpe. s. cũ xp̃us imposuit silentiũ saduceis. q̃ errauerũt de resurrectiõe. tunc pharisei abeuntes ꝛc. Nota malicia eoꝝ notaꝫ in ser. Primo in sepatõne a xp̃o. cũ dicit abeũtes. s. a facie diuine dulcedinis que dulcedo ꝑm Dno ſium facies est diuina. ab hac recesserũt pmanentes in eoꝝ obstinatia et wlũtate peruersa abeuntes a summo bono in malũ peccati. a iustitia ad iniustitiã. a vita ad mortẽ. ab eterno lumine ad tenebras viciorꝝ. De quib Hiere. xvij. Dñe oñes qui te derelinquũt ꝓfundent. recedentes a te in terra scribent. qm̃ dereliquerũt venã aquaꝝ viuentiũ dñm. Q̃t sunt hodie tales qui cũ corrigunt ñ emendãtur sed peiores efficiũtur ut d. Crisp. Sicut ignis de q̃to plura ligna suscipit de tãto maior flama exit. ita quasi de quãto plura bona suscipiũt. de tãto deteriores fiunt Tales fuerũt iudei. De quib Amos. v. Odio habuerũt corripientẽ in porta. Secõ notaꝫ eoꝝ malicia in ꝓsilij quasi inquisitõne. de quo subdit in term. inierũt ꝓsiliũ cũ herodianis. de quo Crisp. Quale ꝓsiliũ tales ꝓsiliarij. De eorũ ꝓsilio dicit patriarcha Jacob Gen̄. xlix. Symeon et leui fratres vasa iniq̃tatis bellantia. in ꝓsiliũ eorũ non veniat aĩa mea. qz malum

1 Iam ꝓsiliũ bonũ querit a quatuor. Primo a deo. Secõ ab homie bono. tercio a sapiente et nõ fatuo. quarto a sene et exꝑto Primo bonũ ꝓsiliũ principaliter quer̃dus est a deo. Thobie. iiij. Dia cõsilia tua in ipo pmaneant. et ergo in magnis cauꝫ et opib debet fieri inchoatio ab inuocatõe spũssci. De quo Bede. in de cõsolatn. Inuocandũ duximus gubernatorẽ oĩm quo ꝑmisso nil inm rite fundat exordiũ. Hoc fecit Judith c. viij. d. Orate vt firmũ faciat deus ꝓsilium meum. quod et factũ est. qz scribit Job. xij. Ipe habet cõsiliũ et intelligentiã. et ꝓuerb. viij. ego sapiẽtia habito in cõsilio. Et eccl. i. Oñis sapiẽtia a dño deo est. ergo ab eo quẽrenda est. Ideo aug. de ciuitate dei. et hẽt in cano. xxvi. q. ij. qui sine. Qui sine saluatore salutẽ vult habere. et sine vera sapiẽtia estiat se prudentẽ fieri posse. nõ sanus sed eger. non prudens sed stultus in egritudine assidua laborabit et in cecitate noxia stultus et demens ꝑmanebit. Q̃t sũt hodie tales ꝓprie prudẽtes et cõsidentes et consiliũ a deo nõ querẽtes. Quibus maledicit Isa. v. c. dicẽs. Ve qui sapientes estis in oculis vr̃is. et coram vobis metipis prudentes. Secõ bonũ cõsiliũ debet queri ab homine bono et nõ malo. Bernn Bonus in consilio. bonus in obsequio. sicut a veneno sic a malo cõsiliario fuga aĩam tuã. Ec clastici. xxxvij. A cõsiliario malo fuga aniam tuam. tõps. cv. Ipi exacerbauerũt eũ in cõsilio suo. et sic. ij. Regũ. xvi. dixit absolon ad achitofel. Inite cõsiliũ quid agere debeam?. et ait achitofel ad absolon. Ingredere ad cõcubinas patris tui quas dimisit ad custodiendã domũ. et cũ audierit oñis isrl ꝙ fedauerꝫ patrẽ tuũ roborent tecũ manus eorũ. Crisp. Quale cõsiliũ tales cõsiliarij. et sic hic. Job puer. xij. Consilia impioꝝ fraudulenta. Tercio bonum cõsiliũ debet queri a sapiẽte. De quo Thob. iiij. Cõsiliũ sp a sapiente ꝙquire. Nam aqua non est hauriẽda de cisterna arida. Sic aqua sapiẽtie ab insipientib nõ est querenda. De quo Eccl. viij. Cum fatuis cõsilium ne habeas. nõ enim poterũt diligere nisi que eis placẽt. ita ut de eis verificet illud ysaie. xix. Sapiẽtes cõsiliarij pharaõis dederũt cõsiliũ insipiens. Quarto cõsiliũ est querendum a sene exꝑto. nõ a iuuenibus. qz sunt lasciui et inexꝑti. Sic fecit Roboam. ij. Reg. xij. qui derelicto cõsilio seniorũ quod ei dederunt. secutus est cõsiliũ iuniorũ. ꝓpter qõd pdidit pplum suum. Ideo aristo. Non sunt iuuenes ad philosopbiã vtiles. qz nimis passionati. Idcirco dicit Gre. et habet in cano. i. q. i. estote. Exꝑti grauesq̃ moribꝰ ꝙ cõsilio sunt requirẽdi. Dicit enim sic. Graues exꝑtosq̃ viros cõsiliꝫ vri adhibete principes. quã rem q̃sitõem docuit ibũs filius Sydrach. Eccl. xxxij. Fili sine cõsilio nihil facias. et seniorũ et exꝑtorũ. Et subdit. Post factũ nõ penitebis Ideo puer. xiij. Astutus omia agit cũ consilio. nam vbi multa cõsilia ibi salus. puer. xi.

2 Tercio notaꝫ malicia pharizeorum in praua intentõe. de qua subdit. ut caperent ihm̃ in sermone. Ecce malicia. voluerunt illum capere in verbis qui verbo celũ et terram condidit. et quem celi capere nõ possunt. ut dicit. iij. Reg. viij. Et qui est sapiẽtia dei ꝑfis et qui nouit decipientẽ et eum qui decipit. vt

Sermo.

habeꝝ Job.xij. Et q̄ nouit abscōdita cordis. hūc voluerūt capere in verbis. ecce quāta malicia. Quarto notaꝝ eoꝝ malicia in verborū dulcedine. Crisꝰ. Ugīm vocāt cuius discipuli esse noluerūt. Et revera est mgr̄. Job.xiij. Vocatis me mgr̄ et dñe & bñ dicitis. sum etenim. Est nāq̄ mgr̄ hūilitatis. pietatis caritatis et veritatis. Primo est mgr̄ hūilitatis. de quo Job.xiij. Si ergo ego lavi pedes vros dñs et mgr̄ et vos debetis alter alterius lavare pedes. i. hūilitatē exhibere. quā docuit matthei.xi. Discite a me q̄ mitis sum et hūilis corde. Qui igiꝫ vult fore discipul⁹ illi⁹ mgri debet doctrinaꝫ hūilitatis sequi. quia scribiꝫ Lu.vi. Nō est discipul⁹ sup mgrm. et superbi eius non pñt fore discipuli. Ideo pñt p̄ q̄ illud puer.v. Magistris nō inclinauī aurē meam. pene fui in omni malo et merito. q̄ d. ps. cxviij. Increpasti superbos. maledicti ⁊c. Ideo ait Job.viij. Si vos mānseritis in sermōe meo veri discipuli mei eritis. Scdō est mgr̄ pietatis. quam exhibuit Job.viij. cū mulier esset deprehensa in adulterio. dixerūt pharizei. mgr̄ moyses mādauit nobis huiuscemodi lapidare. ipe aūt p pietatē absoluit eā d. nemo te p demnauit mulier. rñdit. nemo dñe. et sic p suam pietatē eā absoluit. hāc pietatē etiā exhibuit cū māducauit cū pctōribꝫ. vñ scādalizati sunt pharizei et dixerūt Matb.ix. Quare cū publicanis et pctōribꝫ māducat mgr̄ vester. rñdit. Nō est opus valentibꝫ medicus ꝫ male bñtibꝫ. Sic qui volunt fore eius discipuli debent fore misericordes et pij. q̄ d. Ambro. Nil ita p̄mendat xp̄ianū q̄ misericordē se exhibere et piū erga p̄ximū. Ideo .i. Thim. iij. Exerce teipm ad pietatē. q̄ sm Ambro. sup. Bti immaculati. pietas oīm virtutum est fundamentū. Ideo apls. i. Thimo. iij. Pietas ad omnia vtilis est. p̄missionē hūs vite q̄ nunc est et future. Tercio xp̄us est mgr̄ charitatis qui caritatē habuit et docuit. habuit ut patet Job.xv. Maiorē hac dilectōnem nemo hz q̄ ut aīam suā ⁊c. De q̄ apls ad eph. ij. p̄pter nimiā caritatē suā qua dilexit nos cū essem⁹ mortui pctis p̄uificauit nos in xp̄o. Itē charitatē docuit Mat.xvij. Ugr̄ q̄ō est mādatū magnū in lege. rñdit. Diliges dñm deum tuū ⁊c. et sic q̄ volūt fore eius discipuli dñt hāc caritatē dei et p̄rimi. De quo Job. xiij. In hoc p̄gnoscent oēs q̄ discipuli mei estis si dilectōem habueritis adinuicē. Dic nāq̄ Aug. Sola dilectio discernit inter filios dei et dyaboli. Signēt se oēs signo crucis. Rñdeant oēs amen. cātent oēs alleluia. baptisenī omnes. intrent eccīas. nō discernunt filij dei et dyaboli filij nisi ex charitate. Quarto est magister veritatis. de quo subdit in textu. Ugr̄ scimus q̄ verax es. Hic notaī pharizeoꝝ quinta malicia. s. in adulatōe. De quo Crisꝰ. Ut seducere possint ab adulatōne incipiūt. velut thaurꝰ ferocē capre desiderāteꝫ et in frōte fricātes ut eum dejicere possint. sic et ipi p adulatōem xp̄o fecerūt eū collaudantes de veritate dicētes. Ugr̄ scimus q̄ verax es. revera verax ad Ro.iij. Est aūt deꝰ verax. oīs aūt hō mendax. imo nō solū verax ꝫ et veritas Job.xiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. ¶ H. Erat em̄ in xp̄o veritas triplex. scz vite doctrine et iusticie. Prīo veritas vite. de qua. iiij. Reg. xx. ⁊ Isa. xxxviij. Memento quesō dñe quō ambulaverim cora te i veritate ⁊ in corde p̄fecto. et q̄d bonū est in oculis tuis fecerim. sic locutus est Ezechias rex. multo magis xp̄us. i. petri. ij. Qui pctm̄ non fecit. nec inuentus est dolus in ore eius. q̄ veritas est a quo omne verū est. De quo aug⁹. Nemo p̄t dicere quid veritatis est nisi illuminet ab illo qui mēntiri nō p̄t. s. a deo. Dic em̄ apls ad hebre. vi. Impossibile est mēntiri dm̄. Et numeri. xxiij. Nō est deus quasi hō ut mēntiat. Jō merito p̄mdabāt eū de vitate vite. Secdō habuit veritatē doctrine. de q̄ subdit in textu. et viā dei in veritate doces. Revera veritatē docuit et nō tacuit. de quo ps. xxxix. Nō abscōdi misericordiā tuā et veritatē tuaz a cōcilio multo. Ideo d. Job.xviij. In hoc natus sum et veni in mundū ut testimoniū phibeā veritati. Nam periculosum est veritatē scire et obticere. De quo aug. et habeī in canone xi. q. iij. q̄ quis. Quisquis metu cuiuslibz potestatis veritatē occultat ira dei sup̄ se p̄uocat vterqꝫ reus est. q̄ magis timet hoiem q̄z deū. Et post pauca. et qui veritatē occultat. et qui mendaciū dicit q̄ ille p̄desse nō vult. iste nocere desiderat. Tercio habuit veritatē justicie. ita q̄ nec timore nec munere illā puerit nec p̄mutauit. ut veritas puerū solet in fecto de quo Gre. et habeī in cano. xi. q. iij. quat-

mor modis. Quattuor modis hūanū iudicium puertit. s. amore. odio. timore et cupiditate. quoꝝ nullū fuit in xp̄o. de quo subdit ī textu. nō est tibi cura de aliquo. nō em̄ respicis ꝑsonā hoīs. s. diuitis vel pauperis. de quo Act. x. In veritate ꝯperi qꝛ nō est acceptor ꝑsonarum deus. Sic nec debet esse inter hoīes Jaco. ij. Si ꝑsonā accipitis pctm̄ opamini. vnd̄ dicit sanc. tho. scd̄a. ij. q. lxiij. ar. ij. In acceptione ꝑsonarū est triplex ordo ꝯsiderād⁹. primo p̄lationis. et sic ꝑsona in p̄latōne ꝯstituta est p̄ alijs honorāda rōne boni ꝯmunis. i. pet̄ ij. Regem honorate. ad Ro. xiij. Nō ē ptās nisi a deo. Secūdo ꝯsiderādus ē ordo fraterne dilectōis. et sic xp̄ianus malus optimo iudeo est p̄ferēdus. qꝛ dicit apl̄us ad gala. vi. Opemur bonū ad om̄es. maxime aūt ad domesticos fidei. Tercio p̄t ꝯsiderari ordo virtutis. ut ei qui maioris est gratie et virtutis maior honor exhibeat̄. quia d. phūs in. iiij. ethicoꝝ. Honor ē exhibitio reuerentie in signum virtutis. Et p̄ter istos tres ordīes quarto ꝯsiderādus est ordo p̄mij qd̄ expectatur. ut cū honoras diuitē ꝓpter hoc qꝛ ꝓdesse potest reipublice. vel tibi aut alijs in necessitate ꝯstitutis. et sic p̄ferēdus ē diues paupi q̄ hoc non pōt. nō tn̄ paup ē spnendus. qꝛ d̄r eccs ix. Vir paup et sapiēs liberauit vrbem ꝑ sapientiā suā. Cū aūt honoras diuitē ꝓpter mūera. et in hoc spernis paupes a quib⁹ talia non speras. hoc ē pctm̄ mortale. qꝛ ꝯtra dilectōez ꝓximi et p̄ceptum dei. Quia scriptū ē Leui. xix. Nō ꝯsideres ꝑsonā paupis. nec honores vultum potentis in iudicio. Ideo d. Hugo. Acceptio ꝑsonarū est vacua reuerētia exhibita alicui nō causa debiti vel meriti. sed ꝓpter timorē vel ꝓpriā vtilitatē scz diuitias et munera. ¶ O. Pro quo sciendū. ꝑiculosum est accipe munera quattuor de causis. Prīo rōem excecant. scd̄o mentē corrūpunt. tercio maledictōem inducūt. quarto ad gehennā ꝑducūt. Primo rōem excecāt et mutos faciūt erga veritatē. de quo Ecci. xx. Xenia et dona excecāt oculos iudicū. Ideo exodi. xxvi. Nō accipias munera q̄ etiā excecāt prudētes. et subuertūt verba iustoꝝ. quis em̄ insanos reciꝑet in hospitiū suū a quib⁹ deberet excecari vl̄ mutus effici. Qua ꝓpter d. gre. Nō p̄t ꝯstanter argui a quo accipit̄ munus. Eaten⁹ apl̄s noluit accipe ne dū accipet. auctoritatē magisterij et correctōis declinaret. nā tales ad munera respiciētes ut dicit Isa. lvi. sunt sicut canes muti nō valētes latrare. qꝛ euenit interdum q̄ p̄latus cū tāto latratu obuiat pauperi quasi vellet eum deuorare. sz iste ꝓijcit aliq̄d in os eius et aufert ei loquelā. Ideo Cassio. in epl̄a. Oblatio muneris ē tinea regiminis. Scd̄o munera mentē corrūpūt et veritatem iusticie ꝑuertūt. De quo. i. Reg. viij. Declinauerūt post auariciā. acceperūtq̄ munera et ꝑuerterūt iudiciū. O quot sunt hodie tales. qd̄ ꝯqueritur Isa. i. Prīcipes tui infideles socij furum. om̄es diligūt munera. sequunt̄ retributōes. pupillo nō iudicāt. et causa vidue nō ingreditur ad illos. Ideo graue est in p̄latis q̄ diligūt munera. qua ꝓpter dixit Jetro moysi Exo. xviij. Prouide aūt de om̄i plebe viros sapiētes et timētes deū in quibus sit veritas et qui oderint auariciā. et stet q̄ aliqui ꝑ munera nō corrūpant̄ tn̄ p̄sumptio habet̄ cōtra eos de corruptōe. de q̄ Hiero. Sicut matrona nō ē casta que munera accipit cū rogat̄ sic iudex munuscula accipiēs immunis a corruptōe nō iudicat̄. Ideo ꝓuer. xvij. Munera de sinu impius accipit ut ꝑuertat semitas iudicij. Tercio munera maledictōez inducūt Deutro. xxvij. Maledictus q̄ accipit munera ut ꝑcutiat aīam sanguinis innocētis. Iniquum est em̄ iudicē vel principē munera querere. vn̄ p̄s. xxv. In quoꝝ manib⁹ iniq̄tates sunt dextera eoꝝ repleta est muneribꝰ. vbi petrus blesens. Trāsibūt iniquitates in penam et munera in dolorē. De quo ysaie. i. Ve q̄ iustificatis impiū pro muneribꝰ. et iusticiam iusti aufertis ab eo. Cupidus em̄ cū munus accipit credit se benedictōem accipe. vn̄ munus vocatur benedictio. iiij. Regū. v. Dixit Naaman heliseo. Obsecro ut accipias bn̄dictōnem a seruo tuo. sed latuit ibi maledictio quā Giezi sensit cū lepra naaman ei adhesit. Ideo prouer. xvij. Qui iustificat impiū et q̄ ꝯdemnat iustum. s. ꝓpter munera. vterq̄ abominabilis ē apd̄ deum. Quarto munera ad gehennā ꝑducūt. Job. xv. Ignis deuorabit tabernacula eorū qui munera libēter accipiūt Ecōuerso vero scribit̄ ꝓuerb. xv. Qui odit munera viuet. De quo Isa. xxxiij. Qui excutit manus suas ab omni munere iste in excels

habitabit. vbi gre. dicit. ab omni munere. nā aliud est munus ab obsequio. aliud a manu. aliud a lingua. munus ab obsequio est subiectio indebite impēsa. munus a manu est pecunia. munus a lingua est fauor quē querit inanis gloria. s. adulatio laudis. P. Sz d. est ne semp rep̄hensibile munera accipere. Rn̄det̄ tribꝰ modis est rep̄hensibile. Prīo qn̄ accipit qui nō indigz ut qn̄ recipit qd̄ pauperibus dari deberet. vn̄ Hiero. ad damasum papam. Clerici qui de bonis parentū sustentari possunt. si quod pauperꝝ est recipiūt sacrilegium ꝯmittunt per abusionē. tales iudiciuz sibi manducāt et bibunt. Et ꝓsper de vita cōtēplatiua. Habētes vnde sustentent̄ nō sine grandi peccato vnde paup̄ victurus erat accipiunt. Secūdo est rep̄hensibile cū accipiunt ea que dantes tenent̄ restituere eis a quibꝰ habuerunt. De quibus dicit Hiero. Qui a raptoribꝰ. simoīacis. feneratoribꝰ ⁊ malis oībus munera accipiūt similes sunt illis q̄ minores pisces a magnis deuoratos ꝯmedunt. Sicut em̄ pisces deuorati nulli vsui sunt apti nec oblatio taliū vlli vsui apta est. Hoc vicio laborāt quidam religiosi exterius pretēdētes sanctitatem. interius pleni auaricia. qui quasi mercatores sunt pelliū agnelloꝝ qui indifferenter omnes accipiūt. figurati p̄ Gedeonez. qui inaures aureas de preda madianitarū accepit. ut faceret inde sacerdotales vestes. et factum est gedeoni et omni domui eius in ruinam. ut legit̄ Iudicū. viij. Isti etiā sunt sil̄es Sauli. qui regē amalech et meliores de ouibus reseruauit volens imolare deo. ꝓpter qd̄ eum abiecit dn̄s ne esset rex. ut legit̄. i. Reg. xv. Isti etiā cōtra ꝓhibitionē legis morticinium ꝯmedunt a bestijs captum. Tercio est rep̄hensibile quādo accipiunt munera ꝓ causa pro qua non deberēt. sicut iudices qui munera accipiunt ut iusticiā deserant. vel iusticiam faciāt quam gratis debent facere. xi. q. iij. nō licet iudici vendere iustū iudiciū. Nā iusticiā venditam dn̄s iudicabit. p̄s. lxxiiij. Cū accepo tempus ego iusticias iudicabo. Nā munera accipe ut deserat̄ iusticia est quasi pctm̄ iude. Unde sup̄ illud Mat. xxvi. exinde querebat oportunitatē ut eū traderet. dicit Glo. Multi hodie sunt qui factū iude execrantur. et idez faciunt. nā cum ꝓ munere falsum testimoniū dicunt. deū qui veritas est vendunt. a simili. qui ꝓ munere falsum iudiciū faciūt deum qui iusticia est vendūt. O q̄ multotiēs fit hoc. quod ꝯquerit̄ Innocen. li. vij. de vilitate humane ꝯditōis dicēs. Clamat pauper nullus audit. loquitur diues quilibet applaudit. et quod peius est ut habet̄. xi. q. iij. paup̄ vbi dicit ysidorꝰ. Paup̄ dum nō habet q̄d offerat in iudicio. nō solū audiri ꝯtemnit̄. sz etiā cōtra veritatem opprimit̄. Et sic patet q̄ grāde est pctm̄ acceptio muneꝝ et p̄sonaruz. Ideo Iacobi. ij. Fratres nolite in acceptōne p̄sonarū habere fidez dn̄i nostri ihū xp̄i. Etenim si introierit in ꝯuentū vr̄m vir aureum anulū habens in veste candida. introierit aūt et paup̄ in sordido habitu. et intendatis ī eū qui indutus est veste p̄clara. et dixeritis ei tu sede hic bene. paupi autē dicatis. tu sta illic aut sede sub scabello pedū meorū. Nonne iudicatis apud vosmetip̄os. et facti estis iudices cogitatōnum iniquarum. Nonne elegit deus paupes in hoc mundo. diuites in fide ⁊ heredes regni. Quibus dicit Math. v. Beati pauperes spiritu ꝛc. Attamē dicit sanctus Thomas scd̄a scd̄e. q. lxiij. arti. iiij. ꝙ grauiꝰ peccat qui p̄sonam accipit in dispensatiōe spiritualiū q̄ corp̄alium siue temporaliū rerum.

Q. Sexto notat̄ malicia phariseorū in falsa inquisitione. de qua subdit. Dic ergo nobis. quid tibi videt̄. licet dare censum cesari an non. Unde iudea facta erat tributaria a tp̄e natiuitatis xp̄i. Ideo Tyberius p̄fecit pilatum. Et de hac questiōe longa contentio habita est. quia pharisei dicebāt ꝙ non. alij vero ꝙ sic ꝓpter defensionē reipublice. et sic miserūt discipulos eorū cum herodianis. dicentes quid tibi videt̄. nō dicūt. dic nobis quid est bonum. quid expediēs. quid legale. sed quid tibi videt̄. Respiciebant em̄ ad tradenduz eū pilato. vel ad inimicandū populo Cognita autem ihūs nequicia eorum. dicit Hiero. Prima virtus respōdentis est interrogantiū mentē cognoscere. quā ip̄e ꝯgnouit Sapie. viij. Ip̄e scit versutias hoīm dissolutiones argumentoꝝ. qꝛ scribitur ꝓuerb. xxi. Nō est sapiētia. nō est prudentia. non est ꝯsilium cōtra dn̄m. Ideo ait illis. Quid me tēptatis ypocrite. Greg. ypocrita est qui simulat esse quod non est. De tali dicit̄ Isaie. ix.

Omnis ypocrita neq̃. Ideo Eccl.i. Ne fueris ypocrita in cõspectu hoĩm et ne scandaliseris in labijs tuis. Attende in illis ne forte cades et inducas anime tue inhonoratiõem. qꝛ ypocrisis est mendaciũ opis. de quo san. tho. scda.ij.q.cxi. ypocrisis est mendaciũ in exterioribus signis. et nõ refert vtrũ quis mentiat̃ verbo vel facto.

De eadem dominica Sermo.clxxi.

Ostẽdite mihi nũmisma cẽsus. mathei.xxij. R. Est ꝯmune prouerbiũ. nũmus nullibi est ita aptus nisi vbi fabricat̃. Spũaliter. sic aĩa humana est dei nũmus. iuxta illud Ezech.xviij. Oẽs anime mee sunt ut anima pr̃is. ita et anima filij mea est. hic nũmus a deo fabricatus ẽ. Iuxta illud Aug. Anima a deo creat̃. creãdo infundit̃. Iste nũmus habet imaginẽ regis eterni. De quo Berñ. sup cañ. O anima insignita dei imagine. decorata sil̃itudine. redempta sanguine. dotata spũssancti gratia. deputata cũ angelis. heres diuine bonitatis. Ideo iste nũmus nullibi ita aptus ẽ. nisi vbi fabricatus scꝫ apud deũ. Dicit nãq̃ phũs. Unaqueq̃ res ꝑficit̃ in ꝯiunctõne sui principij et originis et nõ quiescit donec illuc ꝑueniat. Sic et anima ut figurat̃ Geñ.viij. Noe emisit columbã de archa. cũ nõ inuenit vbi quiesceret reuersa est in archã. Spũaliter. noe interp̃tat̃ quiescẽs et significat deũ q̃ semꝑ ab eterno in seipso quieuit sine om̃i mutabilitate. iuxta illud Malachie.iij. Ego dñs et nõ mutor. Attñ licet immutabilis est deꝰ. tñ mutabilia produxit. De quo Bohe.iij. de ꝯso. philoso.metro.ix. Stabilis ille manẽs dat cuncta moueri. Sed archa in qua fuerũt oĩa genera animaliũ viuentiũ significat mentem pr̃nam in qua sunt oĩa genera s̃m rõnes ydeales et causales. ut dicit san. tho. parte.i.q.iiij ar.i. In deo sunt ꝑfectões omniũ rerũ. Sed colũba.i. spũs rõnalis nõ inuenit vbi requiescat in re creata. ergo iterũ in archã celi et diuinitatis reuerti debet. dicẽdo cum p̃s.lxxxiij Cõcupiscit et deficit aĩa mea in atria dñi. qꝛ dicit Aug. Dñe fecisti nos ad te. et inquietũ est cor nr̃m donec requiescat in te. qꝛ anima ad hoc est creata ut dicit mgr̃ in.ij.sñiar̃. di.i. Deus fecit rõnalẽ creaturã ut summũ bonũ intelligeret. intelligẽdo amaret. amãdo possideret. possidendo ꝑfruerẽt̃. Qua ꝓpter requirit hoc nũmisma census. de quo thema. S. In verbis p̃missis duo innuunt̃. Primo requisitio nũmismatis ĩ oñsione. ibi oñdite mihi nũmisma. Scdo requisitio de imaginis ĩ p̃ssione. ibi. cuius est hec imago et suꝑscriptõ Pro quo nota. tria debemus oñdere deo. primo iniquitatẽ in cõfessione. scdo bonitatez in opatiõe. Tercio imaginẽ in expiratõe. Dixi primo debemus oñdere iniquitatẽ in ꝯfessione. De quo Luce.xvij. Ite et oñdite vos sacerdotibꝫ. nã si ostendis miseriã in ꝯfessione ip̃e oñdet misericordiã in remissiõe. De q̃.i. Job.i. Si cõfiteamur pctã nostra fidelis est et iustus ut remittat nobis peccata nr̃a. et ẽmundet nos ab om̃i iniquitate. De q̃ ꝛ Isi. Cõfessio sanat. cõfessio iustificat et veniã pctĩ impetrat. Ideo pctm̃ nõ est abscõdendũ sed ostendendũ. Iuxta illud ꝓuerb.xxviij. Qui abscõdit scelera sua nõ dirigẽt̃. qui autẽ confessus fuerit et reliquerit ea misericordiã consequet̃. Ideo ysa.xliij. Narra si quid habes ut iustificeris. de quo Gre. Nũquam deꝰ mẽtem deserit que se in peccatis veraciter ꝯgnoscit. et ꝯfitetur malũ quod fecit. Scdo debemus oñdere bonitatem in opatõne. de q̃ Jaco.iij. Quis sapiens et disciplinatus int̃ vos oñdat ex bona cõuersatiõe opatõem suam in mansuetudine sapiẽtie. iuxta illud.i.petri.ij. Cõuersatõem vestrã inter gentes habẽtes bonam. nam sicut arbor cognoscit̃ ex fructu. sic homo ex opere. nã vbi est patientia. vbi charitas. vbi humilitas. vtiq̃ certo tp̃e se ostendit. iuxta illud Math.v. Sic luceat lux vr̃a coram hominibus ut videãt opa vr̃a bona. Debemꝰ em̃ oñdere opa nostra bona ad dei gl̃ificatõem et ꝓximi edificatõem. nõ ad propriam ꝯmendationẽ. exemplo ezechie Isaie xxxix.et.iiij. Reg.xx. qui oñdit thesaurũ suuꝫ nuncijs regis babilonis. et postea omnia perdidit. ita euenit huic qui opa bona ostendit ꝑ iactantiã et hominũ ꝯplacentiã. de quo Cri sost. Qd̃ quis ꝓpter homines facit totũ perdit et amittit. et aug. Iactãtia ẽ eo ꝑiculosior quo nomine religiosior. Tercio debemꝰ ostẽdere imaginẽ in exspiratõe. et est mẽbꝝ scdm

in quo dixi innuit inquisitio de imaginis im
pressione dicens. cuius est imago hec. glo. Sic ce-
sar impressionem imaginis exigit in numismate.
ita deus aiam vultus sui lumine insignitam.
De qua imagine dicit Gen. i. Faciamus homi
nem ad imaginem et similitudinem nram. dicit sa
ctus Tho. pte. i. q. cxiij. arti. v. hoc est intelli
gendum secundum aiam non secundum corpus luteum. ut di
cit ambro. in examero. Quid est deus aut caro
aut spus. non utique caro sed spus. ergo secundum car
nem non sumus deo similes sed secundum spm. Attn
adhuc est imperfecta et non perfecta dei imago. et
hoc significat cum dicit hoiem factum ad imaginem
dei. propositio enim ad significat quendam acces-
sum qui competit rei distanti. Sed primogeni-
tus ois creature est imago dei perfecta. perfecte
implens illud cuius est imago. et io dr imago et
non ad imaginem. homo vero dicit ad imaginem
et similitudinem propter imperfectionem similitudinis. qr
similitudo dei perfecte non potest esse nisi in idemptita
te nature. et sic imago dei est in filio suo prio-
genito sicut imago regis in filio sibi naturali.
De quo ambro. Ille est perfecta dei imago. q
semper est et erat a principio. q dixit Johan. x.
Ego et pater unum sumus. et Joh. xiiij. Philip
pe qui videt me videt et patrem meum. quo tu
dicis. ostende nobis patrem. Ideo aug. in libro
de. x. cordis. In hoie vero. i. aliena natura est
dei imago. sicut imago regis in numo argen-
teo. qua propter inquit Bern. Audi de imagine
dei perfecta. deus est veritas. sapia iusticia et lux
sic et filius est veritas de veritate. sapientia de
sapientia. iusticia de iusticia. lumen de lumine.
deus de deo. Horum nihil est anima. ergo im
perfecta est imago. Ideo aug. li. xiiij. de trinita
te. Anima eo est imago dei quo eius capax est parti
cepsque esse potest scz veritatis iusticie et lucis dei
Et sic est ad imaginem. Dicit enim sanc. tho. pte
i. quod imago dei solum inuenit in natura intellec
tuali. qualis est spus rationalis humanus. T.
Item secundum Bern. audi quomodo homis anima est ad
similitudinem dei. Primo qr sicut deus est im
mortalis sic et ania. Secundo qr deus est vbique
totus et vnicus. ut habetur Hiere. xxiij. Celum et
terram ego impleo. sic anima est tota in toto et in
qualibet eius parte tota. ut d. phus. ij. de aia.
Tercio deus non inquinatur sordibus orbis. sic
nec anima sordibus corporis. Quarto sicut deus
in dissimilibus creaturis dissimilia operatur. et sic
anima totum corpus viuificat. attn dissimiliter operatur.
qr in aure operatur actum audiendi. in oculo actum
videndi. et sic de aliis. Quinto sicut deus est
vnus in essentia et trinus in personis. et sic est
vna anima tres habens potentias intellectum. vo
luntatem et memoriam. et sic est ad similitudinem dei
Ideo ambro. in examero. Ex quo anima est
ad dei imaginem. io propter istam dignitatem aia no
mine hois nuncupatur. Ideo scriptum est gen.
xlvi. Omnes aie que intrauerunt cum iacob in
egiptum fuere. lxx. Similiter Treno. iij. Bonus est do
minus sperantibus in eum. et anime querenti illum
nam viuificatio potius attribuitur anime quam cor
pori. et sic etiam denoiatio aliqn fit a digniori.
Sed d. quare nos deus ita dignificauit ut nos
secundum animam ad eius imaginem creauit. cum consideratio
proprie dignitatis aliqn inducat superbiam.
ut patet in primo angelo q ex consideratione nobili
tatis nature sue elatus in superbiam dixit Isaie
xiiij. Similis ero altissimo. Ad hoc respondet quod vti
le est dignitatem imaginis dei in nobis considera
re propter quattuor. Primum ut inde artus deum
diligamus. quodlibet enim simile naturaliter diligit
suum simile Ecci. xiij. Unde etiam licet naturalis
sit amor inter patrem et filium. tamen tenacior est amor
si filius valde similis sit patri. Cum ergo in oibus
rebus creatis in terris anima rationalis sibi nihil
simile possit inuenire. in deo autem inuenit suam si-
militudinem cum ad eius similitudinem facta sit. dig
ne totum amorem suum in deum debet reflectere. Unde
aug. Amandus est genitor preponendus creator.
Secundum est ut imagini dei in nobis reuerentiam
debitam exhibeamus. de quo Ecci. x. Fili in mansue
tudine serua animam tuam Indignum est ut creatu
ra rationalis in hoc deum inhonoret. in quo eam deus pre
ceteris creaturis honorauit. sicut nephas est
imaginem beate virginis in lutum proiicere. quanto ma-
gis imaginem summe trinitatis peccati turpitudi
ne inquinari. vnde super illud ps. lxxij. dne in ciui
tate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges Glo
sa. qr ipsi iniqui in sua terrena ciuitate imaginem
dei ad nihilum redegerunt. io in ciuitate sua cele-
sti imaginem ipsorum ad nihilum rediget. qr de vera
beatitudine nihil habebunt. cuius capacitas ex
imagine. de quo ps. xiiij. Ad nihilum deducitur
est in conspectu eius malignus. ideo Cris. Sic
corpus diligamus ut animam saluare possimus.
non est anima pro corpore sed corpus pro aia factum.
Et autor de spu et anima d. Omnis ania omni
corpore nobilior est. idcirco prebe ei reuerentiam
tanquam imagini dei. Dicit namque bern. super canti

ca. Quo melius aīa ꝓgnoscit suū originē eo amplius erubescit vitā habere degenerē. ītō Aug⁹. de spū et aīa. O aīa nobilis creatura q̄ te despicis si terrā amas melior es. si solē mirā tris pulchrior es. si celū ꝓplaris altior es. solo creatore tuo inferior es. naz nulla creatura ita p̄ciosa est sicut aīa. Ideo mat. xvi. Quā ꝑmutatōem dabit hō ꝓ aīa sua. Ber. sup cañ. Oīmbꝰ occupari pōt. sed impleri nullo mō p̄t nisi summo bono. g̃ venerāda

v 3° Tercīū est ut ei cui siles sumus in natura stu deamus siles esse in gr̃a et gl̃ia. i. q̄ ꝓfecta no stra ꝓsistit beatitūdo. de quo. i. Joh. iij. Sci mus cū a ꝑparuerit siles ei erimus q̄z videbi mus eum sicuti est. dicit esī pbūs. i. de celo z mūdo. Frustra ē res q̄ nō erit in opatiōnē su am. sicut frustra esset ignis q̄ nō calefaceret. sic frustra esset imago dei in aīa si aīa non opa retur ſm eaz. Nam tres sunt potēcie in quibꝰ relucet imago trinitatis. que dīt trālsire in ac/ tus suos ut induāt similitudinē trinitatis dei fice. nam opatio memorie cōsistit in continua dei memoratōe. Bernī. in li. de meditatōne. Sicut nullū momentū est quo bō nō vtatur dei bonitate et misericordia. sic nullū dz esse momentū quo eū nō hēat p̃sentem in mēoria. Idē. oīe tps in q̄ de deo nō cogitas bō ꝑdi/ ta te ꝓdidisse. Secūda opatio intelligentie cō/ sistit in diuinorū secretoꝝ cognitōe seu ꝓtem platōe. aplūs ad Colo. iij. Que sursum sunt q̄rite. Tercio opatio voluntatis cōsistit in diui ni amoris inhesione. nā amor efficit q̄ p̄sto est q̄dquid voluntas desiderare p̄t. Unī aug⁹. Magna inquit est res amor. nā p seipm fidu cialiter accedit ad deū inberet deo. familiarit̄ p̄cūctaī q̄ dei sunt. Quartū igit̄ q̄ nos deus ita dignificauit est. ut agnito dei bñficio ꝑ eo dē deo gr̃as agam⁹. tō q̄z ad hāc imaginē ꝑti net capacitas eīne beatitudinis q̄ solꝰ creatu re rōnal̄ ē q̄ toti mūdo ꝑualz. tantā g̃ dignita tē vile ē ꝓsiderare. nō ut extollam⁹ sz ut grāi efficiam⁹. ñ q̄z meruimus. sz ex sua benignitate gratis accepim⁹. de qua benignitate d. ber. de meditatiōe in ſmōe. O q̄ta gl̃ia aīaꝝ q̄ dīs vniuersoꝝ q̄ nullā bz indigētiā tēplū sibi fie ri voluit in illis. subdit. Heu q̄ tā paz nobili tatē aīe attēdim⁹ qua p̃sente viuit corp⁹. cuius absentia, pbat q̄d eius p̃tia ꝓtulerit. quā de⁹ tāi estimauit p̄cij ut vnigenitū suū ad mortē daret quā dyabol⁹ tāi pensauit ut ꝓ ea to/ tum mundū offerret.

De eadem dominica Sermo. clxxij

Dilius est hec imago et supscriptio. Mat. xxij. X. Olim⁹ in speculo naturali d. Circa fines marꝭ oceani mōtes z li tora estuāt tota nocte. tō q̄z litora marꝭ plena sūt sulphure z ꝑ q̄s q̄ plena igne. Spūal̄z ꝑ litus marꝭ significat̄ finis vite hominis. ibi inuenīt ignis diuine iusticie q̄ manifestat oīa q̄ fecim⁹ et illūinat. de q̄. i. Cor. iiij. Illūina/ bit absc̄ō. rene. ita q̄ implebit illō Math. x. nihil occultū q̄d ñ reuelabit̄. ita q̄ d. hiezo. Erūt oīa frā nāa quasi in tabula ꝓpicta. cui eē ꝓsonat gre. Ibi oīa patebunt in iusticie statera. gesta. ꝟba. cogitata bona et mala ad uersū se inuicē diuersa et q̄libz ꝓscientia Ideo Anſ. Rōnal̄ creatura nihil dz intīm studere q̄ animā suā ad imaginē dī creatā purā z mū dā tenere. q̄z in illo die ut d. amb. req̄ret de⁹ dicēs. cuī ē hec imago. In ꝟbis p̄missis duo innuūt̄. primo imaginis req̄sitio ibi. cī ē hec imago. Secūo subiūgit̄ supscriptōis interro gatio. ibi. et supscriptio eī. De primo d. cuī ē hec imago. O q̄ magna ē dignitas anie q̄ imago dei vocat̄. d. nāq̄ aug. xi. de ciui. dei. In rebꝰ a deo creatis nihil ē dō ꝓpinquī⁹ ima gine sua q̄ hō. Idcirco nota q̄. ix. sūt digni/ tates aie. Pria ē q̄ aīa dīs ad imaginē dei creata ē. Genī. i. Faciam⁹ hoīem ad ima. et si mi. no. vide i p̄cedēti ſmōe. Secūa dignitas aie ē q̄ q̄d q̄d bz corp⁹ bz ab aīa. s. pulcritudi/ nē fortitudinē. locutōez. motū. z sic de aliis. Ber. O corp⁹ q̄ nobilē hospitē hēs a q̄ oīa hēs. q̄ aūt corp⁹ oīa bz ab aīa pz ex hīs. q̄z cuz aīa recedit a corpe corp⁹ erit difforme et pdz pulchritudinē. fortitudinē et locutōez. et erit tāq̄ truncꝰ immobil̄ q̄ se nihil mouere p̄t. Ari sto. i. de aīa Egrediēte aīa d corpe corp⁹ mar cescit z expirat. et sic fit i morte cū aīa sepaī a corpe. vñ aristo. Mors nihil aliud ē ms recef sus aie a corpe. Tercia dignitas anime est q̄ p̄cellit omnem creaturā corporeā. Augustin⁹ Anima omnē corporeā creaturā nature dig/ nitate p̄cellit. Erq̄ pz q̄ vna aīa dignior z p̄ ciosior ē q̄ oīa regna mūdi et oīe aur et argē tū et lapides p̄cioſi anime eq̄pari non p̄nt.

Do. xxiij

x

ſ duo innuūtur.

Prima dignitas

Secunda

3°

Unde Bern̄. in li. meditationū. Totus ille mundus quo ad p̄cium vnius anime estimari nō potest. Aug. Si possibile esset infinitos esse mundos vna anima p̄ciosior est illis. hoc patet ex eo. quia a xp̄o ita chare empta est. Unde apl̄us. i. Corinth. vi. Empti estis precio magno. nā ex p̄cio pensatur valor rei ēpte quia si quis emit aliquā rem ꝓ centū florenis esset signū ꝙ est res preciosa. si aūt ꝓ mille emisset adhuc p̄ciosior illa res esset. modo in estimatōne hoīm nihil preciosius est sanguīe xp̄i. quia vna gutta sanguinis xp̄i ex preciositate et nobilitate ac dignitate p̄cellit ifinitos mūdos. sed in estimatōe xp̄i aīa hoīs tā nobilis est ꝙ coequauit eā ad sanguinē suū. effundendo ip̄m ad redimendū aīam hominis. sed si infiniti essent mundi nec guttā vnam ꝓ eis xp̄us effudisset. sed ꝓpter aīam homīs totuꝫ suū sanguinē effudit. p̄s. xxi. Aruit tāq̄ testa virtus mea ❡ Quarta dignitas aīe est ꝙ xp̄us ei angelos ad custodiā deputauit Ber. in ome. Magna dignitas animarū ut vnaqueq̄ ab ortu natiuitatis in suā custodiā habeat angelū deputatū. Angeli em̄ custodiunt hoīem in p̄nti vita. in omnibꝰ locis. ⁊ oī tp̄e. ergo s̄m Bern̄. in quouis diuersorio. in quouis angulo reuerētiā exhibe angelo. nec audeas illo p̄nte quod me vidēte n̄ auderes Insup̄ angeli exeuntē hominē de hoc mūdo ad vitam eternā ꝑducūt. p̄s. xc. Angelis suis mādauit de te ⁊c̄. s. q̄ ad vitā p̄ntem. in manibus portabunt te. quo ad vitā futurā. Unde Luce. xvi. mortuus est lazarus. et portatus ab angelis in sinū abrahe. Quinta dignitas aīe est ꝙ xp̄us eam magnis laboribꝰ acquisiuit. et trigintatribus annis ꝓ ea in hoc mundo laborauit. p̄s. lxxxvij. In laboribꝰ a iuuentute mea. Nam xp̄us laborauit ꝓ aīa hominis discurrēdo p̄dicando. ieiunando. fatigando seip̄m. ut habet̄ Joh. iiij. Fatigatus ex itinere sedebat sic sup̄ fontem. Insup̄ fleuit pluries et non risit. Unde sciendū ꝙ vir sapiēs n̄ multum dolet de amissione parue rei. xp̄s aūt dei sapiētia ꝑ fletum oñdit se dolere de amissione aīarum. Nā multum aurū ꝑditum est tēpore xp̄i et multe ciuitates ꝯbuste ꝓ quibus nullatenus legimus eū fleuisse. sed ꝑditionē animaꝝ fleuit. Luce. xix. Videns ihūs ciuitatem ihrl̄m fleuit sup̄ illam. Ibi enim fleuit ꝑditōem aīaꝝ et nō domoꝝ destructōem. Sexta dignitas aīe est ꝙ eā cū corpe suo cibat et p̄cioso sanguine potat. Joh. vi. Caro mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus. Quid em̄ magis potuit dare anime nisi seipsum. vñ ex p̄ciositate cibi et potus pensanda est dignitas aīe. Septima dignitas aīe est ꝙ deus eam elegit sibi ad inhabitandū. p̄s. cxxxi. Hec requies mea in sc̄lm seculi. hic habitabo ⁊c̄. Unde aīa homīs vocat̄ templū dei. ut dicit apl̄us. i. Corin. iij. Templū dei sc̄tm̄ est quod estis vos. etiā multū delectat̄ inhabitare ip̄am aīam. Unde scriptū est ꝓuerb. viij. Delicie mee esse cū filijs hoīm. Octaua dignitas anime est ꝙ nihil eā implere p̄t nisi solus deus qui est sponsus aīe. vñ Bern̄. Ad imaginē dei q̄ppe facta est aīa rōnalis. ceteris om̄ibꝰ occupari p̄t. impleri oīno nō p̄t. capax em̄ dei est. et q̄dquid deo minus est nō eā implebit Unde si deus daret aīe terrā cū om̄ibꝰ animalibus et regnis. firmamentū cū sideribus celū cū omnibꝰ sc̄tis. hec om̄ia ꝓ nihilo hr̄et q̄diu spōso xp̄o careret. p̄s. xv. Adiplebis me leticia cū vultu tuo. Idē. xvi. Satiabor cū apparuerit gl̄ia tua. Nona dignitas aīe est ꝙ ip̄a ordinata est ad eternā beatitudinem ut nouē choris angeloꝝ associari deberet. ⁊ cū sc̄tis et angelis deū eternaliter in leticia sempiterna ꝯtemplaret̄. vñ aug. Nobilis creatura est aīa q̄ ad fruēdū visione dei creata ē. vñ ꝓpter illas nouē dignitates quas habet aīa cū magna solicitudine ip̄a custodiēda est. de utro. iiij. Custodi temetip̄m et aīam tuā solicite s̄ua. et nō īmerito. qꝛ s̄m Aug. Maiꝰ est damnū in amissiōe vniꝰ aīe q̄ mille corporū ❡ Quantū ad sc̄dm sciendū ꝙ sicut deꝰ maxime hꝫ carā aīam et eā multipliciter dignificat. ita ꝑ oīa mali homīes summe ꝑuipendūt eam. Citius em̄ mundant sotulares si fedant̄ q̄ animas suas. Unde aug. in sermone Quid est q̄d velis habere malū. dices mihi nihil omnino. non vxorē. non filiū. nō filiam non seruū. non ancillā. non tunicā. postremo non caligā. et tamē vis habere malā aīam ac vitam. Rogo te p̄pone animā tuā calige tue Idem Augusti. de doctrina xp̄iana. Homo malus plus diligit mortē bonam q̄ vitā bonam. psal. x. Qui diligit iniquitatem ⁊c̄. Unde sc̄dm Holgot super librum Sapiētie. iiij.

Aliqui homines querſi aĩas ſuas vendũt. aliqui perdunt. aliqui impignorant. aliqui ꝓ nihilo dant. Primo enim cupidi vendunt animas ſuas ut ſunt illi qui ꝓ diuitijs huius vite exponũt ſe rapinis. furtis. ꝓiurijs. vſuris. et falſis mercãtijs. Eccliaſtici. x. Nihil eſt iniquius q̃ amare pecuniã. hic eñ et animã ſuam venalẽ habet. et quotiẽs pecuniam vel aliud iniuſte lucrat̃ totiens animã ſuã vendit in ſignũ huius dyaboli repetunt aĩam eius. ut habetur Luce. xij. Stulte hac nocte repetent animã tuam a te. O magna fatuitas ꝙ quis audet animã ſuam dare ꝓ denario quaz nõ deberet dare ꝓ toto mundo. eo ꝙ ẽ multum p̃cioſior. Item luxurioſi vendunt aĩas ſuas. Eccleſiaſtici. ix. Ne des fornicarijs animã tuã. et ſatis in bono foro dant. Nã qui cẽtum libras darz ꝓ vno obolo ſatis ꝓ leui daret. Sic qui daret eternaz dulcedinẽ ꝓ tẽ porali dulcedine et voluptate. et quod ſatis mirabile eſt non daret ribaldus ꝓ vno ꝓcubitu digitum ſuũ. et tamẽ dat animã ſuã centum mille demonibꝫ. ꝓculdubio nimis in bono foro dat talis ſuam nobilẽ et p̃cioſam animã. Item vendunt animas ſuas guloſi et bibuli qui ꝓponũt p̃ſentem voluptatẽ cibi et potus ꝓ iuuio celeſti. vbi ſunt fercula multa dulcia et p̃cioſa. Luce. xxij. Ego diſpono vobis ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnum ut edatis et bibatis ſup menſam meã in regno meo. Inſup guloſus eternã famem patietur. et bibulus eternã ſitim. vbi nec guttam aque poterit habere. ſed potus eorũ erit amariſſimus. p̃s x. Ignis et ſulphur et ſpũs procellarũ pars calicis eorꝝ. Item vendũt aĩas ſuas ſuꝑbi et pompoſi ꝓ tẽpali honore et exaltatõne. et carebũt illo honore celeſti quẽ habet beata virgo maria et omnes ſancti angeli ī celo. Unde de vno quolibet ſancto dicit ip̃s viij. Gloria et honore coronaſti eum dñe

Secõdo aliqui pdunt animas ſuas vt ſunt ocioſi negligenter viuentes. et accidioſi ad omne opus bonũ pigri. nihil curãtes niſi ꝙ vna dies vadit et alia ſuccedit. Eccliaſtici xi. Neſcit ꝙ tẽpus p̃tereat illũ et mors appropinquet. Ecc. xxij. Eſt q̃ pdet animã ſuaz p̃ cõfuſione. Tales vadunt ſpaciatũ ludunt in alea. dormiunt. ꝓpterea ꝙ tpa ꝓtrãſeant. nõ attendentes illud Ber̃. ꝙ oñe tpus nobis impenſum a nobis exigẽt̃ qualiter ſit expenſũ gre. Sicut nec capillus de capite. ſic nec momentum ꝑibit de tpe. Unde Criſ. in li. de reparatõe lapſi. Si animã negligimus nec corpus ſanare poterimus. Nõ enim aĩa ꝓ corpore ſed corpus ꝓ aĩa factum eſt. Unde Leo papa in quodã ſermone Nõ dormientibꝫ promuenit regnũ celoꝝ. nec deſidioſis beatitudo eternitatis ꝓmittit̃. qui eniz ſic tpus et vitaz ſuã negligũt illi animã ſuã pdunt. Tercio alii qui animas ſuas impignorant. et hoc putant fieri ꝑ moſe. et poteſt fieri ut ꝓlati et curati q̃ animas ſuas obligãt ꝓ animabꝫ ſubditorũ quia vnicuiq̃ dicit̃ cũ ſibi cura cõmittitur illud. iij. Regũ. xx. Cuſtodi virũ iſtum. qui ſi lapſus fuerit erit aĩa tua ꝓ anima illius. de bonis ꝓlatis dicit bea. paulus. i. Thimot. v. Qui bene p̃ſunt p̃ſbiteri duplici honore digni habeant̃. Ber̃. in epla. Nihil in eccleſia p̃cioſius. nihil optabiliuſ bono vtiq̃ paſtore atq̃ eccleſie rectore. vnde Greg. Illi deũ p̃ ceteris videre ſublime merent̃ qui fidelibꝫ gregibus ſolicite peſſe ſciunt. Sed ſi ꝓlatus eſt negligens tunc anima ſua ſtabit ꝓ animabus ſibi ꝓmiſſis. Sapie vi. Judiciũ duriſſimũ in bis qui p̃ſunt fiet. heu q̃ lamẽtabile ẽ ꝙ quidam curam aliarũ animarũ ſuſcipiũt. ꝙ ſuã ꝓpriã aĩam curare neſciũt. Cũ tñ ꝺr culibꝫ ꝓlato illud gen. xliij. Nõ videbitis faciez meã niſi adduxeritis fratrẽ veſtrũ minimũ. id eſt minimũ veſtrũ ſubditũ. Quarto aliqui animas ſuas ꝓ nihilo dant. ut ſunt fm volgot iracundi et inuidi. Hoc probat̃ ſic. nam cupidus recipit diuitias. lubricus querit voluptates. ſuꝑbus honores. et ſic de alijs. Sed iſti inuidi et iracundi nihil recipiunt delectabile. ſed amaritudinẽ et laborem. ideo animas ſuas gratis dant dyabolo. Unde de eis verificatur illud Judicũ. v. Qui ſponte obmiſiſtis animas veſtras ad periculũ. Unde legitur in exemplo. Quidã ſedens in taberna dixit ad ſocios ſuos ſi credãt aĩas eſſe. et ꝙ ipſe nullo mõ crederet aliquã aĩaz eſſe nec aliquã vnq̃ vidiſſe ī inferno. ſz ſacerdotes et mõachi aĩas et infernũ adinuenerũt. ꝓpt̃ tpale lucꝝ et ꝓpterea nõ crederet infernũ. nec aĩas eſſe. et cũ alij ſocij aſſererẽt oẽs fm fidẽ catholicã eſſe aĩas et infernũ ſilz et celũ. et ꝙ aĩa poſt diſceſſũ a corpe aut erit in penis inferni. aut ī gaudijs celi.

Tunc ille subiūxit. Si aliquis vellet emere aiam suā ipe ei eam vēderet. Rñdet alter volo et emit. ꝑ quarta vini. q̄ mox fuit epotata. Et ecce affuit demon in forma homis. et itez ꝑ vna quarta emit illā ab eo qui eaz antea emerat. et vino potato dixit demon ad eū a quo emerat. Da mihi aiam quā emi qz mea est. et dixerūt qui aderāt. iustum est ut qui rē alienā emit ut eam possideat. et mox ille bibul⁹ qui aiam vendiderat a dyabolo suffocatus ē. et socijs videntibꝰ eū cū corpe et aīa rapuit. et ad infernū deduxit. a quo nos liberet deus

De eadem dominica Sermo. clxxiij.

Reddite que sunt cesaris cesari. et q̄ sunt dei deo. Matth. xxij. ¶ Audistis in primo sermone istius dñice. xxij. de phariseoꝝ malicia inuidiosa et hoc ex modis. nūc dicendū est ꝺ saluatoris iusticia graciosa que innuit in his vbis reddite que sunt cesaris cesari. et que sūt dei deo. merito ꝺ euangeliū sequit̄ ꝓcedēs. qz in ꝓcedenti euāgelio dictū est de rōne reddēda in spāli et in generali. i. iudicio. In isto vo euāgelio docemur quō debem⁹ euadere arduū et districtū iudiciū. s. ꝑ iusticiā. de quo ꝓuer. xi. Non ꝓderūt diuicie in die vltōis. iusticia aūt liberabit a morte. difficile em̄ erit iniustis. De q̄ ps. v. Nō ꝓmanebūt iniusti añ oculos meos sed implebit̄ illud Ro'. i. Revelabit̄ ira dei de celo sup omnē impietatē et iusticiā hoim quia d. aug. Si iustus essem nō timerem Rō Ambro. de offic. Justus nūq̄ solus est semp cū deo est et deus cū eo. Ecce quāta securitas Sed d. quid est iusticia. Rñdet macrobius Justicia est vtus reddēs vnicuiq̄ qđ suum est. Cui ꝓsonat gre. et habet̄ in cano. xij. q. ij cū deuotissimā. §. Si seculi. Et qz summū in rebus bonū est iusticiā colere ac sua cuiq̄ iura seruare. q in subiectos nō sinere qđ ptās est fieri. sed qđ equū est fieri et custodiri. Et hoc docuit xp̄us in pñtib⁹ verbis d. reddite que sunt rē. q. d. reddite vnicuiq̄ que ad eū pertinēt et eū ꝓcernūt ¶ C. Pro quo nota aliqua sunt q̄ ꝓcernūt dyabolū. aliqua mundū aliqua corpus. aliqua ꝓsciam. aliqua aiaz aliqua ꝓximū et aliqua deū. et illa debem⁹ redere vnicuiq̄. Primo dyabolū ꝓcernūt tria s. inimicicia. resistēcia et pugna. Prio inimicicia. qz est inimicus nē qui q̄rit nos ꝓdere. i. petri. v. Vigilate frēs qz aduersarius vē rē. possemus em̄ dicere cū ps. cxxxviij. ꝓfecto odio oderā illos. inimici facti sunt mihi. Sup quo d. gre. Inimicos ꝓfecto odio odire est hoc ꝙ facti sunt diligere. et qđ faciūt respuere. ut habet̄ in cano. lxxxvi. dist. odio. Odio habeant̄ pctā nō homies. nā dicit san. Tho. ij. ij. q. lxxvi. ar. i. In dyabolo sunt ꝓsiderāda duo. natura et culpa. Natura eius ē bona. quia a deo. nō eum maledicere licet. culpa vero eius maledicēda est. Idcirco pctōres in mortali exītes ut ebriosi et furiosi nō debent maledicere dyabolū. Nam scribit̄ Eccī. xxi. Dum maledicit impius dyabolū. maledicit ipe aiam suam. qz cum peccatoꝝ dyabolū maledicit ꝓpter pctm̄ seipm̄ sili modo indicat maledictione dignū ꝓpter suū ꝓpriū peccatum. Ideo tenemur inimicicia malicie sue et non nature. Secōm qđ ꝓcernit dyabolū est resistencia Jacobi. iiij. Resistite dyabolo et fugiet a vobis. Bern̄. Demonū est mala suggerere. nēm nō ꝓsentire. Nam d. aug⁹. Dyabolus nō nocz cogendo sed suadēdo dat ꝓsiliū sed nēm est eligere vel repudiare qđ suggerit Piero. Debilis ē hostis nō pt vincere nisi volentē. Bern̄. Non sua ptās sed nra voluntas nos mancipat dyabolo. Nam d. aug. Si in tantū posset nocere dyabolus q̄tum vellet. nullus iustus remaneret. sed nō pt. qz ei⁹ potestas est sub ptāte sc̄z dei. et deus nobiꝫ astat. i. Corin. x. Fidelis deus qui nō patiet̄ vos tēptari supra id qđ potestis. Bern̄. in ꝛmone. Nō pt inimicus excitare tēptatōis motum in te nisi velis dare ꝓsensum. Idcirco noli te excusare ꝙ dyabolū. Exēplū. erat quedā puella que ibat ad qđaz castz ad fruendū ibi. cui obuiauit dyabolus in forma hois dicēs ei. q̄ tēdis. illa rñdit. ad castz illuc pgo et ibi fruize volo. et ille dissuasit ei dicēs. ni volebis seu penitebis de hoc. at illa parui pendēs iuit. et postmodū lapsa est in pctm̄. et dñs castri eam depulit de castro. et in via descēdens itez obuiauit ei diabolus dicēs. vnde venis. at illa. dyabolus mihi suasit illud fezuinū in castro vbi cecidi et cōcepi. tunc ille pcussit eam in maxillā dicēs. mentiris ego sum dyabolus

et dissuasi tibi ꝺ in eodem loco qñ ascendisti
⁊ acquiescere noluisti. ergo false me inculpas
cum fuit tua ꝓpria voluntas. Ideo .xv. q. i. ñ
est. Dyabolus neminē iugo huius astrictus
possidet nisi se ei prius pctōrum ere vendide
rit. Idcirco nēm est resistere. quia ꝺ. Crīs. su
per Math. In primis est grauis si ꝙs animo
fortē restiterit. in scḋo inueniet eum infirmio
rem. quanto enī plus ꝓcussus fuerit tāto ma
gis deficit. Ideo Crīs. ibidem. Quotiēs dy
abolo resistimus totiēs eum supamus. ange
los letificamus. deū honoramus. et coronaz
nobis acquirimus. Exemplū de fratre iuue
ne orāte cū seniore. Senior frater attenuat⁹
capite cepit ad modicū quiescere ut iunior eū
expectaret. iunior vero vigilās et temptatus
vij. vicibꝫ ad quālibet temptatōem surrexit ⁊
orauit. et ad quamlibet tēptatōez cessauit tē
ptatio. et senior euigilās dixit ꝙ vidisset. vij.
coronas in capite eius. et interrogauit fratrē
quid fecisset eo dormiēte. et ille referauit seri
em rei. et ꝓgnouit senior ꝙ. vij. coronas me
ruit ꝓ. vij. resistentias. iuxta illud Jacobi. i.
Bt̄us vir q̄ suffert temptatiōem ꝛc. Terciuz
qꝺ ꝓcernit dyabolū qꝺ debemus ei reddere
est pugna Unde ad ephe. vi. Nō est nobis col
luctatio aduersus carnē et sanguinē. ſz aduer
sus principatus et ptātes. aduersus mūdi re
ctores tenebraꝝ harꝝ. i. aduersus demones i
tenebroso aere exñtes. dyabolus enī pugnat
ꝑnue ꝓtra nos. de quo Gre. Dyabol⁹ cōti
nue temptat ut saltez tedio vincat. Sic nos
debemus eū impugnare ꝓ caritatis opa q̄ sibi
sunt valde ꝓtraria. ut dicit Aug. in exposi
one regule. Nihil est qꝺ dyabolus timet intā
tum sicut charitatis vnitatē. Itē debemus ꝺ
eū pugnare ꝓ sacrā scripturā. iuxta illꝺ ephe.
vi. Induite vos armaturā dei. ut possitis sta
re aduersus insidias dyaboli. armatura dei ē
sacra scriptura ꝓ quam xp̄us vicit dyabolum
Mat. iij. Nō in solo pane ꝛc. et itez. scriptuz
est. nō temptabis dn̄m deū tuum Sic ⁊ nos
debemus pugnare ꝓ sacrā scripturā ꝓtra dya
bolū. unde Greg. sup Ezech. pte ij. ome. iij.
Uniuersa nra munitio ꝓsistit in sacro eloqo.
D 2° D. Secꝺo debemus reddere mūdo que
mūdi sunt etiā tria. Primo detestatōez. Se
cūdo mentis alienatōem. Tercio miserie con
sideratōem. Primo debemus reddere mū do
detestatōem. De quo. i. Joh. ij. Nolite dili
gere mundū neq̄ ea que in mundo sunt. Si
quis diligit mundū nō est charitas ptis in eo
Nam nō p̄t simul stare amor dei et mundi.
Aug. Si in te est amor mūdi nō est quo intret
amor dei. Jaco. iiij. Adulteri nescitis. quia a
micicia huius mūdi inimica est deo. Quicun
q̄ ergo voluerit amicus esse huius mūdi inimi
cus dei ꝓstituit. Secꝺo debemus mūdo red 1°
dere mentis alienatiōem. Ambro. de fuga se
culi Qui saluus esse desiderat sup̄ mundum
ascendat. si corpus est in mūdo. mēs sit in ce
lo. Ro. xij. Nolite ꝓformari huic seculo. Nō
Job. xvi. In mūdo ꝑssurā habebitis. vñ aug⁹.
sup Job. Iter huius seculi plenū est tēptati
onibꝫ. nūc ꝓsperis extollit. nūc aduers⁹ frāgit
ꝓpter qꝺ ꝺ. Crīs. sup math. Sicut difficile
est custodire arborē iuxta viā positā et fruct⁹
suare ad maturitatē. sic difficile est interētez
mundo ꝓsciam et aīam suare immaculatā.
Tercio debem⁹ reddere mūdo mīe ꝓsideratiōnē. nā scribit. i. Joh. v. Totus mūdus in
maligno posit⁹ ē Hoc ꝓsiderās salomō Eccs. ij. 3° ⁊
dixit. Affluā delicijs. fruar bonis ꝛc. sequit.
Uidi in omnibus vanitatē et afflictiōez animi.
et nihil ꝓmanere sub sole. Idcirco Bern. Nō
est vtior vel ꝓior miseria q̄ mūdi letitia Ec
clastes. ij. Cūctī dies eius doloribꝫ et erum
nis pleni sunt. et si aliquid videt delectabile
hoc est modicū. De quo gre. Momentaneū
est qꝺ delectat ꝛc. iō sen. omnia mūdana quasi
quedā somnia vana. iō Crīs. Miser est mū
dus. miserimi qui eū sequunt. nā semp mun
dialia opa excluserūt hoiem ab eterna vita. ꝺ
quo Gre. Nemo p̄t hic gaudere cū seculo ⁊
illic regnare cū xp̄o. C. E. Tercio debe 3° E.
mus reddere corpi nr̄o q̄ corpis sūt. et sunt
tria q̄ dēm⁹ ei reddere. s. refectōz i necitate. re
frenatōez i voluptate. exercitatōez i oppositate
de bis ꝺo scribit Eccī. xxxiij. Cibaria ⁊ virga
⁊ onus azino. i. corpi. In ꝺ ꝙ ꝺ. cibaria notat
refectōez. in ꝺ ꝙ dic virga significat refrenatōz
ſz i ꝺ ꝙ dicit onus designat exercitatōez. Dixi 1°
prio dēm⁹ ei reddere refectōz i necitate. qz ꝺ.
Hiero. De rapina holocaustū offert qui cor
pus immoderate castigat. Ideo Ro. xij. Ra
tionabile sit obsequiū vestr̄. Bern. Opter
corpus reprimere nō expugnare. sufficit corpus fic
ficere ut sit subiectū spūi. ꝓpt qꝺ ꝺr eccī. vij

Nō ledas ſeruū in veritate opantem. Et hoc figuratum eſt Leuitici.ij. Quidquid obmle tis ſacrificij ſale ꝓdies. hoc eſt diſcretōne. qz dicit Urban⁹ papa. ꝛ habet in can̄.i.q.v.pñ tium. Diſcretio eſt auriga et mr̄ omniū virtu tum. Scdo debemus corpi reddere refrenati onē in voluptate. ut nō viuamus ſm corpis deſideria. de quo aplus ad Ro. xiij. Carnis curā ne feceritis in deſideriis. vbi Alanus. Nō in deſideriis ſz bene in neceſſarijs. ꝓpter qd dns in euāgelio Lu.xxi. dicit. Attendite vobis ne forte grauēt corda vra crapula et e/ brietate. Eccl.xxxvij. ꝓpter crapulā multi o/ bierūt. Galien⁹. plures moriunt gula q̄ gla/ dio. vnus efficit leprosus alter ptyſicus. ter cius ydropicus. et hoc nō ex alio niſi ex inor/ dinata vita. qz nō refrenāt corpis deſideria. de quo Eccl.xxxvij. Noli auidus eſſe in omni epulatōne. in multis em̄ eſcis erit infirmitas nō ſolum corpal. ſed et mors ſequit ex hoc et infirmitas ſpiritalis. De quo Gregorius. Qui corpus delicate reficit hic in ſpū deficit Ideo petrus in canonica.i.petri.ij. Obſecro vos tāq̄ aduenas et pegrinos abſtinere vos a carnalib⁹ deſideriis que militāt aduerſus a nimā. et Ro.viij. Si ſm carnē vixeritis mo riemini. non ſolū corpaliter ꝛ ſpūaliter ſz etiā eternaliter. De quo gre. Qui nūc in volup tatib⁹ ſe dilatat. in ſupplicijs eū pena eterna anguſtat. Et apoca.xviij. Quantū glorifica uit ſe et in delicijs ꝛc. ꝓpter qd hortat nos a/ poſtolus ad Ro.viij. Debitores ſumus nō carni ſed ſpūi. Gre. Quidq̄d delectatōis ca/ ni ſubtrahimus in ſpū inuenimus. Caſſiod. Caro que hic delectabiliꝛ viuit ibi cruciabit. et caro que hic vincit ibi coronat. Tercio d̄ bemus corpi exercitatōem in opoſitate. Hie ro. Sp aliquid opis facito ꝛc. Bern̄. ociū eſt ſentina omniū viciorū. Et eccl.xxxiij. Multā malicia docuit ociſitas. ut habet de ſodomi tis Ezech.xvi. Ecce hec fuit iniquitas ſodo/ me ſororis tue ſuperbia. ſaturitas panis et abū dantia et ociū. Ideo aug. in ſermone ad frēs heremitas. Fratres oportet ociū expelli. quos tedet orare vel legere. manib⁹ opari nō dese rāt. cogitantes q̄ q̄diu dauid exercitauit ſe i militia non ſibi inſultauit luxuria. Samſon q̄ diu cum philiſteis pugnauit ab hoſtibus capi nō potuit. ſed poſtq̄ ociose in ſinu femie dormiuit capit̄ et excecat̄. Silꝛ ſalomō occu patus in edificō templi nō ſenſit luxuriā. Caſ ſiodorus. Mēs ociosi hominis nihil cogita re nouit niſi de ventre. Aug⁹. Ociositas ſine dei timore eſt mgra nequicie. vnde tā multi/ plex ludus et deceptio et fallacia niſi ex ociosi tate. Ideo ſcribit Mat.xij. Dyabolus inue niens domū euacuatā intrauit. ſicut em̄ in ve ſte que nō portat̄ naſcit tinea et rubigo de fer to nō vſitato. et ſic vicia de ocio. vnde poeta Querit̄ egiſc⁹ cur ſit factus adulter. In ꝑm pto cauſa eſt deſidioſus erat. Ideo bern̄. Hū q̄ ociosus ſit dei ſeruus. Valerius. Vanam dant ocia mentē. Idcirco debemus recipere corpi exercitatōnem in opoſitate. (F.) Quarto debemus reddere ꝓſciētijs noſtris que eas ꝓcernūt. et ſunt etiā tria. Primo de bemus reddere ꝓſcientie noſtre diligentē diſ cuſſionē. de quo Eccl.xxxij. Precurre prior in domū tuā et illic aduocare et illic lude. et age ꝓceptōnes tuas. in domū. ſ. ꝓſcientie. vi de ibi quid ꝓcepiſti boni vel mali meritū vl̄ de meritū. Bern̄. Quotidiana diſcuſſiōe exami/ na vitā. vide in ꝓſciēna vtr̄ deficis vel ꝓficis Dicit nāq̄ aug. Omis qui diſcuſſionē ꝓſci entie ſue amiſit in periculū vergit. cō qz ꝓſcien tia erit teſtis in iudicio. Ro.ij. Teſtimoniū phibente illis ꝓſcientia eor̄. et ſi bonū bñ ope rent gaudiū. ij. Cor'in.i. Gla nra hec eſt teſtio nium ꝓſcie nre. Si vo ꝓſciēna teſtat̄ de ma/ lo ve tibi. Jaco.ij. Offendēs in vno factus eſt omn̄ reus. ideo habet̄ in can.xi.q.iij. inter verba. Nō boīm linguas ſed ꝓſciēnas curare debemus. Rōem aſſignat Gre. ſup ezechielē ome.ix. Quid ꝓdeſt ſi omnes te laudant cō ſcientia acculat. Ecōuerſo. q̄d nocet ſi oīes te accuſant. cōſcientia vero excuſat. ꝓpter qd ſubiūgit Gre. ibidem. In oīm qd agimur vel dicim⁹ ſp tacite debemus ad mentē recurrere ꝛ interiorē teſtē. ſ. ꝓſciam requirere. Scdo de bemus reddere ꝓſciēne purificatōem ſiue mū datōem. Iſa.i. Lauami mūdi eſtote. qz ꝓſcia bz ſe ut oculus dirigēs totū corpus. Lu.xi. ſi oculus m⁹. i. ꝓſcia fuerit ſimplex totū corpus tuū lucidū erit. Si aūt neq̄ fuerit etiā corp⁹ tuū tenebroſum erit. Nā ſicut clarus oculus requirit̄ ad gaudioſum viſum. ſic clara et mū da ꝓſcientia ad videndū deū. Math.v. Beati mūdo corde qm̄ ipi deū videbūt. vñ d. bern̄.

Duo sunt que mdant ꝯsciam nrām. a malis penitere ⁊ abstinere ⁊ bonis inherere. nam sicut parua festuca grauat oclm ⁊ ipedit visum ⁊ sic vnū pctm q̄tūcuuq̄ paruū si est ꝯtra cōscientiā impedit visionē diuinā. de quo Aug ⁊ hētur. xxviij. q. i. §. ex his. Omne qd contra ꝯsciam fit edificat ad gehennā. Idcirco Hieremie. nij. Laua a malicia cor tuū vt salua fias. Apoca. xxi. Non intrabit in eā aliquid coinquinatū. Tercio dēmus ꝯsciētijs nostris reddere custoditionē. Prouer. nij. Omni custodia ſua cor tuū. i. ꝯsciam tuā. qꝛ ex ipo vita ꝓcedit. nam cōsciētia erit in curia dei sicut instrm porrectū ꝓ hereditate celesti petenda. qd caute custodit ne a tineis ⁊ vermibꝰ corrodatur vel ab aqua siue igne destruat ⁊ sic consciētia diligēter est custodiēda. Hugo. Non peruenit ad bonā ꝯsciam nisi ꝑ cordis custodiam. nam videmus q̄ carte liniunt cedrina resina que ſm Isid. xvij. ethimolo. Fluit de cedro qua resina libri liniti ſuantur a corruptione. Et sic ꝯsciētia nostra sanguine xpi linita q̄ fuit resina de cruce. cui⁹ infima ꝑs de cedro erat ꝯseruat. de quo ad Heb. ix. Sāguis xpi emūdauit ꝯscientiā nrām ab opibꝰ mortuis. Iō frequēter aspiciamus ⁊ custodiam⁹ hanc cartā. Ratio Isi. li. ij. de summo bono. Ubicunq̄ hō abierit reatus sui ꝯsciētia illum non derelinquit. nam pōt hō fugere ꝑter cor suuz a seipo non pōt recedere. qui em hic ꝯscientie sue reatu punit illic perpetua pena damnabit hoc em significat illd psal. xli. Abissus abissū inuo. in voce cathara. tuaꝝ abissuz inuocare abissum est de iudicio sue ꝯscie ire ad iudiciū dānationis perpetue. in voce catharactaꝝ. i. in p̄dicatōne scōꝝ. ideo custodienda est. G.

Quinto dēmus reddere ꝓximo que ꝓximi sunt. nā ꝓximus hz se in triplici dr̄a. vel eniz est superior vel inferior vel equalis tibi. Primo si est supior tuus. s. dn̄s vel p̄latus tūc teneris ei tria reddere. Primo reuerentiam. i. Pe. ij. Regē honorate. di. Ioh. de scō geminiano. p̄lati honorādi sunt etiā si mali sunt. n̄ rōne malicie sed inq̄tū gerunt vicē dei. Ro. xiij. Non est ptās nisi a deo. Ideo xp̄us rn̄dit pylato. Non hēres aduersū me vllā ptātem nisi tibi datū esset desuper Io. xix. Et si aliqn̄ p̄lati sunt dānati hoc faciūt pctā nostra. Iob xxxiij. Deus regnare facit hoīem ypocritam ꝓpter pctā ꝓpli. vi. q. i. deteriores. ex merito plebis nonnunq̄ deprauant prelati. ⁊ plitas dn̄oꝝ cupiētiū p̄esse ⁊ non ꝓdesse causat plerunq̄ ex peccatis nostris. de quo ꝓuer. xxviij. Propter pctā terre multi principes ei⁹. Secundo obedam tenemur eis reddere ad Ro. xiij. Omnis anima ptātibꝰ sublimioribꝰ subdita sit. Gre. Obedam sic teneas vt mal in malo non ꝯsentias ⁊ malis in bono nō ꝯtradicas dicit notāter in bonis. qꝛ in malis nūq̄ lz obedire. de quo hr̄ in Cañ. xi q. iij. si is. nō est obediendū in hoc quod ꝯtra deū p̄cipit. sed in hoc qd deificū est tūc malo ⁊ bonis est obediēdū p̄latis. i. Pe. ij. Subiecti estote omni humane creature ꝓpter deū. sequit. nō tm̄ bonis et modestis sed etiā discolis. ad heb. xiij. Obedite p̄positis vestris ⁊ subiacete eis. ipi em ꝑuigilant quasi rationē ꝓ animabꝰ vestris reddituri. Tercio tenemur eis reddere orōnis instātiam. qd docet aplus. i. ad Thi. ij. Obsecro primū oīm fieri obsecratiōes orationes postulationes gratiarū actiones ꝓ omnibꝰ hominibꝰ ꝓ regibꝰ ⁊ omnibꝰ qui in sublimitate cōstituti sunt vt quietā ⁊ trāquillā vitā agamus in oī pietate ⁊ castitate. hoc em bonū est ⁊ acceptū corā saluatore nostro dō. H. Sed si ꝓximus est inferior vt seruus vel ancilla redde ei que eius sunt. Primo ꝓuisionē in cibo et potu. ij. Thes. iij. Operātes suū panē māducēt qꝛ merent. i. Corin. ix. ⁊ originaliter deutro. xxv. Non alligabis os boui triturāti. Glo. nicolai de lyra. vt non comedat de labore suo si non boui multo min⁹ homini. Scdo piā conuersationē. de quo Sene. Cū inferiori sic viuas quēadmodū superiorē tecum viuere vel non cū clamore ⁊ elatione. Phili. ij. In hūilitate superiores inuicez arbitremini. ⁊ ad Ephes. vi. Vos dn̄i ꝓpter deū remittentes minas sciētes qꝛ ⁊ illoꝝ ⁊ vester dn̄s est in celis. Tercio mercedis donationē. de quo Math. x. Dignus est mercenarius mercede sua. ⁊ tenentur eis dn̄i soluere p̄ciū ante occasum solis. Thobie. nij. Quicūq̄ tibi aliquid opat⁹ fuerit statim ei mercedē r̄stitue ⁊ merces mercenarij tui apud te omnino non remaneat. et non ꝑ noctē debes retinere vltra suā volūtatem. qꝛ est pctm̄ clamitās in celū non soluere p̄ciū mercenarioꝝ. vn̄ Iaco. v. Merces opariorꝝ vestroꝝ q̄ defraudata est a vobis clamat

⁊ clamor eoꝝ in aures dñi sabaoth introiuit. Sz ideo plerique sunt qui puipēdūt mercedez ꝓtrahētes ad lōgū tps cum scribit Eccli. xxxiij. Qui effundit sanguinē ⁊ qui fraudem facit mercēnario fratres sunt. Sed si ꝓximus est par tibi et equalis redde ei que eius sunt. Primo. s. dilectionē puer. xiij. Nemi q̄cquā debeatis nisi vt inuicē diligatis. ⁊ hec dilectō quā tenemur stat in tribꝰ Primo redde ei in aduersitate ꝯpassionē ad Ro. xij. Flete cum flētibꝰ. ⁊ i. Corin. xij. Si patit vnū mēbrum ꝯpatiunt omia mēbra ⁊ sic nos vt fecit apl'us ij. Corin. xi. Quis infirmat et ego non infirmor. Jō Eccli. vij. Ne desis plorātibꝰ in consolatione. Gre. Quāto quis caritate ꝑfectōr tāto perfectius dolores sentit alienos. Scdo redde ei in ꝓsperitate ꝯgratulationē. ad Ro. xij. Gaudete cum gaudentibꝰ. et hoc opat caritas. i. Corin. xiij. Caritas ꝯgaudet veritati Aug. Vis habere mercedem de alieno bono. gaude ⁊ mercedē ꝯparasti. Greg. Caritas aliena bona facit nostra. Tercio redde ei ī necessitate subuētionē. i. Jo. iij. Qui habuerit substantiā hꝰ mdi ⁊ viderit frēm suum necesse habere ⁊ clauserit viscera sua ab eo. qūo manz caritas dei in eo. Crisꝰ. Omia que nobis dominus deus dat ꝑ nos alijs dat. Ideo Luce. xi. Quod supest date elemosinā. Sexto debemus reddere deo que dei sunt. Et sunt tria. p̄mo corpa nostra ad īmolandū. ad Rom. xij. Obsecro vos vt exhibeatis corpa vr̄a hostiā viuentē scām deo placentē. Scdo cor ad diligendū. deutro. x. Et nūc ysrahel quid dñs deus tuus petit a te nisi vt timeas dñm deuz tuū ⁊ ambules in vijs eius et diligas eum ac seruias dño deo tuo in toto corde tuo ꝛc. Ro xiij. Plenitudo legis est dilectio. Aug. Dilige ⁊ fac quidquid vis. qꝛ cū dilectōe nēo dānatur ⁊ sine dilectōne nemo saluat. Tercio animā ad deū laudādū. Eccli. xxxv. Bono aīo gl'am redde deo psal. cij. Bñdic aīa mea dño ⁊ omia que intra me sunt noī sancto eius. Et sic fecit maria luce. i. Magnificat anima mea dñm. Vltimo deniq̄ redde ei nūmū censualem ad dñm ꝓfitēdū. hūc nūmū deus fabricauit. qꝛ anima a deo creādo infundit ⁊ hz ymaginē eius. ideo requiret eā a nobis. Ezechiel xviij. Oēs aīe mee sunt sicut aīa patris ita et aīa filij mea est. Ideo dicit, oñdite mihi num misma cēsus ⁊ cuiꝰ est ymago. vnde Gene. i. Faciamus hominem ꝛc. Idcirco reddite que sunt dei deo

Dominica xxiiij.

Sermo. clxxiiij

Puella tibi dico surge. Scribitur Mat. ix. Mar. v. Lu. viij. I Cōmune ꝓuerbiū dinoscit lōga egritudo ē mortis certitudo Spiritualr sic qui diu egrotat iacendo in mortali talis raro resurgit ad vitā gr̄e. de quo Greg. in registro Qui ad extremā expectat horā obitus a merito pnīe est alienꝰ. Cui ꝯsonat apl's Ro. ij. Scdm impenitēs cor tuū thesaurisas tibi irā in die ire. ꝓpter qd hortat nos Aug. in li. de penitē. ⁊ hr̄ in Cañ. de pe. di. vij. nll's nullus expectet quousq̄ peccare non potest. arbitrij em̄ querit libertatē vt delere possit cōmissa nō necessitatē. Idcirco dr Eccli. v. Nō tardes ꝯuerti ad dñm ⁊ ne differas de die in diē. Rō Gre. Timendū est q̄ expectat misericordiā inueniat iudiciū ⁊ iusticiā. Sicut Amon filius manasses. iij. Reg. xxi. Qui fecit malū in ꝯspectu dñi sicut fecerat pater eius ⁊ misit se super sera pnīa sicut euenit patri suo. sed non inuenit qꝛ sui eiꝰ interfecerūt eum in domo sua. ⁊ sic mortuus est in peccatis. Ideo Aug. Periculosissimū est ⁊ interitui vicinuz vsq̄ ad mortē ꝓtrahere pnīe remediū. qd docet Eccl's. xij. Memēto creatoris tui in diebꝰ iuuētutis tue añq̄ veniat tps afflictōnis tue nam hoc est hoī salubre ⁊ deo acceptabile. Jō Treno. iij. Bonū est viro cum portauerit iugum ab adolescētia sua. ⁊ hoc est qd vult thema. Puella tibi dico surge. notāter dicit puella nō vetula. qꝛ senectus difficulter surgit a ꝯsuetis. vt di. Gre. Difficulter surgit quem moles male ꝯsuetudinis p̄mit. In vbis euāgelij duo innuunt. primo principis sinagoge deuota supplicatio. Scdo mulieris emorroisse secreta sanatio. primū ibi. loquēte ihesu ecce princeps vnus ꝛc. Scdum ibi. ecce mulier que fluxū sanguinis ꝛc. De primo dicit. In illo tpe loquēte ihesu ad turbas. ecce prīceps vnus accessit ꝛc. hic datur doctrina prīcipibꝰ vtriusq̄ status vt libenter accedāt ad verbū dei ⁊ diligēter audiant illud vt prudenter re

gant ꝓpm dei dicẽtes cũ salomone.iij. regũ iij. Ego sum puer paruulus et ignorãs. sed ꝙ. dabis ſuo mo cor docile ut ꝓpm mũ iudica re possit et discernere inter bonũ et malũ. nã dicit Jsido. de sum. bo. Reges et principes sicut ceteros statu dignitatis excellũt. sic mo ribꝫ et sciẽtia alios ꝓcellere dñt. sz heu tã pau ci sunt tales. Jdeo dicit. Ecce. quasi ꝺd no/ uũ et mirabile. nã sicut est inter principes xpi anos. sic erat inter principes iudeos. ꝺ quibꝫ Jobã. vij. Nũquid ex principibꝫ aliquis cre didit in eũ aut ex pharisei. sed turba hec que nõ nouit legẽ maledicti sunt. ꝓpter qꝺ loq̃t aug. dicẽs. Principes et reges hui⁹ seculi ꝺ xpo in seculo sunt altiores. de tãto ad maluz ꝓniores. et ideo qz neminẽ dñt quem timent si deũ ꝓ oculis nõ habẽt. sicut scribit Jsido. de summo bo. li. iij. c. xi. difficile est principez ad melius regredi si vicijs fuerit implicatus. ꝓpi enim iudicẽ metuũt et a malo sub legibꝫ co ercent. reges aũt et principes solo dei timore et meu gehenne coercent. iõ subdit ibidem. Principẽ nõ oportet delinquere ne alijs pre beat formã delinquẽdi. sed alijs ꝓbere debent exẽpla iusticie ut inqt Jsido. de sum. bo. li. iij c. x. Qui recte vit̃ ptate factus dz oñdere for mã iusticie. ut habeat in de ꝙstimtõibꝫ. c. offis Quod quis iuris in alterꝫ statuit eo ipe cõtra se vti debet. Sed heu oppositũ repit̃ ut scrip tura ꝓq̃rimur. i. Esdre. ix. Manus principũ et mgratuũ fuit in trãsgressione hac prima. ꝓpt qꝺ et priores erũt in pena. ut ꝺ. Jsido. Quã to nitidiores sunt hic in purpura regali tãto despectiores in via infernali. ꝓpter qꝺ ꝓq̃rit apl⁹. i. Corint. i. Nõ multi sapiẽtes ꝟm car nem. nõ multi potẽtes. nõ multi nobiles. sz q̃ stulta sunt mũdi elegit de⁹. iꝺo dicit in textu Ecce princeps vn⁹ et hic dicebat Jayr⁹ qua si in fide illuminatus. hic accessit et adorauit eũ. s. faciẽdo sibi reuerentiã ut nathan dauid fecit ℞ Nota iste impetrauit qꝺ petijt Rõ. qz vtebat se ad suũ principiũ. corp⁹ ad terrã. animã sursuz ad celũ. Pro q̃ sciendum quattuor sũt genera hoim q̃ accedũt ad xpm et impetrãt gratiã et gloriã. Primi sunt vere credẽtes. Scdi certa spe sperãtes. Tercij in charitate dei feruẽtes. Quarti bona opantes

1° Primi qui accedũt ad xpm et impetrãt sunt veri credentes. ut pz. i. Jaco. i. Si q̃s vestrũ indiget sapia postulet a deo. postulet aũt in fi de nihil hesitans. nã dubius in fide infidelis est. ut hẽt de here. c. dubi⁹. iõ apl⁹ Heb. xi. Credere oportz accedentẽ ad deũ. ꝺ iõ Aug. ꝺ fide ad petz. Fides est hũane salutis initium et fundamentũ oim virtutũ. ꝓpter qꝺ apl⁹ Ro. v. Habem⁹ accessuz p fidem in grã istã in qua stamus. nã fides impetrat triplicẽ salu tẽ. Pmo corpalẽ Lu. xviij. dixit ihũs ceco se denti secus viã. respice. fides tua te saluũ fec̃ Scdo salutẽ spualẽ. ut hẽt Lu. vij. ꝺ maria magdalena. cui ait ihũs. vade in pace. fides tua te saluam fecit. Tercio fides impetrat sa/ lutem eternalẽ. ut habeat Marci vl. Qui cre diderit et bapt̃ sams fuerit salu⁹ erit. z Job. xi. dixit ihũs marthe. Si crediderꝭ videbis gl̃am dei. Jdeo mgr in. iij. dist. xxv. Sine fi de nemo pt ꝙsequi iustificatõem a pctis in ꝺ seculo et peruenire ad eternã vitã in futuro. de hre. xi. Jmpossibile est sine fide ꝛc. Ro. xiij. Oñe qꝺ nõ est ex fide pctm̃ est. nõ intelligit̃ q̃ peccẽt in oñi ope suo. sed intelligit̃ q̃ pec/ cãt q̃cũq̃ aliqꝺ opus ex infidelitate opant̃ vel sic. vita infidelũ nõ est sine peccato. eo q̃ sine fide nõ tollit̃ peccatũ. Secũdi sunt certa spe sperãtes. nã ex fide ꝙgnoscũt deũ remune ratorẽ. sed spe expectãt remuneratiõem. mgr i iij. dist. xxvi. Spes est certa expectatio future beatitudinis ex gr̃a dei et meritis ꝓcedentibꝫ ꝓueniens. Jdeo heb. iij. Adeam⁹ cũ fiducia ad thronũ ꝛc. Sanc. tho. ij. ij. q. xviij. Spes erigit mentẽ a terrenis ad celestia cũ fiducia impetrãdi ea que desiderat. Deutro. xi. Ois locus quem calcauerit pes vr̃ vr̃ erit. Hertñ. Jngẽtum pdẽ spei nr̃e ponimus in deũ intm̃ possidemus hic in gratia in futuro in gloria. Ro. v. Spes nõ ꝙfundit. Ecci. ij. Qui time tis deũ sperate in illũ. sciẽtes q̃ nullus sperauit in dño et cõfusus est. Tercij sunt in charitate dei feruẽtes. Gre. sup ezech. Deũ amare est ad eũ accedere. Aug. Ad deũ accedimus nõ pedibus corpis sed affectiõibꝫ mẽtis. iõ apl⁹ i. Cor. xiij. nominat charitatẽ excellentiorem viam qua ad deũ itur. Quarti bona opantes nã sicut p mala opa hõ elõgat se ab eterna ꝺe auitudine sic p bona opa appropinquat Jaco. iiij. Approp̃quate deo et approp̃inquabit vo bis. s. eterna ꝓmia dãdo. iuxta illud. i. petri. ij Jhũm xpm accedẽtes sicut ad lapidẽ viuũ. s.

Sermo

p bona opa. quod fecit ille. q̃ accessit p fidē ꝛ adorauit eū p verā hūilitatem. qz dicit text⁹. ꝓcidens rogabat eū dicēs. dñe filia mea mō defuncta est. ecce hūilitas cū se ad terrā pstra uit. ꝓpter qđ impetrauit. iuxta illđ Eccl. xxxv. Oro hūiliantis se nubes penetrabit. et psal. ci. Respexit in orōem hūilium ꝛc. ¶ L

Ideo subdit desideriū huius pncipis dicēs Veni et impone manū tuam sup eā et viuet. q. d. Manus tua est valida quadruplici mō. Prīo est oīm creatiua. de quo ps. xciij. Ipius est mare et ipe fecit illud et siccā ꝛc. Scđo oīm pseruatiua. de quo ps. cxxxviij. Manus tua deducet me ꝛc. tua sc̃z in esse. nā ꝝm Gre. Esse nostr ex nihilo est et in nihilū rediret. nisi deus manu regiminis cōseruaret. Tercō manus eius est oīm ꝓtectiua. de quo Isaie xlix. In vmbra manus sue protexit me. quia ꝝm Aug̃n. humana natura sic est ꝓdita vt necessario habeat ꝓtectorē quē habuit ꝓditorē et sic magna fatuitas est se erigere ꝓtra deum et ei ꝓtradicere. In sili ut scribit Isaie. x. nū q̃d gloriabit securis ꝑ eū qui secat in ea. aut exaltabit serra ꝓtra eum a q̃ trahit. quasi d. non. Sic nec pctōr exaltari dz ꝓtra deū. cuz sine eius adiutorio nihil agere pt saltē meritorie. ps. xciij. Si dicebā motus est pes meus ꝛc. Quarto manus est ē oīm saluatiua Isa. xlix. Nō est abbreuiata manus dñi ut saluare neq̃at. Idcirco dauid desiderauit hāc manū dicēs. ps. cxviij. Fiat manus tua ut saluet me. Hec est manus sub cui⁹ ditōe oīa sum⁹ iuxta illud Hiere. xviij. Sicut lutū in manu figuli sic vos in manu mea. Quito hec man⁹ est oīm remuneratiua. de quo ps. cxliij. Aperis tu manū tuā ꝛc. vnicuiq; eōm tribuet iuxta meritū bonis et malis. Isa. vltō. Cognoscet manus dñi in seruis eius ꝛ indignabit inimicis ¶ M Moraliter. filia pncipis est aīa et supior pars rōis est princeps. Filia. i. aīa est defuncta q̃n iacet in mortali. Ezech. xviij. Alia que peccauerit ipa morietr. nā sic mors ē sepatio aīe a corpe. sic pctm̃ est sepatio a deo. Isa. lix. Iniquitates vre diuiserūt inter vos et deū vr̃m. Illius mortis tria sunt signa. prīmū carētia anhelitus. i. cōfessionis defectus. Judit. vi. Gladi⁹ militie mee trāseat p latera tua. et ꝓfixus cades inter vulneratos isr̃l. et nō respirabis. Gladius est trīptatio dyabolica qua verberat aīa pctōris. et nō respirat emittēdo anhelitū in ꝓfessione. i. Reg. ij. Impij in tenebris ꝓticescēt. Scđm signū ē oīm mēbror frigiditas. ỽ quo Mat. xxiij. Oīm abūdabit iniq̃tas refrigescet charitas multorū. Charitas est q̃dam spūalis calor in aīa. quo extincto p venenū pcti remanet frigida. Hiere. vi. Sicut frigidā facit cisterna aquaz suā. sic frigidā fecit malicia suā. sic et malicia tua animā tuā. Terciū signū est pulsus defectus et carētia motus. s. pietatis et bonor̃ operū Exo. xv. Fiāt imobiles quasi lapis. Hec pōt dicere xp̃o. Veni et impone manū tuam ꝛ viuet. Reuera oīs nr̃a vita stat in eo. naz ipe est de quo ꝓuer. viij. Qui me inuenerit inueniet vitā. Haz ipe est lignū vite i medio paradisi sitm. i. vteri virginalis. Ipe est ỽbū vite qui oībus nobis dat vitā grāe ꝛ glorie Joh̃ā. x. Ego veni ut vitā habeāt. De q̃ i. Joh. iiij. In hoc apparuit charitas dei i nobis q̃m filiū suū vnigenitū misit in mundum ut viuamus p eū. Hā ipe dixit Johan. xiiij. Ego sum via ỽitas ꝛ vita. De quo act. xvij. Ipe dat oībus vitā et inspiratōnem. Dicamus igit̃ hūiliter adorādo. dñe filia mea ꝛc. ¶ A Pro quo sciendū. ad resuscitatōem hui⁹ puelle septē leguntr facta. prīmū q̃ pē p illa rogauit in quo notat̃. q̃ existēs in mortali necesse est oro alicuius iusti cū p se nō possit sibi gr̃am ꝓmereri. Cui⁹ quadruplex ē rō Prima est indignitas status. qz ille qui ē in mortali indignus est oīm bono. ut dicit augenā pane quo vescit̃. Job. xxx. Ipa vita putat̃ indign⁹. sicut miles q̃ denegat fuisse debitū dño suo regi. ꝛ vadit ad aduersariū regis sic pctōr q̃ se sepat a deo. Isa. lix. Iniq̃tates vestre diuiserūt ꝛc. Idcirco nō exaudit̃ a deo ps. lxv. Iniq̃tatem si aspexi in corde meo nō exaudiet dñs. Scđa rō. qz est in ira dei. ro. ij. Ira ꝛ idignatio. tribulatio ꝛ angustia i omnem aīam hois operātis malum. ꝛ est digna morte. Sapie. xv. Malorū amatores digni sunt morte. Tercia ratio. quia nō habet radicem meredi. i. caritatē. meritū eōm est seruitū cum dilectōne impensum. sed pctm̃ mortale ꝛ caritas ꝝm Aug̃n. directe opponunt̃. quapter si homo seruit dyabolo in mortali non pt seruire deo dilectōe filiali. Matb. vi. Nemo pt duobus dñis ꝛc. Quarta ratio qz nō

est dignus p se venire ante faciē regis. Unde Gre. Cū is qui displicet ad intercedendum mittit animus irati iudicis ad deteriora pvocat. ideo oportet q p mediatorē recōcilietur. sicut absolon recōciliatus est dauid mediāte Joab. ij. reg. xiiij. ppter qd ꝯsulit pctōri ad aliquod suffragiū sctōrum ꝯuerti. et hoc significat p patrem puelle qui vocat Jair⁹. qd interptat illuminatus. et significat virū iustuz gratia illuminatū. qui dz intercedere p pctōre. qz scribit Jaco. v. Multū valet depcatio iusti assidua. nā ad orationē Josue stetit sol vsqz vlcisceret se de inimicis. Josue. x. Itez ad orōnem ezechie reuersus est sol. x. gradib⁹ quib⁹ descēderat Isa. xxxviij. Itē ad ipi⁹ orationem vna nocte pcussit angelus dñi. clxxxv milia in castris Sēnacherib regis assiriorum iiij. Reg. xix. Itē ad orōem helye clausum est celū annis trib⁹ et sex mensib⁹. iij. Reg. xvij. et. xviij. Item ad orōem ecclesie. hoc ē xpi fideliū liberatus est petrus a carcere. Actu. xij. Idcirco ē multū necessaria et pficua orō iustoꝝ deuota p infirmo pctōre. dicēdo veni ⁊ impone manū tuā ꝛc. ¶ O ¶ Pro q sciēdum manus xpi hz quinqz digitos. i. v. bñficia quibus a morte pctī suscitat aīa. Prim⁹ digitus est pollex. et dr a pollicēdo qui tāgit aīam penitentis qñ pollicet a pctis de cetero abstinere. sicut dauid in ps. cxviij. Juraui et statui ꝛc. hic est digitus qui scribit in tra cordis ppositū nō peccādi dicēs. iniqtatē odio habui et abominatus sum. ps. cxviij. Scds digitus dr index ab indicādo. illo digito tangit pctōrem qñ p ꝯfessionē indicat actus suos. de quo Luc. xi. Si in digito dei eijcio ꝛc. Hic est ille digitus qui tetigit linguā muti et cepit loqui recte Marci. vij. Bern. Per ꝯfessionez remittit peccatū et dyabol⁹ amittit principatū. Tercius digitus est medius quo tūc tangit penitentē quādo seruat mediū. scz q nō nimis psumit de venia sed timet. neqz nimis timet sed etiā sperat. Gre. nihil securi⁹ spe. Et Eccl. v. De ppiciato pctō noli esse sine metu. Aug⁹. nemo secur⁹ esse debet in hac vita. puerb. xiiij. Sapiēs timet et declinat a malo. Exo. viij. Digitus dei hic est. Quart⁹ digitus dei est fidius siue anularis. et est ab anulo dictus. et significat opatōnem bonam Per hunc digitum sm Bern. opat q volumus. cooperatur q possumus. Philipp. iiij. Omnia possum in eo q me cōfortat. Quintus auricularis. et significat humilitatē. ut de bonis se non eleuet. Canti. v. Digiti mei pleni mirra pbatissima. mirra em vermes de corpe exterminat. et sic hūilitas vermē supbie. illa est manus. i. gratia adiuuās. Ezech. iij. Manus dñi erat mecū ꝯfortās me. Sequit i euāgelio. ⁊ viuet. ad Gala. ij. Viuo aūt iā ñ ego viuit vo in me xpus. et Rom. vi. Gratia dei vita eterna. Scdm qd factū est circa resuscitatōem huius puelle est pris et mris assumptio. Moraliter. prem et matrem assumit q se terrenū et mortalē ꝯgnoscit. iuxta illud Gen. iij. Terra es et in terrā reuerteris. Naz scdm Gre. nihil sic reuocat a pctis sic freqns mortis meditatio. Terciū est tibicinū exclusio. et significat vane leticie remotōem. Dicit nāqz aug. Quid est seculi leticia nisi impunita neqcia. nam est a deo maledicta. Luc. vi. ve vobis qui hic ridetis. qm lugebitis et flebitis. idcirco est excludēda. ut d. Hiero. Nō pōt h qs gaudere cū seculo et ibi regnare cum xpo Quartū est turbe eiectio. i. tumultuantiū cogitationū expulsio. De q aug. ad demetriad vginē. Est tutissimū atqz pfectū expellere tumultū malarū cogitationū. Nam sm Bern. Dū mīma nō spernim⁹ interdū labimur ad turpia Idcirco Isa. i. Auferte malū cogitationū vrarꝝ ab oculis meis Sap. i. puerse cogitatōes sepant a deo. Quintū est triū discipuloꝝ petri iacobi et iohānis susceptio. q significāt tres virtutes. p petꝝ significat pctī ꝯgnitio. qz dicit Isi. li. de sum. bo. Magnā partē iustificatōis habet qui seipm ꝯgnoscit. eo q inquit Bern. Neminē posse saluari sine cognitōne sue mētis. idcirco requirit petrus. i. ppria cognitio. Scdo p iacobū intelligit viciorum supplātatio. nam quid valeret pctā cognoscere si homo p displicentiā nō supplātaret Idcirco ps. xvij. Supplātasti īsurgētes ī me subi⁹ me. i. affectus vicioꝝ. nā pctm nō nocz dū displicet. s. p cordis cōtritōnem. cū in aīo cōtrito et spū hūiliato suscipiamur a te dñe. Dan. iij. Tercio p iohānē intelligit boni propositi cōceptio et voluntatis bone. eo q dicit Gre. Nō vacat manus a munere vbi archa cordis est plena bona volūtate. Sextum est manus puelle a xpo retētio. qz tenuit manuz

eius.et significat eius auxiliatõem. q2 hec oia nõ pñt fieri sine auxilio gre.iõ ps.lxxxviij. ve ritas mea et misericordia mea cũ ipo.manus eẽ mea auxiliabit ei.nã ẽm Bern̄.reditis ad pñam tria nccaria sunt. s.bñ nosse. bñ vel le et bñ posse.Primũ ẽ bñ nosse.q2 dic aug. Incognita amare nõ possumus.sz ognitõ bo ni nõ est a nobis sz a deo. Job.xxvij. Inspira tio omipotẽtis dat intelligentiã. iõ Sap.ix. Sensum mũ qs sciet nisi tu dederis sapiam et miseris spñm sctm mũ d altissimis. Secõm est bñ velle.et hoc nõ est a nobis.ut d.Aug.ne mo pt bonũ velle sine gra. nõ tñ est ex gra so la sed etiã arbitrio nõ.ut d.aug. de pfectõne iusticie.nõ q sine volũtate nra agat sed volũ tas nra nihil boni agit nisi diuinitus iuuetur Terciũ est bñ posse nã nõ sufficit bñ velle. vt habet.lxxxvi.di.nõ satis.Nõ satis ẽ bñ velle sz et bñ facere.neq3 sanꝰ est itez bñ facere nisi id ex bono fõte ꝓcedat.hoc ẽ ex bona volũtate pficiscat.sz bñ facere ñ est nẽm Ro.vij. Vel le adiacet mihi pficere aũt bonũ nõ inuenio. sed est dei gre.ut d.Aug. Gra dei opatur q velimus.cooprat q possumus.

De eadem dominica Sermo.clxxv

(P) Onfide filia.fides tua te saluã fecit scribit originaliter Mat.ix. (P) Ista est scda ps istius euãgelij.in qua diri. scdo subiungit mulieris emorroisse secreta sanatio.ibi. ecce mulier que patiebat fluxum sanguinis annis.xij. Marcus et lucas dicũt q medicis erogabat oia sua bona sz nõ ꝓfece rat.sz deteriꝰ bẽbat.vbi notat piculũ infirmi tatis que nõ potuit sanari a medicis terrenis ideo ꝯuata erat medico celesti xpo. Ecce scz miraculũ magnũ.mulier qdã.scz martha ac cessit retro.ꝓpter verecundiã.q2 immũda ẽm legẽ.tetigit fimbriã vestimenti ei⁹. ecce bũli tas.dicebat intra se.si tetigero tm fimbriã ve stimẽti ei⁹ salua ero.ecce fides.et ihũs ꝓuerſ⁹ dicũt lucas ⁊ marc⁹ q statim sanata est. xpus aũt ognoscẽs vtutẽ q de eo exierat. conuersus ad turbã d quis tetigit vestimẽta mea.cũctis negãtibꝰ d.mlier et q cũ ea erãt discipuli. ꝓ ceptor turbe te oprimũt.et tu dicis.qs me te tigit.qbꝰ ihũs ait. nã et ego noui de me vtu tem exisse.et circũspexit eã videre q hoc fecit.vt dens aũt mulier. q2 eũ nõ latuerat tremẽs ve nit et ꝓcidit ad pedes ei⁹.et ob quã cãm teti gerat eũ indicabat cotidiano.et quõ ꝓfecti lanata ẽ.tũc xpus d.illi.ꝓfide filia.q2 fides ma te saluam fecit.et statim sanata ẽ ex illa hora. Querit Crisost quare hãc mlierẽ laterevolẽtez xpus manifestauit.Rñdz prio ut nõ bret ꝓscie temorsum.q2 fecit ꝓ legis ꝓceptũ. Scdo vt ipam corrigeret.q2 xpm latere existimabat q est ognitor oim. Tercio ut fidẽ ei⁹ cũctis i ex emplũ onderet. Quarto ut fidẽ prncipis cõ fortaret. Amb.d.q fuit martha Euzebius i scolastica historia.li.vij.d.nõ.sz gẽtilis.ideo Crisost.Fit elior fuit hec mulier archisinagogo nã ille medicũ ducebat.huic tactus fimbrie sufficiebat.Et vocauit eã filiã.vñ ꝓuenit hec filiatio ut ognoscamus q2 a fide.subdit.fides tua te saluã fecit. Joh.i. Dedit eis ptãtẽ filios dei fieri ⁊c. Cri. dicit.Fides sanauerat eã ñ virtus sua.ad designandũ q bonorẽ deo de bem⁹. (Q) Moraliter.p hãc mulierẽ sig nificat pctor carnali vico sanguinolẽtus.ysa. i.Manus vre sanguine plene sunt ⁊c.tale.xij ãnis.i.supabũdãter peccat. Hec mlier multa ppessa est ut dr Marci.v.et sic huic vicio de diti amara verba.amaricata facta.s.molestias corpis cecitatẽ mẽtis.dãna rez.odia[boim. dispendiũ fame patiũt. Itẽ erogãt oia ꝓ vo luptate carnis.Greg.in moza.luxuria ebetat sensum.ꝓfundit intellectũ.maculat volũtatẽ obscurat memoriã.et si mentem occupauerit vix bona progitare pmittit.et substantiã ꝓsu mit tpalẽ sz nihil ꝓficit. Piero.sup osee.Lu xuria insatiabilis est voluptas.et q̃to magis capit tãto magis incentiuũ patit.vires i for nicatõe deficiũt.et fornicãdi desideriũ nõ de sicit. Qui vult ab hoc vicio mũdari tãgat fim briã vestimẽti xpi.i.passionẽ xpi in carne.vesti mentũ est hũanitas Philip.ij.habitu inuẽ tus ut hõ Hec est tunica talaris ioseph intin cta edi sanguine.q̃ est vestimentũ q̃ ꝓ redẽ ptõne hũani generis fuit rubricatũ in cruce. q̃ mirãtes angeli ẽm dño. dixerũt illi ysa. lxij. Quare rubra est indumentũ tuũ. tñdit. torcular calcaui solus. Fimbria vestimti ẽ ei⁹ passio.q̃ est finale ꝓciũ nre redemptiõis.hoc tangam⁹ philip.ij.hoc sentite in vobis ⁊c.dic Bern̄.Passio tua dñe sup sidera illumiat in

tellectū. sup ignē accendit affectū. sup aerē e/
mollit cor meū. et sup aquā fecundat. passio
vltimū et singulare refugiū. deficiēte iusticia
deficiēte sctitate et meriū succurrit passio tua

De eadem dominica Sermo. clxxvi.

Puella tibi dico surge et surrexit. ma
thei. ix. R Bern. sup cañ. ser
mone. xxi. d. In h nobilis creatura ad imagi
ne et silitudinē dei facta in se facit antiq̄ digni
tatis honorē receptare. eūq̄ recuperare se indi
cat cū se indignū ducit huic labēti seculo con
formari. reformari magis satagēs. iuxta apl'i
doctrinā. in nouitate sensus sui in eā silitudi/
nē in qua se ꝯditā nouit. Ac etiā p hoc cogēs
ut dignū est ipm seculū q̄d ꝓpter se factum ē
ꝟsauice mirū inmodū ꝯformari sibi. Cū oīa
ei opari in bonū incipiūt tāq̄ in ꝓpria et natu
rali forma abiecta de genere specie recognos/
cēdo dñm suū cui ad ꝯformādū creata fuit.
hec ille. De tali nobili creatura. i. aīa loquit'
euāgelista sub quadā silitudine dicēs. puella
surrexit. Nota q̄ a pctō est surgēdum cit' ꝓp
ter tria. Primo q̄ statū vilificat. scdo q̄ sub
iectū mortificat. tercio q̄ cruciatū perpetuat.
Primo dixi q̄ a pctō ē surgēdū q̄ statū vili
ficat. Dicit em̄ ꝯmētator q̄ q̄libz res sm no
bilitatē suā sortit' locū. pz h in corpe hūano.
vbi oculi q̄ sunt ceteris mēbris nobiliores in
supiori loco ut in frōte sunt positi. patet h ec
idē in mūdo. in q̄ inter om̄ia elem̄ta terra est
inferi' tāq̄ ignobilior. et ignis supi' tāq̄ no
bilior. et iō q̄ hō ē nobilior creatura deberet
supi' locari. sz p pctm̄ vilificat'. et quasi cū ig
nobilioribꝫ reputat'. vñ d pctōre d. ps. xlviij
Hō cū i bono. essz ꝛc. Cui' figurā hēm' dañ.
iiij. vbi legit' q̄ Nabuchodonosor rex ꝓpter
pctm̄ suum fuit priuatus sensibꝫ. et ab hoībꝫ
abiectus. ⁊ cū feris et bestijs reputatus. fenū
ut bos ꝯmedit. et rore celi corp' eius infectū
fuit. donec capilli ei' crescerēt in silitudinē aq̄
laꝝ. vngues ei' quasi vngues auiū. Sic mo
ral' fit homī. q̄ ꝓpter pctm̄ priuat' regio hono
re regni celestis. et priuat' sensibꝫ. i. meditati
one dei et ꝯtēplatōe. et abijcit' ab homībꝫ. i.
electis ⁊ sctis angel'. ⁊ reputat' cū bestijs. i. de
monibꝫ. iō d. dñs Mat. xv. Nō est bonū su
mere panē filioꝝ et mittere canibꝫ. i. nō ē bo
nū grām bonorē et salutē electis p̄paratā da
re pctōribꝫ q̄ bñ canibꝫ ꝯpant' ob pctī fedita
tē. puer. xxvi. Sic canis q̄ reuertit' ad vomi
tū suū. sic imprudēs q̄ iterat stulticiā suā. ber.
hāc stulticiā deplorās in semetipo d. in medi
tatōnibꝫ. Si me nō inspicio meipm nescio. si
autē me inspicio me tolerare nō possum. tāta
inuenio in me q̄ digna sunt rep̄hensione. ⁊ q̄
to sepius et subtili' meipm discutio. tāto plu
res abomīatōes i angulis cordis mei inueio
Exq̄ em̄ peccare cepi. nūq̄ vnū diē sine pctō
trāsire potui. nec adhuc peccare cesso. sz pctā
pctis addo. ⁊ ea p om̄ibꝫ habeo nec gemo. eru
bescēda video nec erubesco. ītueor dolēda nec
doleo. leuis sum ⁊ dissolutus nec me corrigo
sz ad pctā q̄ ꝯfessus sum redeo q̄tidie. vñ ñ ut
hō sz ut canis viuo et bestia. cūq̄ plorare de/
berē p mal' q̄ feci. ⁊ bonis q̄ facere neglexi. heu
ꝟsū ē mihi i ꝯtriū. nā tepui ⁊ frigui a feruore
orōis. nā sine sensu ut lapis inutil' frigid' re
māsi. et ido flere meipm nō possuz qm̄ grā la
crimaꝝ recessit a me. vñ ut lignum vile ⁊ pu/
tridū remāsi. hec ille. Vñ ad fugiendū ipius
pctī feditatē hortat' nos dñs Isa. lij. Recedi
te recedite exite ide. pollutū. i. pctm̄ nolite tā
gere. q̄ em̄ pollutū tetigerit. i. pctm̄ fecerit. in
quinabit' ab eo. vñ Hugo hāc pctī feditatē
statum hoīs vilificantē ꝯgnoscēs et ipm fuge
re cupiēs. dixit li. de arra sponse. c. xxxij. O v
tinā ad modicū ab oculis dilecti mei possem
abscōdi. donec maculas istas om̄s detergerē
et sic demū añ ꝯspectū ei' sine macula appare
rem. naz quō in hac difformitate illi placere
potero qui et mihi quoq̄ in illa vehementer
displiceo. O macule veteres. o macule fede
et turpes. q̄d tā diu heretis. Abite et discedi
te. et ne p̄sumatis amplius oculū mei dilecti
offendere. nā ipo iuuāte nō sp mecū manebi
tis. ego iuraui sup vobis. q̄ nec teneā nec di
ligam vos amplius. sed abominor ꝓrsus tur
pitudinē vr̄am. Jamq̄ deinceps et si possem
nō videri nollez tñ a vobis infici. q̄to magis
nunc. q̄ palam ipi sum. Et q̄ plus me con/
tristat eius offensio q̄ mea turpitudo. recedi
te ergo inuanū mihi adheretis amplius. q̄
et mecuz manētes mee nō estis. alienas a sor
te mea vos iudico. habeo em̄ aliud exemplar
et cui ꝯformari cupio et ad illud iugiter respi

cio. exquo ẽm hoc didici q̄ vos exterminare debeo .et qualiter ꝺ faciã iã agnosco. hec ille.

ꝺ . Scõ dixi q̄ debem⁹ surgere a pctõ. qz subiectũ mortificat. pz ꝺ qz d. aristo. q̄ corp⁹ bũanũ ꝓpomẽ ex quatuor. et añq̄ peccata essent. ipa elemẽta in tãto amore et ꝓportiõe iũgebanẽ q̄ nulla fieri poterat dissolutio. vñ si pctm̃ nõ fuisset adã nõ fuisset mort⁹ nec infirmatus nec sui sequaces. Sed cũ intrauit pctm̃ solutũ est amoris vinculũ. et iõ elementa cepẽt intra se repugnare. s. calidũ ℨ frigiꝺ siccũ ℨ humidũ. et ex hac pugna seq̃ resolutio corpis. languor. debilitatio et mors. vnꝺ ad Ro. viij. corp⁹ mortuum est ꝓpter pctm̃. imo et aia ꝓpter pctm̃ morit. Ezech. xviij. Alia que precauerit ipa morieꝫ. pz ꝺ exẽplo. dicit ẽm plin⁹ in speculo naturali. li. viij. ca. xviij q̄ natura q̄rũdã serpẽtũ ẽ q̄ vno interfecto incredibil' vltõis alter psequit interfectorẽ sui ꝓparis. ꝛ illũ solũ i magno ppli agmine agnoscẽs infestat. interrũpit oẽs difficultates donec vltio de morte ꝓparis capiat. Moraliter. serpẽs designat ihm̃ xp̃m ꝺi filiũ q̄ d. p ꝓphetã ps. xxi. ego sum vermis et nõ hõ. ei⁹ ꝓpar est aia. de qua Sap. viij. Hãc amaui et exq̄siui a iuuẽtute mea. et q̄siui sponsam mihi eã assumere. et amator factus sum forme illi⁹ Sed interfector illi⁹ est pctõr. q̄ dũ ꝑmittit pctm̃ aiam suã spualiter interficit. Thob. xij. Qui facit pctm̃ et iniq̄tatẽ hostis est aie sue. Volet aũt summe dei fil⁹ de morte ꝓparis sui In cui⁹ figurã vr Luce. xix. Videns ibũs ciuitatẽ ibrim. i. aiam pctis infectã fleuit sup illã Eius igit̃ interfectorẽ. i. pctõrẽ insequit̃ et infestat tribulatõibꝫ. egestate. corpis infirmitate. et tandẽ morte ut vltionẽ sui ꝓparis accipiat. Vnde vr ps. xxxv. Ibi ceciderũt q̄ operant iniquitatẽ. expulsi sunt nec potuerũt stare. Item. liij. Viri sanguinũ et dolosi non dimidiabũt dies suos. vñ dicit Aug. Deus fecit hominẽ ita q̄ q̄diu nõ peccaret immortalitate vigeret. et postq̄ p inobedientiã peccauit subtracta est ei gra. et expulsus de paradiso vt nõ posset sumere de ligno vite. ꝛ sic natura relicta p pctm̃. resoluit̃ naturaliter p mortẽ Istud sanus miserabiliter deplãgit Anſ. i suo plogion dicẽs. O misera sors hoim cũ ꝺ peruenit ad qꝺ factus est. O durus et dirus casus ille. heu q̄d pdidit. et q̄d inuenit. q̄d abscessit et quid remãsit. pdidit beatitudinẽ ad quã factus est. et inuenit miseriã ꝓpter quam factus non est. pdidit vitã inuenit mortem. abscessit sine quo nihil felix est. et remãsit qꝺ p se nõ nisi miserũ est. mãducabat tunc hõ panẽ angelor quẽ nũc esurit. mãducat nunc panẽ dolorũ quem tũc nescuit. heu publicus luctus hoim vniuersalis plãctus filior ade. Ille ructuabat satietate nos suspiram⁹ esurie. ille abũdabat. nos mẽdicamus. ille feliciter tenebat et misere deffuit. nos infeliciter egem⁹ et miserabiliter desideramus. et heu vacui remanemus. Cur nos non custodiuit cũ facile posset quo tã grauiter caremus. graue dãnum grauis dolor. graue totũ. q̄ suo casu miseriã et mortẽ nobis hereditauit. hec ille. T .

Tercio dixi q̄ debemus surgere a pctõ q̄ cruciatũ ꝓpetuat. patet hoc dicit Alan⁹ in maxis theologicis. Qui male agit in infinitũ magna puniẽdus est pena. et ꝓbat. q̄ male agẽs est deo iniuriosus. et tãto maiore dignus ẽ pena quãto maior est cui infert̃ iniuria Sed omnire in infinitũ maior est deus. ergo faciẽs iniuriã deo in infinitũ magna dignus est pena. et sic erit eterna. vñ d. Orige. sup illud Nũeri xiij. Ann⁹ ꝑ die imputabit̃. quasi q̄ die annũ recipietis pctã vra p. xl. annos. Timeo ꝺ misterũ discutere. Videor ẽm q̄ in ꝺ ꝓportionẽ rõ pctõr ꝛ penar. Si ẽm cuicq̄ pctõri annus ascribit̃ ad penã. q̄ vnius dici pctõ. ꝛ ẽm rõem diez quib⁹ peccat̃. totidẽ annor numerus in supplicijs ꝓsumit̃. vereor ne forte nobis qui q̄die peccamus nec ipa secula aut ec̃ secula seculor sufficere possent ad penas luendas. Et sequit̃. Sed hoc nullus ad integrũ nouit. nisi cui pt̃ oẽm iudiciũ tradidit. hec ille Sed istud videt̃ inconueniẽs cũ pena debeat corrũdere culpe. ꝛ cũ delectatio que est in culpa sit tpalis. efficit ergo penã tpalem et ñ eternam. Ad qꝺ dicendũ q̄ hoc fit iusto iudicio dei. q̄ iustũ est ut d. Gre. ut q̄ nũq̄ voluit carere pctõ nunq̄ carere debet supplicio. Sed posſz aliquis dicere. aliq̄s ꝑmittẽs homicidiũ nõ ꝓponit sp esse in pctõ. Ad ꝺ dico q̄ hõ cõmittens pctm̃ mortale in talẽ statum se ponit a quo surgere nõ valet a se sine gra Exemplũ de illo qui ꝓiecit lapidẽ in puteũ. qui añq̄ ꝓiciat hz ptãtem nõ ꝓiciendi. sed postq̄ ꝓiecit nõ pt eũ tã nõ proiecisse. Moraliz. sic pctõr añq̄ pctm̃ ꝑmittat ex libertate arbitrij habet voluntatẽ et ptãtem nõ peccãdi. q̄ nullus pt ei

facere violentiã. sed postq̃ peccauit tã nõ pt nõ peccasse. qz difficulter pt a pctõ resurgere et nõ sine gratia dei spãli. Dicit enim Isido. li. ij. de sum. bo. c. xxij. Istis hominib. i. quibus dã gradib. qualescit omne pctm̃. cogitatio p ua delectatõem facit. delectatio psensum. psẽ sus actõem. actio psuetudinẽ. psuetudo necessitatem. Sicq̃ duz bis vinculis implicat hõ quasi quadã catena vicioz teneat astrictu. ita ut ab ea auelli nõ pt. nisi diuina gra manũ iacẽ tis apphẽdat. hec ille. Jõ berñ. suũpius infirmitatẽ et a pctis rsurgẽdi difficultatẽ pgscẽs diuinã grã exposcẽs d. O bone ihũ duo in me pgnosco. s. aiam quã tu fecisti. et pctm̃ qd ego feci et adieci. fateor dñe q̃ culpã deforma uit natura. sz merito qso qz spũs sũ vadẽs et nõ redies. p me iut in pctm̃. p me redire nõ possum. Ex ya benignissime ihũ rogo te p pfusimã clementiã qua oẽs boies vis saluos fieri. ut tollas a me qd feci. et remaneat qd feci sti. ne peat qd tuo precioso sanguine in cruce redemisti. sz tibi gras referam tecũ pgratuler qd nobis pstare dignet.

Dominica. xxv.

Sermo. clxxvij

Quide emem̃ panes ut mãducent hi Joh. vi. ℣. In sũma euãgelij duo innuunt Prio xpi pietas i turbe passiõe. scdo subiũgit e ptãs in panũ multiplicatõe ibi. accepit g ihũs panes. Prio dixi innuit xpi pietas in turbe cõpassiõe d. In illo tpe. s. spacio vni ãni ante passiõem xpi qñ herodes decollasz iohez baptistã. pter herodiadẽ. venientes discipuli iohannis ad xpm narrauerũt q̃ fecit herodes iohãni. ut hẽt Mat. xiiij. Marci. vi. Luc. ix. tunc xps abijt a ibrlm in dertũ locũ ad mare tyberiadis. et erat ppe pascha iudeoz. cũ sublenasz ihũs oculos. z vidisz maximã mltitudinẽ venientẽ ad se. Nota tribus vicibus legit xpm leuasse oculos. Prio volẽs turbã esurientẽ pascere. ut h. ad dandum nobis exẽplũ q̃ oculos dirigere ad paupes dei. ut docem̃ Ecci. iij Ab inope ne auertas oculos tuos ut faciũt diuites. de qbus amb. sup illo ps. cxviij. increpasti superbos d. Nihil grauius q̃ ut paupes frẽs superbo oculo despiciam̃. tles pgscẽt iudicio d. illo sap. v. Hi sũt qs aliqñ habuim̃ i derisũ

2c. ecce quo ppu. sũt inf. di. qz dm gre. oculos qs culpa claudit pena aperit. io tuob. iij. Noli auertere faciẽ t. ab vllo pau. ita. n. fiet ut nec a te auertat faciẽ dñi Scdo leuauit xps oculos cũ voluit miracla facere ut lazar resuscitare. z sic nos qñ volum̃ aliqd boni facere dicam̃ cũ ps. cxx. Leuaui oculos m. i mõ. 2c. nã p nos nihil boni facere possum̃ Joh. xv. Sine me nihil po. fa. et. ij. Cor. iij. Hõ sum̃ sufficiali. cogitare a no. Dic nãq̃ duo. Oẽ qd tu nũ ẽ ẽ ab illo q̃ sol̃ boñ est. io oculos nros dem̃ ad eũ leuare. nã ipe ẽ de q̃ dr ad philip. ij De. opat in nobis velle et pficere. io. ij. pali po. xx. Cũ ignoram̃ qd agere debeam̃ b soluz hẽm̃ residui ut oculos nros dirigam̃ ad te. Tercio xpus leuauit oculos cũ voluit orare. Job. xvij. Subleuatis ihũs oculi i celũ dixit pr clari. fi. t. 2c. nobis i exẽplũ q̃ qñ orare volum̃ dem̃ leuare oculos. ps. cxxij. Sic occi suos i manib. dñoz su. ita o. nri 2c. Et si ñ oculos exteriores q̃ aliqñ sũt deprimẽdi pter bũilitatẽ et pter decũdiã clre ut fec publican̄ Lu. xviij. tñ oculos interiores. s. intellectũ et affectũ leuare dem̃ p intẽtoez et desideriũ. nã vbi amor ibi ocul̃. et celestia bona dem̃ amare sup oia. g̃ ibi dz esse ocul̃ desiderij leuat̃. Mat. vi. vbi ẽ thezaur̃ t. ibi ẽ z cor t. z plerũq̃ ocul̃. Crisz. Cũ oras nõ sit i corde tuo nisi quẽ adoras. z b est qd dicz dñs i euãgelio Mat. vi. Cũ oraueris intra i cubi. t. et clauso ostio ora pa. t. i abscõ. 2c. Cassia. Intra cubiculũ oram̃ cũ strepitu cogitationũ z solicitudinũ emouem̃. de q̃ d. Isi. Tuc tacite ora m̃ cũ aliude ñ cogitam̃. sz oculos mẽtis ad celũ hẽm̃ ℣ Tuc subdit. et seqbat eũ multitudo magna. qdã ut mirabilia viderẽt ut curiosi. de qbus Mat. xij. mgt volum̃ a te signũ videre. et figurat illos q̃ pdicatões audiũt ut aliqd noui sciãt ñ ut faciãt. Apls ad ro. ij. nõ auditores legis iusti sũt apd deũ. sz fac. le. iu. Jaco. i. Estote factores vbi dei z ñ audi. tñ Lu. xi. Beti q̃ audiũt 2c. Seqt in tertu. qz vidẽbãt signa q̃ faciebat sup his q̃ infirmabãt Crisz. magis mouebant signis q̃ doctrinis. Secũdi ut cibarent. de quibus Johan. vi. Queritis me nõ qz vidistis signa. sed qz mãducastis ex panibus et saturati estis. et fuerunt ociosi. Et sic aliqui intrant religionem et seruiunt deo pter victum. ad philipp. iij. Quoz deus venter est. quibz dr Matth. vi.

Sermo

Primū q̄rite regnū dei et iusticiā eius et hec oīa adijcient vobis. Tercij ut ditarent. de illis Mat. viij. Accedēs vn⁹ scribaꝝ d. mgr̄ sequar te q̄cūq; ieris. rñdit ei ihūs. Vulpes foueas hñt ⁊c. et significat auaros q̄ plus rogāt deū ꝓ tpalib⁹ diuitijs q̄ ꝓ eternis. mat. vi. Nō potestis deo seruire et mām̄one. aug. Si q̄s aliq̄d opaꝝ ut terrenū ꝓmodū adipiscaꝝ. nō est cor mundū q̄ in terra volutatur. Quarti ꝓpter infirmitates eoꝝ. Lu. vi. Dis turba q̄rebat eū tāgere. q⁹ vⁱtus de illo exibat et sanabat oīs. et sunt illi q̄ deū inuocāt q̄ infirmāt. et in sanitate obliuiscunt. Job. v. Ecce sanꝰ factus es iā noli peccare ne deteriꝰ tibi aliq̄d ꝓueniat. Luce. xi. Fiūt nouissima pe iora prioribꝫ. Quinti ꝓpter doctrinā sanctaꝝ ut discipuli Joh. vi. Ad quē ibimꝰ vⁱba vite eterne habes. Legit de natūris aīaliū q⁹ ele phātes q̄ egrotāt colligunt herbas saluīferas ut sanent. et sic nos dei doctrinā et verba Sap̄. xvi. Etenī neq; herba neq; malagma sanauit eos. sz tuⁿ dñe sermo q̄ sanat oīa. ps. cvi. Misit vⁱbū suū et sanauit eos. Beñ. Mella sequūt muſce ꝓpter dulcedinē. et sic nos dei vⁱba q̄ sunt dulciora melle. ps. cxviij. q̄ dulcia faucibꝫ meis eloqa ⁊c. Joh. vi. dñe ad quē ibimꝰ ⁊c. Sz heu alij nō sentiūt istā dulcedinē. q⁹ priꝰ saturati sunt auaricia superbia luxuria. et sic de alijs. Beñ. Dulcia nō pñt esse vⁱba dei in fauc̄ib⁹ aīe in q̄bꝰ ē amaritudo neq̄cie. corrupta iniq̄tatis febre. puer. xxvij. Alia saturata calcabit fauū. Tūc subdit. vidit multitudinē magnā vemētē ad se. vidit oculis miſericordie et pietatis. nā eⁱ videre ē misereri. Joh. xi. Veni et vide et lacrimatus ē ihūs. ecce pietas. dic ad philippū. vñ emem⁹ panes ut māducēt hi. ℣. Sz d. cur xp̄s de turba pascēda nō interrogauit iudā q̄ locul⁹ portabat sz philippū. Rñdeꝫ q⁹ philipp⁹ oriūdus erat de illa pria. s. de galilea. et iō notus erat turbis. q⁹ de bethzayda. ꝓpter hoc de turbis pascēdis magis erat solicitus. q⁹ hēt marci. vi. et Luc. ix. vespe facto accesserūt ad eū discipuli dicētes. desertus ē locⁿ hic et iam hora ꝓterijt. dimitte illos ut euntes in ꝓximas villas et vicos emāt sibi cibos q̄s māducent Et credendū est q⁹ philipp⁹ inter eos erat qui magis solicitabat xp̄m. iō xp̄s philippū req̄sivit dicēs. vñ emem⁹ panes. Hic xp̄us oñdit ꝓuidentiā et curā quā hz sup oēz creaturā. de qua i. pet. v. Oīez solicitudinē vram ꝓijciētes in eū ⁊c. Et oñdit in hoc. q⁹ nō dixit ꝓpter se. q⁹ in textu hz. hoc dicebat tēptās eū. Ipe em̄ sciebat q̄d esset facturus. q⁹ suos nō erat relicturⁿ sicut ⁊ hodie facit. ps. liij. Jacta cogitatū tuū in dño et ipe te enutriet. Hā ꝑplex est esse. s. nature gre et glie. iō dat triplicē cibū. s. naturalē spūalē et eternalē. naturalez et materialē ad ꝓpriatōez nature. ps. cxxxv. qui dat escā oīi carni. Hāc petim⁹ mat. vi. Panē nr̄m q̄tidianū ⁊c. Scdo dat cibū spūalem q̄ nutrit spūs. s. vⁱbū dei. Mat. iiij. Nō in solo pane viuit hō ⁊c. Tercio ꝓsiderat hō ꝑm vtrūq; s. p vnionē corpis et aīe pⁿ resurrectionē. et sic dat cibuz glie. s. visionē būanitatis et deitatis fruitōz ihū xp̄i. hic cibꝰ ꝓpriat oēs electos in esse glie eterne in celo. Vt aūt hoc posset nobis ꝓuidere eternus pⁿ misit filium suū qui ꝓposuit seipm nobis in sacramēto altaris cibū salutis eterne. Joh. vi. Ego sum panis viuⁿ ⁊c. et q̄ māducat hūc panē viuet in eternū. nā in hoc sacramēto tres sunt substātie ut corpⁿ aīa et deitas. a corpe habem⁹ corporatōem vite nature. ab aīa xp̄i in qua ē plenitudo grār accepim⁹ oīa necaria ad vitā gre ut est fides spes et caritas. et. vij. dona spūlisci Ideo de cibatōne panū legit ter euāgeliū in anno. ad denotandū q⁹ cibat nos triplici pane ut cibo naturali. spūali et eternali. Jō oēs debem⁹ fiduciā ꝓuidētie ponere in deū de tpali sustentatōe. De quo hiere. xvij. Benedictus vir qui ꝓfidit in dño. et erit dñs fiducia eius et erit quasi lignū q⁹ trāsplantat sup aquas q⁹ ad humorē mittit radices suas. et non timebit cū venerit estus. sicut em̄ ex aquis lignū humorē trahit. et ex humore fructum. sic homo ex deo victum. ℣. Et istam fiduciam ꝓuidentie debemus recipe ex tribus Primo ex pēna conditōne. ad patrē em̄ pūnz prouidere filijs suis. Luce. xi. Quis filⁿ patrē petit ꝓ pisce. nūquid ꝓ pisce serpentem dabit illi. aut si petierit ouū nūquid porriget illi scorpionē. Si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filijs vestris. quanto magis pater vr̄ de celo ⁊c. Mathei. vi. Scit enim pater vester quia his omnibus indigetis. Ideo ps. cij. Quō miseretur pr̄ filiorum ⁊c. Scdo istā fiduciā debemus habere ex priori

euentõe. qz prius factũ est q̃ cibauit helyam p corũ circa torrentẽ Carith. iij. Reg. xvij. Desiccato vero torrẽte nõ reliquit eũ dñs. sed d. helye vade in sareptã sydoniox. p̃cepi eẽ ibi mulieri vidue ut pascat te. et factum ẽ ydria farina ñ defecit. nec lechitus oleo. Ter cio debemus recipe illã fiducią ex liberalitatis dispensatõe. qz ita liberalis est dñs q̃ nõ solũ rõnalibus sed etiã irrõnalibus puidet. mat. vi. Respicite volatilia celi quõ nõ serũt neq̃ metũt neq̃ congregãt in horrea ꝛc̃ Ideo ps. cxl iiij. aptis tu manũ tuã ꝛc̃. ꝛ alibi. i. Regum. ij. Dñs pauperem facit et ditat. humiliat et sublevat. ergo ponere debes in eũ fiducią. puerb. iij. Habe fiducią i dño ex toto corde tuo ꝛ ne inniteris prudẽtie tue. dicit nãq̃ aug. ad macedoniũ. Maxima insania est homiem erũnosã vitam ducentẽ mutabili carni ꝛ spũi p̃fidere ut aliqui faciũt qui ex diffidẽtia loquũt̃ q̃ bũ xpi. vñ ememus panes ut hij manducẽt. s. filij et familia. iõ ut mãducẽt emũt et vendũt cum pctõ et nõ cum iusticia. p vsuras. falsitates. mendacia. et sic de alijs dicẽtes. vñ eme mus panes vt hij manducẽt. Nota aliqui acquirũt et requirũt eorum panẽ p vsuram. et primi sunt hi qui emunt frumentũ ante tps messis dum est in agro p modico precio q̃ nõ dubitat̃ quin tpe messis plus sit valitrũ est vsura. Si aũt p̃babiliter dubitat̃ vtrum plus vel minus p̃t valere nõ est vsura. ut ptz extra de vsuris. c. in ciuitate. Secũdi sunt qui p̃pter dilatõem tpis carius vendũt q̃ valet. vel valere possit est vsura. ut patet extra de vsu. ca. Psoluit. Tercij sunt qui tpe messis vel post. vel tpe vindemie nõ p̃pter necessitatem sz cupiditatẽ annonã vel vinũ p̃pant. ut postea carius vendant. et vnus ex auaricia tm̃ p̃gregat ut alij omnes p̃pellant̃ ab ipo emere ad libitum suũ. tales grauiter peccãt. et tale lucrũ recipiũt. ut habet̃. xiiij. q. iij. quicũq̃. Si autem p̃pter p̃mune bonũ emeret ut ioseph. vt venderet pplis tpe necessitatis hoc esset meritoriũ. Si autẽ emeret ad suã necessitatem ne postea carius emeret. et si postea carius venderet sicut in foro vendit̃ qđ non indiget sic credebat. hoc etiã est licitũ duz nõ intẽdebat emere vltra necessitatẽ. Itẽ si aliq̃s emit ex pietate ut ex lucro venditõis habeat vñ subueniat pauprib9 dũmodo hoc moderate faciat sic q̃ p̃pter caritatem p̃munitas nõ ledat̃. Itẽ si aliquis ẽm iusticiã p̃mutatõnem faciat ut mercatores p̃nt p labore suo recipe. dũ nõ intendunt caritatã inducere. maxime cũ aliud genus mercãtie nõ nosciũt. Si aũt ex auaricia et cupiditate caritatie emat tũc peccat p̃ iusticiam et p̃munitatẽ. hec wilhelmus. Nota vsurarius est peior fure. ille recipit mobilia bona. vsurarius vero hereditaria. Secũdo peior ẽ inferno. qz infernus restituit que sua nõ fuerunt auarus audita passione xpi pon9 vult carere fructu passiõis ꝛc̃. Tercio peior est iudeo qui vsuram nõ recipit ab altero iudeo. Quarto peior est iuda qz reportauit pecuniã. Quinto peior est alijs pctõribus qz aliq̃n cessant ut in tpe festiuo et in loco sacro. vsurar9 omni tpe nõ cessat. iõ restituendus est gãa dei et suffragijs oim sctõrum. ¶ Ideo publici vsurarij a iure plectunt̃ quadruplici pena. Primo excõmunicatõe si monitꝰ nõ desistat. ut habet̃ extra de vsu. c. p̃terea. Secũdo sacramentũ eucaristie tam in vita q̃ in morte eis denegatur nisi restituãt. extra de vsu. c. qz in quibꝰ. Tercio denegat̃ eis sepultura. eodẽ. ca. Quarto oblata ab eis nõ recipit̃. ibidẽ. Decimũ. viij. Pecunia tua tecũ sit in pditõem. Et sicut ñ quiescit ab vsura hic. sic nec in futuro a pena Exemplũ de patre et duobꝰ filijs quoz vn9 reliquit hereditatẽ et intrauit heremũ ꝛc̃. Augu. Si tenes obolũ teneris a diabolo. Secũdi furant̃ eorũ panẽ. et sunt qui bñt falsa ponderа et mẽsuras et vlnas seu nõ recte mensurãt et sic furant̃ p̃rimo. qđ p̃hibet apls. i. Thes. iiij. Videte ne q̃s supgrediat̃ neq̃ circũueniat in negocio frem suũ. aug. Pctm̃ nõ dimittitur ꝛc̃. Lu. vi. eadẽ mẽsura ꝛc̃. Si iuste recipies mercedẽ iustoz. si iniuste. mercedẽ impioz. Dan. xi. Per q̃ quis peccat ꝛc̃. Si das pauperi aut diuiti malã cerevisiã punieris Matthei. xxv. qđ vni ex minis m. fe. ꝛc̃. Tercij autem q̃rũt panẽ p̃ pdã. tales peiores sunt furibꝰ. qz manifeste peccare pr9 ẽ q̃ occulte. de q̃ sanct. tho. ij. ij. q. lxvi. violẽta ẽ magis cõ volũtatẽ q̃ ignorãtia. Itẽ secũdo p rapinã ñ solũ infert dãnũ i rebꝰ sz eẽ in psona. iõ. xiiij. q. v. penale ẽ occulte auferre. mlto maioris pene ẽ visibl̃ eripe. est. n. rapina quasi homicidiũ. ecci. xxxiiij. q. aufert i fundo. panẽ q̃ q̃ occi. pri. suũ. raptor aufert vitã. homicida affert mortẽ. ysa. xxxiij

Ue qui ꝑdaris nõne et ipe ꝑdaberis. ſ. lenʒ cia eterna. cũ dicit Matth. xxv. Ite maledicti ꝛc. eſurui. vos rapuiſtis. Iſa. lxi. Ego dominus diligẽs iudiciũ et odio bñs rapinam. Gre. Si ĩ inferno ſepultus eſt diues qui ſua bona bene acquiſita pauꝑibus nõ dedit. qua pena multabit qui aliena abſtulit. Quarti panẽ ꝓ labore fidelẽ acquirũt Geñ. iij. In ſudore vultus tui veſceris pane tuo. nõ alieno. ps. lxxij. In labore hoim nõ ſunt ꝛ cũ hoibꝫ nõ flagellabunt. glo. ſed cũ demonibꝫ. Job v. Homo naſcit ad laborẽ et auis ad volatuʒ ps. cxxvij. Labores manuũ tuaꝝ ꝛc. ℟ Sequit. hoc aũt dicebat temptãs eũ. Nota dicit glo. ſup ps. xxv. Proba me deus et tẽpta. aliter temptat deus. aliter hõ. aliter dyabol⁹. tẽptat deus ſaluberiter. homo bonus ualiter. ſed dyabolus caro et homo malus hoſtiliter. De prio Geñ. xxij. Tẽptauit de⁹ abrahã. de ſcõo hic. hoc aũt dicebat temptãs eũ. de tertio gre. dyabolus ꝓpinue tẽptat. Sed d. tñ habet Jaco. i. De⁹ neminẽ tẽptat. Rñdet. temptatio eſt duplex. Prima eſt ꝓbatõis. ꝛ ita deus tẽptat ſctõs. nõ ut ipe deus ꝓ hoc capiat noticiã ſed vt ipi ſeipos ꝓbent ut ſibiipſis innoteſcãt. Unde aug. ſup ps. Tẽptaris ut exercearis. ꝓbaris ut qui neſciebaris a temetipo inueniaris. et hãc temptatõem ꝓphe ta penuit in ps. xxv. dicẽs. proba me dñe et tẽpta me. et taliter abrahã eſt temptatus. Deutro. xiij. Tẽptat uos dñs deus uẽ ut palã ſiat vtꝝ diligatis eũ an non. Alia ẽ temptatio deceptiõis. illa vnuſquiſqꝫ temptat a cõcupiſcentia ſua. et hac tẽptatione de⁹ neminẽ temptat. hec aũt temptatio deceptõis fit a tribus ſ. a carne mũdo et dyabolo. Primo a carne. ad Gala. v. Caro ꝛcupiſcit aduerſus ſpiritum Gre. in moza. nos gerimus laqueũ noſtrum Aug. Inter oĩa xpiano⁹ certamina dura ſunt caſtitatis ꝓlia. Scõo a dyabolo. i. petri. v. Aduerſarius uẽ dyabolus ꝛc. Tertiõ a mundo Joh. xvi. In mũdo ꝓſura bẽbitis. Aug. ſup ps. Nemo in hac pegrinatõe ꝑt uiuere ſine tẽptatione. Innocẽ. Si tẽptat⁹ eſt ſaluator nõ miꝝ ſi pctõr. Jaco. i. Btus vir q̃ ſuffert tẽptatõnem. qñ cũ ꝓbatus fuerit accipiet coronã vite.

De eadem dominica

Sermo. clxxviij.

Unde emem⁹ panes ut mãducẽt hij. Joh. vi. ℟ Nota ẽptio vendi tio et negociatio in ſe bona ẽ et hoĩ bus neccaria. de q̃ wilhelm⁹. Ordinauit enim de⁹ ut nulla terra ſibiipi in oĩbꝫ ſufficiat. ut cũ alia terra ſibi ſubuenerit eã cariore bẽat. Subuẽtio uo iſta mediãte fit negociatõe. ſz malicia hoĩm adeo impleuit fraudibꝫ negociatõem q̃ multi ſunt negociatores hodie nonnull⁹ mali raptoribꝫ uel uſuratijs. Uñ hodie adimpletũ eſt illud Apoca. xiij. de beſtia quã vidit Johes. et faciet inq̃t ne q̃s poſſet emere uel vendere niſi q̃ hẽat caracterẽ aut nomẽ beſtie. aut numez noĩs ei⁹. Spũal⁹. beſtia ꝺr a vaſtãdo. et ẽ dyabol⁹ cui⁹ caracter ſiue imago ẽ falſitas ſiue fraus. ipe em fuit prim⁹ mendax et pr ei⁹ Joh. viij. Ipe ẽ mẽdax et pr ei⁹ Ablq̃ iſta imagine ꝓfitẽt hodie multi mercatores q̃ ñ pñt vendere uel emere. et tñ apoca. xiij. legit. q̃ q̃ acceperit caracterẽ beſtie ĩ frõte ſua uel in manu ſua hic bibet de vino ire dei q̃ mixtũ ẽ mero i calice ire ipi⁹. et cruciabit igne et ſulphure i ꝓſpectu angeloꝝ ſctoꝝ ꝛ añ ꝓſpectũ agni Jõ nota. xij. gña mercatoꝝ q̃ dãnat. Primi ſunt q̃ cũ mẽdacio emũt uel vendũt. Sap. i. Os q̃ mẽt occidit aiam. dic em Ray. quoñes cã recipiẽdi ſciẽter q̃s mẽt peccat mortaliter et tenet ad reſtitutionẽ. ps. v. pdes oĩs q̃ loquunt mendaciũ. Uñ amb. xij. q. v. cauete. Cauete frẽs carissimi mendaciũ. q̃z oẽs q̃ amãt mendaciũ filij ſunt dyaboli. nõ ſolũ in falſis vbis ſz etiã in ſimulatis opibꝫ mendaciũ ẽ. Sz heu nõ ſunt ꝓtẽti q̃ falſuz loquũt ſz etiã iuramẽto affirmãt mẽdaciũ. Ꝺ q̃s d. ſaluator Mat. v. Ego dico uobis nõ iurare oĩno. ſz ſi iurare optz iurabis in veritate et in iudicio et iuſticia ut ꝺr Hiere. iiij. vñ Hiero. ad iuramentũ requirit tria. ſ. veritas iudiciũ et iuſticia. Aug. in li. Ꝺ mẽdaciũ. Nõ iurabis oĩno. i. nõ leuiter niſi magna neccitate ꝓpulſus ne bõ incurrat ꝑiuriũ. q̃ ſic diffinit Rm mgẽm. i. iij. di. xxxix. ꝑiuriũ ẽ mẽdacium iuramẽto firmatũ. Scõi ſunt q̃ i ſtatera et mẽſura deliquũt. ꝛ ſit ꝑplr. prio qñ q̃ſ bz diuerſa pondera. ſic q̃ emit ad maj⁹ et vẽdit ad min⁹. Ꝺ q̃s ꝺr deutr. xxv. ñ ſit i domo tua modi⁹ maior ꝛ minor. Scõo cũ hñt menſurã iuſtã

et pondus iustum et scienter male mēsurant. ut caupones q̄ replēt mensurā cū spuma et etiam qui digitū mēsure imponūt Silr pannici de qui pollice vlnā retrabūt ⁊ sic ꝺ alijs. Tercio fit cū quis habet iustā librā et mensurā et dat eandē. sed facit ut res ponderosior sit tē pore venditōis. ut qui lanā aspgit aqua vel piper vel crocū vel ad celariū portāt et voluunt de vno latere ad aliud ut eo ponderosior efficiat et vinū cū aqua miscēt. ¶ ꝺ Hoc magnum est pctm̄. Rō ex hoc q̄ pctm̄ istō dei abominatio est. puer. xi. Statera dolosa abominatio est apꝺ deū. Scꝺo ex hoc q̄ dupler damnū incurrūt spūale et tpale. de tpali habet Deutr. xxv. Nō habebis in sacculo diuersa pondera maius et min⁹. pondus habebis iustū et vez. et modius equalis et ver⁹ erit tbi. ut multo viuas tpe sup terrā quā dominus deus tuus dederit tbi. Et q̄ oppositū faciētes cito moriunt. Michee. vi. Nūquid iustificabo stateram impiā. et saccelli pondera dolosa. Et subdit pnā eius qui talia facit dicens. Tu seminabis et nō metes. tu calcabis oliuā et nō vngeris oleo. Itē pena falsariorū mensure habet de emptōne et venditōne. c. ut mensure. Ut mensure et pondera iusta fiāt qui hoc mutauerit. xxx. diebꝰ in pane et aqua peniteat. Item spūale damnū est qꝺ tāgit Michee. vi. Adhuc ignis in domo impij thesauri iniquitatis. et mēsura minor ire plena. ⁊ q̄tum mēsure subtrahit tm̄ ira et offensa dei acquirit. iuxta illud Sapie. xi. Per que quis peccat ꝛc. Unde cū in statera peccēt in statera beati michaelis punientur. Tercij mercatores sunt qui ꝓpter dilatiōem tpis res multo carius vendunt et maiori pcio q̄ valet vel valere posset. verbi gra. Si q̄s statuit in corde suo vendere equū vel stamē panni p. xx. florenis et si ꝓpter dilatiōem dat p. xxi. florenis vsurā cōmisit. extra de vsuris. c. ꝓsulnit. nisi dubiū sit q̄ tpe solutōis deberet pl⁹ vel min⁹ valere. Quarti sunt qui aliud oñdūt et aliud vēdūt ut sunt illi qui occultant malū sub bono. ⁊ supius ponunt illud quod bonū est in ꝓspectu hoīm et in medio illud qꝺ deterius est. et dicunt q̄ totū sit sicut supius apparet. ut sic mētiendo ꝓximos decipiant. Aplus. i. thes. iiij. Videte ne q̄s supgrediatur neq̄ circūueniat in negocio fratrē suum. Sicut legit exemplū in dyalogo cesarij. mulier quedā veniēs i quā dragesima ꝓfiteri flectēs genua corā sacerdote cepit narrare sua bona opa cū phariseo dicens se sextis feriis ieiunare. dñico die freqn tare ecclesias. et elemosinā dare. et sic de alijs. Cui sacerdos. nūquid p istis vultis recipe pñiam. quare nō dicitis peccata vrā. Illa tñ dit. nihil mihi cōscia sum. Cui sacerdos. cui⁹ estis officij. Rñdit mulier. ferrū vendere soleo. cui sacerdos. Soletis ne minores particulas maioribꝰ ligaturis immiscere. ut sic totum vendatis. rñdit illa. soleo. cui sacerdos. ecce criminale pctm̄. quia dolus et fraus. que nulli patrocinari dñt. ut pz extra de dolo ⁊ cōmacia. Scꝺo interrogauit sacerdos. soletis ne mēti et mentiēdo iurare. et alijs plus vēdentibꝰ inuidere. Rñdit illa. in illis sepe deliqui. et sacerdos. illa oīa sunt mortalia. nisi pñiam egeritis ꝛc. vnde pellifices maculāt cum creta ne videant̄ ꝓmissure. i. cōiuncture partiū. Quinti sunt mercatores q̄ vili⁹ solēt emere q̄ valeat. ut cū viderint aliquē i nccitate ⁊ optet eū cū damno bona sua vendere ⁊ multomin⁹ dāt ꝓ re aliqua q̄ valz. tale⁹ tenēt ad recōpensandū damnū ꝓximo. hoc isti nō aduertūt qui q̄q̄ si posset libēter emerēt ꝓ vno florено qꝺ valet duos. et de hoc sibi nullā ꝓscientiā volūt formare. heu nō ꝓtenti in isto sed vilipendūt rem quā sciūt bene valere. de quibꝰ puer. xx. Malū est malū est dicit oīs ēptor. et cū recesserit tūc gloriabit. sic carnifices faciūt dū pecora emere volūt. vbi primo vnus venit. deinde scꝺus. et vnus sp minus exhibet q̄ alter. et nullus emere audz carius q̄ prim⁹ exhibuit. Sexti sunt qui defectuosam rem vendunt pro bona. ¶ E. Sed diceres. vtrū venditor tenet dicere vicium rei. Respōdet san. Tho. scꝺa scē. q. lxx vij. Si vicia sunt occulta et venditor non detegit illa. dolosa erit illa vēditio. Si vero vicium rei sit manifestū. ut si equus essz monoculus. et venditor ꝓpter hoc subtrahit de precio quātum oportet non tenet ad manifestandum vicium. Septimi sunt qui q̄ prompta pecunia emunt. et in cōmūti illud alteri vendūt ecōuerso. et ꝓpter dilatiōem dāt car⁹ q̄ valere pt. et nullū laborē vel aliqꝺ dubium vel superfluas facit expensas. rem suam habeant qui emunt vinum vel bladum dum crescit.

Sed d. vtꝝ negociatores possint licite lucrū recipe et carius vendere q̄ꝫ est emptū. Rñdet wilhelmus. cū laborāt ꝓ om̄ibꝫ et quasi cō/mune negociū in mercibꝫ gerūt pñt moderatum lucrū recipe. ut patet extra de emp. ⁊ vē. c. placuit. et notāter si rē meliorauit aut etiam si p̄ciū rei mutatū est ꝑm diuersitatez loci vel tp̄is. vel ꝓpter p̄iculū cui se exposuit trāsferendo. ut est de loco ad locū p̄t carius vendere. dū hoc moderate fiat. Octaui mercatores q̄ tenebrosa loca querūt ⁊ lucē diei vel solis obtenebrāt. et hoc ideo faciūt ut res aliter appareat q̄ꝫ sit. sicut pānicide faciūt. et iō in h̄ ostēdunt se esse filios tenebraꝝ. vñ dñs merito dicet eis illd̄ Mat. xxij. Mittite eos in tenebras exteriores. qꝛ dilexerūt tenebras. iō habebunt tenebras. et in hoc oñdunt se velle male agere. ut habet̄ Joh. iij. Oīs q̄ male agit odit lucē. et nō venit ad lucē ut ñ arguāt̄ opa eius. Qui aūt facit veritatē venit ad lucē ut manifestent̄ opa eius qꝛ in deo facta sunt. Et tales mercatores q̄ causa decipiēdi hoc faciūt q̄ꝫtum in eis est oculos xp̄i conant̄ velare in hoc ꝙ malū ꝓ bono nitunt̄ vendere. dare. mutare vel mutuare. Noni sunt qui cū mechanicis dādo ꝓmptā pecuniā negociant̄. ut sibi sup̄ terminū assignatū tot paria p̄parent. vel tot res. et sciunt ꝙ tp̄e illo mechanico multo plus soluerēt. et sic nimis grauāt paupes mechanicos ꝙ vix ex grauibꝫ laboribꝫ nutrimētum habere pñt. Decimi sunt qui illas vendunt que ad nulluz vsum sunt vtiles nisi ad peccandū. ut qui vendunt falsos tasseres. sagittas intoxicatas et venenū. Itē mercatores q̄ inter se ꝯueniunt ut certo p̄cio vendant. de talibus dico ꝙ pactū p̄cij est illicitum. Undecimi sunt qui diebꝫ festiuis mercimonia exercent. ut pꝫ extra de ferijs. c. omnes. Om̄s dies dñicos obs̄uare p̄cipimus ut mercatuz in eis mīme fiat. F. Sed d. an tales peccāt mortaliter. Rñdet wilhelmꝰ. Si aliq̄s hoc facit ꝓ sua necessitate. et ante audiuit diuina nō credo ꝙ peccet mortaliter. secꝰ qui ex consuetudine vel lucrādi cupiditate et maxime si se subtrahit a diuinis. Et si tunc emit victualia vel necessaria ad diē. non credo illicitum. Hoc nō curāt institores qui in diebꝫ dedicationū totuz officiū negligūt. et nō audiūt missam vel sermonē. in hoc grauiter delinquunt. imo ꝓhibet̄ eis om̄is ꝯmunio in festo pasche nisi penituerint. Duodecimi sunt qui emunt rapinā vel furtum. Pro quo sciendū. ꝙ q̄ scit vel ꝓbabiliter credit rē esse furatā ⁊ emit peccat grauiter quinq̄ꝫ modis. Prīo qꝛ semp̄ tenet̄ rē reddere siue ignorāter siue violēter auferat̄. etiā si ante. x. annos emisset aīal. et eod̄ die sibi mortuū fuisset. adhuc tenet̄ restituere si vult veraciter penitere. nisi in vno casu si obtulisset rē dño et noluissꝫ. Scd̄o qꝛ tenet̄ reddere omnes fructus p̄ceptos. et q̄ medio tp̄e p̄cipi potuerāt. Tercio qꝛ restituēda ē res ꝑm eius statum. ut si res tp̄e venditiōis esset vel fuisset melior. Quarto qꝛ nō pōt repetere ab illo p̄ciū qd̄ dedit cuiꝰ res est. nec etiam p̄t agere cōtra venditorē de p̄cio soluto. obstat em̄ sibi sua turpitudo. Quinto qꝛ expensas etiā p̄dit voluntarias. Si autē emat fide bona. et sic bona fides quatuor sibi ꝯfert. primo nō tenet̄ rē restituere durāte bona ꝯscientia. sed si postea sciuerit rem esse furatā tenet̄ restituere. Scd̄o pōt rem alienare et vendere stante bona ꝯsciētia. Sed si aliquod lucrū ex venditōe huius consequit̄ illud dꝫ dño restituere veniēti. Tercio nō tenet̄ restituere si p̄ierit durāte bona ꝯscientia. Quarto post restitutionē rei pōt agere ꝯtra venditorē de precio et venditor tenet̄ restituere p̄ciū. Leo papa. Difficile est inter ementis et vendentis ꝯmerciū nō interuenire peccatū. Ideo ꝓhibet̄ clericis. lxxxviij. di. cōsequens est. Eccī. xxvi. Difficile exuit̄ negociās a negligentia Ideo. lxxxviij. di. c. eijciēs d̄r. Quēadmod̄ em̄ si triticuz aut aliud tale cernas in cribro. dū huc et illuc iactat̄ om̄ia grana deorsū cadunt. ⁊ tandē in cribo nil remanet nisi stercꝰ. sic de substantia negociatoꝝ nouissime nil remanet nisi solum peccatū. A quo nos liberet dñs noster ihūs xp̄us qui sine fine viuit ⁊ regnat. faciatq̄ꝫ nos veros et iustos negociatores regni celoꝝ. similes homī negociatori q̄renti bonas margaritas. Inuēta autē vna p̄ciosa margarita. abijt et vendidit oīa que habuit et emit eā.

¶ Opus p̄utile sermonū dñicalium totius anni. Thesaurus nouus nūcupatum. imp̄ssum argentine Anno dñi. Mcccclxxxiij. Finit feliciter.

20707

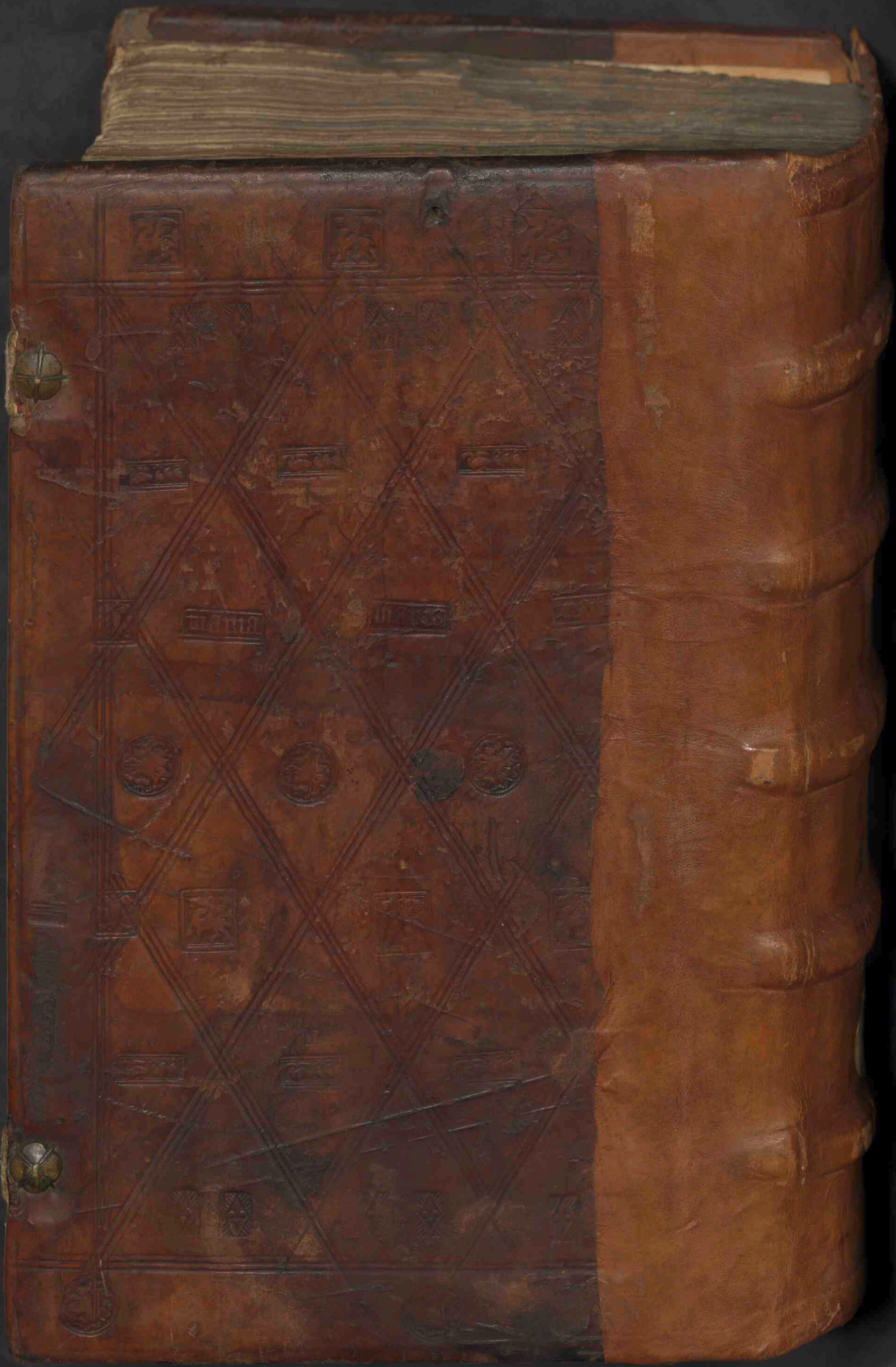

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6